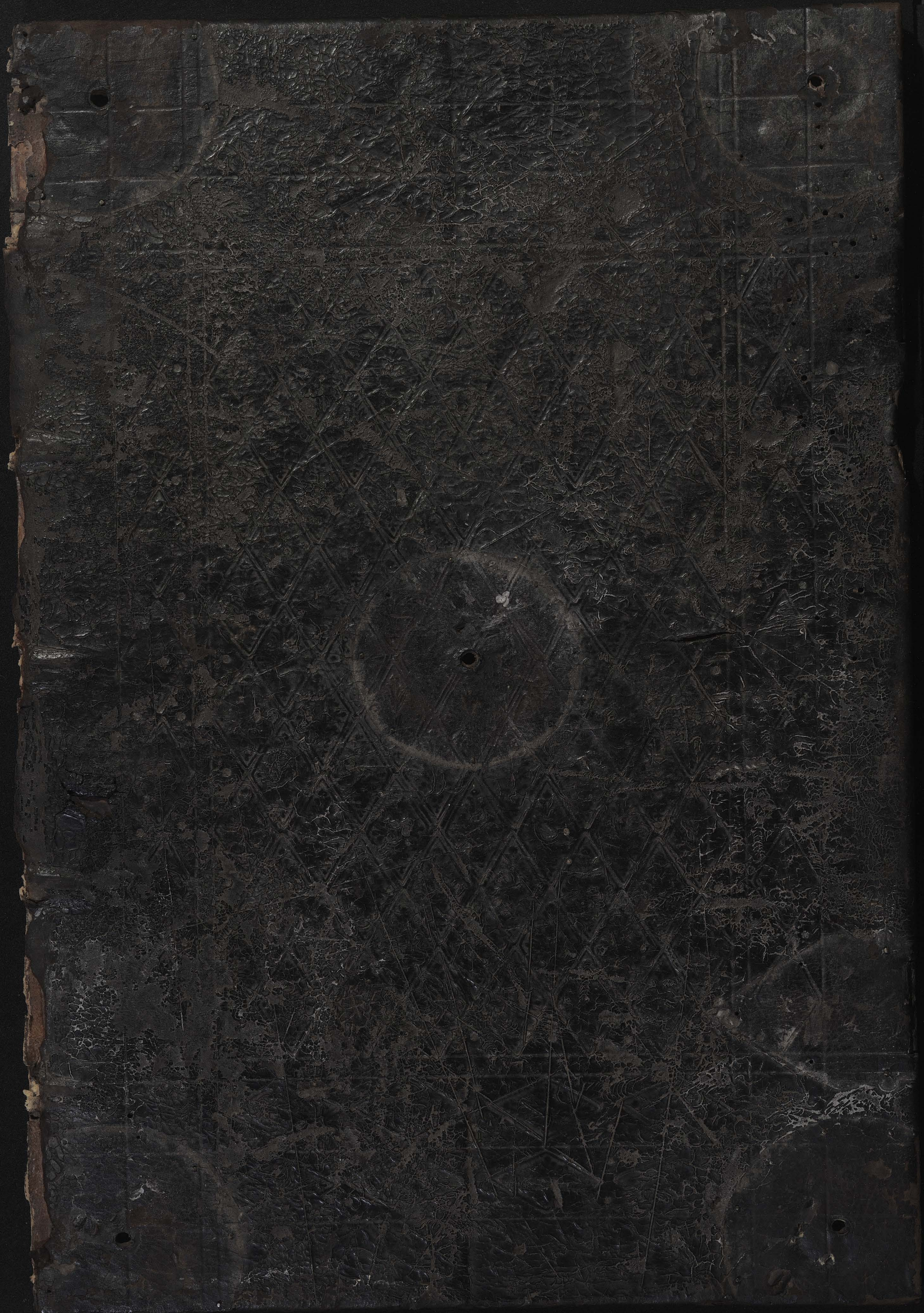

[illegible]

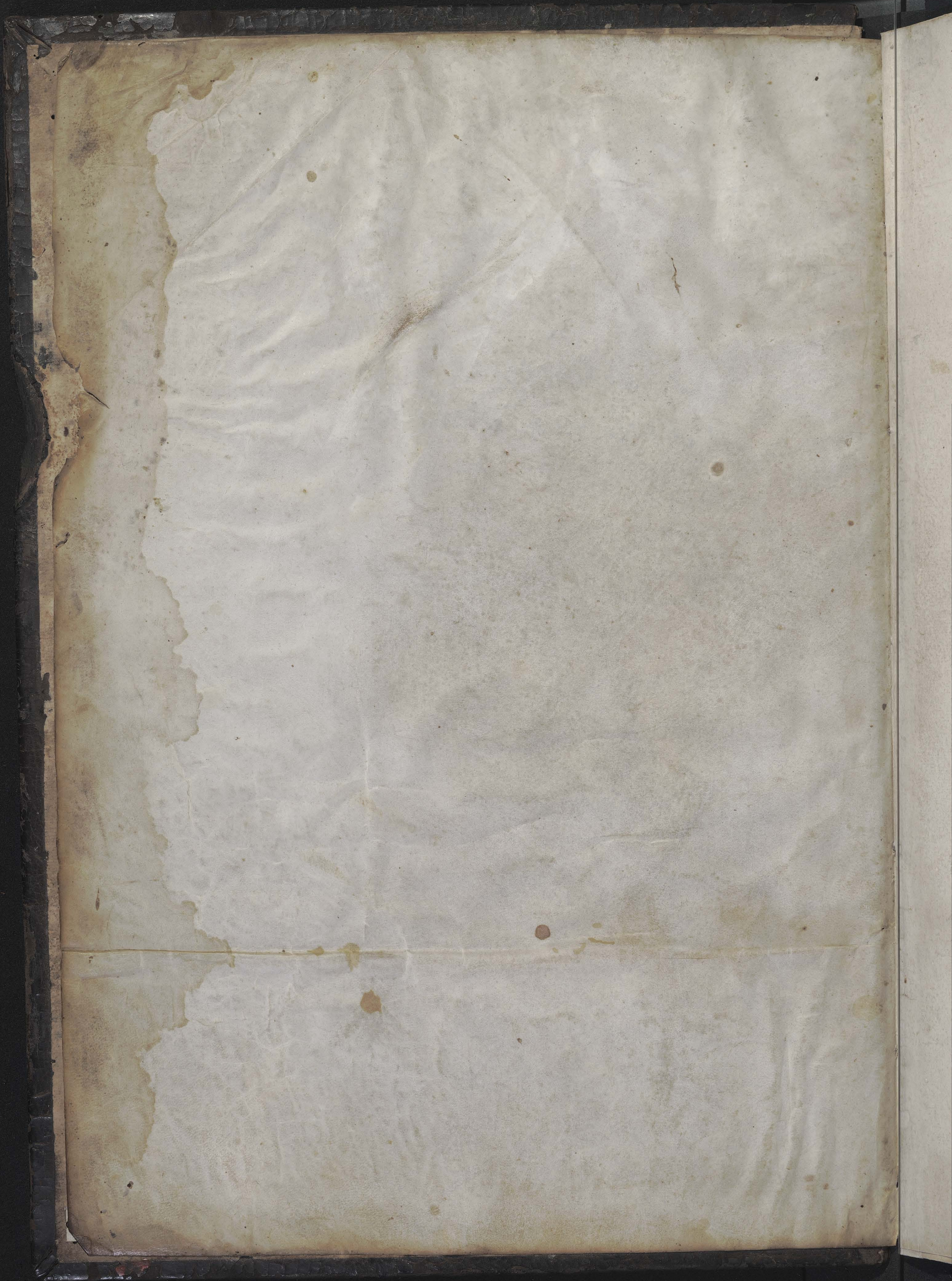
Liber dompni Johannis
[illegible]

630

[illegible]

[illegible]

Consilia Montagna
Et Anti:dotorum Medicina

Incipiunt consilia in diversis egritudinibus Excellentissimi et famosissimi artium et medicine doctoris magistri bartholomei de montagnana ordinarii in practica expertissimi totiusque phisice et medicine monarche unici et singularis almi studii paduani in laudem dei Amen

Consilium primum pro illustrissimo principe duce ludwigo comite palatino Reni

Serenissimus princeps iste accidentibus molestatur multo sex primum est dolor capitis 2m est conturbacio vel corrupcio in sompno 3m est corrupcio in sensibus interioribus

Quartum est nocumentum in sensu auditus vel eius operacionibus. Quintum est de fluxibus flegmaticis a capite quandoque faucibus quandoque corrisa quandoque ad pectus reumatizans. Sextum est debilitas fere in articulis omnibus maxime tamen inferioribus ab anchis usque ad pedes. Si qua autem accidentia alia inveniuntur hiis complicentur ut vocis raucitas appetitus diminucio digestive debilitas et ventositatum in omnibus visceribus magna quantitas Omnia hec ab eadem videntur pendere radice et eisdem ingeniis curari posse. Horum autem accidencium omnium et si particulares cause aliqualiter diverse assignari posset ab una tamen generali omnium ipsorum effectiva causa provenire videntur ut a mala complexione cerebri frigida et humida que sive a principio generacionis sive a tempore tali existat valde facile pluribus ex signis declarari potest primo quidem tactu in partibus capitis et annexis frigidis cum mollicie notabili percipiuntur. 2o vero ex hiis que a capite decidunt superfluitatibus est enim materia flegmatica que aquose et unctuose sunt et quandoque grossiores continuo a suo capite defluxus. Ad

Unguentum pro ...

Rx olei amigdalarum dulcium dragmas duas olei violati et rosati ana dragma una media. medulle ... recentis dragmas duas ... recentis dragma una ... albe dragma una. Et fiat unguentum. Et ... fuerit addatur ... dragma ... Gummi arabici ex aqua rosata calida ... ana dragma due. Et ... misceatur donec unguentum albescat

De debilitate cerebri

et ex colore faciei et capillorum et ipsorum te
nuitate paucitate et reliquis hoc uidere potest.
Amplius ex operationibus animalium virtutum et naturali
um ex quotidianis. Item ex paucitate carnis et
cutis raritate et subtilitate cranei maxime in
caluarie hoc apparere potest. Adhuc et ex nause
atiuo sermone uel uoce. Item ex capitis grauitate
ventositatibus et pluribus aliis ex quorum
cognitione signorum assumpto probari possit et
omnibus. Cum igitur iam mala complexio egritudinis
omnium predictorum accidentium effectiua causa sit
ex debilitate in cerebro ipsius uel ex mala complexione
siue materia quod non credo aut raro contingere
potest dolor in toto capite proueniens aut ex
mala complexione cum materia frigida et humida uel sepe
preponderante ventositatibus et uaporibus in medulla
cerebri et in utroque panniculo et ramis a cerebro
orientibus credo caput eius diuersis dolere
partibus. Cum enim in aliquo ulterius paruorum neruorum
a cerebro orientium materia uel uapor infunditur
dolor in profundo cerebri nobiliter percipitur. Cum
autem a medulla cerebri ad eius commixtum et
utrumque panniculum cerebri materia uel uapor impel
litur dolor in concauo cranei magnus percipitur.
Et si usus commissuras coronales impellitur
uel sagittales monopagiam facit. Si non
in magna panniculorum aut omnium eorum exten
sione materia propellatur ouum a sapientibus nominatum
facit. Si non per suspensionem panniculos interio
res cerebri et mirigam connexam cranei ve
lantem ad extius materie propellantur dolorem in
cute capitis et extius velante panniculo uni
uersalem uel partialem facit quem manus contactu tacto
de mirando significat. Ex quibus liquide
clarere potest quod dolor in capite huius serenis
simi principis quandoque profundius quandoque extius
quandoque partibus intermediis percipiatur. Ex quibus
et patet quod quandoque dolor intensiue et extensiue
magnus in omnibus partibus percipiatur. Materia
enim ad omnes delata partes tales efficit do
lores quem ueteres soda notabant. Hec igitur
mala complexionis conturbationis in sompno
euenientis effectiua causa assignari debet fumosi
tates enim tempore sompni intus concluse et reuer
sione caloris nobiliter ignite spiritibus commiscentur
et tales in organis sensuum impressiones efficiunt
quales in se ydolum inuenerunt presentatur
potencie sensitiue aliqua speciatio tristi virtus
motiua imperans partibus mobilibus cerebri ipsum
a sompno excutit quandoque clamosum quandoque ue
lud a bello et rixa fugientem quandoque stupi
dum et impressionibus ne inuitis agitatum. Adhuc
autem non parum conferre possunt impressiones melancolice
aut alia accidentia tristia causas simillimis
originem inducia ut amissione rerum affinium
amicorum uel filiorum que hec omnia per serenissimum
principem moderari deberent cum humilitate et paciencia
consulo. Excitant enim hec tam secundo tegni Ex hys sic
elicere potest causas accidentis secundi corruptionis in sompno
et iterum tertium secundi corruptionis in sensibus interioribus

mala complexio cerebri

sed ad melancoliam deferatur materia passionis

Ex quibus et diligens consideratio faciliter dedu
cere potest quare et qualiter nocumentum quandoque contin
gat in operationibus sensus communis aut fantasie quam
ymaginatiue quandoque cogitatiue et aliquando memo
ratiue potencie. Vnde quia aliorum sensuum interiorum
operationes ordinatur ad cogitatiuam uelut ad finem
ex corruptione et operatione cogitatiue potencie
accidens uel egritudo desipiencia nominata. Ex eius
non diminutione stultitia. Ex ipsius oblatione
dementia faciliter sequi possunt ut secundo de accidente
et morbo secundo tractatu colligi potest. Verendo qui
dem et omnino effugiende dispositiones. Hee
quidem sapiente quibus ad eorum remotionem
per rationem deberent. Accidit autem secundo loco contracti
similiter nocumentum patere possunt. Mala enim complexio cerebri
frigida et humida aut frigida tantum aut humida tantum similiter in
disponere possunt organum auditus ad debite ope
randum cum ipsa sint possidens partem ante
riorem cerebri in duobus eius lateribus et in loco
originis quinti paris neruorum in quo potest principi
pium auditiue potencie ut prima primi doctrina sexta
summa tertia et secundo tractatu colligendum. Vnde ibi
dem in quinto sexti pari neruorum et parum secundum. Cuius quidem
origo est a duobus lateribus cerebri. Siue igitur
ab hac mala complexione indisponatur nerui quinti
paris uel organum auditus ex parte qualitatum
primarum ut quia minimum hiemetenus calefiat con
siue ex parte rarum ut quia indurentur ex asperitate
et aliter indisponentur siue propter paucitatem spiritus
sensitiui ad organum auditus transmissi debentes sunt
per indispositionem eius propter opilationem ad alia efficientes
causam hoc contingit facile in operationibus au
ditiue potencie nocumentorum species diuerse demon
strari possunt. Cum tamen propter siccitatem priuationem uel poti
tiua organum auditus redditur magis sonorum
debito leuius tinnitus et sibillos ad hoc sequi
deduci potest. Cum autem a mala complexione frigida uel
ab humiditate uel spirituum defectu obtusum redditur
organum in sensu auditus diminutionem euenire
oportet. Cum autem hec omnia aut horum plura in
tam augmentari contingit ablatio auditus esse fa
cilime comprehenditur. Omnis enim immoderata dis
trasia deicit actum etc. Et amissionem post hoc in
tertio accidit siue ipsum talem siue egritudinem nomina
re uelis quia cura ad se ueniunt sic et de ali
is intelligi potest non magno labore assignari
possunt cause. Si enim mala complexio frigida et humida
anteriorem cerebri partem indignitatem siue debili
tando precedat leuius reumate a sapientibus
coriza nominati deducetur tamen si non hec mala
complexio anteriorem partem in sui fine et mediam par
tem in cerebro possidet catarrum efficiet et bra
chium nominatum. Si cecidit in fauces tussis
non rasmata et uarias difficultates anhelitus
in pectore decidendo generabit. Est autem maxime
suspicandum ne materie ad posteriorem partem potest
ibidem accumulentur et ad melancoliam deferatur et
paralisim et consimilia egritudinum efficientes causas fiat. Aut
ibidem stantes ad obliuionem aut forte ad li
targiam disponat. Posterior enim cerebri ventriculus

meatū nō ht singularez sicut anterior ocl'os
et nares et medius palatū et aures ut p̄a
3ª cº 2º colligendū · Sexti aūt actūt ex
presso sidato leuit cause elia p̄nt · potest
eīn p̄dc̄a mala ɔpxiō frida et humida sitam
muche Vn̄ in uītute substētātia motiā et alr̄
opatiā unorū omniū abipō orientiū de
bilitas quabit̄ quale eīn a cebro i fluxuz
recapit ātr̄ omnib̄ mēbris sensus et motus
inferioribus delegat · Est eīn nucha uicarius
cerebri in cursū dorsi pª 3ª 2º cº sūt i² dist̄
sietur sine opilē amala ɔpxiōe cebri facile
i omnib̄ mēbris ad que p̄ ipm̄ sensus delega²
et motꝭ nocitūm pōt ɔtange in p̄dict̄ · Ex q
bus clare deduci pōt debilitē omnez pedū
magnorꝫ que i s̄enissiō p̄ncipe et illustrissō
dn̄o meo venetiarꝫ ducebat appūt olgiez
huisse a mala cereb̄ ɔpxiōe p̄dc̄a · Et eciaz
a p̄gri appare pōt mīn ex calefacientib̄ leuit
ex siccatiuīb̄ capitalib̄ ɔfortātib̄ pluerib̄ sirru
pp̄ et clisterib̄ fumatū huit manifestū h
sūt acciª et egritudines que in s̄enissiō p̄fato
p̄ncipe longa in in uestigacōe appuerūt
et contemplacōe · Cumb̄ tn̄ horū qd̄ et
difficilimū sciri et ualde ex ipm̄ difficilim
opari existat quātū p̄uideri pōt leuig et
securig et claro sermone ordinandū duxi
horū regimē i duos p̄ncip̄ tractando tract̄
p̄mꝰ erit de regimine eius p̄ ad ministratoꝫ
sex rerū nō naturaliū · 2ꝰ nō medicinal' opacōis
māz et ordinē instructorꝫ p̄nūciabit apte
p̄mus i² tractatꝰ in 6 distingui² capitula
Aer istius p̄ncipis bñt ad caliteꝫ et sicci
tatez nōbl̄r erit inclinatꝰ sic̄ domꝰ locꝰ
et camea in qua hitat ut q̄ heat aspetuꝫ
orientalē et meridionalez · Et euite² aer
nebulosꝰ caligiosꝰ qui p̄tigis et aliorꝫ flu
cū eē poss̄ · Et calefiat aer cū igne accēs
in camea ex iunipeō lauro abiete tamaiscō
et s' silib̄ lignis et si nō cent talia ligna p̄n
cia fiant istas suffumigacōs in camera ·
Suffumigiū in estate ℞ storac calaite ʒ
i · galliemꝰte ʒ ß canphoe ʒ ij · pul² et fiant
trosci cū aqua rosacea pondē ʒ ij · et sicce²
in umb̄ et cū opus fuit pul · corꝫ carbōib̄
ignitꝰ et a fumo p̄uatꝰ aspgat² ex qº dili
gent camea ul' stuffa suffumge² · Suffu
giū antiupm ℞ · storac liquide ʒ ß san
dalorꝫ al' spodȳ an̄ ʒ j · thur̄ storac calai
te an̄ ʒ v · fiat trocisci cū aqª mellisse et f̄
ūt s̄ · Suffumigiū i yeme ℞ · thur̄ laudam
galliemꝰte storac calaite an̄ ʒ ß · ɔfectōnis
ne ʒ ij · ff̄ trocisci cū vino maluatico et s'
sili et ff̄ ut p̄us · Suffumigiū ver̄ ℞ · violarꝫ
florū borragꝰ caphoe an̄ ʒ j · ligal' ʒ j ß ·
laudani storac an̄ ʒ ij · ff̄ trocisti cū aqª vio²e
et ff̄ ut s̄ · Et q̄ aer applicatꝰ ad corꝰ p̄ uestes
multꝰ modis variari pōt · Ideo vestes subdictiāa
ōē aer̄ reponi solent · Et pº quidē capt̄ i9 p̄n
cipp̄ optīe muniri dꝫ quia ē aīe rōnal' domꝰ

p̄mo theorꝫ tū quia debile tū q² p̄ncipi
uꝫ omniuꝫ istorꝫ accidētiū p̄dc̄orū · In estate
i² in nocte in fil' ul' birret ex dorsilib̄
variorū pellib̄ bn̄ suffult custodia² · Et
sint insule hntes appendicia usqꝫ ad alle
tū i · locū ubi collū cū spatul' ɔiungit² · In
vē aūt muniat² insule ex pellib̄ martiꝫ
In yeme uō ex pellib̄ agnorꝫ lanosꝫte bn̄
pinguib̄ et qn̄ contingēt ipꝫ equitāe in
sule sint ex pellib̄ vulpiuꝫ · In autupno uō
eligant² pelles remissius calefac̄s ut de me
diocrib̄ agnis martib̄ et alȳs · Et i te pelles
debent circa capitis i mete applicari sūme
Et debent ite i sule sepe calefieri ⁊ excitari
ab unctuosꝫ cē̄ · Et p̄tes inferiores ut circa
tp̄re yemali caligꝫ ex pelle vulpina fact̄
bn̄ muniat² aut ex pelle leporina · Est eīn
inuorꝫ ɔfortatiua p̄mo theyͥsiz neqꝫ portꝫ so
tulares strictos quia uō s̄m dētīatos corpꝫ
celestiū et planetarꝫ influxus et ɔiuctōs
nr̄is tp̄ibus pestilenc̄ multe multiplicant²
aut eē summo opifex hoīuꝫ ɔtagiosas labes
ultiōe p̄uiat tn̄ · Ideo opus ē ponē m̄am
p̄suandi ab epidimiata i p̄ssione et quia
possent distingui diuis̄ cau · s̄m diuisa a
in tp̄a ut alias feci tn̄ hic sōm scibaꝫ coia
ɔtra omēz pestilēaꝫ valencia siue estiua
sit siue yemal' eē ex summis suȳs illustaꝫ
doctorꝫ et auctorꝫ extracta · Euite² i² mag
na repletō · sanguis et corꝫ huōꝫ nā su
ma p̄suacōis et euacōis ab epidiª ē ex sic
cacō pª gti eē · Corpa i² robusta grossa
et sanguīea nōbl̄r repleta ɔīns euacuai
dꝫ p̄ floiaꝫ vene ul' saluatalle
ul' saluatalle · Si uō alȳs fuerit repleta
huorib̄ duīs ɔntib̄ farmacȳs purgent²
Coē tn̄ factū qº in quaqꝫ pestilencȳs usus
sit in comunitate acetū qd̄ cruat sic fluit
colē flat ⁊ multe adhustas ⁊ nō adhustas
et sanguīez clarificat et cor et mēbra p̄n
cipalia confortat et hº ℞ · succi fumie succi
borragꝰ ul' buglo vini acētici al' subtil'
an̄ ʒ · iij · reubar' ela ʒ iiij · agaici ʒ ij · alo
es succi citiu ela ʒ ij · caphoē boli ar mirgª
ligal' iacinti om̄ an̄ ʒ j · sc at · ʒ ß ·
ʒꝫ spicenar mastic mitri cri an̄ ʒ ij · pul²
oia et infīdā² i p̄dc̄as ⁊ ex siccē² soli ⁊ ut
deinde ff̄ · magdaleoēs et reseruē² · Cū aūt
opus fuit ℞ · p̄dc̄e copoicōs ʒ j · diyag gmū
j et formē² pill ⁊ exibeā² i mane et car
de² ab̄ ad mīg quaqꝫ horis p̄mittedo haus
tū aque or calide cū zucº p̄ hora una an
p̄ndiu · In cibarȳs nō utat² usus ad acetosa
et ad carnes laudales nō ualde pinguēs
ad pluim assatas / Usus eē borragꝰ · buglo ·
s̄pilli · mēte · saluie · et aliorꝫ acētitorꝫ ole
rū · conuenies ē i vino et utendū ē al acē ·
tico subtili clāo aliqualr̄ potico minimū dul
ci optim   facē vinū liphai
ex aqua sublīatos · buglo · borragꝰ ul' aceto ·

Marginal notes: contra frigida et humida pro [illegible] — Hic dat regi[men] — utantur caligis [illegible] tempore hiemis — contra pestem

contra pestem

selle que pectoratez ht in hoc. Spalia no
medicinalia quoru usus ab illustrib auc
torib approbat sut pille ex aloe mira 7 cro
que ponut pma zi Et fuerut pille Ruffi
ex quaru usu dix ruffus omo contra a pesti
len pservari vt 7o contit cao 2o colli dux
Bilit et metodati vsus 3us e atta ex
eo om mane in aurora ʒ j ul ʒ s cu
mo vino subtili et tarde tib quqz
horis ad et tyriaca assiduo exea ho ea
dem om mae ʒi ul s cu vino eodem
e optia qui n uti ea securo eit a pesti
len ut 7o can tran p cao po colli du.
de simib no valet pul. nug dado ex
eis in potu et in cibis. quaqz die Gliter
lig aloes Bili seme oximi gariofilati
silr sc. cit; quia contraria veneno oi ut
6a li tran 3o cao 2o colli du. Pt autez
om harum simtm singlo die exhiberi
ʒj ul s cu vino aromatico subtili Varient
aut doses fm equalitez coplonis 7 vtut
et alia libitu tuo luti et armenu dado
ex eo om die ʒ j cu vino pscripto optim
e auxiliu 6a de simia mena. 11o ztit
allto cao et can 2o 330 cao vn scapio de
simia 186o. qn datur ex eo in potu cu vi
no subtilino mediocr lumphato conft
febrib pestilentialib valde et qui assuesct
potu eius in febe pestilenti pservat a nocti
pestilene Confert suffumigatios i camina
fce cu aromatic simib vt thure storace calami
ta laudano colofonia mira et lig aloes
Suffumigao bona R. colofonie vstien et
e lanugo in cortiab vetustissimaru arboru
ivenita nire storac calamite an ʒj caphoe
musto an ʒ ij colofo laudam an ʒ s.
pul et fiant trocisci pond ʒ s. cu vino p
dicto et ex sicce et cu opg fiut cu q coru
pul et carbonib etc. Confert et olface se
pe aromata simitia ut oximu ruta metaz
camphoaz ambra musti 7 silia Et zpoit
in forma pomoru semiti vre tusimissu Co
de scripto e R. storac calamite granoru lauri
sandace garo cu spinati ʒʒ an ʒ s. lig al
camphoe nuc muscate resine pini mar
an ʒ s. laudam ʒ iiij sc bulicoruz ʒ ij
musti ʒ j et s. ambre ʒ s. pul 7 ipoe cuz
vino malvatico ul cu sicco basilicoru ul cu
aqua rosata d damasco apportata ul ye
rosolomitana et sepe odoret Ex coru pt
suffumigia fp. ut pdcm e Pnciar at a coytu
et maxe ab vsu eius in aere pestilenti fugi
endu e qr inatu caloz debilitat sfluitez
vlti alimenti 7 spus evacuado Et caveat a
piscib que no concedunt n assati ut 2o al
masor allto cao colli du Et vlr oia ciba
ria ad velocē corrup pna evitet De
cibis et potib qualis can. pmittendi sut
yo psuppodi ex za pi et d carnib quoru a
malu carnes zut i isto can sat notu est

quorum animalium carnibus utendum est tempore pestis

quia ex quadrupedib domestic zut car
nes vituline etate a diebus quadraginta
quqz usqz ad centu carnes edme no trasce
tes dies 20. zut et agnoru et castronuz
carnes suis tpib Carnes in porcis macre
salite aliqn zut. De silvestrib aut bone
sut capreline et sut melios int silvestres
carnes et sancs ex eis gemt paucas ht
sfluites 2o almasor 320 cao Caro lepo
ris et laudat qr ca et sic coplex 2o Can.
Caro aut vrsi cuniculi et herisy et siles di
mittat De volatilib aut domestic
zut pulli no valde parui capones et
galline Caro naqz gallinaru e om ali
a carne melior 2a ztit ca 669o. Eli
gant et carnes starne 7 cotuic que int
reliquas volatiliu silvestriu carnes pont
laudabiliores 2o almasor cao 230 laudat
et carnes iuvencularu columboru zplete pena
coius volare incipientu Pulli em columboru
dant i cibo iq cq cor e evatu de sanguine
et infrigidatu ex longo morbo 2a ztit
vsu. Cao aut anat no placet pp multas
supfluites et qr fastidiu gnat 2o alma
29o cao Silr caro anseru pp difficultate
quand digendi dimittaz De volatili
bus aut silvestrib laudant pdices qui
a ad caliter et f sicci ter declinat q zut z
valescenti cuq corq fuit infrigiatu et sacq
mis dimit 2a ztit allto cao i fine Op
ti et sut fasiani coru em cao e melior car
ne pullaru 2o can. cao de diuraz Aves
et minute i duinis et cesis degetes boe
sut ut turdi meruli finci corduelli philo
mene ficedula alauda caudatimule 7
quqz passes Oms em nutrimentu supflu
ex purgatu 7 exsiccatu reddut Cao no arti
gimis ul quistole vi ee zns cu sit resup
tiua et ad caliter 7 ad sicciter inclinat ut
colli 6 de regie sanit cao aupeid Feli
que no Aves ut pice picus yrudines et
stornelli dimittat De piscib in zsidea
qr dimittat qnto plq pole e De iacps
de aialiu partib dicendu et dimittat os
partes quatites nutriuti grossu et viscosu
7 opilatiz 7 si accipiu zdiat cu sapoe a
quo maximo subtiliano aromatib 7 aceto zpo
Et no qr om aialiu ps intios calidios st
et digestioi melios Posteriores no ezcolli ho
in dict vlib 7 alimitoru 3o p cao Cebro
no aialiu no sit vob multu in vsu qm sto
nocz et sit grossi et viscosi nutri quatiz et 2o
alimitoru 1o cao Melig tn e silvestiu aia
liu cebru qz domesticoru et maxe cebruz
lepor qd maxe et mirabl laudat ad nuos
Et adr volatiliu cebru e supfluiti nmq
qz peditatiu 7 vinuqdqz tliuz melig est
cu aromatib conditu qz simx Medulle
no vlic vitupant qr stoam zcbat et mol
lificat 7 appetitu tollut diffidr et digeipnt

Carnes fasianorum sunt meliores quam pullorum

Cerebrum leporis ...

p vinctuosites que ipas lenigare facit
ming tn mala est medulla spinal' q3 alior
ossiu Omis tn cu calid arotic assiu dicit
Melius e tn eas dimitte Vber fiim
et situ por quo tn qnq3 vti potest ut tpr
calit contingeret accepto ex aiali pinguilar
hnte et cu arotib condito Pulmo frid
est et humid no boni nutri io dimittat
Cor aut calidu e z situ diffical' digonis
et grossi nutri io dimittig Epar lz cadu
sit et humidu tarde tn digei et grossu ex
hibet nutrim tarde penetrati3 io no plac
Melius tn int alia e epar gallie z ana
tr porcelli et edi Splen frid e et sitis
mali nutri et grossi et tarde digonis
Melius tn int alias por splen porci dici
eni confere stoco pontice et stiptice sua
Renes aut licet in calite equales existat
in sicite tn excedut et nutm exibet pau
cu et grossu et sut diffical' digois Meli
ores tn sut porcini et edini ex quib po
test accipe licet rao Stomatho et Itestia
aialiu fride oxiois et sice sut io pauci in
tenuti flati et grossi Si aut accipiat aro
tibus odiri debet Ventres at auiu mg
laudat q3 quadrupedu Ventres at gal
loru et galliaru si bn digant stoco cofor
tat maxe itior pellicla stoi i vino aroco pluies
abluta et i furno ex siccata et puluei ta mg
stoco pbet iuuatu Aialiu cauda cald por
et colia genare et fastidiu in stoco face ideo
dimittat Aialiu pedes no multu asapib
vitupant qua nutm exhibet paucaru
supfluitm et humor ex eis genito e laudal
et sut boni chimi z no multi nocui lz uisto
si io eis vti potest simr et qnq3 i aceto
maceat Testiculi aialiu cadi sut et hudi
qum uo aialia grossiora sut maiora tanto coru
testiculi digor difficilior existut plurimi tn
nutri si bn digani et melior testiclo est
iuuenu aialiu Et int testiclos volatiliu me
lios st gallorum pdicu z fascianoru Quadru
pedu uero aialiu testiculi melios sut ut ag
noru vitulorum et edoru Melios tn sut e
lixi qua nutm laudablis pbet qua ali
o pparatonis modo Oim uo aialiu ale et
nobili extimo excitae partes et debitu in
fluxiu hutes sanguis ab epate et spiruz
a corde laudablios est melios int alias
partes existut Cao iz musclosa rubea
omib alijs melior existit et pre cu non
fuit multa pinguedis ofusa ut abea de
nudata Pingues aut excellet carnes
nutm exhibent humidu z multaru supflu
itatu Vn caro vgul' pinguib subdnan
tibus et carnosis pdnanb ofusa nutm
exhibet equale sate z dns Caro vo ossi
bus et spmatic ptib ppinq grossu et uisto
su nut hz exhibz lz saporosu mag h de aia
liu ptib suauiote tacta

De modo uo decoctonis aut pparacon parum
dicendu pmittedo pmo q omn aialiu hu
icu corra grossa solida macra carnes elix
e melios sut q3 alr ppate 2m q volati
liu pinguiu carnes assate sut melios q3
elixe Macroru uo co 3m q carnes oes
cu cibis grossis viscosis fridis et corruptib
cocte omo vitari dut Exm pmi ut carnes
cocte cu corre liguminu ut fabe risi et sili
uz Exm 2i ut carnes cocte cu cutib ruis
et pasculib Exm 3y ut carnes cocte cu len
tib et odimetu de pomis vitupale quo
vtut alemani et siliuz fridoru Exm 4ti
cibi oms cu lacte ppati cu dulcib et ace
tos ul acer et ponticis rebus 5m q sup
fical' ps assatoru ciboru cu fuit corre scione
caudens nullo omedar 7m q nullo come
dant carnes assate postq3 fuerit i uase
p modu suffocatonis osuate h n pom
tur in spe venenosoru ut 6a ei colli du fu
ter vnguas iz carnium ppacos elixa suffir
cocta palijs eligi dut Cao aut i veru
assata dns e si bn digur qua tn tarde di
geritur no dz multa ex ea fieri repleto Cao
aut cu sanie frixa fastidiu genat stoai
nauseat caput genat et neruos emollit z
digoni genuor q3 assata s pruas Cao at
s prunas assata si bn digei multu nutri
mentu exhibz aliquid et corg robustu reddt
quia tn asapib diffil' digonis ee poni
q nuq3 tota digi Ideo sine alijs abays
sumi dz ut stoco potencior rddar ad bene
digendu ipm Carnes uo in fornace ul
furno assate ul s craticul' ppate licet digo
in graues existat tn quia nutm dat so
lidu3 no vaporosu licet paucu si bn dige
rant laudales sut Carnes uo osuate z
condite i mortareol' cu femlo z alijs spe
bus j condite farcimina ul landutili no
iate bonu laudale et ex sicatiuu pbet
alimetu Reliquie uo carnes cu canabit
r caulib capucijs nomiat et cu reliquis q
barijs vt laganell' de pasta siluestrib et cu
ricul' odimenti dimittat Carnes uo in
aceto odite Almasos in arabico et uelatio
in ytalico condite 3utes sut colia u rep
munt epar confortat Appetu incitat et bom
nutrimentu exhibent accepte 3nt Sulcida
uo at sulsa nominaty sapor aceto ul granosc
l' ul amigdal' pipe ul petrosilino oposity
dns e Cao et cu eius speb mica panis
et casco odicta dns e si caseus no fuit
excedens in quoru alemanoru vso pcac so
lity e et maxe du fuit pinguior caseus q
ma nutm detestablior e licet delcablior
Carnes aut mixte cu odimito ex aleo inni
bus et mica panis oferte qnq3 laudau fuit
Si grauitas capitis aut uetosit molestia uo
phibeant Alea eni psam i ventosite facit
Co regis acutoru ec

De omis nutr digendu brevius Qua n̄
licet ad equalitē tendat in ptib; tn̄ corp
distinctas hn̄t operatōs vitellus nāq; in ca-
lite tpatus ē nutrim̄ facil' pmutacōis ꝯ
qualitr amicale ē multū affens Albu' vō
frim ē difficil' digōis nutrim̄ exhibet nis
tosū et san'is ex eo gn̄ato nō ē bon' 3°
almāsor' cap° 89° Oua aut̄ in reliq̄ me-
liora sūt ex aīalib; gallinaꝝ et fascanoꝝ
Deinde Anatū perdicū nō sūt anserū et
fm̄ et pparatōs modū diuersificantᵉ sorbilia
eni aremolo[s]ite remota mi⁹ nutiūt
ventrē mag̃ lubricāt et appetitē nocēt
atq; pulmonis leniūt Tremula vō .i. p
i. p coctoꝝ aliqualr inspissata mag̃ ut in
manu tenēt in cortice sua ꝯfractu tūc
videantᵉ meliora sūt omnib; aliis Dura
nō p coctōꝝ frā ad digendū sūt difficilia
et nutrim̄ exhibet grossū et tarde penet-
tiuu Ad cū fuerit in aqua diuersificata
et foraꝯ cū fuerit sub cineribꝯ cocta Oīm
aut̄ pessima sūt frixa pessim̄ eni gn̄ant
alimentū Eligantᵉ iᵉ tremula et sorbilia
Reliqua aut̄ eorū ppracōs dittam̄ lege de
hys alimētoꝝ 3° cap° 21°   De lacte vō
paulisp dōm illo eni lact' vsus nob' ꝯns
est qm̄ ꝑ declinacōꝝ suaꝝ ad frigꝰ aliqd'
noꝝ, flat' qm̄ talis coꝝ nō ꝯuitit ipm ad
sanguinē bonū Et vlr in ꝯns est eis q
indiget regimine subtiliatiō Amplius
nō est ꝯns hūtib; podaꝝ vtigiēꝝ et stotho-
miaꝝ et capita debilia Vt can̄ 2° ppo ca°
collidū et 3° alimētoꝝ 18° ca° Si aut̄
qn̄q; lact' placeat vsus eligatᵉ capin̄
lac a femina iuuene p eoꝝ salte mēses
a suo ptē distātē nō tūscendē et sita extra
pra rub. velud sanguinea lapsū sue ppei
corrigēte ī monticulos pastuis aut̄ saltē n̄
paludos neq; sit lac a tpē sue emissionis
nōbilr elongatū et cottū mag̃ tandiꝝ
eligi dꝫ Sili' et caseꝰ dꝫ eligi etate nō
multū grāuis nc̄ tūucil' moll' et viscosus
multū Sꝫ in parte leuit' sepal' nō multum vis-
cositē ꝯ copacitē resistet ꝯforte aūt eligi-
bilior ē caseus quē G. 3° alimētoꝝ ca° 16
16 nominatū oxigalerinū .i. ex lacte acetoso
factū. Batthiricꝰ aut̄ caseus ē qui d'lac-
te bufiloꝝ fit quo romani diuites ī suis de-
liciys vtūtᵉ lege ibideꝫ ut s̄. Butiri vō v-
sus nob' nō ē ꝯns ꝑ multaꝫ eius hūitē et
quia stōcū debilitat Et qui vtiᵉ co ī ꝯmesti-
one flāmas patieᵉ egritunes Remollit n cē
viuos ꝗ caput euaporacōn replet Recocta at
post caseū accepta potest vti quia ad eq̄litē
tendit Colostra vō quia tarde digōnis ē
et grossi nutri nō multū hcāᵉ in vsu cū 3ꝫ
fen li. pet° an̄ multa 3ucc° qn̄te supaspgaᵉ
Caseus vō ad salsedinē aliquar' lꝫ nō excel-
lent' eleuatꝰ ꝯrē pᵗ. Olei vō oliuaꝝ vsus
bn̄ maturarū ꝯns est licet calidū sit in pū°

ydromel fiunt
p̄ mocha

p' et humidū in p° Forte aut̄ ꝯmagꝰ ē oliu
de innatibus quia calidū ē in 2° et humidū ī p°
licet caput aliquar' grauet qꝫ p̄m eligatᵉ
Mel aut̄ concedēdū nob' ee vider' quia ca-
ē et sic in 2° Et nl' n' flācū vider' ꝯncius
qꝫ ipius vsus ut 6° de regimine sanit' col-
ligendū Si tn̄ comm̄ cole' in stōco papeᵉ
sit magna amaritudine oris aut aliys
causꝭ ꝯnantib' eius remoueaᵉ vsus Ydro-
mel vō ex eo fiu et ppe cū decoccōn ppeꝛ
capitaliū et stomachaliū int' reliq̄ medi-
sinē placeat Post aut̄ ydromell' de speco
vtilit' assignari. ℞. mell' al' vl' citin me-
diocr' spissi boni odor' et nō valde antiq̄
lb. xv. anisos ꝫ. v. al. ſ. floꝝ rosmarini
galange asari sticados herbe paliꝭ an̄
ꝫ. ſ. ꝫꝫ. cinamomi cleū an̄. ꝫ. iij. gñorū pa-
disi ꝫ. j. aque fonte lb. 30. coquetᵉ usq; ad
ꝯsūpcōꝫ 3ᵉ partꝭ duab; remanentib; ꝑ despu-
mādo deinde colentᵉ p colatiraꝫ spissū bina
vice et vtaᵉ co. 3ucc. et vsus qn̄tis mō ꝯns
est quia ca in fine p' aut equale ī passiuis
vl' siccū sco fm̄ quosdaꝫ et cōfert stō. et ab-
stergit flā 2° can̄. ppo calo collidū De co-
dimentꝭ aut̄ et saporib; ꝯut omia cōposita
ex specieb; aromaticꝭ ut croci pip vtrūq;
cinamom̄ grossū et subtile muxmg̃ta gai. ꝫꝫ
gardamōi vtrūq; galanga cariꝰ cimim̄
fen. pet°. anisos menta origam̄ calamentū
et silia Hec iᵉ spēs cū aceto cū agresta
cū 3ucc. melle amigdal' dul. nucib; fis-
sticꝭ ꝗ auellanis passul' et mica panis
in diu[er]sos sapōs a pcito coco condiatᵉ Sa-
pa et cū talib; saporib' ꝯns Silr et succus
Arancianū granatorū citoniorū et limonū
De condito aut̄ plaꝫ p° 3ꝫ. conditū ex qo
bis vl' ter in ꝰ radic' vnā accipe potes-
tis et confert capiti stōco et renib; et ꝯueniēꝫ
ē eius vsus a mediete autūpni usq; ad
mediatē veris autūpni Conueniūt et mirabo-
lani cōditi estat' mag̃ et semault' pulpa
exior cit' cōditi in alta pte ver' ꝗ autūpni
Nuces et condite optiē sūt capiti et sto-
macho ꝯut Oliue et condite placet Et
napi cōditi Cappares et et luppuli ꝯnces
sūt fm̄ exigenciaꝫ et tpꝭ   Nūc autem
ad legumina tūscendū est nō tn̄ de eis fmo
plongandꝰ ē cū nō sit apud pncipes rumo
neq; apud germanos eorū vsus Gra-
tia dictorꝫ opis pmittēdū qꝫ legum̄ omiu
quia ventosa et inflatia sūt ideo ad plurim
dimittanᵉ. 2° qꝫ int' reliqua fascoli faba-
rū et cicca al. caput et renes ledūt et iūc-
turas debilitāt ideo dimittāᵉ Cicē tn̄ rub.
et eius brodio qn̄q; vti potest quia ca. et
siccū in pri° ri ꝯuter nuttum apitum et laua-
tum et mās diuitit ad vrine vias et nō co-
medaᵉ in pn° neq; in fine cibi s; ī medio
eius Can̄. 2° ppo collidū Et meliꝰ ē si coqtᵉ
cū radicib; vt fen. pet°. dauc° ī tpē yemis

aut cu predict et radicib endiuie cicoree
et sitibus in tpe estat. Pania et vsus plac
michi licet fri. sit in po sic. in 2o 21o contit
cao 199o Apiu tn pp sua siccitatez paru et
bn mictit ? pp sua lenitatem vrina puocat
ibidez. Pisuz aut ca e in po et sic in 2o 21o
contit cao 126. licet et heat aliqua stip-
ticitatez 8uo de simi. mena in ppo cao no
zvet state ventris constipacoe quia tn cont
mitt ? exsiccat no plac. Ipa aut al. ul' mi-
cu utraqz sit stupefcum sensuu ? organo-
ru spor ? spiritibus magne nlloo dz ee uso yo
neqz ol' ipis ? aliorum mucilagioz sem li-
ni fenug. zizani dorelle ? sitam lentes
at abiecta decoctoe pa qz fzie oplois ? licte
t' euitari debent. Cu za no dcoc. quicqz ex
eis accipe potestis. De oleribus no pmit-
tendo pro q olez silvestru no bn agnitoz
uso omo e fugiedos Et debet esse apud pn-
cipes hec cautela q sepe otit eos pre
diuisa climata cu excatib ? sitib Co q
ptinuo ? mltq olez usus frioz ? humidoz
euitai dz. Zo q ptes oms olezu atiqz
i paludos ? i vmbrosis locis orientur et
in cauiis motiu dimitti dnt. Co q omium
olezu calidoz ? siccoru et acutoz vsus 3ns
e vob. Saluia ir olus 3ns e vob de qa
licet apud modnos magna sit oppio Ju-
uati eius ad cerebru ? ad nnos no tn ab
auctb autenticantu aut paru de ea scptu e
quia tn ca. e et sicca ut scrapio in agg
simi 189. dn dt q e ca taliter manifesta
et paru stiptca. Et dyascorides scpsit cao
de elilisfago no plac eius vsus. Auic no
2o can et ras. 121. cotit usqz ad 281 iclusi-
ue mich' de ea scpsert. Feniclus aut cads
i 3o siccus in po laudar vob qz conft capi-
ti et visui et mas ad vrine uias diuitit
et aquosites a stoco diuitit et ventosites
no placet. Petrosillinu vo ca. e et sic. i 2o
8uo de simi mena in suo calo licet
Auic ponit ipm cadu i pmo siccu in 2o
pp tn suaz puocacoz ex siccatoz et qz stoco
et capiti confert 3ns e vob. Et lz rufus
de eo scpsit q nocet stoco attrahedo ma-
tias ad ipm aliunde no ppe de petro. lz de
apio intellxit si bn conside'r lra can. 2o cao
de apio Nam petro. e ipm apy et de cosil
fit mencio cu cao de apio ut 2o can. et
8uo de simi mena allegat locs Et
in aggatone srapios cao. 21 lo 423. co-
tit cao. 629o Mente no et omis
spei eius vsus 3ntissimus e vob qz sto
cor caput et uisera qi omia confort
et est ca. et sic. in 2o 23o contit 132o cao
et 2o can cao ppo Serpillu et q calidu et
sic. in 2o ut 2o can cao de nemen licet in
aggatoe nne int menas cadas et siccas
in 3o quia tn sua acotiate et puocatone
cordi et stoco et capiti 3ns e ualde plac.

Lando et vob rosmarinu quia ca et sic.
in 3o ut aggtor in cao de geralmedua
et quia capiti cordi pcoi et stoco 3ns e
et ad confortandu nnos magtaz ht ppe-
tatez. Maiorana et nob vtilia e. est
cada cu et sicca in 3o et ht ntute atte-
nuatiuaz dissolutiuaz ut 8uo de simi me-
dicina suo cao collidu Apit et opilacones
cerebri et conft coloribus capitis aflate et ve-
tosib puenie ut 2o can. in aureola me-
brorum capitis collidu Sepe ir ipaz cibis i-
mistendo ipaz modando pul. eius sagitta-
li comissure supponedo vestes ex ea aro-
tizando omo vti debet. Oximu et ga-
riofilatu sollempint lando qz capitale et
calidu est et siccu in 2o ut aggtor in calo
de berengesin frequs tn eius vsus no bn
placet quia comestu nocet visui ut 2a
2y. tran 7o calo de nocetib visui. Anetu
aut quia cadu est in gradu 2o coplete
aut in 3o brem ? siccus in 2o in pno eius
ut 6o de simi mena quia tn maturatiuu
e huoru frioz sedatiuu et carminatiu
in ho placet nisi quia assiduas comesti-
onis eius noz visui noz et stoco lo semet
eius vomie facit ut 2o can suo calo cold
Blete no sut compositoz vtutu Ille na-
qz que colors existut aliqualr cpati-
manil' rubeis colate ad calitez et sicci-
tate declinat Albe no ad fritez et humte
quia tn in omibus e aqs cu quada mto-
site et lenitive sut et apitiue opilacoiz
epatis bn decocte placent et ppe cu petro-
silino. Caules quia cadi sut i po sicci i 2o
et quia maturant et leuit desiccat et p-
vocant couenie videnr lz 22a contit cao
61io aute. 6. et bunasim scbir q sanis
ex eis gnatus e malus et horrib' odoris.
Cerifoliu et quia stoco apitiui est subti-
liatiui e plac. borragine et vti potestis
quia tprata pot est n' spe buglosse de
ipa tn paru aute hetur et sini ri cao
ab autb traditu. lactuca at endiuia
spinachia portulaca crsones senatones
tribulu epatica et reliqs frias et hu-
das plantas in fontib vallib et stagnis
comoral splentes a ptinuo vsu vro elon-
gare debetis Raro itaqz ex eis accipiendu
est ut tpre caumatis lactuca et portula-
caz aut gra subleuadi appetitu senacos
et crsones aut gra confortadi epar vt
edinia et cicorea aut altius intencoius
medicinal' gra accipi pnt Secudus tn e
cas incta sen. et petro. comiste qz simitas
accipe. Post ho aut quia no paru die-
tandi vsus consuemus in cibis accepit vte-
di radicib ex plantis accepts paru de eis
iudicio ronali qutu 3mat dissereda est
Rapham ir omib radicib 3mag e mel-
lio de domestico qm cadu e i p et hu. i 2o

et io pp hoc et quia appitiui et dissoluti-
uu et flat p vrina eductiui e Melius est
i comede post cibu d omne vsu et folia
eius valde meliora sut q radix · Bulbi
aut cepe stalenea nominati ap ytalicos
quia stoo 9us e et facit digoni vl digesti
tibu 9us est In pno tu vsu q non ocutis
Aleu no licet cadu sit et sicu in 2o no e
vob laudale licet 9riet flati et maxie
quia gnat caput visu debilitat et uuos
ventositatib replet dimitto fetor eius pnci-
pibus no competete Est at cepe calim
in 2o q lz heat humite supflua tu quia
apitiui incisiuu et subtiliatiui e 9re pot
Melius tu e ipm coctu et conditu cu mel-
le aut zucc aut aceto q simr accipi Sile
e et porru lz sit cadu et sicu in 2o quia
tu caput gnat et facit uidei mala sopni-
a et uuos fuosib implendo relaxat et
visui nocet dimitta Si tu libeat ex eo
qnq comede accipia cu melle · Rape no
quia supfluite hnt et diffitil digois sint
no laudant demorito aut eas dapnant
tamq corri nocias et inflacoz nisto co
effetias ideo dimitta q9uis dyocles et dy-
onisius optim senciat Si tu 9dite fuerit
cu aceto melle et spebus 9suetis no uidet
repbales ee Carot aut q cade sut i po
apitie 9iutes stoo et papitates fla vti potes-
tis Bancia aut i pastinaca quia calia
et ex sicua e siue pte siue pactus diure-
tica et mudina 9us est · Napi et ide iudi-
cu uident hre quod d rapa dcu e ppt
coru tu supfluite supflua no e multu eis
vtendu q frequs cib coru et modo ipacio
in brodio carniu apud alemanos 9suetus
licet sit nus malus tu no lauda De
aliis aut ptib plantaru supioribus ut spa-
gos vlit a G nominat 2o alimetoz cao
11o vti potest si fuerint spagi vl parra-
gi asumite plantarp accepti cu acetic
talis apitiuis a stoo epate et uuis mero
fciarp attractis ut spagi lupulorz et spagi
ppe accepti q ponut tpati ab aggacone
cao de halion Sile cappaes conditi q cal
sut et sicci in 2o diuretici et abstgut fla co-
uenientes sut / hec no ex quib folia cu ra-
diab comedant sut sicut lotuste i rapu-
cioli quia cadi apitiui et bu nutriui sut io
placent De fructib no gnar pmitte-
du q fructy oms quia vaporosi ventosi
et humidi et corruptes vt in pluib dimitte-
di sut / 2o q fruus oms humidios sut q
ipi sicci 3o q fructy leniui ventr pmit-
tendi sut aliis cibis constipati no e con 4o
ut plui fruus qui post cibu comedut
cocti melios sut q crudi Ab horariis i
fructib incipio q Cerusa qnto magis
dulcia tato magis nutria mag nimia tu
mollificatoe et relaxatoe stoo nocet. Acca

vo cerusa amarillia nominata apud yta-
licos licet sint incisiua et aliqualr apitia
et stoo aliquar vtilia quia tu ventrez con-
stipant io neq pa neq 2a in vsu placet
Persica no fria sut i pmo et humda in 2o
dimittenda sut quia tu stoo uident 9ma
et appetiu excitatiua io eis vti potest et me-
lius e ea anq post cibu sume // De po-
mis aut ddim q qnto poma bn matura
fuerint et solida ad calitez declinae uidet
Accia vl pontica quia ad fritez inclinata
sut uuis 9re no pnt io dimitta Assidu-
aco cu comestioe coru facit euenie dolo-
rem iuorp 2o cau calo ppo · Sile et pi-
ra quia fria sut i pmo et sicca in 2o licz
fria sut pp terrestrez partez pp aqueaz vo
ad equalitez inclinia et ppe dulcia ut
duo de simu mena io eis cocti cu amsb-
feri et zucc vti potest / Et itm meliora
sut elixa q cruda Ad et ut auellana
licet ex pte qualitu pmaru 9us uideat
quia cada e et sicca in po no tu sit nilty
et frequs eius vsus quia cutit stom et e
tarde digois correcta i in pruuis et
comesta no inltu inicipal e Estimauit
cu ypocs q ipa effiat augmetu i cebro
/ dlt no amigle quia in caloe equalit
vicine sut et boni nutri et apiut et abst-
gut 9utes sut si bn digant Melius e
coctus et candas cu zucc ne gnat stoz
et impediat / Sut aut ficy sicce calide
i pmo et fice in pno 2i Et io al et citric
et bn matue ex eis collauda q 9ferut
sto apiut opilatos epat reni et splenis
et e in eis lenificato vltima et nutrico,
maior q in aliis fructib vt 2o cau colli du
io placet humde no i recetes ficy mage
nutritiue sut q sicce lz sto no sit ita 9utes
pnt tu accipi Caueca aut assup fuosi
vini post eas pp aptine corupoi caru / Pas-
sule et placet quia epati sto pctoi lauda
et sut boni nutri quoruz ind sumat et
licet inuent nit equalia vident tu ad ca-
litem et sicitez aliquar inclinai q pla-
cet Amp lz nuces inuent int fructus
calios et siccos tu quia sut sto grauės
ad digendu nonniae pectoi et capiti no-
cive io dimitta et eo maxm impeditu
uuis et lingwe palisim fciut / Castane
itm fice sut et sicce i po gradu et sua
pauca dulcene paru nutriut comedi
pnt vl cu zucc et max q coz nutri-
du bn digestu 9gruu e et cu hr omia
mebra cofortat sm Auic sniaz lz i inut-
endo G ipaz q paru futo dixit alime
2o cao · 36 · qd tu intelligdu e compando eas
ad alias silucstres fcuus q tu corp nut-
metu grossiu e ventosiz et copactu visto-
siz io dimitta Crisomilla in sup q st
psicorp spes fide sc et humde in 2o q in st

velocis corruptionis non habeantur in usu. Si tamen quandoque accipiantur sit ante cibum et postea comedatur aliud conditum et bibatur vinum bonum. Grana non prim temperata sunt in passivis declinantia ad frigida caliditer et multum sua unctuositate remolliena et stomacho nociva ut 2a 3i cano de nocentibus stomacho quare dimittantur nisi fundantur in aqua calida et sit condite cum melle ad homines frigide complexionis vel cum zucaro al. ad homines calidos. Can. 2o suo cano collidum. Fistica non calidi sunt in fine 2i et habent humiditatem non ??? quare conferentes quia aperiunt meatus nutrimenti expurgant canalos epatis et pulmonis 80 de simplici medicina 7a ad magistrum 22o ??? cano 13o auctoritate Serapionis ponitur calidi et siccum in 2o. Dactili non bene maturi et dulci calidi sunt in primo licet de 2a quantitate eorum distolia sit inter sapientes nam aggregator calo. 67o nominat eos inter medicinas calidas et siccas in primo Aut non calo de palma dicit parum et quod scripsit de dactilis Serapio licet in libro meo non inveniam capitulum neque de dactilis neque et feniqia neque de rotaso Sed 23o clitui cano de palma auctoritate Serapionis dactili maturi recentes calidi ponuntur in 2o humidi in primo quia non tamen ho quod habundant inutiliter ventrem constringunt et inferunt putorem in ore stomachi et dolorem in capite faciunt et opilationes in epate et splene unquam accipiantur nisi raro et post cibum. Iunube aut frigide sunt in primo temperate in humiditate et siccitate et quia male sunt stomacho ?panca? ?nutriunt? ut G. scripsit de eis quod non invenit eas utiles in conservanda sanitate et ?egritudine? removenda ideo dimittantur. Mora non celsi quare calida sunt et humida tamen sunt bene matura accipi possunt ante cibum ad confortationem quare quando in stomacho faciunt non sit tamen frequens eorum usus propter humiditatem preparantem eos ad corruptionem facilem. De granatis non dicimus quod dulcia que ponuntur frigida et humida in primo et stomacho conveniencia accipi possunt. Acria non frigida et sicca in 2o non placent nec eorum succus inferatur vel cum aliis condiatur. Musi non in medio sapore conveniente possunt in plurimis cibis. Pruna non frigida sunt et humida et ideo quandoque uti potest eis bene maturis quia leniendi stomachum et ?minuendi? et aliqualiter provocandi et sunt citina vel rubea a sua cortice depurata. Citonie non licet frigide complexionis et sicce ponantur tamen convenientes possunt post cibum accepte cocte cum melle vel zucaro condite non tamen in magno usu multo enim comestione eorum ledit iuncturas ut 2o Can. collidum dicitur ante cibum non accipi non dicitur in quantum confortandi ventrem a remolientes ?? vel stomachi lubricitatem. Hec de cibis pauca sufficiant.

De vino

Vinum vobis conveniens debet esse colore album substancia clarum vel dyaphonum potencia subtilia tum ex ?? et aliquantum appetitum sapore aliquantum dulce et non multum acetosum. Vinum non odore ab hora ?? ?? ?? ?? non bene defecatum omnino evitetur 4a de potu inde 2a prima de regimine eius etc.

Nunc de In ?? et replecionis dicam et si aliquis esset nimio cibo repletus senciens gravitatem in stomacho canon est provocare vomitum ut ?? cum illis vomitibus que ubique habentur et ?? post cenam ?? ?? ?? si esset repletus ex fecibus nimiorum superfluitatibus et aquositatibus in stomacho et intestinis et vicinis partibus. Primo laudo clisteria habet contra Clistere bonum in estate Recipe foliorum violarum m. ij. foliorum blete et mercurial ana m. j. zucari rub. ℥ j ß sal. ?? ʒ iij olei violarum ℥ ij oleum de camomilla ℥ j. misce cum lb. j. de cortice foliorum predictorum. Aliud preparatum magis Recipe brodii pulli lb. j. zucari rub. ℥ ij. vitellum j. ovi sal. ʒ ij. misce et fiat ut supra. Clistere bonum pro autumpno Recipe foliorum blete m. ij. viol. mercurial ana m. j. zucari rub. ℥ j ℥ j. benedicte simplicis ʒ ij. sal. ?? ʒ iij. oleum olivarum ℥ ij fiat clistere. Aliud contra magis dicitur assunt ventositates eodem tempore tamen Recipe florum camomille m. j ß. foliorum blete foliorum malue ana m. j ß. oleum de bacce lauri ℥ j. oleum violarum zucari rub. ana ℥ j ß. salgeme ʒ j. cum lb. j. decoctione ?? fit clistere. Clistere bonum pro hyeme Recipe foliorum malvarum et blete et florum camomille ana m. j. ?? ana fen. ana m. ß. oleum de zizania et amigdalarum dul. ana ℥ j ß. sal gemme ʒ j ß. misce. Clistere 2m per eodem tempore cum assunt ventositates et gravitas capitis Recipe ana fen. aniceos sem. aneti ana m. j. brodii pulli vel caponis aut galli antiqui quod melius esset lb. j. sal nitri ʒ ij oleum olivarum ℥ ij. oleum de aneto ℥ j fiat etc. Clistere bonum pro vere Recipe brodii pulli lb. j. oleum de camomilla oleum liliorum al. ana ℥ j ß. zucari rub. ℥ j. vitelli ovi ij. butiri ℥ j. sal. ?? ʒ iij. fiat ut supra. Aliud simile habet ?? magis cardum Recipe oleum de zizania oleum amigdalarum dul. ana ℥ ij. vitelli ovorum numero ij. butiri ℥ j ß. ?? ʒ ß. brodii pulli vel decoctionis malvarum lb. j. fiat ut supra. Confert etiam ad minorandas repleciones membrorum nutritionis et capitis et etiam aliarum parcium. Lectuaria quare plurima hinc inde ab auctoribus tradita ut electuarium de ?? de scriptione dicitur. 7o can. sua prima. Item electuarium de piperibus acceptum a G. in secretis ad ?? descriptione 2a composita ?? ?? inde ibi magnas laudes eius et est in domestica mensa. Item confectio dyamusti descriptione dicitur 7o can. sua prima vel mesue In Antidotario descriptione prima. Item confectio ?? nota descriptione G. a mesue ibidem. Item descriptio tragee serenitatis vere ?? Recipe liquiricie ʒ ij. liquiricie et succi eius ana ana ʒ j ß. viol. ros. san?? ambarum ana ʒ ij. ?? galange nucis muscate folii aniceos quare ?? ana ʒ ß. cinamomi ?? ʒ ij. sem. basilicon ʒ j ß. ?? ?? sit alcohol ʒ j ß. foliorum auri numero x. zucari albi dupli ponderis omnium de hac accipi potest ante cibum ℥ j ß. et post ʒ j. Ad hec etiam ?? confert electuarium serenitatis vere ?? cuius descriptio talis est et accipiatur ex eo cocleare medium per duas horas ante diem ?? septimanatim et dormiatur super eo. Recipe florum ?? ??

ameos galange cinamomi cinni an. ʒ ij s.
mastic fen an. piperis ni. cu asari cassielignee
se apy gari cardamomi ma et mi. cubeba-
ru nuc indice nuc carpobalsami piret an.
ʒ j s. mell despumati quantum sufficit fiat electuarium ita
q p lb. j. ponatur specierum ʒ ij s. Item ad eandem
intencionem confert elegant confectio ista Recipe
galange Cassielignee caloi ardam api croci
spicenar gari cardamomi ma cu costi dul.
cinamomi carpobalsami ameos asari amomi.
se. mti cinni tum piperu an ʒ j. piret. se. m-
the an ʒ s. florum ypiconis florum salvie et
rosmarini an ʒ j s. zuccari al. q. s. cu aqua
bethonice fiat confectio solida in rotul' magnis Con-
fert et hec descriptio ʒ s. sumata in genio omnibus
egritudinibus de ma frigida consumendo eas et
digerendo carminant ventositates capitis pectoris
stomachi et omnium membrorum nutritivorum digestionem
provocat cibum penetrare faciunt spiritus clarificant
nervos confortant et opilaciones aperiunt ut ex
anniate descriptionis eorum ex theorica mene
deduci pot Solent aut regibus ducibus
et magnis plato ad hoc et alia composita
adiungi minucalia ut facietur smaragdi sa-
phiri limatura auri et alia que qualit'
et quantum sunt necessaria non vitupero nec illa multe
necessitatis esse credo. Ad minorandas et reple-
ciones plurima reperiuntur instrumenta mas ex sto-
ran ab illustribus auctoribus hinc inde collecta
ut pill de yera simia descripte a. G. in theo-
rica. tao ex quibus bis in septimana pot accipi ʒ.
s. paru ante cena aut ʒ j s bis vel semel in
mense in aurora tardando cibum p vi horas
sumit p una hora an prandium abstinens
ex uno ciato aque ordee cu ʒ j. zucc cub-
ardu accepti hos aut pill. non nulli addunt
agaricum subtriplum eius aut sub quadruplu
cu eis componendo ut Recipe pill de yera sima ʒ
j agarici ele ℈ j. secundum primum modum cu g. xv.
iiij secundum modum ʒ. g. v. reformentur cu mel-
le rosato et fiant pil. Confert et ad hanc
intencionem pill. alefangie descriptione Mesue
Ego non serenitati vre transmisi pill in hunc
modum descriptas que caput nervos omnium
sensuum organa et membra nutritiva emun-
dando confortant nec magna custodia indiget
Recipe aloes epatici ele ʒ ij agarici ele ʒ s.
salvie ʒ ij. infundantur in succo maiorane
ab eo sint bene cooperte et exponantur soli vel co-
buantur in loco bene cal. usque ad consumptionem loci
succi tria vice fiat post hoc Recipe ameos
florum rosmarini sticados asari nuc muscate
galange an ℈ s. mti g. vi. mastic cu an
g. viij. reformentur pill. cu aqua maiorane
et de eis possunt accipi ʒ s. una die ante cibum
et post cena ad duas horas ad libitum. Et
hac et intencionem confert pul. iste de quo accipi
pt ℈ j. aut ʒ s. paru an cena Recipe turbith
ele ʒ ij. polipodii ʒ j s. folliculorum sene ʒ ij
s. ʒʒ. cinamomi fen. ameos an ℈ j. an ligni

ad caput me
... a

an ʒ s. tartari ʒ j s. fiat pul. subtil'. Ad minorandum
non capitis partialem replecionem conferunt
pill. asagaret ab Avicenna descripte p ʒ ij et de
canibus curativus capitis et accipi pot in quantitate
ʒ s. ex eis p duas horas post cena de extrao
dimissis omnibus generalibus 3a prima colligendis
Sz unum notas. ut fiat fricatio sub fricanas cu a-
qua et sale aut cu sali commixto Vn
scapio leo breviarii et ex eis que custodiunt
hominem ne accidat ei podegra est embro-
catio cu aqua salsa quam funditur sup duos pe-
des ipsius Et sal tritum quam agitatur cu oleo et fit
ex eo emplastrum in pedibus aut suffricatio Illa
que percipiuntur de aliis rebus non nativa bis
sunt communia pluribus locis ut 3a p' et aliis
consiliis collecta Expedito regimine
nite veniendum est ad regimen medicinale com-
plexionis male frigide et humide ipsius capitis quod
in duo partitur canta ut apparebit Et videntur
p sex particulares intenciones observandae Prima est eva-
cuatio minorativa materiarum flaticarum in cerebro habun-
dancium et in inferioribus membris congestarum. 2a est di-
gestio predictarum materiarum. 3a est eradicativa reparativa
evacuatio 4a est membrorum mundativum rectificatio
5a est cerebri tamquam suscipientis membri confor-
tatio 6a est ultimata materiarum in cerebro fixarum
et in aliis membris extirpatio. Prima intencio
complexe perficitur instrumenta mas a capite nervis
pectore et membris nutritivis convenientia. Possunt aut
esse instrumenta medicine fortes debiles aut debiles
fortes in tempore prima medicina fort debil'
erit attrahens materiam viscosam grossam et multe re-
sistentie in cerebro existentem de communibus vsualibus
ut Recipe pill. de yera simia ʒ agarici ele an
℈ j ʒʒ. g. v. reformentur pille vj cu succo ma-
iorane et exibeantur In ipsis non observentur
accipiendum observentur aut generales que ob-
servantur a sumptione cuiuslibet soluti s. q accipi-
antur in aurora distanti p ix horas vel viij
a cena et dormiat p media horam aut p
horam si fuit forte et q non exerceat se forti exer-
citio sed lenitum et q non fricetur fortiter Sz per mi-
cali sepe sup ventrem insistens ponatur et q post
duas horas post accipiat ʒ vi aq ord. cu ʒ s.
zucc in estate In yeme non accipiatur tot ʒ
brodii pulli cu zucc. predicto et q stet p horam an-
teqz prandeat. 2m minorativum quod est hoc Recipe
agarici ele ʒ ij aque salvie ʒ j s. aque ma-
iorane vel lauri an ʒ j ʒʒ. ℈ j infundatur aga-
ricus in predicta aqua p diem naturalem deinde in
aurora calefiat tota et coletur et exprimatur et co-
latura ista detur calida in potu vts. 3a vero
medicina fort debil' de meis expertis est ut detur
in potu ℈ j. aut ʒ s. pill. de sarcocolla ma-
ioris descriptionis Mesue. Si aut medicinam facere de-
bilem forte ut apparata ad educendum alia
liquidum et mucillaginosum potis describere
hic Recipe sticados ysopi an ʒ s. pul. hermodac-
tilorum ℈ iiij. mastic ʒʒ. florum rosmarini
an g. vi. agarici ℈ ij. turbith ℈ j. aq salvie

aque ysopi an ℥ i s pul omnes infundantur simul
in aqua hermodactilis vero agarico et turbith
prius ligentur in sindone et infundantur in ea
per diem naturalem post hoc autem calefiat colentur
et exprimantur et cum ℥ i mell rosati colati hec
aqua in potu exhibeatur . Cura vero menna huic
consiliis potest esse talis Rx specierum yere simplicis ℥ i agarici
electi ʒ i ʒʒ gr iiii aque salvie bethonice
maiorane vel lauri ℥ i exhibeatur ut supra Adhuc
et intencionem deserviunt omnes diviciones incerus
a capite ut lociones pedum cum aqua decoctionis
maiorane salvie melliss pulegii sticados ca-
lamenti foliorum lauri origani anthos et similia
Similiter et ligature extremis partibus applicate su-
per cavillis genibus cubiti et adiutoriis etc.
Ad hoc et fricatos super eisdem . Item et spatula-
rum fricatos cum furfuribus pul sticados maiorane
pulegii et similium Item ventosacionem sine scarificacione
super spatulas facte et similia ingenia Nam breviter
dimissa hec de prima intencione et secunda . De
quarta vero pro premissum curatim digeratur materia
assiduo omni mane nisi facta scripta vel ipsorum ali-
quid hora nona post cibum et dormiendo post
horis duabus et tardando cibum hora qua-
saltem et evitando forte exitum ut tendi e-
quitandi clamandi etc. Et tercia condicio est
indigestivus observanda ut totiens assumantur
ut appareat rectificatio urinarum in colore subalba
cum nube alba equali diuturna infundo sedente
Horum igitur digestiorum primum potest esse hec descripcio
commutata Rx sirupi sirupi de sticados ℥ i s sal-
vie aq bethonice an ℥ i aque melliss ℥ i
misce et calide accipiatur in potu secundum vero est
incisivum et subtiliativum magis est Rx ox-
imell compositi ℥ i sirupi de sticados ℥ s aquarum utrius-
que tertium potest esse hoc subtiliativum magis abstersivum
et materiarum difficilis eradicationis extirpativum Rx
oximell scillitici ℥ i sirupi de ysopo ℥ s aq
lauri ℥ ii aque maiorane ℥ i misce quartum
et melius est hoc materiarum flaciarum grossarum
et viscosarum et ventositatum in capite rectificati-
vum Rx sirupi de calamento ℥ i oximell scillitici
℥ i aque decoctionis marc ℥ iii misce Me-
lius autem post hec omnia et magis expertum est di-
gestivum hoc compositionis me Rx florum rosma-
rini florum salvie melliss pulegii et bethonice
an m ii herbe paliss peucedani ameos asari
sticados eupatorii an m i galange nucis mus-
catarum granorum paradisi bacc lauri granorum peonie
an m i s infundatur omnia in lb viii aque
per duos dies deinde coquatur lento igne usque
ad consumpcionem medietatis deinde colentur cum forti
expressione et colature superaddatur zuccari albi
lb i aceti scillitici ℥ iiii et leni ebullicione coquatur
et in hac decoctione buliat hec species in sin-
done rara ligate Rx ambre musci an gr iii
amomi granorum paradisi radicum peonie acori
calamenti galange an ʒ s omnia subtilissi-
me pulverizata et mixta cum predicto sirupo longo
de quo assumatur ℥ v ut supra placebit . Item certa

rectificat enim cerebrum digerit materias in eo ha-
bundantes solvit ventositates confortat or-
gana sensuum omnium interiorum et prior cum ipso
sepe audito nominata amomi et tum de ra
intencione . Quarta autem intencionem eradicativa
materias iam digestas dequarum modo elegan-
tiores sunt pill de sarcocolla iam preparate da-
do ex eis a ʒ s usque ad ʒ ii et non tristes
das dosim quia fortes sunt Item pill
de yera composite de scripcione Amit Hoc tam
bonum et solutivum et securum inveni . s . Rx
pul artemisie hermodactil agarici an ʒ
s turbith ʒ unius partes duas ʒʒ an
mac dauci ameos an gr ii formentur pil
cum succo maiorane vel salvie et totum exhi-
beatur in potu Aliud vero eradicativum bo-
num et securum et liquidum potest esse hoc Rx
yere simplicis ℥ s agarici electi ʒ i ʒʒ gr iii
misce et detur in potu cum aqua de cor
marc calamenti vel altius capitalis forcio-
ra autem scribere non curavi cum multa sint
set non ita bene secura . Quarta vero intencionem
complet omnia instrumenta rectificativa cor quod
frequenter in serenissimo principe aventosi-
tate vegitacionem in ipso faciente Similiter rec-
tificativa stomachum humidum inflatum ventositatem
et tarde digestionis in prefato principe existentem
Amplius etiam et confortativa epar in quo
facile corrumpitur chilus ex indigestione in ipso
per frigiditatem et aliquando per caliditatem adhustinam
eo a fortibus exterius et a passionibus animalibus
acquisitam Communicativa ergo firmativa omnibus
predictis membris poterit esse plura ut tristi
de camphora descripti nono almansor cum
aqua citoree ad caliditatem epatis vel aceto se ad
caliditatem stomachi et cordis et cum aqua absinthii
ad frigiditatem omnium predictorum . Item electuarium diamus-
cum in nono almansoris ad causam frigidam cum aqua de-
coctionis ligni aloes aut similium . Item electuarium in pre-
cedenti deligal in precedenti tractatu tercio capitulo de-
scriptum . Item sirupus iste in alii firmati ad dispo-
sicionem pectoris stomachi epatis pulmonis splenis et
consimilium Rx cepe squille minutim incise
lb i se fen petrosilini pr an puret ysopi se oxi-
mei gallo coste azari an ʒ s se apii pipis
cimini an ʒ vi dauci ameos levistici zen-
seni cordumeni an ʒ ii foliorum oximi gra-
norum ʒ vi oleti lb ii s mell lb ii sape lb
ii s teneatur omnes in me et infundatur in ace-
to predicto per ʒ dies deinde coquatur cum predicto
aceto usque ad consumpcionem medietatis Et tunc su-
per effundatur sapa usque ad consumpcionem medie-
tatis deinde colentur et fortiter exprimentur
Et cum fuit infrigidatum tunc superaddatur mel
deinde coquatur usque ad spissitudinem de hoc igitur capi-
antur in potu ℥ ii s cum iii ℥ aq buglossi
Rectificativa non lapsum calidum membrorum predicto-
rum esse possunt sicut trocisti de camphora de
scripcione chesi et Amit tercio canonis . Item trocisti
de mol descripcione Nicolai . Item sirupus rosatus

Rx syr acetositatis cit. syr de berberis et
de ribes. Rx compon bom ho rosarum violis
ros se. endivie lactuce sandalorum al. et rub.
spodij sumac berberis se. acetose scariole oss.
de corde cervi ana ʒ s. aque buglossi aque cico-
ree aque mente ana lb ij. cum anthos ma-
tris se. basiliconis ana ʒ s. infundantur omnia
simul per 3 dies deinde coquantur ad consumptionem dua-
rum partium predictarum aquarum post hoc autem co-
lentur et fortiter exprimantur et colature ad-
dantur vini granatorum succi acetositatis cit. ana
lb s. zucc. alb. lb ij. deinde coquantur et aroma-
zentur cum pul. ʒ j spodij et ℈ s. camphore
et dentur ex eo in potu ℥ ij cum ij ℥ buglos-
si. Ad hanc et intencionem confert unctiones
sattellacorum limitos embrice emplastra epitima-
ta et reliqua consilia de quibus non curavi
propter fastidium applicationis eorum. Et quia ex practica
facile componi possunt. Quinta vero intencio
que premissa compleri potest per ea que facta sunt
in intencione precedente. Item et melius per omnia
que tacta sunt supra tractatu primo capitulo 3o de electuariis
confectionibus trageis pulveribus et reliquis ibi inde-
dis. Ad quam et intencionem magnifice inservit
usus tyriace maioris metridati. Domestica autem
magis sunt electuarium dyanthos et letificans al-
mansoris et multa talium que scribere non indi-
get cum sufficiant ea que tacta sunt. Ul-
tima autem intencio complet omnia facitur sim-
plicius tacta 3o capitulo primi tractatus. Item gargarismus
collutio masticatorium caputpurgia sternutatoria
ablucio et pul. capiti superaspersi. Gargarisma
bonum post predictas evacuationes potest esse tale.
Rx aque decoctionis maiorane et ʒ ʒ ℥ iiij
oximell. squillitici ʒ j s. misce et ex ipso fiat
gargarisma. Secundum potest esse ex decoctione ruthe
sticados pulegij calamenti bethonice arthea-
nite. Secundum et melius omni predicto est hoc. Rx pira-
dicum arthamite ysopi calamenti folia ameos
os pulegij sticad. ana ʒ s. piretri ʒ j yreos ℈
iiij aque fontis lb iij mell despumati lb j co-
quantur omnia simul et de hoc tali ieiuno stomaco
mane et vespere fiat gargarisma. Ex hoc potest etiam
fieri collucio absque extrinseco gargarizacione. Mas-
ticatorium non conveniens potest esse masticare ceram
firmam ligni et gluminis et mastices chebu-
li. Alia autem masticatoria licet non ita delectabilia sunt
masticacio yreos arthamite corticum agni
galange granorum paradisi et similium. Caputpur-
gium autem optimum est aqua maiorane cum zucc-
ro in ea dissoluto attracto per nares mane et ves-
pere ore prius pleno aqua zucarina. Item attractio
aque mell. cum modico piperis et pul. agrelia sit
facta. Item attractio mell. cum subtriplo succi radicis
blete. Item attractio aque mell. cum succo arthamite.
Sternutatoria vero communia sunt inflacio pul. piperis
vel attractio eius per cannulam usque ad narem facta
vel inflacio pul. ellebori vel pul. se. urtice aut gra-
paradisi vel evaporacio facta superaspersa super acetosi-
cacio in quo cocta fuerunt saxifragia ʒ ʒ galange

gr. paradisi et similia ita quod vapor per nares at-
trahatur. De ablucionibus vero bona est ablucio
cum lixivio facto ex aqua decoctionis maiorane
ruthe sticad. ysopi pulegij calamenti ameos
bacc. lauri et similium. Item ablucio cum facta
cum vino aromatico subtili. Item ablucio in die-
bus frigoris cum facta cum aqua vitis calida et
ego non infundere soleo cinerem in aqua vitis calida
et ex eo facto lavare caput cum sapone al. in
quo parum musci et ambre sunt incorporatum.
Pul. vero capiti superaspergendi fieri possunt ex omnibus
supradictis. Melius autem quod fieri potest est superasper-
sio pul. gariofilorum super commissuram sagittalem ut scrip-
sit avenzoar in phemio theysir. Item pul. iste.
Rx pul. maiorane ʒ s. sticados bethonice florum
rosmarini galange ana ʒ s. sandarace ʒ ij su-
peraspergatur capiti etc. Ex quibus omnibus etiam fieri
possunt sattellacos. Et in consideratione hoc de intencione
6a et primo capitulo 2i tractatus dicta sufficiant. Secundum

cam 2i tractatus erit describens remedia simplicia
et composita removencia accidentia sex quorum
ex processu facta fuit in phemio huius operis de-
quorum uno primum fuit dolor capitis duo ponen-
tur singularia mena per me sepius experta
quorum primum est Rx aloe epatici ʒ j infundatur
in iij ℥ succi cauliculi et exponatur soli usque ad
consumptionem succi et ita fiat bis deinde quod ex eo
fiant pill. ex j ʒ vi de quibus accipiantur j vel ij per
duas horas post cenam et in alio simili confe-
rant ut expertum potest. Secundum est locale extrinsecus
applicandum hoc s. Rx foliorum ruthe recen-
tis M iiij foliorum arthemesie M j s. foliorum
solatri M j foliorum bethonice M iij cum ʒ j sa-
lis communis ℥ s. terantur omnia simul et cum albo ovi
reducantur in emplastrum ex quo frons et tympora
et pars capitis liniatur et removet dolores
omnes a causa frigida frons fumanto sollempni.
Secundum vero accidens malam complexionem calidam et humidam
cerebri consequens erat conturbacio in sompno corrup-
ta que amplius scriptura non extenditur. De
hijs ergo que experta a sapientibus enunciata sunt
est ad amantem lapidem anulo ligatum vel collo
aut alicui parti suspensum hec et sub capite dor-
miendo tenere aut aliquo quolibet ipse se gestare.
Compositum ad hanc intencionem expertum est hoc.
Rx mirabolanorum kebulorum et indorum ana lb j
folliculorum sene lb s. infundantur in aqua violarum
et buglo. ana lb iij per quinque dies deinde co-
quantur cum predicta aqua usque ad consumptionem medi-
etatis. Post hoc autem predicte addantur iterum species
Rx ambre electe ʒ j granorum peonie et paradisi
amoi ameos cubebarum florum rosmarini ana
M j granorum papaveris albi ʒ j violarum spicarum
ʒ j cum se. cinoti asari cassielignee ana ʒ j
bulliant hec omnia cum predictis usque ad consumptionem
medietatis remanentis deinde cum lb j s. zucar.
al. fiat potus plene decoctus de quo per duas ho-
ras post cenam accipiatur ℥ ij cum ℥ ij aq. de or-
mac zuccorate etc. Secundum autem accidens s. corrup-
tio in sensibus interioribus removeri potest cum hijs que posita sunt

Caput purgium

contra dolorem capitis

in primo tractatu capitulo 2o et in 2o tractatu vbi
de confortatiuis cerebri et exsiccatiuis mas (?) ideo
visum est Ego autem experiencia certa scio quod mas-
ticacio horum trociscorum stomacho ieiuno facta omnium
sensuum interiorum lesiones operatos sollempniter
rectificat Rx agarici electi ʒ s. musti ambre an
℈ s. cubebarum ligni al' an ℈ j. infundantur omnia
in aqua sublimacionis radicis yreos usque ad
exsiccacionem aque deinde formentur trocisci
et exsiccentur in sole et fiat ut s. Ad hanc et iterum
cor. vz; hec confectio de qua omni mane bis
accipiatur in mane ʒ s. cum modico vini mal-
uatici calidi et quiescat post per horas duas
et ad hoc diamusco diambra confectio de sa-
nicto (?) serica et alia ab auctoribus hinc inde
collecta · Quartum vero accidens notitum erat diminu-
cio vel corrupcionis in organo auditus euenies
Cuius quidam correctio hiis duobus comple-
tur instrumentis · Primum est oleum ... amigda-
larum ʒ iiij succi rafani que comeditur
ʒ vj pul. musti electi ʒ s. bulliat omnia simul
in fiola bene obturata suspensa in aqua bu-
liente usque ad euanescenciam succi et de re-
manente oleo distilletur in quelibet aure gutte
ij hora eundi ad lectum et est medicina potens
Secundum compositum est hoc Rx foliorum ede recentis
et muralis an ij cepe que comeditur lb s. co-
quantur in ydromelle sufficienter deinde terantur
vltimate in mortario et hoc capitello bis vel ter
in septimana post premissas purgationes im-
pleantur aures foramine tamen prius cum sindone
cooperto cum aqua decoctionis ʒ s. euforbij ʒ
iiij s ʒ maiorane Quintum vero accidens ut defluxus
ius mentum de capite et ad pectus remouetur
per diuerticula que superius in hoc 2o tractatu in pri-
ncipio intencione sunt tacta et 2a pilule confortatiua
et exsiccatiua Compositum bonum ad istud Rx laudani
purissimi ʒ j nigelle ʒ j s. ambre musti an ʒ
iij torrefiat omnia super palla sicca et ligetur
in syndone et sepe odoretur Secundum ad idem 3us est et
Rx thuris ʒ s. sandarace ʒ s. mastic ʒ j. pul. omnia
subtiliter et de pul. hoc superaspergatur parte capitis
hora dormitionis et optime est · Tertium ad idem est 3tium
hoc Rx sandarace ʒ s. thuris gummi masticis ra-
sure eboris cinnamomi florum rosmarini cubebarum
baccarum lauri an ʒ j. alumen candi nitroli an ʒ
j saponis solidi ʒ ij s. fiat trista (?) ponderis ʒ ij cum
quinque et lixiuio cando fiat capitis ablucio in mane simul
et os caturizantes mas et flata in capite sancta
consumit Sextum vero accidens s. debilitas in articulis fere omnibus
et maxime inferioribus remouetur per regimen sub scriptum per
euacuationes confortatiuas et exsiccatiuas et summo opere
prouidendum est ut post euacuationes secremus vna expost
se balneis solucionis in quo mora saltem octo dierum
cum vel x. continuat corpus omni die ab anchis usque
ad plantas pedum in hes aquis infundendo et cum corpus
luto articulos oues diligenter confricando frigus vero corpus
tonum in eis infundendo quod tamen omni die 2a fiat post Et in
futurum fomento diuina gracia concedente agre et solidi-
tas Ad laudem dei omnipotentis Amen

capitis ablucio pro scabies

Pro domino Magistro Iuliano Siculo generali Ordinis heremitarum :·

gretudines sine accidencia
sicas quo in istius celeb-
errimi patris que plurime sunt
prima quidam fucturarum do-
lor 2a vero dolor yliorum vel re-
num 3a vero est colicus dolor a-
quando associatus predictis 4a est stomachi debili-
tas magna in appetendo et digerendo 5a
est cordis motus vegetatiuus 6a est vlis omnium
membrorum resolucio et macerfacio 7a est ve-
tris constipacio 8a est vlis omnium virtutum vita-
lis natural' et animal' debilitas Si qua aut
accidencia preter ista quinque subsequi et superuenire vide-
antur ab eodem fonte aliter deduci poterit
Et prima quidam egritudo dicta est fucturarum dolor
quod non solum vnam partem sed pluribus accidit ut patuit
hac yeme et temporibus preteritis quinque quinque in spa-
tula in brachio et manu passus est ... inchoante
passus fuit ischia et mentre sicut apparuit
dum erat in consilio basilee Horum aut dolorum
causa plurime possunt assignari que et prima quidem
est fucturarum debilitas propter agitatione ista
membra enim illa exilia sunt pauca carne et
pauca sanguinis quantitate artial' et venal' plas-
mata quare oportet ipsa esse debilia propter debilitatem spiri-
tuum animalium a cerebro et vitalium a corde et natura-
lium ab epate fluencium Vnde materia nutrimenti
redditur non bene digesta quare concluditur debilis
corum inicio 2a vero causa debilitatis fucturarum
est frigiditas multa quam tollauit hic huius-
simus pater in prima adolescencia et omni alia
etate sua quis non dubitat virum ab infancia
fere usque ad decrepitum diuino officio dedicatum
laborantem nocte surgentem ad diuinas lau-
des et ambulantem die noctuque in locis frigi-
dis posse euadere vehementer et forcia verbera frigoris
Et adde quod ut frequenter et male et leuibus
pannis tales serui dei fulciti reperiuntur 3a
vero principalis causa doloris fucturarum huius humanissimi
viri est regimen diuersum ... omnino contrarium quo
vtuntur religiosi Et maxime de ordine sancti augus-
tini que multum et multis leguminibus caulibus
et herbis bene fulciuntur paucis et laudabilibus
carnibus ... fere nisi bonis et salsis reficiuntur Et
adde istud quod vtuntur in potu vino aquis a-
cribus actu et potencia frigidis quare non est mirum si
fucturarum corum leduntur ab istis · Has 3s principales causas
credo fuisse dolorum huius piissimi patris Et tamen
super adde quod fuit vir tempore suo ingenti abstinen-
cia rectus propter magnam dilectionem eius ad liberales
artes et ad sacratissimam theologiam assiduam insta-
ntia ut studiosus arte sua perficeret summo ierarche
complacendo neque enim indigebat aliis causis in ues-
tigandis verum cum iste sua sancta deuocione con-
tempnitur a vino venere et ciborum affluencia se pruuc-
tem cognoui ego ab infancia fere seruiens usque
ad meam decrepitam etatem ... Nunc vero invi
uestigandi sunt esse dolorum renum eius necesse est generaciones e·

grotare aut p essenciam aut p colligantiam
Et s p ecciam aut in copone aut i compo
sitione vel in na omi et no quedam in ca
tum nullam habeat solucioz contiunitatis i renibus
hinc componitoe aut egrotant renes eius quando
sunt opilatoz in poris colatorij panniculi
ab arenul' lapill' et superfluitatibus viscosis fiunt
Renes aut eius agitatione calidi sunt quia
homo fuit multe vrine calide bene tincte
et mate flegmatice a capite suo innstillagiose
p venas coitate renibus in loco colatorij
panniculi renum viscositate sua replete excoquitur
arenum taliter Cum aut parum ibi detinetur de
aqua pemulgetes descendente conditur p
mas colatorij panniculi ad vritides poros
et de inde ad vesicam 7 ultimate ad extra
effunditur Et fiunt vrine arenose Si aut p
renum debilitatem aut frigiditatem aut p ciborum
viscositatem detineantur arenule parum p in
gis tunc sua compunitte et puncton efficiunt dolo
res in renibus Cum ergo virtus molestatur ab
eis i pellit eas applicata primum renum contrita
one ad eas Quibus emissis euanescit dolor
qui persistat Si aut pdicte arenule a carum
ptes p debilitatem expulsiue renum detineantur
aut p viscositatem et diu coquantur a taliter re
num i unstatus multe arenul' cum colatorium pa
niculum coitum in lapillos quorum tamen genera
tonis fuit calis renum a natali p anncto egressa
cum pucia pdcarum mcrum xviij. zij colli dum
ab anno in primo cao dum inquit i pllendo cum
viucem in generatione lapill' lege ibi Cum ergo
lapis ille primum ibi et cum grauiter 7 puttoe
sua magnitudine ledit hinc est quod pcipitur ibi
dolor gnatiuus extensiuus pungitiuus affixus
quod supe spondiles i posteriori parte vmbilico o^m
. Primam aut dolor ibi fixus tamen diu donec n
tus nipllendo lapillos panniculum extendat
Ex quorum fundato quedam pulchre potes sol
ue problemata . primum quod in lapill' renum do
lor remanet fixus ibi et l^o quid solutum e
iam . 2m problema quod in doloribus istis ap
paret quoque dolor descendens usque ad me
dium nat' intius Solui n l^o qua cum lapil
lus descendit a colatorio panniculo recipitur in
poros vritides Sed pori vritides ambo des
cendunt a medio renum usque ad medietatem
natium intus cum ergo pori vritides sit vasa
tenuia angusta et magne sensibilitatis lapillos
transiens p eos grandem efficiat i eis dolorem a su
periori parte succedente usque ad inferiorem continue
. 3m problema est quod quoque p tota diem naturalem
vel uno quaque p duos permanebit dolor in loco
natum pdicto Soluitur problema quia cum
pori vritides trahentur ad fundum vesice que
supius est et in ipsum penetret vero sit villa
vel fila contexantur in ipsam quam lapillus i ueit
foramen vesice sicut quod sit eius quantitas ergo
oz quod vehementer descedatur sit de colatorio pa
niculo renum dam e Et cum vesica ad fora' habeat

nifica pdcam p mensuram pollicis in quibusdam
hominum distans ab eo et in aliquibus hominum
p duos digitos hec est causa quare dolor p me
dium nat' intius apparet descendens p duos fere
digitos . Secundo quod est cum descendit ille la
pillus statim cessat dolor p cuius cum p uam
aliquam producitur quod pendet a producente uere
est illud remouens ad remotiorem efficientis te
Sed dolor ie in fy et confluat dependebat a
lapillo lapill' vel arenis ergo illorum remotio
ne remouetur . Secundo 7o solucio problematis vnde conti
git quoque in emissione vrine vngi et vrinam
sanguineam huius enim causa est magnitudo lapil
li et eius anguli qui laceraverunt membranas
que transibant . Secundo 6o quod in quibusdam vngitur
multus in quibusdam vero paucus sanguis p minus
est quod fracta est solucio continuitatis in renibus a colato
rio panniculo quorum vene 7 arterie sunt sat
magne Et ri solucio est quando est fracta solucio i
venis pororum vritidum qui valde exiles sunt
et tenues sicut in cingulo quanto multum quan
tum separari potest Ita et a puo prima . Secundo primo
quare in quibusdam hominum tali languentium v
rine emittitur quod sicut lotie carnis hoc n co
tingit quando fit emissio sanguinis pauci 7 artia
lis . Secundo 8uo quod quoque emittitur vrine grosse
purpuree menstrualibus emissionibus simillime
hoc n contingit quando fracta est operatio in venis et
magnis . Secundo 9o quod in istis hominibus dolor quam
p medium diem quam p completum repetitur et
apparet in loco femoris . huius n solucio est quod
quando in pulsione vehementi descendunt inuice rubi
petrada lapides et arene in quantitate notabili quoniam
vesica repletur et gravatur 7 p dilatationem que consequitur
non eque cito potest expellere quod cito repletur ergo ibi
manet dolor fixus vehementissime molestus Secundo
10o quod dolor pcipitur in femore antiquus Et id est
p colligantiam colli vesice mente lacto suo
colligato cum panniculo siphach mgno substera
te omnia membra inferiora Et secundo 11o solucio problematis
quod iste dolor pcipitur usque ad radicem virge Et
huius causa est notitum p colligantiam fantum i unus
venientibus a spondilibus caude et colligatis
radice virge et totius femoris . Et vltimo se
solucio problematis quod quoque lapis emittitur tante
quantitatis quod ipse retinetur in canali virge 7 nullo potest
exire ipsum quantitatem et laboret exercitum phi
cum vero oz tunc subvenire beneficio cyrurgicali
scindendo canalem inferiorem virge et extrahendo
ipsum hoc tamen opus non est presentis speculationis ideo
dimittatur ipsum . Iam non facile videtur vnde colica
dolor eueniat huic vero Cum enim p malam
complexionem renum pdcam accidit frigidam magna
sit debilitas in eis non est mirabile p colligantiam
et p pinquitatem iporum renum ad intestinum colon
dolor coicatur ipsi colon in quo ventositate flatice innstillagiose
vero forte nitente multipliciter faciunt
dolorem subito alterando vero et quod ventosa dolores
extensiuos Et quia isti dolores non plus durant quam
ventositates que congregantur i intestinis facio quod ventositas

aut p clisteria aut p pillaro assumpcoz aut p
applicacoem calefacientiu ad ex dissoluuntur
hy dolores tolli no tm molestat huc sum
dei qntu ipe acerum dolor molestat Et ad
hoc ec pt assignari alia ro brevis duracois
horu doloru quia carminatia incidentia
et subtilancia medicamina que ad ministrant
renib et hys doloribus tollere subveniunt et
coru nocumta diminuunt Qm hic vir asu
a gnacone contraxit raritatem texture et paucitatem
tatez carnis ideo no e mirale si i eo inveni
magna stoi debilitas Et primo quide in ap
petendo qm appetitus stoi fortis invenitur per
multitudinem spum sensibilium a 6o pari nervorum
descendentiu ad os stoi Cu g cerebrum hg
viri cu aliorz mebrorz existat frm et hu
frte et humte pveniebt a multo flate vins
tillaginoso et aquoso qd manifestatur ex multe
sputamus io no est mirale si spus anal qui
transmittitur a cerebro ad os stoi nobile frigidus
descendit et os stoi inficiat frite intensima
qr sit eius nal frigis qr appet hg vi e nor
offenso Et si accidit quia appet vigoratur
a frite corrugante os stoi Et ad talez corru
gacoz fit expssio humidi subam go intedit
appetitus a frite pdcta Negandu e actu dco
q no semp ad omem frit stoi sequitur cor
rugacio sufficies ad exprimendu humidu sb
anm quale ra ps autem appebat fla falsa
Et itm dica poss q in ore stoi fo tanta
frigis et corrugaco q no solu punificaretur
appet ymo auferetur qm ois immoderata
distrasia aufert i deicit actu i operacionem
ppe virtutis Vn mi q stom ita infrigidat
no bn appetit Et tu adiunge q fritas intedi
in ore stoi no solm positive sit dcm e Et
ec privative vz pp stom ee pvatu calite
no li qd appz p paucitatez musculorz coopien
ciu ipm totiz stom et ptenuitez partiu
illaru ex qua arguitur raritas texture eius
qr no est miru si tm hac debilite appetitus
invenitur et digestive virtutis debilitas val
de magna Et ex ho fundato sequitur cor
relaria quedaz pmu e qr iste ung dei
semp fuit valde macer paucitas n ap
et in pstrio digtios eius fuerit et st cah
Scd ro q iste vir otie mag extenua
bitur n bnficiu medicinale subveniat ei
Sc 3o q iste vir no nisi in longo tpre
digit Spus eni nales pauci sut et
remissi calidi Et sc 4o q caput hg vi
contie mag et mag impletur flatib
tn eni stoi calis diminuitur multu et otie
agat i mas flatus ias mag effuare
stie nolo qz osumdo eas no e mirale si ca
put otie siccene mag repletur sua eni frite
multa et debili pacamto no pot tm resol
ve qntu effuat ad ipm qm vapos i ce
bro multi ingrossatur et mags otutur
Oz g denate q ia aqa descendit a ad nasu

et deveniut ibi gutta corrizans aut ad oc
clos et lacimantur Aut ad otraritez aurs z
exit inde aqua tenuis aut ps hug aquoit
in ventositez oisa a calore effuante i mi
ricaz auditus quod sonoru est vn accidit
sibillu qn vapor grossus est aut aut tyni
tus qn vapor ie subtilior fuit aut audit
va poria qnqz pcipit qi defluxu aquaru
Et ppe cu tal talis fluxibil fuit et p po
ros panicli et supficies hincinde dist
Si aut potenciorez contingat ee virtutem
et maz expellit ad oculos pvenas obtal
mia effice potit vam aut no vaz tn con
tingit fumosaz ee maz et faciet spez obtal
mie que fumg dr Et ppca ac insup si ma
teriaz ppellat virtus ad ptes gule brancos ef
fice potit et squinacias Et tu considera qnt
et qr mag pical subtu e hnanu corpus
cu tota supbia Et ad ho intellige magna
homis infelicitatez q mie tales a capite de
fluentes ad stom a calore stoi z cuistatim
paracu evaporat cerebo Et mebro otutu
in aquaz et aqua ia defluens ledit stom
ut dcm e Et stom evaporado ledit caput
replendo ipm Et e illorz duorz mebrorz
reciproca altra ymg ad reliqua et eiusd
ppe sicut poete scribut de yslonis capite
quod otie et indesinent i inferis rotatim
reuertatur // Couenies e pt dcta et utar
quid dicatur de motu tremulo cordis aut ve
getativo hug viri et inde quida ex pdic
tis facile reddi pnt de hug pma ca est
debilitas virtutis vital que fuit scdm magna
partez a gnacone contracta et pp paucitez
pnoz gnacionis materialiu et formaliu que
pnt concludi ex paucite carnis spumz z
pinguedinis in quig iste vir sp huit de
fectu infra qntez oveniente Cu g in
sanie cordis et in eo corde pomma indi
gestionis supfluitates gnantur et congregantur
nae pp mala coplor sequntez eas si dolor
aut triste alia sensatoz que irritat cor
ad sui expulsioz aut ec tales mas opilado
aliqua parciu cordis aut extendendo in
citat virtutez expulsiva cordis ad fuga
illig nocuti Et ex ao mie ie repugnant
otrahedo et cor movetur ad eas i dilatado
go otimiate hac pugna horz duorum
ad invice fit mot tremulus in corde si pg
na fuit aliquar fort Aut si pugna fuit
debilior pdca otur motus vegitativus qui e
parciu cord elevao et depssio debil q
ec no raro fit a vaporib z ventosib i cor
de congregatis Vn hic huanissimg vir
facile pot intellige cas pluim accidenciu i eo
advenientiu pmu e qr accidit ei et no
raro debilis et cag virtutis valde cito Si
n tuc tanget partes cord extig pcipiet
motu tremulu aut vegitativu pdictos
i eo Et sc 2o q cessate in eo motu tremulo

pdicto removebit ab illa debilitate quam re-
mota illius causa removetur ie motus tremulus
tamquam effectus ab illa debilitate proveniens
Et secundo ex hoc fundamento quod tum accidit ei
talis iniciatus casus cogitur frequenter anhelare
inspirando et expirando ita ut per tale ex-
ercitium resolvantur et purgantur ventositates in
et melior fiat cordis eius eventatio et se-
cundum ex hoc fundamento quod necessarium est huic aeri
providere et convenienter ne hic venandus per
conudat in picem de spiritum a magno superposito
affo za illo sermone qui ex solvuntur
frequenter et fortiter sine inanitatis cum et hec
de quanto sufficiat. Fuit autem memoria in
primo huius tractatus de omnium membrorum resolu-
tione et marcefactione et dispositione ista dato quod
sit summe mala et non indiget nulla investi-
gatione neque subtili tum iam ex predictis appa-
rere possit eius fundamentum Cum enim in eodem
corpore complicantur debilitas cordis in prece-
denti capitulo declarata sit et cum secunda debilitate pre-
dicta quod est verisimile ex inveniri posse tante
perfectionis ut possit generare laudabiles sanguinem
per viam nutritionis convenientem eo quia digestio
2a que est epatis non potest corrigere nocumentum
prime digestionis que est secunda xviii. 3y. Cum igitur in
hoc pessimo pre sit defectus nutritionis mem-
brorum et necessarium laudabilium defectus sequitur quod in
ipso debet esse extenuatio marcefactio et con-
sumptio membrorum omnium virtus enim nutritiva nobis
quantum et quale possit convertitur membris appone-
re et assimilare Cum ergo membrorum substantia pin-
guedo vel grossities consistat Ex istis sequitur
quod istis deficientibus membris necesse est rarefactionem
tendere et consumari et innotescit secundi accidentis vitas
Septimum non accidens quod est ventris constipatio
magna satis intelligi potest ex predicto capitulo quoniam
intestina omnia huius viri sunt maxime exte-
nuata necesse est propter pe... in eis acquisitam
consumptum humidum pinguedinis et aquosum quod recipitur
in cibis et potibus secundum maiorem partem sui quod
superfluitates prime digestionis secundum de necessitate
ingrossantur et indurantur Si non tibaia sit
subtilia humida actu et potentia velud sunt ius-
cula facta cum mica panis et brodio pingui
et omnis patet quod magna pars huius corporis attra-
hitur et sugitur a membris extenuatis nobilibus
Et altera pars subtilior in sensibus consumitur et
non nulla pars eorum in ventositates convertitur que
sit causa efficiens dolorum colorum quorum est hi-
ta memoria fuit Si autem predicta superflui-
tas prime digestionis fuit solida compacta
et viscosa velud rizum pistes et pastilia
cibaria et animalium nervose et ligamentales
partes necesse est eorum feces ingrossari et in-
durari Cum ergo longo tempore detinentur redduntur
obsta virtuti expulsive in continua quod non obe-
dient quare necesse est tum ventre stipatum fi ca-
piendo ventrem protota concavitate a stomaco inclu-
sive usque ad finem intestinorum recti intelligit Et aggr

...nium accidentium huius pacientis verificatio Non dubi-
to esse quod quibus est studiosus in medicina satis valde
concedent ad ea que declarata sunt in 3bus
talis precedentibus in medicine necessario sequi debere ple-
torius corporis debilitatem Cum enim membrorum fortitudo et
constantia non ex alio habeatur quam ex nutrimento Et
nutrimentum deficiat in quantitate et in qualitate ut
iam evidenter declaratum est secundo necesse est
debile reddi corpus totum Ex paucitate enim nu-
trimenti non possunt sufficienter saciari membra Et ex
ipso et non generatur sanguis quantitas laudabilis
et convenientis cordi Et ex pauco sanguine
non possunt generari spiritus que sunt sufficientes membris
ut vitalis naturalis et animalis que sufficienter a cor-
de effunduntur ad membra et a membris de articule-
tur ad operationes convenientes et naturas virtuti nutri-
tive complendas per quorum virtutes famulantes
eidem virtuti nutritive vis per attractivam retenti-
vam et digestivam virtute et expulsivam super-
fluitatum eo quia assignato defectum in operationi-
bus harum quatuor virtutum necesse est assignari
defectum in aliis 3bus operationibus Cum ergo at-
tractiva retentiva digestiva et expulsiva sit
nobilis debilitate ergo virtus apposita unitiva
et assimilativa de necessitate deficiet Virtus n
vegetativa vel nutritiva dato quod sit una in modo in
ipsa non potest consequi finem suum laudabilem nisi
preistos actus nutritivus non conveniet quia
nutritiva illa nutrimentum attrahit retinet digerit
et expellit Et alie illius corpus in natura consta-
tium nutrire potest in miraculosis actus hoc efficere
hec in summa est investigatio causarum omnium ac-
cidentium octo que istum devotissimum et pium fra-
trem angustiose affligunt Et sunt ei de-
clarata tamquam profundissimo philosopho ut ad memo-
riam eius reducto seipsum reddat sollicitum
magis ad superationem quam usque modo fecerit
Ex quorum omnium causarum octo sunt in unum
redactorum aut reductorum concluditur contraria
plura. Primum quod omnes conditiones et accidentia eius
pendet a mala complexione frigida membrorum facta
ex permutatione caliditatis et siccitatis contracte a
principio generationis radicaliter a qua fuit facta
consumptio insipientes defectum nutrimenti et spiritum propter quam
acquisita est frigiditas. Secundo quod in hoc viro ac-
quisita est siccitas privativa propter defectum sanguinis
laudabilis et humiditatum rarorum ex quibus corpus
convenienter nutriri debeat Et secundo 3o quod in
hoc viro dux reperitur siccitas una quedam
agitatione radicaliter contracta que colica fuit
reliqua non est siccitas temporaliter acquisita propter de-
fectum nutrimentorum membrorum unum eius egi de
est mala complexio frigida permutatione facta et sicca
positive et privative Secundum 4o quod mala complexio
sicca privativa subsequta est intensive aliorum
quam siccitatis positiva prius satis quia ad ipsam
sequitur corporis consumptio et plus debilitas tum ipsa
sit res post naturam ponens destructiva nostri corporis
quam perfectiva quam repugnat omni distemperiei pre-
ter naturam ipsam esse in sistem convenientibus virtuti ad naturales

operatos concurres . Sed 2o quam hoc vio est
mala complexio frigida et humida nobilis intensa
non enim hec repugnit in specialibus mene
intus erudito Neque etiam in naturalibus servicionibus pi-
tissimo in eodem corde et membris et quantum
parte membrorum in veniunt duos lapsus penitus
contrarius scilicet mala complexionem siccitatem positive et pri-
vative et malam complexionem humidam horum enim
lapsuum alter est prius dictus talis scilicet siccitas predicta
et reliquo infusive et madefactive dictus
humidus Cum enim in membris huius viri
sit magna debilitas quantum ad mutationem corporis
quod est necessarium multas humiditates acuitur generari
et congregari in membris que sunt flatere mu-
cillaginose aquose et forte vitree sine ta-
les humiditates generentur in membris omnibus propter eorum
debilitatem que dici dicuntur flatere sive dicte de-
flate Sive tales humiditates dicantur proprie fla-
tive cum fuerint genite in epate in quo tunc
organico primo generantur humores proprie dicti
Omnem correm est quod huius reuendi patris dispositio
heu multum ferenda est quoniam est complicata ex
egritudinibus diversis generis ut mala complexione
et mala compositione superius declaratis Et
iterum est complicata ex membrorum lesione mul-
tiplici videlicet cordis stomaci epatis renum et inchia-
rum que omnia declarata sunt Et 3o iterum qui-
a sua egritudo est complicata ex lapsibus specie
distinctis distinctione mali Mala enim dispositionis
renum sunt petala unus cillaginose
et arenose superfluitates et lapilli in eis con-
gesti et generati prima in digestionis ut supra demo-
stratum est Et secundo ultimo quod oportet istum virum esse fes-
tinum et bene sollicitum ad suam preservationem persua-
do et reducendo eum Aliter res eius ordo ten-
dit ad occasum Ut autem tantis et tot pessimis
dispositionibus eidem subvenire possum quantum me
monet pietas caritas et reverentia eius Regimen
eius in duas partes esse partiendum decrevi quarum
prima rectificabit regimen sex rerum non naturalium
videlicet aeris et ceteris Sine istis enim sex nulla de natura con-
statum creatorum individuum cum spiritua vegeta-
tiva et sensitiva secundum totum materia est et esse potuit
naturaliter Secunda vero particula administrabit regimine me-
dicinale suis dispositionibus congruum et tan-
dem apparebit finis laudabilis huius tractatus in quo
tota scientia mene se includet Igitur pro exor-
dium premittendum est quod alto ordine procedendi
servabam nunc que solueram monet enim me
cordis debilitas cum eius pulsatione predicta Et
plus membrorum extenuatio Et tandem 3o omnium vir-
tutum eius debilitas ad quas prius intendendum est quam ad ag-
grediendum egritudines predictas et males causas earum
neque enim sufficeret virtus naturalis vel virtutum ad digestionem
distractionem et evacuationem materiarum quantum oportet reite-
rando eas velud est necessarium in cronicis egritudinibus
Primo itaque conabor rectificare malam dispositionem cordis
2o vero conabor opponere membrorum consumptioni cum oppor-
tuna restauratione eorum et tandem excessus vel istorum ag-
gretur virium fortitudo conveniens

Quantum ad reparationem cordis 1o applica-
bo mixtura quorum primum est hoc Recipe. Manus Christi al-
bi dulcis et mediocriter solubilis non valde mixto-
se ℥ i s. aque sublimationis basiliconis
et mellisse recentium ana ℥ i s. aque rosate
musiate ℥ s. penidiarum de zuccaro albo ℥ i s.
Calefiat aque in vespis et infundatur secum
alia per totam noctem Mane non in aurora ca-
lefiant colentur et exprimatur intus et dantur
in potu calida actu et non dormiatur postquam id
nisi hora una et tardetur assumptione cibi per horas
ad minus quinque hoc enim mediante erit preparatum stoma-
chi epatis et cordis et parte mundificativum // 2m
mixturam particulare est hoc Recipe syrupi de corticibus citri ℥
i syrupi rosati ℥ s. aque mellisse ℥ i s. aque
rosate musiate ℥ s. aque buglossi ℥ i misce
et totum calidum per horam vel per horam et mediam
ante diem accipiatur dormiendo post ipsam ad
libitum suum et continuetur diebus x vel xii suc-
cessivis . 2m particulare mixturam est hoc Recipe specierum
philistrorum ℥ ii. specierum puniarum recentium ℥ i
s. zuccari albi ℔ s. corallorum alborum spodii de ca-
na rosarum been albi et rubei lignorum ana dul.
ana ℥ i s. cum ʒ i smaragdi electi ℥ i s. ossis de
corde cervi sancti generati ana ʒ i margarit-
arum virginearum ℥ iii coquatur zuccarum cum albo dulci et
subtili usque ad bonam viscositatem lento igne de-
inde effundatur ad mortarium dum et vehementer
agitando de hoc itaque electuario hic vir accipi-
at semper ante omnem cibum per duas horas bis
quantitatem ℥ iii deglutiendo ipsum Hoc enim ma-
nam habet potentiam confortandi cor rectificandi
malam complexionem eius frigidam et humidam et soluendi
ventositates ab eo et vicinis partibus // 2m
mixturam particulare emanat ab intentione secunda si bene
perpendis quia prima intentio fuit aliqualiter
mundificatio 2a vero digestio et rectificatio membrorum
et meatuum et 3a rectificatio et sustentatio virium
cordis Et 4a est distractio vel divisio mate-
rie ab eo et ab aliis membris pacientibus
Et quod quidem licet multis possint fieri instrumentis
Tamen secundum modum in utiliora et minus laboriosa
ad administrandum inter alia et proprie hiis que
sunt deputati et intenti divino officio et rebus
magni consilii velud sunt prelati et generales
quorum curam oportet esse magnam Quorum primum est
hoc Recipe agarici albi levis et frangibilis ℥ i
reubarbari electi ardentis rubei et non nodosi ℥ ii
ʒ . croci spicenardi ana ʒ s. salis gemme gr. x. sac-
ci curcume lazuli ℥ s. pulverizentur omnia per se
deinde misceantur simul cum succo rosarum recentium
et fiant pillule de omnibus ℥ vi de quibus hic vir se-
cure accipere potest i parum ante cenam omni 2a vel
3a die Attrahunt enim materias a remotis parti-
bus partecipibus locis per ventrem et urine vias
precipitando eas // 2m vero mixturam divisio
est hoc Recipe spicenardi ana orobi seminis apii feni-
culi dauci et petrosilini ana ℥ i granorum iuniperi ℥ ii pulverizentur
omnia per se deinde incorporentur cum ℔ s. zuccari
albi cocti cum aqua violarum et fiat confectio solida de

provocare emoreides
summa medicina

qua hic p̄z an̄ omnem cibū semp̄ comedat
a ʒ v usq; ad viij. p̄apitat enī potent' mās
p vie vrinas Et est de melioribus et securiori-
bus diuitendi modis. 3m vō diuisionis istiz
esset venarū emorroydarū apcio Si natā
de hac puidiss ei cū cuātoē mediocri Et
si hanc cuātoz nō donass ei nā̄ Andein
puōre cas mediocri ul' faciēdo ipm sedē in
aqua calida ⁊ cas fricāe cū ipa ul' fricādo ip-
sas cū pāno bixello ul' flixeo ul' stamine-
o ul' alia re aspa mediocr9 puctōnis sic-
cet foliū fici foliū consolide ma. aut bor-
rag9 aut tand' fricāe cas cū spongea ma-
defca ī fel tauri et calefcā Cū g° apte
fuissent emorroydes pmittant' cuāre
usq; ad uenctū debilit' exclusiue Et si debili-
tare' ex cors cuātoē vius cuc stati restri-
ga' cū applicacō sumach et gnoz mirti
et se. plantaginis in aceto coct9 et in emplz
redact9 . 3m instrm diuisionis et gruu
licet paz9 laboriosiz ē velud applica° ve-
tosarū sine scarificatōne a' ī medio natū
aut super carnos9 partib; spatularū Ta-
liā enī diuitena instrm affert iuuatiz
ad alleuiandū mēbz9 labor's ⁊ angustias
Quintū uō instrm pr'le ē hoc ℞ sperez
eclay de gemis desc̄ptōne mes ī antidota-
rio sperū eleuarij de iacincto desc̄ptōne Am-
ro can. summa pa sperz eleuarij letificant9
desc̄pti oo almasoris cap° de uilia an̄ ʒ ij co-
misceant' omā sīl et coquā' et ponatur
in sacculo quadrāgulato syndonis d' ḡina
que semp portet' sub mailla sinistra trās-
uersalit' applicato sup ea usq; ad mediū to-
rac9 magnū enī iuuatū pcipiet ex eo
Sextū pr'le instrm ē ho ℞ . amb' orietā-
lis ʒ j carabe arōca been al. et rub. florū
maiorane ⁊ rosmarini asari sticados et
pulegij an̄ ʒ j s vio9 ros florū nenufar9
an̄ ℈ ij mar9 ʒ pul' omā pse deinde
ligent' in pila rotūda ex sindone d' ḡina
fcā et hac spē qī a' in agna pte tpris odorā-
do retineat instrm enī affert iuuatūz
cerebro et cordi omīa enī pn'ha mēb' ing-
inisse diligit arōca ea p' cap° d' epithi-
matib; et xi ʒy cap° de can' cuīac9 col-
ligendū ē Septim pr'le instrm ē hoc
℞ pliris arcoticon desc̄ptōe nico' ī antido-
tario ʒ ij zuc̄c al. ℔ s cū aqua buglo ss
cfecto in rotul' magnus d' hac itaq; con-
fectōne semp in fine cibacōis accipiat ʒ s
bibendo pto ipam potū uīsa ddm Octā
instrm ē ho ℞ ligal' ʒ j ligo bn mūda-
te ⁊ minutī incise ʒ ij vio9 sand' ru. se
basiliconis an̄ ʒ j s mar9 ℈ iiij floz9 ne-
nufar9 gnoz9 mil'isol an̄ ʒ j s pul' oīa
pse deinde comisceant' cū folijs auri nūo
x. coquando ī mortario cū zuc̄c al. tripli
ponder9 oīm et fe. tragea h° n' cit ⁊ inter
debilit9 stoī rastificāa ⁊ appetitui digestioni di-

minut9 bn̄ confortans // Nonū instrm
ē hoc ℞ . mente arōce ʒ j s gallie muscate
ligal' gan9 cinaōi et zz. clēoz9 an̄ ℈ ij se-
min ruce florū rosmarini an̄ ʒ ij s resine
clere ʒ j mastic9 ʒ j dissolua' resina et co-
qua' cū vino rub. arōto et bn̄ potēti usq;
ad bonā glutinositez cū ʒ iij. cere al. dein-
effūda' ad mortariū et cū suffiti contōn
in corpent' sīl spēs et ff vnguū bn̄ glutiosū
hoc itaq; extenda' sup pāno lineo d' ḡine
amplitudinis spanse et applice' stoīo a
pomo ḡnato usq; ad vmbilicū semp ibi
adherens ⁊ uidebit ingnā rectificacōz stoī
et cord9 ab ipō fieri / Vltim remediū ē
vt cū iste vir accepit aquas an̄ sc̄ptas plu-
ribus dieb; et uidebit vrinā ei9 eē nō ual-
de tenuez s; in grossitie mediocrati atting-
Et uidebit caz nicolōe reductū ad sētitiōes
cortic9 cit' bn̄ matuū iā stiē potit se cuua-
lescente eē Et si uideb' ventrez mediocrit
fluxibilez cū auxio pil9 sc̄ptarz tūc stet
contentus ex isto Si aūt paipēt aliqd lassi-
tudinis aut gnuit' cor9 tūc accipiat
iterū hoc compositūz quod sequit' // 10m
itaq; instrm erit hoc ℞ pill9 d' agarico
desc̄ptōn chef in antidotario ℈ j pill9 fe-
tidarū desc̄ptōne ras. 9° almasor9 ʒ s in-
corpent' sīl cū succo ros et ff pill. v ul'
vj. et accipian' mane et dormia' sup ip-
sis p horaz aut horaz cū dimidia et tar-
de' assūpto prandij p horas v. hec i' x
instrā si bn̄ considēs poten' sūt ad rēti-
ficacōz stoī cord9 et epat9 huius viri ymo
ad subleuandū virtutes resolutas et debi-
litatas longitine et pūite morboz9 . Ne
tū appeat exiuisse memoriaz meaz exte-
nuacōz mēbroz9 et eorū consūptoz hec
duo pona ānciā restauratiā cibali'ta at-
tinētiā mag9 qz medicinali opacōni . P'm
itaq; ē h° ℞ . mac9 ʒ iij vio9 floz9 nenu-
far9 bugloss an̄ ʒ j phelizahaing et
est lap9 smaragdinus clar9 et dyafanus et
vehemti viridine decor9 ʒ ij gnoz9 pinea-
rū recen. ʒ iiij gnorū phisticoz9 ʒ j vnam
carnen de alis perdicū scircotarū p elixa-
coz dein complete assataz9 in feru madefa-
ciendo eas cū aqua rosata infusā ℔ j zuc9
ʒ ij coqua' zuccarz9 cū aqua distillacōnis
folioz9 basiliconis deinde ī corpent' secuz
pulpe pdicū minutissime otise tandez ad
iuga' spēs cū pineis ⁊ phistic9 minut9
offte et ff eleuariu' ī morsell' sīc pineata
ʒ j de isto g° comedat an̄ cibū et post ci-
bū morsellū j Cū eo n' getes intius restau-
rani ānsas indispoicōnes nirasmodeas
Et tu considēa virtutez conponētiū ⁊ ī vei-
es vim // 2m pr'le restauratim faciliors
acquisicōnis et lenior9 impēse ē h° ℞
zuc9 al ʒ j s speez pliris arcoticon ʒ ij te-
nuissime liniatre auri pauciss' ℈ iiij coq'

zuce cum aqua sublimacionis caponis bene
pinguis et fit confectio in forma sic preparata
ta que cooperiatur folijs auri. Scio n. ego quod
h' confectio in restaurando forciter totum potest reficere
quod illustrium medicorum sive tam arabum
quam grecorum potuit scribere ad hoc talium et cum precio
sit si non reficiuntur cor cerebrum et stomacus et epar
languencia ut supra tactum est non intelligo quod aliqua
qua instrumenta hoc melius efficere possint quamvis ista
omnia humanissime pater habeas hec apud te
valde secreta magna et carius tibi summissa.
Penes que itum memor esto quod primum membrorum
lassio cum predictis ad vota tua remoni potest
Ego tibi tria remedia iuncturarum rectificancia et
preservancia eas ab incursu dolorum et maxime
grandium hic conscribam premittendo unam ypo
tesim que talis est. De in preservando ab incur
su iuncturarum consueto intencio est evacuare materias
ante motum et fluxum earum ad iuncturas que evacuacio
vacuacio convenit fieri potest in fine yemis et estatis
aut principio veris aut autumpni quibus tales do
lores provenire affligere solent. Et sunt sermones
Avicenne fen ca. et G. commenti ibidem, Ambusis
tum firmamenta a floia confert hos in forma vere
florigae et firmacionis. 2a ypotesis est hec
De instrumenta preservanda ab incursu dolorum medicina
lium in principio debet esse repercussiva intencione propter
quod per ista prohibetur fluxus ad iuncturas. 3a suppositio
est quod post principium repercussiva ad instrumenta doloris
misceri cum resolutivis sub diminutionibus usque ad
finem augmenti de quibus postea particulariter dicetur.
Primum itaque instrumentum est hoc ut membrum iunctura
lia que ledi solent cum bene residuum infundantur
aut laventur in aqua maris in qua prius coc
te fuerint nuces galles cypressi et quercus et
cortices granatorum. Et sit aqua bene talia ac
tu frigida membra convenienter. Secundum instrumentum est ut post
operacionem predictam per mediam horam iungatur membrum
cum hoc unguento actu calido per totum. Recipe unguenti ac
tacie sicce menthe rosarum coralli sandali
dorum amborum spodij sandali ana ℥ ij. pulverizentur
omnia postea deinde coquantur in mortario cum ℥ s.
amuli et ℥ s. cum tanta sufficienti quantitate succi
plantaginis fit linimentum bonum. Tertium et ul
timum instrumentum est hoc. Recipe sal' ??is bene torre
facti ℥ ij. olei omfacini ℥ j s. olei olivarum
antiqui ℥ s. terantur omnia simul in mortario et fit
linimentum. De hoc itaque linimento post predictam inunctionem
actu calido medicentur iuncture deinde cooperi
antur calida pelle vulpis aut dabaonis. Est
aut dabaon tassus animal quadrupes vulpi
vel cani simillimum cuius multitudo invenitur in mon
tibus paduanis vincentinis necnon veronensibus.
Post hec itaque instrumenta colendissime pater nolo
esse provisum contra egritudinem tue s. debilitatis ipso
rum. Reliquis autem accidentibus providendum est
deinceps ut inferius sequitur. Est autem dein
ceps procedendum ad preparacionem reliquorum acci
dencium quorum superius memoria fuit habita
de quorum tamen omnium primum providere ventris constipacioni

nam reliqua accidentia vel egritudines stante
ipsa nequaquam curari possent et quia una
de causis constipacionis erat debilitas expulsive
sive virtutis ut in prima parte tractatus apparuit
ideo hunc aliquam provisionem esse videtur per ea
que stomachi disposicionem rectificant et membra expulsiva
ta restaurant et virtutes debilitas forti
ficant. Cum ut opus videatur hec complementum
conveniens ideo ad tollendam stipticitatem ultra
pillulas superiori capitulo descriptas quorum hic contra
ad hanc deffinem intencionem describam.
Primum itaque ipsorum et de lenioribus erit hoc.
Recipe olei amigdalarum amararum ℥ j. olei de sisamo
℥ ij. arnioglosse et oppopanacis bene pinguium ana ℥
ij. hermodactilorum recentium unguenti amini ℥
j. agarici ℥ s. maturis ij. pulegij radicum cu
cumeris agrestis ana ℥ j s. persicarie maioris ℥ j s.
cortici al. ℥ s. Coquantur in simul cera et oleum. Et
cum inspissata fuerit ponatur in mortario sic
preaddendo species vehementer conterendo cum ℥ ij. sta
monee. Cum ergo totum bene incorporatum fuerit
bulliat in iiij ℥ foliorum cucumeris agrestis usque
ad consumpcionem 1a de hoc ergo unguento mane
et sero toto ventre inungatur et ylia ab um
bilico usque ad femur actu calido et est medica
men nobile si continuatur pluribus diebus ad
tollendam omnem stipticitatem ventris et ad red
dendum ipsum fluxilem. Secundum non speciale
remedium est hoc Recipe aloes epatici non antiqui
℥ ij. granorum cartami bene contritorum ℥ j agarici
rici electi turbith hermodactilorum radicum cucumeris
agrestis pul. arthanite ana ℥ j s. florum persica
rie maioris ℥ iij. pulverizentur omnia subtiliter et infundantur
in lb j aque mente vel ℥ ij cucumeris agrestis cum
℥ s. pul. mastices in vase vitreato dilige
ter agitentur cum coclear vel spatula. Et tunc
exponatur radijs solis ita ut consumatur liquor
aliquotiens agitando ipsum. Cum ergo pervenerit
ad inspissacionem removeatur medietas liquoris
et iterum exsiccetur sub radijs solis usque ad
quantitatem renovacionis de illa ergo massa fi
pillule de omni ℥ vi vel vij de quibus accipiatur
una omni sero vel alterno sero parum ante ce
nam et est medicina nobilis et securius quam pillule
antedicte ille n. composite sunt ex forciori
bus solutivis quarum usus frequens suspectus
est quoniam menarum soluciarum usus purgat
et in veteat evacuando humatim ut scribitur 2a
p. capitulo de speciebus extractis. Sed hec statim supradicte
pillule non sunt composite ex fortibus solutivis
ut intelligenti apparet quare earum usus omnino
securior est. Tertium instrumentum speciale et omnino
alio securius est hoc Recipe medulle cucurbita
ridorum et pruorum ana ℥ j. mustillaginis se
besten grossi et nistorum ℥ iij penidiarum
℥ j s. medulle carthami minutissime con
trite ℥ s. zuccare lb s. pul. violarum ℥ vi. Coquatur
zuccarum cum aqua distillata violarum malve
fit clarum quod postea bulliat in lb j. succi granatorum
torum dulcium usque ad consumpcionem hoc ergo clarum re-

servato in vase vitreato uti pt hic pr de
glutiando ex ipo qntez unius nuce s[e]l i die
ante prandiu ul' cenaz Et est medicam
noble gustui delectale ventre lubrificatiu
absqz molestia ✝m remediu e hoc R
epithi ʒ ß mast ʒ i ß dana fen' liqr' an
ʒ ij bulliat omnia in lb j aque usqz ad co
sumptoz mete de hac itaqz decoctione hic
colendissimus pr meus calida accipe pot
tiatu mediu an prandiu ul' cenaz Sed non
ego qui e medicamine securu et utile & con
veniens hii pot ab occupatis et itinera
diversa et longa velud expedire notu est
Et quia dupliti loco huius cu' hita est
memoria de p[re]ciata planta id ipam hic
describam non tingat error de noticia eius
Est ergo planta i n[on]sa tre cu multi ne radi
taru no grossaru primo in qntte plurz pe
nis columborz coloresub rubearz ad aliq
lem opaciter tendenciu gustui tangenciu
multaz amaritudinez offerenciu cu acuite su
a a quibs radicul' stipites elevant due ul'
3s aut unica queqz longa semipedali me
sura aut paru plus figure quadranglaris
no multu dura neqz solida in quorz sti
pitu circuitu a supficie fe tre usqz ad summi
tatem plante adheret multitudo foliorum
tenuiqaqz colore viridit' claro omino in fi
gura similim foliis rosmarini nisi quia n
sut folia illa ita solida primo leuit fra
gilia sapore amaro multu cu acuite participancia
pancia singulis stipitibs a medietate sui usqz
ad summu plante aliqui nascunt' flores p
mi coloris ex colore rubicundo & al' fe sapore
et consili foliis participantes decore et odore
quasi consiles foliis hipilli ul' hipilli pla
ta e talite sua et similiter puemes usqz ad
astantiaz 3ª gradus primi mansionis eius
solutione educens aquosas & acuitas sup
fluites et nitiças Ex quibus omnibs videtr
in omo assendu ee q tal' planta e veru
epithimum cu in oibus pdictis et in operati
onibs eius existat simima ei crescit aut
magna quititas eius in pratis arenosis et
in collibs montiu ex porte orientali et
meridionali aspectibs celi hec de reme
moratione supradicta ventris dicta sufficiant
Superexistat nunc itaqz ponere regimen
doloru iuncturaz et dolorz yliorum etq
a expimissi in tao primo appuit. dolorez
renu precessisse dolores iuncturaz id circo
ponam ego primo regimine dolorz renuz
ul' yliorum et colici doloris plurimu as
sociati istis pdictis deinde transibo ad re
iuncturarum Itaqz doloru renu regimu parti
ri reliqui in xij. mistio suis partibs contra
applicando primum itaqz mistum describit
curatoz iunctaz celebri nitpr vers ut declara
tu e prius ppositis et G in ergo pueniit primum
mensis Marcij et in toto processu ipius vers

fy possent hec dicenda ita ut mane
uno maurora hic venerandus pr accipi
at has pill R pill de sarcocolla fetida
ru an ʒ j pill cochiaz gr v ul' vj cu sir
co rosaru & accipiantur p vij horas post ce
naz p assumptaz et hec e pa ra in eis
ra q dormiat post eas una horaz aut
p una hora cu mea ad plus 3a ra est
q pcedat cu applicatione pannorz calidorz
sup ventre frequet' usqz ad 8az hora 4a
ra est q expectet evacuatoz earuz usqz ad
illaz horaz 5a ra e q tunc accipiat cia
tu unu macri brodij galline ul' capo
nis calidi 6a ra q p totaz horaz post
id brodiu accipiat suu prandiu 7a ra e
q post assumptoz prandij p horaz una dormi
at ad libitu suu stati q in prandio no fe
cit magna repletoz die vo immediate sequenti
accipiat hoc dignum R sirupi composit
acetos ʒ j mell rosati ʒ iij aq fen eupa
torij et saxifragie an ʒ j misce et totu
accipiatur calidum p ij horas an diem et
dormiat post ipsuz ad libitu suu et acci
piat eu totiens ut appeat urine rectificatio
in colore et substa Et ypostasis in fundo eius
sedens levis alba et coniuncta in partibus
et cu appuit tal' tunc solvatur cu pill immediate
subscriptis. Veru si in assumptione ipsaruz prima
opate fuissent nimis tunc minuat earz 2a
p. Et si fuisset opate equale tunc accipiat
eas ut fecit et si opate fuissent diminute
tunc accipiat ex eis superaddendo gr v ul' vj
de cochijs 2m pille mistum e hoc R ren
pontica elect ʒ j aloes epatica preparati secundum mo
du meu ʒ ij spice nardi se api et sparagi an
ʒ ß cu succo cinar' azini fiant pill ex oi ʒ
xij de quibs hic sing dei omi tpr quo pre
rat dispoz renu accipe pot unaz paru an
cenaz Memorando et q tpr q assumit scdm
anstipitu erit bonu q accipiat j omi sero
hora pdicta Saluo q dimittat eam accipe
die immediate precedente assumptoz pill positarz
Et or guida suff' ei accipe usqz ad medietatem
mensis septembris 3m pille mistum e hoc
R rio flos nenufaris semi sparagi brus
ci petrosilli an ʒ i florum altee ʒ iiij semi
endivie acetose et scariole an ʒ ij liqr' bn
mundate saxifragie an dul' an ʒ ij ß pulz
omnia pse deinde commisceantur cu zucco al
quadruplicato pondibs earz et fiat tra
gea de qua hic pr meus semp in prandio pran
dij et cene comedat coclear unu 4m
pille mistum e hoc R zucc re de coctoibs
quia e calidius al' ℥ ß radicu sparagi saxi
fragie petrosilini an ʒ j liqr' mundate
an an ʒ iij. mit combusti lapidis linc
et iudaici et lapidis spongie an ʒ j ß sem
bri dat scdm artem ʒ j coquatur zucc cu
aqua licopmiat et fiat confectio in forma pme
cate de qua hic pr semp misce pradij et

rene comedat frustrum unum. Quintum
particulare instrumentum est hoc ut in medio prandii sui
comedat coclear unum phisticorum in eis
enim est virtus mundandi renes ab arenis
et calculis. Scripsit enim princeps xviii. 3°
de cura lapidis renum quod phisticorum in est virtus
qua comminuitur lapis qui est in renibus quan-
to magis non est ei potentia prohibendi generationem
eorum quod non habet potentiam vincendi maiorem
resistentiam bene vincet minorem resistentiam.
Scio non ego mi zelantissime pater quod hec que ut
ultimo scripta remedia sufficienter poterit omnem vestram
renum dispositionem abstinendo perhibat et ipsa praeviabi-
lissimum erit futurarum dolores convalescere.
Sextum particulare instrumentum est hoc ut saltem ter vel
quater in septimana in brodialibus eius bulliat
due radices yringi longitudine medii digi-
ti longo tempore. Ipse non yringius magnam habet
potentiam mundandi renes ab arenis la-
pillis minutis et crudis neque habet aliud no-
cumentum efficere cerebro prurititate sui odoris nec
stomacho malitia sui saporis. Septimum particulare
instrumentum est hoc: Recipe olei de nenufar ℥ i s.
olei de lauro ℥ i. olei de rutha ℥ s. artha-
nite spicenardi romane eupatorii stecados
xilobalsami et carpobalsami et cubeba-
rum ana ℥ i. san. hepatici ℈ ii s. cere alb. q. s.
fit unguentum molle cum aqua gummi cum aceto sol-
luto dum confitiatur. De hoc in unguento in ungatur
corpus primo huius viri a medio spatulas usque
ad finem eius bis aut saltem semel in die ac-
tu calido. Octavum particulare instrumentum est hoc:
Recipe aque arthanite ex sublimatione artha-
nite radicum eius aque saxifrage et aque
peonie ana ℥ s. aque ciceris rubei ℥ i.
misce. Et istas aquas in vitrea cucurbita
conservatos bonum est quod semper habeat apud se
Et post purgationes veris usque ad medium
septembris exceptis omni fine quinque dierum
in aurora bibat ℥ iii calidas summatim non
percipiet dominum. Et ne contingat defectum istorum
rerum hunc patrem meum non convalescere. Meorecto
quod semper apud se habeat aloe epatici quod in-
venies in apoteca mea. Similiter et ha-
beat apud se gummi litospermatis. Et est planta
magna habundantie in montibus et campestri-
bus paduanis primo plerique locorum plurias
habens radiculas tere in musias colore subtilias
sicut mediocris solitus sapore acuto et austero
participantes a quibus exit virgula una lon-
gitudine duarum spansarum solida satis
et quadrangulata multitudine foliorum et ra-
morum ornata aspera et pungitiva tactu flo-
res spicatos albos habens ex quibus nascitur se-
mina candida solida et paulo solida granis
milii calida et sicca ultra 2m gradum omnino
opilationibus renum arenis et lapillis eorum
inimica. Similiter et cognoscere poterit plantam
yringium eo quod radicem habet albam nodosam fundum
vel anularis digiti consilem habentem saporem
dulcem sine acuitate a qua exit virgula una
quinque due vel tres spica vel triangula multitudine
foliorum ornata simulium foliis simile inspi-
quia sunt strictiora longiora solida magis
et colore fere azurino ut deum est colorata
in quorum ramorum extremitatibus nascitur flos omi-
no fere stelle similis coloratus eodem colore quo
folia planta quidem aspectu decora multum
sed tangenti nobilis inimica eo quia stel-
le sue tangentem pungunt magis quam pungat
stellarum fixarum in celo et erraticarum pla-
netarum calidis planta quedam calia in primo
ri gradus actuali habente multa participans
et potenciali secunde in medio vel in fine primi
gradus hec in pater tamquam vbula tuas
angustias sublevantia conscripsi ut videas
quantum et quam pulcre ornatum omne medicum
phisis causarum contemplatorem ut sciat sub-
venire languentibus non zarpellando sed a-
plissima scientia disserendo. Nonum particulare in-
strumentum est hoc: Recipe empli de mistillaginibus ℥
i xilobalsami carpobalsami dianotor radicum
eiusdem enule saxifrage ana ℥ i. se. gla-
dis ℥ ii. dissolue emplastrum cum succo apii et
fac cerotum quadrangularem longitudinis spa-
se et latitudine parum minoris quod portet
super panno de lana albo extensum su-
per rene illo ubi remanet dolor fixus et in-
separabilis. Decimum instrumentum particulare est hoc: Recipe
aque saxifrage ℥ s. aque litospermatis cum
depicti ℥ i s. misce et de istis aquis sup-
ponat aliquid in vino et fertilosius vero
ad hoc ponendo quantum paucam non desistat
ab illa et teneat hoc sibi valde secretum.
Undecimum particulare remedium est ut tempore veris
comedat post antecibum x vel xii sparagos
recentes et bonum esset et quod bibet scutellinum
unum aque in qua cocti sunt cum zuccaro vel
aut sine illo calidam semper accipiendo. Et sa-
lubre consilium esset ut illos sparagos sibi faceret
exsiccari ut eis posset uti singulis temporibus an-
ni in quibus non reperiuntur recentes neque molles.
Ultimum instrumentum est tamquam salubre consilium
quod tempore quo maturie fuerit uve albe bene dul-
ces in laudali monte recepte fiat sibi mustum
et in 2bus mastellis eius dum bullit clarenum
semi infundi ℥ i s. recenum foliorum litos-
permatis andicti. Scio enim ego multas procu-
rasse gentes a dispositionibus renum omi-
no sanatas aut ad magnam convalescentiam
reductas primo cum hoc vino absque alio re-
medio. Hec vero beatissime pater bene possunt sufficere ad
regimen vestrorum renum primo imperatoribus et
regibus bene sufficere possunt. Iam non occurrit
in nostris providere quibusdam doloribus colicis
quibus quandoque molestatur iste pater et licet tales do-
lores de prima intencione ad se non attrahat
mentem meam tamen quia ipsi adeo debiliter
debilitari possent adducere possent ipsum ad peri-
culum dolorem enim quibus virtutes omnes nostre debilitat

go complicat' cu alto dolore et ubi ictus
est debilis maior' pural' indubie poss' ee
causa hos aut dolores de nec^te contingere
huic suo dei manifestu ee pot ex pluribus
primo quida pcolligancia pp^i^nquit^s cu
enim intestinum ylcon anterius et intesti
nu inferius et lateral' apodien^r renibus
difficile est ymaginari q dolentibus magni
fice renibus ppinquius membris no dicetur
dolor a' quia spes male cplonis renu a
tedicte comunicat^r intestino colon. pmg
pt ad alteraz successiua alteracionem Spes
enim male complonis renu malis ul' ima
lis p contactu pt subito alterare monoculu
intestinu et ylcon et sil' intestinu colon qd'
incipit in pte dextra ul' ab ultima pte in
testini monoculi et in dextraz partez supas
cendens transuersalit' supponi^r fundo stomaci
et si arguet^r con quia spes male cplois
no uider^r comunicari posse membris p con
tactu pp^a quia qualitas no migrat de
subito in subtu Ridendu e mihi^r q qua
litas no transit de subito in subtu sine dif
ferente spus go vapores et humores alte
rant^r a mala complone renu et cu tali
spe alteracionis deferu^r ad intestinu colon
alterando ipm alteracione s' consili 2m
20 et filius apoitunis medici q renes
sunt colligati intestinis mediante pa
niculo suo colligato mebo mesterecon
qd' ht colligancia et sustentacio ad renes
et ad omia mistea intiora q' nocito pa
niculo velante renes comunicat^r nocum^tu
pti panicli s' ppinq cu sit de sube s' eadem
quia niuosa et ra ps altat rem rea raz
et demceps usq quo puenit^r ad alterac^o
sube colon 7 si uel' iten 30 te adiunac
potius dice uapores spus et humores oteti
in otanite uenaru 7 arteriaru illius pa
nicli defert hoc ipi colon ipm enim colon
et renes colligan^r epati 40 quia media
tibus venis sit hec meb^r itim p z^m col
ligan^r cordi mentibus arteriis a corde pri
apiu huntibus sicut vene ab epate pu^m h3
saltez manitu ne offendar stia pipotetici
coruz volencium oms venas oriri a corde
Contradictoi^m dico ee nun S3 hoc no per
transeat cu iz iam appeat verifica^o euctis
doloris colici aut dolor' renu O3 ptransi
re ad coru curacoz ad qua no dz me^cus
ingredi nisi cognouit istos dolores In o
paconibus enim p9 quida coru et eg^r iuu cog
no dz hri deinde et salubriu curu i veco
primo cogni. Potit n' ex quibusda me^ris
venire in dolore cognicoz colicorum primo p
dolorez augmentata in tpr cibacionis 2o p
diminucoz eius in tpr inanitus stoci 3o
p nauseaz abhominacoz et subuisioz que
sunt passios stoci 4o p dolorz intensu inci
piente inf^a dextra ylium 7 conatu psundiz

sto^a transuersalit' ad sinistru ylium 7o p erut
tuacoim fe indesinentez 6o quia mang
inuenit dolores infine ypocondrii sinistr^i
apud os arche lateralit' cu go h signa
ul' coru plura appuerint et papiet me^cus
dolorez in loco renibus deputato 7 ipm pma
ne fixu ac si clauo fixus eet in pte spine
media apud spondiles et iam comunicatur
dolor inferioribus partibus usq ad inguina qu
q3 pmanens fixus et erit frequens appet^s
emittendi vrina et pauca et frequent' diu
sam coloe et sube aquosam cu inncis
et tenuibus pauc^s no dubitet me^cus h ee
acc^a a renibus pueniencia et maxe p hoc
ultim cu enim aliquis ht dispoz p quam
multociens ad vrinandu surgit et parum
et vrinas mingit mucosas et arenosas
et turbosas scias tunc q in renibus e eius
egritudo x viij. 3° cao de egre^mbus renum
Cu iz hec nd' fuerint de coru et me^co
ingredi curacoz qua sine illius signacu
lum nuq bn fuet nisi in maculose summi
ierarche potencia adiuuacet ipm sicut
iuuabat cosma et damyanu viros
sanctissimos et medicos Itaq3 licet do
lor colicus in spe sua valde pinus existat
cu quia credo ipm in ho pre meo mg
ee p colligan^a a renibus de nouitandiz
q3 egritudinez p ecccnciaz colonis solu 2oz
scribam remedia huic viro tpre doloris
horu subueniencia Omia enim remedia
que in pu^o huius trac^us posita sut aut ip
soru plura huic adaptai pnt et sil' illa
que in cao i me^te pre^te de doloibus renu
tacta fuerunt. primu itaq3 de hiis qua^oz
et omnibus aliis fe lenius est hoc R. mell
cla ℥ s. saponis albi ℥ iij. dyagdii ℥ j
scis arthanite cinum coc^ti an ʒ j s.
sal mirical' qui apportat^r a sicul' ℥ ij.
Conquassent^r diligent' mel et sapo
deinde lento igne coque^r usq ad forte
inspissacoz tunc go addant^r spes et fi sup
positoia longiuus indice. Ex quibus hic
pr medicez^r suppo^ea eas infiteri quater
ul' quinquies in die educit enim potent'
sybalus et vetosi^tes attrahendo et ar
mott. 2m remediu et lenius illo e ho
R. succi arthanite succi cucur^s azinini
succi mercurial' an ℥ j euforbii ʒ s. pul
radicu ennle ʒ j s. arthanite scis ruthe
yreis an ʒ ij. folliculoru sene ʒ x. farine
orobi ʒ xv. hec omia i mortario diu et
uehement' conterant^r et cu opus fuit 3 ul'
quat' in die i bibat^r in eis frustru coti 7
ano supponat^r fiat enim euacoz incontinen
tem 3m psile reme^m est hoc R bdel
lii mott et subalbidi ʒ ij armoniaci pig
oris ʒ iiij opoponac ʒ ij cu ʒ j terbentine
ʒ vi cere albe ʒ iij mellilot camoille
scis aneti cimini an ʒ j. dissoluant^r gumme et coqu^r

[margin, left column:] ē et ad colon

[margin, right column:] mena ad colon et ad renes

[margin:] suppositorium ad renes et ad colon

[margin:] Gacella ad colon

cu sapa usqz ad bona uiscositatez coru de-
inde incorporent sit spes apud infrigida-
tom coru et fiat cerotu amplitudis mag-
ne spanse quod extenda sup albo pa-
no laneo et appona toti sinistro ylio spa-
tiu describens ab ypocundrio sinistro us-
qz ad femor totaz illaz regione coopie
usqz ad umbilicu et sp ibi fixu pmaneat
Sm spale remediu est hoc Rx spec
dyacalamenti descriptione nicolay in an-
tidotario dyacimini an ʒ j zuccaru rc roc-
conis ℔ s. coquat succoro cu aqua vio-
larum et fiat confectio solida in rotulis
ʒ ij ul ʒ iij de quoru uno hic pz colen-
dissime semp accipiat una an cibatoz
omem solz eni quietare dolos psuendo
flata et terminao ventositates et expel-
lendo eas. Et si contingeret dolores istos
colicos in ho pre fo a cola nota et fa-
mosa uitellina ul citrina sicut e colle
in eo pp dominz cole tuc uirtute costante
ullu esset remediu constantius qz accipe
uno mane in auroa ʒ j aut salt ʒ ij
pillularu aurearu qu colice colice poxi
vinti cu pillis aureis xviija zv cao de
cura eius Hec quide remea que ad
dolores renu et lapillos coruz et ad co-
licam scripta ita zelantissime mi pater
sunt accipi dont ut cu mag dispões
renu qz fuctuaru ul colice tuc de pa
intencone cu hys que sut scripta ad re-
nes pcedendu et econso qu alie dispos
plus molestarent qz nocuita renu eis
pur intendendu est cu remedys eisde
appat no neglide cu alias egritudines
exempli g ut si accipe medianarum
ad renes appatarum porco una de alys
accipi pot porco 2a ut confracti adi-
nicez intencoibus virtutibus et pprietatibus
medicinaru opao forcior sequatur nec-
trarum prarum egritudinum ul accidenciu
dimittendo ymo ad omis sit attededo
et in ho stat fudamtu pfectionis pba-
tissimi medici ho tu no est uniuqz
medicorum condigne appatu ymo nisi
viro scia et opere conuenient trito //
Est aut michi sarcina sup in cubes
no minor pdicti determinanda vz ca
doloru fuctuaruz Et hec quida est
disposicio prauior piculosite sua qu
dolor e virtuti maxime et velocit
pstratiua et pre indebilibus utz 2a pmi
cao de causis debilitate membrorum Et 2o
itm probat quia isti dolos frequentant
molestat sup addenso semp debilitatez
debiliti Et 3o itm ppca quia hy dolos
frequent aduenientes ad ducunt hoiez
ad hazchema i phibico motus pgres-
sim sz tal phibicio mas pma indigtos
multiplicatas pseuare fiat in membris

et ad hoc sequit augmetu et conserua-
male complonis et mala cplo subito al-
terando dolores auget et me multiplicite
ex predictis solucoz fatiut continuitatis
que extensiua dr et soluco ptinuitatis
est imeta causa doloris 2a p' cao de
causis eius qr corre colligere qz dolores
mala complo et solucio continuitatis
se iuitem recipere iuuat ad attendu vir-
tutem huius dulcissimi pris qz ut ego
possim tantis subueniee laboribus et cot-
cura doloru fuctuaru pticy sit i tem
intencones quaru pma erit minoratiua
euacuao mreru 2a erit distinctio ul diui-
sio earu appata 3a erit mreru ad eqa-
tio 4a erit mreru ptiais euaco appata
5a erit accitu correctio 6a vo est re-
giminis fuctuaru velud fiut minoratiua
euacuao cu mena leniua de mana
et cu pillis eius ibidez descripte cu ut sat-
faciam ueti ta hic scibam medicamia
mreru illarum minoratiua mag conueni-
encia ad curacoz qz ad pseruacoz licet
utrqz intencioni conferre possint. Pmu
itaqz ipsorum erit ho Rx aque ypitonis aq
arthetice et eupatoru an ʒ j agarici elq
ʒ j s ʒʒ ʒ s dyagridy g s. pul hermodac-
tiloru ʒ j dentis auisi an gna vi ligric
ʒ j calefiat aque et pulues ois in eis
infudant pdiem ualem deinde calefi-
ant et exprimant in aurora et colature
misceat ʒ j pendiorum et totu accipiat
in potu mena eni e nobilissima et se-
curissima licet gustui mocu fuimica
quia amora est Sm no remediuz
potit ee hoc Rx buderte sint descripcoe
nicolai in antidotario ʒ iij electuary
rosati ʒ j misce et totu accipiat i potu
cu aqua decoctionis liquiricie Sm no
nistrum e hoc Rx pil fetidaru ʒ j tur-
bith g xij turbit ela g iij cinamoi
amisi gudoff an g ij cu succo rosaruz
formet pill 4 et dent in potu post
quaru assuptoz obsuent zle vj descrip-
te supius obsuai debe post assuptoin
solutiuorum si bene ppendis quelz ista-
ru descriptionu appata est mei mixte
ex flegmate duante et cola et paropp et
est secura in virte et opacone et dosi
caruz // 2a vo pul intencio est mrerum
diuersio et hanc no intelligo omo pnez
sz appatam Cu itaqz haru egritudinum
me sint ex supfluite re digtonis qa
epatis utz 22a zy cao de causis caru ideo
eo oz distrahentia hes mas epati conti-
gentibus et renibus et omnibus urine vys
esse appatos. Cu go meus intendit hac
diuisione fiere alto istorum cu mistoru
potit intencoz sniaz exequi. Pm itaqz
horu e ut eg uno mane i auroa accipiat

recept ad calor

pillule ad calor

[illegible] ad calor [illegible] ad renes

suppositorium [illegible] recept ad calor

[illegible] ad calor

huc potu ℞ aque apii aque mibi an
ʒ ii calefiant cum zuccaro et post assumpcionem
ipsam tardetur cibus per horas quatuor
continuando ipsam octo vel decem diebus
Secundum insstrum est hoc ℞ aque sparagi aq
aq meu an ʒ ii accipiatur ut precedens
Tercium speciale remedium est ut accipiant sir
ci feniculi ʒ ii cum zuccaro calidi aut loco
eius accipiant ʒ due zuccari rosacei
azimum cum zuccaro calefacti et non timeatur
assumpcio huius quoniam est medicamen securum
et non inveni ego excellencius eo Iam
non oportet succedere in cura dolorum iuncturarum
cum digestione materiarum illarum intelligo autem
materiam antecedentium que in renibus con
tinentur tam remotos quam propinquis iunctu
ris et quia hee materie sunt flate aque
in mallaginose et non evacuantur a iunc
turis communiter cum cole vitelline et atine
ideo quatuor hic convenientia describam quorum
Primum erit hoc ℞ aq feniculi eupatorii
an ʒ i aque lauri ʒ s sirupi compositi
acetosi ʒ vi sirupi de bisanciis ʒ iii misce
et totum calidum accipiatur Secundum non digestivum
parum fortius illo est hoc ℞ aq apii
assari et petrosillini an ʒ i misce et
totum accipiatur calidum actu Tercium digestivum
omni predicto fortius in precipitando materias
ad vias urine cum digestione sua est hoc
℞ aque capillorum veneris aque ra
dicum arthamite an ʒ ii misce et totum
accipiatur Quartum digestivum omni alio for
tius est hoc ℞ sirupi de sticados ex mel
lis compositi an ʒ s aq nuly sol et
sparagi an ʒ i s misce et totum accipiatur
calidum ut de precedentibus dictum est Ad
hoc et ultra digestorum per sirupos efficac
dam possum digeri materia non numquam convertendo
dando ad incidendum in mane
confectionis dyacimini descripcione mes
in antidotario aut dare loco eius tunc
de aromatico rosato descripcione gabrielis
aut dare ʒ ii electuarii sotira maioris
cum ʒ i s aque absinthii et colligatur hoc
electuarium descripcio ab Avicenna 7o canonis et su
prima Ego enim in hiis talibus electuariis
et confectionibus velociorem et meliorem invenio
impressionem indigendo materias quam in aquis
et sirupis et maxime quia illa non efficiunt
abhominacionem stomacho quantum efficiunt
potus et oportet facere omne farmacum cum al
teratum quam solutivum delectabile stomacho quemadmodum in
textu ost posle co de regimine sanitatis Secundo
dico in ordinacione mea quodcumque autem ho
rum digestivorum accipiatur hora est aurora vel per
horam et medium ante diem ut 8a vel 9a
hora noctis usque tercia equorum et calidi assu
matur potus et post ipsos cibus tardetur ad
minus per 3s horas tociens aut debent assumi
digestiva quociens digestionis impressio ex urina per
piatur colore substancia et contentis ut supra demonstra
tum est et hec de digestione dicta sufficiant que
tamen non semel sed quater vel pluries administra
ri debet sicut est necessarium in omni materiali egritudine
circa cuius materiam non resolvatur ad vinicam expul
sionem primo quia non digeletur in x vel xii
diebus propter resistenciam sui ex parte qualitatum eius
Pro quarta vero intencione principali parum
temporis expendam Quoniam evacuacio per iunturas
per pillas et reliqua solutiva complecti potest
et per evacuaciones ante descriptas in capitulo de
preservacione ab hiis et specialiter per pillas ibi descriptas
que secure sunt optime et per electuarium ibi po
situm unum tamen superaddendo quod licet solutive
in hoc prere ad minus debent esse fortes de
biles propter debilitatem virtutis eius et ego hic
duas describam medicinas huic loco convenien
tes ad evacuandum materias forciter resistentes
et parum de cibis quarum Prima est hoc
℞ turbith albi gummosi et non nodosi
ʒ i agarici electi ʒ i s medulle carthami
ʒ ii aloes abluti ʒ ii scamonee ʒ s for
mentur pille cum succo rosarum ex omni ʒ xii
de quibus hic vir post digestionem materiarum acci
piat ʒ ii Secundum vero compositum est ℞
specierum electuarii indi descripcione mesue in an
tidotario ʒ iii specierum electuarii rosati de
scripcione nicolai ʒ i s zuccari albi ʒ iiii
coquatur zuccarum cum aqua de decoctionibus xii
medullarum carthami et incorporentur cum
ea species et fiat confectio solida de qua hic
primo accipiet de ea iii usque ad v et non mi
retur aliquis de electuario rosato quoniam ipsum
est potens ad educendum materias colitas et
a iuncturis hoc ideo est magis conveniens et se
cure evacuandi huic viro Iam vero
mi occurrit necessarium providendi accidentibus que istas
egritudines concomitari solent sunt autem hec accidencia
quorum Primum est ad sustentandum impotencia corporis
et ad progressivum motum Secundum vero est timor
et disposicio vndimina que succedere solet
talibus egritudinibus Tercium est stupor Quartum est
pruritus immoderatus Quintum est duricies in iun
turis iuncturarum remanens Sextum est ponderositas
et licet istis accidentibus quantum ad magnam partem
eorum sit iam provisum in intencionibus precedentibus
et per mistura iuncta potum ante hac tamen pro com
plemento rei scribam remedia in proposito sustenta
cionis istorum melius convenientia quorum
Primum est hoc ℞ succi semper vive maioris
ʒ s succi apii ʒ ii radicum peonie arthe
tice et hirmodactilorum an ʒ iii sandarace ʒ
i farine volatilis molendini ʒ iii sandalorum
rubeorum siccorum menuthe ʒ i s fiat linimentum
molle in mortario longa et forti confrica
cione et extendatur super panno lineo qui
pannus prius stetit infusus in aceto nigro et
deinde exsiccatus fuit et hoc quidem mane
et sero faciendum est sic omnia localia predicta et
dicenda Secundum insstrum est hoc ℞ resine clare

ʒ iiij^or semis rosaru͂ q͂nor mirti semis
plantaginis an͂ ʒ i s. sandalorum ambo-
ru͂ corallorum rubeorum sandace an͂ ʒ i sem-
pli de pello aietina ʒ ij dissolua^r et coq^r
resina cum aceto nigro et cum eo incorporent^r
alia et sup ponatur cerotu͂ h^o omnib^s fra-
turis in quib^s remansit tunc p dict^s ph^o
itaq^z duo remedia satis conueniet etiam
p uideri pot tumori remanenti i fracturis
in declinatione ipsarum sicut et acu^ti p^o pte^ri
Stupor uo qui e acutis 2^m valde suspectus
p curari d^z cum alio istoru͂ duoru͂ instro^rum
p^m e et valde no^le ut sepe in die meb^r
stupida i vngant^r cum istis oleis ℞ oli de
costo ʒ i s. de euforbio ʒ i serapini et ar-
moniaci an͂ ʒ i. tera^r subtilissime et lo͂go
tpre et tada applice^r 2^m instru͂m est
ut accipia^r lapis marchesite et ignia^r
in carbonib^s ignit^s deinde ei supinfunda^r
aceti ʒ iij cum mixta cum ℥ i. vini mota͂i
veteris et partis et distilla^o subtilissime
sup lapide recipia^r fumus sup fractur^s ab
eo distant^s p bipedale^z mensura͂ me-
bris semp coopt^e cum sannio ul' alio de so
pano ita ut p^ctale fome͂tacoe^z recipiat
eq^r in pfunditer me͂brorum notabilr penetr-
se taliter et si contingeret ptes fracturas p
tes ee ineptas suffumigacoi sic spatulas
dorsu^z et anchas tunc accipia^r pani d' lino
et infunda^r in oleis p^centib^s calid^s et sup
pona^r partib^s iam dict^s Inmodato
aut pritui subueniendu͂ e qm ipe fre-
quent^r est cum ~~renouac~~ [faciendi] tumor^z et doloz i
fractur^s p^pea quia cogit infirmu͂ ad fri-
du͂ et scalpendu͂ memb^r et tal' mot^s di-
lata^o et agita^o vias e cam d' ut denuo
fluat ma͂ que facit noua͂ recidiua͂ igi^r
huic subueniendu͂ est cum h^o instrumento
℞ sumi lapacij acuti ʒ ij sandace sulp-
huris vini mixte aluis ramem an͂ ʒ i a-
ceti acuti ʒ i. Conquassen^r omia i mor-
tario fortissime et in eis infunda^r lamine
spongiarum subtiles et applicent^r me͂bris o-
bus prurientib^s cum adherente ligatura
conuenient absq^z dolore 2^m remediu͂ e
ut me͂bra ni vngant^r sepe cum olo vnfa-
tino in quo sal torre͂fatus longo tpe i mor-
taio fuit contrit^s et h^i duo reme^a frida
aut saltez tepida administrai d^nt
Duriciei uo que i fracturarum pfundo rema-
net subueni p^t conuenient cum i vnctione
cum aliquo ex istis vncos oleis aut plibus
coru͂ confracte iuiicez ut olo de sisamio
olo de amigdal' dulcib^s olo cocto cum ra-
dicib^s altee ul' semib^s eius cum mo^to galba-
ni aut armoniaci Scio aut ego q^d oluz
fan cum medull' antiquorum bonum et olo
yrino omez duriciez mollificare et expl-
le' solet. Pondositas et bn͂ timeda est
multu͂ na͂ p ipa͂ consequa^r multiplicationem

me͂bru͂ in fractur^s remanentiu͂ nece est
concludere mas omis eradicatiua euacu-
atione no fuisse conuenient consiptas si at
tal' pondositas consequa^r debilitatem
uirtut^s ex^to impote^c eius ad mouendu͂
et sustentandu^z memb^r p^p carentiaz
sp^us aial' in sui q͂nte et corruptione de-
ficient^s Ista quide sp^es valde mala e
no enim recipit cura͂ nisi p vigoratoez
virtut^s ex pte restauratonis eius et
sp^um aialiu͂ et tunc quide h^o cam^m pet^r
pncam^m sue declaratonis ex cao de restau-
ratone uirtut^s debilite de quo pot fi^r
et hui studiositas ex xi^a 2^e ubi e sermo
de sincopi et cau͂ uirtut^s et in spectale
ista et ex hijs que pota fuert i p^o cao
hui^s tract^s ubi accurato ingenio cura-
tus sum ibi restaurare uirtute debile^z
Ponderositate uo i membr^s remane-
tem et puenicte a multi^ne me͂bru͂ ibi
fixaru͂ potes abscindere p ea que dicta
sunt in ~~irimo~~ oe impote^c sustentadi m-
bra et tumois coru͂ in hac intencoe
in pn^o et in remere i^r ad l^oz posita
ibi reme^a. Celebr^s itaq^z digoibus
euacuacoib^s q^z supp^stis scibas regi^n
app^atu͂ dolorib^s fracturarum p^ciendo o-
portune s^m naiete^z tpm Cu͂ g^o co-
tingit incipe dolos applice^r ea que sit
repulsiua me^z cum anodinite corpus aga
p^m itaq^z istorum e ℞ oli oufancini ʒ
i s. oli rosaru^z ʒ s. mist^s et cum h^o tepi-
do vngant^r omia me͂bra dolentia
2^m et fortius illo est ℞ oli rosarum
ʒ i. sandace boliarmen sicf menu-
the an͂ ʒ ij conquasse^r sil i mortario
et h^i duo sufficiant p^ma 2^a 3^a diebus
ex eis tepidis plures q^z decies i vnge-
do me͂bra uinoa aut foret f^da an-
ta si ptus tollaret ea 3^m instrume
h^o ℞ cu ʒ s. pulnis mandagore ʒ i.
oli de mitito ʒ ij oli oufancini ʒ i s.
albumina duorum ouorum omia q^nfe^r
i mortario in quo infundant^r faldele
coti aut de stipa tenuissima et sup-
pona^r me͂br^s dolent^b actu f^da uel
tepida ut d^m est 4^m instru͂m e h^o
℞ pul. rosarum sicf menuthe sanda-
loru͂ amborum spodij an͂ ʒ ij sumi sola
t recent^s ʒ iij cum ʒ s. conquasse^r oia
i mortario et applicent^r cum coto a stup-
pa ut p^d m e et h^i duo reme^a p^nt
conueniere a 3^a die usq^z ad v ul' vi dies
quia appinquat finis pncipij q^d logiq
est in coment^s q^z i alijs et si bn͂ ppen-
dis ista sunt composita ex refrenatib^s
anodinis et resolutis subdnant.
7^m instru͂m e h^o ℞ farine ordei pl-
ueris rosarum an͂ ʒ i. oli rosaru͂ ʒ iij ca-
momille melliloti an͂ ʒ i. sicf menuthe

ʒ. j. ß. incorporentur in mortario et infundatur
in eis petie lince. Sextum instrumentum est hoc
℞. spodii sandali corallorum rubeorum
ana ʒ. j. ß. acatie ʒ. iij. gallarum cupressi ʒ. j. ß. cum
ʒ. ß. conquassentur hec omnia in mortario
cum modico vini albi ponticii et pauciferi
et extendatur super panis et mediocriter cum
eis membra et hec duo sufficere possunt usque
metrum augmenti quia enim usque ad id tempus re-
solutiva non possunt dominari anodinis et
mollitivis. Septimum instrumentum est hoc et de ex-
perto ℞. succi matricarie ℥. ß. cum ʒ. ß. apii ʒ.
ß. conquassentur in mortario et infundatur
in eis panni de lana et supponantur membris
et hoc quidem est instrumentum conveniens permodo
post augmenti. Octavum instrumentum est hoc ℞. pul-
veris rosarum ʒ. ij. lactis caprini vini al-
bi sufficienti ana ℥. ß. farine ordei ʒ. iiij. bu-
liat omnia lento igne usque ad spissitudinem pti-
sane deinde super addantur hii pulveres ℞.
radicum peonie hermodactilorum ana ʒ. ij. cum
ligaloes ana ʒ. j. sandali ʒ. iij. coquuntur
lento igne et supponuntur panis qui inictu-
rus supponatur actu tepidi quia enim tunc reso-
lutiva magis vincit repercussivis quia est finis
augmenti in quo totum fluxit quod fluere
debuit in illo paroxismo nisi nova materia generatur
de novo. Cum ergo supervenit tempus status in
quo dolores intenduntur aut intensi sunt
non possunt et fluxit materia et fixa reperitur
in membro tunc intentio est sedare dolores et
frangere taliter intensam in membro intentio
est ad resolutionem materie et huic quidem in-
tentioni in sequentibus remedia apparata.
Et primum est ℞. sape ℥. ij. cum ʒ. ij. camomille
et melliloti ana ʒ. j. ß. conquassentur in morta-
rio et extendantur super coto et calida actu
membris applicentur. Secundum instrumentum hoc
tempore congruum et equale magis est ℞. olei
rosarum ℥. j. vitellos ovi numero x. cum ʒ.
iij. lento igne in sartagine ferrea super
cineribus et carbonibus ignitis coquatur
et bene propter agitationem ne comburatur et in fine
super addatur cum vehementi conquassatione
et tandem extendatur super panno de lana
molli et emplastrentur ex eis membra. Tertium
remedium est hoc ℞. succi camomille recentis
℥. j. succi extremitatum tenerarum lauri ℥.
ß. cum ʒ. j. ß. costi sandali peonie ana ʒ. j.
conquassentur diligenter et in eis infundatur cotum
vel lana vel spongie molle et calida actu
ligentur super membra. Sunt enim plurima horum
sollempnia et elegantia remedia scientia et experi-
entia comprobata et tu crede ei qui dicit. Nec
aut ultimo quedam appodia sunt remedia
in tempore declinationis opportuna permittendo
quod in tempore declinationis utendum est instrumentis resolutivis
totum materiam consumentibus per viam exsiccationis
quia exsiccata [illegible] sanat in fine [illegible]
[illegible] colligendum et hic ponentur v. instrumenta

Primum est ℞. aque tinctus ℥. xx. aluminis
crudi ʒ. ij. sandali capellarum gladiorum
et ginipri mirti ana ʒ. j. buliat omnia simul
usque ad consumptionem tertie partis deinde abluantur
pedes et manus cum ista aqua mediocriter calida
fervido stando. Et si membra dolentia non
possunt ita bene ablui ut spatule et anche
tunc apponantur spongie in maculate in eadem
decoctione deposite et cum eis expressis fomen-
tentur membra resolvunt enim et exsiccant
convenienter materias et dulcies nervorum confo-
rtent et sedando dolores si qui rema-
serint. Secundum vero instrumentum est et nobilius
si foret conveniens ut hic vir se exponeret ad
aquas emanantias id est minerales que con-
venirent velut esset aqua circa Viterbium
balneum sancti [illegible] aut aluminosa potentis et
salsa velut est aqua balnei domus nove
aut aqua sulphurea velud est aqua balnei
apponensis vel aqua furfurea et [illegible]
velud est balnei sancte helene. Iam non
oportet in naturalis providentie huic viro et patri
devotissimo cum prima intentione post potationem
que est de sex rerum non naturalium administra-
tione et istud regimen sex rerum non na-
turalium est idem cum regimine consilii in precedenti
precedentis pro illo illustrissimo principe etc. Sequitur

Consilium pro quodam excellentissimo
utriusque iuris doctore de bergamo
Contra diversa accidentia cum neutralitate
decadentia.

Fuit insignis
eximius utriusque legis
doctor de bergamo soli-
tus molestari quibusdam
dispositionibus nervalibus decidere
plurimum in eo efficientibus que etiam ipsum
quamque egrum efficiunt. Et si non provideretur
ei diligenter apte sunt facere ipsum egrotare
frequentioribus et fortioribus egritudi-
nibus. Et prima quidem eius dispositio est
universi corporis humiditas amplissima
que quidem faciliter pluribus potest declarare
signis. Et primum quidem est quia tactu
corpus eius molle percipitur et cum tanguntur
membra eius carnositas non est solida val-
de est immo tangenti faciliter cedens est.
Est etiam eius habitudo mediocritate car-
nositatis consistentis. Similiter et expulsio mol-
licie vel lenitate hoc apparere potest. Et iterum
ex operationibus animalis virtutis quoniam hic
homo prolixi sompni est et ex laboribus
vel motu corporis faciles solubiles habet humi-
ditates. Adhuc et quia urina multa
et satis aquositatis consistentia et ferrum lenitas
tas et spuma multitudo apparet in eo quod omnia
si bene considerentur augmentum humiditatis in hu-
mano corpore significat. Prima enim signa
sunt a substantialiter inherentibus secunda sunt ab o-
perationibus vitalis et animalis virtutis et tertium genus
a causis sunt accepta quod rationale est immo

necessariu concede cor9 eius e^n tprati notabilr ee humidu At uo itm caliditez in viuiso core ipius habudace demonstrant sequentia signa pm e calias tactu nobilr precepta 2m e membroru oim carnositas notabil 3m e magitudo pulsus cu velocitate eius 4m e color corporis cu rubicunditate et fustedine sotiatus 5m e pilozo multitudo 6m signum e anhelitus magnitudo 8m e vocis declinatio ad grossitudine magnaz q ad subtilitatem 9m e oim membroz et pectoris et ventris magnitudo 10m e velocitas et promptitudo ad opones tam aiales q vitales et plura alia signa istis adiungi possent si utilitas urgeret Sz ista sufficienter demonstrat augmentu calit i core eius Et signa precedentia tm gnaz sufficient demonstrabat amplitudine humiditatis eius quod relinquit q cplexio eius est tprate calida e et humida qd erat pm et principalis declarandum Ex quib infertur pmo q hoc cor9 paratu e egritudie febribus putridis sanguineis aut salte a sanguine ul flate cmixtis euenientib Sez 2o q hic vir patus e egritudie lapiditudinib et alijs egritudinib renoz et micturaru Qm uo hic vir habundat in sputamine tang quida parti la no nlla in capite multiplicaz mag et abeo descendit qd app quia maz emittit cu conatu attrahendi ipam a supioribus ad inferiora palatu et e 3o aliqua huius me ptila expelliz cu rasitatone et est pars ista que iam defluit a capite et recepta e in supiori parte trachee arterie et in venis prium oris et locoz pp ingsio angul vmule et vicinoruz eciaz 10 ex istis significatur augmentu istaru humiditi in cerebro congregataru Ex quibus concluditur q ie vir patus e molestari a bra et sit catarri cause fauces et guttur congregati Sez 2o q ipe e patus molestari squinacys Sez 3o q patus e molestari spebus difficult anhelitus qu ma fluet ad inferiora mag Sez 4o q aptus e incurrere sompnium plurium et pfundum Sez 7o q e patus incurre dolorem gravativum capitis Seqr 6o q e patus ledi in oponib sensuum interiorum et exterioru Si em humiditas h multiplicaretur in cellula antiori cerebri ibidem infusa sompnulentu efficiet ipm cu h aut h ma cu suis vaporib anteriorez vetriculu cerebri et spuz aialem qui e instrumentu virtutu aialium inficiet vocem eius ut sit tardus in apphendendo significata scriptuaras Similit et lesus erit in ymaginacione ma em predicta in pariori pte ventriculi pcedens opoz

fantasie que dz sub sui ymaginative potentie ergo ledetur opo ymaginative potentie aut in comphendendo ul diuidendo affirmando ul negando Vn mobil erit in oppinione et non persistens in subtili contemplacone et speculacone scientifica Si aut adhuc ma ul multitudine vaporis eius inficiatur pma ps ventriculi medy et pmute spus aialis a sua suba et compleone ingrossat et conturbatius intua redder opo ista ymaginative potentie aut lesione diminutionis aut corrupcionis sm spem meru et alteraciz i cisc nenientez et hoc nocumentu multiplicabitur ad partez ventriculi medy tuc ledetur opao cogitative potencie lesione diminucionis ul corrupcionis in tm q lesio eius uel indiciu que ptinet ad hanc virtutez erit lesu ut qnz actuar egrotantib eliciat ee fugiendu aliquod qd prosequendu e et e contra cu aut tal ma ul vapor multiplicabitur i posteriori ventriculo cerebri inficiens ipm et spuz quo dz memorativa potentia operari pz q si nocumentu et dimi nisti ventriculo cu magna difficultate potit memorare preteritor vero et si fiat ventriculi nocumentu corrupcionis memorab vera cu falso ut uidatur ei meoriaz hre eius ang meorac no pt et n e in reru na At uo itm si tale nocumentu et vapor a ma eleuatus in antiori pte cerebri et spus commisceatur spiritu aiali q transmittitur a cerebro ad oculos p duos neruos concauos et qi cruciatos apparebunt huic viro ymaginacones ul visio figurarum et colorum apparencium extra in aere q nequaq sit ibi tuc em vapor cu spu aiali delatus ad cristaloidez potencie visiue representabit ydola ul ymagines ul similitudines reru naturalium extranearum vt qnz potentia visiua uideatur pcipe firmum nebulam lineas ul puncta pforata aut culices pua aialia p mediu volitancia que qnz colorata sunt colore aqueo opaco ul subcitrino ul rubedinis consimilo sm spem et alteracos meruz huius vapor cerebro transmittentiu At uo si h ma cu suo vapore feratur ad mediu ventriculi cerebri et p poros ul p quintu par neruoz oriencium a cerebro descendat ad organum auditus si fuit vapor ul ventositas grossa continue mobil representabit potencie auditive quasi similitudine fluentis aque que collisione ventoz ad aquas ad siluas uel motes q si vapor iste tm in quantitate multiplicet in cerebro et subtil sit valde et ama acuta eleuatus potencie auditive representabit sonitu plerz tcim tinitui consimilo ad collisioz armoz ul silem pbillo et ycis Itaq hic q si ma h multiplicaretur in cerebro ventriculi in replete opilacio eos epilaz replete

ł 6m e ipso p nigredo

269

mã huũa et frã in posteriori ventriculi p-
te in figeret cerebri litargiam pficere
posset si ipa mã aquosa esset p ultimaz
partez nuche descendẽs palisim vtem i
eo efficeret que et consiles et pdicte iam
oms egritudines in plurib earũ ne dũz
q sint difficil curãonis sz impossibil pro-
nunciant curãonis sanatõnis Vide qz
magnus qz mlt qz ca et remediis egritu-
dinibus huanũ corp paratũ existat fe
omniz sũma phoancũ speculaco tot et
tam multas egritudinũ spes ab inicio
seculi usqz ad hoc tempus sũma cu sua
contemplatone speculari potuit quibus
fragile huanũ corps ẽ patũ ut expedie-
tis appz Post hec aũt iterũ iaz appar
virũ istũ ad huc ee patũ nocumcto di-
minutõnis digõnis pe in stõco celebrãto
et nisi ad digtõm stoci obuiaret talis
cordis eidem et epat quorũ amborũ
cplones calent mltũ in ho viro ppea qui-
a cal eorũ calite refrangit et bn regu-
lant augmitũ hũti in hoc viro et fu-
uat ad digtõm cibor et potuũ quia tñ
in viro isto inveni appetitu sat intens
et hoc pp impssione in ore stoci fram a
mã mlica ul qualib virtua eius Vir
enim iste mltũ de mlia gnat pp augmitũ
calid epis ad quod concurrit cibor am
plido vñ mã melica mlta a virtute e-
pat potent expulsa ad splenez et ab
ipo splene attracta ab epe natio mltũ arz
in splene eius pp qd color eius ad fusce-
dinez nobli inclinato et ps huig mei me-
lante ad os stomaci delata forti excita-
tõne et acedine sua appetitũ intesũz
efficit in eo pp qd concludi q si mlt
et mltis vterez cibis mlic et potu vini
magni et valde oppaa faile pduce ad
mlicas egritu nes ut opilacõni dolore
ul apã splenis et quatanas febres
Est aũt in viro isto diminuta digo pa
pp fratem et actũr mltiplicata i stoco
suo a mlta huidite huiditas ei maio
qz dz reddit corp fcius qz oz vñ ex
hoc scz diminuta digo et ex alia cã
etiam quia pp augmitũ huiti i stoco
gnanr in eo ventositates mlte q sit cã
in digõnis inquietado cibũ et potũ
in stoco ita ut qnqz pcipiet in eo tesi-
ones et fluctuatõs frequt Cũ go sto-
macg dimite digit cibaia necẽ ẽ in
ipo mltũ gnari fla aquosũ 7 mucilla-
ginosũz Digo enim 2a epis no pot in
totũ corrige nocutũ pe digõnis i stoco
ija 3a cuo 3o collidũ Vñ ex ho fu-
damto facile cludi ipm ee patũ ad
opilacones epis Et scz 2o ipm ee patũ
ad opilacõs renũ et scz itm 3o ipm ee
patũ doloib vini arenosis uel calculos

Regimen

et ppe tũ erit homo vtens cibarijs calidis
et sicc et apitiuis et tũ conabi mltũ ex-
cer opa venerea Et scz pecultio ipz no
ee hominem tam magnifice patũ ad ex-
equcõnẽ actus venereos qz maxe incitar
ad eos Et scz ultio ipm debe distrete ex-
re se in ludo mlierũ et plua alia corira
ex hoc fudamto deduce potuissez Sz is-
ta suffitiat h in sũma ẽ huig viri dis-
poitõe tanta speculacõni cducta Prim
caplm de regimĩe huig viri p sex res
non naturales et pmo p aerez Qm iz
dispoitio huig viri pata ẽ cadẽ in egnes
cerebri 7 adiacẽtiũ partiũ pectoris stoci
splenis renũ 7 epis eius ut expredictis
facile intelligi pot Et qm vir iste nobil
non dũ egrotat ho ẽ neutẽ dcadẽcie
nominatus ita q facile ẽ cadẽ in egnes
pdictas scd vr q regim eius no indigz
intencõnib 7 instrumẽt ppe curatiuis
illa enim cuenientia sut ppe egrotatib
actu Silr ee vir iste no indiget penitq
regimĩe consuatio tale eiz ppe copetit
in culpate sanis Jdeo cũ iste vir aptus
existat cadẽ in egnes no dũ tam icidt
in eas io indiget regimĩe ptz cõsuão
sanit actuar exnt ptz no psuatio a
casu in pdictas egnes pp quod regim
eius debet ee complexũ ex consuatib
et psuatib caus sz ptim psimilia 7 ptz
p contraia fiendiz Et quia rone sanit
indiget calefacientib 7 humectatibus
rone no aptitudinis egrotandi indige-
ret hijs que phibent augmitum i eo re-
pletõm et minoraret p exntez plenitu-
dinez que attinere deberet infrigida-
tibus et excitatib et cu mag pmone-
at mentez medici consuatio sanitat
qz psuatõ ab egne que non dũ eueit
io cõ regim eius fudari dz sup appli-
cacõne corp calefaciẽtiũ et excitanciũ
et minorancium mãs Et cũ humtas re-
catitat amplior existat i eo io cõ istra
excitatia potẽciora dnt vñ ea q calefa-
ciũt corp in pmo gdu corp i po gdu et
pma mãsioẽ ei ronablr cueniunt ei
sicut ea que siccãt i 2o cueniunt ei Ita-
qz modo pcessus erit in assignado regim
p res no nales calefacies corp et excita-
tes modo pdco Demũ at gra cpleti
opis ponet aliqui canones et instru-
curatõnis quarundaz egritudinũ que
facilius in eo eueme pnt dũ eueni-
rent Itaqz ciuitas locq 7 camera habita-
cõnis eius sint ex pota orietali aut me-
ridionali aspectu inquis ciuitas nobi-
lis inueni mag qz in locis septetona-
libus 7 occidẽtalib h ptez et sit domq
edificia huis ne antiqa nz d nouo costr-
ta et caueat habitare cameras testudiales

revolutiones habentes nec inveniunt ei loca aquea vel de ductibus aquarum vel fontibus propinqua nisi fuerit certa multum elevata et in aspertibus predictis posita super montibus et si quidem camera tali conditionata non possit haberi artificialiter preparetur tabulis abietis aut laricis edificata et in ea sepe et magnus accendatur ignis factus ex lignis quercus lauri pomorum iuniperi abietis aut sarmentorum vitis aut saltem preparetur in camera stupha sicca et caveat a combustione in loco ubi accensi fuerint carbones qui non fuerint prius combusti ita ut vapor male qualitatis contrahatur quo homo non raro interceptus est licet securius sit absque talibus carbonibus calefacere cameram quam cum eis Et si quidem camera locus infecti aeris esset ut lanificinarum latrinarum vel ubi preparantur coria vel ubi in civitate pestifer inveniretur aer tunc bis vel ter in die fenestris diligenter clausis et hostiis aer camere suffumigetur Hoc composito effuso ad carbones ignitos et prius evaporatus ℞ storacis calamite colofonie galle muscate ligni aloes camphore ana ʒ i s thuris ʒ i pulverisentur omnia per se deinde commisceantur et fiat ex eo ut dictum est Et si vestes sub aeris destinatione amicti solent propterea quia corpori assistentes defendunt ipsum ab applicatione aeris qui quidem semper comparatione ad humanam caliditatem est frigidus ideo corpus huius viri vestibus diligenter ornatum esse debet ita ut manifeste calefiat ne dum quod remisse calidum aut frigidum percipiatur propter quod in diebus estatis bonum est ei portare super camisia sua corettum de panno de grana aut saltem de panno albo sed in diebus non frigoris muniatur pellibus foliorum aut martis aut de vulpe vel de dorsibus variorum et sic de aliis. Verumtamen provideatur quod caput eius sit caputeo vel bireto munitum nocte die ut potius laborem sudoris incurrat quam rigoris algum Et caveat capite discooperto substare flatui venti septentrionalis vel alterius venti frigidi Et omnino servet quod caveat caput et precipue dum recte tenens coopertum infulis aut biretis sudor et limositas superveniente implet ad que omnia non raro sequitur apoplexia in partibus capitis valde verenda Et hec de aere et annexis sibi sufficiant dicta

Capitulum secundum de regimine huius viri per cibum et potum

Ex predictis apparet regimen huius viri ex parte ciborum inclinari debere ad cibos calefacientes et excitantes sive sint cibi medicinales sive medicinales cibales componitur enim cibo absolute ipsum esse calefactivum vel infrigidativum aut excitativum in quantitate tamen simplici operetur a natura Et si cibi tales naturaliter haberi non poterunt tunc permixtedi sint aliis medicinis que calefaciant et excitent incipiendo a pane qui est fundamentum ciborum omnium per alimentorum propter quod oportet panem ex purissima farina factum esse et habentem plus de fermento quam habeat semicoctus neque esse combustioni vicinus propter quod cibaria de farina vel de pasta composita sint et precipue cum pasta non fuit fermentata neque esset talis multo usu haberi debet. De carnibus aut dominum quod conveniunt ei carnes volatilium omnium iuvenum et mediocriter pinguium. De genere autem domesticorum sunt ut pulli et galline caro namque gallinarum est omni alia carne melior secundum li. continentis capitulo 66 9o. Utiles et sunt ei carnes columborum domesticorum et silvestrium non complete sed complete pennatorum elixorum vel assatorum qui tamen per diem unum post eorum mortem conserventur et comedendo diligenter masticentur Caro enim pullorum columborum est tarde digestionis et longe more in stomacho ℞a 3v. Caro et pomicli iuvenis est sed iuvenes qui rarus est usus eius licet fit dura et tarde digestionis secundum li. continentis pallito capitulo Caro non anserum silvestrium vel domesticorum antiquarum dimittatur et ipsa salita salubrior est quam eorum iuvenum non assetulorum caro non vituperatur Caro non anatis pinguis et precipue in aqua non degentis potest esse laudabilis et assata magis quam elixa talis enim caro superfluitates multas et fastidium multum generat 3o Almasoris capitulo 3o. De volatilibus aut silvestribus eligantur carnes starne et quaturnicis vel francolinorum laudabiliores enim existunt inter carnes silvestrium aut volatilium 3o Almasoris capitulo 23o Caro et perdicum laudabilis est propterea quod declinat ad caliditatem et siccitatem et auget sanguinem valde secundum 2o continentis allegato capitulo Similiter et caro fasiani quia declinat ad naturam perdicum laudantur ei eorum enim caro est melior carne pullorum secundo canonis capitulo de adurar Carnes non multarum degentes in nemoribus et dubeis laudales sunt valde vivunt enim cibo non nisi magno labore quesitato et parco et ad siccitatem inclinato tales enim sunt sicut philomene tardelli finci alaude turdi meruli fistedule et caude tremule et passeres in parvo tamen usu et ultime Fehquarum non silvestrium animalium carnes dimittantur velut irundinum et de numero eorum sunt stornelle pica et picus columborum non silvestrium carnes nobilis sunt laudales et turtures et laudales sunt ei Quatule non que a quibusdam ortigines nominantur et a quibusdam sfacale licet gustui sit delectabiles nimia tamen

Suffumigatio contra pestem

Regimen per cibum et potum

De [illegible] non [illegible]

carū pinguedine remolliūt stomachū ꝓprie cū fuerint in domib; nutrite diu ꝓꝑ quod assate sūt meliores q̄ȝ elixe. De carnib; aūt quadrupedū laudales sūt carnes vituli ꝑmo usq; ad annū completū Carnes etiā castrati. Caro vero edi om̄i carne laudabilior est Caro uō agni lactātis non est inuituꝑabil' ei melior tū est assata q̄ȝ elixa Carnes uō recentes porci et laudales sūt ei ꝑ ꝑpe ꝑtes eorū uō multū pinguęs Silvestris uō porci caro laudal' plaȝ in absq; cute comedendo ipam Carnes vero bovine [illegible] et ovine et vlt' oēs antiq; carnes dimittende sūt Carnes uō aīalū antiquorū valde humidorū humidite aquea ul' pingwi vl' utraq; omo meliores sūt frē q̄ȝ recentes Carnes uō condite cū ferculo pipe ul' aliis specb; i mortario contrite et i vesica et in ventrib; aīalū ꝯservate oīo placent michi nisi mult; carū fuit rsus et magna q̄ūtas sumat quia uō ꝑ catholice legis reuerentiā nō licet semp comedere carnes io &c. De piscibus agendū ē aliquār ꝑmittēdo ꝑ° q̄ om̄s pisces et ꝑpe recentes vol' detestandi sūt et ꝑpe i multo usu. ꝑmittendū 2° q̄ q̄nto pisces qui nalit' sūt molles sūt mag' in etate ꝑuecti meliores sūt. ꝑmittendū 3° q̄ pisces uē solidiores et mīq; humidi meliores sūt q̄ȝ antiqui. ꝑmittendū 4° q̄ oēs tales meliores sūt assati i electo oleo olivarū q̄ȝ elixi qui uō pisces meliores eligendi sūt sūt isti varioli marsiones Arade torrentine sterliones temali carpedani lucy menole rubi sturiones et consiles ꝭm regiones et famā cōis vsus appati Sūt ēt piscium diverse spēs ꝭm diversitē climatū regionū et civitatū multe ēm diversificant' aque mar' flumi et stagnorū ꝭm diversitē aspectus corporū celestiū ad mundū inferiorē et ꝭm diversitē locorū a quib; scaturiūt fontes et que decurrūt flumina Alimētorū ēm aīalū diversitas dependet a diversitate locorū in quib; crescūt et aspectuū celestiū sub quib; generant' et degūt In sūma tū oīm pisciū carnes nobil' solide ut luciorū de fluvialib; carpionū de lacunatib; et rubeorū sturionū de marinis et adhuc quorū gustui sapor delectabil' ꝑcipit' eligendi sūt quorū uō carnes molles et mucillaginose gustui nō delectables et olphatui abhominales omo dimittēdi sūt vt sūt anguille tinche cefali et consimiles anguille tinche Caro uō regiū piscī uō omo reprobanda est cū nō multū nisi cōpite participet Salsi uō pisces meliores et in usu hri possūt lactis uō usus crudi et adhuc cocti n̄ michi placet. Lac ēm ꝑꝑ complexionē suam ad frigus declinantē nōtȝ flegma quia calitas eorū uō cōvertit ipm ad sanguinē bonū sicut cor ro tam i carn° de lacte et nocet et huic viro ꝑꝑ lesionē in visu in eo apparentē lac ēm facit eveniē tenebrositē et caliginē ro tam alto cao i Aureola membrorū occli ꝑꝑ quod concluditur q̄ recens caseus mollis et valde pinguis sīle ē detestand; remollit ēm stomacū iplet caput catharrizabilib; membr' et facit oppilacos in renib; et ꝑpe disponēdo eos ad generacōm arenularū et lapidū io dictatur Caseus uō annual' sibe solide et frangibil' boni sapor' ad qligntaȝ salsedinē declinās eligibilior ē l; inta suaȝ studio licarū occupatibus nō sit laudal' eius usus Ova uō bn̄ placent michi Sūt ēm ad calitē tendencia et laudal' sanguinem in eo laudabūt et ꝑprie tremencia sup cinerib; cocta et in aqua et confracta que uō frixa sūt non ēt inituꝑa lia sūt et ꝑpe q̄ sūt mollia De his uō quiq; cibaria i pinguant' dicendū ꝑmo q̄ oleū olivarū bn̄ maturarū ē ei bn̄ cōveniēs et ꝑpe q̄ exprimit' ab olivis calcando cū pedibus quod uō fit ē oleū cū torcularib; cōminuēdo os et medulla olivarū non ē ita laudale ad bene nutriendū licet declinet ad aliqualem siccitatē ul' minorē humiditatē oliū ēm maturarū olivarū calidū ē ꝑa mansiōe ꝑmi et humidū i frē eius s; ꝭm iam dictū calidius ē et mīq; humidū q̄ȝ ipm oliū de olivis imaturis expssū q̄d onfantinū i nō bn̄ digestū nominat' ad frīū et siccum declinet q̄ȝ nō placet michi Et butirū uō calidū ē et humidū i ꝑ° g̀du humidū eius humtas amplior sit q̄ȝ calitas eius et est ei conveniens et ꝑpe q̄ stomacus eius ꝑpe nō fuit nauseatus et ventosib; plenus Oliū uō de nucib; fctum sat ei cōveniens ē Est ēm calidū in 2° et humidū i ꝑ° s; oliū amigdolarū ꝑterea m' placet mag' declinat ēm ad calitē cū humite minori q̄ȝ pdcā olea Mel uō cū quo nō raro cibaria cōdiuntur et in plaȝ est ēm calidū et siccū i 2°

Carnes bovini et vacce dimittende sunt

De piscibus

De lacte et caseo

De oleo et ad cibaria

de melle

et ppe cu fuit citrinu bene dulce et
non valde aquosu pp quod suo ope
michi placet et ppe in dieb frigo
ris ut iste vir vtere ydromelle i
ferius describendo in cao 2o. zuca

de zucharo

ri no vsus et ppe solidioris nomia
ti tabarzet lz no existat tante calit
et sicit tn ouement placet m est
em cadu infine pmi gradus et sic
cu in eodez et confert stomacho abst
ergendo flegma ab ipo. Spes no qui
bus cibaria condiutur laudables sut

de speciebus

nob velut piper nigru et albu cina
momu vtruq gariofoli nux muscata
mac zizebe grana padisi cardamo
mu nux muscata galanga carui c
cimmuz feniculus petrosillinu spillu
calamentu menta ameos maiorana
et consilia et cu vsus multu lauda
existit Compoita no expredict eli
gendu est ho R cinamoi subtil
ʒ i pipis nigri ʒ ij ß pipis albi ʒ ß
croci ʒ ij. zizebis elti cardamomi ma
ioris quod e gnu padisi an ʒ i ß cu
fragie ʒ ij fiat oiuz pse puluis sb
tilissimus et comisceatur De hys no
quibus fercula odiutur legumib dico
pmo q legumina omnia que multu di
goni resistut et ventosalia sut et ve
tosatiua mecu omo dimittatur et ea
que sanguez et oppilatim efficiut et
miliaz ut sut lentes fasioli fabe ci
cera alba pisa et consilia. De lauda

de cicera

bilibus no eligenda sut cicera ruba
lenit em sut inflamatia z exibent
nutrimntu apitim et iacru lauatim
Sz no comedantur inpnio neqz in fine
cibacois s i medio eius 2o canois
cao de cicere pamcy no vsus i vobis
m placet licet em sit fruz m pmo
tantu quia sicu in 2o nob confert
ipm em paru nutrit et pp sua lenita
tez et sicitatez et puocatom vrine
qua facit placet m collige ho xxjo
contincts simp 190 Lando em sir
nob risu Est em cadu in pmo et sic
cu in 2o et ouement nutrit et exit
tat xxjo otinets cao 126o Et licet
heat aliqualez stipticitatez ut pz 8uo
de simp medina in suo cao ia tn le
nis est et no nocet Ordei no et uis

de ordeo

culoru ex eo conditoro vsus no michi
placet neqz em vnqz euanatur a vecto
sitas seu ventosacone pp qua norz sto
macho et relaxando ipm et huecta
ret vos amplius qz oportet et capt
etiam ledit ipm in frigidado z rep
lendo vaporib pp qd ordeatu st me
dia q a do freqtat vsu eius sine op
timo fundamto D oleib aut dicimus

pmo q olera omnia quoru complexio
declinat ad hutez et frigitez omo
euitari dut pp qd portulaca lactu
ca bleta spinachia cucumeres 9 an
guria cucurbita dimittantur a vob Si
tn quiqz accipiantur ex eis paruz accipi
debet et comisceri semp calid excita
tiuis ut feniculo petrosillino menta y
sopo et consimilib pp quod olera oue
mencia sut que cada sut in 2o et
sicca in eodez que hut aptoz no val
de magna que in frequenti vsu le
dut renes De ouementib ga e
saluia d qua lz no inueniatur ab A
uic cam 2o can d ipa tn tractauit
serapio i agregatori simn 329o nu
meras eas int medicinas cadas et
siccas in 2o gdu dicens q e cada ca
litate manifesta et paru stiptica
et eadez bina eligi pot ex smone c
diascoridis cao de eliffago quiego
tn sit caput stomacu et membra
nutricois confortat vt expimeta
tores pbat Vtil et vob vsus feniculi
puocat em et diuitit aquositate asto
maco et magnu iuuamtu affert vi
sui et tollit nocumta corruptionis c
eius de quis in pceti cao dictu est
Cauedu tn est a frequencia et mul
ta quatitate eius ne corpus inflamet est
em cadus in 2o et siccus in po 8uo
de simp medina in ppo cao Silit
et petrosellinu in cibarys collanda
du e vob pp diuisiones per vrinaz
et excitacoz qua efficit Est n cadu
et siccu in astringia 2a 8uo de si
mena licet Auic ponat ipm cadu
in pmo et siccu in 2o laudatur n a c
plurimis ouemes stomaco et capiti
Ruffus tn scripsit q petrosillinum
noz stomaco attrahedo mas ad ipz
acutas aliude Sz intellexit d apio
Si bn conside lra Auic 2o can cao
d apio utz 2o can et 8uo de simplici
mena allegat capitis et 230 conti
nent cao 63o et a Seapione simp
266o Anisi et mente vsus nob i ciba
rys couenieus est Est em cofortas
stomacu et calefacies sedat singltu
et digit et phibet vomitu flacu 2o
can in ppo cao et michi scribitur xx
3o otinets simp 1320 Spillu et
valde couenieus e nob i omi ciba
rio calit et puocacone qua facit
et Aromaticitate sua ouenies est
caliti stoi et pncipalib membris
et nratur a Seapione int medicinas
cadas et siccas in 2o Auic tn ipsuz
posuit cadu et siccu in 2o utz i cao
de nemen Multu et lando nob ros

marinum convenit cum calidi stomaci et
cordi et oculus ut per serapionem in ag-
gregatore capitulo de scealmarzma Ma-
iorana et utilima est nobis calefacit
enim et exiccat in 3o et habet vim atte-
nuativam et dissolutivam ut dicendo colli-
ge de simili medicina capit et opilationes cerebri
et confert doloribus capitis a flate et a
ventositate provenientibus 2o canonis in aureola
membrorum capitis Basilicon et gario-
filatus conveniens est nobis Est enim ca-
lidus et siccus in 2o secundum serapionem
in aggregatore capitulo de berensegem Ane-
tum vero ex parte oppilationis eius convenit
nobis Est enim calidum in 2o gradu longo
aut in 3o brevi et siccum in 2o in princi-
pio eius et 6o de simili medicina proprio capitulo colli-
gendum quod per gradum 2m longum ipsum intel-
lige esse calidum in fine 2i et cum dicit in 3o
brevi intellige in prima mansione tercii q-
a tamen est ipsum maturativum humorum frigidorum
sedativum dolorum et carminativum ventositatum
ut 2o canonis proprio capitulo ideo convenit nobis
Bleta vero quia est in communi usu convictus habet
virtutes Nam bleta coloris obscuri cum
quibusdam maculis rubis declinat ad
siccitatem et caliditatem Alba vero ad frigiditatem
et humiditatem quandam quod tamen in omnibus est
aquositas coniuncta cum nitrositate quadam
per quam est lenitiva lenitiva solutiva opilatio-
num epatis apitiva ideo vobis convenit potest
et proprie cum feniculo petrosellino et similibus
calidis Ysopus vero iterum conveniens est valde
vobis et proprie quia de mediciniis capita-
libus et pectoralibus calidis et erit de
sublimioribus rebus que inveniantur
ad egritudines pectoris et catarrorum fri-
gidas purgat enim pectus a membris illis
et mundificat canales pulmonis reco-
uet dispnaz et omnia nocumenta anhelitus
et est de mediciniis calidis et siccis in 3o gra-
du licet quidam ponat ipsum in 2o gradu
Sed isti ultimi intelligunt de molli et recenti
Caules et non incipio vobis cum sit calidi
in primo sicci in 2o laudantur autem proprie quia
maturant leniunt exiccant provocant 2o
canonis in proprio capitulo Mirabile tamen scribitur
de eis 23o continentis simili 67o ubi auc-
toritate serapionis et binasini dicit quod sang-
wis ex eis genitus est malus et orribilis odo-
ris et hoc proprie intelligitur quando sit ultimate cocti
Si autem cum laudabilibus et pinguibus car-
nibus et oleo olivarum conveniunt condiantur
corrigitur nocumentum eorum . Borrago insuper
que numeratur inter res temperatas non tamen tot
mirabilia invenimus de ea quod dicitur
abalys Paucum enim de ea ab autenticis habetur
ymo nichil ab eo tollitur ab Avic Cer-
folium est calidum et siccum in 2o a stomaca-
lis est medicina epatica et aperitiva sollempnis

heatur in usu . Ruta insuper que recens
est calida est et sicca in 2o exiccativa vero
in 3o convenire potest vobis Est enim medicina
capitalis epatica et stomatica et pecto-
ri et omnibus viis urinalibus confert aperi-
endo et abstergendo eas Et hec de plan-
tis dicta sufficiant De radicibus vero quarum
usus ytalicis est communis dicendum est parum Rafa-
nus igitur comestibilis propter humiditatem amplam eius
non videtur convenire vobis et propter remissam
eius caliditatem est enim calidum in primo et humidum in
2o quia tamen aperitivus est dissolutivus flatus
et provocativus urine vias ideo laudo vo-
bis ipsum quia non contrahit moram multam
in corpore et quia non transmutatur in substantiam ci-
bi eo quia digerit et non digeritur quod tamen vi-
tuperat G. dicens inquit Admirari autem oportet
medicos et ydyotas illos qui post cenam
crudas comedunt rafanides bone digestionis
gratia propter hoc enim quidam aiunt habuisse suf-
ficientem huius experienciam qui autem eos per-
mittunt sunt omnes lesi Sed michi indi-
gestibile est nutritivum quare intrinsecus
eius quia nimium humectativum est timendum
non debet et consuetum est comedere de eo
ante cibum licet 2o de alimentis precipitatio talo
de rafanide videatur colligi quod debet accipi
post cibum 2o canonis capitulo 3o et scribitur de eo
quod folia eius meliora sunt valde quam ra-
dix canonis 2o in proprio capitulo Cepe vero quia
calidum est in 3o cum superfluitate humiditatis eius
non videtur convenire vobis nec est quia a-
peritivum et incisivum et subtiliativum est humo-
rum et melius est ipsum comedere assatum
et melle et aceto conditum vel zuccaro P-
orum vero cepe quod bulbus nominatur ab A-
vic 2o canonis cum caliditate sua et humiditate sua
non nocet stomaco ymo confert ei et dige-
re facit ut ibidem colligendum Aleum autem
arto supto a rixione eius quia calidum est
et siccum in 3o videtur convenire vobis et max-
ime quia adiuvatur flati Sed quia turbat
caput et debilitat visum ideo dimittatur
Rape vero propter superfluitatem carum humiditatem
et quia difficilis digestionis existunt non pla-
cent michi De moratius enim dapna-
vit eas tamquam corpori nocivas et inflati-
vum in stomaco generativas licet dioscorides et dy-
onisius contradictorium eius scribat superfici-
ma tamen in igne assate et cum laudabili-
bus et pinguibus carnibus cocte non sunt
vituperande provocant enim potenter urinam
et ventrem mollem efficiunt et iterum lau-
do eas quoniam confert visui 7o colliget
in proprio capitulo Karote vero et bancie id est
pastinate que coquuntur cursu pomi et nutri-
nate in caliditate conveniunt vobis sunt enim pec-
torales stomacales et viarum urine apri-
tive De partibus vero superiorum plantarum
quarum usus viget apud omnes notantur spargi

vt scribit 2o almansoris ca° 62° eodem
q extremitates ipsius plante cum spa-
gus ex consuetudine nomen adeptus est
conveniens e vob' licet enim ponat in libro
simplicium medicinarum et ciborum ex gra-
du ita ut sermo fiat de eo inter medicinas
temperatas Vincti ex summa agregatoris
de sparago colligi q ponat in caliditate
primi gradus saltem in mansione prima ad quod
et satis persuadet velox et multa vrine pro-
vocatio quam facit tal' enim apacio et prinas
eductio no videtur fieri posse ab altera qualitate
saltem de manifestis et communibus q a ca-
lite fusuma i eduat aquositates flegmaticas
et serositates colitas et partim mitias apice
opilatos epis splenis et renum quod videtur
satis rationabiliter credendum eo quia comesta
hec planta facit vrinam vehementer fete-
re et ad hunc in spacio duarum horarum Sed
quia fetor e signum putrefactionis pro prenos-
ticorum 3to ultimo io videtur q hec planta i edu-
cendo materias fetidas vigoretur a caliditate
enim ab auctoribus expressum est q hunc pla-
te inest virtus attrahendi vel educendi
materias fetidas ratione similitudinis vel spe-
cifice proprietatis Item et hunc viro rationabiliter
videntur convenire extremitates humuli de quo Ala-
mani faciunt potum at lupuli apud ytalicos
nominati cuniculas brustandali quorum o-
pacio e fere consilis sparago predicto de quo tamen
non parva e discordia inter sapientes de 3oe
eius q hic pertransseo propter brevitatem Alias n
diffusa declaravi ipsum esse calidum in primo gradu
et vicinum satis equaliti i passivis nec mi-
randum est de discordia auctorum in hoc cum
fere cotidie despectos multe comonat et fa-
bule cantentur de brusto et raponiolo
Vtuntur tamen euganei extremitatibus altius plate
cuius folia longiora sunt et latiora satis fo-
liis ysopi eodem tamen colore colorate et pro-
ducit stipitem a terra elevatum per bipedale gus-
tui delectabile satis nisi esset valde pungiti-
va planta odore suavis et aromatica
multum flore minimum producens i sub du-
plo minorem florem flore artamisie et no-
minant hanc plantam multi eco servientes
dracone de qua non bene perquiro veritatem
in sermonibus dyascoridis anazatei in qui-
libris simitum per ipsum compositis iucio q
e species paral piretri quod videtur communi con-
sunans satis propter acuitatem magnam q gus-
tui reputatur De fructibus autem premitte-
ndo primo q omnes fructus fri et humidi cui-
tandi sunt preparant enim corpus vrim ad lapsum
et egritudines putridas et maxime cum
humiditas in nobis superhabundat multum ca-
liti ut probatum e et species ondit propter quod ora-
ry fructus qui hic nominantur q i p a ami
etati nascuntur et item quia paucis durat
temporibus et adhuc 2o quia consuani n prout

qui cito putrescant propter quod cerasa dic-
cenda sunt licet in eis q multa diversitas +
inveniatur quedam ergo de eis dulcedine +
maiori participant meliora sunt quam inter
eorum est melius et item quia propter apacitatem
suam non multam moram contrahunt in corpore
qui maior pars eorum educatur Ea non que
leni participant dulcedine cum ponticitate +
quadam iudentur participare minori humiditate
et excitatione quadam propter hoc hec talia
minus reprobanda sunt que non de eis sapo-
re participant notabiliter acetoso frigidiora
sunt et minus humida et stomaco horrida
magis nisi fuit in eo lapsus ad caliditatem
intensus fusuma ergo omnium eorum sit
nobis usus // De pomis autem consiliter fere
eodem est de diversitate complexionum eorum Sed
diversitatem saporis aromatici et modi sube
que i sunt substantia solidiora magis colore
citrino per ruffa aromaticitate summa dul-
cedine multum magna participantia eligen-
da sunt sua enim aromaticitate conveniunt
omni principali membro et quia parva habent humi-
ditatem saltem actualem io minus pu-
trebilia sunt et quia humidum eorum melius
e suo sicco commixtum propter quod a sapienti-
bus non enumerantur inter materias febrium ex-
trinsecas sicut fit sermo de piris A hec sunt
ista poma que tamen specierum electora a
sapientibus iuncta sunt Et primo sunt po-
ma apia nominata ita ab apio claud-
io romano ut scribitur xxi° naturalis hys-
torie et sunt poma figura oblonga co-
lore 4 reliquibus conditionata vt dictum
est que apud lombardos nominantur
poma muzeti hastiana de quorum succo
frequenter preceperunt sapientes fieri sirru-
pos cordiales et multe adiusantes Re-
liqua non poma sunt ista que apud eu-
ganeos notantur dactiline figure pla-
ne sperice quasi velut cepe et tercia spe-
cies e pomorum que calamani nominantur
Similiter fere eodem e de piris quoniam in eis
valde magna diversitas invenitur i 2xiore
Sed inter reliqua laudantur ista que in
substantia sua solida sunt a lapidibus cavillis i
centro eorum existentibus privata colore citria
vel rubicunda odore suavia sapore delecta-
bilia Et sunt ista que Avicenna dixit esse pira de
semi 2o canonis capitulo de piro et forte ista sunt
pira que apud lombardos dicunt pira
sancti nicolai Inter que et pira collan-
dari possunt vobis pirula que muscata di-
cuntur q tamen sunt in raro usu et pauco habent
enim humidum festinantem putrescere et non minus
ventosale propter quod inflat stomacum et dolores
extensivos in eo efficiunt Insuper i q a pi-
ra ponuntur frigida in primo A ad siccitatem
declinancia in 2o ut xx° continet summa
62 9° Scribit autem bimasim io non multum

michi placent cruda excoriata s; coctas sub
cineribus et condita cum vino et aroma-
tibus et cum Aniso placent michi Avel-
lane aut licet recentes supflua humi-
ditatem habeant exiccate tamen ponuntur
calide et sicce in primo gradu videntur
convenire propterea quia confortant caput licet
sint tarde digestionis in stomaco Si tamen
accipiantur condite meliores existunt et
etiam torrefacte parum post cibum confortant
epar Amigdale aut laudantur nobis
quia exibent nutrimentum bonum et sunt ab-
stersive et apritive laudabiliter et declinant
ad caliditatem equalem tamen humidiores sunt
quam calide ideo quodlibet laudantur nobis / Fici
vero sicce calide sunt in fine primo et sicce in prin-
cipio 2i et sunt nobis laudabiles sunt enim
de numero meliorum fructuum et debent eligi al-
be citrine et magne Conveniunt enim stomaco epi-
ti renibus spleni utiliter aperiendo abstergendo
et mundificando ea Nam in eis est lenifi-
catio ultima et maior nutrimento quam in aliis
fructibus 2o canonis in proprio capitulo hii vero ficus
recentes magis nutritive sunt quam sicce s;
stomaco non ita laudabiles / Passule vero
et proprie nigre laudantur vobis sunt enim
convenientes quotiens sumantur a multis
inter menas equales aut ad caliditatem et
siccitatem parum inclinate // Nuces vero
communiter nutritive sunt et ponuntur inter medi-
cinas calidas et siccas quia tamen unctuo-
sitate non aliter participant ideo sunt stomaco noci-
ve pectori gutturi et capiti et gravis
sunt digestionis quare melius est dimittere
eas // Castanee vero frigide sunt in primo et
sicce in 2o eo remissa dulcedine parti-
cipantes et non parum nutriunt propterea valde
et quia carum nutrimentum firmum est et grossum
ventositatium et extensivum viscerum omnino
ideo dimittantur / Crisomilla vero a quibus-
dam inter species persicorum ponitur et non debe-
tis eis uti quia frigida sunt et humida in 2o
et generant humores malas velocitate sue pu-
trefactionis aliqualiter corrigi possunt si post
eas comedantur aliqua grana feniculi
Granatio pinearum non multum placent
michi propter unctuositatem eorum et quia sunt de rebus
stomaco nocentibus ut 12a 3y et ponuntur tem-
perata ad parum tamen caliditatem temperantia decli-
nancia potes tamen comedere ipsa dum fuerit
per noctem una in aqua calida infusa re-
moventur enim tunc ab eis acrimonia et
mordicatio et bene nutriunt et proprie cum con-
ficiantur cum melle ad infrigidatos et cum
zuccaro ad calefactos ut colligitur 2o canonis
proprio capitulo De fisticis vero vel pistacis scribitur
2o canonis quod calidi sunt in fine 2i et est in
eis humiditas non limitata ibi s; 22o con-
tinentis secundum 93o auctoritate archigenis et
et bimasui ponuntur cali et sicci in 2o fin-

sima licet conveniunt nobis modo predicto
aperiunt enim meatus nutimenti et opilationes
epatis expurgando ipsum et canales pul-
monis 8uo desinit mena in suo capitulo
collidum dattili in super bene maturi et dul-
ces calidi sunt in primo et in 2a qualitate
discordent sapientes in eis Iohannes enim
serapionis enumerat eos inter medicinas
calidas et siccas in primo gradu Auic vero
capitulo de palma dicit quod preteryt de eis ser-
mo s; 22o clam capitulo de palma per-
scribitur Datili maturi recentes ca-
lidi sunt in 2o humidi in primo autem
bimasui 8uo vero de simtu mena dicit
quod cum hoc quod nutriunt habundanter ventrem
stipticant inferunt punctorum in ore stomaci
dolorem capitis faciunt et opilationes in e-
pate et in splene quare relinquuntur ut utamini
valde raro et in pauca quantitate et maxime
mali sunt ante cibum quam post ipsum Iuiu-
be vero ponuntur frigide in primo gradu tem-
perate in passivis et scripsit de eis G.
non reperi Iuiubas in conservanda sanitate
et egritudine removenda competentes
s; reperi eas difficilis digestionis et pau-
ci nutimenti sunt et male stomaco //
Mora vero bene matura et dulcia licet
ad caliditatem et humiditatem declinent dittenda
tamen sunt nocent enim stomaco et in eo facile
corrumpuntur / Granata vero diversificantur
in complexione secundum diversitatem in sapore eorum
Dulcia enim ponuntur frigida et humida in primo
Acria vero frigida et sicca in primo s; mu-
za medii saporis medium tenent inter ea
Dulcia enim collaudantur stomaco propter id
quod est in eis de stipticitate subtili vel le-
vi et proprie in calefactis / Acria vero frigiditate
et stipticitate magis non sunt stomaco bona
nisi vehementer lassato et calefacto me-
lius itaque est dimittere ea / Et hec satis
de cibis et medicinalibus cum quibus condiri debent
sufficiant dicta / Ideo tractetur de seibus
quibusdam et aromatibus quibus condiendi
cibos est communis usus · Sunt itaque Semina
hec ciminum / feniculus / petrosellinum /
daucus / cardamomum utrumque / carvi
amcos et amomum / nigella / semen le-
nistici / semen rute / semen banae / corian-
drum / anisum et consimilia / Aromata vero
sunt sicut piper / zinziber / cinamomum
utrumque / galanga / nux muscata / macis /
zedoaria croci spica et consilia / De liquo-
ribus vero condientibus vobis communis est ace-
tum acutum magis quam acre / agresta / succi
citranglorum limonum et granatorum
raro nisi iussa fuerit / De condimentis sa-
salibus conveniunt vobis pastinace condite
olive napi citrum conditum / sinapismum sal-
sa · De conditis vero melius sumere possetis
vobis zinziber conditum in zinziber viride de quo salte

bis in septimana accipe potest radicem
vna per quatuor horas ante prandium et confor
tatiuo corporis renibus capiti et inferioribus
membris primo adhuc et in estate quan
to magis tempore frigoris Competit etiam
vobis xilobalsamum conditum Item nu
ces muscate conditae confert enim epati sto
macho et renibus Similiter cinamomum con
ditum cum zuccaro et pira condita Item
carnositas citri cum zuccaro condita soli
da Cortex citri conditus cum zuccaro
et pira condita Cucurbita condita et
omnino dimittatur Mel etiam de quo supra dictum
est et zuccarum condiendo cibos conuenientia
sunt De partibus autem animalium euitentur fre
quens vsus cerebri ventris renum cordis
pulmonis et epatis et intestinorum quorum
omnium nutrimentum est grossum viscosum et diffi
cilis digestionis ideo non est vobis laudandum
sic et cauda que nauseatiua est et me
dulla que capitis grauatiua est De po
tu autem conuenienti dicendum est quod vina dul
cia grossa conturbata omnino a vobis dit
tenda sunt pontica enim et acria brus
ca nominata dimittantur a vobis quoniam sunt stip
tica frigida et opilatiua Sic prima sang
nem ebullibilem grossum et opilatiuum effi
ciunt Itaque a vobis eligendum est vinum colo
re aureum vel citrinum substantia subtile et bene
expurgatum odore suaue et aromaticum
fumositate mediocre cuius quidem experien
cia manifestabitur per bonam digestionem ipsius
a stomacho Et si quidem tale vinum natura
liter non potest clarificetur cum albumine
oui et caueat a vino clarificato cum a
lumine rocie quoniam alumen sua virtute conuertit
in menas venenosas et gratia huius
ad memoriam reducendum est quod scrip
tum est visibus de pedromelle compositione
laudabili laudibus et innato eius et vsu
et tu recurre ibi Et hec de potibus
et cibis dicta sufficiant Capitulum 3m
de regimine huius viri per exercitium
et quietem Difficile est viro isto conue
niente s' dare regulam in exercitio et si
milibus que assistunt sedendo et aliis in
ticiam accomodando querentibus esset enim
huic viro valde necessarium exercitium propter consump
cionem superfluitatum que fiunt ad ipsum
Istud exercicium est sanitatis conseruatiuum propter hec
tanone fiat quies est dispositiua ad
augmentum facile propter superfluitatum congregationem
que fit ad ipsum quibus tamen est possibile
quod vir iste mane exercitari debet ante cibum
Exercitium enim ante cibum calorem naturalem
accrescere facit et reddit ipsum potentem
ad expellendum superflua sensibiliter vel in
sensibiliter fiat ergo motus progressiuus non
repentinus sed paulatim saltem per horam
vnam vel longiori tempore leuis exercitio suppleat

innanitas consumpcionis incensum que in breui
tempore fient ab exercitio forti perseueret in
exercitium tanto tempore vt corpus calidius quam
prius et eger sentiet se perductum ad an
helitum eleuatum et principium sudoris leuis
ita fieri debet etiam ante cenam reliquo
autem tempore quiescendum est Et quia non est
possibile officio suo semper opportuno tempore ex
ercitari ideo diebus quibus videt se quietum
consulo quod gratia euacuationis diuisiue su
perfluitatum vtatur pedromelle facto secundum hunc
modum de quo accipe per tres vel quatuor
horas ante solitum cibacionem ciatum vnum
calidum in diebus frigoris et frigidum in cali
dis Et si quid etiam de ipso commisceret in vino
suo saltem vsque ad 3am partem valde vti
le foret et cuius descripcio est hec R: aque
fluuialis clare a limositatibus expurga
te et accepte de Alueo vbi non inueniatur
multitudo ranarum neque sanguisugarum nec
etiam herbarum fetidarum 27 lb mellis
electi lb ij piperis albi ʒ ß florum rosma
rini cinamomi electi ana ℈ 1 bulliat
aque cum speciebus saltem per 4am partem hoc
deinde super addatur mel et coquatur cum
aquis continue dispumando ipsum cum ergo
fuit facta consumpcio quarte partis tunc colet
totum per saccum mundum et spissum duabus
vicibus deinde reponatur in vasis vitreis
bene mundis et contineatur vt dictum est
et quia non nulli sapientum solent facere
tractatum de coytu in sermone de exerci
tio et motu quia in coytu concurrit duplex
exercitium animale et corporale animale quidem
propter sperationem delicosam et propter ymaginati
one Corporale vero propter motum totius fere
corporis partium interiorum et exteriorum ideo
de ipso dicendum primo quod ad effectum ipsius
non procedat iste vir nisi naturali desi
derio ab anima incitante ipsum dicendum 2o quod
nullus coytus concedi post cibationem nisi
transeant ad minus hore octo dicendum 3o quod
coytus morose fieri debet et non impetuo
se dicendum 4o quod neque fiat excessus eius
in frequencia viro enim robusto et pote
ti moraliter se regenti satis est effectum
illum explere ter vel quater in septimana
Caueant autem omnino sanitatem et vitam suam ex
cedant in isto quia persoluet in posterum
et reficiet dampnum coytum sequuturum
Et hec de 3a re non naturali dicta suf
ficiant Capitulum quartum de regimine
huius viri per quartam rem non naturalem scili
cet per euacuationem et inanitionem De re
plecione inferiorum humoralium hic non est sermo
sed solum de stomachi repletione a cibo et
potu in quo plurime gentes excedendo
magis quam diminuendo peccant ideo in ciba
cione regule iste fiunt plurime primo nunquam
comedat nec bibat vir iste nisi vero innali

appetitu inducente ad illud 2o q nō acci-
piat cibū spetiose et celerit de glucien-
do sine masticatione conuenienti 3o q
in cibatione nō ptatur magna varietate
ferculorum aliorū ciborum et potuū 4o q
mensura cibi tanta sit q ipa stomacū
nō grauitet neq extendat 5o q nz
potus existat tanto q requrgitet et
fluctuet in stomaco suo 6o itm q nō
accipiet cibū grossū subtili pmittendū
ut quq comedit caseus et leguminia
que pmittitur brodialib et sitibus 7o
q tu insurgit ei nāl appetitus qz ciaus
e pole cibū accipiat tollare cum fame
e causa accetiois et corruptois incedit
in stomaco Silr et inanicoem i. vacui-
tatem nō nullo tpre tenē debet ppc ca-
dem causam. de quinta re non naturali

Capitulum 5m. scilicet de sompno et vigilia

De quinta nō re nō naturali scz de sopno
et vigilia dicendum q huic viro competit
sompnus aliqualiter longior qz si cōliter eēt
et macer ppe meliorem digestionem ciborum et
potuū et restauratoem aial virtutis Ita
qz postqz cibatus fuit post horā unā dor-
mire incipiat et pcedat in eo .1. ul .2.
horis sup dextro latere pus pma dormi-
tione sup sinistra in 2a dormitione decū-
bendo et caput et mēbra eius diligent
cooperta sint et omo fugiat caput te-
nē decline ppe opilatoem que sequitur ī ipo
Caueat a dormitione sup spina ppe ho-
rem egritudinis inuche et mēbrorum motus
De dormitione nō diurna dicendum q si co-
ueniēti tpre dormit ī nocte sompnus
diurnus e supponendus Si aūt sufficienter
nō dormiuisset tūc pot ei concedi dormitio
diurna distans a prandio p horā cū di-
midia Et si adhuc consuetudo dormi-
endi foret et quia huiusmodi ēē multa ro-
nabilis aduocat sompnum io nō incipo
dormitioem diurnā p unā horam sup-
fluitem vo dormiendi tam de nocte
qz de die omo fugias gnat em reu-
matismos implet caput et neruos et las-
situdine mēbrorum efficit reliquo aūt tpre
vigilandum est ultra pdictum. naturali vz

Capitulum sextum de sexta re nō. de acci-
dentibus aie

Accidencia nō aie. pque magna fit in-
spiritib et huorib
agitatio et fortis et velox tractus spiritum
et humorum de interiorib ad exteriora omo
euitare dz ut ira furor et consimilia
ppe hec em attensio huorum facile fieri pos-
set in huorib et spiritib ppe quod pduce-
retur ad febrem Silr et et accia initia
velut angustia tristitia et longa medi-
tatio de tremendis rebus dz sepoi ppe ho
em suffocati detinentur spus et huores i
pfundo cordis vñ parantur ad suffocatoem

et extinctoem ipsorum ppe hoc bū scribz 3o reg.
in q hec accia extinuunt et mutat cor-
pus a nali consistencia sua. Vñ letandum
est et bū sperandum et uita iocunda regenda

Capitulum principale de regimine pseruatiuo huius viri ab incursu accidentium qz pternorum que s accide parata sunt.

Quoniam vir iste nō indiget regimine
simplr curatiuo egritudinum tñ nō dū
inciderit eas licet sit paratus io cō hoc
2m cum oplerte pot partes duas in pa
eius parte ponentur quedam instra pserua-
tiua ipm a casu in egritudines In 2a nō pte
describam remedia qz plurima diuersat-
tidentib et egritudinib subuenienda si inci-
derit ea a quib tñ miseratione diuina tue-
atur In pma i parte octo ponā instra
que sufficient pseruare pūt ipm quorum

primum | pm e hoc scz ut p spatium duarum ul triu
annorum semp purgetur in vere sm modū
istum Rx. pillarum aurearum pillarum de ycra
maiori et cochiarum aā ℈ j. formentur
pille septem cū eleuarys rosarum & acci-
piant vno mane p duas horas an-
diem in pmo mensis marcii et post assup-
tionem earum dormiat p horam unā et
itm quietus pmaneat nō ambulando
et pmittat eas opari p quinq horas
tūc ergo bibat ciatum unū aque zucca-
rate calide et post ipam expectet per
unā horam et prandeat post. die vero
i mete sequenti incipiet accipe hoc diges-
tiuū et continuet ipm diebus ad minus .1.
in hora pdicta calidum accipiendo ipm et
nō comedat post ipm ñ tissiemit hoc
quarum cuius descripcio e hec Rx sirupi co-
positi acetosi ʒ j. sirupi de absinthio ʒ ß
aque betthonice eupatorij et feniculi aā
ʒ j misce Die nō sequenti die hora pdicta
accipiat hunc potum Rx. elct indi ʒ iij. el-
tuarij de psilio ʒ ij. misce cū ciato vini
albi aromatici calidi et obseruet post
ipm conditiones descriptas in pillis an posi-
tas Et hec sit purgatio p ve apparatus

2m instrumentum Pro 2o vero pñli
instro quod in autumpno dz fieri incipi-
endo post medietatem septembris p hunc mo-
dum Rx. pillarum de reubarbaro pillarum ane-
arū aā ℈ ij formentur pille .8. cū sirupo ro-
sarum & accipiantur obseruando conditiones
descriptas in pmis pillis Die nō i mete
sequenti accipiat hoc digestiuum continu-
ando ipm .4. dieb Rx. sirupi de bisantys
mell rosati colati sirupi de endiuia aā
ʒ ß aque acetose et lupinorum aā ʒ j a-
que mellisse ʒ j ß misce et accipiatur ho-
ra & conditionib obseruat i calido digestiuo
Die nō sequenti die purgetur p hunc modum
Rx. elct de epithimo ʒ ij. cassie fistule
pparate cū aqua cicoree ʒ vj reubarbari elcti

ʒ ij serapini gumma vj sal' gemme ꝯmu vini
miste et cum aqua zuccarata calida in
aurora accipiatur attendendo conditiones
in primis pillis notatas Tertium instrumentum
h pille huius viri e hoc Rx aloes epatici
electi ℥ iiij agarici electi ʒ ß pulpe collogin-
tide ʒ j ß epithimi polipodij ana ʒ ʒ ij
sal' indi ʒ j anisi feniculi rosarum viorum
sandalorum amborum ana ʒ j pulverizentur omnia post
deinde subigantur in libra media suc-
ci endiuie et in ℥ ij succi absinthij et
diligenter commisceantur in vase vitreato et
ponatur sub radijs sol' sepe commiscendo
usque quo exiccentur et ita fiat quater de hac
go massa fiant pille de omni ʒ vij et de eis
accipiat post omni die 3a vel 4ta vnam vel du-
as parum ante cenam et credo quod in istis pillis
includatur magna pars consuadi sanitatis eius
de quibus et pillis omni 3a die accipere pot
vnam parum ante cenam quando assumit sirupos an-
te scriptos et pro quando venter eius non fuerit fue-
rit bene fluxibil' Quartum instrumentum pille
e hoc Rx specierum elactuarij de ligno aloes
descriptione Auic 2o can sum 4a prima ʒ j ß
specierum dyacinamomi descriptione Mesue
in antidotario ʒ j trociscorum dyarodon ʒ j
zuccari albi lb ß coquatur zuccarum cum aqua
absinthij Et Rx confectionem in rotul' magnis
de qua accipiat saltem bis in septimana quan-
titatem vnius aloe confortat enim digestiuam
et appetitum et consumit flata preripitur ea
per vias inferiores apiendo opilationes stillic
que sunt Quintum instrumentum principale e quod iste
vir a principio mensis octobris per totum mensem
aprilis saltem bis in septimana cum ortu sol'
accipiat cocleare vnum xilobalsami conditi
claudatur enim in eo magna virtus consuadi
principalia omnia preseruanda ab augmento flatis
et similia ut ex suis locis facile colligi potest
6m instrumentum e hoc ut in diebus in quibus
aer ad magnam intemperiem conuersus iste vir
vtatur ʒ ʒ condito ʒ ʒ accipiendo de ipso ra-
dicem vnam in ortu solis et tardet cibationem
horis 2or 7m instrumentum e ut a principio
mensis maij per totum mensem septembris v-
tatur hac confectione de qua accipiat saltem
3bus vicibus in 7ma rotulam vnam in mane ante
cibationem Vigorabit enim digestionem stomaci
et epatis et prohibebit opilationes earundem
fieriam colicarum meritum cuius descriptio e hec
Rx rosarum spodij seminis endiuie acetose et
et scariole ana ʒ j cinamomi electi ʒ ij ligni
aloes ʒ ß zuccari albi lb ß coquatur zucca-
rum cum aqua endiuie et Rx confectionem in roti-
l' ponderis ʒ ß Octauum et ultimum instrumentum
et pille e hoc Rx laudani electi ʒ ij resine
ʒ vj corallorum amborum rosarum spodij san-
dalorum vtriusque ana ʒ ß storacis calamite ligni
aloes galie muscate ana ʒ iiij coriandri
preparati granorum mirti ana ʒ ij pulueris mente

et cinamomi torrefacte ana ʒ ij cere quantum suf-
ficit fiat vnguentum medie glutinositatis de
hoc igitur vnguento stomacus epar locus sple-
nis ter vel quater in 7ma inungi possunt
quibus cum tempore Ex hijs itaque omnibus reme-
dijs vtendo cum continua regiminis descripti in
2o cao puto preseruabitur ab inuasione eorum
ad quas videtur esse paratus quod sibi concedat al-
tissimus et misericordia gratissimus capitula
Pars 2a tertij capituli continens xiij Capitulum
primum erit de opilationibus cerebri actuarius
Licet hic eximius doctor non constet propter tum
augmentum humiditatis habundantis in corpore eius
paratus e faciliter cadere in plurimas egritudines
Et quando plerumque conuenit viris fuerit consultus
diuersas circuire ciuitates in quibus fortas-
se non inueniuntur medici scientie et opere conten-
torum secundo certo ut ipse possit se subuenire qui-
busdam dispositionibus dictarum per eas
regimini subueniente conueniatur curandi descri-
bendo se cum medicinis oportunis ut nunc sequitur
Primo itaque doctor iste patitur e opilationi-
bus cerebri tum propter augmentum humiditatis
in capite generate per viam indigestionis que
et multiplicatur in eo per viam euaporationis
secundo certo si percipiet grauitatem capitis cum dif-
ficultate expirandi et inspirandi per
nares cum pondere precepto ibi et in partibus
frontis et in cauo palati in loco colato-
rij et prohibet descensum eius quod spatium
ad nares euacuare solebat tunc ista signa
sunt opilationum predictarum paratum secundo certo con-
tinuus e per se prouideat sibi ne perduceretur
ad epilenciam apoplexiam vel ad subet
vel ad profundum sompnum Primo igitur accipiat
in aurora ʒ j pillarum cochiarum et tardet
cibum tribus horis obseruando ea que de preceptis
pillis in primo cao scripta fuerunt et eadem
die in vesperis fiat gargarisma cum hoc
medicamine Rx aque maiorane aque
lauri ana ℥ j ß oximell' scillitici ℥ ij sub-
til' pulueris yreos gumma 2or calefiat totum
et fiat ex eo gargarisma vj vel viij
vicibus per horam ante cenam Sequenti uero
mane per vnam horam post ortum sol' impleat
at os suum aqua tepida et per nasum suum
trahat leniter 2or vel 3e vicibus de hac
mixtione Rx aque maiorane ℥ ij Si-
rupi de sticados ℥ j zuccari albi ʒ ß Si-
rupi simplicis acetosi ʒ ij impleatur vola ma-
nus calida et trahatur ut dictum e Et
ista remedia possunt conferre in 4or dispositionibus
se opilationibus profundis in cerebro 2o opila-
tionibus colatorij 3o opilationibus narium vel
superioris partis nasi 4o dolori grauatiuo
capitis Capitulum 2m de cura doloris pun-
gitiui capitis Si autem dolor in capite
percipiatur pungitiuus vel mordicatiuus tunc consi-
lio quod statim fiat sibi fieri flebotomiam
de cefalica contraria parti magis generate per quam

extrahant' sanguis ℥ iiij. Item p hac
intencone accipe in aurora pillas istas
R' pillarum auream pillarum cochiarum ana ℈
j. boni ponderis formet' pille quinque cum
ellio rosato et accipiant' obseruando con-
dicones que dicte sunt in alijs pillis. Item
eodem die in vesperis fiat siue appon duas
ventosas cum scarificacone sup spatul' carnosis
partibus later' ipsarum. Item 8o p hac
intencone odoret hoc compositum R' ma-
iorane ℥ ß. acacie sandalorum alborum rosarum
spodij ana ʒ j. pulverizent' et ligent' in
panno lineo et odorent'. Item p hac in-
tencone fiat siue fieri locom a pedibus
usque ad inguina ex aqua cada de coctio
viorum rosarum florum salic' et iux' p unam
horam ante cenam Capitulum 3m de cura do-
lorum colli spatularum et nuche. Si p re-
plenitudinis capitis virtus p transmittaret
materiam ad partes colli spatularum et nuorum
et musculorum posteriorum tunc statim apponat
ei hoc cristere. R' bu... ℥ ß. ellij diacris-
torei ʒ ij. zucari rubei cassie fistule ana ℥
ß. sal' gemme ʒ j. olei oliuarum et de sisamo
ana ℥ j ß. misce et calefiat totum et R' criste-
re p una horam ad minus ante prandium et ce-
nam. Et ... ad eandem intencom ponant' ventose
due in superiori parte natum cum scarificacone
3o p eadem intencone fiat in unctio pa-
rum dolenarum cum istis olis R' oli de ruta o-
lei yrini ana ℥ j. oli amigdalarum dulcium ℥ j ß.
pulvis sticados abrotani ana ʒ j. conquasse-
tur simul et de isto actu calidus fiat linime-
tum. Capitulum quartum de remedijs sonitus
Pro sonitu uero uel tinitu qui in eo auris
apparere solent in sero quando uadit ad lectum
distant' a cena p tres horas accipiat ℥ ß.
boni metridati cum ℥ j. aque rute calefacte.
Item inclinet aurem et tempora sup hoc
sacculo calefacto euaporando partes illas
R' mellisse rute abrotani sticados pulle-
gij calamenti ana m j. organi m iiij.or R'
pulverem grossum et impleat' sacculus vnus
et calefiat sup tegula. Item 3o p hac in-
tencone confert sepe inmitte auri uel auri-
bus duas guttas de succo origani tepi-
do p mundificando aurem panno lineo retorto
Capitulum quintum de quibusdam appriatis
ad imaginaciones que sunt nocumentum cor-
rupcionis visus. Item confert sepe in sero
Ad hanc dispon' sup aspergere caput d'pt-
ne' scripto supius in 2o capo de preseruacone. Item
3o confert ad id sepe odorare et comedere
maioranam in cibarijs. Item 3o multum uti-
le est hoc compositum R' succi rosarum rute et fe-
niculi ana ℥ ß. lignialoes ℈ ß. sal' gemme
grana xii licij grana octo pul' subtilit' et co-
misceantur ad inuicem et ex tali composito
quater in die bis ante prandium semel ante
cenam p horam et semel quando vadit ad lectum vna

gutta ponat' in oculum et incubat supine
p quartam partem hore confert etiam in a'
ad hac intencom pille scripte supius 2o capo
de preseruacone. Capitulum 6m de re[medijs] [con]gruentibus catarri procedenti
... zaret ad nasum. Do ei
Si autem materia catarri sternutacionem cum pu-
ctione et caliditate ibidem percepto et cum descensu
aquositatis a naso tunc statim fiat huic vio
criste descriptum in 3o capo in materia precedente. It
optime sunt ei pille de scripte in 2o capo de do-
lore putitiuo. 3o confert ei fricacos for-
tes a spatul' usque ad natas et ab humeri-
bus usque ad manus. 8o confert ei locos pe-
dum scripte in capo 3o. Item ad hac intencom
utilimum est sepe odorare nigellam torrefactam
Si autem materia catarrizaret ad fauces tunc fac-
tis euacuacoibus descriptis in primo capo de o-
pilacoibus ter conuenit ei in unge partes illas
cum oleo de camomilla et cum oleo liliorum leuit'
calefactis. Item confert sepe voluere os et
ipsum tenere plenum hoc composito R' aque +
ordei subtil' cretum vinum robinarum ℥ j. misce
et fiat ut dictum est. Item p quarta intencione
sunt fricacones ventose et scriptum crise-
tere. Item ad hanc intencom confert frequent'
ligare partes brachij superiores iuxta principi-
um humeri ligatura scripta et dolosa. Capitulum
7m de remedijs conferentibus catarro
descendenti ad pectus. Cum autem contigit
materias a capite catharrizare ad pectus factis
premissis euacuacoibus positis in capo de opilacoibus
cerebri et facta flebothomia si uidebitur rep-
sentari magna plenitudo in calidite et pre-
misso cristeri ventosacionibus ligaturis et
fricacoibus predictis in sero quando vadit ad lectum
accipiat hoc compositum R' diayris dy-
acalamenti ana ℈ iij. misce et bibat cum
medio cieto aque ysopi. Secundum reme-
optimum ad hac intencom est hoc R' capil-
lorum vener' radicum henule ysopi lupini
anisi ana m j. ficum pinguium datilorum
ana numero vj. coquantur in lb octo ad consump-
cionem 3e partis et bibat' de ea ciatis vnus
in aurora et alt' ciatus p horam ante cenam
et 3us ciatus p tres horas post cenam. Hec
enim decoctio maturat materias in pectore
receptas expellit eas a pectore mundificando
do ipsum et pulmonem. Capitulum octauum
de remedijs ad pulsum uel motum tremu-
lum cordis conferentibus. Cum appareat in co-
de magnus motus qui pulsacio cordis uel
saltus denominari solet tunc si apparet signa
manifesta plenitudinis et rubore pectoris
plenitudine et extensione venarum in ipsa
exterium. Vel gule cum caliditate manifesta ibi-
dem percepta et grauitate eleuandi partem pec-
toris tunc statim fiat flebothomia de
basilica dext' brachij incta sub cubito et
extrahant' sanguis ℥ iiij. uel quinque. Si
autem non apparet grauitas tanta sed p ...

cura colli et spatularum

rugitus et motus sonitus in pectore tunc
statim fiat ei flebotomia de basilica sinistri bra-
chii et extrahantur sanguinis ℥ iii vel iiii^{or}
ipsa enim confert excellenter in replecione et
vaporosa pectoris sicut flebothomia ba-
silice dextre in mali replecione eius. Item
ad hanc intencionem confert comestio bu-
glosse cum omni cibario suo et appositio aque
eius in cibo et potu suo. 2° confert ad hanc
intencionem confectio diamusci dulcis de qua
accipiat semper ante cibum et post ipsum cum
signis replecionis cum materia frigida. Si autem ap-
parerent signa materiarum calidarum tunc con-
fert comestio corticis citri confecti. Item
confert bis in die assumere ʒ i pulveris pu-
rissimarum margaritarum cum ℥ i aque rosarum.
Item ad hunc saltum cordis confert vehemen-
ter bis accipere in die ʒ i pulveris zedoarie
cum ℥ ii aque buglosse et ℥ ß vini aromatici
et bene fumosi. Item ad hunc pulsum cordis
maxime confert hoc epithima. ℞ aque
buglosse lb i ß aque mellisse rosarum
ana lb i spodii rosarum foliorum basiliconis
corticum citri zedoarie croci ana ʒ ß sandali
smaraldi zaffiri ossis de corde cervi ana
℈ ß foliorum auri contritorum numero iii ace-
ti ℥ i ß vini malvatici ciciti vini bul-
liant omnia simul levibus bullicionibus de-
inde infundantur in eis pannus de grana
latitudinis unius semisse et supponatur regi-
oni cordis quater vel quinquies cum prandium
et cenam et felicitabitur opere sua. **Capitulum**
**nonum de nocumentis stomaci et diversis
remediis eorum.** Multociens propter
in vencionem multorum flatuum in stomacho
huius doctoris accidit diminucio in appetitu
et tunc conveniunt ei pillule sive scripte in capitu-
lo 2° que accipiantur ut ibi dictum est. Item
confert ad illud uti hac confectione de qua
semper post cibum accipiat ℥ i. ℞ conserve ci-
toniorum ℥ iiii^{or} gariofilorum mastic coral-
lorum rubeorum spodii ana ʒ ß mac ʒ i ß in-
corporentur simul cum sirupo composito ace-
toso. Si autem nocea[n]tur digestiva stoma-
ci de melioribus rebus est ut in mane
accipiat per tres horas ante cibum ℥ ß dya-
trium piperion et post ipsam bibat parum per-
fecti boni malvasie vel vini aromatici
altius. Et si contingat in stomaco eius generari
et congregari ventositates multas que
impediunt digestivam inoblitando cibum
in stomaco et fiunt dolores tortuosi
in eo tunc provideat sibi tribus remediis.
Primum remedium ut comedat 2^s bolos
dementia recenti que bene aromatice et
habet sapientem rubeum declinantem ad nigredinem.
Secundum remedium est ut in medio suci-
bacionis deglutiat granum unum quod tritum est
granum ciceris de thure ~~~ electo.
Tercium principale remedium ad hoc est ut per in fine

cibi comedat ℥ ß confectionis dyacimini
descriptione Nicolai et bibat post ipsam cia-
tum ß boni vini aromatici. **Capitulum x^m
de quibusdam nocumentis que separata sunt
venire splenem eius.** Quoniam propter flegma-
que precipitatur ad splenem et propter frigi-
tem in sinistro ypocondrio advenientem et
adhuc 2° propter usum rerum pinguium et vis-
cosarum et ventosalium velut sunt butirum
pinguedo animalium pedes nervose et panni-
culose partes animalium propter lac et cibos pas-
tiles accidunt opilaciones in splene propter
quas ventosantur ibi inde cum nocumento
magno. Ideo contra providea[tur] huic viro tripli-
ci remedio infra scripto. **Primum remedium**
ut heatur pannus de filtro infusus in ace-
to calido in quo prius extinctum fuerit ter
bis frustum calibis calentis et apponatur fil-
trum illud ypocondrio sinistro id est sub cos-
tis sinistri lateris. **2^m remedium est** ut
super eadem parte apponat cerotum hoc. ℞ ar-
moniaci mollis ℥ i bdellii subalbidi ana
ʒ ii cimini carui scolopendrie tama-
risci corticum capparorum ana ℈ i dissol-
vantur gumme cum aceto acuto et fiat
cerotum cum semicitrulae super fusta-
neo et applicetur ypocondrio predicto. **3^m
remedium est** ad hoc ut iste vir comedat
ante cibum ℥ ß huius confectionis ℞ tro-
ciscorum de capparibus ʒ i ß cinamomi cla-
spice ana ℈ i zuccari albi ℥ iii cum aqua
scolopendrie fiat confectio in rotulis pondus
℥ ß et quando molestatur iste doloribus recor-
detur semper comedere ante cibum xx cappares
cum oleo et aceto conditos. **Capitulum xi^m
de quibusdam nocumentis que epati su-
pervenire possunt.** Propter predictas causas
et adhuc propter nestium structura magnam
et yliaca et propter magnum et frequens ex-
ercicium coytus non raro accidunt in epate
opilaciones in gibbo eius et cognoscuntur
per urine tenuitatem et discoloracionem et
paucitatem ypostasis tunc ergo accelerat acci-
pere hunc potum per horam ante diem cum cia-
to ß aque lactis caprini et tardet co-
medere usque ad sex horas. ℞ cassie
nuper extracte cum aqua cicoree ʒ vi reubar-
bari electi ℈ ii spicenardi grana quinque
salis gemme granum i misce. Item eodem tempore
utatur hac confectione. ℞ specierum dyarodonum
i specierum elly de lignoaloes spicenardi
Seis apii ana ℈ i zuccari albi ℥ iiii^{or} cum
aqua cicoree fiat confectio in rotulis ponderis
℥ ß. Si autem apparet febres subalbide et
urina rubea et ignea et facies et oculi
citrini cum amaritudine oris tunc ista signi-
ficant opilacionem in concavo epatis et in cana-
li fellis descendente ad intestina tunc ergo ce-
lerius accipiat predictum menia addendo ei
℥ ii aque apii loco aque lactis et utatur confectione

contra dolorem renum

predicta Item in vngi fiat ypocondrium
dextrum vsque ad yliacum cum hac vnctione Rx
olei nardini ℥ j s. olei de absinthio ℥ j se
minis apij ana x petrosellini carui siseleos
os ameos ʒ s. spicenardi ʒ j spodij ana
ʒ x cere albe quantum sufficit fiat vnguen
molle et conspergatur cum modico aceti al
bi **Capitulum xijm de opilacionibus et colo**
ribus renum Cum hic vir habundat pig
wedine circa renes eius et multo flate
tam in stomaco quam in corpore generato vt fre
quenter est cum opilandi parpitando ad eos
secundo certo cum percipiet grauitatem in partibus renum
et frequenter mictum cum pauca quantitate effu
sionis vrine et esset ipa vrina tenuis
alba aut parum tincta cum ypostasi valde
modica tunc statim prouideat sibi tribus
remedijs **Primum remedium est hoc** Rx pul
pe tamarindorum et sebesten dissolutarum
et aque petrosellini ℥ j reuponticu ʒ
s. sal gemme ana ij spicenardi ana xj
electuarij rosati ʒ j misce et bibatur totum
cum ℥ ij aque decoctionis seminum tonum et
tardet cibum suum per sex horas **Secundum reme**
dium Item emplastret renes extius cum
hoc composito Rx paritarie recent m
iiij foliorum apij m ij farine ordei et o
robi ana ℥ j buliant herbe in vino albo
potenti vsque ad magnam mollitiem deinde
pistentur et addantur farine predicte cum
℥ ij olei nardini et fiat emplastrum quod
calidum apponatur super renibus **Tertium remedi**
um est Rx specierum electuarij de seminibus
descriptione mesue in antidotario ʒ j sirupi
compositi acetosi ℥ j aque sparagi ℥ iij
misce et calidum accipiatur in aurora et non
comedat nisi post quattuor horas Si vero
aut renum opilacio contingeret a multitudine
arenularum que in vesicate foret in renibus
tunc remedia predicta sunt conuenientia.
Item bibat in aurora ℥ v aque milij
solis cum ʒ j specierum iustini descriptione nico
lai et de predicta aqua ante cenam bibat
℥ iiij absque puluere Et si iterum opilaretur
renes a lapillis quod cognoscitur per dolores
in loco renum posterius et in ylijs per nau
see persenerantiam et vrine paucitate et
frequentem mictum tunc proueniret ei vomitus
per horam post cibum cum aceto in tripla propor
cione aque commixtis que tepida bibatur
Item fiat sibi hoc cristere de scriptum superius in pa
parte huius capituli Item detur ei hic potus
Rx aque saxifragie ℥ iij specierum litotripo
ʒ s. vitri combusti lapidis spongie lapi
dis iudayci ana ʒ j misce et bibatur totum
Capitulum xiijm de modo prouidendi fe
bribus quas paratus est incurrere
Propter opilaciones ad quas paratus est iste vir
vt patuit in capitulo vndecimo huius secunde partis
frequenter apta est ebulire et putrere colerica

ma et facere sibi febrem coleram que si
continue affligeret ipsum quod cognos
cetur per inseparabilitatem eius cum exaceste
terceo in 3m ventre prius lenito cum criste
ri composito statim fiat ei flebothomia de
saluatella manus dextra posita inter a
nularem et auricularem digitum vel me
dium et educatur sanguis ℥ v Et post
flebotomiam leniatur venter eius cum hac medicina
Rx pulpe tamarindorum et cassie ℥ ana
℥ s. reubarbari electi ʒ j aque lactucarum
primi cictum j misce et tardet comedere
post sex horas accipiendo ipam sicut dictum
est in purgationibus veris et autumpni
obseruando conditiones Sequenti mane
accipiat hoc digestiuum quod continet per v dies
Rx oxizaccharae ℥ j sirupi violati ℥ s. aque
acetose et cicoree ana ℥ j s. misce deinde
in sexta die sequenti accipiat medicinam
conscriptam et attendat comedere lactucam at
plices spinachiam bletam portulacam cico
ream et consimilia cum acris et acetosis et bibat
vinum ponticum vel bruscum in sua cibaci
one Infra cibaciones vero sua non bibat nisi
aquam ordei leniter zuccaratam Si vero fe
in eo apparet zana putrida solum cum altitudine di
e molestans ipsum cum mundificacione diei int
medie tunc vtatur omnibus remedijs que scripta
ta sunt immediate ante Sit tamen paratus in fine co
fforiam in hac febre non apparet vrina rubea grossa
sa cum plenitudine venarum coris et extension
et colore rubo permixto citino et digerat
materiam et euacuat minorem tamen quantitate digestiuum
et euacuantium in hac febre quam in predicta et non co
medat ante porcionem distantem minus quam per v ho
ras et post finem febris per duas horas Et si fe
bris ita esset zana non putrida ad quam iste vir est magis
nificie paratus propter multitudinem flatus et propter quod
habundantia in eo ex cuius mixtione cum
colera fit zana non putrida nominata notha tunc
tunc omnia remedia que ita sunt scripta in prima preter euacuat
materiam minorem cum ℥ ij s. electuarij de dacti
lis et ℥ s. cassie cum s. cicto aque lactucarum secundo
digerat materiam cum hoc composito Rx sirupi simplicis
acetosi ℥ j sirupi de eupatorio ℥ s. cum aqua
acetose cicoree feniculi ana ℥ j misce et fiat
accipiatur in aurora in diebus caloris et calidum
in diebus frigoris continuando ipsum tamdiu quod
appareat vrina remissa in tinctura et suba
nz valde subtilis in fundo eius stet ypostasis
alba vnita similis in partibus et dyafana
vel transparens non valde grossa tunc tertio die im
mediate sequente soluatur venter eius cum hac medicina
Rx cassie preparate cum aqua cicoree ℥ j reubarbari
agarici electorum ana ʒ j spice ʒʒ ana grana iiij
sal gemme grana j aque emtisiorum seminum tonum
℥ iij calefactum et bibatur et tardet cibum
saltem horas vj et comedat cibaria predicta
feria commixta cum aliquibus folijs petroselini feni
et consimilibus calidis et apitis in hora cibadi

et in alijs modum

277

Et in alijs modum obseruet in cura duarum
febrium precedencium scriptum et feliciter ab opa
eius inspiratione diuina in cuius laudes in-
mortales semper dirigantur intencio et omnia
opera mea qui sit benedictus in secula se-
culorum Amen.

Vide Generose vir et doctor Celeber-
rime quam magna caritate teci egi in spe-
culando et declarando profunda subiliter
medicine theorice et practice ita ut ea
congrua demonstracione ad aptire pos-
sez in tui sanitatem quam te conseruet et confir-
met Altissimus qui solus cuncta benedicat
et regulat Clemencia sua amplissima
Cui laudes perpetue sint Amen.

Consilium pro quodam nobili in quadam fe-
continua cum instancia virtutis ad morbum

277

Quoniam ex signis actu
apparentibus et perseuera-
tibus in disposicionibus Notabilis
viri nicolai de comitibus
apparet continue instare
pugnam virtutis ad morbum et materiam eius
et econuerso ideo non est possibile aliter existimare
de ipso nisi quod hac egritudinem terminare nisi per-
fecta et hoc est quod eligendum esset aut
saltem crisi transmutacionis meliorum quod non
posset esse sine aliquali suspicione in longi-
tudine egritudinis aut maioris molestie eius
neque in istis tribus punctis declarandis
speculacione diffusa valde necessarium est
contemplacionis Primus enim punctus satis per-
suadentes habet rationes est enim febris assidua
est et que uniformiter affligens et pro aliqua diu-
turnitate exacerbacionis saltem manifesta diu-
sificata et ad tactum calitas satis comprehen-
ditur et pulsus velocitas et frequencia
et magnitudo vehementes et vrinarum tinctura
nobiliter eleuata hec omnia sollempniter
declarat instancia virtutis ad morbum
2us punctus Quod non his perseuerantibus
necesse est futuram fieri crisim et laudabilem
quod apparet eo quod cum perseuerancia predictorum
signorum virtus optinet et non succubuit neque
in diebus exacerbacionis febris neque interpolacionis
eius. Etiam quia subleuatur virtus per eua-
cuaciones artiles et 3o quia in euacuacione
spontanea videlicet in sudore copioso notabiliter
alleuiatur virtus et non aggrauatur quare exis-
tis cum alijs concurrentibus sperandum est de futura
crisi ad bonum et non ad malum 3us punctus
Sit non 3o non euacuatur ab aliquali suspi-
cione transmutacionis melium ad aliqua loca
febris enim hec laboriosa fuit et acuta non
affligens sed in febribus laboriosis timetur
transitus melium ad apparandum membra ex-
suma summi vaporacionis et concitacionis eius
affectorum Quare similiter in laboriosis in febribus etc.

Amplius omnis acuta febris habet latitudinem ter-
minandi ad malum cum velocitate sue af-
flictionis et cum difficultate accidencium licet
igitur hec febris fuit acuta quia colica continua
et omnes acute febres saltem continue apte sunt
interficere et a febribus interficientibus raro
contingit euadere nisi cum contractione
in tumore vel apostemate aliquarum partium
prout legi de signis febrium putridarum Igitur
dubitabile est quod hec febris non fiat crisim
transmutacionis pretermittam plura alia specu-
labilia huic proposito michi occurrerent que pretermitto
mitto diligens breuiter Ex hijs itaque om-
nibus concluditur tanquam regiminis huius viri
cum disposicione tali quem primo necesse est virtutem
sustentare et preconseruare fortitudinem eius
in pugna laborantem 2o necessarium est administrare
dignitua residuum melium digna-
centis est possibile 3m non est vias euacuacionis
meliorum aptas conseruare 4m est etiam
futuram fieri et presenciam scientifice gu-
bernare Primum regimen itaque completur
cum hijs que actu continue tamen ad ministren-
tur et conueniunt cum cibis in quantitate conue-
nienti humidis qualiter refrangendi ma-
terias colitas et emundandi et clarificandi
di sanguinem a cibis quod pluribus modis fie-
ri potest primo coquendo in cibis eius ra-
dicem vnam vel duas et si timet eius acri-
tudinem tunc accipiat radicem endiuie vel
saltem in cibis coquat crassones in fon-
tibus nascentes et de cibis cum predictis aut
sine fiat salatum et sepe [illegible]
quod vtatur succo citrioriorum in suis cibarijs
aut succo granatorum mirorum aut succo
limonum non salitorum aut fiat de gela-
tina cum panico cocto et absque speciebus et
comedat spinachias et bletas et aliqui
radicem raparum cum folijs carnium et si non
abhominaretur preciosum salatum esset
comedere folia lictum cum aceto et de epa-
tica fontali vel putreali cum qua et a-
lijs coctis brodio pullorum lactantium vitu-
li perdicum vel fasianorum et consilium continue
alterata. 2m regimen possibile est quod continet
assumpcionem syrupi violati iuiubinum de bisancijs
cum aceto quia omnes aut aliqui eorum commis-
ceantur cum aquis epatice cuscute fumi terre
cicoree endiuie boraginis violarum et bu-
glosse etiam cum eis succum granatorum mirro-
rum commiscendo a quo non desistere. Et pharm
nitencon et vtatur confectione diarodon tria
sandalorum aut cum trociscis de viol trociscis
de spodio cum semine acetose confracte cum tro-
ciscis de eupatorio aut trociscis de berberis cum
zuccaro cocto cum aqua cuscute cicoree et
endiuie. 3m [illegible] at iam 2m partem complementi
habet ex predictis, quod est enim predictorum vias
ductuum conseruat aptas aut lauando abster-
gendo incidendo et apiendo vias non solum

codex ẜ appatus ut aut avenis ẜpipitare
fatiat ꝑ quod etiam aqua lact capri
ultima ē mho cao Est eni uehemes re-
hitulu ei qd expectatur de intentionibus
pdict ut p.a gi cao de cura fe. Rane col-
ligendu Silr et parte mēru dimidēdo
subtrahē cū pillis de aloe abluto ē istaz
valde ꝯ̄nis Et ad huc et om̄i septiana
sit subducē ptez mēru cū ellio diapru-
nis aut cū medulla cassie fistule aut
ꝯo cū succo rosaꝝ et electuario de psilio a'
cū cassia fistula et succo rosarū a'cuius
medicamie sit m/ ̄ma ad ministrato co-
nuenientissimu est ℞. tamarindoꝝ electoꝝ
ʒ.j dissoluatur cū aquis cicore et epite
aū ʒ.ij. calefact ꝛ accipiatur colatura co-
ruz cū bona expssione fca et ꝯmisceatur
cū hac mixtione ℞. cassie fistule electuarii
dyaprunis simplic aū ʒ.j.ß. reubarbari
elc ʒ.ß. spice nardi grana v. misce et totū
ī potu detur in aurora calidū et tardet
cibū eius ad min horis sex. 2m regl
Jam no expdict appz q sat facile accia
que possent hac dispoz ꝯcomitari po-
terūt phiberi siue eni dolor capit si-
ue uigilia ī modata ul' dolor ventris
aut raptus mēꝝ ad mebra interiora t
ul' exteriora fieri possent que sēt accia
ꝯcomites febres ꝯplces fe. ꝯcomitari so-
lentia pꝫ q ipoꝝ quod lꝫ fale phiberi
cuenic pdigoz mēꝝ subtractoe caruz
pticularez et maioz aptoz viaꝝ q oia
cū medicinis pdict intentionib ꝯstar-
tī fieri poterit qm̄ ex subtractoe mēꝝ
et caro digone virtus reddit potes fale
vincē potit reliqm d' mēb sua mala q
lite et ꝑe hec om̄ia valde acquirentur
ꝯsuādo psenerantia sudoris et pororuz
corpis aptoz faciēdo et quo ad stomacum
renes et epar cū epiatibus limit vnctoib
gubnando de quib plixo simone collao
fca p famosissim doctoz candū ad lau-
dem dei omnipotentis Amen

Consiliū p quadaz muliere ī magnis doloribus matricis et Renum

Multitudo doloꝝ q molestat hac
mulieꝛ et ꝑe q st' pungiti mor-
dicatiui et intēsiui et pritiui ī
tota matrice ipius et in ptib adiacetib' ei
vt in renib et in alchatin sig̃cat ma-
ultas acutas et intensiuas ī ipa matrice
et in renib eius ꝯtineri max' h' declat
qm an tps euacuatōs molestiꝝ aggrauat
et post euacuatoz alleuiatur ī ea infla-
mao mordicao et punctio q psuerat et
no ē mia'le maz calidaz et acutā ī ea p-
seuare ꝑ qꝛ ipa ī bibit ī psundis ptib
matric et qa commiscetur sanguini grosso

ad melancolitatē tendētez ꝑea quia
het mltr coloris ē rubei ad suscedme te-
dent et est carnositate solida habitudia-
ta Et hec pot ce cū itm̄ doloris extēsiui
ī matricez ipius et in pdict ptib eueniunt
Mē eni acute grosse ꝯmixte vetosata
qꝛ doloꝝ efficiunt extensiuos Sꝫ ad ad
huc a matrice hui mulier' emanat hu̅ris
corrupt q no raro fetore mag emittu-
tur et corrūpūt et collū matric intus
et partez orificij extis eius cū pustul' acu-
tis et corrosiuis et ista ē ad equata causa
huius mulier' Cū eni ex pdict d'mret
lapsus valde cadus ī matrice a mēb
pdict eueniens quo pot semē ī illi ma-
trice receptū cē gñiacōnis ca
corrūpitur eni in ea id semē ī arida terra
et putrefacta piectū sicut ꝑs ondit et
sut simones magni ypocrat afforꝝ q.a
simone 10 Silr aut et in marib lege
ibi ꝑ qd ex ho fūdato ronar eligi pot
ingeniū curacōis dispoitonꝫ huius mu-
lieris et ꝯuisionis eius de sterilitate ad fe-
cunditatez in septē intencoib et capitul'
comphēdēo ipm Primū itaqꝫ captlm
disturret regimē ex pte gnaliū que
pmitti debent Et est pmo ut mltr ista
euitet aerez calidū et ꝯuisacōm in co t
et uestes mltu parū renū et matris
calefetias et longū decubitū sup renes
effugiat vsū ciboꝝ calidoꝝ valde ut st
aromata salsa cibaria vinū fumosū et
antiqm et cibos valde pingues et ꝑcie
salitos pinguedie artificiatos Et caue-
at a frequēti vsu capiū feni petro. ẜpelli ab-
rotani rute et consimiliuz Et caueat mul-
tū a uigilijs ꝑmo longa dormicio ē sibi
ꝯueniencioꝛ qꝫ uigilia Et effugiat mo-
tū pgressiuū exercitia laboriosa ptq ci-
buz et comedat cibaria omia bn masti-
cata euitando magnaz qūtitatez cibari-
orū in vna mēsa repleco eni multa cibo-
ruz et potuū ē ca corrupcōs eoru ī sto-
ad quaz sꝫ gnacio mēruz corruptaruz
que lapsū effigiūt deteriorem et caueat
et abstinat iracundia et furore et omnib
motibus aie que sunt ca incensionis hu-
morū et spūuz et h̄ de reb gnalibus
ptransseant 2m captlm ponit modū
euacuacōnis mēꝝ pdictoꝝ ꝑ qd' statiz
p tres ul' iiij.or dies an tps ꝯmctionis
luar' mane p duas horas post ortuz
sol' ventre mundificato a fecib et fiat
huic flo.ia de basilica dext brachij sup-
posita cubito et extrahantur sanguinis ʒ
ʒ.v. 3m capitulum docet q die inmete
sequēti flo.iaz soluatur cū hac me.na ℞.
electuarii de epicthimo et rosati aū ʒ.ij.
ß. aq lact ʒ.iiij.or dissoluatur sil cū aq.a ca
et bn ꝯmisceatur et bibatur in aurora et dor-

mire debet post ipam horam vna cum dimi-
dia et post id expectet per quatuor horas et
tunc accipiat unciam simplicis aque lactis cra-
ctum vnum et post ipam tardet cibum hora
completa Quartum capitulum die in mane sequenti
hora minoratim accipiat haec mixtura seu hoc dicta
Recipe aque neusse ℥ iiii aque sbliaris foliorum uel
radicum mandragore ℥ i cum simplicis pulveris ℈
s inmisce et tepidum accipiatur diebus viii continuis
Quintum uero capitulum post descriptionem harum pil-
lularum quarum usus est ualde conveniens ad educendum
materias fecales et alias in viis euacuacionum
multiplicatas diutendo contra eas a matre
Recipe florum genestre seminis apii petrosellini
carui artemisie et matricarie ana ʒ s aloes
epatici boni et electi ℥ ii sal' indi cum
ana ʒ s pulverizentur omnia parte et conquassentur et
infundantur in ℥ v aque matricarie cale-
facte et diligenter commisceantur deinde su-
per ponatur eis tegula calefacta et ita dili-
genter exsiccetur ut uiscosa fiat materia deinde
iterum superaddatur aqua et iterum exsiccetur et
ita fiat 3bus vicibus de hac ergo materia fiat pil-
lule de omni ʒ vi de quibus omni secundo die pa-
rum ante cenam accipe vnam toto tempore assump-
cionis aquarum predictarum deinde iterum poterit
eis uti usque quo veniat ad fecunditatem omni-
sive quatuor dierum vel quinque parum ante ce-
nam accipiendo vnam Sextum uero capitulum eodem
modum processus in cura post assumpcionem aquarum
predictarum vno mane in aurora accipiat
hoc euacuatum post ipm obseruato conditions
que in precedenti memorato scripta sunt cuius
descripcio talis est Recipe bindere simul ʒ ii elly
de psilio ʒ iii eleuarii rosarum ʒ i s ana
ponderis misce et totum accipiatur cum aqua
matricarie tanta cum modis predictis Septimum uero
capitulum obseruandum est quod die 3a post assump-
cionem huius vltimi soluti mulieri isti fiat
flobotomia de saphena dextri pedis super dorso
cauille pedis posita sex vel quinque horis post
assumptum prandium et educantur per ipm sangui-
nis ℥ v vel vi Octauum uero instrumentum est vt di-
e immediate sequenti predictam flobotomiam mane ista in au-
rora accipiat ʒ s rasure eburis cum ℥ i
s aque arthemisie zuccarate et calide et
continuet hunc potum diebus ad minus quinque
Nonum uero remedium est vt diebus assumit hunc
ultimum potum omni mane post exitum a lecto per
horam i et in sero quando uadit ad lectum fiat
hoc semicupium et ut habeat mastellum vel ca-
tinum de ligno magnum in quo ponat descrip-
cionem sequentem et sedeat in ipsa saltem per horam
s aut per 3am partem hore cuius descripcio ʒ Recipe
radicum pastinace dauci xilobalsami car-
pobalsami ligne auis ana ℈ ii florum ar-
themisie et matricarie ana ℈ iiii contra iteg
℈ ii ben albi et rubei florum genestre ana
℈ i s musti gummi iii ambre ʒ s bulliant
omnia in centum libris aque usque ad consumpcionem 3e partis

duabus remanentibus Muscus tamen et
ambra trociscus et flores genestre ponantur
solum in fine decoctionis Decimum uero instrumentum
et vltimum et ecce 3hoc Recipe gummorum phisti-
corum gummorum pini et serapini et ʒ yrigus
ana ℥ s gummorum aselini et sunt radicule par-
ue contorte nodose coloris subcitrini sapo-
re nobilis dulces subalbe uiscose quas incole
veronenses futrasum vocant ℥ i s croci et
spice vicetini ʒ i ligni aloes gallage mar-
garitarum diosolate ben albi et rubei florum mel-
lisse ana ʒ iiii rafine rasure eboris
corticum cassie ana ʒ ii siruporum confirmacionis
℥ viridis lb i zuccari albi lb s coquatur
zuccarum conueniens cum libra i aque mellis-
se et decocto siruporum usque quo euanescat aqua
tunc ergo cum tepefiat addatur species vehementi
contricione incorporando et ultimate superadiunga-
tur musci et ambre electe ana ʒ s si potens
est de hoc in electuario post supra scriptas pur-
gaciones Mulier ista accipiat ter in die scilicet in
aurora per horam ante prandium et ante cenam
et cum vadit ad lectum quantitatem vnius nucis
muscate et perfecte assumpto eius post purgaciones
sit tempore quo facit semicupium tunc efficacior
est Cum hiis enim ingeniis quam plurimas
mulieres que adhuc longo tempore steriles
fuerunt dono diuine bonitatis ad fecun-
ditatem reduxi Et tu considera quod omnia
sunt mistra ex laboribus illustrium auctorum
emollita ad laudem omnipotentis Amen

Consilium decoratiuum contra tumorem mamil-
larum et pedum et kathetice per palliacionem

Non est inhonestum medico vt 125
frequenter intelmetur ingeniare
operaciones eius non solum reducere ad
finem sanitatis quesito et ad bene viuendum
vita pollitica et morali omne ingenium
et operationem suam transferat ad bonum finem
quo peiora possint euitari in 3ncia
propter quod si quam desiderauerit tumorem magnum
mamillarum et pedum et cathetica spem
palleare vel remouere que non raro post
mulier fiunt corrupta et pregnans siue uero par-
tum aut aborsum fiunt euacuata hiis 3bus
de prudente remediis que predictis disposicio-
nibus conuenientes subueniunt Primum itaque re-
medium est hoc compositum Recipe polipodii sar-
cocolle rubee aluis rocce candi ana ʒ i
sandalorum ʒ i s cum succo foliorum consolide
minoris fiant pillule de quibus quecumque desidera-
uit in aurora omni hora accipiat quinque
et tardet cibum ad minus horas Color in sar-
cocolla enim et polipodio in est virtus atte-
nuendi omnem carnositatem preter naturalem
additam corpori humano in tantum quod extenuat
vanam pinguedinem ut potest legi 19a et plu-
ries alibi Secundum uero pillule instrumentum 3 ut quam

fuit in hoc cāº ī omī cibario suo vitatur pulue' karabe et si infunderet pulue tale in vino quo vti² ī potu longe velocius extenuaret ꝑpea quia vinū valde facile deduat virtutem augetur medicinal' istri ad remotas ꝑtes

Zm vº instrumentū z hº

℞ gallarū cupssi gallarū quercꝫ et ꝑpe ꝑ foratarum añ lb. j. aluis rocce storie ferri ꝑpte cū aceto añ lb. s. buliat h' oia in magna quāte aque gallarū qua vtitur coriarij d' hac i² aqua semi calida lauet² pedes et manus et facies frequet' et fomentent² cū ea maille cū spongijs in ipaz infus que itm applicentur sup vulua et ꝑtib' pudibundis extenuat eam et excitat ꝑtes i'as adeo potent' q' faciūt mulierez magis te corruptaz appare' virginē ita ut dilludant² ex h' et qui sūt bū sapientes et tu considā quia omia h' uadt sub considatōe phisica ad laudez dei Am

Consiliuz pro quodaz nobili ī lapsu gravissimo cordis et cerebri ꝛc

Dispositio aut nobil' viri cognati Spectatissimi dm̄ angli parū difficilior est. Est em lapsus etati et cōm huius viri et ꝑnib et est cū nocūto p[illegible] mebrorum ut cordis et cerebri complicatur q' si pseuaret minare² ei dispoitōs quas vtilius z silencō ꝑtrāssie q's scribē starꝫ vir iste ꝑtrancat s' ab vsu lacticiniorum ciborum ꝑt a brodialibus pinguibus et salsibus carnib' Abusu caulium et leguminū omz et fugiat vsū pastilium ciborū et pisciū omz maxie clixoruz et cauet summo ope res acutas nulla euaporatōe suū caput replentes fumis et ventosib' acuitate hntibus quorū exm̄ ē cepe alleū raphanus sina pis innu poro et silia et dimittat vina fucosa omīa et ꝑprie dulcia grossa et conturbata et effugiat et laboriosos mot' os ut egrediendi currendi post cibū Et sili' cauet motus laborioss aiales ut furiā tractūdiaz ꝑ que omia fort' et velox ī spiritibus et humorib' et organis interioribus ponia² mot' Et de medio horū ē coytus mltū et decubit' cū capite decurno

Hijs obseruat' cū . 1 . ul' 8 dies mens apl̄s fiat s' vno mac flobomia d' saluatella dext' man' posita int' anularez et auricularez digitos et extra² sanguinis ℥ . salte . x . vētre ꝑ 9 molli existe mā' a' ꝑ aliq' pillaz añ cenaz antecedentez assuptaz / Remissa hac flobomia ī mane ī mete sequēti soluat² vent' eius cū ist' pillis ℞ pillarum aurearū et de yera composita añ ʒ . s . boni ponderis forment² pille vj ul' octo cū electuario zuccari rosarum et accipian² in aurora et tarde² prandiū sex horis ꝑmittendo in hora quīta cietū vnū aque calide cū zuccaro cocte / Sequēti uero die ī mane ꝑ tres horas añ prandiz accipiat rotulaz vnaz vnius confectionis sine aliquo potu aut bibēdo post ipaz cietū mediū aque distillacōnis cuscute vl' cicoree et hac confecōz dū et ad min' dieb' xv. Est aut huius confectionis descripcio tal' ℞ ꝑpeciū diarodon confectorū de viol' et de spodio añ ℥ . s . zuccari albi ℥ iiij. cū aqua cicoree coquā² zuccarū et fiat confectio ī rotul' ℥ºʒ dramarum / zº pur omū zº sero a tp̄e sue euonis de pillis ꝑ tis parum ante cenaz assuat pillaz vnaz et erit ei vtilimū si cōtinuabit eas ꝑ totum mēsez aplis quarū descriptio ē hec ℞ aloes abluti ʒ . s . agarici electi ℈ . j . diagridij ℈ . s . mastic ʒʒ añ ꝑna vj . forment² pille cū succo rosarum de omī ʒ . vj . et conseruent² ī pixide in loco sicco / Si aut aliud eidez superueniret scribē potit et erūt ei remedia parata q'z ꝑlima forcōra. spero tn̄ q' cū ist' remedijs in vº mense ꝑferte sanatus erit ad laudez dei omipotet Am

Consiliū cirurgicale ꝑ quodaz hnte fistulam in maxillis ꝛc Mariustlep

83

Ec dispō qua molestat² hic vir nobil' siue cognicōs nō ht difficultez eo qa ipā ē fistula ꝑmutacōn facta ex corrupcōn consecutez ad violentez agitacōz maxille et conquassacōz eius ꝑp quā nec q' illuc fluxerūt nō potuert gubnai c'nt a vtute y° putrefierūt ibi et ꝑp diuturnā moraz quaz diu cōtraxert et ꝑp tenuitatez et virtutez sibē oss maxillarum fuit cū corrupcōnis illius que corrupco fuit ita ꝑfunda q' ꝑuenit usqꝫ sub concauitat' oss gene usqꝫ ad inferiorez ꝑtem orbite oculi ymo usqꝫ ad locū oss nasi qui raza nōinā² q' mult' et inābilib' foraminibus composi' aīā yarius fiet' a carnositat' annis mali' et glandulosi carnibus q' semp mēb' stillātib' a capite semiplenū inueni² et aere exteriori attracto ad nēitez euentacōis cerebri et vaporib' a cēbro expulss nūqꝫ euacua² Vn ex h' fundamto ē facile concludi cure huius dispoicōs difficultez / ꝑpea

ppea q semp fervorat lotus a ma a cib°
defluente flatita ad cuius strinxit no
nisi cu magna difficult pueniē possꝫ
mes mundificatiue abstersiue & regnatiē
quātū oportet ꝑ qd sublimiori indiget
consideratione dispo hec in posterꝫ api-
ctur ubi maz conabor amplius dilucī-
dare et extendē ꝯgruite tpris accedete
Nunc aut quātū opportuz vr appꝫ hunc in
viro decez ee puidendū instrumēt ad
sui curaciōz neccīs ut nunc seq. Pm itaqꝫ
horū instrūtū est ut ex pte sex rerū nō
naturaliū inclinet ad calefaciēdū me-
diocrit et ad exiccandū potenc° ꝑ qd
cuitet omīa cibaria infrigidancia et
humectancia ut bletas spinachias lactu-
cas et certa cibaria lacticinia et omēz
lact° vsū et vina fumosa valde caput
implencia et maīs humorales in ipō dis-
solvencia Et cuitet multorꝫ ciborꝫ as-
sumpcōz et pre in sero et omēz fortē mo-
tū et coytū et pre post cibū Et inter
cetera cuitet iraz tristiciaz et multas in
passiones et caueat a dormicione valde
plixa et pre i mete post cibū et capite
dormiat cōueniēt eleuato et i came-
ra calidi et sicci aeris et exposita meri-
diei & orientali plage et caueat ab
omi strictura vestiū colli et capit &
pectoris & ab omi exticō capite i tur-
uatiuo sic ē quorūdaz scribentiuz ꝯsue-
tudo Sm vō instrum est ut quīta ul 7a
die prīt° lunaris que erit sabbti a'domi-
ca 8ua ul 9ua huius mēs septembr
fiat ei flobomia a cefalica dextre part
p quā euacuet sanguis ℥ iij aut circa
cū dimi° ad plus hora circa que ē pm
digestū cibū et ventr° mundificacōz p
duas horas cū dimi° post ortū solis
3m instrum ut septi mane i mete r
minorat mā cū ist° pillis R pillarꝫ d
scrofolla descripcōe cyesue inde ꝯsolacon
suo cap° ℥ j pillarꝫ cochiarꝫ ʒ s forent
pille septē cū sirupo de calamito & ad-
ministrent p 8 horas post cenā obser-
vat° ꝯdicionib° que infirmacandis
obsuari ꝯsut 4m instrum ē i mete post r
minoratim dein hora iaz pscripta in-
cipiat assuēre h° digestiuū qd ꝯtinet salte
diebus x cuius descripcō ē tal' R sirupꝫ d'
calamēto ℥ j oximell' ꝯpoit ℥ s aque
bethonice aque rosmarini viorꝫ an ℥ j
misce et tadū accipia' tardacō prīdiu
horis ad minus circa 5m pile instrum ut
post digestiuū pdictum cradite mā cū pil-
lis pdict° aut cū pillis de yere maiori
et fetid° an ʒ s et obsuetur ea q dicta
sūt de minoratiuo 6m instrum ut
si iste vir sciptiuus fuit i tpe qo assuiut
digestiuū pdictū di sero i mete an cenaz
assuat vnā de ist° pillis R aloes epati
℥ j humo dactilorꝫ pulpe collognitide
an ʒ s bdelii subalbidi gūma vj amis
danci an grana vj sal'indi g° iij forcen-
tur pille cū succo rosarꝫ de quibus acci-
piat vna omi sero ut dictū est 7m
instrum ē locale nccīm ad curaz fistu-
le sm hanc descripcōm R sumi nullefolii
sumi ꝯsolide mior° an ℥ s florꝫ orobi
℥ vj aris loc oppop scrofolle an ʒ j pte-
oia subtilit & cū succ° pdict° et vno vitel-
lo oui incorporent sit in mortario lon-
ga contricōe et fiat linimitū de quo stu-
ell° intingat ul' plagella et inponat
vlceri sm q iaz inceptū ē indie nali-
ter 8m instrum ut cū loco fiūt cū
pdcō mundificatio pcurat° p vnā vicem
ipona cū asaratha h° ꝯpositi actu te-
pidū in die bis cū magna suauite i-
pllendo ipm ut pueniat ꝯtinue cōcaui-
tatez ipius fistule cuius descripcō ē h R
aque subliacōꝫ radicū ꝯsolide maior
aq mell' scte cū decoctōe arp° rotunde
an p c pulvis pilofelle caude equine
et ꝯsolide bor° oiuz subtilissiorꝫ sit alco-
hol an ʒ j imponat ut dictū ē ꝯtinuo
saltez decē dieb omi die nali bis ul'
ter 9m vō et penultim instrum ē ut pq-
q antecedēti remedio pcessū fuit p dies
ad minus xij tūc pceda cū h° liminiento
ad huc maioris efficacie q pdicta cuius
descripcō ē hec R oli olivarꝫ sirupꝫ de ca-
lamēto farine orobi ℥ vj pulvis corti-
cū radicū mori celsi pulvis caude eq-
ne et yreos an ʒ ij ꝯtera vltiat° oia
sil i mortario et fiat liminitū ꝯueniet
viscosit° fiat i° plagella ul' tenta de re-
cēti radice yreos et intingat i h° lim-
mitū et inponat vlceri ita tū caueat
extremitas eius sit ita grossa ut nō pos-
sit orificiū vlceris totalr ingredi et p-
mitter omi die bis Curat in cura p-
cessū fuit reuolucōne facta d' p° locali
usqꝫ ad penultiuz iaz dcm tūc ad minist-
tur h° medicinam vltiate Cuius descripo
est R oppop pinguiorꝫ ℥ j ypoquistidos
sandalte corticū citri an ʒ j pulv subtilr
et longa et forti contricōe terant simul
oleo de vitell' ouorꝫ latet enim hoc me-
dicamine mirale iuuamētū ut ꝑpendē po-
tes ex virtutib suis tn diligent con-
sideratorꝫ gaudez tū q postqꝫ hec locali-
a aliquanto tpre fuerint applicata no-
tificare in aliqd d' statu huius viri ut
si esset opportuz uberius prouidere pos-
sem ad laudem dei omnipotentis &c
Amen Bebeleyn

Xm instrum

Consiliū pro quadaz dnā ptisica lib
in casu desperato &c

105

Sputum huius iuvenis purulentum est quia permixtum est ex sanguine et sanie cui fetor aliquis associatur. Quod et sputum cum tussi molesta continuum et cum descensu fere continuo materie a capite participantis salsedine et acuitate et febris continuo affligens ipsam cum extenuatione totius corporis cum immoderata vigilia. Et quia hec egritudo secundum partem successit retentioni aut indebite evacuationi menstrualium mense et certum quia secundum magnam partem. Et quia egrotans est conditionata conditione quorundam periculorum sperandi ipsam ad thisim faciunt hec omnia me non parum hesitare ymo assertive credere quod hec infirmitas est effecta ptisica et forte tussimus principium et est in augmento ptisis. Si vera sunt ea que michi narrata fuerunt et ideo ex predictorum fundamento ne dum quod de sanitate eius futura confidam ymo in dubitatione de morte eius non multum distante sperandum est magis quam diuturna. Propter quod multiplicare sermonem in describendo plurima remedia que si oportuna esset michi visum est esse superfluum. Etiam quia ipsa pertractatur a doctoribus gravissimis omni diligentia oportuna gubernantibus eam tamen rogamine motus quinque remediabo in medicinis que omnibus dispositionibus et accidentibus eius sunt convenientia. Primum remedium est zucharum rosatum cuius usus valet tussi et febri et reliquis huius accidentibus. Secundum non spale est loch de cana cum aliis diligenter preparato ut fistula fiat ex eis conveniens ei convenientia. Tertium principale est administratio lactis asinini et proprie accepti ab animali nutrito plantis appropriatis ut corrigiola bursa pastoris foliis pirorum pomorum rubi et similibus. Quartum est administratio syrupi rosati et syrupi de papavere recentium cum aqua lactis acetosi et cum zucaro albo. Quintum est administratio dyapenidiorum per duas horas post cenam cum aqua distillacionis passularum nigrarum bene ablutarum. Incipit enim fluxum prouocat sompnum et efficit sputum facile ad laudem dei omnipotentis Amen. etc.

138

Consilium pro quodam de verona in quadam dispositione egra complicata ex sex egritudinibus

Bartholomeus de verona vir commendabilis sex difficilibus egritudinibus molestatur quarum quelibet regimine indiget convenienti et sollicito. Et prima quidem egritudo eius est apostemosa dispositio stomaci quam sensus tactus per digitos duos comprehendit in os stomaci extensio et duricies huius mediocris et ex compressione ipse paciens et est apostema compressione notabiliter dolet. Similiter et operationes ipsius stomaci scilicet appetitiva et digestiva omnes notabiliter lesa sunt. Et etiam propria digestiva ipsius stomaci notabiliter lesa est ita quod nutrimentum in propriam substantiam eius non transfertur convenienter unde continue debilitatur et resolvitur substantia. Adhuc etiam propter debilitatem ipsius est frequenter hic vir in continuo sputamine et superfluitatibus multe in eo congregate propter viam in digestionis frequentis sunt cum descensu chili et diminute digestionis ipsius. Cura huius egritudinis principaliter pendet ex cura apostematis ipsius. Si enim amplius duraret hoc apostema in duraretur et esset difficilioris cure valde. Propter quod subsequendo curationem huius que adhibita sunt primo cum ipsa sunt stomaticis et evacuativis evacuationibus appropriatis educentibus materiam mixtam ex flegmate dominante et colera sub dominante satis in vero sufficere ut subveniam ei cum sex remediis scilicet. Primum remedium. Ut iste vir omni mane accipiat hunc potum quem continuet per unum mensem. Recipe aque absinthii et mente et mellisse ana ℥ j aque radicum altee ℥ j ß misceantur et cum zucaro calidum sumat in aurora. Secundum remedium ut cum accepit ipsum quinque vel vj vicibus tunc sexta die scilicet vel septima accipiat hoc evacuativum leve quod educit materiam predictam et proprie in mensam in tunicis stomaci. Recipe yere picre simplicis ℥ j aque altee ℥ ij misceantur et tardetur potus et tribus horis sex et hoc quidam duo mistra reficiant mala complexionem stomaci frigidi et humidi materiem que dependet a flegmate dominante super colica materia inclusa in stomaco eius. Tertium mistrum ut semper super stomaco suo portet hoc emplastrum. Recipe emplastri de mucillaginibus ℥ ij emplastri de melliloto secundum mesue ℥ iij sal indi ʒ ij storacis liquide ℥ ij bdellii mollis et sucalbidi ℥ j mente absinthii cinamomi cardamomi maioris ana ʒ j ß dissolvantur omnia cum aceto et incorporentur et calida stomaco applicetur scilicet circa quod emplastrum magnam partem tumoris et duricie et doloris auferet et si continuetur in totum sanabit. Quartum mistrum principale est hoc. Recipe pillularum de speciebus secundum mesue ʒ ij bdellii mollis et sucalbidi ʒ j armoniaci ℈ ij incorporentur omnia simul cum modico vini odoriferi fiant pillule de quibus ʒ vij de quibus accipiet post unam post evacuationem iam dictam omni 2o vel 3o sero parum ante cenam ipse quo modo molestatur affluxu ventris de quo in debetur in sequenti 2a parte principali. Quintum remedium est ut iste vir semper ante cibum utatur confectione de phisticis quam ego composui que recipiatur cum aqua mente et non cum aqua rosata. Ego non feci confectione cum hac aqua ultima in aqua viole vel endivie secundum utrorumque solum in febribus. Sextum remedium principale est hoc. Recipe gallie muscate storacis calamite mastic

thuris an̄ ʒ j cardamomi maioris ani-
m simul' mast' an̄ ʒ ß cu̅ succo absinthij
forment' pille de quibus iste vir semper
sine cibacionis vtat' duab' vl' 3bus ipe
eni iuuiat ad bona̅ digestia̅ efficienda̅
et consumpcio̅ ineru̅ p̄dictaru̅ sicut p̄-
dicta confectio cu̅ cibacio̅ accepta cum
hoc q̄ digestiua̅ confortat m̄as etia̅
p̄ infidora diuertit Et hec de egritudine
p̄ma dicta sufficiant Secunda egritudo
huius viri est fluxus ventris qui quandoque
chilosus est quandoque lientericus aliqualit' l3
eni digestiua stomaci no̅ sit nociua noc-
mento ablacionis Est tn̄ lesa lesione di-
minucionis ita q̄ chilus diminute di-
gestus p̄p debilitate̅ retentiue stomaci
a intra ma̅ mucillaginosa lesa̅ deti-
neri no̅ pot' ymo lubricando descendit
et hoc est cu̅ descensus cibi a stomaco
p̄us q̄ digesti vn̄ lienteria effici' no̅
raro et p̄p p̄dicta̅ mala̅ digo̅ne̅ a sto-
maco intestinis comunicata̅ accidit flux'
dyarius ex corrupto chilo siue ipe p̄us
in stomaco corruptus fuit anteq̄ ad intes-
tina descendat siue ipe chilus postq̄ ad
intestina descendit ibidem corrupit' Et
ex h° fundamento deduci' causa fluxus
quandoque chilosi quandoque lienterici quandoque vtriusque
sit et cognoscit' et ex h° fundamento
diuersitas coloris fetor' et varietas sub-
cius quod emittitur Ap̄p̄ eni quandoque i
ma̅ color subalbidis quandoque fuscus vel
leuit' niger quandoque subcitrin' quandoque vero fetor
leuis acredine representat' quandoque vero fetor
cu̅ acuite et ma̅ et quandoque e liquidio' quandoque
grossior et h° totu̅ contingit p̄p longine̅
more ciboru̅ in stomaco aut p̄uitate ip̄ig
in ea aut p̄p varietate̅ ciboru̅ in suba et
in virtute medicinaliu̅ aut p̄p varie̅tate̅
accionis calor' stomaci mag' et me-
lius coquet' aut quandoque p̄p maio̅ attr̄-
com̄ cole ad stomacu̅ p̄p qua̅ corrupi'
suba ciboru̅ et chili Vnde sequi' varie̅s
in colore odore et suba p̄dict' Et ex hoc
fundamento sat' p̄culare intelligi pot' diuersi-
tas 3ᵛ fluxus que pati' iste vir q diari-
cus vl' humoral' existit ita ut quandoque ma̅
emitti' palida nigra subalbida subci-
tina et leui viridi̅te quandoque viridis et in
suba paucē aquositat' s3 mediocris
int' liquida̅ et grossa̅ que omia val-
de facile intelligi p̄nt contingē p̄p ma-
lam complexio̅ et co̅posicio̅ stomaci ia̅
p̄dictam que comunica' intestinis epati
et spleni ita q̄ ine̅ p̄ in̄d attraccionis ad
intestina p̄p ip̄oru̅ debili̅te̅ vl' p̄p ordine̅
naturalem qui ē q̄ mēbra forcia ex-
pellu̅t sup̄fluitates ad debilia ita q̄ cong'-
ga' ma̅ i intestinis que post virtute̅ ī ci-
tat expulsiua̅ ad eius expulsio̅ ꝙ acci'

fluxus que aliqui estimauer' fluxu̅ epa-
ticu̅ s3 no̅ ē ita sil' eni potuiss3 iste flux'
denominari splenetic' a aliunde p̄uenies
Est g° hec egritudo i intestinis fixa l3 s'm
sui magna̅ parte̅ dependat a dispo̅ne
stomaci p̄dicta cuius quide̅ cura octo inst'-
ment' i'r feliciari pot' P'm instrumentu̅
est cristē hoc q° omi die i mane accipi-
atur ℞ brodij pinguis carniu̅ casti'
ʒ viij vl' scutellas vna aque decoc' ce-
dri et flo' p̄uatoru̅ an̄ ʒ iiij°r mucil-
ce ʒ j cumini assati menta thuris spo-
dij sandaīe an̄ ʒ ß oli oxsantini ʒ ij
ß misce et fiat cristere 2m instrum
ē hoc ℞ thuris spodij sandaīe coria-
dri p̄pati sumac p̄uatoru̅ mirti an̄ ʒ j
ß pinguedinis yrci ʒ ij oli onsancim ʒ
iij gallaru̅ p̄foratarum et corticu̅ rubeu̅-
toru̅ castanearu̅ an̄ ʒ ij resine ʒ ß te-
al ʒ j f'ringitur medioc' viscositat' q̄
quo actu calido tot' vent' ab vmblico inf'
et yha ter vl' quat' i die inunga' Terciu̅
℞ thur' mastic' galle inustate stoṛac
an̄ ʒ ij colofonie ʒ j puluer' oia grosso-
mo et cu̅ h° puluē suffumigent' panni
qui sepe supponā' omib' loc' quibus
applica' i ventro Quartu̅ Vt applice' ve-
tosa magni orificij sepe in loco sumi-
mis absq3 scarificaco̅e reget eni fluxu̅ i
modatu̅ sedet dolores efficiat' Quintu̅
℞ sumach p̄uatoru̅ mirti coriandri p̄p'
se plant' arillorum vuaru̅ an̄ ʒ iiij gla-
diu̅ conciarum gallaru̅ cupressi balaus-
tiaru̅ acacie et corticu̅ p̄uatoru̅ an̄ ʒ
ß cimini ameos carui femi̅li et amp
an̄ ʒ j corticu̅ papauis mu̅o x coqu'
omia p̄us puluizata in 3bus situl' aq̄
duab' p̄tib' remanetib' in fine decoc-
omis sup addas aceti nigri ciatu̅ vnu̅
et in hac ma̅ actu calida infunda' spo-
gia magna totu̅ ventre̅ ambies de-
center compressa que pluies in die ap-
plicetur Sextum ℞ 3'r fomentacomis
lb j mellice vl' surgi scutellas iiij°r co-
qua' omia sil' in vino rubo vl' stiptico
et ex his sp̄eb' impleant' sacculi mag-
ni quadrati qui semp in p̄dicto vino i-
fusi teneant' et expressi bn̄ actu bn̄ cali-
applicent' post assellacio̅ in nobili n-
namento confert ad omē dyaria̅ vino
ad dissinteria̅ Septimu̅ ℞ thur' mas-
tic' corixfectoru̅ an̄ ʒ ß trociscoru̅ stelle
ʒ ij in corporet' sil' cu̅ succo mēte et f'
pille de quib' accipiat duas vl' tres a-
qua°r p̄tes purgacio̅s post cenam
confert eni co magnitē ad inti nem
assellacionis et frequencia̅ eius seda̅do
dolores et confortando mb' Octauu̅
℞ thur' mastic' mirre sandaīe corre-
ctoru̅ an̄ ʒ j   ci an̄ ʒ iiij apij

3 j. terant omnia subtilissime et cum mi
na citoniorum et sufficienti quantitate lan
dani dissoluti cum aceto. R. suppositoria
parua cum filo eius appenso. Cum ergo fuerit
necessitas frequenter assellationibus et mag
ni doloris imponatur unum ex eis in ano
et permittatur per horam et post extrahatur
et hec de egritudine 2a dicta sufficiant **Tercia
egritudo** principalis huius viri est quod catetica
ipsius apparet cum facies eius tumes aliqualiter
et aliquantum venter eius ita quod digiti compressio
ne vestigium concavitatis ostendit et huius qui
dem cura facilis intellectu expedit necessarium
enim est quod epar eius debilitatum sit propter
duas predictas egritudines primo et proprium nutri
mentum membrorum particularium licet eis ap
ponatur non tamen vere unitur et assimilatur propter
debilitatem ipsorum per dependentiam ab epate
et et a stomaco et ab intestinis est igitur
ipsius epatis mala complexio frigida et humida
nobiliter intensa et si perseverabit minatur
si futuram ydropesim asclitem vel yposar
cham que epatis dispositio licet principaliter
adnocet ad se curam tamen secundum magnam partem
tem dependebit cura eius a rectificati
one stomaci et intestinorum iam predicta
Protinus tamen particulari cura quorum instrumenta
consideranda que mihi videntur utiliter sufficere
Primum instrumentum R. aque absinthii ℥ j
iii sirupi de eupatorio ℥ j. bibatur in mane
per plures dies et erit similiter conferens epati
et stomaco ultra predicta in dispositione
stomaci posita **Secundum** est hoc R. specierum
diacinamomi et aromatici rosati ambo
descriptione Mesue ana ʒ j spodii specierum
dyarodon descriptione nicolai ana ʒ ß
zuccari lb ß cum aqua eupatorii fiat confectio
in rotulis trium vel duarum ʒ de quibus ergo
semper accipiat unam ante cibum et alteram
post cibum in mete **Tercium** remedium
est hoc R. specierum dyalacce et dyacincu
me ana ʒ v mellis rosati sirupi de eupa
torio ana ℥ j. zuccari albi q. s. fiat electuarium de
quo paciens omni 2o mane quo accipit
sirupum predictum degluciat quantitatem unius
nucis. **Quartum et ultimum instrumentum**
R. sirupi florum eupatorii et absinthii
ana ℥ ß cere albe q. s. fiat unguentum molle
de quo omni die ter totum ypocondrium
dextrum et partes posteriores ei opposite ac
tu calide diligenter inungantur et supponatur
panus actu calidus et suffulgatus
suffumigio in fluxu ventris descriptus
Quarta egritudo huius viri est in rem
bus est que duplex est et prima est do
lor ipsorum qui frequenter pervenit in eo a
membris hudralibus que propter viscositatem
carum retinentur in concavitate venis et
poris ipsorum et ibidem faciunt dolores propter
malam complexionem calidam acquisitam in eis ex longa
ex longa statione carum in ipsis renibus
aut faciunt dolores magnos propter malam
complexionem frigidam ipsarum mererum excellenter
et velociter alterant renes et iam predicte
materie possunt ibidem dolorem efficere propter distr
ctionem renum vel distessionem que est species
solutionis continuitatis corum. 2a vero
egritudo in renibus est mala complexio ca
lida primum malis corporis primum non accidentalis
que acquisita est ibidem propter prohibitum eue
tacionem ad quam secundum intensio caliditatis ex co
quentis materias flacas in cetas in eis renibus
coctione tali quod in eis renibus generantur
lapilli quando materia grossa fuit et magnifice
viscosa et si materia fuit parumpar minus
humida et minus viscosa ad similitudinem parum
par inclinata cum parua mora quam contraxit
in renibus tunc generantur in eis arenule
multe que possunt esse cum doloribus eius et ipse
et in renibus generate possunt esse cum stranguri
rie et impotencie urinandi frequenter
et sepe distillando urinam et in pauca
quantitate emittendo ipsam ubi si arene fie
rent in quantitate multa clausa totaliter via
exitus ipsius accidit siria que est prohibi
cio exitus urine et si contingat vir
tutem esse potentem in expellendo et
colatoriis parvitatis renum non fuit val
de spissus tunc accidat emitti urinam
cum lapillorum multitudine et precipue quando non fu
erunt valde grossi hec igitur est dispositio
renum huius viri generibus ad tollendum et
difficilis ad curandum et precipue quando lapis
magnificatus fuit suaviter cura compli
cando similiter remedia male complexionis ipsorum
renum et male compositionis eorum preserva
tiua octo pona remedia que ex re
bus harum egritudinum appropriata de quorum numero
Primum remedium est confectio de fistic
carta que in eo regiminis stomaci ipsam
enim lauat mundificat et abstergit materias
a renibus incipiendo et educendo arenas et
lapillos ab eis iuxta id quod dicitur 3 v fistici
in est virtus qua comminuitur lapis qui est in renibus
2m vero remedium est hoc R. succi alkeke
gi ℥ ij succi apii ℥ j detur in mane in
aurora tempore calidum cum multo zuccaro
3m instrumentum et bonum mundificatum est hoc R.
specierum electuarii de seminibus descriptione Auice
nne cum summa parte ℥ j seminis apii carpo
balsami siseleos orobi rubee tinctorum
seminis saxifragi acetose et scariole ana ʒ j ß
seminum iiii communium frigidorum ℥ j ß medulle fi
stici ℥ ij radicum saxifragie seminis mi
lii solis et vitri combusti ana ℥ j ß sirupi eupa
torii lb ß mellis rosati ℥ prius infundatur fisti
ci mundati in aqua rubee tinctorum per duos
dies naturales deinde conteratur et cum eis que dicta
sunt et lb ß zuccari fiat electuarium de quo paciens
compleuit aquas tertias per iii menses continuum

mauvora accipiat coclear vnu et tard
tibu ad iiiior horas ł cor Quartu Rx seis
mili sol' radicu peonie lapidis spogie
lapidis egipciaci añ ʒ j pulus tandaru
combustos ℈ ij specie eleo descripti 4o can
quod intitula de ligaloes ʒ ij zuccari
al' cocti cu succo composito acetoso lb s et
cu pulueribus predictis fiat confectio in rotulis
ʒ s de quibus omi mane añ prandiu per
duas horas accipiat rotulam vnam 7m
remediu e ut iste vir sepe ferculi et
potu suo aliquid d' aqua sparagi et sax-
ifragie equaliter commixtis 6m vt cu va-
dit ad mensam degluciat iiij vel quinq grana
edere in vere et autumpno in quibus
floret et granua facit 7m e ut ipse se in
vngat renes suos cu vnguento ita Rx oli
viriui et nardini añ ʒ j s succi radicu
sparagi apii long spice nardi floru eupator
cis petrosel apii et sparagi añ ʒ j cere
albe q s f vnguentu molle qd' post buli-
at in zb ʒ succi apii usq ad consupcionem
ipius et de isto vnguento calido actu vngu-
tur renes et amba ylia ter in die natu-
rali et supponantur lana succida bene per-
tinata et detenta calida 8m remediu
ut si instaret dolor magnus in partibus re-
nu et et in loco fiteri et colli vesice ad
que duo loca mie frequenter declinat
et dolores magnos efficiunt tunc fiat
fomentacio cu magnus spogius sup
positis renibus aut sup quas iudq eger
sedeat cu fiteri tunc decoctionis descripo
e h Rx feniculi cimiorum sisami spis ma-
lue et altee añ lb s cimini ʒ j s ocis
apii fen anisi se cornu frorum añ q
iij passularum ʒ ij rubee tinctorum virid
lb s cortici papauer nro x camoille
mellisse añ q viij buliat in mastel-
lo vno aque usq ad consupcionem 2e partis
in aqua infundantur eger usq ad spatulas
et sedabit illico dolores aut saltem loc
predictis applicent spongie ut dictum est h
eum octo remedia sollempnia conferunt omnibus
doloribus et opilacionibus renum aquaticis
fere causa contingunt et educunt lapide
et arenas sollempniter Quinta egritudo
huius viri e mala dispositio cerebri et om-
nis fe partium capitis eius proveniens a causa fri-
gida et humida materiali ipius propter qua mul-
te mie flatuose aquose et inuiscallatiuo-
se generantur et congregatur in capite siue
ista dispositio cerebro sit assoti apparata si-
ue ipa sit per colligantiam partialiter depen-
dens ab inferioribus membris aut vtroq
modo se hns sit est ronale credere in egritudinibus
et partie presencrantibus sicut e verisile
et hec mala complexio et frequenter e causa
elevacionis mero colicarum ad caput quod

aquoso flati commixte acquirit salsedi-
nem propter quod ex hijs facile intelligitur
intellectus sputamus aquosi quiq salsi q'n
insipidi in eo perseuerantes Ivancg quoz
dispositionis cura vr manifeste. confe e pos-
se omia reme a cpti et stomaco ia ap-
propriata et descripta Ego vo ad complenti
cerum que in rectificacione cerebri sui vide
nomio quiq ad iungam singlaria remedia
quorum primum remediu e Rx macro co-
ticu citri añ ʒ j s ligni al' storac cala-
mite galange mir muscate cubebarum
grmiorum paradisi añ ℈ j corallorum rubeorum
lambruste rosaru añ ʒ s amb e musci
añ grana ta garofolorum ʒ ij pulus oia per se
deinde conmisceantur et d' h pulue pul' cum ri-
deps capit tota caluaries nominata omni
sero qn vadit ad lectum a medietate sep-
tembris usq ad medietatem marcij fiti
secz 2m no remediu Rx metridati el-
ecti sotire magne descripte ab Auic 4o
can añ ʒ j ambre musci ligni aloes
croci añ gr quiq in cor' sit cu mo co-
posito de sticados et fe clari et d' h o ela-
ctuario omi fine 7e dierum accipiat ʒ j cu
modico vini aromatici tepidi 3m Rx
specieru dyamusti dulc et pluris ar-
añ ʒ j maiorane ʒ s origani ʒ ij ma-
tis ad pondus omium f o pulus qui ligetur
in sindone recota et sepe odoramentu
fiat ex ea 4m Rx sapois al ʒ j landa-
ni storac calamite ligal' nucre pl-
nere arcamite sticados et bacarum lau-
ri añ ʒ s amb e musci añ ʒ s pul' oia
et cu aqua rosata misceatur f o pomu
de quo lauado capit cu lixiuio fricetur
ipum diligenter ǝ h de 7a egritudine eius
Sexta no egritudo principalis eius e et vere-
da sat e vltis debilitas coris et pue-
niens propie a debilitate cordis propter ma-
lam complexione in eo acquisitam per colliga-
ciam stomaci epatis capitis et aliarum
partium predictarum in eo vn ad ipam sequitur
aliqua lippotomica q noiatur a qua plurs
cursus virtutis et spe paulatie eueniens
Si eni festinus et fortis eet virtutis casus
tunc diceretur in formali descriptione sinco-
pis accepta 12o terapeutice p o ca o ubi
dicitur q sincopus e subita virtutis
supple vital' qua com cordis i2 et cadent
h o com in speculacione expositionis diffinitionis
sincopis accepte 7a 2a 20 tractatu ca lo
de sincopi vbi dicitur sincopis e defectio pl-
num virtutum vel maioris partis virtutis mo-
tiue et sensibil' propter debilitatem cordis et
aggregationem spus totaliter ad ipum propter eam moue-
tem et eu ad interiora aut quia causa
perdeantem ipum inutilis que no inuenit r-
spiracun a propter sua puritatem et subtilitatem

suam q̄ nō supfluit sup illū qui ꝯpit
ī minera et qualr̄cūz contingat necesse
ē hanc cordis disposicōz rasicari alit' pi
culū minia maxm̄ sicut quida dispo
nis cura ul' ꝯtificacōn pmitto ultim
confice posse omia infra que stomacuz
et epar eius ꝯfortificat et caput et prie
illud quod d'sc̄ptū est d' pulue et clara
rio tact' pt' h aut qua singularia de
scribam medicamīa Primū remediū
est cortex citri confectus de q° paciens
omi die añ cibū qm̄ pacipit has lipo
thomias de gluciat frustū unū et
ad hoc excellent' valz cū cit' cū zuc
caro ꝯfecta añ cibū et post cibū frequ
tata 2m̄ Rx specꝫ diabre et elly d'lig
noal' añ ℥ ij zedoarie ℥ vi misceant
in sil et de h° pulue fiat sacull' fere
qnt semiss de sindone retorta qui sup
cordi sup sinistra mamilla applicatus
portet 3m̄ vt fiat confectio ex pulue
electuarij descripti a Rasi 2° Almansor' ca°
de egritudib' cordꝭ de qua p duas horas
añ prādiū et cenā accipiat ʒ ß bibēdo
post ipaz modicū vini maluatici electi
et quiescē° sup eaz 4m̄ Rx margarita
rū electaꝛ ℥ j zedoarie ʒ ij musci abre
añ ℥ j pulueriz omia p se et ꝯmisce
antur et qn̄ actualr' existit lipotomi
cus aut sincopal' mot' ex h° pulueꝛ
detur ʒ ß cū ℥ vini p dicti et ℥ ß aque
carnis facte p sublimacōz boni pulli 7
remouet hominez a sincopi et piculis
accn̄ib' iaz p dictꝭ a quib' oipotēs deus
misericordia sua ipm̄ tueaꝛ et oēs alios
ꝯsili dispone languētes Ad laudem
eius ꝑpetuam Amen

Consiliū pro quodaz religioso in 2m̄ dispōe egra pⁱma ē mala ꝯxio frīa hūida 2a corupcio sensꝰ auditiuꝰ.

Venerabil' in xp̄o pater et sacre theolo° doctor Mḡr sedmius d'ordine sc̄i augustini laborat duplici dispone ōino verenda mltuz Est eni pⁱma mala ꝯxio fria et hūida mālis a multo flate aquosꝭ et mucillaginosꝭ pueniens sine istud flā in capite eius multiplicatū fuit a mala ꝯxione p̄ce quod rōnabilius est siue flāta ista ali unde ad caput ꝑpulsa ꝯuaneꝛint ibi deꝫ mala ꝯxione fria et hūida ꝑꝑ multam moraz p dictoꝝ flātuz in capite suo 7 qualr̄cūz conceda necce ē q tn̄ egrit° eius longa fuit q ambo cause iste ꝯpi aniꝛ ibi quarū vna ē effectꝰ alteꝛiꝰ et ꝯuso ita reciproce se mutuez efficiūt et augmētāt ꝑꝑ qd' nō ē mirale si vir iste

venie imp ꝑtita passus ē torturā oris ꝑꝑ eni flā aquosū infusū ī musculis et neruis suspendentib' e s et sustentātib' maxillaꝝ ossa ad ossa temporꝝ fuit facta mollificat° et cū ps mēci in alta ꝯa pte grossa mota fuit in p dict' muscu lis et neruis et genarū et faciei ps ista contracta fuit et fortass q tūc labora uit duplia egr̄ne s spasmosa ī v° pte et paralitica in alia pte qd' tn̄ nō credo qm̄ egrit° ista nō ita facile curata fuiss nisi cura ipius egritudis cū fuerit subtil' prudēn sapientū doctoꝛ q p tractauerꝫ ipm̄ verissimus at ꝫ ar guimto supto abetat' et repleccione omis q mā illa flātu fuit grossa et effusa ad musculos et neruos faciei ge narū et temporū in eisdē ī bibita ꝯx erit p dictas partes s̄m longitudineꝫ abūciano et s̄m latitudineꝫ extendendo ita q spasmus accidit qui formalit' nō ē aliud q̄ actual' ꝯtractio pciū mo bilium v'sus pⁱncipiū suū cū impotenᵃ dilatacōnis ul' expandidacōꝭ p dicta rū partiū de spasmo in fieri intelli do tn̄ harū descripcōz vn hec tortura fuit egrit° solū spasmosa ita q p contracōz pciū vbi erat spasmus in altā parte ꝯria de necitate contingit tract' et exte sio contract' ad inferi' ꝑꝑ qd' ps ista r appꝫ magꝭ mollificata et magꝭ egra et tn̄ nō ē tūc apparens mollificacōꝭ efficiens cū fuit attractio torti ut nāꝛ colli 2a ꝫ v̄ cū° de tortura subtiliter intelli° cōn opiniōz allexandri p ꝑpa tetici que 4ut ibidez allat si bn̄ intel ligitꝛ ꝑꝑ qd' exp°dict° nō valde anguꝭ tiosuz est intelligē cās euct' re male dispōnis huiꝰ viri que ē sonit' ī aurib' repsentatꝰ ei auditū aque descendent' et impetuose fluent' aut collisionem ventoꝝ reuberatoꝝ ad parietes montiuz ul' siluaruz · Est iꝛ dispōito huiꝰ 2a ve renda multū est eni cor° ī opacōn ssꝰ auditꝰ nullo eni obiecto ul' causa ī me° exiori exnte tal' sonitꝰ effectiua pcipit' extius sonatiui ēē quod nō sonat qd' est formale in corrupcōe opacōnis au ditiue potene Est aut huiꝰ dispō r̄ meta cū mala ī toto cereb° et meriga audituia · Cā uō mal' ul' eidz ꝑpora nata ē vapor ul' uentositatꝭ grossa in meriga p dcā et neruis venientib' a 7° pari neruoꝝ ad ipam · Auditꝰ eni fūda tus in 7° pari neruoꝝ sic gustꝰ fūda tus in 6° ut pᵃ pi collidū est ī cū° de anothomia neruoꝝ 1° a medullari parte cerebri oriēciū Cū g° contingit q vapor iste moll' ē et fluēs ꝯputatꝛ sonitꝰ consilis impetuosꝭ decēsui aquaruꝫ

Cu aut contingit ventositatem istaz
grossiorem ee et vehemet ad pdicta or
gana collisam ee tuc accidit sonitus a-
gitacone ventoru consilis Ex quib9
omnibus correllarie concludit q hec
dispositio huic viro minat ingencia
pricula nisi ca eni ma istoz vaporu
et ventositu et cu exiis in venis et ri
mositatibz cerebri minat s' apoplexi-
am si fecit opilacoz completaz et epile-
ciam si fecit in opletaz nisi ca no ista
ma in organis pmi sensiteriy futuruz
sibet pnuciet ei In posteriori no pte mul-
tiplicata ista ma litargicam ptendit ei sic
petroz Sicut si ma aquosa fuit et subti-
lis a anteriori pte cerebri defluens p nu-
cham suspicandu paralisim protendit ei
Et cu fixa fuit ma ista in organis au-
ditus completaz ibi efficiens opilacoem
nimo pnuciat ei surditatez fortasse in-
curabilem et ppe gn fuit confirmata ut col
lidu e Ra zy in ppo cao valit Pro re
gimine aut curativo pdictaz dispoinz
multo quidem et acuato sermone inten-
dendu ess Et pmo quidem oportet dige
regime distinctu et conveniens electuz
et oms sex res no nales vite et ptictla-
ter considandas Co no idem modus
de elecone instrumentoz et intencoinz
curativaruz extendendus eet Veru qa
vir iste religiosus et officio divino instant
obligatus Et ad huc et quia dispo eius
ad melius prompta est pmo fe ad pfuz
curacoz expte cortice ons lz remansit
s' nocumentu cornus in opacoinb audit
ut declatu est io vz m ut ne suffire sa
tis describe regime eius in octo ptilas
divisiz ut ne sequit Pmu remediuz
Vt vir iste effugiat ciboz omz vsu cali
dite et hitu te sua nimiu evaporatio-
nuz Exm horu e aleu cepe bulbs legu
mina omnia et ppie cekira et pinguia
omnia brodialia et de aliis Item effu
giat vsu veru acutaruz nimia sua e-
vaporacone pmonentiu mas ad caput
et facienciu eas accipit colliquari
velud e raphans spa sinapisims a
Civitet et cibaria omnia fca actu z po-
tencia ut bletaz spinachiaz portulacaz
lactucaz endivia scia coia et osilia
Effugiat et viscosa z opilativa sua e-
vaporatoe capitis gnativa velut lac z
lacticinia cibaria et pistes et ppe elixos
et pastilia omnia et silia digoni diffici-
lima et mez flacidoz et fructz gnati-
va ut antiq carnes oms pais azim9
aut no bn cocty et silia Secundum
Vt caveat gntu pot a multi ne potus z
ppe vim dulcs grossi et conturbati p'o
recte loqndo bonu eet ei ut omio vinu

dimittet salte p tota yeme futura z utet
aqua mellis pta Si aut argm aliqd icliet
ipm ad potu vini velud etas osuedo z dbi
litas stoi z no bona tollerancia aq mell tuc
salte eligat vim coloe sbru a' al dulcedie
oio pvatu z ommixtu cu medicte sue dec aq
mell fca p huc mom Rx aq fot vl flumis
ela a' salti aq astine q melior e pp sbtilitez
lb xv floz rosmali z ij bulliat sit lento ige
usq aq ita ocoe floz om ptiapab te go
addat poas mell ela lb 1s mediocr coqndo
z otie e codeai despumando usq cadat z
ps duabs rmaneb z te cole p pannuz
spissu bis aut salte semel et rpona vua
sis vitreis bn mudis z utat ca 3m ptle e
ut utat me ms pzaz opacoz eaz mudificatis
et confortativis organi audit q eciaz
pronu et expurgativuz consuet spum
aialem qui e instrm auditois cui s
te medicine dnt ee calefactive subti-
liative vehemt velocit penetrative
abstersive z exitative viaru pdctaz
d'mio aut horu simpliciu sut pt hoz
cinamom lig aloes amomi amcos
sticados pulegiu calamentu amara-
cus et dedrolibanu de compoit elc-
tis ad istud sut scire desspta 4a can
sitma pa et confectio alchethegni
magna tiriaca metridatu et inter
reliqua eltuaria e eltuariu esdrai
titulatu desspitu a nicolao in antido-
tario eius et siliuz pdctoz vsus esse
dz cum excis omi septiana sel ucl
bis z i cu z i aque salvie vl rosmari
calefacte p duas horas post cenam
hoc eni eltuariu et aliud satira dctaz
gentes q plimas ab antiqua surdite
sanant p longu vsu eius licet hora
vertetur sitme Auic Razy in calo
ppo ubi dixit q antiquata surditas
no recipit curacoz et ego intelligo
lraz illaz s no nisi cu magna diffict-
tate et tpris plixitate Experimetu eiz
est contradictoriuz lre Auic utz i fre
thoma anglico in conventu heremitaz
sti augi' de padua qui sanatus e de
surditate xij annoz 3m ptle est
q iste vir sepe assuescat suppone au-
rem lesaz aut ambas si notabilr lese
sut sup tabula deligno cupssi vehe-
ment calefcta in sero qn vadit ad
lectu Et si vellz remediu eleganciu
hoc ee tuc ista tabule calefacte sup pot
bona qntez pulvis folioz origani
hoc eni e remediu sublime pcteris z
et e illud quod illustres viri noiave-
rut fantenegi ignoratu aqz plib et
fe' ab omnib Quintu ptle z et ppe
ad sonitus pdictos i auribz resptiatos

exsiccatione vel collisione medii intranei est ut applicet auribus suis mane ab
aurora usque distantem a prandio per horam
unam ter vel quater sacculum infra et eundem
supponere per duas horas ante cenam Cuius
descriptio est haec Recipe assari calamenti pulegii
sticados ana dragmam iii spicenardi et romane
florum rosmarini foliorum basiliconis ana
dragmam i semis ligni aloes drachmas ii maiorane drachmam i origani drachmas ii
pulverizentur omnia grosse subtiliter et fiant sacculi
quantitatis fere pedalis et calefiat super tabula
in testo cooperta et supponat toti medietati dextre vel sinistre capitis aut
utriusque si ambe aures egrotabunt Secunda
quod vir iste assuescat mane ante prandium
et ante cenam etiam infundere auribus
eius aut alteri tantum unam vel duas guttas de oleo infrascripto observatis tamen regulis medicandi aures que sunt iste Prima regula
quod nullum medicamen auri imponatur nisi
universali corporis evacuatione premissa et particulari
capitis Secunda regula Nunquam auri imponatur
aliquid nisi venter constet a fecibus expurgatus fuit
Tertia ut auri nichil imponatur nisi premissa mundificatione et abstersione foraminis auditus et precipue in profundo eius anfractuoso et tortuoso multum Quarta ut
nichil auri imponatur actualiter quali
vehementer acutum quia liquor auri imponendus omnis debet esse non vehementer calidus
actu neque frigidus et sequitur ex hoc quod debet esse actu
tepidus licet enim liquor omnis possit esse
vehementer excitativus et sunt sermones ex
tractatum et 2o terapeutice Organum
auditus vehementer passibile est tenuitate varietate et sensibilitate suis et vehementer stat
est nobilitate scilicet persuada per plura ut
deducit 1o Galienus Quinta quod medicamen
quod imponitur auri non sit multe quantitatis
propter enim impletionem foraminis auditus prohibetur
expulsio fumositatum abeuntis ad extra
et adhuc recepcio specierum audibilium abeuntium
ad intus Descriptio autem predicti olei talis
est Recipe olei nardini facti secundum artem et non
per infusionem drachmas iii de oleo origanino drachmas v
pulpe collocyntidis subtiliter pulverizate
drachmas x origani ligni aloes ana drachmas 2 quorum omnia in vase
vitreato diligenter commixta bulliat lento
igne usque ad consumptionem 3e partis deinde cum expressione decenti colentur bis per pannum spissum et reponatur in vase vitreo exposito
radiis solis Hoc enim medicamen est sublime valde in cuius enim laudibus convenerit
omnes illustres viri quod ipsa est de melioribus
medicinis ad omnes egritudines frigidas materiales
vel immateriales organorum auditus Ultimum instrumentum
quod iste vir consuescat accipere omni mense
semel drachmas ii maiorum pillularum de sarcocolla in
aurora et tardet prandium horis ad minus
sex cum conditionibus repertis in assumptione farmacorum

observandis quas dimitto longitudine
effugiens legantur autem pillule iste a
Mesue de consolatione medicinarum capitulo
de sarcocolla Si autem vir iste haberet ventrem
non bene fluxibilem et medicina propter id melinaretur ad caput tunc possit uti pillulis alefangijs descriptis a Mesue in antidotario
descriptione secunda primo capitulo secundum enim caput
et instrumenta sensuum mundificat ut ibi scribit Mesue et omnes alii tamen eo concordes
de quibus tamen recepta gravitate scilicet accipiat unam vel duas parum ante cenam Cum
instante non capitis gravitate accipiat
eas per duas horas post cenam Ultimum
instrumentum est quod iste vir assuescat super apponere in proram capitis per totam spatium
extensionis commissure sue sagittalis in sero
quando vadit ad lectum cum infrascripto pulvere quater
sex generorum fiunt bis vel ter in septimana Cuius descriptio est Recipe florum rosmarini sticados maiorane ana drachmam i garioforum drachmas iii Appositio enim
gariofilorum super proram capitis omnia mala complexionum frigidarum materialium vel immaterialium emendat
ut scripsit zeor in suo theizir libro 3o capitulo primis
pulverizetur ac omnes meve grosse et subtiliter deinde
conquassentur in mortario ad laudem dei omnipotentis Amen

Consilium pro quodam nobili in triplici egritudine prima nocumentum de glutitionis 2a

127

Compositio spectabilis et generosi
viri domini pauli paschaliga
Celeberrimi capitanei civitatis veronensis Si bene consideratur reducitur ad tria prima et primum
est actus quod est nocumentum de glutionis
2m est cattarrizans materia a capite ad inferiores partes 3m non est febris intercidens interiorem
de intensa revolubilis aliquando dextro latere
Primum quidem horum licet fuit accidens materia cattarrizanti tamen fortasse
est secundum egritudinem quod apparet quia in principio meri et in superiori parte eius concava incepit
dolor mordicativus et inflamans fixus
ibi qui semper est intendendus tempore deglutitionis cibi et non est rationale talem nocumentum esse solo per excellentiam capitis
ad illas partes ymo aut propter excoriationes aut ulcera aut apostemata corruptiva in superficie concava ipsius meri
propter que est visibile est meri substantiam esse accepatam propter fluxum materiam ad ipsum qui pervenit a dolore quoniam omnis dolor acuit revulsum
2o tegnorum et si non sit in aperta non dubito ibi esse aliam egritudinem compositionalem
scilicet opilationes in eo prohibentes fieri debitam applicationem de glutitione ad deglutitione Quare non in predicto membro existat
ulcera excoriativa vel zaguadiosa an quod

mā que defluxit a capite acuta fuit
acute salsedīs et mixte caliditat⁹ Et quia
mā ista adhuc mixta ꝑmo qī ꝯtinue
fluit a cēbro ad meri No ē inuale si lo-
calia reme^a que ad miscrant^z meri
nō ꝯueniencia curāt q̄ntū eīm ꝑ ista lo-
calia remitti^z et minora^z mā tn̄ for-
tasse et plus defluit mā ꝯ ista nō ē
mortalit^r a acut⁹ qd̄ appz eo qꝫ ī su-
mitate capit⁹ et ꝓfundis eius partib⁹
ꝑcipit grauit^{er} et calid^{e} notabilez ut
ceterīq accepi hoc i^z acuīs multiplex
est valde verendū p^o quia potit ēē
cā arefactōis coris defectu ꝯueniē-
t^s q̄nt^r nutrientū 2° quia mē deflu-
entes ad stomacū cū sint acute pote-
rūt ulcerāe aut excoriare ipm̄ ul' apa-
re et cibo assūpto ꝯmixta poterit esse
cā corrupcōis eius Et 3° ꝓ h^o iterum
acuīs verendū ē q̄n ei difficult^r ad-
ministrāi ꝑnt reme^a que assistencia le-
sis pticlās possint ipās curāi ꝯueient
Dn̄i exist^o credo ꝑnci^m curacōis oīs
accipiendū ēē in rectificacōe h^9 dispoi-
cōnis mei ul' disponiz Secunda dispo
iam ꝑtacta ē mā caturrizās a capite
ad inferiora descend⁹ sp̄e nō ē dubitacō
an ipā sit cū ipā sit acuta mā gnāta
ex mixtōe tenuis flat^o cū colica mā
Nolo negare ad acuitez eciā eius d^{er}-
rē calit^{er} putredinalez licet in h^r passo
nō leuit' sit hesitandū Si eīm hec mā
putrefacta fuisset in ꝑtibus inferiorib⁹
aut de facto putrēt totalit^r aut putrēdo
eēt vl' fuiss in ꝑtib⁹ ul' in toto Si p^m
nūcū^m fuisset hac putrē^{ne} ꝓcessisset ꝯ-
tinuaz febrem ex colā et flāte ꝓueniē-
tem a tūc ꝓcessisset 3^{ana} nocha ꝯti^a
mā putrēte in venis Et si putruisset
in locis distinct^o tūc ꝓcessiss emitri-
tea febris aut cōplicata ex alȳs spēb⁹
huoralū febriū ad qd̄ ꝓbandū non
heo testio^m n̄ ex hȳs que accepi sc̄pta
ul' u̇bo Si at̄ mā ista putruisset aut
adhuc in loc^o distinct^o putrēt a' i loc^o
renū splenis epat^o stomaci ul' pau p^r-
toris in quorū noticiā facile fuisset ꝯ-
ꝓueniē a adu^c de fc̄to eēt facile ꝓue-
cionez nocu^{to}ꝝ contingenciū ī ꝓpriȳs ꝯ-
ponib⁹ ꝓdictoꝝ mē^{bro}ꝝ et in oīb⁹ opoi-
bus corꝑ s in aliquib⁹ ꝓdictoꝝ mbroꝝ
sūt opōnes coti cōicantes cū manifesta
sua causa vl' nocu^{to} ut ē de renib⁹ ma-
dantib⁹ epar et tom absꝫ aquosi^{te}
et de epate r^{oz} p'maꝝ organica iō
et de sto^{co} rōne kylificacōis et d' pl-
mone rōne anhel^9 Si eīm in hȳs m-
bris putruiss mā aut d' fc̄to putrēt
nūcū^m eēt in ven' reme^a p inuēcoz no-
cumitoꝝ ꝓdictoꝝ q̄n tūq hoꝝ distīcl⁹

z ꝯsibil' lesio in opoīb⁹ 2° tegm Si at
mē ꝓdicte putreret ul' putruisset ī
capite tūc aut locus putre^{nis} esset
in suba venis ul' artarȳs panicloꝝ
cerebri et tūc putredinal^s tale ꝯcoi-
tarer^z dolor acut⁹ inflamatiq pungi-
tiuq aut morditatiq et itm̄ fe ꝯti^a
Si aut putredo et mā fuisset ī cōmo-
sitatib⁹ aut venis a artarȳs medulla-
ris sub̄e cerebri tūc dolor fe inquie-
iniquiedo et r^hiq^a ꝓlia acci^a nemo
ꝯsequerent^z No i^z appz maz talez
acutaz ēē ꝓ putre^{nez} ꝑn^r Sz ꝓ mix-
toz colice mei cū fla^{ta} licet nō veli
negare maz illaz recipē augmētū acu-
itat^o a calite putredinalē ī epate et
ꝑtibus adiacentib⁹ ei que tn̄ nō est
mixte intensionis sicut ēē accepi ex
sc̄ptura qualitēz i^z concedā^z h mā
ꝑm magna sui ꝑtez minera hz rec-
tam ēē epar ꝓpinqua aut ipiq mine-
ra ē in venis paniclorū cerebri et
artarȳs ipoꝝ et suba cerebri q ēē mā
ibi augmēti q̄ntitatim assint ex ꝯti-
nua gnācōe ipāꝝ in ipo capite ꝓ-
ueniente ꝑ inaz indigōnis Sicut eciz
ad caput eleua^z vapores aquosi et
mucillaginosi flat^o ita ad ipm̄ ele-
uant^z vapores colici Sz vapores ab i-
ferioribus delegati in capite congregati
ꝯstitut^z ī maz ꝓpē consistez eis q^z et
vapōs colici sīr in grossati ꝯstituitur
in maz s' ꝓporcōnalez Sz ex mixtiōe
ambaꝝ duaꝝ mēꝝ ꝓdictaꝝ gnāt^z
fla salsiz et tu adde qn̄ ī nulla fere
dispoīcōne cerebrū vnqꝫ a ꝑncia
mixti flat^o et vapoꝝ colicoꝝ ꝑuatuz
ē quod appz ex vaie^{te} cerimis an-
i^z valde facile deduci pot minera
huīq mei ꝓpinqua iā ꝓdicta Nod
aut quo hec mā tale fecit nocutuz
ī meri pot ēē quia cū mē iste multi-
plicate descendūt aut ꝓpellūt^z ad
lacunā cerebri in loco oss vepllaris
tūc ꝑtim ꝑ venas ꝑtī nō ꝑ modum
stillacidy transseuntes ꝑ rete mirable
recipiū^z in ꝯcauū palati et deinde ꝑ-
ꝑānitulū istū secūt^z inferius ꝑ loca
vuule et ista ē vā cā qꝫ ꝑ^m nocu^{ti}
in hoc viro ꝓuēutū fuit ī vuula ci⁹
ī hn̄ qꝫ elongata mollificata ul' apq-
teata fuit Cū i^z ꝑ mē iste ꝓdcās ꝑ^s
repleuerit a inticte ꝑnt fluxi^{les} rōe
aquositat^o et mobilitat^o colice et sic
recepte fuerit ī meri et qꝫ sc̄' acute
mobil^r ut deductū ē nō ē inia^{le} si fe-
cerit ꝓdcā acci^a Et si vir iste fuiss
ꝓpressus fe nō^r acuta cū arefactōne
cor^{is} ut audio Et cū nocu^{to} d'gluti-
cōs iā ꝑnte tūc res eēt piculosissā sīt

quia cecidisset in frenesim suum ypocras
vbi dixit quibusdam in febribus collum con-
torquetur ut vix de glutire possint tuo-
re non exeunte in collo mortale. Hec igitur
est summa eorum que sunt consideranda in dictis
de catarrizante materia a cerebro sine cuiusque rec-
tificatione non est possibile quod iste vir sanetur unquam
Tercia vero disposicio est febris continua que non extendam
me nisi quod verecor quod michi scribis quod febris est
nobilis intensa revolutur de 3ª in 3am et
indeficiens propter quod dubitabile est ipsam
esse vnam continuam continuam indeficientem
ex contraria flegmatica et interpolata colica que
res esset multum serena cum ipsa continue faceret
angustiam et cum materiali catarri ut in 2º casu
deductum est et vtraque continue curaret ad
maiorem debilitatem cerebri efficiendam
et cerebrum cum predicta materia et febre nouum
angustium sive resolucionis et consumpcionis con-
tinue faceret in nocumento deglutitionis et
esset res tante complicacionis ad inuicem
quod oporteret simul vtrique horum trium attendere
in curacione subtiliter quod difficulter cadit
sub ymaginacione ne dum sub curacione cum
et hoc propter varietatem lapsus complexionalis qui
est febris et composicionalis et excoriacionis ...
ri et composicionalis lapsus cerebri propter quod omnia
de hiis que curacioni subseruiunt inten-
cionibus et instrumentis subiecte parua / Primum
itaque horum cui primum attendendum est videtur
esse nocumentum deglutitionis Non enim curari
potest febris et cerebri disposicio conuenienter
per digerentia aut alia alterancia vel eua-
cuancia nisi per os assumentur et quo propter
nocumentum deglutitionis prefate abscindi
noua continue defluentem materiam vel non sine magi-
na anxietate continuandum esse propter quod materiam
capiendo quamuis secundum vero ponam primo quod mo-
dus intendendi ad nocumentum deglutitionis
debet esse cum hiis que leniendo vel mollificando
ipsum meri faciant ipsum flexibilitate sua
fortasse enim exsiccancia absterguencia et
stiptica que essent recta instrumenta curacionis
stante fluxu materie et febre efficeret ipsum
constipatum magis Dico 2º quod cum prin-
cipium curacionis dependeat ex subtractione
catharizantis meri Dico 3º si quarta
curacio cum instrumentis administrari debet ad febrem
ista est cum hiis que frangunt et rectificant
nutrientia eius propter primum itaque complementum
octo describam singularia remedia que
lenire possunt meri alteracionis disposicionibus non no-
centia Primum remedium est vt accipi-
antur semina mucilagine et vulnerantur cum acu
in 4 vel 6 latera deinde infundantur in aqua
lenis decoctionis liquiricie per vnam noctem
tunc ergo paciens semper habeat granum vnum
in ore suo 2m vt accipiantur semina citoniorum
et infundantur in succo granatorum dulcium et cortice ex-
istente et de hiis granis semper in ore suo teneat
3m ut accipiantur lactucarum folia recentium
et per medium diem infusa in aqua sublia-
cionis vel decoctionis radicum altee 4m est
vt iuiube diu macerate in aqua portu-
lace per sublimacionem fiunt teneantur in ore
alternatim permutando de vno ad reliquum
ad herendo tamen ei de quo magis percipit iu-
uamentum 5m vt sepe teneat in os suum muc-
cillaginem factam ex seminibus psillii cum aqua ci-
sterne et caueat artifex ne ita longo tempore
semina macerata teneat in aquam predictam
tepidam ut a medullari parte eius effundantur
actiuitates eadem substancia aut saltem virtus tunc
enim excoriaret amplius 6m Et optimum
est vt alternatim teneat in os suum parum
tepidam decoctam factam ex lacte factino bene
pingui 7m Vt sepe per aures eius attra-
hat hunc liquorem Recipe mucillaginis cito-
niorum ʒ j misceantur omnia cum ʒ j aque
maiorane et cum alia aque nenufaris et
remisse tepidum trahitur per nares ore prius
impleto aqua mellis tepida Vltimum Recipe
medulle cruris bonis ysopi
pinguedinis tassi et anatis ana ʒ s mu-
cillaginis fenugreci et seminis lini ana ʒ j ...
ʒ j olei de nenufare ʒ ij cere albe q. s.
fiat vnguentum molle quod post lauetur bis
in aqua nenufaris de hoc igitur vnguento quater
in die tota gula et collum cum tepido
diligenter inungantur et supponantur ing-
na quedam lana succida Pro 2º vero prin-
cipaliter tollendo s. catarro licet summo difficilis
foret negocius hic tamen michi breuitatem imponam
dicendi satis enim ymo complete sum excu-
satus a sufficiencia tot et tantorum doctorum qui
ad regimen huius viri conuenerunt et quod huic
egritudini nouerunt blandiendum ut consueuit
medicorum plurimorum visus quam aqua ordei cas-
sia fistula et reliquis non pertinentibus ad cu-
ras ut in pluribus perducant egritudines ad insu-
perabilitatem curacionis martizando egros Primo
itaque premitto michi quod omnia statim apponenda
limitari debent tenore virtutis ad hoc sufficientis
sita quod septem instrumenta describam que in aut
ipsorum plura omnino necessaria sunt in cura huius
Primum instrumentum vt intendatur diuersioni
materie a capite ad inferiora fluentium Neque
enim tales materie vnica possunt euacuacione era-
dicari aut quia repugnat materie propter earum
in preparacionem aut quia farmacia conueniencia
non possunt administrari propter difficultatem degluti-
cionis Aut ut materie dilatantur per clisteria
parum pro acuta facta cum ʒ j electuarij diacasto-
rei descripcione Nicolai et leuius isto erit ʒ s
yere composite et adhuc leuior erit bene-
dicta cum puluere centauree et corticum a-
garici dosatis secundum sapienciam prefatorum docto-
rum certa enim non scribo quia credam eis super-
addere aliquid sed ut satisfaciam honori in eo
2m vero principaliter diuersorum quod esset in omnibus aliis

gratius est ut huic viro apiant cino
roydes 3m ut frequentarer appoito ve
tosaro int ignitarum sup natib et spatu
lis 4m ut applicent rubificantia dis
trahentia et attrahentia mam sup ptib
pulsum brachiorum 5m si ista no suffi(ci)unt
q administrent rubificantia et exicantia
loco alchatim facta ex flammula · Vl pede
columbino conts aut ex cantaridib et fermto
et aceto emplastrat aut saltem cum sapone
nigro et squilla contrit insimul in pdicto
loco impositis 6m ut istis no valentibus
convenient fiat rubificatio capitis cum ster
core columbino et pc columborum silvestrium
incorporata cum modico aceti et modico
pulvis anacardi 7m huic modum R fer
menti sex vel octo dierum ʒ 3s stercoris
columbini ʒ j s pulvis anacardi ʒ s te
rant subtilissime et incorporent cum mo
dico aceti valde acuti ventre itaq prius
cum clisteri mundificato et no exeunte pleni
tudine cibi et potus in stomaco capite di
ligenter raso mane in ortu solis totum cap
eius liniat pdicto linito et supponat pa
nus sicc et dimittat ibidem p tres horas
donec sensus tactus tollat remoto linimto
no pcedat aliter usque ad sero Si aut no
tollaret tunc madefiat caput cum tepida
aqua mell et deponat linimtum nichil
aliud supponendo ei Et si vehementia dolor
inflammati vigeat tunc madefiat caput
cum linimto ex oleo de sisamo facto Et si ve
hementia talis expetet frigida tunc fiat istud
cum oleo florum cucurbite aut nenufarino
Sante cum potencie est instrm hoc in di
vertendo catarros omnes et retinendo eo
rum fluxum ad inferiora quod ausus est scri
be Gal 6o de ingenio sanit quod est
medicina melior in curando ulcera pulmonis
pveniencia ex descensu acutarum materiarum
catarrizantium ad pulmonem ut collidum
est ab eo in exemplari de nobili quem in illa
dispositione curavit Si i hoc remedium
confert post ulceribus pulmonis tunc no repug
nat quin conferat ulceribus meri vel excro
riationibus eius abscindendo mam que con
tinue fluit · Contra quia hoc ingenium
curationis no videt conveniens ipsum enim at
trahit mas de inferiorib ptibus ad superiores
sed ma ista transibit p ventriculos et pfun
das ptes cerebri ergo h modus curationis
est erroneus pz cona qz in omni diversione
observari debet ne ma transeat sup pncipali membro
ut ga pi cao po collidum silr et no debz
transire ma de pte membri pncipalis vilioris ad
nobiliorem Sz ventriculi et pfunde ptes cerebri
sunt partes interne nobilissime comparate
ad externas ptes eius ergo ad ias no debet fieri
tractus materie cum diversione pz h ultima con
quam ex hoc sequeretur graviora nocumenta

et minor ultie ab omnibus concedit quis
enim dubitat ventriculos et ptes nobili
ores esse interiores ptes eius Maior
pme rois arguitur quia no videtur modus
quo ma ab inferiorib ptibus cerebri tra
hi possit ad superiora ni p media illius
et hoc pme rois eodem fundamento fale
probari pot · Huic motivo et aliis
consimilibus respondendum est qz qn inconvenie
tur affirmatio elestie trahente eas aut
saltem rone talis intense aut utriusqz
attrahentium sit hec mie sit antecedes
catarri que continentur in venis et in
arteriis disseminate p panniculos cerebri
et in medullari substa ipius Cum ergo iste
vene heant continuitatem cum venis
transeuntib p partes panniculares et liga
mentales inter commissuras cranei quarum
venarum exime partes terminant in cu
tem capitis et ad poros eius no est
inconveniens si fit diversio Et adhuc etiam
no repugnat mam in panniculis cerebri
trahi p poros ad extra ut dem est secundum
formam i arti dicendo ad maiorem negatio
ipam ymo tale curationis ingenium omino
est conveniens Et ad minorem pe rois
curatur negatur et ipa assignatio consistit modi
ne modo pdicto qz motivum istud et
omnia sibi paria nichil concludit · Et si in
staret iterum quia capiatur ma coniuncta ca
tarri que est actu fluens contenta in cola
torio et locis vere inferiorib tunc patet q
tale ingenium curationis no potest di
vertere ipam ergo no est conveniens · Hu
ic replicationi respondendum est dur po
quia dato qz tale ingenium no totalr
conferat pse mie fluenti tamen pot confe
rre inquantum abscindit fluxum antecedentium
materiarum et virtutem reddit potenciorem sup fl
luente ma resolvendo digerendo et alit
regendo ipam quam si no fuisset facta diver
sio materiarum antecedentium Dicitur 2o qz non
est impossibile qz ma que recipitur in viis ac
tu fluens et attrahitur iterum ad venas
forti enim virtuti nichil resistere potest
in expellendo Vo assumpto contra 7o virtus
i reddit potencior sup actu fluente
me p diversionem antecedentium materiarum po
tit matiam que exivit venas iterum
repellere intus venas et ita fiat caum
attractio ad oppositum 8m et ultim
instrumentum quod fortasse est levius est pce
dens ut fiat actuale cauterium sup
loco coniunctionis sagittalis et coronalis
commissurarum ubi terminat extremitas
medii digiti mensurata cum externa
pte nasi sup posita maiori ruge ra
zete manus scribe aut cauterium Et ita
ptiva superfluum est quia loqor ad sapientes
Tercia vero dispositio videlicet pfebe iam

129

Iam pdicta dño memorabo cõsueta di
gerencia Vinũ digstiu sirupus zpot
acetosus de quinque radicibus cũ 2a sui p
te sirupi de eupatorio ℥ m̃ c sirupus
ul' de bisancijs cũ aqua apij et eupa
torij quib' subtrahendũ et addendi
est put celeberrimorum doctorum prudẽcia et ex
perieca dt'iniabit ad laudez dei omi
potentis Amen .·. ∼

Consiliũ in triplici dispõe quarum p^a^ z
stomaci 2a epatis 2a renũ 4a dolor ca
pitis

Obilis vir d. Nicolaus
de canali in ciuitate pad
uana puisor castrorum
quadruplici disposicõe
laborat sine has dispõ
nes egritudines aut cãa nõiãe uel
Prima disposicio ẽ lapsus in stomaco
eius frido a multitudine uẽti flãtiue de
pendes Cuius et stomaci fri^tas^ mãs
flãtãs inuitallagmosas & aquosas et
gñatiua et ipa et mã pdcta multũ
stomaco congregata est cũ augmenta
di malaz 2xionez fcãz et humida in
stomaco pdctaz ꝓpt dimitin^tez^ more
ipsius uẽi flãte in ipo stomaco pñ
vtraqz istarum duarum est recipte altius
augmentatiua ꝓpt qd' valde faile i
tlligi pot diusitas acci^tm^ que i hoc
viro frequent' eueniunt / frequent' enim rugi
tus eructuacõs et inflamacoz i sto^co^
pcipit ꝓpt partez istarum uẽtuz i uẽtosi
tates cõuerti que si subtiles sũt et su
piora petũt eructuacõ emittitur Si aũt
grosse v'sus fũduz stomaci et portana
riuz eius ad intestina ꝓpellũtur ibidez
faciendo dolores tortuosos Si aũt eles
ventosi^tes^ miste sint et mediocres sit'
grossas et subtiles tũc in tota stõa
spaciositate retente ipsũ stoñ inflat
et extendũt cũ magnis doloribus qñz
dyaflagmati et ypocundrijs et toti p^c^
tori comunicantur Ex ho^c^ fũdato pot
et intelligi qr̃ qñz iste vir diminute
digit et granatur eius stomacus ita qd
frequent' deponitur cibus prius qz bñ dig
est' Et itñ qñz 2m sequitur accidens
quod ẽ corrupco digcõnis que cõphẽ
a sapore acri acuto ul' morditatio i ore
pcepto ꝓpt quod eructuacõs qñqz emittit
aceas aut acetosas aut acutas cũ mg
na morditacõe pcepta in toto sto^co^ eius
2a disposicio huius viri est egr^do^ 2pori
conalis epis ipius qd' nõ raro y^o^ fre
quent' oppilatur Et lz epar eius naliter
sit calidũ et humidũ et mẽbra tãda ad
oppilacõs pse sũt in disposita qr calit^d^
est dilatatiue sicut frigi^t^ 2 coangustare
ro recepit tñ in epate ipius oppilacões
accidũt frequenter alto duorum modorum
aut quia flãta multa in stomaco eius
congregata ut ptuit in cao pcedenti
dissoluta ul' colliquata aut mobili
tata a rebus calidis in cibis acceptis et
et in potibus faciũt mãs istas effudi
ad epar in cuius 2cauite ꝓpt angusti
as viarũ eius faciũt oppilaciones p
dictas Et 2a istarum oppilacõnũ causa
pot ẽẽ quia uẽe iste flã^te^ 2miscẽtur
chilo reddentes ipm̃ firm̃ grossiuz et
uiscosũ oppilatiuũ ipius epatis digo
enim diminuta ipius stomaci raro
et nõ bñ corrigitur adigõne epatis ut
collidũ ẽ xiiij^a^ zij Ex quo appz solu
cõ plurim̃ que in eo apparent fre
qnt' enim in ypocũdrio dextro sentitur
grauitas et tensio frequent' et in eo appz
nocitiuz diminucõis in vrina Et hoc
ẽ qñ oppilacõ cadit in gibbo epis sicut
frequent' accit i eo fluxus albus quẽ illus
tres viri chilosiuz appllant et ho^c^ est
qñ accidit oppilacõ in 2cauo epatis Cu
enim 2cauũ epatis oppilatur nimio clauditur
vie venarũ porcarum Sz ipis clausis nõ pt
recipi chilus in epate Cũ g^o^ pellitur et
defertur chilus a meseraicis ad epar et
nẽce est ipm̃ retropelli ad intestina Et
ad hoc accidit fluxus chilosus Hec
sũt cãa tota ad opilacõs que iterũ
si ꝓduraũt ul' in 2cauo ul' in gibbo epis
necesse est ut finalit' pducãt ad febres
putridas ꝓpt oppilacõs enim retinentur in e
pate mãe que deberent expelli p gibbuz
ad emulgentes & ad renes que eẽ mẽ
derent recipi in chisti fellis Sz ad vten
cõni talium uẽtuz phibetur debita euẽta
cio ad phibicõm euẽtacõnis intenditur
caliditas in epate & ad intensiuã ca
liditatez ipius sequitur aut simplex e
bulicio in sanguine et fit sinocha sn
putredine cũ effumacõne ad ipm̃ cor
aut fiet ebulicõ cũ putrefacõe cordi
effumãte et erit tũc putrida fe. Ex
quibus omnibus iste vir intelligere pot qua
re ipẽ frequent' egrotat febre colica pu
ra et impura & aliarum specierũ Tercia
disposicio huius viri ẽ lapsus reniuz
ad calidũ et sicũ cũ quo lapsu frequen
ter cõplicatur oppilacõs et dolores in
eis et iste oppilacõs plurimũ fiũt a mã
flã^ca^ descendente ad renes a stoma
co ul' ab epate que faciũt oppilacõs et
nõ solũ in pãniclo colatorij reniuz
Sz et in carnositate eorum et cognoscitur
hoc p doloz iuxta ypocũdriuz parũ
pceptũ & comunicata in pte posteriori
spine infra costas / Itm qñz in renibus
fiũt oppilacõs a multitudine arenularum i ris.

cataraꝝ ante paniculum colatorium a flā-
tica ma͠ desursū descendente et appa-
rent tūc vrine valde tenues cum hiis
petaloidibꝫ et arenis ꝑuate et diminu-
ctur et vrina et quoque acuta emittitur
Et apparet hoc et aposteriori quoniam succedente
vrina grossa et arenosa post tenue
et aquosam alleuiatur dolor qui prius erat
Et adde predictis quod isti dolores non raro
fiunt a lapillis genitis in concauo renum an
paniculum colatorium propter arenulas ibidem
inuiscatas a flāte predicto Cum ergo a
multa caliditate nāli et accidentali renum
excoquitur mā ꝑdicta et conuertitur in lapi-
des propter quod 18a 3ᵛ scribitur quod cum supple effica-
cis vincens in quāton lapidis est calitas
egressa a nāli ꝑportione prima inteplo-
nis māl' non causa est fla arenule iam
ꝑdicte Et non quod iste vir multum est pass
ad gnandum lapides in renibꝫ Ille enim ca-
i plurimus generatur lapis in renibꝫ et qui pin-
guis est et humidus 18a 3ᵛ ꝑallito ca-
lidum in renibus non raro accidit dolor
aventosabꝫ ibidem et grauatus et ꝑpulsis
aliunde et distinguitur iste dolor a ꝑdic-
tis propter ipsum esse mobilem et non fixum ne-
que quietum in parte vna cuius oppositum apparet
de dolore ꝑueniente a mal' conplexionibꝫ
mālibꝫ et in mālibꝫ fientibꝫ et a doloribꝫ
ꝑuenientibꝫ ab arenul' et lapill' Isti
enim dolores dato quod quoque mobilitentur
ipi tamen ꝑmanent in parte magis ꝑdicta

Quarta dispositio huius viri est soda
i dolor capitis qui quoque est ꝑ essenciam
capiti ꝯparatus quoque non ꝑ colligantiam
aptibꝫ inferioribꝫ scilicet stomaco epate et
renibꝫ predictis In hoc tamen viro iste do-
lor fit ꝑ essenciam et colliganciam est Est
autem hic dolor ꝑueniens a mala ꝯplexione
cerebri eius excellenter humida mālit'
et remissa frigida qui quidem dolor quoque
ꝯgrauatiuus est et ꝑpter quod mā est flatica
vel inflata quoque non est absque grauitate
et ꝑpter quod pendet a vaporibꝫ et ventositatibꝫ
quorum non est ꝑ se grauitatem efficere Et est
quoque hic itaque dolor inflamatiuus pri-
tiuus pungitiuus et mordicatiuus et ꝑpter quod
pendet a mā subtili cādida cenialiter
vel accidentaliter Et iste dolor plurimum
eueniens in hoc viro quoque et dolor capi-
tis eius ꝑuenit a membris intestinis et panni-
culis cerebri ipsius et tunc apparet dolor exten-
siuus maiorem partem cerebri ambiens circula-
riter qui ab antiquis illustribꝫ galeata
passio nuncupata est et cum contingit ipsum
esse intensiue magnum et extensiue
quia pluribus partibus cerebri eueniens
et multo tempore ꝑdurans cephalea vel ce-
phalargia nominatur est ut legendum est ꝑ
distinctio ꝑo et 2o canonis et 9o almasoris ꝑ ca

et ab oribasio ꝑo ꝑtice et a quibus pluribus
aliis Et ex hoc fundamento valde facile
intelligi potest diuersitas doloris capitis eius
sicut enim inflāmatiuus pruritiuus pun-
gitiuus et mordicatiuus fiunt a mā cādi-
da Ita ꝯgrauatiuus ꝯpressiuus et attensiuus fiunt
a mā frigida et extensiuus et pulsatiuus
a ventositatibꝫ vel a vaporibꝫ ꝑtim in membris
in panniculis cerebri Et ex hoc fundamento i-
terum apparet qualiter declinante etate huius
viri paratus est ad subet aliquam ad co-
gelatorum litargiam epilenciam vel apoplexiam
a quibus omnibus tueatur ipsum altissimus mi-
sericordia sua Et ex hiis omnibus possumus
concludere quod necesse est hunc virum esse soler-
tem et vigilantem in regimine suo ut
in posterum apparebit Quorum autem horum
accidentium plurimum apparet prouenire a ma-
la ꝯplexione frigida et humida mālit' et ꝑmariꝫ
cerebri et stomaci et in epate et et renibꝫ
eius super excrescit mā flata quod ꝑ plurima
ꝑ colliganciam ipsorum ad stomacum Ideo
circa vitam esse regimine huius viri ex parte
sex rerum non naturalium conueniens pos-
se erigi vtrique horum membrorum conferens
quodcumque enim membrum erit rectificatiuum
dispositionis stomaci et cerebri illud
erit esse conueniens epati et renibꝫ ꝑhi-
bendo mā in eis congregari et delega-
ri a stomaco ad epar et renes quare iterum
regimine debet fundari in applicatione omnium
instrumentorum que leniter calefaciant et pote-
ter excitent qualitas enim est lapsus et quanta
est ipsius distantia apparet temperamento
bona et tanta debet esse instrumenta istius lap-
sus correctiua Sed lapsus est frigidus non
valde intensus igitur instrumenta debent esse calefacti-
ua in suo gradu non transcendentia secundum gra-
dum Et iterum lapsus est excellens humidus
et exiccatiua debent esse multum eleuata r
Omnia ergo que calefaciunt ab vltima ma-
sione ꝑrimi gradus usque ad vltimam 2i gradus
erunt ei ita conuenientia sicut exiccatiua
in 3o gradu humiditate multe est correctiua
ita quod aer eius debet esse calefactiuus leniter
et notabiliter exiccatiuus ita quod locus vel ca-
mera eius sit tabul' decenter munitus
ab aquis et ab omni humiditate elongatus et
accendatur in eo ignis sepe non tamen val-
de magnus et vtatur vestibꝫ calefactiuis
conuenientibus et exiccatiuis Et similiter vtatur tec-
turis capitis factis ex panno de grana de q-
sibus variorum et similibus In cibis uero
eius abstineat ab omni re infrigida-
te et humectante ut a multo vsu aque
sive lactuce vsu blete spinachie por-
tulace cucurbite citrulorum et effugiat
et lac et lacticinia cibaria omnia similiter
effugiat vsum leguminum multa euapo-
ratione replentium caput et stomacum ventositatibꝫ

et vaporib; et nō caveat comedē pisces
vl' cancros nisi valde raro et ī pauca
q̄ītē Silr̄ caveat q̄ītez fructum hu-
midorū vt cerasorꝫ et auellanarū
prunorꝫ pirorꝫ p̄sicorꝫ et c̄similiorꝫ
Caueat comedē fungos vl' spongiolas
et cerebrꝫ et medullas et p̄tes aiali
ū pinguiores raro et in pauco vsu acci-
piat Vtat̄ aut̄ in cibis suis convenie-
ti q̄ītē sal et aromatū cinamomū
et h̄ȳs sīlib; Et vtat̄ carnib; salitꝫ si-
plicib; vl' condit⁹ ut s̄t landutuli ꝛ
silēs Et vtat̄ assat⁹ et p̄pē leuiū carni-
ū et elixis licet rarius Et p̄t hec
que tacta sūt pot vti omī alio gene
cibor ad libitū suū Vino aūt vtatur
albo vl' rubeo mediocri potentie cla-
ro et aromatico absq; aqua aut sal-
tem valde parū ponat̄ de ea ī vino
Post cibū aut̄ suū nō dormiat nisi
trāsierit hora vna vl' vna cū dimidia
Et tūc dormiat capite decēt' eleua-
to prius sup dextro latere deinde si-
p sinistro se revoluat nūc aūt dor-
miat sup̄ faciē et nō multū et iaceat
at sup spinaz nz sup renib; Circa ci-
bū aut̄ accipiendū hec obs̄uet p̄mo
nūq; comedat nisi verus supuenit
appetit⁹ 2o q' illū cibū accipiat ī
bū p̄us masticatū 3o q' nō caveat acci-
pē cibaria valde plura uno ī vna mēsa
4o q' nō vtat̄ cibarijs spē diuersā sicut
eēt vsus carniū pisciū rerū dulciū
acriū cū aromatib; conditorꝫ ꝛc de
alijs in vna mensa accept⁹ 5o q' nō
plonget morā duarū horarū ī come-
dendo ut quidā delicatī faciūt Sz ex-
pediat̄ media hora aut saltez vna
6o caueat exercitari violent⁹ sup cibis
7o vtilius eēt ei quiescē p tres horas
aut quatuor Sz ieiuno stomaco exercitiū
valde ꝯ̄ns est ei ut equitaē pedibus
ambulaē circuēundo ciuitatez vl' aliū
locū ī tm̄ q' calis⁹ eius parū p̄ excitata
pducat ipm̄ ad leuē sudorē Alio aūt
tpe quiescat Vlt̄o nō q̄ītū pot
effugiat iraz furorē vl' iracūdiā et
cū sollicitudines magne tr̄stie ꝯtīnuati-
nas Sz deliciose vtat̄ cū accidentib;
semp memorando q' a coitu abstine-
at post cibacoē nisi trāsierit hore sep-
tem ad minꝰ Hec sūt que d' regi-
ie vero nō nāalium declaranda erant

Secūda nō p̄s p̄ncipalis hui⁹ tractat⁹
aperiet regimē medicinale accidētib;
hui⁹ viri cōuenie; Et iā appz ex p̄o
cap̄o p̄cedent⁹ p̄ncipale q' oz illud me-
dicinalia eē tn̄ nō valde nobilit'
et amplius excitatiua Et cōrōnz s̄c
pdictorꝫ accitiū Primaria causa est

debilitas stomaci p̄ueniēs a mala co-
plexione stomaci frā et hūida multi-
plicāt aquosi et mucillaginosi multipli-
catiua Ideo p̄mo ponā tria remedia
istius dispōsitionis stomaci rectificatiua
Et quia h' stomaci mala dispō multi do
pdictas mās ē tā magna ut fiat in
epe accīa pdicta Ideo pro rectificatōn
epat⁹ ponet̄ duo remedia epti spali-
appriata etiā quia pdicta nocūta stoi
et epat⁹ s̄t magna cū oppilacō⁹ vini
et fixionis mēnū nitosarꝫ ī eis Ideo
in 3o cap̄o scribent̄ 4or remedia sunt
epati et renib; tota et ad huc q' multa
mā euaporās capiti replens ipm̄ effit
in eo dolores pdictos Ideo 4o 4or spālia
remedia ad dolōs capit⁹ eius describaz
appriata Itaq; p complemento 2e cap̄li
hui⁹ p̄ncipale re p̄mo nāam in ē q' iste vir

[margin: p̄m remedi]

saltem p tres vl' 4or annos purgetur
ī vere et autūpno vt inīē sequitur
Post medietatem aut mensis octobr̄s
de h̄o anno xxi.o purget̄ s̄m istū mo-
dū Rx electuarij indi ℥ iij. biidecte sc̄
℥ ij. ß. boni ponderis bibat̄ in aurora
cū medio cieto aque sublimacōnis
vl' decoctōnis radicū petrosel'. calefcē
et dormiat post assumptōz eius p vnā
horaz cū dim.a et nō plus et nō come-
dat nz bibat ū post quinq; horas tunc g
bibat scutella vnaz pocte aque petro.
cū zucaro calefcte a post ipaz p vna
horaz accipiat prandiū suū Die nō
sequēti ī mete hora p̄scripta accipiat h'
digestiuū cadū quod continet dieb; ad
minꝰ septē Rx mell' rosati ℥ j. ß. sirꝫ
compositi acetosi ℥ j. aque absinthij
et bethonice ana ℥ j aque acorce ℥
j ß. misce et totū fit vna potio Die
nō 8ua sequēti purget̄ cū hac medicīa
Rx yreos. ℥ vj. electuarij d' dactil' ℥ ij. ß.
accipiat̄ h' medicīa in aurora cū me-
cieto vini albi calefacti et obs̄uet̄
post ipaz ea que dicta sūt ī pdicto p-
minoratiuo obseruāda P purgaci-
one aut vero in fine mēs februarij
pcedat p istū modū Rx. electuarij dya-
finiconis ℥. ij. ß. agarici electi ʒ. j. zz. g̃
vj. sal' gēme g̃. ij. bibat̄ totū hoc
cū medio cieto aque betthonice
vl' femi'li et obs̄uet̄ ea que ī mino-
ratiuo autūpni dicta sūt Sequēti
nō mane accipiat h' digestiuū Rx ox-
imell' squillitici ℥ j. ß. sirꝫ compositi ace-
tosi ℥ j. aque absinthij feni' et eupato-
rij ana ℥ j. misce et cadū accipiat̄
et obs̄uet̄ ea que de digestiuo dicta [margin: autūpni]
sūt Octauo nō sequēti die purget̄
cū hac medicīa Rx cassie de canna ext-
te cū aqua feni' ℥ j. reubarbari et a.

grana electorum ana ʒ. i. spice ℥ ʒ electi ana
gr. v. sal gemme ʒ. i. misce et accipi-
atur hec mena cum ʒ. ij. aque eupatorii
calefacte et obstruent ea que in sup-
erioribus dicta sunt solutivus 2m reme-
stomaco primo epati et renibus et capi-
ti est hoc R. specierum dyatriompipereon et
dyambre ana ʒ. s. specierum dyarodon ʒ. ij.
granorum phisticorum ʒ. ij. mac. ʒ. i. garioph.
ʒ. s. mell rosati ʒ. i. s. zuccari al ʒ. v.
coquantur zuccarum cum melle rosato usque ad
spissitudinem et addito phistic per unam
noctem infusis in aqua absinthii cale-
facta et minutissime contritis cum aliis
speciebus fiat electuarium de quo patiens post pur-
gationem renis accipiat omni mane per duas
horas ante cibum quantitatem unius nucis mastica-
re degluciendo ipsum cum coclear et tunc
accipiat de eo per duas horas post cenam
Et consulo de eo accipiat post purga-
tionem autumpni bis vel ter in septimana horis pre-
dictis usque ad mensem februarii Ego enim
non dubito hoc esse remedium ad sanandum
ipsum 3m ad disposicionem stomaci est hoc
R. turbit albi electi ʒ. i. pulvis primo-
dattilorum ʒ. iiij. folliculorum sene ʒ. ij. cina-
momi ʒ. iij. mac. ʒ. ij. tartari ʒ. i. fiat
pulvis post subtil deinde commisceantur
omnia simul Et de hoc pulvere accipiat ʒ.
s. bis in septimana saltem tincte ante cenam cum
medio scutellino brodii ciceris aut vi-
ni vel aque cum zuccaro cocte calefactorum
Et post uti in ipso omnibus diebus vite su-
e et tempore quo assumit cirupos ad hoc ut r-
uenter remaneat fluxibilis convenient
usque quo percipiet se fore sanum educit in-
flata et omnes superfluitates humorales et
fecales a stomaco et intestinis Capitulum 3m
de remedys appriatis epati Licet in-
strumenta medicina in precedenti tractatu posita
magnam convenienciam habeant ad disposicionem epa-
tis huius viri nichilominus quia per longam
moram superfluitatum in epate suo frequenter
accidit ipsas putrere in epate et producere
ad febres sicut proximus tactas Ideo hic duo
scribam singularia remedia epati et febribus
inde provenientibus convenienta Primum reme-
R. syrupi de endivia ʒ. i. syrupi de eupat.
ʒ. s. aque cicoree ʒ. ij. aque feni ʒ. i.
misce et accipiatur pluribus diebus usque quo
urine revertentur in tinctura sua Et si vo-
lueris hoc dignum facere ex toto tuum magis
tunc loco syrupi de eupatorio ponatur tunc de syrupo
de acetositate citri et erit nobilius oportunius
2m R. reubarbari electi ʒ. ij. agarici ʒ. i.
claudarum dyaprunis simul ʒ. i. bibatur
cum ʒ. ij. aque eupatorii et tardetur abs eius
et alie obstruct reditus que in solutivis
sunt scripta predicta Quartum capitulum de-
scribit remedia renibus appropriata:

Apparuit ex primo tractatu quod hic vir non raro
incurrit dolores renum cum ibidem fixa
extendente et subito altinente et quod mala
complexio radicalis circa eorum est cum disposicionis
menerum in arenulas et lapillos Et pro-
hec quatuor remedia constribuuntur ei Primum
remedium ad infirmidium est quando iste vir per-
cipiet gravitatem in spina tensiones et ven-
tositates in intestinis rugientes et frequencia
urinandi cum paucitate eius et aliqua pur-
tione tunc statim accipiat hoc dignum R.
aque decoccionis vel sublimacionis ra-
dicum urtice ʒ. ij. benedicte ʒ. iij. cassie
nuper extracte de canna cum aqua mili-
solis vel saxifragie ʒ. s. misce et circa
totum accipiatur hora et regul observa-
dis omnibus que in solutis dicta sunt superioribus
2m R. granorum pinearum ʒ. i. s. seminis en-
divie acetose brusci et sparagi ana ʒ. i. s.
seminum milii solis minutissime contritorum
ʒ. vi. Seminis lactuce portulace ana ʒ. ij.
s. fiat pulvis post omnia subtil in cuius fine
ponantur vitri combusti ʒ. vi. deinde com-
misceantur cum dupla quantitate zuccari albi pe-
nerizati Cum ergo percipit gravitatem vel
tensionem in partibus renum et yliacis et pun-
tionem in urina et frequentiam eius tunc utatur
hac tragea semper de ipsa degluciendo
coclear unum ante omnem cibum Tercium
R. lapidis spongie et iudaici vitri com-
busti ana ʒ. i. seminis apii petrosilini dauci ana
ʒ. iiij. radicum saxifragie ʒ. iij. succi liq.
ʒ. i. s. formentur pillule cum succo apii de quibus ʒ.
vj. Et de istis accipiantur in aurora quinque
post quas bibat ʒ. ij. aque saxifragie
et de eisdem bonum erit accipere duas per
totam unam septimanam tincte ante prandium et ce-
nam aperiunt enim opilaciones epatis et renum
educendo lapillos turbos et arenas con-
venienter Quartum ut utatur confectione
de phisticis per xv. dies quando sentit accidentia
predicta accipiendo de ea duo frusta semper
in principio prandii et cene Quintum capi-
tulum de regimine capitis huius viri
tempore instancie dolorum eius Cum ergo
hic vir percipit dolorem capitis cum gravitate
sua et sompnolentia multa et pigritia
totius corporis et venarum grossicie et tensi-
one et rubicunditate parum capitis tendente
ad aliqualem obscuritatem tunc statim hora
electa fiat flobotomia de cefalica aut polices in
uncta per quam educatur sanguinis ʒ. iiij. vel v.
Et attendat quod si doleret dextra pars magis
quam sinistra tunc melius est flobotomare sinistra
et econverso dolente magis sinistra quam dextra
flobotometur dextra Mane autem sequenti post
flobotomiam purgetur cum ista medicina R. elcua-
rii rosati ʒ. i. s. electuarii indi ʒ. ij. boi pon-
deris misce cum medio cieto aque zuccarate
et cade et accipiatur et observetur post ipsa

Regule in alijs solutis frequent' tacte. Aliud iuvamen quod post evacuationem in mente datum per quinque dies instante ad huc dolore capitis applicentur ventose in loco alchatati lateraliter ad spondiles in tarnos partibus spatularum. Est autem alchatam locus ubi finis colli coniungitur cum principio spatularum. Ultimum iuvamen sedativum doloris capitis actualiter existentis et inveterati ab eventu eius est hoc. Rx reubarbari electi ʒ. i. mastices spice nardi ana ℈. i. dyagridij gr. v. salis indi gr. vi. pollipodij folliculorum sene tartari ana ʒ. ij. fiat omnium subtilis pulvis de quo iste vir in septimana bis cum fine quinque dierum paruum ante cenam accipiat ℈. i. cum modico brodij aut aque zucarate aut vini educit enim superfluitates fetales et viscositates colericas et melancolicas distrahendo eas a capite et non miretur aliquis si huic viro non describi pillas aliquas. Ipse enim nequaquam potest assumere eas. De ablucione vero capitis ipsius melius esset ipsam dimittere et uti frequenti pectinacione et fricatione mediocribus. Si autem non vult dimittere locum tunc faciat lixivium cum decoctione [illegible] maiorane et abluat cum eo caput cum sapone albo et exiccando ipsum in mediate post ablucionem. Hec sunt remedia optima pro ratione disposicionum istius nobilis viri. Gloriosus autem altissimo pietate sua dignetur ea in salutem ipsius ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium in quo nocumenta matricis renum epatis et totius capitis [illegible]

217

Ex hijs que michi ad questa respondendo scripta fuerunt et exeis que innotata preter predicta accepi manifeste apparet disposiciones huius domine multiplices et multiplicium esse membrorum. Primum nocumentum in matrice ipsius deducitur ex cursu matricis menstruorum corruptorum ab ipsa emanancium quorum ipsorum fetor substantia et colorum varietas ostendit quod eius ab ea tam longo tempore potuissent evacuari menstrua qui magnum nocumentum in ea fecerunt etiam si per colligantiam a diversis membris incepissent egrotare matrix. Secundum nocumentum apparet in renibus eius et lumbaribus partibus interioribus et exterioribus et in nervis et ligamentis predictarum parcium accidisse dolores enim in partibus illis perseverantes ostendunt. Tertium est corporis eius debilitas a mala complexione ipsius corporis frigida et humida naturali sive ipsa per colligantiam a matrice processerit sive propter nocumentum generale ipsius accidit. Quartum est in capiti totaliter ut credo quod consistit et adfixum in capite nocumentum a mala complexione predicta eveniens dolores enim et alia que preterea michi narrata ostendunt caput mecham epar renes notabiliter lesa quorum membrorum aliorum nocumentum a matre contingere potuit propter colligantiam quam habent ad omnia predicta ut clare legi potest xxia 2e [illegible] versus finem.

Unde ex omnibus predictis scilicet Correlarium primum quod he disposiciones sunt multum vereende eo quia sunt pluribus membris communicate et per econtrarium iterum in eis fixe. Secundum quod tales disposiciones minantur huic domine difficultatem inpregnacionis ymo sterilitatem. 3m quod si impregnabitur hec mulier non feliciabitur fetus ymo abhorcietur. Quartum quod si fetus pervenerit ad partum naturalem impossibile erit ipsum sanum oriri et permanere. Quintum quod sive in abhorsu emittatur fetus sive in partu naturali cum maxima dubitacio est et spes pauca de vita matris in eis. Sextum quod cura huius disposicionis cum tanta accidentium varietate et multitudine est multum difficilima propter quod sequitur ymo quod oportet magnam adhiberi attencionem in cura huius mulieris ut nunc sequitur.

Regimen bonum huius domine ut habitet aerem camerarum et loca clara et sicca nobilia a decursibus aquarum et locis stancis et ab aspectu septemtrionali elongata et evitet cibaria frigida et humida viscosa et oppilativa ut bletam spinachia citrulos atriplicem lactucam endiviam et similia. Et evitet cibos multe alimentationis ut fenugrecum petrosillinum brodia omnium leguminum. Et caveat a lacticinijs et lacticiniosis cibis a caseo recenti et molli. Et evitet etiam brodialia excellenter humida et pinguia et caveat a cibariis ventosis velut cepe alio raphano et consimilibus. Alijs autem utatur omnibus modo suo. Et carnibus utatur laudabilibus et presertim silvestribus ut capreoli leporis perdicum avium minutarum et domesticis laudabilibus ut vitellinis castratis et agninis assatis. Et utatur frequenter valde pullis collumbinis et comedat carnes salitas porci domestici vel silvestris et caseus aliqualiter salsus dulcis vel acetosus est ei bonus. Oleum olivarum confert ei butirum vero non et mellita cibaria et sunt utilia. Vino vero utatur albo vel rubeo et semper limphato cum 3a vel 4a parte aque extraccionis calibis in qua et aqua [illegible] consilio quod coquantur omnia cibaria que comedit. Dormicione vero utatur plura magis quam brevi. Quantum potest caveat dormire supra spina sed prius super dextro deinde super sinistro latere se volvendo. Exercicium autem nullum conveniens est ei sive pedestre navale equestre vel vectigale fiunt sed loco exercicij sepe utatur fricacionibus tibiarum auribus et spatulis applicatis usque ad rubedinem aliqualiter autem. De qualitate vero assumpcionis [illegible]

Ciborum

ciborum abstinencia s' conveniens erit nisi ti-
meret casus virtutis Sed propter id melius est
ut cibetur quater in die parcendo ing-
-is bis solum comedendo propter quod caveat
a multa cibatione assumpcione ciborum in vice
una ne ex gravitate in stomaco et extra
calor in natus conculcetur a cibis Et similiter de
potu dictum est / Passiones etiam anime tris-
tantes ut angustia sollicitudo timor
melius impressiones ab ea evitentur ymo
bene sperando quieta et iocunda per-
maneat salutem enim prospere obtinebit
Et hec de regimine per sex res non naturales
dicta sufficiant Regimen aliud per
medicinales inventos et instrumenta magna
indiget perscrutacione et non minori sollici-
tudine Sed propter multitudinem occupacionum solum
modo scribam ea primum que mihi utiliora
videntur et erit remedia sex infrascripta
Primum remedium est ut usque ad duos
vel tres dies in aurora hic domina accipi-
at in terram pocionem cum aqua decoccionis vel
distillacionis matricarie tepidam et dormiat
post ipsam per horam cum dimidia et tunc
bibat ciatum unum aque cum zuccaro cocte
et calefacte et post illam tardet cibum si-
cut per unam horam Erit autem medicina
talis Rx bindecte ℥ iij electuarii indi ℥ ij
ß misce Secundum ut post istud electuarium
die in mane sequenti accipiat hoc digestivum
Rx. sirupi compositi acetosi sirupi de calamento ana
℥ vj aque endivie et matricarie ana ℥ j
ß misce et tepidum accipiat post quod
tardetur cibus per tres horas Tercium
ut postquam accepit diebus octo digestivum
mane in mane sequenti purgetur cum istis
pillulis Rx pillularum fetidarum pillularum
de yera composita ana ℥ ß formentur pil-
lule septem cum electuario rosato et assu-
matur in mane hora et condicionibus
observandis omnibus que scripta sunt in primo
remedio minorativo Quartum ut post-
quam hec domina accepit digestivum si tercium si-
revit eius non est bonum largius omni sero
vel saltem 2o sero accipiat unam de istis
pillulis et iterum eisdem potius uti usque quo
erit perfecta sanata de eis accipiendo j
omni 3a vel 2a vel 1a die secundum quod venter
eius erit bonum aut male fluxibilis in mane te-
ante cenam et est earum descripcio talis Rx
pillularum alefangiarum ℥ ij specierum bindecte
℥ j sal indi ℈ viij opoponacis mollioris
℈ ij formentur pillule de omni ℥ vij cum
succo foliorum endivie Quintum ut post
purgacionem 2am hec domina incipiat u-
ti isto electuario de quo omni die bis ac-
cipiat s. quantitatem unius coclearis in au-
rora qua accipiantur sirupi et tardetur
cibus ad minus horis quatuor et 2a vice
de eodem electuario accipiat coclear medium

per duas horas ante cenam deglutiendo
ipsum et bibendo post ipsum 4am partem
vini boni et bene potentis albi Est autem
ipsius electuarii descripcio hec Rx specierum
diacalamenti ℥ j specierum electuarii de-
liqui' descripcionem autem 7o cum suam parte
specierum diambre ana ℥ ß sirupi compositi aceto-
si zuccarini ℥ viij zuccari albi ℥ iij
fiat electuarium Ultimum instrumentum ut hec domina que
accipit predictum electuarium omni mane
per tres horas ante cibum sedeat in dolio se-
mipleno in tercia decoccione tepida ita quod
aqua pertingat usque ad umbilicum et
moretur ibi per 3am partem hore Cuius de-
scripcio est hec Rx gallarum cupressi numero
xxv gallarum quercus perforatarum numero
xl spodii summat quinque minuti corallo-
rum rubeorum ana ℥ ß aluminis crudi ℥ j
mente garioffilate origani ana m. ij
coquantur omnia in sex situlis aque
usque ad consumpcionem 3e partis aque du-
abus remanentibus et de hac decoccione
fiat ut iam dictum est

Spectatissime et generose domine Comes
Hanc scriptura apparet declaracio disposicionum ge-
nerose domine consortis vestre et modus providendi
securior et utilior quam hic potest Et si res
prospere felicitabit deo laudes inmortales
offerendo semper Sin autem reservabatur de statu
suo fortasse uberius providebitur ei ad gloriam
et laudem summi omnipotentis dei Amen

98

Rx nobilis d. marinus la-
borat disposicione mala et
verenda satis videlicet pectoris
plenitudine et anhelitus
coangustacione proveniente ab
anima flata inviscallaginosa secundum ma-
iorem partem et vitrea sub dominante que
ambe congregate sunt in pectore primum
per colligranciam a capite propter defluxum
membrorum que fluunt et defluunt ad pectus
Et ex aliqua parte istarum materiam diutur-
nitate temporis commorantes ibidem conuerse sunt
in materias vitro colliquate siles Pectus enim
eius non est tante potencie ut materias tante
quantitatis sensibiles vel insensibiles expellere
possit eo et digerere digestivo in nocitivo
convenienti Unde propter multitudinem ipsarum fa-
ciunt solutionem continuum vel extensionem
et malam complexionem que ambe excitant
ad expulsionem earum materiarum prius quam convenienter
digerantur Si autem materie tales persistentes in corporibus
generentur per viam indigestionis aut secundum
partem effundantur a stomaco vel ab epate
non convenienter digerentibus propter debilitatem sui hoc
non videtur dubitabile quin satis racionale vel

magnā partē harū mē̄rū gnari in
cpē suo pp debilitatem in eo cōstitutā
a multitudine mē̄rū que in cpē suo
habūdant vnd gnant[2] pp iaz malaz
cōplexionez flatū ppue dicta sicut ī stoº
et in capite eius gnant[2] multe mē
flate equinoce et nō vē dicte flēs
Ex quib) omib) concludit[2] dispōz huius
viri ee multū verendaz pp multas rōs
Prima racio quia ē egr̄ᵈᵒ toti cōplexioi
huius viri cōtraria qm̄ cōplexio eius nālit
ē cāda et egr̄ᵈᵒ fr̄a mā̄r 2a quia h̄
egritudo cōtrariat[2] nāli dom cpat ipius
quod ē cadiz et humidū taz r̄n me
dij in spē q̄z r̄n medij in gnē 3a qa
ipā est contrariā etati huius viri est
enī consistens 4a quia ē cōtraria exā
cō huius viri quod sat laboriosū 3
5a quia ipā est pendēs a mā̄ multū
qm̄ mā̄ pauca nō poss̄ caput eius
et pectus tā cito taz vehemēt r̄plere
et tohartie q̄z cito fiunt ei h̄ catā 6a
quia ipā ē egritudo ledens tā mēbrᵃ pn̄ᵗᵃ
s̄ cerebrū pp plenitudinē et gnōz egrā
mē̄rū flatuoz in eo vt dictū est tercia
quia q replet h̄ mā̄ cor nōbilr adhe
reaz quia ledit nōbilr cpar et cū h̄
stomacū ut in p̄cetī cāº dictū est Vltia
racio quia egr̄ᵈᵒ iam diu pseuāt
et cronica fc̄a ḡº a mā̄ fr̄ia cōrā
colliḡ 2a affō 3to istius Senes fune
rib) plerūq̄ nūq egrotāt pp q̄d vltº
corrc̄ cōcludit[2] q istē nōbilr viz mul
tuz prīpt) et sollicit) ee debet ī sui
pcuratoī ut in iuscq̄tib) apparebit
Igit[2] pro sui regimine pmittendū
est et sut iter Pimū regimē q̄ istē
vir pcaueat s̄ ab assūpcione multa
ciboz et potuū in q̄ntᵗᵉ contiᵃ pmo
melius eēt ei ptiri vnā q̄ntᵗᵉ ciboz
et potuū in tres vites q̄z in vnica ul'
bina cibacōn accipē de eis 2m q
nullū cibū deglutiat n̄ prius bn̄ mas
ticatum Tciuz q eutet cibos fr̄os et
humidos uiscosos et oppilatiuos exemᵐ
ut pisces pastiles albi multu vsus lac
tuce portulace blete pomacie z silⁱ
uz Quartū q eutet cibaria acuta e
uaporalia et fumosa ut sūt cepe a
leuz raphanū que nō tangat uel
ualde raro et paru ex eis accipiᵈᵒ
Quintum q eutet gn̄a oīa gnoz le
guminū 6tuz q effugiat cibaria
oīa actu fr̄a vaporosa et fuale cor
ruptiua ut lac colostrā capita lactᵉ
et oīa ex lacte cōdita 7m q effugiat
fruct) oīs et ppē crudos pira ceā
cocta non accipiat nisi in pūo vsu
et q̄ntitate De potu at attēdat q
n̄ bibat viᵐ ī multa q̄ntᵗᵉ set assūptuz
Sz parū et sepe bibē melius est ei. Vi
nū aūt cōuemencius est ei medioc̄r
dulce clarū et aromaticū cū aqua as
terne confractū in estate cruda ī yē
me aūt cocta melioz eēt ei. Vinuz
aut rubeū clarū et aromaticū parū
p ponticū ul' brustuz melius esset ei
quia nō cita euaporale Vn̄ quia cū
ponticitᵗᵉ sua cōtrariat[2] digōni et uia
rū cerebri et pectoris oppilatiuz est
iō dimittendū Sz eligat[2] vinū ru
beū ul' sub rubeū declinatū parū
ad dulcedinē rubeū et claro vinū
aut zebolitū melius est ei cū aqᵃ
confractum quia cēbrū nimis grauat
et cū hoc fuale p vrine uias pcipitat
mā̄s secū educendo. Vinū at romaⁱ
cū nō est laudale ei et ppē qm̄ h̄t q̄
titatē resine et aliaz gūmaz ppē
a quia mīs calefādō et colliquādō r
mā̄s facit eas ad caput euaporare
Aceti aut vsus cū aromatib) z alijs
condimēt) cōrē pot Et agresta cōptr
et succus aranciorū Et vinū citonio
rū et succus limonū et hec omia be
neplacēt Effugiat et longā morā
in aere fr̄o et humido et ppē calligioso
et stacōz sub flatū venti meridional'
post flatū venti aquilonaris et cōº
De modo aūt sue dormitōnis attē
dat q nō ponat se ad dormiendum
nisi transeat hore due aut saltez vna
et media et dormiat capite sat' e
leuato et nullo sup spina decūbēdo
pmo pūs sup dextro latere reuoluē
do se sup sinistrū Et effugiat coy
tū q̄ntū pot et ppē sup cibo factū
usq̄z ad sex horas De accidentibus
aūt aīe eutet furōz et iracūdia et
tristiciaz multaz et consilia Et hec de
regimine rerū nō naturaliū dicta
sufficiat De regimine at instadorū
medicinaliū decez michi vident[2] fo
re obsuanda quorū Pimū remedᵐ
ut adueniēte 8ua die mensis no
uēbris de primo futuri vsq̄z ad ie
cius fiat isti viro flōmia de basili
ca brachij dextri p quā educantur
sanguinis ī iiijºʳ ul' quinq̄z z n̄ plures
2m vt die ī mēte sequē flōmiam
euacuet[2] cū hº inuōratiuo Rc pilla
rū aurearū et de yera magna añ ʒ
ij formēt[2] pille vij ul' 8 cū claua
o rosarū et accipiant[2] p duas horas
ante diem et tarde[2] cib) usq̄z ad ho
ras sex p horaz vnā añ pmittendo
assupcōz vinū scutellum brody pul
li macri 3m vt die ī mēte sequē
pillas accipiat hº dig̃e in aurorar
tardiuz cōtinuādo p dies octo Rc sirupᵒ

de bisanciis s[i]rop[i] de calamento et deliqui-
cia an[a] ʒ ß aque citoree violar[um] [et] mel-
lisse an[a] ʒ j mist[ur]e Quartu[m] ut post di-
gestiu[m] istud cuatie[tur] cu[m] h[oc] eradica-
tivo R[ecipe] electuarii indi ʒ ij elly d[e] psilio
ʒ iiij utriusq[ue] auari ponder[is] bibat[ur]
cu[m] modico vini albi calefacti [in] aurora
fiat[que] de ipso condicto[n]ib[us] que s[cri]pte s[un]t
s[upra] de s[u]pillis s[upra]d[i]c[t]is Quintu[m] R[ecipe] aloes epa-
tici electi ʒ iij agarici polipodii an[a] ʒ
ij pulpe collogntide ʒ j reubarbari
electi ʒ iij ʒʒ spice nardi sal[is] indi an[a]
ʒ ß fundant[ur] in succi rosaru[m] et edim-
e an[a] ʒ ij et consu[m]ent[ur] in stupha calida
sepe agitando us[que] q[uo] excicati fuerint
succi deinde 2a vice sup[er] effundant[ur] eis
succi maiorane ʒ ij et iteru[m] excitent[ur]
ut p[ri]us et 3a vice iteru[m] sup[er] fundant[ur]
eis succi sciriole ʒ ij croci ʒ ß et ex-
iccent[ur] ut p[ri]us De hac g[ratia] m[assa] fiant
pille ex omni ʒ vi quib[us] utat[ur] omni fe
quiq[ue] dieru[m] accipiendo una[m] S[ed] p[ri]ma
accipiat [in] mane ante cenam 2a[m] vero
p[er] duas horas post cenam [et] ita quolib[et]
procedat ab una ad aliam et potit uti eis
toto t[em]p[or]e vite sue in qua[m]cu[m]q[ue] regione
inclinate contingat ip[su]m e[ss]e Et si ve-
ter eius no[n] e[ss]et bene largus t[unc] quo
assu[m]it s[i]r[o]p[u]m s[upra]d[i]c[t]u[m] potit accipe[re] de eis
omni 3o s[er]o una[m] paru[m] an[te] cenam ut
dictu[m] est In ist[is] e[nim] pillis latet virt[us]
confirmandi et reducendi sanitate[m] suam
mundifica[ndo] pectus caput stomacu[m] et
epar eius Sextum ut iste vir assuescat
sepe saltem in [ebdomad]a bis v[e]l ter accipere
unam [in] mane radicem ʒʒ viride electi [et]
post qua[m] careat cibo horis ad minu[s]
quatuor Septimu[m] ut postq[uam] fuit purga-
tus p[er] totu[m] mensem marcii ad minus 3b[us]
vicib[us] in [ebdomad]a cu[m] vadit ad lectu[m] accipi[at]
coclear [unum] xilobalsami conditi mich[i]
bibendo post ip[su]m Octavum ut usq[ue] ad t[em]p[u]s
in c[on]c[ordantia] precedenti assignatu[m] bis [in] [ebdomad]a
totam caluariem capit[is] puluizet cu[m] hoc
puluere R[ecipe] ligni al[oes] ʒ j mac[is] ʒ ij stic-
ados maiorane origani an[a] ʒ j Rosar[um]
spodii sandalice an[a] ʒ j ß f[iat] om[n]i[u]m p[er] se sub-
til[is] puluis deinde co[m]misceat[ur] diligent[er]
Nonum R[ecipe] sp[eci]er[um] aromatici rosati de-
scriptione Gal[eni] ʒ j trociscoru[m] de ros[is] et de spica
an[a] ʒ ß zuccari al[bi] lb ß cu[m] aqua violaru[m]
fiat confectio in rotul[is] magnis de qua post
cibu[m] accipiat q[ua]ntitate[m] rotule unius p[er]sone
et s[em]p[er] in diebus in quib[us] no[n] assu[m]it zziber
conditu[m] de quo s[upra] dictu[m] e[st] Ultimu[m] istorum
q[uod] iste vir sepe assuescat facere s[i]c fieri ab-
lucione[m] pedibus usq[ue] ad inguina ante
cenam cu[m] aqua calida decoctionis violar[um]
rosar[um] an[a] m[anipulum] ij calamenti origani sticu-
dos an[a] m[anipulum] j q[ue] bulliat [in] multa aqua usq[ue] ad

c[on]sumptione[m] 3e partis et utendo h[oc] regimi-
ne Altissimi omnipotent[is] gra[tia] restaura-
bit et confirmabit sanitatem suam ad
laudem omnipotent[is] dei Amen

Consilia collendissimi
viri d[omini] heynrici dignissi[mi]
Cancellarii Illustrissimi
principis d[omini] duc[is] Heynrici
bauariensis [et] summarie

continent[ur] [in] distemperie 4or membrorum
p[ri]m[u]m e[st] stomac[us] eius 2m pect[us] 3m est
caput 4m e[st] epar cu[m] renibus eius no[bi]lis
Prima dispositio est distemperies sto-
maci ad frigiditatem et humiditatem cu[m] multitu-
dine mat[eriarum] flatuosar[um] que mucillagino-
se et aquose sunt ad no[n] interce no[n] sub-
dinates Hec aut[em] cognosci p[otes]t p[er] multi-
tudine[m] sputamis et saliual[is] humidit[atis]
aquose et mucillaginose plenitudo
stomaci p[er] lubricitatem q[ui]q[ue] supvenientem
p[er] obtusione[m] appetitus Cui dispositioni q[ua]m
ipsa preualerat sup[er] alias infra dicendas
prouideat[ur] ei cu[m] assumptione c[on]fectionis d[e] 3b[us]
piperib[us] qua[m] s[cri]psit Gal[enus] ad omo[n]te[m]
descriptione 3a de qua accipiat p[er] duas v[e]l
tres horas an[te] cibu[m] ʒ j et bibat p[os]t ip-
sam 4am p[ar]tem ciati vini subtil[is] ard[enti]
et bene fumosi 2o huic dispositioni pro-
uideatur ungendo to[tu]m stom[a]c[u]m ex hoc
unguento R[ecipe] oli de mastice ʒ ij oli de
mirto ʒ j oli d[e] costo ʒ j ß piperis al[bi]
et longi g[ra]nor[um] paradisi ciperi st[ir]ac[is] cala-
mite an[a] ʒ j resine electe ʒ j garo[fi]l[o]r[um] me-
ce mastic[is] cinamomi an[a] ʒ ij galie [et]
muscate ʒ j ß cere q[uantum] s[ufficit] f[iat] ungue[ntu]m bu[m]bis
cosu[m] de quo magna pecia ponat[ur] su-
p[er] toto stomaco calefacta et portet ea[m]
ibi semp[er] 3o prouideat[ur] ad hanc intentio[nem]
q[uod] iste vir c[on]suescat in aurora radice[m] u[nam]
s[ecundu]m mensura[m] digiti minor[is] de zizebere
viridi electo et bono no[n] bibendo n[e]c co-
dendo post ip[su]m saltem p[er] horas tres 4o
prouideat[ur] ut iste vir saltem omni [ebdomad]a bis
degluciat ʒ j tyriace andromaci bone
et electe cu[m] ʒ j aque mente aromatice
que garofilata d[icitu]r calefacta Quinto
ut iste vir saltem omni fine sex dieru[m]
recordet[ur] accipe[re] modicu[m] an[te] cena[m] pil-
lulam una[m] de sp[eci]eb[us] descriptioni[s] Mesue in
antidotario 2a dispositio huius viri est
mala c[om]plexio cerebri frigida et humida depe[n]-
dens a multa m[ateri]a fla[tuosa] que i[n] eo e[st] cau-
sa augmenti ipsius male c[om]plexionis [in] cerebro
no[n] minus q[uam] ista mala c[om]plexio sit generatiua
vapor[um] flatuo[sorum] et c[on]gregatiua ipsor[um] [in] capite
p[ro]uiam in digest[ionem] [et] h[a]c q[ui]de[m] mala c[om]plexio potuit

128

ee causa pma et original' nocumenti sto^a
licet credaz ego q mala dispositio stoma-
ci maior fuerit causa et pmaria nocu^ti
capit^s q^z cruso. Color enim faciei ad albe^re
inclinat^s spitudo et tinctura capillor
bonitas ingenij et opomz virtutu ssi-
tiuar interior inclinat me ad creden-
du q nocu^ta que in cebro apparet m-
g^s p colligantiaz q^z p ecntiaz existat
in eo. In cura itaqz huius dispositois
et si omnia reme^a malaz dispoz stoi
rectificancia declata in pcedenti ca^o et
capiti confue possent tn pro capit^s dis-
pone ta sollempnia pona adiutoria.
Pmu remediuz. R^o mac^s ʒ j. garo^s
folij cubebar gnor padisi an ʒ j.
ambre oriental' ℈ iiij. ligal' ʒ j. capho-
re ℈ s. rosar ʒ j. pul^z omnia pst dinde
ligent^z i pano de grana retorto et se-
pe odoret^z. 2m R spem dyambre et
dcamiso dulci an ʒ j. ligal' ℈ j. cmisce-
antur in sl et de hoc puluere salte m
ina ter sup aspgat^z tota prora capitis
a p^o capillor usqz ad summitez capitis
p medium anterior^s part^s capit^s p q^or di-
gitos platitudine et cu pom^z 2^s pulu^s
cu pectine deponat^z pmo. 3m R spem
dyambre et dyamusa dulc^s de sp cde
t uic 1° can. s^ta p^a aut salte messue
in antidotario distictioe pma an ʒ j. s.
ligal' folij maiorane scte pulegij bet-
tonice an ℈ ij. zuccari al' ʒ ij. sz^o confic
ʒʒ. viridi lib s. fit elctu de quo cottidie
omni sero cu uadit ad lectuz p spatiuz
unius mens p duas horas post cenaz
deglutiat ʒ j. s. et erit remediu excel-
lent' confortas capiti suo. 3a dispositio
que in ho^c viro lesa est est pect^s eius q^d
quide mag^s ht nocutu colligantiaz
ad caput et ad stomacuz q^z p ppria ipi
ecntiam. Magnitudo enim pulsus cu eq^a-
litate sat conuenienti frequencie ut ue-
locitas signi^at potenciaz virtut^s et ne-
cessitatez no multuz auctaz neqz diminu-
tam. Et quia no appz in eo manifesta r-
plenio neqz coharctatio fcro sat racona-
le est cocludi spacositatez pectois ploem
et cor a nocu^to mez no ee multu le-
sa neqz e appz pmitas aut dimissio i pl-
su que significat debilitatez virtutis
pulsatiu' cordis. Et pari rone cu no ap-
pareat magnu nocutu in uelocitate
frequentia diuersitate et puitate an-
helit^s io appz pectus et pulmoz a mul^te
miez no esse valde oppssa. Et ppe cu
nocutuz si quod appz in pectore no est
pseuerans. Pp hoc itaqz concludedu est
q multo spuiti cu excreacon ul' rasca-
con emissi cu scoma ul' graui^te anhe-
lit^s cu rugitu et motu i cauo pectoris
pcept^s significat mas a capite ad ptus
defluxisse mag^s q^z q in pectore genite
sit pp ecntiale nocumentu cordis ploys
et dyaflamat^s qd' confirmat^z quia no-
cumenta talia mag^s eueniut et frequentat
in eo in sero et post tps dormicionis q^z i
alijs tprib^s itaqz cu appulit a et multi^ne
sputi agrauat^s. Puidea^z s^r hoc triplici re-
medio. Pmuz reme^m ut p duas hoas
post cenaz et p horaz ante cenaz et i au-
rora accipiat ciatu unu hui^s decoctio
calefacte q mas diget mundificab^t et
diuttet a pectore. R radicu ungule
caballine et enule an ʒ j. yreos ʒ j.
capillor vener^s passular ligr rase
an ʒ j. s. ficuu pinguiu numero octo m-
adenda incidant^z et coqunt^z i lb. viij.
aque usqz ad consumptoz medie^t. Sz cu
pona^z in fine decoctionis tm ʒ j. s. dei-
de cole^z et biba^z ut s^a. Secundum reme^m
pectori appatu e ho^c. R penidiar ʒ j. s.
loch d' pino ʒ ij. coquet^z sl lento igne
cu ʒ iij. pdicte decoctonis usqz ad boaz
spissitudinez. Et de ho^c sepe teneat paci-
ens in ore suo quantez unius grani fabe p-
mittendo ipm dissolui et ad pect^s des-
cendere sine masticacoe aliqua. Tertiuz
Vt si vir iste nobil' p hec duo remedia
no alleuiaret a tussi pmo inquietarz
ipm tuc accipiat hunc potuz post quem
no dormiet n^i una hora tm immediate
post ipm et tardet cibu ad iiij^or hor^s v vj.
Cuius descripcio e hec. R mucillaginis
sebesten ʒ ij. cassie mu p ppte cu aque
capillor vener^s ʒ j. agarici electi ℈ j.
ʒʒ. gr. vj. incorporent^z omnia et bibat^z
totuz cu ʒ ij. decoctois in ho^c ca^lo scripte
hoc enim conuenienter mundificat pect^s et
lenit tussiz et ipm quietantez reddit.
Quarta dispoitio paciens hgt viri
sut renes eius in quib^s inuenit^z distem-
perancies ad caliditez nobilr intensaz et
siccitatez que remissa est r^o calidi^tis
nisi enim eet multo^do hui^t epis et ad ho^c
multi^do epat^s a mia fla^ta augmentate
in sanguine pp multiplicatoz illor flatu
in stomaco p uia indigestonis fcam te
inbende^z in renib^s siccitas no minor ca-
lite pp hac i^z calitez renu me flate
excoquut^z in eis et conuertitur i arenas
et lapillos et sut cu eueni^t doloz et
augmenti ipor in renib^s quor quidez
doloz dux assigna^z causa. Una qeda
e mala coplexio cadida ipor renu vehe-
ment et subito pmutas et alteras
eos. 2a uo e extensio nulla facta i eis
ab arenis et lapill' pp qd' no e mirale
si dolores illi st valde fortes qui hnt
utraqz duar carum efficientiu doloes
uz mala copleccoz cadaz subito altantez et

solucõm ipo2 ɔtinuit pdcaz Vn oz q
iste vir sit sollicit in rectificacõe renu
in apeide et mudificacõe viaru suaru
ne ita frequenter in eis arene et lapilli
multo tpe pmaneat in eis Et i mudifi
cacõe etiã meat9 muccillaginosi q
multiplicant in eis. Pro quoru ɔple
mito qnq3 ɔscribo medicamina qp̃ta
Pmu medicamẽ ℞ aque eupatorij
ʒ ij aque capilloru veneris et saxifra
gie aa ʒ j s. bibant tarde cu zuccaro
omu ina zb dieb ɔtinuis i aurora
2m ℞ cassie fistule cu aque saxifragie
ʒ j s et bibat in aurora et tarde cõe
dere p qnq3 horas post ipsaz Tertiu
℞ fisticoru mudatoru ʒ iiij anisi fen
Seis pastinace domestice et silvestre g
noruz mil solis aa ʒ ij. infundantur
fistici in aqua capilloru veneris p diem
naturalez demde ɔtudant minutis
sime et coquat cu sufficienti qñte zuc
cari al et cu speciebus pdictis fiat ɔfectio in
forma ʒ j s de qua semp accipiat
tru vinuz aa cibu p spaciu vnius mensis
Est eni optima i mudificatõ renes a
lapill et arenis et a matericb muc
cillaginosis qui fiunt in eis virtut qua
ɔminuit lapis qui est in renib 15ma
3a collidunt Quartu cu instancia do
loris maxima ℞ pillaru de yera ma
iori pillaru de bndicta aa ʒ s trocis
coru stelle descptõe Avic 7o can. ʒ s for
ment pille vij cu syrupo composito
acetoso et accipiant p duas horas
aa diem et tarde abi assupto p qnq3
horas post eas 7m et ultim ℞ spice
nardi dauci carpobalsami seis apij
et petrosi aa ʒ j s. Semis acetose citore
e straiole et cuscute aa ʒ j 3. mulij so
lis ʒ ee capilloru veneris radicu sax
ifragie aa ʒ ij mell rosati syrupi ɔpoti
acetosi aa lb s. lapidis spongie lapi
dis iudaici et vitri cobusti aa ʒ ij.
zuccari al lb s fiat elm de quo paties
diebus alijs post assuptoz aquaruz
q3 tarp in aurora accipiat coclear vnu
et tarde ɔmede quator hore in hotn
stat fudamitu curõnis oiuz fe dispo
sicõiz suarz Post hec aut vir iste
abstineat ab oib cibarijs frigidis
grossitudine et viscositate sua oppila
tiuis et ventosis velut st fercula pas
talia nervose et cutanee cicaliuz p
tes pisces viscosi et in lacunis vl pa
ludestrib viventes gnia leguminu
rizuz lac et fercula lacticinia et
caseu mollez et viscosiuz et frequente
vsu aa fen. petrosi et oiuz diure
ticoru Et euitet potu vini grossi
ɔturbati sive fuit nigru sive albu

Et caueat a potu ceruisie de ordeo sal
tem dulcis multu et similiter ope euitet
aque frigide potuz. Silr effugiat vsu
vinu valde salsaruz et vnctuosaru Et
caueat et comestioe fructium frá
ce stiptici tte et stiptici tte sua oppilantiuz
et ingrossanciu humores ut st pira
citonia gnata ciria nespula sorbe et
silia Pret h aut vtat cibis et potib
alijs libito suo Et caueat et a coytu
frequentato et ppe sup cibis et a longa
dormicõn sup ppria et felicitatibz vita
sua auxio divine potẽcie cui semp sic
referant gre i mortales ad laudes
omipotent dei Amen

Enerosus et prudẽs ado
lescens marcus d'neno
de Celebria vrbe vicẽti
na pat est ceu frequenter
vni egrotacie que dup x
e vz mala ɔxione febrili et mala
ɔxione cadit toti corp ab epe suo co
municata etiã pp alias causas inferius
recitandas dolore capit obtalmia
et ventr stiptici tte pat e no raro mo
lestari pp qd indiget qnq3 regimine
no soluz pservatio s et curativo ut i
posteru ondet Est aut hmu viri nal
disposicio colica agnacõe et no du a
tpe pmutata licet pp vehemẽtez ca
liditatez epat pat st tristic int
colicatatez ad hustaz i etate d'elia
cina ut colligitu e 2o tegni i tract
de signis hitudis corp c 10 decide
te nero Eius nalez ɔx oz et colicaz
ex pluib mostrari pot p o quide qa
tactu caliditas eius pcipit cu acuitate
i omib partib et max e ei epar 2o
quia hitido eius vle e gracil et tac
tu pcipitur siccitas cu caliditate et co
lor eius ad citrinitatez rubedine ɔfirat
taz est declivus et capilli capit eius
et corp nigri et solidi st nobilr et e
homo velox in cursu ad iraz et pas
siones animi facil cp apphensio et
mobil in aia et passionib ut non
vent eius ad stipticitez nale iclinat
nisi ad oppositu pducat facil altacõ
venti a frite pp raritatez eius Silr
et frequens sitis cu amaritudie oris
apparz in eo et puls velox et freqs
et magis frequentius q3 pug et medio
cr et vrina eius in tinctura nobil
elevata a sub ignea vsq3 ad croceaz
et igneaz Et qm hora sigra nobilit
magra st so exeis deduct mat lapss

271

notabil' ꝑ quod correctione concluditur quod hic
vir non indiget regimine conservativo sed
ad melius reductivo Natural' enim complexio
colica ut multum a mediocritate elongatur
servari debet sicut ista que multum lapsa
est ad melius permutari debet Et sequitur 2o quod
instrumenta quibus regendus est iste vir non
debent esse calefacientia et exiccantia lapsu
i similia primo debent esse permixta ex cali-
dis conservantibus et ex frigidis corrigentibus
colericitatem intensam Isti sunt sermones
colligendi 3o tegni capitulo 1o Si non permu-
tare volumus sed ad melius reducere etc. Et
2a primi capitulo de regimine corporum humanorum malas
complexiones et partim 4a primi capitulo 2o et plures
alibi At non item quoniam iste vir in compositione
sua valde rarus existit et sanguis co-
lericus vehementer evaporabilis est et corpus
et sua caliditate intensa notabiliter alterabit
omnium partium in quibus multiplicatur et ad quas
effunditur Ideo per hoc fundamentum est facile in-
dere primo per quod hic vir aptus est incidere
frequenter febres colicas interpolatas et continuas Ma-
teria enim multiplicata in epate et suo receptaculo aut
quia vehementer alterando virtutem aut per
aliquam de causis oppilationibus in epate non fit
debita evacuatio frequenter putrere potest
et febres predictas efficere Et si quidem ista materia
colica ibidem absque putrefactione conservetur ma-
lam complexionem calidam in toto efficere potest
alterando spiritum et sanguinem toti corpori
communicatos Et colligitur 2o ex predictis quod
si predicta materia multiplicetur ad intestina fa-
ciliter potest facere solutionem colicam et si per vi-
as urine ardorem in eis facile producere
poterit Et sequitur 4o quod si hec materia eva-
porando capiti vel subaliter ibi per pulsa de-
ciderit cephaleam calidam generabit in
ipso Si autem ad partes oculorum feratur multiplicata
6o in oculis obtalmiam colicam efficere
posse Et si aliqualiter multa et incrassata
retineretur circa partes gutturis in eis fa-
cile potest producere squinantias colicas que
notabiliter suspecte foret Ex quibus omnibus
in unam summam redactis apparet quod iste
Generosus adolescens paratus est ad
omnes istas egritudines primo ad febres continuam
colicam et interpolatam 2o ad malam
complexionem calidam et siccam totius corporis
aqua semper ut plurimum neutraliter af-
fligitur neutraliter decidente noviata
3o paratus est ad fluxus ventris colicos
4o ad dolores ventris acutos 5o ad
punctiones et ardorem urine et fortasse r
ad excoriationem 6o ad multiplicationem arenu-
larum et contingenter ad lapides in re-
nibus 7mo paratus est ad sodam colicam
8uo ad obtalmiam consimilem 9o ad
squinantiam colicam 10o ad veredas pectoris
dipsos et ppe s' cataricas colica materia

capitum capiet ad pectus et ad pulmonem
Et tu considera quia hec omnia facile sunt
de mira lia intelligenti theoriam et practica
sapientie medicinalis Et sequitur ultimo
ex predictis quod iste vir magna indiget
diligentia et non minori solertia sui re-
giminis quod in sequentibus duobus capitulis
principalibus apparet Capitulum secundum de
regimine dispositionum huius viri per debitam
mensuram rerum non naturalium Itaque pro
convenienti regimine huius viri eligatur
locus habitationis remisse caliditatis Ut per ipsum
et per alias res non naturales consimiliter men-
suratas conservari possit naturalis eius complexio
Et quoniam remissa calitas intense caliditati ap-
plicata remittit et refrangit ipsam
ideo res non naturales primi gradus caliditate et
siccitate in corpore humano productive eruunt
huic corpori ratio eligende conservant enim
naturalem caliditatem et siccitatem corporis et
ipsum ad melius permutare possunt per causam
predictam fugiat enim mansionem camere aspectui
meridionali et occidentali subiectam
Caveat ab aere calefacto et propter suffo-
cato in cameris et diu rebecto sicut a
fumo et carbonibus non respirato artecto
et omnino evitet vestes excellentes calefac-
tionis et propter que sui ad lesionem confer-
tissima compressione coartant membra et
maxime renes et ylia et pectus et
caput eius convenienti tectura custodiat
per quod non laudo in ipso capellum palearum
neque capellos de lana et propter suffultos et
propter dossibus variorum sua caliditate et pon-
dere caput vehementer lendentes ut in ole-
unt hodie fantastica iuvenum tectura
qui magis opinione vana et aliorum se-
quela habet talia capitis ornamenta ges-
tant magis quam querentes utilitatem propriam
sicut et de testande sunt vane mulieres
que in hac nostra etate caput earum nim-
mium ornamentis fere tricliquidis Post hec
autem et mansiones travcas et fluviis
aquarum propinquas evitet per vehementem
frigiditatem et humiditatem talium locorum De a-
bis autem pariformiter dicendum est quod omnia
talia alterantur cum hiis que caliditatem et
siccitatem refrangere possunt Panis igitur
eligatur purissime farine huius tritici dierum
non plurimum multum fermenti quam consuevit
et parum salis coctione non adhuc vel
torrefacti qui est tristitudo de si ad hus-
tus fuit Et evitet frequentem comestionem
de pasta vel de farina confectorum ut sunt a-
lagane propter non fermentate De carnibus
accipiat eas que sunt levis digestionis et
boni nutrimenti cum cognitas evitando
ex eis vetustas et macras et solidi et
duri corporis ut sunt antique galline capo-
nes anseres et vetusti porci apri et volati

lia omnia in aquis degentia dimitte
debet nisi etate iuuenilia et pingui[s]
corporis fuerint quorum condimenta peracto[s]
intelligo semper refrangi debere cum por-
tulaca cucurbita endiuia spinachia
bleta lactuca crisoloctana et consimilibus
Carnes uero salitas in multo usu non he-
at neque aromatizatas speciebus calidis condita[s]
ut pipere zinziberis galanga nuce muscata
ta gariofilis croco et consimilibus saltem in mul-
ta quantitate posita et conueniunt ei in usu fre-
quentiori elixe quam assate et precipue multum co-
refacte De piscibus placent michi flumi-
ales omnes pisces et lacunales nisi uisci-
di fuerint velut sunt grosse tinche et angu-
ille Cancri uero non displicent in Sa-
lita uero pisces non multum habeantur in usu
nisi longo tempore in acetoniacerati De
herbis uero placent michi omnes que te
calide non plantis ut petrosillo ruta men-
ta feniculo abrotano ysopo et consimilibus
non multum et frequenter utatur in vituperio
caules in eo et precipue vehementer coctos
De leguminibus non placet mi sicut cicera
rubea et alba et fasoli precipue recentes
et panicum et ordeum et risum hec omnia
sunt ei utilia Lac uero non est vituperale
in eo et precipue cum pauco vino commixtum et
colostrum etiam et recocta sunt ei utilia et
omnes cibi lacticinei si lacte cocto condi-
ti fuerint laudantur ei Acetum uero agre-
sta aranxia et acria omnia bene placent
michi et precipue confracta cum brodiali-
bus pinguibus et croco et cinamomo
que due species in eo laudantur magis quam
altere Ideo piperis gariofilorum zinziberis galange
et similium non sit ei usus Oleum uero oli-
uarum melius est ei quam butirum Adeps
porci colata placet De fructibus
laudantur ei suis temporibus pruna cera-
sa auellane amigdale pepones et
anguirie quamvis et ficus recentes et uue
Reliqui uero fructus ut tribules cu-
cumeres et pira mollia et difficilis
digestionis ut atoma nespula et casta-
nee et sorbe dimittantur Persica tamen
et granata dulcia et precipue cocta sunt
ei utilia De Potu uero utatur vino al-
bo vel sub rubeo odorifero non transcendente
etatem unius anni ad dulcedinem inclinati
ut sunt vina senensia centilensia et con-
similia bene placent Vina uero nigra
grossa conturbata mali odoris et
viscosa dimittantur et precipue que orta fu-
erint in montibus valde lapideis et
precipue gipseis. Caueat autem summo opere
ab usu aquarum fluuialium sic urbis
Sunt enim aque grosse gipseales et
magnifice ledentes stomacum et opar
et precipue in hac complexione et habitudine qualis sua

[Margin: et muza poma et pira dulcia]

vehementi raritate propter quod meliores
sunt aque puteales laudabilium locorum
et meliores omnino aque cisternales que
inter alias existunt digestioni faciliores la-
xatiue humidificatiue et apritiue et
quantum autem ad exercitium dico quod primo quod
iste quidem vir nobilis omnino effugiat extra
fortia sui cum intensione et extensione
Exemplum primi ut impetuosam equitationem
equi effrenis et mali gressus et con-
quassatiui multum Exemplum secundi ut exerci-
tium longo tempore perdurans Naturalis enim
complexio huius viri et habitudo non incli-
nat hunc virum ad exercitia talia et
precipue post cibum Propter quod Ciuiles occu-
pationes exercere melius est ei quam rura-
les et venationes et cursus vehementes
et equum gradarium paruarum equitationem
et non effrenum et in summa magnam
sue uite occupare partem in quiete me-
lius est ei quam in exercitio De modo
autem vigilie et sompni cauet ex-
cessus in vigilando primo sompni pro-
lixitas amplior est ei conuenientior
quam excessus in vigiliis De modo autem
succurrendi complectioni preuaticate
videbitur in 3° capitulo Sed quantum spectat
ad quantitatem rerum non naturalem Iste vir
accipiat mensuram cibi et potus quam
stomacus eius sine dolore tensione
et fluctuatione conuenienter tollerare
potest et numquam comedat nisi percipit
stomacum eius aggrauantem passim partim ci-
bi eleuatum esse Etiam nisi naturalis ap-
petitus inuitauit ipsum ad comede-
dum et bibendum et non concedat ciba-
ria diuersa multa in mixto et precipue in una
mensa Sed sufficiunt fercula duo vel
tria et illum accipiat cibum sine ma-
sticatione optima et longa sic illum
potum accipere debet paulatim et non
impetuose degluciendo ipsum Pro
alta uero re non naturali effugiat iste
vir tristantes animi passiones ut an-
gustiam iram furorem et non persistat in me-
ditatione obiectorum multe impressionis
ut timoris mortis ut in lite et similium
Hec in summa est ei regula necessaria
in conseruando et defendendo in tali specia

Capitulum 3m de regimine huius viri
per medicinalia Hoc capitulum in mul-
tas partes diuidendum est In primo enim propono
pono regimen persuadendi eum ab euentu fe-
brium et aliqualium acutorum casum si iam
euenerit In 2° tangetur regimen
prohibendi euentu diarie colerice in ipso
In 3° praticabitur regimen prohibitionis stip-
ticitatis ventris In 4° ondetur aliqua
persuatiua ab euentu et multiplicatione
arenarum et lapillorum in reis In 5° ...

psuare ab ardore et punctione vrine et ex-
coriatione eius In 6o procurabit modus de-
fendendi eum a secunda colica In 1o ponet
regimen future et presentis obtalmie In
2o tangetur aliquid de regimine precura-
torum Et nono et ultio memorabo quedam
instrumenta prohibitiua destensionis menbrorum ad partes
Pro complemento primi conuenient
faciunt omnia de regimine rerum non naturali-
um predicta que necesse psuare possunt ab euen-
tu colicarum febrium Instrumenta sunt que mino-
rant coleram nostram et precipitant eam per vias
inferiores tenendo epar et uenas apertas
conuenient et sunt quinque instrumenta quorum vsus
altinatim fieri debet Primum instrumentum Recipe succi endi-
uie domestice et siluestris et taraxacon
vel cicorea et succi uiolarum et rosarum ana
℥ ij aloes epatici puluizati ℔ ß masticis
ʒ j croci ʒ ß reubarbari electi ʒ j sal indi ʒ
j ß infundantur omnia subtiliter puluerizata
in predictis succis per biduum in umbra Post
hec exponantur radiis solis frequenter mouen-
do ut exiccentur vicibus de hac autem materia fiunt
pille ex omni ʒ vi de quibus accipiat omni
fine quinque dierum vnam parum ante cenam
Et potest etiam de eis accipere omni fine xv
dierum ʒ j per horam vnam et ß ante diem
et tunc tardetur cibus horis sex vel quinque
Secundum Recipe specierum confectionis de seibus
ʒ j specierum dyarodon ℈ iiij zuccari al ℔
ß fiat confectio in rotulis pondere ʒ de qua ac-
cipiat in principio mensis marcii usque ad finem
mensis septembris saltem ter in septimana ro-
tulam vnam in mane ante cenam Et sic
etiam de ea accipere ante prandium bonum esset
ei Tercium Recipe olei nardini olei de mas-
tice ana ℥ j seminis endiuie et acetose et
spodii ana ℈ j coniungantur in mortario
Et de hac medicina saltem 3bus vicibus
in septimana vngatur tota spina a furcula
spatularum inferius et ylia et ypocondri-
um dextrum cum tepido existente Quartum
ut accipiat scariolam cicoream et folia
recentia eupatorii parum Et cum eis sal-
tem bis in septimana faciat salatiam cum albo
aceto et acuto mixtum Quintum Recipe dya-
citoniten ß zuccarini ℔ ß seminis aceto-
se cicoree adianti pollitrici et capillo-
rum veneris ana ʒ j ß Accipe de hac con-
fectione duobus diebus successiuis inter-
mediis in assumptione alterius confectionis ante
prandium et cenam rotulam vnam per ʒ si-
cut vtatur predictis anno vno aut mensibus
viij adeo fortificabitur virtus eius quod pote-
rit vti rarius et quando indiget Ad dy-
arriam colicam Approximo quod ea que scripta
sunt in particula precedenti psuare possunt
ab euentu dyarrie colice precipitando per vias
vrine et uentris mediocriter Si autem propter ali-
quam causam contingeret accidere multum materiam

coleram ut stimulando virtutem et acuen-
do sanguinem ut fieret causa fluxus co-
lerici tunc prouidendum est triplici instrumento
Primum instrumentum Recipe reubarbari torrefacti
mediocriter ℈ ij dyaprunis simplicis
ʒ vj mane citoniorum ʒ iiij misce totum
et in aurora accipiat cum ℥ iij aque
ordei subtilis et tardetur cibus eius per quinque
horas Secundum vt iste vir cibetur fustulis
factis cum brodio pedum vitulorum vel arie-
tum ex tortellis de semi super ponendo ʒ ij
sumach puluizati Sunt enim tortelli de
semi panis bistocti conuenient et non com-
bustus Tercium Recipe mane citoniorum arom
℥ j aque extinctionis calibis ℥ iij aque
sublimatorum gallarum cupressi ℥ j misce
et tepidum in aurora pluribus diebus
assuatur usque ad sanitatem acquisitam
Ad stipticitatem ventris Posset autem
contingere ut propter dominium colere et siccita-
tem eius positiuam et priuatiuam ab
eius calide resoluendo procedentem cum tamen ex-
siccaretur humiditas glandosarum carnium
meseraicarum et aliarum partium vt patet illud
acquiretur vehemens corporis stiptici-
tas ut frequenter accidit et tunc apparet quod
colice meri multitudo in intestinis non fit
est causa fluxibilitatis ventris pungendo
et stimulando virtutem intestinorum ut scri-
bitur prima primi capitulo de humoribus Et tunc
huic stiptici subueniri potest triplici istorum
Primum instrumentum Vt si apparuerit intensa
rubicunditas in vrina cum grossitudine
substantie eius statim aperiatur saluatella
dextre manus posita inter medium et
auricularem digitos licet ut plurimum
inueniatur inter auricularem et annularem
directe et educatur sanguis ℥ v vel
4or secundum mensuram plenitudinis et pru-
denciam contemplatoris Secundum Vt conetur
medicus precipitare materiam per vrina vias
dando in potu aquam decoctionis cicoree
eupatorii absinthii apii et succos ear-
undem optime aut saltem cum predictis aut sine
vel detur in potu sirupus compositus acetosus
de seminibus vel de radicibus cum aqua eupa-
torii que calida est et sicca in primo et aqua
anguine que frigida est et humida in fine 2i
Tercium Vt detur in potu aque lactis ℥ iiij
cum ℥ j ß succi taraxacon hoc non est
instrumentum leniendi precipitans materias colicas
per vias ventris et vrine memoranda cum
in hac parte quod pille 3e multum conuenirent
in dispositione ista De psuatione ab a-
renulis et lapillis Cum autem vir iste
percepit in ylys et posterioribus partibus
sub costalibus grauitatem dolorem et ten-
sionem tunc poterit concipere multitudinem are-
narum vel lapillorum in predictis partibus
et precipue cum vrina fuit tenuis clara igitur

ul' acrea Cur ergo huic dispoi subueni
endu est triplici instro Primum instrz
Vt pluribus diebus ante cenaz et prandi
uz comedat salaticiu ex foliis saxi
fragie pipinelle que est spes eius et
herbe saimamide que est 2a spes eius
et capillorum veneris h enim oia d' pont
arenas petala turbos et lapides a p
dictis locis 2m Rx lapidis linci lapidis
iudaici et lapidis spongie an ʒ j cina
momi elci ʒ j s rube tinctorum vitri
combusti an ʒ ij zuccari al lb s fe
confectio cu aqua saxifragie i rotulis
ʒ s et accipiat an cenaz et prandiuz
rotulam 3m ut tpe isto viz iste acci
piat oim mane ʒ ij de istis pillulis
fructuum edere recentiu ul' siccorum ʒ j spe
ciez fustini ʒ s vitri combusti ʒ iiij
cu succo apii fe pille de omni ʒ vj 7
sit carnis usus iuris De preseruatione ab
ardore urine et curone eius cum eue
nerit Ardorez aut in viis urinalibus
futurum 7 actu existentez subleuare et tolle
re ut duo istra sequentia Primum instrz
Rx seminis portulace ʒ j endiuie lactuce
scariole acetose an ʒ j s seminz comunz frigidorum
ʒ j papaueris al ʒ j s penidiarum ʒ ij
zuccari al duplici ponderis omnium fiat
dragea de qua iste vir tpe isto ante
omnez cibum semper deglutiat coclear
magnum Secundum Rx granorum alkakengi re
centium ʒ j succi apii siue succi sanmurion q
est apium campestre an ʒ j oli nardi
ni ʒ iiij olei de scorpionibus facti p
de cottonez ʒ ij misceantur hec omni
a et diligent' conquassentur et exposi
ta soli teneantur diu d' hac ergo materi
a cala inungantur partes renales os
mane et sero pluribus diebus et suppo
natur feutro ul' pell' d' coto calefacti De
dolore capitis colerico Dolor aut capi
tis colericus cu euacuationibus predictis suble
uari conuenient pot Si aut insistit vehe
mentior tunc fiat instrumentum quinque Primum
instrumentuz q fiat ei flobotomia de
cephalica dextri brachii ul' manus
cu signis mixtionis colere supius tac
te Secundum q saltez fiat diuisio cu ve
tosis scarificatis appositis spatiis dicti tierz
flobotomia et hec i mane 7 in augmento luis
lune Tertiuz q si dolor no fuerit ita
intensus teneatur prius diuisio cu ligaturis
fricationibus 7 ablutionibus pedum 7 manuum
Quartuz Rx aceti albi acuti ʒ j aq so
latori aque rosarum an ʒ j s oli rosa
ruz lb s croci ʒ j conquassentur h i mor
tario et infundantur pannum et bn expssi
si applicentur fronti temporibus 7 verti
ci capitis Si aut magna foret necessitas e
uacuandi cito materiaz propter multitudinem

et acuitatem eius et instantia dolo
ris et timerentur flobotomia aut ventose
tunc soluatur venter cu hac medicina et tar
detur cibus eius horis ad minus sex aut
descriptio est hec Rx dyaprunis simpli
cis ʒ vi reubarbari electi ʒ j aque lactis
ʒ iij misce et caduz accipiat i auro
ra Octauum accidens curat synatice
dispositionis euentus Cum ergo eger p
cipit quoque deglutiendi difficultatem
vocis raucedinez tensionez i gutture
extensioz et grauitatez i extremitatibus
faucium p hoc percipe pot merorum con
gregacionem in gargalione in quo retente
me synaticas dispos efficiunt ut quasi
zy colliduz et interiorum 7o huic ergo
dispositioni subuenire prius diuisios
et euacuatos iaz pdicte multotiens
Et cu euenerit iaz apata predicta co
pore iaz euacuato aut no multu ple
no existe tria sunt sollempnia instrumenta
ab hac dispon defendenda Prim
instrum Vt statim fiat pacienti flobotomia
ambarum venarum sub lingua hoc clari
si fieri pot aut quam hora cotigerit
egritudinem no dare inducias et p
cam educantur sanguinis ʒ ij ul' iij
2m Rx aque portulace plantaginis
an ʒ ij rob mirtum ʒ iij dissoluatur
omnia sit Et d' hac medicina actu
frigida sepe teneatur os plenum et aliquando cu
ea fiat gargarisma Est enim medicina
int' alias potentissima et precipue a p'o
usque ad 3m diem 3m Rx nidum vin
yrundinis foliorum malue et altee +
an manipulum j camomille melliloti an manipulum
ij f ordei ʒ iij croci ʒ j oli rosarum
ʒ iij oli de camomilla ʒ j fe emplastrum
subtile d' quo ps gule et colli actu
calido diligent' emplastrentur De
regimine no' ultio accidet s defe
sus me ad pectus offert omnia in stra
predicta diuertencia inducantia et cra
ditantia materias De prohibentibus uero
materiaz ad pectus optimum est gargarisma
i mete scriptuz 2m prile est vt se
pissime post cenaz deglutiat i
ul' sex grana mastic 3m et forcius
isto z hoc Rx dyacodon ʒ iij aque
sublimacionis gallarum cupressi ʒ j s
bibatur sepe tepiduz totum hoc diligent'
commixtum arcet hoc potent' et ingrossat
eas et cu consida Hec sunt que michi
necessaria videntur in regimine dispositionis huius
viri tam conseruatio quam preseruatio 7 curatio ea
rum et cu diligent' considera quia h oia sunt
subtilia et magne contemplacionis In hoibus
n' quorum complexiones et compositiones male
sunt necessariuz est uti no solum ardua theorica
et contemplacione i oibus sed etiam medicum et pacientem

103

multa diligencia et solercia 9tinue in preste
procuracionibus ad acquirendam sanitatem
et ad melius reducendam quam summus
omnium ille opifex consuare et concedere
dignetur huic viro ad laudes eius inmor-
tales Amen

Dolescens iste Antonius
de Bonegrano egrotat
difficultate anhelitus
que proprie dispna 9nominari
debet siue ipsa coroniam
appellare uel nocumentum
eum in eo est in inspirando magis quam in
expirando contingens et est nocumentum
penetrale egritudinem pectoris que est
mala complexio frigida et humida cum flamata
ma[teri]a mucillaginosa que profundatur in
paniculis pectoris in sua penetracione in-
gorata aquadam parti cula colere rubee
dissoluente colliquante et faciendo pene-
trare flema in predictas partes in quas
penetrare non posset per se propter uiscositatem
suam Est etiam egritudo huius viri non
parum per colligancia capitis ad pectus
a quo defluit aquosa et mucillagino-
sa materia flamata que inmergitur in pul-
monem et in cannulis eius et carno-
sa parte ipsius vnde non est mirabile si
nocumentum eius est magnificum et ex-
cellens licet enim medicine pectoris ex-
purgatiue facile aut habent vt expellat
materiam in pulmone conteptam difficile
tamen est materias in paniculis pectoris in uie-
sas cum excecatis membris educere et ex-
pellere propter quod apparet quod hoc non fiat nisi
in notabili tempore 9tinuando remedia
Et si ergo ex hoc fundamento cum nisi as-
sidue vtatur et sollicite remediis ex
creatis a rectificatis capitis ipse paciens
est ad empiam uel ad apostema pectoris
et ulteria partium predictarum et finaliter
ad ptisim Itaque regatur regimine quod
mic scribere ei petito in duo capitula
sequencia quorum primum faciet discursum
per a quius omnino se preseruare debet secundum
non capitulum discurret per medicinalia sibi
9uenienciia quorum tamen omnium si laudabilem
optabit effectum ultimum erit quod saltem semel
in mense faciat michi noticiam de
statu suo usque ad ver futurum. 1 ... ij.

Pro expedicione itaque primi capituli
Iste vir se preseruare debet a statione uel
mora sufflatu venti septentrionalis et hi-
tacullo camerarum tirenarum propinquis
curribus aquarum et habitet in locis cali-
dis ad notalem situ declinantibus Caue-

at a vestibus pectus 9stringentibus
et cooperturis capitis ualde grauibus vero
caput suum mediocriter in omni tempore efficiat
cum vi recte De cibis non teneat istum
modum videlicet quod effugiat omnia cibaria
acria et acetosa saltem in multo vsu set
dimittat cibaria acuta uel cum eis 9po-
sita ut sunt cepe aleum et compo[si]ta 9similia
Simili effugiat res acutas cum salsedine
multa Ergo item caueat se a rebus frigidis
et humidis ut sunt lactuce portulace
spinachia bleta et silia Item dimittat
uiscosa ualde ventosalia ut sunt lacte
pisces elixi Item dimittat ea que sunt
pectoris constrictiua ut pira multa et
proprie acria nespula et sorbas granata
nuces castane et siles Item dittat
pastiles cibos omnes Item totis fugiat
multi olei vsum sed loco eius vtatur oleo
amigdalarum dulcium aut butiro recenti
Item effugiat vsum omnium leguminum et
proprie elixorum et vsum lactis crudi Cortu-
cum cum rebus aomnibus et rebus aliis non
uitupero Vtatur pane recenti bene
fermentato non multum robusto et carnibus
castratinis vitellinis de agno de capre-
to de cuniculo de lepore et carnibus
pullinis de gallinis et anatibus iuue-
nibus Et magnus eius vsus debet esse
in comestione columbinorum elixorum et as-
satorum et auium minutarum turdorum me-
rulorum perdicum fasiani et consimilium Anti-
quas carnes et salitas omnes effugiat
In aliis aut cibariis habeat licenciam preterquam in
predictis De potu Item potus eius sit
vinum album subtile dulce magis quam brus-
cum in ponticum bene clarum et transparens
quod tamen in estate commisceat cum ter-
cia uel quarta parte aque decoctionis radicis liquiri-
cie et in diebus frigoris vinum commis-
ceat cum aqua cocta cum melle quantitatem
predictam Effugiat ex saltem per vinum
annum extricia forcia omni tempore et proprie
post cibum Et caueat excitari aliquo
excitacio in curiatio pectoris et capitis Et
caueat a uehemencia et frequencia coytus
vsque quo erit saniti restitutus Item non
comedat vnque nisi appetitus naturalis
affuerit Caueat comedere nisi cum opti-
ma masticacione premissa et item non
repleat stomacum cibo neque potu tante
quantitatis quod senciat grauitatem et fluctuaci-
onem in eo Dormiat aut distant a
cibo semper per horas duas capite eleua-
to Et caueat quantum potest ne dormiat
super spina primo prius iacendo super dex-
tro latere deinde reuoluendo se super
sinistro Et item dimittat dormicionem
diurnam si bene et 9ueniente dormiue-
rit in nocte ita tamen quod dormicio sua sit

p spaciū octo horarū ad minꝰ septē. Ul-
timo q̄ntū ad hoc dimittat sollicitu-
dinē et tristiciā et contemplatorē cu-
ras inutiles et timorosas et consolato a-
nimo et cū bona spe letetur et gaudeat
Pro conplemento uō c̄tᵉ cur̄ penes regi
p medicinalia hūc modū obsuet P-
mū regimen q̄ omī sero q̄n uadit ad
lectū faciat s' in vngi totā ꝑtē pector
et costarū anterius et posterius cū h°
linimēto pectorali calefacto saltē por-
cionē partē hore pectus mediocrit'
confricando Et sup ponat pannū de
lino ul' subtili binda leuit' inuoluēdo
Secūdū q̄ vtat' hac confectiōne de q̄ᵃ
semꝑ ante cibū distāt' ꝑ duas hōas
accipiat vnū frustū ul' duo Et bibt
post ipam cyathū mediū vini albi sub-
tilis dulc' et bn̄ aromatici Tciū
q̄ accipiat omī die ꝗᵃ starcōcū vini
specꝫ lenitiuā cū medio stutellio
brodij pinguis et post assūpcōē carū
inuete tenet Quartum q̄ incipiet ac-
cipē de electuario maiori omī mane
in aurora q̄ntitātē vnius nucꝭ inistate
cū dimidia deglutiendo ipm̄ absq̄
potu aliquo Si tn̄ sit infestaret ipm̄
bibat post ipm̄ cyathū s· aque mellis
Et de h° electuario itm̄ ante cenā parū
accipiat q̄ntitātē medie nuc' inistate
et de eodē ꝑ horā cū dimidia post
cenā degluciat q̄ntitātē vnius nucis i-
nistate Et continuet ipm̄ decē die-
bus continuis Quintum q̄ post x·
dies ꝑdictos accipiat omī 2° die in
aurora coclear vnū electuarij minor'
et ita faciet x· uicib' accipiendo d' ipo
omī 2° die ut dcm̄ est et tardet cibū
quatuor horis Sextum et ultimū
q̄ postq̄ continuauit elcm̄ mīg ꝑ x·
uices tūc incipiet accipē elcm̄ 3m
ꝑ alios decē dies tribus vicibus i di-
ē accipiēdo accipiēdo hora et q̄ntitate
qua accipiebat elcm̄ maius Hec
quidē omīa ad ministrata sᵗ ad expur-
gatorē mēriā que iā in pectore col-
lecte sūt ne ipe putresceret ibi ꝓpt'
pericula supius scripta Cū continuauit
predictas medicinas dieb' 3ᵗ opz
q̄ mittat in nuciū de statu suo te
enī puidebo de disposicōib' capit' et reme-
dijs sublimiorib' ad laudē et mag-
nificenciā sublimis dei omnipotentis
per infinita secula seculorum ∴

Fermentū est mixtū ex
farina aqua et sale cōpo-
situ subā molle ꝯuiscosū
sapore parūp acetosū Et
est de medicinis dulsaꝝ
partiū et calide et frigide
consurgentiū in eo ad purificandum
pastā ex aqua sale compositā Et ad
attrahendū mās humorales a pfūdo m-
broꝝ ad supficiē eoꝝ Est aūt in eo
calitas resultās ex farina frumēti
que calida ē in p̄mo et ex calite salis
Et est etiā in eo calitas accidentalit'
acquisita ex quadā leui putrefactōe
ul' corrupcōe furipo uō ē frītas con-
nal' ab aqua pueniēs et ē et in eo fri-
giditas accidental' pueniēs ex resolu-
tōne partiū calidaꝝ quarūdā farīe
s· et salis Et cognosciᵗ hec frītas ex
sapore eius acetoso Uñ m̄to d' q̄ ē
subā compoꝰᵗᵃ ex ꝯrijs vꝫ calite et fri-
giditate Est aūt ꝯpinnificatis pastam
et rarificatiō ꝓp calitē penetratoꝝ et inci-
sionem que pueniūt a sale cui tam
adiutoriū pbet aqua penetrāre faciēs
q̄m ipa aqua ē in omī mixtiōe pene-
trator bonus Acquirit et ex uiscositate
farine frumēti pcium tenacitatē q̄m
hunc ad pciū mixti ꝯtinuacōē sumat
sicut sicū excedēs ad ipaꝝ pciū dis-
solucōē facit ꝓp quod ex ipo farine
aque et sali ꝯmixto acquirit' ꝯpinni-
ficatō ꝑdicta et pciū omniū debita cō-
mixtio in fit que fermētacō d' Uñ
pasta rarior effecta pata ē mag' ad
penetracōē ignee calit' in eā Et q̄a
calite sit cū virtuali salis pte resol-
uūt' ptes mīte uiscose ꝓp quarū re-
solucionē rarior panis fit et lenior
et digōni melius dispoīᵗ Ex q̄b'
appꝫ q̄ azimus panis i· uō fermētat'
dict' aut male fermētat' difficil'
est digōni male penetracō et oppi-
lacōnis efficē apt' Et ex omnib' etiā
istis manifestū ē q̄ fermētū sup apos-
temata positū mās trahit ex pfūdo
et eradicat Ptes enī calide ꝯ incisiue
penetracōē augent et mē subtiliant
in vaporē ꝯuertūt' que mās ita dis-
positas ad supficie trahūt Sꝫ h° non
ē aliud q̄ mās a mebr' eradicare ꝯ
Et ex fundamēto et intelligi p' q̄ fer-
mētū pistoris mag' tēratū ē In ipo
enī pistores maiorē q̄ntitātē aq̄ īponūt
et sal' valde parū Et sᵗ 2° q̄ ex istis
solucio q̄ ē q̄ fermētū cū sale tortū
maturat apata que nominant' cla-
ui et aperit ea Et sᵗ 3° q̄ q̄n īfun-
dit' fermētū ī aqua cū modico spodij

croti et zuccaro tabarzet per spacium trium
horarum deinde coletur Et de illa aqua
detur in potu infantibus cum sint febricitan-
tibus sedat cito febres et sitim Et sequitur
ultimo quod fermentum trium aut 4or dierum
mixtum et dissolutum cum aqua et colatum
addendo 3am partem vini albi subtilis
et bene clari mediocriter dulcis provocat
lac pauloante recetum incidendo dis-
solvendo et sanguinem ad mamillas
convenienter penetrare faciendo Ad laudem
dei omnipotentis Amen.

Spectabilis et Generosus vir
d. Johannes basilio certat
doloribus provenientibus a
mala complexione frigida et humi-
da cum materia flegmatica mucil-
laginosa et aliqualem vitrea in vertebra in
intestinis lumbalibus interioribus et presertim
in loco renum et alchatin Et hec quidem
mala complexio superintenditur quoque cum forti
et veloci alteratione predictarum partium et cer-
tum solutione continuitatis extensiva in eis
de qua dubitandum est ne oppilatio is-
ta que a predictis membris fit et impedit-
tis membris et in nervis orientibus
amictha fiat apa quod esset satis timendum
et suspectum propter compositionem et substantiam
membrorum predictorum propter quod solli-
cite instandum est ad curam predicte dis-
positionis que multo tempore duraverit
ne adhuc prolixior et suspectior fiat Ab-
stineat itaque predictus vir ab usu cibo-
rum frigidorum humidorum ut a bleta spinachi-
a lactuca endivia cicorea etiam alac-
te et lacticiniis cibis et ab usu multo
piscium et presertim elixorum et a pastillis ci-
bis a carnibus nervis et panniculosis
partibus carnium Et caveat et a potu
vini rubei grossi et a potu aque sim-
plicis vel vino immixte Et caveat et
ab usu pirorum pomorum castanearum
et dactilorum et consilium Et caveat
a decubitu longo super spina Et fugi-
at equitationem et frigus et leviter coop-
eriat partium spine vino bene calidam
consuevit ipsam Primum remedium de
rebus medicinalibus ut fiat et fieri
omni 3o die cristere in hunc modum Recipe foliorum ble-
te et caulium ana m. j. melliloti cam-
mille ana m. ij. cartami polipodii
ana m. s. coquantur in lb. x. aque usque ad
consumptionem medietatis deinde colentur
et colature illi quatuor ciatorum su-
per addantur infra s. benedicte electuarii de
bacis lauri ana ʒ ij. zuccari rubi cassie
fistule ana ℥ s. salis communis ʒ v. olei de se-
samo et liliorum alborum ana ℥ s. misce
et totum accipiatur in sero per horam ante ce-
nam Secundum Recipe pillarum fetidarum
℈ j. pillarum de yera composita ℈ ij. fiant
pillule sex vel septem cum succo rosarum et
accipiat eas in aurora postquam accepit
duo de cristeriis supradictis et tardet post eas
cibum horis ad minus sex Tercium ut
post assumptionem pillarum supradictarum in aurora
accipiat hoc digestivum Recipe oximellis com-
positi ℥ j. sirupi de calamento ℥ s. aque
feniculi apii et absinthii ana ℥ j. cale-
fiat totum et accipiatur sex diebus continuis
Quartum Ut post assumptionem predicti sirupi
accipiat hanc medicinam Recipe electuarii
de bacis lauri ʒ j. elleborum indi ʒ iij. s. bi-
batur cum s. ciato vini albi subtilis ca-
lefacti hora et modis observandis qui
scripti sunt in pillulis precedentibus Quintum
Recipe olei de croco olei de ruta ℥ j. unguenti
arogon ℥ iij. incorporentur simul Et de
hoc omni mane et sero calefacto tota
spina diligenter inungatur a furcula
spatularum usque ad finem ipsius spine Et
supponatur panno calefacto et suffumige-
tur pulvere laudani et fiat hec in prin-
cipio post assumptionem supradictarum pillarum singula
die ut dictum Cum ergo hec omnia comple-
verit si sanatus fuerit continuet ad hunc
inunctionem quinque vel 6 diebus et assump-
tione duorum vel trium cristeriorum de predictis
Si autem non esset sanatus tunc faciat duo
sequentia remedia Primum remedium
ut accipiat caldariolum unum spalte et
cinerem de milio et calefiat ista duo
in fundo caldariole posita super carboni-
bus et cineribus ignitis absque flama
et ponat homo in sacculo magno
super quo decubat cum tota spina usque ad
tepefactionem predictorum seminum tunc ergo in-
ungat totam spinam a furcula spatu-
larum inferius ex unguento infrascripto diligenter
calefacto et superponat pannum calidum
ut predictum est Attendat tamen quod quando
facit inunctionem predictam teneatur tegu-
la calefacta ut unguentum melius pene-
trare fiat Unguentum autem predictum describo hec
Recipe olei amigdalarum olei de costo et liliorum
alborum ana ℥ j. olei de euforbio ℥ j. s.
pinguedinis ursi et taxi ana ℥ j. pingue-
dinis galline ℥ j. s. serapini sticados
costi mirre croci ana ℈ j. cere q. s. fiat
unguentum mediocris spissitudinis et cale-
fiat de eo tamen q. s. pro una unctione Ul-
timum Recipe aloes epatici ʒ ij. specierum benedicte
completarum ʒ j. sagapini oppopanacis ping-
wium ana ℈ s. fiant pillule cum succo apii
de quibus ʒ vij. de quibus possit accipere unam
omni 3a die parum ante cenam temporibus

quibus facit remedia p̄dc̄a omnia et
si vteretur eis ad huc p vnū mensez
licet eēt complete san9 eēt valde cōue-
niens et vtile ad laudez sūmi omi-
potent9 dei Amē

132

Ste honoral' iuuenis studens
i iure Ciuili laborat q°r acciᵇ
multū ꝑnnctibꝫ s' nocīūtū fu-
turū licet mō defectō nō mul-
tū notablr̄ affligat Primū accidēs ē
nocumentū stomaci eius a frigiᵗᵉ pro-
ueniens et humiditᵉ ꝓ quod impedi
notablr̄ digestiua eius et gnant et c̄-
gregant in eo ventositᵉˢ multe stōto
et intestino multū nocitiue Cū g° pa-
pit ista accidencia vtar istis 2ᵇ reme-
dyis Primū remediū q' vno mane acci-
piat hūc potū ℞ electuaȳ indi ʒ ij el'
tuarij diasene ʒ iij misceāt cū ℥ ij
aque mēte calefiāt et tardet cibū z
sūn horis ad mīn9 quinq; 2ᵐ vt por-
tet sup stomaco suo hoc cerotū ℞ r̄
sine ℥ j laudani ℥ ij mastic9 ʒ ß ga-
riofil ʒ j cū sufficienti qūᵗᵉ cere ff
cerotū stomacale 3ᵐ vt semp ant
cibū accipiat rotulaz vnā huius c̄fec-
onis ℞ sp̄ez electuaȳ de lignal' ʒ j
speciū dyacimim ʒ iij · zc decocto zuccari
℥ iiij cū aqua mēte ff c̄fectō i rotulis
cum z Secundū accidens eius ē hu-
miditas multa capit9 ꝓ quā implent
ventriculi eius notabilit' et corrupunt
operacōs suaz inferiorz tali accīti cūz
remedyis Primū remediū q' omī 2°
sero qū vadit ad lectū accipiat vna
pillaz de yera simplici 2ᵐ q' sero int'
medio eadez hora accipiat ʒ iij elec-
tuaȳ dyambre fcī cū melle rosato 3ᵐ
q' sup prora capit9 puluizet oi sero
ʒ ß puluis gal° a supiori p̄te frōt
usq; ap summitez capit9 p latitudinem
q°r digitorū Tertiū accidens ē frequēs
oppilatō splenis et epis eius cū multitu-
dine ventositᵗᵘ que congregant i eo
ex mā flaca et mlia mixt' Cū g°
molestat istis accidentibꝫ p quinq; dies
c̄tinuos in aurora accipiat hūc potū
℞ electuarȳ dyacalamenti ʒ j ß pulueris
aromaᶜⁱ ʒ ij aque scolopendrie ℥ ij
calefiat totū sīl et tardet cibꝫ horis
ad mīn9 quinq; 4°ᵒ sit vt partes sub-
costales later9 sinistri oi sero qū vadit
ad lectū et mane qū surgit vngat
cū h° vngto calo ℞ oli de capparibꝫ
oli de yrcos aū ℥ j tamarisc scolope-
drie seis agni casti seis rute amomi

aū ʒ ß cere q s ff vnguētū molle Et
postq; fuit in vnct9 sup ponat vnū
panū infusū in aceto bene cū expssū
et calidū Quartū accidens ē pmuta-
tō c̄plexionis epis ad frīᵗᵉᶻ et humiditez
ꝓ quā iste vir ē effect9 macer et dis-
coloratu9 ad albedinez vbi solebat ee
pinguis et colore rube9 ꝓ qd' vtat
istis duobꝫ remedyis Primū remediū
q' saltez p duos menses omi sero ac-
cipiat q°r ul' quinq; summitates maru-
bȳ cū modico aceti ante cenā 2ᵐ
q' omi sero post cenā accipiat vnaz
rotulaz huius c̄fectōis ℞ speciū dyaro-
don ʒ j speciū electuarȳ de lignal' ʒ ij
zuccari al' ℔ ß et ff confectio cū aqᵃ
absinthy Abstineat aūt a multitudine
piscū cibis pastilibꝫ et lacticinyis a
leguminibꝫ a caseo molli ablect9 p̄pma-
chia et omi cibo actu et potencia Et
bibat vinū bonū odoriferū et potens
Caueat oīo ab vsu aque qūᵐ p' ad
laudez omipotent9 dei Amē

ODICUM DUBI-
tale ē ne ista dnā Gñō-
sissima incurrat aborsū
ꝓ dolores instant' mo-
lestantes eaz et ꝓ flux⁹
menstruū que euacuate sunt Etiaz q' mo-
tus earūz fuit visus fine q̄rti mensis
ad huc etiaz ꝓ instanciā aer9 frigid-
simi Sz qualitūz ab altissimo c̄cedat
subueniendū ē ei s'm r̄las et reme-
dia i ta quoz Primū instrumū ut ipsa
regat ex pte ciborz et potuū s'm qui
alto consilio iā diu scptū ē ei sup ad
ill' q' sepe in cibarys suis coquat pe-
des vituli et porci recētes Prima reg'
q' p spaciū decē dierū semp in fine
sue cibatō d'glutiat vnū granū h9
gūmi qd' s' mitto 2ᵃ q' quātū pole
ē dimittat omez motū cor is et exerci-
ciū max° peditandi p scalas 3ᵃ qūᵐ
ad hoc q' vinū eius sit nigrū ul' rube-
uz grossū bene saporosū et dimittat
alba vina pro quibusdā dieb9 2ᵐ
instrumētūz q' hec dnā Generosa
p' i prīo sue cibacōis accipiat de hac
confectōne que s' mitti tm̄ quāta est
qūtas medie palee lindenaū Tertiū
q' omi die nāli fiat s' in vmbō a me-
dio spatularū inferi9 p totā sp̄ma usq;
ad fine cū h° vngto qd' ut mitti
bū calido leuissime cū fricādo et supp°
panus calid9 suffumigat9 cū ignis thur-
Quartūz q' si eadez dnā nō eēt vetro

bn fluxil' tnc omi die accipe potest
de ho electuario quantitatem quinque ʒ an ab ũ
tunc et si p assumptionem tante quantitatis
vent' remanebit medio et lapsus
sequatur modum istum Si aut indebit
nimium fluxil' tnc de ipso accipiat
rarius ut omni 3o vel 4o die aut sal-
tem accipiat minorem quantitatem ex eo Et
ad huc si p quantitatem assumptam vent' ei9
non fieret bn fluxil' tnc accipiat de
eo parum plus secundum discretam convenientiam
quousque inveniat vnam quantitatem p quam
vent' eius permaneat mediocrit'
fluxil' Vltimum instruit q' si contigeret
q' prefata dna maneret aborsum tunc
accipiatur electe maluasie metreta v-
na et buliat in ipsa de ho pulverem
quantitatis mediocris cortices nucis Deinde
in predicta ma infundatur pannus de grana
et bn calidus supponatur inferiori parte ma-
mille sinistre subradice ei9 Et at-
tendatur q' hoc remedium est s' valde
conveniens et ut ante partum in partu
et post partum Nec sunt remedia
securiora et vtiliora que in hac dis-
positione fieri possunt ad laudem omnipote-
tis dei Amen

IC NOBILIS ADOLES-
cens veronensis egrotat se-
da i dolore capitis magno
qui apud grecos cepha-
lea nominatur et est dolor medietatis
anterioris capitis pertingens usque ad
frontem pvenit aut dolor iste partim
p colligantiam ab epate ad caput partim
p essentiale nocumentum cerebri in quo in va-
luit mala complexio calida cum domi-
nio colere citrine facte ex mixtione
flatis aquei cum cola rubea q' maxi-
me in cerebro eius generet' p ma mix-
tionis colere delegate ab epate ad ca-
put et flat' aquei in venis parvi-
culorum cerebri habundantis sive hec
ma plus in epate generetur ex conmixti-
one duarum materierum predictarum ad-
miniculum non tollitur ex ho tm qn ego dico
sit p colligantiam et p essentiam denomi-
minanda qd' est appz demonstrari pos-
se qm est disenasia epatis p cibos
vel alias causas nobiliter incedit do-
lor in capite et e conuerso dum bn dispositur
epar manifeste remittitur dolor capi-
tis p qd' appz q' cura huius dispositionis
dependet ex rectificatione epatis et
mundificatione cerebri et confortacion
corum amborum sunt Signa aut vltiora
hanc dispositionem notificancia non est necesse
hic adducere qm res est p se nota si
diligent' perquirantur signa a tactu
capitis et epatis accepta et a pulsu
intenso et veloci frequenti et in temporibus
percepto Et ad hunc accia sici amari-
oris et sputo alu ad salsedinem lit-
levem aliquantum ad amaritudinem tedentem
etc de aliis p quod regendo est iste
regimine conveniencie ut in sequentibus
inuit apparebit Eviter in statione in loc-
calidis et vehementer siccis Sed aer eius
declinet ad levem ca liditatem et bn eve-
tatus existat et elongatus a ceribus
aquarum et convalium et alorum recenter
traneis et antiquorum edificiorum et
caput eius in nocte saltem levi coop-
tura tueatur Et caveat a statione
aquilonaris venti precipue quia re-
cludit poros et inas in cerebro co-
firmat fugiat et hic vir cibariatis
rebus acutis condita velut rapha
cepe aleum et consimilia Et dimittat om-
ia que humores coris excitant et in-
flamant velut croca pip et reliqua
aromatica calida et caveat ab vsu
rerum sua multa evaporacion implean
cerebrum velut sunt leguminia lac bro-
dia pinguia et fluctum multitudo
et dimittat et vistosa 4o pilancia
epar et venas p que intenditur cali-
ditas in membris p prohibita evectacoz
Salsa et cibaria multum non sint ei co-
veniencia In reliquis habeat licentiam
suo modo dimittat et quantum pt extra
et fortes motus tam aiales quam corpora-
les et precipue super cibo vero convenientius est ei
saltem quiescere vsque quo erit sani-
tati restitutus qd' cito erit ei In modo
aut sue cibacionis morose comedat
et non impetuose deglutiat cibos et po-
tus absque congrua masticacion et
quia colericus est non confert ei absti-
nencia longa ne inflametur epar
Sed conveniencius est ei ter in die comedere
mit' cenam et prandium aliquid accipi-
endo circa horam xx quam abstinere superflu-
e aut quam bis stomacum multo cibo re-
plere et potu In dormiendo tempus
expendat decentes ne p multas vigi-
lias aial' virtus debilitetur et cerebrum
eius ad excitationem producatur q' sit cau-
sa attractionis materierum ab inferioribus membris
ad se ipsum p qd' temporibus decentibus lau-
do s' dormicionem p viij horas in nali
die fienda magis quam pauciori tempore
laboret dormire De passionibus vero
aie quam iste vir complexione colericus est et
ht inas hudrales facile accenden les io
cintet aie accia qb velox et vehemens

motus ponitur in spiritibus et hu(m)o-
ribus ut sunt ira furor iracundia velo-
citas fortitudo conturbati sermonis et in
summa omnium horum accidentium existit in-
temperies propter quae cor et pectus vehementer
inflamentur et producitur ad hanhelitum
magnum velocem et frequentem propter quod
correlarie concluditur quod iste vir perfectus
existat in assumptione potus vini saltem
fumosi et valde potentis et adhuc tem-
periem in urinae ponat et frequentia co-
eundi. Haec enim fortasse produceret ipsum ad
antiquam sodam vel cephaleam tamen maiorem
et maiorem accidentium productiam. Ponat
itaque regimen huius cephalee per viii° rime
congruis temporibus administranda ut hic scribitur.
Primum remedium quod iste vir adveniente
medietate septembris purgetur per hunc
modum. Recipe syrupi rosati ℥ j syrupi compositi
acetosi ℥ s. aque acetose aque absinthii
cicoree et absinthii ana ℥ j misce-
antur. Recipe pillularum cochiarum et de reubarbaro
ana ʒ s boni ponderis cum electuario rosarum
formentur pille septem et accipiantur in uno
in uno mane in aurora dormiendo
post eas per horam unam et post iiii horas
ab assumptione earum bibat ciatum j aque
ordei zuccarate calide postea prandeat per
horam unam post istam aquam. Post istam
minorationem accipiat digestivum subscriptum eadem
hora tardius septem diebus continuis
et post ipsum tardet cibum horis quatuor.
Assumpto ergo digestivo 8va sequenti
die purgetur per hunc modum. Recipe cassie
nuper extracte cum aqua endivie ℥ vij reu-
barbari electi ʒ j spice nardi grana v sal
gemme grana j aque lactis ℥ iiij misce
et parum tardum accipiatur observando postea
ipsum conditiones que scripte sunt post pillulas pre-
dentes. Secundum remedium quod adveniente
vere circa finem februarii vel principium marcii
purgetur per hunc modum. Recipe electuarii rosa-
rum ʒ j electuarii indi ʒ iij utriusque ana-
ri ponderis misce et bibatur cum 3a parte
ciati vini albi aromatici et calefacti
et post hoc observentur conditiones que su-
perius dicte sunt observari debere post pil-
lulas. Die vero sequenti accipiat hoc
digestivum hora et modo dicto de diges-
tivo autumpni. Recipe mellis rosati syruporum
acetosi syruporum de absinthio ana ℥ s aque
betthonice ℥ j s aque cicoree ℥ ij
misce post istud vero digestivum mane im-
mediate sequenti purgetur cum istis pillulis.
Recipe pillularum de yera maiori ʒ ij pillularum
cochiarum ʒ j fiant pille vij cum syrupo
acetoso et accipiantur observando conditiones
in aliis pillulis notatas. 3m remedium
Recipe aloes epatici electi ℥ iij reubarbari electi
et agarici ana ℥ j diagridii ʒ s mastices

rosarum seminis acetose endivie et cicoree
ana ʒ ij spice ana ʒ s sal indi ʒ j pulverizentur
omnia predicta deinde commisceantur et infun-
dantur in iij ℥ succi endivie Recipe ℥ j suc-
ci maiorane et commisceantur et ponantur
sub radiis solis usque quo exiccentur de-
inde iterum super addantur succi et permit-
tantur exiccari ut dictum est 3bus vicibus
renovando deinde fiant pille de
omni ʒ vi vel vij de quibus tempore quo assu-
mit digestiva et aliis temporibus omnibus in
septimana bis vel ter accipere potest unam paru-
m ante cenam et tamen per duas horas post
cenam continuando eas secundum quod inveni-
entibus maiorem vel minorem cum capitis al-
leviationem aut gravitate eius et non dubi-
to quod hee pille sunt potentes ad eradi-
candum dolorem suum preservandum ipsum
ab incursu in ipsum et sunt sollempnes
ad mundificandum stomacum epar et
caput eius mundificatione temperata. Quar-
tum vel principale remedium Recipe trociscorum de viol(is)
et de spodio ana ʒ j trociscorum diarro-
don ʒ ij zuccari albi lb s cum aqua ci-
coree fiat confectio in rotulis magnis
de qua per totum mensem iulii accipiat
℥ s ante prandium et similiter ante cenam
in mete et si non timet expensam lau-
dare quod uteretur ea per totum mensem septem-
bris saltem quater vel ter in septimana
accipiendo de ea quantitatem praedictam horis
iam scriptis. Quintum Recipe spodii corallo-
rum rubeorum lambruske coriandri pre-
parati ana ʒ s mast(ices) ʒ j s rosarum
ʒ ij galangae ʒ j pulverizentur omnia predicta de-
inde commisceantur et de hoc pulvere
saltem bis in septimana quando vadit ad lectum
pulverizetur prora capitis eius in mete
per latitudinem 4or digitorum a superiori
parte frontis usque ad summitatem capitis.
Sextum Recipe succi morsus galline ha-
bentis flores rubeos ℥ j succi radicis
blete ℥ s aque mellis ℥ iij miscea-
antur et calefiat et impleto ore
aqua frigida levi tractu trahiciat per
utramque dextram et sinistram valde
suaviter semel in septimana ante prandium per du-
as horas per totum mensem septembris.
Septimum quod postquam iste vir fuerit pur-
gatus vere et autumpno ut predictum est
si remanet gravitas in capite fron-
te et circa oculos vel in naribus eius ante
prandium per duas horas bis in septimana et
dies caput purgetur. Item insuffletur in na-
res eius cum una penna de hoc pulvere
ad quantitatem unius fr(umenti) provocabit eum
sternutationem dilatando et mundificando
meatus cerebri. Recipe pulpe nigelle ʒ j
florum rosmarini ʒ j pulveris elleboris albi ʒ
s. pulverizentur subtiliter et commisceantur. Ultimum

Rx conserue rosarum ℥ ij. conserue boraginis
et violarum ana ℥ j. Specierum diarodon abbatis
et endiuie sc(ari)ole ana ʒ j violarum florum
nenufaris ana ʒ j s. coriandri preparati ʒ iij.
vini granatorum ℥ j s. zuccari al(bi) ℥ iij fiat e-
lectuarium cuius vsus est cocleare j vel s di-
ebus et horis quibus hic vir sentit cardi-
acam hic os et sentit caliditatem ypoconi(dri)orum
et stomaci et pulsationem et saltem in temporibus
de eo potest sumere ter vel quater in die ad
libitum suum bibendo post ipsum ciatum
aque ordei bene zuccarati si desideat
bibere Et hijs remedijs ita diligenter
obseruatis non dubito quod sanitatem prospere
obtinebit et confirmabitur in eo
quam sua misericordia concedat Altissimus
per infinita benedictus ad laudes eius per se-
cula amen

1331 et die vltima mensis Junij etc

ODRANDUS. Ser
Johannes niger laborat
doloribus juncturarum qui ex-
tenduntur ad plurimas partes
primo dolores intensi vsitantur
circa genua magis et pedes et tument
predicte partes tumore notabili ymmo neque
recedit neque euanescit quamquam a morbo ite-
gro Sunt autem dolores isti egritudines
procedentes secundum magnam partem et fixi
in juncturis predictis per diuturna de-
bilitate que remansit in eis diuturnitate
nitate temporis afflictionis eius Sunt et
dolores isti per colligantiam dependentes
mediate a stomaco magis at mediate
ab epate eius / Stomacus enim eius flatu
multo habundans debilitate digestiuam
facit et chilum valde flatuosum transmit-
tit ad epar qui non potest corrigi conuenienter
ab epate qui ab eo et generetur
sanguis multum flatuosus et quia in viro
isto et habundat colerica materia que per ca-
pitatur per venas ideo facit flatus superflui-
tates recipi et profundari in juncturis
predictis / Ex quibus omnibus concluditur primo
quod hic egritudo secundum magnam partem est procedens
et secundum minorem partem per colligantiam
in predictis membris / Et sequitur 2o quod ma-
lis causa horum dolorum est flatus uentosa
sanguinosa ... et aquosum ... sed ...
et ad hunc flatum ... minor ... quan-
titas / Si enim flatus vitreum dominaretur
in juncturis acquireretur ibidem duricies
maior quam fieret / Et sequitur 3o quod hic egri-
tudo difficilis est curationis propterea quia ipsa
pendet a materia multa et multiplicata et
pendet a nocumento partis digestiue in stomaco

et re digestionis epatis et 2e membrorum in quibus
3a perficitur digestio Est et difficilis regi-
tudo propter frequentiam paroxismorum cum bis
tantum aliquando plures in anno affligat ipsum
Juncturis quidem regimine procedendum
est per rectificationem sex rerum non naturalium
primo circa non cum ad ministrationem quarundam
medicinarum / Sollicitet igitur iste vir
habitare cameras et loca notabiliter calida
et sicca sicut est camera eius que sa-
tis conueniens est Et teneat membra dili-
genter cooperta die et nocte super quibus
et saltem pedibus bonum esset quod haberet
coopturam factam de pellibus vulpinis
Et meliores essent pelles taxi bene labo-
rati In estate non teneat membra coo-
perta pellibus leporinis vel de agno ni-
gro et si melius desideraret se super eis
teneat caligulas de pellibus variorum
Exercitio autem vti non debet nisi quando membra
fortificata erunt et resoluta Sed loco
exercitij conueniens est ei fricatio leuis
cum panno aspero et melior est fricatio
facta cum hac mixtura Rx olei antiqui
oliuarum lb s sal communis torrefacti ℥ ij.
terantur simul in mortario vitriata et longa
contritione deinde exponatur in sole in
fiala vitrea et fiat ex eo fricatura
omnis leniter actu tepido Sompnus vero
autem eius sit notabiliter longus vij vel
viij horarum in die naturali factus in
nigilia cum licet conuenirent ei amplius
per excitationem que sunt ad eas tamen nocte-
rent debilitando digestiuam Passiones
vero anime ex quibus intenderetur ca-
lor et agitatio fieret aliquanta in spiri-
tibus et humoribus ut inmoderata ira sol-
licitudo et angustia resoluendo et distra-
hendo magis conueniret si in comedendo
non obseruet istas regulas Prima regula
ut numquam comedat nisi cum senserit ap-
petitum super uenisse conuenienter 2a regula
ut non comedat festinanter neque velo-
citer ymmo in tempore prolixo cibum bene
masticando 3a regula vt non accipi-
at ciborum diuersitatem multam ymmo sit
contentus vna cibatione elixi vel assati non
multiplicando fercula vltra duo vel tria
4a regula vt cibus eius non sit tante
quantitatis acceptus qua grauetur et extensus
precipiat stomacus Similiter potus non sit tantus
et fluctuacio eius et regurgi-
tatio premens precipiat ad os stomaci 7a regula
vt numquam cibum accipiat stante regitu
fastidio vel abhominatione in stoma-
co De abstinentia cibi hunc debet obser-
uare modum Primo abstineat a re-
bus frigidis et humidis in potentia si-
cut sunt blete spinachia cucurbite por-
tulace lactuce endiuia scariola atriplex

et consilia Et si contingit assumere ista
cibaria semper ipsa misceant cum plantis
calidis velut feniculo petrosillo salvia ros-
marino menta ysopo serpillo et consimilibus
Secundo principaliter abstineat a rebus viscosis et
oppilativis sicut sunt cibi de pasta vel
de farina et panis azimus non bene
fermentatus neque coctus Tertio abstineat a
viscosis et frigidis actu et potentia velut sunt
pisces et precipue eliri ut anguille tenche
cephali tanci et consimiles degentibus et vi-
uentibus in aquis fetidis et limosis Quarto
abstineat ab illis que sunt cibaria grossa
ventosalia et fracturarum ingrossativa
velut sunt omnia legumina generant enim in-
curvunt dolores fracturarum propter usum legu-
minum Quinto cum cibaria corrupti[a]
ventosa frigida et humida sicut est lac et
omnis lacticinia cibi et caseus mollis
et cibi frixi cum eo Sexto abstineat a cib[is]
valde unctuosis et precipue unctuositate aia-
lium recenti salita aut pinguedo ut
lardo et pinguedo dissoluta et colli-
quata cum sale condita sunt satis bona Ci-
baria non facta pinguia cum bono oleo o-
livarum vel oleo de nucibus sunt satis convenien[ta]
Panis iterum eius sit bene coctus et mo-
tum fermentatus et de pura farina factus
Et si quis comederet panem de furfuribus
non bene mundum esset satis utile Et place-
ret et michi panis biscoctus cum semine
re feni factus in usu suo et braccia
delli bene fermentati et nebule zucara-
te sunt satis utiliue et precipue si sunt ferme-
tate Carnes non laudales ei sicut car-
nes pullorum maiorum et minorum perdi-
cum et fasianorum avium minutarum
et precipue columborum domesticorum et silves-
trium et caro salita et precipue macra est
satis utiles Pisces non non placent michi
frixi et saliti etiam. Cicera non rubea
et alba placet michi cum feniculo pet[roselino]
sellino et salvia cocta et parum ex eis
nis comedendo et far et risum sunt
bona ei De plantis non placet cau-
les rape pastinace raphanus karote
et alie dicte superius Aromata et
omnia sunt satis bona ut est piper cinamo[mum]
mixe muscata et similia Et de oleo su-
pius dicam est ad sufficientiam Caseus
et antiquus conveniunt saliti et mo-
dicum durus est satis utilis De saporibus
vero placent arancorum sucus agresta vin-
gratorum Acetum non non placet saltem
infrequenti usu et purum De potu at
bonum esset valde satis ut ipse assuefaceret
se huic potui esset sine convalescentie
principium et instrumentum magnum Recipe florum
rosmarini ℥ ʒ piperis ac anisi hinc
dactilorum mundatorum ana ʒ j gariofilorum muscatorum

galange croci peonie aristologie ana ʒ s
buliant in xx lb aque usque ad consump-
tionem 3e partis deinde superaddatur mell[is]
electi lb j et cum perditur iterum coquatur
usque ad consumptionem 3e partis despumando
convenienter cum capite euerso Post hoc
aut coletur per pannum spissum et reponatur
in vase et bibat de hac ad libitum aut
saltem misceat ipsam cum altera medi-
etate vini nigri vel subrubei medio-
cris in sapore inter brusca et dulce et
melius tamen esset quod biberet vinum ad dul-
ce declinans magis quam ad bruscum et
aut saltem in diebus estatis bibat vinum
commixtum cum altera medietate aque cisterne
precocte et hec de cibis et potibus dicta
sufficiant Pro regimine vero medi-
cinalium videtur michi quod utatur viijo vel medijs
in de quorum uno utatur quarto a primo
mense marcij usque per totum mensem septe-
bris Alijs vero quatuor utatur a primo mensis
octobris usque per totum mensem februarij
De illis vero medicinis que conveniunt sibi
a primo mensis marcij usque ad tempus dictum
Prima medicina ut ipse utatur elec-
tuario isto de quo omni mense semel per
duas horas ante diem vel per quintam diem
dimidia accipiat ʒ vi cum medio cia-
to vini albi subtilis calefacti et tardet
accipere cibum per sex horas post ipsum Et
non dormiat post ipsum nisi per horam j
et ante cibum per unam horam bibat ciatum
vini aque tepide cum zuccaro cocte Elec-
tuarium aut est hoc Recipe elctuarij de psilio
ʒ ij electuarij rosarum ʒ ij s in corporentur
simul diligenter et conficiatur longa et re-
ponatur in vase stricti orificij 2a medicina
ut iste vir accipiet diebus intermedijs
inter electuarium predictum omni 3o vel quarto
sero unam vel duas de istis pillulis ad pro-
ducendum et emittendum materias fecales
et humorales per imas ventris et urine
quarum descriptio est hec Recipe aloes epatici ʒ j
pulpe colloquintide hermodactilorum
ana ʒ j s turbit ʒ j reupontici ℈ iiijor
dyagridij ℈ s incorporentur omnia di-
ligenter prius pulverizata cum succo rosa-
rum et fiant pillule de omni ʒ vj vel vij
et si una earum non conveniret movere
ipsum poterit accipere ij vel iij hora pre-
scripta Tertia ut diebus quibus dolo-
res non affligunt ipsum et magis male se
habet unguis sibi faciet genua tibias quaque
et pedes omnes a cauilla inferius cum ista
unctione actu frigida aut saltem tepida
diligenter confricando eam membris cum sua-
vitate per quartam partem hore Est
enim descriptio talis Recipe olei ousanum
olei rosarum ana ℥ j s olei olivarum
antiquorum quam habui plus lb s sandarace sagis

dracontis boli armeni et terre sigillate
añ ʒ ij· sal' comunis combusti ʒ j· terãt
omnia subtilissime in mortario et expo-
nant radijs solis per menses duos est
enim hoc linimentum utile siue ad solem
teneat siue non Quarta Rx foliorum
ypiconis rosmarini et saluie añ ʒ j
ij pulueris atori ʒ j· mastic rosarum
cipari maiorane añ ʒ j· zuccari re-
decoctionis ʒ viij· cum aqua ypiconis
fiat confectio in rotul' medie uncie
¶ De remedijs non quib' uti debet reliquo tempore
Primum remedium quod adueniente principio
octobris accipiat iste vir aqua in tres
per xv· dies et 16· sequenti die purge-
tur pillis Rx pillarum fetidarum et de
hermodactil' añ ʒ ß· pillarum de serapol-
la ʒ j· auari ponderis forent pille
viij· cum sucto rosarum et accipiatur obser-
uatis conditionibus supius obseruari
debere in assumptione electuarii in primo capitulo
de medicinalibus scriptis descriptio aut
aquarum est hec Rx aque ypiconis aq
ys et peonie añ ʒ j ß· aceti squillitici
ʒ ß· misce totum hoc et accipiatur frigidum
aut tepidum libito suo Secundum
ut membra eius in hoc tempore ungantur bis
aut semel mane et sero ex hoc linimento
Rx olei liliorum de costo añ ʒ j· olei de
castoreo ʒ ß· hermodactilorum peonie
arthetice artemisie et aristologie rotunde
añ ʒ j· sandali ypoquistidos acacie
añ ʒ ij· sandali ʒ j ß· cere al' q· s·
fiat unguentum molle Tertium Rx specierum
dyambre specierum dyamusci dulcis añ
ʒ ij· spodij rosarum ypoquistidos añ ʒ
ß· zuccari re decoctionis ʒ viij· cum a-
qua maiorane fiat confectio in rotul'
magnis de qua pacto tempore accipiat
semper ante cibum per unam horam quantitatem
ʒ 4or bibendo post ipam ʒ ij· aq mellis
Quartum ut aliquando in tempore yemis faci-
et s' fieri in sero ante cenam ablucionem
a pedibus usque ad inguina cum aqua
certa bene calida et lauet membra sua le-
ni fricatione et postquam fuit diligenter
exsiccata elapsa una hora ung-
at ea cum unguento s[upra]scripto in 2o capitulo hu-
ius Si autem uenter eius non esset conuenien-
ter largus tunc accipiat de pillis
s[upra]scriptis in tempore veris et estatis quibus super-
addat 3am partem pillarum de castore-
o descriptione nicolai Hic in summa
est modus quo hic vir honorandus regere
se debet et spero quod prosperabitur disposi-
tio sua ad laudem omnipotentis dei Anno
1462 et die 28. mensis Junij

RO· AGVTISSIO
et clarissime sancte d· magistro
Jeronimo de patria foro-
iuliensi Clarissimo ar-
tium et medicine doctori ac
Bartholomeus de montagnana salutes
optat ingentes gaudeo Celeberrime
doctor quod uideo te non in exterum studio.
Sed magna contemplatione assiduum et
speculatorem in cognitione distincta
egritudinum Sed cum negligia non est possibile a-
liquam egritudinem bene curari quoniam fallitur
non numquam medicus in curationibus egritudinum
quam in dignotionibus earum Et propterea ad
glanticones tantorum auge itaque et ad-
de contemplationes speculationi et felici-
tabuntur opera tua Ex quibus etiam dispositionibus
arduis et speculabilibus augetur labor
ex eisdem augetur gloria et fama uelut
ex dispositionibus cuiusdam nobilis et legum
doctoris de Celeberrima stirpe balda-
norum ex Celeberrima patria utinensi
in quo remanserunt debilitas stomachi epa-
tis cordis cerebri et intestinorum ex quibus
productus est ad accidentia varia quorum
Primum accidens est sonitus uel tinnitus
continuus in aure 2m est pulsus cordis
3m est eructuatio forte 4m est uentositas
tuor et cetera 5m est sonitus in parte sinistra
mis similis sono tympani 6m est tumor
pedis 7m est debilitas magna quam
demonstrat pulsus uelocitas frequentia
durities et longitudo Similiter et urina aquo-
sa subalba et colore cum ypostasi uel ne-
bula diuulsa que omnia portendunt
suspicionem ingenerem futuri tympanites a-
iam incepit Apparet autem his omnia
accidentia fortiora fieri propter apertionem venarum
emorroydalium et maxime in eminen-
tiori parte longanonis prope infimam inte-
stini colonis quod est rationale est propter
propter emersionem intestini nam in tempore assella-
tionis ita quod uideatur tunc in subal-
testinum quasi frustum carnis quod non potest
bene cognosci an sit emorroidis an
condiloma uel aliud Vltimum accidens
quod est vehemens dolor in tempore assellationis
propter reuersionem intestini predicti Hec
sunt in summa que tua clarissima
consideratio emanat de hoc viro ¶
In quorum quidem utilem contemplationem
licet multam extendendo calamum Cum
scribere possem solum ea puncta per certam quantitatem
composito magis pertinentia tamen utiliter uidetur
plas i in primo uerum et decedere ad febrem
flaccam subsequente associando debiliter stoma-
ta in appetendo et indigendo vero hoc est ei
propriam signum et a principio mao de febre flacca et causa
de signis dicam postquam int fe· huoralis
Et cum declarari potest Si cum in stomaco

ciaz s sano p ma indigonis ut pli m
repitur flegma .iza z y tao d' egritu b
stomaci etiam celerius aduenict i eo
debilitas qn iaz fe adest / Ex quo fi-
damito et nctn z acedi debilitez confor-
ti intestinis Silr fe nono pp pseuerans
et mag m nocutu stomaci debili tem
sucede epi nz em epar corrige pt no-
cumtu indigonis stoi ita ut pficiat
chilu in stomaco ia genitu pma in-
digonis q et nocumetu cordi a no-
cumto stomaci pz p colligancia eius
et maxie qn stomacus eig nocet et ppe
in febriente qd et nocutu a flata fe
comunicet cerebro pz quia color facici
caletis gravitas capit et pfunditas sop-
ni cacia sut in sepalia febri flatice Sz h
no fuit absqz nocuto cerebri fcru pp h
cerebri nocutu et pp vaporu continuacio
abinfdrib ad supiora acide tonitru et
sonitu in auribus est nccm Et qm istis
disponib pdictis fuit ad debilitate cordis
cu pulsu ueloci frequenti duro et longo
lz existimari possit tn no credo has pre-
dictorum mebrorum dispos nl cacia esse
i meta causas et sufficientes pisius
p velocitate frequenti duri et longi Cu enim
illa caa omnia deducunt pcede ex di-
minuta digone que arguit remissam
caliditatem ronale e cu puitate pulsus tar-
ditatez et raritatez velocitatez et frequen-
ciaz neqz et duricies sequere ad lap-
sum fini et ppe caretiem ronabli Credo
itaqz in viro tali remansisse adhuc fe-
licet forte remissaz aut saltez spem
male complexio calide i corde suo
vn virtus no pt ncti satisfacere cu pui-
tate qz recurrit ad velocitatez quia
cu puitate diastolandi no tm attrahit
de aere qntu cet nccm ad euetacio-
oz q recurrat ad velocitatez Et cu i
breui te cplcat mot arterie velox ita
q no pt capax et receptiuus tanti aeris
qntus cet nccius necte e q veloci ti
recopenset p frequenciaz Het i r vi
in causa frequencie velocitat et pui-
tat pulsus siue cu existat aliquis fe-
bris siue mala cxio calida Sit vo duricies
ipius causa existit substantifica z sup
arteriaru cu augmto [illegible] aduen-
ticie et qualitatiue stat [illegible]itas posi-
tiua que potuit fuisse i mebris adep-
ta a pcedetib febribus et ab euacua-
tonibus pular descript Cona igit
virtus inouere artias magna extesi-
one p longitudine Corpus em [illegible]
no est aptiz eque bene eleuari et di-
latari latitudinar sicut logitudinar
In sua i expdit ccludo q vna de
disponibus huius e mala cxio calida a fe-

que remansit meo ccludo z q
cacia pdicta remanserit post febres
et egrines longas quas p pessus
est Credo zo q h caa intendut
et grauiora fiut pp nocumtu qd
remansit i intestino recto suplus
puitiatu circa quidez intestini
disponis inuestigatoe no in vider
magna ncitas ampliandi calam
est em h dispositio alta duaru ncio
vl ipa e i moddta plenitudo vena-
ru inutaz que i intestino recto fsunt
visus apz in anothomys et sut
vene quaru exime partes i sorez
emorroydales nomiant a sapientib
quia sanguis eductiue melia aut
inducte ad educendum ipm Cu g o
sanguis iste e fexus et grossus existit
tumere facit venas et porositates i-
testini quas ingredi Et si quidez
remaneat ma isto mo tuc erit op-
pilatio i intestino isto a ma extedete
ipm et cora venaz Vn in pte ista
ncio senti pondus et gravitas et plez
cu fite associata et cu cona virtus
educere maz si ipa fuit ma grossa
aut fex addit gravitas gravitati i
dolor gravatiuus dolori gravatio incita
em intestinu ad expellendu et fu-
giendum rez nociuaz Sz cu no pos-
sit sufficient applicari pseuerat
nccitas in pulsionis vtute optinte
expelli intestinu et euertit cu no-
cumto magno Et quia expulsa
fuit fex post euersioz intestini et
remansit eius tuoz et extensio jo
et cu gravitate no fere minori retromit-
tit e qz fuit expulsiz Sit vo color
et suba carnositi ue zsilis zsequit
pnciaz mela ci sanguis ibidez exn-
tis Neqz em ibi e frustis carnis n
sulitudinaie mo dicto Si aut me
pdicte i intestino staret repsetatez
ipius corpulenciaz ul subaz tuc si i
cet ma cada sanguinea sentiret
gravitas pulsatio tensio magna dolo-
ris opacitas et venaru extensio et
artiaru Si at ma cet ex cola z sag-
uine mixt pdict signis zplicaret
punctio mordicatio et inflamacio z cor-
rosio Si vo sanguis cet flati zmix-
tus fmixtus mollicies i pte prpe
cu colore sub albido frigide pcepta
absqz punctoe et mordicatoe Et locus
qi semp humiditate rorida tuc ma-
defactus pape Pm tu apata in hys
lor fuit solida sat a sanguine cu me-
lia p mixto pueniencia qz a flate
et talia apata cada apta samari
zdiplomata noiata lz mala sit et ve-

renda tn suspectiora mag sut apata
in ill' loco cuenienca a sanguie me-
lanco acuto apto mag corrupi q3 sa-
nari et ista sut vehementissimi timo-
ris apta cu sut tussie in cancrea3
hostiomenu et stakillu3 et max in-
dco in ho viro dispos ul' ipazo aliqs
sequitiuas Et pre si tumor iste ul' apa
i intestino diu pseuerabit absq3 sa-
natoe ipius · Post h at pdicta su-
p addendu3 est q ne du cauea oia
predicta apta sut augmentari abul-
timo acite quod pueniat ex nocito
intestini huig quod e imodata e-
morroydas morrosayda sanguis r
puri et clari qui indubitant ema-
nat ab artarys pp ut cu color sang-
uis venaru 3 rubedo tn opacitate r
grossitudine sube et remissiori cali-
ditate ipius exeutis Cu g° intesti-
nu nctio magnifice debilite pp exi-
tu sanguis nctio congregat ibis
supfluitates et ipm e paratu rape
cas quia infimu est et ad huc quia
ipm e via exitus supfluitatu3 Et 3°
quia e via receptois ipazo a toto r
corpore pp venas emorroydales Et
g° quia mebru e nilte sibilitatis
Et 7° quia me in ipo recepte diffici-
ter sut euacuales quia frido et gsse
nilu3 io no e mirale si suba hug
intestini remanet semp timens sue
tuor sit oppilatio sue apostemosus
ut est verisimile · q aut supna sang-
uis euacuaton debilite tom corpg
ondit sbg g° longe mag debilitabi
cor epar et reliqua mebra pu ha
ab exitu sanguis artaryal' q3 veal'
Nec in sua v3 in suma qua veret
cognoscut egnes hug viri Exq3
omnib' cludi p° q pnlus egritudo
ul' accides ad quod intendendu est
in cura hug viri est fluxg sanguis
i moderatg sine cug curatoe ipole
3 viru istu vnq3 reduci ad sanitem
ymo nctio pditabi sine p resolucoz
i modatam sue pp sequela typanit
et ascllit ad pdictu / Se2 2° q oino
opportu3 e intende ad cura tuoris
ul' apacoz intestini sine quoz cura-
one frustra laborabit idusta physica-
lis · Se2 3° q ncnn e rectificare stom cu
et epar pncipalis intendo ei q3 epti
l3 cu epis dispo piculosior sit q3 sto-
maca q2 tn ipa depend3 a mala dis-
poicon stom et no econ° io intedendu
e pus ad stomacu q3 ad epar Se2 4°
q et cordi sumo ope intendendu est
ad removendu mala cxtioz fracte3
i ipo pulsacoz forte3 / Sequi2 quinto

q rectificacon stu predictoz qua oz
fuale rectificabi nocumtu cerebri et
corruptio in sbu auditg que sointg ut
tunto est Ex quoru diu3 fundamito
ncm est cludo q vir iste attentg et
sollicitg ee d3 isui cure ut inferius
ctinetur Itaq3 pcuracoe pdictazo
dispoiu3 sufficite pcura2 regimen
quarundaz reru3 no naturaliu3 r
Cu cu pmo meg diga2 ad viru3
sapientu3 in contemplatoe naliu3
et meditnaliu reru no e m opg
dilatare rescando itaq3 cibaria et
alij res no naturales applicent2 cir-
cu intencoe et effectu infrigidadi
mediocrit exiccadi Silr et cir-
hys que in pua qntte nutu d'in-
cremto exibet pp qd fusulla oia
et brodialia ex laudib3 carnis le-
nis digonis et nitti nutri i vpo-
situm sint et cfrangat2 cu d'coccoe
burse pastoy in cis Oz pciosior oi
medicia est mundi portulaca aqa
cibaria sua nllo mo euacuetur yo
semp in cis coqua2 et si aqua subli-
macionis portulace i potu suo pp-
miscte2 optim eet ei / Conueniret
et aqua rosaru burse pastois 7 cus-
cute Et placeret in cibaria omia ac-
to agresta ul' succo citriorz cdita
et si fieret ei sapores et condimeta
cu vino de ribes ul' crispino d'lca li
facto cu zuccaro bom opg Et q vtar
rizo et cicere confracto et cocto cu bro-
dialib3 7 aliqug gnis aut salte3 su-
p cibis eius appona2 pulus gnoz
mirti aut puluis coriandri ppati fu-
mu eet psidiu in hac cura mod-
rando q neq3 cibaria eius itm non
euacuent2 a coccoe gumi arabica
ul' dragaganti in cis aut salte3 vnu
ul' duo gna ex ipis d' gluciant2 cu
omne cibariu3 ncce cu est viz i glu-
tinacoe in grossatoe et in ispissacois
sanguis 7 mbroz sigillari i cib' eius
et gnabi2 excis siguis cueniet ad
egritudim et lapsitudim mebroz Et
virtus potetor erit ad regulad ti ista
latecau in cibarys medicialia q3 sipli
exhibite Et ide dico de potu suo q
d3 ee vin suba aliquale attines gros-
situdini sapore dulce aut s' vitinu o-
dore suave cui vino semp cmiscedu
3 aliqd' meditnale sic aqa portula-
ce aut aqua floz salic aut aqa sub-
limatos crisomilloz que ca in hac dis-
posicoe mcalia effituit frumita Et si
ab hominaret2 vina tunc frangat2 vinu
cu aqua in qa extigua2 calibs bis
ul' ter et sumo ope cibau 2 e 9 coopd esse

cū tali aqua calibeata et ipāz potū
eius 9miscendaz ec D' mensura aeris
appq' inclinari dz ad infrigidacōz et
exiccacōz aliquātaz Silr et q' omo a
motu omī corpois et aie quiescē dz
ꝑ qd' aie acci^a ꝑ que veloct' et mi-
tuz mouetur spūs et humores euita-
ri debent Silr et euitet cibor9 assū-
cionē multaz y^o longe melius est ei
quat' ī die cibari cibo medicinali ī q̄n-
titate pauca multuz bone qualitat'
ul' nutribilit' q3 in q̄ntite multa raro
cibū accipē Prorsus em̄ spargere i
diuidē cibū in plres cibacōs cū debi-
litate virtut' melius e^a p̄mi ca^o d' ciba-
cōne febricitanciū Et aliū cū ē cū fcp̄s
et multa fiat in eo resolucō indiget
frequēti cibacōe ut predictū est De
modo dormiendi planū ē q' licet
calefactiua disposicio minuaret ad vigi-
lias tam̄ quia ipa dependet ab imo-
derata emorosaia ī fieri et 9s̄uari
io sompnus competit ei Adhuc apli-
or et plurib' horis q3 tpre sanitatis r
ꝑ nātātatez melioris restauracōs et
digōnis Et hec de reb' nō naturalib'
sufficiēte ita ptrāsseant Capl^z d'cia
De regimīe aut' disponiz hmōi viri
ꝑ medicinalia huc ordinē obs̄uabo
p̄mo em̄ describaz ea que m̄ indebunt
vtiliora ī cura fluxus ī moderati sāg-
winis ab intestino puenient 2o p̄n-
cipalr' tangaz ea que indent' in 9ga
ad curā ipsius apgmat' ul' timoris
et doloris eius 3o p̄n^r describaz ea q
m̄ indent' utilia p dispōnib' stoi eius
et epis sit 4o p̄n^r describaz ea que
pulsui cordis et eius male 9plexioi
9uenientia indent' 5o aliqua partic-
laz reme^a cerebrū confortātia 6to
et ultimo tinitui afferaz reme^a q̄daz
Pro execucōn̄ itaqz p̄mi quiqz de-
scribaz remedia quor9 P̄mū reme-
diuz Rc pillar9 d' bdelio descripcōe raš
9o almansor' ʒ ij karabe spodij emati-
tis corallor9 rubeor9 cū ℈ ß formet'
pille cū succo burse pastoris de om̄i ʒ
vij de quibus hic vir accipiat p ho-
ram ante p̄ndiū et ante cenaz sep-
duas in nocte uo p 1 horaš post ce-
naz accipiat ex eis tres ul' quatuor
2m Rc sumach seis plantaginis seis
porcē torrefacti atraie coriandri añ
℈ j karabe ematitis añ ʒ j pul' oia p
se subtilissime deinde 9misceant' et i
corporent' cū lb ß zucca al' usqz adglu-
tinositez decocti cū aqua portulace et
ff 9stito in rotul' iij ʒ^a d' qb' vⁿa semp
añ cibū accipia' 3m Rc oli d' mirto oli
d' mastice añ ʒ j. trociscor9 d' karabe glutis

carte pulueris ossiū dactilor9 9bustor9
spodij sanguis draconis ematitis añ
ʒ j in tere q s fiet vnguentum molle et ex eo
actu frīo ul' tepido vngat' tota p-
alchatm et circul'am Quartū ad
hoc ē puluis iste Rc gallarū cipssi
gallarū quercq pforatarū añ ʒ ß
sanguis draconis mumie dragagāti
gūmi arabici torrefactor9 añ ʒ j pul-
ueris gipsi ad pondus oīuz pul' oia
p se et diligent' 9quassent' d' h^o igr
puluē tom intestinū sup pul' q̄n in
assellando emitti' Est em̄ remediū
quod nūqz decipit incipiendo flu-
xū sanguis ī moderatū quod nō pro-
thelam dieb' meis bis alitur Vltim
remediū in hoc p̄mo p̄n^li ē h^o Rc
oli de cirsonill' ʒ iij oli d' mastice
ʒ j oli onfancim lb ß acacie gūmi
arabici dragagāti glutis piscau lo-
go t^e dissolutor9 et contritor9 cū p-
dict' olis añ ʒ j ß infūda' in p-
dict' fenistrū tot et quasi ꝑ sup fue-
ri tenea' actu frigidū ul' tepidum
actu spero q p hoc fluxus incipiet'
Pro hijs uo' que opportuna sunt
pro 2o p̄n^li s p cura apgmat' ita p-
cedat' Si em̄ p applicacōz pdictor9
indebi' apa minorari et resolui q̄a
stiā reme^a abscindūt in aš alunde
fluentes et nō euacuant' cū resolu-
cōne subtili io cū ipis aliquato tpre
procedendū est Si aut' pcipē' ex pre-
dict' iuuatū leue aut' fē nūlz tūc
procedat' hoc insto Primū instz 3m
Rc oli de cirsonill' ʒ ij bdelij molis
ʒ sub albidi ʒ j storac' liquide ʒ x bu-
tiri recent' absqz sale pinguedinis
anat' añ ʒ j amili ʒ viij ceruse ʒ
j ß pul' omnia ʒ multo tpr in morta-
rio conterant' et fiat linimētū et
ex eo actu tepido cū euertit' intesti-
nū diligēt' vngat' quociēs asellat
et indebit' iuuatū bonū Secūdū
uo hiuc apparatū Rc maluar9 recētiū
fenugrēi granor9 psiliū seminis lini
añ lb ß buliat omia usqz ad corpē-
re dissolucōz in aqua deinde cole-
tur ab ea et incorporet' cū lb ß
farine siliginis cocti ʒ j oli de ci-
sonill' onfancim amigdālar9 dulci
añ ʒ j apij corticū mandragore añ
ʒ ß fiet emplt̄z sup quo actu calido
sedeat paciens tuz fiteri et de eo ē
empletur fiteri ʒ partes natū ʒ al-
chatm Et est remediū excellēz 3m
Si aut' p pcōm nō 9uit resolui' apa
neqz sedaret dolor tūc fiat euacatisma
tale Rc oli oliuar9 recent' ring amni
qd' ē magis mitigatiū q3 antiqus sit nisi

resolubile qz ipm 6° de in genio sanit.
lb x. sappe vel vini cocti aut saltem vini
valde dulc. R. pe nigri lb xxv. croci
ʒ j et ß. bdelij mollis et subalbidi ʒ iij.
buliat omnia simul usque ad dissolucionem
et sedeat post in ea infusum ad inguina
quater in die tepefacta aut saltem le-
nit calida et spero quod divino subsidio
sedabit dolor et evacuabitur apostea
Ut autem subsidium afferatur stoto quod
fuit 3m principale eidem 3bus istis vi in
subveniendum esse primum itaque est hoc
R. mucillagine citoniorum infusate vel aceto-
sitate ʒ j. mell rosate R. pe facti cum fo-
lijs ʒ j aque eupatorij et absinthij
ana ʒ j ß. misce et si ab hominarecetur
... tunc R. aque eupatorij et absin-
thij ana ʒ ij. vini citoniorum ʒ j misce
et stante fluxu sanguinis abstindatur
aqua eupatorij et loco eius apponatur
aqua portulace vel custute et quod vis
corum assiatur tepidum vel lenit ca-
lidum in aurora et tardius cibus horis
ad minus 6or. Cum ergo acceptum et di-
gestum tociens quod appareat urina in substa
attineri grossitudini in colore citrina
et subpidere s contemptum colore album
substa equale unitum et dyafanum tunc
si erit opus evacuandi aliqua eva-
cuatione non apparentibus signis evacu-
tionis meorum a natura facte vel ficede
statim est evacuanda materia sumo qz
ope dicto semper abstinendum esse ab omni
farmaco forti et non secedendum a ma-
na vel cassia cum emulsione tamarindo-
rum aut saltem exiberi debet electua-
rio de psilio cum mediana compressiua vel
contractiua dicta qual' est de cocco
balaustiarum cum radicibus volubil' bor
ut aque ... ʒ ij ß. medulle cas-
sie fistule et pulpe tamarindorum
ana ʒ ij. mane ʒ v misce et detur
in aurora *2m* R. zucc. albissimi
lb ß. pulveris corti cum citri mete la-
bruste ana ʒ j spodij gummi arabici et
dragagantis ana ... mastic ana ʒ
ij. mac. cinamomi croci ana ʒ ß co-
quatur zuccarum cum aqua menta et fi
confectio de qua parum ante prandium
et ante cenam et post ipsam in mete
accipiat quantum duarum vel trium ʒ. Cum
mori anxietate ... quod eque bene
conveniret ei citri carnositas cum zuc
caro solido et non syrupizata *Tertium*
R. laudani purissimi ʒ ß. resine
clare ʒ j storacis calamite ʒ vi co-
rallorum rubrorum spodij sumach grano-
rum mirti ana ʒ ß. mastic ʒ j ß. colofo-
nie picis naval' ana ʒ j coquatur cum
ʒ ... cere et fiat cerotum stitule bn

glutinositatem quod leniter appgatur pulve-
mente et calidum applicetur stomaco
si bene conspicias hoc remedium efficacia est
ad subveniendum stomaco capiti et no-
cumentis corporis et tu disturre peiorum vir-
tutes *Pro quarto vero principali ita vi-*
dentur michi sufficient pulsum cor-
dis et eidem male complexioni cori-
ari posse quorum primum est hoc R.
mac. foliorum basiliconis florum bo-
raginis et bugrosse ana ʒ j. croci ʒ
ß spodij ossis de corde cervi corallo-
rum amborum rosarum ana ℈ ij. lacitti
smaraldi zaffiri ana ℈ j. margari-
tarum ʒ j. pulverentur omnia per se subtiliter
deinde ponatur in sacculo quadra-
to et applicetur cordi ut sic assistat ibi
2m R. aque bugrosse ʒ ij. pulvis
karabe ʒ j. pulvis smaraldi foliorum
auri conmixtorum ana gr. viij. vini aro-
ciati ʒ ß. conquassentur omnia et tepi-
dum hoc bibatur in aurora et in debitur
mirale *3m* principale remedium ad hoc quod
est cerebro confert ʒ tale R. ligni al.
storacis calamite zedoarie karabe
ana ʒ j. ambre ℈ j. musci electi gr. viij.
rosarum constrictarum ʒ j. corallorum se-
minis basiliconis maiorane ana ʒ ij.
mac. ʒ iij. pulverentur omnia subtiliter per se
deinde sic conquassentur et ligentur in
sindone retorta et quod sic oderentur
Pro quinto vero principali duo remedia Subveniendum
confortabunt cerebri quorum primum est
R. medati electi auree allexandrine
ana ℈ j. ambre oriental' ℈ ß. bibatur
in septimana bis per iij. horas post
cenam cum ʒ j. vini antiqui subtil'
et aromatici *Secundum* R. florum
rosmarini assari ana ℈ j. ligni al. ʒ j
ambre ʒ ß. gariofilorum ʒ ij. fiat omnium per
se subtilis pulvis deinde diligenter commis-
ceatur. De hoc in pulvere quando vadit
ad lectum prora capitis eius pulveretur a
coronali commissura per spacium 4or di-
gitorum ascendendo ad su-
mitatem capitis et est remedium utilem
tum in relevando cerebrum a debilitate prove-
niente a mala complexione frigida et humida
eius et amplitudine vaporum in eo con-
gregatorum *In sublevatione vero cor-*
ruptionis auditus quod erat 6m princi-
pale accipis duo sollempnia remedia
ponam primum est hoc Ut accipiatur
tabula arboris cypressi et calefiat
sollempniter et super ante cibationem mane
et sero appodietur auris et tota ...
prius premeditatis et si ambe aures
molestarentur ambabus partibus tabula
ista usque ad tepiditatem proveniat
appodietur et ita fiat continuis dieb.

vsq3 ad consumptionem ventositatis que so-
nitum efficit. Scio autem ego quod si citius
origani tepidus instillatus auribus
pluribus vicibus in die tollit omnem
sonitum ventositatibus et a mala complexione
frigida et humida mali proveniente que so-
let egros inquietare et a naturali dor-
mitione prohibere a quo tinnitu et
reliquis accidentibus virum istum sum-
mi fisicorum tueatur altissimo per infinita
benedictus in secula seculorum. Amen

CONSIDERATI di- 6
ligenter apparere potest
quod egritudines quibus
molestatur Ser Johannes
de mediolano termi-
no nostrum vere et
moleste sunt sine ipsas plures egritudines
complicatas dicimus decessorum sive vincu-
latam esse egritudinem que associatur
aliam ab ea dependentem nichil enim
defectus in theorica medicine neque in opere
apparebit quecumque istarum duarum viarum
teneatur que vero enim dispositionem de quibus
paulo post dicetur propter vehementiam lesio-
nis earum prestat adnotari curatorem ita
ut remota una non tamen apta est remo-
veri altera cum non simpliciter dependeat ab ea.
Prima dispositio huius viri est mala
complexio fixa in cerebro eius que fuit a
primitiva causa producta scilicet a vehementi
tristicia anime que consecuta est mortem
filie eius sive igitur propter vehementem reso-
lutionem spirituum sube cerebri et medi-
lanalium in eo que fuerit constituta
omnia autem propter vehementem evacuationem
in effusione lacrimarum contingentem
aut propter inmoderatissimum motum in spiritibus
et humoribus cerebri acquisita fuit in ca-
pite eius inflammatio in membris et
acuitas in eis que virtutem expulsi-
vam cerebri irritaverit ad materiam expel-
lendam. Unum ex hoc fundamento deducam
post cerebrum eius egrotare mala com-
plexione frigida privativa denominanda
tamen eo quia constituta est resolutionem eva-
cuatiam spirituum et medii lanalium ut
iam deductum est. Et quod in humoribus et
spiritibus tamen in substantia cerebri quod panniculis
in venis et arteriis eius inductus remansit
motus inflamatus non est minimale superve-
nit invenitur alia species male complexionis
calide denominanda. Ad quod vero firmiter
in natura cerebri complexio quam agitatione esse
fuisse calidam ut in altam egritudinem in
ipso per me curatam iam verum inveni-

Ad primam autem egritudinem inveniendam plura
motiva persuadere videntur. Primum est
sumptum a primitiva causa que fuit pas-
sio in anima valde fortis que produxit vi-
rum hunc ad paucificationem innati caloris.
Secundum motivum est vehementis perseverantia
in vigiliis que etiam finaliter infrigidat.
Tertium vero est quantitas capitis ipsius que talis est
sube medii que descendit quam omnino opor-
tet esse subtilem arguto assumpto a velocitate
descensus eius. Quartum est quia caput
ad iacentes partes tangenti non repu-
tatur cum caliditate primo tamen percepta frigi-
ditate de aliis. At vero materias istas seratas
et fluxiles caliditate principales plura ar-
gumenta concludunt. Et primum quidem est quod iste vir
consuevit civilibus occupationibus agere ca-
pite discooperto super vehementia consuete honesti-
tatis. Ex tamen autem filie sue oportuit ipsum
capite cooperto excitari et maxime cum magna
capucorum vana gloria sit hoc moris est.
Secundum vero deducitur hoc ex velocitate mate-
riarum et resolutionis earum. Cum enim descen-
dunt materie per venas post aures laterales
colli et arterias eius per musculos cordas
et nervos a cerebro porrigentes cito imprimunt
sensationem tristem quod arguit potenciam materiarum
in penetrando et imprimendo quod enim materia
frigida et grossa possit tamen cito dolorem ingenerare
efficere. Tertium est velox remotio doloris et
absencia postquam evenit. Neque enim materia
frigida vel grossa quantumcumque multa potest
tam cito descendere possit neque post
eius descensum ita cito absolvi a mem-
bro et cessaret dolor. At vero item in-
levit adducunt acuitatem materiarum duo mo-
tiva plurima scilicet quod illa materia que descendit
excoriavit linguam eius et fecit scis-
suram labiorum magnam excitavit guttur
et partes oris que omnia a materiarum acuitate
et caliditate provenire concedendum est apud
eos qui aliquid veritatis gustaverunt
ex physica et medicina apparebit. At item horum
veritas ex instrumento curationis quod subva-
niferius aquis non dubito ipsum primum
sine magna anxietate. Et hec de dispositione
prima huius viri dicta sufficiant.
Secunda vero huius viri dispositio que est stomachi
dispositio mixta opposita pacientis est siccitas immo-
derata stomachi quod nimie ardendum est stomachus
eius egrotat mala complexione calida et sicca
potius proveniente a materia calida et acuta
quod ostendunt motiva quamplurima.
Primum motivum huius dispositionis quia dato
quod distemperantie egritudinales fiunt
a contrariis aliis paribus. Hoc tamen non semper
est verum propter actionem consequentiam egritudinis.
Scribitur quod cum iste vir deglutit ali-
quod actu fervens sive aqua sit sive vinum ve-
hementissime leditur et verum est propter hoc concludere

lapsum finem oris stomaci Sed in veritate
in stomaco eius invenitur lapsus calidi
iam dictus qui intenditur ex assumpcione re-
rum frigidarum sed contrarium sive contingat hoc quia ma-
la complexio calida et stata in ore stomaci vi-
goratur in stomaco per antiparistasim sive ac-
cidat hoc quia in ore stomaci invenitur
materia subtilis et acuta que vehemencius per
frigidam afrigitur quam refrigit sive iterum
contingat illud quia materia acuta in ore
stomaci existens ibi facit excoriacionem
quandam cuius nocumentum auget res frigida
propterea quia omne frigidum corpus nocet ul-
ceribus et omni solucioni continuitatis
ut ait aforismorum sermone isto ulceribus frigidum
mordax est. Hanc autem excoriacionem
in esse ori stomaci persuadent accidencia et con-
iuncta que et persuadent lapsum et cau-
sam materialem eius Primum accidens est sitis
2m amaritudo oris 3m est punctio in ore
stomaci percepta 4m est excoriacio lingue
5m est fissura labiorum et plura alia mo-
tiva adducerem nisi longitudinem timerem
Ex quibus omnibus primum corrollarium concluditur
quod possibile est tenere unam fuisse egritudinem
in viro isto scilicet malam complexionem calidam in cerebro
eius [illegible] a qua materia descensum habuit
ad stomacum et ad alias partes et egritudo
stomaci fuisset per colligantiam eius ad caput
2m corrollarium quod egritudo huius viri est com-
plicata ex egritudine cerebri et stoma-
ci quoniam cum in principio stomaci egritudo [illegible]
eius fuit ad caput tunc forte sed in stomaco
fixa non commovit omnino [illegible] egritudinis
cerebri 3m quod hec egritudo racionabiliter per
colligantiam et per [illegible] utriusque horum
membrorum sit probatur conclusio quia et si e-
gritudo stomaci fuit per colligantiam ad
cerebrum et stomacum non minus ledere potest
cerebro quam ledi ab eo ergo egritudo cerebri
procedit ab egritudine stomaci Utrum autem
hee due egritudines in hiis duobus membris
inveniantur et non in aliis attendendum
est quod non raro in stomaci egritudines per-
severant aliquanto tempore quando ledat epar et
lesum epar nocet stomaco ut potest col-
ligi 2o tegni et 3o [illegible] et [illegible]
et tu considera ¶ Ex quibus sequitur ultimate
in cura harum disposicionum [illegible] necesse
esse attendere ad epar et stomacum ut
nunc sequitur Iam autem discurrendum
per administracionem [illegible] verum non aliud hu-
ic viro conveniens consequenter at me-
dicinalium Conveniet primo vir iste ma-
sionem in loco et camera vehementis ca-
liditatis primo aer in ea sit ad caliditatem
mediocriter declinans et ad leve [illegible]
primo fere non sensibilem nec nimium intense
calefaciat et caput teneat mediocriter
erectum 2o principaliter [illegible] magis potest

tristiciam ab anima sua excludat propter
quid enim oportet occupare animam et passionem
rei amisse cuius recuperacio est impossibilis
Est enim addere stimulum stimulo quod est
in currere vitam [illegible] Itaque memo-
riam suam voluntatem et animam omnino confor-
met voluntati altissimi Iudicia nam dei
abissus multa Fortasse enim vir iste tris-
ticiam maiorem valde recepisset ex lon-
ga vita filie sue que ab humanis
periculis fere infinitis non erat tuta et
maxime in hoc tempore nostre infelicis etatis
subiecte tribulacionibus insidiarum
hodie belli et aliorum discriminum Ego
itaque animo tollerandum est quod et provisum
et factum evenit Aliter enim periculum
sive morte grande valde [illegible] vir is-
te ex forti passione anime tales nam pas-
siones extinguunt et mutant corpus ab
ea que est secundum naturam consistere 3o tegni
3o conveniet in cibarium assumpcione ex parte
quantitatis mensuram habeat ut [illegible]
paulatine abstineatur in die naturali
magis quam semel aut bis stomacus nam propter suam
debilitatem non multam tolleraret cibi
assumpcionem Nam prorsus spargere [illegible]
debilitate virtutis est securius [illegible]
[illegible] de [illegible] febricitancium propter quod
eciam non multum temporis inter unam ciba-
cionem et aliam interveniat ne nocumentum
inferatur ex [illegible] ut
neque in uno die [illegible]
mittas propterea quia deterior est fertili-
tas in tempore sterilitatis quam sterilitas in tempore
fertilitatis [illegible] de regimine [illegible]
4o conveniet vir iste sompno oportune occupa-
re debet in dormiendo [illegible]
ut cesset motus anime [illegible] ita ut
quiescat corpus et organa et instrumenta
2o ut incipiat [illegible] quia sompnus
[illegible] omnis ea que [illegible]
[illegible] de hiis que pervenient ex sompno
Sed [illegible] studiis erat ei [illegible]
do lapsum ergo [illegible] Sed ultimum remedium
inveniat [illegible] et consilio [illegible] omni ci-
bario ponat [illegible]
albi scutellam unam [illegible] ad minus
¶ Item gratia huius instantibus vigiliis
per horam post acceptam cenam accipi-
at hanc mixturam tepidam Recipe emul-
sionis [illegible] papaveris [illegible] aqua
violarum ℥ iii [illegible] nenufaris [illegible]
loco [illegible] nenufaris apponatur [illegible]
[illegible] albo et erit melius [illegible]
[illegible] dare [illegible] magis ex[illegible]
[illegible] magis ex[illegible]
[illegible] Et si [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ut hoc [illegible]

at ʒ j dyapenidis descripcionis Nicolai-
erit ei similiter excellens 7o principaliter conve-
nit motum corporis vel excercicia sed omnium
horum maior fit in corde humano agi-
tato propter aliquam excercitia quia maior fit in
corde agitato per motum cordis et partium
eius quare loco exercicium salubre convenienter
erit omni mane per tres horas ante
prandium exhibere fricationes a genibus usque
ad pedes secundo ab inguinibus usque ad pe-
des 3o a spatulis usque ad nates semper
trahendo inferius usque quo membra cale-
ant et rubeant et est consilium bonum
in alleviando caput distrahendo materiam
6to principaliter in qualitate ciborum agendum est
ita ut cibaria eius levia sint tam ex parte
quantitatis ut in 2o capitulo dictum est quam ex
parte qualitatis quia digestionem valde fa-
cilia sunt et boni chimi generativa sed
etatem huiusmodi ad lapsus predictos ut
in sequentibus exempli videri potest in aqua
decoctionis vel emulsionis seminum primo
seminum portulace 2o seminum quatuor frigi-
dorum 3o seminum lactuce 4o et ultimo
seminum papaveris albi Primum enim et
duo ultima sufficientia sunt ad sanandum
ipsum et fiat hec infusula cum brodio
pullorum et capponum mediocriter pinguium
et cum emulsionibus predictis aut cum
mica panis macerata in illis emul-
sionibus aut cum vitello ovi coctis
separata et magis secretum inveniet
si fecerit sibi fusulum cum predictis emulsioni-
bus et pulpa perdicum
diligenter cocta et si bene conspiras hec
omnia confert lapsum cause malis
eius et accidentibus consequentibus coagulati-
at et vitellum ovi in aqua nenufa-
ris vel papaveris albi longo tempore infusum
et quod remem cum predictis emulsioni-
bus erit sibi utilimum Et similiter fusulum
de farina ordei cum semine papaveris
ad huc est et fercula facta cum brodio
de coctionibus bletarum et spinachiarum sed
et laudabilia et aqua carnis accepta
ex pulpis fasianorum et perdicum ultimate
contritis et molentibus expressis Ad huc
est et vitello ovi cum mica panis ma-
cerata ut dictum est et cocta in aqua lac-
tis amigdalarum usualiter laudabilis erit Non
amplius in ultimis in cibis me extendo
quoniam spero quod cum hiis dictis finale sana-
cionem acquiret De potu autem eius determi-
navi quod potus eius sit aqua cocta cum
zuccaro albo absque ordeo cum aliquantis gra-
nis papaveris secundum hunc modum Recipe aque
veri fontis libras x zuccari 2e decoctionis
libras ij granorum papaveris albi ʒ j bulliant
primus in simul aqua et papaveris usque ad con-
sumpcionem tercie partis deinde addatur zuccarum et
iterum super ebulliat in vase lapideo cum
cocleari diligenter dispumando usque quo
cadat quarta pars eius remanentibus
ipsius hoc permittatur infrigidari et cole-
tur per pannum bis spissum et bibat hunc
potum simpliciter et extra ipsam est Et si
desideraret aliquid excitativum magis
tunc Recipe huius potus partes quinque syrupi vel
julep nenufaris partem sextam et bi-
batur simul Si autem per consuetudinem
aut per etatem non posset omnino dimittere
vinum aut quia expediret potius assump-
cione debilitatem virtutis incurreret
tunc eligat vinum colore album subia
dyafanum odore suave sapore non dul-
ce notabiliter ut sunt vina de seletorde
matello et misceat predicta vina cum
altera medietate 3ti potus et feliciter sibi
eius cura Et hec de regimine sex rerum
non naturalium sufficiat Nunc
non dicendum de regimine instrumentorum me-
dicinalium quorum septem applicabo
capiti et quinque stomaco Primum itaque
si constat virtus huius viri prima in
curacione eius et secundum eius modus operatur
cet ut fiet flebotomia vene cephali-
ce per quam educeretur sanguinis ʒ iij
aut parum plus tollerante virtute
2m non remedium ut post factam flobo-
tomiam applicetur non dicatur ex par-
te etatis si tollat eam virtus et si non tol-
leret eam virtus adunc flobomiam post flobomiam
precedam cum applicacione horum cristei-
orum et tunc si non fiet flobomia omni di-
e per horam unam post ortum solis appli-
cetur sibi unum cristere hoc modo factum
Recipe decoctionis malve blete mercurialis
libram j et fiat hec decoctio tam diu quod aqua
viridis fiat Recipe yere simpliciter ʒ s ye-
ruffini ʒ ij cassie zuccari rubei ana ʒ iij
oleum violarum ʒ iij butiri ʒ j salis communis ʒ
iij misce et totum accipiatur in una vice
saltem 3bus diebus Et post istos 3s dies
sufficiat illi accipere omni die solum medi-
cine predicte quantitatem Tertium ut precora anterior
parte capitis eius omni sero inter capillos
eius de hoc pulvere spargatur ad quantitatem vi-
ginorum grani cum pectine dictum prodo pulverem
primum quod ponit 2m Quartum ut teneat
semper hunc pulverem ligatum in syndone
de grana retorta ligatum in manu su-
a et odoret ipsum Quintum est spacium unius
septimane omni mane per duas horas
ante cibum fiat hoc gargarisma Recipe
aque maioranae aque rosarum et arthanite
ana ʒ j yere ruffini ʒ ij zuccari albi
ʒ s calefiat omnia solum usque ad lique-
factionem deinde ex hoc impleatur os et di-
u teneatur post fiat cum gargarisma
Sextum Recipe oleum de ceco de radilla ana ʒ j s

Cl. stere

oli de mirto et de mastice an ʒ ij. gallarum cypressi spodii rosarum et ciperi mirti an ʒ ß. coriandri preparati subtiliter pulverizati ʒ ij. farine volatilis molendini quantum sufficit fiat linimentum bene mistum de hoc inde actu calido extenso super panno extendatur super spatulam et super partibus omnibus per quas dolor extenditur. Aliud et ultimum Rx linimenti in nuce sepcta ʒ ij. oli de mirto et de croco an ʒ j. musci ambre an gr. ij. pulvis arthanite vel ciclaminis ʒ j ß. terantur simul in mortario subtilissime de isto cum hoc unguento omnes partes capitis cum stomacho diligenter inungantur excepta parte commissure anterioris super qua pulvis ... apponebatur. Modus vero providendi dispositioni stomaci sui consistit in his remediis. Primum ʒ hoc Rx syrupi innubini ʒ j. aque farfarelle ʒ ij. aque mente ʒ j. et si ab hominibus reperiatur aque farfare et mente an ʒ j ß. vini citoniorum ʒ j. misce et detur ei in potu actu tepidum per duas horas ante diem et proderit ei sollempniter continuando ipsum saltem viij vel x diebus. Secundum unionem Rx conserve violarum ʒ iij. conserve buglosse ʒ j ß. trociscorum stelle ʒ ß. trociscorum de violis ʒ j ß. vini granatorum mirorum et dulcium an ʒ j. zuccari al. ʒ ij. fiat electuarium de quo sumat per horam cum dimidia ante prandium et tenat dum glutiat quantitatem unius nucis avellane. Secundum Rx aque portulace et lactuce an ʒ j. dragaganti gummi arabici an ʒ ij. pulpe sebesten ʒ j ß. zuccari al. ʒ j. penidiarum ʒ ij. incorporentur omnia simul ultimate coctione et fiat looch de quo continue in ore teneat quantitatem unius fabe ita ut permittat descendere paulatine ad inferiora. Quartum Rx oli de nenufare et citoniorum an ʒ ß. oli de menta vel origano ʒ j. galie muscate ʒ j ß. violarum florum nenufaris seminis citrulli an ʒ ß. rosarum spodii mente mastice coralliorum rubeorum an ʒ iiij. cere albe quantum sufficit fiat unguentum molle de quo quadruplicetur in die naturali actu calido liniatur stomacus ab ore eius usque ad umbilicum et supponatur pannus duplicatus calidus et suffumigatus pluries galie muscate. Ultimum vero mistum Rx manne electe ʒ j. aque lactis caprini ʒ v. dissolvatur manna in aqua lactis calefacta deinde coletur et bibatur totum bene calidum hoc enim erit utile valde interim ... assumptis digestivis per ... vel ... dies accepti ubi appareat signa digestionis et

inferiorum mobilium licet ego credam quod non erit opus evacuandi materias alias per evacuationes quas per aristeia supra descripta ipsa enim per se electiue attrahendo et diuidendo materias coniunctas evacuat a capite et stomaco mundificando si tamen post hec omnia tardaret adventus sanitatis restituatur de statu suo et providebitur de fortioribus remediis si erit opus ad laudem dei omnipotentis A M E N

EGRITUDO HUIUS 50

viri per se cognita est ideo non oportet multum subtiliationis procedere in theoria verum tamen ea accelerare remedia convenientia quia magis est possibile quam egritudo senea est. Est enim composita ex spasmo et paralisi et est pars spasmus particularis in musculis faciei et mandibularum propter quod iam supervenit ei tortura oris est ubi paralisis dextri lateris tortura enim oris magis est in sinistra parte propter quod concluditur ... magnam partem capitis fuisse repletam cum ab ipso capite materia secundum partem propulsa fuit ad dextram secundum vero aliam partem ad sinistram. Est et hec egritudo difficilis cum ipsa significet materiam in cerebro multam congestam eo quod ipsa per modum defluxus ... in stanceo propulsa fuit ad predictas partes propter quod non oportet blandiri sed oportet conari attrahere materiam et evacuare per diversas partes. Si enim inducia redderetur dubitabile est quod multum de materia multiplicaretur ad partem tortam et paraliticam. Non enim est rationale credere totam materiam a cerebro ad predictas partes fuisse translatam verum reliquias multas ipsarum materiarum adhuc in cerebro remansisse ex quarum presentia dubitabile esset de preinvitatione epilepsie aut apoplexie que supervenire possent propter quod festinatur provideatur ei secundum xij modos in medicatione. Primus modus est circa omnes convenientes paralisi et tortue sustentare in regimine per res non naturales. Et primo quidem utatur brodiis ciceris et farre et brodio caulium cum petrosilino feniculo et semine aneti aut aliquo istorum coctorum in brodio gallie vel caponis et perdicum aut fasianorum si potest et quibus et carnibus uti potest et precipue assatis et et elixis. Ex quibus et fiat fossula cum farre vel ciceribus confectis et co.

ferunt etiam s' intelli oui in porto bro-
dio cocti et aliud nõ comedat saltem
per primam septimanam ¶ In potu uero oi-
no abstineat a vino et utatur aqua cor-
tice pisti modo R floru rosmarini
℥ j ß mell' ℔ j aque font ℔ xv
coquantur omnia lento igne in vase la-
pideo bene dispumando flores tamen lige-
tur in panno raro donec buliat cum
alijs ¶ 2s uero modus est ut in sequenti
nocte in aurora dentur s' pille iste su-
per quas parum dormiat in mane et tar-
det cibum horis sex et per mediam horam
ante accipiet scutellam j mari bro-
dij carnium 2tarum De scripto pillarum
est ista R pillarum de scotolla ʒ ij
pillarum fetidarum ʒ j formentur pille
vi cum yera Galieni convenientis cum
operabuntur magne existens quod parue
¶ 3s modus requiritur ut die in mane
scripti in aurora accipiat hunc potum
quem continet diebus ad minus sex R
suci de sticados ℥ j aque bethonice
rosmarini ana ℥ ij totum hoc calidum
accipiatur in aurora et tardetur cibus
horis quatuor ¶ 4s ut die in mane se-
cunde septimane accipiat istas pillulas
R pillarum fetidarum ʒ j boni ponderis
fiat vij cum elatario modo et obsiccetur
post eas que data sunt de primis ¶ 5s ut
diebus intermedijs quibus sumit serum
tantum omni die parum ante cenam preter
ultimam diem qua accipit serum acci-
piat pillam j de pillis istis R aloes
abluti ʒ j agarici serapi coloquintide
ana ʒ ß fiant pille de qua ʒ vij cum yera
pigra ¶ 6s ut iste semper in ore suo vnam
ß nucem muscatam teneat ibi quam semper ¶ 7s ut
super capite suo aperto fronte per mediam
capitis per 4 digitos usque ad principium
spatularum pulverizentur iste partes cum isto
puluere in bona quantitate leniter confricando
R sticados pulegij calaminti betonice
ana ʒ j ß piretri tosti staphisagrie ana
ʒ j pulueris maiorane ℥ ß fiat omnium
per se pulvis et per ea conspergantur ¶ 8s
ut tota spina ipsius aperto spatula-
rum usque ad finem ipsius 2bus viabus
in die naturali inungatur cum hoc oleo
calido bene confricando et toti spine
super aspergatur pulvis 2tus ¶ 9s ut to-
ta sinistra pars capitis et tempora eius pro
omni mane et sero emplastretur cum hoc
medicamine rotunali calefacto R be-
thonice recentis ℔ ß sticados ar ℥
ij calaminti mentastri pulegij origa-
ni ana ℥ j farine orobi ℥ j ß fari-
ne fabarum ℥ ij croci ʒ ß coquantur
herbe omnes recentes in bono lixiuio
deinde incorporentur cum alijs et cum isto oleo

R oleum de castoreo oleum de piperibus et de
ruta ana ℥ ij ¶ 10s ut iste vir semper in
manu sua teneat unguam quam frequenter ...
te et olfaciet eam ¶ Undecimus ut ipse
semper ante cibum per unam horam accipiat
rotulam unam huius confectionis et post
ipsam bibat ciatum unum potus dicti in
primo regiminis cuius descriptio est hec R
specierum pliris ar(omatici) diatrionpipereon ana ℥ j
zucari de decoctionis ℥ v cum aqua ros-
marini fiat confectio in rotulis iij ʒ
¶ Duodecimus et ultimus modus ut post
purgationem 2tam iste vir omni mane hora
surgendi accipiat ℥ ß eleciarij de
acoro et bibat post ipsum ciatum ß sui
potus calidi Hec sunt remedia solum in
ora que in hac egritudine fieri possunt
saltem pro prima septimana et 2a potest tamen
patiens processus et scribere de statu suo
si fuit opportunum fortasse et prouidere
vberius ad laudem dei omnipotentis Amen

IN VIRO ISTO · 51

oportet de necessitate concedere fuisse mo-
tum de membris contemptis in cerebro
quantum ad potiorem partem unum
motum nervi et 6i et 7i paris per
ramos ab eis prouenientes effundat
animalem spiritum qui debet esse motus musculorum
madibularum et quia agitatio in mem-
bris in cerebro facta fuit non fuit fortis in
mandibulis neque in musculis earum
nec materia propulsa illuc fuit vnita
nec tante potencie ut faceret tortu-
ram fortem ideo oportet de necessitate concedere
virtutem in interiorem et materiam esse fortem
et materiam paucam et expulsionem in superficie
et superius per os et palatum fuisse eva-
cuatam et a profundis cerebri partibus
fuisse inclinatam ad exteriora quare
hec diversio securavit virum istum
a forti tortura paralitica Et quia non
est rationale materias invectas in principa-
li membro frigido oppilabili et debi-
li velut cerebrum ita convenienter et totaliter
evacuatas fuisse ideo existimabile est
quod partes que remanserunt tamen possent
facere unam recidivam paralisis et tortuere
aut epilesie et apoplexie si contin-
geret materias multiplicari et in cerebro
dum permanere Unde propter hoc apparet michi
huic viro quam citius est possibile subue-
nire debere secundum modum 2m scriptum
primo ¶ Primo quod abstineat a se vino
vinum saltem per mensem futurum aqua vino
se cedat seu omnino dimittat ipsum et
bibat de ydromelle secundum hunc modum

Rx aque font lb xv puluis folior
rosmarini ʒ ij mell' elti lb j buli
ant simul paulatina de coctoe usqz
ad consumpcoez 3e part deinde cole
et vtar illo 2o pur effugiat vt ma
ne ante diem p horaz assumat has
pillas immoratiuas distrahes mas
a capite Rx pillar de scotolla de scp
cone mesue in de consolacon ʒ s pil
lar cochiar ℈ j forment pille vj
cu eluuario indo et post eas tardet
cibu p horas sex Tercio pur inte
dat digeri inci cu hoc Rx aque v
ris bethonice an ℥ j s aque flor
rosmarini ℥ j miste et cadu in
potu capiat tom p quinqz horas
ante prandiu p dies ad minq octo
Quarto pur in te quo assumit hoc
digeri si uet eius no ect fluxi
paru an cena accipiat vna de ist
pillis Rx agarici hermodactilor an
℈ s ʒʒ electi sal' indi an gr v p
de specb ʒ s formet pille
d' onu ʒ vj cu sirupo de sticados Quito
pur post assumpcoez digerui soluat
venter cu h° Rx yeral
ʒ ij eluuarii de psilio ʒ ij s miste
et assumat tom cu aqua sua ydro
mellis Sexto pur masticet sepe
p horaz an cibu omem fructum
vim inuct inmstate exponendo grat
trabit Nono pur pul tota caluar
ries capitis eius cu pulue Rx stic
cados bethonice arthanite ligal
garior an ℈ ij mat ʒ j fit om
pse subtil' pulue et pectinado abst
gatur primo cu supponi 2s Octauo
pur vtar hac confectoe de qua p an
cibu accipiat rotulaz j Rx spec elac
de ligal' specr diamb ambor de
scpcone mesue in antidotario an ʒ
j zucc al lb s cu aqua bethonice
fiat confectio in rotul' iij ʒ Nono
pur memoret sepe an cibu sum
facere ablucom pedu suor usqz
ad ingnia cu aqua decoctois folior
edere bn cada Ultimo no effugi
at om piscium recenciu vsu no cet
enim cerebro et nimis 2o can e aure
ola mebror capit Meliores sut
ei saliti pisces qz recetes Et cave
at a legunib et pe elixis a cibis pis
tilibus et lacticinijs omib et pric
ab omib ul' actu frigid Ad lau
dem omipotet dei Amen

162

Olores quos pati Nicolaus vicnol'
peruenis sr q in narratu est

psencerat et regionez vmblici tam
supius qz inferius et extendut etia
ad latera quibus et quqz succedit
vomitus sat magnus et solucio vetr
no minor isto qui et dolores exten
dutur usqz ad renes et spinaz Etz
existimari posset qr isti sunt dolores
renu puenientes ab arenul' aut
trubis ul' lapill' in eis fudicacion
assumpta ab extensione doloris p ps
poictas tn aspiciendu est ne het
dispo reducenda sit ad dispoz colice
passionis qua alias in ipo iudi et
curaui mollestissima intestine et
extensiue quo ad tps et mbra aut
saltem hij dolores similiari colicari pos
sit cu colica credo ego qr het dispo
magis ad specim colice passionis de
duci debeat pp quod qualitercuqz co
tingat repom egritudine in altera
pdicar denominatoiz ul' in pluribus
cariz, appz qm intencio curonis
sat conuincat in omib ill' et pxe
pur in sedando dolores quor intensioz
et pduracoz iste vir nobil' multo te
tollerare no posset Pquor curoe
pmissa debito regimine p sapientis
simos doctores ordinato in rebus
no naturalib. Videt m pui
dendu ee ei quqz remedijs i te
Primu horu ē vt huic viro sepe
applicent vetose sicce magnoru
orificior quqz iuxt vmblicu et os
stomaci i media regioe ia quqz p
mutant ad similia quqz ad sumen
in quib inueniet firmati sigla
Sm remem Rx oli d' camomil
la et oli d' anete an ℥ iij oli de
croco ℥ ij farine orobi farine fa
barum an ℥ j s coquat leto igne
sup cineribus calid absqz flama et
cu inceperit inspissari addat eis
uitelli ouor nro x cri ʒ j tristo
ru stelle ℈ ij coquat omia iuice
usqz ad debitaz comixturaz et de
hac mena tota venter eius a sum
to oris stomaci usqz ad ingnia et
similia omia emplestret actu cado
et placet et in sumne ut de eode
medicamine emplent renes
et tota spina eius Decimu vt fi
at s' mane et sero criste h° Rx
brodij decocti galli antiq spti sm
artez ℥ iiij oli de viol' atrmis
d' camomilla et d' aneto an ℥ ij
oli vulpini ℥ j s croci ʒ s uitel
los ouor nro iij sal' geme ʒ j
imponat iuxta Rx elar qd
s' trist nitto ʒ iiij s aque sublimatis
camomille ℥ ij calefiat aq et miscs

recantur predicto electuario post quod reiteretur prandium per viii horas et hoc cum electuario maxime conuenit in similibus dispositionibus in mundificando totum ventrem a membris corruptis et rarificando et expellendo ventositates omnium intraneorum membrorum Et si de eodem electuario acciperet bis in septimana vtilissimum esset ei Et si nollet isto modo accipere bonum esset quod omni sero per 12 partem hore ante cenam degluciret de hoc electuario quantitatem vnius nucis magne Descriptio electuarij est ista Recipe Cubebarum xilobalsami carpobalsami bacarum lauri ana ʒ j anisi liquiricie ana ʒ ij seminis rute leuistici et feniculi ana ʒ j macis ʒ iij cinamomi electi ʒ ij thimi epithimi polipodij carthamiani ʒ iij sirupi confectionis ʒ ʒ viridis ʒ viij sal indi ʒ ij zuccari al ʒ ij coquantur simul cum sirupo reliquis superaddito et fiat electuarium Quintum vt iste vir omni mane post prandium per horam cum dimidia degluciat vnam de istis pillulis quas sibi transmitto et spero quod felicitabitur dispositio sua cum istis que numquam scripsi quod credam aut velim superaddere instructis et prudentie tantorum doctorum qui procurant hunc virum Et oro circa eas contemplate et ad rogamina condescendere Descriptio pillularum ʒ ij Recipe madalconis pillularum alefangiarum mesue ʒ s polipodij epithimi sal indi ana ʒ s dyagridij grana ij formentur pillule cum succo rosarum de omni ʒ vj Ad laudem dei omnipotentis Amen

pillule valde bone ante cibum et post

297 Ec honoranda domina Germana ser bartholomei medicatissimi viri in ciuitate Ragusa commorantis paulo ante laborat febre continua colica cuius materia secundum maiorem partem continebatur in pectore propter quod merito causonica febris denominari debuit et tanta fuit materiorum multitudo cum acuitate sui quod fiat in prima septimana ad transmutationem credimus materiorum ad capud et virtute et potentie decocionis venarum effusa fuit materia ad poros et super cutaneas partes totius capitis faciei colli gule et pectoris que materia eciam subtilitate substancia sui et vehementi mobilitate in plurimas diuisa partes pustulas fecit in minueras totius cutis vlceratias et extortitatias eo materia pars aerea magis elevata et aquea resoluta fuit et remansit terrea pars que in superficie cutis per superfluitates et cortices squamosas emissa in tantum quod hec dispositio in accidentibus consimilis erat speciei lepre que a sapientibus tyria nominatur non quia differebat a predicta in hoc quod hec materia de mundata fuit ab ad hustione et omni gradu venenositatis occulte propter quod apparet quod si huic mulieri hec euenisset sepe contingeret periculum magnum protendet ei de euentu tyrie Et propter sermones aliqualiter colligi possunt 2a primi capitulo 7o de egritudinibus communis et 2a quarti tractatu 2o capitulo de causis et speciebus lepre Et assumuntur et fundantur ex hys que scribuntur 1a quarti tractatu de corruptionibus in capite facie et toti corpori euenientibus In summa fuit huius domine dispositio In regimine huius dispositionis plurima et diffusius scribenda forent verum quia hec domina curata est a dispositione predicta sufficiet et perfecte Nam non video necessarium esse aliud quam ponere regimen preseruatiuum eius a predicta dispositione quod in quinque capitulis sex rebus parciendum est Primum vero est vt hec domina abstineat ab omni cibo calido acuto salso inflamabili et inflamationi dispositiuo exemplum horum ut sunt ficus sinapis cepe porrorum alearum raffinus caules precipue et eruca et aromatum calidorum vsus Et vnctuosa et euitet cibaria euaporabilia et corruptioni leuiter assumptiua velut lac et colostra et pisces assati suffocati et cetera de alys Et similiter abstineat a vinis subtilibus calefacientibus et euaporatis ad cerebrum vt vinum ribolium et maluaticum et vtatur vinis ponticis vel acribus rubeis vel subrubeis et omnia cibaria eius artificialiter refrigeret cum infrigidantibus et humectantibus ut endiuia bleta spinachia portulaca lattuca cucurbita et similibus aut saltem aliqua cibaria refrigerentur cum agresta cum succo granatorum et citrangulorum Acetum aut limoncello et precipue si acutum est Acre aut acetum est non est municipale set collaudandum Similiter caueat hec domina a maris occasione et tamen vt suffocati aeris et precipue meridionali et caueat a tecturis capitis multis et calefacientibus Et effugiat etiam vestes omnes pectus constringentibus Et et ypocundria Et caueat et ab exercitio et forti motu post cibum Et similiter a coytu frequenti Et maxime post cibum et ventris stipticitatem procuret ut infra dicetur Et effugiat passiones animi inflamantes et humores inflamantes velut furorem

rcaudicam et similia ℞ 2m preservativum
ut hec dña a p̄nti tꝑe usqꝫ ꝑ totū men-
sem februarij futurū de m° auc° ill°
3° omni sine quinqꝫ dierū parū an̄ ce-
nā accipiat unaꝫ pillaꝫ d'aloe loto
et abluto cū succo endiuie scariole por-
tulace lactuce ⁊ acetose ſm artem
Et si contingeret q̄ h' dña nō eēt bn̄
lubrica ventre tꝑe intmedio tūc omni
3° die alternatiꝫ accipe poterit pillaꝫ vᵃꝫ
de p̄dict' hora p̄dcā ℞ 3m ℞ speciarum
tria sandaloꝝ opletarū trociscorū de
roß an̄ ʒ j. trociscoꝝ de viol' et de ber-
beris an̄ ʒ j. zuc̄ al. lb. s. cū aqua a-
cetose fiat confcō in rotulis magnis
de qua omni die semꝑ ante abū ac-
cipiat ʒ s. ℞ 4tum ut hec dña oī septi-
mana 3bus diebus successiuis quio
diebus continuis ꝑ quaor horas ante
prandiū accipiat ʒ v. aquaꝝ istaꝝ
℞ aque capillorū veneris ʒ ij. aqᵉ
acetose et crassonū fontaliū an̄ ʒ j.
s. miste et si nō posset hēre aquam
crassonū fontaliū loco ipius accipi-
at aquā cretani marini maioris q̄
potens ē ad diuitendū et p̄cipitādū
mās acutas omīs ꝑ urine uiās Ul-
timuꝫ uō preservatiue ℞ hō ℞ radicū e-
nule lapatꝰ acuti an̄ m j. radicaꝫ
violaꝝ m ij. elenaꝝ nigri m s. mi-
re ferolle oppodt' an̄ ʒ j. seminꝫ en-
diuie acetose scariole an̄ m j. granorū
pisani m iij. buliat omnia ī una mg-
na situla aque usqꝫ ad consūpcōm
3e part' ubi effundaꝛ cineris cribella-
ti scutella una et ex tali lixiuio cap
eius abluaꝛ in septiana bis Et si
rēs feliciꝰ tinuabit tūc h̄ebit ī tēꝑe
Si aūt adueniēte fine hiemis aut pri-
cipio veris apparet vestigiū mot' mē-
riꝫ ꝑ sitim vigilias amaritudinem
oris ⁊ in quietudinē coris tūc scribaꝛ
et puidebiꝛ ei ſm oppoꝛtunitateꝫ uix
pole ad laudeꝫ dei omnipotet' Am

Reuerendissimo in xpo pr
d. prothonotarius d'insi-
te art' et utriusqꝫ leg' doc-
tor indiget duci regimine
pro recuꝑanda confirmāda
et conseruanda sanitē eius Et p̄mum regimen
est penes rēs nō naturales eligendum
quod conforme erit utriusqꝫ dispositionꝫ
quib' alia molestaꝛ ℞ 2m regimen ꝑ me-
dicinalia erit rectificatiuū paraū epis
et splenis in quibꝰ acute et ad huste
et ulcere m̄e quantitꝰ q̄ꝑ tom corpus
effuse quique scabies et cutaneas cor-
ruptiones inficientes producunt et
aliquando magna harū m̄eꝝ desce-
dit ꝑ utrūqꝫ ramū inferioris chilis de-
denteꝫ ad coxas et si quidaꝫ contigat
has mās inritas eē fecales illa at-
lenissima ad hustione participantes et
m̄e tales venas maioꝝ pedū et u-
niuersalr̄ totaꝫ corū subaꝫ replēdo tu-
moreꝫ et extensioneꝫ generat in eis qui
tādē si longo tꝑe in utriusqꝫ pedibus
magnis ꝑseueraret difficilime ꝑo
fortasse elefantiaꝫ inpoꝰ lib͡ʒ curonis
portendēt Est aūt in theoria me͡ne
magnus pes totū qd' ab ancha inclusiue
usqꝫ ad plantaꝫ pedis continue At nō
si mās p̄dcās contingerit eē acutas et
adhustas tūc quū descendūt ad tibias
corrūpendo carnositates carū pariūt
ulcera que ꝑ diuisas membroꝝ ptes-
hinc inde spergendo ulcerāt Unde ex
hoc fundamento ꝯcludiꝛ p̄mo difficul-
tas curōnis horū ulcerū que puenit
ex duobus p̄mo ꝑ acuitꝫ materiꝫ
ꝑditaꝝ 2° q̄ tales m̄e sunt melice ꝑo
effectiue cause cronicaꝝ egritudinꝫ
Sec' 2° ex hō fundamento q̄ in vanum
laborant curantes cū solis localib'
sup ulceros partib' applicat' absqꝫ rec-
tificatōn epat' et splenis madanꝫ
p̄dictas mās Sequitꝛ 3° solucō pble-
mat' q̄ꝛ ē q̄ pedes huius rūerēdis-
simi patr' quinqꝫ tumescūt absqꝫ ul-
cerosa corrupcōn quinqꝫ nō cū ea Cuius
cā p̄mi effectꝰ ē multitudo m̄eꝝ gros-
sarū absqꝫ adhustiōe et corruptiōe
carū Secdi nō acuitꝰ causa ꝫ m̄eꝝ
multaꝝ fluxꝰ cū adhustiōe carūque
caruꝫ Et' appꝫ q̄ tam istud apit fū-
damtū dispositū quib' aliqn̄ affligiꝛ
Reuerēdissimus pr̄ et doctor Et eliciꝛ
ex eo modo regiminis eius conueniens
ut nūc sequitꝛ Ita iaꝫ manifestū
est q̄ regimē ex pte ciboꝝ ⁊ potuꝫ
et alioꝝ inclinari dꝫ ad mediocrit'
calefaciēcia et parūꝑ exiccātia ℞ qd'
in cibarijs eius euitari dꝫ primo
omnia multꝫ salsa multū acuta et ue-
hement' calida talia eīn augeret cali-
ditateꝫ et acuitateꝫ in laudabil' sanguine
Et euerteret ipm̄ ī melicū Ex m
horū ē usus aromatū et accepꝰ abo-
rit sūt sinapis raphan' cepe aleū bro-
dia pinguia ualde ptes aialiū pingu-
ues multꝫ ut pectora hubera capita
Sed' p̄mꝰ euitare dꝫ ea que sūt sag-
ins inflatiua et ventositatiua ut sūt
leguminia omnia et fructuū multitudo
et p̄ue crudoꝝ et lact' crudi frequēs
usus 3° euitari dꝫ ea q̄ sanguineꝫ adhu-

258

rum zacium ut sunt salsa cibaria omnia
et precipue carnes salite et antique et case-
us salitus et ova piscium salita molli-
a vel dura que veneti bottargas ap-
pellant. **Quarto** caveat a mensione vero vis-
cositate et grossitudine sua efficientium
oppilationes ut sunt pastilles cibi omnes et
ut lasagna crispelle et nestes luel-
lorum. **Quinto** caveat potum vini nigri
grossi et conturbati et pontici vel
brusci. Vinum eligat vinum colore roseum
granorum nominatum substantia tenue et dyaf-
fanum sapore ad dulcedinem declinatum
odore suave a potentia mediocre quod
cum refrangere debet cum aqua cisterne si-
et cruda in estate convenientibus est. In yeme
non melius est predictam aquam coquere
et simpliciter cum vino commiscere cuius quantitas
sit subtripla respectu vini aut maioris
mensure vel minoris variando secundum
prudenciam accipientis et fortitudinem vi-
ni assumendi. Prudencia enim mensurat
humanos actus precipue quia ipsa est recta
racio agibilium ethicorum sexto. **De quantitate
non distincta et continua cibationis dominus**
primo quod tenore virtutis apparente ro-
busto melius est ipsum comedere semel in
die ita quod post prandium eius per viij ho-
ras possit facere collacionem ex aliqua con-
fectione vel frustro panis supercedere tamen
quantitatis non extendendo viij uncias preterea
eius quod de cibo in prandio sumptum fuit.
De quantitate non continua cavendo observan-
dum tale quod accipiantur cibi et potus in tanta
quantitate ne stomacus gravetur excessus deterior
enim cibacionum est que in stomaco gra-
vitatem efficiat et tensionem et quantitatem
anhelitus sicut deterior potus est qui in sto-
maco in undat et fluctuat ut colli-
gendum est ex 2a primi canonis de regimine
pabuli et potus habet in sua curatione
preter ea que in hoc canone continentur omnibus
cibis et potibus uti potest preterea participa-
tibus quibusque excessibus iam preterea declaravit de-
claratis. **Pro expediendo vero regimine
huius viri** Reverendissimi et celebri-
mi patris pro medicinalia premittendo
primo quod securissimum est quod ipse ad 3 vel
quatuor annos bis in anno purgetur
secundum modum inferius. **Purgacio primi anni**
quod a medio februarii usque ad medietatem
marcii uno mane in aurora accipi-
at has pillulas. Recipe pillularum indarum ʒ s.
pillularum cochiarum et de fumoterre ana
ʒ j. formentur pille vii vel viij cum succo
rosarum et dormiat post eas per horam
et careat cibum horis quinque et tunc
accipiat ciatum unum aque ordei cale-
facte et post ipsam per horam unam accipiat
prandium suum. Assumpto hoc minorativo

die tertio mediate sequenti accipiat in aurora
digestivum hoc talem quod continuet
per viij dies. Recipe sirupi de epithimo sim-
plici compositi acetosi et mellis rosati ana ℥
s. lupulorum fumiterre et melisse ana
℥ j misce et accipiat ipsum tot diebus
quousque urina appareat ypostasis alba unita dy-
afana equalis in partibus in fundo sedens
Apparente autem hac ypostasi die tertio mediate
sequenti purgetur cum istis pillulis. Recipe pillularum
indarum ʒ j. avari ponderis lapidis la-
zuli et armeni preparatorum ana ℈ vj cum
succo rosarum formentur pille vij vel viij.
et accipiantur observando post eas regulas
que in secundo minoratio descripta sunt. **Pur-
gacio vero anni purgacionis** a medio mensis
septembris usque ad medietatem mensis
octobris uno mane hora tertia accipi-
at hoc minorativum. Recipe pillularum indarum
pillularum de lapide lazuli ambarum de
scripcione Mesue in antidotario ana ʒ
j pillularum cochiarum descripcione Rasis quarto
almansoris primo canone ʒ s. formentur
pille viij cum succo rosarum et accipi-
antur omnibus hora et cum observatione que
de aliis superius conscripta sunt. Mane vero
tertio mediate sequenti accipiat hoc digestivum. Recipe
sirupi violati simplicis simul acetosi ana ℥ vj
aque decoctionis lupulorum et fumi terre
misce et totum accipiatur talem observan-
do quod dictum est in alio sirupo usque
ad apparicionem ypostasis de qua iam dictum
est. Die vero tertio mediate sequenti purgetur
per istum modum. Recipe pillularum aurearum pil-
lularum de yera composita pillularum fetidarum
ana ʒ j boni ponderis lapidis lazuli gr.
iij. formentur pille viij vel vij cum succo
rosarum et accipiatur ut predictum est de
aliis. Post hec autem attendendum quod conve-
niens eius non esset convenientius lubri-
cius hora qua assumit sirupos predictos
necessarium est ei quod omni die aut saltem
omni altera die parum ante prandium vel
ante collacionem nocturnam accipiat j
de pillulis inferius quarum est usus commendando ei
forte per totum tempus vite sue accipiendo
exceptis una vel duabus parum ante prandium
quarum descripcio est hec. Recipe aloes epatici
electi ℥ iiij agarici ℥ s. turbit ʒ ij la-
pidis lazuli et armeni preparatorum ana ʒ ij
s. dyagridii ʒ j. masticis croci macis ci-
namomi rosarum violarum ana ʒ s. sa-
lis indi ℥ s. pulverizentur omnia per se et infun-
dantur in ℥ iiij succi endivie et ℥ ij
succi fumi terre et exponantur soli sepe
cum cocleari commiscendo usque quo succus con-
sumatur tunc iterum removentur succi et ita fi-
at 3bus vicibus et reservetur massa ista in
pixide lignea cerata de qua fiant pille
de ʒ j ʒ vj et sit caro usque ut dictum est

Amplius pro convenienti conservatione sanitatis eius Utatur hac confectione Rx granorum physticorum ℥ iij granorum pinearum ʒ iij contundantur et infundantur in aqua decoctionis et fumi terre an. ℥ ʒvj et ibi remaneant per triduum post hoc autem accipiatur zucc. albissimi lb. j s. et coquatur cum lb. s. aque violarum usque ad aque consumptionem tunc ergo super addatur zucc. pul. amili ℥ iij et coquatur simul cum medull. iam totius et fiat confectio in frustul. longis et sit eius usus ante cibum et post cibum et in hora collationis Aperit enim hec confectio oppilationes epatis et splenis et adiuvat generationem urine et mentruorum aliarum accitarum Amplius pro preciali preservatione a fluxu materiarum ad tibias et coxas bonum est quod utatur unguento quod applicabat cum illo fiteri cuius descriptio est hec Rx oli. de ar... ℥ j s. nardini oli. ℥ s. radicum philipendule ʒ j sal. gemme gr. iij elebori albi arthanite et euforbii an. gr. j cere q. s. fiat unguentum molle et applicetur Adhuc iterum pro preciali preservatione a fluxu materiarum ad tibias et coxas bonum est quod utatur hac decoctione Rx gallarum cypressi numero xx gallarum quercus et precipue perforatarum numero xxv sumach seminis plantaginis an. ℥ j s. granorum mirti ℥ iij coquantur omnia in situl. duabus aque usque ad consumptionem medietatis et de hac aqua abluantur pedes et crura bis vel ter in septimana ante collationem nocturnam Ad hanc etiam intentionem memorandum est quod bonum est ei portare caligulam factam de corio pellis canine saltem super tibia sinistra et precipue quando necesse est ei exercitium ut contingit apud magnos viros et venerea sui necessitate ad hoc quod assistendum cultui divino et de aliis Aut saltem tibie prescripte fiat ligatura cum instita convenienter applicata sit notum est

Post hec autem si contingeret materias ad crura descendere provideatur ei cum hoc defensivo Rx amili boli armeni an. lb. s. succi plantaginis acatie ypoquistidos rosarum sandarace sumach an. ℥ s. dragagati gummi arabici an. ℥ j s. succi extremitatum rubi lb. j farine volatil. molendini ℥ ij conquassentur omnia in mortario cum pistello suo usque ad glutinositatem bonam et de hac materia emplastrentur tibie agentes usque ad pedes ligando cum applicatione convenienti Si autem contingeret quod in aliqua tibiarum parte ruptura accideret provideatur ei quadruplici remedio Primum remedium est applicando unguentum istud Rx oli. de mastice

[Marginal note: De tibiis pedum inflatis Medicina]

et de mirto an. ℥ j oli. onfancini ℥ ij thutie preparate cum aqua rosata terre sigillate an. ℥ j ypoquistidos sandarace ... lote an. ʒ j cere albe ʒ vj fiat unguentum molle et applicetur ut consuevit Secundum Item super ulceribus apponatur hic pulvis Rx pulveris ypoquistidos seminis plantaginis granorum mirti an. ℈ j sanguinis draconis boli armeni an. ℈ j pulveris ossium caprarum bonum combustorum ʒ x spodii ʒ j s. pulverizentur omnia perfect diligenter commisceantur Tertium est hoc cerotum Rx ceroti rubi de mucillaginibus lb. s. tutie preparate ℥ s. litargiri ℥ j sanguinis draconis boli armeni an. ʒ ij s. fiat cerotum cum sufficienti quantitate cere Ultimum et precipue sigillativum vel consolidativum est hoc Rx oli. de mastice ℥ iij dragagati gummi arabici dissolutorum cum aceto acuto an. ℥ j masticis thuris sandarace ypoquistidos an. ʒ j thutie preparate ʒ j s. cere q. s. fiat unguentum sufficienter mistorum et medicentur ea ulcera quousque habuerint necessitatem consolidandi ea et est quando apparebunt concavitates ulcerum esse quasi carne repletas Ultimus non pulveres isti Rx plumbi combusti ʒ j thutie preparate cum aqua rosarum ʒ ij pulverizentur per se et simul commisceantur Hec sunt remedia meliora que meo iudicio in omni volumine sapientum accipi possint Ipsa autem altissimus in fine optatum in dispositionibus huius viri sua misericordia digne dignetur qui solus languores omnes sanare et sua benedictione benedicere potest ad laudem eius sempiternam Amen

1461 et die xi.a february

225

Inversitas causarum quam in conscriptis Eximie doctor arguit diversitatem membrorum pacientium et non solum materie huius honestissime domine Notandum enim est ... notitium magis fixum in universis omnibus orientibus aliter spondilibus renum et alteribus spondilibus alchatan et ab aliis inferioribus Sensus enim leso arguit egritudinem in eis Cum ergo membra moto et sustentativa corporis a nucha superna inferius omnia lesa sint ita quod corpus nec manere nec continue sustentare possit Notandum est concludere notitium esse fixum in eis neque tamen est possibile idem huius notum in predictis membris esse prolongatum eorum ad materiam Mirabile non est

set quod si nocumentum esset propter passionem absolutam aut non absolutam tanta debilitas in predictis membris perseverare posset quod enim matrix per colligantiam ledi potest continue membra alia cum ipsa non sit semper lesa ergo cessante paroxismo deberet alleviari membra motus et sustentationis si per continuam dependentiam a matrice continue lederentur et ex dictis secundum tamen non perfectam sequitur aliquid ad eius rememorationem sequitur oppositum. Cum ergo matrix non continue ledatur motu suffocativo aut contractivo ut scribitur primo aliquando nullo modo leditur et membra ista semper lesa sunt in motu et sustentatione corporis ergo necesse est concludere quod nocumentum est fixum in illis membris quod fuit contractio inflicta. Et pari ratione non videtur esse rationale nocumentum in istis membris continue dependere a nocumento nuche et cerebri cum esset in illis membris non appareat nocumentum fixum. Quod non motu contractivo multiplicatur in membris inferioribus et maxime orientibus a spondilibus alchatim quorum nervorum non ulli ramum defert spiritum animalem motivum et sensitivum et sustentationis productivum in inferioribus membris non necessario concluditur hunc motum contractivum esse suffocativum motum matricis quem ut relatum est. Illi ista singulo mense naturaliter menstruabatur et tamen habebat satis mediocrem delectationem in coitu. Non videtur rationale neque possibile in ea detineri spermata tanto tempore in tanta quantitate et postea ut efficiat suffocationem. Due enim principales suffocationis cause matricis scribuntur communiter a Galieno et xxi^a 3° tractatu ultimo in (?) suffocatione videlicet retentio spermatis et menstrui sanguinis et neutrum istorum adest ergo etc. In matrice non videtur posse assignari suffocationem et si fieret instantia quod multe alie materie corrupte in matrice reservate possunt suffocationem efficere. Huic dicitur motivo secundum aliis temporibus quod habet non est possibile reperiri in muliere convenientes menstruata. Est autem continua menstruationis ut omni mense fiat tempore consueto non tardando neque multum anticipando et quantum evacuando paulatine et non impetuose fiat. Et secundo tamen per talem menstruationem eveniat materia superflua tota. Et tertio quod illi evacuationi succedat levitas sanitatis et quies ex eludendo dolorem punctivum mordicativum extensivum pruritivum excoriativum et consimiles. Et ultimo quod perseveret tot diebus quot perseverare solebat in naturali dispositione mulieris. Tunc isto obmisso forme rationis silogistica tales. Si menstruatio fiat continua modo dicto tunc in (?) evacu-

bitur tamen et tale quantum evacuari (aequalo) debet sed ad talem evacuationem non remanebit superfluitas in matrice ergo non poterit fieri suffocatio propter eam. Quia ex interruptione causarum sufficientium productivarum effectus negatur effectus. Cum igitur in tali matrice non reperiantur superfluitates aliquee ex hoc discursu et iam non sit in ea superfluitates menstruales neque sperma quod fuit corruptum ergo non videtur quod suffocatio matricis sit causa horum accidentium quod non ab ea sequantur actualia. Nunc non videtur rationale ex quo fundamento concluditur quod si haec mulier menstruaret secundum non debita nocumenta in istis membris que fixa sunt possunt intendi et multiplicari multiplicatione nocumentorum in matrice si assignarentur ista. Sit non tamen investigatio que sit causa nocumenti in ore stomachi apparentis secundum evenientis cum vomitu. Secundo contemplandum secundum in mirachon casus que faciunt dolorem et tumorem sub regione umbilici versus os anche propter primum autem declarationem dicendum quod in tempore motus paroxismi materie agitantur in partibus non solum matricis sed renum et omnium aliarum inferiorum partium propter quarum agitationem multe materie agitantur et vicinae stomacho fluentes illuc propter compassionem stomachi ad predictas partes ratione nervorum sive iste materie ab illis membris inferioribus ad stomachum substantialiter fluant aut explantur sive per modum evaporationis ab illis partibus stomacho continentur sive stomachus compatiatur illis compassione absoluta quam non credo qualitercumque igitur contingat nocumentum non est in stomacho per essentiam primo per colligantiam ad predicta ut deductum est. Quantum igitur est nocumentum in predictis membris inferioribus tamen est nocumentum stomacho per colligantiam continuatum ab eisdem sed nocumentum videtur motus contractivus in inferioribus membris sed valde fortibus igitur multum nobiliter leditur stomachus. Ex quo sequitur quod valde est mirabile si in fine paroxismi supervenerit vomitus huic mulieri quod si non supervenerit vomitus esset ei valde peius. Et pari ratione valde declarari potest que est causa motus tortuosi in ventre inferiori doloris et tumoris ibidem apparentis. In motibus enim predictis necesse adeo violentis non bene reguntur humorales in materie a virtute primo corrumpuntur et convertuntur in ventositates grossas que includuntur in vesica et partim in intestino secundum intercontinuitatem connexam intestinorum et contra siphac cooperiente ea. Et si materia humoralis grossa inveniatur ibidem ut fleuma vitreum aut alia non esset mirabile si ibidem supervenerit apostema magnum

et operaneum quod fortasse curari non
potest sine difficultate magna Ex
quibus omnibus summatim colligo
aperte quod dispositio huius mulieris est mul-
tiplex Prima est motus continuus
iste in inferioribus partibus apertus qui
provenit a materia vel secundum proportionali ut-
uetopitate aut aliis membris in muscu-
lis dorsalibus et in nervis orientibus
a spondilibus renum et alchatim et cau-
de qui sunt paria xij et in panicul
in predictis partibus existentibus Secunda dispositio
potest esse provocativa materie que non apparet
ita rationaliter propter causas superius allegatas
Tertia est in potentia motus inferiorum
partium et fortasse nocumentum in superiori ca-
rum propterea quia quod paralitica dispositio est
aut saltem parata ad illam Quarta
est nocumentum stomachi iam predictum ad quod
omnia sequitur ultimo universalis totius
corporis debilitas et vilitate particularis
debilitas in membris generationis propter
que hec mulier et remanebit steri-
lis nisi medicinali beneficio subveniatur
ei ut nunc sequitur circa dispositionem de
Igitur pro cura ista scribam secundum novem
ingenia curationis Primum itaque ipsorum
ut rectificetur regimen eius ex parte rerum
non naturalium ita ut omnium ipsarum
effectus sit in calefaciendo exicca-
do et subtiliando et aperiendo magis
ita ut non fiat transsitus cum instrumentis
ad ea que sunt ultra 2m gradum
propter quod aer eius non debet esse valde
calidus Similiter neque cibus et potus
primo refrangenda sunt omnia talia
cum leviter calefactis et apertis sicut
cum aneto camomilla mellissa eu-
patorio acere rubo et similibus
Si autem habeantur que sunt calida ve-
lut ea que sunt in fine primi gradus et
in 2o tunc de eis ponatur in cibariis
quantitas pauca sicut una parva radix
feniculi petrosilini bancie plurestri et similium
Et potus eius sit vinum album sub-
tile transparens vel dyafanum bene
odoriferum potentia mediocre Et si
non habetur ita pauciferos tunc retun-
datur eius potencia cum aqua cistine
prius cocta Et si in ipsa decoquerentur
flores artamisie erit secundum remedium sin-
gulare Et ad hunc sublimimus esset
ut vinum suum lumphacetur cum aqua
sublimacionis artamisie aut radicum
emule matricarie vel florum genestre
tum quia aquis Ego credo ipsam pos-
se sanari absque aliis remediis particularibus
aut diversis per res non na-
turales dictas mensuratas eximii
doctoris thome qui scripsit mensurabit

ipsum Secundum remedium ut quia tempus
est possibile antequam frigora maiora su-
perveniant flebotometur hec mulier de basili-
ca contrarie partis lese posita sub cubi-
to per quam educatur sanguinis ℥ iiij vel
v vel x. Et si non apparet plus repletio
quam ego credo esse propterea quia mulier
est bene colorata plusque mediocriter
carnosa et etas est obedit tunc di-
mittatur ista flebotomia et fiat eadem
flebotomia de saphena contrarie parti que
magis lesa est et educatur sanguinis
℥ iiij vel v. hec enim flebotomia evac-
uat apte summitatis quarta prima
capitulo xx. iste sunt partes pacientes
ut declaratum est. Ergo talis flebotomia 3us
erit Tertium ut facta flebotomia venit
huius mulieris mane in nocte sequenti
solvatur cum hoc composito Recipe yere simplicis
ʒ vi. bundecum similiter ʒ 3 ℥ aque florum
genestre aut artamisie vel matricarie
℥ iij. misce et totum calefactum acci-
piatur in aurora et tardetur cibus ad mi-
nus horis sex illum promitto lavatiuum
Quartum Recipe galbani electi ℥ j. bdellii armo-
niaci ana ʒ i s. artamisie matricarie
ligni aloes ana ʒ s. dissolvantur gumme cum
aceto acuto et quod sufficit fiat cerotum extensum
super panno de quantitate amplitudinis palme
vel quasi in quo hoc erit circulus maximum
et ponatur super umbilico ita ut umbilicus
sit in medio eius Quintum ut tempore instante
paroxismi quo vexatur doloribus et mo-
tibus contractivis supponatur mulieri
hoc pessarium Recipe pulveris gallie musca-
te et confectionis nere amborum de
confectione nicolai ana ʒ i s. ligni aloes
citriarum florum ypiconis ana ʒ s. ambre
orientalis ʒ s. musci grana iij. pori (?) co-
buacionis ℥ 3 quod sufficit fiat electuarium in quo
involvatur frustum tenuissime gossipii in
folliculo et supponatur matrici secundum
consuetudinem Sextum Recipe specierum electuarii de semi-
nibus de specierum confectionis Mesue in antidotario
distinctione prima ʒ iij. specierum dyambre
et dyamusci dulcis ana ʒ j. zucari al-
bi lb s. pulveris de calamento quod sufficit fiat electuarium de
quo hec domina omni mane in aurora
deglutiat ℥ j s. et per horam ante cenam
deglutiat quantitatem medie nucis in qua
est tendens qui vadit ad lectum Nonum
ut si hec mulier per iustam potest non plene
curari tunc Recipe ypiconis trifolii et
mellilotti seminis aneti anisi ana m.
j. violarum citriarum florum genestre arte-
misie eupatorii nepte maiorane cala-
menti pulegii origani ana m. iij. bis-
torte matricarie ana ℥ j. bulliat omnia
in ventris lb aque fontalis usque ad consumptio-
nem 3e partis et tunc reddatur lb s. plus mel-

lisse ℥ ij pulvis foliorum citrangulorum
et parum bulliat Intelligo decoctione
cauda mediocriter sedat instar usque ad co-
optumum umbilico et potest hoc reme-
dium facere in die uno et in instantia pa-
roxismi scio quod est famatum magistrale Secun-
dum recipe electi ʒ ij mastic gariofilorum
ana ʒ ij pulvis mente ʒ ij fiat decoctio
vini figure scutel super panno de grana
quod teneatur super stomaco et defendet
ipsam ancorum et eidem per colligantiam
conveniente **Ultimum** de sotire mag-
ne auree allexandrine ana ʒ eorum
pulveris confortativis ℈ ʒ s. zucari al. q. s.
fiat electuarium de quo iste electuario hora una ac-
cipiat pluribus mane in aurora cum
ʒ j s aque sublimato rubee tintorum
naturale non est quod non sanetur cum sanitatem
integerrimam concedat deus altissimus ad lau-
des eius immortales Amen

Viro celeberrimo et prudentissimo
causarum physico curatori
Ieronimo de sancta sophya
carissimo doctori colendissimo
pro regimine quorundam accidentium anima-
sium frequenter et ardue molestantium
Bartholomeus de montagnana exi-
guus physicus salutes dicit preces
et quibus salubius potest in minstra illorum
accidentium abstinentia conscribit ut nunc sequitur Primum
itaque horum est descriptio pillularum quar-
dam quibus uti potest contra particularis dis-
tractionis et evacuationis meum a capi-
te et potest esse earum usus hoc modo sicut
enim cognovit in stomaco suo nauseam ru-
gitus et ventositates ad esse tunc ex eis
accipiat unam in mente cum cena dimi-
dium in mora bis in stomaco sic accipi-
endo et meliorem in eo et in membris
ibidem vincens ipsissima facere potest Si at
accidentia predicta stomaco obfuerit et gravi-
tas uel tensio et ventositates in capite
et in oculis sotore dispositiones apparuerint
tunc utatur eis accipiendo unam parum
grossiorem per horas duas post cenam
Recipe aloes epatica electi ʒ iij agarici ca-
dadissimi rari levis et post gustum
organo gustus levis dulcedine deinde
notalem amaritudine in principio ʒ j s. h.
modactilorum levissimorum et candidorum
ʒ ij reubarbari aromatici rari ponderosi
rubicundi ad rositatem in colore tende-
tis sine nodis et equali carnositate
carnosi ʒ x folii ligni aloes ℈ ana ʒ s spi-
nardi pice ana grana viij. viorum amni
zamia ana grana viij. trocolorum mitte in succo

foeniculi per v dies et exiccate ʒ xv.
succi bethonice succi salvie ana ʒ
ij s. succi rosarum ʒ j. omnia post hec
pulverizata et diligenter ponderata
cum predictis succis misceantur et exponan-
tur ad solem sepe commiscendo causa
quo succi consumantur deinde iterum renovetur
succi Et ita ter fiat de hac
prima massa postquam exiccata fuerit pillule fiant
ex omni ʒ vij vel x prevalebunt enim
fortasse omnem medicinam in usu suo eo
quia stomaco capiti virtuti visive et
organo visionis conferunt et diluunt
flata a membris predictis ventositates
consumendo et cum mediocri exiccatione
stipticitatem convenientem sigillando et
omnium spirituum nitiorum operationibus fu-
mositatum notabile afferunt unde predicta membra
confortantur eo quia repellunt a se va-
pores omnia stipticitate confortata fir-
matis 2o tegni **Secundum principale instrumentum**
est confectio ista de qua iste accipere
potest semper cum cibum rotulam unam ʒ
iij et non fiat dilatatio cibationis
post ipsam immo in mente cibetur ipsa
assumpta Est autem ipsius descriptio talis
Recipe florum rosmarini ʒ ij ligni aloes sub
russi ad nigredinem tendentis acuitate
et in aromaticitate et sapore brevitatis
et ponderosi ita quod submergatur in aquam
ʒ j trociscorum diarodon descriptione ponitorum a
Rasi in divisionibus Almansoris cum de
medicinis cordis ʒ j s. florum mellisse
ʒ ij zucari al. lb. s. cum aqua bethonice
coquatur coquatur zucarum et fiat confectio
in rotulis ʒ ij Attende autem quod in predicta
descriptione trociscorum rasis recipitur olium
de croco Ego autem loco eius consue-
vi ponere croci ʒ s. Olea enim unctu-
ositate sua solent esse nauseativa
et oris stomaci emollitiva Neque
iterum mireris quod hanc medicinam hauste-
rim ex medicinis cordis Medicine
enim simplices illud compositum ingredi-
entes que sunt numero xiij preter oleum de
croco cum hoc quod ipse cordiales sunt et
non minus immo excellentius cerebro stomaco
et epati conveniunt sicut cuique per legenti capitulum
apparere potest 2i et 22i tractatus et a 6o
usque ad nonum 7o de simplici medicina
et 7o colliget et 2o canonis in aggregatio-
ne Rapsodis que omnia propter brevitatem
relinquenda esse decrevi et tu discur-
re per ea libro tuo **Tertium** est electuarium
compositum a Galieno ad herodem regem
factum in secreto ad homoteum et est
confectio diatonpipeon herodi regi de-
scripta quam magnifice laudat ad omnes
egritudines capitis causa frigida provenientes et
propter flatuum et quod eius usus ut in scito a

ad caput a causa frigida

quod ut ad caput ... [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pul. capital

puo sompnum de glutiat ex ea quanti-
tas unius aurei vel ℨ. i. s. Cuius descrip-
tionem inveniebis ibi si queris. Quartum
est pulvis sternutatorius de quo vir iste pul-
verizet caput suum a principio coronalis
commissure descendendo per sagittalem per la-
titudinem .iiii. or digitorum usque ad ceruicem
capitis super aspergendo. de eo inter
capillos quatuor vel v granorum ordei quan-
titatem et deponat postea pulverem cum scutula
pectinando vel pectine quam vir apponere
et ponere rursum. Et est eius descriptio talis. ℞ ligni
aloes electi cubebarum radicum peonie pu-
legii calamenti florum rosmarini assa-
ri sticados ana ℨ. i. ambe[re] musti[ci]
lectorum ana ʒ. s. eufragie fenicu[li] rute
ana ʒ. i. pulverizentur omnia predicta et diligenter
ponderata commisceantur et fiat ex
eo ut dictum est saltem in ebdomada ter a
principio octobris usque ad finem februarii
reliquo autem tempore rarius et minori-
us quantitate utatur v. Quintum est caput-
purgium istud cuius laudo usum a prin-
cipio mensis februarii per totum mensem
maii et a medio septembris usque ad
finem octobris ter in ebdomada per nares le-
ui tractu trahiciendo nunc per dextram
nunc per sinistram narem actu calidam
semper ore eius prius pleno tepida
aqua ordei cum zuccaro cocta et est
ipsius descriptio talis. ℞ mell[is] electi ℥ .i. or
costi dulcis staphisagrie ligni aloes ana
ʒ. s. colloquintide corticum agaricum ana ʒ.
s. coquantur omnia in fiala una aque
usque ad consumptionem septimarum [illegible]
de coctione colata ℞ ciatum s. succi
radicum sicle et est bleta .iiii. parte ciati
misce et accipiatur ut supra. Sextum
est masticatorium hoc quo uti potest
aliis in ebdomada diebus intercisis predictis
de caput purgio Aut saltem una
septiana masticatorium faciat et al-
tera sequenti faciat caput purgium et
incipiat a masticatorio prius si no-
luerit ipsum facere cum caput purgio aut
alterum ipsorum eligat libito suo. Est
autem eius descriptio talis. ℞ dragaganti ℥ .i.
s. mastices electi ℨ. v. yreos ʒ. s. costi
seminis rute sticados camedreos ana
ʒ. i. piret[ri] ʒ. .iiii. or cinnami ℥ .v. dis-
solvantur gumme cum aceto fortissimo
et super addantur eis gluttis arthritis
ℨ. ii. deinde incorporentur cum ℨ. iii.
cere albe et super additis speciebus aliis
fiat formule sicut avellane et ex-
siccentur in sole vel sub tegula cale-
facta de eis .i. masticetur una cum oppor-
tunum fuerit per quartam partem hore vel
per mediam continue ex premisso magis quod dis-
solvitur ita quod nullo ad inferiora descendat

masticatorium [illegible]

Ultimum est odoriferum hoc quod teneat
in sindone retorta ligatum et sepe
odoret ipsum quantum hora libet Cuius
descriptio est hec ℞ maiorane origani a-
meos amomi galange nucis moscate
ana ℨ. i. ligni aloes ℨ. iii. pulverizentur omnia predicta
et commisceantur et si fuerit opportunum
et magis libuerit ei fiat poma cum
℥ .i. electi laudani et ℨ. ii. storacis cala-
mite et ℨ. i. galie muscate et incor-
porentur cum succo maiorane hoc po-
mum non esset minus utile quam pulvis supra dictus.
Hec sunt celeberrime doctor que ad
tuo tamquam magis utilia eligere potui
Quorum sumatim ex suis virtutibus
simplicium experiri potes esse sublime
si cuncta capitula considerabis experientia
vera cottidiana te clarius appareat apud te
et et confirmabit illud Ego autem de no-
uo si opus fuit alia conscribam secundum quod
dispositio postulabit et tu iste supra ad
de pillarum de sticcolla usum saltem in me-
se semel ex eis ℨ. i. accipiendo que inp-
rime reformate sunt cum succo ma-
iorane memorando tamen quod diebus ve-
hementissimi caumatis et frigiditatis ab
eis abstinendum est sicut affirmant
alii Summus autem omnipotens hec
ad anime mei utilitatem ita affluenter
dirigat sicut eadem omnium michi pol-
licitate conscripsi ad laudem eius sempi-
ternam Amen

In dei nomine amen Nobilis
vir et spectabilis raynaldus de ari-
ostis indiget regimine duo-
dolorum fuctitarum suarum Et primo
quidem est regimen conveniens ei in tempore pox-
dolorum si acciderit 2m non est regimine
preservativum ne tales accidant dolores tempori-
bus veris et autumpni in quibus ut plurimum
exacerbare solent dolores tales Et
primum quidem conscribere plurium esset et
esset difficile propter particularia circa que is-
tos dolores contingere solet secundum diver-
sitatem etatum complexionum regionum et
mensium hindralium que pertinent et ali-
arum rerum particularium que a medico
considerari debent. Esset hoc evidenter
audaciam presumptionis incurrere eo qua-
dam dicti doctoribus qui tunc presentes ad-
erunt et fuerunt tunc quo a doloribus pio-
dice molestari consueverunt tales egro-
tantes viri quia non raro contingit
grandes viros peregrinas civitates et re-
giones intrabere naturaliter patrie ubi-
cumque abest illustrium doctorum presentia [illegible]

masticatorium capitale bonum

[illegible]

Ideo quantum facilius conscribi potest et
utilius aliqua particularia conscribere. Et primum
quidem est ut cum iam dolores inceperit
a prima usque ad 3am diem apparentibus
signis tumoris cum rubore pulsacione
et calidite inflammacione cum pruritu et
dolore punctiuo aut extensiuo cum re-
plecione corporis nichilominus fiat s' flebotomia
de basilica per rectam lineam supposita dolen-
ti parti. Si autem non appareret tanta
replecionis signa tunc flebotometur saphe-
na adverse partis propter hoc enim flebotomia
a suo fluxu divertitur materia notabiliter
et est adiutorium bonum. Secundum particulare con-
siderandum est ut sequenti mane immediate
soluatur venter eius si apparuit domi-
nium colice materiei super flatica cum hoc solutiuo
Recipe pillarum de hermodactilis maiorum ℈ ij
pillarum cochiarum ℈ j reformentur pille
xij post quarum exibicionem in aurora per
v horas accipiat cantum unum aque cali-
de ordei cum zuccaro et per horam post acci-
piat cibum suum. Tertium particulare est ut 3a die
sequenti inungatur membrum stantibus
signis caliditatis cum hoc ungento Recipe olei
rosarum recentis ℥ ij preferente sal-
dalorum ruborum sandarace ana ℈ j con-
quassentur omnia simul et tepificat dum
administratur. Quartum considerandum
est ut si apparuerit signa dominium ma-
terie frigidarum vel calidas et precipue flatitarum
soluatur eius venter cum ℈ ij pillarum
aurearum de hermodactilis et ℈ j pillarum
de sarcocolla maiorum. Quintum conside-
randum est quod in hoc casu inunctio dicto
in unctione supradicta super addatur olei liliorum
alborum ℥ j s et administretur ut prius.
Sextum intendendum est quod cum tumor
loci iam inflatus est et locus aliqua-
liter induratus gratia resolucionis comple-
te materiorum administretur hoc emplastrum Recipe pol-
linis mastici camomille ana ℥ j s ro-
sarum ℥ ij mellilotti ℥ j pulueris ra-
dicum peonie ℨ x olei de sisamo fetis
olei liliorum alborum ana ℥ iij croci ℨ s
fiat emplastrum. Et si desiderares loco eius
accipe linimentum Recipe olei de costo olei li-
liorum alborum et amigdalarum dulcium ana ℥
j pulueris sandarace hermodactilorum
costi ana ℨ ij uitellorum ouorum numero ij
conquassentur omnia in mortario lon-
ga contricione et infundatur in ipsum
pannum lineum et calidum ponatur super loco
cum ligatura decenti. Septimum ut in hoc
tempore semper ipsius venter lubricus teneatur
et precipue accipiendo pillarum unam clefa-
gie factam ex duabus partibus specie de
sepcionis et 3a parte pulueris hermodac-
tilorum parum ante cenam exibendo eam
aut duas ex eis ad placitum et felicitabitur

operatio earum quam sepe cognouimus dicto
ante hic dignum quia intencio mea
prior est ad doloris abscisionem. Ultimum
non considerandum in hac parte est ut
si remanet iuncture debilitas prohi-
bens motum progressiuum administretur
eis in principio cum oleo oliuarum et 6a
parte salis nimice subtiliter contritarum
et sumo inuncto iuncturas liniendo
et materias resoluendo fortificat et hec
de regimine obseruando in tempore paroxismi
uel in instancia doloris. Regimen autem
preseruatiuum ab euentu dolorum iuncturarum
sumitur tangendum sustentatur duobus
modis fundamentaliter. Et primum quidem est
secundum dispositionem sex rerum non naturalium
ordinandum. Secundum uero secundum medicina-
lium administracionem. Primum quidem com-
pletur euitando nimiam ciborum et potuum
replecionem. De abstinencia cibi. Abstinendo
et a cibis a sua qualitate et non solum quantitate
nociuis de quorum numero sunt cibi omnes
frigidi et humidi actu et potencia velut lac
pisces carnes lactuca endiuia portulaca
citria et reliqua istis similia. Et de numero quia
eorum sunt omnia nimia sua acuitate
cum fatate doloris puntionis et mordi-
cacionis incitatiua inducencia ex quibus sunt
acetum et acria omnia. 2o item de numero
eorum sunt omnia que nimia sua acui-
tate et dissolucione materias in fluxum po-
nunt et eas excitant velut sunt cepe
aleum porrum nuces sinapis et reliqua
similia saltem cum presencia replecionis
Adhuc et de genere istorum sunt omnia ni-
miam uiscositate et grossitiem humori-
bus inducencia velut sunt cibi pasti-
les omnes et cutanee pellicule nuose
et ligamentales animalium partes. Etiam in-
super de hoc genere sunt omnia edulia materias
grossas graues et ventosas generancia
ut sunt legumina omnia et precipue lentes
fabe fasoli rubilie et cicera alba
et pisa et hijs similia. Vide quantum subtiliter
considerare oportet in regimine preseruatiuo.
De potu autem aliter dico: videlicet quod vinum sit
saltem fumo si albi sua caliditate materias
inclinatur ad iuncturas vituperandum est
et precipue et in quantitate multa et ante futu-
rum paroxismum saltem per unum mensem et toto
tempore durationis eius et talis est hac
parte vitis et omnium sapientum sentencia nunc ni-
si in medio video sapientibus omino ve-
titum esse vinum. Imo concedunt rubeum
clarum non valde fumosum mediocri sap-
titate participans. Et etiam post horas
sermonum sentencia a Rasi in diuisionibus
almansoris et nono eiusdem et in libello
de doloribus iuncturarum sicut ex hiis apparet
et clauditur in sermonibus Auic 22a in textu

in loco approbato et pluries alibi quod al-
legare non curo Et propter hoc ego non lau-
do opinionem illorum qui in quolibet
egrotante gravatur doloribus iuncturarum
administrant potum aque omnino absti-
nentes vinum. Neque illud potest esse
verum saltem in omni complexione naturaliter
sana aut in particulari dispositione stomaci
aut argento sumpto a consuetudine et alio-
rum plurium particularium disconveniencia
Sicut enim naturarum hec quidem ad yeme
alie vero ad estatem bene vel male nate
sunt affectionum 2a ita complexione variae hominum
dispositiones universales et particulares ad aliquas
rerum non naturalium aliarum que eidem
administrantur non sunt nate pati absque al-
teratione vel egrotari et labi Amplius et
licet abstinencia a vino videatur quandoque
conferre iuncturis magis tamen potest efficere
nocumentum multiplicando materias per viam
nifracionis quam per viam iuvamenti potero-
(?) merum in fluxu 2o item quia si vini
abstinencia quibusdam conferre videatur
hoc verum esse in quibusdam robustis pin-
guibus et valde repletis corporibus
que omnino indigent consumptione et sub-
tractione materiarum nobilium propter quod convi-
ciencius videtur esse dicendum quod laudabilius
esset in complexione tali et habitudine qua-
lis est huius viri uti vino subrubeo
mediocris stipticitatis naturalis parti-
cipero aut saltem artificiale facto con-
frangendo ipsum aqua secundum mensuram
discretionis De habitatione Pre-
linquas autem res non naturales eius
locum aerem et habitaculum ferum et humi-
dum et tranceum et potissime propter discur-
sum aquarum et venti borealis flatum et
omnia ista similia Iterum abstineat
a motu et exercitio vehementi et precipue
in tempore propinquo eductui pori a post ipsum
repentine facto. De quantitate vero ci-
borum accipienda iam dictum est quod oportet evita-
re repletionem ciborum et potuum precipue sna-
nitioni intendere nullo modo repletioni
a Melior enim est sterilitas tunc fertilitas
quam fertilitas tunc sterilitas 2a primi de
regimine peracutorum De regimine vero
per sompnium dicendum quod sompnus conveniens
est circa digestionis materiarum et parum in
mensura sompni augendo augmen-
tando excedere quam vigiliarum in statica
applicare multum De accidentibus anime
Scatur omnibus non esse convenientes aliquod
quod materias nimium dissolvendo in-
fluxum possit ponere et distrahere
in naturam talem ab oppositione in materias antece-
dentes et coniunctas si que remanserint
in iuncturis Et hec de regimine preservatio
ex parte administracionis sex rerum non naturalium
dicta sufficiant De medicinalibus
vero quia ad hanc intentionem collaudata sunt
a sapientibus dicendum primo certe Ut nobilis
iste semper in fine yemis et estatis
generali purgatione suum corpus mun-
dificet vel flomando vel farmacis e-
vacuando aut utrumque istorum ad-
ministrando cum consilio sapientum
que hic dicto propter evitare superfluitatem
scribendi 2m et intendere debet digestionibus
sionibus materiarum non quidem evaporare
faciendo ea cum famul ex furfure
milio et sale et camomilla et simi-
a compositis aut saltem et melius
est diuretice materias cum evacuatione simili
sua cum diureticis ut cum decoctione vel
commestione radicum aut foliorum petro-
sili, sparagi, apii aut similium et horum
sublimaciones accipientes vel confectio-
nes ex eis componendo aut syropos vel iu-
lep et similia sapientum consilio ponderi-
bus suis limitanda 3m item diuti-
(?) cum scarificationibus ventosas
natibus applicando Et melior quidem
diuisionum esset si natura provideret
et de apertione venarum emorroydarum
et in hac parte laudarem ego optima-
lium provocatio cum vere et autumpnum
artificiatur fieret 4m non in quo con-
sistit preservatio a doloribus iuncturarum
est particularis materiarum subtractio non
quidem cum evacuationibus vel consump-
tionibus ut iam dictum est sed cum electua-
riis et confectionibus et similibus habentibus
potenciam consumendi vel exiccandi
materias fluxibiles ad iuncturas de quorum
numero sunt tyriaca magna androma-
chi aut metridatum aut tyriaca dyates-
seron aut yera hermetis que excel-
lenter laudatur a pluribus sapientum
quorum omnium descriptiones colligere est
(?) tam sua prima et circa meschue in anti-
dotario distinctione prima et descriptione 2a
et horum omnium exibeatur in auroram j
saltem per duos menses continuando ipsam
in aurora et glucienda ipsam 3 et
tardetur post ipsam tribus saltem horis
quatuor Multi autem in practica sua quo-
dam et precipue exibendo pulveres ossium
raspate hominis mortui vel aliarum
parum et non de cura de talibus Alii
autem exibent castoreum in vino parvam quantitatem
conversum et multo tempore continuantur
Ego autem magis laudo ipsum in domino
multe mei flace et vehementis frigide
et instos non illi autem administrant
terbentina clara cum gluticine ex eis j uncie
ad ij in aurora semina post ipsam saltem hor-
quinque per latus in nocte propter iuvamentum quod ex ea perce-
pi tollere fleuma et conans et colam vitelliam

et citiaz sub diiantez no aura plura
simcia inir ascribe Vltimu no ing°
consistit cautela paal' psuatiua a do-
loribus iuctuarz z ptial' afortatio
membrorum rcipientiu que fieri debz
p apozima qui expellut a se vasa -
stipticitates farmacos aforitata ro
bori Et d' ind horu instrorum plura
tradunt sub consideratoni sapient Alij
eni administrat aquas termales z
ppe sunt ille que calefaciendo et exic-
cando mebra sui stipticitate ahendo
afortant uelut aque aluiose ferree
atramentine et sulphuree Et de se
dantibus dolores sunt aque aspaltine
et h' asiles Alij aut administrat fixeps
e brotatos cu aquis extinctionis ferri
aut calibis Nonulli aut i natiu caloz
membrorum confortat tegendo ipa cu
caligis ul' coopimentis factis ex pellib
vulpinis aut expelle dabaon vl' lincis
et silibus Quida aut mebra cofortat
leniendo ea ex oleo cu sale cocto decq
h' dictu est Nonulli et mebra cu cero-
tis caliter z stipticis humilis q applicari
dnt ptibus supioribus mebrorum pati-
entiu p que nne effudat ad iuctu-
ras Alij aut audatiores in re et ope
administrat cauteria potencialia satis
psundius applicata ptibus carnosis cox-
arum et tibiarum quorum doctorum mod
administrationis et forma z cauterio
lege albucasim Hec n no curaui
pone plixitatez fugiens et itm q no
credo hnc gnosiz viro ad taliu neci-
tatem poni debere Ad laude dei Am

Ille qui intendit uti regimine
preseruatiuo i impssione pes-
tifera vtat i tris remedijs in
quibus inuenit vtilitas ex-
cellens sicut uideri pot ex me-
dicinis que sut iuia apoticarum i terrarum
et confirmari et pt illud auctoritatibus
illustriu medicorum Primum instrumentum
e vsus trifore pfite descripton Mesue
in antidotario distinctione d' qua
accipi pot omi fine quinq dierum ex
vj usq ad viij cu ʒ iij aque sublcatos
acetose cu zucc' calefacte Secundum istrz
pro peste e vsus pillarum i terrarum de quibus omni die
accipi pot vna ul' due pacu ante ce-
nam aut eodem mod accipi pnt i auro-
ra si alia no fuit assumpta medicina
Et est earu descriptio talis Rx succi
acetose succi bugrosse z acoree an ʒ
ij boli armeni ʒ j tera sil succi pdicti

sepe in vna die natiali cu pdicto
bolo armeno deinde infundat i eis
spes iste Rx aloes epatici eli ʒ iij
camphore ℈ ij fragmetorum saphiri
iacincti z smagdi an ℈ s margari-
tarum ʒ j seminu citri ʒ ij ligal' seminu
basilicon karabe corallorum rubeorum
zedoarie cu qins 8 rosarum violarum
seminis acetose florum boraginis et
bugrosse an ℈ s Species g° iste p se
singulariter trite infundant i pdic-
tis succis z diligent agitent et ex-
ponant soli usq ad consumptioz pdic-
tu succorum et renouet succi illi z bis
vicibus exiccando semp ad solez d'
ma g° illa fiat pille ex omi ʒ vij
cu aqua iuts et vtendu e eis ut iā
predictu est 3m Est vsus huius
confectionis de qua semp post cibu
accipiendu z usq ad qntitatez ʒ s
Cuiq descriptio e hec Rx specierum electua-
rii de ligal' descriptione Auic 4°
can ʒ j s specierum diamusci dulcis
ʒ s specierum electuarij de iacincto descrip-
tione Auic ibi h' ʒ ij zucc albi lb
j fiat confectio cu aqua rosata et
cooperiat folijs auri 4m e huius
odoriferi vsus qd' pt portari i manu
Rx laudani eli ʒ j pulueris corticis
citri et seminu eius an ʒ j croci ca-
phore an ʒ s fiat omnia p se pulueri-
et ligent in sindone aut cu succo ba-
silicois fiat pomu qd' semp odorei
5m est vsus mixtionis qua soleo
vti omi die ex ea dando circa ʒ j
Rx metridati eli ʒ ij tyriace andro-
maci habentis etatez decez annorum
saltez ʒ viij seminu citri boli arme-
ni an ʒ s incorporent omnia ul-
timata atriton cu aqua rosata mus-
cata et vtendu e vt iam dictu est
Ad laudez summi Creatoris Am

Licinia puocantia menstrua
Rx calamenti calaminis agni cas-
ti rute samine artamisie pulegij ra-
phani origani abrutani vrtice seis
iuniperi rubee tinctorum elebori albi
pulpe colloquintide centauree bdelij sina-
pis oppoponacis an ℈ ij et que sut terenda
terant et fiat ex eis licinia cu succo
cucumeris asinini cu felle tauri gallie
mustate q s et fiat licinia que
vulue supponatur Et

Electuarium addens in coytu
Rx anellanarum pinearum phisticorum
passarum an ʒ j testiculorum wulpis
radix stincul s tictorum seis eruce
an ʒ s rasam nasturcij bancie an

Electuarium addens in coytu

Electuarium confortativum

ʒ. quatuor sinapis lingue avis ana ʒ. ij. piperis albi cinamomi nucis muscate ana ʒ. j. misti gumma v. mellis q. s. fiat electuarium

Electuarium confortativum mirabile a me expertum addens in coitu

℞ testiculorum vulpis exiccatum vini dextrum si quesivimus masculum et sinistrum si quesivimus feminam testiculorum vulpis cervalis quatuor paria testiculorum leporis quinque paria testiculorum galli sex paria matricum leporum decem cerebra passerum sexaginta radicum pastinacarum silvestrium radicum carduorum satirionum omnium cum succaro conditorum scrapulum rasure eboris ana ʒ. iij. s. cinamomi electissimi ʒ. iij. veretri tauri non nigri pinearum dactilorum nucis in die ana ʒ. ij. piperis longi ʒʒ florum rosmarini ana ʒ. s. seminis siseleos ʒ. j. seminis urtice granorum cocci et mat. galange cappari nucis muscate cassie lignee cubebe doronici nepite seminis macial' masculi foli indi musti ambre ana ʒ. j. zucari al. dissoluti cum aqua nepite lib. vj. et fiat electuarium quo utatur mane ieiuno stomaco et cum quando vadit dormitum cum intendit copulari viro et eiusdem potest esse vir uti eo qui addit vim coeundi

Electuarium ad idem

℞ mell' ʒ. iij. seminis lini vel stiriti ʒ. j. granorum paradisi ʒ. j. rasure eboris ʒ. j. boraginis ʒ. j. s. et condito melle fiat electuarium et postea addantur zucari lib. ij. musti ambre ana ʒ. s. cinamomi gr. ij. granorum mat. ana gr. j.

Pille contra guttas mirabiles per plures expertus sum

℞ hermodactilorum agarici turbit diagridii in citonio preparati pulpe colloquintide aloes optimi mirabolanorum citrinorum bellirici serapini ana ʒ. j. castorei pro coll. le euforbii oppoponacis seminis rute seminis apii ana ʒ. ʒ. s. mastic ana ʒ. s. et gr. vj. aque salvie vini odoriferi subtilis et syrupi destillandos ana q. s. fiat pille

Confectio restaurativa et secreta

℞ pulparum albarum caponis lib. j. incidantur subtiliter et postea in mortario contundantur ultimata contusione quinque ... et ordinate addantur ʒ. v. istius pluris que sequitur et fit sic ℞ cardamoni cinamomi granorum foli barabe ʒʒ dragaganti gummi arabici galange nucis muscate ana ʒ. j. misceantur et fiat pulvis subtilis et cum isto pulvere addantur ... ʒ. iiij. or ... amidi liquiritie pinearum bene mundatarum zebeben physticorum amigdalarum dulcium enucleatarum passularum avellanarum mundatarum seminis cucurbite seminis melonis seminis cucumeris seminis papaveris albi seminis lattuce seminis portulace penidiarum et misceantur cum carbonibus contusis in mortario miscendo cum pistello fortiter in possibili postea accipiantur lib. iiij. or zucari albissimi et dissolvatur cum brodio pingui et fiat syrupus decoctus ad modum syrupi et in mortario fiat electuarium vel confectio confecta cum rebus que sunt in mortario miscendo quousque fuit firmum

Signa dominii sanguinis

Sanguis ostendit fontem primordiatem
Corporis et quantitas venarum extenso vultus
Ignis ad fistum natat in sanguine fistulo
Sompnia dulcedo vincet omnis flebothomia
Pruritus et ad nares rubeas pruritus et oris
Est dolor et pulsus magnus extensus et rarus
Obscure rubet urina sanguine signa

Signa dominii colere

Hiis sex ostendit tibi signa furentem sompnum
Corpora lapsa caput gravi multa saliva quam
Profundum et multum petit atque os insipidum
Corporis est levitas macies color cute pungit
Hic pulsus os fell' sompnus bonis excitat apte
Ignis stella cades flamme sunt sompnia sua
Inatat egestor modice vel stipticus ignis
Urinam modicam atro tingit super pulsus
Esse velox fortis spissus colam inde signi

Signa dominii flatus

Quatuor flegma tibi respicit male urina somni
Corpora lapsa caput gravem multa saliva quam sompnus
Profundum et multum petit atque os incipit alba
Est facies frigus in toto vel vertice lingua
Ad caput egesti multa super liphida aqua
Durat et urina pluvias dat sompnia plus sui
Et pulsus mollis rarus dat flatus archaz

Signa dominii melancolie

Quinque inutiles ter nunia sunt data viris
Hic sine leticia tristis macit incipit ortus
Sompnia corrupta dyabolos videt atra ...
Solus id atque homines fugit et latitat atris
Est color obfuscum corpus tibi est super ...
Appetit exiguum iam digerit et bene pulsus
Est pulsus tardus rarus durus super pauca
Transpares tenuis et aque pulsus sompnia pato
Per urina fracus sicca quam tacto
Nigra valde colla tibi sunt satis data signa

Ad laudem dei Amen

127

VONAM POIN:
est pole aquā eiēs huā-
ni corpis ɔueniēt cu-
rari posse n̄ pcedat eius
cognicio p causas et sig-
na illius io ut tuor qui appz i ig-
wine et usqz ad mediū osci huius-
ri nobil' sacrificite ɔuemet' cura-
ri possit oz ipm̄ reduce ad equati-
cam. Sūt aūt huius eiiūs qz ptie
a sapiētib; denominaciōs inuente
Quidā aūt nomiant eā herneaz
et ē vbū grecū iportās tuorē i ig-
wine ul' in osco exn̄tez. Alij āt no-
miant relaxacōz ul' mollificacōz
Et quidā dicūt eaz rupacīez uel
rupturaz. Nlli nō nlli āt relaxacō)
Et aliqui ramice hac dispoz noiant
Et ut clarius huic fme elucescat
pmittendū psudato q tal' rupa-
go ul' hnea dux est vna quidaz
mirachial' Altā uo osscal' noiata
Est aūt mirachial' ois illa q̄ ad-
uenit i mirach et ē venta- i fioz
ps aggata ex pupe pinguerē car-
noso inustul' octo venti et sifac
subtracto pdict' inustul' z carbo sub
ipo cū veste supficiei ipoz itestiroz
supiacente h' n̄ tom cophedat ite-
gritatez mirach xxij° zy p° tolli dez
Hec eni mirachial' eminēcia mul-
tipx ē vna quidā vmblical' artca uel
iguinal' ppca q iguina st ptes i floc
mirach 2a eueniēs i alijs ptib; pma
āt ps vmblical' dcta ē ppca q i vbli-
co acti' emineā ul' tumor nō his qui
pueniē potit pmo pp humidez multa v-
mollientez ligamta vblice et sibaze)
Cū eni vblicq dz eē vmbo sustētās itesc-
tina oia et sustentata ɔsuās si multe
humidites mollificet vilos et ligamta
eius pz q oporteb' ipm ex pmine et
cognoscē pmo pp frigitez i eo ɔpruta-
cam 2o p mollicie multa 3o piur ssaz
motus vndosi sub digit' tangentis
Quarta pp residenciaz aliq fouee ip-
ce ɔpssa a digito et quito pp h dispo-
fixioz ut cū locus nō absoluat' apnā-
a humidit' tuefaciet et tanto curacō
tal' eminēe ē cū digoē euoē dilpoi-
bus et consupcoinib; acq̄ hs eq et rasi-
cacōe epat' et stomaci phibē tal' aq
regulacōz et cu lege de eis xiiij. zy. c.
d'curacōn esolut' . Ca uo spos emi-
nencia vmblici ē multi do vetositiq
ɔgregant' i supficie ɔfexā itestinoz i
ɔcauaz ipius vmblia q ibidē multe i-
nisse q et coartate i ptib; integratib;
vblicū pellit ipz ad extiq z aqbusdaz
noiatur- tympanites vblical' sic vocaz
ipām ab eis nomiat' asclites vbli-
cal' cuius signa sūt fral' et festiuq
eueto eis pp facilitez mobilt' veto-
sitat' eq oti aduenit i eminēcia a-
quosa pp pigroz motū aquosit' ingl
ventosit' . 2m signū spale h' ē so-
nitus z gurgutacō pcepta i ptib; v-
blicalib; 3m sign' facil' fuga veto-
a ɔpmēte 4m sign' ē nō mius veto
facil' reditus ad locū vn̄ ppulsa fuit
5m signū ē resistena debilioz tan-
genti in hac dispoi q in pcedenti
6m signū absencia remanē fouee
7m signū ē aliqual' caritas vesti-
gium ipte tuente pceptū Et huius qd
dispois cura psta dz ex determiat' in
xiiij. zy. c. d' cura tympanit' . Ct uoza
spes eminēe vblical' acci' pp ruptu-
raz ligamēe hm̄ pān vmblia Cū eni
cordose ptes iiij inuscloz transsusali-
ū z alioz philosē ptes disrupte st
dilata' i iuio vmbliq ni cuius dilata
recipiū' sifac rirb; et intestina z cog-
noscit' pmo p dolorez eueniēntem
t° cumpcōs ipsius z qī semp i separalē
2o p tensioz et duriciez i ptib; pcepta
3o p augmentu eius ex retencōe ane-
litus ad quaz sequit' i tuesten a itesto-
rū Eciaz cognoscit' p difficile i ptsioz
de ex adiutcō z h° quia intestina et
sifac 2ño sūt ita facile reduden a
ɔpmunt' z recedaciā cū dicti' copsso
Et 4° remanet h dispo qī sp fixa in
om̄i figuracōe coris et ɔuolucōe ad
omnez draz poicōs z h quidā dispo
quiqz ē apostemosa z ppe qū ɔtigit
i nomit nat' in quius nāe ē arrupi
ligamitū sustētatīn fetus in matre
Cuz g° obstetrices ipa ēs st uelut in
ptib; ɔiit nescientes bn̄ nodāe col-
locāe et rasicāe pdcā ligāre ex ɔsu-
incepo ad locū i'm pp dolorez apatur
locus et est eminēn a vmblical' apo-
temosa noiata qe sei qua quid cla-
re ɔgnoscē potis p tuorē magnitudinez
2o p loci duriciē 3o p ruboz 4° p pt-
pacōz impaciēte loco pceptaz 5o p ne-
gacōz sicqz arguentū multiue aqsit
et ventosit' et huius quidē cg° quint
cū difficilia z ad curandū singeni
curacōs pendz p° ex scoatib; dolorez
2o ex dimitētib; māz 3o ex digentib;
et resoluētib; māz aucteriz 4° ex his
que apa pcuāt digeno i soluecōi
ɔsumēdo mās Hec ut curaz ligant'
2a zy in p° c° de eminēcia z rup-
tura vmblia 3a spes pūr eminēe
mirachial' rao eueniēs ppca q ps
sustētate sc .8. inustul' vetr q non
facile disrupūt' nec extendūt' si ergo

De hernia seu ruptura

het ꝯs euenit ꝑl̄m ī venis ipaꝝ la-
teral' ē et ſ̄ vmbilicā ꝑ .j. digitū a'z
Et cā est quia loca illa quatuor nō
ſūt ita bn̄ coopta ⁊ ſuſtētata a muſ-
culoꝝ carnoſitate ſicut alibi Si bn̄
conſideras extinas ptes quaꝝ muſ-
culoꝝ continuātur ſc̄ ſiphſanam ert ca
ut ptes quaꝝ mirach ꝯtinēt magni-
tudie qꝫ aquoitatis ventoſitas extenſio
et ruptura in ill' ptibꝫ facilius accidit
qꝫ in alijs ꝑpea qꝫ hnt loꝛeꝝ ꝯſiſtē az
et hꝰ quid ruptule mirachial' aq̄ˀ
ſe ventoſe vl' humoral' cauo ⁊ iuſtra-
curatō colligentur in ſcꝑtabꝫ ſtatim
ꝗa ꝯs eminēcie mirachial' dcta
ꝫ iguinal' ꝑpea quia ipa ꝯputat
in ambobꝫ iguibꝫ aut in alto ipoꝝ
Eſt aūt intēcō eius qn̄ exīm ꝑs ipſi-
oꝛ ciſiac deſcendit ad oſcꝫ ⁊ ꝯtrana
eſt in uoluta venis et arterijs Cū ꝗ
contingit in ſupiori pte vētre ꝯgga-
ri ventoſitates aquoites a' humores ꝑ-
pellūt aut deſcendūt ꝑforamina
iḡ ciſiac quod in ultate didimꝰ ī loc
ꝑdictꝰ et ſi ꝯtingat dilatacoꝫ vl' rup-
turaꝫ nō ēē magnas ꝯtieˀ ī iguine tu-
moꝛ a ventoſite vl' aquoſite aut hu-
more ſtatꝰ in loco iguinū ⁊ h̄ eſt ꝑpe
huiꝰ vi' dicꝑō ſ̄ hnia mirachial' ig-
inal' que nō dn̄ ruptula dici debet
ꝑpe ꝫ ē bn̄ parata ad euentū rupte
Si eni nulli cubiˀ tempe dilatatꝰ vl' re-
laxacō a ꝑdictꝰ cauſ ſtā fiāˀ cit ne-
ceſſe ꝙ rūpaˀ ſiba ciſiac vl' didimi
Et hāc ꝑpe noiauit Auic ꝯpugine
et ē ſolꝰ ꝯtinuitꝰ pāniculi ꝑdicti ꝑ
quā ſ̄ ſolucōꝫ lꝫ id qd' ꝯtiebaˀ in ea ⁊
Si ventoſitas aquoitas hnoꝛ a' rup-
turaꝫ penitrat ſ̄ pꝫt rupturā xxij
ꝫ ij in exordio ſui cāi Cū g° a loco ig-
uīm deſcendit mā paulatī vl' ī ptuˀ
fluctuando tūc recipiˀ in oſceo ſic
eſt in viro iſto in quo tuōꝛ extenditˀ
uſqꝫ ad mediū oſei Ex qº apꝑꝫ ꝙ iſte
viꝛ dilataꝛ relaxacōe vl' intenſiōe o-
ſcū iaꝫ incipit hrē rupturaꝫ ꝗ ſi deſ-
cendat uſqꝫ ad teſticlos noīaˀ ra-
mex et ſenſit hoc pinceps xxij ꝫ ij d'
inguit Et cū accit ꝙ ꝑpenetiꝰ ſ̄
mā deſcendat ad teſticlos noīaˀ ra-
mex et hnia inde qꝫ clare ꝯdroma
ꝯſcū apit vlteꝫ hnia n' apꝰ eos ipoꝛt
tuōꝛeꝫ ī iguie vl' in oſceo euenientꝫ ex
aggatōe aquoꝰ vl' ventoꝰ aut hnoꝛ-
ris ꝑ relaxacōꝫ vl' rupturāꝫ Et nō ꝙ
iſti tm̄ ꝗnqꝫ accipiūˀ ī ſiḡcatō ſuo ſcm
ꝯtitatꝫ ſ̄ ꝙ dilatatꝰ ramex ruptura
ꝯtīnoia ſt ad iportādū hos tuōꝛes ī
quatuꝫ pte ⁊ adāꝫ mā coſ ꝯtigat ſi'
ꝯtīnt n' ad delicatū ſcdo ptiōs eiꝰ adinc.

tos ut dcꝰ hnia aquoſa ventoſa a'
humoral' a' hnia vmbilical' hnia mira-
chial' ⁊ iguinal' Et intellexit hꝰ auic dn̄
inguit Quod aūt eſt ꝑt' hꝰ ſupꝑ oſ̄
tuoꝛ nō ꝑueniēs ad teſticlos noīaˀ no-
mie cōitatꝰ hnia teſticli et radices eꝰ
et diſiaces ipiꝰ At nō qnta ꝯs hnie
famoſi euetꝰ ē ia que noīaˀ ī teſti-
nal' et ē ꝑ quā deſcendāt inteſtia ī o-
ſcū ꝑforamina ī extremibꝫ eius exnāa
Cū n' dilatata ꝫ amplioꝛa qꝫ ia ꝑ quā
deſcendūt aquoitas ventoꝰtas aut
hnoꝛ pꝫ qꝫ ꝑforamia ia deſcēdē pōt
aut ꝫibꝫ et ē rāo euemes aut ī-
teſtīm ylcon et freqūē hoc contigit
a' iteſtīm monocūꝫ ꝑpe qm̄ ē ſolutū
nō ſuſtētatū ſubligamitꝰ mitꝰ et ꝑpe
ī ſiſiori pte eius Et nō ꝙ hnia ꝯs val-
de mala ꝫ cū dilataˀ ita ut deſcēdat
inteſtia ꝑdcā h' at ꝯs hnie cognoſti
pōt pꝰ ꝑ magm̄ doloꝛ in oſceo iguibꝫ
ī mirach reputat Extendū n' mag-
ſtāc inteſtia ī ventoſibꝫ aquoꝰte et hu-
moribꝫ qn̄ iaꝫ exierit locū nāˀ ipo-
ruꝫ ſꝫ oꝛ extenſio ē ꝯs ſoloꝛ ꝯtinuꝰ
gō doloris efficia cā cuius n' ne-
garet ꝙ cū inteſtia locū coꝛꝛ nālez
exiuēt qn̄ et acquidaˀ ꝑꝑes male ꝯdc-
ſimꝰ a' ꝯte nāl' vl' ī nāl' ſubito per-
mutatꝰ ſꝫ ipā ē ſuffins cā cū dolo-
ris ut intelliˀ 2° tegni doloꝛ n' ī ꝗuꝫ
loco incūbūt aut ſubitā altacōꝫ on-
dūt a' doloꝛ ꝯtitꝰ qꝫ nō ē miꝛꝰ ſi cāa
doloꝛ magnꝰ ſeˀ 2m̄ ſigm̄ ē magꝰ
tuoꝛ extenſiom iguibꝫ ⁊ ꝑpe ī oſceo
3m̄ ſigm̄ ē fixio et ī ſepabilꝰ tuoris
4m̄ ſigm̄ ē ſcām ꝑhibitꝰ ꝑ infecꝰ 5m̄
ſigm̄ ē aductꝰ ylcos ꝗ d' miſeremei
ꝑ quā adeo feliciaˀ eꝰ ut feces e-
uomantˀ ꝑ ſupiꝰ 6m̄ ſigm̄ ē ne-
gatō ſignoꝝ oncentiū multitudine aq̄-
ſitatꝰ ventoꝰ ⁊ hnoꝝ Et h' quid diſ-
poſitō tal' ꝑueniē pōt ex ōmbꝫ cau-
ſ facientibꝫ hniari oſceale ut ſtatim
dicēˀ Et eius et curatō pendꝫ ex
hijs que ſtati ſubſequēdo declabūtˀ
Hec quid' clare apꝑnt mā oꝛ hnie
mirachial' ⁊ ꝑ ꝯſequētiaꝫ ſcndꝰ et
aliqꝰ declāt et d' hnia oſcali ꝯcza
nō ꝯs oſcal' hnie ē oſcal' qꝫ eꝰ aut
et hec quid ē ſ̄ ſpēꝝ ab auctoribus
inuēta Et pm̄ quid' dcām ē hnia
aquoſa ī ipa em̄ aquoꝰ multa ꝯggaˀ
ī oſceo et ſt ꝯtinēi ī poꝛtꝰ ꝯiūcta cū
ſile ꝯtieri pꝰ ī ꝯcauitꝰ ipiꝰ et inter
teſticlos et in uoluta naſa Aīs nō
ca ēēt aquoꝰ exūs in uenis et ī ar-
terijs oſei et uapoꝛ in uolutoꝝ Et h'
quid aquoꝰ lꝫ poſſit ꝯtiari ī oſceo pui-
aꝫ ī digoꝛ veientꝰ a mala ꝯdc frigida

omz partiu osci tāt ut i pluribus. Her
egrido atit osco prolligan⁹ e ad e-
par cu in eo gñat aquositas pp ma-
laz cōplexioz frī. et huc eo sit atit in
esolite potest itn zo h aq̄s mlti
pp debilitate uirtut districtie epatis
cū n. massa humoral' genita e i epate
districtiua uirt⁹ a san̄e separe dz aq̄
que p fluit ps dectior p mil getos expl
litur ad renes ad vesica et e vrialis
aquositas Alta uo ps aquosit pellit
cu sanē ad faciendu ipz penetrac in
ptes angustas Tercia uo ps trāsit ad
humectandu iuncturas ne fortib⁹ moti-
b⁹ excicaṙ. Qa ps aquos preciu epat
et mesaraicas pelli ad missetenu et i-
apiz in carnib⁹ glandosis ut humectet
intestina et lubricā sit dispō. Cu g
distrectia uirtus debili est ita q̄ nō
possit ouenient aquositates delegare
ad pdicta loca pz q̄ tal' aquositas p re-
nas et artarias fluendo descendit a pelli
ad intestina et ex eisdez ad burssaz te-
apz quo aquositas multiplicatu potest
in osco p colliga ad oia supiora m-
bra in quib⁹ gñat ul' aggata vpi aq-
sitas. Et ex h⁹ fūdamento intelligi
pōt de multiplicacōe h⁹ aquos ex pte d-
bilitat uirtut tam i multe q̄z in dist-
tiue s. cē males intelligi pōt qm̄ s
cibi fri et humida et multō lacte blete
spinachie portulace maual' angure
et osmiz. Signa uo h⁹ dispō tacta
sc i eminēcia aquosa vbli n q̄ sig
nis epale ea pte demcatim tu'fluce
burse testicloz cu appia ex oto luis
candele ul' radiorum sol'. Cuig at cu-
ra e inudificac coz inorace cu hac
infusione. Rx agaridi cū hmodactilo⁊ *elaterio*
an̄ ʒ j. s. ʒʒ. ℈. j. pul. yreos. ʒ. s. aq mell'
℥ iij. calefa aqua et infūdā i ea pul-
ucs p die nālez deinde i aurora ro
calefiat tom diligent et exp̄ma aia
colatura calida bibat postq̄ dormiat
eg' p horaz. j. deī surgat et quiescat
aut et lenit ambulet ieiunus usqz ad horas
vj tuc g° sumat ciatu s. vnu aq̄ mell'
cade et post ipaz p hora cedat. Si g
aut abhominare huc potu pp eius
amarine tuc accipiat h⁹ elan̄ ro ely
indi ʒ iij. eius hustī g. viij. mist et
bibat tom cu ℥ ij. aq̄ ca de distillacōe
radicu Rennes aut accipe el'z acci-
piat has pillas Rx pul. radicu mese-
reon infusarū in aceto p v. dies et ex-
iccator ℈. j. sulphur vini g. iiij. cr-
husti g. ij. lign aus dragaganti an̄ g.
iiij. formet pille cu succo rosaz et de
accipiat fuat adietoib⁹ i pecti uo in-
ratino dict. Si uo intendo i curacōe hui⁹

ḣnie aquose e digō mēbroz et hoc z b⁹
instrut fieri pōt. Primu instrumt
vt accipiant ℥ v. aq̄ in fusior cicero-
rub. decocto cu ea et cu duab⁹ radi-
cibus feni et totidez petrosili. Rx
aque sublimacōe radicu genestre
℥ v. Rx aq̄ nuclei sol' aq̄ apy t-
diu ℥ ij. s. mist. qd hoz accipiat
calido cu zuc. p trez septianaz. Cu g° i
fine ipig appiat vria in coloe suba-
rufacata vn por et hui⁹ sedime al-
buz infudo sedes diuctu te cle tur sta-
tim eradicet cu aliquo d' mediati-
bus in euacuacōe minoratiā multipli-
cando paruz p corū opoz p 3 scpta de
eradicata istaz maz rafice epar cu
vsu huig cfcōnis semp ante cibuz
assupte Rx trociscoz dyarodon spe-
ru dyacinamoi an̄ ʒ j. spodij subti-
lissime triti ℈. j. zuc. ze decocto ℥ 8
cu aqua feni fo cōfcio in ortul' dulce
z de quig vna pp accipiat ipu cuiusqz
cibi. Quinta uo intenco post inora-
coz ze digois e eradicacō mēbroz et co-
fortacōe epat et alioz mēbroz et
osupcio mici diuicte et pōt fi. Primu
remediu cu h⁹ emplo Rx radicu re-
cenciu yreos et cucuiis azinini an̄ lb.
s. farine orobi et fabaru an̄ ℥ iiij oz
oli de ruta ℥ iij. succi molliu exmi-
tatu lauri ℥ iiij oz lento igne i casco-
la ferrea coquat omia usqz ad spissi-
tudine bona et calidu applice toti
osco et bn cauligetur. Rx mastic
sandali an̄ ℥ ij. ypoquistidos ℥ j.
tre sigillate tre sppte an̄ ℥ s. cu suc-
co rute fo linimtu i mortario d' q°
bis ul' ter in die totu oscu linatur
et bn calidu osuet et h e ouemes
cura h⁹ ḣnie oscal' q quā antiq
ydrochilon nominabat. Scda uo pri-
cipal' oscal' ḣnie spēs e ventosa no-
minata cuig cae extiores sut cibi ōs
ventosi gnatiui vt st legūia omia
lac et piscu elixatoz vsq brodiali-
u pinguiu frequēcia et cucurbite
fructiu humidoz assupo et i moderata
repleco et frequēcia omestioēs et motib⁹
et in ordiatis et in consuetis exercit-
tati sup cibo et multe aque vsg et fruc-
tuu recenciu et oloz frigidoz et humi-
doz frequētaco. Signa at h⁹ dispō
tacta sut i ventosa eminēcia vbli-
cali nisi q̄ in h gurgulaco fortis in-
uenit fortior tn tpz impulsioē vento
cu manu fre et tenso notal' in loco
vpit impulsacōe. Cura huig dispō
ut cu i plib⁹ mala cōplexio epat fria
et sicca tn ut frida tn ul' calida et
sicca frequētig st ca gnoms hoz vento

Deo intenco curativa pendet ex quatuor
Et p'mo e inducere ventositates in supiori-
bus membris congregatas a quib' h' egr.
p colligantiaz dependet 2a e rectificacio
porcioris mebroru 3a e mensurare regim
ex parte ciborum et potuu Quarta e consu-
re ventositates iam in corpore perceptas Et p'a
quid intenco pficitur 3b' instris P'm
instrm Rx cimini an kazm femi'li a-
meos cardamoi acoris an m' j. seis
ruti m' j. coquitur in lb. iij. aq' usqz ad
consumpcoz medietatis Cuius decoctionis
℞ lb. j. oli de ruta o. d' lauro an ℥.
j. s. sal' indi sal' gemme an ʒ. s. 3 ut.
rub ℥. j. s. misce et fiat criste q' oi die
applicetur 2m ℞ radicu artanite
colloquintide hermodactilorum an ʒ. j. salis
indi ℥. j. s. rute ʒ. j. s. baccaru lauri
℈. j. mell' bn' cocti lb. j. ff suppositoriu
longitudinis digiti annularis de quib'
om' post ortu sol' p duas horas an
cena accipiat unaz 3m Rx corticu
fabaru lentiu excorticatoru an m'.
ij. milei excoriate et furfuris an
scutellas ij. cimi et seminis rute an
m'. j. s. calefiat omnia i fundo caldario-
le sup carbonib' ignitis et ponatur in r-
nigro saculo tam' ventrez ambiente ter
vel quat' in die / 3a v'o rectificatio
mebrorum intestinorum complet' p ij. instrumenta
P'mu instrz q' oi mane p . v. horas
post cenaz accipiat ʒ. j. antiq' metri-
dati cu ℥. ij. aq' decoctionis rute recte
calefacte et e divinu medicam' me-
dicendo ventositates et abstinendo ma-
lam complexioz gnatiaz coru 2m et for-
tius illo e ut omni nocte p'dca hora
accipiat paciens pillaru ℈. ij. q' fiat
ex speciebus electu' de bacc' lauri cu succo ru-
te et eligatur id qd' scribitur ab auic-
no can' sua p'a in ruta spe' quodaz
aut hor' duoru accipiatur exigit ut
paciens p'a abstineat ab omni cibo sal-
tez p horas 3s. 3a u'o spal' intenco
curatoris huius ventose pendet ex recti-
ficatioe sex reru no naturaliu absti-
neat g'o a cib' oib' multiplicatis ve-
tositu p'm complexioz et maz quoru pau-
lo ante memoria pretit inuando eas
p'mitias Sub gnere et hor' continetur
oms pastiles cibi et lacticinei et
panis no fermentatus ul' azimi aut
male cocti et vim dulce et spe' ve-
lut marchiam auchimitom et tuba
et fungi ou' et cebru et medulle ai-
maliuz cuitetur immorari et in aere
frido et caliginoso et in locis circe et
de fluxib' aquaru vicinis et vexari
accidentib' aie p que vehemens et ve-
lox por' motus et humoribus et spiritibus

huic egro valde nociuu Deinde u'o
ciboru et excitatio post eos iam dam est
sompnus et prolixus valde p que veluti
suffocatus detinetur i natus calor euitan-
dus Quarta u'o spal' intenco e consup-
tio ventositatum que iam in corpore coggregata sit
et hec quidez pficitur 3b' instrumentis
P'mu instrz Rx aq' cineris stillum
vini 3 sulphuris vini ℥. ij. baccaru
lauri corbange et e in recuutate ma-
nus cardamomi a vulgo nominatur
melechete an ℥. s. terantur oia et bu-
liat in p'dca aqua usqz ad consuptionem
3e ptis et hac igitur aliqu' bn' infundatur
spongie noue et mediocrit' calide et
apponatur tom corpo saltem in die ce' qu-
q' ul' sex uicib' 2m ut carminetur
ventositas cu his que supi' tacta st
3m est frequens appositio ventositatu c'
corum n'z no p'ui orificii Inveni tam
ego ventosas circas in q' i h'o opans
ad carminandu ventositates q' uitas
Tria spal' hernia actus corpo 3 quaz
humorosaz nominant sapientes et lic'
h' ab omni ma' humorali fieri possit ra-
rissime tn' a colico fit ma' cu' rpug-
na intulpta motu recto deorsu Secdo
u'o et hec dispositio raro fit a materia
colica no apostemate lic' ab ea fiat
apa duru brus Auic' ad tim 2a 3y
ca' 2o post ipm aut adhuc raro fit
hernia humoral' a sane salte p paulati-
na congestioz spca quia mala complexio -
cada raro z causa paulati tract sag-
inis ad locu in quo e et si continget
cito rupire mala complexioz friaz tuc
fortassis ia rectificaretur p aduentu sag-
inis paulatinu q' rarificat ea Si g'o
h' hernia aut guinea repitur e p'ma
defluxus a supiorib' membris cuei-
eus aut contingere poss' intrictis tris-
mutatoib' egritudinu sanguinearz
silr' in p'axis vberrat' et ab alto ca-
dentib' et max'e cu p'ssioe sta sup-
nates et frequenter contingit spter translatioz
sanguinis et oppilacoib' ul' apostemacoib'
sanguineis epatis et renu Et 2o itm
hec hernia contingit spter forte expressioz
in hiuers et spma corta et compressa -
ut portantib' onera gnia valde sunt
Et 3o adhuc contingere pot spter fortez di-
censioz inlubris intiorib' facta ut co-
tingit freqt' tendentib' balistas et
spe fortes tuc g'o adueniente forti
fluctuatoe sanguinis mobili et ma'
descendentib' no est mirabile hac herniaz
sanguineaz sepe reperire at ut i plurib'
contingit e q' oscu i ti' cesat ex ma' fla-
tica ibi congenita ul' spulsa Ca itaqz
dulcie a melanca ma' euenient i sig'

Et infra dicetur. Causa non et signa her-
nie collice hic dimittuntur. Cum ergo ne-
cessariam videam notam hernie tertio modo eius ab auc-
toribus quamque illustribus. Cause vero generative
hernie sanguinee exteriores et interiores r
non ulle cause sunt males vero multitudine
sanguinis sunt vero tibi calidi et humidi com-
plexione fluxibiles sicut et sapore dulces
Signa vero huius dispositionis sunt tensio notabilis
in loco 2m caliditas et humiditas tactu propter
3m est rubedo partium 4m est pulsatio in
predictis locis. Cum ergo hec signa apparuerint
fuerint statim [illegible] non obstante plenitudinem
repentinam flebotometur basilica sub cubito
aut vena media in medio curvature in-
terioris brachii in venta et educatur sang-
uinis ℥ iiij vel 5 secundum intentionem prudentis me-
dici. Sequenti vero mane in mente solvatur
cum composito. Rx aq. decoctionis
fructuum descriptione mesue ℥ iij reubarbari ele-
cti ℈ ij spicenardi gr. iiij electuarii de dyaprunis
simplicibus ʒ s misce et tardet cibum
horis sex. Die vero eadem applicetur hoc emplastrum
Rx solatri recentis aut sicci si fuerit yems
lb s rosarum foliorum plantaginis ana ℥
ij liquiritie coctarum in aceto lb j farine or-
dei ℥ v olei rosarum ℥ iiij fiat emplastrum de-
coctis predictis in simul lento igne et applicetur
bis in die. Tertia vero die sequenti [illegible]
huius modi applicentur conventose r
cum scarificatione hora qua [illegible] molestatur eger
et educatur sanguinis ℥ ij vel tres sufficit
aut regimen infirmum cum infrigidantibus
et exiccantibus ut agresta gelatina [illegible]
tis et [illegible] et vinum bibat paucissimum
et ponticum. Et nota quod he species hernie valde
facile curantur [illegible] a prima usque ad quartam
diem si medicus non est negligens. Flatu-
osa vero hernia frequenter contingit ex hiis
que frequentant coytum et [illegible] nausea-
tiva saciatate et sedentes super lapidi-
bus et sedibus frigidis. Et potest etiam
accidere licet tamen raro ex transmutatione membrorum
aliarum egritudinum ut contingere potest in tem-
[illegible] et cetera in ydropisi carnosa
velut etiam in colica flatuosa licet hoc raro
contingat quando [illegible] egritudines non
[illegible] ad unitam expressionem. Neque etiam
a deo violente sunt ut moveant virtu-
tem vehementer et velociter ad expulsionem
sui quod est [illegible] motum crisis quando crisis est
motus velox et vehemens morbi quo
infirmus ducitur ad vitam vel ad mortem
vel [illegible] secundum [illegible] illius [illegible]
cuiusque crisis fit [illegible] contingat
fieri herniam flatuosam ipsa percipitur primo per
frigiditatem in parte perceptam 2o per levita-
tem magnam ibidem inventam 3o per re-
manentiam fovee in loco [illegible]
digito [illegible] quod non contingit in aquosa vel ventosa

predictis 2o per negationem transluctie m-
bri quod erat in [illegible] aquosa 3o et ul-
timo per continuam fixionem eminentie [illegible]
te [illegible] cum flatu in frigide et in sto-
state sinus non separatur a parte egra. Cog-
nita ergo hac dispositione curanda est in-
tentionibus primo est per [illegible] evacuationem
[illegible] flatus [illegible] que mucilla-
ginosa est et hoc quidem menna et rec-
tificato curabit secundum hunc modum. Rx tur-
bit electi ʒ ij [illegible] ʒ j [illegible] al. ad pondus
omnium de hac menna cum aqua absinthii
calida eger omni 2a die in aurora ac-
cipiat unam ʒ. Secunda intentio est di-
gestio materie et hec quidem perficitur per
hoc digerens. Rx aque mellisse aque
bethonice et absinthii ana ℥ j s et
accipiatur hoc totum [illegible] ℥ [illegible]
in aurora diebus intermediis predicte
evacuationis accipiatur. Et si volueris hoc
digestivum efficacius reddere adde [illegible] aceti
squillitici ℥ j et non decipiet te. Tertia
vero intentio perficitur per rectificationem
membrorum in quibus flegma generatur et id
quidem convenienter fiat dando omni mane
in potu ʒ j tiriace andromachi fer-
mentati qui transivit etatem x annorum
cum ℥ ij aque [illegible] calefacte. Quar-
ta vero intentio est membrorum confortatio
[illegible] ultimata [illegible] et hoc quidem fi-
eri potest per localia superius preparata in hernia a-
quosa tam umbilicali quam [illegible] per quod
recurre superius. [illegible] ego hoc emplas-
trum infallibile. Rx sandaice ℥ ij sercocol-
le rub. ℥ j cineris stipitum fabarum vel
fermentorum vitis lb j pulveris cineri lb
s aceti squillitici ℥ ij bulliat omnia cum
aqua capitelli [illegible] usque ad spissitudinem
et emplastrum ex eis calidum [illegible]
bus [illegible]. Jam vero sequitur declaran-
dum esse quartam speciem hernie [illegible]
dem carnosa hec quidem accidit per ex multi-
tudine sanguinis [illegible]
laudabilis in quem agit virtus [illegible]
na propter eius transmittere et coagulatio
in carnositatem. [illegible] magis testi-
culorum et attractionis apponendo et [illegible]
sanguinem est tamen augmenti hoc carnositatis que
quidem [blank] debilitat
membra debilitate que est tamen ut frequenter
generatur carnositas in laudabilis que tamen in
principio generationis eius fuit laudabilior
Hec vero carnositas cognoscitur primo per absen-
tiam doloris in loco 2o per caliditatem licet
parvam remissam [illegible] quod percipitur in car-
nositate absolute laudabili 3o per rubo-
rem partis extense 4o per soliditatem quod soli-
ditatis laudabilis carnis 5o per augmentum
eius velox in tantum quod crescit [illegible]
capitis [illegible]. Cognita quidem re [illegible]

et mal'iaz declate sut locus aut angustia eius est subita osci Cause no exteriores ad huius gnatoz queniētes sut omis expte rezo no naluu que calit augintuz et hūt efficiut et rponut caliterz et hiuterz sanguicaz q pingwe velut sut cibi omis absolute dandi aut cibi medicinales inth sanguis gnatiui ut sut landales carnes uitelli oui brodialia pinguia vi'n dulce vsq dactilorz q zur et conditorz osco et consilia Cognita g° hac disposicone ipa apud usq ad pima ptez augusti facile curari pot Primo applicando flomiaz basilice et vene communis reiteratas zo distrabedo sigua ad emorroydas apiendo eas cu fricacone ex felle tauri aut ex aqa decoc sulphuris vim 3° vo pur carnosi ptibus interioribus coxaru et taurini quo pficit huius cura cu regimine ex parte ciborz et potum frigite et similiter suarz viancuu gnaconi q augintatoi sanguis 7° itiu curaz hec dispo cu applicacone linimitorz q emplastrorz rpaussiuoru cu excitacoe notali et stiptica ti velud e emplz ho Rx gnorz lent so lat rosarz foliorz platagis an lb s. farine ordei lb j albinaz ouorz tiz coquitur omia in aqua cu quarta pte aceti et addita farina fiat emplz et tepidu applicez osco toti p v ul vj dies Du aut hec egrdo ptrisiuit tpe pime part augusti vtus ualde difficil reddit eius curaco et ppe quado puenit usq ad g statu i clusie tuc g° pp augustu eius iuiralc i tm debilitataz uirtq q no pot rege medicinas locales sufficient excitatoias et repaussiue mediane ho te no sut nrae eo qz ma tota flux q ia egdo trisiut augustu pino e augintata qz magis fieri pot huic et egri parz aut michi sfeziut meie digtie q euacuatiue pp pdcas causas quaru localibus medicis no oz insiste quia no sfert et solu calefaciedo resoluedo et excitado pro oz eas ee causticas raro et paulatine applicatas ut suate disponat magsficatas ps osci Ego n ia diu laborauii cu altatis pdicto in hac egre in phanie fre antony appotecarii ab angelo zo i nobili uiro dno fantino bragadino zo in paulo d rustica tiugz quorz huia carnosa discendat qsi quartitate huai capitis cana itaqz ficer insicca omia n qz vtqz corz usqz ad hac die viuuecau cura psecj sm huc mod Jgr pmiss ptib euatiuab et ptiulaib qs eet dubile posse fluere

ad ptiulaz pacientez applicau hac receptissimu iguib q cau stantib ptib superioribus osci Rx boliarmenu ℥ ij. terre sigillate anuli an ℥ j. farine uolatil molendini ℥ j s. sandace mastic an ʒ ij. cu succo rosarz fi liniut i mortario plubeo cu suo pistello et apponaz omi die bis post hoc adhibui ho qpotu Rx saponis nigri ℥ ij. auri pigmenti ℥ j s. sulphure vim ℥ s. colcanti cbusti ʒ j s. incorporetz omnia in medi mortario cu aqa salis armoniaci hoc iz cauteriu applicez i inferiori pti osci ut fiat escara aplitudinis vmq ducati q no dimittatz vltra horaz nefiat escara pfuda p tinges adracia uiuoluta ul ad venas et arterias ibidz exentes piclz em eet spasmiant i moderate emorrofugie supuenientiu Cu aut fca fuit escara pcedatz ad mollificatoz cu auxsugia butiro recentib usqz ad casu eius postqz g° disposita fuit escara pcedatz ad curatoz cu applicatoe vngeti venereo dcti aplorz discpti ab auic quito can in sua p° trau de vnguet hoc n eligit et cosuit carnes quemiet deinde itz applicez causticu pdcm i superioribus remedys et lateralib ptib osci i tm q in osco fiat vi ul vij ruptue dius lot ut quemient possint aplicari medicamia qsuptiua sm omez dietaz postea loti cu za aut ga die scil linuendo ptes vlceratas cu aqa seda capitelli Cu h g° p hoc uidez qsuptaz ee carnositatez qd appz ex reductoe osci ad pstina magnitudine qd cu no fit in spacio breuiori vmq aut medy anni tuc pcede cu qsolidatib quo magna copia ab auctorib hic inde plegitz Sis tu in hac dispone curada solers q attet Ego em pp multitudine q fortitudine accidecu comitaciuz hac dispoz disposiu deincps hac egritudine ptractae Vnd multos que puenerut ad me renuciaui q laborem fugiens q pmi puitatez h debuit carnosa dcta suffeat Quinta veru recipitz pps oscal hnic que dr uaricosa et e eius intencio q in superficie osci appz multitudo venarz q arteriaru cu extensione magna inuoluete tm osceu sicut inter in volutz arbori q ppa inter nominatz hec egritudo ab ytalicis sic ipa agreet uarix nominata z est aut ca mal huius sanguis melacoq a mebris superioribus effusus paulatie ut in plurib et qnz pfluxu et ppe in citis trisinutacoib mebre egrimo inticarz aut qnqz ctingit splene ee debilem

et attrahendo uitiaz ab epate 7 epar
esse debile i expellendo uitiaz a splene
ut prauior efficiat sanguis Cause at
exteriores multiplicantes sagui; uitiaz
sut fortes passiones aie contristates
Et exercitia et excellentia 7 usus rerum
adustione sui assimilantium sanguine;
in melanaz et potus vini nigri grossi
et pontici et multo multorum ciborum v-
sus ueluti e carno antiquorum aialium
et salsamenta omnia et usus fabarum
lenticu; et legumi omnium et spe
cu agresta acrantes generat 7 aceto
acri aqu; omno abstine; dz time;
hac egritudine et laborantes ea itaqz c-
cu cognouer hac dispoz p magni-
tudinem et tensioz arteriarum et vena-
rum cu spissitudine sanguinis corrup-
ti in eis regat omno eger regimine e-
posito in precedenti c melencolia Quintum
ad pmaz 2az 7 3az et quarta intencos
Quinta aut intencio procedo cu caus-
tur h omno dimittat Sz applice ci-
emplz d mucillaginib 7 spe unge-
ratur cu gummis quaor vz opopona se
rapini dbedio 7 armoniaco Et nd spe-
ciale in hac uarcosa dispone instaz e
applicatio aque sulfuree al' paulatine
et enee in qua sepe fiat eg' euacatis-
ma Intencio enim h in hac dispone
dz ee ɔplicata ex applicatoe resolue-
tiu et exiccatiu et lenicatiu inemarz
s taliu terminarum aq e ex his uirtutib
opant i a sf ɔuenientes Attende tn
q h dispo no nisi cu magna difficul-
tate et tpris prolixitate curat et spe
cu fuit in senib ex qui utu tib grossi-
sis ad huretab q mlte Est at itez
sexta spes hrnie ab oib auctoib po-
sita q autē nomiar burio 220 3 y ca
2o et est vbu arabicu aug expoito
adhuc no bn innotuit in puenit
aut hec dispo a mlico sanguine mu-
tiplicato n so in osco s et m sbu
testiculi ita ut mirabile intumescat ps
ut e mde ante fores ecclesiaz Et siq
dez iste tuor existat tante magtudis
ut distendat mensura ulli i diuidu-
o humane spei poterz cu dulcie resloc
nigredine et frigidate uementib
i mebro absqz postul et corruptoib
tuc ia e dispo elefancia ul' elefa-
ticia a sapientib nominata Si at ex-
istat cu ea pustule dure et corrupte
tuc noiat tal' dispoitio lepra ele-
phantica ul' elephangiosa Cu at
in hac dispoe tuor apparuat pdos
no ualde magn cu signis s tact
h e que spe dr hrnia dura oscalis
et ego uidi uiz qui portauit disposition

plurib q annis ·xxxx· Cu g puene-
rit hec dispositio ad statu 7 confirma-
coz tuc curanda e cura apostematu
durorum sm has intencos Et prima
quidez e subtrahie materias mlicas si fu-
erint in uenis et spe in splene habu-
dant flebotomando basiliaz sub
cubito sinistri brachii iunctaz d'inde
sephi at 3a die solue ventre cu 3
ɔ2 ipial' tartaria descripto a nicolao
in antidotario cu aqa f violaz a' ne-
nufar' cadā obsuado post ipaz re-
gulas in alys euacuatoib descript
i cura uupagis umbilical' 2a uo
pnl' intencio e ut digat ma cu h
composito Rx aque violaz lupulo-
rum et furfure an 3 1 s mist 7 to
cadu accipiat i auroa p vi ul viii
horas dies Tcia uo tuc surgit in-
tencio eradicandi maz et spe cu h
composito Rx epithemi cretens 3 i
lapid lazule ppti 3 s cassie fistule
extracte d' canna cu aqua violaz
3 i mist et totu maurora accipiat
suat regul' s poit in assumptoe far-
macarum Quarta uo pnl' intencio
est mei ɔuicte ɔsuptiuo 7 ia quide
fiei dz cu intencoe resolutiua 7 mol-
lificatiue ad resolues medican 7 ɔo
Cū uo res tante duricie resolui poss
absqz mollificatoe et h quide clare
legi possunt ex a pmi ca o xxv 7 3a
pmi tract 2o cao de cura saphiros
et xiiii o terapeutica cao de cura scli-
ros Itaqz singlo mane 7 an cena
ff cg o semicupiu in aqua d'coctoe
radicu altee gnarum sisami fenug-
ci et semis lini dein post exiccatoz
mebro cu olo liniaz cu olo d' sisa-
mio et amig dulciu 7 bdelio dis-
solute minorz et calide appoit ex co
cu lana succida diligent calefca
et ita pcedat p 3 mas una Sequti
uo septia fiat semicupiu cu aqa
cener i qua medigaia bulierit
camomilla et fenugrc dein mbo
sup ponat h o emplz Rx radicum
scrofularie ul' hbe mauri sm neapo-
litanos radicu brionie an lb ii s mel-
liloti camomille scis ancti assarian
1 s farine orobi 3 ii simulle fru-
menti 3 iiii croci 3 s coquat ta-
qua radices usqz mollificacoz ipa-
rum dein terat subtilissime 7 ff emplz
ex quo calido actu ostu ipona 7
usqz ad ignita 7 bn adherent li-
gtur p aliaz 3 maz itaqz tuc fiat cuo-
luco ad applicacoz mollificat 3a
1ma et de ipa ad resolues 7 consumes
ad ɔplementu curonis sic addecoo tam

q̄ vtile est om̄ia et necessariu̅
est solue ventrem cum clistario dy-
asene accepto cum aqua lact⁹ cap-
ri cada hac in sit a e duri apatis
canoito curatio iam no ultio ne-
cessariu̅ est memorare herniam os-
calem intestinalem et est eius ite-
zirbi aut ylconis descensus ad inguina
monoculi in ppe quia no e ita ligatum
ul' subtentatum in pte sua inferiori
Cuius aut descensus cause sunt due
principales vna est dilatacio ul' relaxacio
didimi et est inferior ps cifac intestino-
rum 2a uo est ruptura eius cifac
ul' didimi quarum ambarum cur pos-
sunt ee multe vz remollitio ul' relax-
acio ipsius a multitudine flatus aquosi
et innitallacionis fri Ra vero potest
ee fort descensio a uetositatibus et ami-
stum induratarum puemes 2a ueo
pot ee fort distensio facta t° corpis
et frequitati ea uo pot ee phibito
exitus cemat cum multiplicatum fu-
erit et ad ipsum in surgit appetitus
ditendi id et ppe contigit hys qui
faciunt mulieres sup ascende cos
Quinta cum pot ee nocuitum ī anhe-
litu puemens inspiranda cum n-
magna fit compressio et tract⁹ dyafr-
agmat ad infra siue sit qz ī illi
pp attractom violentam aeris siue est
quia in illi nocituo anhelit⁹ aer
vapores et fumi calefiunt g° raro
fiunt et corpora illa vere facta oc-
cupant locum aerem quius g° ad
illam sequitur uehemens oppressio et dis-
tensio intestinorum et cifac et hec e
causa visitans poblema pp q̄ in
hitantibus herniam inestruale et ue-
tosam tpe recepto anhelit⁹ sup ex-
cressit tuor qui decrescit cum expira-
co fit Alie uo cause interiores iste
omnes ad istas reducuntur collige ad
has cas quitu ad aliqd capitulum xxiija
2ij tao zo textu diffi et in occulta-
to Ad huc itum exteriores cause
huic loco adducuntur quas tetigi su-
pius hec enim egr° frequt' accidit ab
eis et ppe portantibus onera magna
sup spondilibus renum et cauda et hys
etiam que declarata sunt ī rupagine
vmblicale et tu comple et converte
sermones illos cum iste et hebis complem-
tum Itaque cum apparuit hec egritudo
ex descensu zirbi duorum intestinorum
vz ylconis et monoculi descensu
tunc eius cure septem pficiuntur interdi-
bus no leui labore colliges ab auc-
toribus quarum fuerit illustriores Et
prima quidem intencio conat' reduci

omnis menstruorum ad loca ppa 2a uo
est sedacio doloris inde puementis
3a e distractio membrorum pp dolorem
fluctuantium ad loca 4a uo phibi-
tio reitati descensus pdictorum membrorum
5a vo e recta curatio p consolidationem
partium que lapsate et crupte sunt 6a
uo est mog et doctrina mandi et
vrende partes p quas didimus ad
oscum descendit 7a e preservacio ab
cuctu recidiue egritudinis prima in-
tencio multis ingeniis compler Cum n
intestina iam notabilr fuerit in
osceo recepta Primum ingenium e ut
cum mactificat p oppressio ī inferiori pte
osci sup ascendendo facilr usque ad ing-
uie leuit' et constringendo oscum itaque
intestina et zirbus ad locum cultat-
nalem Si aut phuic modum no ing-
diatur tunc eger manu ppa oscum
comprimat ad superiora leuibus et fre-
quentatis impulsionibus frequenter et p anhe-
litum 2m ingenium e ut accipiatur ve-
tosa magna et e magni orificii
et bene ignita applicetur sup inguie et
diu ibi consuetur 3m ingenium est
ut accipiatur scutella lignea ampli-
tudinis tante ut imbibat totalit' osce-
um et usque ad medium eius et cum ea
frequentata fuit eleuacio et impulsio o-
sci ad superiora Quartum et ultimum inge-
nium est ut fiat corporis transpositio ita
ut caput sit inferius et pedes ad celum
eleuati sit enim e cano curacio egri-
tudinum quorum pticum est insitu ut
colligitur 3° tegni de curationibus egritudinum
in situ eueniencium h de egritudine pa
intencione Pro 2a uo intencione
premittendum e p° q̄ dolor ī hac her-
nia puenit extensiue pp ventositates
solucionis continuitatis didimi ut patuit
in declaracione huic ventose ut 2°
fit et augetur ibi dolor pp multi-
tudinem membrorum humoralium ut ptu-
it superius in hernia pdicta humorosa
3° item contingere pot dolor grauatiuus
ualde et h° qn contigerit intestina
descendisse et feces in eis indura-
tas remanere que cum ventositatibus n
habentibus respiraculum debitum immode-
ratos efficiunt dolores et grauatiuos
ac si oscum et vent' trahantur infius
In huius quidem dispositione multi doctoro-
rs multa ingenia inuenta sunt et ista
Et pm quidem ad instracio clister
facti cum decoccione seminis lini fenu-
greci et quorum pisarum cum multa quantitate
olei et butiri recencium 2m uo clistere
et foragine ut accipiatur media ...
brodii pulli et tanq̄ d'olo sisamo et

cu media ʒ. salis gēme cristerizet^r eg^r.
2^m criste et mediu et mollificatiuz est
q fiat ex vino dulci butiro amigd^e
dulciu cu ʒ s. bidette sim^l ʒ vi. Ego
no^o 2suevi appone oliu oliuaꝝ v^tes
duaꝝ lb. cu s. ʒ. sal' gēme 2^m
p^{le} ingeniu ȝ h^o R^p sepiuz dorelle
ʒ ij. gnoꝝ sisami fenugrā lini an ʒ
j. radicu lilioꝝ albo. ꝛ altee an. ꝗ
iij. cimini seminis aneti ꝗ j. et
s. camomille ꝗ iiij^{or} bdelij mollis
et sub albidi ʒ s. coquat^r omīa in 2^or
sextul' aque usq3 ad 2sumpcōez 3^e partis
et in hac decoccōz infudant^r mag^e
spongie inuolucetes to^m osciu usq3 r
ad inguina et sume et frecq^t applica
cis fiat expulsio et ligatura osci r
ad supiora Cu^o g^o fatigat^s fuit eg^r
tur sup oscio applicet^r h^o empl3 quod
bn sustentatiu ad supiora consuet
osciuz Dē aut^t hec omīa semp 2sua
ri et appom membro ne plongetur
egud na ꝑ putrefaccōz fetu i oscio
coicatu cordi et noblib^s membris
2tingit ut in plurib^s mebris egruz
mori a quarta usq3 ad septiaz hec
de intencōe 2a desc̄pcio compositi
R^p gallaru cipssi ʒ ij. farine vo
latil' molendine ʒ iij. pulu'is radi
cu consolide maior^s et minor^s an
ʒ j gluttinis pisciu an ʒ ʒ j s. dra
gagan gūmi arabice mumie
spodij an. ʒ s. sanguis dra. scapi
ni tre sigillate boli armeni an. ʒ
v. coquat^r farine in duab^s ptib^s
aque et 2a pte aceti nigri usq3 r
ad bona spissitudiē cu sufficienti
qu^{te} cere et addit^s puluib^s f^t empl3
2a aut intencō que est mebruz
distraccō ne ad mebru patiens p
rupat multi cum 2plet^r Pmo quid
cu clisterib^s pdicti^s 2° v^o cu apposi
cone ventose ꝫ tacte 3° v^o cu liga
tur^s et fricacōib^s a genu i fih fac^s
4° v^o cu ventos^s appoit^s i carnos^s
partibus inferiorib^s coxaꝝ et cruri
u pp^c et natib^s et applicate tales
ventose multu 2ferunt et sine scarifi
cacōe Quinto iterum fit mib^zꝝ distr
cio cu flobmia basilice ul' mediane
vene et si uideris ipaz opportuna
2ueniencia ē incipe ab ea Et 6°
itm diuti^r mā cu vomitu q^o est
actu a dō familiaribus huic dispo
sicōni q^{re} raro fit sine eo et pp^c qu
h^ma ē mag^a et fort^s 7° vo
item diuti^z ma pvocando mestrua i
mliere et emorroydes in viro Et
h de intencōe 2a etc. // Nunc aut^t o^z
paꝝ pamplia^c s^rmoz i enunciacō s^z

regimē prohibitiu reiterat^s dscensu
intestinoꝝ ad osciuz erit hec intēcio
2plectēs partez sexte ul' septime inte
cionis multi v^r aut a sapientib^s pmisu
est ne aliquis incidat hāc egritu^{ne}
aut recedina fiat in eo qui ia fuat
molestat^s ea Et pmo quidē modus
puidēdi ē p subtraccōz mēꝝ q sut
cause ventositatu inpellēciu ꝛ aggi
tat^s lubricant^s intestina et inas desc
census fiat at hec subtraccō ciba
ncinatib^s inas ias sepe itit^s edu
centib^s maz flatuz inutilla giosaz
ꝛ aquosaz Tali ein curat^r eg^r ices ab
inice cu caꝝ mē no Fuet^r ad uita
neq3 duas ul' tres cucōnes quoꝝ ist^r
inctoꝝ apparuit ꝫ descripcio et i medi
cina deturbit ad quā recurrē Et
si eg^r abhominaret^r puluēꝝ assūp^oz
tur R^p pulpe collōquntide ꝫ j. turbit
albi leuis arūdinei ꝛ no nodosi n^c
pforati ʒ j. bdelij nari et moll' ʒ ʒ an
ꝫ j. formet^r pillē cum ʒ sex cu gara
logodion ꝛ ex eis eg^r oīnz 3° ul' 4°
mane in aurora assuat 3^s bibendo r
post eas ʒ j aque sublimatoꝝ radicuz
feniculi cu zuccaro caleste hec n. medi^{na}
multu adu'sat^r omib^s flat^s egritudib^s
2^m uo p^{le} est diuisio mebroꝝ r
taliu et pp^c p^uias vrine et l3 q^i plia
singularia descripta veniēt^a fuerit diui
sionis mebroꝝ i intencōe pcedēte Ra
tu efficit tn opacōz mira^{le} huius
2posicōis R^p aque sublimatoꝝ radicu
genestre rubee tictoꝝ ꝛ apij ʒ j.
s. iuste ꝛ to^m eadu accipiat^r post
quod imēte aut cu ipaz degluciat
pillas 3^s ex pulue 2^gnoꝝ inuly sol'
frumas cu succo apij 3^m uo instru
pseruatiu ē ysp ad equatiu flatitus
inas et sit eas p vrina diuitendu Et
l3 q^i plima a sapiētib^s sit posita me
dicamina ta tn hic ponaz de spalib^s
michi Et pm quidez ē ut eger
bis in s^{ina} i aurō accipiat^r j plures
cla lignal' fisti no nodosi et potēt
fudu aque cu i inergit^r ei cu ʒ ij.
mellicrati caleste 2^m uo spale
ad h^o ē ut eger saltim i s^{ina} bis ac
cipiat ʒ j. feriitati metdati cu ʒ j.
aque calamenti calide 3^m uo spale
ad h^o et ut forcius oi alio ē ut accipiat
eger in s^{ma} bis i aurō oppopirēe
ellom a nicolao descriptu i antidota
rio et ē tal' potencie in extenuādo fla
ta quod dr̄ multu mediciam actiue
Quarto uo spāl^r pseruat^r eger abe
uetu huis eg^{nis} euitac^o mansiōez
in regiōe uel aere ptictlari frido et
humido et i locoꝝ pp^{iqs} vallib^s q ō ēplo

aquarū & effugiat in antiquis edifi-
cijs et ꝓpē testudinū ꝛ uolu-
tiones inutibus Item plꝰ et euitet
oīs motus et ꝓpē laboriosus sup ca-
batione et frequentacoꝛ coitꝰ sup ea
et ꝓpē abhominaret coitū quorundā
velud petulcorꝰ qui faciunt uices
ascendē sup eos · H' eni poꝛ una ppa-
lis causa hoc eg'mus 22ª 3ꝰ 20 cap sc-
dere et moraꝛ contrahe sup lapidi-
bus et balneari in aquis frīs et uti
albul' & ꝓpē fact ex aqua palustri
ē huic disponi maxe nociuū Ad'ue
itū sepe abari et ī glumose delica-
ci ī abo et potu oīo euitedū ē oīs
et Aut passiones fortes et ueloces
p quas in spiritib; et sanguine poni
repetino mot' et fluctuatiō euiteda
sūt Hec eni extiminat et mutat
corpꝰ ab ea que 2ᵃꝛ nāꝛ ē ꝛ ɔsistecia
ꝛo tegni plꝰ et inglutinosa et mlti
potꝰ assūpco et ꝓpē potꝰ ydromellis
nō bene cocti et usus vinorꝰ cū sa-
pa sophisticatorꝰ et mucillaginosa
et conturbata vina et dulcia ꝑ et
ꝓpē conturbata euitari dꝫ Si aūt hic
uir uterē et ꝓpē in hyeme ydromel-
le scō ſm huc modū magnā inde
ꝑcipet vtilitē Cui' descripcio h' est
℞ florū mellisse ʒʒ albi et lenib' ꝗ-
noꝛ ꝑadisi cū musctate aū ʒ i
aque cisterne ℔ xxv mell' cla ʒ xvj
coquaꝛ aqua cū ꝓcebus usqꝫ ad ɔsūpci-
oneꝫ quarte ptꝰ deinde sup addatur
mel et itū fiat coctio usqꝫ ad 3ᵃꝫ pte
et si nō vellꝫ huc potū simrꝫ bibere
saltē possꝫ miscē 3ᵃꝫ ptē eius cū du-
abus ptibus vini Silit et electio fie-
da est in qualitate ciboꝛ p qd' absti-
neat hic vir a pane nō bene ferm-
tato necꝫ vehement ad gusto pcoctom
et oīs cibos dimittaꝛ de farina d'-
pasta et comedat panē de pura fari-
na bn coctū et fermētatū triū dieꝛ
etateꝫ hñteꝫ et nō plim Carnib; nō
utatꝛ isti ꝫ uitellinis castratis et
porci recent nō ualde pinguib; Et
caro apri lepors capreti et capolisinis
tpib; et tonsiles leues et boni nut-
menti carnes accipiat quadruped
laudaliū Carnes nō pullorꝰ gallia-
rū caponū columboꝛ domesticoꝛ et
siluestriū pdicū fasianoꝛ anatū sibi
collaudātꝛ piscū nō oīūꝫ vsꝰ uitupe-
randꝰ ꝫ et ꝓpē elixoꝛ frix aūt piscib;
et salit vti pōt et ꝓpē carpionib; qui
se illi prime familiares et habūdan-
tes A lacte nō acido et oī ɔdimēto
ex eo cocto fugē dꝫ vbi nō coctū fuit
lac nō ꝫ uitupandū Oīs nō casei vsꝰ
laudaꝛ ei et ꝓpē qū caseus fuit medio-
cit' durus et salsedinē habuit aliqn-
tulaꝫ et omīa ɔdimēta ex eo fcā vtilia
ēēt vbi aūt olꝰ oliuarū ē eidē vtile
in ɔdimēt Butiꝛ aūt nō placet ꝓpē
ꝯmuniaꝫ mollificatioꝫ iguinaꝫ vere
et rape et pestinato et dauco et na-
pꝫ et ɔdimēta ex eis fcā et oliue ɔdi-
te & cappores omīa sūt s' vtilia Plāte
nō frigide complexiō et humide oīs
dimittantꝛ velud bleta spinachia ꝛ
portulata endiuia lattuca saltē si ꝛ
cōmixta nō cū plant calid' velud fe-
niclo petrosilino ruta rosmarīo meta ori-
gano saluia ſpillo & abrotano Hec
quideꝫ omīa et coꝛ ɔdimēta sē utilia
Oua ēē et oīa ɔdimēta ex eis fcā sūt
utilia Silr oīuꝫ aromatū et seīuꝫ ca-
lidoꝛ vsus est ei ualde util' velud ē
croco pip cinamomū vtꝫqꝫ galanga ꝛ
nux muscate et cortex eius qui est
macꝫ ut ꝫzib' et cardamomū vtꝫqꝫ
et semē feniculi petrosilini carui et anete et
cimini eis oīb; frequēr uti dꝫ Et ɔdita
omīa ex eis fcā cū aceto agresta sucuo
arancioꝛ limonū ꝯciatoꝛ muroꝛ
sūt s' ualde laudalia Et cibi oīs
assati ɔuenientiores sūt q' frixi licꝫ
vtrꝫ coꝛ et fit ei util' et ꝓpē cū aro-
matibus pdictꝫ Hec de sūma ciboꝛuꝫ
elegi dꝫ Potus aūt ei laudal' exis-
tat vinū albū ul' rubeū nō tabilit'
potens magꝫ q' aquosiꝫ sapore de-
lectale odore suaue subā claꝛ et dia-
fanū quod si lꝫri pt sine x melius est
q' cū aqua Si aūt ꝓp consuetudieꝫ
aut caloreꝫ ɔtinct aut ꝓp exiccacō ꝛ-
gēt uinū eē limphaē vinū tūc fiat
cū aqua extincto calibis aut cuꝫ
aqua coctū fuit vna galla cip'sti
in qūte duaꝛuꝫ fialaꝛ Quitaꝫ
nō intentoꝫ ɔsolidandi uias lap-
sas aptas ul' eruptas ɔplet iusari
initā Et pͥm de lenib' ē hoc ꝝ scori-
e ferri in aceto forte mire ʒ s sang
draconis armenici thuris mastice terre
sigillate acacie aū ʒ ij gallaꝛ cip'-
si mumie aū ʒ vi glutinis piscium
ʒ ij dissoluaꝛ glutinū in aceto rubo
et incorporet stany ꝓpes cū ij ʒ ꝛ x
sine rubee et sufficienti qūti cere et
fiat vngentū bn uiscosiꝫ D' hoc igitꝛ
totū osceuꝫ iguinales partes ter in
die ungaꝛ & supponaꝛ magꝫ pila co-
pssa et cū applanata et cuꝫ suffici-
enti ligatura sustentuis abiguib;
sup spatulas Si g° dilatacō ul' rup-
tura nō fuerit ualde magꝫ ul' antiq
cura solꝫ a xl usqꝫ ad lx dieb cuꝫ
hoc ɔto in nō raro expto Si aūt apcio

ul' exupto magne fuerit q antiq tunc
ad insistet ei terotu figure scutul' sz
de emplo de pelle arietina 2poite de
mea qua inuenies in tractatu d' hr
ma ad dnm hugonem capren(sem) ex
imiu utriusq iur' doctorem Cu g° ca
le terotu piramidal' pars iacet debe
int' crem et coxam et ampla ps sup
inguib' posita fuerit tunc sup ea po
na lombar ul' brachalim pluma
ceolu huius bene longu et latu q' co
ueniente applicatu 7 affixu semp teat
et si quis desideraret curacoem festina
mag tunc si iaceret sup spina mag
parte temporis usq ad duos menses felicita
retur eius opaco notabil' Et si non
haberetur empl(astrum) de pelle arietina dis
pensatio tunc accipiatur de ipo consticto in
apoteca mea padue ubi semp repic
Ego aut hic dimitto fantasiam lom
bariam ul' a cingulor que fiut a cir
lis ferreis cu appendicio sup inguine
Silr h' dimitto fantasiam Gen' que
credidit has dispos curari cu limatu
ra calibis intius et magnete extra
apposito cu sua bagatella Sut enim
hec tlia fantastice ymaginatos reditu
lu mag q' fructu paziente Silr at
cu pdict' ingeniis approbato rone 7
cottidiana experiencia soleo ego admis
trare h° clam de quo pacies 7 cauroa
de cluriat q(ui)ntb(us) vmg 3' tuig 2por
est tal' R̷ thuris mastic acacie et
ypoquistidos an ℥ j s rosarum spody
cimini torrefacte seminis ancti an ℥
j gallarum cipressi ℥ s limature te
nuissime calibis et scorie ferri am
borum frixorum in aceto mig° ℥ j s rul
lorum gnatorum acim exiccatorum ℥ j pt
oia subtilissime deinde R̷ mell' rosa
ti confecti cu folus lb j s zuc al lb j
vini gnatorum lb s dragaganti et gu
mi arabia an ℥ j s Hec duo buliat
sl cu melle rosato zucto et vino gna
torum usq ad inspissacoem et cu repetit
in frigidam effundant ad mortariu
ubi cu aliis specieb' dulcissime inco(n)te
rendo incorporetur diminuti qde
e medicamu hoc ut experiencia fre
quet' m in notiut hec de quinta i
tencoe suffiat / Pro sexta uo in
tencoe pmittendu pmg qu ult' mo
du curonis huius dispo(sitionis) securu et
canonicu ut apparuit in tercoe preci
duo alii sunt inuenti curonu modi Et
pmo quide e mos pmcedi cu sectoe
ad hunc est dux a bydiot zarpelle
tibus inuidu castrado hoies cu e
mulsioe testicli 2° uo e absq cut
sioe eius pt 7taq mo° ap d'siderates

ipsum e tal' ut capiatur testiculo ma
ne ieiuno et ipllatur posita supinus
usq ad inguinem Cu g° mag d's i
pelli no pt tunc signetur longe cum
attramento et p mittatur descende testi
culo Corpus i' eristei p inmdificat
tu locetur sup sede supinu pluma
ciolo sup natib' eius apposito inai
bus et pectore bn cu fascia ligat
ad scannu et silr corpori 4 carcrib'
Tunc g° operato et ut cu optio rosario
scindat int' mediu signati loci usq
quo tu sunt cutu et pinguedine ibi
g° repiet didimu descendente sup
posito igni aci ul' vncino ex carna°
subleuat ipsum qntu duarum vnciarum
tunc g° inferiorem superiorem cu duplica
to filo 2uemes liget deinde usq oss
u excarnando descendat Capco g°
didimo trahendo superius euellat in
feriorem partem cu pcedente testiculo trans
usalit g° scindat int' duas ligatu
ras quas fecerat extincta i' abiec
ta inferiori parte cu testiclo ad supio
rem partem cauteizet leui cauterio
et filu expedens dimittat et carz
milinis i pnio cu repellentib' medi
tinis usq ad diem 3am postea id aut
pcedatur cu meis inmdi(ficati)uis et i car
natiuis 4 consolidatiuis zam doctriam
curois ulcez posita ea pmi cao de
cura solucois et 2tinuitat cao xxvj
eo die ingenio sanit pcesso multo the
luis tn est iudico meo dimitte cau
teriu nisi ad id te iudicat emorrosa
gia Silr itm appz mo° pcedendi cum
sectione absq castracoe Cu n' ia sra
fiut didimi sectio transsual' tunc nor
michi oppoztui q' extrahatur inferior ps
cu testiculo pendente Nam sectio ista
no fit nisi ut prohibeat descensus
intestinorum ad inferiora ad qd' sola sec
co inde sufficit absq cauterio et cas
tracoe 2° uo mo° pcedendi cu cau
terio iteru est dux pmo quide e cu
applicacone cauterii actual' 2° no
cu cautio poti pcede 4tacz signato lo
co cu enclastro ut prius applicetur cau
terium figure specia paru p ad longitu
dinem inclinato sm superius ad infer(ius)
qi ad figuram amigdale cautiu aug°
votatur leuit' itaqz cauterium ipinat
usq ad os femoris tunc g° necm eit
2bustu fuisse didimu Cu g° escha
ram uiderit ex coctia stram pcede ad
faciendu casu eius cu butio ul' as
sungia recentib' vni q' mo° terribil'
appz sat et paucos hoim contigit rpi
re quia no curantur ab igne sed pce
dut alii sup dcto cautio pole applicatis

paulatine usqz quo puenit ad os fe-
moris et tunc codez modo pcedat ad
parandum cam estare et applicand
inena ?rigiacia carne et in carna-
tiua et consolidatiua scdm temporis con-
gruitatez et p hunc modum multa ho-
minum curato indi et innerus quia
cum hoc q fecat dnus dicimus et in
consolidato loco acquirat ciccatrice soli-
da spissa et grossa phibitiua deste-
sus carum quia destendere solebat h
de intencoe 7a Pcea que posita
fuerit sup intencionibus pa 2a 3a
4a pot apparere fundamentum phibicois
euentus huius egritudinis et pseruacio a re-
cidiua eius postqz ipa curata fuit
ita q omnia ia ad hoc cam adducat
Solum go hic ponam medicinas ?acs
quas sumatiuas et expertas ad hanc
egritudinem phibendaz in pcem Et
primum quidez horum simplicium est
ut galle cipssi recentes et adhuc mol-
les condiantur cum sy rosato et exc-
is comedatur vna p quatuor horas
ante prandium p spatium duorum ul' trium
mensium Scdm no simpx est ut pli-
condiantur pue pinee adhuc mol-
les ab arbore accepte et assupte ut
pcedentes 3m no simx est ut eg
p duas ul' tres menses accipiat di
mane p 4or horas an cibum pillaz
vnam de inmunna ex omni z facito
xij. 4m spale et secius est vsus mas-
ticis ex eo degluciendo duo ul' tria grana
in aurora p longum tps Quintum nco
spale et no breuioris vtilitatis e ut
p quatuor horas an prandium comedat
eger radicez vnaz consolide medie qua
mulieres inferulaz nominant Sextu
no simx e ut eger incibus suis frequ-
ntatur puluerem gallarum cipssi 7m ncro
simx e ut eg' portz sup igne suo ce-
rotum s' vnuz de sola rasura ebor' fctz
8m no et ultim z ut eg' frequet sed-
at in aqua aluinosaz naturalez talem at
artificiosz fctaz Est n' d' ingenis mar
pseruatibus ab euentu hc egritudinis et reci-
diue eius

Accipe igitur nobilis vir h quet
ingenti labore emollitus sum ex sen-
tenciis illustrium antiquorum dilatam tibi
eam materiaz ut aduertentes elige vel
sciant dispoicoz ad quam intendunt
v aut in auxilium h omnia dispenset
diuina prudencia et gracia d. n. y. x.
ad laudes [illegible] inmortales Amen

[margin:] ad fem... ... capitulo

Ex hys que in p lraz innotu-
erunt hec notabilis dna honesti-
tissima consors honorandi
viri mgr Johis de fabrica
est repleta illi replecone
scdm ambitum totius et prius inferiorum qd d'
nnat cquiutas incessus eius carnositas
augmentum ultra medioc'itatez distepies
matricis eius que no ouenit mundi-
ficacione nali mestruali et mundificacoe
quolibz mense ut sit in flore sue etatis
annum hns ca xxiij. et ondit et ipius
replecoz genuum cquiutas et dolor supi-
orum parcium replecoz de nnat capitis
dolor tremor cordis et stoi dolor et g-
nitas no leuis ut stbi q ee cofuit fre-
quens aducto febres et inita?o postulans
in ea repntata frequent / Ex hys no est
difficile intelligere caus ppr quas h mlr
sterilis fuit et no fecunda ppr qd ad feli-
citandum ipaz ad plificacoz obseruetur
ea que scribuntur inmediate / Itaqz mulier
ista abstineat a cibis a cibis uiscosis et
oppilatiuis ut a lacte a cibis lacticiniis
pastilibus a legumibus oibus et a carnibus
antiquis et aristosis cutaneis et nuosis
aialium ptibus et caueat et a pane a-
zimo et amilitudine casti et spe dul-
cis et moll' Sz parum salitus eet ei conuen
Euitet fructus fros et humidos velutg-
nata cum mespila et sorbile et silia
de aliis aut fiat mo suo / Vinum at
bibat album subtile bn clarum et no dul-
ce s saporis mediocris et pode equal'
Aut saltez tempet vinum cum aqua cisterne
si ualde fumosum fuit scdm distrecionem
In aliis aut liceaz capiat mo suo /
De rebus aut medicinalibus xvi in conuenit
regule scdm partez et instam obseruade
Et pm quidez est ut post medietatez
mensis nouembris qz pm applicauit do-
mum suam h mlr incipiet rege se regi-
mine conscripto i caro pcedenti Et uno
mane hora electa fiat s flobomia de
vena basilica dextri brachii p quam
educatur sanguis z j. iiij. ul' quinqz Scdm
instrm et remedium e hoc ut mane
i mete scripta accipiat hoc solutiuum Rx
pillarum de opoponaco pil... d' yera conpo-
sita an z. s formentur pille vi cum aqua
artamesie et accipiatur in auro et p
ipas i mete dormiat p hora vna et
mediaz et no plus et expectet opaconez ca-
rum p v. horas Et tunc accipiat vinum
aque cade zucc. et p ipaz aquam p
horam vnam pandeat 3m instrm ut
post id minoratum i mete toi cibario
suo accipiat de hoc puluere Rx Cinamomi
electi et subtil' z s. ca z j. spice nardi
z ij ligni ? z iiij. Fiat pulus subtil'

et si no posset consistere ipsm cib' ppt abho-
minacoem tunc an cibu aut i medio ac-
cipiat huius pulueris quantitatem granorum iiij. or-
dei cu modico brodio quod hebit in-
ferculo Qrtu instrum ut mane i mete
sequenti post pillas accipiat j^tu digitum
in aurora tadu et stinuet ipsm ad-
minus diebus viij. R. sy. copo^n acetosi sti^a
d' eupatorio an ℥ vi aque artemesie
et matricarie et radicum enule an ℥ j.
misce et si dna ista abhominaret sirupum
tunc accipiat pdctas aquas multiplica-
cas usque ad quantitatem v. ℥. Quintu R. alo-
es cpatici ℥ ij agarici elci ℥ oppo^n pig-
ris an ʒ j s. spice nardi rubee arctoro
Cinamoni croci sal' indi an ʒ j. pulpe col-
loquintide ℈ iiij. puluerizentur omnia p se et comisce-
antur deinde infundatur in ℥ ℥. succi ma-
tricarie sub radijs sol' sepe agitando usque q
consumetur succus qui iterum duabus uicibus reno-
uetur et exiccetur usque ad glutinositatem bo-
nam d'illa i^a ma fiat pille de quibus omi
3o die accipiat vnam parum an cenam dieb
quibus accipit sirupum vel aquas s^tas ita q
no accipiat de eis die i mete pcedenti
assumptonem soluti sequentis. Sextum ut
nona die i mete sequenti post assumptoem
sirupi accipiat h^o solutiuum R. elec indi ʒ
iiij. Elan ros ʒ j misce et bibatur cu aq^a
enule cada actu Et obseruetur post illud
conditiones supte s. p9 pmas pillas et si
no posset ppt abhominatoem 1as pillas si-
mie tunc loco earum pimmoratio accipiat
h^o electuarium sic extsd si no posset h^o electuarium as-
sumere accipiat pillas p^as ante sptas
Septimu ut h dna post eas purga-
coem omni mane p totum vnu mensem
accipiat istas aquas cadas in aurora
R. aque matricarie enule et mellisse
an ℥ j. Octauu ut h dna omni ma-
ne et sero ante prandiu balneet se i aq
decoctonis harum medicinarum. R. mellisse
origani calaminti pulegij poly montani
matricarie arthemesie rute an m. j. Ca-
medreos camepitheos spicenardi et ro-
mae dauci eupatorij sticados an m. iij.
Coquantur omnia in xvi situl' aque usque ad con-
sumpcoem 3e ptis In cuius fine ponatur nuc-
cis gna iij. ligal'. galle muscate plu-
ratoro an ʒ j. tu ponatur sorn ifie d'coco
infundatur g^o mlr ista in hac aqua de-
coctione cadam Et faciet h^o balneum tribus dieb
quibus no impedeat se cu uiro Q^a autem
die potit accede ad virum ipsm ut uc st^r
Nonum R. croci ℈ s. musci amb^e lig.
aloes. lingue auis an gr. iij. coaguli
leporis q. s. fiat formule site ossibus dacti-
lorum de quibus mlr s. subiciat vna i mu-
ce tenendo ipam tota die tunc ci s^do potit
ad uirum accede Decimum Vt h mlr tporibus

post balneu hec dna semper omni nocte
in aurora accipiat ʒ j. i^u pulueris cu 3^a
pte ciati vini maluatici aut alterius cl^e
tissimi no calefacti R. ligni aloes rasure
eboris an ʒ j. musci ambre an gr. iij.
cu florum artamesie an ℈ s. pulueris co-
ronis ue ℈ j. pulueris omnia p se deinde
comisceatur ad inuicem Est tamen nera medi-
cam stu descriptum a me in anto. sucr-
lege inde Vndecimum R. galbani oppo^n
electoro an ℥ s. ambre musci an gr. ij. a-
lipte muscate ʒ j. trocistoro d'cto ℈ j.
dissoluatur gumme cu vino maluatico
electo et fiat cerota rotunda quantitate nebu-
le curuitate sup panno de gno extenso
Et de ist^o cerot^o portet semper vnum se-
vmbilico suo adherens ita q vmbilicus
sit i medio eius sic puncto in circulo
Duodecimum ut h mlr postquam fuit pur-
gata et balneata ut s ordinate sptu
est tunc anteque coplet se uiro fiet ei flobo-
tomia de zaphena vena p 2 horas ante
cenam p quam educatur sanis ℥ iij aut
xoo ad plus Est autem zaphena vena do-
mestica pte tibie inuenta in loco supi-
ori cauille pedis R^m Vt h mlr p9
pdcta balnea postquam mane surrexerit
et expurgate fuerint superfluitates eius
veste longa tecta suffumigetur cu isto pul-
uere sup aspgendo carbonibus ignitis de
ipso quantitatem vnius ʒ. et recipiat fumu
p inferiora corporis sui bn apt tunc g^o
subiciat s' pessarium sptu s. in 9o c^a^o
et teneat ipsm horis 3^bus aut duabus
ad minus Cuius pulueris descripcio e h R.
landani elci ℥ s. gallie muscate ℥ ij.
musci ambre an gr. iij. ligal'. oppo^n
an ʒ j. fiat omnium p se puluis deinde
comisceantur et ex illo fiet suffumigium
XIIIm Vt h mlr omni mane in aurora
accipiat in sptu electuarium q^te mut^e muste
de glutiendo ipsm post q no comedat
nisi trascurrat hore quatuor nec bibat et de
incipe assumpcoem huius electuarij mane i me-
diate sequenti eam flobomiam d'go elec-
tuario et semper post prandiu et cena d'-
glutiat quantitatem vnius grani fabe bi-
bendo post ipsm modicum vini clari al-
bi potest Est autem huius electuarij descripcio h
R. coronis lingue auis florum artame-
sie et matricarie yperici an ʒ j. mellisse
foliorum basilicois an ʒ ij. rasure ebor
ʒ iij. cub^e orietal' ℈ j. musci gr. v. lima-
ture auri tenuissime ʒ s. confecti ueie
ʒ j s. sy^i de calamito ℥ iij. sy^i de corti-
cibus citri ℥ v. zuc^i al. lb. s. ayene sut
xvi tercedantur g^o omnia subtilissime cteratur
p se deinde coquatur zucaro cu sirupo usque
ad bonam glutinositatem et cu tepescerit tepefi-
cati sup adiungatur sps os pt uera muscu

no^m ppt fecundacoe

de balneo

et ambraz que tñ solũ infine poni dñt
vehementissime et longo t° ꝓ coterendo
ꝯuer hº eltũ in vase lapidio stri ori
ficiõ bñ clausũ et sit eius usq ut iã dcm̃
ẽ. Hᶜ eñ electũ inv̄dificabiꝫ aũmiß recti
ficauit q̃ꝫ plimas mulieres et desterilitate
fecudas fecit eas bñficio eius qui cũcta regit
ac disponit. 17ᵘᵐ instrm̃ ẽ inclu
dens actꝯ ueneriꝯs salua tñ semp modalit
et honestat. Et ẽ ut mulr q̃ fuit sterilis
qñ intendit se cõmisceri uiro post purga
cõm gñalez ꝯᵗᵃꝫ nõ multũ festinat coꝑu
pletur illi et audiat et vir captlm istᵉ
ita q parũ vis ꝑ j. horaz aut cũ an co
pulacõe ludat vir cũ muliere et cũ oscu
lis et tactu manillarꝫ et sũmis ꝑ
ciũ genitaliũ hº expediens. quß
vir uidit discoloratam fac̃ꝫ rubicundaꝫ et
anhelitũ paruꝑ frequẽtatũ et leuẽ mo
tũ saltuosum et partes inguinales et sũmis
peptũ sbu tact. Tũc g° vir coplet se
mulieri cruribꝫ ad alta nobilr eleuatꝭ et
cũ sensit anhelitũ paruꝑ freqntatũ in
gl. q̃ꝫ prius. tũc effuso spermate semine paruꝑ
stet eius coplato. Et recedens ab ea stat
ipam inuolui sup dextrum latꝫ et ibidẽ ꝯhẽ
moraz ꝑ spaciũ vnius hore cruribꝫ eius
strictꝭ et natibꝫ paruꝑ eleuatꝭ. 16ᵐ et
ultimuꝫ instrumentũ ẽ ut postq̃ hᵉ oĩa
completa fuerit si nõ stupuerit in pꝫ
nacõe effectus tũc mulr ista utatur hº pes
sario descriptꝭ forꝫam ad accopatiã fcõ in
generatiõ sua Cuius descripcio Rx. florꝫ rosarꝫ
rasie ebor an exagiũ j. musci tiropi
raci ambre oriental an ꝫ j. nere ꝫ iiij
cũ succo nepite et pollinẽ orobi fit pessa
riũ molle cũ serico uignolesines tic
to subiciat g° mulr s' vnũ ex eis longꝭ
tꝑibꝫ et ẽ de instrumentꝭ que a qualibꝫ ꝯibꝫ
et approbate feliciatat mulieres de sterilitate
adfecunditateꝫ qd' sumus ic ꝑ eius saluatores
qui cũcta feliciatẽ facit concedat s' ad
laudes eius inmortales A M E N

De sudo
nortuo

Consilium de Balneo

VICUMQ DE-
siderat ingredi balneum
cũ iuuamento portato a pli-
bus ꝯueniẽtibꝫ s' precauẽ dꝫ et
plures obseruat regulas P'
mũ quidẽ horũ ẽ q' nunquã balneũ ingredi
atur cũ repletione corꝑis ꝑ° ipm̃ semꝑ prec
dat euacuacio Et q̃ꝫ oms desiderans balne
ari in hoc fre' delinquunt ideo huius replecõis
demrabo uitatez Omis eñ replecõ in
tando ẽ a balneãdo et euo pmittendaꝫ declaratur
q' repleco ẽ aᵗ q° ad uasa aᵗ quo ad uirtutꝭ
s' utraq̃ earꝫ ẽ euitãda a balneãdo ꝯ copleti

De balneo

ante egressũ balnei est euacuãda ꝯña
ẽ nãe uirtutꝭ quia oĩm balneãdo ꝑsua-
da sũt oĩa q' nociua effitẽ aut aug-
mentare pñt et aᵒʳ declatur Olc eñ reple-
cõ quo ad uasa arguit qñtẽ nimiũ su-
pfluaꝫ Nõ eñ ẽ replecõ quo ad vasa q̃ꝫ
ut vene et arterie qñtꝭ ampliori replete
sũt q̃ꝫ s' nãr ꝯat Sic et replecõ q° ad
uirtutꝭ nõ aliud import nisi mẽrꝫ pri-
ciaꝫ tuemꝯ nõ qñtẽ peccantiuꝫ ꝑ soluꝫ
qualitꝭ mala quã uirtus reglare n̄ pt
quia mẽ sũt calidiõs aut frigidiores
et ꝯs grossiõs aut subtiliores ebulientꝭ a'
putrientꝭ aut alia mala qualite aut
uenosa altate ꝑ os t'les mẽ euacuãde
sũt ab eo qui desidat balneari g° et
replecõ quo ad uirtutez euoꝫ ad se aduo-
cat Et itm̃ cõfirmatur de replecõe q° ad
nasa q̃ꝫ oꝭ ꝑ a' ẽ reple° qñtitatiua merꝫ
in uenis extrãu aut ẽ replecõ ebalis
ꝑ utraq̃ tal' ẽ abstinẽda g° ab oĩ reple-
cõne ꝑsuadi sũt qui balneari deside-
rant. Pima ps aũtꝭ arᵉ q̃ꝫ reple° mãl'
ẽ a' sãgꝭ ꝯ et aliorꝫ hũorꝫ sit excedẽtiuꝫ
qñtẽ a' altiꝯ iorꝫ tm̃ Et ista dꝫ euacu-
ari ꝑ flomiaꝫ supante sanguine aut
aliis mẽbꝫ s' sufficiet ꝯmixtꝭ equali ꝯ-
mixtioe aut inequali Et 2ᵃ ps aũtꝭ
arᵉ q̃ꝫ reple° eẽt cibal' ẽ balneãdo ip-
sa ẽ educẽda vomitu aut secessu aut
abstinẽtia longa i' bñ approbaꝫ a' balne-
ando ẽẽ remouẽdaꝫ oẽꝫ replecõꝫ viꝫ
quo ad uasa et quo ad uirtutꝭ. s. ma-
lem et cibalẽ aut sĩl ꝯmixtas q̃ꝫ dc̃.
Itaq̃ pima rᵃ a balneando obseruãdaꝫ
ut pmittatur euo ꝑfloiaꝫ aut ꝑ farma-
ciã ul' ꝑ vomitũ ul' ꝑ abstinẽtiaꝫ 2ᵃ
q' in diebus calorꝭ ingressꝯ balnei sit
ab aurora usq ad spatiu duarꝫ ul' triũ
horarꝫ post id tꝑus eñ calidꝯ intudi
in aere que phibꝫ applicacõꝫ balnei
In diebꝫ nõ frigorꝭ ut in pri° octobr
ꝑ totũ mensez nouẽbrꝭ inclusiꝭ balneũ
neũ fiat a xv. usq ad xvij hora 3ᵃ
q' mora in balneo nõ sit tanta q' ꝑdu-
cat hoĩez ad aliquaꝫ debilitatẽ uita-
lem aĩalez ul' nãlez ꝑp errõꝫ n. ĩ hº multi
fuerẽt extincti ĩ balneis a' distĩma ꝑdur-
ti Quarta q' quibꝫ in balneo actu ex-
istens caueat ab omi potu et cibo qñto
magꝭ abstinẽ fit dꝫ hᶜ dico quosdã hoi-
nes efficiens q actu euntes in eo multo lu-
ui opaꝫ dant qd' oĩm aliorꝫ pessim est
Quinta q' exiens balneo pannis bene
coopertꝭ existat precauẽdo s' ab occursu fla-
tus uẽti et aeris frĩ et ẽ ꝯ plures q paqꝫ
ĩ balneo steterẽt exponũt se flatui vẽti fri
et infũdũt se in aqua friaꝫ ꝑp' q' n' solũ
lassitũnẽ ꝑ spasmꝯ sepe ĩcãt et ẽ cũ nota
Sexta rᵃ ẽ q' pacq̃ a balneo exicit ĩ lecto

quiescat ad mi͞n p duas horas ut illo
quod a balneo dissolutu͞m fuit in poros
corporis p sudores possit euacuari ⁊ replete
Septima q post exitum balnei tardet ꝯ-
mestio p 3s horas aut saltem p duas
usq͞ꝫ calor balnei exalauit et corporis
dispositio ad temperiem reducta fuit. Oc-
taua q cauendo post balneum parte utatur
cibi magis q͞ꝫ appetitum replete ꝯplacendo.
Debilior enim ꝫ fortalitas tunc stabilit q͞ꝫ ē ꝫ p'
Nona q i e qui querit ꝫam balneationem
non intrat in balneum nisi p horas vj a
pa abacaoe distantibus q tunc omnium fractio
trahetur cibus ad exteriora indigestus
ꝯ replete ⁊ addetur repletio sic euacuatione
que querit ex balneo Decima q si quis
querit balnea p aque p caloris dolorem
ut cibi manus genuum ⁊ anchara pe-
dum postq͞ꝫ dormiuit post balneum membra
queratur sit sepulta teneat ꝯ plenarie
luto balnei mundo ⁊ aliis corpore iniciato
Undecima q si quis querit membro ci-
tra a mala ꝯditione frigida ⁊ astara ma-
nitrea uel minutal ꝯfusi ⁊ iniectura ne-
ruis ligamentis uel musculis optimum intra ca
est ut i membra teneat i foraiby i quod
aqua fumus ab aqua balnei vigita ul n
niciata non lutalis eleuetur. Hic n fumus
mineralis fumati et fortitudine sue penet-
trationis dissoluit ꝯtrahit ⁊ ꝯsumit materias
predictas a predictis membris ita q aqua bal-
nei et luti operato huic comparata quasi
nulla sit Et potest quidem dux sitim operato
bis ter uel quater in die fieri ⁊ maxime
sciatice q hoc ingenio frequentissime curatum
vidi Adde etiam q dolores colicos ylliacos
stomacales pectorales spondilium et spatula
rum hoc ingenio non raro curatos vidi quando
membra sup eo sumo exposita non tenentur
Duodecima q cum materia ita a luto predicto
aut a tali effumatione superantur post horam
postea vngantur oleo de costo uel yzmo li-
liorum al calidis in dispositione frigida nobile
In dispositione uero non tamen fit i vngi debet
oleo de mol atinis oleo de croco ⁊ nardino
In dispositione uero soliditatis ⁊ duritiei membrorum
In vngatur oleo uulpino de amigdalis dulcibus
uel amaris et sa sisamino In dispositione uero
membrorum tremetum in vngatur oleo de ꝯncio
mo piret aut castoreo piretro uel eufor-
bio In doloribus uero pectoris in vngantur membra
post exitum de balneo cum ruta et de aneto
In dispositionibus uero stomachi i vngantur ipso oleo de ori-
gana mixta absinthio et similibus In colicis
uero doloribus fiat in puttio qui oleo de ruta
de spica et similibus Modo non n esset ronale
membra que diu calefacta fuerit et lenificata
dimittere absq͞ꝫ alio ꝯfortatiuo remedio
uel ꝯplete ꝯsumptio membrorum predictarum
13a regula q si ꝯ intrat balneum inc-

peris tunc minorem moram ꝯtrahat in co
mane p p caliditer hac maior ꝯdunt
esse et membra resoluta fuisse et quia n
eque bu digestum ꝯtingit esse cibum i die
sicut i nocte p dormitionem i nocte fru-
tumq hora magis ꝯgrua digestioni 14a regula
q si cui p balneum supuenerit aliquis
dolor capitis qui est unum de accidentibus ꝯco-
mitantibus balneum tunc quiescat a balne-
o et cilidat caput foliis salicis uel ne-
nufaris mediocriter et lactuca spmaci
a bleta scie pauer utatur in cibo et eli-
gat acetea ut agresta citrias et vinum
ponticum 15a regula q si accidit solito ad-
uenire in uigiliis i moderate prouideatur cum
predictis in 14a regula ⁊ preterea cum ꝯstipatione pa-
ueris de qua tepida cum dormitum
cum pauco zucaro detur ciatus vnus 16a regula
q si stipticitate uentris que est accidens ꝯm bal-
neandis prouideatur cum decoctione mal-
ue uel mercurialis in cibis Et si hoc non suf-
ficeret detur stiptico pilla j de aloe ablu-
ex vij p ꝫ fuit 17ma q accidit quod
est sitis i moderata prouideatur cum assumptione
julep uiolati cum aqua predicta quadru-
plicata ad ipsum et melius illo est ut detur si-
rumbiq ⁊ adhuc melior omnibus q est de
aceto tunc citri et optimum non omnia est sirupi de li-
monibus de quorum quolibet detur ꝫ j et iij ꝫ
predicte aque ter uel quater in die 18uam
q est deiecto appetitu prouideatur cum his q
i mete dicta sunt et stomaco applicetur vngu-
tum ex oleo de menta bulito cum alta me-
dietate succi citriorum usq͞ꝫ ad ꝯsumptionem succi ꝯ-
sumptionem de quo mediocriter calido stomacho i vngatur
et melius illo est vnguentum stomaticum gluttosum
cum pecia magis stomacho applicetur quod non solum ap-
petitum subleuat s etiam diminuti digestioni
notitia remouet 19a regula ut subueniatur
difficultati urine que accidit omnino plerumque
uenientes ex balneo et huic quidem prouiden-
dum est cimplando tam femur et potiore
partem cum foliis appii ⁊ paritarie tritis et be-
ne calidis et melius est patienti detur vnus
ciatus aq de coctione feniculi recentis quatu-
or hora instat necessitatis et ꝫm melius
et securius ꝫ ut patiens ter uel quater i die
bibat ciatum j aque decoctionis capillorum
veneris Vigesima ⁊ ultima ut subueni-
atur casui uirtutis que frequenter ꝯtingit a
multa resolutione Et primo quibus frustrum j
confectionis de carnositate citri solide et bi-
bendo post ciatum j vini subtilis aromatici
cum alta sui mixtura aq recentis et clare
aut detur scutella vna brodii pulli cum
modico aq rosate ⁊ vini maluatici ⁊
aut detur ei intellig oui bis alternatim
uel ter cum modico predicto vini et pectus
et magis ac totum facies irroretur aq rosate
ꝯmixta cum sandal al et ru camphora

Contra vehementia sitis

ꝯ deiectorum appetitus

ꝯ difficultatem urine

et roß et consilib₃ rectorare n. 7 asp̱gere faciez cū predict᷒ vigorat uirtutez i febribus 7 a calore resolutaz. Ra pᵗ cao areā sepelie **xxjᵃ et ultia** ia explicat modᵒ ꝯuenientez in regimine catharror᷑ reumatizatiū siue ad occlos siue ad aures ad fauces palatū pecto et stomū Igitᶻ qui quit exiccatez horꝫ et confortatoꝫ cerebri fabreet sup̱ ligniꝫ mastellū vᵒ ꝯtinētez situlas sex eleuatū p̱ ꝯor pedes a capite hominis sedent᷒ tūc gᵒ a latere uaß aput fūdū ponaᶻ cānula hūs q̄nitatez grossitudis binorꝫ digiti Impleatur iᶻ mastello re aqua balnei puissima antto hoīuz ꝯtacta que scatiūt a minca eius sedēte at homie coronato cū faciolo retorto c̄tudāte caput ab occipite usq₃ ad aures et sup̱ talia apiaᶻ cānula et cadat aqua pᵒ sᵉ prora capit᷒ rᵒ sᵉ dextra p̱te 3ᵒ sup̱ sinistra ꝯᵒ et ultio sup̱ occipite Ita q̄ sup̱ quab₃ q̄rta p̱t᷒ capit᷒ cadat ꝯa pars aque pleni dolii talia venit ex suo fonte natiūali statuit Cū gᵒ hᵒ stan fiūt caput lauet cū altā aqua et exponat se lecto ubi cū manibus et panis mediocrꝫ calis leui fricatōe exiccetᶻ caput dem̄ iaceat 7 dormiat usq₃ qᵒ nālˀ calor ad tempeiez fiūt reduct᷒ tūc gᵒ cenet et post cenā per horaz dormitōi se exponat et tūc p̱ram anriōz capit᷒ puluizet cū pluerꝫ ℞ᵗ q̄nte x. g̃nor᷑ ordei de stp̄eo puluis p̱ capite ℞ sandace ʒ ij. garioꝫ ligal. anā ʒ s. mar ʒ ij. ffᵒm p̱st puluis 7 ita hūc pul. post balneū i mane accipiat sᵉ capite ab ortu solis distantez p̱ horaz .j. demū caput exiccetᶻ a pluᶻ ut iam dcāū ē Et si hūc modū balneacōꝫ capit᷒ bis in die dieb᷒ ad m̄ x. obſuabit incēb᷒ i male Ego n. confirmat᷒ lapsus nāles flatos in cerebro et oīb₃ p̱tib₃ eius plures q̄z tēct᷒ uicibus rectificatos indi et catarros de fluxꝰ recūta ul stillicidia ad diu̇sas partes ꝯplete fuisse curata et nō est in male Aqua n. ia cū actuali sua calidite et potenciali quā caput ꝯ̄ltute sulphur᷒ et ciner᷒ quor᷑ quod b₃ ē calidiz et sicū in ꝯᵒ Et ad hūc cū bonitate penetratōꝫ eꝰ quā capit a velocitate descensꝫ ꝯsume pot flatū oīa in cerebro inc̄lūta et quab₃ eiꝰ malam ꝯplōz fecaz abstinēt rectificaᵒ ip̄m Et tu considā qui aliq̄ stictisiā gustauisti Ad laudez dei Amen

Consiliū ad mictūz sanie uel puris ℞ᵉ

[margin:] h. de fluxu Reūt a capite.

[margin:] de mict᷒ sanie j

191

AVES. PAVCE. ATE diebus elapß vir quidam ꝯmendal ex amic᷒ meis tū pie ꝯdolendū ē ꝓpᵗ varia tormīta que patitur ex ualitudine mūc declaranda angustiose in t̄u q̄ nō m̄g p̱iculo se laborauit et egrotat q. n. p̱ur aut sanici emissiōe p̱ vriaz i mg̃na q̄n̄ᵗᵉ ingēti langōe vexatᶻ quer dispoꝰ aput quecūz sublimis intelligencie virū nō solū verenda est s₃ ut in plurib₃ male tīmatōꝫ esttia quib n. credᶻ p̱t pˢ hūam corporis corrupi ceentiales siue magno p̱iclo q̄ n. saggis ꝗ alie mē huorales ūtūtᶻ in saniez nō nisi ab exᵗneo calore vehement᷒ intensionis fieri pot quod et in uenis ꝗ arteȳs insimplicib₃ et organic᷒ mbris fieri tāta pot putfri-ꝯ absq₃ complo᷑ et corporeōꝫ coruz corrupcōe nō est intelli le iuict᷒ itaz sanici ul p̱ur᷒ intūᵛ fieri p̱t dut n. est eguido mebr᷒ vua b₃ eueiens possentiaz aut p̱ colligātiaz, et si p̱ colligātiaz aut quidē p̱ colligātiaz tonq ul partꝫ ul parcīū Si aut p̱ colligāᵃᶻ a toto tūc erit uelud contingit i sinocha putredinali ꝗ in alȳs ꝯtinuis ꝯportoꝛb₃ febb₃ Aut eueiet p̱ mazi ꝯcauiᵗᵉ venar᷑ congelatū q̄ diu rᵉ manās nō rca a natiuali caloe putrefit et uᵗᶻ in saniē eo mō quo contingit in fleumōe ꝗ alȳs apatibus putrefact᷒. putredo n. q̄ ē in baß p̱tis ē ea que in p̱uboib₃ pᵒ de drȳs febuz ſtōꝰ caᵒ Cū iᶻ hee mē in sanie ꝯuste sūt in uenis ꝗ arteȳs si ūtq nō est potens ad expellendū eas tūc ꝯtanta cordi et alȳs p̱n b₃ mbr᷒ int̄ vicau velud contingit i putred᷒ feb₃ mors ꝯplis in statū vtᵢ at uō si ūtꝰ i ueitᶻ potēs ad has mās expelleas tūc a p̱ uia sputi aut p̱ uia uctr᷒ a p̱ uia vmblici a p̱ctrā trāsmutᵒꝫ ad iguia aut ad assellas expellūᶻ ßm q̄ eas contingit eas vȳs expulsionū nāliuz ee ꝓpinq̄s in p̱tib₃ tū ꝯtᵗ mās i tas p̱ uias vrine expelli quia ūtq deriuat eas p̱ venas ramificatus ad ꝯcaua vcā nig̃ᵃ ad renes ꝗ a rnb₃ ad uesicaz ꝗ ab cadē adex̄ q̄ at tres mē eciēe trāsmutūi p̱nt possit ad locū p̱dca legend ē pulc̄rime intiōꝫ 6ᵒ caᵒ 3ᵒ disputatiue 7 18 3ᵛ. fiali caᵒ et 9ᵒ ꝯtinet᷒ ꝗ ꝯᵒ biuay scapioꝫ ꝗ qᵒ theorice ab aliebate colli dio Jo mitiūi th uiro sanici i hᵒ ind nō ē i3ᵐˢ dēre potuisse p̱ ueme p̱ colligū tong ia p̱dan, na i p̱is dieb₃ vsitaui mee et p̱

vrinisaz congerie mebro extior sc tofractu sentiebat ad huc et tlez initiu sanguinis huic viro accidisse p colligancia ptialem mebro ad vias vrine app mali te cogn
a ipe paciebat dolores renu fe intollabiles licet in sinistro mag q in dextro
fuerint rene & alte mee visitato i ij die
iij pu sui morbi appuit vtut sue uehemes conat ad vrinandu cu pauca qnte
et frequti et difficili emissioe vrie tuc at
appinquate eqne ad xl diez i nocte 19
pcedete emisit magna qntez vrie pcib
saniose aliquali colore rubeo & remisso colorato durante tn albe excellet sup rubene vn mali te colli ex pmiss q iste viri
vsus fuit apla in reno sinistro et pte 2tanua eius huius eruptoz pcesseret 2motos
antecden crisiz sit ab ij die usqz ad 18
appuisse paulo an declatu (z) psenaunt
aut in ho viro mict sanguis p meb
vrine no quid pmitia et effitiua que
sut partes epat quod epar e orgamai
pn gnatio vrine et oim p oz huioru
Emitti i ad huc in ho vio sanies h a
ptibus rnu que sut mebra epat sui
enria similitute latoria vi ad emundand
corpus ab aquoi te supflua postqz em
aquositas in epe sequestrata ab alys
huorib gor emitti adue aliquar d pu
rat in emulgentib uenis que itm non
huerit potuciaz ad pfte mudificadi a
quositatez iaz ab vnctuosi te aliqnta pg
q defert ad rnes qua et ipi attrahunt
tue retie in eis quousqz attractia et r
tentia ututes coro sugat pinguene az
qua voluptuose nutriunt Cuz go renes
2pleuerit hac actoz in aquosi te tali tuc
tal aquoitas iaz oino fta supfluitas
p colatoim paniculm ut ad vriticles r
poros qui ita similit renib similitute la
toria 2ir dca pait ipi rnes simut epi
similitute latoia ppe dca ut pa pim cao
d mebr apte colli du Recipi go aquo
sitas in uesicaz que e mebro aquoit
supflue d putatu ad recipiendu eaz de
tinendu & ad expellendu eaz opportuit
vno te viz qn tal aquoitas multitudie
sui mala quate aut alto mo lesonis
vesice incitat ipaz ad sui ipig expulsioz
et si vrinal aquoitas ututez incitat ad
expulsioz sui tuc vis eit negare potens
2ueniens samie incitare ututez expulsiuaz vesice ad sui expulsioz tn sit acuta
valde sanies n fit extensioe huiro
qadmom timus ex intestioi liquoro appo
20 3to 19 te gnatoz saniei ex quoro oim
fudamto inferuit colli co coz a plura
Pm corm q dispo huius vi mictus saniei
tn fuit alba leuis & equalitati vicia sat
2m corm q in ho vio qnz appt mict pur

p quia qnz emittit tubi saniosi
no bn colorati nc aquoiti bene 2mixti 3m corm q hec egdo ad huc pseuerat in eo p colliganciaz totaliq adv
rinalia mebra sg p qua no e rolemaz saniataz in venis veludarit
in smocha taz alto euacuatia totali
4m q h egdo adue remasit in eo p
2pletatez mag q p tolleny pz corm q
no e pole ultera que in rnb substituta fuerit erupoz apait i eis tn alto fuisse mudificataz 5m appit tuz dolorum intpolate intuenienciu i renib
eius tn n tubi saniosi detine i 2cauitate rnu an colatoim no e mirale
si dolos effiant in eo extenden aut
subito alian mala 2oe iq pur i renibus initii 6m q role in ho vio qnz
acade et i poim emissioe vrie pz ppt
clausioz viaro et nocutu ab io pure i
renib multiplicatu 7m q no e mirale
vrina qnz aquosaz i ho viro fieri et subtilem pz expeut 8m q h sanies a
quositi uehemet 2mixta emitti pz q
ipa emitti ambr alterub 4a uesica
rinot a quiq mebr pa q rapiat in
uesicaz nec e sanie cu aquosi te 2misceri vehemt et e sign distictu mic
t sanici rinot ad ppinqs ps intioro
6o auctetice firmatu a gal c 3o. Vltim
corm e q vrina pdca sanie in ho vio
itm no e fetida fetor n e pao istepal
vrine saniose cu ad uesicaz mitti &
no ab alys 2ntioro 6o palbto ca lo Ex
quibus omnib app dispoim in ho uiro r
valde suspectaz ee ne tiiseat in excoriacioz oim mebro vrialiu pp q tande
i 2dnat oporte hucuiro in sui regie r
valde prudetez et sollertez ee Regin
p res no valeo fuit tactu ab io consio
quod incipit Nup obstulit in p. s. francisco de nordis igit intendes ad curaz
mict sanici quia e attis in vio isto et
ut in plib pueniens ab ulcerib rnu et
aputrene in venis maioib fta et descedentes ad vias vrie oz hre plimas ite
cos que sustentant sup valete curatos
assupta ul assuenda a qrib plib curatos huiz ulcero et licet huiq viri egrido
ut nuc sit in statu ulti tn pp 2plemetuz
opis et medicaz coro que in pcedentib
dieb applicata fuerit ponat go intencoes
et medicamina utia in cura pn ulis 2o
no augmta 3o no explicabo ea que 2nt
mag in statu ulti ultio no inclinacoe
Quatu aut ad pm pmittedu q vle pn
cipiu istoro ulcero e hoc 2pando ipz ad
alia tpra p intr po quia cu hec ulcera
pcedit erupcoz apam tuc putrefacto mero
mag sit & nc multe fluctuet ututes a centi

debili tpr̃e febris maturacōs et erupcōs
apq̄m necce est ut putredo in hu tpr̃e r
augmetat̃ ß ho dato tnspbit eg̃do in aug-
mentū Jt cū mē ipe putride rōne multitu-
dinis et p̃ue qualit̃ earū ɔtīe fuãc'ue in-
g̃ debilitet uirtutez sc̃ q ex augmīto debi-
litat' in ptibus pacientib' ɔtīe magis aug-
mētab̃ eg̃do pz ɔña quia ex debilitate uit̃
ɔtīe diminuit̃ potencia eius ad resisted
g° crescit pporcō morbi ex sue cause ad
agendū quare pmisso h' tamq̃z fūdato
uero q intencōs que sūt necce in isti pnō
sūt quīq3 Pma intēcio ē q acuitāti q ɔ-
comitant̃ ipm̄ remissio 2a ē uirtut' vi-
uificacō cū hys que ɔūt 3a ɔ mēbrorū paci-
entiū fortificacō ne sint recepta mēbrorū a-
liunde fluentiū 4a ē mēbrorū diuisio 5a et
ultia ptic'lar' paciētiū mūdificacō Oz at̄
pmittere rōnāl' paz intencōz quia uit̃
q̃z putrefactōs mēbrū et febris opp'ssa'
fuit a dolorib' a resolucōe substātificat̃
ɔ a debilite pma opilacōs fig̃ oz resolucō
in uirtut' attende cū extinguētib' eli-
gaz calit' que ibidē repit̃ hec aut fit ɔ
multi' p° cū potu aque ordei aī ɔmis-
cea' 2a ps aque scabiole s'o dando ipo-
tu aquaz lactē capri bis ul' t' indie an
cibū p horaz cū dimidia 3° coqndo foli-
a portulace recent' aut sicce ı̄ cibarys ei'
4o cū extinguēb' ptinalez caliteρ extius
applicat' ut madefaciendo pānū ı̄ aq̄
anguie aut in aquaz scabiole a' rembr ɔ
applicando recenᵃ folia nenufar' siccp̄
t' p mutata 2m uo actiūs ɔcomitātis
prīm mits sanios' ɔ dolor qui pueīre
pot et ita est ut in plurib' a mella ɔoe
ciada et corrigi' p iustā īnctē septa
oē si fuit dolor pritiuꝰ corrosiuꝰ ı̄ mor-
dificatiꝰ si nō fuit dolor incessiuꝰ tūc h3
pdcā conferat tū d' melioib' instrut'
ē appliare pānū ınfus' in lac ouiū lac-
ti cū ouino nā mēna ɔpar3 ɔ in debili-
tate vinū 18 y zy cnº 8º infine aut fiat
linimitū s cū olo amig' dulciū aut olo
de sisamio aut olo de been si potest est
aut applicent' pāni pdict' olis aut aq̄ı-
ı̄ ipor' infus' et tepidi refriangēdo pdcā
ola cū 2a pte olī nenufarini ul' d' florib'
cucurbite 3m ē actūs prī' ɔ lassitudo
virī ȳmo ɔ tociꝰ corp' que vocat' tles eg-
tudines ɔcomitat̃ ɔ hoc p laborīosaz co-
gitacōz ul' fluctuacōz mēbrū in pdictis
pcibus ɔiungit' g° mē ɔ insidit' non
solū in renib' ß etiā ı̄ musculis lūbarib'
interiorib' ɔ exteriorib' ɔ ı̄ nuis orientib'
a nucha tinuat' ad renes ɔ ad omia v-
rinalia mēbra in tm̄ q aliqn̄ eger v-
rinā detinē nō pot q̃ hinc accīti cū so-
lēo appliare remedia et instrā ɔnaīa
Pmū remediū 3 in punctō tocius spine

a furcula spatularum inferiorū usq3 ad cau-
daz cū olo rosato tepido 2m ē et me-
lius ē olm olesancīū quod nō solū me
debilique asuuato 3m ē olm d' mastice
4m ē olm de mirto ı̄ tūc d' administrand'
ɔ mitꝰ ē aī cibū deglutire g̃nū masti-
5m et melius est deglutire vnū g̃nū-
tur' p̄ca quia mastix ɔ et p vrie meās
cuctatat ɔ nō ē ita d' thure 6m ē q bis
in die p duas horas aī cibū ɔmede3
vnā nucē conditaz ɔ ē apparata 7° cau-
sūna pa et finali cuo 4a intencio
que ē mēbrorū diuisio multi' cōphendit̃
pmo p administraciōz clister' hꝰ. R aque
ordei fcē cū folys maluarū lb. j. cassie fis-
tule et pndicte aā ʒ. vj. sal' ɔis. ʒ iij. ap-
plicet' in horaz maior' allevaciōs ante
cibū 2o nō diuitit' mē cū fricatōne pe-
duz ab inguib' usq3 ad plantas trahendo
insius applicata 3o p ligaturas extremarum
partiū 4o p applicacōz ventosarū absq3 scari-
ficatōe frequēt' fcā sup spatul' et natibus
5o et melius diuitit' mē p apcōz ve-
narū emorroidaliū facta cū fricacōe ipa'
cū pāno aspo cū fiat a' ɔsolide maior' ɔ folio
aut frequēt' fricando eas cū aliq° pelle
actu hꝰ calida aut extremitē initili ve-
tosaz sicūt ɔūt ignitaz applicacō / Tacqo
hic et diuisioz cū vomitu fiendā q3 illa
ɔtraria ɔ ad distheōdū mēās ab inferioribus
ducantes ad superiora 5a intencio Jaz
nō oz ɔple quitaz intencōz isti pno ɔtēt'
que ē mūdificacō mēbrorū renū pmitte° p
q mēna mūdificatiua ē ia que cū calite
leui intēsiā ē apitia ɔ abstersiua pmittēdo
2o q in latitudine harū medicinarū ı̄-
ueniūt' diuisitas ex pte gradus et ɔspp'
cpacōs eaꝝ Aliqua n. ē calida in g̃du
pmo aqua ē in pma masioē 2i Ego n.
nō credo rectitudine mūdificant' mēne
cōsistende p az mansioz 2i gradꝰ ɔ scaug
est dicē q tales mēne limitate ponūr
in tota latitudinē pmi grado et 2i mansio-
nib' distinct' eiusdez / pmittēdo 3o q ta-
les mēnas ɔfrange oz cū hys que re-
mittūt acuīa pdcā ɔ malaz ɔoz et
acuīa que remanserut pz quia ɔplicat'
egritudinib' et acuīb' oz ad minstrāri me-
dicinas ɔūt eisdez ɔriantes ı̄ operacōe cū
ut 4a pmi finali cāo et pluries alibi
collidū Sūt aūt mēne tales ı̄ ɔ pma
Pma mēna est de mūdificatib' clibit'
lenior omib' alys pot' tal' R aque ordei
que in decoctōe rubeē acquisiuit ʒ iij.
aque lact' ouiū po remotōz casei ɔ re-
cocte ʒ ij. exibeat' tom paz calidū in
aurora ɔ p ij. horas aī cenaz 2a nō
et nō mīg equal' ē pdcē ut in potu de'
pdcīs hor' aque distillacōs capillorū ven'
ʒ iiij. Est n. hoꝝ mūdificatiuū vrinaꝝ vrīe

Qn eger vrinā ɔtinē nō potest

ut legi pot aggatoe scapionis ca° de ber
sage seu ubi poni^z mena equal' a liq
ita sit in tm de ea scpsit alroys 7° col
li du q dt ipaz ee apitiaz in 3° 3a
mena itin mudificatiua aqua subli
matonis ul' decoctio polita a ch'ba p
ua in longine folia huis scapita odoris
latiunalis de menb' dnisaz ntitu
exns inuenta in muris antiquoz edifi
corz et ciuitatu pp q polititi dn a po
lis gra quod e ciuitas et ticon q e mur
2a d' mollificatiby foraus e aqua subli
matos radicu altee 7a et melior omi
pdcto e aqua sublimacois ul' decoctos
matitaie ul' mataal' ut Bonomen di
cit et e planta tucien ab auct' desp
ta 2° can ubi lege laudes ibidez in a
reola mebroz expulsionis lauat n
abluit abstit et deducat caub' a sai
em a pdict lot Et h duo ultia dz
ndre iste paciens a do q semp apud
se heat istaz duaz plantaz distilla
conis aquas 6tiz meditamie et p'
de 3tis est ut pacienti p totu vnam
septianaz exhibean^z ʒ ij gere sim
Gal' de scpte 1° terape^te cao d' euacu
acone mez replcan tutas scdi dct
go in potu in aurora ʒ j ai s aquadis
tillaconis assari 3m compositu haz
maru mudificatiu et de compoit et
zpc qu pp amaritune paciens abho
minare^z geraz e ut in potu dent^z ʒ iij
clay bndicte descpcon nicolai t antidc
tu ij ʒ j aq^e mily solis ut's 3m et pre
uales omnib' alys e meditan scptu ara
si 9° alma cao d' mictu sanguinis tpu
ubi dicat q educat trubos sanicz te ego
aut no dubito q si pacienti p toz septi
manaz in aurora exibeant^z ʒ ij de
coctonis cubese maiorz ma'r mudifi
tat omis epat ren a vrine uias
At nd itin metlire potes q si ptes r'nu
extius amplastret^z cu recentib' folys
femi^li actu calidos potent' sfert ad mu
dificandu digestiuas a forag 1° e eplz
feni recentib' folys caunepitcos a' elix
atos cu sicau fiut Gal' et confert foli
a recent pet^rni et foratus omi alio et
desicact meis e emplm feni cu folys
assari codo feni applicat Ro curam h
pone mudificatiua localia pextinos
in iecta i uesica cu argalia i plingi
quia rao felicitat^z cura p hut medica
di mo^m qui et nich' sfert renib' et
alys vrine vys emunctorib' lz aliquid
nestie sferat inde Deinde qm e dif
ficile amistrare reme^a rona^r a p ho
mith^ze pot core q sic d' mo haz me^naro
melios poterit lenios confert i p^a pte
pu^m vlis ita fortores 3ut i sic pncipy

et medie in media parte eadi et^z 3ple
tur cura vlis pncipy haru egrimz
Nuc oz ennitiacle reg^n 3ns t cura
micto sanici in tpz augmenti ulis p
quo pmittendu z q niteco s maiora
19 pn^r sut si tres et pma quid e aug
menti mudificatos mez que i tlit^e
habudant 2a no e phibicio corup
i huoribz ex sba membri 3a e re
gnaco carnis i mebs si q' de ea desi
tasse appebit Pma intencio vi^z ee
ncia qm sicut in ho te sanies me
mltiplicant^z ppea quia e maior pu
trefaco mez in ho te q3 in pcti liact
et in ho tpe me sint mag mai^te di
geste q3 in pceti si morb' erit salub
ubi fieret om si morb' eet mortal'
sit go me a ipa egro augmtu i ho
tpz ita oz h digtia a mudificatiua
in ho te potencora ee pp qd' nisend
z q lz oia mediciua in te pncipy d'scp
ta et eent 3ncia augmto oz tn ipa
effice potencora aut ex pte gradus
ita ut si mudifica^a que 3ut in pn^o
vli fuerit calida in 2a masioe p' tlia
dut ee cald^a in ultia mansioe eadia'
ad plu^m i pma masioe 2y gradus
si fuis audacior ad eaz vn pdict me
dicamib' omib' st^e adiugendu eet
aliquid de calid in 2° gradu ut ps
sub quadrupla aut subtpla sm dis
crecoz opante de mo go taliu me
dicinaz ee pnt p° de simplicib' eu
patoi^m et omis mo q ad mistuacos
eius ut sy aut aqua distillacos ul'
decoctos eius a' elcuaia sfectos plues
et tragee de ipo fce ad qua et ite^oz
3ut auctu fenicl pet^rn assarz ysop
et consilia que quia calida sut i 2° a'
3° gradu frangenda sut cu brusco
et spago que tprata sut i 3ncia eqe
quale aut remissu additu intensa r
mittit intisiz Sebaz go h mudifi
catiua in ho tpre sollempnia Pmu
compo^m ul' mudificatiu ℞ sy 3ti ace
tosi d' duab' radicib' ut apy feni^li
ʒ j aque spagi ʒ j s mist Scdm a
forag p° est hoc ℞ sy 3ti acetosi me
lini de ḃb' radicib' ut feni^lo pet^rno
et apio ʒ j aque lupuloz ʒ ij s mis
ce et h duo vident^z 3ncia mag a
pn^o augmti usqz ad medie^tez eius 3m
℞ rubee tictoz assari eupatorij spi
ce cardamoi maiors scis apy feni^li
et pet^rni an ʒ j radicu altee ʒ iij
yrcos ʒ j scim dni3 ficoz passulaz
an ʒ s scim endiuie staiole lactuce
et portulace chastic an ʒ s corallo
rub ʒ j in cadeda incida^z et i liq^a 3tida^z
subtile' dem buliat in lb iiij aq usqz ad

ꝯspissatʒ 2a parum lento igne tūc ꝗo
tolle et despumā et colatūe sup addat
zuc. ro. coctoꝝ ℥. xv. mell' albi ℥ vj et
coquant omīa lento igne usqʒ ad ispis
sacoʒ ß parte Reliqua nō ps ꝯmacat
decocto longa de qua dent ℥ v. calide
in aurora de ꝯliquo uō inspissato det
℥ ij cū ij ℥ aque distillatoꝝ eupatoꝝ
et oo quidē ē efficax remediū a mete
augti usqʒ ad finē eius ymo usqʒ ad pn
cipiū stat Et si viz iste acceperit oī me
se quiqʒ dieb' sic uiis optim eet ꝑ totu
mensē aprilis futuri. qꝫ ecce xlvij. pꝫ
qꝫ accipiat ℥ j. cassie de canna extrete
inprime cū aqua ꝗda eupatorij **Ꝯtrꝫ**
et 2ius ℞ succi feni' recentꝫ ℥ j. s. suc
ci yreos ʒ iij. misceant et accipiant
in aurora cū ℥ ij aque mell' calide
Vltimū ꝯriem et eē me ꝑ indifi tm
digtm ꝫ hō ℞ aque rubee tictorꝫ aqe
fu et iuv an ℥ j. s. et det in potu cū ℥
j zuc. plurib' mane sicatc Et h duo
pultiā imdiua sut ꝺ meliorib' que
ex parca cognoui phibitō corruptōnis
mētꝫ et subē membri que sut itō
ra licet possit fieri cū hijs que posita
sut in vlū pnō tn hic ponā tā ꝑme cog
ta utilia in cottidiana opacōe **Pmūz**
remediuz ℞ aque lact' ouium ℥ iij.
boliarmeni ʒ s. plurib' exibeat diebus
mane medioct' cal'm **2m** ℞ aque
alkekengi ℥ iij mastic' acacie an ʒ
j. misce et det in potu plurib' dieb'
in aurora **3m** de localib' ex ꝫ ℞ aq
te alkakengi aque lambruste an lb j
aque eupatorie lb s. camphāe ʒ j. ꝗs
corꝫ d' roß ʒ j. s. ꝗstorꝫ de coco ʒ s. a
ceti nigri cortecāia cū mist' cōm sit
et infundaꝫ in eo panni bn expssi et
tactu fri applicet ꝯinib' aut saltē
sit actu tepidi si lede a frīs ꝗm
raro cōtingit ꝑ mēꝫ acuitēꝫ et pu
trefactoꝫ ꝯim subaꝫ corrupi ita ut
caro diminuat et abscindat abcis
quod cognosci potit qꝫ ingu vzine
saniose cū tubis ad rubene decli
natib' et pauca qn̄te sanguis clai
Inde mecāꝫ oꝫ ēe cautū ut cū appex
ent. tales in omib' instrib medici
nalib' ꝯdict' ꝯministrat mena ꝯgna
tiua carnis que cū calite sua nō ual
de intensa sanguinē attrahat ad ptē
ꝯ attractū coaglent et coagulat de
tineat adō qꝫ poni r...ina tūs inutet
ipm in carnē ut collig pt 2o cam sit
pa aio lo de ꝯgnantib' aut licꝫ posit
fuit ꝯng sy. intencōe pa hꝫ augti ubi
ponebat radix yreo Ca tn hic sol
lempnia destbaꝫ **pm reme** ut ego
ꝑ plures ꝑ dies de aq ꝯtaurie migr
usqʒ ad ℥ v. **2m** ut detur aqua subli
matoꝝ floꝝ pomoꝝ dulciū **3m** ℞ mas
tic' thur' floꝝ eupatorij an ʒ j mel
liloti ʒ iiij. sy. ꝯti acetos ʒ iij. pcidea
ruꝫ ℥ j s. fꝫ elcū de quo plurics ī auro
ra ꝑ horaꝫ j et s. ante prandiū et cenā
hijs ʒ b' inab' accipiat qntēꝫ ℥ j s. et felia
tab opacō eꝫ si recs nō pucit ad corrup
cōm ulciatiꝫ Iam nō oꝫ aliqd tan
gē de hijs que sut ꝯtraria ī cura inict
sanici et ꝑx in statu ulis ubi advertend
ꝫ qꝫ si egrō ista sunt nō salubs ymo
tendēs ad corrupcōꝫ inanales ꝯgsti
pot ꝑ quedaꝫ signa **Primū signū**
ꝑ continuacōꝫ inicty sanguis cū sa
nie sit hō n. st corrosiōꝫ j. ampliacoꝫ
ulceꝝ ꝑp corrupcōꝫ subalēꝫ partiuꝫ
cū sanie sit ut sibe venū venaruꝫ
et arteriaꝝ coꝝ a quib corrupt nāꝫ
est exire sanguēꝫ **2m** ut dic aug
actia vix dolor pungitiq ꝯtinatiq et ex
tensiuq et frequa inicty cū acuite mg
na **3m** ut parū iuuatū applicatur
ex applicacōe remedioꝝ ꝯstitutāꝫ ca
ffta Cuiꝯ medicq ꝑpendit actia ti
lia remittē dꝫ pictm futuꝝ ad ꝯsua
coꝫ honor' omis intencōꝫ huis qꝫ de
pximo mortuꝫ sol' pnostic' sit ꝯlin
quendi pꝯ afforio vis Si aut egritudo
protendat signa speciū curacō tūc me
dicꝫ agē dꝫ curaꝫ Pmittēdo po qꝫ tc is
to magna ē inficiō sanici ꝯ pluralis
eius Ideo oꝫ instare oīa potenciꝯa
eē ī mundificando et carnē ꝯgnando
qꝫ in alijs tpib' usqʒ ad finē status
exclusiue Pmittēdo 2o qꝫ hō in tc egr
ab omī motu corꝯ et aīe supfluo
elongaē dꝫ ꝑpa quia motq corporis
distrahit partes que ymoē indiget
et passiōs aīe uehementes ī agitacōꝫ
ponut humores ꝑpus distraht a m
bris pacientib' quoꝝ magna est
neccitas in eis oꝫ igr quieteꝫ adhibē
qm quies ē cano curacōꝝ ulceꝝ s
ꝫy cao de cura coꝝ Pmittēdo ē 3o
qꝫ hō in tc optim' instrē ē adminstrar
vomit' licet et cōfat in pacedētib'
tpib' ad instādo ipm cū leuib' leni
tiuis ab acuite longat veludē dāe
in potu ℥ iiij. aque tepide de coc
scim' melonis aut ī potu dāe ciatu
vm aque decoccōꝯ scim' cruce tepi
de cū medio cocliari mell et h ꝑ
cibacaꝫ stoī excib' diuisi sicud sapoē
et alijs Vomitq n. ē melioq quo
curat ulcera ꝯrim qꝫ mundificat e
uacuat et humores trahit ad contraria
ꝯo in tm passit Auic ꝑ all'to cao qꝫ
dixit qꝫ frequa eq qnꝫ excusat opaōes
abol alio istā itū pt hoc instruitur

De vomitu

vtendum est applicatione instrumentorum mundi-
ficantium cum quibus ministrantur medicine
in fine et ipsius vel glutinative tales enim prohi-
bent ampliationem ex corrosiatione vel corrup-
tione de quorum modo primum unum est aministratio
apozime i. decoctionis de radicibus et seminibus
petrosillini sparagi brusci et apii faciendo hanc
decoctionem sub dominari seminibus petrosillini et api-
um dominantibus sparago et brusco que
cum remissa ipsorum caliditate permittunt tum
predictorum caliditate deducendo ea ad melius
qualitatem detur autem ex hac decoctione
in die naturali primo quidem dentur ℥ iiij
per octo horas post assumptam tenaz secundum
instrumentum hoc tempore dominus est decoctio capillo-
rum veneris licet sint temperati fortassis non
minus aperiunt et mundificant quam predicta de-
coctio tertium est aqua decoctionis vel distil-
latonis ruthe quartum aqua decoctionis eruce
quintum est aqua sublimationis radicum al-
thee sextum est aqua decoctionis marrubii nasturcii
et fortius est aqua decoctionis unius in oltre
vel vulpine et est in reincrutate status
aqua quodamque autem horum administretur
mundificabit lavabit et absterget
melius cum eis decoquendo mel quam si-
ne In fine non status virtua sunt eaque
maturando mundificando et conglutinan-
do exiccant velud est decoctio liquiritie In-
est enim ei exiccatio mundificatio maturatio
et glutinatio per ℥ ii ut supra Ad hunc itaque com-
positum in hoc tempore et in principio declinationis
est hoc Recipe seminis lini dragagant ana ℥
i polipodii ℥ ii mellis mundi et clari
lb. s. coquantur in lb. iiij aque cisterne us-
que ad consumptionem medietatis et de hac
decoctione tanta dentur ℥ iij vel iiij ter-
bus vicibus in die supra limitatis et
hec quidem omnia videntur sufficientia
ad complendum cure status quecumque eorum
administrare velis Curtura vero horum
ulcerum in declinatione usi salubri permit-
tendum est primo quod instrumenta contraria cum hiis que
debent esse exiccantia et mundificantia
et conglutinantia oportet esse preparata quia post re-
generationem carnis dum ad instrumenta incar-
nativa quorum est conglutinare partes et
conglutinatas conservare post quorum congluti-
nationem non est opus alio instrumento quam con-
solidativo hoc igitur tempore tantum solio ad mini-
strare instrumenta Primum instrumentum est
Recipe yreos ℥ i seminis seminis petrosillini ana ℥ i
s. boli armenici ℥ iiij bulliat hec omnia pul-
verizata in lb. i vini rubei clari aliqua-
lem ponticitatem participantis usque ad con-
sumptionem medietatis De hoc ergo vino actu
calido exibeantur in potu ter in die ℥
iij vel quatuor horis supra enunciatis
Secundum instrumentum de electis ab aliis est hoc Recipe terre
sigillate sanguinis draconis castorei seminis melonis

cucumeris cucurbite et apii sucti liqu-
lacte esule cortice amigdalarum spermatis
albi generorum primi inspiciam al ouiz ana
℥ i pul. coquantur in lb. iiij aque fontis
usque ad medietatem de qua decoction
dentur ℥ iiij horis immediate cum limi-
tatis vide quantum sublimunt contemplati
fuerunt illustres viri qui compositorum me-
dicinarum hoc enim contra aggregatum ex calidis
in primo aut equalibus ut succo liquiritie
aut frigidis et siccis et glutinatis in fine et
ut terra sigillata sanguine draconis ex calidis
et siccis in secundo gradu velud est castoreum
et eisdem in tertio gradu velud est aristo-
logia et ex que frigida sunt et sicca in secundo
aut tertio gradu ut semine spermatis inscia-
mo In quorum omnium refectione resultat
virtutes contrarie quales et quante necessarie
sunt in cura huius egritudinis et tu speculad
in eis Ultimum Recipe cameedreos camepi-
theos ana ℥ vi assari leuco piperis ana ℥
v. darsinis et est cinamomum ex agium
memem terantur subtiliter et pulvis et fo-
trotisti cum succo colligoie corrigiole et
detur omni die 3 vicibus ℥ s. horis
antedictis cum ℥ ii aque sublimationis
lambrusce calide mediocriter et est reme-
dium cui magna fides adhibenda est
quia fuit a paulo positum primo practice capitulo
Cxxxvij ubi dicit Ego non hoc utens
alio non indigui et autenticatum ab ali-
cebate 10 practice capitulo xlij Accipe igitur
amice mi intime que tu magno labore
pro tua conservanda sanitate complices scripsi
Ego enim ad hos dies meam istam non tam
accurato sermone descripsi quam mente fe-
licit igitur hec omnia in tui salutem fluunt
ipse omnium salvator qui cuncta diligit et disposuit
ad laudes eius immortales amen

R. COMENDATISSIMO
laborat egritudinibus que non
sunt ita placentie sicut est nobi-
lis Bartholomeus placentinus
veronensis Et ipse quidem egritudines
minantur ei eventum paralisis preparata quia habet
stuporem in pluribus membris et ipse stupor
nuntiat paralisim 2a ℥ v in proprio capitulo Am-
plius aliquae egritudines eius minantur
ei eventum arthetice que licet sit nunc parti-
is est multum parva secundum vulgus Ad et tales egritudines
vertende sunt in eo quam ipse continue nocu-
mentum principalis membri quod est cerebro
Si qua aut alia accidentia ut dolores quarum
partium et nocumentum in stomacho quod aggravatur
per indigestionem et per eructuationem copulentur
cum predictis unitas est quod ipsa consequuntur ad ea

Oz igitur aliquar[iter] i[n] ma[teri]a hor[um] theo[ri]ca agere s[ecundu]m q[uo]d inveniri fundatu[m] inveniunt[ur] eradicato[s] stum disposi[ti]o[n]um de quor[um] no[n]

Prima egritudo et fortior est cerebri debilitas ut in scripto accepi q[uod] ex actibus patr[is] consphe[ri]o duob[us] p[ri]m[u]m e[st] debilitas memorie 2m e[st] agitacio in sompno et [de]bilitas ei[us]. Cerebri aut[em] debilis ap[ud] sapientes importat nocu[mentu]m i[n]t[er]ior[um] s[ensu]um in quib[us] adhuc no[n] app[ar]et manifestu[m] nocu[mentu]m p[ro]pt[er] q[uo]d [con]cludi[tur] nodum fuisse [con]tra[r]ium no[n] et nocu[men]ti ta[m]en ad hor[um] s[ensu]um organa s[u]nt ventriculi anterior[es] in cui[us] p[ar]te posteriori p[er]ficit[ur] ymaginat[i]o neq[ue] ventr[icu]li medij in quo p[er]fici[tur] opa[cio] dist[inctiva] po[tenci]e q[ue] cogitativa d[icitu]r. Cu[m] ergo no[n] sit r[aci]onale salvari opac[i]o[n]es istar[um] p[otenci]a[ru]m integr[e] ut us[que] modo s[u]nt nisi cu[m] integ[ri]tate s[anita]tis partium in q[ui]b[us] p[er]ficiant[ur] opac[i]o[n]es ille s[ci]l[icet] q[uod] in ventr[iculo] loca[cio]n[is] vel me[mora]c[i]o[n]is no[n] e[st] assignat[ur] ta[men] ut mala [com]plexio[n]al[is] vel i[n]strumental[is] que faciat corrupc[i]o[n]em i[n] opac[i]o[n]ib[us] ymaginative po[tenci]e. Et ex eodem fundato s[imi]l[ite]r p[ate]r[et] q[uod] in p[ri]mo et 2o ventr[icu]lis cerebri no[n] est opilac[i]o nec eg[ritu]do corpo[ra]lis que est ap[er]ta q[uonia]m cu[m] ill[a] no[n] salva[tur] integritas illor[um] s[ensu]um. Oz i[ta]q[ue] co[m]plendo p[ar]te[m] p[ri]mo[rum] n[ost]r[o]r[um] dice[re] q[uod] debilis que manifest in cerebro istius est in p[ar]te post[er]iori et ideo gr[ad]e deduci[tur] ex ~~dele~~ memorie. P[a]t[e]t a[ute]m memo[ri]e que e[st] act[us] memo[ra]tive po[tenci]e in[ten]t[o]r[um] adu[er]tere debilis .i. nocu[mentu]m diminuc[i]o[n]is h[o]c ta[men] no[n] assigna[tur] nocu[mentu]m destrucc[i]o[n]is vel ablac[i]o[n]is opac[i]o[n]is illius eo quia iste vir ia[m] esset stolidus et amens et notandi caret in-genio sui ipsi[us] p[ro]pter caren[tia]m memo[ri]e eor[um] que ab isto vi[r]o fue[ru]nt s[ens]a co[m]p[ar]ata ymaginativa [et] relinqui[tur] i[ta]q[ue] nocu[men]tu[m] in eo assignari p[ri]ma diminuc[i]o[n]is cui[us] forte e[st] q[uod] n[on] memora[tur] q[uo]n[iam] et q[uod] cito memorat deb[ile] 2o q[uod] cor[um] h[abe]t memo[ri]a[m] no[n] co[m]pletam [ve]l p[ri]mo r[aci]o[n]e quorundam s[i]c[ut] et quorundam no[n] 3o no[n] p[er]sistat in [com]misti[on]e cor[um] p[er]f[ect]e abolean[tur] ab eo sp[eci]es memoraliu[m]. P[ate]t et in eo assignari nocu[mentu]m corrupc[i]o[n]is in opac[i]o[n]e memorative po[tenci]e v[idelicet] q[uod] ab inchoac[i]o[n]e memo[ra]c[i]o[n]e cor[um] que affectat statim p[er]mitt[itur] et sp[eci]es memora[bi]lium delecta[bi]lium et suavium ra-piat sib[i] sp[eci]e tri[stabi]liu[m] [con]tristi[bi]lium. Et ex hoc fundato app[ar]et q[uod] hic vir defe[c]tu[m] sue memo[r]aci[on]is pulare et distincte cogitare p[ate]t e[ci]a[m] q[uod] sui p[ar]ticulosi[ta]te intellige[re] p[ate]t q[uonia]m de no-cumentis diminuc[i]o[n]is et corrupc[i]o[n]is memorative po[tenci]e valde s[imi]l[ite]r trasire p[otes]t ad nocu[mentu]m ablac[i]o[n]is illar[um] opac[i]o[n]um et tu[n]c caret arte et ~~p[ro]~~ r[aci]o[n]e quib[us] animal[i]b[us] s[ecundu]m gen[us] ho[m]i[n]u[m] opat[ur] distracte a brut[is] p[ri]o metaphisice. collidu[n]t in p[ro]hemio ibi ho-mi[nu]m a[ute]m gen[us] arte et r[aci]o[n]e s[ecundu]m [con]tra. Et p[ri]m[u]m quide[m] declarari p[otes]t q[uonia]m p[ro]pter vehe[m]e[n]te[m] agitac[i]o[n]em me[mbro]r[um] et vapor[um] i[n] capite h[ui]us viri

no[n] pulsa[tur] de defe[ct]u memo[ri]e

cu[m] est forte pauce dormic[i]o[n]is

Et iam ex fundato p[re]missor[um] s[imi]l[ite]r p[otes]t intelligi cu[m] [de]bilis dormic[i]o[n]is et corrupc[i]o[n]is i[n] modo dormiendi. Et p[ri]m[u]m quide[m] declarari p[otes]t q[uonia]m p[ro]pter vehe[m]e[n]te[m] agitac[i]o[n]em me[mbro]r[um] et vaporum in capite hui[us] viri que [con]sequit[ur] debilitate[m] expulsive v[irtu]tis cerebri [con]seq[ue]nt[ur] fu[m]ositates in eo et ad[huc] me[mbr]a no[n] bn[e] corrigu[n]t[ur] vel digeru[n]t[ur] [con]sequ[en]te[r] ergo ibid[em] calefiu[n]t et extendu[n]t partes organi s[ensu]s [com]munis q[uonia]m velocit[er] et mul[ti]m rarefiu[n]t s[ed] ad hac calem agitac[i]o[n]em aperiu[n]t[ur] opilac[i]o[n]es quaru[m] p[rese]ncia p[ro]seruabat somp[nu]m. Et hoc frequenter accidit q[uonia]m hic vir frequent[er] a sompno excita[tur]. et hoc e[st] forte pauce dormic[i]o[n]is. Aut cor[ru]pc[i]o fit in sompno a[ute]m quia eg[er] frequent[er] iactat se p[er] p[ar]tes lecti et frequenter se dormiente[m] estimat vigilar[e] p[ro]pter varias p[er]mutac[i]o[n]es f[ac]tas a ventositatib[us] et vaporib[us] inflamat[is] in cerebro i[ta]m q[uod] s[ensu]s [com]m[un]is p[ro]pter frequenter altac[i]o[n]em i[n] suo orga-no s[ta]tim p[er]cipit se vigilar[e] cu[m] dormit et est virtu[s] dormitativa a[ute]m dormie[n]s cu[m] vigilat et e[st] forte corrup[ci]o vigi[l]ac[i]o[n]is in s[om]p[n]o i[ta]q[ue] forti et frequent[er] altac[i]o[n]e in organo s[ensu]s co[mmun]is et cor[ru]pc[i]o f[ac]ta in sp[iri]tib[us] a mala [com]plexio[n]e. et vapor[um] mult[itudi]ne et alta[raci]o[n]e a ventositatib[us] e[st] cu[m] diminuc[i]o[n]e sompni et corrupcionis in eo. Post h[o]c aut[em] no[n] min[us] accurate oz declarare cau[s]as ap[er]t[issi]mas disposit[ionis] hui[us] vi[ri] ad paraliticam dispo[sicio]n[em] s[ecundu]m enim contingeret multiplicari mat[eri]as flatuosas in cerebro subtiles et aquosas et mag[is] in posteriori p[ar]te ip[s]i[us] quib[us] h[ab]et durare q[uod] s[e]p[ar]at [com]mun[iu]s e[st] mat[eri]as i[st]as a v[ir]t[u]te violent[er] [com]mo[ta] expelli p[er] p[ar]tes nuce et si p[ro]pellat[ur] p[er]mea[tu]m cius dextre parti fi[e]t paralisis completa in eadem p[ar]te et e [con]u[er]so. Oz si quis ma[teri]a ista no[n] mitta[tur] ex vi[rtute] au-tu[m] fortiori p[ro]pella[tur] ad remotas p[ar]tes et accipia[tur] in [com]munis illar[um] fiet paralis[is] p[ar]t[icularis] in eis. Oz si p[er] l[oc]a opilac[i]o[n]em p[ro]hibebi[tur] transit[us] sp[iritu]s a[n]i[m]al[is]. ~~s[i]c~~ motiui tu[n]c et [com]pleta paralis[is] i[n] s[ens]u et motu. ^ assignat[ur] ia[m] ~~est~~ paralis[is] in motu ~~assigna~~ ~~[-]~~ quia me[m]bru[m] nequaq[uam] moue[ri] po-t[er]it tu[n]c senciet et [con]u[er]so si transeat a[n]i[m]al[is] sp[iritu]s s[ens]us negato p[ro]pter opilac[i]o[n]em transitu sp[iritu]s a[n]i[m]al[is] motiui tu[n]c me[m]bru[m] senciet et nequaq[uam] mouebi[tur]. Et ergo speculator me[dicus] p[otes]t solu[er]e apparencia[m] pluriu[m] p[ro]blema[tu]m et tu[n]c [con]spi[ci]a[tur] de eis: Si a[ute]m me[mbr]a in cerebro m[u]lt[um] te a[ute]m p[ro]pellantur p[er] nuos motiuos et s[ensi]b[i]les qui descendu[n]t a p[ro]p[r]ia parte et ab anterior[i] [con]tinue s[e]p[ar]at et nuc[h]e et medullas pellant[ur] p[er] [con]cava spondiliu[m] et no[n] inbiba[tur] i[n] nuca s[ed] ex-pellant[ur] p[er] nuos orientes a spondili-bus vij. colli. et a spondilib[us] superiorib[us] v. vel vi. d[orsi] in mo[do] dorsaliu[m] et in adinco-tas p[er] efficiat[ur] et velo[cita]t[e] et i[n] m[u]lt[u]m co[m]plete

^ Si aut[em] p[ro]hibebi[tur] transit[us] sp[iritu]s motiui erit

hic no causas doloris

patet q potuerit assignari nale spes dolori quos in collo et lateralibus partibus cir ie me retinebunt in mus illam prim et mr ita dic de variis doloribus spatularum et lateralium partium costarum ad quamcumque enim partem vel partes ma velocit et multum effunderet et vehement altata in eis potit efficere dolores. Iterum finde quia me iste fuerent subitam altacoem et extensionem que esset solute dit. et ab aliis causis no prevenunt dolores nisi ab istis p declar evenit dolor in diuis partibus vel membris huius viri. Et ex hoc fundamento concluditur q si mam contingeret esse tantam et multum impetuose motam ut ipa expellatur per os venos orientes a nucha per q vilis fiet in omnibus membris dolor et erit hic vir arthetica ita ut per hunc tum importeret omnium fructuarum et minorum dolor propria dicitur arthetica quia omnis articulos tenes et per hoc videtur esse satisfactum ad primissorem declarationem huius viri ad palisim et arthetica. Et sic facile deduci posse cuiusque doloris anchal vel sciatica in hoc vio faz aut penitus apiendo e mod intelligendi stuporem huius viri. Et secundum ~~auctoritatem~~ veritatem auctoribus clarioribus magis principis per ipsum importatur nocumentum diminutionis operationum potentie tactive sic per stuporem importatur nocumentum corruptionis potentie motive. Unum quoque in stupore contingit esse nocumentum tactus sic obo prinato organo potentie tactive calido vel calefacinio parate ab eo subspe fri vel infrigidant et c. de aliis. Unde in hac in parte solu capio stuporem pro nocumento diminuto operationis tactive vz ut obiecta tangibilia non apprehendat ia potentia tante excellentie calefactionis infrigidationis ex siccationis humectationis lenitatis et duritiei quantum ipa sit per se impressiva et hoc est in hoc vio nocumentum assignatum mala complo sui cerebri frigida et humida est causa ut secundum partem infrigidentur membra et remisse opilentur ut prohibeatur spiritus animalis sensibus transitus aliqualiter ad membra et non totaliter et sic stante transitu vlis organi tactus qd e cut et dentra quantitate spiritus sensibilis in membro complete sentit membrum ita aliquantulum viata organi temperie et spiritus sensibilis quantitate fit diminutio in sensu tactus. Propter qd contingit vides quedam membra qui no sentire quedam partem plus sentire quedam minus male et c. de aliis. Ex quo fundamento iterum concluditur q dispo cerebri huius viri e mala complexio frida et humida materialis maka flata mucillaginosa ibidem multiplicata. Et sequitur 2o q in hoc viro esse e spes male complexionis cerebri sui propter opilationes in phlebotomias quod magnifice verendum est in hoc viro nec apoplexie causa eius secundum aliquam partem eius in totalem

c. opilatos

quam egritudines compositionales multum sunt propinque egritudinibus compositis que sunt apostemata et similia transeunt ad ea. Ex quorum omni fundamento in premissis resolucio sequitur primo q egritudo huius viri e mala complexio frigida et humida cerebri sui principaliter. Sequitur 2o q e mala complexio materialis a flate aquoso et mucillaginoso ovantibus super intreo. Sequitur 3o q laborat egritudinibus compositionalibus in illius patet quia stuporem habet in pluribus. Sequitur 4o q in hoc vio est nocumentum corruptionis in sensu tactus in pluribus partibus sed in illis que dolent. quam dolor e actio corrupta sensus tactus. Sequitur 5o q nocumenta huius viri patent sunt et interpretantur in ventriculo cerebri per essentiam secundum per totum in sopno et nocumentum in operatione memorative posterioris. Et sequitur 6o q cerebrum eius non evacuatur a plenitudine multorum vaporum et ventositatum. Et sequitur 1o q oz istum virum diligenti affectione de se ipso providere tamquam quidam regimen ego nunc dividam in duo capitula et primum enunciabitur regimen per 6 res non naturales enunciatum 2m vero ponet xxxv remedia varia contra egritudinibus confirmativa quantum erit possibile.

Primum capitulum. Pro declaratione itaque primi premitteno primo q oz omnes res non naturales applicare ita distincte q ad eas sequitur acquisitio talis et sicca tr. et et ita moderate oz attendi ut in hiis in quantum e possibile acquiratur aptio et subtiliatio et rarefactio membrorum quare oz q eius habitaculum sit in loco calido orientali et magis meridionali et partem huius orientalem meridiem magis et sit domus a terra elevata minime humida procul aut decursibus aquarum et propinquitate earum elongata et fiat in ea ignes de ramis iunipi abietis et larices lauri et tede. Et preterea iste vir caput suum defendat ab humiditate cum filtro et cooperturis duplicatis de pano de grana facto et melius esset q esent suffulte de dorsibus variorum vero de melioribus pellibus agninis et leuioribus vulpinis Sicut brachia et crura omnia bene tueatur a frigore quam iam habet multos pronunciantes signa nocumentum minorum et multorum quam et stupide sunt extreme partes et vehementer infrigidantur in omnibus. De altera no re no naturalis mora et quiete pauca dicenda sunt quam oz istum virum quiescere et nullo excerciari contra opinionem quorumdam qui credunt dispositionem eius curari per exercitium. Ego autem credo q id est impossibile ad curationem si corpus tollare non possit. quanto magis cum sit impotens ad excitandum se. quam dolores augmentaretur propter qd fluunt in e immoderate nimium et ad membra iam debilitata quare augeretur nocumentum si non fuit. Et quis nescit qualem tamen qui in omni motu corporis cum dolore confert et in hoc in materia dicendum

c. da nt actuo

corrup. s.

ut malis

Et dolor actio corrupta

Et sequitur 2o consulta meore. et prohibitam transpiraciore i eis

ut motum vlt

z q et si plene curat a doloribus 9nan
esset ei ad quiesce p duos menses q
accelerac exercitiu pediandi equitandi
et curru vectigandi ymo neq ego li-
bent cocedez ei exercitiu navigai quia
motu cor a pturbat declat navigu
affo cit. Circa zaz no rez no naturale
pcedendu z ut iste vir inclinet ad do-
rmiendu 9nt ho conabir pcedendo
9uenius ess ei dormire pauor amplius
q solebat te sue sanit q no i co in
ce fini augtu incto flatuitatu z aliorz
supfluitu que indiget digone que
melius fieret in dormiendo sat plix
e q vigilando Et tanto poss ei dormi-
endi cona mensura cedi q si solebat
dormire viii hor in sanite sua cede-
rem ei valde libent dormicoz hor ho-
rarum et ho mensura no cet tanta que
pduceret ad reumatismos ut scribi 2a
pmi ca de hys que pue a sompno
qm reumatismi n multiplicant nisi
a sompno valde plixo Amplius hic
vir iaz hz recessuz a tprata dormicoe
p diminucoz nobilez ut s declatu est
adc cet corrupcoz hz in sompno ut s
platu fuit. s. h oia accna 9nt possit
corrigi p sompnu multiplicatu q em
cet ita pauce consideracor q hoi qno
poss dormire qntu e ei opportunum co-
cedet ut no dormiet qm quilibz superflui-
tas excess dz corrigi p suu contrariu
Amplius si no dormit 9nt augmen-
tant vigilie s ad ca se debilis digo
ciboz et incto s ho adde debilite debi-
liti go huic vio melius e dormire p-
lixe mag consueto ut iaz visuz z vm
si poss expectare p horaz anq inciperet
dormire melius esset q s dormicom
cito post cibu concedere. Cu n ho post
cibacoz vigilat p paru corrigitur
e contro autez cu applicatur sompnus
horaz i aut hoaz cu s tuc aliqualit
claborat cib i sto co z vapors subtiliar
z cuiscosite paru corrigitur, contra at
cu applicat sompnus i incte post cibu
recepcato i nato cado agit in cibu acti-
uite mga fricens elevari ab eo fumos
grossos qui faciut opilacos fortes q lo-
gas et difcles remoui ppr qd se ca reu-
matismi iaz pdcti, 9n sua i post ciba-
coz expectet hoz ad min vnaz anq
dormiat dem mediocter elevato capi-
te dormiat. p sup dext late ut cibo-
ru et potuu inchoz fiat i fudo sto cir-
cuigregac ubi dz fieri digo. dem p l
vel qnq horas revolvat se sup sinis-
tro tuc cm liberior fiet descensus cibi ad
inferiora p porcenai m et tandez si incli-
naretur na ad zm dormicoz revolvatur fiendo

de Reumatismo

ess sup dextro late ubi dormire incepat
et hoc est v n p zaz rem no naturale
Similit et ut in zo ca hius dcm est
oz aiaz quiesce ab impssionibus in ca
fiunt ab extra z ab impssoibus qs ipa
efficit in corpus si em huic vio semp
applicitate repirent ce cturbacoms
ire et furiositat nequaq 9nt sanai
poss. q si quesiut impssioes istarz pas-
sionu i aia sua abscindi dnt ab eo
et erit opus morale mltu. Simliter
et cu aia laborat in tristicia angustia
vehementi meditacoe mltorz agilm et
variorz z ppe horz que sut tristicia pz
q aia talr afflicta corp vehet affligit
movet spus q i natu cadu, qd e sanguis
impetuose. nuc a centro ad circumferencia nunc
velud in gaudi ira et timore nuc vero
de cent o ad circuferenciaz velud e i iracundia
et furore appetere vindictaz s i talibus
motibus vehementibus velocibus q p dura-
tibus no e pole, nias nri coris 9nt dign
v o corrupcoem ppari z augto corrupcionis
caro ppr qd et scribi a Gal. i libello ad
epigenez ppr pnm q mlti egrotanciu
frequens pdita sut in egritudinibus ppr
fortes aie passiones mag q ppr vehe-
mencia egrius z acrimonia eius sic cont
mlti hoiz apius egritudinibus curati st
bn sperantes z consolacoz q ipi impo-
nentes legi; 7a vo res no naturalis
e ea qua agendu est z ipaz phia no-
minant inanicoz et repletoz. p q hic
no intelligo nisi augtu repleto ex ci-
bis et potibus no appitiae mas hu-
rales necitantes ad evacuatoz velud
scripti ca videbitur. Vn no intendo de i-
nanicoe et ems. s ea. in inanicoz q sez ex
applicatoe diete tenuis in qnto z i qli
ppr qd p9 cam est in ea q si vir iste te-
nuiae poss duobus vel z bus mensibus
som sel in die comedendo, z no aplius
q soluit i vna vice credo q ista esset
sollempnis cura eo vm quia diffile
vir hoi solito cibai bis in die vna
illaru cibacoz abstinere io sceius vir
ee q ipe cocedat. bis in die equaz ci-
bacor divise zaz aut saltz zaz absti-
dendo ptez z adc optima cet ei dieta
attenuata in quali ita q cibo absti-
neret pod nutribilib, Vn si qualibz
cibacoe dimisa solebat accipe xii z ci-
bi et potus accipet som x z. z itm si
cibus solebat ce mage nutribilis q et
reponere mlti z vi bom cet q appo-
net som quaor sicut si solebat acci-
pe carnes pullorz vitulinas et cap-
tinas accipet. carnes ovium silvest-
riu z de mádiolo vi vl viii mesiu z
iste due re le i ho viro st bn attendende

Bene sperare

et indigent medicamento in sanitate et inope non
mediocriter. Ego itaque vir iste nunquam in-
tendat accipere ciborum nisi postquam in eo
resurrexerit verus appetitus. 2o non capiat
cibum subito deglutiendo ut faciunt lassi-
ni sed paulatim et bene masticando. 3o non
curet accipere multitudinem ferculorum secundum
consuetudinem modernorum clericorum et ultra-
montanorum quorum studium est ad ven-
trem magis quam ad animam. Et 4o caveat ac-
cipere simul plura diversorum saporum et o-
dorum. Et 6o sit ciborum mensura talis ut
ex eo non patiatur extensionem et gravitatem in
stomacho. Sic et potum debet esse mensura talis
ut ex eo non sequatur rugitus gurgulatio
in stomacho eius et ascensus ad superiora aste[illegible].
Post autem tertia agendum est de electione
ciborum et potuum penes eorum qualitates.

De cibatione premittendo primo quod de qua-
litate ciborum penes nutribilitatem eorum
iam conclusum est in precedenti tractatulo quod eorum ciba-
ria non magis esse nutritiva quam solverint.
Premittendum 2o quod qualitates manifeste
in cibis eligi debent ita ut in eis non
immineat caliditas cum excitatione subtiliatione
incisione et apertione humorales nec mente
quod in hoc viro peccant ad vocant ad se hu-
mores qui sunt frigide humide nimium grosse
viscose vel compacte in venis fixe cerebri et
aliorum membrorum opilantes ea ut in plus eorum pro-
fuit et quia tales qualitates reperiri in cibis
penitus et impossibile cum opereatur anima in
corpus et non a qualibet causa primum. Ideo ergo
premittendum 2o quod eorum cibos esse magis
medicinales et forte medicinas cibales quam
alibi tales. Et 3o item premittendum quod
quia iste indiget restauratione per cibum
eorum medicinales cibos ad medicinas cibales co-
misceri cum cibis sic esset in cibo eius ut
carnibus reliquis nutribilibus cogere folia
petrosilini feniculi serpilli mente et reliquorum me-
dicinalium dummodo in eis non sit horribi-
litas ex parte odoris et saporis velut est
in ruta amara et acuta existente et in
apio et ysopo origano calamento et con-
similibus de quibus paulo post dicetur. Venietur
per ea. Frigidus iste vir eligat sibi panem de
flore farine que simila dicitur et habeat sal
et fermenti modicum plus quam communis panis et sit
non azimus neque male coctus et bene crusta-
tus velud est panis quem patavini nomi-
nant bufetum. Et sic ei laudarem bra-
cedellos precoctos non torrefactos. Preparatos
vero in cibis ex farina sento fecit dittam
ut alagane canadoli et macharones
et si sepe utetur per garbum pane bis cocto
cum vino infusum scribendo esset valde uti-
le sibi propter expectationem et prohibitionem elevationis
humorum ad caput. Carnes vero quibus
utitur sit levis decoctionis et boni nutrimenti ut pullice

colubine in quibus adhereat magis
quam in aliis de silvestribus starne perdi-
ces fasiani et francolini quorum solet
esse habundantia in urbe veronensi et car-
nes columborum silvestrium qui palumbi
nominantur et turtures et aves mi-
nute. Et de quadrupedibus vitulme
carnes et capretine sint ei melius inter
alias et castratine iuvenes non tamen in multo
usu. Nec vituperanda est caro agnorum iu-
venculorum dato quod magna pars medi-
corum vituperet eam quia nimis humida
ego dico quod est humida humiditate substantiali
et non qualitativa et precipue illorum agnorum
qui reperiuntur in diversis et montibus vero-
nensibus. Caro vero gazelorum optima
ei et caro leporis secundo et caro porcelli
silvestris iuvenculi non est ei vituperanda.
Caro vero salita esset conveniens ei mediocriter
cum aliis insulsis comesta et precipue caro
salsa condita in intestinis cum aromatibus
conservari quam vulgus vocat salciones.

De piscibus non placet mihi valde mar-
siones et carpiones qui ambo melius in-
veniuntur in urbe ista quam in toto mundo
et in summa pisces omnes tenere nutriti in
flumine atasi et fontibus veronensibus preter
quam cancros anguillas et tructas ibi inventas
non utatur nisi raro et si fuerint elixi cum
maiorana menta rosmarino precipue et si fue-
rint frixi in oleo sui loci et comesti cum
serpillo menta et rosmarino aniso feniculo
semine ruta et cardamomo domestico ac-
cipere potest et in summa quotienscumque
grosse vel precipue piscium utatur cum materia tro-
garosi cinamomo et pipere dosis apta
liventiam ipsorum sive cum aceto vel a-
gresta vel cum modico sape condiantur.

De ovis Ova non omnino preparata pla-
cent michi vero si sorbilia accipientur con-
diantur cum agresta vel succo arangiorum
et vino granatorum et succo pomorum ade-
quorum magna copia invenitur in famo-
sa lacu cardensi. De oleo Oleum non
veronense de olivis bene maturis factum quod
aliorum pace transcendit bonitate sua
omnia olea mundi egregie placet in cuius-
modo usus in tantum quod inter reliqua in
pinguedine edulia placet in omnibus
aliis et loco eius uti potest iste vir oleo
amigdalarum dulcium et si appetitus in toto in-
clinatur ad expectationem tunc utatur oleo
de nucibus pro quod non placet in usus butiri
dato quod nobilissimum reperiatur ultra regio-
nes omnes sed timeo ipsius nimias eva-
porationes et emollitiones cum hoc est quod stomachum
nauseat et ventositate sit in eo. De ole-
ribus non omnino dimittat omnia infrigidantia
et humectantia velud spinachia bletam
lactucam endiviam portulacam malvam

molam et ad hcat plat calefacientib)
et calefacie[n]tib) cerebru et renes et cor re-
spirantib) velut maiorana rosmarinu[m]
serpillu[m] et saturegiu[m] ml' reliqua vene[n]-
sta quorum anetu[m] no origanu[m] ysop pe-
petrosillum feniculu[m] calamintu[m] et pulegiu[m] et
buglossaz accipe pt borago no recens
no placet semp[er] irritaz eius evapora-
cionem et quia cibu[m] no nu[n]q[uam] quietu[m] in
stomaco dimittat s[ed] p[ro] eructuac[i]o[n]e facit
dato q[uod] multum sit in vsu ap[ud] plurimos
qui no b[e]n[e] legeret libru[m] dinamidioru[m]
Galieni De fructibus no dicta[m] cu-
cumeres et cucurbite peponib) no sio
te vti pt et p[re]c[ipu]e pl[e]n[e] dis et dulcib) et gus-
tu max[im]e dilect[is] quales ego in illa co-
plectissima vrbe [com]mede[re] rcolo Cerosa
no et p[re]c[ipu]e solida que nominant amarena
nil michi displicet et pira mustata
post cibu[m] accepta et anelane recentes
et siccate que in cebo[rum] efficiunt aug[men]tu[m] au[ctore]
ypocrate Poma no apia et muscatina
astiensa et gaiolina ruba et dactili-
caplana et et citria et calimancia et
pira dulcissi[m]a et odorifera que ibi re-
piuntur et ruba et sub ruba pira sme-
ticula nominata et glaciola et muscatar
que apportan[tur] amodib) placet m[ihi] post
cibu[m] uvre vero mollificatione et in gros-
sacione sua no placet citonia at cocta
cu[m] zuccaro et florib) feniculi p[re]parata et am-
plius feniculo placent m[ihi] in discreto vsu sim-
ce et po cibu[m] laudo p[er]sica citria b[e]n[e] aro-
tica carnositate sua m[ihi] nustatu[m] hiricia cu[m]
ossib) placet m[ihi] post cibu[m] vnu[m] vel duo
exeis et an cibu[m] sit ei concedenda duo
vel tres q[uam] exeis effectaret lenificac[i]o
ventris mespula et azurul i sorbe et go-
mare dicuntur De radicibus no pla-
cet m[ihi] in vsu rafani an cibu[m] Cepe vero
alliu[m] paru[m] et bulbus dato q[uod] arto sup-
to acali te et sicca te cor[um] et expulsione
ventositas deberet [con]tre tu[m] q[uia] m[ihi] v[alde] replet
caput et renes id[e]o alia dicuntur porcis
Radix no enule quibz accipia[tur] pla-
cet m[ihi] tubera et fugi dicuntur tu[m] no
hnt ar[mor]u ad [con]tra spes tuberum q[uod] z i co-
pia q[uod] cartufole nominant[ur] n[on] n[ost]r[u]m d[e] eis modo
nig[ri]num vituperiu[m] de eis ab auic[enna] potu[m] 20
can[one] ca[pitul]o 20 ubi vocat eas chenzthesen
De Conditis no ego no vitupero ei oli-
vas conditas nec rapas q[uas] nominant co[m]poste
nec in pybo pira condita nec citria nec p[er]si-
ca more veronsiu[m] ex[s]ic[c]a et condita
De Aromatibus no quib) [con]ditur
cibi iaz lauda[n]t cynamu[m] ~~cinamo~~ vt[r]iq[ue]
pip[er] gariofila galanga nux muscata
et p[re]c[ipu]e vestis eius que d[icitu]r macis et de
ytalicos semen rute feniculus petrosillum semi
aneti croci et costia De saporibus vero
placet m[ihi] agresta et p[re]c[ipu]e salita in p[re]pa-
s[ione] sua et acetu[m] no est negandu[m] s[ed] sit
b[e]n[e] refractu[m] cu[m] aqua q[uam] zuccaro et remotu[m]
ab acuitate magna que sol[et] renes ledere
pungendo Sapa no et vinu[m] [con]ciatorum
dulciu[m] et in zoro et acriu[m] [con]fractoru[m]
cu[m] istis et placet m[ihi] q[uo]m g[rat]ia ibi r[e]p[er]ta pa-
rum distant ab istis que d[e] apulia et
candiana apportant[ur] Multa et edu-
lia sunt dimissa p[ro]p[ter] ea quia corp[or]is vsus
no placet michi velud sunt custance
cucurbite mitte et caules impiales
quos quidam nominant capucios sic et fru-
tus quorum michi fridu[m] est valde g[ro]ssu[m]
et viscosiu[m] et ebulicion[em] patitur velud griso
nulla alia dimisi p[ro]p[ter] tam p[ro]ditam De
Potu Venit aut de potu huius viri
d[omi]ni est eligat[ur] itaq[ue] vinu[m] albu[m] subtile
claru[m] b[e]n[e] aroticu[m] et sapore paru[m] declinatu[m]
ad dulcedine[m] aut ad mediocritate[m] int[er]
dulce et acre et si p[ro]p[ter] iste vir consue[tudin]e[m]
diliget vinu[m] fumosu[m] et no vitupero ip-
su[m] dum no fuit [con]tra refractu[m] cu[m] aqua
cisterne aut cu[m] aqua font[is] formosissi-
me civitatis veron[e] cui[us] aqua in bonitate sua
omnib) aquis alioru[m] fontiu[m] q[ua]ntu[m]cu[m]q[ue] cla-
ru[m] elegant[ium] compari pt que tu[m] aqua
si in diebus frigoris p[er]coqu[er]et[ur] simi[liter]
laudabilior esset sit aut eius mistura
qual[is] vino et equis Si aut vir iste ad
heret r[ati]onali [con]silio diligenter ego q[uod] v[er]teret[ur]
hoc potu p[ro]p[ter] mell[is] ela[ti] lb ij aq[ue] fontis
anditi lb xxx floru[m] rosmari[ni] floru[m] fen[iculi]
siccoru[m] an[a] z ij floru[m] andachoche z i s[emis]
buliat p[ri]m[o] aqua cu[m] florib) usq[ue] ad con-
supco[n]e[m] t[er]cie p[ar]tis z b) remanentib) d[ei]n[de] su-
p[er] effundat[ur] mel et lem coctione buliat it[eru]m
ad [con]sup[tione]m [ter]ce partis dispumando ip[s]a ra-
na tunc g[ra]no cole[tur] bis p[er] p[an]nu[m] spissu[m] et
vtat[ur] hoc potu simi[liter] a medio mensis
septembris usq[ue] ad me[dium] mes[is] marcij h[o]c
en[im] et potus vtil[is] ad dilatendu[m] et ex
siccandu[m] m[ateri]as eg[ri]tudinum eius est et
si no tollaret stomac[us] e[ius] hu[n]c potu[m] sim-
plice[m] p[ro]p[ter] consuetudine[m] aut aliaz abhominatio[n]e[m]
tu[m] laudare q[uod] p[ro]p[ter] d[e] co[mun]i omni potu mis-
ce[re]t s[e]c[undu]m medietate[m] eius aut salte[m] s[e]c[un]d[u]m [ter]cias
partes cu[m] vino austicato albo vel subru-
beo asolmo nominato h[e]c in s[umm]a [com]plet
regimi[n]e[m] eius Secundum capitulum
Jam no ulterio vt[i]lius ordinandu[m] r[e]gi[men]
curativ[um] eg[ritudi]num et accide[n]tiu[m] quoru[m] [con]ditio
fca fuit p[ri]mo ca[pitul]o p[re]c[ipu]e fine[m] Gra[tia] cui[us] p[er]mitte
du[m] e[st] p[ri]mo q[uod] quia eg[ritudi]nes et accide[n]tia p[re]fata
[con]sunt g[e]n[er]e in s[e] q[ua]m s[un]t eg[ritudi]nes frigidorum membrorum
et pendentes a mala [com]plexione frigida et humida
mali p[ro]p[ter] fo[r]m[a]m r[e]gim[en] curativu[m] erige[tur] cu[m]
hys que rafiant mala[m] [com]plexio[n]e[m] predictaz et mala
les tals membrorum q[uam] omnib) oia ozhac op[er]ois
p[ri]ncipales ad cerebru[m] et ad renes p[re]ttendi[tu]r

q quia tales eg^{ri} sunt acute qualitatis
et mater sed ero in eorum cura insistendum
cum receptibus digestivis et evacuativis
earum rerum. Primum istorum erit hoc ut
antequam calor in aere magis intendatur ap-
parentibus signis tincture citrine vel citrine
cum grossitie substantie et multitudine urinarum statim
huic viro fiat flebotomia de vena nigra
dextri brachii per quam educatur sanguinis
ʒ iiii^{or} propter alleviatione(m) utique repletionis huius
viri que non parva est. Secundum instrumentum
℞ elec. ros. ʒ i s. elec. indi ʒ ii misce et
accipiatur cum ʒ s. aque zuccari tepide et si
abhominaretur accipe electuaria tunc dentur
ei iste pille ℞ pillularum auream pillularum
de reubarbaro et cochiarum ana ℈ i exibeantur
in aurora dormiendo post eas per horam me-
et cuitandum extractum omne tardetur abi as-
sumptio quinque horis tunc postea accipiatur tantum
maius brodii pulli cum zuccaro et hora post
ipsum accipiatur prandium non mirer aliquis si
talium evacuatio magis educat colera quam ali-
quam materiam quam aliam. Ego nunc hoc primo consi-
derans mee principaliter intendo ad repletionem meam
in epate et circa ipsum. Et item adiungo quod si
hesitaret aliquis de flebotomia non indicata
propter colorem urinarum si non est indicata propter ... et mul-
titudinem carnium que sunt fundata meliora
colore et item si propter aliquam de causis non fi-
eret flebotomia tunc propter istud non desistatur ab
assumptione predicti minorativi dato quod omnino me-
lius est incipere ab ea. Tertium instrumentum ℞ syr.
de bisanciis ʒ i oximell. simplicis ʒ s. aque
feniculi et cicoree et betonice ana ʒ i
misce et leniatur illo cum hoc ℞ aque lupu-
lorum cicoree ana ʒ i s. aque absinthii eupa-
torii ana ʒ i misce et quolibet istorum accipiatur fiat
aut vinisse tepidum totiens quod appareat urina
decrescens color rubea et coperto albo
equali dimisso et infuso repleto. Quartum
℞ de pillularum cochiarum ʒ s. pillularum aurearum
ʒ s. boni ponderis cum melle ros. fiat pil-
lule vii vel viii que accipiantur observa-
tis regulis in antescripto minorativo dictis.
Quintum ℞ agarici elec. pulpe colloquintide
hermodactilorum alborum et solidorum ana ʒ i
aloes epatici ʒ i s. mastic. bdelii ʒ ...
ami et cinamomi ana ℈ i liquiritie sal
gemme ana ʒ i dyagridii ʒ s. sucii tarasaco
succi lupulorum et betonice ana ʒ iiii pul-
verizentur minute et infundatur in predictis
succis cum zuccaro ʒ ... vini citoniorum deinde
supponatur radiis solis donec materia itaque remane-
re usque ad exsiccationem et ita tribus vicibus
reponeretur succus cum predicto vino et exsiccetur
sub radiis solis donec materia itaque remaneret
fiat pille de quibus iste vir accipere poterit
omni sero vel altero sero i parum ante cenam
tempore quo assuevit et non oportet quod sic recedet ab
aliis memoriis potius uti eis modo dicto. Et si de

pille

eis accipere in fine xv dierum a ʒ i usque
ad iiii s ℈ non dubito quod materia afficiet et
sumatur interim quod spero ipsas defendere et
sanare posse ipsum ab omnibus accidentibus eius.
Sextum ℞ specierum pliris arcotico ʒ i s. tro-
ciscorum de violis ʒ s. zuccari al. ℔ i cum aqua
absinthii fiat confectio in rotulis ʒ iii de quo
hic vir in principio cibationis eius semper comedat
unam. Septimum ℞ specierum electuarii de ligno aloes
et ... despici ab ... cum sua prima
... electuarii de xiloaloes minoris ʒ i s. gra-
norum sumach lutorum cum aqua de ... et
extractorum coriandri preparati ana ʒ i zuccari al.
ʒ v coquatur zuccarum cum aque mellisse
et fiat confectio in rotulis ii ʒ de quibus
hic vir semper in fine cibationis accipiat
i et bibat post ipsum vinum aliquantulum lympha-
tum quod passum. Octavum ℞ olei de costo
olei yrini ana ʒ i euforbii ʒ s. florum vio-
larum citriarum florum mellisse et matricarie
que nominatur ... veneris ana ʒ s. euphorbie
℈ ii conquassentur omnia in mortario
minutissime et de hoc linimento omni sero
quando vadit ad lectum eo tepido inungantur totum
collum et spatule usque ad medietatem earum
et superponatur pannus cum laudano suffumigatus.
Nonum ut iste vir post minorativum
iam predictum omni mane in medio trocis-
masticis ʒ i radicis calami aromatici cum zuc-
caro vel sine in palato per quartam partem hore
expuendo totum quod attrahitur ab eo. Deci-
mum ut iste vir in abacionibus suis semper
accipiat coclear medium vini aucla-
narum specierum ℞ florum mellisse violarum
citriarum florum artemisie et rosmarini
ana ʒ ii ligni aloes et assari ana ℈ i seminis
endivie lactuce et tarasacon et florum
nenufaris ana ʒ i liquiritie mundate ʒ ...
partem omnium pulverizentur omnia preter ... confitiantur
et si abhominaretur mixtionem hanc plus
cum ab tunc bibat quantum acceptum in me-
dio cibationis cum vino vel cum melle ante
scripto et iste omnibus remediis septem post
minorativum ante scriptum utatur usque ad xv
dies. Postquam autem transiverit xv dies
tunc purgativi quiescat ab assumptione cuius-
cumque medicine per dies. Nunc vero dicemus
de aliis xv remediis quorum primum est
hoc ℞ turbith. ... et elec. ʒ iii
polipodii recentis minutissime incisi ʒ ii her-
modactilorum electorum ʒ s. dyagridii gr. v
sal gemme gr. ii infundantur omnia in aqua
mellis per unum diem naturalem deinde coletur in
mane calefacta et fortiter exprimatur et
colatura illa tota bibatur et post ipsam
observentur regule supra scripte in primo minorativo.
Secundum ℞ aque acori et maiorane et
rosmarini ana ʒ i s. syr. compositi acetosi syr.
sticados ana ʒ v misce et totum accipiatur
potui per octo dies continuos. Tertium remedium

℞ florū maiorane rosmari radicū
acori añ ʒ. j. mac ʒ. ij. garioff mu-
muscate añ ℈. j. pul' omnia p̄se dein
incorporent' et de h° puluē hys tpribꝫ
omī sero pul' ps anterior capitis sim
lom̄ sagittal' comissure p latitudinē quatuor
digitorum et cū appōt 2m puluē semp
cū scutulanel ptine depona' p⁹ Quartū
℞ specie dyamusti specie dyambre añ
ʒ. j. mac ʒ. ij. garioff ℈. ij. camphore ℈.
j. pul' omnia p̄se deinde ꝯquassent'
inuicē et ligent' in syndone retorte d'
ḡm uel sit pila que q̄i semp in manu
teneat' odorando ipaz Quītuz vt
cū exponat se ad lectū omī sero suf-
fuget' infule ul' tectūle capitis cū pul-
uē ligal' elā hoc enī modi suffugan-
pulueriçan' et odorandi sunt ingenia mul-
tū conferētia ad digestionē mat̄ie p confortationē
cerebri et omnium partium capitis Sextū
℞ calcanti tubusti alumis crudi plus
anacardi pulueris sulphuris viui añ ʒ. j.
pul' mac ʒ. ij farine ordei ʒ. iiij. ꝯquas-
sent' oīa sīl in mortario cū aqua sal' ar-
moniaci et fiat linimentū de quo iste vir
omī sero inungat p⁹ aures eius apud
finē cap̄ p unū digitū spaciū taulare
amplitudinis unius solidi h° n. potest di-
uertendo tralīz mat̄ie a capite Si aūt
in pte illa fieret escara tūc si fuerit
grossa ꝙ ssitudine corticis arantij desistat'
ab applicatione linimenti et tūc inun-
gat ipaz cū oleo anug' et dulciū ā oleo
de sisamo qd' ʒ melius i° usqꝫ q° recadit
escara d'ui iam iste vir uti dz magno
iuite et applicare ꝗ̄ virtutibꝫ d' pdco linimento
usqꝫ ad aduentū re escare in eocem padus
si p⁹ fecit deīn p⁹ casū ei medicet' cū
vngto resino usqꝫ ad consolidacionē Septimū
vt postq̄ hec escara consolidata fuit te
sup carnos ptibꝫ spatularum et lateribꝫ
applicent' ventose magne orificiorum sc̄m
hūc modum et pⁿ quidē apponā' i dextra
ignita ūo r rā' p maneat saltē p mediā
horā sine scarificacione aliqua et h° re-
xxj. hor sequēti ūo die hora pscripta ap-
plicet' alta ventosa i alto humero et re-
maneat eodē° 3a ūo die applicet' alta
in late oīo 2° et 4° die applicet' alta
in late ꝯrio 3° p duos digitos paruz
infra et ita et ita pcedi' p unā septianā
omī die sīl apponendo ventosas i locis
ꝯrijs altinatiz applicata Octauum
℞ oli d' costo oli de pipibꝫ et d' piretro
añ ʒ. j. s. folij ligul' radicū arthe-e ra-
dicū scordeon añ ʒ. s. oli d' nenufar'
ʒ. x. ꝯquasset' oīa sīl i mortario diligēt
et p totū unā septianā i mane et sero i
exitu et initiū lecti tūc i vnguet' spinat
a loco ponens ventosarum usqꝫ ad fletū eo oz cū

mēbris laxat subiunge rememni lassi-
remotū appatū cū membris et mal-
bus cuiꝰ eg̃um sit ē h° Nonū instrm
℞ pillarum fetidarum descripcōē rasi q° al-
mansor' cao de palisi pillarum de scrool-
la descripcōn mes in antidotario añ ʒ. s
in corporent' sīl i mortario cū succo ro-
sarū et fiat pille vj. et si erent antique
ut sepe contingit in apotecis i pixi tūc
ingorent' cū uno ḡno dyagidy et ac-
cipiant' in aurora semp obs̄uat ca-
nonibꝫ qui positi sunt in alijs euacua-
cionibus Decimū istrm ℞ oli de eufor-
bio ʒ. j. arthamite assari eīi albi stafisagrie
añ ℈. j. cere al ʒ. ij. coqua' cera cū oleo
et fiat linimentū de quo iste vir omī
sero cū uadit ad lectū in vngat interiora
nasi cū uno ḡno eius inuoluto cum-
lait' cū digito et si quidē pcipit a-
cuitatē magna tūc suff' ei tale me-
dicari locū illū bis in una si aūt neqꝫ
ardorē pcipit nec excoriationē ꝯsilo q' per
totā unā septimanā pcedat ad linimentū
partē iā pdcām h° n. sūc suff' sīl cū eo
quo linicbat' loca pdcā
mgnam ht potenciā ad distrahendū
mat̄ias de capite et sunt modi magne ne-
cessitatis et securitatis Undecimuz ℞ ra-
dicū arthamite stafisagrie costi añ ʒ. j.
piretri ʒ. ij. radicū ireos danocorti
añ ʒ. j. s. pul' omnia grosso modo dein
buliant in lb ʒ. iij aque i s. lb. mell
usqꝫ ad consūpcionē medietatis deīn colent'
et de hac colatura iste vir omī mane
i medijs trībꝫ gargarizet actu cal'o x.
ul' xij. vicibꝫ altinatim assūpto spacio u-
nius hore Duodecimū ℞ confectionis d'
ambre descripcōe mes i antidotario fre
solide cū zuccaro ʒ. j. s. et ipā oī sero
accipiat' in ore qn̄ uadit ad lectū et
p mittat' dissolui a calore nali sine mas-
ticacione solū n. h' medicina apiens cola-
tōim sollempter attrahēdi a capite et ꝯ-
fortāc cerebrum 13m instrm ut p⁹ p̄fatā
ultimā euacuacionē h' vir in septiana
tc accipiat ʒ. j. tyriace andromaci que
sua etate trāsiuit annos x. cū ʒ. j. s. a-
que maiorane ad complete expurgan-
dū mat̄ias que sunt reliquie post purga-
tōes iam pdictas 14m instrūtū ut iste
vir p⁹ p̄fatā euacuacionē p unā com-
pletā septimanā omī sero lauet pedes suos
cū aqua decoctionis origani saluie et
rosmari i tel'o p spaciū magnum et
p horā añ cenā Ultimū instrūtū
℞ elactuarij de ligal' descripcōe dunt' i am
specie letificantis descripcōe rasi q° almas-
oro d' uilla specie dyambre descripcōe mes
añ ʒ. j. s. cosuā' in sindone retorto d'
ḡna et fiat sacculo quadrangularis longitudinis

spanse et latitinis semiss qui semp par-
te sup corde suo si bn pendis et uirtu-
tem mentaru cognosces potis apte intel-
ligere q hec omnia conferunt cerebro inus
et omnibus partibus capitis et conueniunt
rectificant cor et adiuuant membra sit ergo
istorum .17. instrum usus per x. predicta per spa-
ciu triu mensiu omo eni hic vir cura-
tus erit aut paru distabit a bona curacio-
ne Postq ergo compleuit hec .17. instan-
tia opz aggredi ad huc .x. sm oportuni-
tatem tempis Primu remedium vt in-
tendat euacuatori residui materiei summo-
ope et quia materia remanentiu est summe residua-
te et tunc semp sit grosse natura et actis
per usu medicinarum que racionabiliter primo
euacuant et resoluunt subtiliores partes
magis quam grossas ideo oz intendere ad earu
educcionem per ampliores vias per quod secundum
est ut fiat illarum materiarum attractio ad inferio-
ra cum medicamentis magis adiuvat locorum qualitate
tate earum secundo ergo postquam hic vir productus
tus fuit ad finem estatis et principium autumpni
nitum est q eidem ad ministrare flobothomia
vene saphene que ponitur sup cauilla
dextri pedis et inde extrahatur sanguinis
iij. uel iiij. cias Secundum remedium de illis dectis
to trifere perscice ʒ iij. cassie nigre de sua
canna extracte cum aqua lupulorum ʒ j
agarici electi ʒ .s. ʒʒ. gumma ij sal gemme
gr. j. misce et totum exibeatur in potu cum
decoctione passularum sine arillis me-
diocriter et post ipsam obseruetur tamen illud
quod scriptum est obseruari debere post alias
euacuaciones Tertium remedium est genere h-
metis ʒ j confectionis anacardine ʒ .s.
aque maiorane ʒ j .s. bibatur tamen in au-
rora vj diebus continuis et tardetur post
ipsam assumpcionem cibi per horas ad minus quatuor
Quartum vt cum peruenit iste vir ad
principium mensis octobris exponatur se bal-
neo naturali et precipue sulphureo sicut est
balneum sancte helene de padua et forti-
usillo vel balneum apponense et precipue id quod
est aere et celo detectum propter insuffi-
cienciam situm quod sulphureum est magis
quam sint ista balnea de petreolo et
de sancto phillippo et si prius eius ipsius non eradi-
catur egritudines naturales flatum que fuit afla-
te frigidiori nimis quam alias propter flatus tam
distincti extra sapores quam extra modum sube
et est nimis non spereres quod aliqua bal-
nea preter istud confirmare possint. Inest enim
potencia velox penetracionis et attractionis
materiarum illarum a profundo membrorum Modus
autem ad ministrandi ipsum debet esse talis ut
homine sedente nudo sup scapno in bal-
neo locatur mastello continente sex situlas
aque et plenus aqua sanguinea a fonte suo in-
mediate fluente cum mastello laterali parte

de balneo [illegible]

sit foramen cum cannula grossitudinis mino-
ris digiti coniungatur ergo uel conducatur caput
hominis sup occiput eius panno lineo circumquaque
inuoluto capiti in grossitudine brachii se-
dens igitur homo voluat occiput ad mus-
tellum et apta cannula cadat aqua sup che-
nibus capitis distantis tamen a vase per tres
pedes aqua enim illa propter sui distanciam velo-
ci impetu vigorata profundius penetrabit Cum
ergo recepit aquam in posteriori parte tunc re-
voluat tempus sinistrum ad aquam et cum hoc
reuoluatur ad dextrum tempus deinde ergo
reuoluatur cum anteriori parte ad cannulam
ita q aqua cadat sup bregma durante
in veneris istarum situacionum expendat
tempus amplius quam medietatem hore forti-
ter enim certe homines viri non vidi hominem
patientem eronitas flacas qui non sana-
retur ex illo aut non mitigaretur conualeret Ego
enim in iuuenilibus annis adduxi celeberrim
patrem ad illum locum dominum Cardinalem
aquilegensem qui xxx mensibus stetat contractus
in omnibus membris et fuit ita reductus
q in vigilia natiuitatis domini celebrauit
missam erectus quam audiui ego et quia
non racio attingit iuvenis hominis debilitas
esse in commixtis egritudinibus ad quam primum potest pa-
ti impressionem instrumentum tantu potest quantum est aqua
predicta Secundo ergo ingeniose cum pauco auxilio
predecessorum meorum inueni ego modum
perforandi auricula vnde statuit aqua
a suo fonte perforacionibus quibus posset exa-
lare fumus homine igitur existente cooperto ab impres-
sione frigiditatis et etiam aeris inuoluatur nudus
sup foraminibus illis ut recipiat fumum quam mi-
di non minoris impressionis fore quam impressi-
onis aque oz enim istud concedere contempla-
cione phisica. Et enim hic fumus est in fortitudine gradu-
aliter equalis intencionis velud aqua et
velocius et ad profundiora penetrare potest
magis quam aqua ergo ante melius efficacitate patrum
tenet in contraria quia a profundiori et potenciori
cum perforacione omnino peruenit effectus et pacientis
disposicio secundum antiquis intellectis maius est Am-
plius hoc instrumentum particulariter ad ministrari
potest ergo magis debilitate propter contraria quam non eque
resoluere potest agendo in vna parte sicut aqua
in totum Ad est enim hoc instrumentum frequencius
administrari potest cum enim egrotus per se ad partem
hoc fuit suffumigatus ab ipsa deposite potest
per horam et iterum recuti et interpolando et re-
uertendo magis nocebit quam ille reuolu-
cionem contrario Amplius et quia desiderat
sui curatorum ita expedire qui destitit a bal-
neo et a fumo tunc interpolatimus sup partibus
dolentibus inflatis induratis potest ad-
ministrare lutum sanguineum quod inuenitur
in fundo fontis vbi statuit aqua et ipsum
ita actu calidum parum expressum emplastrando
sup partes et teneat sinatum excellens

ego aut ut complaceaz venen^e auctor^s quer cu pdcto luto in decrepit^o comis cu mediat^a de pulue mirre ut p^{ra}z partez. An no eidem apposuizaz ul' q^as partez de pulue anacardorum et p nobilioribus no raro posui pulue^z ligni al' 7 no est dubile q innatu erit sublimi^s 1° in summa est norma ~~precendi~~ melior procedendi cu balneis q^s r^e pive potes ubicu^q legas. Post h^c at dissend^u est paulisp de administratio^e euaporationu mult^t aut p^t euaporatio^z p^d^az vapores et aque balnee sol^z artificias ad ministrare euaporatoria. 1^m quide^z est fiendo eg^m quieste in stuff^s stans nd^r igniti 2^m vo e in fitien^o egru decubere et sepeli' in arena maris in loco celo 7 radijs sol' discooperto 3^m no e ad ministrare sacculos calefcos cu pulue origani calamenti 4 plurz in modo hoz medicamin^m et euaporatio. ru uelud p^mim^m daucy sem rute dannocortu origam et calamentum q^m no e ut mas p vapores abstrahe. do cu ventos^z de uit^o ul' de ere cu cu cornib^z applicat^e spatul' et natibus frequentat absq^z scarificatio^e. Ultimu qu^m ad h^o in quo quidez magnifice confidunt e porco homis nudi in furno calefco postqz exhi^z ab eo panis et hos quide mos no dico nz nego ee sufficiens ad euaporand^m h^t quitu ad ultim^m no hec fidez in eo nz placet in qm oportet hoiem longo t^e in ipo contrahe p que suffint q^s simi resolui et euaporari poss^t ma^s h^r ipa^z grossa et ualde pfunda q^o in istu resistens huic euaporatoi. Amplius si fiet furnu tate maioris cu vatibus ipius tollare no pot amplius longo t^e. Amplius in tali no credo bom fumatu pe^r ri quia ibidez no fieret ructa^o q^{ms} q^r re ig furni applicatoz no laudo p ipi cu euacuatoz solz euacuari me subtilo^s 4 no ualde pfide q^z no m placet iste mo^s et si qd' deit^r euaporatiuis videz ee 3us plat^z in freq^s applicatio ventosa^{rum} sine scarificatio^e nug q^s ad ipaz 7 hoc de instruo 5° Quintu instrum de ill^a x. ut cu iste vir p ducta fuit cu^m mediete nouebr^e si no no puidit ei de apertione venaz d'emorroidaliu ormo paure^z caro apeo sedeno frequet in aqua de cocto radicu ciclamini nisi arthanite quoz e^t boru copiosa fertilis in uenit^z i modalib^z vo uenisb^z in qua aqua calefcta eg q^t ul' quinquies in die sedeat i ea^r tamen pe^a cu pano appo fiet fiteri si no apiciture emorroydes 4 ad^r si no apie^r fac

cas cu pulue radicu arthanite aut d^r quibz maioris aut cu pulue nigelle a' altius meue stat aut solide cu g^o a pte fuerit emoroydes tuc pmittitur fluere usq^z ad aduetu debilit^s exclusiue deinde pmittitur restringi h^o oi e singularum magnu in euacuatoe mat^ez q^s sarum et diuisarum que hndat in toto cor et max^e in epate regio^e splenis 4 capite ut colligitur 1^a 2^a d' fumat^e emoroydarum. Sextum uo instrum ut iste vir sepe accipiat quater vnig tpm fui ti infrascripta pulvis aut medie^{tez} in sufflet in narez dextra^z 4 altera^z i sinistra^z ad puocandaz sternutacoz p quaz poss^z euacuari a d' ma dicta sua ru eg^m 4 h^o mane tris 4 sero p duas horas an cena et e d' bonis instrui ad mat^ez reliquias educendas pticulariter appropriate. 7m ut iste tpribus hyemalibus eg ut bis in vna accipiat 7 ti pulvis ℈ ij an cena cu ʒ ciato vini albi subtil' et oderiferi aut descriptio est ℞ anis feniculi petros^e spagi an ʒ j capillorum veneris ʒ j ʒ fiat oimz pfecte pulvis deinde comisceantur. Octauum ℞ sal' indi ℥ j sal' armoniaci ʒ j. acci sem rute cimini arthanite castorei 4 elly albi an ʒ j ʒ mell' coctilis lib j armoniaci pinguis ℥ j coquatur et incorporentur sl mel 4 armoniacu deinde seru incorporentur deinde effundatur ad lapidez 4 incorporentur seru spes et fiat suppositoria no maiora passul' cutillorum de quibus iste vir in dieb^z fortioribus sed aut saltem oimi altro sero per vna horaz an cena accipiat vnu h cu suppositoria continuata attrahitur et distrahitur mat^s grossas a supioribus et nobilioribus ptibus ad vilia mebra et h' e securus medicandi modus. Nonum ut siquidem iste vir no fuit 3us curatur tuc consulo ut oi 1na sed per q^or ul' v. horas post cenaz ipe accipiat ℈ ij de confectione anacardina cu ℥ iij aque distillacois mellisse h' cu e confecto pho^{rum} que compo^{ta} est ad recupandaz 4 suandu memoriaz phorum. Decimu et ultimu instruz de hys decem ut h' paciens a pn^o mensis decembris usq in fine mensis februarij oim fine 17 dierum accipiat ʒ j ʒ electuarij dyacastorei cu ij ℥ aque distillatis capillorum veneris calefcte mane ante ij^{as} horaz ig^r tpris itu tu q pa ipaz tardez assump^o cibi p hos ad minus v et oim accipiunt^r vlis 4 ptic^s mat^ez p d^ca^{rum} consump^o i vniusp core et seq^r sanit^s in necto qua s' concedat ie p^s qui saluac 4 bndice p^t ad laudes eius i mortales Amen

de anacardina no ...

33

De difficultate anhelitus

Pr[e]cenda multu est disp[osi]o nobil[is] viri N. p[ro]p[ter]ea quia p[ro]xi[m]a e[st] dispositio membro[rum] plu[ri]um nobiliu[m] p[ar]ciu[m] cor[por]is huma[n]i Est n[am] mala co[m]plexio fri[gid]a et humida e[n]ca[usa]li[ter] p[ro]ueniens a multitudine muccillaginosi fleumat[is] cu[m] eo no[n] dubito co[m]mixtu[m] e[ss]e partem inte[m]flat[ivam] p[ro]p[ter] uehementer frigiditatem in exteriorib[us] et interiorib[us] partib[us] cerebri p[ro]pt[er] q[uo]d e[st] in p[ro]fundo Est aut[em] hec disp[osi]o egritudo pectoris ip[s]i[us] quia spaciositas eius a multo flate p[er]fecto repleta est mag[is] et p[ar]s io[rum] flatu[m] i[n]clusa est pulmoni et dyafragmati simul q[uo]d declarat[ur] ex uehementia difficultat[is] anhelitus et extussi[tur] cu[m] expui[ci]o[n]e multa in pluribus difficult[er] fit p[ro]p[ter] q[uo]d n[on] i[m]po[ssi]b[i]le e[st] nocumentu[m] n[on] n[on] e[ss]e co[m]municatu[m] cordi s[imi]l[ite]r et stomaco et epati eius Vn[de] no[n] e[st] mira[bi]le s[i] iste vir ex forti et nimi debilitate fuit e[st] debil[is] ex quib[us] ap[p]a[re]t dispo[sitione]m ip[s]am g[ra]ue e[ss]e vna quia lapsu co[m]plexionale frigidu[m] humidu[m] [con]flente muccillaginositate duranti et m[ul]to s[ub] durante dep[er]dentem Ap[p]a[re]t e[rgo] que sunt loca pacia q[uia] cerebro pulmo dyafragma et pecto[rale] to[tu]m Ap[p]a[re]t e[rgo] que sit causa suspecta ut difficultas anhelitus tuss[is] fort[is] descensu[s] mei ad pectus Et ex [con]s[equen]tib[us] facile et ul[tim]ate deducitur cu[m] mollificatio[n]e uel elongatio[n]e o[mn]i[n]o p[ro]p[ter] ip[s]a[m] repleci[onem] mollificati ip[s]i[us] Vn[de] ul[tim]ate concludi[tur] q[uo]d op[ort]et ip[su]m e[ss]e diligent[er] sollicitu[m] ad p[ro]curatio[n]em sui ne n[imi]a pectori in nisa[m] uitat[ur] in s[an]itatem p[ro]p[ter] que fiet empicus et empimiate tr[a]nseat ad ptisim ad qua[m] sat e[st] p[ar]at[us] p[ro]p[ter] materi[am] pector[is] et reliqua signa g[ra]ua b[re]uitat[is] o[mn]i[n]o missa.

Pro regimine itaq[ue] dispos[itionis] hui[us] co[m]mendatissimi viri attendat p[rim]o q[uod] utat[ur] instill[atione] fact[a] ex farina ordei cu[m] alta medietate farine amidi cu[m] brodio ferine galline u[e]l capponis utat[ur] et ouis recentib[us] et pipionib[us] et panatellis et instill[atione] fac[ta] in p[er]f[e]cto brodio et p[er] alterato cu[m] folijs uiolar[um] et malue blete spinachie et atri[plicis] [et] utat[ur] ciminib[us] p[ro]d[ic]t[is] et raptim[is] [et] et vinu[m] bibat albu[m] sapore dulce cu[m] alta medie[tate] co[m]mixtu[m] aque decoctio[n]is [s]o[rum] s[emin]um co[mmuniu]m frigidor[um] aut saltem cu[m] aqua decoctio[n]is passular[um] enucleatar[um] et i[n] o[mn]i cibario suo semper ponat q[uanti]tatem duor[um] g[ra]nor[um] fr[um]enti d[e]c[oc]to Est n[am] optimu[m] in hac dispo[siti]o[n]e et e[st] de su[m]ma menar[um] [con]sentiu[m] nocum[en]ti anhelit[us] p[ro]p[ter] app[ar]us Co[n]uenit et s[ibi] quod accipere in aqua lact[is] infusa[s] carnes caprine et galline cu[m] s[unt] utiles et meli[us] esset ei ut

cibu[m] accipet paulatine deglutiendo et in q[uan]t[ita]te pauca [s]o[rum] inc[i]b[is] in die co[m]medere mag[is] q[uam] duab[us] p[er]te[s] ? p[ar]te cibu[m] cu[m] debilitate i[n]stitu[t]i[s] p[ro]p[ter]ea melius est p[er]a e[ss]e cu[m] t[ra]ctatio[n]e debilitatio[n]e febricitanciu[m] et euitet et uinosas et cutaneas partes et pisces et salsales cibos et fructus o[mn]es p[re]t[er] ficus quaru[m] 3[s] aut quatuor co[m]medere potest an[te] cibu[m] semp[er] caueat [et] dormitio[n]em u[e]l moram contrahere in loco f[rigi]do et humido et max[im]e p[ro]pinquo aquis et exposito flatui uent[i] septe[n]tional[is] et turbidi et uaporosi Caueat ab o[mn]i exerci[ci]o usq[ue] ad 8 dies u[e]l x et max[im]e post cibu[m] in tu[m] q[uod] exerciciu[m] a[n]i[m]ale [et] euitare d[ebe]t ut studiu[m] plixitatem [con]sideratio[n]e rer[um] speculatio[n]e[m] y[ro]no et iracundia[m] et t[r]istiam et o[mn]es a[n]i[m]e passiones euitare d[ebe]t deinde dormitatio[n]em [con]tinete post cibu[m] y[ro]no prolonge[tur] ab ea p[er] hora[m] i saltem et dormiat capite mediocr[ite]r eleuato sup[er] dext[r]o lat[er]e i[n]mi[n]e no[n] sup[er] sp[at]ula[m] iacendu[m] p[ro]p[ter]ea q[uod] [con]fi[r]mat anhelitu[m] za p[ri]mi colli[gi]tur et hec regi[m]i[n]e hui[us] viri re[g]u[n]tur no[n] naturaliu[m] sufficiente p[er]tinencia

Pro regi[min]e no[n] per medicinalia licet multa et diuisa medicamina u[ti]lia forent ad curam hui[us] dispos[itionis] et actu[um] eius tu[m] q[uia] in cura egritudinu[m] et actu[um] maior[um] eisdem [com]plicato[rum] op[ort]et atte[n]de[re] hys que sunt suspectiora sine quor[um] cura talia feliciter curari non p[ossu]nt [id]eo sex pona[m] reme[di]a o[mn]i[n]o u[ti]lia in cura hui[us] dispo[siti]o[n]is neq[ue] enim omnia instru[men]ta que in cura suaru[m] dispo[sitio]nu[m] a p[ri]n[cipi]o usq[ue] ad fine[m] forent u[ti]lia ita de s[e]bi p[osse]t utilit[er] p[ro]p[ter] uarietate[m] egritu[dinu]m et intercede[n]tiu[m] maior[um] et minor[um] actu[um] que exigu[n]t Si qua aut[em] p[re]t[er] hec vj reme[di]a erunt auxi[li]a oportebit ea administrari s[ecundu]m t[ra]nsmutatio[n]e[m] que app[ar]ebit in h[oc] viro ex administratio[n]e vj instru[men]tor[um] p[re]tactor[um] et to[tu]m hoc [com]plebi[tur] s[ecundu]m q[uod] p[er] talia[m] fiet noticia de p[re]dict[is] horu[m] instrorum.

P[ri]m[u]m reme[diu]m R[ecipe] radicu[m] altee feniculi seminu[m] fenugr[eci] an[a] ʒ i blete balsamine an[a] ʒ ij coqua[tur] omnia in lb v aq[ue] usq[ue] ad [con]sumptio[n]e[m] mediet[atis] dein[de] R[ecipe] hui[us] expresse decoctio[n]is lb i oli[i] uiolar[um] et de sesamio an[a] ℥ i s[emis] zuc[ari] rub[ei] cassie fistule bu[l]d[r]e an[a] ℥ s[emis] sal[is] ge[m]me ʒ s[emis] misce tom et clisteriz[e]t[ur] o[mn]i sero p[ro] hora[m] vna an[te] cena[m].

S[ecundu]m R[ecipe] mane elect[uarii] ℥ ij electuarij de psilio ʒ ij [et] ℥ iiij aque lact[is] capini p[er] nocte[m] i in aurora n[on] cale fiat colent[ur] et exprima[n]t[ur] et eidem addant[ur] aque decoctio[n]is aq[ue] [seminu]m ? ℥ ij et to[tu]m paro calidu[m] tepido assuma[tur] et tarde[tur] cibi assumptio[n]e[m] ad minus horis v.

3m R[ecipe] dyapendion ʒ i et si hec n[on] potest loco eius accipiat penidiarum

ʒ i s dissoluat in lb s aque ordei calide in quam infundam xxv vel xxx gr sebesten post lota cum quo torgesset teneat semper ex eis gr i in ore leniter comprimendo ipsum ut descendat circa uuullago que leniendo membra anhelitus in quo disponet ad expurgationem et facilitabit anhelitum Quartum Rx aque sublimatorum radicum altee aque anguine ana ʒ i s sy de liquiritia sy violati ana ʒ v misce et totum in aurora accipiatur omni mane et tarde post ipsum assumpto aliquantulum per horas ad minus ij Quintum Rx aloes epatici ʒ i cum liquiritia ysopi virgle tabelline ana ℈ s collocutide bdelii moll et subalbidi ana ℈ i sal indi gr v cum sy de ysopo formentur pille ex quibus ʒ vij de quibus omni sero accipiat i per ij horas post cenam Ultimum Rx corallorum rub spodii rosarum ana ʒ s sandali ce ʒ ij folii ℈ s ligni al ℈ i mar ℈ iiij fiat omnium pulvis deinde commisceatur de hoc quo pulvere omni sero totam partem capitis caluarie nominata pulvis per pretium pulverem cum pectine deponendo quam minimum apponere Accipiatur scelant caritate in domine hec predicta auxilia sollempniora ne horum usum per quatuor dies continuis accipe calamum et non sis piger in scribendo statum tuum tu in t tantum ondam quem in scio ab optimo amico te credere posse ad laudem dei Amen

Consilium de dolore iuncturarum sive artetica passione pro fratre Bernhardo

I CVI LAGWE-cum morbus magnifice molestantibus misericorditer subveniendum video et intelligo minimum mansueto animo et summa pietate subueniendum est illi quem non solum sibi sed toto mundo utilimum scit et maxime in ea parte saluari et beneficari potest quibus homo ideoque cum virum dei et sacre sancte legis feruentissimum et adlectum dei quam sacre et summi ierarche ihesu xpi predicatorem constatissimum uideam molestari morbo artetico ingenti satis mage venie et cohidi nomine fratrem bernhardinum de ordine sancti francisci virum vino vere unicum legis xpi cultorem nigni exemplarem toti mundi colendissimum magna pietate misericordi quam occulo et mansueto animo doloribus artetice ad eius salubria remedia ordinare decrevi quantum in summi nunc creatori in condonavit Est igitur artetica eius uitus dolor et precipue frequentius molestabis eum in febribus licet fortasse alium genua ipsius non parum molestata sint et alium in spatula eius dolor adueniat unio et id longo tempore mansit et extitit et precipue in sinistra spatula quorum dolores incalles et antecedentes circa dominantes sunt flata mutualla aquosa et aquosa subdominantur aut sunt nunc colice que flatibus iam dicte commixte et vim nocendi auget et adiungit Est autem materia iam colica verius dicendo colera non rubea sed citrina nominata a sapientibus que corporis ex commixtione tenui flatus multa cum pauca colera sed commixta hoc autem materie colice generacionem arguit complexionis que agitacionem sanguinea fuit et colerica unio adhuc remansit talis quod faciunt tenues motus dominari possunt sed facilite apprehensionis ex iuniori sibi bonitate operacionis potiarum virginee cogitative et mediocritate coloris rubicunditate et claritate mediocritate carnositate totius habitudinis corporis cinda in uniuersa corporis habitudine per sensum tactus tangentibus manum tenuis At non multiplicatorum flatuum in ipso causa est non possunt esse continuo naturalis eius in ipso iam predicta frigida cause sunt accidentales multe et maxime religionis numero cuencetes Oz reuangelizantes verbum dei feruenter et assidue sic ipse multis recitare vigiliis propter studii magnitudinem indigestionis aduenire cius propter usum ciborum fere grossorum et viscosorum utitur pluribus ad minus urant propter distractionem virtutum et spirituum per re ad re digestionibus que nimio accidunt propter speculacionum et contemplacionis nistanciam Hec iu anime passiones exterminant et mutant corpus ab ea que sunt naturam et consistencia corporis tegum propter que flata multa generantur tempore et plurima non perire sed equiore debent flata in stomacho et in reliquis partibus corporis generantur Cum igitur harum materia alie nimie generantur a naturali complexione ipsius sed nunc colice alie non ut flate primam indigestionis multiplicatarum et non euacuantur alunde nec frequenter oz de necessitate materias istas retentas in corpore timeam commisceri et multiplicatas antedicte per corpus hinc inde expelli et quia rationale est in hoc viro infiriores partes debiles esse per longam corporis exercicium in ewangelizando ideo stimulata natura expellit materias ad pedes et ad inferiora alia Post hec autem considerandum quod continuo cerebrum huius viri beati dei a creatione multum humidum fuit et cetera a te propter vigilias frequenter et longum tempus de tectorum que preparat cerebrum eius ad frigiditatem et humiditatem ideo non est mirabile si spatulis eius et in parte sinistra longo tempore portauit dolorem propter tamen assignatum nimio que contingit in hoc viro et horum sermonum duo testimonia facilius possunt esse Primum testimonium quia hic vir ex dixerit fluxibus molestari consueuit et quod non leniter habilisunt

238

et caulisat ꝫ illi omībꝫ facile a diarri
a capiūtur affꝰ vitꝰ gꝰ ex eis facile adu
di post intitulatꝰ pdcorꝫ flatuz ī cerebro
et corꝫ ex pilisio ad renos p nuchaz
est n̄ nucha ureīg cerebri in cursu dor-
si pᵃ 2ᵘ° tmo colli dīz Ex quibus oibꝫ
aucirate collectꝰ deduntur cor.ᵃ qdaz
Pīmū qꝫ dispo huiꝰ viri ꝫ artetica r
vsis actū r 2ᵐ qꝫ ipā ē artetica ptᵘ
sꝫ in pedibus 3ᵐ qꝫ egrᵈᵒ eius ecū ꝫ
mala ꝯxio frā ꝫ hū actū ī co frā
4ᵐ est qꝫ tā mal' suorꝫ dolorꝫ est
mā mixta ex dnānti flāti tenui et
mutcillagiosꝫ Siꝫ n: flā uicerꝫ cet
nō ita cito defermestet hec egritudo
neqꝫ resolue mā et difitiꝫt raroꝫ 5ᵘᵐ
qꝫ mēbra reipien tā inferiora qꝫ supi-
ora debiliora st ꝑ causaz assignataz
6ᵘᵐ qꝫ mēbra mundā et mollificā-
tā pdcā mā flata st cerebꝫ stoꝫ ꝫ epā
7ᵐ qꝫ colica mā pdcā pil' r madaꝫ
a bepate ꝑ nithiꝫ eꝫ ī eo ex nali ipiꝰ
ꝯᵒᵉ 8ᵐ qꝫ tal' dispō minaꝫ hāc eg-
ritudinez de intpellata artetica tūsi
tirant ad contiꝫ 9ᵐ qꝫ oꝫ ipm ēē
diligent sollicitū ad obsuandū ī tᵃ
regimē ne egrᵈᵒ eius cū suꝰ actūbꝫ
pducat ipm ad asteimā ꝫ ē phibiᵗ
motꝰ pgressiuꝰ ꝫ unt xxijᵃ 2ᵘ Itaz
regim eius inducas diuidedū ē ꝑti-
culas quarꝫ pᵃ distribit īn p vj res
nō naturales 2ᵃ uō de regie medi-
cinali vtiliora ꝫ meliora distribit me-
dicamīa et scrirā P expedicōe
pmi p vj res nō naturales Oꝫ huic
uirū vē ꝫ ēz dei sium eiūtare starē
et mansiōꝫ incellul' ꝫ loc' ḋaneis ꝫ
friꝫ et humidis ex poit aere sꝰ peni-
tratiuo ꝫ aptibꝫ borealibꝫ ꝫ sꝰ ꝑiqꝫ
et nō dormiat incellul' nisi bene
clausꝫ ꝫ calidꝫ ꝫ caput suū qꝫ ꝯmodiꝰ
pot teneat ꝯnt cooptū ꝫ mīutꝫ
tectuꝫ talis qd' tū difficiliꝫ est viro
tam sacre pfessionis et religionis
ꝑ reuerentiaz sacramenti ꝫ sanctuariꝰ
Silr quātū pot euitet exercitia ꝫ max-
ime exercitia peditantꝰ ꝫ pgressiui
motus Caueat longa mora stare
erecta statura p se ē qꝫ magꝰ potest
fugiat dormicioꝫ assūpto cibo dor-
miat licet repugnat ꝯsuetudiᵐ capite
eius bū eleuato st pānis appodiato
et nō sup lapidibꝫ ꝫ palleis mudꝫ st
sepe facere consueuit Caueat ē resu-
piē dormiē ꝫ pedibꝫ ꝫ renibꝫ nō bū
coopꝫ De mensura uō ciborꝫ dicēdū
pmo vt caueat quātū pot accipē ciba-
ria ꝫ potꝰ stomati repletonis ꝫ nullꝫ
accipiat cibū nisi sꝫ sit passuptū cibuꝫ
a stomato ad inferiora descēdisse ꝫ alleuiā-

atū ēē stomacū eius Itē nullꝫ abū
de glutiat nisi bū coctū ꝫ melius r
masticatū hat ē nō assuescat diuisi-
tatem ciborꝫ assumē ꝫ sat erit s' vni-
co ul' duobꝫ fercul' ad plus ī suo regi-
mie vti D' qualitate uō ciborꝫ pmit-
tendū pmo qꝫ omīa cibaria dittē-
da sūt quorꝫ ꝯxio frā est ꝫ humida
ut sūt blete spinachia portulace
lactuce cucurbite citrulle cucumeres ꝫ al-
iorū que omīa dimittenda st aut
saltꝫ raro et in pauca quātitate assūēda
et ꝑata cū vegitabꝫ calis velut fe-
nilo petrosilino aneto dauco sepillo me-
ta saluia rosmarino origano et silibꝫ
et quū cū 2ᵇᵘˢ calefactiōe cūncta st ex-
iccatōm ptīm corū aliqū supphn phibē
ti fluxu mēzū ad iucturas Pmittē-
dum 2ᵒ qꝫ hec omīa cibaria difficilis
digōnis fugienda sūt ut st antique
carnes ꝫ pisces maiorꝫ corpꝫ ꝫ panis
azimꝰ nō bū coctꝰ ꝫ antiqꝰ ꝫ caseus
antiqꝰ et consilia 3ᵒ ēē euitāe debꝫ
cibaria omīa viscosa grossa mērꝫ diffi-
cil' digōnis generatiua ꝫ uiarꝫ oppila-
tiua velut st cibi de pasta ꝑ furmaꝫ
et cutance pᵃ sialiū et crebrū et ci-
baria mollicē ꝫ vnctiosꝫ mitta renes
et iucturas nasāe et mollificā ut mul-
titudo piscium et ꝑpē liuꝫ Silr eciā
euitāe oꝫ omīa mitᵗᵃ qꝫ grossꝫ gene-
rant sanguinē et flēuᵃ ꝫ ꝑpē iᵃ st legu-
mia omīa qꝫ nocitā st iucturꝫ ꝫ renis
vl' euitāe oꝫ cibaria omīa ūmitallaꝫ
sia hūte vētoꝫ ꝫ repletiā renorꝫ et iuc-
turarꝫ uentoꝫ mitta hūte aptitudiēꝫ
extēdo renes ꝫ iucturas pꝫ h aut ci-
baria dcā ꝫ sꝫ silia vti pot oibꝫ fcul' ad
libito suo De potu aut dicēdū qꝫ oꝫ
ipm euitare vsuꝫ vini qꝫ magꝰ pot
et ꝑpē vini albi fumosꝫ ꝫ acuti qd' ul-
lomō tangē oꝫ et maxᵉ sꝫ vti ꝫ pot
vino sub rubeo ul' rubo claro arōtico
boni sapor' et mediocr' dulcꝫ ꝫ parū
potici et meliꝰ erit huic viro ut vino
ꝯmisceat 2ᵃᵐ partez aque crude ꝫ non
cocte ꝫ si aqᵃ iᵃ pcocta essꝫ cū zuccaro ꝯmixꝫ
ēēt ꝫ si cū melle nō multe quātitᵗᵃ ꝫ vino ꝯmis-
ceret ꝯueniētꝫ ꝑessꝫ Et si vterꝫ tli aqᵃ
p toᵐ mesꝫ aplis ēēt ei potꝰ salubꝫrimꝰ
et silr aprio ottobris usꝫ ad mē' nouebris
Vinū aut ponticū ul' brustū oīo dit-
tat h n' omīa ꝑpinqᵃ st sapori aceti
qd' ē de peyoribꝫ rebꝫ nocitᵃ renorꝫ ef-
ficientibꝫ Et si ꝑ etitē huiꝰ viri et ꝑterꝫ
sui debilitꝫ ꝑpt lesioꝫ stoi uel epatꝫ
ꝑ aquā mellis pdcāꝫ ubi cōtingēt ipm
ēē quietū ꝫ rēē ꝯmoditꝫ fiat s' fici cla-
reti 2ᵐ hāc desptꝫ Rꝫ cinamoī electi ꝫ j
piperis al' ꝫ j ꝫꝫ electi ꝫ s florꝫ rosarꝫ ꝫ ij

liquiricie mundificate ℥ iij. bulliat omnia in lb. aque xxv. lento igne usque ad consumptionem 3e partis deinde colentur absque aliqua expressione Et illi colature addatur mellis ca-
ni ℥ xviij. et iterum lento igne simul bulli-
ant semper dispumando usque quo cadat 3a
pars duabus remanentibus tunc ergo coletur
zbus [illegible] psaltulum spissum et usui reserve-
tur Et poterit uti isti potui simul et [illegible] per se
mixtum vino ad libitum eius Regimen
autem medicinale in vj. capitula et precedit
Capitulum primum describit unccionem preservativam qua
hic venerandus dei adleta uti debet in fere
et autumpno in sui conservatione Capitulum 2m de-
scribit unccionem post sumenda tempore dolorum suorum
3m non describit unccionem localia a principio dolo-
rum applicanda usque ad 8 dies deinde
4a que est contraria usque ad finem sedationis do-
lorum Quintum describit unccionem quedam stomachi et capitis
et renum confortativa in tempore suorum dolorum 6m
non describit linimenta quedam prohibencia
fluxum materierum in iuncturis omnem medicinam fient
quarundam materiarum que sua leni divisione
membrorum faciet evacuationem earum et sedabunt
a membris dolorem et securabit ipsum ab eventu eius et tandem acquiretur fiet preservationis
et reductio eius Pro complemento igitur
primi capituli premittendum quod de institutis preser-
vationibus hominis ab eventu egritudinis a qua
prodire molestari consuevere et meliora
sunt duo instrumenta Primum instrumentum huius capituli
est unccionem contrariis per sex res non naturales de hoc
quidem iam prescripsimus sermo in parte 2a principali
huius operis Secundum est unccionem paciens medicativa
anima Et hoc quidem est digerendo et evacu-
ando eas cum rectificatione membrorum man-
dantium et suscipientium propter quod premittendum
secundum suam scientiam [illegible] quod in corpore talibus
est necessaria pertinentie evacuationes et divisiones
membrorum antequam et corda in egritudine incidat [illegible]
iste egritudines temporales sunt frequentius in tempore
veris et autumpni adveniente Ideo hic de-
scribam evacuationes veris et autumpni proportionatas unicuique
Cuius farmacia qua flebotomia
convenit fere fleubotomie quam farmacie necessaria est
[illegible] secundum sermonem 2o itaque circa medietatem
mensis septembris futuri de hoc anno quo est
xliij. circa 2m vel 3m die nominis [illegible]
[illegible] huic viro bono dei ut fiat flebotomia
de vena basilica vel ridatica sinistri brachii con-
tra per quam educatur sanguinis ℥ iij. cum s. ad plus
amplius non tractare quam propter etatem Iste enim vir
propter bonum temperamentum sui corporis multum est sanguineus
adiunctum colere multe commixtum quia non flebotomia
[illegible] in mense septembris in aurora accipiat
hoc digestivum calidum et [illegible] ipsum adiunctum diebus
viij. Recipe gelenjabin syrupi conditi acetosi de in-
dicatis syrupi de bisanciis ana ℥ s. aque scariole
feniculi et absinthii ana ℥ j. misce et accipiatur
ut est et si esset in loco ubi haberi non possit [illegible]

Recipe aque [illegible] et feniculi ana ℥ j. aque
acetose ana ℥ ij. s. misce Cum ergo continu-
averit aliquid istorum digestivorum ita ut urina
eius fuerit in substantia ingrossata medio-
criter et eius porus et in colore aliquantulum fuerit magis
parum intinsa vel citrina quod est solutum et
in fundo eius apparuerit contentum album unitum
et equale que sunt signa complete digestionis
materierum tunc statim evacuetur materia cum hys
pillulis Recipe pillularum de scarolla descripcione
Mesue in libello de consolacione capitulo proprio
℈ s. pillularum de hermodactilis descripcione Rasis quo
almansoris ℈ j. formentur pille v. cum syrupo de
sticados et exibeantur ei in aurora cum condia-
omnibus requisitis ut tardet cibum v. horis
et tunc accipiat scutellam unam brodii pul-
li mari conditi cum zuccaro et post ipsum per ho-
ram unam prandeat et attendat iterum quod
bonum erit ei quod debet uti pillulis in mense
descriptis ita quod in omni mense semel acciperet
dosim suam et iterum omni 1a semel vel bis in
mense ante cenam accipiet unam ex eis non
credo unccionem in virtute consile et in potentia
preservandi ipsum anovarum et doloribus eius
similem et consulo ei quod omnino pareat per
gratiam facere si ante tempus fere quam est me-
dietatem februarii mensis fiet ei flebotomia de
vena mediana vel nigra vel purpu-
rea nominata dextri brachii per quam edu-
cantur sanguinis ℥ [illegible] Mane ergo sequenti in
mense accipiat hoc digestivum Recipe oximellis
conditi ℥ j. gelenjabi ℥ s. aque absinthii
bethonice [illegible] ana ℥ j. s. misce et totum
hoc calidum accipiatur et fiat per ipsum ut de su-
periori dictum est Cum ergo accepit ipsum tot
diebus ut in urina appareat secundum quod dic-
tum tunc evacuetur cum istis pillulis Recipe pillularum
fetidarum ℈ j. pillularum de scarolla predictarum
℈ s. fiant pille vj. et administretur ut supra dictum est
de aliis moderando semper quod usus pillularum que scripte
sunt in purgatione autumpnali non premittendus
est et non mirere quare sic digestiva et evacuativa
materierum diversificantur in vere ab eis que in au-
tumpno dantur oportet enim in vere magis evacuare
grossiores et maiores resistentie quam genite
fuerint in hyeme precedente et iterum medicandum
dum quod si post purgationes utrasque dictas iste vir
in tempore preservationis iuncturarum omnium que fuerint
solite molestare cum hoc unguento semel vel bis
in die administrato valde utile foret ei
Cuius descriptio est talis Recipe olei olivarum antiqui lb. s.
salis de torrefacti ℥ j. teratur omnia simul in mortario
eneo et de ipso tanto fiat in puncto Bullit
in unguentum pertunt membra ex olio unguantur
et [illegible] et hec de preservatione dicta sufficiant
2m capitulum Si autem contingit quod per ante scripta
unccionem non potuit preservari a doloribus primo
adiungatur ei dolores tunc in principio administretur
digestivum hoc Recipe aque acetose [illegible] ana ℥ j. s.
syrupi simplicis acetosi ℥ s. syrupi rosati ℥ j. s. misce [illegible]

aurora calidum accipiat vel loco eius accipiat
sirupi de sticados ℥ j aque mel(lis) et iuniba-
rum ana ℥ j ß mixtis et totum accipiat duo-
bus vel 3bus diebus et 3a vel 4a die in auro-
ra accipiat 3ß de pillis de stoicados in spaco
ne aurici et quia vir iste habundat san-
colico satis et subtile adhuc etate sua propter
complexionem radicale eius co et san. ideo oportet
eo uti in eius sedantibus labores fatigatio-
nem fluctuantium quia est hunc potentem
incipiendi fluxum materie et inducendi
sompnum cum ipse ab instantia vigiliarum
molestetur vehementissime ideoque bonum
esset ei ut per duas horas post cenam
accipet has pillas Recipe trociscos stelle ℈ j
et fiant pille 3s cum sirupo de calamento aut
loco earum detur 3 ß auree allexandri-
ne cum ℥ ß aque camomille calide
tepidis et hec de isto 2o sufficiant dicta

Secundum capitulum. Postquam vero cum remedijs opor-
tunis provisum est agitacione materiarum et ad-
equacioni earum statim incumbit aggredi i-
uncturas procurando sedare dolorem
et auferre ab eis cum localibus oportune
applicabilibus. Primum instrumentum. Primo itaque
die applicetur ei unguentum Recipe olei rosati
℥ j sandale 3 j rosarum 3 ß terantur simul
et lineantur cum eo iuncture tepido calefacto
fere octo vel x vicibus in die. Secundum vero
et fortius est ut predicto linimento ad-
datur camphore 3 ß acacie simul ana
3 j et iuncture applicetur. Tertium iterum
efficacius est hoc Recipe olei rosati et omfacie
ana ℥ j ß succi ineniite 3 j ß campho-
re succi platagi ypoquistidos acacie sa-
darace ana 3 j terantur simul et fiat unguentum
et hec omnia ad ministrari possunt usque ad 8
dies incipiendo ab ultimis et ascendendo ad
prima. Cum vero pertransierit dies quartus tunc
predictis linimentis addendum est aliquid
de mollificativis et resolutivis sicut carni y-
pitonis thuris brotolle et ipse misce
usque ad bethonicam origanum pule-
gium calamentum de quibus tum prima quantitas
apponatur propter corporis caliditatem. Hoc autem tercio ad-
ministrare soleo emplastrum hoc Recipe pulvis rosarum
℥ ij mastic ℥ j cum 3 j camphore 3 ß fa-
rine ordei lb ß buliat hec omnia lento
igne in vino albo planesi usque ad con-
venientem inspissationem cadat et tunc in spatu-
la commiscendo et de hoc in linteo calido membra
diligenter emplentur et colligentur. Hoc in
medicamen non solet me decipere in confor-
tando membra sedando dolores resolvendo
et exiccando materias et ideo esset ego dico quod
si magna quantitas pulvis huius teratur
cum lacte caprino et spongia eius infusa
calidis fomententur membra sollempne iuvamentum con-
fert. Cum autem prima transivit 4ta tunc necesse
vti resolutivis et residuum materie consumentibus

propter quod uti soleo linimentis. Secunde in hoc
tempore applicando. Primum Recipe olei de costo olei
liliorum alborum ana ℥ j rosarum florum ypericonis
calamenti origani croci ana 3 ß terantur
omnia simul longa contritione et de tepi-
do lineantur membra x vicibus in die. Secundum
vero et fortius est ut predicto linimento ad-
dantur thuris costi sandale ana 3 j ß
modicum peonie sticados ana 3 ij in-
corporentur simul et fiat unguentum grossum
quod cadum se applicetur membris. Tertium vero
adhuc convenit cum alijs predictis remedijs et
hoc Recipe unguenti dyaltee et agrippe ana 3 (?)
de sticados ... ana ℥ ij cum
℈ ij sandala piretri sticados eupatorij
piretri artetice ana ℥ j ß incorporentur simul
in mortario et applicentur calida membris le-
sis et est mirabile iuvamentum in sedando dolores
et exiccando reliquias materie que remanserunt
in eis. Ultimum vero remedium et levius predictis
sanus tunc est ut membra omnia dolentia li-
niantur habundanter ex cassia imprimis
extracta et ipse cum aqua camomille
vel cum aqua sublimata vel decocto florum
... et ipse cum instantia doloris et hec
de 2o capitulo dicta sufficiant. Quartum capitulum

Quoniam vero materie generacionis harum egritudinum ma-
les cause est superfluitas 2e digestionis que
in membris fit et 3e digestionis que in epate
ideoque colice superfluitates et mineralla secundum
Avicennam materie sunt harum egritudinum materiales ut supra
primo capitulo huius operis declaratum est ideo necesse est
est in hac cura attendere ad rectificacionem
epatis primum deinde ad rectificacionem stomaci
in quo propter debilitatem digestive cum generantur
et congregantur materie prima in digestionibus
quare oportet esse stomaci dispositionem rectificare. Materie enim flatu-
tice et alie materie colice que dicte sunt dicuntur in
stomaco generantur et commiscentur chilo ex
quo postea epar massam sanguinea diminu-
unte aut corrupte digestionem generat secundo
post quam tunc iste materie superfluunt in epate aquoso
non coniunctis possunt distractive virtutis de le-
gium prius ideo laborandum est cum sanitate per uni-
versum corporis que debilitatum in diversis
humoribus iuncturas in iuncturis sive communium
a principijs generacionis in complexionali sive per ali-
quam deficientibus tamen debilitates generant
in iuncturis ut superfluitates earum extrinsecus laxi-
tas immoderata vel fervitas vel raritas et cetera
Multiplicantur hee materie in iuncturis que propter successiones
male complexionis subito alterantur vel propter extensionem
quia partes solute continuitatis dolorem efficiunt
in iuncturis diversarum specierum ut pruritum cum
materie fuerit acutiores et participantes adu-
stione extrinsecum cum materie in iuncturis vetosantur
vel viscositatem contrahunt. Compressionem vero
dolorem contusionum et contractionem cum materie fue-
rit grossiores ex quarum specierum dolorum cognitione as-
sumitur fundamentum curationis realis sive quarum

cognitione casuales et varie sunt oppiniones
omnes ex quorum omnium fundamento colligitur
primo quod necesse est rectificare membra mandan-
cia ut stomachum et epar secundo colligitur quod necesse est
rectificare membra suscipiencia de quo in sequenti
capitulo dicetur Confortantia stomachum et eius ap-
petitum rectificantia sunt plura ista specialiter ut gummi
mastices sepe deglutitum pilorum ante cibum si-
militer et gummi thuris secundo et non nimis potest
est deglutire vj vel vij grana carpobalsami
sic et deglutitio granorum cubebarum item con-
ciliabo sepe uti mixta spillo cinamomi
maxime granorum et similibus De confectionibus autem confectio
de cinamomo confectio de anisos confectio dya-
musci dulcis confectio de ligno aloes et si plures indis-
ponere valde frigida et leviores illis sunt confectiones
aromatici rosati descriptione Gabrielis confectio de
macre aromaticum rosatum aromaticum muscatum
confectio triasandalon et similes Et non expedit conferre
omnia predicta ei cum apposita esset confectio de
spodio confectio dyarodon et tamen confectio
dyantos dyacinnamomum et electuarium amoiston
dictum et mirabolani kebuli conditi et ligna bal-
sami condita Ego autem experiencia scio
certe quod decoctio ligni aloes est electissima quod debet
esse grave sub nigra suaviter aromaticum
et ad fundum aque statim descendens tum
piper in eam est magnum iuvativum facta ita
decoctione cum aqua quod due partes consumantur
tercia remanente sic detur ex ea ℥ iiij ca-
lefacta in aurora quibusdam diebus
mirabiliter operacione rectificat stomachum et epar
debilitata in operacionibus suis et collige co-
rum simul a dyascoride secundo simplicium et lege
quid scribitur de eo ab Avicenna secundo canonis capitulo
de ligno aloes et placebit Et hec dicta sufficiant
de capitulo secundo Quintum capitulum satis non ap-
paret quod mala qualitas cum ponderibus esse membra
quasdam prohibent fluxum membrorum ad membra
et licet plurime carum posite fuerint
in tercio capitulo precedente tamen hic ponentur secundum eorum contra-
que solent esse de melioribus et clariores Prima
est hec Recipe succi plantaginis succi consolide ma-
ioris ana ℔ ß farine fabarum ana ℥ j terre
rubee ℥ ß gallarum cypressi ℥ viij pulver-
izentur et inspissentur in mortario contere
cum predictis succis et compleantur ex eis membra
ante tempus principii venientis doloris Secunda in istis
ut ante tempus doloris laventur sepe membra
cum aqua maris in qua bullierit multe
galle cypressi et multo tempore Tercium Recipe aque
cineris ℔ ij farine volatilis molendini ℔
ß farine milii et fabarum ana ℥ ij pluris
gallarum quercus et pre perforatarum ℥ viij
sandalorum thuris masticis ana ℥ j ß lini
miti in mortario sicut de secundo dictum est Quartum
Recipe pluris rosarum sumach granorum mirti ca-
pillorum glandium scorie ferri ana ℥ j ypo-
quistidos calamenti pulegii hinnodactili et baccarum
lauri ana ℥ ij farine volatilis molendini ℔ j
sandali rubei ℔ ß incorporentur omnia cum
succo plantaginis et ab albumine et crin-
orum usque ad bonam inspissacionem Et de
hoc compleantur membra et hoc potest esse tercium
in mala fiat magis licet in capitulo et pre-
cedenti et hec de capitulo quarto dicta sufficiant Ulti-
mum capitulum Prima non ultimum capitulum valde
utilis potest primo quod diu stetit et fuit magis in
principio inclusive egrius quam alio tempore proptera quod
per eas distrahuntur materie que incipient fluere
ad membra ad alias partes distantes non lesas
licet ipsa diutenta et competere possit pro
tempore toto angustiam in quo materie fluctuant
et ad membra moventur de diutentibus quo licet
plura possunt dici et ondi ultra ea que dicta
sunt de flebotomia in capitulo precedenti Quarum solum hic
tangam quam magis habiliora et melioria videntur
Prima est ventosarum applicacio quam prout magis in-
cipere et ad distancia loca trahere Exemplum pri-
mum ut si flueret materia ad pedes ponantur ventose
in domestica parte carnosa tibie in dispo-
sicione sine scarificacione et in dispositione forciori
cum scarificacione et si flueret materia ad genu-
a ponantur ventose in coxa et si flueret
materia ad anchas ponantur ventose in spatulis
Et si ad spatulas distrahantur materia ad
superiores partes notum tibi est Cum ventose
longo tempore posite membris permanere debent
Aut saltem frequenter apponere et renovare
eas quod tamen est et securius Secunda in nucro
de diutentibus tum evacuacione spirituum est quod
fiat vesicacionis super membris et rubificacionis
Et primo fiat cum apposicione flammule et-
te super membro vel pistrare vel apii silvestris
vel alterius acute plante Secundo non vero ru-
bificaciones fiunt cum fricacione membrorum con-
stantium facta cum calamento et cum foliis a-
pii ranini vel foliis ficus vel elebori al-
bi pulveris euforbii cum felle tauri quoniam ca-
lide sua acuta materias de profundo membrorum
trahunt ad subcutaneas partes Tercium diuturnitas
et sollempne est cliste prout est istud Recipe
foliorum atriplicis et liliorum albi calamenti ficuum
siccarum ana manipulum j passularum manipulum j ß hinnodactili
assari peonie artemisie ana manipulum ß f
horum decoctio in magna quantitate de qua de-
coctione accipiatur ℔ j et sic addatur eis
Recipe olei de ruta olei de zizanio ana ℥ j
olei liliorum albi ℥ ij salis gemme ℥ ij ye-
ra pigra hinneti yerologodion ana ℥ ij et as-
sa fetida ana ℥ ß et applicetur totum et est valde
salubre Quartum non diuturnis et de melioribus
et securioribus et non magis gratum esset
provocare emorroydas et hoc videtur ante tempus
venientis doloris et in tempore eorum Et hoc generaliter
fieri possit cum instrumento multi fricando
multum et ex post cum foliis consolide acute secundo
cum foliis ficus tercio cum foliis apii ranini
quarto cum felle tauri commixto cum pulvere eu-
forbii quoniam emorroydas aperiunt et superfluum ...

et magna spe et fiducia sat vnicuique
tibi languenti pmittit Igitur sume omni
conditor accipe iocunda mente et placida
hoc opusculum salutare quod ego fidissimo et
constanti animo et lete vera et complacita cari-
tate composui domino patri in xpo venerando
fratri Bernhardino de religione sancti francis-
ci vnico fere in etate nostra sancte religionis ho-
nestatis et deuocionis speculo amplissimo
ad laudem dei Amen

M° cccc° xliij · 12 mensis Julij

204

Ispositio huius nobilis domine
vxoris domini anthonij astro-
sa vt presumitur esse duplex Et prima
quidem est disposicio matricis Secunda
vero est renum oppilacio et precipue
e sinistri renis que nimium parata est ef-
ficere apoplexia Prima vero dispositio est eius
matricis proueniens a mala complexione frigida
et humida ipsius Cuius quidem causa magis
assignari potest primitiua que incipit
licet non sit facta per ecem et fixa Causa
vero primitiua fuit aborsus in vi° men-
se factus vel circa ipsum ex quo multo sangui-
nis euacuata fuit propria resolucionis
et priuacionis spirituum fuit causa debilitatis
eius Sicut enim per retencionem menstruorum
inmoderatam contingit in matrice nocumentum
debilitatis et suffocationis innati caloris
in ea ita eciam augmentum fluxus sanguinis
menstrualis cum superfluit matricem admo-
litas et difficiles egritudines producit et fuit
sententia Auicenne 21ª 3ʸ tractatu 3° primo capitulo dicentem
inquit De nocumento altacionis · i · prouintu
menstruorum suppre ad defectum vel aug-
mentum parantur et ad addicionem debili-
tatis mulieris et altacionem forme eius et
paucitatem conceptionis eius et multitudinem ab-
orsus eius et ipsius partum et debilitatem
fetus cum nascitur Dixi autem primitiuam causam
eo quod illius aborsus causam existimo fuis-
se inmoderatum motum totius corporis aliquando
aliquarum et precipue matris quod valde fre-
quenter contingit in frequenti coytu et va-
rio corporis decubitu tempore expedicionis Non
tamen existimo quod ipsius aborsus causa interius
eueniens potuit esse multitudo sicut augmentum
flegmatis vel aquositatis que frequenter mul-
tiplicantur in   vtero et in tota
matrice et reliqua autem alie cause pa-
rere isti Ex quibus facile concludi potest
quod mulier ista post tempus aborsus fuit ste-
rilis et fecunda Et ex hiis facile dedu-
ci potest quod menstruorum albarum et mistorum ex-
logo tempore perseuerant a matrice per eam debi-
litatem iam assignatam nam quod per nutrimento

totius delegatur ad ipsam debilitatem calo-
ris innati ipsius in superfluitates flegmatis
propria in digestionis conuersa fuit vtrimo
debilitas talis non solum eidem propria fuit
sed fuit et epati eius coniuncta iterum
maior pars chili in flegma conuertitur
eo quia flegma est sanguis diminute
decoctus per primum capitulo de humoribus in secunda
se Et fuit hec sententia Auicenne 21ª 3ʸ
capitulo 3° ubi inquit Vnde cum multiplicatur
egritudines in matrice debilitat epar et
preparat ad hoc ut generetur ab eo ydropisis
Et ex hiis correlarie concludi potest quod
hec mulier notabiliter extenuata sit
vel humiditate generali Sanguinis et fle-
gmatis in ea multitudo non est nam in-
tricacionem eius Secunda vero principalis
dispositio huius domine est mala complexio
renum frigida et humida cum multa materia flegmatica
in eis oppilacionem faciente et precipue in
sinistro rene in quo magis contingit
nocumentum et forcius propter maiorem debilitatem
ipsius ex vsu Sententia sapientum dicentium
quod pars sinistra hominis debilior est dextra
potuit et accidere hoc propter alias causas quas
gracia breuitatis obmitto Et si arguetur
quod mala complexio renum est calida magis quam
frigida eo quia caliditatis in loco renum
intensa percipitur Igitur ibidem est exces-
sus caliditatis et non frigiditatis Cum motiuo
dominus est negando causam eo quod propter oppilacionem
nam multo tempore retinetur in parte et ebulit propter
prohibitam caliditatem efficiente mala complexio
frigida et humida renum et ipsa propria eius
cuius materialis cum sit flegmatica multa et potest
ex hoc similiter probari concedi quod hec mala
complexio est duplex scilicet frigida per eam et calida per
accidens et erit eius ipsa mala complexio
diuersa complicata ex frigida et humida et sicca
ut predictum est De autem vrina ipsius quoque
efficitur grossa et mediocris in substancia
cum multitudine sedimentis et nebule
et arenositatis alium parum et membra contigit
quando propter potenciam virtutis cum funamento
rerum naturalium capitarum vel exticco
vel alijs causis capiuntur vnde et dissoluitur
materia diuersis facies compositos in colore sba-
et cetera per Vrine similiter iparum mencium diuersi
mode autem quando vrina de alba et sba omnino
similima elemento aque contingit aut
propter nimiam cruditatem vltimatam aut propter frigi-
ditate a renibus attractam velocitatem a cor-
poribus et taliter contingit in dyabete vrinas a-
quosas educi et fortissime propter hanc causam
contingit in hac domina vrinas aquosas emitti
propter malam complexionem eandem in renibus eius acci-
dentaliter acquisitam ut supra deductum est

De hiis omnibus facile deduci potest solucio
plurium diuersitatum accidentium in hac domina eueni-
encium Primo enim clare uideri potest quod domina

ista aliquanto tempore fuit amenstruus preservata 2° quia in ea habundavit circa
mensium albarum et corruptarum a matrice
provenientes 3° quia fuit conceptione privata a tempore abortus usque ad hunc diem 6°
adhuc quia virile semen ad uterum non bene continet 7° propter quid tanta extenuacionem
acquisivit 6° propter quid frequenter in mictu
perseveret et ab eo sepe absolvatur 10°
Amplius propter quid urine ipsius quandoque quandam mordicacionem efficiat in viis Octavo
item propter quid appareat in spuma albe et aque
Nono propter quod quandoque et grosse fuit in substancia
urine eius et in coloribus eius frequenter
variate et earum sedimina vel contempta
plurimas recipiat varietates et aliquando
videantur in eis carnosas petula tubi atthomose resolucionis vel furfuree
et consimiles Rursus item patet expedit quia
dolor in spina eius et locis renum frequenter fixo permanet et plura ista similia
speculacionem sensibiliter apparere possunt Hec in
summa iam huius nobilis domine disposicionis sufficienter collecta etc. Cura Pro cura
tamen harum disposicionum licet regimine multo
accurato et pinguium sermone indigeret
tam ex rebus non naturalibus quam medicinalium sufficiencie tamen racione eius pertransibo et
propter experte rerum non naturalium Nam sat ample a viro nostre etatis viro sciencia et opere
peritissimo doctore perspicuo petro salmonensi hec experta fuerit quicquid tulerunt in mea scribi potest et utilius pertransiendum est De habitacione Itaque locum
habitacionis eius eligat ad caliditatem et
siccitatem magis quam ad alias caliditatis
qualitates inclinatum ita ut evitet moram contrahere in locis humidis ut cameris teranei set et propriis decurribus aquis
et antiquis edificiis expositis flatui venti meridionali et excellenter calliginosi
De Cibis autem eligat eos qui sunt
inclinati ad caliditatem primi gradus ita
quod omnibus cibis absolute dictis refrangatur ad ministracionem ciborum primi et secundi
et talis enim operando apperiunt opilaciones
in renibus prohibebitur carnium augmentum
et materia iam in eis aggregata sufficienter consumetur Convenit igitur panis ei bene fermentatus de simula convenienter coctus non valde
durus quibusdam seminis feniculi artificiose compositus De volatilibus Carnes pullorum columborum parvorum avium minutarum anatillorum et consimiles conveniunt ei
De quadrupedibus Carnes edi vituli gazelli et agni in quibus coquatur
feniculi aut petrosilinum vel dauci De plantis Eciam eligat Caules feniculi petrosilini
dauci ysopi mecta origanum calamenti
et similia Spinachia necnon bleta borago endivia lactuca cucurbita cucumeres
portulaca atriplices et consimiles non placent propter harum humiditatem in genere nisi cum
predictis calidis et apiis decoquantur et puniuntur ab ea De aceto Aceti non usus et aliorum
mitadenarum absque stipticitate placet et precipue
horum in quibus non maceracione reperitur aperitiva sicut hec nivenimus in vino citoniorum
in succo citrangulorum et limonum De fructibus autem evitet omnes in quibus invenitur
stipticitas cum opilacione a superflua humiditate et frigiditate provenientes sicut in pomis castanea sorba citoniis et similibus
Omnis autem ciborum preparacio cum speciebus
aromaticis et precipue cum croco cinamomo
galanga nuce muscata aniso cardamomo
maiori et minori spicanardi et consimilibus
placet in et hec de cibis dicta sufficiant De
Potu Potus autem eius sit vinum album
et subrubeum subtile mediocriter fumosum
et dulce aromaticum et suo stomaco conveniens
secundum eius consuetudinem Et si reperiri poterit conveniens secundum
eius consuetudinem purum his condicionibus limitatum melius est quam si fuit alterius liquoris admixtum vel aque Et hec de potu dicta sufficiant
De exercicio hoc nobilis domine dicendum est Non
competit ei exercitum et licet corpus eius sit
in mundum magis tamen non inclinatum sequitur notum ex dissolucione et motu materie
ad inferiora quam sumatum ex resolucione
consequente extraneum ipsius Et in tamen mixtam humidam substanciam pertinet Autem ut conare abstinendo omnem eam que movere habeat omnem
materiam ad inferiora sicut est coitus usus
balnei excercicii et diureticorum multorum
18a 3° [illegible] sit inquit Et prohibicio quidem
causa debilitacionis est dimissio motus
et coitus et odire balneacionem pluriam
et declinare ad quietem et tranquillitatem
plurimam Ciborum autem replecionem in genere
evitet ne superfluitates augeantur prima
in digestionibus et nimie multiplicentur in partibus
Et licet corpus indigeret cibo nobilis quantitatis
non tamen est ei conveniens cum iam superfluitatibus
notabiliter sit repleta Et notabilis imo illud
vetus ypocratis afforismus 2° Non pura
corpora quanto magis nutriuntur tanto magis
leduntur Cibus igitur eius et potus debet esse pauce quantitatis et multe nutricionis ut laudabiles carnes vitelli ovorum brodia
mediocriter pinguia et consimiles Accipiat autem corpus quantitatem quam sto sine alia gravitate vel gravitate tolleare possit
De potu similiter est eadem racio dicendum De
sompno autem eius permittendum quod
mensura eius esse debet parum distans
a naturali mensura sompni tempore suo
sanitatis consueta Dico autem naturali ad quem
natura naturaliter non studiose incitatur Dico autem consueta horis suis ut in mane et post cibum in me-

ridie contra limitata in mestibus in quibus oportet
naturam dormire indiget autem longa dormi
tione ut materie superflue convenienter digerantur
et expulsioni preparentur Vigilias autem nullo
modo laudo in ea Et caveat dormi-
re supine et ipse cum vestibus premine et loco
rerum stricturam facientibus nullomodo cum fa-
ciat accidere calorem et dolorem in renibus secundum 3um
canonem primi 2o in fine Postremo autem letari debet
et esse iocunda et passiones anime tristitiales sum-
mopere vitare Et quia secundum quosdam coitus exponi-
tur animalibus passionibus propter delicias ab anima
in eo perceptas dicendum autem quod salua semper
pace audientium. Vir eius raro cum ea coi-
re debet et ipse si in tali actu mulier ista de-
bilitari solet coitum et oti debet pure eo quia
satis natura strata est et marcefacta Est etiam
observandum ne coitum multum vtatur quia ex
eo velociter debilitatem incurrit et quia debili-
ter ex eo accipit Corpora et strata hujusmodi a
coitu supple multo velut ab inimico sibi ca-
ve dicit Galienus et maxime corpora illa subtilia
sunt et macra et convalescentes et debiles
a coitu saltem multo abstinere debent secundum almana-
ca destinatum coitus Et hec de regimine corpore
rerum non naturalium sucincte dicta sufficiant

Regimen autem eius ex parte rerum media-
nalium est in quibus capitula dividendum Primum
erit de evacuationibus vtilibus vel particularibus mi-
norativis Secundum erit de diversionibus oportunis
3um erit de digestione materie Quartum erit de eradica-
tione materie 5um et ultimum erit de confortantibus
apparatum renibus a materia Primum capitulum completur

Ad ministrationem flobotomie saphene si indebite
opportuna dicto autem cum dispositio est mala
complexio renum et matricis ut si fuit sanguinea et
humida cum materia flegmatica dominante Et licet ita sit
contingeret tum materia in toto corpore et vires et ma-
teriam queciam fuit tunc ministeri possibile quod
conveniente esset flobotomia predicta licet henrz
ipsam aliquantum suspectam propter extenuationem
que in consequitur Si non propter aliquam
causam accidit videtur esse nutritum flobotomia in dieta
tione supradicta a dispositione renum magis quam matricis
fiat flobotomia de basilica sinistra propter vim ex-
hauriendi sanguinis 3 iij vel iiij secundum discretionem
Neque ei scribit de flobotomia partis patienti contrariam
dicendum cogitari materia non est in fluxu ymo iam fe-
ia tota fluxit Si autem apparet flobotomia non
esse conveniens solvatur venter cum medicina solutive
mixta a reune et amarice cum iucte quod leas
sit contra hoc Recipe benedicte simi 3 s. electuarii indi
dyasene ana 3 j. detur in potu in aurora cum
3 iij aque calide matricarie vel artemisie
si fortiores queruntur Et si non apparet ali-
qua signa commixtionis calide vel incheri-
etur et exhibitione benedicte solius ad electuarii indi
propter hac et intentione pille de stecolacia
descriptione Mesue et pille de yera constantina et tu
compositum et collige Secundum capitulum completur

Diversiones autem que complent 2um capitulum
possunt esse ad instrumentos provocatum renum
que ponuntur in suis cibis iuxta sinam Avicenne
18a 3e in fine et oportet ut ponantur in cibis
eorum cardi et sparagi et ipse campestris
cum aqua ciceris et oleo citanni Et diuter-
ret has materias aptos emorroydarum
si non concedet casus quia si fuerit tumentis
et esse aperiantur cum fricatione cum folyis fici
vel cum pulvere artamite vel cum felle tau-
ri 3o item divertatur materie ille prefricationem
spatularum et natium Et 4o cum ablutionibus
pedum factis ex decoctione artemisie mat-
ricarie assari mellisse origani et silium
Amplius et ultimo diversivum est optimum
est provocativo vomitus qui sufficienter materias e-
vacuat a renibus et ab extremis partibus
ut collidum est 4a primi capitulo de summa unitum quod
affert vomitus Secundum vero capitulum completur

Propter ad ministrationem digerentium que materias in reni-
bus et matrice conveniret ad equationem possunt
de quorum numero est syrupus acetosus compositus oximel
de squilla ubi apparet fixam et magis materie
resistenciae esse de scribere autem ego sic Recipe
syrupi cum acetosi 3 j syrupi de bisanciis 3 s. aque
artamisie eupatorii et endivie ana 3 j
misce et detur in aurora calidum Digerunt
etiam materias confectos et electuaria apparata
et confectio de seminibus descriptione Mesue in
antidotario et confectio de lacca De electuariis
Non sunt sic electuarium de ligno vel electuarium de abra
et multa similia que ab auctoribus hic inde
collida sunt Adiuvat et digerunt multa
medicamina cibalia de quibus dictum est in
regimine predictos Adde et quod materie diges-
tionem efficere possunt balnea semicupia
dicta in quibus infundatur usque ad venes
aut illa que a sapientibus encatisma-
ta nominantur in quibus stare debet patiens de
decoctionibus factis ex artemisia mellissa
matricaria origano assaro calamento pulegi-
o et savina et nepita que inter alias plan-
tas in secretum innatum optulit Ex quo
et decoctionibus suffumigationes prefiora fi-
eri possunt per tragettorium vel sine illo et in
consideracione Quartum capitulum completur

Que vero materias a renibus et a matrice era-
dicando educunt de fortioribus sunt sicut
pille fetide pille de oppoponaco et similes
De lenibus vero sunt sic pille de yera constantina
pille de benedicta Et de electuariis sunt si-
cut electuarium indum et de apparatu est benedicta
que renes et matricem mundificat Et so-
leo ego ita describere Recipe benedicte 3 s. agari-
ci 3 s. dragagantum granum j exibeatur
totum in potu cum 3 iij aque sparagi vel
artemisie Si autem emitaret patiens me-
dicinam liquidam exibeatur et medicamen
pillarum Recipe pillarum de oppoponaco 3 s. pillarum de
benedicta et de yera constantina ana 3 j conficiantur pille

vij cu electuario indi et exibeat in auro-
ra et obseruentur sup eis condicones
in solutis ut supius dictum est Si aut
mas aliquas particulares amerite educe
conueniens est sessio fca in aqua calida
de decoctionis sauine assari artanite ru-
te et similiu et si fortiori a mee educti-
one opus est administre pessarium
figure digiti minoris cu filo pendente
compositu ex croci artanite ana ʒ j oppo-
nac ʒ j fell' tauri ut initiu quantu sufficiat
incorporentur simul et fiat tastalia ut se
applicentur In te oportuno cu inunctione
coru cu oleo de croco in quo conteratur
gnu j musci et teneatur p media noc-
tem et e de membris nobilioribus quas
in tota mea etate repire potuerim :
De hijs uo que matrez excellent confortat
solet ee sicut muscus et ambra doro-
nici mellissa corrigia cardamomum
et cassia lignea ex quibus fiat suffuga-
cones sessiones in unctios et similia
De hijs uo que confortat renes sut sicut
dactuli citonia bolo armeno mastix
et ulr oia stiptica caida in dispositionibus
renu fris et fra in calidis et spes lactis
sicut caprinu camelinu et ouinu inu-
dan Auic sta ʒ v ca° ro du nigra ad-
ministret lac camelinu et ouinu Ulti-
mu uo captlm de hijs que confortant
matrez p sepius oplet multis mistis
de quorum uno de simplicibus e pulvis
matricarie item pulvis mastic It pul-
uis bethonice arthemisie cassia lig-
nea mirra daucy balsamita et sem
eius et planta gariofilata dicta de q-
ru alto dari dz ʒ j cu aqua decoctio
matricarie arthemisie rute et bethonice
hec em omnia cu hoc q excitat supflu-
as humites matris et confortat ipsaz
De compositis uero sut sicut tiriaca
magna metridatu theoridu yperis-
ciz et anacardiz et confectio alchekegi
quaru quelibz excellet e laudata n
solu ad excitandu matris supfluites
et confortandu eaz sz et ad ipaz fica-
endu fecundaz et facile in pgnadam
et ppe si detur ex alto illorum ʒ j pluri-
bus diebus cu aqua decoctois rasure e-
boris Est n conueniens ad impgnar
faciendu zi ʒ v tria pro d regimine
in pgnatois De hijs uo q confortant
extra adhibita matrez sut velut iur-
cos suffugacos encatisinata pessaria
et similia Itaqz suffumigiu bonu e con-
ferens ad hidropites et retoites matris
et sterilitatez inpgnacois potit ee tale
Rx ʒ j storacis calamite ga-
lie muscate sandali assari nepite lig-
al' an ʒ iij gallarum cipressi an ʒ i s fiat

horu om p se subtil' pulvis et effu-
datur sup carbones ignitos et fumus eius
recipiatur in matrez p cannula concauaz
cuius una extremitas imponatur anterio-
ri matris Reliqua uo latiu basem-
his velut tuba supponatur vapore a pul-
ueribus ignit elevato Ex quibus etiaz
medicinis tale cu ingredientibus
fieri pnt decoctos quorum vapor intus
in matrez recipiatur p cannula in pdcaz
Silr et sedeat paciens in decoctom
pdcaz genitalia oia infundendo i ipaz usqz
ad umbilicu Itm encatisma ab antiquis
nominatu Tales em mene q plures
et pdict uo inuo elegates recipiunt ut
muscus ambra spicanardi origanum
anetu foliu cordumeni ysopus et sati-
rionis due spes et plata menitano-
minata et e ameos i uitate De hijs
aut que in unctoribus laudantur sut sicut
oleu de neriden oliu d musco oliu d
keiri athia oliu d lilio oliu d sansuco
et oliu de croco Reliqua uo p te collige
si potis De hijs uo renes confortat sut
sicut confectio sclite noiata et confectio alche-
kegin spes trifere os excludo opiu ab
eis In pcedenti et tra aliqa elegatia
de confortatibus renes tacta sut et proprie
spes lactis z s de quibus scribitur ab Auicenna
sta ʒ v e° c du iquit et ad ministret i
eis lac camelinu et caprinu et ouinu
Nam ipa confirmat renes et agregat
eos et consolidat eos Et lacti quide
ouino n e par sup me i egmbus renu
pp debilitatez et ppe cu in eo miste
quod e sut bolus armeng Itm mede et
renes aliorum aialiu cu alijs ab et p
miste cu eis phibetia si mer cursu
ad renes et e multu iuuati hec ad
laudez dei oipotet dicta sufficiant ;
Deo gratias Am

Emplastrum utile ad sedandum omnem do-
lorem aquarum cu puementen

Rx oli onfancini lb s cere ʒ ij uitellos
oui nro octo oli rosaru recentu ʒ iij
coquatur ola aliquadiu simul in sartagine
d in p mittatur tepefieri te go supponit
uitelli oui cu cocleari sup cineribus
parua caloris vehemnt agitado pistillo
in cortitur pulvis amuli de ordeo ʒ iij
et tandem si addatur aqua sollempni agita-
cone inuicez fca Et si uel' ipm emodi-
nu mag effice si adde butiri recentis
ʒ ij bdelij mol' et sibaltidi ʒ ij et lento
igne coquatur in olla ʒ sepe diuaisse
usqz ad consumptoz ipius Ratio q medica-
men e efficacissim ad laude dei Am

15

Abil' huane nature spa
go mitis qz lapsibus pmp
tissima zem mechi mag
speculatore dignissiaz mip
obtulit Vir eni quidam
de hys qui nostro latio
florentissimi Spectabilis
miles legumqz pericia & phyce medio
crit erudito ollio no nomine pmit
omiltando est Videtur plurimis acci
dentibus et difficilib molestari primo
i operonib actuu cognitiuaz ul' morali
uz qui ipe tardio apphendit ea que p
operatoz apphensiuaz celerit apphede
solebat Silr et no est bn dispositus i opo
nibus ymaginatiue potene coponendo
et diuidendo Et adue forcio qin medora
lia no conuenient retinet nec diu Sco
molestatur et vir iste sompno pfundo
aquo no nisi excitatur Etiaz i dormi
endo sopnys corruptas fantasias re
psetatib agitat Et ad huc lz raro tn ti
more excitat a sompno Tercio i visu
eius nocumtu pcipit diminuto no le
ita q no nisi cu magna difficultate
legere pot Quarto In oculis suis mi
titudo ppetuat aquositat ita q qi sep
madefacti sut Ex quo pcipit lapsus
cerebri ad humiditatez et qin vetera
e multe aquositat pncia qua facere so
lebat Quinto molestat debilitate di
gestiue stomaci Sexto vir iste qi pri
uato e operacoe olfatiua Obiecta eiz
odoralia aromatica ul' fetida fere n
pcipit Septimo vir iste in operonib
motu pgressiui manifesta pcipit le
sionez et lapsitudie i tm q genua eius
no uident hre potenciaz sustentadi co
nenient corpois molez Octauo i ste
vir iste molestat fluxu emorroyda
li bis ul' ter in mese Nono adu v
iste pcipit pulsatoz in pte sinistra
cordis sub mamilla qua dic ee tre
morem cordis cu aliquali grauedie
in anhelitu Decimo ingenti moles
tat accidente qd e multe frigitat sesao
in toto genitali mebro et max e i bur
sa eius ita q ad venereu actu valde ra
ro et difficult' incitat et ipm no n az
mag difficult' comple pot Quedaz
itm acti a i eo apparz q tam radice
istoz acciau pdictoz dependent Et
in stra vr ee dispo huig viri pdic
tis x. accib oplicata q oia sm absti
sioz veloit' fiedaz intelligeti facile
manifestat Capitlm zm de inuesti
gatoe causarum et diuisiti pdictoru
accidetiu De inuestigatoe cuius egritu
et accidau oz aut parump cotemplari theo
rice in caus pdictoz accidecu anteqz cura
conis instra ponat exprimat In operi
bus enim prius quidez corporu dispostao
et accidau cognicio haberi dz deinde et
salubriu causarz mueco primo cognu. qo
nio enim instrat curonis ul' pseruacons
eligi et cognosci possunt sine pcogni
cone causarz egritudinum et accidenciu earu. Opz
aut fundamentu hic accipe q oim p
dictoz accitiu vna et suffns ca e ma
la coplexio frigida et humida in toto corpe hg
viri multu aucta hoc aut facile ex
pluribs signis deduci pot Primo quidez
ab inherentib sibe quia pcactu in
quantz pte eius mollicies repitat et
frigiditas et licet sit remissior qz hum
iditas lapsus enim huig viri ad humidi
tatem magis e qz ad frigiditatez inclinatus
qd apparz ex uehementi omiz partiu corpis
mollicie & remissa in eis rubedie car
nositatis augmto cu magna ipig mol
licie ex pluribs alys nunc resecandis
Iteru pdictus lapsus demrari pot p signa
sumpta ab operonib Primo quide virtutis
pulsatil' quia pulsus e mobil' et tardus
licet enim humiditas hcet arterias redde
molles multitudo tn eius indisponit
ad motu vz in palisi Et e primus pp re
missaz caliditatez & aucta humiditatem
Et pp hoc no e velox sz ad frequcia inclinat
Cu enim virtus sue necessitati p magnitu
dinez et uelocitatez no sufficient sat
faciet supplet cu aliquali frequcia Apparz
et hoc pcipi posse p nocumtu anhelitus
huig viri qd in ueritate e anhelitus
copmiet hac dilatatoz impedie Et
ex hoc fundamto iteru declari pot causa
altius accident s' motus tremuli cor
dis Virtus enim recopensas nimietati cordis
no pot facere dyastolez magna pp ipius
debilitatez et inobedienciaz quae hu
miditas augmtata lassitudinem facit
in ptib mobilib cordis accidit motus
tremulus cordis quociens enim virtus
mouet cor ad dyastolandu multa hum
iditas et eius uapor impedico motu
lapsitudine et debilitatez qua facit e
causa motus tremuli cordis Et e acci
dens ualde uerendu et pp e si pseuera
ret bn qlz motu cordis tremulu
continuu caueat ne subita incipiat
morte zo pt mo de signis pnosticatiuis
egritudines Et ad huc et zo mala
coplexio frigida et humida corpis declari pot
ex multo et pluro sompno q reducit
ad operacoes aiales Et itm hoc apparz ex no
cumto moraliu virtutu contingente i hoc
viro cu difficultate enim apphedit et
ymaginat et memoret vt s declaratu est

Constrictio Multa enim humiditas comprimendo
membra anhelitus z tn anhelitus constricti magis
inducit patienti cu dilatacione organa anhelitus comprimit

Insup et tal' mala ɔxio ab opone appe-
titiue stomaci cognosci pot qm appe-
titus e a multa hu^{m}idi^{te} sopitus siue p
oppilacoz a ma^{a} tali cadente in iuo re-
uersiuo oris stomaci p que descede deb
aial' spus a sexto pari neruoz cerebri ap-
petitus excitat^{us} sitr et ex diminuta sto-
maci digone excessu frigidtat 4 hu^{m}idit^{te}
deduci pot tarde em et no nisi logo t^{e}
digerit et fluctuat in eo cibaria ita
q^{d} corru digo inuetosita^{tes} pmutatur
Pterea pdicta mala ɔxio denudatur
fatale ex noticia et opone gnatiue po-
tencie que in eo diui
s diminucionis quia paru appetit et
minus potest in opacone venerea ^{q} po-
tencia trāsmutatiua sanguis in sperma
i opone sua corrupta est etiā debilitata et
expulsiua vasoz semmaliu qz semn ef-
funde no pot nisi cu tpz longo et cu
labore magno s^{z} h^{o} omnia ordinat^{z} ope-
nibus vegetatiue potencie Et rursus
itm aug^{tu} frigi^{t} 4 hu^{m}idi^{t} pulare de-
monstra^{z} ex signo noacuo i motiua
potencia hui^{us} viri apparete siue mo-
tu pgressiuo qntu ad tom corp^{us} siue p-
ciali mebro ut capit^{s} qd' no bn subsi-
nere pot brachioz et ne dii quoz mo-
tus ad omis deras posicionis q^{z} i vid h^{o}
ualde diffical' Et uide^{z} hac dispone
in h^{o} viro no so^{m} ee a t^{e} ɔetaz s^{z} a pmo ge-
neraconis maculatam Refert n gem-
torem cu in tali pte etat^{is} i qa ipe nunc
constitutus est neruoz fite 4 hu^{te}
cu mag^{a} debilitate fuisse molestatu
Et ad huc fitatez intensaz i mebris
genitalib^{z} ualde magnifice fuisse pas-
su p qd' e h^{o} viri eg^{ro} hereditaria de-
nominari pot 4 e peyo' q^{z} si eet a t^{e} pa-
se ɔcta aliis parib^{z} Adde itm q^{d} loga
et freq^{ns} euacuac^{o} emorroydaz huc
viru pdux^{t} ad costlez dispoz magnifice
augmetada Omis ez euacuatio i^{te}
siue mag^{a} a logo t^{e} durās pducet ad r
lapsitudinē et debili^{te} mbroru motiuz
et destruccoz inati calor^{is} 4 aug^{tu} fitat^{is}
p qua diminuit^{z} 4 corrupit^{z} opoes
mebroz ut 1^{a} 2^{y} ca^{o} d' ascite Seq^{o}
ru omi fudato ia manifeste app^{z} q^{d} h^{o}
viri dispo e mala ɔxio fria 4 hu^{m}ida to-
cius coris mal' que cu ia uadit m^{g}
in capite stoco et mbris genitalib^{z} eius
ut ia deductu e App^{z} 2° q^{d} egri dispo^{o}
cu suis accidetib^{z} e ualde uerenda s^{z}
s^{e} 2° q^{d} ad eius curaz cito ipse pperadu
e Et s^{e} 1° q^{d} cura accid^{tu} pdcoz vana
esset 4 pauce vtili^{ts} siue p mutacoe eius
ad subtraccoz frigitat^{is} 4 hu^{m}i^{t} mal' d' q^{a}
dtm est Seq^{z} 7° q^{d} nra h^{o} vi fudai dz s^{e} de-
bito regie instato multu acciate et discrete

pres no naturales 4 medicinales ut n^{r}
seqmi^{z} Particula 2^{a} hui^{us} tractat^{us} de ɔ-
uenienti regimine h^{o} vi' pres no nales
cuius capim pm eit d' hitacoe et loco s' ɔ-
uenientib^{z} Quoniā hui^{us} viri dispo
ut appuit in pcedeti ca^{lo} e lapsus ad fri-
gidu et humidu notabil^{r} intensa ideo indi-
get regimine reductiuo ad dispoz meliore
quod p ɔtraria fieri dz q^{o} locus ubi hita-
re dz eligendus e ad calitatez 4 siccitate
declinis S^{z} h^{o} regimine huic viro no n
cu magna diffic^{ulte} exigi pot qm ipe
p magnas vtalie distolias oratorie
digni^{te} ul' offico diulsos orbes et loca
uecto cogi^{z} pambulare quiqd tn con-
gat eligat s' hitaculu a vēto et cpsbq
aquaz elongatu Et caueat moram
contīne in hitacul' antiq^{o}z edificiorum
4 ppe purulēta humidite corruptoriuz
et frate mag^{a} p qd' eligat locu satis
ɔnt' ornatu et munitu i q^{o} et ignis
attendat^{z} no ex carboib^{z} s^{z} ex lignis
abietis quercu lauri pomoru iunipri
et cosliuz In q^{o} et sepe suffumig^{o} cu
puluē storac^{is} calamite sup appo pru-
nis ignit^{is} aut cu landano thure lig^{o}
al' sandaraca colofonia resina bene-
dicta ul' cu troasc^{is} istis Re galie mg^{te}
landani electi añ ʒ j s storac^{is} calaite
ʒ vj ligni al' ʒ j baccaz lauri ʒ iiij pul-
uis folioz cipssi ʒ v pul^{z} oia psit et
in corent^{z} cu succo folioz lauri 4 fiat
troasci ponder^{is} ʒ iij q^{s} potit secu por-
tare suffumigando ex eis camera veste^{s}
caputeos et birreta Sili^{r} et qntum
ad annexa stat vestib^{z} i nocte ɔ^{nter}
cectus v^{o} 4 ad huc caput i estate eius
pellib^{z} suffult^{is} 4 dossib^{z} vaioz a' pel-
libus vulpinis ɔnt' tegat^{z} Frequenter
pomu istud die noctuqz i manibus odo-
rando teneat Re cu ʒ s maiorane
rosmarini sticados folii añ ʒ j s ab^{e}
oiental' ʒ s musci ʒ s storac^{is} calai-
te landani añ ʒ j s dissolua^{z} h^{o} duoi
vino aromat^{co} et fiat
pomu ut dictuz est Caplm 2^{m} de
regimine eius p exercitiu Exerci^{m}
equestre et melius pedestre s' ɔtinu-
suu eet qm ipm est calefactium et
incisiu consumptiuum insensibl^{r} 4 sensibl^{r}
verit q^{d} cor^{a} plena ma fria et humida
multa no sine suspcone excitari posset
nisi pcauauet^{z} qm ex motu me in
fluxu poneret^{z} ad mebra a' ad capu^{t}
stoci i genitalia et nuos Id cco exerci^{m}
qd' nunc ei adminstrandu est dz ee leue
gradacio et suauit' ambulare a' passi-
bus lent^{is} p vna hora mcede Et melius
eet loco exerci^{o} ut ministrare^{z} s' fricacos
ad extmas p^{s} incipie^{ndo} a capite ... usq ad pe-

des et a biguinibus usque ad os 3o a spa-
tulis usque ad nates cum fricatione conveniente
usque quo manifeste rubeat Et post initial-
lem hore post illud pectine caput eius a
sursum in deorsum et econtra a dextro in sinis-
trum deinde cum pannis mediocriter calidis con-
fortari licet suaviter et non violenter laudo
autem ego hoc tempore magis quietem quam exercitium
usque quo evacuabitur ut in 3a parte la scribetur

Capitulum 3m de regimine eius per somp-
num et vigiliam Propter iuvamentum
quod acquiritur ex longitudine vigiliarum
que corpus excitant et calefaciunt magis
quam infrigidet propter motum corporis qui est causa
quam sicut sompno quieti attinet ita
vigilia motum ut apparet 2a primi capitulo de
hiis que proveniunt ex sompno et vigili-
a Ideo huic viro convenit magis intendari
ad augmentum vigilandi quam ad sompnum pro-
lixum et eius perseverantiam propter quod laudo
quod vir iste non tenseat in nocte sex horarum
spacium aut septem ad plus Et melius est
ut ipse nullo modo in die dormiat nisi gratia recupe-
randi sompnum quem contingit perditum esse in noc-
te propter occupaciones mundanas De modo
autem dormiendi ponuntur aliqui canones
Primus canon est quod numquam exponat se ad
dormicionem post cibum nisi transiverit ad minus
hora una cum dimidia Secundus canon
quod incipiat primus dormire super dextro latere
deinde revolvat se super sinistro in 2a dormi-
tione lz maiorem moram continere debet super
sinistro quam super dextro propter tremorem cordis qui
ex tali decubitu intendetur 3s canon
quod dormiat capite competenter elevato et nullo modo
declivi Quartus canon quod omnino caveat
a decubitu resupino talis enim preparat ad re-
malas egritudines scilicet spasmum epilensiam pa-
lisim et nocumentum anhelitus et maxime in homi-
nibus preparatis ad hoc in frigiditate et humiditate
et multam materiam replentem nervos habentibus
et in hoc viro Quintus canon quod fugiat
dormicionem super ventre licet inducat ali-
qualiter fumare ad digestionem stomaci decli-
nat tamen materias ad ventrem et medium cerebri
et consequenter ad oculos unde facile incur-
ret reumatismos cecitatem aut debi-
litatem visus ad quam notabiliter est preparatus prop-
ter quia nocumentum visus in eo notabiliter augmen-
tum et lesum lesione diminucionis et corrup-
cionis ut in primo capitulo declaratum est Sextus
canon quod iste vir in dormicione quantum potest
evitet agitaciones revolutiones de latere in latus
et precipue propter sompni interrupcionem in modo autem geste-
di se habeat secundum figuram iacendi aut sedendi
secundum debitos modos superius tactos Ca-
pitulum quartum de accidentibus anime
Moditus excessus in aliquali iracundia et per-
nare aliquantulum in passionibus anime vocem ex-
altantibus esset huic viro valde conveniens
talis enim motus resolucionis et consumpcionis
disponunt humores frigidos et humidos dummodo
non superfluat inducentia leticiam sed conveni-
unt ut sonus organorum et tubarum et oratorum
fugiat passiones gravantes angustiam
et tristiciam anime quoniam extinuant corpus a
naturali consistencia ut 3o tegni Capitulum
quintum de inanicione et repletione In hac
re non naturali medium tenere oportet ita quod
ad nullum extremorum inclinetur licet in parte
comedendo et prius bibendo sit ei data
licentia amplior quam replendo Circa modo
autem comestionis observet hec documenta Primum
quod numquam accipiat Cibum nisi cum naturali
appetitu incitante ipsum ad hoc Comedere
enim sine convenienti appetitu disponit stomachum
ad abhominationem que est ciborum corrupcionis
causa Secundum documentum quod comedendo optima
masticacione deglutiat et potum paulatim
Qui contrarium facit odit vitam suam 3a primi
Tertium documentum quod non multa mora protrahat
in assumpcione ciborum nec secundum cibum sumptum
digerat antequam ultimum recipiat et ita cor-
rumpatur totus Quartum documentum quod non acci-
piat cibaria plura et diversorum saporum in
uno prandio vel accetosa cum dulcibus Quintum
documentum quod vitet cibaria in substancia mul-
tum disparia cum cibis subtilibus cum grossis viscosis
et fluxibilibus Sextum documentum ut evi-
tet cibaria composita cum levibus et ventosabilibus
fiat quod levia non super iaceant sed preponantur
7m documentum quod discedat a mensa cum
aliquali appetitu sed non cum stomaco fluctua-
te propter nimium potum seu cibum Capitulum
sextum de electione ciborum et potuum Iam
non videtur instare tempus ordinandi regimen huius
viri ex parte ciborum et potuum Et quoniam hu-
ic viro fienda est subtractio materiarum frigidarum
et humidarum ut patuit in 2o capitulo precedenti
Ideo dicendum primo quod hic vir non est regendus
regimine ciborum precise cibalium tales enim
cibi sunt operantes solum a natura non convenien-
ter calefaceret et excitaret quantum opor-
teret Verum ipsi semper sunt commiscendi medicinis
cibalibus ad calefaciendum et siccandum notabiliter inclinati
licet enim corpus non indigeat regimine pre-
servativo vel reductivo solum sed curativo
precipue quod per contraria fieri debet Ita quod potus huius
viri esse debet ex frumento debite messis factus
et plus fermenti et salis recipiens quam communis pa-
nis et sit unius vel duorum dierum ad plus competenter
coctus absque adustione precipue propter quod panis
azimus humidus et non bene coctus evitari debet
Et propter ideo si vir iste sepe utetur pane biscoc-
to et precipue artificiato cum seminibus feniculi vel ani-
si et similium laudandum esset Et gratia huius omnia
condimenta pastillia qualiacumque cocta et preparata
dimittere debet De carnibus dicendum primo quod con-
veniens esset et comedere carnes de volatili-
bus domesticis ut carnes pullorum omnium quamque

preparatione coctas et specie et frequentius assatas quam elixas tales enim carnes nec substantifice nutriunt magis cum bene digeruntur qualitative tamen nimia humectatio alterat et specie quando coquuntur cum diureticis calidis et siccis ut feniculo petrosilino serpillo cinamomo mace et aliis. Conveniunt enim ei inter certa carnes columborum pullorum inplete penatorum diminuto pariter perfecte corum mortem consuete tales enim caliditer corum et siccitate celebris invenis et omni lapsu fluxo in alii et in alii. Sunt ei Pulli et columborum dantur in cibo illi cuius corpus evacuatum fuit a sanguine aut infrigidatum ex longa egritudine 2° continet cap. 69° unde licet omnium columborum carnes conveniant maxime tamen silvestrium de quibus apud simpliciter dux erit oppinio. Quidam enim credunt per tales intelligi debere magnos columbos in turribus habitantes magna voce murmurantes et plurimum arboribus nidificantes qui nominantur palumbi in mensa specie. Alii enim dicunt per istos intelligi debere columbos quantitate sui corporis minores domesticis et perdices in volatu suo levissimos qui rubos habent pedes et raro pariunt in turribus et turribus habitantes. Et hec via teneri debet quia melior et verior. **Carnes vero anatum** non placet in ideo dimittantur generant enim superfluitates multas et fastidium stomaci 2° almansoris cap. x.° Similiter carnes anserum silvestrium et domesticorum evitari debent sunt enim difficilis digestionis et humore generant satis humidum et grossum. **De silvestribus vero volatilibus** laudantur carnes fasianorum et perdicum propter laudabilitatem complexionis eorum et quia generant sanguinem ad excitandum propter ... et propter cordialitatem que inveniuntur in eis et propter eandem causam omnium avium carnes silvestrium que cibum sibi queritant et venantur cum volatu et labore magno laudabiles existunt tales enim ex mediocriter a sapientibus ponuntur cardelli philomene alaude et passeres et Reliqua vero preter istas dimittantur. Conveniunt que multum habundant apud siculos et francolini quorum copia est apud ... Et starne que multum habundat in dyocesi aquilogensi sive per starnas animal specie distinctum a perdice intelligas sive perdicem utrumque eorum eiusdem complexionis scribitur. Et ideo tales utiles sunt huic viro quoniam caro perdicis auget sanguinem valde et conveniens est si ea utantur convalescentes cuius corpus fuit infrigidatum et sanguine diminutum 23° continet cap° ... alleto et eadem ratione laudantur phasiani ut dictum est quoniam caro eorum est melior carne pullorum 2° can cap° de diraganti. Caro vero volatilis quam lombardi dicunt quaqualam

Greci autem urtiginem dicunt et Ianuenses vocant schiscialaz raro accipi debet quia generat sanguinem humidum et ventosum et sua pinguedine faciet lapsitudinem in renibus et nauseam in stomaco. Et ideo usus eius sit pauco et aromatibus condita. **De carnibus quadrupedum** laudantur capitine propter mel ... complexionis eorum ad levem ... cum augmento siccitatis. Bone etiam sunt vituline. **Carnes castrati** et specie valde pinguis et ... valles multi dimitti debent licet in ... collige carnes castratorum videantur perfecte carnibus vitellorum ... quod intellexit de hiis que dicuntur in climate vel regione magne caliditatis et siccitatis qualis est regio yspanorum unde ... fuit in cordubensis ut in ... Similiter et intellexit de castratis qui nutriuntur plantis calidis et excitantibus ut mellicoto ... tripholio ... et similibus propter quod et carnes castrorum in montibus ... nutritorum et in ... propter caliditatem et siccitatem a nutrimento acquisitam ita collaudari dicunt sicut carnes ... frigidis et humidis multas ... est. Caro vero agni propter excedentem humiditatem eius non habeatur in usu nisi raro et cum speciebus et aromaticis calefacientibus et excitantibus condita et adhuc convenientius est ei assata quam elixa. Caro vero domestica porci recentis omnino dimittatur generat enim mollitiem in renibus et cerebro et ... **De quadrupedibus silvestribus** conveniunt ei ... carnes silvestris porci tamen raro et in pauco usu et meliores erunt ei carnes ... pinguedine ... et specie condite cum aromatibus et plantis calidis et siccis. **Caro capreoli** est ei valde bonitate sui nutrimenti levis a superfluitatibus expurgata. Specie enim inter silvestres carnes melior existit et sanguis ex ea generatus paucas habet superfluitates 2° almansoris cap° ix°. **Caro vero leporis** licet ... est ei pauce humiditatis et multe siccitatis quod conveniunt in ... eius et licet ratione remisse caliditatis non videtur ad usum ... super ... vino ... artificialiter prepararetur cum pipere croco zinzibere et similibus erit valde conveniens ... enim per ambas qualitates adversabitur generationi flatus. **Carnes vero cervorum** quorum magna copia est apud romanos et in usu habetur ibi non est multum ... et specie cum aromatibus condite. **Caro aucti** omnino reprobanda est. Alie vero carnes silvestres non sunt multum in usu abstinendite a nobis propter grossitudinem ... et remissam caliditatem sanguinis generati ex eis. In summa enim omnium animalium carnes a medio in specie sua multum elongate per augmentum ... melius erit ei

salite et assate q̃z elixe Vina nō ꝑpter
satire legis reuerentiaz nō l3 ꝑpmicedere
carnes ddm pmo grat qm omiz piscium
vsus ꝯphandꝰ ē et ꝓpe mqũte multa et
melius ē vti salitꝭ piscib3 q̃z recentibus
et in olō frixis ul' assatꝭ q̃z in aq̃a elix-
is Sunt tn̄ pisces mīg ꝯntes eligendi
s3 illi quorū ꝯxio caliditate et siccitate ꝑ
vicinior est et corꝑ sub a duricici · de
quorū nūō elegantores s' carpiones
in comitatu veronēsi brixiensi habū-
dantes Sꝰ et s' torrētine fluuiales
ul' pincipio mar' vicine sicut in ext̃-
mitatib3 actaß et padi mare attigēti-
bus Silr̃ et et pisces aly naioli nominati
de quorꝫ nūō et ꝓpere solis semilunare
figuraz i squamis eius hn̄s Gnāz cō-
ueniunt ei more dicto luci in aquis ꝑ
nō limosis inuēti Et alii qui nominatꝫ
capedani Sturiones et temali boni
sūt et orade De maritimis s' rubi ꝑ
menele sardelle & aly oms solidarū
carniū inueti et in mari multi altimo-
sitatib3 & a Ciuitatib3 elongati Con-
chilia et ostracle quarꝫ ꝓplasticiaz
magis q̃z ꝓpter vtilitatez et sumantuz
nris ꝯpib9 cibaco libet nō placet nec
nobis nobiles sūt vtiles Talia enī
aīalia genita s' ex limositatib3 et fe-
calib3 ptib3 in fūdo mar' et ripis in-
uentis mag' ꝑ modū putrefactōis
q̃z ꝓpagatōe seīnis · d' quib9 alias ser-
monez plixū feci roīnb3 & auctoita-
tibus ꝛepbatib3 aīalia talia ut3 i con-
silio scripto ad Anglicū abbatez cama-
ricensem ꝓpter qd' anguille tinte & os
pisces molliū carniū et magnorū
corporū nō sūt accipiēdi Vn̄ et cari
aboleantꝛ i nob' fluuiales et mari-
ni silr̄ q̄s mansuetos nominat Lariio
et lacticinia omnia ꝯsilr̄ euitent
Vsus enī eorū senibꝫ iunioribꝫ noci-
tiuus est & amētiē ꝯnatiuꝰ & aug-
mētū mollitiei et dispōis paralisis
augmētatiuꝰ ut colli² 2o canōis in
ꝓpō caº vbi dixit lac enī ꝓpter declina-
cōnez eius ad frigꝰ aliqd' nocz flatiꝰ
gnī corꝑ caliditas nō cōu'tit ipm ad
sanguinez sicut opz Et in aureola dāli
dicit q' lac facit eueniē tenebrositꝫ
visus ad caliginē ꝓpter qd' et caseus ꝑ
moll' et recens euitari dz Silr̄ et
butiri vsus nō ē ei ꝯns ꝓpter magnaz
molliciez & relaxacōez stomaci & nuorꝫ
Est tamē calm et hūidū i pmo hū-
ditas tn̄ eius ē amplior calitē ipīg
Vn̄ ꝓpter hō ꝯncor ē ei vsus oliuarꝫ bn̄
maturarꝫ Est enī calm i pº et hūid
infine eiꝰ ꝓpter qd' et ꝯnaꝰ ē et nob' oliuz
d' nucib3 sollempnit' approbatū ad disposꝫ

nervorꝫ Et oliu3 d' amigdal' dulcib3
et adu' ꝯueniens ē et oliu3 d' phisti-
cis phistici enī calidi sūt ut i ꝑcebit
de fructib3 Silr̄ et et mell' vsus ꝯns
est in cibaꝯs Mel enī potent' adue-
satur flati ut colli² 2o can et vj· de
regimie sanitꝰ Vn̄ et mellita cibaria
ꝯncorda sūt q̃z zuccata Zuccarꝫ licet
enī i passiuis ꝯpatiūtū obtineat ad
calitatez tamē parūꝑ inclinatꝛ ꝓpter qd
nō ē sufficiēs vsus s' gra lasciuier
cū aromatib3 calis Ea nō quib3 cō-
diuntur cibaria que attrahentia sūt l3
i multo vsu nō ꝯueniūt mīnꝰ tn̄ no-
ciua s' nob' q̃z acetosa Acetū potest
nocet nūis ut3 i 2o can et 2a 3v cap
pº Et dt' d'eo Serapio Auctoitate Gal'
q' valde nocet nūis ut expiencia docꝫ
Et si bn̄ cōsiderās acetū qntū magꝰ
acre & mīnꝰ acutū tanto mīnꝰ nociuū
erit vob' Oua in sup nob' laudada
sūt nō valde dura quoniā nō coctō
ꝓpare² ptq̃z frixa De aromatibus
nō quibus fercula cōdiūtꝛ ꝯueniūt no-
bis calida et sicca Talia enī capiti ꝑ
cordi et stomaco sūt vtiliꝰ Omnia n
aromata diligūtꝛ a membris pncipa-
libus ut q̃a primi et xjª 3v colli d'nz

Jam nō de leguminib3 parūꝑ agēdū
est Preittendū pmo q' omniū taliū
vsus abstinēdus est vob' ꝓpter corꝑ veto-
sabilitatez et ventositatez que ꝯplent
i nos euaporacōe eorū ad caput ꝓpe
uelut pisa fabe fasoli et cicera alba
vnde clenes i grici maiorerūt no-
citūa inctiarꝫ ꝓpter ꝯmestiōz multam
eorū Si qª tn̄ ꝯre pnt sūt cicera ruba
que calida s' et sicca & ꝯnt apitiuat
& sapitatiua inerū flatiarꝫ ꝑ ima
vrine nō tn̄ sūt i multo vsu eo quia
inflatiua sūt & nō dnt accipi nec in
pnꝰ nec in fine cibi S3 in medio s'-
lū 2o can ꝓpō caº laudo nob' pani-
cū vsū l3 enī sit frigidū et siccū qa
tn̄ parū nutrit & ꝓpter sua leuitatem
et siccitatez ꝯns est et vrinā puo-
cat xjº ꝯtinētꝫ caº 99º Silr̄ ē ꝯ'nbē
nob' risū Est enī cali' in pº & siccū in 2º
xxjº cōtinetꝫ caº xx6º ꝯnt nutrit
et excitat et confortat Et qa h't aqua
stipticitate 8ue de sinꝰ meꝰ pº Aliaat
leguīa nō placet ꝓpter allegatas causas
De oleribus aut ddm pmo q' nullz
est ꝯns nob' frigide ꝯplexionis & hu-
mide nec hns hūitatez multaz facile
ebullibilez & putribilez qualia s' spi-
nachia bleta portulaca lactuca cu-
curbita et endiuia acedules & ꝯsilia
xxijª ꝯtinētꝭ q' si aliqd' istorꝫ olerū
ꝯtigit accipe fercula tn̄ calis & siccis sut mixta

serpillo petroselino feniculo et aliis aut saltem
ista ante predicta assumptum accipiantur
secundum 3° quia olera convenientia nobis autem
que sunt calida et sicca dum sunt esse aperitiva et
mediocriter ut materias consumet et provocent
urinas urine de quorum numero est saluiar
sepe 2° can. Ab autem licet spale capi-
tulum non fecit in 2° can. dyascorides
in capitulo de lilifago videlicet ascribit operationes
a caliditate et siccitate eius provenientes licet
eam non graduet sicut neque aliud alio-
rum simplicium nisi valde raro Johannes se-
rapio in aggregatore simplicium capitulo
299° enumerat ipsam inter medicinas calidas
et siccas in 2° et dicit quod est calida caliditate
manifesta et parum stiptica. Et hec
planta multi modiorum ampla dicit
in egritudinibus quod tamen non ita autenticum
invenio ab illustribus antiquis laudo et
nobis feniculi usum non tamen in magna quantitate
Est enim calidus in 3° et siccus in primo
secundo de simplici medicina tamen propter eius similitudinem
ad notitiam visus que grandia sunt in nobis
et quia calefaciendo dividit materias ar-
motis partibus per vias urine educendo
consimiliter recens in quantitate maiori siccus vero
in minori. Siler et est 2a species apii pet-
rosilinum nominata convenit nobis Est enim
calidum et siccum in 3° secundo de simplici medicina
licet aliqui ponat ipsum in 3° gradu
caliditatis et in 2° siccitatis quicquid tamen sit
est conveniens provocando caput confortando et
stomachum ut a pluribus colligitur licet ruf-
fus dixerit quod nocet stomaco attrahen-
do ad ipsum materias acutas aliunde sed
si bene considerent intentionem eius fuit de
apio ut est prima species ambo enim ponuntur
eiusdem speciei ut 2° canonis predicto capitulo
et secundo de simplici medicina predicto loco
et xxj° continentis capitulo 632° et a serapione sunt
632° Aliter autem ad ruffum dici potest ne-
gando consequentiam suam Non enim est argumen-
tum bona petrosellinum trahit materias
acutas aliunde ad stomacum ergo nocet
ei. Cum hoc enim quod attrahit eas abstergendo
et aperiendo cito educit eas ita quod i-
co non durat mora tanta ut possint
ledere. Mente non curtiz usum speciei nobis
laudo sive 1a per ipsum intelligatur species eius
cuius folium parum rotunditati attinet
et stipes est subrubeus et parum plus
semipedali a terra elevatur et eius odor
est suavis et amenus et talis ponitur calida
et sicca complexionis in 2°. 2° can. a legentibus
quod confortat stomacum calefaciendo
ipsum et sedat singultum et digerit et
et prohibet vomitum flegmaticum Et si per mentam in-
telligatur alia species sisimbrium nominatur
que apud venetos multum reputatur Et hec
planta conveniens est nobis quantum eius caliditas et siccitas

pervenit usque ad 3m gradum sive autem
per mentam intelligatur 3a species eius que
balsamita vocatur et convenit est enim in
constantia caliditatis et siccitatis sicut 2a et
est capiti et renibus convenientissima quemadmodum
aromaticitas amena declarat propter quod et
mentastrum quod est eius species agrestis contra
consilium nobis laudandum est Neque item quod
autem 2° can. serpillum nominat Et dyascori-
des herpillum vocat convenit nobis. Avicenna
enim ponit ipsum calidum et siccum in 2° et
dicit ipsum aromaticitate sua stomaco et
capiti conveniens esse et provocat urinam licet Sera-
pio enumerat ipsum inter medicinas calidas
et in 3° Adhuc et sagetalmarina quam
rosmarinum serapio nominat laudanda est
nobis propter caliditatem et siccitatem eius in 3° gra-
du et convenit stomaco capiti renibus et
oculis Amaracos et que maioranam
vocant propter virtutem eius attenuativam
et dissolutivam a caliditate et siccitate 3i gradus
provenientem secundo de simplici medicina convenit
valde et eo fortius quam aperit opilationes
cerebri et colatorii Et convenit doloribus
capitis a flatu et ventositatibus prove-
nientibus ut 2° can. suo capitulo colligendo
numero capitis Ozimum et dicitur basilicon ma-
gnum quod aromaticitate habet similem gariofi-
lis et folia magna extensa Et minor
est quod aromaticitate amena habet similem
gariofolis conveniens est ei calidum et siccum in 2°
ut Johannes serapio hegeresen propter quod dicendum
est quod licet multa sint olera pista que
usui hominum in cibis consueta sunt ut ori-
ganum calamentum dauca et similia omnia
tamen aromatica quorum aroma emanat
a caliditate et siccitate et non acuitate et sicci-
tate velut in caphora laudatur nobis in
usu De aliis autem oleribus cum iam exclu-
serim ea nichil addo prius nisi de rebus
quarum communis est usus Primo de Cauli-
bus Prima enim apparentia videntur convenire
nobis quia calidi sunt in primo et sicci in 2°
maturant leniunt ventrem excitant et
provocant 2° can. capitulo proprio licet 21° continentis capitulo
621° scribatur auctoritate Galieni et bimas-
ui sanguis generatus ex caulibus est orri-
bilis et mali odoris quare melius est
ab eis recedere Borago et licet sit in usu
multum in tamen non placet propter ventositatem suam
per quam nocet digestioni inquietando cibum
in stomaco et quia non habet tantam caliditatem
quantum nobis oporteret esset. Ponitur enim tempera-
ta quamvis est species buglosse ut colligendum est
2° can. capitulo proprio cum spale capitulum de ea non
habeatur ibidem Mente autem temperate ad lap-
sum fit et humidum notabiliter intensum non habet
sufficientem attenuitatem quam a proprietate inde
ris inequaliter non provenit actio sufficiens
Cerefolium et quod est est in usu non provenit quod

caliditas est in primo 2i et siccum in eo conveniens est nobis subtiliativum diureticum et confortativum Quia non antiquorum consuetudo erat numerare inter olera citrulos cucumeres anguriam et pepones dicendum est de eis parum Et primo quidem anguriae cucumeres et citruli plurimum omnino a nobis evitandi sunt Et licet sit communis usus melonum cucurbitas verum usus eius apud nos omnino evitari debet quoniam generant humores frigidos humidos et crudos et male se habent ut apparet 2o aliminterum capitulo 2o tamen secundum quibusdam taliter potest artificiari ita componi quod ipsa inclinetur ad generationem laudabilis humoris propter quod consuetudo fere communis artificiari faciendi ipsam cum modico croco et caseo nobis est laudabilis Cum agresta non non sit et portulaca et spinachia bleta et atriplo cana omnia dimittantur De melonibus non dicendum quod pari ratione dimitti debent quia sunt frigidi et humidi quia tamen eo minus humidi sunt frigidi quanto maiori dulcedine participant et sua substantia soliditati attinentes eo magis utiles videntur esse et exercis comedere potest et precipue ante cibum et bibendo post eos laudabile vinum competenter conveniens absque aqua ut colligitur 2o aliminterum capitulo 4o Insuper iterum dicendum parum quod omnes fructus actu et potentia sunt dimittendi propter quod cerasa non placet michi dulcia autem licet et sint lenitiva ventris tamen sunt nociva stomaco Acria non licet stomaco videantur utilia et aliqualiter incisiva tamen non sunt nobis laudanda quia ventrem retinent ut dicitur Insuper tamen potest a quo accipere de sube compacter et grosse saporis medii inter dulce et acrem que vocantur marasche Pisita enim propter frigiditatem eorum in primo et humiditatem in 2o non sunt conveniencia licet enim stomaco sint bona et appetitus incitativa ut 2o canti non sit ei usus multus et eligantur compacta dura aromatica et citrini coloris et saporis ad dulcedinem elevati ab ossibus non separabilia nisi per maxillam Et eadem ratione de pomis dicendum est quod eligantur que aromatica sunt colore rubea et citrina substantia solida sapore dulcedine nobiliter participancia et raro utantur propter quod et pirarum usus disconveniens videtur propter siccitatem carum que ad usum humiditati sunt enim frigidi in primo et sicci in 2o xxi° continet capitulo 9o Ex eis tamen eligantur ut de pomis dictum est De ficubus parum considerandum Sunt enim sicce ex eis calide in primo sicce in primo 2i humide non ex eis non tamen caliditer et siccitate habent secundum magis incidit quam sicce licet ita conveniat stomaco ut sicce grego tamen sunt convenientiores sunt nobis inter alios fructus Sunt enim melioris aliis fructibus iti sed et virgidibus

in quibus esse consueverunt 3a primi capitulo de regimine presenti cibum et potum Sunt enim stomaco splenem renibus et epati utiles aperiendo abstergendo et mundificando In eis enim est lenificativo virtus et mitigato maiorque in aliis fructibus 2o canonis capitulo Passule vero stomaco et pectori approbantur et emitantur a sapientibus inter ea quod sunt ea ad caliditatem declinantia Insuper iam ex eis meliores sunt nobis ille que habent arillos et quoniam comeduntur debent ultimate masticari tales enim pars arillosa terrea est et sicca frangit earum unctuositatem et humiditatem superfluitatem per qua sunt nocive lapsibus humidis Nuces autem numerantur inter edulia et medicinas calidas et siccas propterea nobis conveniunt quia propter unctuositatem multam earum nauseat stomacum et generant pectus et caput non conveniunt Castanee Castanearum non usus licet ratione siccitatis videtur utilis et tamen nutrimentum est grossum et sunt difficilis transmutacionis et earum humiditas est ingrossans ventositates inflativa non placet michi Et ad hoc quia sunt nutrimentum brutorum tractatur enim de eis in capitulo de glande ut colligitur 2o canonis Grisomilla non que non ulli autem presica et false vocantur quoniam antepresica sunt prima que maturescunt in mense Julii non conveniunt nobis quia frigide et humide complexionis sunt in 2o generant enim febres malas velocitate putrefactionis eorum et precipitur a sapientibus quod si aliquando comedantur accipiatur cum eis anetum vel semine eius propter eadem causa non laudo nobis Iunibas licet frigide sint in primo et temperate in passivis ut dicitur de eis Galienus Non reperi Iunibas nec in confirmando sanitate et in removendo egritudines aliquid conferentes Sed reperi eas difficilis digestionis et pauci nutrimenti et male stomaco et in corpore generato et distorquentia magis inter auctores quia hic disputare non curo Mora autem bene matura et dulcia declinant ad caliditatem et humiditatem quia stomaco tamen nocent dimittantur Illa tamen que de eis non sunt matura ponuntur frigide et sicce complexionis et de eis aliquando comedere potest quia confortat stomacum ante cibum tamen sumantur Dactuli bene maturi Numa hominum colorata ponit calidi in primo in passivis tamen de eis discordant sapientes fere omnes Serapio enim in aggregatore enumerat eos inter medicinas calidas et siccas in primo gradu Avicenna in 2o canonis capitulo de palma parum de eis dicit sed quod precipue secundum de eis Sed in pluribus voluminibus non invenio de eis capitulum neque sub circa Dactuli neque de fonicia neque de rotabus xix 3a capitulo de palma sic scribit Dactuli maturi calidi sunt in 2o humidi in primo Avicenne bimastri 8uo de simplici medicina legitur quod cum hic quod habundat nutrit stipticat ventre et infert dolorem pungitivum stomaco et opilationes epatis

et splen quare dimittantur. **De prunis** citrinis dicendum quod in passiuus [illegible] eorum temperata sunt parum ad caliditatem declinantia. Ideo non multum curandum est de eis. Si tamen accipere placeret aut in conviviis esset necessarium tunc meliores sunt cum infunduntur per noctem in aqua calida, quoniam removetur ab eis acuitas acrimonia et morditatio et efficiuntur optime ad nutriendum et precipue magis condite cum melle et calefacte cum zuccaro. **De phisticis** dicendum ponuntur enim tantum in fine et est ibi humiditas non limitata. Rasis 22° continentis simplicium 13° autem auctore archigenis et bimasuy ponuntur calide et sicce in 2° in summa igitur laudo nobis eos aperiunt enim meatus nutrimentales et opilationes epatis expurgando ipsum et canales pulmonis. Secundo de simplici medicina. **Sequitur de granatis dicendum** trium speciem inveniuntur propter quod non raro et parum corporis complexio diversificat. Dulcia sunt frigida et humida accida non frigida et sicca in 2° et media tenent medium. Dulcia enim et bene matura concedere potest quia sunt stomaco propter stipticitatem subtilem. **Cum non parum dicunt quod alimentorum intrinsece sumpte ex carnibus propter partes animalium. Ideo de eis dicendum est pariter. Et primo** quod omnia animalium membra vel partes sua potentiali vel actuali humiditate nimium molles et lapsitudinis membrorum potiusque cavitudine sunt de quorum numero sunt cerebrum medulle partes medullares et pinguedines omnes multum enim ledit aut multa evaporatione implere cerebrum et nimia eorum mollitie ledendo stomacum et nervos. **2°** et quod omnes partes animalium nervositate habentes non sunt dimittende sicut velut cutis membrana vel partes cutanee et nervose et ligamentales. **3°** quod omnes partes que substantie corporis difficilis transmutationis et grossi nutrimenti ponuntur dicti sunt sicut caro epatis cordis splenis renum et fere omnium intestinorum propter quod inferendum est quod sole et laudabiliores animalium partes existunt carnes musculose non multum pingues substantie solide mediocri colore rubicunde odore suaves et de iuvenibus animalibus accepte post occisionem animalium non diutius quam per diem unam vel duas conservate. Hec in summa de regimine cibationis sufficient pro nunc. **Iam autem ut convenientius videatur hora dicendum de potu semper convenientiam. Prenittendo primo** quod vina fumosa sua vinositate et subtiliori substantia actuali vel potentionali quia nimis penetrativa evitari debent licet videantur convenientia stomaco calefaciendo digestionem [illegible] multum replet caput et nervos magis esset nocivum eorum quam fumatum preparat enim adductum non solum paralisis sed et apoplexie et tenebrositates visus quare dimittenda sunt. Amplius cum aliis que calefiant organa digestionis et generationis non magis prudenti [illegible] nobis quam vino.

Plurimum enim medicinales potus sunt nobis utiliores vino ut statim dicetur. Si tamen non placeret dimittere vinum arguitur sumpto a consuetudine bibendi vel inceredi non cavenda ex potu aque cum hoc quia propter lasciviam que est causa acuisandi seu omnes homines propter blanditiem magis quam propter utilitatem. Ideo condescendendo dicendum quod vinum conveniens nobis esse debet odore suave substantia dyafanum colore rubeum et vinositate sua mediocre declinatum magis ad puram caliditatem quam multam. Et si tale vinum inveniretur predictis circumstantiis conditionatum permiscendum est cum aqua fontis accepta liberi aeris et decursus celo et aeri exposita claturis et limosis partibus denudata in qua non inveniantur multi vermiculi ranarum vel sanguisugarum vel plante fetorem habentes velut aggri nenufar lenticula tribulus et similia et si talis aqua percoquetur et precipue quando stativerit aliquantulum et decantetur per rimulos lapidosos valde melior esset propter quod ultimo concludendum quod aqua cisterne melior esset nobis quam alta aqua dicto autem corpulenta lubriori utensilis melius esset nobis spacio integri anni uti mellicrato simplici aut composito quod non multi veterum laudant tales enim potus sua convenienti caliditate et siccitate poterunt et quia diuretica est et itidem gammundificativa est capitis nervorum et instrumentorum sensus et adhuc quia satis convenienter et nutritivus ideo non eligendus est nobis. Cuius quidem hic generis hic simpliciter describatur per hunc modum. Recipe aque p̄tate lb. xxv mellis atrum odoriferi tamen sua dulcedine habentes aliquid acuitatis lb. ij coquantur simul in lapideo vase usque ad consumptionem tertie partis spumificando successive et continue abiciendo deinde colentur bis per staminum spissum et cum infrigidatum fuerit reponatur in vase lapideis et utendum est eo ad libitum et potest conservari per menses. Cum autem desideravimus ipsum effici compositum tunc quidem accipienda est descriptio qualiter reperitur in receptariis. Ex compositis enim fidari debet super virtutibus medicinarum habentium proprietatem ad lapsum ideo decet esse caute et sic sicut habentium eas conferentes ad cerebrum per utilitatem tertiam quales sunt galanga nux muscata macis grana peonie et similia. Et iterum eorum que habent calefacere et confortare stomacum velut macis gariofoli mastix piper et similia. Et iterum recipere debet hic potus virtute medicinarum per tertiam operationem respicientium renes velut achorus grana cardamomi urtica .ȝȝ. et similia et adhuc in tali 2° recipiendum mente confortativarum membra generationis velut dauci pet[roselini] cum ambra muscus artemisia matricaria semina [illegible] et similia. Et quod eligendum esset nobis [illegible] integrale

semina

quod oms pditas amplectit virtutes
et opatos cuius descriptio est hec Rx abre
oriental ʒ ss. musti ℈ vj. ℥℥ de metha
nucis mate galange costi dulcis pipis al
an ʒ ss. cinamomi subtil' et acuti ʒ j ss. cu
bebarum gariofilorum peonie seris bacche ligrie
an ʒ ij. mastic ℈ ss. gariofoli ℈ j aque
landate lb. xl. mell' predicti ʒ j. ex. co
quatur usque ad consumpcionem 3e partis de
spumaçe scdm convenient et cedez spes
ligari dent in pano raro et pius i aq
modicum coqui antequam ponatur mel et post
reficit ut dictum est Capitulum 3m hoc
tractatus de regimine antiquorum hominum qui
continet capitula septem Primum de regimi
ne vel personis velis apparatus secundum ypocra
ann Capitulum 2m de cleave menarum
corrigentium lapsum finis et humidum ma
lem totius corpi Capitulum 3m de medicis
convenientibus non dimmuciop et corrup
cionis visus Capitulum 4m de medicis cura
tiuis lapsus fri et humidi stomaci et recti
ficatis eius Capitulum 5tum de mems pseruan
tiuis et confortatiuis nervorum Capitulum 6tum
de mems rectificantibus membra generationis
et disponentibus ea ad venerem actum
Capitulum 7m de mems et instrumentis
corruptis quorundam antiquorum que in ho
viro perseuerat et attractionem ad se notat
Capitulum primum de purgatione in vere
Itaque pro declaratione capituli primi primitte
de sunt mene notitie de purgatione regu
lares que fieri dent in vere inter similiter
sunt ypocrat vj. afforismo afforismo 2o ibi Com
bustam farmatiam aut flomia noctiaq
est hos in vere farmatare a' floare dicit
Et ex hoc fundato apparet quod euaciones in
autumpno celebrate et si utiles exis
tant non tamen sunt ita regulares sicut in quod in ue
re fiunt Igitur a principio mensis marcii usque
ad medium aprilis 2us e ut iste vir pur
get bis vel omni xxa die per hunc modum
vera mane uno in aurora accipiat hatin
fusionem caida post quam dormiat per unam
horam completam et non dormiat sup ipsam
in spacio prime hore et tardet cibum suum
usque ad horas sex et 7a procedente horam
6am accipiat ciatum unum aque cocte cum
zuccaro et calefacto Est enim infusionis de
scriptio talis Rx turbit electi pulueris hermo
dactilorum an ʒ j agarici albi leuis et
frangibilis et non nodosi ʒ ij. ℥℥ cinamomi
aut canne spice an ℈ ss. sal' gemme ℈ ij. a
que mell' ʒ j. xor calefiat aqua et infu
dantur in ea puluces cum ʒ j. pemidiarum
et ita consuetur per diem naturalem hora vero supi
us tacta calefiat omnia diligenter et
diligenter coletur et exprimatur et bibat de
colatura in tanda obseruat conditionibus ia
paulo ante dictis Cum igitur fuit hec inmora

euacione inundificata Septima inmediate die
in mane accipiat huius syrupum talem ho
ra 3tia Cuius descriptio est hec Rx syrupi de
sticados ʒ j. syrupi acetosi compositi ʒ ss.
aque bethonice saluie et eupatorij
an ʒ j. misce et tantum accipiatur calidum et
tardetur cibus post ipsum horis ad minus 4or
Cum igitur assumpserit hoc digestiuum vj ul' vij di
ebus aut totiens quod in urina eius
appareat mediocris substantia et in colore
citrinitas et ypostasis in fundo vasis
alba continua et equalis tunc mane inmediate
sequenti purgetur cum istis pillulis Rx pillularum fe
tidarum ʒ ss. et de scotolla descriptione Me
sue ʒ ss. formentur pille vij. cum succo
rosarum et accipiatur in aurora quibus
acceptis post eas obseruentur regule que in in
noratio dicte sunt Cum autem transiuit spacium
16 aut 2 dierum iterum purgetur cum hac
purgatione que uirtuar apodicta differe
ns aliquantum primo quod non debet esse 2a purgatio in
gradu in proporcione sua eque fortis et calefaciens
ut in prima quia hec iuxta erit parum ele
uata propter subtraccionem partis nicei Iterum quia ca
liditas continetur tunc e contra et potencior ad
mobilitatem mas Et quia hic euacionis
sunt paratores propter quod pinnioratio accipiat
hoc Rx elly indi ʒ ij. agarici electi ℈ j. me
dulle cartamni ℈ ss. an ℥℥ an cinaci
an ℈ ss. xor misce et accipiatur cum tantum cum ʒ ij.
aque sublimatorum radicum acori cale
facte et tardetur cibus ut de inmoratio dictum est Et
non quod agarici et cartamus vehementer conferunt dis
posicionibus neruorum collige hoc 2a 3a v ca
primo in fine Post istud non inmoratum in ma
ne inmediate sequenti Accipiat hoc digestiuum
Rx syrupi de eupatorio ʒ j. mell' rosati cola
ti ʒ ss. aque absinthij feniculi et cicore
e an ʒ j misce et accipiatur ut ad opone
bone digestionis sicut dictum est in primo syrupo Cum
igitur cepit hoc digestiuum mane sequenti euacu
etur cum hoc medicamine Rx agarici electi
ʒ ss. medulle cartamni ℈ j. cassie fistule
syrupi uiolati an ʒ ss. ℥℥ ℈ iij. accipiat cum
ciato medio aque ordei calefacte et fiat
post hoc sicut dictum fuit post inmoratum primum
De purgatione non in principio autumpni facie
da sit procedat In fine namque mensis
septembris ul' in principio octobris uno ma
ne in aurora accipiat hoc inmoratiuum Rx
tyriace hermetis descriptione Auic 22a ʒ v.
ʒ j. elly indi ʒ iij. ss. aque ordei zuccarate
et calide ʒ iij. misce tantum in simul et accipi
atur obseruatis conditionibus in inmoratio dictis
Post hoc autem digeratur materia sex ul' viij die
bus cum hoc syrupo Rx syrupi de bisanciis mel
lis rosati colati syrupi de eupatorio an ʒ ss.
aque melisse lupulorum et cicoree an
ʒ j. tantum calidum accipiatur ut dictum est de aliis
Et si bene comprehendas hoc digestiuum conueniens

est ad mās fās et calias et aliqualiter
ad mās ad hustas quas ē ronale fuis
se reseruatas et genitas in consistentia esta
tis et exitiis fortibus et stibus Accepto
itaque digstio accipiat^r h^o solutum Re bu^d
te simplic ʒ iij cassie fistule ʒ iiij ellr
succi rosarum ellr indi an ʒ j totum accipi
atur cum ciato medio aque ordei zuc^te
car^de conditionibus omnibus obseruandis q̄ i tali
is solutis dicte st. Et nō q̄ h^o solutum
educit electiue mās cidam a iunctus
virtute elly succi rosarum et mās fiat ab
eisdem et a remot^o loc^o virtute elly ind^i
et mās flātas et aquosas a stōco et nuns
virtute agarici Et educit et mās coli
cas flātas et ptā ad hustas a sto^co et ptē
venis virtute cassie fistule Predict^o aut
sup addendum ʒ q si te istarum pgationum
qui accipit digstia vent^r nō eet bn flu
ibil' intus mittat^r aliquid cristere in
aurora compotum h^o mō Re foliorum blete et
malue cōtual' an. m. ij. polipodij quer
cini an. m. j s. furfur' bn cribellati m.
ij. coquit^r omnia in lb iiij aque usque ad
consumptionem duarum ptium Et de hac colatura
bn expssa accipiat^r lb j. bnedcte cassie fis
tule zucti rubi an ʒ j s. oli oliuarum ʒ ii
sal' cois ʒ j s. misce et fiat mediocr' cal
accipiat^r et quiescat post eius assumpcionem
et calos pannos sup ventrem freqntate Ex
q si vir iste vl' alter abhominaret^r cristi
orum assumpcionem sicut mos ē pluribus et max
ime dominorum alamanorum tunc oi die q^r sal
tem zā die parum ante cenā accipiat vnā
de istis pillis et placet in mag^n appe
titū que hūt ad stomachum iuuos caput et
genitalia mebra quarum descripcio ē hec
Rx cinamoni ʒʒ. mastic' nucs indic^e radic
peonie an ʒ s. sal' indi ʒ j s. radicum fe
nili ℈ ij agarici elā ʒ iij. hermodactilorum
turbit an ʒ j s. liquiricie an ℈ s. aloe ep
patica elā ʒ v. pulv^r oia p se et infundat^r
in ʒ v. succi maiorane et ʒ iij. succi
saluie et ʒ iiij succi cicoree et diliget^r
commisceant^r et ponat^r sub radijs solis
usque ad assumpcionem succorum deinde itim re
nouet^r succi et exiccet^r et ita 3° fiet ut
dictum est. Videb' oponē diuiaz i euan^o
mās pdictas a predict^o loc^o et cofor
tando ea **Caplm 2m d' cura laps'**
cerebri frī et hūdi Cum iste vir fuit eua
cuat' ut dictum ē procedendum ē ad con
sumpcionem mēx flatuarum que in cēb^o eius
pūr habūdat et p^o quidem cum mē^ris sim
plicibus et de leuioribus simplicibus ē spicama
di de qua soleo dare in sero qn eger vad^t
ad lcm duas pillas fcās cum puluē eius
et modico tyriace hūmect^e p duas horas
post cena Est ī potissia ad pdcā ut scpsit
filius serapionis ī suo ca^o dum igit spicanardi

excitat hūditās in capite aggtatas cofor
tat cerebrum et phibet reumatismos 2m
simplex predict' appatum est ambra et ppe
ptibus patientibus apata d' ea n. accipi
o g^a iij. cum ʒ ij. sirup' de calamento commixta
exibeo in aurora cum ʒ iij. aqe maioane
calefce Ambra eni assumpta cofortat cebrum
et cororoborat ipm et sensus omēs et cor
et etiam ppe in senibus et fris complexiōe 3m sp^x
ē caput purgum fōm ni musto phe mod
Re pulu's musti g^a ij. aqe maiorane ʒ ij
calefiat aīe sil et in mediis tris q^r p
hora an cenaz ore pūs repleto vino melle
tepido plena palma manu de pdicta
mixtioē leuit' cado turbiciā^r pnasum
leui tractu p vtramque narez bis ī spatio
medie hore Est eni rimedm valde efficax
4m simx valde couenies ē comede v. vl
viij auellanas torrefctas post cibum scbit^r
eni de eis romanis in pmo ca^o q auge^t
efficat in cerebro De compoit^e at me^ris
mirabile cofortatis cerebri et exiccat^r hu^m
habūdatam in eo et de confereētibus neruis
ē electuarium ab auic descriptum 2° can^n sui p^a
et de nominat^r sdtra mag^a v. saluatrix Ego
eni mirales effectus cognoui de ea exibe^o
de ipa ℈ ij. cum ʒ j s. aqe sublica^o folio
rum herbe rosimarini exibeo in aurora
mō pdicto 2m 3^m ad easdem intēcōes
et eodē mō exibitū est electuarium ibidē
descriptum zelite ab Auic nominatum quod
tn ab aliebate x. practice ca^o vj^o nominat^r
selphe et mirabile approbat ipm 3m 3^m ē
xilobalsamum conditum et sunt vergale et arbo
res balsami recētes accepte et condite cum
p^o zucarino et modico musti q^a mane ac
cepte et bn masticate et deglutite mira
bile cerebro et neruis ofert^r ut elicitur pot ab
auctoribus ca^o de ligno balsami et d' balsa
mo 4m p 3m et vsuale mirabolanorum
kebuli conditi quorum vsus in sero et i auro
ē bonus licet difficile sit i uenire ipos elc
tos qm omnia fere medicamina ab arboibus pa
ganis apportata corrupta s' et sophysti
cata Ego aut expienta certa scio q i vnctio
omnium spondilium a pmo colli usque ad fiteri
fcā cum i^to olo cado poterit confrlos lax
atiuos et palmē Cuius descripcio ē hec
Rx oli d'costo olei liliorum alborum an ʒ ij. a
bre orientalis ʒ s. terat^r subtilit' i mortario
deinde in corporet^r et ponat^r i ampulla sti
orificij bn obturata salte xx. dieb' teat^r
sub radijs solis calefco coclear' vno ex eo
et fcā in vnctione inde bis re et valde gta
Caplm 3m de cura nocum^ti diminu
cionis et corrupcionis visus Quoniā
at in visu hō vi' diminucōe et corupcōe
nōle nocum^ti consecutum est ad mala complexiōem frigi
et humidam stomachi et cēb' hō vi' i sdo h^o
ca^o leuius discendum ē et sicante mag omnia

medicamina que cerebro miuis a stomacho scripta
sunt et dicentur visui eius notabile iuua-
mentum affert Nam enim flatum vel vaporem
primi visiui et neruis opticis et humoribus
oculi coniuncta et immersa nocumentum predictum in
visu efficiunt ut supra in primo capitulo deductum est Propter
quod hic capitulum solum ponam in istorum duo generalia
prohibitiua lapsus et duo prohibitiua no-
cumenti eius Primum instrum de prohibitiuis
est vsus pillularum in primo capitulo secunde partis scripta-
rum quas dum volueris efficere efficaciores com-
miscere debes cum secunda sui parte pillularum lucis de-
scriptione Mesue in antidotario et accipiantur
ex eis vna per duas horas post cenam et
precipue quando ex ʒ j sex pillule facte fuerint Secundum istorum
pertinacis leuis capitis per duas horas post
cenam postque super aspergatur toti medietati an-
teriori capitis ʒ s puluis gariofili electorum
In hoc enim medicamine magnum iuuamentum po-
suit Auenzoar primo theysir capitulo primo Tertium
est de abstinendis notum diminucionis et
corrupcionis visus ut sepe oculi lauentur
cum aqua cineris capitali et mediocriter sui a-
que maiorane Quartum et elegantius
illo est hoc Recipe balsami electi ʒ s aque ma-
iorane ℥ ij misce et pone in amphora
obturati orificij et exponatur radijs solis
saltem per viij dies De hoc gutta iungatur oculis ita
et cetera et est nobile medicamen Capitulum secundum
de medicinis curatiuis lapsus frigidi et humi-
di et rectificationis eius Conueniens est
nunc eligere instrumenta curationis lapsus frigidi
et humidi stomachi que et consumendo materias
in eo inuentas ipsum confortare posset quorum
primum illorum est succus absinthij assumendo de
eo ℥ j cum aque mente et mellisse ana ℥
j s et continuetur saltem x diebus Secundum confe-
rens stomacho et euacuatiuo materie est yera simplex
Galieni accipiendo de eo ℥ j cum ℥ ij aque
calamenti et est valde efficax obseruando pre-
caucionis conditiones supius tactas in solutiuis Tertium
valde conueniens stomacho calefaciendo ipsum con-
sumendo superfluitates clarificat et vetorites
et est semen carui de quo facio paracterbi
mane masticare ʒ j vel s per horas iij ante
cibum Est enim bonum stomacho calefacit et con-
roborat et facit digeri cibum et mittit in
confectionibus medicinarum facientium descendere cibum
ut Serapio in aggregatore scripsit in proprio capitulo
Quartum est mastix de quo saltem ter in septimana fa-
cio deglutire grana ij vel iij Est enim medicina sto-
tica epar ventrem defectos corroborat
et ad inflationes corporum iuuat absque molesti-
a ut scripsit dyascorides in proprio capitulo ad hac
intencionem confert electuarium dyacimminum et precipue
descriptum a nicolao in antidotario accipi-
endo de ipsa ante cibum rotulam j drame
vnius et s De nobilioribus autem medi-
caminibus ad vigorandum stomachum et consu-
mendum materias duo sunt in experta quorum primum est

electuarium de ambra descriptione Mesue in antido-
tario distinctione prima descriptione xx^a Est enim
medicina sublimis cerebrum confortans et cor
stomachum et omnia membra nutritionis di-
gestionem preparat et ventrem ea letificat conuenit
senibus et frigidis natura et mulieribus et ad egri-
tudines matricis Dosis eius est ut scribitur ibi
ʒ iij in aurora cum ℥ ij aque mente gratia stomachi
cum aqua mellisse propter cor cum aqua absin-
thij propter epar aut omnium aut plurium simul
cum intendit ad omnia simul vel ad plura eo-
rum Secundum compotiuum expertum est electuarium de aromatibus
descriptum a Mesue ibidem distinctione prima
et capitulo et dicit dari ex eo ʒ ij cum vino o-
dorifero in aurora calefacto vel cum aquis
statim dictis Hic et adduco duo me-
dicinalia prima et post et cibalia primum sunt
carice i ficus passe secundum dyascoridem stomacho
sunt vtiles accepte ante cibum Secundum sunt phis-
tici post cibum accepti qui et stomacho conueniunt
existunt auctoritate dyascoridis Plura etiam
instrumenta medicinalia preterea inueniuntur
confortancia stomachum Et primum quidem est
cerotum istud quod super stomachum continue portetur
Recipe laudani electi ʒ ij resine ʒ vj galie
muscate storacis calamite ligni aloes ana
ʒ s mente absinthij ana ℥ j mastici ʒ s
dissoluantur gumme cum modico aceti vini
citonioris et fiat massa bene gluttiosa et
et piciatur super panno de grana secundum figuram
scutalem cum extensione conuenienti et su-
per ipsum pulueretur puluis gariofilorum aspersione leui
Si quis autem desideraret hec medicina leuio-
ris applicationis et facilioris permutationis
componat sibi hunc sacculum in syndone de
grana retorta et portet ipsum super stomachum a
parte corporis Cuius descriptio est hec Recipe ciue-
os carui sileris montani cimini ana
℥ s mente origani absinthij ana ℥ ij
ligni aloes foliorum ana ʒ ij rosarum spodij masti-
cis ana ʒ s puluerizentur omnia per se deinde misce-
antur et mittantur in sacculo longitudinaliter
et latitudinaliter Ego vero experientia certa scio
quod si stomachus in virga[?] mane et sero cum supradic-
to oleo de balsamo actu calido et portet
super eo panno calefactis suffumigatis cum pul-
uere galie muscate in bene tempore vigorat
stomachum debilitatum scio et quod portare
continue plumaceolum magnum super stomacho plenum
pluma vulturis mirabiliter vigorat stomachum
et rectificat ipsum Capitulum quartum de medicinis
preseruatiuis a paralisi et neruis confortatiuis
neruorum In hoc capitulo diligenter contemplandum
est oportet enim medicinas que hominem paratum
ad enernacionem vel paralisim preseruare habent
etiam si iam egrotet possunt curare meliora
primo quod oportet preintelligere ea que dicta sunt in ter-
mino preseruationis et potus ita ut ea que ibi conces-
sa sunt accipiantur Reliqua non prohibita di-
mittantur Premittendum ergo etiam istum quod dicetur

p^m

2^m

3^m

4^m

feliaus opant' post euonett tuere 7 au
tupno celebratas De mro g° harū me
dicinarū alique sūt intus assumende
et ulle uo extius applicande De hys uo
que applicande sūt interius ulle ea
rū sūt cibales et medicinales sic d'z de
cerebro leporis q de andecocha et plurib;
alys m'a zy sicut de carne columborū et
ppie silvestrium comestio eni eorū confert
relaxacoi neruorum membrorū omnium 7 timo
ri totius et cordis et trahentib; post se an
ca et pedes et membris priuat sensu et
motu 7 imperfectoni loquele primo tempo
ris p° tcō Nonulle uo sūt medicinales pe
nitus de quorū numero cois est acorus c̄
ditus accipiendo de eo i mane radicē
unā ul' duas cum c̄ confectiva mag' de qua
dam c̄s zm c̄ tiriaca hermetis c̄ ibi tar
ta Rm spale c̄ confectio anacardina et do
s eius est ab j 3 usq; ad z descripcōe Auic
7° can summa p' a 7m spale c̄ de solucti
bus c̄ compositio pillarū almarastem que
describitur ab Auic z a zy et pille fetide et
pille de scotolla mundificant neruos et ce
rebrū et mās fecas attrahunt ab eis aquo
sas et grossas Ego aut exptus sū sepe
elt'm hec faciendo hominē pti ex eo inte
gro āno accipientē z ij in aurora cū z
ij aque sublimatē andecoche et tarde
post ipm̄ cib; horis quatuor hoies plures p
laxatone iacere coactos Vidi restitutos
ee ad pgressiuum motū 7 ad alias opaco
nes vigorose sat' tang descripto c̄ hec Re
florū rosmarini florū saluie et maiora
ne an z iij semis rute herbe paralisis
radicū acori an z vj cinamomi electi
z ij galage zz tritu piperis nuc' mosch' an
z j s ciperi z s sticados arabis Ʒ iiij ra
dicū peonie Ʒ v musci gñā iij ambre
Ʒ s pulvis cerebri leporis combusti z s
balsami electi z s mell' dispumati lb
ij zuccari lb j coquitur sil' zuccarū 7 mel
usq; ad convenientē inspissatoē q cū ince
perit infrigidari iponat' pulues alia
rū medicinarū pse puluizatarū que cū c̄ūt
conquassando incorporentur diu 7 usui reser
uent' in vase vitreo bū obturato De
hys aūt memb' q̄ extius applicande st
paraliticis et paratas coi omnium auctorū fa
ma sūt aq' balneorū naturalium non
tū omnium Sz eligende sūt sulfuree ppie
et cinericie et c̄ aspaltine Almose uero
ppter stipticitatē 7 attrominū c̄pli et fer
ree aque q que scatiert primulos cali
beos dimittende st Cū g° desiderium fuit
intrandi balnea eligat' sulfuree aque
aeri celo et astris c̄ūt dispoopte 7 a pa
ludib; 7 uallib; fetidis elongate q rapi
unt' i alueū arenosū ul' lapidosū nali
ul' artificialit et vetre c̄ūt mundifico a cibo

et potu vacuo mortu solis fiat introytus
in balneū et c̄ns erit fricato cū luto i
ucto in aquis balneorū a principio nuche
usq; ad fine spine et continua' mora in
balneo usq; ad tolleranciā q̄ excludat
debilitatē tūc g° cor' diligenter cooperto
fiat exitus a balneo et introytus i lectū
usq; quo reducat' calor ad pristine tempe
riē et tūc accipiat' cibus moderate q
titate diminuit' mag' q̄z cōplete saciet
tat' Postq; aut transiuerit hoc vij et
in die itm̄ fiat introytus in balneū
cū fricacoe pdicta et introytus i lectū
7 alia ut iā dcā sūt Cū g° igredit'
lectū tota spina eius a fine usq; ad prin
cipiū nuche leniter c̄fricando i ungat'
cū olō de ambra cardo ul' cū olō de a
decocha aut de olō phorū Cū g° sic
ptransiuerit duo dies accipiat aquā
sup capite suo cadentē a vase eleua
tū a capite p quatuor pedes qd' vas ipleat'
aqua balnei virginea ul' aq° fonte
statuiente absq; c̄tactu hominū ul' aliorū
Cannula g° sit grossitudis digitalis
a laterali pte extius ap fundū porta
apiat' 7 cadat sup prora capitis fro
te eius 7 alys ptib; ceciquaq; cōma
ta panno lineo sat' grosso deinde uol
uat se a prora ad dextrā et ad ex
ad sinistrā ad posteriorē usq; g° pci
piet calidē aque ipfudo cerebri c̄nt
pmemisse et potit ee corpus cū c̄nia tolle
randi insusū stare usq; ad spatulas ul'
medietatē coris Post h° aūt cū iā bal
n accepit sup capite alys v ul' vj dieb;
lando et horis c̄uenientib; dimissa balne
acone omni ingrediat' stupham ppe balne
ū factā ut cois fit et cū eadē aq' balne
i et nō cū dulci i q' pmaneat hora una tā
mane q̄z sero hec insup' c̄ balneadi fe
ma c̄uctor que obseruai pot Postq; g° a
balneo discessit necm̄ c̄ ut quibusdam
diebus intēdat ad subtractoē mēzium
que dissolute st' Et de hys q trahūt ma
teriā a cerebro et ppe c̄ caput purgiū h°
Re pulvis nigelle que p quatuor dies i fu
sa stetit in aceto z j aq' maiorane
z iiij misceat' sil' et calefiat 7 trahi
atur p nasū s'm mo' supius dictū //
De hys uo que mās abstindūt anu
cha innis et musca' c̄ oleū de piretro
de quo calefacto fiat in uncto ipm̄n
torpidos et paraliticos iuuat 6° de simpli
mena p' m° Eciā c̄ns c̄ oliū de casto
reo et oliū de croco Jt c̄ns excitatim
et confortatiuū c̄ hoc Re oli amig' dul
z iij sandate baccarū lauri piperis nigri
costi an z j s tera' diu i mortario d'inde
calefiat 7 applicet' ut dcm c̄ Phia q'
scribe potuisse q dicit' qm ista meliora

et elegantiora sunt etc. **Capitulum 6m de medicinis rectificantibus membra generationis**

Primus quod expliceretur nostra auctoritas ex parte actus venerei ex inquirere causas horum nocumentorum. Neque enim signa corporum donantur ad complexionem primi sine istis propter quod pertinet dicere primo quod cum propter quod contingit hominem ledi in actu coytus due primitus existunt cause prima enim includit causas primitivas vel extrinsecas corpori applicabiles. 2a non causa huic a sapientibus posita pertinet in octo modos causarum efficientium hoc quarum prima assignatur propter primitive nocumentum in virga ipsa 2a non assignatur ex parte defectus in membris spermaticis 3a in membris principalibus 4a in membris que sequuntur principalia 7a ex parte nocumenti advenientis membris que sunt intermedia inter membra principalia et membra coytus 6a propter nocumentum proveniens in membris que sunt vicina membris coytus 1a ex parte parvitatis ventositatis in toto corpore inveniente

Pro declaratione itaque prime cause exterioris dicendum primo quod quecumque causa primitiva data que applicatur corpori assidue finaliter perveniat ad permutationem corporis ad lapsum complexionalem vel compositionalem. 2o quia non semper causa ita permutat corpus primo remanent tenentes se ex parte anime vel ex parte agentium que corpori applicata alterant ipsum. 3o impediunt ab operationibus naturalibus et de nimio corpore dicitur venefice incantatores maleficia fascinationes et consilia velut plures inventi sunt viros et mulieres ab opere coytus esse privatos tamen quod speculatores et physica nostra nichil valuerunt incantatione corporum sed oportunt applicari non illa nostra ab occulta proprietate permutativa corporis ut se contingit me vidisse et audivisse et curavisse et sunt 3a cause concesse a sapientibus de quibus paulo post dicetur. Alique est de nimio harum causarum tenet se ex parte anime vel propter angustiam vel tristitiam que prohibent homines ab actu venereo. Contingit etiam defectus iste quoque ex parte timoris in quo fit velox et fortis retractio spermatum a membris in quibus elaborari debet semen. 3o item ex parte verecundie in animam impressa sic contingit aliquos verecundari a contactu mulieris ut pusillanimibus contingit hominibus. 4o item contingit hoc ex parte impressionis in animam vel ex parte preter abhominationem que quoque recipitur in actibus coheundi. Frequenter enim aliquis videns vel audiens inhonestum modum sodomitice coheundi vel more brutorum recipit abhominationem in anima ob quam non solum coytum dimittitur sed frequenter in perpetuum et potest colligi hec sententia 2a 3y. 6o 7o iterum hoc contingit ex parte impressionis in anima facte propter amorem castitatis ex lege seculari vel religione seu devotione proposita ut contingit sanctis viris in lege dei militantibus et in heremo deo servientibus propter devotionem non solum ratione castitatis sed quandoque raro virgines permanent in tota vita sua.

Sexto item hoc contingere potest propter nocumentum in anima reminiscitiva factum propter longam dimissionem coytus. Frequenter enim membra generationis propter longam abstinentiam a coytu in tantum debilitantur quod anima non incorat neque sollicita est de generatione seminis sicut contingit mulieri que oblactavit puerum et dimittit ipsum nutrire nocumentum prohibitionis lactis et omnes hii sermones pulcherrime colliguntur 2a 3y et valde subtiliter tractatio de diminutione coytus dum inquit. Et de eis que debilitant coytum et virtutem eius sunt res meditative quantum ad actum ymaginative potentie vel sicut terribilis videndi aut verecundia in 1o quantum cogitative virtutis de ancessio in ad cor per actuale operationem intelligendi que intelligentia primo omnis operationis interior et exterior potest intelligi de ab Aristotele utique primo de sensu et sensato quam et oppositionem in parte hac sequuta est Avicenna 2a 3y canonis primo in fine ubi dicit. Et apud mer prium eius scilicet operationis est ex corde. Et subiungit quod omnes tales impressiones in anima debilitant a coytu vel diminuunt primo faciunt deficere vel abscindunt et propter quando sine advertencia vel a casu contingit hominem incurrere has impressiones in anima sicut si aliquis inopinate videret aliquem inhoneste vel sodomitice coyre. Et sensit hec subtiliter Avicenna dum inquit et propter tamen illud aliqua hora casu accidit supple occurrere tunc quotiens evenit iteratio assimilatur illud in mente vel reiteratur impressio in anima spiritus in organum memorie reservatas tales spiritus velut fantasmata movet animam intellectivam ad horrendum et fugiendum coytum. Et item subdit et fit causa minus secundum nocumentum diminutionis vel ablationis coytus dimissio vel abstinentia et quod anima oblivisc[itur] eius propter quod subsequitur constrictio vel privatio membrorum coytus ab eo. Et item subdit quantum ad ultimam causam quod paucitas spermatis nec in generatione spermat sicut accidit in devotis et religiosis ex causa ut non generetur semen nec moveatur membra in generatione eius primo nec ad appetitum sicut natura non est sollicita in generando lac in mamilla removendo filium a lacte vide quantum speculacio est hec in intellectu primitivas causas que diminuere vel auffere possunt coytum. Reliquas autem minus primitivas que nocumentum hoc efficere possunt non curavi extendere quoniam omnes eorum curationis fere abscindi poterit. De causis autem corporalibus primo exordium dicendi poterit esse nocumentum centiale in virga contingens et ipsum potest esse lapsus complexionalis et compositionalis et de natura tamen lapsus complexionalis potest esse caliditas et siccitas frigiditas et siccitas caliditas et humiditas frigiditas et humiditas male in ipsa virga in mente nec tamen nolo negare quod lapsus complexionales species et males

in eo accidere potest Et quia ibi raro contingit
et quia curatur curatione compositorum vel ma-
lum lapsuum in quos facile permutatur ideo
de eis per se tractandum est quod autem cognos-
catur lapsus calidi et sicci facile est inde
ex calidite sensus tangentis superfluitate et etiam
per egrum per accepta ex rubore virilis membri
extensione venarum et arteriarum post et
iuvamento percepto ex applicatione frigidarum
rerum Sic de aliis frigiditas vero et humiditas vi-
lis membri percipe ex actuali frigiditate ipsius
venarum angustia et parvitate membri mol-
licie et ipsius ponderositate et ipsum iuvari
a calidis et noceri a frigidis debili tarda et
difficili seminis emissione per canalem simul
et sic de aliis Signa lapsuum calidorum
et humidorum cognoscuntur per signa contraria hiis
que nunc dicta sunt et ita signa lapsuum fri-
gidorum et siccorum per signa opposita lapsibus
calidis et humidis Potest iterum in virili mem-
bro inveniri lapsus compositionalis simplex
ut oppilatio venarum essencialium eius membri
aut oppilatio cum paralitica disposicione comple-
ta sicut quando contingit oppilari venas trans-
itus spiritus animalis et motum in tantum quod nullo
modo erigitur nec moveri potest et si fiat re-
clausio nervorum per quas fit transitus spiritus sensibil-
tum tunc membrum movetur et non sentit ut
aliquando vidi et converso si fiat clausio nervorum
per quas in virga recipitur spiritus motivus
tunc sentit et non movetur Et istud se-
pe contingit in multis in quibus membrum sentit
obiecta tangibilia omnia sibi applicata non
tamen movetur ad aliquam dictarum positionum
nec erigitur unde non nervi ramificantur qui
in virgam defertur animalis spiritus sensibilis et
motivus prout quod veniant a spondilibus caude
ut colligitur 2a 3e particula capitulo de fine lacerti non
per quos virga movetur quatuor sunt duo-
quidem in ipsa laterales in dextra et sinis-
tra parte inveniuntur qui cum descendunt
sunt causa dilatationis corporis virge et apertionis
canalis per quem facile semen cum urina effunditur
extra Alii vero duo lacerti a femore ex-
eunt et secundum transversionem per virgam incedunt
quorum contractio est causa superiora virgam eri-
gunt secundum illam partem et econverso Et ex hoc
correlarie concludere potes quedam contra
apparencia Primum est quod in quibusdam
hominibus virga contrahitur versus ossem et in
aliis vero versus [illegible] in quibusdam versus
dextrum in quibusdam versus sinistrum Contingit
contingit contractionem fieri in musculis unius
partis tunc membrum inclinatur versus illam et
econverso Secundum correlarium quod in quibusdam hominibus re-
peritur virga tetanosa hoc non contingit propter spas-
mum in utraque parte musculorum Cum non fu-
erit tanta potentia nervorum ad comprehendum
versus supra sic versus infra et tanta in viis fu-
it [illegible] ad dextram vel sinistram necesse erit

membrum remanet rectum et extensum et hec
est species spasmi tetanus nominata 2a 3e
capitulo de spasmo qui differt a priapismo vel
a satiriasi secundum alias licet enim in pria-
pismo sit inmoderata membri dispositio dis-
tensio in longitudinem tamen non est spasmus naturalis sicut
neque in spasmo invenitur multitudo ventositatis
que est effectiva vel materialis priapismi causa
Amplius evenire potest nocumentum compositionale
virge contingens apostema cuiuscumque generis et speciei
quorum quodlibet impedire potest ymo privare
a venereo actu Unde hec omnia memora-
re oportet Similiter et solucio continuitatis in li-
gamentalibus partibus nervosis arterialibus
et venalibus et genitalis membri potest esse causa
impediendi ymo auferendi venereum ac-
tum sive solucio continuitatis fiunt in vulnus sive
ulcus longum latum profundum biangulare tri-
angulare et sic de aliis At vero iterum 2a causa
nocumenti actus venerei contingere potest ex parte
membrorum spermaticorum propinquorum vel centia-
[illegible] Sunt autem hec membra duo
[illegible] scilicet recipiencia et generancia sperma
De quibus est discordia non parva inter phi-
losophos et medicos illustres Aristoteles
namque 2o de partibus animalium credidit sperma
generari in vasis involutis mediante calidite
spiritus generativi [illegible] ex aggregatione
spiritus vitalis animalis et naturalis ita quod purior
pars sanguinis elaborati in vena chili et
in aliis semper propinquis per vasa spermatica de-
fertur ad oscum et recipitur in illis vasis in-
volutis ubi mediante influxu cordis san-
guinis illa pars in vasis involuta ultima
elaborata spermatis formam recipere poterit
et quod testiculi ad generationem spermatis effecti-
ve non concurrunt nisi coadiuvative ad ef-
fusionem spermatis in matricem pondera enim
testiculorum ipsorum distensa et apta magis
redduntur talia vasa ut per ea liberius se-
men effundatur in matricem Illustrissimi vero
medicorum plurimi ut Galienus in libello
de spermate nove translationis et alie [illegible]
collega eius fidelissimus et avicenna [illegible]
ro tegni posuerit in testiculis complementum
factum a generatione spermatis ex coniunctione spi-
rituum vitalis animalis et naturalis dixerit ergo quod
materia sanguinea pura iam preparata recipitur in
vasis involutis et ibi detinetur Cum ergo fit coi-
tus viri cum muliere materia talis expellitur et trahitur
ad testiculos et ibidem mediante complemento ag-
gregato ex predictis convertitur in verum sperma
Et hec veritas autentica est [illegible] xx
primo capitulo in exordio dum inquit Sublimis de-
us creavit duos testiculos sic statuisti quod
inter membra principalia in quibus generatur sperma ex
humiditate delata ad eos de venis superiori-
bus vel inferioribus per sinus que est superfluitas [illegible]
cibi in corpore toto et est sanguis magis digestus
et magis subtilis Ex quo fundato apparet quod sive ter-

Aristotelis opinio aut alia 2a. Nocumentum in coy-
tu contingere potest propter lapsum complexionalem com-
positionalem et unitatem inunctam tam in vasis
involutis quam in substantia testiculorum et panniculorum in-
vestiente eos. Quid autem intelligendum sit per va-
sa involuta patet quia ipsa sunt extreme partes va-
sorum spermaticorum de quibus parum post dicetur.
3a causa de corporalibus item assignatur ex parte nocumenti
in membris principalibus inventi propter quod intelli-
gendum est quod licet secundum Aristotelem sperma materialiter non
decidatur a principalibus membris commixtione
generativum spiritus fit ideo secundum partem virtualem
sperma deciditur ab omni membro principali. Virtua-
lem ergo partem intelligo virtutem impressam
in testiculis vel vasis involutis a spiritu generativo
producto qui est instrumentum anime ad dandum vir-
tutem predictis membris in generatione seminis. Nam
licet Ypocras et Galienus et alii collegae eius
posuerint sperma materialiter decidi a cerebro et de-
legari per venas que sunt post aures ad vasa
seminaria quod probabant quia sectio illarum dua-
rum venarum prohibet generationem et producit ad ste-
rilitatem, que oppiniones tantorum virorum licet disto-
liam habeant contradictoriam. Conatus tamen fuit Avicenna
talem distoliam conciliare cavete in hiis sermonibus
dum inquit Ymo quod ut sit ei sperma et
tamen membro principali fons et ut sit ex membris
aliis desudatio et ad istas radices. Quicquid
tamen de predicta oppinione sit tenere placet conce-
dendum est tam a corde quam a cerebro vel epate
influxum virtualem omnium trium membrorum principalium
concurrere ad generationem seminis ad coytum et ad fe-
cunditatem ut sunt sermones collecti xx 3i ...
prope finem dum inquit Et scias quod virge acci-
dit virtus erectionis et ventositatis a corde
et advenit virtus spiritus ex cerebro et nucha
et advenit ei virtus sanguinis equalis et sub-
tilis et desiderium naturale ex epate. Et ex hoc
fundamento faciale potest intelligi quod ad prolificum se-
men ad generandum et ad coytum necessarium esse
sanitatem membrorum principalium. Et sequitur etiam quod si mem-
bra principalia sint distemperata aut non sa-
na non erit possibile verum semen et prolificum ge-
nerari. Sequitur 3o quod tamen multarum egritudinum
que a principio generationis contrahuntur valde faciale
assignari potest ex nocumento et egritudinibus principalium membrorum.
Sequitur 4o quod non est mirabile quod vir hic est impotens
ad coytum et generationem. In omni enim principali membro
spiritus deputato ad conservationem individui
invenitur lapsus frigidus et humidus materialis.
Sequitur 5o quod non est mirabile quod complexio membrorum
generationis huius viri distemperata ad lapsum frigidum
et humidum. Difficile enim est ymaginari et dif-
ficillimum invenire membra generationis curata
aut sana cum distemperata complexione membrorum prin-
cipalium. Temperamentum enim membrorum generationis depen-
det a temperamento principalium membrorum. Et non eius
4a principalis causa propter quam contingit nocumentum in
coytu et generatione et assignabatur superius ex
parte nocumenti membrorum que sequuntur principalia membra

et hoc intelligendum. Ideo necessarium est cum spiritus
et virtus sensibilis deferatur a cerebro ad membra
generationis necesse est assignari vias per quas
ille spiritus deferatur. Cum ergo delatus spiritus et vir-
tutis sensibilis et motive sit nucha vel nucha
aut alia membra proportionalia istis ut cor
patet quod ex nocumento talium membrorum deservientium ce-
rebro in virtute delatoria necesse erit variare tempera-
mentum spiritus in membris genitalibus multipliciter.
Primo quidem si erit lapsus frigidus in membris pre-
dictis contingit cerebrum effundat spiritum anima-
lem sensibilem et motivum in quanto et quali con-
veniente propter frigiditatem illorum membrorum prohi-
bebitur delatio illorum spirituum ad organa ge-
nerationis. Primo quia frigiditas est immobilitatis. 2o
quia frigiditas illorum membrorum remittit taliter
spiritum per quam constat temperamentum eorum. 3o quia
frigiditas est coarctare poros per quos transsitus
eorum spirituum. 4o item quia frigiditas ingrossat substantiam
spiritus animalis qui subtilior est aliis propterea quia
transsit per subtiliores vias. 5o et ultimo frigiditas
adversatur potentie virtutis. Propter has itaque cau-
sas vide quanta temperies complexionalis et compo-
sitionalis necessaria est in membris que serviunt
cerebro virtute delatoria. Si autem item con-
tingat cum distemperamento membrorum taliter
servientium cerebro etiam esse distemperatum cerebrum
lapsu frigido et humido materiali tunc necesse est credere
magnum nocumentum in membris generationis et coy-
tus quantum ad sensationem necessariam et ad venereum
actum qui invenitur in membris generationis
propter dependentiam eorum a cerebro ut dictum est.
Et ex hoc fundamento manifeste apparet quare in viro
isto non invenitur debilitas sensibilis in membris
coytus. Hoc contingit propter immoderatum lapsum fri-
gidum et humidum materialem in cerebro eius magni-
ficatum. Et pari ratione deductum est hoc nocumentum
in membris generationis et coytus in hoc viro
dependere secundum magnam distemperantiam
nuche nervorum et aliorum a nucha
orientium per quos animalis spiritus sensibilis et
motivus ad membra generationis delegari debet.
Similiter etiam contemplari oportet per alia membra que
sequuntur principalia intelligere posse stomachum epar
splenem arterias ad orthi ascendentem chi-
lis et descendentem. Si enim nocumentum contingat
in stomacho diminutio corruptionis aut
ablationis ablationum que propter sunt secundum attri-
bute scilicet appetitive et digestive primi ali-
menti quo potest generari sanguis laudabilis
ex cuius puriori parte generatur semen. Et no-
cumentum enim stomachi et propter purgationem absti-
nentie eius acquiritur egritudines nimio plures et
male ymo omnes fere propterea quod nocumentum di-
gestionis est mater et fundamentum fere omnium egri-
tudinum corporis ... de nocumento digestionis.
Et ex hoc fundato faciale est intelligere quod
nocumentum epatis sit causa nocumenti coytus. Et item si po-
tentia splenis non sit mundificativa et depurativa
melancolie a sanguine tunc patet quod sanguis non erit

ma͂ conveniens gn̄onis spmatꝰ quia sanguis
ē frigidior et grossior q̄ꝫ eꝫ sine fuit sp̄us-
sis aut quia nō erit virtuti transmittante
pporcionatus ut ex eo sequeretur ꝑs puri-
or subtilitate acuitate caliditate et unctioꝫ
eius Ad hoc est et ꝗ habentes nota no[cume]nta
ꝯplexionalia vel compositionalia vel in na͂
commũ renũ nō poñt ꝯuenienter gn̄are spma
neqꝫ tante calidit[at]e influere mēbris gn̄o-
nis et coytus q̄ntum oportet desiderium n-
naturale f coeundi quaqꝫ enim pueniunt i
mēbris gn̄onis ca renum xx[ͣ] z[ͭ] ca[ͦ] p[ͦ] i
fine Ex hoc no[cumen]to volo ee manifestum q no-
cumenta ꝯplexionalia vel alterius corpis existentia
i vena ad orthi descendente et similr i ve-
na chili nō puũ sed excelles et magnum
nocumentum accidit i mēbris gn̄onis et cor-
dis Quinta cā prīl' noti coytus assig-
nabitur ex parte noti iuncti i mēbris vicinis
mēbris coytus supius posita fuit ex parte
mēbrorum que inter media inter prīncipalia m[ē]-
bra gn̄onis sunt aut mēbra hec quedam
inter mēbris coytus similitudine latoria
ppe ista que spmatica nuncupantur que
duplicia sunt f dextrum et sinistrum dextrū
nō vas oritur ab emulgenti vena et des-
cendit inferius usqꝫ ad oscum velatum ex-
mis inferioribꝫ partibꝫ sistit quorum vela-
mentum a sapientibꝫ didimus nominatum
est et hoc quidem spmaticum vas a sa-
pientibꝫ depositum est deferre materiaꝫ
gn̄onis spmatꝰ f sanguis iā depuratum
in vena chili et alijs venis ramificatis
ab ea a quarum ꝯcavitate ꝯtinuatur earum
adinvicem sanguis ie delegatur ad emul-
gentem venam Cum ergo ab ista oriatur vas p-
dictum sequitur q ꝯueniens deferre potit
nialeꝫ taleꝫ que prius recipitur i involu-
tis nasi modo iuncte quibus aristoteles posu-
it taleꝫ maꝫ in spma ꝯuti lꝫ ypocras et
Gal'. A collegere ipsorum posuerit spma in
ultimaꝫ suaꝫ pfectioꝫ acquire intestinal'
uts ꝯm vero spmaticum vas ē sinistrum
quod oritur a ramo arterie ad orthi
descendentis et hoc quidē tale a sapientibꝫ
ponitur ad mēbra gn̄onis deferre obsim
qd ꝫ locum formaliter magis et ē sp̄us
vital' ex quibus ꝯparando ex mēbris coytus
et gn̄onis defertur mixto formalitatis
spmatꝰ i mēbra gn̄onis spmatꝰ Utrum
aut per hoc vas spmaticum ad mēbra ge-
nerationis deferatur p[rius]ste sp̄us vitalis
aut sint cum ipso sanguine arteriali est
questio quam pauci sapientum agressi sunt
et raro de ea invenitur bene determinatum
Credo tamen ego q sic per dextrum vas spma-
ticum defertur sanguis et sp̄us naturalis
ad mēbra gn̄onis ita per vas sinistrum
spmaticum defertur sp̄us vital' et sanguis
arterial' dico ꝯo nō ee ꝯueniens sanguis arteriale

ad mēbra ee delatum ita materia transmittatur
in spma sicut sanguis venalis transmittitur
in ipm quando transfertur in vas dextrum
licet est pbabile teneri possꝫ hoc sꝫ q sag-
uis artial' possꝫ ee ma͂ spmatꝰ Insuper
ergo ex hoc sedato pulcre intelligi potest
quid ex distempie vasorum spmaticorum
accidat notis ex coytu et gn̄atoe Sexta
cā prīlis noti coytus assignabatur ex
parte noti iuncti i mēbris vicinis mēbris
coytus Membra aut ista plura spē distinc-
ta intelligi pñt quorum primum sunt spondiles
caude ꝯm ē siteri vel circulo ani 3m ē
musculosa vel carnosa ꝑs siteri cū ap-
posita 4m sunt vene emorroydales et
in extremitate intestini recti in bibite 5m
est est attricio ꝯquassacio vel dislocacio in
spondilibꝫ pdictis magnum inde notum im-
ebe coitari pot ꝯseqn' coytu eo quia
a spondilibꝫ alchatin et caude sp̄us
aialeꝫ et ꝯsileꝫ potates ad pdictas ptes
et mēbra gn̄onis ut pot legi prima pī
doctrina 3a summa ca finali ca[ͦ] Ad hoc
est si contingat apā in circulo ani et
emorroydalibus partibus magnum no-
cumentum efficere pot in coytu psternendo id-
caꝫ et fiat fluꝫ mag ad pdicta lo-
ca similr et i moderata evacuacio e-
morroydal' ideꝫ efficere pot ppe q musculi
sunt movētes circulum ani ꝯtinu-
itatis ē magna cum muscul' virge ut pt
videri pa pi doctrina 3a sūa 2a ca[ͦ] 24
et 26[ͦ] Ultima vero cā noti coytus posi-
ta fuit q[ua]ntitas ventositatum in toto corpe
et i mēbris coytus Cum enim in actu coy-
tus necia sit erectio per efficaciteꝫ calidi-
tatꝰ que sufficienter possit dilatare et
ampliare partes virge subales i brevi
tpe moue caꝫ maleꝫ aut sꝫ porcoa-
taꝫ f sanguis arterial' et venal' sp̄um
aialium naturalium et vitalium multitudo et
ventositas notab' q[ua]nt[itas] Cum ergo quibꝫ istorum
a nāli calitate mēbris pdictis influatur
cordi valde fiale moveri rarefieri et
dilatari possit tales sunt porose partes
virge ipsorum ipsius Ampla q[ua]ntitas ve-
narum et artiarum multitudo in quibꝫ cum tal'
recipitur ventositas et sp̄us et earum rare-
factione fit virge tensio multitudo ergo re-
tositatum i magna pte ambitꝰ corporis iunc-
ta et in ptibus et que sunt ppinque mēbris
coytus ē cā coytus et ꝯseqnt' gn̄acionis
et e ꝯverso defectus ventositatum i ptibꝫ corporis
et ppinquis mēbris gn̄acionis ē cā de-
fectus in coytu et gn̄atoe Et omnes iste
sermones pulcherrime colligi pñt xxa 3a
ca[ͦ] pº ubi inquit Virga enim ē mēbrum
nisterale generatum ex mēbris ligamento-
sis venosis et carnosis et principium originis eius
ē corpus ortum ex carne pterminis ligamentali

et est plurime declinatur late quibus sit
quantum in pluribus dispositionibus coopertum Et io-
ci ipsum replet ventositate fit erectio et infra
in eadem fen capitulo de diminucione coitus
inquit Et scias quod erectionis causa est ventosi-
tas procedens a spermate et supple a toto cor-
pore et partibus propinquis ut declaratur In
hoc autem tractatu non curaui ostendere
quod in coitu generatione notata contingat propter
egestiones vesice et colli eius hec enim in alio
loco per me bene iam declarata fuerunt Et patet
et quod si notitia accidere potest in membris generationis
per colligantiam ad remota membra manifestum
erit quod propter notam essentialia vesice magnifice
ledi possunt membra coitus quoniam vesica est
eis colligata non solum colligancia sitibus vel
propinquitate sed colligantia proveniente
a ligamentalibus nervorum et muscularibus partibus
ut patet intelligenti per ea que scripta sunt Ex
quorum omnium fundamento iam apparet quantum oportet
habere speculationem in declarando et explican-
do notata coitus et generationis quod omnia in pre-
dicta particula declarata sunt et propterea nichil
speculabile haberi potest quod non sit in predic-
tis contentum aut ad ea reducibile et hec
est finis particule huius tractatus etc.

Oportet in quod disturare per regimen ad rec-
tificationem coitus diminuti Pauca declara-
tione premittendum primo quod lapsus sit fri-
gidus et humidus malus ut in prima particula
huius declaratum est necesse est ut intendatur
ad ipsius regimen penetrativa magis digestiva
ipsam et rectificativa membris generationis reductiva
ipsa ad temperamentum saltem eius Premittendum 2o
quod canon et mistura tam evacuandi materiam
quam digerendi ipsam patet secundum in capitulo ubi descrip-
te fuerunt curationes tercie et quartane 3m
Premittendum 3o quod regule et mistura rectifi-
cationis male complexionis membrorum
generationis possunt accipi ex hiis que dicte
sunt Premittendum 4o quod aliqua sunt que
evitari debent agnoscentes habentes diminucionem
coitus que in hoc capitulo seriose declarata
fuerunt Et primum quidem horum est quod
habentes diminucionem coitus dimittant
inanitatem repletionem stomachi et nauseativam
saturitatem que provenit ab ea ad horum
stomachumque reddat attenuatum et ad convenien-
tiam digerendum 2m principale est potus
aque frigide est enim res nocibilior eis 22a
3e capitulo de cura diminucionis coitus 3m
principale quod evitetur omnia mistura vehe-
mentis caliditatis et siccitatis talia enim producunt
vehementer resolucionem corporis ad vehemen-
tem siccitatem sanguinis bene decocti quod dicit
esse materia spermatis et resolvunt et extinguunt
spiritus et ventositates que debebant deservire
ad erectionem talia autem sunt sicut ruta ma-
iorana ruta silvestris maioracorum et e
gallitricum vel salvia domestica diminuunt

semen agni casti et similia 4m principale
quod evitentur infrigidancia vehementer
excitationis quia congelat spiritus et materiam
spermatis et claudunt vias tristicio corporis et
propterea que sunt excitativa cum enim contrariantur
duobus principiis vite et augmenti coitus
qui in gora per calidum et humidum talia autem
sunt sicut lentes xilocarate et sunt acru-
bie Sumach milium solatrum et similia 5m
quod evitentur acetosa quoniam sunt frigida et plurimum
excitativa propter causas dictas Sextum dimi-
mittantur stiptica omnia aut quia talia
sunt vehementer calida ut in atramento aut
vehementer frigida ut in galla quercus cipres-
so et balaustia aut quia sunt vehementer
excitativa ut in sandaraca aqua habet
stipticitate valde potente resolucionem coniunctam
ut in calidis et siccis in fine 3e gradus
simul siccis et solidis Septimum quod evite-
tur omnia stupefaciencia mistura sive sit
frigida et sicca sicut opium et camphora iusqui-
amus et mandragora sive sit frigida et
humida sicut nenufar psilium et lactuca
et propter hanc causam papaver licet sit de stu-
pefacientibus quia tamen levius hoc facit
non prohibetur eis applicatio 2o tamen quia in
eo est pinguedo quedam ventosabilis que
iuvat ad erectionem unde 22a 3e pallio mi-
licet in semine papaveris sit pars stupefac-
tionis tamen eius pinguedo et quod ipsum commo-
vet ventositatem subtraxit ei si coitum di-
minuto et addit super ipsum Octavum
Evitetur multus diureticorum usus sive qua
divertunt materias a membris coitus sive
quod acuunt et extinguunt eas et spiritum vel quia
debilitant organa delationis spermatis
Nonum prohibetur evitari debere coitus cum
muliere egra sive egritudo sit complexionalis
calida ne dum resolvendo et extinguendo
debilitet sive egritudo fuit frigida et debili-
tet congelando sive egritudo fuit compositionna-
lis ut forte oppilatio aut apostema in matrice vel
collo eius que debilitant virgam virilitate et
sive aut quia fuit egritudo compositionalis
ut excoriatio matricis et prurigo eius aut
ragadie id est fixure ulcerose in ea aut
alia ulcera que virile membrum inficere
possunt et propter hanc causam tales homines tales
homines evitare debent copulam cum vetulis
frequens enim contactus debilitat membrum vire
generationis et propter idem fundamentum effugiat istum
contactum puellarum que non dum pervenerunt
ad etatem complementum Angustia enim vias
in talibus debilitatem membrum eius qui conatur
et studet sepe devirginare eas Unde
et coire cum muliere que non dum pervenit
ad etatem perfectam et adhuc est virgo per-
ducit ad debilitatem membri virilis ut
iam dictum est Ad hunc et habentes diminucionem
coitus evitare debent aspectum eorum quod immunde a

in honeste aut contra legem coeunt a coytu re
soluerunt ymo et effugerunt eos qui sermocinantur et qui scribunt de inhonesto et
incupato modo coheundi omnia enim talium
impressiones facte in anima mouent abhominacionem coytus in tantum quod quamque ex impressionibus
talibus in anima receptis multi destiterunt coyre et fierent membra coytus tam diu ab eius
exercicio priuata quod numquam aut non nisi cum magna difficultate deinceps coyre potuerunt. Hec omnia in summa euitari debent
ab eo qui sit diminutor coytus a qua
causa eam constringat ipsum prouenire. Premittendum quanto quod mixtura quinque vigorant homines in coytu diminucionem et abhominacionem
habentes sunt diuersa aut enim sunt cibi cibales aut cibales aut medie cibales aliquanto sunt mixtura a specifica proprietate hoc efficienciam et de numero istorum mixtorum meliora et magis eligenda sunt ea que tenent
se ex parte ciborum cibalium quia per eos causa compleri potest. Causa nam continet multum primo
quia vigorant virtutem que non consistit et
conseruatur nisi in nutrimento bono. Secundo quia
tales cibi reponunt pretermalem sanguinem laudabilem qui est materia spermatis. Tercio
quia ex eis generatur amplior et melior spiritus quantitas. Quarto quia non tollitur ab eis multitudo ventositatis que est erectionis membri
causa sufficiens ut supra declaratum est. Alia
genera mixtura sunt que penitus in humanis corporibus operantur a natura nullum gradum qualitatis
prime uel secunde manifestum reponencia. Panis laudabilis et vinum subtile dulce conueniencius potens. Et carnes laudabiles
ut pullorum fasianorum vituli lactantes
capriti annuales agni et teneri castrati et
vitelli ouorum et reliqua que superius declarata sunt in regimine per cibos et potus.
Secundi vero generis mixtura sunt sicut ea quae multam pretermalem sanguinis et nutrimenti reponunt cum
pauca tamen alteracione per qualitates primas ab
ab eis facta sicut est panis ordeaceus
et aliquarum et vinum ponticum acre auctum uel nobilis fortis et carnes leporum
et cauculorum columborum et similium quorum
alterando cum fortitudine ut leporum cum humiditate
multa ut agnus et cuniculus cum caliditate magna ut pulli columborum et sic de aliis. **De
mixtis vero ceterum mixtorum que sunt in secundo
gradu.** Magis multum alterant quam nutriunt dragma diuersitas a sapientibus in scriptis
reperitur quorum aliqua sunt medulle aliquot
cortices aliqua sicca aliqua gummi aliqua
radices aliqua aque aliqua sunt fructus
aliqua sunt olera et aliqua sunt animalium partes
Que vero in primo loco posita sunt augmentant locum coytui multum de causa aliqua sunt
ventositatum materiam generatiua ut semen napi
lupinis eruca baccia semen melonis et similia

Secundo efficiunt hoc quia appetitiua membrorum spermatis dilatatiua ut spargus semen raffani in vertice apii petrosilini. Aut tercio similiter quia
dissoluunt materiam et spermam in viis ingrossatum et congelatum ut grana alkecna carui
et piper longum. Vel quarto similiter ad illud actuali uel potenciali lenificacione earum propter
quam meatus et vias fluxibilitati paratas
efficiunt ut semen lini fenugreci grana azelim et consimilia. Hec in summa contemplanda sunt vt vnumquodque ipsorum ad sua cum
contrariam remouendam conueniencius apponatur. Et de omnibus aliis sequentibus intelligendum
est. **De granis vero** est genus bene a sapientibus approbatum calidum enim est et humidum
in secundo ut patet in aggregatore serapionis in prohemio scribendo bene presumpsit et ad hoc producta grana et azelini uel grana canapis et cicer
et fabe et fasoli sunt huius generis. **Cortices
vero** quibus vtimur sunt sicut macis fructi
fere disposicione pretemperatum suam tenet enim locum corticum sicut cortex in recenti auellana et cinamomum in disposicione frigida et humida qualis est vera et sic de aliis. Que vero
tenent locum fructuum et generum sunt sicut
phistici et grana pini et grana viridia et
sunt semina alborum et amigdale dulces et
cubuli marini et consimilia ut lingua auis et est semen frassini et reliquae medulle istis proporcionales. **Gumme vero** uel succi sunt sicut asa fetida in disposicione frigida et
humida dragagantum et gummi arabicum
in disposicione calida et sic de aliis. Radices ad hanc disposicionem vtiles sunt ille primo
que cum sua caliditate inflatiue sunt et ventosabiles sicut est testiculus vulpis id est satirion
cum speciebus suis et proprie radix eius que mollis est ista enim que sicca est est diminutiua in coytu et adustat. Recens est vehementer potens ad faciendum erectionem. Et
de meliori istorum est secacul et est yringi
duarum specierum potens valde ad erectionem virge et napi et bancie domestice et cepe
assatum et radix cardi maioris et piretrum
recens et omnes species hinodactilorum recenciores
sunt ad omnia predicta conuenientes. **De aquis vero** et proprie medicinalibus laudantur
aque infrascripte et hoc est intelligendum
ubi contingat nocumentum in coytu venire
propter lapsum humidum tales enim aque bibite
uel extrinsecus applicate potentes existendo ad
hanc intencionem similiter. Aque autem sublimacionis bancie domestice radicum yringi
et omnium specierum satirionis in cibo et potu
posite mirabiliter similiter. Fructus similes
ad hanc disposicionem sunt propter tacti sicut supra
sed amigdale phistici pinee auellane
et consimilia sed inter reliquos ficus recentes
vtiles existunt et dactili bene maturi nisi adurerent opilacionem et vue recentes proprie albe

et dulces inuenit Olera uero conueniencia
sunt sicut eruca feniculus herba brancia dam-
tus sisimo fenugrecum recens et herba
tribuli marini uel fontales Deinde itero
inueni in coytu vigorancia que sunt
ex animalibus et de hys quedam que extrinsecus
ministrantur et corpori appenduntur velut
scribitur a rasi qui dicit quod fel vrsi alliga-
tum femori hominis facit ipsum coyre diu
et quod cauda lacerti ab homine portata
facit coyre potenter et nodus spine sti-
ci spine hominis alligatus reddit ipsum vi-
gorosum ad coheundum Serapio autem scribit
quod lapis inuentus in dextro laterunculo stinci
appensus collo excitat coytum Similiter extre-
mitas testiculi vulpis appensa facit ten-
sionem vehementem et scribitur mirabile quod a
fide digno habui quod si in vngatur anes
virga cum oleo sperma(?) abitur potenter Si ergo
colligatur sperma illud et ex eo inungatur
virga hominis tensionem faciet et expugna-
nalem a muliere quacumque Auicenna vero xx[a] 3[a]
duo mirabilia scripsit ad hanc intencionem
corum scilicet que curerit cursu(?) appetitum et aug-
mentando coytum Primum mirabile
est ut accipiatur virga tauri et excicetur
in tegula calefacta deinde puluerizetur et huius pul-
uis pua quantitas ponatur super oua sorbi-
lia et est res verificata iuuatiua et precipue
quando aliquis vtitur eo frequenter Secundum mirabile
est quod accipiatur coagulum cameli masculi
iuuenculi et dissoluatur de eo quantitas ci-
ceris cum duabus libris aque vel ℥ viii et
bibat et bibat duodecies cum voluntate
coeundi que quidem duo uidentur cum sua
proprietate conueniencia iuuare coytum quia ista
que extrinsecus administrantur Verum de numero pre-
dictorum animalium iste conueniunt iuuare uidentur quia
generantur nimia in humano corpore sanguine(?)
multum virtuosum ventositates generancia
a pisces sunt uelut pisces parui appreciabi-
les nominati qui habent squamas solidas
ut carpiones lucii torrentine varioli et
consimiles Et oua recencia gallinarum perdicum
et columbi et cerebra pullorum pinguium
anatum arietum gallinarum et similium Ergo ge-
nera lactis superius nominata et laudata
ta et oua sorbilia frequentata et precipue cum sa-
le stinci aut cum puluere carminum eius ex-
citatarum In hys quidem omnibus est potencia
magna excitandi et uigorandi coytum
De compositis uero tam sunt in experta et
subtiliora inter cetera alia que uisa sunt scribo Primum
℞ dactilorum pinguium numero xv fenu-
greci ℥ ii coquantur in ℔ vi aque usque ad
ipsorum dissolucionem deinde extrahantur ossa
a dactilis et terantur simul ultimate cum fenugre-
co et ℔ ss mellis dispumati et bene cocti fiat
electuarium in cuius fine appone soleo(?) ℥ i pul-
uis radicum satirionis De hoc autem electuario exhibe

soleo ℥ ss per duas horas ante cenam et tan-
dem ex eo per duas horas post cenam cum ci-
ato medio vini albi dulcis et est medicina efficax
et completa secundum Secundum est confectio de
medullis descripta ab Auicenna xx[a] 3[a] ubi igitur
et de membris bombs(?) est confectio de medul-
lis leguminum et colliquatur ibi ℞ amigdalarum dul-
cium auellanarum ex corticatarum granorum phystici-
corum et naregil quod apud veronenses r
vocatur feustrastum(?) nucleorum pinee granorum
alkelkel(?) granorum azelim(?) omnium ana ℥ ss
vehe reni(?) mistich piperis longi ℈ ana ℥ ii ul-
timata contrite et cum ℔ ss penidiarum
dissolutarum et coctarum cum vino albo dul-
ci fiat electuarium de isto ergo electuario ante prandium
et ante cenam comedatur ad quantitatem oui vel
et est in eo iuuatiuum efficax et sine periculo
Tertium et cognitum de scripcionis experti et
bene securum est electuarium dyasatirion quod
secundum meliorem descripcionem inuenitur positum
a Nicolao in antidotario suo quia talis
locis cuius usus esse debet sicut primum predictum
de numero istorum trium hec sunt que meliora
et securiora reperire potui inter cetera Capitulum
Capitulum ultimum de memoria quorundam
medicaminum ad diuersa membra lesa et ac-
cidentibus conferencia Licet ex hys que
dicta sunt in parte prima 3[a] capitulo primo de regimine
huius viri prouisiones in vere et autumpno
fiendas et exercis que vltra iussa sunt in quinque
capitulis precedentibus possit homo ingeniosus
prouidendi accidentibus x que in primo capitulo huius
operis posite molestare solent virum istum tamen
in hoc capitulo fiet memoria quorundam in-
strumentorum simplicium et compositorum que lau-
data sunt a sapientibus conferre ad diuersa
accidencia que in hoc viro apparent Primum istorum
est vt accipiatur ℈ i electuarii de ligno
aloes pars 3[a] vnius de quo ... diligenter
tritis cum vino aromatico formentur pille pro
omni ℥ viii de quo cum sero per duas horas
ante cibum deglutiantur due Est enim in eis
iuuatiuum magnum per me expertum ad confortandum
cerebrum et uigorandum sensus omnes et ad acuen-
dum uirtutes eorum Compositum uero electuarium
ad hoc est electuarium de ambra descriptione Me-
sue in antidotario distinccione prima de quo ac-
cipiat in aurora ℈ i ss cum ℥ i aque maiora-
ne calefacte et tardet cibum post ad minus horis
quatuor Secundum remedium pillule correptiuum accide-
tis quod est molestia in profundo sompno etc.
℞ castorei electi ℈ i staphisagrie costi ana
℈ ss aceti ℈ i ss cucumeris azmim ℈ ii
terantur simul minutissima contricione et de isto
accipe tantum in vngat totum caput in sero
quando vadit ad lectum Tertium remedium apperi-
tiuum adhoc ut intrans autem prandium et ante
cenam per horam i ss et post cenam fiat fri-
catio eius cum modico mercurio
antequam hora n distrahere manus a capite a supremo

pillule etcetera et capite

Tertium remedium

pfundo excitat et sccat et ipse p eius v-
sus frequens existit 3m accidens s. cursus
lacrimarum experta hec hic duo remedia pm
℞ mirre ʒ s. lapidis ematitis ʒ j. succi te-
nerrimarum parum rubi extremitatum r
plante rosarum an ℥ j misceant simul in
ampulla et clauso orificio eius bulliat
in caldario aque bullientis usque ad consump-
cionem medietatis dein colet et ponat gut-
tarum acuti fera saltem quater vicibus in die
in oculo 2m remedium est ut frons et tem-
pora eius sepe liniant aut saltem in sero
et lenit fricentur cum succo rosarum Quartum
accidens cui puidendum est erit nocumentum
olfatus cui ascribo duo appta remedia
Primum ℞ succi maiorane an ℥ j s. cubre
cletum ʒ j. arcanite ℈ s. terant simul in morta-
rio subtilissime et ponantur in ampulla stricti
orificio et exponatur soli et de isto succo ac-
ti tepido mane ante prandium sepe attrahatur
per nares Capit cum potenter vias olfatus
et vigorat ipm 2m remedium vt frequenter
olfaciat pulverem maiorane cum quarta
parte pulveris de origano Quintum accidens
est debilitas in motu pgressiuo fundamentum
accipit curationis ex hiis que scripta sunt in ca
3o huius tractatus et ca 2o et 4o sic approbatur
hoc remedium leue et multe vtilitatis et est
Vt eger sepe lauet tibias suas cum lixiuio
decoctionis baccarum lauri et granorum peoni-
e excorticatorum 6m accidens erat multido
fluxus emorroidalium cui prius non est puide-
dum eo quia instancia eius pducitur ad
augmentum omnium doctorum nominatorum
propterea quia resoluit et educit sanguinem
laudabilem et spiritus qui sunt instrumenta
virtutum omnium Huic ergo accidenti
puideatur tribus infrascriptis reme-
diis Primum est hoc ℞ ossium mira-
bolanorum indorum combustorum ʒ iiij scorie
ferri preparate ʒ ij lapidis ema-
titis ʒ j s. gipsi terantur simul in mortario
vltimata contricione cum succo plantaginis
et de hoc sepe liniatur circulus ani extrinsecus
et interius Secundum remedium si pre-
dictum non valet tunc impleatur totum
fiteri cum hoc vnguento ℞ succi extremita-
tum rosarum ℥ ij albumina duorum ouo-
rum pulueris gipsi ℥ iij terantur simul in
mortario et fiat emplastrum ut dictum est
3m remedium Vt si predicta duo non
valent tunc per octo dies continuos acci-
piat omni mane in aurora 4or pillulas
de bdelio descriptas nono Almasoris et
post eas tardet ad minus horis quinque
Et si necesse eius fieret stipticum valde pui-
deatur ei cum aqua decoctionis me-
dullarum tritici commisceatur ℥ j olei recentis
amigdalarum dulcium Septimum accidens
emendari potest cum hoc experto remedio
quod est tale ℞ lapidis smaragdi
electi karabe an ℈ s. seminis basilico-
nis sancti an ℈ j. fiat pillule de quibus
deglutiat quinque tempore quo pulsus
cordis vehementer molestat eum Oc-
tauum accidens Ego autem scio quod 8m
accidens quod est frigiditas membri ge-
nitalis curatum fuit in viro decrepi-
to cum frequenti liniacione illius
membri facta cum succo foliorum ori-
gani Reliquis vero accidentibus vige-
tibus in hoc viro omnino et complete sa-
tis puideri potest per ea que scripta sunt par-
ticulariter in 3 ser capitis 2e partis que omnia
in salutem huius Spectabilissimi militis
et Celeberrimi doctoris dirigat altis-
simus Ad laudes eius perpetuas.
A M E N

Pillule euacuantes caput etc

Pillule euacuantes caput pectus stoma-
cum epar et renes vesicam matricem
iuncturas et totum corpus ab humoribus
superfluis et precipue flematicis et colericis
corroborantes visum et omnia membra sen-
sitiua quas in quamplurimis aliis et in me
ipso quamplures sum expertus fore mi-
rabiles et sunt fortes ℞ aloes optimi
℈ j. turbit agarici dyagridii in citonio
preparati florum sticados arabici an ʒ v pul-
pe colloquintide ʒ ij s. mastic ʒ ij. reu-
barbari electi mirabolanorum citrinorum et
kebulorum an ʒ j s. yreos purissimi se-
minis feniculi an ʒ j. cinamomi xilobal-
sami cassiari spice croci gariofilorum ma-
cis nucis muscate karabe mirre si-
leris montani seminis rute eufragie
an ℈ s. aque radicum peonie vini odo-
riferi et syrupi desticados an quantum suffi-
cit ad incorporandum. Dosis enim est ʒ j.
et plus et minus secundum naturam sumen-
cium. Tempus vero competencius sume-
di eas est de nocte post primum sompnum
Amen

℞ piperis al. gr. vj
mastic
gentiane
mirre
iusquiami — an ʒ j
opii ʒ ij
croci ʒ iij
euforbii
arsenici ro.
bedeguar — an ʒ j
fiat pillule ex omnibus ʒ vij cum mel-
le ro. co. ✝

42

REVERENDUS
in xpo pater dns petrus
de monte sacro ste ecce p-
thonotarius et collector co-
dignissimo pluribus disposi-
tionibus in diuersis membris
molestatur que licet ipm in po
rei ueritate no reddat manifeste a no-
bli egru iniciat tn ei fortassis nocitura
no leuia puentura vt ex coru discur-
su hri pot laborat enim oppilacoibus cebri
que vicissim augmentat nocitum diuisi
in opacionibus capiti appatis et coibus 2o
iteru quadaz pectoris dispoe molestar
p qua no raro puenit ad incez i ptoe
collectom que si pseueraret in dubi-
tanter ipm ad empima pduceret aut
ad oppilatones vl apata eiusdez Tercio
no raro molestatur doloribus quibusdaz
in collo eius spatul dorso 7 p partem
adiutoiorum extensis 4o itm complicaci-
onem ht caliditatis epatis notabil ad mi-
tam humiditatez stomaci eius que humus
si apdicta epis talite no li no cuenicet
corrigeretur freqr ipm ad varias egrnes
pduceret 5o itm molestatur quada sua
vaitali dispone licet nuc melius qz
ptito se hebat Hec in sua e eius dispo
talit congregata Verificacio p aute
Que aut pim nocitum in eius capite ex-
istit licet et multis demirari possit hui
tn ualde facile motiuus apiri pot qm
in opacionibus sensuum extiorum aliquantr no-
cumentuz apphendit ita ut in visu eius
quqz vehementi intuitu acre aspiciet
quarundaz figurarum 7 linearum in aere ap-
parenciuz et no existentium forc papi-
antur H quide corrupo in visus sensus
nomnatur vl mutaco a cursu naturali
ut ymaginetur homo qd no inuenitur
exterius sit fatasia
pa zy 6o cao lrali colligitur Amplius
et hec declatur ex nocumto diminucio
in opacionibus auditus Contingit enim
q cu augmentatur oppilatoes esse cir-
cum par neruorum orientium a cerebro
fieri nocumtuz auditiue potencie diminu-
bilr et quoniam eo odoratum spes no co-
ueniente rapiuntur in carunculis cebri
in quis por olefactiua potena Vn olfa-
tus diminucoz notatur pcapit sic sane
opacones sensuum significat cerebri salu-
tem ita similiz opacones lese significat
lesioz in cerebro pa zy cao vo forcius at
cerebri nocumtu demirarer si no l lesio
pueniret in opacionibus audit 7 gustus
Reliqui at sno gu suis lecoutur sensat
significat nocim in ipis talit 7 sicitut
no pueniut ad ho ut uirtute psetuat
audituz et gustus sm pleriq significat
q ista 2xio est in cerebro pa zy cao 6o
et nono de accidenti 7 morbo Haru at
operu debilitatis in cebro significata sunt
q omo corrupco in opacionibus simi cu ex-
tiorum qz intiorum significant caliditatis aug-
mentuz diminuo aut 7 ablaco i opaconi-
bus eorum sigt frigiditatis augmentu Sermo
enim vlis in significacoibus opacionz e q
ipaciu diminucio et destructio fiunt p-
frigus et grossitudine spus et humiditate
et no fiut ex calite nisi magnificetur et
pueniat ad hoc ut deiciat uirtutem
p mutao aut i corrupo opacionu et que
motui copantur fiut ex calite et fiut ex
siccite ut pa zy 7o cao lrar scripsit pn-
ceps Et ex ho fudamto diliges cotepla-
tor intelligere potit quales sint lapsus
in homine puenientes demirandi ex
opibus lesionu que adueniut i opacionibus
sensus visus neqz intiorum et extiorum
Et 2o itm ex ho fudato deducitur modus
cognoscendi nocitiuz in determinata capitis
pte pueniens Cu enim in opacionibus sensus
visus neqz intiorum et extiorum puenit
nocim diminucio significatur lapsus anteri-
oris partis cerebri a frite et humite 7 spi
tuuz visibilium grossitudie Cura :
Cuius quidez nocumti curacio pendz ex
pluribus instrumentis quorum primum est vt
cu id nocuz pseuerat euacuetur caput
cu istis pillis Rx pillarum de yera cpo-
sita pillarum de scotolla an ʒ i formentur
pille v 7 accipiantur in aurora 7 tardetur
prandium quinqz horis accipiendo in hora
cene cicetum brodum pulli cali cu zuccaro te
debilitatis aut frigoris aeris In diebus
no caloris accipiatur aqua ordei ut dicetur
2m instrm vt co tpre fricacos fiant :
a spatul usqz ad nates retrahendo ma-
ne et sero p horaz an cibu 3m instm
vt digatur ma cu ho Rx aque saluie 7
bethonice an ℥ i aque femli ℥ ij s
miste 7 accipiatur quinqz vl vj vicibus
4m instrm ut eradicetur ma cu poir-
tis pillis sup addendo eis ʒ i
7 accipiatur ʒ i completa ex eis v
5m vt sup comissura capitis eius po
purgacoz omni sero spargatur de ho pluc
quantitas v granorum ordei Rx lignal ʒ
i garioflorum galange an ʒ mar ʒ
ij fiat puluis subtil 6m vt ocul im-
ponatur sepe aliquid de aqua ista Rx a-
que rosarum ℥ s aque femli eufragie an
℥ i tucie pparate ʒ i sal gemme gma v
miste et sepe cu ho abluatur oculi Et si
uelis aquaz leniorez ista accipias liui
iuy ℥ i et ponatur in ea gma sex sal ge-
me 7 fiat ut dcm est Caueat at tpre
huius noci a comestione mite sulscois
a rafano cepe aleo 7 aliis acuit a lac-

de pastilibus et rebus uiscosis acontu
et uehementi motu et precipue post cibum quoniam
nocumentum hoc iter agentibus est ualde
uerendum Et euitet aquam frigidam et uia
ualde fumosa Melior itaque potus est
vinum album subtile boni saporis me
diocris vinositatis exceptis purum Si
autem vinum est ualde fumosum frangatur
cum aqua decoctionis florum eufragie et h
de nocumento visui contingente velut vi
nolenta sufficiant De nocumento pectoris
Aliud nocumentum quod pectori huius vene
randi patris contingit est quia materie
multe a capite ipsius effunduntur et per se
defluunt per arterias et venas interiores
et profundiores Ad hunc etiam non raro cadit
a capite materia per foramen colatorii quod est
in crano palati Et hec quidem materia
recepta in spaciositate pectoris tensionem
et grauitatem facit in mediastino panni
culo pectoris vnum in medio toracis usque
ad posteriorem partem spondilium exten
sivo dolore et grauatiuo percipitur in partibus
illis Et si contingat materiam istam diffun
di in diaflamma non euacuabitur sine no
cumento anhelitus et tussi humida et precipue
cum fuerit materia flegmatica Si autem materia fuerit
colerica non euacuabitur absque inflamma
tione et pungitivo dolore in pectore per
ceptus Et erit ut in pluribus tussis sic
ca eo quod materia sui subtilitate in membris pec
toris in spissa non faciliter per sputum educi
potest nisi per nimia sui multitudine vir
tutem expulsionem vehementer irritaret
sicut patet in pleuresi in cuius principio materia
euacuatur licet omnino indigesta Ex qui
bus faciliter apparet quod oportet medicum esse in
tentum et patientem ad festinandam hanc
materiam inductorum ut in pectore mora
tis apostema aut ulcus efficeret in eo
cuius cura fiat ut nunc sequitur Regimen
plenitudinis pectoris Itaque pro cura
tione huius dispositionis omnes hee inten
tiones et instrumenta necessaria sunt Et prima
quidem intencio est per abscisionem mate
rie a capite ad pectus catharrizantium
primo abscinditur materia iste per instrumenta
(margin: Diuertentia) euacuantia diuertencia et consumentia
superfluitates cerebri que omnia in prece
denti capitulo videri possunt Secundo prius abscinditur
materia per gargarisma istud Recipe loch de pa
pauere ℥ i mastic coreficti ℈ i aqua
de cottonis capitum rosarum cietum vnum
misce et tamen tepidum gargarizetur omni
mane per duas horas ante prandium et
similiter ante cenam Et si uelis gargaris
ma fortius predicto adde predictis
zobuum ʒ i pulueris sandace ℈ i et
erit efficacissimum Tertio iterum abscinditur
materia a capite catarrizantes per assumptionem

istarum pillarum Recipe murre storacis cala
mite ana ℈ i opii ℈ unius partes
duas cum sirupo rosato fiant pille de quibus
decem aut quinque accipiantur per duas ho
ras post cenam et mirabiliter conferunt
in abscindendo catarros ut de opio in
cis dubitandum sed quantum modicum est
et bene correctum Medicina iam ad pectus ef
fuse educendum cum hoc medicamine Recipe oli
banum ℥ iiii murre ʒ ii vini cocti ℥ iii
mellis ℥ ii coquantur simul mel et sapa
usque ad spissitudinem deinde addatur
pulueres predictorum subtilissimi et fiat
loch de quo teneatur in ore multo tempore et
de ipso et deglutiatur sepe quantitas mi
nus grani fabe Aliud medicamen leni
nus isto est Recipe succi caulium ℥ iiii mel
lis ℥ iii coquantur simul usque ad spissitudinem
et fiat de eo ut dictum est in precedenti Et similiter
mene ambe securissime utiles ex
sermone Auicenne x[a] ʒ[a] capitulo de medicinis pec
toris Ad hanc etiam intencionem multum confert
loch de pino de descriptione Mesue in antido
tario et loch de squilla et precipue cum materia
grossa fuerit in uiscata et membris pectoris
profundata Confert etiam ad hanc intencionem
acceptio frequens [illegible] cum cibum [illegible]
emule et [illegible] semper in cibis accep
tus et vinum album dulce et subtile
cum aqua leuis de cottonis florum [illegible]
pi Et abstineat a rebus pastilibus pis
cibus leguminibus elixis a rebus ual
de salsis et grossis et a vino pontico et
acetoso uel brusco et ab aqua frigida et
rebus omnibus stipticitatem habentibus
Et hec de nocumento pectoris taliter sufficiant
Regimen spatularum doloris et tolli [illegible]
Ut autem secundum artis facultatem remoueri pos
sit quod erat spatularum tolli et per cum
adiacentium dolor Premittendum primo
quod uarius est curandi modus ex uarietate
causarum que dolorem efficiunt Et quia
dolor in hac parte eueniens ut in pluribus
fit a solutione continuitatis que exten
siua dicitur et non separatiua partium
Ideo huic dolori prouidendum est cum in
strumentis que huic aduersantur qualia
sunt mollificatiua et lenitiua cum tempera
mento caliditatis aut paruum ab eo dis
tancia que materiam conuenient absque su
perfluitate resolui possint Et tria omnia
instrumenta sunt oppilationis mitigatiua et
materiam resolutiua per que completur curatio
per duas [illegible] dolores superstupefactiua
nequaquam consulo in hoc viro intromitten
dum esse quamuis talia sunt doloris sedatiua
et non vere eo quod sensum a membro auferunt
et non causam doloris effectiua Et
sunt sermones principis [illegible] periculo se
dum intelligit Et ad summum id quod doloris se

dat e aut id quod cplexione mutat a
quod resolvit mat aut qd stupefacit r
et stupefaciens quidē rimonet dolorē
qm destruit sensu membri Modus r
sedandi dolorē ex mlt ainoibus
dependet et instrumentis Et primu qd
est ut p fiut doloris instātia gradi
bus incipiendu est a sedacoe eius qz
ab evacuatibus et dulcetib) inx illd
q̄a p̄mi p°c° Cūqz ad diversu trahe
volūis mēbri a quo ptrahi dolorem
prius seda Est at instrz bom ad se-
dandu dolorē ut mēbru fomentet
cū spongia infusa in aqua decoctionis
hoꝝ Re camomille melliloti an̄ m
iiij semis aneti m ij Et si uel ipm m-
gis rsolutiu et subtiliativu lenitz
facē mag hinc decoctoin adde semi
lini m q̄ꝰ Si aut uel ipm mag rso-
lutiu et subtiliativu facē adde ꝛ semi
apij amig amaraꝝ an m iij Cu
go membru fuerit v vicib) fomentatu
cū spongia ab hac decoctione diligenter
expssa ex siccetur deinde in vnga hᵒ li-
nimeto Re oli amig dulcium oli de s-
samo an ℥ s oli de camomilla ℥ j coq
sent simul cū vno vitello oui et lineat
ex eis membru Aliud vngtm magis
est hoc Re oli de camomilla oli d'aneto
an ℥ j olei liliorꝝ alborꝝ ʒ vi pinguedis
anat ℥ s cepe ℥ s cere al q suffiat
p vngtm molle Et hec quidē rime
dolorē sedat mutādo cplēxioz et rsolue-
do mat Si aut p magni doloris istā-
ciaz oporteret transsire ad stupefacie-
cia ꝑ illo modo ad misceri ea neqz vald'
pura sz pdcto ultio vngto addenda es-
set ʒ s opij et tūc eet efficax ꝛ sine ꝑi-
piculo ul' nocūto Regimē calit cpis
ꝛ humiditat stomaci Pro intēcone
ūo removēdi q̄m accidens oz subtilit
contemplari ex eo q ipm cōplicatu e
ex hūte supflua stomaci et lapsu e-
pat ad calitez intensaz nō sbm rm
stomaci sz cōparcone ad mediu gnis
Neqz eni hic disputandu est an sto-
co eius vᵉ medij gnis sit humidioz qz
epar vel q sit calidioz Dat eni faci-
le consideranti appz horu declaracio
ꝑo q bonitas coloris facie et totius
corꝑis humiditas dispō mediocritatē tūs-
cendes mēbrorū agnōne plasmacō
grandis venaru magnᵗᵒ et extēsio et
sanguinis mltᵗᵒ significat epar nō ee
magnifice lapsu ad calitez qm adip
saz sequē macrefactio ꝛ sanguinis pau-
cificacio prima excitationis a rsolucōe
pueniet qua fac calor tarditas r di-
gestionis stoⁱ molliaces ad tactu ppa
ta mltᵗᵒ saluial' hūt vetostas i stoto

a multitudine supfluitatu p̄me di-
gonis molliacs et rliqua signa p
mora istis que nūc p breuitatez in-
tendo abscindo significat augtiz
humiditat in epe mag qz ex signis
ꝑt dedua possit in epate lapsu ad
calorē Neqz itm speculacō ista ipedit
medicu arta curōe eo quia in con-
operancijs marᵃ e hnda
cautela ꝛ nō in pfect m̄ eni stoⁱ opo
nes pfici ꝛ meliorari acalite epis p
dicta mag qz impediri ut cu utrz
illoru convenientib) instrumentis pui-
deri possit Pmittedu p̄mo q causa
lapsus cplonal' ad hūtēz existat opz
nimio aut q ma in stomaco cotepta
sit in tunic eius inbibita aut supfi-
ciei cpauc ipius adherens q' in eius
ccavitez effusa ꝛ natans Neqz alit
ymaginari possum mat in stoᵒ se hre
ut collidu e krālit 12ᵃ caᵒ de egritu-
dinibus stomaci Cu i contingit mat
effusaz ee ad rgione stomaci inferiorē
pectore tūc statim innoratiue evacu-
anda e cu hᵒ medicamine Re aque
decoctionis semiz aniceos ℥ j s yeres-
plic ʒ x miste tom calidu ꝛ exibea
in potu Si aut contingēt te indige-
cione fortiori eo qz ma maior eet
resistene tūc concedda est cu eluario
isto Re eluary indi ʒ ij s benedicte
simplic ʒ ij miste et det in potu cu
aqua decoctionis mat calefca Et si
uel' ad huc solutiu melior expediti
onis Re pillaꝝ de yera composita
ʒ j reformet pille vij ꝛ accipia ut
ꝑ in caᵒ de evacuatib) a capite dcm
est Et si itm p hoc innoratiu nō to-
talr educe ma qm oportet ipaz ad
huc eradicari tūc digera cu hᵒ 2ᵒ in-
strumento Re mell' rosati colati ℥ j sy'
de absinthio ℥ s aque eupatory ab-
sinthij et cicorce an ℥ j miste et ca-
lidu de in potu i aurora et tardet
prandiu ꝑoz horis Si aut velles di-
gestiuu leuiꝰ illo tūc accipia istud
Re aque absinthij aque betonice et ci-
corce an ℥ j miste Cu aut nicz
ee digestaz appruit tūc eradicaᵒ eet
cu ʒ j pillaꝝ stomaticaꝝ descripcone
Auice 7ᵒ can fuᵃ pᵃ traᵘ 9ᵒ lege eas
ibi aut solua vent cu hys pillulis
Re pillaꝝ de scotolla pillaꝝ d'yera cota
an ℥ ij reformet pille vij ꝛ p ex e-
eis ut dcm est Postqz at ma ia era-
dicata fuit tūc atteda ad stoⁱ cfor-
coz et ppe cu confectione ista Re spēꝝ elaij
de lignoal' descrpcōe Auic 7ᵒ can fuᵃ
pᵃ traᵘ 2ᵒ spēꝝ arōᵗⁱ rosati sᵐ gabeles
ex chesue i antidotario distictōe pᵃ an ʒ ij

zuc. al. lb. s. cum aqua absinthii fiat con-
fectio in rotul. ʒ. v. et una ex eis accipiat
per horam unam ante prandium sine potu ali-
cuius liquoris Ad hanc intentionem confert
linitum stomaco suppositum confectum per
hunc modum ℞ olei nardini ℥ iiii cere
al. ℥ j. s. aloes mastic. an. ʒ. j. s. incorpo-
rentur simul et in fine sue coctionis con-
spergantur cum agresta hoc n. medicamen
superfluitates stomaci humiditates exiccat et
ipsum defendit a receptionibus in eum et
sunt de compositionibus gal. in li°. x. te-
rapeutice auctorizatum ab Avic. in 3a. 3i. c°
de cura debilitatis stomaci lege ibi qua do-
mestice satis rectificavit descriptionem iam
Pro dispositione vero epatis que declinat
ad calorem licet cum eo sanitas eius
permanens existat Oportet primo premittere quod res convenientes
epati sunt sicut amara cum aromaticitate
cum aliquanta stipticitate sicut mirra absin-
thium eupatorium in dispositionibus frigidis ipsius
cicorea elitropia cipperus et citonium et
similia aut debent esse minus aromatice sicut spica
nardi cinamomum et consimiles Aut debent esse
abstersive et mundificative cum aromaticitate
sicut crocus et consimiles Aut debent esse minore
velocis penetrationis et mundificationis
aromaticitatem habentes velut vinum odori-
ferum aut passule cum arillis ficus et similia
Et quando in una et eadem re congregantur
proprietates iste tunc illa convenientior est et
propterea si non fuit recipies putrefactionem simile
velut avellana torrefacta
et endivia campestris et lactuca Et
de rebus et eidem maxime conferentibus propter
aromaticitatem suam et stipticitatem cum pene-
tratione confortatione et mundificatione
magnum sunt pistacia ut scribitur 3a. 3i. ca° de
rebus convenientibus epati De rebus vero
compositis conferentibus epati calido
conservantibus ipsum in sanitate sua et prohiben-
tibus lapsum eius intendi sunt sicut electuarium
hoc ℞ specierum dyarodon descriptionis nicolai
in antidotario ℥ s. seminis acetose cicoree
sandalorum alb. et rub. an. ʒ j. pul. de endivi-
a ℥ iii. fiat ex omnibus electuarium cum ℥
iiii. zuc. al. de quo accipiat omni ma-
ne quando a lapsu molestatur aut saltem omni
septimana bis vel ter cocleare unum quando
lapsus non ita molestat Secundum instrumentum
huic conveniens est electuarium de storia ferrei
quo loco predicti electuarii accipere potest ferrei
ʒ iii. in auro ut predictum est Domesticum
tercium est usus istius confectionis ℞ spe-
cierum dyarodon ʒ. j. s. spodii subtilissime
triti ʒ. j. seminis endivie ℈. ii. seminis acetose
et scariole an. ℈. j. zuc. al. ℥. iii fiat confectio
in rotul. ℥. s. cum aqua cicoree et ex ea
post an. omnem cibum accipiatur rotula una Vl-
timum vero instrumentum epatis calidi conservativum
et vigorativum est unguentum hoc ℞ olei de ab-
sinthio ℥. s. olei de mastice ℥. j. rosarum et
sandalorum amborum spodii mastic. semis
cicoree an. ʒ. s. mirre florum squinanti vel
extremitatum eius cassie lignee an. ℈. ij.
cere quantum sufficit fiat unguentum molle ex quo un-
gatur ypocondrium dextrum ab umbilico et co-
re stomaci transversaliter usque ad spinam mane
quando surgit a lecto et supponatur panno bene
sicco prius suffumigato cum laudano carbonibus
ignitis apposito Et hec de cura reliquorum accidentium
complicatorum ut predictum est sufficiant Regimen
varicose dicti dispositionis Ultimum vero
accidens huius venerandi patris est principium
varicose dispositionis de qua quidem regie
licet alias fecerim tractatum convenientem
Nunc autem de novo placuit in duo expe-
rta conscribere medicamina ubi diligenter varices
iam augmentari et maiores fieri Primum est
emplastrum istud de quo tota domestica pars
cruris et tibie mane et sero emplastranda
est Cuius descriptio est hec ℞ farine lupinorum
lb. j stercoris caprarum exiccati lb. iii. aceti
nigri non valde acuti in quo extinctum fu-
erit rursus calibs ignitus .v. vicibus q. s. ex
ipso ad convenientem formam emplastri et lini-
atur ex eo membrum ut predictum est Secundum
vero instrumentum est embrocacio infra scripta
de qua mane et sero mediocriter calida
cum spongia a principio inguinis usque ad cavil-
lam pedis fiat embrocacio Et est eius
descriptio talis ℞ gallarum cypressi gallarum
perforatarum an. lb. s. scorie ferri macerate
per 8. dies in aceto forti una dragagunti
gummi arabici torrefactorum an. ℥ j s bu-
liat hec omnia in aqua pluviali longa
bulicione deinde ex ea fiat ut dictum est
Post hec autem conscribenda sunt vine quorum
quibus videtur ipsum uti debere pro tristitiis
sui itineris et tamen hec tria vinediaque
ius tempore erit ei utilia Et primum est hec
harum pillarum usus ex quibus accipere potest
omni 2a vel 3a die unam parum ante cenam
Et si contingeret ipsum peragrare regiones
epidimiis infectas bonum est ut ex eis
omni die accipiat unam mane in ortu
solis aut saltem in sero ante cenam Est
autem earum descriptio talis ℞ mastic. ʒ. j.
croci mirre an. ʒ. s. seminum citri ℈. ij. ia-
cincti smaragdi corallorum rub. an. ℈.
s. incidantur omnia in ℥ j aque endivie et
deinde diligenter agitetur deinde exiccetur
ad solem et tamen fiat sicut renovatio cum eius
exiccatione usque ad 3es vices deinde in
ia fiat pille que dentur ut dictum est
Secundum vero instrumentum est usus huius confectionis
de qua semper ante cibum accipiatur rotula
una aut saltem in sero ante cenam ℞ spe-
cierum electuarii de lignoal. ʒ. j. specierum dyacia-
momi trociscorum de ros. descriptionis maioris

an ʒ . j . zuc al . ʒ . v . fiat confectio cum aq
absinthij in rotul . ʒ . iiij^or Secundum instruitur
ut si contingeret ipsum molestari dolore ca-
pitis grandi accipiat harum pillarum unam
per duas horas post cibum quarum descriptio
est hec Rx specierum de yera sint . ʒ . j . pillarum
aurearum ʒ . s . reforme^r pille . x . ex omnibus
ʒ . vj . cum succo rosarum et fiat ex eis ut decet
Tertium instruitur est harum specierum usus de
quibus accipiat in cibis et ferculis quanti-
tatem ydoneam ad libitum quorum descrip-
tio est hec Rx cinamomi electi ʒ . j . s . vio-
larum florum nenufaris rosarum labrus-
ce an . ʒ . s . cu . ʒ . j . s . spodij . ʒ . ij . fiat pulvis
omnium per se subtilissimus Hec in sum-
ma sunt que michi utiliora sunt visa Et om-
nipotens deus in salutem eius perfecte
dirigat mea optata Ad laudem dei
Amen

[U]no papiensi domino Gravissimo atque
reverendissimo in Christo patri domino petro
donato summi pontificis prothonotarius
condignissimo Bartholomeus de montag-
nana phisicorum minimus salutem et eius
conservationis canones dirigit

[C]upiens canones conservandi
sanitatem atque evitandi occurrentia
nocumenta itineranti vel
commoranti domino prescripto dili-
genti consideratione digerere
premitto necessarium esse ad cuiuslibet membri con-
servationem intendere verum magis ad ea que se-
ni complexione membrorum magis lapsa videntur
Cum igitur ipsius caput et stomacus ab equalitate
declinent ad intensam humiditatem satis capi propter
omne quod conscribendo regimen et pro aliorum
membrorum conservatione intendat erit tamen ex-
cessus horum duorum membrorum correctivum
Huius autem fundamentum stabiliendum est
circa sex sine quorum applicatione corpus
humanum nec esse persistere potest que res non
naturales et a medicis etiam modo sex ap-
pellantur Et sunt aer cibus et potus
motus et quies inanitio et repletio sop-
nus et vigilia et accidentia anime Nam enim
itinerati nobis hoc regimen solummodo persiste-
re et verum diligenti affectione tenendum
[I]psum est in septem capitula dividam Primum
ponit consulendi fundamentum Secundum ponit cano-
nes conservandi sanitatem et regimen aeris Tertium
regimen cibi et potus Quartum regimen motus et quietis
Quintum regimen inanitionis et repletionis Sextum
regimen sompni et vigilie Septimum regimen
accidentium anime Post expeditionem igitur primi
capituli [S]ecunda igitur secundum galienum quoniam theriaca
finaliter circa aerem velimus sive nolimus

unicuique accedimus igitur inito ab ipso
inchoandum est Eligatur igitur aer camini
loci vel camere yemali parte temporis ad cali-
ditatem notabiliter vergens Reliquis autem
temporibus in calore sit equalis veris autem
autumni tempore semper ad notabilem siccitatem decli-
nare debet Caveantur igitur camere vel lo-
ca antiquis muris condita testitudinalibus
involutionibus id est habentia muros cum archi-
voltis et coopturas habentia cavas
plena aquis et propin-
qua et sole et stellis et aeris serenitate
privata vasta et habitacula vero occi-
dentali aspectui vel aquilonali id est bo-
reali vel septentrionali exposita reprobentur
hec autem camere orientali aspectui
et meridionali licet non totaliter meridiona-
li exponi debent De vestibus Et quia
vestes aliter calefaciunt aerem modificantes
et occurrere prohibentes aeri incursum ideo
propter grossitiem capitis vestre tecture sint ex
birretis vel infulis suffultis pannis scarle-
tinis colore kermes diligenter tinctis a
se pari mixtura ex aromatibus condita-
lando et maxime yemali tempore birretum suf-
fultari debere variorum dossibus non enim
in solida capitis tectura levi persistendo
quamvis in constipatione humiditas que dicitur per
augetur vigilandum est Est enim ipsa capitis
canitiei et reliquorum similium causa Sit igitur ca-
pitis coopimenta que condecent applica-
ta et ipsum illateneus constringentia et
non et reliqua vestes collum et pectus strin-
gere debent stomacho autem et retro vestes
decentibus atque qui constringendo copula-
te fuerint In vestibus et vestimentis crocus lig-
num aloes et ambra ponatur Est enim odor
horum cerebro vigorem addens Muscum
autem nobis multa sua evaporatione non laudo
Itinerati autem nobis diligentius in nocte mu-
niatur caput et similiter scarlatino birreto
supponatur aliud predicto modo suffultum In
die non caput biviaco capello tegatur
qui sua amplitudine non solum caput sed
collum et humeros habundanter cooperiat Ille
enim de nocumento nivis et ramorum id est nivosi
quia ab ea oriuntur propter humiditatem et frigiditatem ex-
cessum timetur Manuum et conservatione
optima cooptura privare oportet Mediante
et non excidat defensionem attendere pedum
ipsos caligulis omnino sero premutare vel
exuere vel ex filtro facte ambire Et
quia iter agentes oportet frequentius loca feti-
di aeris nebulosa pestifera vel calligi-
nosa transire ideo ad eorum preservationem omnium
convenit pomum hoc odorare frequenter Rx la-
dani electi ʒ . iij . ligni aloes ʒ . j . ambre ʒ . s .
gallie muscate storacis calamite an . ʒ . s . fiat
pomum cum aqua rosata muscata Et si-
hunc descriptionem addatur camphore ʒ . j . melius

cet in phibicone pestiferi aeris in pssioz loco etia pomi huius 2 vel maiorane et odor spilli rosmarini salvie et silium Stantes aut habentes aerem male qlit ipm talem corrige possunt Rx storac calamite laudani an 3 5 thur gumo ni 3 j ligal 3 j ss pulvis ex quo medium coclear ignit sup aspgat pugtal enim fumus aeris maliciam reprimit Optimum et est accende igne magnum in camera cum lignis Juniperi lignis et cupressi vel silium Rectificat enim ignis talem aerem et principalia mebra confortat et hec psepe intra sunt iter agentibus et pestifera loca transeuntibus vel colentibus vel ea in quibus pestilencie dubitatur euentus ut constancie Civitas in qua concilium p sacro sancte xpiane fidei quam ds influat unione anno gre xpi millo cccc xx 4o celebratur ubi me iudice an parum vel versus fine gemini et decreps dubitatur de aeris corrupcione Sili non solum pfate suffumigacios utiles existunt sed transeuntibus et habitantibus hospicia vel in munda loca aut ea in quibus prehospitati fuerit pestifera et inmunda loca colentes **Capitulum 2m de regimine cibi et potus** Ciborum aut et potus regimen exequendo aliquos nec et in sequentibus cap is pmittam canones **Primus canon** Nunquam comedendum est nisi fames nalis insurgat et tum affuerit Illico comedendum quia totaliter tollare famem stom putridis replet humoribus ut 2a pmi 1o ca **2s canon** Stante intensa fame non est comedendum usque ad saturitatem primo cibi accipiatur famis reliquiis in stomaco manentibus **3s canon** non est comedendum nisi dum pceptum fuit pmum cibum a stomaco ad intestina descendisse et in hoc limitacio temporis habetur ut inter pmam et 2am cibum hore intercedat saltem octo **4s canon** Non est comedendum dum in stomaco fastidium sentitur Comedere enim habentibus fastidium et maxime ex grossis humoribus hereditarie facit dolores Junctuarum et disinam i difficultate anhelitus podogram duriciem splenis et epatis et morbos miticos et flaticos 2a pmi ut s **Quintus canon** subtiles cibi semper pcedant grossis qui autem sit hoc infra videbitur **Sextus canon** Quantitas cibi talis existat ne stomacum gravitet et potus etc ne in stomaco fluctuet dectior est comestio que stomacum gravitet facit Sicut dectior potus est qui temperamentum egreditur et in stomaco natat ut s **7s canon** Excepta stomaci debilitate pciatur cibus vel subsiliti ita quod porcio que in mice una accipi consuevit in duas pciatur sic enim melius digitur

De pane

In cibis igitur a pane exordium capiam et merito cum sit totius fere cibacionis fundamentum ut Gal alimentorum po **Euite 1 po** panis omnis facti ex frumento male messo ut in pestifera regione collecto Corrumpit enim mortalitas vegetabilia et plantas sicut corrumpuntur animalia eis vescencia **Euitetur et** panis non bene coctus humidus et fermenti et sal parum recipiens sit 1 panis de priori parte farine quam simulam vocant factus cum modicum salicior et cum fermenti aliquantulum recipiens non pro coctus demersus Sed candidus maneres et partibus combustis si contingat vel crustis abiectis tritum vel 2or dierum etatem habens Laudo etiam vobis bistortum panem cum genus feminilis ex eo aliquid ante cibum sumendo misserentur constipato phiberet **De carnibus aut videndum po** quorum animalium carnes competant 2o que de mio pan laudabilium animalium laudabiliores existant 3o quibus coccionis vel preparacionis modus **In animalibus 1 primo** de domesticis 2o de silvestribus dicendum Et ex domesticis po quadrupedibus 2o de volatilibus transeundum **Ex animalibus 1 quadrupedibus domesticis** conveniunt carnes vituli lactantis nativitati non valde propinqui p duos menses ab ea distantis et annum unum non valde transcuntes Conveniunt et capritine carnes suo tempore p xx dies ad minus a sua nativitate distantes Castratine et iuvenes non mare conveniunt Porcinarum aut carnium usus elongetur nisi parum macrarum vel longie vel huerorum recentium suo tempore et assate plusquam elixe probantur Agnine et carnes non conveniunt vaporosum enim et flaticum dat sanguinem Si tamen aliquando placeat eligatur agnus a nativitate distans et cum suo grege exercitacio degens Nutriti aut in stabulis agni ex farina lignum comedentes euitentur **Ex quadrupedibus aut silvestribus** Eligantur carnes capoline et aprine ceruine et similium pnt Reliquie aut quia non sunt in usu et pp eorum complexiones abhominabiles dimittantur ut cuniculorum carnes aut ericiorum astrigalorum et similium reptilium carnes **De volatilibus aut domesticis** conveniunt pulli non tamen valde parvi quorum solum si hreunt humoribus humidibus assati quam elixi meliores erunt Laudantur galline capones pavones iuvenes et columbini saltem p xx dies a nativitate distantes et non dum pfecte penati horum tamen omnium solide et antique carnes ditantur Anates aut si fuerint iuvenes

non valde pingues laudantur raro tamen
usu et raro anseres anates autem asse me-
liores erunt anseres non elixe De volatili-
bus non silvestribus laudantur starne
perdices fasiani grues et parue aues in dun-
metis et nemoribus degentes ut turdi
meruli finci cardelli musardelli be-
ticus philomene ficedule alaude can-
de tremule turtures et reliquie similes
qualie non difficilis sunt digestionis et nau-
seatiue stomaci passeres autem yrundines
pice et reliquorum non usualium carnes
dimittantur Animalium non volatilium car-
nes in aqua degentium vobis in usu non
existant et si aliquando accipiatur fiat cum
aliquo saporum infrascriptorum adiuncta
Laudo et colubos siluestres iuniores
tamen ex eis Conuenit etiam vobis in usu ac-
cipere salitatem carnium aliquid elixa-
tarum in cibis que matre sit et stomachum
confortat De partibus autem animalium per-
mittendum primo quod omnium animalium extremum
nutrimentum grossum fecit uiscosum oppi-
latiuum et vaporosum est carnes dimittantur
2s canon Animalium omnium anteriora calida
sunt et digestioni leviora posteriora non
econuerso alimentorum primo canone probato 3s canon
Si caput stomachum collum et alias grossi et
uiscosi nutrimenti partes assuescere libet
intencione remittendi calorem aut ex-
citandi appetitum melius est predicta
aceto permacerata fuisse A capite
igitur inicium faciendo dico quod cutem mem-
brorum fecit esse et humidam stomacho est mali
et uiscosi nutrimenti generatiuum ideo cum
speciebus et sale bene condiri debet raro tamen
tangatur Inuoluit enim stomachum tarde di-
geritur et appetitum deicit Laudabilius
enim ceteris est cerebrum edi et vituli et
pullorum et istud omnium volatilium cerebrorum
et maxime motanorum cerebrum quadrupe-
dum cerebro laudabilius extat Capitis
autem partes alie dimittantur Mamille
tamen sicce complexionis existunt et si iuuenis
fuerit animalis collaudatur Medulla
licet calida sit et humida emittere stomachum
enim conturbat et mollificat et appeti-
tum delet Pulmo accidentali complexione fri-
gidus est et humidus quia flameus complexione
non radicali calidus et siccus et non est malus
Cor licet calide complexionis et sicce sit ga-
men est difficilis digestionis nisi fuit iuuenis
et mollis animalis non valde frequentetur
Epar calidum et humidum tarde digeritur
sanguinem prebet grossum et in venis tar-
de penetrat De volatilibus tamen me-
lius est epar gallice et anatis De qua-
drupedibus edi porci et vituli epar est
melius splen frigide complexionis et sicce est et
mali nutrimenti tarde digestionis melius

tamen in cornu generale est splen porci laudatur
cum stomacho sua stipticitate confortet Renes
in caliditate non multum eleuantur sed in
siccitate valde Ideoque nutrimenti pauci ex-
ibent et grossum meliores tamen renum sunt
porcinum et edinum et non multi sint usus
Ventres frigide sunt complexionis et sicce nutri-
mentum pauci et grossum dantes lauda-
biliores sunt ventres quam quadrupedum
comedantur tamen cum aromatibus Gal-
line autem stomacus et maxime eius in-
terior pellicula stomaco confert si bene
digeritur Cauda calida est et coleram
generat et laudatur quia tamen stomacho fastidi-
um reddit non sit in multo usu maxime
si fuit valde pinguis Pedes licet
uiscosum dent nutrimentum non tamen valde in-
culpantur Eorum non nutrimentum est paucarum
superfluitatum sunt et enim boni chimi et suo
ventrem leniunt nutrimento Caudam tamen
ne comedantur nisi diu in aceto ma-
cerati fuerint Testiculi calidi sunt et hu-
midi laudabile nutrimentum exibent quanto
quia iuniorum sunt animalium tanto meliores
sunt Ex quadrupedibus non meliores sunt
edorum vitulorum et vaccarum De volatilibus
pullorum pauonum fasianorum perdicum et similium
elixi sunt et meliores quam preparacionis modo
Ale enim animalium iuuenum laudabiles sunt
Caro enim rubea et sine pinguedine
et musculi et pulpe animalium laudabilis est
generat enim bonum sanguinem paucarum super-
fluitatum et melius nutrit quam pingues
animalium partes pinguedinis namque nutri-
mentum vaporosum est et ventosum mul-
tarum superfluitatum Caro autem commixta
sed habens pinguedinem quam inregulata
vocant aliqui satis est laudabilis nisi salita fu-
erit Cutis non nutrimentum facit est et siccum
uiscosum et oppilatiuum et ideo dimittatur De
preparacionis autem modo nunc dicendum premitte-
re canones Primus canon quod omnium ani-
malium habencia grossa et macra corpora car-
nes meliores sunt elixe quam assate et in
corporibus macerate quam sine 2s canon
est quod carnes virtutem acquirunt eorum cum
quibus coquuntur et preparantur ut si cum fabis
vel fasolis et in similia cum leguminibus cibus
ventose et grosse fiunt Si non cum omnibus zin-
ziberibus herbis et calidis foliis odoriferis et cetera
3s canon est quod assatorum superficies indura-
ta non comedatur 4s canon est quod summo
opere cauendum est stando vel itinerando
comedere carnes assatas que post coctionem
earum suffocate fuerint Ut inde eleuetur
vapor qui super eas reflectitur propria eius
ventositate participat ut causa est colligendum
Caro quadrupedis animalis laudabilis
elixacionis sufficienter cocta pre aliis est
vobis eligenda similiter autem carnem comestione sedi

In mane magis elixa In sero non assa-
tur est enim difficilius digeri assatum in ma-
ne quam in sero ideo laudabilius est in sero quam
in mane et raro quia in nocte melior digestio
celebratur Caro non super prunis cocta dif-
ficilis digestionis existit ita quod nunquam bene tota
digeritur et sola comedi debet nisi cum pane
vel sequente cibo et post carnem tamen tostionem
parum bibatur si tamen bene digeratur multum
nutrit et corpus robustum reddit Caro
quoque cum pinguedine frixa fastidium et
nauseam generat et inclinationem ad vomitum
et deterior est quam cocta super prunas Et
frixa non cum oleo more sarracenorum vel di-
ligentium olivam melior et lenior esse dicitur
Caro non in furno cocta tertia est laudabi-
lior et multum bene nutrit non tamen ex ea fi-
at magna repletio Caro autem
assata laudabilis est tamen non dicta minus
Caro omnis conservata et salsa ut farcimi-
na et landuciliorum et aliorum non valde pig-
uium est laudabilis Excitat enim et consumit super-
fluitates Caro non cocta cum laganellis
et pastillis aliis cum fermento cum bladone-
riis et similibus grossis mala est Carnes autem
cum aceto condite saltem estate laudantur
similiter cum agresta succo arantiorum et lemoni-
bus zuccaro tamen hiis omnibus imposito vigo-
rat enim spiritus tales stomacum et epar et
hyeme autem istis addantur aromata Carnes
non cum gelatina scilicet cum canelino et simili-
bus maxime nobis utiles sunt Carnes et tri-
onis casio et aromatibus laudabiles tempore
sunt utiles similiter cum plantis et foliis odori-
feris de quibus infra dicetur Quia non fide-
libus lege colentibus non semper carnibus
vt in quadragesima Ideo
post carnes ad pisces sermo transeat
Primus canon est omnis quinimo si molliorum
carnium ut tenere etatis et similes quanto ma-
ioris corporis tanto meliores In huiusmodi
non solidas carnes utrobique enim excessus eta-
te corrigitur Secundus canon omnes pisces actu-
aliter calidi comedantur Tertius canon ex
nullo piscium genere fiat repletio ita quod nunquam
ex eis sumi debet quam ex carnibus Quartus canon
non multum insistatur usui piscium Quintus canon
tempore quo necessitas exibet eorum usum coquantur
cum aromatibus crocco et feniculo et saporibus
infra dicendis Eligantur igitur ex eis fluvi-
ales fontales aut lacuales non stantium
aquarum vero currentium conveniunt et ma-
ritimi solide carnis ut orade varioli ma-
siones sturiones rubii menule sterlioz
et similes secundum quos diu consuetudo probavit
Similiter ex aliis torrentine carpiones lucii
carpedani et similes pares Omnes autem lacuales
in lutosis aquis commorantes et maritimi
et molles et ample carnis caveantur et
regione tinee anguille et stradule insalite
aut eligantur sturiones carpiones lucei
et regine arcsili non et murena salsi non
vtendum Cancros non fluviales raro tamen
et ex eis modicum assumptorum laudo Quando
quovis non conveniunt meliora tamen sunt in
aqua cocta sale et aromatibus condita
et agresta suo tempore frixis tamen raro vtendum
est omnibus et si placet apparentur cum petrosino fe-
niculo menta et similibus sint quam ova galline
non anseris vel alia lacticinia non usum omnio
reprobo vobis similiter lacticiniorum et colostre
in Iuncate et casei recentis vel mollis usum
reprobo Caseum non inter novum et antiquum
medium laudo sit quam solidus non nimis tenuis
et salsedine magis quam dulcedine participans
De leguminibus Leguminum autem ut faba-
rum usus fasolorum cicerum alborum caveatur
Ciceribus autem rubeis feniculo et petrosino
conditis uti potest similiter rizo et panizo
et farre frumento autem cocto et avellane
quamquam De oleribus autem laudo feniculum
petrosinum serpillum salviam mentam rosmarinum
cerefolium bletam borraginam maioranam
et reliquas calidas plantas Caulibus
et rationali iudicio in brodio pingui cocti
uti potest Cucurbite non angurie et car-
tinees reprobentur Melonibus et uti potest
sed non cum cibo quovis ut mos est hodie
ut plurimum et melius comedere ipsum licet co-
stricto conveniat per quam cibum secundum Avicennam septimi secundo can-
dum inquit Melo autem est tarde digestionis
nisi quando conceditur cum eo quod est interius corpori
tereant post cibum sequatur alium Qui autem
recesserit ipsum ante cibum non querat
ex eo nutrimentum multum et timet longam
eius moram si datur post cibum propter quam putre-
factionem ex ipso fieri suspicatur Olera autem
frigida ut lactuca portulaca endivia blete
cressones qui in fontibus crescunt et plures
et similia nobis non conveniunt magis tamen calor
tempore et insertalo vel salatica cum aceto vel
agresta accipi possunt et melius erit eis commis-
cere calida ut menta petrosinum et salviam De
radicibus autem laudatur est bancia id est pasti-
nata secundum omnem preparationis modum Alleum
autem cepe porro et bulbus id est scalonia licet
ex parte complexionis calide conveniant hec omnia tamen
quia inflativa stomaco nociva et mali sunt
humoris generativa ergo dimittantur Rape
autem in napi quia frigide sunt et humide non
convenirent tamen quia provocative sunt et superflui-
tates aquosas a corpore educunt laudantur
cum pinguibus carnibus et igne cocte sale et
feniculo comeste Composite non valde aceto-
se sufficienter melle et bonis speciebus condite
sunt utiles Radix autem id est raphanellus
concedi quasi nobis concedi potest maxime post
cibum licet inflativa sit tamen eius sumatur
est multum quia aperit subtiliat resolvit et ex-
citat sit tamen eius non multus usus quam oculis noc

Locuste i. rapinculi valde laudant. Calide
enim sunt apitiue resolutiue et boni humoris
generatiue De ferculis aut laudatur panata
ta xpianorum cibus brodium laudabilium
carnium Ius ciceris et caulium et bletarum
folia et radices petrosilini ferculo condite cum
generibus et oleribus omnibus conceduntur Spara-
gi quoque et bruscandoli suis temporibus coditi
secundum consuetudinem conveniunt In fructi-
bus aut primus canon est quod fructus omnes
humidi aquosi et visco si evitandi sunt Ni-
chil enim ita vaporosum sit fico
3º c. de egritudinibus stomaci 2us canon quoniam
omnes fructus recentes deteriores sunt siccis
3us canon fructus lenitivi ventre sepe
aliis cibis omnibus premittantur constipati-
non econtrario 4us canon est fructus post cibum
sumpti plurimum meliores sunt cocti quam crudi
Poma i. evitentur et maxime cruda usus i.
Meliora tamen sunt cocta et zuccaro aspersa
zuccarum enim meliorat ipsa et desiderare fa-
cit Eligantur ergo ex eis apiola dactilica et
calimana gaiola et musi..ata poma citrina
et rubea boni odoris et dulcedine participan-
pancia magis Similiter pira ut ea que sancti
nicolai nominantur et reliqua dulcia non
valde solida et sumantur post cibum cocta a-
niso condita aspersa cibum enim in stomaco muni-
unt et melius digestionem preparant et caput a
vapore securant ita ut olim et vino effre-
nes ab ebrietate defendant Reliqua vero
ferrea pira calculosas partes in substancia humida
dimittantur Similiter suo tempore laudantur muscata
pira pumola gracila et similia Persica quia
frigida et humida et aquosa removenda forent
verum quia sunt   et diuretica eli-
gantur ex eis citrina per maturatorum non val-
de mollia et secundum Avicenne preceptum deberent
ante cibum accipi post ipsum enim propter corum
humiditatem multam prius sunt corrupcioni ad-
qua et reliquum declinat cibum verum tamen
hoc standum est consuetudini et quantitati assumpcionis
corum parum enim ex eis in tanta
et quia cibus et aliquis preacceptus laudabilis corum
nocivitatem corrigit Pruna quoque quia frigida et
humida sunt non placent generant tamen humidifica-
cionis stomaci et ventris et estus tempore laudantur
citrina quoque vel ser magna recencia et
matura et ante cibum capiantur suo cortice
denuda Sicca vero non nisi gratia medicine
convenirent Ficubus aut uti potest et
meliores sunt albe vel citrine et magis re-
centes et bene mature et comedantur ante
cibum In est enim eis lenificacio ultima
2º can. 8º c. propter quod post eas conceditur
aqua ut lenificacionem augeat Meliores
tamen existunt sicce vobis aperiunt enim oppilaciones
epatis et splenis et ventrem minuant verum
quia habent propter acuitatem epati nocivitatem lau-
daverunt sapientes ut cum amigdalis dulcibus
comedantur Corrigitur etiam per se illa acuita r
colere rubee generativa et eas et sumere
ante cibum melius Dactili quia calidi
convenirent nobis ad sanguinem generant grossum
sunt oppilativi ideo non multum corum sit usus
Pinearum aut grana calida sunt et bona
essent verum non laudo sunt enim de rebus
stomaco minima virtuositate nocentibus
13a 3º c. de nocentibus et iuvantibus stomaco
Phistici i. pistachi cali sunt et sicci confe-
runt stomaco et epati valent ad appeti-
tum et nauseam prohibent et post cibum acci-
piantur Amigdale non dulces licet tem-
perate ponantur cum zuccaro comedantur tunc
enim leviter nutrimentum exibent Laudo
tamen magis fistula ex eis facta more ytta-
licorum Avellane calide et sicce tarde
digestionis vomitum digestionis vomitum ex-
citant et caput gravant ideo dimittantur
torrefacte non et zuccaro condite epati confer-
dicuntur 1ea 3º de hiis que epati conferunt
laudavit aut eas pitissime ypocras
quia in cerebro augmentum faciunt Cerasorum
usus dimittatur quia valde frigida sunt
nisi estatis tempore tunc enim pulpa in centro
existentes calorem potest remissima
et frigida et sicca Corpus non cortex calidus et humidus
valde cordialis et capitalis semen autem est cali-
dum et siccum sic est a natura virtutem huius corri-
gendi pestiferum aerem eius a natura occulta
castigando maliciam Carnelle vero ipsa
cerasa confecta quas accipere potest et
secundum Avicenne preceptum ante ipsa michi vel
postea comedantur Cerasis aut non uten-
dum est frigida enim et humida sunt putrefaccioni
valde parata quod ostenditur quia 3a non die in eis
per eminentem putrefaccionem vermes nascuntur Eli-
gantur aut ex eis remittendi
gratia alba vel rubicunda solida et compac-
ta et pauce humiditatis   ab ar-
bore lenta et post cibum licet accipiantur pauca
Armelia Crisomilla frigida sunt et humida
febribus humores inclinant quia humorem ve-
locis putrefaccionis generant ante cibum
etiam accipiantur et post ea vini magis
potus addatur Comestio autem rectificant
ea Castanee frigide sunt et sicce per maxime
ventose et difficilime digestionis et nimi-
rum quia spes gradium sunt et sunt ex eis
que non digeruntur quam dimittantur Et si
ipsas sepe contingat comedantur et post eas
anisum Iuiubas tamen nobis convenire renuo
frigide sunt in primo gradu et in humiditate et siccitate r-
medie de quibus Galienus inquit Non reperimus
iuiubas in conservanda sanitate et egritudine
removenda aliquid operantes et difficilis
digestionis et pauca nutrimenti Mora non
si bene matura fuerit ad taliter declinant
et ante cibum sumpta ventrem leniunt non per-
fecte in natura non sua sumptibiliter habet ideo fluxum

humoru ad stomacu prohibet et post cibum conveniunt Granata tria sunt species dulcia que frigida sunt et humida acetosa que frigida sunt et sicca Mitza id est medium saporis inter primas complexionum mediam obtinencia Dulcia cibi aliquid habere videntur non est tamen eorum usus utilis Acetosa vero gratia preservacionis aputrene magis quam cibacionis magis probantur Mitza vero utriusque horum extremorum virtutibus approbantur Et si igitur omnium horum granata sunt urine provocancia magis tamen acetosa fore talia comprobantur Mirabile enim habent proprietatem corruptorum cibi in stomaco ut Avicenna 7° colliget quod sane vitali corrupcione a calore provenibili Citonia frigida sunt et sicca que ante cibum quovismodo preparacionis assumpta ventrem abstringunt Post cibum vero comprimendo laxant Omnes igitur eorum species tam dulcium quam acrium convenire videntur stomacum enim confortat appetitum excitat et urinam provocat Nuces quia calide sunt et sicce ex hoc convenire deberent Sed quia stomaco

digestioni difficiles vomitive sunt et capiti et pectori nocitive ideo dimittantur corrigitur tamen eorum malicia cum prius siccando siccitatibus impediunt autem sermonem et quia lingue paralisim faciunt detestantur Nespila vero et sorbe frigide sunt complexionis et sicce et ante cibum ventrem stringunt et digestioni sunt difficiles et quia excitant appetitum ideo quamque post sumi possunt Uve autem pessiles et albe magis nigris precipi possunt et post cibum nisi ventris constipacio ad oppositum mutaret Et si recentum aut vesice nocitura perciperentur dimittantur Nam uva omnibus renibus et vesice contraria Reliqua necessarie naster ut fugi bolatar et appogioli quare venenosa sunt et apata terre dicuntur ideo fugiantur Sunt ipsa tamen species quedam tartufola nominata minorem maliciam habet licet et abcano conaturae De saporibus autem uti potest sinapismo ad acutum magis quam ad dulcem nergete dulcior tamen est convenientio cum grossis quam cum carnibus lenibus Alleatam que est laudandum sit preter eorum alleum et cum granis feniculi piper et sale condiatur Salsa eciam uti potest cum foliis feniculi petrosilini mente et cum gariofolis fractis et cum maiorana et serpillo Sapor est amigdalarum dulcium que cameli
vocant laudatur nobis et itaque ex amigdalis
zuccaro phystaci agresta et croco fit ad hunc sapor bonus ex mica panis agresta aceto passulis et vitellis ovi et est carnibus aspergendus Et condimentum factum cum aceto zuccaro passulis piper et collo pedibus stomaco et capite galliarum est laudabile Sed in sitis sapores omnes in quinque dulcia subducuntur acetosa cum piper zinziber galanga et reliquis aromatibus collaudantur De conditis vero competunt

olive calefaciendo enim excitant aperiunt ventrem leniunt et os stomaci virile faciunt Napi eciam conditi cum bonis speciebus laudantur ut s Cepe vero condite et cibi remollite omnes non bene laudantur quia ventositates auget Capones similiter vero eorum preparatorum collaudantur Salsamentorum autem genus omne collaudo preter anguillas et nisi repugnet aliud ut scabies pruritus calor epatis et similia Zuccaratos autem cibos accipere bonum est Sapa et condimentum ex zuccaro facto uti potest Vinum vero vel granatorum succi non sumatur a vobis quare ventosum est et stipticum et frigidum Oleum olivarum dulce et non amarum a vobis eligatur Species autem quinque in cibis vobis uti confert sunt omnes calide et sicce ut sal cinamomum gariofoli galanga zinziber macis cardamomum feniculus anisum petrosilinum croco liquiricia piper trium generum scilicet album nigrum et longum Ciminum levisticum origanum serpillum menta et et consimilia aromata forcia in yeme dulcia vero in estate Ego autem pro vestro habitu ordino species pro yeme Recipe cinamomi piperis albi et nigri ana ʒ j ʒʒ electi granorum paradisi croci gariofolorum ana ʒ s foliorum origani calamenti ana ʒ ij fiat pulvis et cibo super aspergatur Pro estate vero hee species conveniunt Recipe piperis albi ʒ j s anisi ʒ s coriandri preparati per quatuor dies in aceto infusi deinde siccati ʒ iij fiat pulvis subtilissimus Confectiones in estate laudabiles et cibales magis sunt iste pinathea sanonea pistachia amigdale condite que sunt calide non valde frigide non solum magis estatis tempore sunt accipiende Citrum conditum zuccaratum poma arancia tota confecta Citonia et mangus christi et reliquis melius est coriandrum confectum Medicinales autem et magis in estate convenientes sunt Hec confectio dyarodon valens epati et stomaco super calefacto et confectio triasandalorum Confectiones autem cibales magis in yeme bacie condite yringi conditi cortica maior et cypressi Medicinales autem pro yeme magis convenientes sunt zinziber conditum quod viride dicitur Cinamomum et anisum et sunt cordiales et stomacales dyacinamomum dyagemmis letificans almansoris aromaticum rosatum de speciebus one gabrielis laudo quam per maxime mirabolanos kebulos conditos et eciam piam excis unum per duas horas ante cibum sine potu et meridie confert stomaco epati et capiti exicaat enim flegma digerit confortat cerebrum vigorat et memoriam acuit.
Confectio ad stomacha per me pluries experta nobilis valde Recipe galange cassie lignee calami aromatici ciperi spicenardi gariofoli macis costi cardamomi ciami carpobalsami

pipis albi nigri et longi assari ʒ ʒ. seis
nitri an ʒ j. mastic ʒ v fiat confectio
solida et ponatur ʒ j. istarum specierum per lb. j
zuccari dissoluti cum aqua mente et fiat
in rotulis iij ʒ. et accipiatur ex eis v
per horas quatuor ante cibum sine potu.
Confectio qd alia ad ea que dicta sunt
sunt tempestate magis accipienda est
ut alia fiat zuccari al. mane an ʒ j. succi
liquiricie dragaganti seminis portulace
ce sandalorum citrinorum gummi arabici r
an ʒ s. amili ʒ ij. spodii an ʒ iij. Se-
minis citruli anguriae cucurbite an ʒ iij.
mastic lignaloes an ʒ s. croci cardamomi
an ℈ j. fiat confectio solida cum lb. una
et media zucc. al. dissoluti cum aqua rosarum

Capitulum de regimine potus Canon primus

Potus cuiuscumque vini et maxime fumosi
cuitetur ieiuno stomacho vel post cibi non
quantitas permittatur. 2us canon quod si in prandi-
o vel cena ex aliqua causa aliquid satis
plus de vino sumatur quam consuevit et cibi
notabiliter minuatur. 3us canon potus
vini fumosi post comestionem fructuum hu-
midorum in estate est saltem si multa fructuum
quantitas sumpta fuit. Tunc enim vinum cor-
aquositatem in venis penetrare facit et
sanguinem putrefactioni preparat. 4us canon
Cum ex fructibus modicum comeditur vinum
optimum post eos bibere magis convenit cor-
rigit enim et rectificat eorum maliciam
5us canon vinum lymphatum magis est
antequam bibatur per duas horas lymphare
quam in mensa 6us canon Et vini potu
malicia artificii vel quantitate caput ledere
comedantur post ipsum sex vel octo grana
mirti Et si post hoc caput non allevi-
aretur provocetur vomitus cum hiis que in
7o tractatu videbuntur. 7s canon si post cibum
valida sit et infestet vinum dimittere me-
lius est bibatur aut zucc. rosati ʒ j. cum vino
ciato aque cocte in hyeme aut sit zucc.
al. cum predicta aqua Vinum autem preterea
eligendum sit album vel colore citrinum
in substantia subtile clarum aromaticum stip-
ticitate magis quam dulcedine participans
Dulcia enim quia epatis oppilativa vero
et vaporosa sunt et quia impinguat non
laudo nobis fumosa non et estuosa vina
dimittenda Gratia tamen excitationis humi-
ditatum et consumptionis ventositatum laudo
parum vinum fumosi ante cibum sumpti ut
sclavonici greci et malvatici licet in nobis
semper suspectum habeam malvasiam propter gipsum
cum quo artificiatur quod est stomacho et capiti
valde nocivum Aqua non qua utimini
cum vino et reliquis sit liberi fontis celo
et aeri detecta non stans ymo fluens infecto-
re vel odore orribilibus denudata tamen qua
est acciomosa corpuscula non natet et si non

tal' ymo alia heatur tunc eius decoctio
maliciam corrigit et castigat propter quod ad
cautelam in necessitatibus melius est aquam
per coctionem fuisse et post eius residentiam
dimisso pano coletur Aqua non qua fuit
la conditur a suo fonte vel puteo per du-
as horas prius hauriri debet et vase ligneo
quiescere permittatur et post hoc leniter acci-
piatur ne superfluitas que iam fundum peti-
verit sine iterum sibi enerzendo immis-
ceatur De regimine motus et quietis
Pro regimine nostro per motum et quietem dico
primo quietem vel ocium maxime vobis inimi-
cum fore Convenit tamen post cibi assumptionem
quiescere per horas tres magis quam exercitari
saltem exercitio forti Exercitium autem nobis per
maxime collaudandum est Excitat enim
omnium fere digestionum superfluitates calorem na-
turalem roborat virtutes omnes perficit et
corpus agile et robustum reddit. Unde
de regimine sanitatis capitulo 2o Exercitium
est motus vehemens in tantum ut alteret in ma-
ius vel magis velocius vel spissius anheli-
pistum enim exercitio ea que dicta sunt fiunt
et quia solidantur membra propter quod la-
boribus impassiua sine nocumento redduntur
Augmentatur calor naturalis inchoatur
incitatio que digestionem omni perfectioni pre-
supponit. Coctus poris de purgatur et depu-
rantur et fumosis vaporibus prius qui omnium vir-
tutum sunt nocumenta Species autem exercitiorum
et si multe sint laudabiliores tamen nobis
existunt ut exercitium equitare et ambula-
re aliquantulum per salam festine incedere aut
aliquo veloci cursu ludere et lapidem vel
ferrum et ligneum iaculum agitare et ludo
pile qua hodie
inter alios et nobis ydoneo solacio se ludunt
Est enim hec exercitii species in qua partes
omnes sufficienti et equali non motu et non
superfluo fatigantur Caput enim inferiora et
inter medie partes omnes si diligenter alte-
rentur hac exercitii specie moveri oportet propter tan-
tam huius exercitii utilitatem Gal. librum
edidit quendam de exercitio parve spere in pile
intitulatum Genera est exercitii capitis ves-
tri fricationes et pectinationes laudo Pedum autem
et aliorum partium fricationes et ablutiones
que locum exercitii

97.

Consilium de preservatione a pleuresi

VENERABILIS in
xpo pater dominus Naffeus con
tareno de sacra religione et
devotissima monachorum sancti
Georgi de alaga diebus paru
ante elapsis laboravit pleuresi vera que
contigit in eo ex dolio mei solicite licet uitel
line que apparuit paniculum pleureticum
dextri lateris eius et licet a pleuresi et
ab accidentibus eius dei gratia sit curatus
tamen quia egritudines omnes difficulter eradicantur
in hyeme quin remaneat aliqua reliqui
cula materia que non raro mutatur et radicat
Id circo ad eiusdem preservationem v. modis regis
eius ipsum defende videlicet in necessariis esse sicut in
aliis in sequentibus Primum itaque regimen est ut ipse
evitet manslos aque et vrancas aquis propinquas
aeri septentrionali et occidentali deiectas usque
post totum mensem aprilis futuri Effugiat et
usum cibariorum mistatorum et grossorum saltem
per unum mensem quamvis omnes cibi sint misti sacre re
ligionis velut sunt passula omnia casea
lac et latticinia cibaria acetum et acria
omnia et nuces et capares et oleum nisi tamen vino
butiri usus esset ei conformior Caveat a
leguminibus elixis vel aliis licet acria sint et al. et
brodium fabarum cum carnibus pullis vitulis
et columbis sint convenientia Non enim medico secure
esse quod vita regie societatis eius concedet ciba
ria preter multa acuta frigida velut fructus
ut castaneas carubias poma pira que
omnia sunt ei vituperanda licet passule et ficus non
sint ei nocive De feralibus vero uti potest
Caulibus et rapis radicibus petrosellini et nistlis
de ordeo et similibus Vinum non eius sit co
lore album substantia subtile sapore dulce vel
tribianum quod habet dulcedinem suam naturalem
et non a vino cocto datum Aut eligatur vinum
vicetinum tristien vel istanum et brodatis condi
mentis privilegiatum Aque aut usus non
placet mihi Et si propter consuetudinem desideraret supp
haro vinum tunc accipiatur aqua praeparata ad cuius
fialam posnatur 3 j s liquiritie bene mundate mi
nutim incise Insuper evitet motum fere omnem
super cibo fino quiescat super cibo vero quies
cat ut in pluribus Similiter evitet vigilias vero
dormiendo longa omnino est ei nociva propter quod non
appiciendo licet sentire erit ei saltem per j mensem
vel usque ad medium februarii abstinere a vi
sitatione matutini nocturni quod tamen potest diur
na lectione recuperare In comedendo cibum est val
de solicitus deglutiat masticatum tamen male
inglutinose deglutitur Similiter potus Et omnis
cibi et potus mensura debet esse tanta quod ad eam
non sequatur stomachi gravitas nec tensio et non stet in
huius dispositione medicatione angustiosa quam ipse dei
gratia preservare sanabit per se et semper Secundum principale
ut iste vir provocet habere beneficium ventris et propter
cum isto et apparato continuo materiam que faciunt
antecedentes et coniuncte cause egritudinis velud
cum istis pillulis Recipe aloes epatici 3 ij oppopona
pinguis pulpe colloquintide ana 3 j bdelii
mollis subalbidi 3 j piperis ij dyagridii sal
indi ana gr iiij reubarbari agarici electi ana
3 j cum succo rosarum formentur pillule de quibus 3 vj
de quibus accipiat omni sero j parum ante ce
nam unam Tertium principale Recipe assari ysopi persi
sticados pulegii et calamenti ana 3 vj sa
darace 3 iij spicenardi 3 ij seminis dracun
cuacie ana 3 amili 3 v teratur omnia per se
subtilissime deinde in tortellis et mortario
cum vino malvatico deinde ferveant in vase vitr
ato stricti orificii de ipso omni sero cum vadit
ad lectum posteriores coste et spatule diligenter
inungantur et loco bene calido et suaviter confri
cando et cooperiatur locus vulpina pelle bene ca
lefacta et stringatur Quartum principale ut hic fi
delissimus famulus dei ante assumptionem per spatium ieiun
tora accipiat istas aquas Recipe aque farfare
3 s zucce albe et cardui accipiatur totum Ultimum
principale misterium est quod iste vir omnino circa xiij vel
xiiij diem huius mensis februarii fiat sibi
flebotomiam de vena salvatella posita inter
anularem et auricularem digitos manus
dextre per quam educatur sanguinis 3 iiij aut quinque
et non dubito quod per hoc regimen nostra summi
salvatoris ipsum ad perfectam sanitatem esse reduc
tum Si autem aliquid deficeret scribatur et parat
ero Ad laudem dei amen

Consilium contra soda in :–

35

EFFLUENCIA bonitatis
et copia bonorum morum et hones
tissime vite Ser Francisci bon
dei deduxerit me ad exigendum
quendam remedia pro sua honestissi
ma consorte vel uxore nociva per mala dispo
ne capitis eius que est soda melitum ab
eadem materia cerebri pannicli et inversa quamlibet
inchoative fuerit dispositio in cerebro per colliga
tiam a splene huius honestissime domine
tamen propter diuturnitatem temporis non ita nunc sed hic per
colligantiam quia est insita cerebro per essentiam Ita
que provideat sibi per hunc modum Primo
quidem abstineat ab usu carnium aquaticarum
et propter palustrium et dictat omnia legumina
et propter lentes et dictat usum multi salis salitorum
ciborum sive fuerint carnes vel caseus et cetera et inter ole
qua dictat lentes caules cepe aleum porrum
et multi raphani usum et aque frigide sint pa
tiz et utatur vino albi subtili dulci et claro
et nullo brusco vel pontico Secundum remedium
Recipe epithimi cretensis 3 j pollipodii folliculorum
sene thimi agarici ana 3 s tamarindorum 3 ss
maticis ana gr iiij salis indi gr viij cum
succo apii formentur pillule ex quibus 3 viij de quibus hec
dona cum sic xv dies per horam ante diem accipiat vj

et tardet cibum accipere v horis de quibus etiam pillis omni 3a die accipiat .j. in sero quando vadit ad lectum 3m remedium R conserve buglosse ℥ iij conserve rosarum et violarum ana ℥ j iacinti smaragdi coronici ossis de corde cervi ana ʒ ß margaritarum ʒ iij zucari albi ʒ iij fiat electuarium in aug fine ponantur folia auri numero 8 de hoc itaque electuario hec huius domina omni mane vel saltem alterno mane per iij horas ante prandium deglutiat quantitatem unius nucis magne 4m remedium R specierum letificantis almansoris ʒ ß iacincti smaragdi saphiri margaritarum ana ʒ ß de qua hec domina semper infrascripta cibi concedat fructus duo aut saltem j 5tum et ultimum R violarum florum buglosse et borraginis foliorum ligni aloes ana ʒ ß rosarum spodii sandali citrini ana ʒ j fiat omnium pulvis ex quo fiat sacculus capitalis in sindone retorta hunc igitur domina hunc sacculum semper portet super capite suo quando molestatur vehementer dolore et beneficio misericordie divine qua se sua largitate concedat altissimus ad laudes eius perpetuas Amen

Consilium de paralisi

Licet in hac dispositione paralitica sumo plurimus ut esset utilitatem afferens huic domino cui operam dare non possum sicut esset necessarium Ideo quantum commodius potero ea que mihi utiliora videbuntur enunciabo 4or partibus talis enunciando Quorum primum est hoc quod hic dominus utatur cibis virtutis calefactivis et exsiccativis abstinendo omnia infrigidativa et humectativa cibaria Panis igitur eius sit plus fermentatus et sal habens sed quam communis panis et carnibus utatur perdicum fasianorum turturum et avium minutarum Carnes non castrati et vituli non sunt ita convenientes ei nisi cocte cum rosmarino serpillo menta salvia et similibus Carnes non porcine salite sunt sed utiles Recente non porcelli caro non comedatur nisi cum predictis herbis piscibus cum salitis uti potest Lac et fructus omnes dictantur preter ficus et amigdalas et avellanas et fisticos omnes autem alios fructus omnino dimittat Caseus nunquam conveniunt ei nisi salitus et antiquus Caules blete rape et spinachie dictantur et omnia legumina preter ciceram rubeum quod comedi debet cum menta serpillo ysopo ruta petrosellino et feniculo Butiri usus omnino dictatur sed oleum olivarum et precipue antiquum est valde utile Omnia aromatica comedat sed sunt utilia ut cinamomum zinziber galanga cubebe piper et similia Vini dictatur omnino in quantum potest Si autem propter etatem aut consuetudinem hoc fieri non potest eligat vinum rubeum antiquum quod cum lymphatum bibat cum 3a vel 4a parte aque rosmarini et si ab honorare exadmix-tione tali saltem semper ante prandium et cenam bibat ciatum unum aque rosmarini Si autem propter consuetudinem nollet vel non posset accipere vinum rubeum et meliorem album tunc eligat vinum album pacifeti lymphatum cum aqua decoctionis duorum generum pandis portorum in prima fiola consumptione facta 3a parte remanentibus In quantum abacie caveat a cibo et potu repletionibus stomachi cum extensione generativa et ponderum utatur quiete omnem exercicium corporale dimittens De regimine vero medicinali in duo tantum describam que videntur in curatione penatiantibus eius Primo itaque hic dominus omni mane bibat ℥ v de aqua rosmarini calida in aurora per v dies et tardet cibum horis ad minus 4or Sexta vero die sequenti evacuetur cum 4or gerilogodion accepte cum ℥ ij aque eupatorie calefacte et tardet prandere per vj horas aut ad minus v Recipe pille fetide hic in viro et eorum convenientes essent Recipe agarici electi ʒ ij asse fetide ʒ ß ʒʒ gr xij diagridii gr ß fiat pille cum zucco apii et omnes exhibeantur in potu postquam igitur sic purgatus fuit tunc iterum reiteratur ad accipiendum hoc digestivum continuatum per horas viij hora 3a Cuius describo R aque distillationis eupatorii yreos et abrotani ana ℥ j ß et tunc accipiantur cum modico zucco quoniam cum hec tamen sunt minorum munditiva leguntur a serapione Avicenna et ab omnibus aliis Cum igitur digestiva fuerint iam hiis diebus iterum evacuetur cum aqua predicta mensuram et ita fiet in sua cura revolutio de digestivo ad evacuationes et contra Tales enim egritudines per se curari non possunt nisi prolixo beneficio Si autem diebus quinque accipit digestiva itinere venter eius non esset bene fluxibilis tunc omni sero accipiat .j. de 3a pillis parum ante cenam R pillarum de speciebus que dicuntur alephangine ʒ j ut pulpe colloquintide et agarici ana ʒ ß sal indi gr v formentur pille cum succo apii de omnium ʒ xj et accipiantur ut dictum est Tertium vero capitulum exprimit quasdam medicinas intervallorum consumptivas et sunt 4or Quarum prima est quod hic dominus accipiat omni 3o mane per 2 horas ante diem ʒ ß confectionis anacardie cum ℥ j et ß aque rute calefacte et tardet comedere ad minus 4or horas 2m speciale et melius est ut hora predicta idem dominus accipiat 3es de istis pillis R castorei et asse fetide ana ʒ ß ligni aloes electi ʒ j formentur pille de omni ʒ ix cum electuario metridato 3m speciale remedium R metridati vetustioris quam haberi potest ʒ j et bibatur hora predicta cum ℥ j et ß salvie calefacte et si aqua vita esset de salvia silvestri longe melius esset hec .n. medicina omnia ab omnibus illustribus approbata sunt Ego autem experiencia certa scio quod si

eger assuescat omni mane accipe ℥ iij de
aqua rosmarini cum ℈ iij pulveris pireti
minali fumato ei conferet Quartum vero
et ultimum capitulum describit quedam fomenta
localia Primum itaque est quod si eger balneetur
aut membra sepe infundet vel abluat in aqua
termarum senciat hominem a puncione sensus
et motus iuvari Secundum locale Recipe pulveris pire-
tri ℥ i bulliat cum lb i olei olivarum usque
ad consumpcionem 3e partis et de oleo isto cale-
facto membra omnia lesa quater a salte ter in
die naturali ungantur magnifice confert Et scri-
bitur hoc a Scrapione capitulo de piretro auctori-
tatem a Galieno octavo de simplicium medicina
Tertium ut membra inungantur ex oleo cuiusmodi
azimini calefacto Quartum ut membra lesa li-
niantur et fricentur cum urina liquida et
est presidium singulare Describit enim Scrapio
quod confert fluxibilibus nervosorum membrorum provenientibus
a repletione frigide et humide materie
In istis tamen instrumentis ordo teneatur quod ante
applicacionem ipsorum membra evaporentur
cum vapore facto per vinum proiectum ad lapidem
molarem bene calefactum ita quod fumus ille
recipiatur super membris omnibus lesis Cum ergo
membra fuerint diligenter cum pannis exic-
cata tunc inungantur ex aliquo predictorum
linimentorum calidorum permutando semper unum
linimentum post aliud Nam ex continuata appli-
cacione unius medicine super membra non consequitur
composicio ex optata propter quod quenta post precipit
Avicenna in meditacione non esse standum in
una medicina sed permutandum ab una ad alte-
ram non tamen in virtute dentem Cum ergo membra
decenter fuerint linita tunc statim cooperiantur
cum pelle vulpina bene calefacta et si haberi pos-
set pellis dabaon tunc longe melius esset
Ad laudem dei domini

Consilium pro eodem de paralisi

Recipe radicum peonie hermodactilorum
arthanite rute ana ℥ i coquantur
in duabus sextariis aque marine
usque ad consumpcionem 3e partis Item Recipe olei de
℥ i et ʒ ss olei de euforbio ℥ i aristologie ro-
tunde arthanite abrotani sticados an-
dacoche ana ʒ ss ligni aloe ʒ i musci ℈ ij
cere albe quantum sufficit et fiat unguentum mediocriter mollia
ci Item Recipe olei nardini ℥ iij pipis
albi camepitheos ameos centauree
minoris ana ʒ ij croci ʒ ss cere albe quantum sufficit fi-
at unguentum molle Suprascripta tria remedia
applicata continuentur per x dies hoc modo
Primo omni mane ante cibum infundatur
spongie magne in sufficienti decoctione bene
calida spongie magne et applicentur omnibus
partibus stupidis et dolentibus et ulterius omnibus
iuncturis lesis quater renovando ipsas me-
bris bene applicatis Item secundo unguento diligenter
inungantur predicte partes Item de 3o un-
guento extendatur super pannis et ponatur calide
super omnibus membris predictis et hoc semper post
applicacionem spongiarum mane et secundo post du-
as horas ante cibum continuando per x dies
iam predictos Cum ergo continuavit x diebus
predicta remedia tunc revolvat se ad sequentia
per alios x dies Primo quod accipiantur frusta
lapidis fractorum et calefacta in igne et istis la-
pidibus superfundatur austarium vini vel lb i et
ʒ ss vini albi subtilis et bene potentis paulatim
super ipso lapidi stillati membro semper diligenter coo-
perto cum sclavina quando ita suffumigatur Cum er-
go ita suffumigatus fuit exiccato bene membro
per decimam partem hore inungatur post ipsum cum hoc
oleo diligenter calido post cuius assumpcionem utrorum
membrorum involvantur et inungentur cum stupa
canabina bene calida Est autem linimentum tale
Recipe olei de euforbio ℥ iiij olei de ruta ℥
i castorei piretri tamen piperum ana ʒ i nitri
ʒ i ss conquassentur simul in mortario et ap-
plicentur ut dictum est x diebus et post ipsum
revolvat se ad alia remedia per alios x di-
es et de hiis ad ista remedia revolvendo
se et econverso usque ad mensem mensis maii
et spero quod habebit convalescenciam egregiam Ut
autem predicta remedia salubrius conferant utatur
hic dominus confectione scripta de qua semper post
cibum accipiat frustum unum Recipe specierum dy-
acori ʒ i chilobalsami liquiricie ana ʒ ss
chubebarum albi lb ss cum aqua peonie vel acori
fiat confectio in rotulis ℥ i ss etc.

Consilium de podogra vel de
infirmitate iuncturarum

Modus observandi per spectabili
et gratioso viro domino N. est talis Primo
quod mutet se de balneo sancte
helene ad balneum montis grot-
te ad illum locum qui dicitur la terra nova Secundo
quod ingrediatur ipsum balneum cum tota persona semel
in die videlicet mane ante ortum solis Tertio quod ipse
post prandium per horas duas vel quinque vicibus
in camera sua cooperiet pedes tibeas et
coxas cum loto balnei humido bene calido
ita quod luctum sentiret membra per unam spaciam
bene calidam Quarto quod semel xxiiij horarum intret bal-
neum a cingulo inferius bene confricando pe-
des in balneo cum ipso luto balnei de-
inde lavet se et quiescat iacens in lecto sal-
tem per horam deinde accipiet cibum suum
Quinto quod cum exit balneum bibat de isto iulep
misto misso mensuram digiti minoris cum ʒ ss ci-
ato aque cocte prius vel alia re cuius descrip-
tio est hec Recipe syrupi de limonibus ℥ iiij oxy-
zacchari ℥ i ss misce Sexto quod in cibariis suis
dimittat omnia frigida viscosa et oppilativa ve-
lud pisces et cutaneas partes animalium De
aliis autem cibacionibus habeat licenciam modo suo

Vinum autem quo uti debet sit rubeum clarum bonum odoriferum, primum autem cum simplici aqua coctum mixtum, quia fuit valde fumosum. Ad laudem dei Amen.

Consilium de gibbositate

232

Modus et processus in cura huius adolescentuli est iste. *Primum remedium* quod per quatuor dies mane et sero fomentetur vel epithimetur locus cum hoc decocto: Recipe summitatum feniculi, anisi ana ℥ ij, seminis lupuli ℥ ij, furfuris grossi scutellas vj, calefiant omnia in candriola super cineribus calidis absque flamma et ponatur in sacculo et applicetur secundum consuetudinem. *Secundum instrumentum* quod post fomentationem ungatur locus cum hoc linimento: Recipe mucilaginis fenugreci et seminis lini ana ℥ j, olei de sisamo et amigdalarum dulcium et de yreos ana ℥ j et ß, emplastri de mucilaginibus ℥ iiij, incorporentur omnia simul cum sufficienti quantitate cere et in fine apponatur croci ℈ ij, et ita continuetur per quatuor dies. *Tertium instrumentum* est quod post istos quatuor dies fiat sua ligatura cum applicatione condecente excludente dolorem, cum ligatura omni die mane et sero stringatur, sed fiat una absque remotione post, et ita fiet continuatio per vj dies. *Quartum instrumentum* quod post istos vj dies iterum fiat redditus ad evaporationem supradictam per quatuor dies cum inunctione iam predicta. *Quintum instrumentum* quod post evaporationem et inunctionem continuatam quatuor diebus fiat redditus ad ligaturam prius tamen supponendo cerotum toti spine et spatule forte facte per hunc modum: Recipe emplastri de mucilaginibus ℥ ij, emplastri oxicrocei ℥ j ß, extendatur super subtili corio vel super panno laneo cum meliori cera et superponantur astelle cum coto vel stupis diligenter circumligate et ita continuetur alteris vj diebus. *Sextum instrumentum* quod iste iuvenculus quolibet mane accipiat istas aquas: Recipe aque enule, aque altee et yreos ana ℥ j.

Septimum est quod post aquas predictas horis iij accipiat ℈ j huius pulveris: Recipe cimini ℥ j ß, seminis feniculi, apii, petrosilini, anisi et liquiricie ana ℈ ij, pulverizentur omnia per se et fiat pulvis. *Nonum* quod huic iuvenculo semper postea tribuatur de zucharo rosarum confectionis de fistico cum cinamomo. *Octavum* quod bis in ebdomada paratam ante cenam detur sibi una pilula: Recipe pillularum aloes epatici ana ℥ j ß, bdellii mollis et subalbidi ℥ ß, seminis apii ℈ ß, formentur pille ex omnibus ℥ iiij. *Nonum et ultimum* quod in cibis suis vel post cenam vinum apponatur vel detur modicum de isto pulvere: Recipe cinamomi subtilis et electi ℥ ß, liquiricie, seminis altee, seminis enule ana ℈ ß, croci ℈ j, pulverizentur omnia per se et fiat pulvis subtilis. Hoc in summa est remedium quod videtur michi utile. Ad laudem dei per infinita secula seculorum Amen.

Dolor in genu quo molestatur vir iste emendabilis contingit in ipso propter vulnus factum ei ex lancea vel ense que penetraverit ad profunda ossium componentium genu que sunt duorum fatilium tibie superiores extremitates et inferior extremitas ossis cosse cum suo tamen umbone vel defendiculo inferiori parte genu posito quod nominatur rotula. Nunc non est male si talis dolor accidere possit quamvis solutio continuitatis in membris spermaticis est sufficienter consolidata, et cum dolor cum mala complexione nobiliter intensa et propter causam que inceperit et conservata fuit in genu vel tarditate petitionis auxilii vel negligentia curationis sive propter severitatem vulnerum que consequitur ex parte loci. Loca nervosa patiuntur non raro, ut ego frequenter vidi, sicut cum spasmis et male curationis egritudine in eis propter quod sicut locus iste in quo cum accidit vulnus magnificatur eius timor et eventus spasmi sicut est in loco cubiti et sicut in loco iuncturarum, ut planum legendum est quarta quarti tractatu primo capitulo 2° cuius exordium est: Membra in quibus cum venit vulnus magnificatur eorum timor. Verum cum primo et principaliter cum egritudinis genu istius viri iam sit curata quantum vulnus est eius sanatum est ut sensus ostendit oportet in viro isto investigare. Primo quid cum doloris qui remansit in genu eius secundo non quare magis remansit dolor in parte contraria parti que vulnerata fuit quam in parte vulnerata ex quorum fundamento speculativo poterit apparere ingenium curationis doloris qui remansit in genu suo. Et si quis queratur primo dico quod dolor qui remansit in genu ipsius propter debilitatem digestive et nutritive virtutis in membro. Cum enim genu sit membrum initiale virtutis et naturaliter debile satis eo quod nobilibus elongatum est a corde et ab epate defenditur exigue sunt et tenues. Non est male si mala complexio fixa que fixa remansit in genu suo sicut causa generationis male complexionis fiet subito alterantis et sit inceptiva doloris causa nunc enim aliqua mala complexio fixa aut paulatine alterans et sit inceptiva causa doloris neque nunc aliqua mala complexio fixa aut paulatine alterans est inceptiva causa doloris, ut 2° primi canonis de causis universalis modi doloris quod non propter malam complexionem quantum est cum generatione et congregatione humorum in membris spermaticis genu accidere possit dolor in eo propter solutionem continuitatis ut manifestum est. Membra nervosa talia intrinsecus villis nervorum spermaticis qui ramificatur a musculis superficialibus cosse implentur et infunduntur predictos villos unum in eis efficitur extensionem que est propter solutionem continuitatis quare in genu istius viri diu perseveravisse dolorem durare est satis facile cum habeat contrarias duas doloris causas scilicet malam complexionem et solutionem continuitatis iam declaratam. Conclusio quare hic non verum aliquam sufficientem malam complexionem assignari posse

go oppinio sua 2a notissima est intelligenti et
ans arg(umentum) quia talis mala complexio que esset calida
aut frigida humida vel sicca simplex et composita
Si prima vel alia gradu tactui perceptibilis sub spe
cialitate frigiditatis vel humiditatis aut siccitatis in
organo tactus perciperetur quibus repugnat
experiencie quia membrum istud secundum tactus
non percipit excellentem calidum frigidum humidum
neque siccum et probatur 2a quia non ratio vera melior
est mundificatio de excellencijs qualitatum
sensibilium quam ista que sunt ex secundum tactu ut patet
2o de anima c. 3o. Quod colligendo in genu viri non
apparet aliqua species male complexionis que possit esse
doloris in eo causa ut satis probare argu
tum est. Et contra 2m probatur sic quia in genu istius
viri non est aliqua solucio continuitatis arguitur quia
neque est ibi solucio continuitatis in osse neque in cute neque
in nervo neque in cartilaginibus cum e tacto vel in musculis
vel venis vel arterijs et de alijs quo ulla
ans negatum apparet ad secundum quod est ad hoc
duo dubia respondendum est. Et ad primum dicitur
quod ibi est mala complexio frigida et sicca positive
que prohibet membrum a debita sui motione
cione unde ibidem congregantur materie prima
indigestionis que desiccaverunt membra unde
genu id in sui magnitudine spatium ad id ex
tensum est magis quam ibidem siccitas positiva
manifeste apparet per duriciem que secundum tac
tus reperitur in nervis et ligamentis ipsius partis
que est causa prohibens membrum a debita exten
sione et flexione eius et motione eius
ad diversas posiciones necessarias. Ex quo funda
mento apparet quod i' assignata est species solius
continuitatis que contraria dicitur. Liatur enim
membrum rememoratur a debita unitate eius
propterea quia pars eius distrahitur immo
derate de centro ad circumferenciam ita quo
membrum a sua debita continuitate removetur per partes
eius immoderate distrahi de circumferencia
ad centrum propter quod ad motum fracta patet responsi
o. Ad primum enim dicitur quod i' est species male complexionis
siccae et ad probacionem dicitur quod ipsa percipitur secundum tactum
licet remisse percipiatur sicut que sunt species male
complexionis sicce imprimunt debiliter quam calida in
remissius percipitur a potentia tactiva quam calida per
quod 2a tactus sed vera mundificacio de ex
cellencijs qualitatum sensibilium licet non equaliter semper
verificetur de sensacione obiecti calefaciendo
et infrigidando percipi. Et ad 2m probacionem
motum apparet solucio dicitur quod in genu huius
viri est solucio continuitatis contractiva minor dicta. Ad
2m non probacionem dicitur quod difficilius est dicendum dici
ut probato patet. Et primo quid quod quando accidit
vulnus in aqua parte non sensibili in qua tamen post
consolidacionem non remanet dolor quia quando
partes que fuerant separate incidunt et consoli
dantur perfecte in eis facta fuit totalis perfectio
facta est consolidacio non remanet in unus ma
nifestus spiritus sensibilis quam in eis non est facta con
solidacio prima prime intencionis sed fuerit agluti

nata per quedam humiditatem que zorbat notam
que in duriciem conversa remansit non poro
sa unde non est ibi via transitus spiritus postquam
cicatrizata est propter quam causam et in cicatrice non nasci
pilus propter prohibicionem transitus meatum que debent
esse causa continue renovacionis pilorum in sui corpore igitur
in talibus vulneratis membris frequenter non ap
paret dolor post eorum consolidacionem propter privacionem
communicationis transitus spiritus animalis qui est instrumentum sensus
et non propter hoc dico solum potest quia quando
membra aliqua vulnerata consolidata
fuerunt vel per apostema vel per violentas operacionis
membrorum extractionum frequenter remanent indu
rata et infracta vel in spasmata esse itaque
non sunt membra sufficiencia ad exeundum insensacionem
propter spasmum qui remansit in eis. Pars vero
contraria in qua non remansit durities neque
spasmus parata est sentire impressionem obiecti tristis
imprimentem sibi sit mala complexio sibi solucio continuitatis
unde ex hijs apparet solucio ad dubitacionem 2am. Ex
quibus omnibus consideratis apparet quod dispositio genu
huius complexionis materialis est mala complexio frigida et sicca po
sitiva huius membri et est mala complexio humida
accidentalis eius. Apparet 2o quod causa huius viri disposicio
prior sit tamen prima est durities in predicto membro
2m non est tumor in eodem 3m est dolor in parte contraria
parti vulnerate unde apparet quod oportet sollicitum esse virum
istum in curacione sue disposicionis ne continue aug
mentata duricie crescat in zecma et est
prohibicio progressivi motus cuius curam ponemus
ut inferius sequitur. **Regatur itaque vir iste
regimine ex parte ciborum et potuum calefacti
vo et humectativo generativo sanguinis pinguis
et dissoluti et appetitivi.** Et evitet de genere
ciborum que frigida sunt et sicca vistositatis generati
ue et duricie habundancie unde conveniunt ei panis
recens mite factus ordeo spelta et siligine pa
natis et antiqua durus et torrefactus. Et co
medat carnes volatilium et peditorum ani
malium iuvenes et bene pingues elixas vel as
satas. Et caveat a cibus exiccativis et ipse
salsis. Et de fructibus utatur bleta spinachia fe
niculo petrosilino dauco aristologia cucurbita por
tulaca et consimilibus. Et de granis conveniunt cicera
rubea et alia cum brodijs pinguibus et cibaria et
lacticinia et ipse cum lacte cocto condita et butiro
et colostra recocta sunt eidem utilia et pinguiores
velud porci pinnis quamvis gallice et consimilia
sunt ei utiles et amigdale ficus uve et passule et
fructus omnes dulces precipue mitta eidem conveniunt.
Et vinum coctum et sicut generatorum dulcium et zucarum
et mel et consimilia omnia sunt eidem humectiva.
Et vinum eodem conveniens dicitur esse album subtile sapore
dulcem nullo potiari brusium vel acrum et sit te
naci hic potest melius esse sine quod fuit potens
commisceatur cum aqua fontali vel fluviali calida et
approbata. Et si hyemali tempore ut a primo novembris
usque ad medium februarii cum vino suo commiscet aquam
mellis bene dulcem esset sibi conveniens propter aperacionem et mun
dificacionem humorum que sistit in ea sed hec de regimine

cõueniẽti cibi et potus dicta sufficiant.
Itaque pro remedijs medicaliũ xiiij
michi uident(ur) oportũa fore remedia
Primũ est hoc ℞ pillarum fetidarum pillarum
de hermodactil(is) ana ʒ ß formet(ur) pille vij
cũ oleo rosato et accipia(n)t(ur) a x die septẽbris
usque ad xxv(m) eq(ue) de mane in aurora Et re-
tardet(ur) cibi post assumpcionẽ earum sex horis nõ
dormiendo post eas in mete(?) nisi per horã i et acci-
piendo ante prandiũ per horã ß ciatũ i aque cocte
cũ zuccaro calide Sequenti uero die in mete acci-
piat hoc digestiuũ in eadem hora talium dieb(us)
l uel octo et tardet cibũ post assumpcionẽ eius
per quatuor horas Nona uero die sequenti cõple-
at purgacionẽ cũ istis pillis ℞ pillarum de sco-
tolla(?) ʒ ij pillarum fetidarũ ʒ i fiant pille vij
cũ succo rosarũ post quas obseruet ordinẽ
in mete scriptum per alias pillas Et quãdo cõple-
uit hanc purgacionẽ si complete sanatus erat
ut spero adueniente vere tunc hebi(?) itera(?)
Si autem nõ erit perfecte sanatus dolore tunc
iterum in fine februarij purget(ur) et seruat modũ
et ego seruabo s(ecundu)m omnia uicia per purgacionẽ
veris sicut scripta sunt per purgacionẽ autũpni
Digestiuũ autem accipiendo ut supius dictũ est
sit tale ℞ mell(is) rosati ʒ i sirupi de acetosa ʒ
ß aque peris(?) vpiconis(?) et acetose ana ʒ i
misce · Tertiũ uero instrumentum ab isto viro sciui
cũ hoc ℞ frustrum i lapidis amaracisti(?) et de la-
pis molaris cũ quo acuunt(ur) gladij rubeus
et porosus calefiat g(?) frustrum eius et subst-
na(n)t(ur) genu suo distant(?) ab eo per duos pedes
cooperiat(ur) g(?) genu scalama(?) i agenu aleua-
ta per pedem super lapidẽ g(?) ignito effundat(ur) pau-
latim et subtiliter vinũ albũ mediocriter et dulce
vinũ ana et uero vetustum usque ad quãtitatem vnius
metrete Cũ g(?) genu diligenter suffumiga-
tũ fuerit ex eo tunc extrahat(ur) et cooperiat(ur) dili-
genter sub pannis per horam i tunc g(?) eidem
applicet(ur) ut iuncte sunt Quartum instrumentum
℞ medulle taurũ bouis antique pingue-
dinis dissolute ab anguilla dũ assat(ur) ana
ʒ ij croci ʒ i uitellos oui numero iij butiri re-
centis ʒ i amili ʒ x incorporent(ur) omnia in mor-
tario longa contricione et cũ hoc linimento calido
totum membrum diligenter inungat(ur) et affluenter
a mete coxe usque ad medietatem tibie cu-
iuscumque et hec sunt duo instrumenta localia nobilissime
operationis Quintum instrumentum ℞ brionie recentis
cocte et craticulate lb i radicum ireos recentium
lb ß farine fabarum ʒ ß croci ʒ i uitellos o-
ui numero iiij ysopi humide feces olei sisami ana
ʒ ij coquant(ur) radices in sapa et in vino dulci
usque ad optimam ipsorum teneritatem deinde cul-
tinata(?) contrita incorporent(ur) cũ alijs in mor-
tario conterendo super igne Cũ g(?) applicauit
potenter suffumigationẽ et in vnctionẽ per dies xv
tunc per alios xv dies applicet hoc emplastrum bene
calidum et diligenter inuoluat(ur) a medietate coxe us-
que ad medietatem tibie et ita continuet(ur) per alios xv diebus

Sextum instrumentum ut tempore quo applicat
omnia predicta a mete coxe supius usque ad ing-
uina inuolue(?) totum corpus cũ hoc linimento ℞
farine siliginis lb ß puluis gallarum cipres-
si et gallarum quercus et perforatarum ana ʒ ij ß
poquistidos(?) sanguinis draconis terre sigillate a-
cacie ana ʒ ß glutis piscium dissoluti cum
aceto nigro ualde acri fiat emplastrum diligenter
in mortario contritum applicando ut supra Septimum
instrumentum ℞ aloes epatici ʒ ß coloquintide pul-
pe ʒ i hermodactilorum bdelij molis ana ʒ
iiij ʒʒ ʒ i agarici ʒ v incorporent(ur) omnia
simul cũ succo absinthij et fiant pille de omnibus ʒ vj
de quibus iste vir tercio applicatos predictorum istorum
omnium 8a uel 7a die parũ ante cenam acci-
piat(ur) vna uel due et erit ei utilis ad attra-
hendum materias a genu et ductum alijs et ad
diuertendum materias antecedentes per inas(?) rectas
et urine que modo erit perfecte fluere et adge-
nu et ad alias iuncturas Octauum instrumentum ℞
dyaconpipon(?) specierum pliris arcoticon ana
ʒ i specierum dyambre ʒ i ß zuccari de croco
lb ß aque peris(?) q(uantum) s(ufficit) et coquat(ur) zuccarum
cũ aqua et fiat confectio in rotul(is) tunc ʒ quarum
vna omni mane ante prandium per horam ß
ante cibum comedat(ur) et post eam bibat(ur) cia-
tus i pro aqua cocte cũ melle in multa
mell(is) et longe decoctus Nonum uero remedium
℞ puluis actamte(?) vpiconis(?) andecor-
che(?) piperis albi et longi sticados camedos
et camepiteos ana ʒ ß cinamomi liquiricie
anisi dulcis ana ʒ i ß de sticados ʒ iiij
pinearum et fisticorum ana ʒ i infundat(ur) me-
dulle in aqua mell(is) per duos dies naturales de- *calida*
inde exhaurat(ur) et permittat(ur) exiccari et tunc ulterius
conterant(ur) et incorporent(ur) cũ ʒ iij zuccari albi
et addit(is) speciebus fiat electuarium de hoc g(?) electuario
iste vir assumat omni mane in aurora cocle-
ar vnum et parum ante cenam accipiat de ea
quantum est nux ingentia(?) et ita tantundem accipiat
quando uadit ad lectum et erit efficax auxilium
ad dolorem et lassitudinem genu Decimum remedium
locale est hoc ℞ olei yrini olei vulpini
ana ʒ ij olei de uitell(is) ouorum ʒ i ß pin-
guedinis taxi anatis et vrsi ana ʒ x cere
ʒ iiij fiat vnguentum molle in mortario et
postquam iste vir mediante fuit per duos me-
ses tunc omni mane postquam surrexit a lecto
per horam ß et quando uadit ad lectum diligenter
inungat(ur) totum membrum a medietate coxe us-
que ad medietatem tibie ut dictum est inuoluat(ur)
diligenter cũ toto bene molli hoc enim linimentum
est ualde utile ad sedandum dolores et mol-
lificandum membra mota in dinata(?) et di-
ta et continuet(ur) hoc diebus ad minus xx
Undecimum remedium ℞ olei de euforbio olei de la-
teribus ana ʒ ß olei de uitellis ouorum ʒ i
ß misce et post quam linimentum in mete scriptum
applicauit per xx dies toti membro applicet in
vnctionem istam ca(lidam) et ligato membro lana succida.

mollem et bene pertinatam et scartizatam calida
IIIm remedium Recipe emplastri de mucillaginibus
℥ adipis castri ℥ iiij terbentine ℥ i s bdelii
molle opoponacis ana ℥ s picis ʒ i ce q s fiat
cerota duo magna totum genu ambientia
a circuitu quaque et supra ipsum et infra ipsum per iij
digitos et post remedium immediate scriptum portentur
hec cerota super genu duobus diebus et permittantur
ad alios ij diebus et ita successive procedatur
per spatium xx dierum IIIIm remedium
quia cum percepit iste vir dolores non esse
sedatos et mollificatos esse nervos et ligamenta
tunc ad fortificationem debitam unione predictorum
membrorum applicetur hoc remedium solidativum
et fortificativum iuncturarum Recipe olei myrtini
℥ ij o de mirto et de mastice ana
℥ i s artetice corticum radicis opoponacis pice
thuris mastices sandali ypoquistidos ana
ʒ ij farine fabarum farine amili ana
℥ i s buliat farina in vino rubeo antiquo
et potenti usque ad consumptionem mistorum deinde
misceantur in mortario et incorporentur cum
speciebus ultimate conterendo de hoc ergo linimento
grosso super pano lini extenso involvatur
diligenter totum membrum predictum et ligetur
cum dicta molli bene et convenienter adherent
et ita procedatur per spatium xv dierum
Penultimum remedium ut postquam hec omnia applicuit
et altissimum iuvante iam dolores fuerunt
sedati et membra mota cum fluxibilia facta
sint per spatium unius septimane abluatur tota
coxa cum aqua decoctionis sulphuris per
hunc modum Recipe aque putealis pro grosso
mastellum unum et in ea buliat lb ij sulphuris
donec medietas aque consumetur cum
hac ergo aqua mediocriter calida lavetur membrum
omni sero post horam ante cenam et ligetur cum stupa
mediocriter calida et fiat hoc in diebus ad minus
octo ut supra Ultimum remedium sanatum hiis
doloribus et actum sive continue minus ad hunc
membrum fluxuales est ut hic vir temptet provocare
sive emorroydas et aperire eas sepe fricando
fiteri cum pano bisello aspero aut cum foliis
fici aut 2o cum foliis consolide maioris
aut 3o cum felle tauri diu confricando eas
Et per hec talia remedia medicinalia genus
sanum totum corpus efficietur in volumine quod
sua misericordia concedet altissimus qui
sanat et perficit omnia Ad perpetuas eius
laudes Amen

Quidam eximius doctor
legum optulit mihi pro certo
ut eligerem sibi consilium pro
quodam speciota suo nepote
nesi cuius dispositio est ut octo
mensis et tractu mihi testificati

fuerunt spasmus durities et tensio multa
in magno lacerto coniungente partes femorales
cum membro virili in dextra parte
eius Est autem hec dispositio merito spasmus
mixtus esse vel confirmatus particularis
quo remanet membrum versus ischidia et femorales
partes attractum itaque in tempore naturalis
coitus non convenit erigi potest ita ut conveniter
extensum effundere semen in eodem inter
propterea quia sui brevitate non pervenit ad
eam Ex quo apparet quod multo hec dispositio infelix
valde nominari potest propterea quia cata
est privare virum istum generatione prolis per quam
felicitas humana consurgit ex probitate
antiquorum parentum et institutis parentum cum habundantia
bonorum temporalium Dixi autem
quod lacertus iste durus est et solidus propter infusionem
materiarum flaticarum que coniuncte sunt in melicarum
aut meliceram Omnis enim materia talis longo
tempore in membris permanens indurescit in lapidem
per viam congelationis a exiccatione ab exiccante
potestate Causa autem per accidens prima resolutiva
exiccando verum existit continue quod hec est egritudo
que mala est in membris talibus cum sit contraria
membris illius quorum complexio declinat ad humiditatem
et non ad siccitatem propter quod oportet egrotantem
et operantem prius valde esse sollicitos et
attentos Cura per medicinali non
regie ultra ea que iam diu applicata fuerunt
necessarium est ut ipse consequatur cum administratione
quorumque instrumentorum medicinalium
que continet per totum mensem julii die immediate sequenti
inchoaturi [illegible] Primum autem est
ut generaliter omni sine quorumque dierum accipiat
unam portionem harum specierum quas cito suo
transmittit parum ante cenam cum medio scutellino
brodii carnium aut cum ciato aque
decoctionis ciceris et tardius assuescere a bono
pro eo tempore IIm ministrum est membrum patiens
et omnes femorales partes eodem lateris
mane et sero in ungatur se cum hoc unguento
tepido ut scriptum est unguentum primum et hoc per 8 dies
mane et sero continuet ipsum IIIm
ut post quatuor dies in ungatur se altero
unguento ubi scriptum est 2m unguentum totiens
in die et tali qualiter de predicto unguento scriptum
est IIIIm ut post 8 dies super applicetur
ei cerotum a medio virge usque
ad femorales partes et complectendo ex
eo ubi scribitur cerotum mollificativum et teneat
ipsum saltem per 8 dies deinde deponere ipsum
et lavet membrum cum aqua decoctionis radicum
altee actu calida deinde utatur ad apponendum
primum unguentum et ad convertat ad 2m
et a 2o ad cerotum et certo iterum a cerotu ad
unguentum primum et de singulis et ita continuet
revolutione ab uno ad reliquum per totum mensem
julii Item intra curam diurnes quorumque membrorum
ut tollitur xx terapie de cura sclirosi et legatur xxv capitulo de medicinalibus aparatu

3a 2i tractatu 20 cap. de cura sexplos et tu lege ibi Vltimum iustum ut iste vir utatur
pillis quas defert secum de quibus accipiat
unam semper omni die in tempore int. assump-
tionem pul. de quo dictum est in primo capitulo et pote-
rit etiam de eis accipere sex in mane quando con-
tinget eius ventrem esse magis stipticum
ut stomachum caput et totum corpus omne generaliter
magis et observatis omnibus istis preparabitur res
eius ad sanitatem Abstineat a carnibus
salsis a cibis pastilibus a multo usu piscium
mistosarum a leguminibus omnibus et a vino ni-
gro grosso multum acri vel acerbo Et cave-
at a fortibus exercitiis inmediate post cibum et
a coytu frequentato et ab iracundia et a passio-
ne anime qualibet Ad laudem omnipotentis dei Amen

Modus observationis pro regimine
domini Jeronimi de ponte de
venecijs est iste Primo quod ipse in
mane et sero in medio ante pran-
dium et cenam accipiat huius electuarij ʒ tres
et si per usum eius perciperet ventrem suum non
fieri bene fluxibilem tunc vero accipiat parum plus
Si autem venter eius ex assumptione quantitatis
predicte redderetur nimium fluxibilis tunc accipiat
de eo solum semel in die et ante cenam secundum
prefatam assignatam quantitatem Et si adhuc venter eius
valde fluxibilis permaneret tunc accipiat de eo
quantitatem minorem quam predictam et ita cum sua dis-
creta consideratione procedat accipiendo de eo
plus quando non esset bene solutus et e contrario accipi-
endo minus aut rarius quando venter eius esset
valde solubilis et ita procedat usque quo inve-
niat quantitatem sufficientem suam intentioni
satisfaciam Est autem iste electuarius descriptio talis
Recipe electuarij dyaprunis ʒ iij conserve citoniorum
zuccarine ʒ i mastic rosarum ana ʒ s.
epithymi cretensis ʒ iiij thimi polipo-
dij ana ʒ i medulle seminum cartami ʒ i
s. cinamomi electi ʒ i anisi carui se-
minis levistici ana grana v fiat electuarium Secundum non
prius observandum est ut saltem omni fine
v dierum in sero post horam cum dimidia post
cenam accipiat unam de istis pillulis Recipe co-
rallorum al. rosarum spodij de canna ana ʒ
i mastic albi et clari ʒ ij anisi ʒ s.
cum agresta sine sale formentur pillule vj
pro ʒ in eis non est intentio abstinendi
et excitandi materias caterrizantes de su-
perioribus ad inferiora confortando cerebrum
Tertium pillule iustum Recipe conserve citoniorum
de zuccaro lb. s. corallorum al. ʒ i s. masticis
olibani anisi feniculi cinamomi electi ana
ʒ s. calamenti origani ana ʒ i torabe
grana xv zuccari 2e decoctionis ʒ iij terantur
dyacitoniton ultima coctione et capiatur cum pre-
dicto zuccaro dissoluto cum aqua rosata in quantitate
fiat confectio in rotulis ponderis ʒ Et accipi-
at de ista confectione in fine cene rotulam
unam et erit iustum ad prohibendum et
abscindendum vertiginem eius Adiuvetur
item xilobalsamo condito utatur ʒ bis in-
bus in die naturali secundum quod inferius
aut saltem de eo accipiat coclear i in mane
per tres vel quatuor horas ante cibum bibendo
post aquam decoctionis ligustici zuccarate
sicut et alterna vice de predicto condito et xilo-
balsamo accipiat medietatem coclearis bi-
bendo post ipsum quartam partem cieti de aqua
ligustici ut predictum est Vltimo attendat quod dic-
tat omne genus medicinarum assiendarum pos
sibi studio non si oportet magis fiustro triplicato vel
quadruplicato cum novissimo et electo panno
de serico capiente et medietate pectoris usque
ad umbilicum infra per iiij digitos et amplectetur
omnia ylia eius effigiat aqua lactuce
portulace et blete usum et borraginis propter hu-
miditatem et ventositabilitatem earum et fugiat
usum piscium recentium et elixorum et lactis
et lacticiniorum ciborum Coytum etiam ita mo-
derate conservet ut omnino non pertranseat bi-
nam vicissitudinem eius in septimana saltem
usque ad medietatem septembris Hec in sum-
ma est regimen huius gloriosi viro immedia-
tum ad eius salutem et sanitatem recupe-
randam et conservandam Ad laudem dei Amen

Modus quem debet observare artoig
pet est iste Primo utatur
isto electuario justo de quo accipiat
omni mane vel saltem omni
3o mane quantitatem unius nucis per totum mensem
decembris futuri Adiuvet ut prefatum sanus
Recipe electuarij 3ti ad stotomiam vel vertiginem et epi-
lensiam 2o utatur istis pillis accipiendo de eis
omni fine quatuor dierum unam parum ante cenam
et aliam rursus accipiat eodem tempore limitato per
duas horas post cenam et ita de una ad aliam
revolutione procedat Recipe pillarum de stirocolla
ʒ ij pillarum cochiarum ʒ i formentur pillule cum
omni ʒ vj cum succo rute 3o utatur de confec-
tione inferius scripta accipiat omni 3o die
parum ante prandium rotulam i Recipe specierum pli-
ris arcotici specierum dyambre et dyamus-
ci dulcis ana ʒ i zuccari 2e decoctionis ʒ v cum
aqua peonie fiat confectio in rotulis iij ʒ
Quarto utatur hoc pulvere de quo sit parte ante-
riorem capitis aspergat omni sero cum vadit
ad lectum aut saltem omni 3o sero quantitatem
vj granorum frumenti Quinto mederet facere s.
lociones ad pedes omni septimana 2bus vicibus
cum aqua decoctionis peonie betonice et
rute bene calida Intabat vero suis abstineat
se a cibis valde pinguibus a vaporosis et a-
cutis valde vel cepe raffanis porrum et ruta

et similia Item quantum potest abstineat a coytu et si magna necessitas induceret ipsum ad coytum non distendat ad actum illum plures quam semel in 1ª de vino aut omnino sit cautus et non accipiat vinum nisi debile et adhuc bene lymphatum Et iste observat dei gratia reducetur ad bonam sanitatem Ad laudem dei Amen

Ir adolescens immediatissime vtaretur ad complementum sue curationis remediis que secum portat primum est quod omni sero et in mane inungat caulum tam intus et extra cum unguento quod secum portat et supponatur fricto coti in quo solita fuit camphora conservari Et si non poterit haberi cotum tale tunc emat 3. j. camphore et involvat ipsum coto in cassa bene clausa conservato Secundum instrumentum quod vtatur pulveribus istis accipiendo de eis parte j omni quoto sero immediate ante cenam cum modico brodio et modico vini Tertium instrumentum ut prothonius messem Iulii fiturus de primo omni mane magnarum accipiat 3 de pillis quas portat secum usque quo compleverit eas Quartum instrumentum ut pro toto tempore iam prescriptum semper omni die aut saltem 3ª die in principio prandii accipiat cocleare unum huius tiriace quam secum portat deglutiendo ipsam aut saltem cum modico vino rubeo bibendo eam Abstineat iste vir a rebus calidis acutis et a ventosabilibus sicut sunt aromata calida tibi valde salsi et unctuosi multum sicut ficus et nuces et tibi pastales de farina frumenti et vtatur vino non valde fumoso al. ul. zu. Secundum quod stomacus eius melius tollerare poterit Et caveat a dormitione resupina et a coytu frequentato et preter portabilem Et si prospere felicitabitur cum istis remediis bene quidem Si aut non te scribat de statu eius et tunc providebitur ei secundum oportunitatem Ad laudem dei omnipotentis Amen

Enaio me magis ingenti molestatum ac angustia Cum video viros in benivola caritate coniunctos affligi dispositionibus angustiosis et comminantibus eis pericula non levia sed difficilia multum Dico quid sit labor quem ortume tollare indigendo fundamentum viam et modum cognoscendi dispositiones et accidentia eorum et adhibenda remedia oportuna Cunctis n. est tante severitatis animus ut cum videt hominem de quo universa fama laudatissime bene preintimat ut ei non compatiatur pie et benigne subvenire properet Et enim hiis diebus labilis huiac fragilitas

compago obtulit in viro diversis et pluribus accidentibus molestatum Primum quid horum est universalis laxitudo totius corporis Secundum est ardor in urinando post quam coitus et fortis 3m est dolor renum et yliorum in substantia non levis Quartum et ultimum est lapillorum multitudo in renibus generatorum cum magna quantitate arenarum quibus commiscentur tubi pectalloydes vesiculos et amoydales circumfluxibus cum resolucionibus pinguioribus Et licet hec accidentia a diversis possit pervenire causis primo genere et specie distinctis ut paulo post videbitur Cognitum hec omnia accidentia in viro isto incipisse et perseverare mala complexione calida renum cum magna plenitudine a sanguine et aliis membris circa eos Creatur eius complexio radicalis sanguinea sit et fuit a generatione declaratur primum genus signorum scilicet videlicet caliditas cum humiditate in universali corporis secundum tactus perceptibilis et maxime circa venes et capita Et 2m signum huius generis est mollicies magna in partibus predictis reputat ac si emanat ab aqua non calefacta non dico ferventi 3o principaliter hac complexione declarat signa 2i generis videlicet magnitudo pulsus velocitas et frequentia binos illa cum fortitudine enim intus sive ita bene satis necessaria augmentate quod non est opus velocitatem ac frequentiam acquiri in pulsu Amplius eius pulsus non solum magnus magnitudine intellecta penes nostrum arterie magnum quo ad unam dimensionem sed ad omnes Fortis enim virtus magnifice movens arterias per longitudinem altitudinem et latitudinem ipsam Et cum hoc etiam fortis est ita quod in digitum tangentis fortiter pulsat Similiter hoc finale deducitur ex fortitudine operationum aliarum virtutum scilicet vehementie potentia naturalis huius in hoc viro que intus nutrimentum attrahit detinet digerit et depurat expoliti vini et assimilat membris sed non sunt alii motus quibus vehementia potentia intus operari possit Et tu super adde ad confortamentum quod argumentum curiositatis in hoc viro apparet per formationem operationis vehementie potentie Signum non 3 generis videlicet a talibus sumpta ut coloris formositatis cum pertinentem roscitatis eius quod finale ex hiis concluditur radicalis complexio huius viri Qualiter n. non aliter phisice potest intelligi nisi per signa sumpta ab inherentibus substantia ab operatione et accidentibus licet i2 ut prestatum in hac complexione per se bona digestio cum multa quantitate sanguinis corporis superaddita propter repletionem venarum universi corporis debilitate facit novitatem quo ad vasa Et ex hoc finale intelligitur que sit causa lapillorum in hoc viro que est ex tensa propter multam quantitatem sanguinis descendentem et generatis musculos et alias partes et ita hec lapillorum quod distinguitur apostemose ulcerose et arescentive fundamento tum horum sermonum collige 2ª partis de causis et signis repletionum et 3ª parte c. de speciebus lapillorum Est vi2 audicti satis fit ee advenienedum

pm actus huius viri qd' erat lapsitudo
toti coris vris Qm no actus huius vi
ardor in urina qui licet ex pluribus cais
puenire possit ut alibi diffuse declaravi
i mag° tra° de hac ma compto celebrio
doctori dno Mgro Gerardo redonsi i h°
tn viro h° ardor puenit p ecentiaz et
pcolliquanciaz quida a mala cplexioe
renu calida p qua urie efficiant acute
7 mordificative lz n. ducet tu renes h°
viri multo sani° qui pse no poss pfice
huc ardorez p actus tn urie i cosalse
redduntur ultra salsedine eis ppaz h° mo
quia pp debilitate in renib) iuncta cu
la cplone calita debilitas digtiaz vrinz
multa flata gnant in eis que pp visco-
sitatz coz diu retepta pnt dur fieri fal
la p° quid pp cmestioz inci colice que
facile ab epate renib) delegat Ad ucd
causa que illa flata diu retenta ebulie-
unt 7 putrefiunt pp qd' salsedine acqrunt
hec i flata aquositi vrinali conmixta ip-
sis reddunt acutorez qz ipa sit delata i
ad collu vesice 7 abinde ad caput pudibu
di mordicatoim i eis leit effice pt Qa
ta pnl ardoris vrine puenient a renibus
pot 7 ita in hoc viro verificatur multo arena
rum que pcipitante ex collu vesice 7 alinde
ad cutaneaz vge calite actuli qua i forte
sunt 7 punctione abangunt arenaz 7 lapil-
lorum in pdict° mebris fca iaz excoriaci-
onez sat magna fecit i collo vesice licet
credaz ipaz ee in pn° augm° vlis eius et
7 no valde fortez neqz confirmataz Et ex
h° fundat° apparz declaro ze dispoinis pnl
huius viri vz doloris renu Qd' no p col-
liganciaz 7 ppinquitez ipoz renu dolos
accidat i intestino ylcon v° 7 i monocolo
et in colon e facile vide Mala n. 2° calita
ipoz renu 7 vehemt et subito altare p
pdca mebra Adue 7 7 ventositas 7 me co-
tempte in renib9 extendendo 7 cpmendo
pnt dolos extensivos 7 gravativos effice in
pdict° itestis v° et i ieiuno duodeno
et in ipo sto° Ex quibus core deducitur
fcalitas euetu nausea et vomitus i dis-
positionibus renu deduci 2° magnifica
simati vomitus in egritudinibus ma° renu applica-
tissime incipitur coz pz q° p° c. d'fundit
que infert voita 7 az aut oz in vestigale
renu cas q° te dispoinis huius vi vz gnera-
conis 7 multiplicaco arenaz 7 lapillorum
in renib9 pmittedo q° ca effi° n° ipoz est
calitas egressa a nali tpamto coz Ma-
lis no causa coz est fla innaturali
multu 7 ptz intrat que multiplicantur in p-
dict° membris pmiaz in digonis tunc
no nulle ptile sani° grossi 7 vnctuosi psc-
uerantibus i h°ys mebris i veis renu 7 emulge-
tib) 7 ptib) circustab) 7 stimulate acute caloris

intensi in talibus mebris parte aqa et ae-
rea i paru resoluta relinquitur pars terrea ve-
hement excocta Cu g° hee me aq°-
situ vrinali vehemt sunt comixte p mo°
fluxibilit conducitur p colatoria pannicula
et p vrit ides poros usqz vesicaz 7 inde in
gutt ad extra vrina arenos sibus comix-
te 7 qnqz sol' comixt° emittuntur porti ucle
flat° noiate tubi 7 qnqz sibe solidi-
ores pectala innupte Et qnz eisdem
comiscentur ptes pannicolares separate a su-
pficieb9 mbroz que nomnant vesolos
furfurei que fuerit grossiores 7 no ita si-
miles pannicul' nominan elmoydales
Ex quib9 facile cdudis euetu vrinarum
dissiliu i uesctuc Nuqz n. vrine i eis
p seuerat siles colore sibia 7 contempto
i tn q medici no raro decipiuntur i cogni-
tonibus diusaz egr° pp hac taz Vnde
7 netusso p dixit Caue ne vinoru et re-
ste capiar p nostitoz 2° Pt h aut intel-
lige q si pdce me p seueret i renib) p-
lixiori ptepoe 7 pp adicoz flat° d' arenis
ad arenas in insitate multe arene i vniaz
7 a calore intuso diu excocte uertuntur in
lapides in flota venaz et vulge ad frigi
diorez ptez colatoru i tn q ex ite seaddito
flate et arenis ad lapillos pnos 7 a calo-
re forti indurati magnificatur lap qui qu-
qz efficitur ita duro 7 magno q no e eius
cura po° pp debilitez virtut ad ipm co-
sequetez vn pp magna resistentiaz la-
pidis vl' lapid) ex pte velocit° duricies
iporum Vn core ex h°ys q cocludi q lap
in renib) confirmatur 1. vehemt magfi-
catus 7 valde duro no recipit curacom
Coclu° 2° necitas mincionis me narū
sius virtutib) comminuatiu lapides opor-
tet eni eas ee calitus subtiliatias i si-
sinas separatias pcau 7 abstersias ut i fig
videbitur Cocludit 3° qz lap in renib9
rarius euenit in puer qz in aliis etatib)
hoc n. e pp necoz mincionis caz efficaciter
7 malu lapidis in eis Coclu° 4° et ra-
ritas euetu harū lapid) in renib9 dec°
pitoz lz n. ibid) rairat minctio mal'
minctio coe defir taz ad pteri° abstia
cati° elevate no° Coclu° 5° q horum
aduetu ut ad multu verificatur i p°is senib9
pp facilitez ambaz duaz caz q dte st'
i iuuenib9 no copstetib9 lz ad sit ca ef-
fi° n° calitas intensa deficit tn i eis multo
flatu pdcoz Et ex h°ys tandez 6° coclu°
facilitas euetu arenaz vl' lapillorum
in carnos 7 pinguib9 q a° a qz plra po-
tuissez adiunge cor° que ex h°ys colli ca
sunt Et oms fere simones Auic xviii°
3° c. de gnacone lapid i renib9 7 tu lege
ibi hec in s° ra° vi° h9 vi disp° Regiy
p res no vales legere copilu qd' incipit

Mansuetissima humanitas experientie diligenter contemplanti apparere potest si data regiminis predictorum dispositionum que hunc virum
comedatissimum affligunt et cum eligatur ei modus regiminis ex parte rerum non naturalium
convenienter applicandarum, deinde ordine 2° declarabitur regimen intentionum et mixtorum medicinalium. 2m itaque circa hoc sex continebit
partes. Et prima est dicturus per mansionem
et locum convenientes ei. 2° vero enarrabit super
per administrationem quietis et exercitii. 3° vero modorum
assumptionis nutrimentum. 4a docebit. 5° autem
tractabit de sompno et vigilia. 7° vero de
accidentibus anime. vero diffusum est circa ciborum
et potuum determinabit. Pro circa vero 2° utiliter
capiendo notandum sunt intentiones 4 in regimine
dispositionum huius viri comedatissimi. Et prima
est solers et districta moderatio per cibos et
potus in toto preservatione diffusive regulata. 2a est
materium interpolata et frequentata evacuatio
conveniens. 3a est impar materiorum distractio
vel diversio. 4a est materiorum omnium viarum mundificatio
et renibus arenis et lapidibus et petalis.
7a est membrorum mandatum rectificatio. 6a est
defensio renum et viarum urine a susceptione
materiorum. 1a et ultima est materiorum quia effusione sunt ulceratam consumptio. Pro isto vero primi
circa huius intentionis premittendum. Primo
quod hic vir dum indiget evacuatione particularis ad ministranda in temporibus veris et autumpni. 2a est particularis evacuatio que fieri debet per tibias
intermediis ita quod cum servent medietates februarii de hoc 1446 huic viro fiat flebotomia
de saphena sinistri pedis per quam extrahatur
ad minus ℥ v. et de hoc per vj hores vel vij per
prandium pede prius infuso in aqua calida.
Die vero sequenti inmediate cum aqua decoctionis
seminum communium frigidorum accipiat hunc potum ℞
cassie nuper extracte cum aqua apii ℥ xij. aque
decoctionis seminum communium ℥ ij ß. cum accipiatur in aurora et post ipsam dormiat horam
unam solam et non ambulet neque exeat et tardet comedere per vj horas ad minus. Mane
vero sequenti inmediate accipiat hunc potum calidum
post cenam per ß horas. Et post ipsum tarde
comedere per quatuor horas et continet ipsam ad
minus x. ℞ syrupi de eupatorio syrupi quatuor acetosi ana ℥ vj. aque decoctionis sebesten ℥
ij. misce xj a vero sequenti die prescripta hora
accipiat hoc solutivum ℞ benedicte simplicis ℥ iij.
cassie extracte cum aqua feniculi ℥ vij. misce et
accipiatur in potu cum ij ℥ aque apii calefacte et observentur post istud ea que de superiori benedicta statim dicta sunt. Pro 4a evacuatione
vero in autumpno fienda sic procedat. Si enim
apparebit ei gravitas et tensio in renibus
cum extensione venarum totius corporis fiat
ei flebotomia de basilica dextri brachii per
quam educatur sanguinis ℥ iij. ut 2° de flebotomia altera dictum est observando. Sequenti vero mane in aurora accipiat has pillulas ℞ pillularum de
agarico ℈ ß. diagridii gr. j. pulveris hermodactylorum
℈ j. boni ponderis ℈ ij. pulpe coloquintide
ana gr. v. formentur pillule vj cum benedicta et
accipiantur et eas observando ut scriptum est
de pillulis purgationis veris. Mane vero
inmediate sequenti accipiat hoc digestivum quod
continuare debet diebus ad minus x. ℞ syrupi de
eupatorio ℥ j. syrupi compositi acetosi ℥ ß.
aque lupulorum et mellis solis ana ℥ j. misce et calidum accipiatur hora et conditionibus
sicut alio digestivo dictis. Die vero xj sequenti
in aurora purgetur cum hoc potu ℞ electuarii
indi ℥ ij. benedicte simplicis ℥ iij. misce et accipiatur cum ciato medio vini albi calefacti et observet post ipsum ea que de precedentibus solutivis dicta sunt et sic completur prima
pars intentionis prime. Pro 2a vero parte
eiusdem intentionis describende sunt quedam
medicine particulariter evacuantes secundum opportunitatem.
Si ergo ventris eius remanet et non stricture
quod non videat sed accipiendo parum ante cenam
cochlear j. huius electuarii deglutiti ℞ mucillaginis sebesten extracte cum aqua saxifragie ℥ iiij. confectionis de filio ℥ ij. penidiarum ℥ j ß. zuccari albi ℥ iij. lapidis
spongie subtilissime triti ℥ ij. coquatur
zuccarum penidie et confectio sit cum aqua lupulorum deinde incorporentur secundum alia et
electuarium cum ℥ j. pulveris diagridii diligenter incorporatum ad invicem omnibus. Ad hanc intentionem mederet per ventrem durities
medere quoque preparatum secundum cassie butiro
decoctum ante cenam parum abstersorio et similibus
sugendo medullam. Si autem particularis plenitudinem perceperit in capite et in stomacho preceptis
novitatibus in ipsis tunc sufficienter esset auxilium ei
bibere vj ℥ vel vij yere galieni in aurora cum ciato calefacto aque lupulorum.
Si autem timet potum yere propter amaritudinem eius tunc loco eius accipiat pillularum de yera
simplici ℈ ij. pillularum aurearum ℈ j. fiant pillule vij et post eas tarde comestio per hores
ad minus vj. Si autem prius in renibus percipit plenitudinem tunc mane uno in aurora
accipiat ℥ j. benedicte cum ℥ ij. aque lupulorum
calefactis et observet ea que de aliis solutivis
dicta sunt. Ego autem scio quod si iste vir sepe
utatur assumptione pillularum de aloe abluto secundum
descriptionem meam tunc ipse excusabitur ab
assumptione multorum solutivorum et mundificabunt ipsum et caput stomachum et renes et vias eorum
partes et ipsum defendet a multis nocumentis
et aliis. Est autem modus assumptionis earum
ut omni 3° vel 4° sero accipiatur una parum
ante cenam de duabus secundum tunc de vel binorum
scripticate vel quod et per hoc renes conveniens
completur intentio prima. Pro intentione
2a videlicet per partiali evacuatione premittendum est quod hec
in initio capitis diversitatem ex parte abstractionis utilis

totius corporis et huic parti satisfacit per evacuationes veris et autumpni et istius per ea diversitatem recipit que respiciunt particularem plenitudinem membrorum Et hoc quod declaratum est in intentione precedenti vel secunda recipiat hec intentio diversitatem ex parte membrorum pectantium et quia membra in hoc provocantes sunt flatice et colerice ut ex dictis in primo capitulo probari potest Ideo licet purgativarum evacuationum non nulla sunt tacta instrumenta in intentione precedenti huic parti nimis utilia memorabo hic Secunda instrumenta superfluitates vero omnium humorum a toto evacuantia et a membris pectoralibus Primum instrumentum Est electuarium de dactilis diafiniton nominatum a modernis a Mesue quod est dactilorum cuius dosis est ʒ ii. Secundum est electuarium nominatum indum quod et superfluitates educat a toto corde et dosis sit precedentis Tertium est electuarium gealogodion quod est farmatum fortissimum cuius dosis est ʒ iii. usque ad vi. Quartum est yera colloquintide que licet sit inena gustu horribilis est tamen laudabilis et bona cuius dosis ex ea ʒ iii. usque ad v. quorum autem potorum assumatur in aurora cum ciato vini aromatici aut ʒ ii. aque feniculi lupulorum vel eupatorii calefactis semper post talia farmata observando conditiones in solutivis alvus observari debere scriptas et hec de intentione secunda Iam vero declarari debet intentio tertia divisionis membrorum Itaque licet plurima vero fere omnia instrumenta scripta in duabus precedentibus intentionibus membris deserviunt non per sputum nec per urinam et amplius pueri vero etiam deserviunt fluxibus floris iam predictis Pro hac intentione quinque ponam instrumenta nova in divisionibus membrorum a membris patientibus Quorum tria erunt appropriata magis divisioni que nova nunc in tempore paroxismorum huic vitio evenientium Reliqua vero duo erunt appropriata magis inter interpolationes eorum Voco autem paroxismos eventum et fortificationem dolorum in renibus huius viri venientium Alium autem paroxismum intelligo vehementiam ardoris invirmando affligentis hunc virum et ingentis vero et quinque molestat ipsum ardor in exitu pudibundi et absque urine emissione Itaque si huic vero dolores accederent ingentes in hiliis Primum et secundum instrumentum divisionis primo et velocius iuvamenti est ut administretur ei vomitus quoniam eius in dispositionibus istis iuvamentum affert lege quarta primi canonis de iuvamentis que affert vomitus et xviii. secundi in proprio capitulo Patiens itaque modo prius fiunt detur in potu brodium pingue atque aqua mellis decoctio raphani decoctio seminis aneti atque corum et aliorum aborum diversorum sibi sapore colore et frigore et putredine sua notetur Post ista autem detur in potu tiatus vini aque decoctionis vel seminis raphani tepide pariter per s. hora intellatione fiat in primo

deglutione cum penna vel digito ita ut eveniet Solet enim fere in instantanea sedari dolor Secundum vero divisionis instrumentum est hoc Recipe aque decoctionis malvarum blete et mercurialis lb. i. mellis rosati zuccari an. ʒ i. butire cassie fistule an. ʒ i s. salgeme ʒ iiii. olei amigdalarum dulcium et de sisamo an. ʒ i s. calefiat et colatis omnibus diligenter fiat clistere cum instantia dolorum actu mediocriter calidum et quantum hora Ego autem ad exaisandum dolores labores expiciendum non scio quod si fiat suppositorio de sale sardinis ad quantitatem digiti brevioris sufficienter confert Tertium vero instrumentum deserviendi puto provocatio emorroydalium venarum si enim educatur per eas ad sufficientiam sanguis maxime affert iuvamentum in dispositionibus talibus quod facile intelligi potest argumento supposito a colligantia et situali talium venarum et renes et colligantia est per tertium fiteri ii. Hoc collatatur venubus colligatur experti pluenas et venibus per casum Modus provocationis primus est ut patiens sedeat in aqua calida decoctionis artanite cucumeris et modico elebori Secundum vero ut fricetur cum panno bisello vel foliis ficus aque et appa in pultione fiteri ad exteriora fluxum Tertium est ut fricetur cum aliquo felle vel liquore acuto Quartum est ut super fiteri apponatur ventosa ignita sufficienter absque scarificatione Instrumenta vero quinque membris deserviunt in temporibus interpolationis duo sunt hoc primum est Recipe spicleos carvi seminis aneti amicos feniculi petrosilini et apii an. ʒ i. origani calamenti puleggii an. ʒ ii. pulverizentur omnia grosso modo et calefiant in fundo caldariole cum igne mediocri sit cum lb. ii. furfuris de frumento grossi hoc ergo totum in magno sacculo subtili ponatur et calidum actu applicetur renibus et pluries bis vel ter in die mane per ortum solis et in sero ante cenam aut saltem mane tales bulliant in rebus fitul aque usque ad consumptionem tertie partis In qua infundatur spongie magne que non expresse applicentur pluries bis vel ter hora predicta Secundum vero deserviens in tempore interpolationis est hoc Recipe olei rosarum ʒ i. olei de costo ʒ ii. mirre ʒ i. boli armenici ʒ i s. cere albe quantum sufficit fiat unguentum molle de quo a spatula usque ad finem spine in diebus interpolationis per xv. dies omni mane inungatur tota spina a furcula spatularum inferius hoc enim distrahit membris convenienter ad cutanea pariter alleviando interiora membra Et hec de intentione tertia dicta sufficiant Nunc autem incurrit intentio quarta videlicet mundificandi vias urinales a membris in eis habundantibus sive per urinales vias intelligantur epar et emulgentes venas renes virilitates et vesicam sive omnia sunt solum autem in eis retineri tubi et sunt portos humorales magni sicut petala maiora illa et arene lapilli cortices vel squame et furfuree vel solo eius

quoniam cum istorum dato vel omnibus sint
in aliquo predictorum membrorum vel in omnibus
illis sufficient educi potest cum aliquo sex me-
dicaminum istorum quorum tria sunt simplicia et
totidem composita Primum de simplicibus est aqua
sublimationis litospermatis dando ex ea
calida ℥ iiij in aurora 6 vel 8 diebus
Secundum est aqua sublimationis radicum altee
composite data Tertium et describetur est partem ha-
bens omnia alia ut dentur hora prenotata
℥ v aqua mirabilis quanta cum dignitate preva-
leat alijs lege 2o canonis capitulo de venenis et vi-
debis Primum istorum de 3bus compositis est hoc Recipe
ciceris [illegible] de seminibus ℥ ij zucari albi ℥ iij
medulle granorum tota ℥ iij granorum phisti-
corum ℥ ij infundantur per tridium phistici
in aquam eupatorii deinde in corpentur
et fiat confectio solida in frustris ℥ iiij Utatur
autem patiens semper omni die ante cibum ℥ z
per x dies accido frustro j deinde intermittet
x diebus et iterum reiteratur ad accipiendum ip-
sam cum hac revolutione Secundum compositum est electuarium
de seminibus descriptum 7o canonis sub prima fen
solidum cum zucaro albo et aqua saxifragie Tertium
Recipe granorum phisticorum ℥ iij granorum pinea-
rum ℥ j medulle granorum tota ℥ v draga-
ganti gummi arabici ana ℥ j pemdiarum
℥ ij infundantur grana per bidum in vinum
zibolicum vel tenue clarum sed aromaticum
deinde cum reliquis in corpentur et fiat confectio
solida et est notabilis [illegible] et magis del-
tacionis Superadde istis quod olim anniquo
dulc. olim de et de sisamio ute-
re eis in cibarijs omnibus [illegible] valde est
et melius illis et securius est olim de enula
et tu lege prevolumina sapientum et accipies
veritatem hoc de intentione ea Ut autem
ad intentionis declarationem 7e perveniamus
Premittendum est primo quod licet plurima membrorum
corporis et maxime superiorum superfluitates mundi-
ri possint ad renes tamen que in hoc modo
emittunt superfluitates ad eos sunt caput et stomachum
quorum duorum tamen nolo esse tractatum propter ea
que evitant materias a capite et a stomacho descrip-
ta superius in intentione prima At vero
de confortatibus caput absque evidentia multa sunt
Primum est ut frequenter odoratus ligatis de ma-
iorane vel foliis granorum paradisi mit quod est magis
naturam virtutem habet pulvis tenuis siccitate
in syndone de grano ligatus et sepe odo-
ratus Secundum vero ad hec intentionem plurimis
sublemate apposito omni sero Recipe mastici ℥ ij
gariofilorum ℥ j ambre orientalis ℈ s pulve-
rise et commisceantur deinde cum vadit ad lectum
se apponatur super deponendo primum quod in rapporit
Tertium Tertium vero bonum caput confortatum est ut
in sero aput somphum degluciatur ℈ j
sic [illegible] elcti et gummosi thuris et sulte
ta grana cubebarum Quartum istorum ut per ij hos
post cenam omni [illegible] bis comedatur vel mia-

bolanus kebulus De confortantibus vero stomachum
sunt sepe degluticie per horam ante cibum est vinum mas-
ticis Secundum post cibum comedere ℥ s dyatoitem
zuccharum confecti cum modico mastice Tertium vero
est saltem per mensem vini omni mane per ij
horas ante cibum deglutire cocleare j xilo-
balsami conditi et est nobile medicamen
ad suas dispositiones omnes et non solum ad stomachum
De membris vero alijs quod plerumque effundunt
materias ad renes eius maius est epar et for-
cius alijs licet epar non tamen medium generis
in hoc modo existat ipsum ampla calide et
humide elevatum in eo tamen quod per colliganciam
eius ad renes vel stomachum sive sit propter aptio-
rem esse in ipso humiditatem quam sit caliditas
partis in eo generantur et congregantur fla-
ta pruinam indigestam et adhuc fortius si mul-
ta materia sanguinea generatur in eo absque peccato
qualitatiue tamen propter solum augmentum quantitatum
debilitari possit digestiva potentie epatis ut ex
principijs theorice medicine deminari posset
Aqualitatem itaque harum carum vel ab omnibus
aut pluribus earum contingat maius
est quod in hoc modo generantur et congregantur
flata multa propter magnam propinquitatem conca-
ui epatis ad renes per [illegible] medicine
in renibus multitudine effuse ab epate Et si con-
tingat materias istas ante in venis conti-
neri ut ad plerumque fit volo tamen ipsarum esse
positum per ea que de euoibus per flomia
in intentione prima scripta sunt verum quia non semper
contingit utilem esse flomiam statim adve-
niam in venis et semper quando non fuit sanguis
sufficiens coniuncta iam omnem ipsam educi ea
uocationibus alijs pharmacijs de quibus mul-
ta tracta sunt inferius superius et semper electuarium
de dactilis electuarium indum et yeralogodion et
alie pille et mixtiones in intentione prima de-
scripte Et si tu vel farmacum delectabile
tum non elongeris ab isto Recipe reubarbari ela
agarici ana ℥ s spice ℥ ana ℈ iij pulpe
colloquintide salis indi ana ℈ ij formentur
pille cum succo roserum et accipiatur De hys
vero que confortant epar lapsatum et reso-
lutum sunt ut sepe paciens accipiat
vnam de istis pillis ante prandium et cenam
Recipe mastici rosarum corallorum ru. ana ℈
j spodij ℥ j cinamomi ℈ ij fiant pille cum
succo endiuie de omnibus ℥ vj Secundum compositum
Recipe specierum dyarodon ℥ j spodij ℥ s zucari
albi ℥ iij cum aqua citoree fiat confectio in ro-
tulis ℥ s de qua vna semper post cibum accipi-
atur Tertium compositum Recipe trociscorum dyarodon
℥ j epatis aditum prepti ℥ s spodij ℈ j cum
succo rosarum de quibus paciens per xv dies
et per duas ante cibum semper accipiat ij et hec
de aliquot reficatio membrorum mandatum ad
complementum intentionum 7e et tu considera utili-
tatem eorum Magna vero esse in multis in via
dispositionum renum parcere Magna vero esse in multis

in curatione dispositionum renum procede cum inten-
tione prima que est defensio horum a receptio-
ne materiarum quibus grauantur et tunc defende
eos ne propter debilitatem eorum perueniat in digestionis
generatione materie dolorum lapillorum et arenarum
etc. Et licet plurima predictorum medicinarum in omni-
bus quasi intentionibus conscripta utilia sint
Ad hec tamen hic aliqua scribam ad quod ipsorum
renum confortatiua sint De quorum numero
non sunt eorum confortatiua prima nutritionis cor-
pora omnium animalium renes comesti confortant
eos ut renes porci siluestris et domestici
Similiter renes capretorum uitulorum edi et lepo-
ris et gazelli et pisces et uolatilium et renes eorum
Secundum uero genus confortatiuum est comestio
lactis ouini cui non ulla medicina compar est in
debilitate renum 18a 2a c. 3o Et similiter caseus
omnino parum par salitus et recoctus ex eo
factum et aqua eiusdem lactis Tertium uero genus in-
strumentorum est comestio nucis conditi ut in compo-
situm post finali modo collige Quartum est secacul
conditum uel est mirabolanus kebuli condita
sunt in una comestus et horum aliqua confe-
runt ut mens et cibus Quintum instrumentum pre-
de confortatiuis est continuare in eis frequenter
usum diureticorum et ipse sint tamen propter quod diureti-
ca omnia debent esse confracta cum stipticis
aut saltem esse diuretica cum stipticitate ut
mastix et consilia quorum generis inferius sunt
ad instrumenta limenti et ex infrigidate et
calefaciente de quorum numero sunt oleum rodi-
num oleum de alchekengi et attinentibus ad
caliditatem sicut sunt oleum de mastice et de mir-
to et de enula et de calidioribus sunt oleum
de croco o de costo o liliorum al. usque ad viri-
num Et de tertiis sunt in lapsu calo crodum
sandalorum Galieni unguentum de crusa de scorpio-
ne Ras. Et de calidis sunt unguentum arogon de
scorpione uel tertii Tertium bonum ad hunc iuuat
et hoc Recipe pinguis anatis ol. liliorum al.
ana ℥ j. o. omfancium ℥ ij rosarum spodij
masticis spicenardi ana ʒ s cere al. q. s. fiat
unguentum mediocris mollitiei et de hoc sit
de solibus ungatur spina tota in introitu et
exitu lecti actu ente frigido in diebus calo-
ris et calido in diebus frigoris Sexto est quod
linimentum bonum ad eos est hoc Recipe mucilla-
ginis sebesten et seminum citoniorum ana ℥ j.
oli rosarum ℥ ij corallorum al. et ru. ana ʒ ij
conquassentur simul in mortario longo tempore
quousque ad misceantur ut est hec de intentione sexta
Pro ultima uero conseruatione membrorum quia
effusie sunt premittendi uero quod urines mee
sunt mucose crubose et pectallovides a
sunt lapilli uel arene uel furfuree re-
solutos et cumanovidales In tota itaque
primarum sufflumini que iam effusie sunt enos
ures et prioris digerunt et mundificantia
renes iam plurima parata sunt in precedentibus
intentionibus Sed ut opus perfectum habeat hic primo

describam quasdam istarum quae mucosas superfluita-
tes et flatus educunt ab corpore cum gentibus et reumbi
tales non superfluitates sint quae constituunt arenulas et
efficiunt lapides Secundo uero ponam de aliis que
arenas et lapillos a predictis renibus educunt
mundificant et prohibeant ab earum generatione et mul-
tiplicatione ab eis Primum itaque de educen-
tibus crubos et flata a predictis renibus est hoc
Recipe agarici electi humorum ana ʒ j. bdellij mol-
lis et pulpe colloquintide ana ʒ j. puluerizentur omnia
preter et cum succo apij fiant pille de quibus ʒ vij de-
quinque patiens a principio diei per totum mensem ma-
dy omni una accipiat sex in duabus uici-
bus una distante ab alia per quartam diei Secundum uero
speciale ad istud est hoc Recipe liquiritie granorum
milij solis neufar uiolarum ana ʒ iiij plus
humorum ʒ 8 turbit electi ʒ v follicolorum sene
ʒ vj mucillaginis sebesten ℥ v zucare
decoctionis ℥ iiij fiat electuarium de quo patiens per
accipiat bis quantitatem nucis magne per s. horam
ante cenam diebus rinedys assumptionis pillarum
statim consumptarum Et si contingeret superueniret
ei fluxus uentris magnus tunc dimittat cum illis
pillas et solum accipiat hoc electuarium sicut uero scrip-
tum est Et iterum si propter hoc electuarium adueniret propter
exuberantem fluxum uentris tunc uero secedit ab
eo sed solum accipiat medietatem ipsius Tertium uero
instrumentum Recipe penidiarum ℥ j s. zucari al.
℥ iij lapidis spongie subtilissime triti super
marmore ʒ ij cicerorum de phisticis ℥ iiij mu-
cillaginis sebesten facte cum aqua saxifra-
gie ℥ v. fiat electuarium et in fine addatur pulueris
cinamomi subtilissime triti ʒ ij et fiat electuarium de quo electuario
a principio temporis usque per totum mensem maij sine acci-
piendo pillas et electuarium antedictum sine uero hic
uiz accipiat quantitatem medij cocleare per s. horam
ante cenam et ante prandium uino quantum uel sep-
ties in die de ipso accipere potest ante cibum et
post cibum suo libitu Quartum instrumentum
Recipe olei amigdalarum dul. o. de sisamio ana ℥
j de neufare ℥ ij uiolarum seminis altee malue
seminis milei sol. ana ʒ j. cere al. q. s. fiat unguentum
molle in cuius fine addatur sandalorum
ru. ʒ j s. et caphore ʒ j. de hoc quoque ungatur
iste uiz in mane cum surgit in mane uel in
sero cum uadit ad lectum in ungat omnes partes
femoris et sub osso exutus et apponat super
eas frustrum uini lane albe bene pectinate a
salte frustorum uero mollissimi coti et hoc quorum
ratione sufficere puto conueniens ad educendum
flata crubos ad pectala in ijs uenialibus
De hys uero instrumentis que uenales mas
mundificant a lapillis et arenis licet plurima
ab illustribus autoribus hic inde conscribantur
Ego tamen tangam ea que mihi uidentur strang
et finalia educentia lapillos et arenas quorum
primum est hoc Recipe radicum saxifragie gentiane
aristologie rotunde assari penthedaci ana ʒ j.
sanguinis yrci preparati ʒ iij cum succo apij for-
mentur pille de omni ʒ viij. Secundum uero consilium

7 elegantius ad hoc e ℞ liquiricie mo-
rsis altee seminis malue vit' combusti lapidis
liquiricie indica 7 lapidis lincis an ʒ iij pl-
nis leporis combusti scdm artem ʒ ij pcidi-
arum ʒ iiij oximell' scti ʒ v zucari al ʒ j
ß ℞ clarif qd' pga bulliat in ʒ iiij siua h-
to pprimat usqz ad cpig consp'orum sium hoc
em est secretum mag'n 3m compositum ℞ g-
norum milei sol' lapidis spongie liquiricie
an ʒ iij zucari al' duplum ponderis omnium ℞
tragea 4m compositum ℞ fisticorum mundato-
rum ʒ iij liquiricie ʒ ij poly montani cas-
sie lignee foliorum assari turpepithicos
an ʒ ß lapidis linc ʒ iij zucari al ʒ v
cum aqua saxifragie fiat confectio in rotul'
ʒ iij Est ergo cauendum in applicacione istorum reme-
diorum ℞ cum iste vir percipit presenciam mul-
tiplicem dolorem partibus spine 7 renum 7 ar-
dorem 7 puncionem in vrina multiplicem tunc sta-
tim semper ante cibum degluciat tortellam p-
tragee parum ante 6ila 7 post cibum comedat
frustum confectionis ut ultimo scripte sum omni
mane in aurora degluciat tortellam j ante co-
ctionem scripti 7 cum p hora ante cenam accipiat quinqz
de pillulis ante 7 ita revoluendo procedat de
vno ad reliquum spacio xv dierum Neqz enim e
possibile ut arene vel lapilli abito modo me-
dicandi euadat qui educuntur 7m compositum vt
infusio 7 vino huius viri saltem per 3a va-
ti misceatur cum mistione ℞ aque gragi-
milei solis an ʒ v saxifragie lb j misce
6tum compositum ℞ peucedani bistorte finnic
an m j pulegii rubi assari eupatorii
absinthii apii et rute capparie 7 aristologie ro-
tunde an m ij barbarum lauri ʒ j tere-
da terantur 7 reliqua incidantur ℞ ergo coro
cotto in 4e vel vj aque situl' in qua sedeat
eger usqz ad regionem vmbilici qui percipit
accidencia parum ante et sedabitur furor 7 dolor
in predictis partibus ℞ oli de nenufare 7 de
semine lini an ß ʒ pinguedinis cum 7 tun-
an ʒ ij dissoluantur omnia 7 secum incorporentur
trociscorum stelle grana 8 7 ℞ linimentum de quo
cum penna ale gallie inuncta sepe imponitur
in concauitatem virge 7 conueniet tollit
ardorem Vltimum compositum vt si color
vehemens inualescet tunc accipiat albam
porcionem in ciato qui infundatur in aqua frigida
cum ʒ j camphore subtilissime trite et post itaqz
ciato tota infundatur virga 7 sedabitur do-
lor instancie 7 per hec mistra hic com-
dantissimus vir dei nutu curabitur ad
salutem quam sibi amplissime concedat summus
7 perpetuus saluator ihesus qui sanat contritos
corde 7 bene disponit ad laudes eius in mor-
tales amen.

90

NUS LEN

signitis viris nostre mar-
chie termisine Celeberri-
mi vtriusqz legis doctor de fa-
mosa vrbe termisina ori-
undus d. Johannes de Spine
to egritudinum varietate laborat que 7 que
pluribus accidentibus molestiis associate sunt
Et iam in inoluit per scripturam approbatas habe-
ri lineas 7 accidencia ad triplicem narracionem esse re-
ducta In serie namqz prima narratur catarrum
suffocatiuum a multa 7 grossa materia defluens
in eo a capite vel aliunde in partes guttur-
congregari 7 detineri contingit ita ut
fere ad suffocacionem perducat vel strangulacionem
Et quod mirabile apparet paciens ab hac
egritudine conualet 7 allemantur cum cibum accipit
et coniso amplius molestiam cum feminum ce-
lebrat licet plurimum In serie vero 2a sue nar-
racionis dicitur quod hic vir molestatur do-
lore sinistri ylij ventositatum multitudine que in
mingitur 7 retinetur in ventre inferiori cum
dolore 7 rugitu quam plurimum Et e cum istis as-
sociata magna ventris stipticitas que as-
seritur esse causa plurimorum horum accidencium
In 3a vero narracione fit querela de nocu-
mento digestionis et stomaci propter quod non raro
prouocatur ad emissionem cibi vel descensum ad in-
feriora cum nocumento stomaci abhominatur ci-
baria omnia 7 potum cum subuersione nausea et
tensione magnis 7 e cum disposicionibus omnibus
istis iuncta emorroydarum constrictio que olim
in ipso fluere solebat Hec in summa est
huius preclari viri multiplicium egritudinum
7 accidencium complicacio Propterea quia conside-
rate procedendi in curatione talium disposicionum
7 preseruacione a recidiua operatur Cum itaqz sit
in disposicione quam vero difficili non parum
omnis sit recte consule quanto magis autem in
egritudinibus 7 accidentibus complicatis pluribus
que suspecta sunt et timorosa 7 ideo theo-
rici contemplacione speculando introeundum
est Solet autem materia suffocatiui catarri
tria duplex esse prima que e a sapienti-
bus nominata mala complexio que e egri
per se partium cerebri aut pectoris 2a vero que
est egritudo membrorum mandancium pectori
et capiti aut partium sibi subseruiencium racione
similitudinis Exemplum primi sit quam contigit propter
nocumentum cerebri plurimum contingens a mala
complexione frigida 7 humida materialis eius generari
primam in digestionibus 7 congregari in renibus et
in ossibus 7 ventriculis eius flatum magis
aquosam 7 muccillaginosam que cerebro
nocumentum inferentes complexionale ...
infrigidando 7 humectando multum cogunt
virtutem cerebri ad expulsionem 7 sparsionem
nocencium paratam Et quia materie potest fieri flu-
ide sint 7 quoniam pelluntur ad inferiora per po-
ros venas 7 arterias 7 vbicumqz ipsis gule

per multitudinem intersectionis musculorum
ramorum venarum nervorum et ligamentorum
divaricatio aggravat et constringit meatus eius et cana-
pulonis ita ut non sufficiet dilatetur
ad attrahendum aerem quantum quantum et modera-
te oportet Nec esse ipsa adeo conveniet et opor-
tune constringi ut sufficiet expellantur fumosi-
tates et aer in pectore attractus iam super-
calefactus villus bene in convenientes factus
ad eventandum Et sequitur ex hoc fundamento primo
quod speculativi potest apparere solutio et declaratio
propter quid et quia suffocationes incipientes ho-
mini Et sequitur 2o correlarie ex hoc fundato correlarie
quod si omni tali modo constrictionis anhelitus in-
viro presumeret valde faciale suffocari pos-
set Sequitur 3o quod tamen efficiens huius constitutionis
est mala complexio frigida et humida cerebri iam predicta
Sequitur 4to quod materialis flema tamen est flema
aquosum et mucillaginosum multipli-
catum in venis et arteriis et sanguini com-
mixtum quod est efficiens tamen materialis et causa Sequitur
quinto quod in me[n]ta tamen huius constitutionis
anhelitus est materia inbibita in poris muscu-
lorum et arteriarum nervorum et panniculorum
et aliarum partium mobilium que in gula gut-
ture et collo reperiuntur quorum partium mi-
nerositas et diversitas secundum partem invenitur
prima per doctrina 4a summa de musculis et
nervis orientibus a cerebro et partem colligi
potest quarta 3us tractatus primo de anothomia guttu-
ris et partem x... et 12a 3us capitulis de ano-
thomia tracee arterie et meri et intelle-
ge ibidem Sequitur 6o quod dispositio huius viri
cum hoc quod est complexionalis ut probatum est et est
compositionalis primo de accidenti et morbo et 2a
primi tractatu de morbis compositionalibus et
intellige ibidem Sequitur 1o quod hec egritudo est verec-
unda non levius quantum ab ea tradit notandum
in duplici natura vel in duplici prin-
cipio ad producendum operationes necessario videlicet
in complexione et compositione Et sequitur ultimo quod mag-
nifice timendum est ne nimie ie oppilationes di-
u retineantur in gutture Hec enim val-
de faciale producere posset hunc virum ad
apoplecticas dispositiones Similiter faciale videri
potest quod habeat materia coniuncta corporis in cerebro
potest non stare in ventriculis concavitatibus
et poris eius vel prohibeat debitam eventa-
tionem et mundificationem cerebri propter quod accidit
suffocatio incipiendo fortiter accrescens et membris
anhelitus continuata deinde hoc in summa est
fundamentum scientifice intelligenti dispositionem
huius viri in prima sui narratione conceptam
2a narratio Atque 2o narratione alta
non levius contemplandum est dolor eius in
renibus aut erit accidens partium exteriorum utrum
musculorum vel lumborum propinque a cute similiter
et partium interiorum lateralium quod erit excitudo
membrorum interiorum si primo tunc faciale cognosceretur
quod sensus visus et tactus manifestabunt ipsum Sciat

dolor iste sit accidens interiorum membrorum vero
est ut assignetur aut in panniculo sifac sup-
posito in musculis aut in panniculo pingui
zirbo nominato aut in renibus qui in subla-
tione intestinorum vel in arteriis et venis supposi-
tis intestinis aut in carnibus lumbaribus
lateraliter supponitur costis que in intestino cu-
ratis nominato a grecis ab ytalicis autem dicto
mesentereo Oportet autem iste dolor in splene
qui in epate vel in stomacho existat vel dissuflate
non apparet quoniam dolor iste non est maliquo ypo-
condriorum dextro vel sinistro Neque in loco
medio immediate substrato furculle pec-
toris in fidei Nullum enim aliud membrum
preter renes intra mirac collocatur Si-
militer anothomistarum et processum anotho-
mie cognitionis igitur est necesse dolorem esse in
aliquo predictorum membrorum vel in panniculo
sifac et hoc quidem non bene apparet propterea quia
dolor iste profundius sentitur magis ma-
ximus quam versus exteriorem partem Simili-
ter 3o non videtur hunc dolorem esse in zirbo
propter magnam pinguedinem eius remittere
sensibilitatem panniculi eius in tantum quod sec-
tio in eo facta tristisiali in vulneribus mi-
rac penetrantibus non percipitur ut sensibiliter
cognosci Similiter non apparet hunc dolorem in umbili-
co propterea quia in profundiori parte percipitur
dolor que sensus tangentis non percipit Et
eo adhuc non videtur quod dolor iste sit in me-
senterco neque in venis vel arteriis propter ob-
tusam sensationem earum Et quia debet percipi
in posteriori parte magis et similiter si esset in lu-
bis tamen oppositum apparet Ideo videtur omnino as-
serendum esse quod hic dolor est complicatus ex do-
lore renum et maxime dextre partis et ex dolo-
re intestinorum Et primum quidem apparet deduci
posse primo ex loco doloris qui est loco ubi
situatur ren dexter in tamen situ in parte
posteriori ubi suspenditur ren apparet dolor
gravativus et extensivus notabilis 3o hic dolor
cognosci potest ex frequenti urine distillatione
Cum enim colatorius panniculus urinam
fricatur pori urinides fiunt secundum partem no-
tabiles clausi vel compressius parum de aquosita-
te urinali fertur ad vesicam ideo parum de
ea emitti potest Et quia ex oppilatione in
renibus facta et in emulgentibus aquositas
notabiliter suscipit ebullitionem ideo quantum fertur
ad vesicam punctione sua totiens irritat
ipsam ad expulsionem quotiens fertur ad ip-
sam igitur erit frequenter mictus Et ex ac-
cidentium probatum est urinas esse paucas igitur
mictus in hoc viro erit frequens et paucus
Et quia ad eius expulsionem contingit esse ve-
hementes conatus colli vesice ideo hic
mictus stranguiria nominatur capiendo
stranguiriam pro eo quod importat frequentem
mictum et guttatim factum Atque non et 4o ideo
cognosci potest hunc dolorem esse renalem ex accidentibus

que pfuerut Cu em eger an iugebt
vrinas notal quititatis 7 grossas medio
cit' arenis rubis lapillis pertollordib;
et enovdalibus resolucionibus exntibo
in ea Et iam pot iniguit' vrine colorer
subalbido aque ricine in quib; nlli;
pdictoz steptoz appz aut exiguu ual
de tuc e significacio completa supraa
nocum in oponib mebris cotigente
qd sigm e efficatissi m eo qz tiio distinc
distincting egitum 7 acti e sibilis
lesio in oponib mebri s. pprys 2o teg
Reliqua aut signa coadiuuatia ad
postoem doloz reuu omictut' qm is
ta sut ssollempniora Ad hos e dolos
renu efficiendos 7 augmentandos no
paru coadiuuat mlti ventositu q
ronabli in ho viro mltiplicat' pp aug
mentu humidit in eo siue nar' inueta
fuit siue accir' mltiplicat' ex debilitate
rinu i tussimitate inaz sui alimti ppaz
Het em ventositas in renib; genita
ul ad eos aliunde ppulsa stiezi pt inf
paniculu rinu 7 supficie snexa cano
sitat coz que ibidez mlti tate doloz exte
siuu in rene faciet Et si quide geni
ta fuerit ex ma acuite habete uelut
e flata salsa tuc sit fiet doloz extesiug
7 pugitiuo adeo ut appeat panicul
rinu quasi terebello pforari ul pungi
Cuius et ventositat no nlla ps i con
cauitate rinu intra colatoiuz stas ibi
dem pt effice dolos ia pdictos Etiaz
si aliqua eius ps p poros vritides fe
retur ad vesica tu in eis q3 i vesica do
lores pdictos effice posset ingentes
Et ex ho quide facile dedua pot qua
re doloz huius viri quqz allenia' a' reo
netur p clisteria carminatia psaculos
et reliqua euaporatia medicamina
si discrete applicata fuerit Alit' cu car
minatia no rad st doloris augmentatia
mag q3 sedatiua Hys q3 si addedz
est q dolos istius viri sm partez assig
ri pnt in regione ce umbilicu vbi ma
la cplexio subito alcatia 7 ventosita
7 inc cars contiezi pnt int' latezitosas
partes que sut exme lcoz uiuslozo tras
uersaliu 7 duoz latitudialiu q omb
cordose partes crucialit' se intsecat et
ibidez in nolui' ex quaz snexione
tali sm pte spoi' vblic q e sic umbo
i infiori ventre sup posito ad eius defen
diculu in quinq ptibus inc ul vento
sitates retete aut subito altando aut
extendendo dolos in eo effice possit
ut pdictu e Et ex ho fudato solui p
q3 dolos quqz firmat' 7 fortifica' cir
regioz vmblici At no iterm quia dolor
iste r'piri possit i intestis e facile uide

ex fudamto pdictoz Mala n' cplo
xia 7 humida cu ma mucillaginosa
intrea suet i intestino vlcon dolorez
vehementissim vlcacu in ipo efficiut
Et quia vlion intestim sm magna
ptem collocat' in regione i vblicaz
et vnolucos aliquas ht in dextra p
te Pancres aut hz in sinistra qua
occupat magna pars intestini colo
Ideo pp istaz causaz appz po q' dolor
iste intitat' in loco sumnis Sequi' 2o
q' quqz molestat e ptez dextraz ul s
nistraz minq Sequi' 3o declarco ho
egrnis qm si fuit tal' est vlceos nota
ta colica fort Seq' 4o q h' dolo e ex
tendi pot ad intestim colo mala cplo
7 mali causa in vet ibidez Exquoz
oim fudamto s' ultio q doloz istio
viri e ex dolore renali vlcaco 7 vm
blicali cpoitus Vn appz exeo q no
est mirale si molestissimg e iste dolo
7 suspectus ualde Et appz quid ce
narratoz 2az et qntu specula oporz
tuit leue em est questiones petere
difficilimu no solue qm solue vin
culu no est ignorant eleccoz pmo
Tcia narracio Oz at 3o aliquid
speculacois adiuge 7 no leuit i eo
qd dcm e in narracoe 2a Nocum
em eius digonis huius vi pt ee ca
pdce male digonis rinu intestinoz
et pau de quio dcm e in 1o iuncte
pce Et tuc appz q erit satt fuul' cu
cura du stomaca nocum insicri et co
finari depedeat pdca mala cplexioe
doloz effectia cu Si at ia firmatu
fuit in stoo spes male cplexio fria
et humida tuc oportebit q impedat'
ei cura ac si fuiss pcedes dolos illos
et tuc opportebit considare sps nocu
que pueit ab ea Aut em ab ea fit
digestio corrupta a' diminuta a' nf
q3 sint tuc go diminuta digtio p
pende' ppea q3 corps marcescit 7 non
bn nutriet' cuia semidigesta sog
a ps ubi no bn digesti depone' a stoo
tamq3 eius a'guatia 7 fiet spes desce
sus seu fluxus lienteria Et 3m sigm
erit fastidiu abhominaco 7 stomaci s
uersio quasi stinua puenies a fla
te in stoo mlti to puia indigonis
Et 4o et sm tacto paipie' frigiditas
et lenicco stomaci Et ad hur 7o erit
in stoo ciboz no bn digestoz local
motq ut ad sursu et deorsu 7 adm
rias dras postcois cu cibu ipm no
bn cplexe' stomacq 7 infundo eius ag
gatu no deficiat Si at ad hac ppem
male cplexionis fria add itesa sequat'
lesio ut cibq corrupat' i eo te a' paipiet'

extensio in stomaco cum fumosa eructuati-
one et parum fetida et erit signum corrup-
cionis putredinal' et parum ciborum in stomaco
aut sentiet morore eius acetositatis po-
ticitatis vel aciedo et erit cibatio corruptio
ciborum a frigiditate facta Aut sentiet
in stomaco ardore inflammato punctio et
mordicatio et erit signum ex nece caliditatis
in stomaco pacientes generate Et iste
sunt species nocumenti digestionis que omnes in hoc
viro accidere possunt si bene et diligenter consideabitur
Secundum accidens Alterius autem acciden-
tis scilicet stipticitatis ventris cause assignari
possunt Et primo debilitas virtutis expulsive
et intestinorum propter quia longo tempore feces in-
durantur et propterea in intestino ylеon propter
longitudinem suam et intestino orbo vel
ceco propter tortuositatem suam longo quodammodo tempore
recepte feces in intestinis tandem exicantur
ab earum humiditate et in scibalas vertuntur
Aut stipticitatis causa potest esse vehemens exic-
cacio humiditatis que contineri solet in gradi-
bus tarimbus mesenterei gratia linitionis
intestinorum et fecum et hoc quidem cogitare
per extenuacionem magnam intestinorum et quia
quando apparebit mirach adherere spine sic
procedens ventris stipticitas per contrarium cogitatur
per multam humiditatem et mollitiem excluden-
tes extenuacionem Et tertia causa huius stipticitatis
assignari potest propter malam disposicionem renum
que assotiat sibi dissuriam vel frequentiam
minctus Vnde cum evacuatio frequens mi-
norat alterum distrahendo materiam ut clau-
ditur in sententiis aphorismorum sermone
illo vrina multa facta modicum secessum
significat etc. Et credo ego istam causam et
maiorem efficere stipticitatem ventris in hoc
viro Ex quibus omnibus apparet posse in-
telligi signa huius cause stipticitatis Ap-
paret secundo rationabiliter esse concedendum hanc
stipticitatem esse magnam causam repletionis stoma-
chi et capitis huius viri Apparet tertio materias mul-
tas propter hanc stipticitatem in toto capite et
pectore multiplicari posse Ex quibus ulterius
sequitur quod sicut hec stipticitas est horum accidenti-
um magna ita ventris mollities continuata
cum minoratione eorum Tertium accidens De
tertio vero accidente de quo fit mensio
in hac narratione tertia est aliquid considerandum
et concedendum scilicet quod restrictio
emorroydarum que fluere solebat ne-
dum horum accidentium in renibus in stomaco pec-
tore et capite venientium potest esse causa
immo potentissima valde Cum enim emo-
roydes in humano corpore inducte sint ad
evacuandum superfluitates multas et grossas
et omnes alias in corpore habundantes Con-
venio concedere quod si per eas eorum continuam
corpus purificatur ab eventu pluribus egritudinum
et frequenter curatur ab eis cum profluxerit ergo
earum retencio erit causa earum ut dictum est
est et colligitur ista sermonis primi 2a [illegible] capitulo
2o et anxietatis 7o afforismorum 2to sermonis
illius Emorroydas sanare antiquas [illegible] et
plures alibi Et ideo licet in homine non
profluerint emorroydes vnquam tamen collectis sig-
nificationibus multiplicationis humorum multarum
plurium aliarum et maxime quando apparet in fiteri
ponderositas gravis et inprima dolor extensi-
vus et agravativus totius corporis ponderositas
et in vtroque ypocondrio tumor tensio et gravitas
et splenis augmentum et acredo oris et consimilia
accidentia tamen iam apparet necessarium esse aperire
apertionem emorroydarum opportunum esse vnde ex
hoc colligitur quod contrarium fuit medicum eorum quod crediderat
magnam partem egritudinis huius viri ori-
ginem contrahere ex emorroydarum restrictione
predicta propter quod non existente instantia reu-
matismorum et prostracionis hic vir incurrat
alleviacionem ex assumpto cibo indebito in sequenti
capitulo Hec igitur in summa sunt precedentia que
oportebat enarrare in declaracione egritudi-
num et accidentium quarumcumque plurium que ab hoc viro
accurate multum narrata fuerunt ut apparet
Vnde quia egritudines prescripte et accidentia quamvis plurima
sunt et difficilia In eligendo regimine sibi
convenientes subiungentur capitula duo in quorum
primo fiet sermo de regimine sibi opportuno
per res non naturales secundo vero per medicinalia
Capitulum primum de rebus non naturalibus
Per execucione igitur et conplemento capituli primi premit-
tendum primo quod quia egritudines istius viri ut mul-
tum pendent a mala complexione frigida et humida per-
cium predictarum ideo omnium rerum non naturalium re-
gimen substitui debet sic his que applicatione ipsorum
effective calefiat et aperiat mediocriter
fortius ac excitando subtiliando et abstergendo
procedat Vnde eligatur ei aer in quo camera et
locus habitabilis qualitatem ad calidum et siccum no-
biliter inclinetur et presertim in estate sed non cum hu-
mectationibus regetur sic finale ad paralisim et cecita-
tem et stomaci apta et ydropem inducentis
Et si aer camere sue non esset naturaliter talis arti-
ficietur cum stupha sicca aut suffumigacionibus
cum carbonibus longo tempore extra cameram ignitis
deinde in cameram positis super aspergendo
aliquid ex pulvere harum medicinarum vel
aliquorum ut ligni aloes sandarace laudani vel
sine storace colofonie thuris thoart calamenti vel
similium Item fiat in camera ignis mag-
nus cum lignis iuniperi lauri thamarisci et aliis
Vestes eius bene calide sint pellibus vulpinis
vel agninis munite Et caput eius omni-
no bene tectum teneatur biretis duplicatis dossibus va-
riorum bene suffultis Et attendat quod super stoma-
cho suo semper portet plumaciolum pluma aut
pilis leporis vel melius pilis vaviorum
plenum quem et tota nocte amplexatum teneat do-
mino itaque camera sua sit seclusa ab aquis
humiditatibus flatu venti humidi et nebulosi

Capm 2m de cibis 7 potibus conuenientibus
Cibus 7 potus si sunt in suis quali-
tatibus ad caliditatem 7 siccitatem debent nobis
inclinari magis tamen ad siccitatem naturaliter
vel artificialiter quam ad caliditatem Credo enim
epar eius calidum esse nobilis In cibis igitur
obseruentur hee regule Prima Numquam come-
dendum est nisi vera fames acciderit quia
si comedatur sine appetitu signum est cibum prius
assumptum non esse digestum quare crudum accipitur
super crudo Et si accipiatur cibus cum appetitu
non augmentatur iam causa si repletio nec sequitur debilitas
in stomaco maior 2a regula Non tardetur
comestio dum verus appetitus euenerit quia
quia tollerare famem stomacum putridis
replet humoribus Nullum cibum accipiat
frigidum actu vel potencia probatur Regula in-
dicatione supra a lapsu 7 cetera 3a regula
dum est intensius appetitus numquam comedendum
est ad satietatem verumtamen reliquijs famis ad-
huc in stomaco remanentibus quia ex tunc au-
geretur lapsus 7 cetera eius 4a regula Numquam
comedat nisi postquam senserit cibum a stomaco
ad intestina descendisse 7 in hoc considerando
est tempus ita quod inter prandium 7 cenam mediat ho-
re ad minus octo 5a regula Numquam comedendum
est dum sentitur in stomaco fastidium quia generat du-
ricies epatis et splenis 7 morbos melancolicos
7 flegmaticos cetera primum 6ta regula subtilia ciba-
ria pro grossis semper accipienda sunt qui subtiles
et grossi sunt cibi infra videbitur 7a regula
Mensura quantitatis cibi talis existat quod stomacum
non grauet 7 ita de potu deterior enim comes-
tio est que stomaci grauitatem facit sed
deterior potus est qui per transitum egreditur
et in stomaco natat Octaua regula dum sentitur
stomaci grauitas abstinendum est a cibo donec
sequatur leuitas Et si percipitur debilitas in stomaco
non repleatur cibis Et si adhuc cenandum est vel
prandendum sunt ut quantitas que vna vice est
restauratiua 7 appetitus videtur esse 3us in du-
as vel tres diuidatur partes ut virtus ipsarum
melius digerere valeat hora legitur 3a parte
de regimine eius quod comeditur 7 bibitur Et eo
almansoris 20 c. 7 27o contenta in capitulo primo De
panibus Eligatur ergo de frumento mundo bone
messis panis modicum opirus i. furfuratus
saltem yemali 7 vernali tempore factus Esta-
te vero 7 autumpno sit de pura simula i.
pollinie farine Est enim hic panis leuior di-
gestioni quam aliquis plus et in nisi veteris con-
stipatio contradicat ut sepe ante cibum 7 post
vtamini biscocto cum puluere modico emitti-
sto Quicumque tamen panis existat sit optime
pistatus 7 bene coctus 7 fermentatus 7 cum pane
siliaceo modicum bene crustatus vitetur Vite-
tur ex eo repleto et sit trium dierum ad plus
Intaque autem azimum 7 valde assatum euitetur
De carnibus autem primo quadrupedum animalium 20 quod de minus pri-
mum 3o quos preparandi modus conueniencior existat In domesticis

quadrupedibus conueniunt ei vituli lac-
tantes a' animales Item conueniunt capri-
ni nimis natiuitati propinqui Item castra-
tine carnes conueniunt hac ratione Carnes
autem agnine ouine porcine 7 bouine
fugiantur hec quamquam concedere possit ex carnibus
marum silvestrum porcorum Carnes et porcine
marine sunt nobis viles non semper tamen 7 iuven-
tutem non nimia De quadrupedibus sil-
uestribus sunt nobis optime carnes cap-
reoline Ipse enim inter siluestres carnes
meliores existunt Et pa sanguis ex eis ge-
neratus paucus hec sunt confluentes 20 alma-
soris 22o. capitulo Caro et leporis nobis conuenit
Ita si generet sanguinem melius tamen quam secundum te
adilsar multiplicatiui flatus 7 hoc sicut tum
preparatur cum piperata hec enim additur ei ca-
liditas naturalis autem non ita contraria flatus qua
non caret hic carda Aurt tami 20 cani post
ipsam caliam 7 sicut quare in vtrisque equaliter
contrariatur generationi flatus Caro autem cuniculi
et ericij dimittatur De volatilibus domes-
ticis conueniunt pulli non valde parui capo-
nes galline Caro namque gallinarum est
melior omni alia carne 2 2o continentis
summa 6 69o capitulo Conueniunt etiam nobis optime
carnes columborum domesticorum siluestrium sunt eius
non perfecte penatorum bene cocte 7 per quam morte ali-
qualiter frunite Pulli enim columborum dantur
in cibo iam cuius corpus euacuatum fuit a sangui-
ne aut infrigidatum ex longo morbo 2 2o
continentis vbi supra Caro est pauonis fuitis conve-
nit hec caro pauonis dura sit 7 tarde digesta
2 2o. continentis ibi Anseres est 7 anates dittantur
nisi raro valde 7 assate potius quam elixe
Caro enim auium nimias superfluitates 7 fastidium
nimium generat 3o almansoris capitulo 39o De siluest-
ribus volatilibus eligantur carnes starne
et coturnices ponuntur enim laudabiliores inter
carnes volatilium 20 almansoris capitulo 23o Ca-
ro non perdicum quia ad caliditatem declinat et
siccitatem ideo vtilis est Augmentat enim sanguinem est
valde 7 conueniens est post ea vti 3 qualescumque
cuius fuit corpus infrigidatum et sanguis dimi-
nutus 22o. continentis alleto capitulo in fine Cauete
est fasiani ad perdicum naturam fere inclinantur
7 ideo boni sunt Eorum enim caro melior est quam car-
ne pullorum 20 cani. Aues est minute in dume-
tis vel nemoribus degentes vobis utiles sunt ut
turdi meruli sturnelli frusoni i. fringuilli car-
delli philomene ficedule i. liberchafico-
llaude i. lera zandole vel lelandane can-
de tremule & passeres omnes enim virtutem
excitationi parum exibent Sturnelli vero yrun-
dines 7 pice 7 piccis non est in vsu Caro vero
quatule vel ortigiums non sit vobis in vsu quia
remollit stomacum 7 nausiat Quia vero per legem
reuerentia non semper licet comedere carnes Quia
vero per legem reuerentia non potest hic comedere carnes
ideo de piscibus dicemus premittendum primo

q̄ nullus piscis usus nob' ɔueniē uidet᷑
Si qui tn̄ ɔcedat᷑ min⁹ mali sūt ſſti tn̄ acci
piant᷑ ut narioli marsiones orade tore
tine sterliones tenuali carpiones lucij
carpedani rubi menule ꝛ siles om̄s soli
darū carnium ustositate ꝛ hūidite mīta p̄
uati chelores tn̄ erūt olo oliuaꝝ cū pe
trosellino millefolio ꝛ menta frixi q̄ͣ elixi
et salsi q̄ͣ ecoti Anguille uō siue rgine
cefali grones ꝛ om̄s grossaꝝ ꝛ mollium ca
niuꝫ dimittat᷑ Cancri ɔ fluuiales dittat᷑
Marini uō cancri minꝰ mali forēt Lact
ɔ vsus ullomō vtilis ɔ plr̄ sexꝫ Caseus
recens pinguis ꝛ moll' dimittit᷑ Et lac
ticinia cibaria om̄ia lac uō ꝑ dectiatōꝫ
ad frigus aliqd' notet flatūs qm̄ cali⁹
corꝫ nō ɔuertit ipm̄ ad sanguiē sicut ɔ
2° tāti ꝛ ꝑ ᵒ cap° in arcola oculi lac fac̄
ɔuenie tenebrositatēꝫ uisus ꝛ caliginēꝫ

Oua uō quia ad equalitatē tendūt
vtilia sūt maxͤ tremētia ꝛ mollia ī aqͣ
ul' sup cineribꝫ cocta frixa uō ꝛ ualde
dura difficult' digerūt᷑ De leguminib
uero ddm q̄ nō nō mltū in vsu habeā᷑
verū ciceribus rubeis vti potest᷑ licet
cū cicer sit inflatiuū ɔ tn̄ ɔᵘᵗ nutri
tiuū apitiuū ꝛ lauatiū ꝛ nō ɔcedat᷑
in prīᵒ neqꝫ in fine cibi s̄ ī medio 2°
cān p°. c°. Panico ɔ vti potest᷑ licet cū
sit frigidū in p̄mo ꝛ sicū in 2° ꝫpm̄ tn̄
parū nutrit ꝑ sua leuitatē ꝛ siccitatem
ꝛ puocat vrinaꝫ 2ᶠ. ɔtinēt simplicia
199° lando ɔ nob' risiꝫ ɔ cū calidū ī p̄
sicū in 2° 23° ɔtinēt cap°. 126° ꝛ ɔᵘᵗ
nutrit et exitat ꝛ hꝫt aliquā stipticitatēꝫ
ut 8ᵘᵒ de simᵃ mena ꝑ ᵒ cᵒ Alia uō
legumīa ut fabe faseli letes alba cice
ra pisa tamqꝫ difficilia digōni vētosa
et oppilatiua dimittāt᷑ De oleribus
uero ɔueniūt nob' om̄ia calida ꝛ sicca
aromatica leuē stipticitatēꝫ habencia
ꝛ apitiua maꝫ vrine maꝫ diutētia me
diocrit' tn̄ apitiua ce dūt ꝑ venū las
situdinē ꝛ debilitatēꝫ corꝫ uero apeo
licet vone gradus fort' frequt' existat p
ua q̄titate minimi pot De quibus
ɔuenies ɔ saluia d' qͣ licꝫ nō fecit Auic
capᵐ ponit᷑ tn̄ caͣ et sicca ut eligi pt ex
dyascoride cap° de elilisfago ꝛ a Galo ī lᵒ
dinamidioꝝ de hijs q calefaciūt ī p° gᵘ
ꝛ in aggͣtoꝛe sapioris simᵃ centesimo-
quadragesimonono pōnit᷑ meᶦᵃˢ caᵈᵃˢ et
siccas in 2° gradu ꝛ dt̄ q̄ ɔ caᵈᵃ calitate
manifͣ ꝛ paru stiptica D' hac planta
modinios pl'a dicūt ad egrᵘᵉˢ ī nopꝫ
lꝫ nō inueniaᶻ d'ea aliqd fere ab aucto
ribus sc̄ptūꝫ vti tn̄ potest᷑ ea Conuēit
ɔ nob' vsus fenil ꝑ puocacōꝫ vrine que
diuīt aquositates a stō ꝛ ꝑ ꝑuaᵗᵘ nig
rū qd' plꝫ nō excadat tn̄ in vsu eiq̄ ne

mltū inflāmet nos Naꝫ ɔ calida in 3°
ꝛ sicus in p° gradu 8ᵘᵒ de simᵘ mena
licet Auic ponat ipm̄ in p° gradu cali
ditat' ꝛ in 2° siccitat' ɔᵘᵉˢ tn̄ ap° pleros
ɔ stomaco Ruffus tn̄ sc̄psit q̄ nocꝫ stoᵒ
attrahēdo ad ipāꝫ m̄as acutas aliunde
sꝫ intellexit d'apio p' bn̄ consideret᷑
lrā Auic 2° cān cᵒ de apio Nā petro
selinū ɔ spes apij et de eo sit s'mo sunt
tn̄ cap° d' apio ut pꝫ 2° cān ꝑ ᵒ capto
et 8ᵘᵒ de simᵉ mena alleto cᵒ ꝛ 23° ɔ
tinēt cᵒ. 629°. ꝛ a Sarapione simᵉ. 21
9°. Mente uō vsus sit in cibis Est enī
caᵈᵃ ꝛ sicca in 2° confortat stoᵐ ꝛ calefa
cit ipm̄ sedat singultū et digerit ꝛ p
hibet vomitū flaᵐ 2° cān ꝑ ᵒ capto
Item 23°. ɔtinēt simᵃ 132°. Serpillūꝫ
et vob' ɔueniēs est sui caliᵗᵉ ꝛ siciᵗᵉ
et quia puocat vrinā aromaticiᵗᵉ sua
et stomaco ɔᵘᵉˢ est Et inuāt ipm̄ Sarapi
o int' mēnas caᵈᵃˢ ꝛ siccas in 3° Auic
tn̄ dixit eē caᵈᵘᵐ ꝛ sicū in 2° ut pꝫ cap°
de nemen Lando nob' et rosinarinū
quia calīn ꝛ sicū in 3° ut Sapio in cᵒ
de geralinezina ꝛ ɔᵘᵉˢ ɔ capiti ꝛ ocul'
Maiorana et ɔ vob' util' calefacit eīꝫ
et desiccat in 3° ꝛ hꝫt vim dissolutiuaꝫ
ꝛ attenuatiuaꝫ ut 8° de simᵃ meᶦᵃ colliᶻ
D'basilicone Apit et oppilacōs cereb'
ex doloribus capit' a flatē ꝛ ventositate
eueniētib' ut 2° cān colliᶻ in arcola
capit' basliconeꝫ iūn garofilatū dico
nob' ɔ'ue Est enī caᵈᵃ ꝛ siccā in 2° ut Sa
pio cᵒ de beregemist Lattucā endiui
am spinachiā crescones senacōs ꝛ reli
quas h'bas f'as ꝛ hūidas in fontibus
ul' aquis aliis degētes euitare debetis
Anetū uō quia calīn ɔ in gradu 2° lon
go aut in 3° breui ꝛ sicus in 2° ī p'ncᵒ
medij ut 6° de simᵃ meᶦᵃ qꝫ tn̄ ma
turatiuū ɔ hūoꝝ froꝝ sedatiuū et cō
minatiuū 2° cān iō ɔ'ᵗ nobis blete co
portaꝝ sūt victuū Nā blete coloris
opaci cū quibusdaꝫ macul' rubeis de
clināt ad calitēꝫ ꝛ siciᵗᵉ Albe uō ad fri
giditatēꝫ et hūiditēꝫ quia tn̄ ī omnibꝫ
est aqueitas cū nitrositate quadaꝫ ideo
quia lenitiue ul' lenit' solutiue oppi
lacōiꝫ epat' aperitiue vti potest' eis ꝛ
ꝑ ᵉ cū petroᵘᵒ Caules uero qꝫ calidi
sūt in p° sicci in 2° ɔ'ᵘᵗ nob' Et p'mo
quia maturāt leniūt ꝛ desiccāt ꝛ puo
cāt 2° cān lꝫ. 23°. ɔtinēt cᵒ. 641°. Scbar
aūtᵗᵉ galici et bimasi q̄ sangs eiq
ɔ malus et orribil' odoris intelligit᷑
qm̄ sūt mltūꝫ cocti borragine vti po
test' poni᷑ enī spēs buglosse q̄ c'puata
ɔ d' boragiē cū tn̄ pauca sc̄bit ꝛ Auic
mchi Cerefoliū et stomacale apitiuū
et subtiliatiuum est ideo placet

De radicibus n° vti potest quoque rafano
quia calidus in p° et humidus in 2° api-
tiuus dissolutiuus et flatus p'vinia cour-
tiuus Melius tamen ē ipsum comedere post
cibum Et folia eius meliora sunt valde
quam radix bulbus n° ē cepe p'nu qd' co-
meditur dictum stalonia nocet stomaco
et facit digeri io n° ē nob' bonus quis
tamen laudatur Aleum aut' ronali indicio
confert nob' cum sit calidum et siccum in 3°
licet habeat humiditatem superfluam tamen qui-
a est apitiuum maximum et subtiliatiuum
ē vobis vtile melius tamen coctum et zucaro
vel melle et aceto conditum Cepe calidum
et siccum est in 3° et habet mittam s'fluitatem
ideo raro vti potest cum aceto et oleo
Porrum itm licet sit calidum et siccum in 3° q-
a tamen nocet visui et stomaco io dittatur
Si tamen quoque aliqd ex eo velitis comedere
comedatis cum melle Rape at quia su-
perfluam humiditatem habent et difficil' digest'
existunt io n° laudantur Democritus
namque dapnauit eas tamquam corrupi
notiuas et inflacionis excitatiuas lz
diocles et dyonisius oppositum senciant
condite tamen s'm vsum nob' 3ve possunt
De Carotis Carotis aut' quia calidis
apitiuis et 3tur papitatiuis flematis
vti potestis Speragis et suis turibus
vti potestis pp suas notas Oliue et pla-
cent michi 3uenient' condite pp cali-
tatem et siccitatem et aptitudinem et confortationem
quam acquisiuerit ex 3dictibus lz p'se sint
difficil' digestionis Cappares cum sint api-
tiui r'solutiui et abstersiui et flatus cour-
tiui nichil placet ē quia calidi et sicci
in 2° et capiti et stomaco et nimis utiles
De fructibus n° euitetur o's fri et humidi
Cerasa itz quia frigida et humida o'ia eui-
tentur licet in eis mixtus diuisificetur
n° parum Na' dulcia sunt stomaco nociua
s' ventri lenitiua magis Acria n° sunt
utilia stomaco et flatus incisiua et ventris
constrictiua magis vt ras p° c° at aur-
toritate galieni dixit persica n° lz sint
stomaco bona et tibi appetitum exci-
tancia vt Auic 2° can. qz tamen frigida sunt
in p'mo et humida in 2° n° in placent
raro tamen accipi poterit ante cibum De pomis
quamuis maturis ē diuersum Que cum
valde dulcia sunt ad calitatem declinat
ideo ea quoque potestis accipere et p'pe cum fu-
erint bene solida Acria n° vel pontica
et vlz omnia dimittatur Assiduatio enim
3mestionis eorum facit eneruie dolorem
iuncturarum 2° can. Pira at ex partibus diu'-
s aqueis et terreis tamen sunt 3posita dulcis-
tatem 3plexionis accipiunt Na' pp terrestre
partem ad frigiditatem pp aqueam n° ad cui-
ditatem equaliter inclinant ut Gal. 8° de simpli-

ci medicina In summa lz sint frigida in p°
et sicca in 2° ut 2° 3° 3tinetur simul Or aur-
toritate bimasiu eis aut' quoque vti po-
testis Mala cum fuerint bene dulcia et cor-
ta in prunis cum aniso et feniculo melio-
ra sunt quam clira et cruda Auellana itm
licet ex parte qualitatum 3ve vob' videatur qui-
a calida et sicca ē in p° n° est vob' cz in
multo vsu nam euertit stomacum et ē tarde
digestionis si tamen acciperetis eam leuiter in pru-
nis torrefactam n° multum vitupandum est Ex-
timauit enim ypocras q' ipsa efficit augmentum
in cerebro Amigdale n° quia equali-
tati in calore sunt vicine humidiores quam calide
laudantur modo cum sint boni nutrimenti
et conuenient abstersiue et apitiue lau-
dantur nob' Ficus n° sicce calide sunt in p°
sicce in p'mo 2i Meliores itaque nob' sunt alijs
fructibus et p'pe albe citrine et bene mature
sunt enim stomaco epati renibus et splem vti-
les apiendo abstergendo et mundificando
Nam in eis lenificacio ultima et nutrimento
maior est quam in alijs fructibus 2° canonis
Humide n° vel recentes magis nutritiue
sunt quam sicce s' n° ita stomaco laudabiles sicut
sunt sicce Vue recentes n° 3ueniunt ei n' fue-
rint collecte p' quatuor dies ante ad minus et tu
poteris 3cedi post cibum Passule quia stomaco
epati pectori conuenientes sunt et boni nutri-
menti io laudantur nob' quorum mo fuerint
et mundatur a pluribus nucleis ea q' sunt equalia
aut ad caliditatem et siccitatem parum p' incli-
nata Amplius Nuces licet nutrimentis inenas
calide et sicce ponatur videretur nob' utiles
vni quia sunt stomaco indigendo grues
pectori et capiti nociue ideo dimittantur
Castanea cum sit frigida et sicca in p° sui dul-
cedine que pauca ē parum nutrit lz Galienus
in nutriendo ipsam fere parem frumento dixit
quia tamen intensum ē eius nutrimentum
et grossum ideo dimittantur Crisomilla
que p'sicorum spes sunt frigida sunt et humida in 2°
quare dimittantur generant enim febres ve-
locitate putrefactionis eorum si tamen quoque pera
comedere amisum Grana n° pinee quia
temperata sunt ad parum calitatem inclinantia
nob' utilia sunt et p'pe cum infundunt in aqua
calida in qua p' noctem remaneat tunc enim
remouentur ab eis acutus acrimonia ve-
tuositas et mordicacio et efficiuntur optime
virtute nutriendi et p'pe cum conduntur
ad infrigidatos cum melle et ad calefactos
cum zucaro albo ut 2° can colligitur Et p'ho
pz quod quia pinee nocent stomaco ut s' 3°
ca° de rebus nocentibus stomaco intelligitur
enim de n° corticatis De phisticis at sibi-
tanois 2° q' calidi sunt in fine 2i et ē in
eis humiditas n° limitata ibi Or 22° co-
tinetur s'm 13° auctoritate archigenis et bimas-
ni ponuntur calidi et sicci in 2° fusit igitur vob' utiles

Caro cande tremule pulverizata vel commesta valet potenter ad frangendum lapidem in renibus

sunt aperitiva enim meatuum nutrimenti et oppilationes epatis expurgando ipsum et canales pulmonis secundo desinunt medicina colligendo.

Dactili bene maturi dulces calidi sunt in primo et in secunda qualitate discordant in eis sapientes. Serapio namque enumerat eos inter medicinas calidas et siccas in primo. Avicenna vero capitulo de palma dicit parum primo dicat quod proprietas de dactilis primo sed in libro meo non invenio de eis capitulum neque de dactilis neque de coctis sed 23° allam i. colmel capitulo de palma invenitur quod dactili maturi recentes calidi sunt in 2° humidi in primo auctore bumasu secundo vero desinunt medicina cum hoc quod habundant nutriunt ventrem stipticant et inferunt putredinem in ore stomaci dolorem capitis faciunt oppilationes in epate et splene que relinquantur nisi raro valde et post cibum. Iunibe frigide sunt in primo temperate in humiditate et siccitate. Et dixit de eis Galienus non reperi iunibas in conservanda sanitate et egritudine removenda aliquid operantes sed reperi eas difficilis digestionis et pauci nutrimenti et sunt etiam male stomaco quare deponantur licet in earum gradu discordia pauca non inveniatur. Mora bene matura dulcia sunt ideo ad caliditatem declinant et humiditatem quia stomaco tamen nocent et in eo facile corrumpuntur unde vitanda sunt. Illa vero que non sunt bene matura sunt frigida et sicca. Et quamquam ex eis accipere potestis pro confortatione quamvis faciunt omnia tamen ante cibum accipiantur. Granata itaque trium sunt specierum. Dulcia que frigida sunt et humida in primo. Acria que frigida sunt et sicca in 2°. Et muza quam mediorum iudicium accipiunt inter ea. Dulcia non vobis laudantur et sunt stomaco convenientia propter id quod est in ipsis de stipticitate subtili. Acetosa non nocent stomaco ideo vitantur. Sat in decibus dixisse videtur.

De condimentis non laudantur fercula ex dulci et acetoso composita omnia aut ǯǯ anisi feniculi petrosilino croco cinamomo vitte vinisata et mace confecta. Sinapismum et placet michi quoniam cerebrale et stomacale est. Salsa ex petrosilino menta serpillo et aceto composita est nobis utilis. Condimentum est ex nucibus mica panis feniculo aleo cocto factum aleata dictum et vobis utile. Et in summa sapor omnibus ad calidum et siccum inclinato confecto zucaro vel melle est laudandus licet non placeat magis condimenta mellita quam zucarata. De oleis Adhuc et olei olivarum usus est laudabilior quam butiri vel olei de nucibus. Oleum namque olivarum bene maturarum est calidum in primo et humidum in 2° humidius tamen quam calidum. Oleum autem nucum calidum est in primo 2° humidum in primo. Mel non quia nobis laudatum est calidum et siccum in 2° et eius usus omnino vobis confert

De aqua mellis laudarem et nobis aquam mellis et propter quod coquetur cum modico aniseos. Aqua enim mellis confortat stomacum et faciat appetere cibum 2° canones. Potest autem fieri sic. Recipe aque fontis vel fluvii libras x. aniseos ℥ j. coquatur aqua in vase lapideo ut cadat 3a pars. postea adde mellis subalbidi libram j. coquatur mel et despumetur et coletur iterum usque ad 3am intellige. Zuccaro et consimili modo uti potestis licet non ita excitet et confortat stomacum. Est calidum in fine primi et siccum in eo et confert stomaco et abstergit eius flegma. Species autem quibus potestis condire cibaria sunt piper nigrum album longum, cinamomum subtile et grossum, macis, gariofoli, nux muscata, ǯǯ, croci, cardamomum maius et minus, galanga, carvi, cuminum, feniculum, petrosillinum, aniseos, menta, origanum, serpillum, calamintum, et similia.

De carnibus autem animalium ex parte membrorum distinctis dicendum primo quod evitetis usum omnium partium difficilis digestionis quarum nutrimentum est grossum ut vene cordis cutis renum splenis et visterum et quarum nutrimentum est nauseativum et mollificativum stomaci ut cerebri pulmonis et similium et ventosum nauseativum ut pinguedinis medulle mamillarum. 2° quia omnium animalium anteriora digestionis sunt leviora et calidiora posteriora autem econtra. Meliores vero animalium partes sunt carnes rubee solide sine pinguedine aut pauce pinguedini commixte et propter hoc vos non nisi vinosis existentibus. Talis enim caro melius inter ceteras exhibit nutrimentum. Primo tamen fuit ex aliis vel coxis elixa in mane et assata in sero frixa non raro committatur omnino. Caro vero in veru et super craticulas cocta omnino utilis est. Similiter caro salsa in pauca quantitate nobis est utilis. Caro conservata condita speciebus est nobis optima medicina ut   et lardo-lorum tales enim partibus in mortario cum speciebus condite et excitate laudabile nobis nutrimentum prestabunt. Deinceps autem de vino dicendum. Vinum nobis utile debet esse album clarissimum subtiliativum et excitativum saporis non dulcem et nullo modo ponticum vel acre. Et si ad aliquod horum inclinari deberet melius est ipsum ad aliqualiter dulcem quam acrem et potius saporis vicinare. Sit etiam virtute fortis magis quam aquosum quod in omnino consulo commisceri esse aque calibeate et est ut accipiatur aque libras xx. et extinguatur in ea quater vel quinquies virgam ferri vel ignitum calibis bene mundi a limatura et rubigine quantitatis semis et iterum hec aqua coquatur et ea utamini. Est enim in magnum secretum nisi in curatione male complexionis frigide et humide mali stomaci. Omnino et placeret mihi ut dissolo vino uteremini aqua mellis supius descripta vobis

Et si ipam cu calibe artificiaretis melig
cet Et hec d' cib' 7 potib' dca sufficiant
De exercitiis Exercitiu maxime ieiuno
corpore fcm sume laudo vob' pedestre te-
peratu in fortitudine sup excedes mag
longitudine tpris Equestre 7 exercitiu
placet sup gradario et comodo eq' sctm
Si aut virtutis debilitas exercicio resistet
fiant sepe pus fricatos pedibus 7 cru-
ribus deinde natib' 7 spatul' et brachi-
is usq ad rubedine mebro Quies
aut motibus corpis 7 aie omo fiat p
assumptu cibu usq ad copletam digone
In amicor visitaz eunte debet 7 maxe
p licitaz que vre dispoi multu pata
est cavede Sz si contingeret q dubitale
est Puidea pmo deglutiendo oi ma-
ne grana coz mastic clare It accipie
coriandru confectu semp ante cibu It
dyacitoniten cu mastice 7 mace optimu
est It R chime citonioz ℥ j ʒ s pulue-
ris corallo rub ʒ s thur minuti
ʒ s misce 7 accipiat i mane hoc e de
expts meis repletoz aut stomaci odio
eniteß pmo reliquie famis p diliga
cavos aliquales post cibu Cu at con-
tingerit plenu ee puidea ei cu femi-
nio vnig diei aut cu hys que vmo-
rando euacuat ut infra p intercone
curationis videbit De vigiliis Vigi
e vitas eunta e lz em p excitatoz
que sequu ad eas viderent cucre
tam p debilitatez que consequitur
spuz resolutoz in eis frtz valde no-
cet Vigilandu e i in die tota aut
fere tota dormiendu cu i nocte 7
semp 7 in die nequaq nisi p debili-
tatem magna In sompno i utuli-
bus cplacendu e ita ut conuenie
r ciboz digestio 7 supfluitatu mat'a
complea Natial i eit sopng Si
na natura mota vitat q fiei oppo-
tet elongatu a cibo p vna ul' duas
horas sup stratos odoriferos mollos
de pluma d' coto ul' serico mollib
7 pus sup dextro reciclo fieri debet
Gal' em dormicio virtutes instru or-
gana digonis ad bn digeredu optie
disponit Euitet et dormitaz sup
spina et freqtez i lecto factatu hinc
inde 7 in camera noui ul' uade aliq
edificii 7 parietu testitudinaliu la-
pideoz 7 sub radioz lune statu i
dormie fugiat Sz eleuato medi-
ocrit capite Sup ventre i dormire
posset expte stomati s ocul' nocet
Circa accid aie mensura diligent in-
spiciendiz est Oine em acciis aie
qd spus mediocrit mouz 7 dilatat co-
uenies est Qz uo spus trahit 7 ad in-
tiora subito ppellit ul' paulatie sept-
tos tenet ut timor fortis tristitia soli-
citudo 7 melice impssiones pessim est
Simil omne quod spus de centro ad cu-
ferentiaz extra impetuose mouet
ut furibundi mota 7 iracundi euitad
est Coytus at quia int h accida
p delicosaz apphensioz enumari potest
dom ad ipm efferenitando mitq i-
clinari debe pmo no nisi ad ipm i-
uitante cuenient na tussendu est
Coytus em excessiuo virtutes elap-
sat mebra eneruat et dissipat effe-
minat em corpus 7 in repales soli-
daru partiu cstipcoz infudit et auh
q brutalib actib assimila michil
adeo stomaca debilitatz 7 oculorum in-
rabiles cecitates facit sic coytus inmoda-
tus No i sapientes laudauert eum
nisi nalit ad ipm incitante na qd vno e
Et cu cib e fere digestus et corpus ad ip-
sius excercicioz sine multo labore potes
est Ex eius cplemento hilaris 7 fortis
rimanet corcius 7 no lapsus Et h
de sex reb no nalibus dca sufficiant
Sequit de medicinalib Propterque
uo dispoinis huius viri p interos 7 sunt
medicinalia pmittedu pmo q describere
regime vnu qd omo apparatu sit oib
egritudinib 7 accidentib de quib tractatu
est 5 in pmo co vide no solu difficilimu
vmo fortassis impole apud viros sciencia
et opere no mediocrit erudituz Quibus n
cuenient possit ad ministrari unu oib
cuenientia anodina p dolos capitina
p oppilacoes diminutiua ul' frangitiua
arenaz 7 lapidu eductiua q si cuenientia
forent defluxui catarroso ptori suffocacioni
disposito 7 stomo nauseato 7 vomitu molestato
que si assumere possent ventris stipticitate
reliqua amouere accida de quib dcm est
Hoc em no vz roale ut cois ap viros
dogmaticos Vnu tn si quis diligent
aduitat oim ptoroz egritudinum 7 accidencium radi-
cales cas quas credo ee malaz cplexio-
riaz 7 humidaz cerebri 7 stomi huius viri 7 ma-
lez cas oiuz accidencium huius viri q e flacciditas aq-
sa 7 muccillaginosa cuaus 7 vitiu sb do-
minans p ex ho fidacto ee pole describe
7 inuenire unu tm ho male cplonis correc-
tiua 7 mezoz pdcaz digestiua euacuatiua
7 diuitenda ipas ut i pterbit vnu p diu-
sitatez mbroz pacienciu 7 egritudinum ul' accidencium
diuisorum michi scaius ee 7 familiarem in-
gs apparare regim mbris egritudinib 7 mebr
que ipas efficiant fm diuisiße applicacois
eoz put hec egritudines 7 accida teporanee r-
uoluuntur pmo accidencium ul' plurib ul' vna eg-
tudine molestatib mag q oib sit p qd
hoc firmz captu quatripartitu efficacum

Et in quadruplici q̄rta divisione partes. In prima namq̄ parte po-
nam vim toc̄ regimē p̄servatiuū harū
egritudinū et accūm. In 2ª vero pte ponēr
canones et instra curationis cerebri et rcti-
ficationis eius et abstisionis matrū q̄ catar-
rizando q̄ suffocat hunc virū. In 3ª pte ē
sermo de hijs que apiunt oppilatos renū
et ducunt tubos arenas et maās q̄s ī eis
congregatas. In qua 3ª ptīla fit sermo de
lenificatoē ventris. In 4ª ptīla erit me-
moria de rectificatibus stomacū et apre-
tendū et digendū et ad educendū ab
eo ventositates et adphibendū vomitum
Ex quorū oīum doctrina appebit hoc regim
eē sufficiēs ad defendendū hunc virū
a cursu festino mortis et adphibendū
ipm ab incursu in egrītudines cronicas ī pos-
siblē aut nō nisi cū maxª difficultate
curales. Ex quo tandem apparet q̄ nego-
cianti facile ē credē speculanti nō et ope-
ranti difficilim̄ ē quesita explere.
Pro expeditione prime ptīcule dico q̄ nō
eē hunc virū conuenient purgari ī autum-
no et in vere sicut suadz affoz ristica. Qui-
busdā flomia aut farmaria vi² esse
conueniēs hos in vere siln̄ et in autumpno
flomare aut farmacie conueniēs. Et q̄
quia nunc instat tēps autumpnal propterea erit
huius luaris die pns prīcfica primitio
In quarta sequēti die in aurora vi² iste
uno mane accipiat istas pillas. Rx pil.
de scrocolla et cochiarū et de agarico an.
ʒ. j. formentur pille vij cum cera gulieni et
obsuentur in eis conditos sequentes. Prima
q̄ accipiatur p. ix. hōs post assumptam ce-
nā. 2ª q̄ dormiat ī nocte pōt eas p̄ hōz
aut horā cū dimidia et nō plus. 3ª q̄
pmittat eas operari p̄ quinq̄ hōs. 4ª q̄ ī
tēpe operonis eaz sepe apponat pannū cali-
dum sup toto ventre. 5ª q̄ nō exeat extra
forti verso intpolate ambulando x vel xij pas-
sibus. 6ª q̄ post horas quinq̄ accipiat cia-
tū unū aq̄ cū decoccione zucarate. 7ª q̄ post istā aq̄
expectet prandē p̄ horā unā. Cum ergo
fuit hoc minoratio dnt mundificatiuus die
ī nocte sequenti ī aurora accipiat hoc digestiū
cadū et continuet ipm ad nouē diebus 8.
Nona vo die ī nocte sequenti purget cū hoc
composito. Rx elꝫ idi destpēde mesue ʒ iij.
agarici elc̄i ʒ j. boni ponderis ꝫꝫ ʒ. quinq̄
accipiat ipm dissolutū cū ciato medio a-
que calide decoctis 4or vel quinq̄ follicu-
lorū sene et post ipm obseruent oīa conditos
que scripte sunt obseruari debere post pillas
antedictas. Est aut digestiuū statim tal'
descriptio. Rx s.i conti acetosi zucarini ʒ j.
s.i. de sticados ʒ. ß. aq̄ rosis mellis fo-
lis et absinthij an. ʒ. ß. misce. Quinto
nistrum pseruatiū in hoc viro ē hoc Rx ca-
locis epatici elc̄i ʒ. iij. h'mod' agrimā an. ʒ.

ij. ꝫꝫ ʒ. j. dyagridy ʒ ß sal' indi ʒ. j. cina-
momi maiorane matri gario an. ʒ. ß.
infundantur omnia in lb. ß. aque maiora-
ne p dies naturales deinde coopiantur
sub tegula calefacta usq ad consumptionem
predicte aque que cū aqua vi exonerentur
ter et exiccet² post d' massa ergo illa fiat
pille ex omī ʒ vj. de quib omī 3o die
parū ante cenaz accipiatz una toto tēpe
quo assumit digestiū stū dum pilla is-
ta nō sit assumpta ante diez purgacois
et ante diez 3az ab illa. Et intelligat q̄
pot eē vti istis pillis toto tēpe vite sue
et accipiat ex eis omī 3o vel 4o sero una
hora predicta. Credo enim ego in virtute
harū pillaz consiste partē magna cura-
tionis et pseruationis suaz egritudinum et accidentiū.
Pro purgatione veris contemplandū primo q̄
quia in yeme mē generant et congregant
de facto frigores grosse maīi viscose et plures
ideo oz uti hoc tēpe instrumento paruz
audatoribus propter qd' post medietatem mēs
februarij uno mane accipiat hoc mino-
ratiū. Rx medulle cassie fistule pptē cuia-
qua pectorum ʒ. ß. agarici electi ʒ. ij. reubar-
ʒ. j. spice ꝫꝫ ana ʒ. vc. sal' gēme ʒ vj
in corporentur et sumatur cū ß. ciato aq̄
calide decoctionis pectorum et zucarate et post
istud minoratiū obseruet conditos ī purga-
tionibus autumpni pscriptas. Die nō in
nocte sequenti accipiatur hoc digestiū saltem p̄ 8
dies. Rx aque yris aque capitis et assen-
cii an. ʒ. j. oximell' conti ʒ. i. s.i. de eupatorio
ʒ. ß. misce et obseruet² in eo ea que dicta
sunt de digestiuo autumpni. Nona vo di-
e ī nocte sequenti purget² cū istis pillis. Rx
pillaz de scrocolla d' agarico et fetidarū
an. ʒ. j. cū oleo rosato formentur pille vij
et accipiantur s'm regulas positas ī alijs
solutiuis rememorando prius q̄ tēpe assumptionis
digestiui stī bonū ē accipe aliquā de
pillis stis. Nō enim utile ē neq̄ conueniens
digere maās humorales cū stiptico ventre.
Pro expeditione 2e ptīcule hoc tamen est
iustius accurate considerandū ī modo
et via precessus obseruandi ī cura catarri
et maxime in viro isto cuius catarrus suf-
focatiuus licet curatio cura catarri sit dif-
ficil'. Catarri tamen huius viri curatio diffi-
cilior est quia pendz a mā multa ī breui
tēpe defluente ad inferiora fluxu suffoca-
tiuo qui fieri nō pot nisi a mā valde mul-
ta propter qd regimē istud diuida in duo.
Et primū erit appandū in tēpe paroxismi vel
suffocationis predicte. 2m vo erit pseruatiuū
appandū in tēpe in quo mā non
tā impetuose fluit ymo neq̄ fluxus
percipit² sensibil' lesionis. Pro primo ergo exequē-
do pmittendū primo q̄ cū eger percipit totū
eius corpus ponderositatē et lassatū vel ipotes

ad motus exteriores 2o tu apparuit i eo
multiplicata superfluitas dormiendi et
erit eius caput graue et vene faciei ple-
ne et tense et grauitas in fronte cum stric-
tura rite i superioris partis nasi senserit
in suo palati grauedinem cum magno ap-
petitu ad expuendum et distillat a naso
eius aquositas multa et iam apparet quod fauces
et gulam eius extensio cum grauitate et il-
larum propter plenitudine Ex istis omnibus
colligendum est materiam multam flegmaticam in toto
capite eius fore multiplicatam tunc 1o sta-
tim sapiens procurator administret ei flobotomiam

p7

dextri brachij super manum ex vena posita
inter pollicem et indicem et extrahatur sanguinis
℥ iiij vel v. Et si medico perito apparuit
vtilis corporis repleto tunc fiat primus flobotomia
de vena media eiusdem brachij ex hoc
sanguinis quantitate conditam Her. n. 2a flobotomi-
a cum hoc quod respicit vtilem plenitudine n
euacuatur apptiali distractione eius a
superioribus partibus 3m remedium ut
postquam iam dicta flobotomia hora electa admi-
nistrata fuerit tunc in sero ante cenam
administretur ei hoc cristere ℞ aque decoc-
tionis furfuris maluarum blete et radicum
viris et recentis lb. j. electuarij diacatholicon
ʒ i ß cassie zuccari rubi. ana ʒ v olei lili-
orum alborum et de sisamo ana ℥ i ß sal co-
munis ℥ ß misce totum et mediocriter calidum
accipiat per horam ante cenam 3m remedium
ad ministrandum est ut mane in mente sequenti
in more in tu istis pillulis ℞ pillarum de
yera maiori ʒ ij pillarum cochiarum ʒ i ß
pille sex aut vij et accipiatur omnis quia
dosis est leuis obseruando conditionis in purga-
tionibus communalibus compositas 5m remedium
vt sero diei illius ante cenam et in diebus
sequentibus per horam ante prandium et cenam
semper fricentur partes extreme illius viri
cum panno aspero incipiendo a genibus
usque ad pedes et ab inguinibus usque ad
eos et a cubitis usque ad manus et ab humer-
is usque ad eas et tandem a superioribus
spatulis usque ad nates inferius trahendo
semper tam diu donec incipit rubere incipi-
at In dolore cum aut plenitudine capitis
ante omnem cibum premittenda est fricatio ex-
tremitatum prima 3e tractatu primo c. de cauoi-
bus curationis capitis in fine 7m remedium
Vt die 2a que sequitur purgationem predictam
administrentur superioribus partibus natium
huius viri ventose due habentes magna
orificia cum attractione sollempni per ij
horas ante cenam die vero sequenti ante ce-
nam iterum administrentur eedem in superiori-
bus partibus spatularum in lateribus loci
qui dicitur noccati ut 2a primi c. xxj et c
de ventosis 8m adueniente die 1a iste vir
omni mane et sero ante cibum per horam faciat hoc gargaris-

ma Roximell' compositi ℥ ij aque decoctio-
nis radicum costi et asari ℥ iiij misce
totum et ex eo actu calido per duas horas
ante cibum faciat bis collutione 2a vice fa-
ciat cum eo gargarismata ita quod quatuor
faciat gargarismata cum collutionibus
6m remedium vt toto tempore huius defluxus
et suffocatiui motus hic vir abstineat
a potu et non tangat ipsum vino sit potus
eius aqua zuccarata cum 1a vel octaua
parte vini temperatorum Et euitet in fercula
omnia et maxime pinguia preter sursulum
de ordeo factum cum 3a parte amili Et edorem
et dormiet parum et in mente post cibum
se distant ab eo per horas duas et capi-
te eius mediocriter eleuato iuxta sententiam
principis 7a 3e tract. 1a c. d' cura catarri
et ibi vigilet et sedeant et fumet pariant
quum sunt initium rite 7m ministrum ut me-
moret iste vir in omni sua curatione spargere
diuersiones superius tactas cum fricationibus
ventositationibus et cristeri composito Aliter si
curetur eger non erit hoc ex donis scientie
suum sed fortune vel casus Octauum istrum
ut tempore omni quo porta ad ministrata fue-
rit sollicitet eger omni mane in aurora
accipere hoc dialtum ℞ gelemabin cola-
ti ℥ i syrupi de eupatorio ℥ ß aque viris ber-
thonice et nenufaris ana ℥ i misce et to-
tum accipiat calidum Nonum remedium ut postquam
apparuit incepto fluxum moratum esse
et iam eger liberum habet anhelitum et maxime ex-
puit velociter vnitam aut iunctam vel equa-
liter sequenti mane euacuetur cum hoc potu ℞
yeralogodion ʒ iij zuccari rubi ℥ ß mell'
rosati ʒ vj aque decoctionis vnius limo-
dactili bene mundati siue ana ß ʒ 3 et bene
colentur et obseruet post huius assumptionem condi-
tiones in aliis euacuationibus tactas Xm in-
strumentum Vt postquam ita euacuatus fuit
per 4or dies sequentes omni sero per tres horas
post cenam accipiat hoc electuarium ℞
elij diaireos de scriptione Nicolai ʒ i yere
humectis ʒ ß aque decoctionis liquiritie
tepefacte ℥ i misce XIm instrumentum
vt postquam iste vir hec omnia expleuit
tunc vtatur hoc electuario de quo omni mane tercium vel
quartum ante prandium et sero ante cenam in ore
suo teneat quantitatem medie nucis vngeat de
glutiendo ipsum sed quod dissoluitur a calore
naturali ℞ lot de pino ℥ i ß lot de
papauere ʒ ß lot de squilla ʒ iij incorporentur
simul mixtim conterendo et vtatur eo ut dictum est
XIIm ministrum concitans sumatum sum omni
tempore post administratam flobotomiam est ut omni
sero per duas horas post assumptum cibum ponatur
tota post antior capitis per iter sagittal'
commissure et latitudines 4or digitorum ex hoc plue
℞ storacis calamite rosarum spodij labruste ana
ʒ ß gariofilorum sandali ana ʒ i fiat omnium per septimam commi-
sceatur

Postquam igitur iam per hec mistra convenientia et sufficientia satis fuerit cura catarri existentis in porisimo, quia mistra illa invenies meliora quantumcumque omnia volumina sapientum perlegeris, nunc instat tempus declarandi modum in preservationem ab incursu suffocativo catarri iam predicto, quod credo quinque instrumentis expleri posse. Premittendo primo quod tamquam preservativus a dispositionibus predictis oritur ex rectificatione male complexionis frigide et humide maxime stomaci et capitis huius viri ut dictum est. Ideo oportet quod mistra omnia rectificent et reducant hanc speciem male complexionis versus extremum temperatum ad caliditatem et siccitatem. Quare oportet quod omnia talia sint coniuncta ex calidis et siccis refrigerata ab hiis que remittunt eorum audaciam aut saltem talia non transcendendo latitudinem caliditatis et siccitatis primum gradum effective. De hiis quinque predictis mistris.

Primum zh° electuarium. Recipe specierum dyatrium pipereon descriptione Mesue, specierum aromatici rosati ana ʒ. j. s., mac. ʒ. ij., cinamomi electi ʒ. j. s., zuccari al. ℥. iiij., syrupi rosati ℥. v. et coquantur simul zuccarum et syrupus usque ad bonam glutinositatem, deinde incorporentur cum eis species in mortario longa et forti contritione. Et si bene considerabis hoc electuarium non est caliditate elevatum ultra primum gradum duplici argumento. Et primo quidem assumpto a syrupo rosato qui frigiditate sua refrangit caliditatem specierum. Et secundum motivum est quod remissum additum intenso remittit ipsum. Deinde mac. quod temperatum est et zuccarum quod ab equalitate recedit valde parum per caliditatem potest remittere caliditatem specierum que est infra 2i gradus. Ergo electuarium istud reducetur ad primum gradum caliditatis. Si autem in eo addatur siccitas aut remaneat in 2° gradu hoc est quod qualitas et virtus est que tempore necessitatis decidentie aut convalescentie habundispositionum. Hic vir accipiat de electuario omni mane per unam unciam ʒ. s. ante cibum per 4or horas. Et de eodem accipere potest quando [illegible] vel quantitatem medie nucis magnitudinis per 3am partem hore ante prandium et cenam per spatium unius mensis. Deinceps autem sufficiat ei accipere de eo bis vel ter in septimana usque ad medietatem mensis martii futuri.

Secundum remedium. Recipe specierum electuarii dyambre descriptione Mesue, specierum electuarii de ligno aloes descriptione Avicenne [illegible] et summa pina ana ʒ. j. s., violarum, florum nenufaris, seminis acetose et seminis endivie ana ʒ. j., zuccari al. ℥. iiij. cum aqua [illegible] fiat confectio in rotulis magnis et accipiat de ea post infusionem cibi ʒ. iij.

Tertium remedium. Recipe laudani purissimi, resine electi ana ʒ. v., gallie moschate ʒ. j., corallorum, spodii, seminis sciriole et portulace ana ʒ. j., dissolvantur gumme cum aceto acri et sufficienti quantitate cere et fiat cerota scutalia super panno de grana, quorum unum semper tota vita futura portetur super stomaco suo.

Quartum speciale remedium. Recipe mac. ʒ. ij., corallorum rubeorum, spodii, sandalorum amborum ana ʒ. j. s., cadarace ʒ. ij., florum nenufaris ʒ. j. s., gariofilorum ʒ. s., fiat omnium pulvis, deinde commisceatur cum hoc pulvere, ergo superaspergatur prora sincipitis a superiori parte frontis usque ad summitatem capitis platitudine 4or digitorum, et quando ponit pulverem 2a vice abstergat primum cum pectine et faciat hoc saltem in septimana ter.

Quintum remedium. Ut iste vir procuret aperire venas emorroydales fricando eas frequenter cum foliis ficus aut 2° cum foliis consolide maioris aut 3° cum felle tauri aut 4° cum pulvere salis nitri aut cum frequenti sessione in aquam calidam decoctionis radicum serpentarie et epithimi. Si in hoc viro aperientur emorroyde fieret ei singulare iuvamentum omnibus egritudinibus et accidentia contracta non solum preservando meis sed curando eas. Et tu consiliaria hoc extendo propterea et videbitur vera hoc de 2a parte dicta sufficiat.

Tertia non particula huius consilii duo oportet necessaria et utilia expediri: primum describam mistra renibus convenientia, 2m ventris lenitivum in hoc viro procurare.

Pro expeditione primi quinque sollempnia tangam medicamina, per 2a non duo utilia lenitiva describam. Primum mistrum oppilationum renum aperitivum, mundificativum eorum, comminutivum arenarum et lapillorum est hoc. Recipe cineris corticum ovorum ex quibus nati fuerint pulli ʒ. ij., vitri combusti, lapidis spongie, lapidis iudaici ana ʒ. j. s., seminis apii, petrosilini, brusci et sparagi et levistici ana ʒ. j., anisi, liquiricie ʒ. iiij., sanguinis yrci preparati ʒ. v., muchete ʒ. j., zuccari, oximellis compositi ℥. iij., fisticorum mundatorum ℥. iiij., infundantur physilli in aqua cineris calidam per duos dies naturales, deinde colentur, postea coquantur simul medulle et syrupus et zuccarum usque ad conglutinositatem, deinde in mortario incorporentur cum fisticis colatis cum et aliis speciebus, fiat electuarium de quo tempore quo molestatur a doloribus omni mane accipiat coclear unum per quinque horas ante cibum, et aliis temporibus accipiat de eo omni 3° mane, tandem observando hunc modum per totum mensem aprilis proxime futuri. Ego enim credo non esse possibile in ipsis renibus et meseraycis remanere oppilatos tubos arenas aut lapillos que non educantur ab hoc electuario, et est de secretis meis maioris laudis quam unquam acquisiverim extractum ex dictis omnium sapientum et ipse primo 18a et 19a [illegible].

Secundum particulare remedium. Recipe specierum iustini descripti a nicolao in antidotario ʒ. ij., zuccari al. ℥. j.

no q calcky mi le

quatuor nitri robusti ʒ ij coquantur zucca-
rum cum aqua milei solis et fiat confectio in
rotulis trium ʒ de quo accipiat unam ter-
tiam ante cenam parum. Tertium singulare re-
medium quod iste vir utitur carote tortis secundum
eundem modum verumtamen condiatur cum aceto
squillitico loco comunis aceti. Quartum remedium
Cum iste vir percipit gravitatem in spina et in
renibus statim per x dies omni mane u-
tatur hoc potu infallibiliter sanativo et pre-
servativo ipsum. Recipe sucum limonum recentium ℥ j
s aque sublimationis crete maximum ℥
ij s misce et totum calidum accipiatur ieiuno
ieiunando post ipsum per quatuor horas. Quintum
remedium. Recipe olei rosarum olei de spica olei
nenufari ana ℥ j terebintine de spica ʒ ij cere
albe quantum sufficit fiat unguentum molle de quo tepido tota
spina ungatur a medietate spatularum inferius
Pro lenitione vero ventris duo sunt remedia descri-
benda. Primum est hoc electuarium. Recipe medulle cas-
sie extracte de canna ℥ iiij medulle
innchete similiter composite cum aqua saxifragie
℥ iij bdelii mollis et subalbidi polipodii
ana ʒ iiij seminis altee malue matris li-
quiritie ana ʒ v cinamomi ʒ j s fiat electuarium
de quo paciens cum senserit se stipticum ac-
cipere potest omni mane cocleare j in medio ante
prandium. Secundum remedium. Recipe zucari rubei cas-
sie fistule ana ℥ ij radicum recentium polipo-
dii quercini contrite ʒ iij coquantur modi-
cum simul et sic dimittantur de hoc quolibet electuario
si primum videretur abhominabile accipiatur ante
cibum sicut de alio dictum est. Pro quarta
vero et ultima particula huius capituli expedi-
enda premittendum primo quod omnia reme-
dia que in purgationibus supra posui descrip-
ta fuerunt necnon illa que in regimine catarri
et renum posita sunt sufficere possunt ad recti-
ficationem stomaci verumtamen pro complemento o-
peris hic ponam aliqua simplicia et composita
que appetitum. Nunc vero digestionem necnon
et ventositatibus stomaci apparata quod non
conveniunt appetitui duo esse simplicia
et duo composita. Pro digestione vero
perficienda tria composita describam et pro ven-
tositatibus stomaci duo simplicia et unum
compositum velut utiliora ostendam.
De simplicibus quidem iuvantibus digestionem
primum est menta in qua includitur fere omnis
potentia stomacalis omnis stomacalis me-
dicina quinque debet facere operationes. Prima quod
calefaciat stomacum calide non nimis intense. Secunda quod he-
at virtutem excitativam et precipue flatum quod
plurimum habundat in stomaco ut dicit Ray-
tractatu primo capitulo de egritudinibus stomaci. Tertia quod
habeat leviter stipticitatem ad tollendam lenifica-
tionem stomaci ab illis flatibus factam. Quarta quod
habeat virtutem subtiliativam et dissolu-
tivam omnis viscosi humoris habundantis in sto-
maco secundum plurimum. Quinta et ultima quod habeat

aromaticitatem per quam contrarietur fetori
humorum que multotiens corrumpuntur in eo propter
debilitatem huius. Has omnia collige ut dicit 3
Pallido tractatu capitulo de meditatione stomaci
in generali. Sed in menta inveniuntur omnes quinque
conditiones predicte ideo menta stomaco conve-
nientissima quod 20 capitulo in proprio tractatu de men-
ta confortat stomacum et calefacit ipsum
et digerit et sedat singultum et reliqua
inde ibi. Secundum vero simplex medicamen
ad eandem intentionem est mastix quod omnium
sapientum concordia stomacum lapsum et de-
bilitatum in appetendo et digerendo restau-
rat propter quod inter reliquas medicinas stomacales
demostinus collaudavit eam. Composita
vero rectificantia stomacum sunt duo super-
rius memorata. Primum compositum est electuarium de aro-
matibus tollendum a Mesue in antidotario dis-
tinctione prima quod fiat in forma solida
cum zuccaro tabarzet habeatur in usu ante ci-
bum per horam unam accipiendo de ipso ℥ s
cum potu parum vini subtilis albi et odoriferi
aut sine illo. Secundum compositum est electuarium diacal-
minum et precipue compositum a Nicolao in antidota-
rio cuius usus sit ante cibum et post cibum
accipiendo de eo ʒ ij vel ʒ s. De compositis vero
iuvantibus digestionem est electuarium dyambra
descriptum a Mesue in antidotario descrip-
tum prima et est ab Avicenna 7º canonis sua parte
Et melius in hoc parum fortius est con-
fectio dyatrionpipereon et precipue descripta a
Galieno in secretis ad omotenum describitur
2a quam ibi ponit descriptiones 3 eius electuariorum
et similiter aliorum descriptiones non apposui
effugiens prolixitatem operis. Secundo dico ego
experientia longa quod xilobalsamum con-
ditum de melioribus medicinis ad iuvandam
digestionem et securum et utilius et precipue si conce-
datur ante cibum per duas horas coclear unum
de eo non solum enim stomaco sed cordi cerebro et epati
magnum prebet auxilium in corrigendo lap-
sum eorum secundum materialem et immaterialem. De hiis
vero que simplicia sunt stomaco conferentia et rec-
tificantia ipsum in appetitu et digestione. Primum
et supremum fere inter alia est ciminum conco-
mestio in tantum iuvat cum sine ante cibum
sive post cibum accipiatur quod de eo ita scripsit se-
rapio in aggregatore ciminum est bonum stomaco confor-
tat ipsum et cor ipsum calefacit et facit di-
gerere cibum et ingreditur in confectionibus faci-
entibus descendere cibum. Secundum vero simplex medicinum
est zinziber sicut quod viride cuius laudes ad
digerendum et consumendum ventositates in stomaco
lege 2º canonis capitulo et ubi sapientum omnium concordia.
Compositum vero tamen appetitui quam digestioni confe-
rens et spargens ventositates a stomaco est electuarium
de seminibus descriptum a Mesue in antidota-
rio descriptione Pallgata de quo cum zuccaro
solido facto accipiatur ℥ s ante cibum Egoat
paleo compone cum ipso confectionem zinziberis viridis

et mltu effitatius opat de gluie° ʒ ſ. de eo Vltimu aut instru et pur ꝛcti- ficatiuu stomaci ne ventositates multe ge- nerent in eo 7 ad^ur ſi iaʒ gnate 7 co- gregate fuerit ventositates in stomaco carminatiuu ꝯsuptiuu 7 expulsiuu i^{ca} ventositati e h^o ꝯpo^{ti} ℞ calamti ʒ ij. mar ʒ iij. cinamomi 7 galange mastic- thinis amcos carui an ʒ ij. mete ori- gani camedreos assari an ʒ j ß ligni al- cletti ʒ j. pul^z omia p se subtilis et cu lb. ß. sri de calato 7 ʒ iij. zuc. al. ꝯfectu de q^o an o^me ꝫ cibu accipia^t cocleaꝫ vnu medin et biba^t po ipm ʒ ß ul' vj^a ꝑs- tieti vini clari aromati et bn finosi et ꝯtinuando ipm ad min⁹ p dies xv. felicitab^z stomaci dispo i tm q fortis- simo est ei me^{na} par et pcedeto tima- bitur dispositio Celeberrime doctor ad statu felicē et optatu ad que ꝑdu- cat nos vnus i^c oipotens qui oia feli- citat et gubnat ad laudes ei⁹ i mo- tales Am

270

GREGIUS LEGU.

doctor et nobil' vir d. bar- tholomeus d' uallama rina laborat dispoe que ne neutralitas d'noiari de. Non eni opos coris eius sit i colu- mes Nec et sensibli' lese io dispo eius neutralitas 7 nuc quida e neutralitas p' significati ꝑpea quia corpus hu⁹ ca e vere mediu sanissimi coris et egerri- mi no quidē q tale no ꝑticipet sani^{te} et eg^{ne} quia id e simr inpo^{le} Sani- tas eni et egri^{do} sut passios huani cor- pis viuēt Sz cor⁹ mediu existens sanis- simi corpois et egerrimi d̄z tale qui no ꝑticipet sanitate neqz eg^{re} aquib; de noiable sit tale Est aut ꝑdicti viri neulitas scdi significati eo quia ꝑtici- pat vtroqz extremorꝫ s. sanitate 7 eg^{re} aut equalit' aut inequalit aut s^m lap- siz qualitatu pa^{rꝫ} int se a' passiuaꝫ it- se aut 3° s^m diuersitatē natiuaꝫ ad- inuicē ꝯperatiuꝫ Et p^m quidē in- telligitur quia neutralitas 2i sig^{ti} pōs modu p^m iaz dcm cadit ul' assignat pe- nes lapsu int' ꝯrietates qualitatu ac- tiuaꝫ s. int' frigiditatē 7 calitatē p quaru excessu note^r cor⁹ nocu^{to} in sensibliter no mai^{to} Et silr intelligendu e de ꝯri- rietate que cadit int' quali^{tes} passiuas vi^s int' humidi^{tē} 7 siccitatē Pot eni in cor^e intendi calitas et remitti frigitas adeo q nocebi^r cor⁹ nocu^{to} in sensibili tn Et ita p^t

intendi siccitas 7 remitti humiditas ita q corpus impedie^r in operonib; i sensibli- ter Sili et 2° assignari pot neulitas 2i significati penes lapsu in natiuris assignablē ut quia lede^r in ꝯplexioe et no in ꝯpoitioe 7 aut ecōu^o Et silr d' 3a natura dcm est Est e in h^o viro neutralitas 3y' significati eo q i hoc viro inueni^r dispo cerebri p quia ali- qu noce^r licet in sensibli Aliqu no in- uenitur h^c dispo in corde stō^{co} splene 7 intestin' 7 aliis mebris mot⁹ p q aliqu i ꝑficiut^r opos ꝑdcorꝫ mebrorꝫ insensibli tn Ex quo apparz q h' vir la- borat neutralite 2i significati 7 neulite 3y' ut dcm est Apparz 2° q h^c neulitas i eo pima ul' 2a no e dicēda i eo simplr semp tal' quia no apta sꝫ ꝑduran Nc nunc tal' quia no apta pusillo t^e per- mane g° est dicēda dispo hec neu- litas 2i 7 3y' significati tal' ut nuc pz 2a a suffi^{ti} diuisioe aug^{bz} neulite i simplr sꝫ insimr ut nuc ut nc dista a Galo p° tegni io tapo qm ac 7 neu- trꝫ tripl'r d' Vn ex fundato isto sequi^r q dispo hui⁹ viri instabil' est 7 freqt ꝑmutat' ꝑ qd' si ei no puidea^r quoqz papiet nocum in cereb° corde splene et i mebris motis vn quia ex noto insensibli diuisarꝫ ꝑtiu de facili pot ꝑueniri ad lap- su sensibilē hic uir qui nuc e neulis neu- litate decidentie pmutari poss freqter et facile ad latitudine eg^{nis} ut nuc ul' ut nuc aut simplr tales denoian- de Ne aut ꝑdicti sermōs absqz fundato mīdeant^r prolati id eo paulisꝑ eē eos ꝯ- templandu est Cerebru eni hui⁹ viri a medio ꝑpei ul' gn^{is} elongatu e p frigidita- tē 7 humidi^{tē} augmētas in eo Apparz ac hoc posse deduci aposteri Pimo quia facile ledit^r ab infrigidatibus 7 humecta- tibus 2° p effusioēs mēꝫ multarum que ab hoc uiro expellut^r p os spuēdo p palatu 7 p nares 3° quia mollicies tactu ꝑcipit^r ꝑtib; ad iacētib; cereb° 4° p lesionem in operonib; int'iorꝫ 7 ext'iorꝫ sensuu int'iorꝫ quidē quia no bene de- sunt ei in opando fantasia Neqz e y- maginatiua poten^a i ꝯponēdo diuidē° affirmādo ul' negādo Et 4° itm ꝑp- mobilitatē in oppinionibus Et 6° ad huc ꝑp nocum^{ti} opoīu elicitiue ul' co- gitatiue poten^e que extrahit sensata ex insensat 7c de multis aliis signis q ꝑp longi'ne dimitt^r Est ac cor ipsi⁹ e distemperatu in frigitate 7 humidite ecena- alit' accidentar ac sup talesqu e amt- titudine humorꝫ 7 fumorꝫ calidorꝫ abepe s' delegatorꝫ 7 pinitas eni puls eius et tarditas 7 raritas a' sal^t pima ueloci-

tas 7 bre frequencia significatiua hoc et
elongatio ab audacia 7 audositate 7 leui
tas sinistre partis pectoris 7 humiditas ei
us apilis significat complexionem cordis iam deuz
At uero stomaci eius distemperancia frigida est et
humida quod apparet ex debilitate appetitus
et digestionis et lenitate stomaci ex multi
tudine cruditatis 7 congregatione rectositatum
in eo 7 ructibus et eructuacione 7 rectis
interpolata lenitiones et omnia significant
stomacum lapsum ad frigiditatem et humiditatem
His autem membris omnibus subueniret
ei aliqualiter natura faciendo epar
eius calidum 7 humidum nobiliter quod licet con
hopetur cerebro 7 stomaco in hopancia
diminuente aut ad contrarium ducente
Cordi tamen fortasse conhopatur in hopancia
equante propter quod felicitabitur eius disposicio
et prohibetur a manifesto 7 sensibili lapsu
et sic remanet in eo neutralitas 7 zy
significati ut secundum temperatum est Bilr eciam
de calidite 7 humiditate renum hoc ui dici
pot Ex quibus omnibus apparet quod stante lap
su in cerebro corde 7 stomaco propter quos
leditur sensibiliter 7 fiet eger hiis tamen in ho
pante potencia epatis ut predictum est
remanet lapsus neutralis a sanitate et egritudine
elongatus At uero itum licet secundum predicta
habet ut laboret disposicione neutrali tamen secundum
unum membrum iste uir est eger egritudine ut
multum denominanda est autem hoc membrum
in ipso splen in quo quasi semper reperiuntur
oppilaciones que sunt egritudines compositionales 7
tensiones 7 apostemata dura que sunt egritudines composi
onales 7 composite penes quod membrum
tamquam penes fundamentum facile determinari
pot quare hic uir frequenter egrotet debilitas
enim splenis eius est causa egritudinum eius propter
ea quia quia cum deficit officium splenis
in abtrahendo melancoliam ab epate uel depu
rando ipsam a sanguine multiplicatur ipsa melancolia
simul cum sanguine per uniuersum corpus ex quo
sequuntur plura inconueniencia Sequitur primo
defectus formositatis corporis 7 conuersio colo
ris eius ad opacum Sequitur 2o grauitas ca
pitis uapor enim melancolicus cum sanguine mul
tiplicatus in capite omnino grauet ipsum
Sequitur 3o oppilacio partium cerebri 7 precipue in
anteriori parte usque ad rizam Vapor melancolicus
tercestreitate sua non potest eque bene pene
trare in substanciam cerebri mediam et posteriorem 7
in panniculos illarum parcium sic penetrare pot
in anteriores partes Anterius enim cerebrum ra
rius est quia calidius per zy 2o ca° Sequitur 4o
quod grauitas sompni in hoc uiro est apta faci
le peruitare ipsum ad subet Sequitur quinto
huic uiro omnino fieri pusillanimem et ti
midum quod enim non est propter sterilitatem ponere habeat
causam pusillanimitatis 7 timoris melancolia ma
ut patet zy tractatu 2o c° de mella colli dicitur est precipua

Sequitur 6o quod in hoc uiro omnino debet esse mu
bilitas in opinionibus 7 in eptitudo perseue
randi in speculacione studii tantam enim contrarietatem
habet materia melancolica ad spiritus animales et uitales
frigiditate et siccitate grossitudine 7 opacitate
sua quod contristantur spiritus a sua substancia qui debet
esse clarus uel dyafanus subtilis calidus 7 humidus
in similitudine celestium corporum vergens propter
de viribus cordis p° ca° in fine Sed omnibus
istis aduersatur materia melancolica si bene intelligitur
complexio magis subtile melie ad et quod sequitur
ad ipsam propter quod princeps Palleo tamen
dixit quod materia melancolica facit animalem spiritum
qui debet esse instrumentum operum intellectuum similem
fieri siluestrem Unde ex hiis soluitur pro
blema quare multorum plures exercent actus bestiales
Sequitur 7o ex fundamento predicto quod hic doctor
patitur est ad melancoliam ypocondrialem quam in
zachia nomen trahit a fonte egrorum Cum
materia melancolica labitur aut uapor eius expellitur
ad inferiora mirach ibidem multiplicata extinca 7
euaporans cerebro siluestrem facit operacionem secundum
torum eius et est egritudo difficilia 7 precipue in
uiris literature deditis At uero itum nocumenta
splenis aliter pot esse causa plurium nocumentorum
in hoc uiro supposito enim quod epar sit po
tens ad discernendum materiam melancolicam genitam
eo et ad expellendum ipsam a splene Et i
terum concesso quod splenis potencia interior
sit sicut ad attrahendum 7 depurandum melancoliam
a sanguine attingit ipsam melancoliam in splenem
receptam tamquam in receptaculo multiplicari
propterea quia uirtus expulsiua debilitata
est et digestiua Cum materia illa in eius splen
multiplicatum est causa oppilacionum et apostematum
eius in hoc uiro et ista est uera disposicio eius
Et ex hoc fundato sequitur correlaria plura primo
quod ab ypocondrio sinistro precipue est tensio dolor
et durities Sequitur 2o quod ista est causa tremuli
motus cordis eius qui si perseueraret in isto
uiro cum resolucionibus et debilitate quasi in
ipso pendendo mortem subitam minatur in eo
Cum autem hic motum tremulum cordis s
continuum caueat ne subita intercipiatur
morte 3a primi ca° de hiis quod pronosticatur
egritudines Sequitur 3o quod non est mirale si in isto ui
ro apparet et perseuerat frequentes 7 permix
te febres Et materia eius melancolica commixta
sanguine euertit ipsum racionabiliter 7 alias
materias ad putrefaciendum quod probatur quare cum que pu
trefactionem inducat in subiectum secundum formam 7 sic
cum faciliusque putrefacit per subiectum calidum
et siccum calidum et humidum et frigidum et
humidum eo quia multum est putrefacientes et
tales materias inueniuntur aptitudo disposicio ad pu
tredinem secundum aliquam qualitatem propter quia neutrum
materia illarum tamen ita repugnat putrefactioni
que fit a calido 7 humido sicut repugnat materia me
lancolica frigiditate 7 siccitate sua Et ista est precipue causa
frequentandi egritudines in hoc uiro sic crebro sincop

aqua [illegible] est optima ad [illegible] equa[illegible]

et epar ab ea distrahentur ut iam deduc-
tum est sive stomachus et alia membra de qui-
bus est minus facile expedire Et tu super
adde quod propter frequentacionem eventus egritudinis in ho-
mine iam acquisita est species male complexionis
in cerebro corde stomacho splene innaturalis et
esse eius verum non est innaturale pro hoc corpus est
neutrum simpliciter propter aut ut mihi videtur et tri-
plex significati sicut superius deductum est Non esse est
innaturale sed ipse egrotat egritudine simpliciter et ut
mihi contracta in membris consimilibus et orga-
nicis prout de splene dictum est Ex qui-
bus omnibus concluditur quod oportet hunc virum
valde cautum sollertem et sollicitum esse
ad suum regimen Sequitur 2o quod nisi cum magna
advertencia et sollicitudine se providat
omnino incurret in marasmodeam disposicionem
Et sequitur 3o quod propter hoc omnino oportebit
vitam eius esse breviorem quod tamen natura sua to-
tius vim sui sub[illegible] artifex elonget ab eo
Et quod se attantur paululum preservare possit regimen
preservativum et curativum deinceps subscri-
batur annuente divina potencia ut iam sequitur

Capitulum 2m per administracionem vi rerum non natu-
ralium Quia sex in vita sunt instrumenta
que sunt res non naturales tamen quia non
sunt de essencia humani corporis per se et immedia-
te integrantia ipsum ideo res non naturales
a sapientibus nominate sunt sine quibus corpus
humanum nec esse nec durare potest Sunt autem
1 aer continens vel volumus corpus humanum
ex necessitate attendimus quod terapeutice finaliter
Et cibus et potus sunt alimenti via sine
quo vivere non contingit Et 3m est sompnus
et vigilia Et 4m est quies et exercitium Et
5m est inanicio corporis et ei contraria replecio Et
ultimum est accidencia anime Circa que licet aliqualiter
recto calamo procedendum est quorum generaliter pre-
mittendum primo quod disposicio huius viri que est neutra-
litatis decadencie alto indiget regimine
quam indigeat egritudo ipsius complexionalis composici-
onalis aut contra ad que in splene affligitur
Corpora enim que a suo temperamento elongata
sunt et ad id reducenda regi debent regimine per-
tinente per similia preterim non per contraria propter quod sibi
adiunt esse conveniencia preter lapsus conserva-
di contraria correptiva lapsus iam inducti ut
collidunt est 3o tegni capitulo illo Si regere et per
mutare volumus contraria que lapsu iam
facto administrantur eligantur ex alio capitulo
Curacio non unum habet modum et illum per
contraria et preterim colligitur hic sermos capitulo
capitulo 20 et 3a primi capitulo de regimine corporum
quorum complexiones non sunt bone Itaque cum lapsus
neutralis huius viri pendeat a disposicione
splenis maxime intemperie tendentis ad partes de-
claratas in primo capitulo oportet quod in istis omnia eligantur
que adversari debent mei intemperie cum caliditate et hu-
miditate et que aperiant oppilaciones splenis
et maxime iam in eo collectas lenimento et resolvendo sub-

tiliando et abstergendo deponat et quia
ad oppilaciones splenis quantitatem ante frequen-
citas contingit corpus calefieri propter prohibi-
tam inspiracionem et impeditam eventacionem fo-
re quod in istis talia non sunt in gradu cali-
ditatis nobiliter elevata neque talia effective
Oportet autem ut sint humidiora formaliter
et effective quam calidiora Itaque eligatur
pro hoc viro aer Civitatis domus vel camere
ad caliditatem et siccitatem naturaliter inclinatus
ita quod habitacio eius remota sit a vicinitate et
propinquitate aquarum vallium testitudialium
et antiquorum edificiorum multam humiditatem
habencium Et si aer loci eius naturaliter
haberi non possit fiat artificialiter talis cum ig-
ne mitto aut suffumigacionibus rerum cali-
darum ut thuris laudani mirre storacis
calamite et similium aromatum in camera car-
bonibus ignitis absque fumo se apposcium
Idem dico de vestibus et tegumentis omnibus tam
capiti quam stomaco convenientibus Regimen
autem de aliis quoque rebus non naturali-
bus invenitur in illo consilio de meliancolia
pro illo vincentino quod incipit optare et
capitulum 2m de cibo et potu incipit Eli-
gat itaque vir iste panem de puriori parte fa-
rine Capitulum 3m preservativum huius viri est de

regimine medicinali preservativum et curativum medicinalia
Ex predictis in primo capitulo precedente apparet
quod intentiones in regimine huius viri generales
due sunt Prima ad disposicionem que est neutralitas
decidencie ipsius 2a est ad egritudines iam
predictas Priorem fundato premittendo est
quod cum iste vir non molestatur vehementer a
dolore splenis et a nocumento ipsius continua-
to rebus cordi stomaco et epati tunc indiget
regimine preservativo neutralitatis illius 2o pre-
tendit quod cum nocumentum magis percipitur
in splene aut in membris quibus nocumentum
a splene communicatur tunc oportet intendere ad cor-
rigendum illorum membrorum nocumenta et ad
scindendum ea propter quod per regimine neutralitatis
hic quoque videtur in nostra observanda per
regimine non egritudinum sed earum sex videtur
michi nostra procedenda quorum primum erit
preservativum disposicionis capitis 2m cordis 3m
epatis 4m stomachi 5m splenis Cum non
nocumentum virum conabitur abstinere et tandem
erit opusculi complementum Capitulum quartum
exequutivum per regimine neutralitatis

Primum itaque observandum pro removenda
neutralitate huius viri est quod usque ad duos
annos aut saltem usque ad unum iste vir
evacuetur in vere et in autumpno non semper
hunc modum adveniente medietate mensis
februarii ventre huius viri existente lubrico flebotome-
tur salvatella sinistre manus
per quam extrahatur sanguinis unciam iii vel iiii vel
ad plus Invenitur autem vena iam inter
anularem et auricularem digitos manus

p quam extrahat. Verum si apparet in
corpore multa repletio securius esset flobo-
re basilicam adversi lateris gratia mino-
randi et distrahendi materiam. Secundum punctum ob-
servandum est ut mane immediate sequenti
flobotomiam huic viro administretur immediate hic
potus ℞ thimi et epithimi ana ʒ j. pul-
pe tamarindorum preparate cum aqua scolopendrie
spicenardi cinamomi feniculi ana ℈ duo.
Accipiatur totum in potu cum duabus ℥ aque
tamarisci aut scolopendrie calefacte
et post ipsum dormiat immediate hora una
et non amplius deinde surgat et non ex-
citetur aut saltem paucis passibus inter-
polate ambulando post quartam horam acci-
piat scutellam unam matri brodii pulli
in yeme et cum debilitate corporis contra natura
aque lenis zucarate in diebus caloris
et fortitudinis virtutis post que duobus vel
tribus horis aliam p horam comedere tardet. Tertium
remedium ut die immediate sequenti minorativum
huic viro accipiat hoc digestivum in aurora
calidum post quod non comedat nisi quatuor
horis elapsis cuius descriptio est hec ℞ syrupi
de acetositate ℥ j. syrupi de bisanciis ℥ ß aque
scolopendrie vel tamarisci ℥ j ß aque
cicoree que proprie taraxacon dicitur ℥
℥ ij. misce et totum accipiat totiens quo-
tiens apparebit in urina eius yppostasis
in fundo sedens alba continua plana pri-
mum et dyafana. Quartum remedium ut post assump-
tionem digestivi mane immediate sequenti era-
dicetur materia cum hoc composito ℞ electuarii dyasene de
scriptione Nicolai in antidotario ʒ iiij lapidis
lazuli et lapidis armeni preparatorum ana
quindecim grana spicenardi grana duo salis gemme
grana unum misce et totum in potu accipiatur
cum ℥ ij. aque tamarisci aque farfare vel
scolopendrie postquam meridiem et in eius as-
sumptione observentur conditiones omnes dicte
supius in minorativo. Quintum remedium ℞
mirabolanorum indorum et bellericorum ana
ʒ j. florum boraginis et buglosse et florum
enule et ungule caballine que farfa-
ra nominatur a serapione in aggregatore
ana ʒ j. seminum endivie lactuce scariole et
acetose ana ʒ j ß seminum communium frigidorum ʒ vj
granorum phisticorum ℥ ij. syrupi simplicis acetosi ℥
iiij zuccari albi ℥ iij. pulpe tamarindorum
preparate ut supius dictum est ℥ j ß electuarii
secundum artem de quo post instra ponitur et iste
vir assumat ℥ ß. deglutiendo ipsam absque
alio potu in aurora per quatuor ante cibum.
Est enim in hoc mixto potentia magna dige-
rendi materiam melancoliam et mundificandi splene
ab ea et confortandi stomachum eius et aperiendi
opilationes splenis epatis et venarum et conforta-
di cor virtute phisticorum et cum conservata utili-
tate simplicium ingredientium hoc compositum et in conspiciens
hic similiter in sufficit ad regimen venalis huius

Iam autem hoc regimen in vj partes divisi ordinate et tradidi
ad regimen corruptivum nocivorum membrorum
que egrotant in ipso. Primum quo remedium est
quod cum in hoc viro apparuit gravitas ca-
pitis motus ventositatum inter cranium ti-
nitus vel sonitus in auribus descensio
membrorum per palatum et per nares et iam conse-
quenter sompni interrupti et sompnia
corrupta et timorem facientia que si per-
severat et ordo naturalis te concludere caput ho-
rum egrotare tunc quo accipiat urina
tinctura huius rubea vel subrubea gro-
ssitudine sive et multe nubes nephiles
vel eneorimata vel similiter et erit urina
multa tunc statim flobotomie refulica inter
pollicem et indicem dextre manus posita
et educatur sanguinis ʒ vj vel viij. Secundum punctum
remedium ut mane immediate sequenti distra-
hatur a capite materia cum istis pillis ℞
pillarum de agarico pillarum de yera ma-
iori ana ʒ ß. acuari ponderis formentur
pille sex cum succo rosarum observatis conditio-
nibus que supius in minorativo sunt dicte.
Tertium punctum ad ministretur hoc suave digestivum
et efficax in capite potentia ℞ aque ypericon
et scariole ana ℥ j. aque acetose scolope-
drie ana ℥ j ß misce et accipiatur usque
ad apparitionem ypostasis in perfecta maturitate.
Quartum punctum purgetur cum istis pillis ℞ yeralo-
godion yere rufini ana ʒ j ß zuccari al-
bi q. s. fiant pille et deglutiantur in aurora con-
ditionibus observatis quas in aliis evacuationibus iam
sunt dicte. Septimum punctum accipiat per quatuor dies
omni nocte sero pillam unam de infra scriptis
cum vadit ad lectum ℞ auree alexan-
drine descriptione Nicolai in antidotario
sotire magne ibidem et descripte ana ʒ
ß formentur pille sex cum zuccaro albo.
Sextum punctum ut omni sero cum exponit se lecto
pulverizet commissuram coronalem et sa-
gittalem cum hoc pulvere, incipiendo a superi-
ori parte frontis usque ad sutura in medio
capitis per quatuor digitos. De scriptio pul-
veris est hec ℞ maioane florum ros-
marini foliorum lignaloes sticados pulegii ca-
lamenti origani ana ʒ ß. rosarum ℥ j. moschi
florum nenufaris ana ʒ ß. pulverizentur omnia sub-
tiliter preparata deinde pulverizata commisceantur
et administretur ut dictum est. Septimum punctum ut si per hec
omnia non convenerit alleviatur caput tunc
℞ costi staffisagrie piperis albi cubebarum bal-
sami cubebarum ana ʒ j. yreos ʒ ß. amp
liquiricie mundate ana ʒ ij. coquantur omnia in
℔ vj aque usque ad consumptionem medie-
tatis inde colentur et de hac colatura me-
diocriter calida cum quarta parte zuccari tollatur omni
mane os et fiat gargarisma per duas
horas ante prandium et similiter ante cenam col-
luendo vel gargarizando octo vel x vicibus.
Octavum punctum nostrum quod administretur potio

remedia interpolate administrando frictiones
extremitatum superiorum et inferiorum per ligature
ipsarum apponantur ventose sine scarificatione
super carnosis domesticis partibus tibiarum et ali-
quando super nates et spatulas Penultimum
remedium tantum ad dispositionem capitis est hoc
℞ florum rosmarini maiorane foliorum
cedre citrorum ana ʒ ii gariofilorum ʒ i macis cor-
ticum citri ana ʒ i s florum nenufaris viola-
rum labrusce ana ʒ s pulverizentur omnia et ligetur
in sindone retorta et ut instrumentum odoretur
Ultimum instrumentum ℞ florum rosmarini ʒ ii
maiorane ʒ i ligni aloes ℈ i electuarii diacalamenti
ʒ i s syrupi rosati ʒ vi zuccari albi ℥ i s fiat electuarium
de quo patiens sepe in sero cum vadit ad lectum
accipiat quantitatem unius nucis magne deglutien-
do ipsum est enim de rebus confortantibus cerebrum
Pro dispositione cordis eius attendat primum
quod sepe in cibariis suis comedat bugrossa
super qua quilibet patiens debilitate cordis et
alteratione notabili eius esse debet audax ad sepe
comedendum ipsam et est canon Avicenne xi
tertii capitulo de canonibus curationis cordis
Secundum simplex est usus melisse tertium simplex
est frequens usus corticum citri et ipse quando con-
ditur cum zuccaro mirabiliter cum sumitur alle-
viat motum tremulum et debilitatem cordis
Quartum simplex quod in omni potu eius infusus
teneatur lapis smaragdus sigillat enim
mirabiliter in omni instrumento cordiali mira-
bilem proprietatem confortandi cor Quintum speciale
remedium et compositum est quod iste vir sepe ad salte-
rius vicibus in septimana in aurora accipiat
ʒ i s letificantis descripti a Rasi quod almansor-
cum dicitur et ipse dissolvendo ipsum cum
℥ i aque bugrosse et cordialibus duobus
vini aromatici dulcis Sextum compositum ℞ sanc-
ti smaragdi saphiri ossis de corde cervi fo-
liorum auri ana ʒ i florum emule bugrosse
margaritarum purissimarum ana ʒ i s zuccari
albi ℥ iii syrupi de corticibus citri ℥ iiii fiat
electuarium de quo patiens sepe ante cibum per du-
as horas degluciat coclear unum hoc
enim electuarium delectabilius est potu et non minoris
efficacie Septimum remedium compositum ℞ corallorum
rubeorum ben albi et rubei ana ʒ i sma-
ragdi purissimi et margaritarum ana
℈ s zedoarie ʒ i s pulverizentur omnia per se et de
hac mixtura patiens accipiat super
omni cibario suo aut saltem ante cibum imme-
diate degluciendo ex eo ʒ s cum modico
vini aromatici et dulcis Penultimum re-
medium ℞ karabe zedoarie florum ne-
nufaris foliorum basiliconis florum ros-
marini ana ʒ i ambre orientalis ℈ i mus-
ci grana decem florum labrusce ℥ s pulverizentur omnia
et ligentur in sindone et sepe olfaciat ea
eger Hec enim omnia instrumenta posita sunt de-
bilitati tremori et resolutionibus lipothomi-
cis et sincopalibus cordis Ultimum remedium

℞ specierum electuarii de gemmis descriptione Mesue
specierum diamargaritonis descriptione Nicolai
ana ʒ ii musci ambre ana grana iiii iacincti cla-
ri qui nominatur rubinus ʒ s ben albi et rubei
cum foliorum citri aut corticum eorum ana ℈ ii
pulverizentur omnia et fiat sacculus quadrangularis
in sindone retorta qui semper applicatus
super corde et multa cum tenacitate teneatur hec de dis-
positione cordis dicta sufficiat Iam vero
rediens prius ad procurandum dispositionem epatis Et pri-
mo intendendum primo quod non apparentibus signis evi-
dentibus de nocumentis notabilibus cerebri et cor-
dis et continuitate extenuatione corporis
et dispositione ad marasmodeas resolutiones
cum tali receptione in ypocondrio dextro
cum rugitu et gurgulatione et tensione in ypo-
ypocondrio et succedente vel preapparente chi-
loso fluxu apparet hec omnia arguere
nocumentum ipsius epatis quod si fuit complicatum
cum siti amaritudine oris vigiliarum in-
stantia et oculorum citrinitate Provenient hec
omnia vero ab augmento vel distemperie
coleritate mei Si autem non fuerit predicta signa
presentia ut apparet faciei squaliditas vel
palliditas et cathetica in facie et circa
oculos dispositio et salvie multitudo molli-
ties lenitas frigiditas ypocondrii dextri
et aliqualis pedum tumor per hec omnia proveni-
re a frigiditate et flatu augmento et sunt duo
nocumenta que ut in pluribus manifestantur
in epate Ego autem legentibus dimitto la-
borem eligendi signa significantia lapsum
calidum et humidum quia sanguineum frigidum
et siccum quia nimium Hec enim expediret
eligi prius per contrarietatem doctrine Et
isti lapsus non ita frequenter eveniunt sang-
wine enim valde cito et facile transmu-
tat in coleram Et raro est reperire lapsum
in epate nimium propter contrarietatem eius ad e-
par per ambas qualitates Cum enim epar
sit calidum et humidum vero medium quare o-
portet agens transmutans ipsum ad nimi-
um lapsum esse valde potens Ubi enim
magna est resistentia ibi oportet in dicto
lapsus conversus oportet agens esse potentissimum
Ponitur quoque instrumenta non nulla istorum lapsu-
um correptiva Ideo si apparet signa
ebulitionis in sanguine notabilis rationale
esset et conveniens flobotomiam administrare
evacuativam et refrigerativam sanguinis
et non conventiva multitudinis eius si magis
repletionis apparet signa tunc enim amplior
licentia in educatione sanguinis esset concedenda
Deinde administretur secundum instrumentum quod
mihi vel aliquando est utilissimum scilicet aqua fumiterrarum
sive decoctio sit sive sublimatio earum de
qua in aurora detur ℥ iii vel quatuor qui-
busdam diebus Tertium remedium ad hoc
est aqua acetose et est valde melior
altera Quartum instrumentum est lenitiva facere

evacuatoriu cum x ℥ cassie de canna extracte cum aliqua de predictis aquis. 7m ministerium
est confortare epar cum hac confectione ℞
trocistorum diarodon trocistorum de spodio
ana ℥ i zucari 2e decoctionis ℥ iii coquatur
zuccarum cum aqua fontis et fiant rotule ℥
ii ℥ de quibus unam accipiat semper ante
cibum et bonum esset et alteram accipere post
omnem cibum. 6m ministerium ad idem potest
esse confectio triasandalorum descripta a Ni-
colai in antidotario que exibeatur ut predicebas. Ad corrigendum autem epatis lapsum
calidum et siccum conveniunt hec omnia instrumenta
primo salatium factum de endivia portu-
laca lactuca et similibus 2o administratio ciborum
cum bonitatis confectionis 3o exhibere ℥ s trocistorum
de viol' cum pulvere liquiricie vel decoctione
eius 4o extius in ungere epar cum oleo
de psamio vel oleo debeu 7o exhibere in
potu et in digestione confectos et muscilagines
i que recipiunt radices emule volentes cor-
rigere lapsum calidum et siccum malem epatis
administratione dant omnia infra scripta in-
strumenta cum aqua endivie violarum portula-
ce anguirie et neufar scariole et consimilium
exhibendo eas ut de predictis dictum est:
Item quando bibere de zucaro rosaceo diebus et
hora caloris cum aqua portulace anguirie
valde confert. Similiter confert zuccarum
violatum ut predictum est et confert predictis
mixtio ista ℞ seminis endivie citoree scario-
le et portulace ana ℥ i s florum neufaris
℥ iii seminum communium frigidorum quatuor spodii
℥ iii terantur omnia preter subtilissime et commisceantur
cum tripla quantitate zucari albi et fiat tragea
Et de hac tragea accipiat coclear unum
ante cibum quod est valde potens ad confortandum
epar ad frangendum caliditatem eius et confert et
epati tale calefacto epithima istud ita
descriptum ℞ aque endivie violarum neufaris
ana ℔ s trocistorum diarodon trocistorum de
viol' ana ℥ i s ca ℈ i aceti coclearia
conquassentur omnia in mortario et infundatur
in eis pannus triplicatus amplectens ypocon-
drium dextrum usque ad posteriorem partem et iste
salit versus spinam a duabus horis per
prandium omni hora bis vel ter usque ad cenam.
Hunc et lapsum convenit corrigere post digest-
tionem ciborum. Sunt autem hodie cavalia bestie
cavalia velut limatie habentes cornua
que inveniuntur in dumetis quod autem specie
confortat epar ut legitur 3o colliget ca-
de rebus in quarum visu fumat epar et similiter
dicitur ibi de epate adipis i lupi quod mirabiliter
confortat epar sive digestum sive combustum
et in pulvere redactum et bibitum cum aqua
yris vel endivie vel alia consimili. Taceo
hic de evacuationibus maxime coliticarum ab epate
et aveis plura enim dicta sunt superius Et
si videretur instantia eventus non eligatur aliud quam hoc

℞ pulpe tamarindorum ℥ iii cassie im-
pro parte cum aqua cicoree ℥ vi reubarba-
ri electi ℈ i spicenardi grana triasan-
dalorum sal' gemme grana s misce et totum
bibatur cum ciato s aque lactis caprini
aut cum aqua violarum. Si autem in epate
lapsus reperitur frigidus et humidus
eligantur hec instrumenta. Primum est aqua
eupatorii 3m est aqua origani 4m est
aqua calamenti et aqua fuerit Meu ex
quibusdam horum cum aliquo dando in po-
tu in aurora 2s vel 4or ℥ aceti calidas
et confert ad hac intentionem hoc compositum
℞ specierum dialacce specierum dyacurcume ana
℥ s spicnardi ciperi eupatorii spodii coral-
lorum amborum lambruste ana gra sex zuc-
cari ℥ iiii cum aqua eupatorii fiat confectio
in rotulis duarum ℥ de quibus unam parum ante
omnem cibum accipiatur. 3m pulvere rimem
ut epar extius inungatur cum hoc unguento
℞ olei de mastice de absinthio et nardini
ana ℥ i spicnardi eupatorii camedreos
camepiteos origani ana ℈ i cere albe
℥ s fiat unguentum mediocris mollicie de quo
totum ypocondrium dextrum usque ad partes pos-
teriores andictas ter in ungatur calido
ente actu Omnis autem communis fama affir-
mat quod spodium in potu datum appetitate
confert epati Ego autem dico id verius esse
in lapsibus frigidis in lapsibus vero
calidis contrario. Ego quod potentissima vena
est pluribus diebus bibere in aurora
℈ s pulveris electi ligni aloe cum ℥ i aque
eupatorii. Similiter valet frequens deglutitio
4or vel 7e granorum carpobalsami Et tu
elige meliora si potes. Nunc autem certo
principaliter pervenicendum est ad singulandum
remedia conferentia stomaco. Et licet quam
plurima predictorum que adiuvant lapsum
cordis vel epatis sunt et stomaco confere-
ntia. Hic tamen ponam octo instrumenta stomaco con-
ferentia et tria quidem ad lapsum frigidum
et humidum maleam eius. Et primum quod est
clarum de ligno aloe descriptione Aut 7o canonis
et secunda prima de qua exhibeatur ℥ iii pleribus
mane cum ℥ i s aque bethonice calefacte
2m vero et non minus potens illo est dixitula-
mentum quod exhibeatur ut alterum. 3m
ministerium ℞ laudani purissimi resine
electe storacis liquide ana ℥ vi mente absin-
thii cipperi galie moschate eupatorii ana ℈ i
mastic ℈ iii cere q s fiat cerotum scutale
quod applicitum super stomaco multis diebus
ibi contineatur. 4m ministerium pulvere ad
lapsum stomaci calidum et humidum tamen raro
reperitur qui tamen si contingeret sufficienter
corrigitur dando in potu quatuor vel 7e
diebus in aurora ℥ iii rosate novelle
cum ℥ iii aque acetose vel plantaginis vel la-
bruste quam melior est omnibus aliis vero solus plus

lambrusce in potu datus mirabilr co-
rigit istos lapsus ut collegi post ady-
ascoride ca° de fructibus lege ibi At uero
iteru prouidendu est distemperac storci
fric et sitre ul' inflice cu quibus scriptibus
instruunct Et p^m est incorabile
q apparentibus istis signis vz siti te
oris cu acredine et sputo acido et ve-
tositatibus fluctuantibus a sto° cu te-
sione optim est mane in aurora as
sucere ciatu vini brodij capponis uel
galline cu ȝ. s. pulvis dyacimini
descripte Nicolai in antidotario 2^m i-
structu ℞ aque furfure ʒ iij aq uite
ʒ j mist et accipiat in aurora pluribus
diebus 3^m instruimitur vt post cibu
et ad huc ante cibum paties suat ʒ
s confectionis decitro solide et zucadte
et erit ei valde conueniens 4^m instrui^tur
vt iste infirmus assuescat in mane in au-
rora ante prandium et an cenam p horam
assuere de radicibus yringi confect du-
as ul' tres radices longitudinis digiti b^oris
Vltim instruim ℨ h° ℞ oli de mol' citri-
nis ʒ j olei deben ʒ j s bdelij mol'
et subalbidi ȝ j s mar ȝ ij mete ȝ
s ce al q s ff cerotu bn tenax qd' pp
applicitu sup stomaco pmaneat usque
quo sanitati restitutus erit Vltimo
memorandum cu dispos stomacici
non inuret aliquis si non fui solliatus
valde ad conscribendum particulariter solu-
tiua diuisi distractibus stomaco q posset
apparata Ego enim scio q eius p^e supra
scripte p regie cord et epatis conuenientes
sunt ad mollificatiouem stomaci a membris
diuersis i uet in eo simplicibus et conmix-
tis q^z hic simonem non pertractaui Pro
regimine aut disponis in 7° ca° po^te
parum subtilius conteplandum et i vme^a
apparata omo mag eligenda sunt ad
dispoz splenis q alioz membroz cu
ego sciam q dispos splenis sunt efficientes
et confirmare te egritudines alioz membroz
pectoris et poris enim egritudines In h° viro
sit p colligatiuam corp ad splene q^z p
primum lapsu ipoz Po itaque deserbam
hec nostra opilacois splenis apitiua
Splem pulcra Scd° uero ordine admi-
trant nostra duriciei spleis apparata
In 3° ordine ponam aliqua ventosi^tate
splenis extenuatiua 4° uero loco no-
stra tanga euacuatiua med 5° et ultimo ordine
tangam aliqua pseruatiua spleis a lap-
su deteriori De hys s° q apiunt oppila-
tos splenis simplicia et famosa sunt tama-
riscus et melior e scolopendria qd' ly-
ma termina planta quide in ziuis mo-
tiu oriens cuius folia longa sunt longi^tudine
spansa cu dimidia ul' duarum vide quidem

in superficie respiciente celu cu claritate
manifesta in superficie quorum respiciente
terram macule q plurime transuersaliter la-
teraliter posite inueniuntur que similantur
vermicul' rubeis cuius radix in mollitie im-
uenta est colore nigro et sub rubeo colo-
rata et sapor eius ad veram dulcedinem
trahit cu mucillagine fere emana-
te a radicibus eius masticatis 3^a pla-
ta e cortex capparorum 4^a uero planta est
quam vocat dyascorides splemon de qua
scripsit dyascorides q e tante potencie
q vsus eius frequentatus in tm extenu-
at splenem q priuat hominem a splene sa-
ne intelligendo id qd' tam magnam potenciam
quam hit in extenuando ipm Est ath
planta quam latini et lombardi nominant
matrem siluie que oritur in dumeti sti-
pitem fruticis subtilissim in uolutu pla-
tis alys sicut torquex in cuius nodis
lateralr folia duo reperiuntur & inuicem dya-
metraliter opposita apud quorum foliorum
appendicia a dextra et sinistra partibus
inueniuntur duo grana rubea oblonga
parum de qua planta mira^bilia modi E-
go in istis dispositionibus Datus aute
dyascoridis amzathei maxima laudem
et Reuerenciam exhibet Gal' i noti^a simpliciu
me^dicinarum 6° de simplici me^dicina p^te colligimus
7^a uero planta est centaurea: 6^a est
fu 1^a e mea quarum historias et virtutes
lege 6° de simplici me^dicina et in aggratore se-
rapionis apparat capitulis Ad apiendum
oppilatos splenis Alia simplicia apparata
q plurima ponere potuissem q michi
experta sunt Sz nolo fastidire legentes
oppilatos splenis antiquatas Soleo apri-
re cu me^dicina composita i fallibili q e hec
p^m const ℞ metridati ȝ j aque subli-
macionis salme ʒ ij mist et exibeatur
in aurora et tarde cibus horis ad
minus quatuor 2^m const illarum oppilatonum
apitiuu e hoc ℞ oximell' squillitica ʒ
j p^s eupatorij ʒ j s aque fu et e vale-
riana ʒ ij s mist et modu exhibeatur
ut de predicto statim dcm est 3^m const
℞ adianti polliitrici capillorum veneris
ceterac an ȝ j rubee tinctorum cortici ra-
dicu genestre an ȝ ij aque castine ll
ij aceti ʒ iij liquiricie mundate et mi-
nutim incise ȝ j s coquatur omnia leto
igne usque ad consumptionem medie Et de
hoc potu bibat eger 4^or ʒ j sex ul' octo
diebus et e medicam infallibile Bao
et ego experiencia certa q ȝ s aceti -
balsami in potu data cu aqua subli-
macionis apij delet antiquas oppilatos
splenis Propter 2^m uero principale hoc omnis
duricies spleis remouet nostra scripta
medicamina Primu in aurora deglutie

cu isto vngto quod secu portat . Rm
q frequeter & vtat saltez in una ter fa
ce ablutoz suoz pedu cu aqua d cotto
folioz neufar & violaru . 1m e q v
tat confectione sua de xilobalsamo sit
facere solebat . Si caret ia loco ipius
accipiat ter in una an prandiu p duas
horas radicez vnaz zz condit notat
viridis a vulgo . 6tuz est vt omni zo sco
paru ante cenaz accipiat coclear me
diu electuar qd secu portat pq cuiq as
sumpcom inmete tenet . Vm & vltimuz
e q assuescat vti confectione ista de qua
semp post prandiuz et cena accipiat . Recipe
omn tuq despto e hec . Rp gniorz phisti
corz ℔ . s . violarz mastic seminis endiuie
scariole & acetose an ʒ j . seminz cocuz fructoz
ʒ j gniorz papaueris albi ʒ . s . Infundant
phistica minutiz incisi in aqua buglosse
p diez naturalez deinde vlteriate terat
sit cu seib cocib & papaue pdict & coqnt
mitte j . s . zucc albi cla & aque buglosse
ʒ iij . Cu g° reperit ingrossari & tepefi
cit addant reliqua spes & fiat confectio
in fustul velut pincata & erit ei val
de vtil p que mistra no dubito plenaz
obtine sanitatez dumo ad misatu me
faciat om una de re sua om una
semel . Ad laudez dei Am

Enerosus quidez adolescens
de celeberrima pgenie tel
graziorz paulo ante igete
molestatq fuit vehementi
appetitu & conatu vrinandi cu pauco tn
effectu ita q no poterat emitte vrie
n duas ul tres guttas cu maxo dolore
in ptibus femoribz & circustatibz ei cu
quibus remansit ptc acrit molestatq
a xx pa hora usqz ad 1az nocte die j
xvs nouebris tuc g° a 1az hora sopno
captus quieuit quasi p duas horas i
& ex p gefacto repit se in morib doloribz
molestatuz vrina tam emitte n potu
it qnti maiors pdca Post itm sopnuz
ingressus est et quieuit suauiq qz an
et tn fuit a sopno expgefactq in mori m
nentq e dolore molestari vriaz & ha
bundant emisit . Remansit tn nobiliter
confractq & debilitatq . Hec in sua fuit
huiq viri dispositio que si diligent cosiderz
inuenietur q e dispo a sapientibz distilla
co vrine noiata qua gci stranguiriam
nominabat p qua ytalici intelligut ipo
tentiaz vrinandi cu emissione vrie guttatz
effuse . Circa qua stranguiria cotepla
duz est theorice spales eius dinsitiis clia

endo ex varietate cazz pducentiu ipsaz
De nrio g° extrorz causarz assigna
et vna vehemens frigiditas a circustanti
aere ab alys rebus no naturalibz ut
cibo potu & consilibus que vehetz
fecerit pmutatoz in organis vrine
velut in vesica tota aut i collo eius
aut in poris vriticibz ul in renibus
qntu ad paniculz colatoriuz a i veis
emulgentibus . Rp hec em omia cotin
git omia homine ab vrinado pua
ri aut quia in vesica no recipit vri
na aut quia dato q in ipa recepta
fuerit expelli no pot ppea quia fort
feitas phibet debitaz circulatiouez
musculi colli vesice de circuferentia
ad centz quae vrina denegat ppea
quia ad expulsioz illius necia est a
pcio vesice colli . Cu g° motiua uirq
conat dilatare contracto musculj
phibet illaz dilatatoz g° ibi causat
dolor Sz ex alio vrina sui inchitiue
& mala cpone fortassis consecuta ad ip
sam incitat uirtutez expulsiua g°
pseuerat pugna expellete ad fugiens
et cotrario . Cuz g° uirtus in dilatando
aliqualit elongz supficies intrinsecas
colli vesice g° aliquid de vrina stilla
do cadet & hoc e formale stranguirie
Et ex ho sequi corre° p° q qz diu
durat ta constringens & dilatatos ef
fectus tam diu durat egritudo . Et
sequi 2o q cu ibi sit motq pticiales
et multi moleti nrio sequi i dolor
fortis . Et sequi 3o q tales dolores
repntant sub spe mordicandi & pu
gendi ad retetom em vrie et eius
multiplicatoz acquir in ea acuitas ad
qua ipa vria e valde pata pp acri
tudinez et salsedinez eius . Et sez 4o q i
sti dispoe assignabil e dux male co
plexionis spes pa e a frigiditate ia in
ducta 2a e a caliditate inth tan i collo
vesice ab ipa vrina . Et sequi quito
redicto cause quar multi hoiuz hac
egritudine laborates fatale moriunt . Spas
mosi et em & contractiui motq lacerti
vesice notuz vocat viuce et de ipa co
muncat ad cerebruz . Et ex ho fida to
iteruz sequi solucio quae maior
sine comparatoe pungitiuq & modifica
tiuq dolor appeat in hac egritudine in
ex imi pudibundi qz in collo vesice In
quo tn vesice collo existit egritudo p ef
fenciaz & sua ca applicata magis
em totu accidit pp maioz de sensibi
litatez in pudibundi panniculo qz i ve
sice collo . Et ultio ex ho fida to sequitur
posse colligi signa ho spal stranguiri
rie . P in g° est velontas aductq no

pro fortitudinem cause infrigidantis et naturalem complexionem subito permutantis 2m signum erit intensio lapsus ad applicationem rerum infrigidantium sequens 3m signum erit actualis frigiditas asensu tactu egrotantis percepta 4m signum erit gravitas in albatin perceptibilis Et 7m assumitur ex cogitatione applicationis causarum subito et potenter infrigidantium Et licet mala complexio humida possit esse hoc efficere propterea quia humiditas maior quam quantum reddit corpus frigidius quam quantum tamen quia ipsa non est tante potentie ad contrahendum collum vesice quante frigiditas est potens Ideo ipsa humiditas rarissime efficiat hanc egritudinem que in tantum invalescat quod deiciat actum proprie virtutis Et ex isto patet necessitas huius dispositionis ut in septimo tractatu deinceps apparet

In hac quidem dispositione cano curatoribus assumitur ex quinque intentionibus necessariis Et prima quidem est corruptio male complexionis frigide vel alicuius inducte per frigidum materialis 2a intentio est rectificatio membrorum que iam debilitata sunt 3a intentio est rectificatio regiminis Si autem egritudo fuit materialis quia mala complexio frigida et humida corrigit vesice et parietes colli eius cum multa materia flammatica frigida et humida sit 4a intentio est accidentis suspecti remotio subita ne perducat ad notam predictam Sed cum quoniam accidens id removeri non potest nisi curatione suarum causarum a quibus dependet Sed cause sue non conveniunt regulariter nisi per digestionem aut evacuationem causarum aut utrumque sit ergo plus intendi debet ad digestionem et evacuationem quam ad accidentis sedationem Ad hoc motivum et ad omnia similia dicendum est prout legimus quod contingit hanc egritudinem esse a mala complexione frigida in materiali Subtilius autem dicendum est negando consequentiam Licet enim effectus a causis dependentes non possunt convenienter removeri sine privatione causarum ut bene arguitur est tamen quia fortitudo accidentis ut doloris vel corruptionis vesice continua materia diu retenta futura fieri gradiora nimia periculosa quam materia et mala complexio Ideo prius accidentis remotioni prius intendendum est Sed fortitudo accidentis negat illas ergo prius accidenti intendendum est quam egritudinem et causam sue Et sunt sermones gradi ex sententia principis 4a primi finali capitulo et tu lege ibidem de complicatione morborum cum causis et accidentibus eorum 5a intentio erit membrorum preparatio et causarum evacuatio

Primam autem intentionem complent omnia instrumenta que per se egritudinem contraria sunt Et sunt ista calefacientia primi gradus cibaria potabilia velut croceus cassia lignea amomum absinthium eupatorium abrotanum Hec enim omnia ad vesicam infrigidatam potentia

hunt calefaciendo et ipsam confortando per operationem aliquam a virtute eorum provenientem Similiter et aque sublimationes de corticibus predictarum rerum notabiliter conferunt De instrumentis non 2i gradus sunt ea que extra applicanda sunt de quorum primum est ut fiat sessio cum collo vesice frequenter super tabulam cipressi notabiliter calefactam que etiam applicatur femori et sub radice testiculorum quia ibi est prius colli vesice Similiter sexio fiat cum mica quante croci integri notabiliter calefacti et positi in sacculo sindoneo et est de melioribus in experimentis Crocus enim ingreditur in sedatione doloris 3a 2i capitulo de cura flemonis Similiter confert vesicam ex decoctione croci predictis partibus applicata notabiliter calida Et iterum fementum factum in decoctione salvie melliloti et camomille Non curo hic multa instrumenta multiplicare quia iste vir iam curatus est Sed hec posita sunt ut per ista applicarentur usque ad unum mensem omni mane et vel quater utilia foret gratia preservationis applicata propter quod linimenta empla et unguenta et embrocationes ab hoc sermone abscindo licet aliqua tangentur inferius magis Pro 2a non intentione apparet quod applicatio predictorum corroborat vesicam totam corrumpendo malam complexionem iam predictam De hys autem que appetitate dicuntur confortative vesicam est assumptio pulveris vesice damule cervitate Si ex ea detur in potu 3 j cum decoctione croci non minus enim hoc instrumentum videtur esse conveniens quam est pulvis pelliculorum intristarum stomachi galliarum sto confortativus Sic affirmatur ab omnibus ut 13a 3y tractatu 20 capitulo de debilitate et nocumento stomachi tollendum est ergo pariformiter hoc confici debet in vesicam et lege de eo 19a 3y capitulo de retentione urine et in debis Pro intentione non 3a apparet qualiter regimen ex parte rerum non naturalium mensurandum Oportet enim omnia instrumenta hec per contrarietatem adversari egritudini Et quia egritudo eminaliter est frigida ideo oportet instrumenta illa esse calefactiva ut 4a primi capitulo 2o in exordio de canonibus curationis male complexionis legitur Que enim sine materia fuerit per alterantia corriguntur Unde quia hec egritudines in materiales non diu permanent ita quin transeant ad materiales aut se associant eas ut patet per capitulo de complexionibus legendum est frigiditas eius maior quam quantum reddit corpus siccum Ideo gararo contingit vinagimari posse bene virorum bene contemplatur quod recipiatur stranguria omnem provocatam materie et lapsum materie excludentes Pro intentione 4a disturiam preinstructam que cum hec quod calefaciendo lapsi in materialem frigidum corrigere possunt et materiam appinentiam frigidam et humidam nunc collagiosam aquosam vitream et salsam Nunc quidem

calefaciendo nunc vero subtiliando Similiter
ʒ in spissando et incidendo prout vero di-
versitas in qualitatibus primis et 2is petrosi-
num advocat ad se instrumenta convenientia
et per hec omnia complebitur simul intentio que
que vertebatur ad actionis vel ad dolorem Et in-
tentio gutta que erat ad vero preponendum
et evacuatione Igitur mensurari de modis
ad ministrationis medicinarum incipiendo primo ab
isto R aque altee aque paritarie ana ʒ
ij. Et fortius illo est hoc R aque rube
tinctorum aque genestre ana ʒ ij. Et iterum
R aque apii ʒ iij. aque petrosilini et est
species eius ʒ ij. misce Et iterum dentur aque
milei solis ʒ v. Et fortius omnibus predictis est
ut in potu dentur ʒ v. aque capillorum
veneris Apparet enim in 2o libro tractati sic
ut 7o colliget legi potest Et quodcumque eorum
exhibeatur calidum detur cum zucaro commixtum
et in aurora per 1 vel octo horas distat
a cibo Et si quis desideraret hoc efficere for-
ciora cum predictis adiungatur ʒ i oximell
compositi Et delectabilior illo est sirupus compositus
acetosus Et fortius illo est oximel squil-
liticum ita tamen quod tota dosis potus non extendat
dat ʒ iiij. vel v. De hiis vero que localia con-
ferunt commune et domesticum est semicupium fac-
tum cum aqua decoctionis feniculi apii petrosilini
peucedani aristologie utriusque cimini carui
ciminis quibus milei solis eupatorij furmen
et speciebus omnibus et pluribus hec enim
sollempniter conferunt primo administrandum est
semicupium v vel vj vicibus in die securius
rius quam administretur balneum totius corporis
Et ego vero scio quod in forti stranguiria se-
micupium factum ex oleo dulcium olivarum statim
removit dolorem et provocavit urinam De
localibus vero linimentum optimum est hoc
R unguenti dialtee ʒ ij. olei nardini ʒ i s.
misce et liniatur totus pecten radices
testiculorum et inferior pars spine Et si de tali
medicamine fiat suppositorium cum lana
sucida quasi totiens positum in fiteri et in-
testino mirabiliter confert Linimentum autem
fortius illo est hoc R unguenti aragonis
ʒ ij. castorei ʒ s. olei de croco olei de ruta
ana ʒ vj. fiat unguentum molle De localibus
communiter est ut in unguentum candela parva
vel siringa cum oleo balsami et imponatur
usque ad concavum vesice autem enim curat
removendo pilos arenas lapillos et tru-
bos a collo vesice aut curare docet Si
enim siringa sentiat asperitatem aut du-
riciem tunc est signum certum lapillorum aut
arene grosse in collo vesice existentium
unde curanda est dispositio et alleviando dolorem
per suppositorium elevando plantas pedum versus
celum De fumentacionibus autem localibus
communes existunt et utiles hee facte ex furfuri-
bus spelta cimino anisi dauco eupatorio

petrosilino calefacte et femori et omnibus
partibus predictis applicate Secundum fomentum
ad illud et optimum est ut accipiatur ar-
themisie et matricarie ana lb. s. calide appli-
centur partibus predictis quanto similiter conferat
matricaria ad provocandum urinam et ad
aperiendum sciunt qui legerunt in capitulo eius
et audiverunt sepe enim sum expertus ego quod
si magna quantitas herpilli i serpilli ca-
lefacti applicetur partibus predictis dolorem se-
dat et urinam provocat finaliter autem tamen non
curo tangere similiter neque modum ap-
plicationis flobotomie saphene similiter non
curo extendere sermonem in descriptione
et applicatione cristeriorum quamvis intentio me-
a prius digitur ad aperiendum et sedan-
dum dolorem que duo non dat inducias
Nec et medicinarum que in fomentacionibus et
linimentis predictis posite sunt possunt suf-
ficere ad faciendum cristeria epithima-
ta emplastra et alia consimilia localia
Et per hec quidem credo satis convenienter
posse removeri omnem stranguiriam a
mala complexione frigida et humida mali et in-
mali et omnem que pendet ab oppilatione
facta a crudis pectalloydibus arenis et la-
pillis et viscosis superfluitatibus primo
hec remedia multum confert ad strang-
uiriam provenientem ab apostemate colli vesice
tam flatico quam inflatico Si autem ex signis
percipi possit stranguiriam provenire a materia
calida et sicca quod est valde raro tunc
cum instantia doloris procedendum est cum
linimentis unguentis emplastris semicupiis e-
picthimatibus et embrocthis compositis
ex aperientibus et infrigidantibus De quibus
vero sunt semina communia quatuor frigida Item semen
cisturte portulace cicoree endivie atra-
xacon viole malve prunis sebesten
cresonibus senationibus et aliis fontalibus
plantis De vero tamen istorum est oleum ven-
farinum factum ex dulci oleo olivarum abs-
que sale conditum datum in potu usque ad
quantitatem ʒ quibusdam diebus mirabiliter
confert Et scio et ego quod emplastrum pecti-
genitalium facta cum lenticula aque mira-
biliter confert fortior illa et secura est ap-
plicatio foliorum recentium papaveris co-
ctorum Nec timeas stupefactionem quia
domestica est et per permixtio tamen Scio
et ego quod aqua lactis ovium et boum et
mandiolum usque ad ʒ iiij cum modico
zuccarino vel vino ne coagulet mira-
biliter confert Ventre tamen patientis facto
semper lubrico cum lenibus et pinguibus cris-
teribus vel cum medulle cassie fistule ʒ i
in potu data cum aqua lactis predicta
Scio autem ego experientia ita quod si pati-
ens accipiat omni mane ʒ v aque de-
coctionis granorum sebesten minuti masbru

limendo provocat urinam ⁊ dolorem sedat ⁊ precipue si ei admisceatur aliquid de pulvere cicer.
Quinta intentio Si aut hec egritudo pueniret a mala complexione innaturali frigida et sicca
quod tamen ad huc minus contingit tunc summa curationis consistet ex hiis que dicta
sunt in duobus capitulis immediate precedentibus Vnde cum sicca ⁊ operatione virtutis diligenter confringere
studeret ⁊ ponit medicamina frigida ⁊ humida cum calidis ⁊ siccis ibidem posita
⁊ ducere ea ad medium per quod diligenter corrigent lapsum suum cum calefacienti-
bus ⁊ sicca cum humectantibus Potentia
enim distrectiva applicaret conveniret singula contraria super compositis contrarius et
tu considera quia sermones a brevio At
vero de appropriatis instrumentis lapsum est ad hunc
ut in potu detur saepe clare ⁊ dulcissime ʒ j. s. cum ʒ iiij. ydromell longi et
subtilis In hoc et tamen summum cognitum
juvamentum in applicatione aque sublimationis
reparatorum vino ⁊ in comestione carnium Et
brodia et pullorum in quibus dissolvantur
medulle agrinum castrati ⁊ porcelli juvenis immixta luna to confert in hac specie
stranguirie Similiter et ⁊ vitelli ovorum
⁊ testiculi agnorum vitulorum et pullorum
Si quis aut vellet exhibere aquam sublimationis medullarum animalium erit juvamentum excellens prime testificandum
Quidam aut gloriantur in exhibitione
aque sublimationis humani sanguinis
a corpore bene sano accepti Sed non curo
ego de talibus neque in tempo nullum Si
aut hec egritudo pueniret a mala complexione calida ⁊ humida innaturali ut sanguinea ymaginari possumus de raro tamen contingentibus
nullam sanguineam nimiam immoderate repleret
corpus vesice totum ⁊ precipue partes colli
eius propter quod fiet oppilatio coartatoria colli vesice negans urine emissionem
⁊ tunc quidem apparebit notabili rubore ⁊
plenitudine ⁊ grossitudine venarum circa
totum femur ⁊ inferiores partes pectinis
cum caliditate ⁊ gravitate ibi percepta et
pulsatione magna tunc primum instruendum
est stante complicatione plenitudinis corporis
cum ea fiat flobotomia basilice per quam evacuantur sanguinis ʒ iiij vel quinque secundum potentiam tolleratum Et si non apparet tanta
plenitudo tunc sufficeret flobotomia saphene
dextre sicca non flobotomia diutius materia
ad intestina cum cristeribus oportet cum cassia fistula cum rubeo oleo violarum ⁊ electuario de psilio confecto 2o ad hac intentionem
conveniret ventosatio sicca in domestica
parte coxarum naturalium cum scarificatione Et melior iam esset ventosatio sicca in domestica
parte coxarum ⁊ in media earum 3o principaliter
intendatur ad applicationem remediorum localium

sedativorum doloris Et licet sicut fluxu mensium
argumento sumpto ab egritudine conveniret repercussio
quia tamen repercutientia que deberet esse
frigida ⁊ sicca raro evacuatur a stipticitate
naturali que sit cum frigiditate naturalis efficit constrictorem et stranguirie augmentum Ideo securius est ad ministrare localia in frigiditatia
⁊ humectantia lenientia mollificantia ⁊ sedativa
doloris Argumentum enim assumptum a vehementia
accidentis quod est dolor proveniens a constrictione colli vesice fortius promonet medicum mittere quam lapsus ⁊ malicies eius causa
Vnde locale 3us esset semicupium factum ex
aqua decoctionis violarum malvarum
portulace foliorum ⁊ florum cucurbite nenufaris Et fortius illo ⁊ securius esset apud
potentes facere semicupium cum oleo nenufario
floribus cucurbite oleo violato ⁊ consimilibus
Et non raro consuevi ego in consilii disponere reperire iuvamentum sublimius in semicupio lactis ovini vel bovini vel caprini vel mandiolum quam in aliis vero egritudo hoc raris
pueniunt a sanguine apparente colli vesice Cui
quidem cura fienda esset precipue sicut precedentibus
repletionis nisi quia in loco apostemoso
ordinario assistere menstruas ⁊ continuare super
loco propter quod summum inveni juvamentum
in applicatione lane infuse in predictis oleis calidis aut ipsorum aliquo ⁊ saepe renovate Similiter est a sanguine frequentius contingit stranguiriam ⁊ precipue effuso in corpore vesice
vel in collum eius ⁊ ibidem coagulato vel
congelato a frigiditate licet frequentius contingit ipsum coagulari quam gelari propterea quia
coagulari non minus est propria passio sanguinis quam
est cubitudinem rubitudinem ut dicit Galienus in
libello de colera nigra colli dictum est Cum
igitur contingit coagulatum sanguinem in collo
vesice facere stranguiriam tunc difficilis est
eius cognitio sicut plurimarum egritudinum
viarum urine notitia ambigua est 2o tractatum
colli dictum Potest tamen diligens contemplator aliqualiter venire in notitiam huius dispositionis
primo per notitiam huius habitudinis excedentis
mediocritatem carnositatis ⁊ maxime circa partes nativum femoris ⁊ coxarum 2o vero per
grossitudinem venarum existentium in partibus
illis 3o per ruborem purpureum in eisdem
4o per pulsationem magnam et perseverantem
quinto per gravitatem in collo vesice partium 6o per caliditatem ibi multiplicatam Sanguinis enim coagulatus valde facile supercalefit 7o per usum ciborum valde calefacientium
⁊ dissolventium ipsum sanguinem 8vo propter passiones fortes agitationes in partibus albis naturalibus ⁊ consimilibus velut contingit in casu
percussione saltu ⁊ vehementi exercitio ⁊ coytu sicco vel similibus Nono ⁊ ultimo quod si candela vel siringa imponatur collo vesice ⁊ extrahatur secundum proprie in foraminibus siringe

aliquid sanguis ad here quibus preceptis
stante repletione notabili corporis et paucis
predictarum applicentur flobotomie ut paulo
ante dictum est Secundo non fiant sennicupia
ex predictis rebus in quibus tamen semper magna
quantitas apponatur absinthii rubee tinctorum poli
montani et centauree minoris apponatur
Hec enim omnia operationes et proprietates habent
dissolvendi sanguinem coagulatum et propter cinna-
mo non est virtutis talis De localibus autem
intrinsecus administrandis summum iuvamentum
est introimittere aquam mellis calidam et
valde dulcem Item confert intromissio
vini subtilis albi et boni fortis Et 3o confert
ad illud sucus apii iniectus et similiter aqua
sublimationis eius licet debilior sit et
si preter omnia aut ipsorum effectiva dissolutiva
ut sanguis habebit interceptum Sin autem
predictis addatur modicum aceti albi subtilis
et acuti Scio autem quod iniecto lixivium nobi-
liter potenter dissolvit sanguinem sive dic-
latus sive coagulatus extiterit Et preter
omnia apparet satis sufficienter propositum ecce
ad curam cuiganiz spei apparente vel reducti-
one Quecumque enim stranguirie species dabi-
lis reduci potest ad curam per ingenia et
nostra in precedentibus capitulis posita quod omnia
hic vir attendere debet gratia preservationis
sui ipsius evitando huius egritudinis effectus
que tacte fuerunt Et apiendo quibus-
dam intrinsecis lenitivis et apritivis mode-
ratis Et divina intervenicte gratia cura-
bitur a dispositione ista si recadmabat in illam
preservabitur a lapsu in ipsam Ad laudem
dei omnipotentis qui solus sanat lan-
guores omnes etc.

Ad corruptionem matricis prove-
nientem ex aborsu

Si venter huius domine non est multum solutus
omni 7a die parum ante cenam degluti-
at unam partem huius electuarii et bibat parum
de aqua decoctionis cuius descriptio Recipe electuarii
de epithimo et de psilio ana ℥ vi incorpo-
rentur simul De confectione ista licet duas
accipiet pluries in die quando percipit se debi-
litatam tamen semper ante cibum accipiat de ca-
vum fructus vel duo et bibat post ipsam vinum
rubeum mediocriter dulce et nullo tangatur a-
quam ordei Cuius descriptio Recipe confectionis
de fistici cum speciebus trasandalorum ℥ ii.
De hac unctione ungatur tota spina
et regio ventris ab umbilico usque ad fe-
mur quam recinabiliter in die vel aliter et super post
panno calefactus pluries suffumigatur Cuius
descriptio Recipe unguenti agrippe ℥ ii olei de se-
samo ℥ i ss bdelii mollis et subalbidi ℈ vi
croci ℈ i trociscorum stelle ℈ ss incorporentur
et dissolvatur bdelium cum modico aceti et cere
albe quantum sufficit et fiat unguentum molle De hoc
ultimo electuario accipiatur 4a pars cum quarta omni 3a die

fiat si triste vinum cum tribus ciatis brodii
pulli Cuius descriptio Recipe cassie fistule ℥ i bu-
tire ℥ i ss agarici electi ℈ ii incorporentur
simul et fiat electuarium cum ℥ ss salis gemme Ad
laudem dei Amen De dolore iuncturarum

239

Iz commendatissimo lippus
bononiensis egrotat dispositio-
ne que est dolor iuncturarum
Et hic quidem dolor non est
particularis alicuius iuncture
sed magis vim quem alii apparatus vim habet vel ius
est per omnes fere articulos discurrens et permuta-
bilis quam multo artetica dispositio nominari debet
phisicente enim cum sit sicut doloris effectiva
ad omnes corporis iuncturas arteticam illam nomi-
nare consueverunt ut scripsit paulo post prac-
tice capitulo tricesimo 2o de artetica et
podagra hic itaque dolor in hoc viro quando
quando spatulis quandoque spondilibus colli et dorsi
aliquando in digitis manibus et cubitis concitatur
et non raro in non nullas inferiorum iuncturas
perambulat Est autem hic rationale adiungere
in viro isto quem apparatum sit ad eventum
talium dolorum Primo ex parte complexionis 2o ex
parte compositionis 3o ex parte habitudinis
Et 4o ex parte horum que extrinseco evenien-
cia consuetes dolores efficere possunt Ex par-
te quidem complexionis primo universalis fuit
enim hic vir a generatione colericus et adhuc
remanet talis complexionis manifestum vesti-
gium licet ex parte extrinsecus evenientium ut aer-
is aut male regiminis ex parte ciborum
et potuum contrariis et pluries lapsa sit eius com-
plexio ad flaticitatem propter enim innati calo-
ris debilitatem generantur membra fere flatice
permanent in digestionis Remansit enim in corpore
suo caliditas notabiliter refracta cum multorum
flatuum generatione et congregatione in corpore
stomaco et in renibus eius propter quam etiam
debilitatem non est difficile videre quia hic
vir existat in habitudine sua adeo ma-
cilentus Cum enim flata congregatur
sanguinem qui est nutrimentum membrorum consumens
faciunt in dispositionem augmentatam carnis
et membrorum omnium Unum et raritas texture
huius viri a duplici potest provenire causa
Primo a reliquia caliditatis in corpore 2o ex
paucitate nutrimenti nutrationis Ad hoc etiam
in hoc viro est apparatus ad eventum dolorum
iuncturarum ex parte complexionis particularis cerebri sui
Est enim cerebrum eius notabiliter frigidum multi-
plicativum flatuum innucillaginosum et aquosum
quod quidem defluens et pulsum a cerebro non
solum per venas et arterias sed etiam per nervos
infunditur spatulis et spondilibus et musculis
lis poterit parum in dictum dolorem in eis efficere

Et quia mā hec ē mlta ad mltas iunc-
turas deferri pōt plus tam̄ ad ꝓpinquas
quā ad remotas Et quia ista mā mag-
na ꝑticipat mobilite ꝑs quia aquosa
et accidentali mobilite s' adiuncta ad mix-
tione mēi colerice aliquāta hinc ē q' dis-
currit ab vna iunctura ad aliaz ymo de
pluribus ad plures At uō itūn in h° ui-
ro est apparat' ad hos dolores ex ꝑte q-
dem habitudinis quia macer et exte-
nuatus ē ut s' Mēbꝛa aut' suba dissolu-
tō maxe est cū debilitat' corꝑ ut 2a p'
cap° de causs debilitat' 3° uō appat'
in ipō ad hos dolores est quia mēbra
iuncturalia extenuata sūt pauca carne
uelata 7 his ꝯcatinacōs et ligamtācō-
rū sat' lapsa idest mollificata a mlto flā-
ce aquosē 7 mucillaginosē in eis inuec-
to 7 ꝓfundato potestate colē facient' ipm
in bibi 7 maiori penetracōe ꝓfundari in
ꝯnctiu' qꝫ ꝑ se facē possꝫ At uō itūn e9
mo9 apparat' hoim ad dolōs iūcturaꝝ
fāle intlligi pōt ex hīs que occurrīt ex-
terius et ꝓpe in hoc uiro qui occupatus
fuit armoꝝ exc̄icio in quo nr̄e sūnt
magne altācōs exꝑte aeris nūc calī
nūc frigidi hūidi ul' sicci serem cali-
ginosē 7 sic de aliīs Etiaz exꝑte cibo-
rum et potuū qūtitate qualite 7 subā
diuisorū 7 male ꝑꝑacōnis ut i plribꝫ
et motuū excellētū et nō sua hora
et coytus in cogrui et in sūa oim rēꝝ
nō naturaliū excessus vi' nēcio ꝯsequi
ad exc̄icia armigeroꝝ Ex quoꝝ oim
fūdato sequit' p̄mo q' dolōs in h° uiro
euenisse ē ronale quia ad corꝑ euenti
oīs ꝯcurrerīt cause p° quidez exꝑte
ꝯplōnis 2° hitūdis 3° lapsus ꝯpositōa-
lis 4° exꝑte corꝑ que extā eueniūt 7
mltoꝝ ꝑticularium ꝯueniencia qꝫ cor-
relāi' vēr Quō enī alit' posse possꝫ
vbicūqꝫ enī ad effectū inducendū co-
ueniens assignat' cāe et potētes et
applicate cū tp̄is sufficiencia et dis-
pone pass' nēce est consequi effectuz
ut tota phia clamat Sꝫ oēs cause in-
uēte fuerīt in h° uiro ut s' inductiue
demrātū ē qꝫ rc̄. Sequit' 2° q' do-
lores in h° uiro ualde suspecti sūt pbā
coīc' cū diutinite tp̄is secū adiūc-
ta Jt quia morbus in h° uiro dispro-
porcōnal' ē sīlis etati go difficilior ꝯ'
notissima ex lege afforistica ꝑticlē 2e
Sequi' 3° q' nisi dolores isti curetur
in hoc uiro ab etate consistēcie ꝑ tōꝫ
ꝑteꝫ p'im senii fortassꝫ hic viz nūqꝫ
sanabi' ab eis n' cū bīficio pbat' coi'
quia si nō curat' eg'do in tp̄re maio-
ris fortitudinis vtut' 7 potēcia calor'
nālis nō potīt curāi adueniēte debilite

virtut' 7 in nati caloris paucitate Sꝫ h'
accidūt ambo pōt etatez consistēcie cito
notabli' diminuit' rc̄. Ex quoꝝ oim
fūdamto ꝯclūdi' cōgregatoꝝ q' oꝫ
istū virū eē sapientez solertez et dilige-
tez obsuātez in cura sui ea que infia
scribent' Et horū quidez oim s'mo
fūdatū sustētatur sup 22a 3ʸ in sub-
tili mā de doloribꝫ iūcturaꝝ Et a Ra-
si colligūt' in libello de eg'inbꝫ iūctura-
rū diffuso 7 accurato s'mone mltaꝫ
Et a paulo p° pratice cap° centesimo
8° et tu lege ibi si uelis Jtaqꝫ regim
huiꝰ viri dūti fūdato sustētat' p'm ē
exꝑte ꝯuenient' rectificacōis oim sex
rerū nō naturaliū 2m ex ꝑte intēcō-
nū 7 instrōꝝ medicinaliū electione ꝯ'
p'm aut' horꝫ duoꝝ cap°ꝫ sex ꝯtiet
ꝑticulas p'a ē distīctēs regim̄ exꝑ-
te aer' inueniendū 7 corꝑ q' ānectat'
ei 2a ex ꝑte ciboꝫ 7 potuū 3a ex ꝑte
modi et forme assūpcōis nutrimtoꝫ
sequentū ad ea 4a ex ꝑte mot' 7 quiet'
7a ex ꝑte acciūi' aīe delectabliū ul' tris-
ciuꝫ 6a 7 ultima ex ꝑte modi dormi-
endi aut uigilandi 2m capm regi'
ꝑ sex rēs nō naturales fuit tactū ab
illo ꝯsil° mag° c9 ꝯclusio qd' incipit
vir insignis Cam̄ 3m d' regie h9 vi' per
medicinalia Modus aut' regiminis
huiꝰ viri ꝑ medicinalia consistit in
duabus pncipalibꝫ intēcōibꝫ p'a
ē ꝓsuatiua ab euētu doloꝝ 7 paroxis-
moꝝ 7 multiplicacōis 2a uō intēcō ꝓpē
ē curatiua 7 eradicatiua carꝫ efficiētiū
hos dolōs qūtū theoriā ꝯtēplacōne
7 cottidiana expiencia capi pōt P'ma
quidez intēcō cōplet' ꝑ ea q' ꝓsuat
mās ab augto qūtitatis earꝫ 7 motu
ipaꝫ Et hec quidez intēcō ꝑfici' ꝑtim
ꝑ applicacōm ꝯtrarioꝫ 7 ꝑtiꝫ ꝑ approx-
imacōz consiliū Actꝰ enī ꝓsuatiuꝰ
complet' ex applicacōe taliū ut 3° tegi'
ibidem Si uō regē 7 ꝑ iuuare volueris
et 4a p'm ē colli' clare 2° cāo d' me-
dicacōe ꝓpoꝫ male ꝯplōis mal' et mal'
ꝓsuat aut' homines ab incursu eg'm
que ꝑiodice reuolunt' ꝑtim ea q' qūti-
tatem mēoꝫ abscindunt Quibuscūqꝫ eiꝫ
enī ꝑiodice reuolunt' eg'nes i medicēt
a mlta mā fientes hos euacuare oꝫ
afforꝫ 6a textu 7 cōmto 2is vbi comē-
tator scribit se pluries gētū ꝓsuauisse
se ab euētu artetice podagre epilēcie
7 consiliū eg'm Jtaqꝫ in vē huiꝰ
viri ita procedat' vt in p'n° hꝰ vēr
anni 1446° vsqꝫ ad medietatez mensis aprilis
hic uir euacuet' s'm istū modū ℞
agarici electi ℥ .j. pulueris hiue ʒ .j. s. ℨ.
℈ .j. zucari 2e coctē ℥ .j. cassie mp ꝓpte

ʒ ß aque artetice ℥ iij ß calef aqua & omnia infundant in ipam per diem naturalem tunc ergo iterum calefiat aqua & omnia infundantur in ipam per diem naturalem tunc ergo iterum calefiat in aurora & exprimantur diligent & colatura bibat calida post ipam dormiendo per horam & tarde assumpto prandi horis ad minus sex · Die vero immediate sequenti accipiat hoc digestivum quod continet ad minus diebus otto hora predicta cadem post quod tarde prandium ad minus horis quatuor cuius descriptio ℞ syrupi de acetosi ℥ ß mell' rosati colati ℥ j aque calamenti & artetice ana ℥ j ß misce Die vero nona sequenti euacuetur materia cum istis pillis ℞ pillarum de hermodactilis pillarum fetidarum ana ʒ ß formentur pille vij cum electuario rosato & accipiantur hora et conditionibus obseruatis omnibus que scripta sunt de minoratiuo precedenti Simili ad preseruationem huius nobilis materia est euacuatio in tempore autumpni fienda secundum hunc modum Itaque uno mane post medietatem septembris accipiat hoc minoratiuum ℞ pillarum de agarico ʒ ß pillularum de hermodactil' ʒ ß boni ponderis salis indi grana duo formentur pille cum electuario rosato & accipiantur obseruatis regulis post alia solutiua preterita Mane vero sequenti accipiat hoc digestivum continuatum diebus ad minus x ℞ syrupi de bisanciis syrupi de eupatorio aque lupulorum & artetice ana ℥ j ß misce · xj^a vero sequenti die accipiat hoc solutiuum ℞ benedicte ʒ iij electuarii indi ʒ ij ß aque veris ℥ j ß calefiant & accipiatur cum memoratis conditionibus que post alia solutiua prescripte sunt Cum ergo hic modus nobilis fuit euacuationis duplici hac euacuatione regulari tunc surgit intentio particularis curationis dispositionum suarum secundum hunc ordinem celebranda Primo enim scribentur x remedia inter tempus veris & autumpni particulariter administranda 2° vero particulariter tangentur plura instrumenta membrorum particularium hominis vim lapsum rectificancia 3° vero particulariter ordinabuntur instrumenta plurima que a principio mensis octobris usque ad principium mensis maii tamen obseruari debet Sed quid indebitum acquisitum medicinale regimen suarum dispositionum curatiuum Ut autem explicentur ista remedia inter tempus veris & autumpni premittendum est quod quedam ipsorum erunt particularium euacuationum effectiua Altera vero erit ipsarum materiarum diuersiua Nonulla vero erit consumptiua materiarum que iam ad membra effuse sunt Ultima vero erit membrorum confortatiua ne aliarum materiarum sint receptiua

Pro declaratione primi horum duorum scribetur instrumentum quorum primum erit hoc ℞ aloes epatici electi ℥ ij agarici trociscati ʒ ij pulpe collonquintide ʒ j ß ʒʒ cinamomi assari garioffilorum mastic ana ʒ j turbit electi epithimi ana ʒ j croci ʒ j pulverizentur omnia per se deinde infundantur in ℥ quinque aque artetice & exponantur sub radiis solis sepe commiscendo usque ad consumptionem aque que iterum renouanda bis et exiccanda De illa ergo hic vir accipiat omni fine xv dierum ʒ j et fiant pille vij cum obseruandis modis in aliis solutiuis declaratis Et attendat quod de predictis pillis vij ex ʒ factis omni ea die parum ante cenam accipere potest unam Euacuationes enim iste particulares paulatim distrahunt materiam & finaliter prohibent earum congregationem dilatando membra Secundum remedium ad hanc intentionem et de antepecticis est hoc ℞ yerelogodion ʒ v pulueris turbit ʒ ß dyagridii grana j ʒʒ grana ta misce & totum hoc assumatur in aurora seruatis conditionibus omnibus que in aliis solutiuis fuerunt scripte

Secundum vero principale de applicando inter purgationem veris & autumpni & ut membra detur distractio et diuisio per alienas vias 2° per aperitiua pororum 3° per distrahentia penitus ad oppositum Primo autem modo diuisionis per diuretica securissimo sed in tantum quod dixit Rasis in libro de iuncturis quod usus eorum facit hominem et patetur surgere a lecto Et idem scribit 22^a 3^i capitulo de curationibus harum dispositionum Et multo quidem hoc approbandum est Nec enim superflue que faciunt dolorem iuncturarum sunt reliquie 3^e digestionis ut allegatur locis principiis Et diuretica potenter educunt eas distrahendo ne ducantur ad iuncturas quod non videt minor non est intelligentia propinquitatem viarum urinalium ad epar & ad venas & non timeamus metum de digestione 2^a vel 3^a Si enim excludis digestionem a masticatione tunc superfluitates talium equaliter erit attestande digestioni 2^e & consequenter Quare ponantur diuretica duo simplicia & reliqua composita Primum ut x vel xv uicibus diebus paratis in aurora bibat ℥ v aque assari cum zucaro calefactis Secundum et melius est aqua rubee tinctorum similiter exhibita vino forti eius usus prouocat urinam usque ad sanguinem Primum compositum ℞ trociscorum de spica qui describuntur nono almansoris ʒ j pulueris granorum orobi ʒ j tyriace andromachi antique ʒ ß exhibeatur totum in potu in aurora cum duabus ℥ aque apii calefactis & tarde cibus horis ad minus quinque Secundum compositum ℞ trociscorum de eupatorio ʒ ß granorum milei solis saxifragie leos & carum ana grana v benedicte simplicis ʒ j ß misce & totum accipiatur cum duabus ℥ vini albi subtilis & potentis tardando comestionem ut dictum est Materias vero in membris infusas & earum reliquias auferre possunt instrumenta quamplurima Et primum de tribus auctoribus

notatus vocal' et est [illegible] ...

et leuius est vt fiat sepe oim doleuci-
uz prim leuis fricato cu hoc composito
Rc olei ouf antim ℥ ij sal' commus tor-
facti ℥ s calefiat totu et fiat ut dcm est
ligando conuenient mebra cu pannis ca-
lidis Tercium est vt sepe mebra suffumiget
hoc modo habeant lapides marcha-
site notabil' igniti et effundat sup eis
mixtio ex antiquo vino rubeo subtili
commixto cu quarta parte aceti stillet
ergo sup lapidibus p embotu hntez ori-
ficiu no latius q penna ala anseris
teneat ergo eger sup illo vapore menbra
elongata p duos pedes sup coopta co-
rio vl' tapeto vl' stamina q dm perpe-
rit caliditez penetrasse in pfundas ptes
membri tuc ergo remoueat ab ope illo
et ligent mebra pannis decent et coopi-
antur quiescendo Est aut lap marcha-
site lapis rubeus quo acuunt ferram-
ta cuius magna copia inuenit i dyoce-
si veronesi Quartum instrum ad hac intencoz
ut mebra paciencia omia linuat co-
decent cu hoc cerote Rc sapim ℥ j bde-
lii rubei et armoniaci sinceoris an ℥ s
sandarace ℥ ij dissoluat gumme cu aceto
rubeo subtili et cu sufficienti qute cere
fiant cerota ambiencia omem ptem
egram et sanaz p duos digitos circumqz
Ad hac intencoz et confert balnea na-
lia ita q pmissis purgacoib an dictis
a xa die mes aplis usqz p totu mensz
maii hic uiz continuat moraz i balneis p
xx aut saltz p xv dies nunc insidendo
totu corpus in eis et spe i mane Insu-
ro no sufficiat ei stillas aque recipere
sup spatulis nudis Et aliqu spatulas
exponere foraminibus quibus exit fu-
mus balnei Et pedes i ill' foraminib' i po-
nere absqz contactu aque Et pluries in
die spatulas manus et omia mebra
lesa coopire ea luto balnei actu bn
calido grosso sup extenso eis Et i sua
permutare se de aqua balnearz ad fu-
mu de fumo ad lutu et conuso in die bis
vl' ter sim q clare hre poterit i consilio
de balneandis p me conscripto ubi etia
ponit regim in omib' Et p hec etiaz
remedia no solu consumunt mezo re-
lique Sz et confortant mebra Quartum at
nunc memorandum est pone aliqua mebru
interioz confortiua ne sit gnacio mezo et congregatiua
cariuz De primo ergo caro solz ee ut aliqn
eger in aurora degluciat de electo tiberia
quantitatez granum fabe minoris aut loco
eius tindez oppoponacis aut sirupum dat eo itin
conueniens est aliqu potare in aurora ℥
s puluis ligni aloes cu ℥ j aque arteti-
ce cada aut bis in una altinatz deglu-
ciente in aurora ℥ j optimum metridati dat

loco illius et domesticu mag e vt omi
quarta die in aurora cu modico aque
andetocthe calefacte bibat ℥ j tyriace
armen ut scribit 22a ℥ v Scio et ego q
omi una semel deglutire masticando
mirabolanu kebulu erit ei valde conueniens
et melius et mag domesticu illo est
q xv diebus in aurora degluciat parue
cocleaz vnd xilobalsami condita masti-
cando Et quidez omia scrutissime sunt et expe-
cta Post hec aut restat pona contemplandu
est quomo intencos et instra quibz vtendu
est in tpe veris et estatis conueniunt i tpe
autupni et yemis differet tamen paruz
p quia oz eis vti cu dosi paruz ampliori
ut si de aliquo potore instru i vere et
estate concedit vna ℥ d'eis autupno
et yeme concedi pot ℥ s et sic concedunt
ei balnea in vere xv diebz et ter in die
applicanda concedi dnt xx vl' xxv diebus
in yeme et frequt applicari et reliqua d'
alio regimine ex pte sex rerum no naturaliuz
et medicinaliu applicari dnt medicina
meliora potenciora i yeme et autupno
q aliis tpibz Hoc ie in suma e regime
huius gnosi viri quo se pseruare et curare
poterit a suis dispositionibz eius Et i ebe-
nignissimus omi languorum curator sani-
tatem et felicit' et prospere concedat
Ad laudes eius inmortales Amen

Consiliu de ptisi et febre

Ste paciens caueat in cibis suis pas-
tibiles cibos et vinosos et pellicu-
losas aialiu ptes et pisces omes
et acetosa et acria pt arancium dul-
ciorem in pulue zuccari inuolutum Ca-
ueat a ssbili salsis omibz et ab acutis ut
ab aleo raphano cepe et silibz Alia aut
cibaria concedere pot pt ista Et vinum bi-
bat albu dulce leuit commixtuz aqua
de cisterna cocta cu pomidis vl' passulis
vl' granis pinee Et silr potu vtat i cib'
suis Extra cibos no vtat julep hodie s'
consimilis cu aqua ordei decocto leuis i
de medicinalibz no accipiat id Julep fiuz
actu p sex horas post cenaz a' saltz leui
tepiditate tepidu Cuius descripto ℥ Rc
syr de liquiricia syr de ysopo an ℥ v ag
furfure ℥ ij aque prassii ℥ j s pem-
diarz ℥ j s clarificet cu modico et et
fiat Julep Secundo no prior applicet s' super
mamilla sinistra epithimia cu panno
de grana eidez infuso leuit tepido
octo vicibz vl' circa int prandiu et ce-
naz et totidem vicibz post cenaz anteqz dormi-
at et aliis totidem i mane anteqz prandeat
Cuius descripto Rc aq buglosse vio furfure
rute capraie an lb s specierum tyriaca ℥ j

ç aceti ℥ ß aceti coclearia quatuor. Item appona(tur) ei in sinistra parte sub costis frustrum unum unguenti desiccativi Recipe unguenti gluttinosi ℥ ij et extendat(ur) super panno ad modum semi lune. Exhibunt gammaros fluviales coctos in bro(do) sive caseali. Item pullos carnes agninas et columbinas. Ad laudem dei amen.

Consilium pro magistro Bettli ad rectificandam digestionem stomaci eius et inducendum appetitum.

Recipe vini citoniorum et aceti albi acuti ana lb. j aque electe lb. ij zuccari al(bi) lb. j ß dissolvatur primo zuccarum cum aqua ebulitione leni deinde super fundatur acetum et iterum modicum coquatur. 3° vero super ponatur vinum citoniorum et coquatur iuxta lento igne bene dispumando usque quo fiat conveniens spissitudinis. Cum ergo coquitur aromatizetur cum istis speciebus infundendo in zaza vel large ligatis. Recipe mente sicce ʒ ij ligni al(oes) mastic(is) gariofilorum ana ℈ j macis ʒ ij pulverizentur et fiat ut dictum est. De hoc igitur potu accipiatur ℥ j ß cum ℥ ij ß aque decoctionis mastic(is) et sit bene calidum per novem horas post cenam assumptum et iterum detur post ipsum tribus horis ad minus. 2° fiat autem aqua mastic(is) hoc modo. Recipe mastic(is) clare et electe ʒ j ß aque veri fontis fialam unam coquantur simul leto igne usque ad consumptionem 3e partis duabus remanentibus. 2m remedium. Recipe laudani purissimi ʒ ij resine munde et bene clare ℥ j ß ligni al(oes) ʒ j ß galie muscate ʒ ß rosarum spodii sandalorum amborum corallorum amborum granorum mirti gariofilorum ana ℈ j cum parum cere al(be) quantum sufficit fiat unguentum bene tenax de quo pecia magna scutalis figure ab ore stomaci usque ad umbilicum et versus laterales partes per duos digitos applicetur et semper ibi affixa permaneat et si quando a calore naturali resoluta incedet tunc refriciatur alia et apponatur. 3m remedium. Recipe cinamomi electi ℥ ß granorum mirti ℈ j pulveris pellicularum stomaci galliarum preparatarum ʒ iij fiat omnium per se plus subtilis cum asperitate non percipiet sensus tactus. In cuius fine ponatur pulveris electi smaragdi ʒ j de hoc igitur pulvere in omni suo cibario misceatur. Et si quandoque etiam pro pote reiectionem flatus de ipso bibet ʒ j cum 3a parte ciati bone aromatice non habentis excellentem saporem resine sinum esset ei auxilium. 4m remedium non minus elegans predictis. Recipe margaritarum electarum ʒ j ß folii cinamomi electi florum rosmarini ana ʒ ij mastic(is) ʒ ß carpobalsami xilobalsami ana ℈ j anisi liquiritie ana ʒ j zuccari al(bi) lb. j pulveris pellicularum ante scriptarum ʒ ij cum aqua mente fiat confectio infusitius velut pineata de hac in confectione accipiat per in principio mense frustrum unum vel 2. 7° principaliter mederet uti post cenam cibum in

mente confectione de citoniis diu ordinatas de qua semper accipiat unum vel duo frustra secundum convenientem tollerantiam stomaci sui. Ultimo non mederet eligere vinum subrubeum vel parum nigrorum clarum aromaticum et bene potens cuius sapor participet dulcedine cum ponticitate. Et basis ciborum eius fuerint in carnibus captinis gazellinis leporinis vel vitulinis elixis vel assatis. Neque oblivioni mandet mittere ad accipiendum grana cerasorum quorum inveniet copiam in roveredo tridenti in civitate veronensi.

Ad pleuresim pro io(hanne) magistro scolarum de Montagnana

96

Primum remedium.

Necessarium est ut huic viro de fulia prescriptam die xxviij presentis mensis detrahatur hoc inoratum Recipe olei rosati ʒ iij et bibat cum ℥ aque lactis caprini calidi in aurora et tardet comedere per vj horas. 2m remedium quod die xxx(a) mensis sequentis incipiat accipere istum potum quod continet diebus ad minus x hora in mente prescripta. Recipe aque mellisse ℥ ij aque viole et radicum altee ana ℥ j syrupi conti acetosi ℥ ß syrupi iuiubini ℥ j misce. 3m quod die xxxj(a) flobotometur basilica dextri brachii sub cubito posita per quam educatur sanguinis ℥ quatuor. 4m quod si tempore assumptionis digestivi precedentis venter eius remanet stipticus tunc omni sero aut omni altero sero accipiat unam pillam secundum hunc modum factam. Recipe aque fumus electi ʒ ß armoniaci pinguis ℈ j aloes abluti ʒ j ß ... grana tria salis indi grana ij formentur pille cum succo rosarum de quibus ʒ vj. 5m quod post x dies ab assumptione digestivi purgetur secundum hunc modum. Recipe cassie mixte preparate cum aqua capillorum veneris ʒ vj reubarbari electi ℈ ij salis gemme granum j squinanti grana tria misce et totum assumatur cum ℥ aque lactis caprini calidum observando post ipsum que in inoratio superiori posita sunt. Ultimum quod ante cibum et post ipsum et ante purgationem et post ipsam assuescat tenere sepe in ore modicum de lor de pino quantitatem unius granum fabe quod a calore naturali dissolutum ad inferiora descendit sine de gluttitione artificiali. Istis factis scribat mihi de successu et providebitur ei. Ad laudem dei amen.

Ir generosissimus et eximius legum doctor dominus anthonius bertoldus dilectissimus generemens molestiam disponi quam apud arabicos soda

vide qre caput dolz pg ieiuniu

Apud grecos iam cefalea dr et e dolo
capitis totu cophendes ipm satis itesi
tpre quo piodicat Nam e affliges
ipm non semp s quodam determina
to tpre ut inferius apparebit quare pi
dicus .i. reuersiuus dr tal' dolor Est
aut tal' dolor partim p ecentiam app
atus capitis ptim no p colligantiam
a stomaco dependes Et pm quidez
decla pp fixionem doloris licet non
multu intensi a quo no euacuatur i mg
parte sue uite 7 occupaconu eius 2m
no declarat eo quia iste dolor v nota
de intenso ad remissiz fm varietatez
dispoïs stomaci Et mirale quide dictu
nonu genus accidet e hoc Naz cu vir
iste ieiunat sicut sepissime sua deuo
cone consueuit illa die parz a' nichil
molestat a dolore s die seqnti cu aba
sine parii aut nichil ul' mediocr quo
cunq cibo accepto quantz qualitate p
cipiet doloz tante intensionis q ipm
vix tollare pot Et ad soluendu ho poble
ma quare dolor iste intendit die se
quete ieiunii 7 no eadz die oz parz p
phisice ocplari Solue em vinclm no
est ignorantis Supponar i pmo q iste
vir aquacon sanguineus est pmittedo 2o
q maxe epar eius sanguineu est pmitte
du 3o q sanguis huius viri nobilit
grossus est quod ex multis declari pot
pmo quia cophis venis eius incste
tibus sanguis eius pigra mobili
tate mouetur in eis 2o pbar qa pp
amplaz humiditatez stomaci multa fla
ta inucillaginosa p ma in digonis
gnant humiditas eni mbri maior q
dz reddit ipm frigidius q oz adhuc
idem probatur Et 3o itm qa pp nobi
lem humiditatez epatis magna ps vnc
tuositatis 7 aereitatis 7 calide ptis sang
nis resol go reliqua remaneat spissus
Et quarto itm pbar hoc quia pp cali
ditatem renu 7 amplitudine meatz vri
naliu magna ps aquositatis euacuat p
mas vrine go reliqua massa sanguis
remanet spissa pmittendo 4o q in epe
huius viri ul' in chisti fell' eius colera q
repitur e notabilit grossa e qd facile p
bari pot p vj rationes quibus pbata est
grossitudo in sanguine 7 maxe p 3am roez
s p commixtioz grossi flatis cu ipa cola ad
talez em commixtioz gnar colera nota et
famosa uitellina dca que et sine du
grossior est q rubea 7 citrina colera
pmittendu ultio q oime epar i quo
uitellina colera multa cal naliter patitu
ad oppilaconis 7 receptes Ist pmiss
solua poblema pmo dco q te ieiunii
sanguis 7 colica ma mucta i cepte facile
ingrossat magis q qn homo no ieiunat
Sz ad talez ingrossatoz sequi oppilato in
concauo 7 gibbo epatis i phibico transitus con
suete quantitatis cole p vias vrine 7 p vi
as uetris i cola ista retenta retrocedit
7 multiplicar p canale achisti fell' ad fu
du stomaci 7 p clausionez gibbose ptis
epatis inferioris ppea ma colica multiplicatur
in vena chili ascendete go potit ad ca
put cu maiori qnte 7 potestate sua as
cende pbar 2a hec quia ma multiplicata i
stomaco 7 ad ipm delata facile poterit
euaporando dolores efficere 7 intesos i
capite Et multiplicata p cauu chil' asce
dent corpalit poterit flue ad caput
p venas a chili ascendete ramificatas
et caput intus ingredietes Pime at
ronis maior sustenta ex suppoitoe 3a
cu suis probaconibus mior no pba ex
suppoicone quarta go sequi nitas que
sit q pp talez oppilacoz dolor capitis itedi
in hoc uiro Con quia data ia respo
sione sequi q in die ieiunii no mi
dz dole caput q in die seqnti pbat
ona quia in die ieiunii no mior pot
accide oppilato q in die seqnte ieiuniu
Sz ad talez euaporacon sequebar oppilaco
vl' delaco cole ad caput ut ocessu est
i e in die ieiunii hic uir dz magifice
dolere caput in die ieiunii 7 i die seqnti
ipm fortissio dolore molestar / Ad hoc
motiuu rndendu e negado ia onaz
pmo 7 sequelaz Po quidez ad onam
dcm est q dato in die ieiunii itedar
calitas in stomaco 7 in epte 7 e multu
resolua de aqueo aereo 7 vnctuoso
sanguis 7 colere Et adhuc dato q sag
uis 7 colera ingrossent mag q te ciba
conis no valet tu ona ca ritas resolutiua
e intesior ma attracta mucta e notalis
grossitudinis et qntitatis go ab eis ao
fiat oppilato ia ona fallit No em fit op
pilaco mebroz pcise a ma vt multa
ut grossa et adhuc i uys posita 7 oppi
lacio pur pp impoiem virtutis maz a vijs
expurgare no potentis Cu em fortior
sit uirtus te ieiunii ad phibedu oppila
cones quia no e aggrauata sicut a cibo
et a ma humorali sequi q ipa phibe
bit oppilacois Die aut seqnte ieiunium
iam a duplici ca grauar uirtus vis
a ma in stomaco mucta attracta 7
ingrossata 7 a cibo qui d'nouo acceptus
e go ipa uirtus tuc miore hebit ppor
coz ad resistendu fiendis 7 inceptis oppi
laconibus q qn no erat aggrauato cibo
ut in te ieiunii Et ex fundato cosideanti
appz pulcre soluto ad poblema 2m sz
q hic uir dolet caput in die seqnte ieiunii
q in eadz Appz 2o pur q seqla ia nich

potit concludē Nam tal' sequela nō p
bat hic dolorē capit supueniē misi
uirtute ane s; destructa ana destruit
et sequela qm ad destructioē consequit sc
destructio aut ut in sermonib; locut ap
parē nō pot Ex hoc fundato itm seq 3o
q h' viri nuq; fere alem dolorē cuaci
atur pbar conclusio quia bō hitudo eius
et epar nobilit' sit cada ex pa 7 2a
suppositionib; 7 in eo inuenir colera
multa euaporatiā ex suppositoe 2a ta
et in eo inuenir pāria oppilacoium
aliquarū in cauo aut in gibbo epis
ex suppositoe 7a go sc q colera pot eua
porando ad caput illū dolorē efficere
Et ex dato fundato itm sequir quarto
q dolor in aliis tpib; diuis a die scte
Jouis e pinus et leuis pbar correlari
quia dato q in his tpib; adhuc mul
ta colera fierat et euaporet ad caput
tn nō pot in eo grandē effice dolorē
ppea quia uirtus nō ptuata cibo for
cor est ad resistendū ipsiori mēcorum 7 rarifi
ficatoīn earū fortis eni virtus omia
cotepnit 7 substinet i beccill' et debil'
ab omnib; oristiz xjo ticape cir Ena forti
ti uirtuti nichil resiste pot m expellendo
i 3o r 1a afforis 3to xx 7 7o Ad huc
ex pfato fundato sc 4m correl'm q tal'
egdo in ho uiro e ptiz p ecnciaz disposo
capitis ptim nō p colligancia stoci chist
fell' 7 epatis Et sc penultio inuento mc
mial' huig egrinis Est eni ipa colera
uitellina ut ptuit 3a 2a 7 ea supposib;
Et sequir ultimo q h' dispō in ho viro non
leuit' e verenda Est eni egdo duorum m
brorum pnlm sc cerebri 7 epatis et duorum
nobilin mēbrorum quorum vnū s'uit toti s
uitutī ppatoia 7 latoria ut stomacq qui
sc trāsmutat cibū in chilū 7 defert ipsum
ad epar p meseraycas venas Et est dispo
po alterius mēbri suiet epati 7 toti uir
tute latoia in qntū attrahit colerā ab
epte purificādo sanguinē ab ea et defert
partē eius ad intestina i uigorādo solu
coim 7 ad fundū stomaci uigorādo digesti
uam Ex quib; tandē ultiate concludit q oz
huc virum solertē ee 7 assiduum i sui pcu
racon 7 felicitabit opus eius Igit regimen
huig viri in duo capa pciendū e Et pm
quidē capm sex pticulas s'm nūz
sex rerum nō naturalium que dnt adminiscari
oz Pina pticula erit de regie p conueni
entē applicatoz aeris 2a mot 7 quietis
3a sompni 7 uigilie 4a d' mō cibādi 7
abstinendi a cibis 7 potu 7a d' passoib;
aie mensurandis dnt 6a de electoe ciborum
7 potuum Qntū at ad pticulā pmā
pmittendū est q oz eligi aerē cum calo
loci ul' camē i clauatū ad infrigidatiā et

huectacoz remissas aut ad leuē cale
factoem 7 huectacoz gra conseruandi nā
lem dispōnē que calida est nobilit' ut
s' pbatū est Etiaz quia remissa calidit
remittit intensaz calitate i2 aer came
Regim vero nālum tractabit in illo
consilio quod incipit Ne meis mea
Pro regie nō cefalee ho vi' xiiij in
occurrit nistrā obsuari debē nūia Et
pm quidem est vt si contiget ppt
varietatem occupacoinū secularium hc
virū ee remotū a pncia medicorum salt
p duos annos statim in fine meñs feb
ruarij aut in pnō marcij fiat s' purgatio
vlem p hūc modū Pimo quidē distat
a pssumpta cena p noue horas i aurora
accipiat istas pillulas R' pillarum aurearum
7 cochiarum aā ℈ ij forent pille cu siruco
rosarum et dormiat pq eas i mete p hō
7 tarde assumptio prandij p sex horas
Die uo imēte sequenti p horaz vnaz me
diaz post ortū solis flobotomet s' basilica sb
cubito dextri brachij incisa p quā edu
cant sanguis ℥ v Tercia uo die imēte
sequenti horaz pillarum predictiz accipiat hc
potū R' aque cicorce scariole 7 eupato
rij ana ℥ j s musce et cade accipiat co
tinuando eas p vj ul' vij dies usq; q
in fundo vrinal' apparebit ypostasis al
ba iuncta equal' dyafana 7 figure pi
ramidalis Illit nō dimittat pot n' aqa
apparēte cu maioi pte condicoinū pdictarum
Cū g ita fuit tūc itm purget cū istis
pillis R' pillarum cochiarum ℈ j pillarum au
rearum ℈ j formet pille vij cu succo ro
sarum 7 accipiant ut pdicte parit' et
omnib; obsuat que dca sut 2m pnc
reme'm ab hoc uiro obsuadū e hō R'
aloes abluti ℥ s pulpe collogntide ʒ
s bdelij mol' 7 subalbidi ℈ j forent
pille cu succo rosarum de quig oim 3a
die accipiat vna t' quo assumit dignum
pdcm pt quod nō accipiat ipaz die i
mete pcte purgacoz vltio fcaz Et nō
q istis pillis 3 vti potit p tota uita su
am accipiendo d' eis vnaz ul' duas ime
diate an cenaz s'm maioz 7 mioze ve
tris stipticitatē Et si contiget ventre e9
nō ee multū stipticū 7 maioz i capite p
cipi grauitatē tūc accipiat de istis pil
lulis vna ul' duas pot cenaz p horaz
cū dimidia 7 spero q multū felicitabi
cura pcas 3m nistrm quod e ntm
q iste uir itez in fine meñs septembris
aut in pnō octubris purget p hc mod
Pimo naq; vno mae in aurora i hōa
purgatois veris accipiat R' cassie mp
de cāna pte cū aqua cicorce ʒ vij
reubar' elq ℈ ij spicenardi grana v
sal' gēme grm j musc 7 tom accipiat

cum medio ciato aque decoctionis calide
seminum xv. melonum contritorum Die vero
immediate sequenti hora prassignata accipiat
hunc potum ℞. sirupi rosati sirupi de endivia ana
℥ vj aque absinthii et cicoree ana ℔ j s.
misce et ipsum accipiat hora predicta taliter
totiens quod in urina videatur ypostasis crusta-
cius predictis mensurata Tunc ergo die immediate
sequenti purgetur cum hoc ℞. pillularum aurearum
℥ j. pillularum cochiarum ʒ j. formentur pille
vij vel octo cum succo rosarum et accipiantur
hora et omnibus conditionibus observandis que
in purgatione veris notata fuerunt Et
attende quod in purgatione autumpnali non
feci memoriam de flobotomia aut quia for-
tassis vernalis flobotomia excusavit ab ista
Aut quia estivo tempore non ita multiplicatur sanguis
sed nunc acute farmaco educende contrarius
sit proposito aut quia autumpnus inimicatur
sanguini secundum contrarietatem complexionis eius
Si tamen in hoc tempore perciperentur signa reple-
tionis et exuberantie sanguinis circa superio-
res partes tunc laudare quod ita in autumpno
post innovationem prassignatam die immediate
sequenti applicaretur flobotomia cefalice in par-
te superiori cubiti innecte aut inter polli-
cem et indicem per quam educentur sanguinis
℥ iiij.or ad plus Amplior enim sanguinis
quantitas educi potest a basilica et nigra ve-
nis quam a cefalica ut notum est intelli-
genti causas Et nota quod in istis purga-
tionibus veris et autumpni substentatur prin-
cipium eradicationis suarum egritudinum et preser-
vationis corporis a nocumentis extra et intra
et ad hunc conservationis sanitatis habemus
4m particulare instrumentum ut inter assignatas
purgationes hic utatur hoc electuario
accipiendo de eo omni septimana ter vel sal-
tem bis quantitatem ℥ s. deglutiendo ipsum
mane ante prandium per horas quatuor cuius
descriptio est hec ℞. seminum quatuor communium frigi-
dorum ana ℥ ij seminis endivie acetose sca-
riole ana ℥ j adianti politrici cetrach
capillorum veneris bedeguar ana ʒ ij.
spodii rasure eboris ana ʒ iiij.or rosarum
sandalorum amborum corallorum amborum
ana ℥ s. croci ʒ j cinamomi electi ligni aloes
ana ʒ v.e macis ʒ iiij.or pistaciorum munda-
torum ℔ ij. zuccari de coctionis ℔ iiij.or oxi-
mellis compositi ℔ iij. infundantur per diem naturalem
pistacii in aquam scariole deinde coquantur simul
zuccarum et oximel in quibus incorporentur
pistacii ultimate contriti et tandem ve-
hementi contritione et longa addantur alie species
et fiat electuarium reservandum in vase vitreato
Scienti ordinationis huius medicaminis magnum iu-
vamentum facit in vigorando digestionem stomachi
et epatis et aperit oppilationes eorum diminuendo
motum colere ad superiora et precipitando ipsam
cum flatibus per urine vias et ventositatem tunc contra

ex virtute componentium 5m particulare instrumentum
℞. conserve citoniorum zuccarine ℔ ij. spo-
dii et corallorum rubeorum in lactonibus (?) re-
solutorum reductorum ana ʒ ij. sancti smarag-
di saphiri ana ʒ s. seminis acetose plueris (?)
sumac ana ʒ ij. zuccari candi ℔ j. dis-
solvatur zuccarum cum sirupo de menta et ulti-
te terendo incorporetur diacitoniten
cum aliis speciebus fiant ergo formule in ro-
tulis trium ℥ vel eorum de quibus accipiat sep-
nisime prandii et cene una bibendo vel abs-
tinendo post ipsam suo libito 6m instrumentum ℞.
℞. florum nenufaris ℥ ij. rosarum violarum
seminis endivie acetose et portulace ana
℥ j. macis ℥ j s. camphore ʒ j. ligni aloes ʒ ij.
terantur omnia per se deinde ligentur in sin-
done retorta bene depressa et sepe odoretur
hic pulvis confortat enim cerebrum ab eo
repellendo impressiones colericas et aliorum
calidorum humorum Et si desideraret rem hanc
solidiorem efficere tunc accipiantur resine
electe et laudani purissimi ana ℥ v.e et
dissoluta invicem vel per se incorporentur cum
aqua rosata muscata et modico aceti
cum predictis speciebus et fiat pomum quod odo-
retur ut prius 7m instrumentum ℞. aque decoc-
tionis foliorum blete violarum malval' et fur-
furis cum sit coctorum ℔ j. zuccari rubei cassie
fistule vere simpliciter ana ℥ ij. olei violarum
℥ iij. in diebus frigoris salis communis ℥ s. mis-
ce totum simul et fiat ex eo clistere pro hora
una s. ante cenam Et nota quod hoc clisteris
usus debet fieri post purgationem veris per totum
mensem maii omni septimana semel et post purgationem
autumpni per totum mensem octubris item omni
septimana semel Octavum instrumentum est ut post
purgationem veris usque ad autumpnum omni mense
bis diebus intermediis assumptioni clisteris
per unam vel duas horas ante cenam ab-
luat pedes a planta usque ad inguina cum
aqua calida hoc decoctionis ℞. foliorum sali-
cis vitis violarum rosarum camomille et folio-
rum populi ana m. j. coquantur in aqua quousque
fiat bene viridis post purgationem vero autum-
pni saltem semel in mense pedum fiat
ablutio cum aqua decoctionis foliorum
lauri maiorane salvie rosmarini et
similium calidorum Nonum instrumentum ℞. masticis
℥ j s. sandaracae ʒ ij. ligni aloes spodii ana ʒ
j. masticis ℥ s. pulverizentur omnia per se deinde co-
misceantur et calvarie capitis cum scutula
diligenter pectinate in sero cum vadit ad
lectum de hoc pulvere ad quantitatem que sufficit
menti aspergatur inter capillos saltem septima-
na bis cum scutula deponendo postmodum pulverem
qui vult ponere rursus Xm instrumentum
quod iste vir sepe ante prandium vel cenam sal-
tem bis in septimana comedat unam radicem pet-
roselini recentis longitudinis digiti medii cum dimidio
minutissime masticando eam et hoc saltem per-

mediaz horaz ante prandium et cenaz xi^m
instrum ut iste iuz sepe an prandiu ul' ce-
nam saltez bis in 1^a assuescat masti-
care quantitatez granj citeris rubei d'elec-
tuario mich' degluciendo de eo et est
mirale ingeniu in attrahendo flemma a-
quosiz muccillaginosu nitreu et salsu
et superfluitates 2 colericas a capite eradi-
cando cefaleas antiquas si no timet^r
eius amaritudo mich' de glutiendo d'eo
ul' de humidite iniecta in ore et adhuc
si deglutiet^r e no est eo notabilit' contrariu
12^m instrum e hoc ut diebus intine-
dijs pulurizatonis capitis assuescat ho-
ra intrandi lectu de glutie vnu ul' duo
grana mastic electe et clare confortat em
stomacum reprimit fumositates et apit vrie meas
13^m instrumtu e h^o ut iste iuz qantu pot
caueat a decubitu resupino et saltz i 1^a
semel ul' bis totaz spinaz inungi faciat
ex oleo nardino et citoniorum equaliter
mixtis leuit' calis et post prandium siam no
valde calidu Vltim^m instrum princle e h^o
R. oximell' squillitici ℥. j. aque meliod-
ne aque lauri an ℥. j. s. misce et ex h^o
actu cal^do salte omi mese ter colluat
os suu et gargarisma et cu eo fiat et
propter qui preiperet sibillu ul' tinnitu i au-
ribus granitatez in palata et oppilatoz
in superiori parte nasi tollent^r h^o oia facile
per ablucom et gargarisma Auxilio illius
qui oms langores sanat Ad laudes ei-
us inmortales Am

Omnimedatissimg ado-
lescens ubertinus d'Marino
uelut filiali zelo in diuersis
quadruplis laborat dispone
in quorum uerecda maxime
aut i adolescentia ubi uirtus
uigore suo potentissime florere solz Primum itaz
horum accidencium est dolor capitis ul' cefa-
lea producte molestans ipsum 2m e nau-
sea stomacal' cu diminuto appetitu
et lesione diminutionis et corruptionis ciborum
et potuum in corpore quaz producit ad vomitu
intensiue et extensiue Tercium accidens
e lipothomitica dispositio ul' defectus animositas
et uirtutis cu tremulo motu cordis 4m
e ventris stipticitas valde magna Et horum
quidem accidentium causa investigande sunt di-
cendum ronale omnia ista accidentia radicem hre
et dependenciam a mala complexione stomaci Est
enim stomacus sui mala complexione ml' a flaticaz
muccillaginosa et aquosa materia dependens
cui e propter maiorem latitudinem int' stomacu et epar
eius quod e valde magnum et colere multe quantitatem

commisce^r huius colere quantitas notabil' cu pre-
dictis flatibus qz laborat stomacus mala complexione
frigida et humida flatica dominante et mala co-
mplexione colerica subdominante Multiplicat^r aut
in stomaco eius flatus dux predictu prin-
cipaliter indigestionis prouenientes a predicta mala
complexione quam no dubito agnatam esse
eo quia genitrix eius q' fuit in corporibus di-
lectissima laborauit a consimili dispositione stomaci
ex qua tandez defecit Non i^r mirale vi^r
si habet materiam semper in stomaco suo iniecta
nauseaz fiat i inclinacoz ad vomendu
Etiaz si diminuit appetitu remolliendo
stomacum Et 2° itm si diminuit digestionem
minorando calorem innatum stomaci Et 3°
si corrumpit digestionem propter coleraz mixtaz tali fla-
ti commixtam cuius e efficere nocumentum corrup-
tionis propter quod cibaria in aquositates uti
pluribus conuertuntur quaz no in vetositates
no raro i mas acutas dolores pungitiuos
et extensiuos efficientes in stomaco tante
intensionis q' oz principalit' moueri stomacum
ad vomitum augmentaz rei que recipit^r in stomaco
Ad hec aut accidentia stomaci notabilit' inten-
denda no parum iuuat stipticitas ventris
ipsius inferioris que pot contingere primo propter
multe colere augmentum in stomaco propter latitudinem
pori follei a canali cistis fell' ascendentis
ad fundu stomaci propter quam e nimie amplitudinez
infelices ab illustribus viris inculpati sunt
qui talez dispositionem patiuntur Cu g^o materia coll-
ica distrahitur ab intestinis que sui potentia
expulsiua eaz stimulabat ita q' per eius
diuisionez ab intestinis ad superiora debili-
tata expulsiua intestinorum inigorat^r rete-
tiua ipsorum Pot e 2° hec ventris stiptici-
tas in h^o viro contingere stipticitas ven-
tris propter humiditatis priuatoz aut minoracoz q' so-
let recipi in glandosis carnibus mesente-
reis seu debilitatez intestinorum acquisitam i eis
per colligantiam intestinorum ipsorum a stomaco pati-
ente pot 3° itm in h^o uiro contingere
stipticitas ventris propter humiditatis priuatoz a'
minoracoz que solz recipi in glandosis car-
nibus mesentereis gratia finis propter glandosas
carnes ibidez multiplicatas aquositate re-
pletas a qua irrorarentur intestina ut
lubricora disposita forent Cu g^o talis
aquositas no habundauit in carnibus
glandosis predictis eo quia per frequentatos vo-
mitus educitur sequitur necessario sequi stipti-
citatez in intestinis cuius enim potentia ca-
usa agentis positiui aliquis effectus con-
tra solet eius remotione eiusdez effectus eue-
tus prohibet^r Et r' apparet stipticitas ventris
huius adolescentis causari multiplicat' et no
itm No e diffi^le uidere causas defectus
animositatis ut lipothomice dispositionis q' no est
aliud formalit' q' initul' uirtutis causa qs
enim dubitat q' propter mala complexione primo propter mala

compositionem vis opilationem ipsius stomaci non
leditur cor potest enim per passionem absolutam
simul notum stomaci comitari cordi et ab ip-
so stomaco iterum materia flatica commixta cum co-
lerica subtiliter ascendere potest ad cor et ab
ipso stomaco preternaturaliter incitato expelli
ad ipsum cor. Et quod iterum vapor aut ventosi-
tas ab hiis membris delegari cordi et tunc
complebitur in eo excellencia nocumenti scilicet per
duplicem colligantiam absolutam ex discur-
su primo et non absolutam ex discursu 2o
cordi comitatam Et quia hec dispositio in hoc
viro cronica est cum duravit mensibus
et annis non est mirabile concedere in corde
suo contractam esse speciem male complexionis
fixe et humide facte a colica materia predicta
ergo iterum in corde eius assignabitur notitia
eius per essenciam Sed nullum fere videtur notitie
maius quam id quod est per essenciam et per commu-
nem modum colligantie simul ergo in hoc viro non
est mirabile antiqua predicta esse intensive
magna et extensiva quando quia multo tempore
duraverit Rursus iterum facilis est videre
causas cefalee huius adolescentis Effi-
ciens enim vel productiva causa vel species
male complexionis in cerebro huius viri et particu-
laris eius per colligantiam a stomaco dependens
utramque scilicet absolutam et non absolutam
ut supra de corde determinatum est Et iam
quidem oportet concedere in cerebro acquisitam esse speciem
male complexionis fixe frigide et humide que gene-
rat malam complexionem fientem secutam ad
primitatem et doloris effectivam ita quod du-
plici mala complexione laborat cerebrum prima per
dependenciam eius a stomaco 2a per essenciam
acquisitam in eo temporis diuturnitate Causa
non efficiens mali huius cefalee est materia
flatica dominans et colerica subdominans
et proporcionale ei ut aquositas et vento-
sitas in cerebro multiplicate Causa non apparet
quare hic dolor non est assiduus est quia
materia non est in panniculis cerebri et venis
et arteriis eius contenta sed in inferioribus effu-
sa et comitata Ex quo apparet facile solui
posse quare hic dolor periodice convolvitur
aliquando omni sero et proprie hora motus flatu-
osus est initiale singula die periodicatur quando
quia non hic dolor triduana circulatione
reuertitur et ad hoc propter dominium colere potes-
tatiuum quidem et non quantitatiuum ut supra
declaratum est Non raro non cefalee perio-
dice molestat ipsum de 2o in 2m et illa
quam predicte membris flatice et colerice per-
miscetur aliquid potestatiuum melice mixtionis
que dato quod non sit efficiens cum et materialis
predictorum accidencium tamen propter vehementem agitaci-
onem in lipothomia in nausea in subuersio-
ne et magnifico vomitu stomaci comitatur ipsi ple-
ni effundi potest ad stomacum aliqua materia melica
que commiscebitur predicte potestate in eo tamen mouebitur

ad affligendum de quarto in quartum sicut de-
flate et de colera fieri iam determinatum est Ex
hac igitur contemplatione *theorica inferuntur
plura correlaria* *Primum* quod radicalis causa egritudinis
huius viri et principalis est mala dispositio stomaci
ipsius *2m correlarium* quod efficiens causa horum
accidencium est mala complexio stomaci contracta ex fleumate domi-
nante et colera sub dominante *3m correlarium*
quod non evacuatur stomacus ab egestione compossi-
onali scilicet ab opilatione cuiuslibet stomaci et
propter intensitatem magis *4m correlarium* quod si hec egestio
procederet de compositionali egestione facile
per mutari in compositam vis in capa de quo non
raro in hoc adolescente dubitamus *5m correlarium*
quod materialis cum harum dispositionum est materia mixta
ex flatica materia aquosa et mucillaginosa do-
minantibus et colera ab epate effusa predicte
commixta sub dominans *6m correlarium* quod nausea
a diminucio appetitus et digestionis prius prouene-
runt a membris illis frigidis *Septimum correlarium*
quod corrupcio digestionis in eo prius prouenit
a materia colerica in stomaco mixta cum naturali
cursus fellis effundente ipsum ad fundum eius *8m*
quod stipticitas ventris huius viri prouenit
auget et extendit nocumenta predicta *9m*
quod talis stipticitas ventris huius viri prouenit
ex distruccione colerice mixtis ab intestinis ad
ipsum stomacum et prouenit 2o a debilitate
virtutis expulsive intestinorum acquisita
per colligantiam ipsorum ad stomacum prouenit 3o hec
stipticitas per minoracionem aquositatis in gla-
dosis carnibus cuius presencia irrorata intestina
lubricora redduntur et cetera *xm* quod nocumenta
cordis in eo prouenerunt a mala complexione a stomaco co-
mmunicata cordi per colligantiam absolutam et non
absolutam *xim* quod iterum in corde acquisita
est species male complexionis frigide et humide dominantis
propter quod hic adolescens est factus pusillani-
mus et est facta conversio coloris de rubicunditate
ad squaliditatem *xijm* quod nocumenta cordis in eo
prouenerunt a mala complexione a stomaco comitata
cordi per colligantiam absolutam et non ab-
solutam *xiijm* quod causa materialis horum accidencium
est materia vel proporcionale membris flaticis
dominantibus et colerica sub dominantibus *xiiijm* quod
casus virtutis aut lipothomica dispositio
huius viri prouenit a magis nocumento percepto
in partibus cordis propter cuius fugam mouetur cor
motu contractiuo ad quem consequitur multorum
spirituum qui solum in ventriculo sinistro ventriculo
eius expulsio aut fortassis aliqualis et
magna resolucio sicut ergo multorum vi-
talium spirituum presencia potens est cor ad opera-
ciones eius ita eorum evanescencia resolucione
aut suffocacione debilitatur virtus et sunt ser-
mones principis xia 3e capitulo de sincopi in
diffinicione eius *xvm* quod cefalea huius viri
est mala et vereda fiat quando est membrum dis-
posicio per essenciam et per communem per colligantiam *xvjm*
quod si hec cefalea perseueraret dubitandum est quando

ledat organum auditus visus et olfactus
lesione diminucionis aut corruptionis propter
dilatationem et multiplicitatem viciorum vel vetosi-
tatum in organis predictorum sensuum ex quibus
omnibus 11m concluditur quod magna sagaci-
tas et solercia debet esse huic viro ad pro-
curandum de sanitate sua recuperanda
Nunc oratum per quodam ut adhuc isto
℞ electuarii de epithimo ʒ ij lapidis lazu-
li preparati grana viij cassie nigre preparate cum
aqua furfuris ℥ s misce odoriferum contra
oppilacionem cerebri ℞ laudani purificati
ʒ j s nigelle torrefacte ℥ s misce et ponatur
totum in sindone retorta Regimen preter
res non naturales est in illo consilio magno
quod incipit viz insignis eximius etc. 2
Cura autem disposicionum huius viri multiplicitatem
varianda est secundum varietatem earum et acci-
dencium suppositorum Itaque primo pono regimen male dispo-
sicionis complexionalis 2o ponam modum curacionis op-
pilacionum stomaci et aliorum membrorum que consequntur
has disposiciones 3o ponam aliqua instrumenta rectificancia
malam disposicionem cordis et confortativa eius 4o
ordine non nulla ponam remedia stiptica ventris
conferencia 7o ponam ea que sunt ad
disposicionem renum ad predicta consecutam 6o loco
ponam instrumenta conferencia cefalee supradicte
Ex quibus tandem apparebit complementum
regiminis disposicionum huius viri per sex capitula
distinctum Primum ergo capitulum pro rectificacione
male disposicionis stomaci necessario videtur in primis
te viz adolescens purgetur saltem per duos an-
nos in vere et autumpno Pro veris purga-
cione hunc observet modum versus finem circa
februarii a 7a die lunaris usque ad xx eius
vno mane in aurora accipiat hunc potum
℞ aque melisse et absinthii ana ℥ j re-
simi galieni ʒ vij zucari al. ʒ vj calefi-
at aque et commisceantur cum electuario et totum
calidum per vnam vel duas horas ante diem bibatur
et post ipsum incontinente per horam dormiat et tar-
det prandium 7e horis in quarum fine acci-
piat ciatum vnum aque zuccarate calide et cia-
thum brodii macri pulli postquam prandium bonum
item tardetur prandium per horam vnam Die vero
incontinente sequenti accipiat hoc digestivum ℞ oxi-
mell compositi mell rosati ana ʒ v aque eu-
patorii et absinthii et citoree ana ℥ j mis-
ce et totum calidum accipiatur diebus octo continu-
is postquam tardetur prandium hominis ad minus 2 horas
Nono vero die incontinente sequenti purgetur cum hoc
℞ pillarum de yera composita pillarum anti(?)
ana ℥ s formentur pille vj vel vij cum melle
rosato et accipiantur hora et condicionibus omnibus
observandis que scripte sunt pro minoratiuo ante
premissum accepto Pro purgacione vero in au-
tumpno celebranda modus observatur talis ℞
pillarum cochiarum ʒ s formentur pille vj vel
vij cum hoc electuario rosato et accipiantur omnia
eis observando que de aliis dicta sunt solutivis

Die vero incontinente sequenti accipiat hoc digestivum
octo vel x diebus incipiendo a xx o die sep-
tembris cuius descripcio est hec ℞ syrupi dina-
rii vel de bisanciis ℥ j syrupi rosati ℥ s aque
molarum scariole et absinthii ana ℥ j misce
et calidum accipiatur tardando cibum hominis ad
minus quatuor horas Cum ergo acceperit ipsum diebus
tot quod appareat vrina in substancia mediocris
vel prope illam in colore remissa sed nunc ha-
bens album sinctum in partibus equale et
infundo sedens et satis diafanum tunc die
incontinente sequenti accipiat hunc potum ℞ aque
decoccionis mente et nuc(?) magis simul ℥ j in
electuarii de epithimo ʒ ij s electuarii rosati ʒ j s
vtriusque equalis ponderis commisceatur ergo cum
predicta aqua actu calida eligendo horam
et alias regulas iam observatas in solutivis
precedentibus 2m vero instrumentum pro recti-
ficanda mala disposicione stomaci est hoc ℞ a-
loes epatici electi ℥ iij mastic spicenardi
mac rosarum seminis endivie acetose et sca-
riole ana ʒ j salis indi ʒ j s pulverizentur omnia per
se deinde misceantur et infundantur cum succo min-
te et exiccentur sub radiis solis deinde iterum
renouentur sicut duabus vicibus et exiccentur
de hac ergo massa fiat pille de quibus iste post
omnium fine 7e vel vj dierum vnam accipiat
per mediam horam ante cenam quum in stomaco
eius percipit nauseam et angustiam et predic-
tam pillam accipiat per duas horas post cenam
quum magis molestabitur a dolore capitis Et
iterum attendat quod in diebus in quibus acci-
pit supradictas ante dictos si venter eius non est
bene fluxibilis de istis pillis potest accipere vnam per
noctem parum ante cenam vero carum vsque in magna
parte sue fuite sufficiens rectificare stomachum ca-
put et omnia membra predicta que lesa sunt
3m principale instrumentum vt iste adolescens omni sep-
timana saltem semel in aurora deglutiat
coclear vnum xilobalsami conditi est enim in-
uigoratiuum disposicionis stomaci carminat ventositates
et digestionem procurat et capiti cordi magnum af-
fert iuuamentum 4m instrumentum vt iste Iuuenis
longis diebus in fine suarum cibacionum comedat
℥ s solide confectionis frigide de corticibus et cine
cit et est ei sublime remedium ad omnia predicta
7m principale instrumentum ℞ cinamomi electi ℥ j a-
loes spicenardi mac ana ʒ j pulueris mente
folii et leuco piperis ana ʒ s pulverizentur omnia per se
deinde commisceantur et istis aromatibus vtatur
in omnibus fere condimentis suis 6m principale
vt aliquando ante prandium saltem per duas horas
comedat duo grana carpobalsami bene mas-
ticata et deglutita 7m principale instrumentum
℞ laudani electi ʒ ij resine clare et munde
℥ j foliorum amomi xilo aloes calami aro-
matici cardamomi maioris ana ʒ j mente ʒ ij
dissoluatur resina cum sufficienti quantitate aque al. sit
cum laudano coquatur usque ad bonam glutino-
sitatem Et hac quidem massa fiat extensio super pano

de grana figure scutal' magne aplitu-
dinis ita q comprehendat medietatem
ypocondrior 7 applicet a pomo granato
usq ad umbilicum 7 ibi p multu tempus portet
renouando ipsum q oportuit 7 ipse cum
calore naturali fuit dissolutum Vltim
spale remedium est vt iste adolescens fac
at s fieri plumaceolum de fustanco 7 im-
pleat pluma vulturis aut saltem minu-
tissima pluma anseris 7 ipsum amplexatum
magna parte nocti sup stomaco ypocondri-
is 7 toto ventre retineat bene calidum
Per hec quidem omnia aut ipsorum plura
non est mirale si dispo stomaci sui debet
rectificabitur sunt enim instra proportionum a
prima 2a et 3a uirtutibus mediciarum no-
bilis conferencia ut intelligenti apparere
pot Secundum capitulum de cura oppilationis
stomaci Oppilationes in stomaco conuenerit
accide coadunatoie ut in pluribus a ma-
gerita in eo p uiam in digonis 7 quoq
aliunde expulsa ad ipsum ut a capite pectore
epe et splene Verumtamen ut i pluribus oppila
cos succedunt male complexioni debilitati
uirtutes digestiuaz Vnde superfluitates i fundo
stomaci et in ore eius inferiori exeuntes tu-
nice eius interiori in uiscate inferius ori-
ficium eius frequenter claudunt Et si contin
gat eas esse subtiles in bibuntur in tunica stomachi
p se 7 si flatice fuerit commixte cum colera
acquirunt penetratiuis a subtilitate ipsius Ex
quo fundato apparet q intentio i earum cu-
ra e quadruplex prima est e euacuatio
incisatiua earum 2a digo ipsarum 3a e
radicatiua eductio ipsarum 4a confortatio 7
excitatio eius cum membris confortatibus stomachum
De rebus uero comunibus et magni iu-
uati ad omnem materiam pdictam est hic potus
Rx yere simplicis ℥ 1 s reubarbari electi ag-
arici ana grana xv spice ʒ ʒ ana gr duo
salis geme gr j misce 7 totum in potu acci-
piatur cum ℥ ij aque decoctionis assari m de
Pro complemento prime intentionis dicendum est
q utiles essent hec pillule Rx pillularum de yera
maiori pillularum de agarico ana ℈ j bonifi-
ant pille vj cum electuario rosato 7 accipiatur
cum condicionibus obseruandis presolutiua
que manifeste sunt in pdicto cao 2a intentio
complet p administrationem huius sirupi Rx sirupi conti
acetosi sirupi de calamento ana ℥ 1 s aq feniculi
7 assari ana ℥ j s misce 7 accipiatur eodem
ut de aliis sirupis predicti cao scriptum est obseruan-
do omnia 3a intencio complet eradicandi
materiam cum hac infusione Rx aq eupatorii aq
assari ana ℥ j s agarici electi ʒ j s reubarbari
℈ ij ʒʒ ℈ s spicenardi gr v sal' geme
gr duo ruit ad ℥ s pul omnia 7 infundit
in aquis pdictis eadem p naturalem diem deinde
calefiat 7 colentur cum expressione uehementi q
colatura bibatur in aqua tempore mediocri calida
post farmaca obseruadas Si quis aut desi-
deraret hec solutiuum delectabilius accipe post
ʒ iiij s de electuario indo aut ʒ iij electuarii
de dattil' ul' dyacartami quod idem est
cum vino calefacto obseruando conditiones post
solutiua ante scriptas 4a intencio compleri pt
p ea que pdicta fuerit in pdicto capitulo
et ipse p administrationem duarum confectionum et
cerotri ibidem descripti et electuarii de xilo aloes
que pro hac intencione optima esset Vere-
tamen tria ponam instrumenta debilitatis 7 lapsi-
tudinis stomaci remotiua 7 membrorum i eo
existencium constrictiua quorum primum est Rx olei de
mastice ℥ j olei nardini 7 absinthii ana
℥ s spice calami aromatici xilobalsami
xiloaloes amcos ana ʒ s mente ʒ j s cippe-
ri rosarum spodii ana ℈ s conquassetur omnia
puluizata i mortario diu et de hoc linimento
saltem p xv dies ante prandium 7 cenam cale-
facto stomaco in ungatur 7 supponatur scarpa
canabina diligenter Secundum uero remedium
Rx electuarii dyacalamenti ʒ ij aque assari et ag
rimonie ana ℥ j misce 7 accipiatur in aurora
calefactum hoc totum v ul' vj 3m uero remedium
Vt in aurora quibusdam diebus ut x ul'
xij continuus deglutiat grana tria mastic
clare 7 electe hec quidem remedia facere po-
terit qui percipiet maiorem esse lesionem i stomaco
q in capite licet in ipsa eadem utilia forent
qui sunt stomacus 7 caput egra 7 debilitata
perciperentur Tercium capitulum de regimine uero
cordis Nocumentum cordis in hoc conueniens
tissimo adolescente non est ei ex grado p essencia
sed p colligantia eius ad caput Cum quis ipse
percipit uehementem debilitatem totius corporis 7 resolutionem
q associat s' motus qui sincopales 7 defectus uocis
Tunc primum remediorum est frequentia assumptionum
xilobalsami conditi duobus capitis predictis pdictis
2m instrumentum vt 3bus ul' 4or mane i aurora
bibat ʒ j electe tyriace andromaci etatis
ad minus xij annorum cum ℥ s aq rosate mo-
dice tepide 3m remedium vt sepe accipiat de co-
fectione dyamusci dulcis quantitatem unius nu-
cis modicum bibendo post ipsam ℥ j aq stillatitie
foliorum basiliconis gariofilati 4m remedium
vt q semper portet appensum collo suo frus-
tum smaragdi electi aut saltem radicem unam
corallorum ruborum electorum 5m remedium Rx ro-
sarum rubearum que non diu expanse fuerint
ʒ j s lambruste florum salicis ana ʒ j ben
albi 7 rubei florum 7 seminis basiliconis de
droliban maiorane ana ʒ j mellisse
ʒ j s camphore ℈ j ambre electe ℈ s mus-
ci grana duo pul omnia pse deinde ligentur
in sindone retorta de grana 7 sepe odo-
rentur Si aut iterum p hec non alleuiantur
cordis debilitas et lipothomia q michi
ualde suspecta sunt tunc ipsum eidem puideatur
cum hoc epithimate Rx aq mellisse lib j a-
q rosate modice uino florum salicis 7 labruste

an. lb. s. spodii rosarum sandalorum amborum
oss. de corde cervi foliorum et seminis basiliconis
an. ℈. ii. grana duo ambre grana v. vi
in malvatica mittentur una species omnes ali-
quandiu bulliat cum aquis et vino ut per 3am
partem hore in quo infundatur quadratum frus-
trum panni de grana et calidum mediocriter
applicetur cordi omni hora quarta vel quinque
Et si in predicto liquore intus infunderetur frus-
trum spongie mollis et sepe odoraretur etiam
grandi iuvamento conferret Adhuc item
propter cordis nocumenta predicta non tam celeriter
et facile alleviaretur quantum oportet tunc ac-
cipiatur ℥ ii. specierum epithimatis imediate an
scripti et misceatur cum ℥ ii. farine ordei et ℈
i. croci et bulliat cum sufficienti quantitate vini aliquantum
aromatici usque ad quantitatem spissitudinis deinde in mor-
tario conterantur cum quatuor foliis auri et
ʒ i. pulveris margaritarum non miciatarum et
deinde materia extendatur super panno de grana
predicto et calidum applicetur sub mamilla sinistra
mirabiliter enim omnem resolucionem et lipothoi-
miam disposicionem cordis presentem alleviari vidi
in spacio minori octave partis hore Capitulum
quartum de regimine abscindente stiptici-
tatem ventris Cause stipticitatis ventris
in hoc viro in principio huius operis tractatu declarate sunt
Et licet stipticitas in ipso multis et multis
remediis abscindi possit aliquorum tamen meliora
et securiora inscribam Primum ipsorum est
hoc cristere Recipe radicum altee et liliorum al-
borum an. m. i. malvarum blete mercurialis an. m. i.
s. seminum feniculi petrosilini kareni an. m. v. vini
2as partes bulliat in lb. quinque aque usque ad
consumpcionem medietatis et de colatura cum ex-
pressione ipsorum accipiat lb. i. olei olivarum
℥ iii. salis communis ʒ s. zuccari rubei cassie fistule an.
ʒ iii. misce et tunc accipiatur per horam ante cenam
2m remedium quod accipere potest per mediam horam
ante cenam frustrum unum canne fistule longitu-
dinis digiti indicis extra cannam confectam sug-
gendo medullam eius 3m remedium est
quod accipiat ℈ i. sene preparate descripcione mea in me-
morie ante cenam cum medio scutellino brodii
carnium vel vini dulcis calefactorum 4m est
quod parum ante cenam degluciat ʒ iii. elect.
de epithimo descripcione mea 5m et ultimum
et melius omnibus aliis est ut ante cenam ime-
diate degluciat de electuario de psilio quantitatem
duarum ʒ vel trium aut plurium secundum stipticitatem
maiorem aut minorem renovando tamen in hoc capitulo
de purgacionibus veris et autumpnalis secundum medicinam
ibi datam et tu elige modo tuo Quintum
capitulum In hoc 7o capitulo parum contemplandum
est ne adolescens iste incurrat oppilacionem
cum lapide vel excoriacionem in renibus vel vesi-
ca Nam plerique evenerunt dolores eidem in re-
nibus dextris et prope partes inferiores qui non
sunt in lumbis exterioribus sed in partibus interioribus
predictis Et hoc quidem verificatur per signum superius

ab exeunte mutato quod est urina Nam
plerique post dolores stomaci et ventris in-
ferioris supervenit ei mictus urine in quantitate
districta i. frequenter qui secundum modernos stran-
guria nominatur vel distillacio urine Etiam in quantitate
continua qua multam singula vice emit-
tit urinam que iterum conturbata flate et
intermixta cum arenis et peta-
loydibus coniuncta quod multum et hoc quidem
perseverando pervenire non potest ab alia parte
quam arenibus et ab urinalibus viis et sic
Avicenna sermones xviii 2i collige medicinam
de egritudinibus renum dum inquit Et tunc
aliquis habet disposicionem propter quam ad mingendum
surgit multotiens et multam tunc stranguriam que
renibus eius est egritudo Patet autem intelligenti
quod materia saltem grossa facile potest oppilaciones
efficere in viis urinalibus et ipsa eadem
multiplicata in eis et retenta leviter apparere
potuit predictas partes Et si ibidem materia pu-
tresceret absque apparente valde facile posset
propter acuitatem suam predictas excoriare partes
et ulcera in eis efficere Cum autem materia talis
non multum grossa est et a calore exsiccatur
in arenulas convertitur maxime quando ipsa dum
non retinetur in partibus renum cum colatori-
um panniculum eorum ubi etiam quando retinetur
et grosso flati coniungitur et maiori tempore
adhuc convertitur in lapides durities Et si contin-
gat illos dolores efficere in panniculo co-
latorio non raro propter vehementem impulsionem
a virtute fram non solum dilatabit poros
colatorii verumetiam et frangitur et scinditur
ab illis intantum quod renes et vesicas et non ra-
ro vesicam ad mala ulcera perducit fre-
quentius incurabilia quam sanabilia propter quod
antequam hic morbus adolescentem preoc-
cupetur ad hec caute remediis eidem provi-
dere decrevi quorum primum principale est Ut cum
ipse percepit dolores in spina et in iliis
tunc statim accipiat hunc potum Recipe cassie
e nuper extracte de canna cum aqua mellis
solis ʒ vii. reubarbari electi ℈ i. spice nardi
grana v. salis gemme granum i. misce et
totum accipiatur in potu cum ii. ℥ aque
decoctionis duorum sebesten calefacte et
et observet omnia in solutis omnibus ordinata
2m remedium Recipe aque sparagi ℥ ii. aque
apii sirupi de sebesten an. ℥ i. misce et ca-
lidum accipiatur sicut secundum dictum est de aliis si-
rupis observando 3m remedium Ut in acce-
pit hunc potum per unam vicem tunc die imediate
sequenti evacuetur in eius residuum cum ʒ iii.
electuarii indi descripcione Mesue in antidotari-
o cum ii. ℥ aque apii Quartum Ut iste vir
semper accipiat ante prandium et cenam co-
clear unum huius tragee deglutire Recipe
seminum endivie acetose scariole adianti
politrici et capillorum veneris an. ʒ i. semen
cum mellis solis ʒ iii. orobi ʒ i. s. zuccari candi

ponderis omnium pulverizentur omnia per se deinde cum zuccaro commisceantur 7m remedium ℞ olei nardini ℥ ij olei amigdalarum amararum ℥ j olei de sisamo ℥ j ß butiri non saliti ℥ j cum spicenardi ana ʒ ij cere alb q s fiat unguentum molle de quo partes omnes posteriores et prope a furcula spatularum inferius bene calefactis inungantur mane et sero ante cibum et superligentur cum lana molli calefacta 6m ℞ capillorum veneris ℥ j spicenardi seminis apii feniculi et petrosilini ana ʒ ij amisi liquiricie mileisolis ana ʒ iiij cere al s q s fiat unguentum molle et in fine decoctionis conspergatur cum aceto squillitico Ultimum remedium ut iste vir frequenter assuescat bibere ciatum medium aque decoctionis rubee ciceorum recenter calefacte cum ß ℥ penidiarum per duas horas ante cenam quibus non ex tali potu contingit nausea soleo dare ad comedendum radicem unam predicte plante recenter longitudine digiti medii preparata hora ad comedendum ante cenam et forte quod in oppilationibus renum medicina huic pare non invenies Sed nisi cum magna difficultate vel meliorem non reperies Licet plurima vero fere remedia omnia que in antecedentibus quinque capitulis posita sunt tam ex parte purgationum ultimarum quam ex parte digerentium diuretica et eorum que confortant membra possint conferre in hoc casu Nichilominus hic ponam octo nostra medicinalia que multum appropriata erunt et conferencia cefalee idest magno dolori capitis huius adolescentis Et cum hoc post ultima predicta levius et cum minori occupatione approximari poterunt Et primum quidem est ut omni septimana bis aut saltem semel ante cenam per completam horam abluet sibi extrema inferiora ab inguinibus usque ad pedes cum hac decoctione calida a superioribus ad inferiora trahendo confricationem conveniente ℞ foliorum lauri calamenti mentastri edere et eupatorii ana ʒ ij rosarum ʒ iiij mundatarum et coquantur in quatuor sextariis aque usque ad consumptionem medietatis de qua fiat ut dictum est 2m remedium quod diebus intermediis inter ablutionem primam et secundam assuescat facere sibi fieri fricationem predictis extremis a superioribus ad inferiora trahendo ut dictum est Et si non habet tempus occupandum in fricationibus que indigerent tempore saltem hore medie tunc loco earum fiat sibi fieri ligaturas super cavillas pedum supra duos digitos bene constringendo cum cordina vel stringa Altera autem vice faciat eas fieri supra genua per duos digitos et melius esset ut aliquando applicaret duas ventosas in carnosa parte tibiarum domestica vel silvestra quas teneret saltem per mediam horam absque aliqua scarificatione et altera vice applicaret ipsas ventosas in domestica parte coxarum in loco ligature Et 3a vice iterum applicaret eas in inferiori parte renatum circa renolucionem procedet applicando ventosas de tibiis ad coxas et de eis ad nates renolucendo procedere et hec quidem nostra meliora forent quam ablutiones et ligature predicte Et si predictas ventosas semel aut bis in anno in vere et in autumpno applicaret cum scarificatione post purgationes in illis temporibus factam omnino esset ei sine curationis nostrum eligibilius 3m ut iste vir in una semel vel bis masticet eleum agarici quantitatem unius grani fabe expuendo totum quod attrahetur a capite et nichil deglutiendo de illo Et si fecerit ex amaritudine agarica tunc loco illius masticet radicem unam calami aromatici aut duo vel tria grana carpobalsami vel totidem grana cubebarum saltem per decem partes hore 4m ℞ ligni aloes ℥ j ß florum edere sticados spicenardi ana ℥ j macis maiorane ana ℥ ij assari origani ana ʒ ij labrusce ℥ j ß pulverizentur omnia per se deinde commisceantur et ligentur in sindone retorta de grana et sepe odorentur 4m ut cum iste vir quesierit ablutionem capitis tunc fiat ipsam cum aqua cineris in qua prius decoquantur assari panis porcini ligni aloes et extremitatum edere ana ℥ j maiorane ℥ ij et fiat ablutionem cum sapone in quo ℥ j incorporetur media ℥ pulveris ireos 6m ℞ gariofilorum ligni aloes ana ℥ j rosarum lambruste sandalorum alborum ana ℥ ß pulverizentur omnia per se deinde commisceantur et de hoc pulvere in tempore veris et autumpni post descriptas purgationes utatur super aspergendo parti anteriori capitis a summitate eius usque ad frontem exclusive per medietatem capitis per quatuor digitos ita ut amplectatur locum commissure sagittalis et coronalis continuando hunc modum pulverizandi saltem per unum mensem ita tamen quod semper pectinando deponat primum pulverem quem vult apponere 2m Et forte quod hoc instrumentum melius esset ei quam ablutio capitis licet et ipsa non sit reprobanda 7m ℞ yeregalienm ℥ ij salis indi ℥ j ß fiat electuarium de quo ℥ j cum ß ponatur in lb j decoctionis malvarum blete violarum et mercurialis in diebus calidis quibus addantur assari maiorane sticados ana ʒ ß in diebus frigoris Et hec tota medicina mixta post purgationes veris et autumpni accipiat cristeriam quam in quatuor annis applicanda Ultimum remedium ut si per hec particularia remedia non invenit manifestum iuvamentum in eradicatione sue cefalee tunc omni tertio anno uti potest pillulis sic descriptis accipiendo de eis unam vel duas post cenam per duas horas Et si quesierit hoc remedium particularius approprietur tunc utatur istis pillulis ℞ pillularum assaierech descriptione Avicenne 7o canonis summa prima capitulo de pillulis ℥ j incorporetur simul et fiant pille de omni ℥ vj De quibus iste vir accipere potest unam bis in septimana per duas horas post cenam eradicabit enim maciam

sive cefalee que mixta est ex colera et flate
reprimendo et prohibendo comunitatem vapor
ad cerebrum quod ipse sua virtute concedere dig-
netur Altissimus per infinita secula per infi-
nita secula benedictus Amen

218

agnifica et gloriosa domina
honestissima consors spe-
ctatissimi domini Comitis de
mirandula pluribus et va-
riis laborat accidentibus
sive accidentia vel egritudines no-
minare velimus in quantum vertitur ad secun-
dam Et primum accidens sive dispositio est defluxus
menstrui acute a capite ipsius Secundum accidens est
dolor in partibus colli et spatularum cum mix-
tis vertigationum crudam 3m est mala dis-
positio stomati ipsius cum multitudine ventositatis
in eo genitarum et flatuum 4m est mala complexio
epatis calida et sicca malum 5m est mala complexio
renum cum multitudine ruborum arearum et per-
tallorum Ultimum est menstruorum albarum a matrice
defluxus fere continuus Et prima quidem dis-
positio provenit a mala complexione epatis pre-
dicta secundum partem et a mala complexione frigida
stomati ipsius sive etiam flata per viam indigo-
nis generatum sit et congregata in stomaco
suo sive propter frigiditatem stomati chilus generatur
frigidus et humidus et aquosus propter que epar non
potest generare materiam sanguineam convenientem
in complexione vel ex magna parte flatum eva-
poramentum ad caput et multitudine colerice ma-
teriei vel plus in epate potest generari flema sal-
sum vel vapor ex flate et colera in capite ei-
us conversus in flema salsum quod multipli-
catum in capite per se ipsum fluendo descendit
aut saltem a virtute pellitur pars eius per
palatum expulsa in os reputat salsedinem
Non nulla vero pars illius per venas descen-
dens et arterias in ligamenta cordis et muscu-
lorum colli et patularum invigitur Et pars eius
acuta satis dolorem efficit pungitivum pars vero
eius vaporosior musculorum inclusa vertti-
gationem facit que inclusa in poris appe-
tens exitum movetur motu elevationis et de-
pressionis in partibus particularibus musculo-
rum et hoc est formale vertigationis Ap-
paret etiam ex hoc fundamento quod crebro egrotat domina
egritudine scilicet mala complexione frigida et humida fla-
tus aquosi multiplicativa et mala complexione
calida a vapore colerito ab epate cocitatu et
est mala complexione diversa ut patet 20 de accidenti
capo de morbis compositis membrorum continuum
Et ex hoc fundamento itiu apparet cum dolor spa-
tularum est enim mala complexio a materia descende-
te ad membra illa quod erat in eis alterationem
subitam et eadem materia per qualitatem acutam

ipsius dolorem facit pungitivum propter multitudinem
eius dolorem quoque facit extensivum Sequitur
3o quod stomacus eius egrotat mala complexione
frigida et humida quod apparet ex squaliditate co-
loris huius domine 2o ex frigiditate apparente
tactu exterius 3o ex copia ventositatum et
ruptuum 4o ex debilitate digestionis eius et
de aliis Quarto vero epar eius laborat mala
complexione calida et sicca Apparet primo ex tactu ypo-
condrii dextri 2o ex velocitate et frequentia
pulsus eius cum mollicie ipsius 3o ex tinc-
tura urinarum que secundum plurimum sunt ignee
aut subignee 4o ex superfluitate post digestionem
que plurimum est sicca et citrina 5o ex siti va-
lida satis et perseverante 6o ex tenuitate
venarum 7o ex paucitate carnis cum raritate
testure et hec fere signa omnia sunt demonstra-
re caliditatem renum huius generose domine Cum
generatur multitudine in stomaco flema et ipsum ab
epate pellatur ad renes et quia in renibus ma-
la complexio calida patiens est generativa hu-
moris frigidi debilitantis digestivam ideo
flata multa iuncta in renibus et partes ar-
nose ex siccis humoribus in renibus a sua
mala complexione calida genite insistantur et
conglutinantur ad invicem Non est mirabile si in
ea quoque generantur et geniti sunt lapilli sicut
patuit ad experientiam misit enim in civitate
padue lapillum unum grossum unius grani ciceris
frizi De 6o vero accidente dominus quod flemati multi-
plicantur in stomaco et in epate propter debilitatem predictorum
membrorum passignatum per venam chili descendentem
et per alias ab ea ramificatas quibus ingrediuntur
corpus matricis in eadem multiplicatur cum fu-
erint in eadem matrice congregata per modum
impressionis tristis incitant virtutem ipsius
ad expulsionem et totiens expellitur illa materia
quotiens in matrice congregata incitat ipsam
ad sui expulsionem Sed continue fere a valde
sepe hec flata pelluntur ad matricem et incitant
ipsam ad expulsionem que ergo qualiter semper aut
valde frequenter hec mulier laborat de fluxu
menstruorum albarum a matrice sua Ex quo apparet
quod ista improprie et false denominantur menstrua
alba Non enim in fine mensis multiplicantur
et descendunt prout sicut alia menstrua rubea
naturaliter sed humiditas que menstrua nomina-
ta sunt a mense ergo quod luna importat
secundum cuius revolutionem revolvuntur talia menstrua
At vero tu super addere potes quod esse debilitatis in
matrice potest esse causa congregationis talium flematum
in ipsa propter speciem male complexionis que acqui-
sita fuit in ipsa propter indebitam mundifica-
tionem eius que complectimus fit in muliere
cum est fecunda quoniam cum defecunditate per multa
fuit in sterilitatem sicut est dispositio ista Illa
flata per viam indigestionis multiplicata in matrice
non minus impellunt ipsam ad expulsionem ipsius
quam faciat materia aliunde ad ipsam pulsa Et
tu concede ambas istas causas fore effectivas

talis defluens Nonenim propter debilitas ma-
tricis pot esse precise causa talis defluxus abs-
que nocumento epatis Nocumentum tamen ab epate
per colligantiam matricis communicatum non diu
permanet quin fiat in matrice egritudinem
etiam per essentiam Ex quibus omnibus tandem
colligens concluditur quod hec dispositio videtur esse valde
difficilis Est enim complicata ex reciproca al-
teratione et communicatione nocumenti cerebri ad stomachum
ad cor et stomacum ad epar et econtrario et epatis
ad renes ad matricem et econtrario quantum etc. Ex qui-
bus omnibus tandem finaliter concluditur
quod regimen huius domine debet esse attentione et sol-
licitudine continuatum aliter non erit eius
terminatio laudabilis Sequitur 3o quod indiget
viro in scientia et opere non mediocriter docto sed
amplissime docto qui dispositionibus istis om-
nibus providere possit opportune et convenienter ut
dispositio adiuvetur Secundo itaque consen-
dum est per regimen ex parte sex rerum non natura-
lium quod tractum fuit a consilio magno de
membris albis 3o nono xxiiii capitulo describam
remedia istis dispositionibus appropriata alterna-
tim applicanda scilicet quod dispositiones invitabunt
una alteri predominante et cetera Descen-
dendo ad capitulum 2m de regimine per medicinalia
premittendum est primo ex capitulo primo quod licet dispo-
nes membrorum huius generose domine sint diverse
quantum 2o epatis et renum calida et sicca cerebri
non cordis et stomaci 2o ad frigiditatem et hu-
miditatem elevata est et propter hoc esset difficile in-
venire medicinalia nostra omnibus convenienter appli-
canda quia tamen intendendum est ad domini-
um lapsus in regimine malarum consuetudinum
Ideo quia lapsus in toto durat frigidus et
humidus hic eligenda sunt nostra que convenient
ei propter quod omnia medicamina debent esse
calefactiva mediocriter Potentia autem excitati-
va quoniam maior est lapsus per humiditatem quam per
frigiditatem 2o premittendum quod in diver-
sitate tanta lapsuum plurium membrorum mo-
prefectus in applicatione menstruorum debet esse tal-
ut cum hoc generosa domina molestatur magis
fluxu catarrizante primo intendatur ad illum
cum remediis opportunis Cum autem vehementer
molestatur a matricis fluxu prius intendendum
est de prima intentione non negligendo tamen
aliorum membrorum egritudines et accidentia Itaque si
vehementer molestabitur a materia catarrizante
ad pectus eius vel ad stomachum quinque instrumentis
providendum est ei Et primum quidem si materia des-
cendens multa esset fere suffocationis effectiva
statim fiat ei flobotomia de basilica dextre partis
per quam extrahatur sanguis ℥ iii usque ad
iiii cum limitato tamen tenore virtutis 2m in-
strumentum ut materia divertatur ad debiliora et
inferiora membra quoniam cum enemate aliquid a-
cuitatis habente decepto per hunc modum Recipe fo-
liorum malvarum blete et mercurialis ana manipulum i fur-
furis ℈ ii coquantur in sufficienti quantitate aque et de

ipsarum expressione accipiat lb i olei de ruta
et olei de sisamo ana ℥ ii salis gemme ʒ iiii re
simplicis et benedicte ana ʒ vi et imponatur me-
diocriter calidum bis in die ante prandium et cenam
3m ut applicentur fricationes a pedibus usque ad
genua et a genibus usque ad inguina et nates
et ab eisdem ad inferiores partes usque quo membra
rubeant Quartum ut si per hec nostra non percipi-
tur notabilis alleviatio per anhelitum et aliqua
huiusmodi fiat appositio ventosarum super spatula-
rum musculos et super natibus Et si quidem
gratia huius intentio posset convenienter appli-
ri emorroidales vene sanguinem medio-
criter effundentes tunc illum esset instrumentum salu-
brius illo Si autem adhuc invalescat ac-
cidens tunc applicetur instrumentum quintum evacua-
di secundum hunc modum Recipe pillularum cochiarum
ʒ v pillularum aurearum ʒ i formentur pille
sex cum succo rosarum et exibeant in aurora
et tarde post eas cibus horis ad minus sex
Dato hic quod si propter vehementem fluxum
mei sit timere suffocatio ut sepe contigit
tunc illustres viri concordant ut incipi-
ante fluxu exhibendo in nocte per duas ho-
ras post assumptum cibum ʒ ii auree alex-
andrine cum ℥ i sublimationis foliorum
papaveris tepide aut decoctionis gra-
norum eius Ego autem certitudine scio quod si
dentur pille due facte de trocistis de stella
mirabile instrumentum sunt ad incipiendum flux-
um predictum exibendo eas post cenam per du-
as horas Super addendum quoque pre-
dictis est quod si contingat catarrizantem
materiam defluxisse et colatorio collecta esset
colatorio in loco supposito certi mirabili
de cuius fixione longa dubitatur subita suf-
focatio Ideo summum remedium est ut sepe
fiat gargarisma motu tamen et agitatione
lenibus unde quantum oportet esse sollicitum virum
sapientem in regimine catarrorum Iam
providendum est de 2o accidente Cum autem contin-
gerit quod 2m accidens scilicet spatularum dolor
vehementer extiterit in tantum quod impedit sompnum
et facit malas licet in laudabiles agitari propter
a quia dolor fortis ex accidit remua 2o tegi
Ideo ei providendum est cum applicatione istorum
sedantium dolorem cum anodinitate per resolutionem
convenientium Timeo enim hic applicare
stipticam propterea quia materie expulse etiam non
debent repercuti neque prohiberi debet ipsarum flux-
io applicetur ei hoc linimentum Recipe olei amig-
dalarum dulcium et de sisamo ana ℥ ss olei
de cheyri citrina ℥ i ss cum pinguedinibus ma-
tris et taxi ana ʒ i mirre maiorane et pulegii
ana ʒ i cere albe quantum sufficit fiat unguentum molle
le de quo tepido aut bene calido quater in die
inungantur partes omnes dolentes et circa adia-
centia eis Et si vel remedium domesticum et
mundum magis hic Recipe florum camomille
melliloti seminis aneti aneos mellisse

maiorane an ʒ j coquntur in aqua ex qua
decoctione impleantur vesice et partibus appo-
nantur aut in eis infundantur spongie
lana vel cotum que expressa applicetur partibus
ut dictum est 3m remedium ad hos dolores
et est octavum in ordine si bene considera-
re Rx foliorum caulium bettonice melisse
an m iij farine fabarum ℥ ij farine fu-
menti et seminis lini an ℥ j s croci ʒ j vi-
tellos ovi numero duos coquantur plante in
aqua usque ad bonam carum mollificationem
deinde incorporentur alia et fiat emplastrum
satis subtile et calidum actu applicetur dole-
tibus partibus et circumferentialibus hec
sufficere videntur de cura 2i accidentis prin-
cipalis videlicet doloris spatularum Iam ve-
nitur providendum esse 3o accidenti scilicet male
dispositionis huius stomachi huius gloriose do-
mine per quam debilitatur digestio ipsius et re-
tositatum multitudo congregatur in eo Videtur
aut michi sufficere satis providere cum 4or in
remediis quorum primum et 9m in ordine nomi-
est hoc Rx pulveris de calamento mell' rosati co-
lati pulveris de eupatorio an ʒ iij aq absinthii
melisse et mente an ℥ j misce et totum
accipiatur in aurora calidum tociens quod appa-
reat urina eius esse subalba et colore rectifi-
catam in cuius fundo sit ypostasis alba diunc-
ta equalis et dyafana satis xm instrumentum
ut paciente in aurora exhibeatur ʒ vj ye-
galieni an ʒ ij bindecte simpliciter cum mo-
dico vini albi subtilis aromatici et cale-
facti et tardetur cibus saltem horis sex xjm
Rx specierum electuarii de ligno aloes ʒ j specierum dyamusci
dulcis ʒ s amcos granorum paradisi an ʒ
s zuccari albi ℥ iiij cum aqua mente fiat
confectio in rotulis magnis de qua parum ante
cibum parum accipiat quantitate medie ℥ vel
circa ʒ bibendo post id modicum vini aro-
matici et clari 2m instrumentum ad hanc intentionem
et in ordine xijm Rx amcos specierum ligni
aloes mente origani an ʒ j macis ʒ ij zuc-
quadrupli ponderis omnium pulverisentur omnia et
cum eo commisceantur et fiat tragea de qua hec
domina semper in fine sue cibationis accipiat
coclear unum deglutiendo sine masticati-
one vel cum illa xiijm instrumentum Rx ligni aloes in-
te macis origani cinamomi gariofilorum specierum
an ʒ s trociscorum galie moscate ʒ j s olei
de mastice de mirti et nardini an ℥ j la-
dani ʒ ij resine electe ʒ vj cum quantitate sufficiente
cere fiat cerotum bene glutinosum et applicetur stomaco cuius
et sollempniter confert omni debilitati stomaci
provenienti a mala complexione frigida et humida ma-
li et in malo eius 2a dispositio Apparet ante
ex premissis quod plurima instrumentorum que ad
ministrata sunt capiti et stomaco debent subvenire
parti epatis et propterea quia non datur ex eis quan-
titas valde magna Verum quia epar
eius lapsum naturali distractum est in caliditate

et siccitate primo et distemperie non naturali
Ideo placuit michi ponere remedia ex-
presse et eidem convenientia Primum itaque
ipsorum et in ordine xiiijm est hoc Rx trisso-
ris de spodio trociscorum dyarodon an ʒ j
lacte preparate ʒ s zuccari albi ℥ iiij cum aqua cico-
ree fiat confectio in rotulis magnis de qua
quantum michi opportunum accipiantur due
ʒ semper ante cibum et post cibum totidem
2m vero instrumentum et in ordine xvm est hoc
Rx aque cicoree aque epatice an ℥ j
aque eupatorii ℥ s misce et pluribus
mane accipiatur in potum actu frigidum
3m instrumentum et in ordine xvjm est hoc
Rx olei nardini olei citoniorum an ℥ j
spodii rosarum corallorum amborum sandalorum
amborum an ʒ s cere albe quantitate sufficiente fiat unguentum mol-
le de quo toto ypocondrium dextrum an et retro
diligenter inungatur in die quater et hec
de cura quarte dispositionis huius domine
Va dispositio Pro qua vero dispositione huius
magnifice domine videlicet prodispositione renum licet
omnia instrumenta fere antedicta convenire pos-
sint et renibus tamen pulsus intendo ad ipsos
habenda est ut vie ipsorum et vesice ut
emulgentes colatorium et vritides pori tene-
antur continue apti ut vie non figantur in eis
et constantur in lubos arenas et pertula
quibus in providendo apparet 4or istis
continuis Et primum ipsorum in ordine xvijm est hoc
Rx aque sublimatorum litospermatis et semi-
lium solis ℥ ij aque saxifragie et saxifragi
an ℥ j accipiatur in aurora in potum pluri-
bus mane et est experimentum nobile 2m
pulverisate et in ordine xviijm est hoc Rx seminis
saxifragi petrosilini seminis anisi an ʒ j granorum
edere seminum milei solis an ʒ iij lapidis
lincis lapidis iudaici an ʒ j s zuccari
albi tripli ponderis omnium fiat tragea et
cum hi propter dolores renum et spine et do-
lores esse fratres renes valde tunc semper
de ista tragea accipiat unum magnum co-
clear ante cibum educit enim lubos arenas
et lapides urinam provocando notabiliter 3m
pulverisate et in ordine xixm quod grana edere
coquntur delectabiliter est quod infundantur in vino
quod accipere debet in potum Ego autem propter evi-
tandum fastidium magis soleo consulere
pacientibus ut cum masticatione vel sine illa
accipiant sex vel octo grana edere predicte
ultimum remedium quartum ad hoc et in ordine
xxm et infallibile est ut pluribus mane
in aurora paciens bibat hunc potum Rx
aque sublimatorum apii ℥ ij pulveris ra-
dicum saxifragie vitri combusti secundum artem
an ʒ j bibe totum et non credo posse rema-
nere lapillos neque arenas cum usu istius isti
continuati et videtur hoc pro presentia dispositione
huius magnifice domine sufficere satis De
vitro combusto Nota quod vitrum comburitur sic

vitru involui in parte et cum tenaculis poni
in fornace deinde extrahi et iterum involui
in parte et poni in fornace Ultim[um] capitulum
Nunc autem postremo providendum est ultime
dispositioni eius que est fluxus mestruorum alba[rum]
Pro quo premittendum primo quod hec egritudo solet
esse cronica et difficilis curationis multum
propterea quia sive proveniat per transmutationem
creticam menstruorum flatitarum corruptarum vel non
corruptarum a toto vel a determinatis membris
Unde ex hoc intellige gravitatem curationis eius
Si autem proveniat per nocumentum digestionis sto-
machi et epatis que ambo sunt causa multiplicationis
talium menstruorum in matrice 3° iterum si provenerit
hec dispositio per debilitatem retentivam matricis
Nisi provenerit hoc nocumentum in matrice
per colliquantiam totius vel partium et est propter
nocumentum ipsius matricis patet quod omnino necessario
hec egritudo erit difficilis curationis 7a ratio
quod de ista egritudine diminute multum a brillan-
tibus medicis tractatum est de ea sive
greca vel arabica et ytalica et alienigena
mente volumina per bona invenerunt Pro regime-
ne huius dispositionis quatuor in videntur
mistanda necessaria quorum primum est ut hec domina
Magnifica utatur aqua sublimationis veri-
ca accipiendo de ea quantum ℥ j vel ad minus ʒ s
cotidie per xxx vel xxxx dies continuos et
mundificat eum conducit lavando et abstergen-
do capacitates renales urinales et matrica-
les unde lege de ea laudes quas tam ipso
capo et est planta apud ytalos pizicaria
nominata Secundum pillule reme[di]um de experto in
est hoc Recipe galbani electi ʒ iiii opopo[na]cis ʒ j
sandaracis thuris epoquistidos ana ʒ s dissol-
vantur gumme cum aceto acuto et fiat trociscus spicio
sup[er] pano de grana per digitale mensuram
manus quasi nebula rotunda hoc itaque tro-
ciscum portet applicitum patiens super umbli-
co in medio eius stante sicut puncta in titulo
cooperiendo umblicum usque quo complete exier-
cat medicinas compositas in matrice habundantes
[c]ontrario eius virtuali similiter si non intelli-
gis aliter saltem per umblicales venas ad ma-
tricem tendentes Tertium et in ordine xxiii est hoc
ut hec gloriosa domina omni mane et sero aut
saltem in die semel fiat encatisma secundum
hunc modum Recipe gallarum quercus perforatarum
gallarum cipressi[num] pinearum non confractarum
medullam sed totum fructum torrefactum ana ℥
iiii aluminis rotche lb j aluminis scenerini ut
ab auctoribus scipsiq[ue] nominari solet lb s trium
corporum galle ingeminato sex trociscorum aliptem
mistate trociscorum rerum ana immo vini co-
quantur omnia in stillis aque xii usque ad con-
sumptionem medietatis in hac igitur aqua paulum
tepidiuntur sedeat hec magnifica domina in va-
se ligneo per horam saltem mediam Ultimum
non mistendum Recipe specierum benedicte completa
ʒ i s aloes ʒ dicbus infuse in succo vi...

est ʒ iii confectionis vel trocistorum rerum ʒ j
mastices ℈ s croci grana xv cum vino ard-
tico antiquo valde fresco velut quantum
sanitatis formetur pillule de omnia ʒ vii et acci-
piat ex eis unam parum ante cenam omni 7a die
secundum eam quod materias superfluas corruptas ad
dispositas corruptioni convenienter attrahit
et educit a matrice propter quod et alia tamen pre-
cedentia in ista muliere proximo ab hac dif-
ficili egritudine sanate et ad optimam dispositionem reduc-
te quod tamen huic magnifice domine dona-
re digne ille solus omnium conditor qui cunc-
ta regulat et benedicat Ad laudes eius immor-
tales Amen

Nota de pulvere leporis combusti et com-
buritur sic Accipe lepusculum sex mensium
et vivum pone in gratacula in furno et tamen ibi-
dem teneatur donec comburatur et fiat inde pul-
vis etc.

Consilium pro illa muliere militis de le-
onaria que stultizabat et dormire non
poterat et eius egritudo est ex adhustione co-
lere et melancolie Confectio de hac confectione
detur sepe et omni hora in dente quantum tabule me-
die tabule et si de ipsa comederit in die
℥ iii mira despiciatio Recipe specierum letificantis
ʒ i s zedoarie ℈ j zucari albi lb s cum aqua
buglosse fiat confectio sicut pinicata et coo-
periatur folys auri fuit cum ista remedia
hec domina flomata Unguentum de isto
unguento ungantur venis pulsuum manuum et caville
pedum bis in die et melius esset termane
mane et sero et meridie Recipe unguenti sompniferi
℥ iii aqua De istis aquis saltem omni ma-
ne in aurora detur ei cyatus unus ad saltem
medius actu calidus cum zucaro aut sine ipso
Recipe aque lactucarum lb j aque papaveris
albi lb ii et misce et sic est potio omni die et
saltem quam uncialibus aut duabus bibat quarto co-
cleata huius julep cum aqua zucarata Recipe
syrupi de papavere et syrupi de nenufare ana ℥ ii s
4° procuretur sibi exiberi omni die parum ante
cenam et ante prandium quantum tenet medius
cortex nucis rasus de hoc pulvere cum mo-
dico vini dulcis vel brodio pingui Recipe
pulveris supradicti ʒ ii diadragadi grana vii la-
pidis armeni supradicti ℈ ii misce fortiter
conterendo Ultimo non teneatur modo quod por-
teat sub mamilla sua sinistra unam
peciam huius unguenti adhereret quantum sens-
sis Recipe unguenti cordialis lb s Ad laudem dei
Amen

37

Praterem ut fortia iam
in adduxisset acceptale
et dilectam quantum ardoam
et difficilem consideracionem magna
in nuper adduxit Et cum

ex iii relatissimis amicis quidam adolescens
varus paulo ante molestatus est accidentibus videlicet
quidem complexione a generatione cordis secundum excessum
frigidi tamen cordis et humidi et cerebri consimiliter quibus nisi fieret ab corpore conservata
preparativa fieret in eo in omnibus membris male
complexionis frigide et humide augmentum notabile verum
et hic iam splenem habet magnam satis et debilem
in virtute sua non convenientem attractivam
et mundificativam melancolie ab corpore quantum oporteret
propter quod multitudo melancolie que delegatur cum sanguine
per universum corpus permutavit ipsum ad melancolicitatem Et si tanta fuisset in corpore sua
potentia ad huiusmodi sanguinis et cruorem
convertere iste iam in complexione militare et etate
permanentem per accidentalia acquisitam Et
quod tamen sit multitudo melancolie habundantis innumeris propter eam predictam et ipsius melancolie pars nobilis cordi communicata per continuitatem absolutam vel per simpliciorem alterationem Similiter et
ad cerebrum multitudinem accidentalem fecit permutationem complexionis cordis et cerebri spirituum vitalium et animalium in cerebro unde permutate sunt
operationes cordis et cerebri ad accidentia melancolie Horum autem signorum declarare necessitatem non esset difficile si non timerem prolixitatem sermonis Post enim calidus epatis deducti ex sensatione calidi ypocondrio dextro propter
Sile et ex magnitudine ypocondrium illius Et
ex venarum amplitudine notabili Et eo ex
tinctura notabili in urinis apparente Cordis
non frigiditas deducitur remissione caloris circa mamillam sinistram percepte Item in tardiatione
pulsus ad parvitatem tarditatem et raritatem
lo hic et quia pectoris totius strictum medium pilosum
Et ex eodem fundamento et deducitur cerebri complexio
per signa substantialia a casibus et ab operationibus
sumpta que hic dimitto Quod non accidentia
permutata sit complexio huius viri ad accidentia
ex melancolie ex multis apparet primo quidem quod operationes ymaginative et cogitative potentie
lese sunt lesione diminutionis et corruptionis
Cum enim ymaginativa potentia virtuti debet
ad aliquod ymaginale diminute apprehendit species illius a fantasia sibi delatas et laborat in actu dividendi et componendi non
quod non est aliud quam notum diminutionis in operatione
ymaginative potentie in forma Cumque ymaginatur
insidias vissas orticlias et offensas nunquam tamen sibi factas et persistat circa illud tunc assignandum est notitia corruptionis esse in operatione ipsius ymaginative Cumque cogitativa potentia
non eligit nisi diminute ex sensatis tunc
patet quod est notum in operatione cogitative potentie diminutionis nominatum Cum autem eligit et iudicium exit non quale quantum et ubi deberet patet quod id est notum corruptionis in operatione
cogitative potentie Et si contingit sic assignari notum in operationibus duarum potentiarum predictarum
tunc patet quod id est verendum maxime et propter quid

corrupte sunt operationes istarum duarum potentiarum Cum enim homo cum hoc quod corrupte
ymaginatur corrupte etiam iudicium affert patet
operationes earum potentiarum brutorum operationibus esse consimiles Sicut enim homo per convenientem operationem istarum duarum virtutum est
prudentissimum animalium nobis et ratione degens
ita econverso per corruptionem ipsarum virtutum
reponendus est inter animalia bruta Propter quod
plurimi illustrium virorum talem dispositionem et
merito denominaverunt despientiam secundo
de accidenti et morbo secundo capitulo colligendum Aliqui
autem talem diminutionem nominaverunt stoliditatem ut primo 2 tractatu colligendum est
Hec autem dispositio frequenter contingit a
causis antecedentibus que corporales nominate sunt et modus ymaginandi eventum harum
est talis supponendo primo quod potentie interiores
non exeunt ad actum nisi cum debita dispositione organorum in quibus assignantur ymaginativa quoque et cogitativa potentie non possunt
convenienter operari nisi per debitam dispositionem complexionalem et compositionalem medii ventriculi cerebri qui est sedes earum ut patet primo doctrinali 6 capitulo 7 de virtutibus animalibus comprehendentibus realiter colligendum neque easdem
operationes sine ventriculi temperamento debito possunt convenienter efficere primo 6 naturalium
capitulo proprio Permittendum secundo quod potentie supradicte
adhuc non possunt operationes convenienter efficere cum temperie organorum nisi cum debita qualitate
et quantitate instrumentorum qui sunt spiritus animales mediocriter subtiles diafani clari et
debite caliditatis calidi et humidi sine spiritus
tales non sint essentialiter distincti a vitali
spiritu a corde delato ad cerebrum Sed solum
accidentaliter distincti caliditate subtilitate aut
aliquali declaratione limitati ut secundum
peripateticos sive illi spiritus animales a cerebro
cum suo temperamento et geniti sint ex tenui et
temperato vapore sanguinis in cerebro inventi ut
multi galienistie tenent Qualitercumque tamen
contingit ymaginem spiritus predicto convenienter
ministrari summum elevatum a multa melancolia
que habundat in isto viro Et patet quod necessarium est spiritum reddi silvestrem id est inconvenientem instrumentum ad opera predicta Et eo
fortius quando a melancolia non solum in spiritu verum
etiam in cerebro complexio multum acquisita est
patet quod spiritus permutabitur ad frigiditatem et siccitatem
propter contrariam complexionem suam et in efficientiam turbidam operationis et inconvenientiam
eius in modo substantie et quantitate claritate qualitate
igitur permutato existente spiritu tali permutatione permutabit et organa secundum potentie non
possunt operari nisi secundum quod immutantur ab organis et instrumentis ex suppositione prima et secunda igitur si
spiritus et organa iam sunt corrupta ut declaratum est patet quod necessarium est corruptas esse operationes
ambarum potentiarum Et ex hoc fundamento deducitur corruptio

plura. p^m q p ymaginao 7 cogitao co-
ruptas faciunt opones absq. saltu rixa fu-
rore et demoniate oponibus tal' dispo p-
prie c mlia denominari dz 7 pueit a ma-
la cople mlia nali mali ul' inali Si
aut fuit cu rixa in alijs furijs saltu
7 de alijs tal' dispo pp' denomina mania
cu suis sequacibz sz demoniata lu-
pina 7 canina et puenit hec a mala
cople mlia inceb' acquisita a mlia genita
ex adhustione colere At uo si tales cor-
ruptos in pdict oponibus contingat
cu risu mansuete 7 inulcebritate cumo
fiut ex mlia genita ex adhustioe sang-
uis que mi mala e ceteris Iux illd
G. affor. desipiencia quidz cu risu fca
&c Et si contingat has dispos consequi
ipssos a mlia nia genita ex adhustio-
ne tales quidz pes omibus alijs deti-
ores existut 7 tales oms opones pdu-
cut maniacas 7 demoniacas ut thr
ex sna pncips pa 3^a tra^u e^o ca^o deme-
lanco^a parafo illo Et quibusdaz medi-
coz uisu est q mlia gna^z ademonio 7
cadem sna colli^z ca^o de mania i exodio
du inquit Expoicio manie c demoni^m
lupinu canina no c pes eius Et pnt
hij smones magno fida^to colligi ab a-
lic ut s Et dz mlia mutaco extiaco-
nu et cogitaconu a cursu nali ad cor-
ruptoz &c. unde ibi quia pulch' smo e
et pfudus Et ex h^o fida^to diliges co-
sideator potit intellige tus 7 formalit^r
oim notoz ssiu itioz q p xij tios ipor-
tata colligu^z i varijs volumib sapientiz
q^oz p^ing est pmixtio ul' leso sensz 2^s z
desipiencia 3^s e stoliditas 4^e c amencia
5^s c infantil' dispo 6^s c crasileos 7^s c frene-
sis ul' carabitus 8^s c c mlia 9^s sabare x^s
mania xj^s cutibut xij^s vlisch Et si no
timere smonis plixitatz aprire qd
iporta^z omib istis tius diffinitoe ma-
li Hec aut collige expdict qz oia q
declarata sut De nocumt' vero incora-
tiue poten^c nich' ad pns ppoito meo p-
tinet Sz de nocumt contingetib i opo-
nibus alioz duoz ssiu intidru vz ss^9
cois 7 fantasie No intromitto me ad pns
i ma tal' speculacois Reliquerit eciz h^o
oms auctores me^te nich' tn de eis s-
monates qd' mirale c no leuit' potu-
it aut auctoribus hoc contingere quia
uiderit hos duos ss^9 7 coz opos ordia-
tas ee ad sublimioes potencias et pstrio-
res sz ymaginatiua 7 cogitatiuaz 7 cu-
stodia Et sicut iam paulo ante decla-
ui diminutas et corruptas opos ymagi-
natie 7 cogitatiue pot^e colligere posse a ca
corpali ita facile deducere ipas fieri posse
a causis pmitis ul' extioribz pp^o expte aie

se tenentib Aia enim e aliud a corpore
g^o c pmitiua ca 2^a p' doctina 2^a 7 p^o ca^o
Dare enim impssionis sut passios aie in
corpus q extimiant 7 pmutat ipm ab
ea que e sm naz consistencia 3° tegi' tra^u
p^o colli^dz Quis ee dubitat q fortis tior
et occursus festinq ad tenebrositatz mag-
naz corpus extimiat 7 pmutat Silr ec
q tibi 7 potus mlia has impssios effici-
ant p vsu coz longu p mutate corpa
ad mliaz coplexioz vt dictu est Ex qb
omibus vltimo colli^z quid speculadu e
de hac eg^ne Est enim no^tu diuicos et
corruptonis i oponib ymagia^ue 7 cogi-
tatiue po^e 2° pn^r ex isto infert^z cogtio
caz intioz 7 extioz istaz dispoim Seqt
3° possibilitas iunctonis signoz significati-
u has dispos has Se^z 9° q ncu^m c huic
viro festinate puide q magis c pole ne no-
cutu illud conte^z pti potiori cereb' ita ut
fiat inspiens 7 c ad regim eius nc dis-
tinguedu nunc tusco Regim itaqz dis-
posicionu huius viri p applicatoz rez no
naturaliu mestire^z hoc modo quia icli-
net^z ad leuit' i calefaciendu 7 paz hu-
mectandu Neqz p h^c molestu debeo
cu supius dixerim e par huius vi decli-
nare a medio ynus p angtu calitate Ita
illa calitas aut zpit^z tate intesoms it^o
timos sue sanitatis et tuc indigz cos-
natoe Si aut noblr sit lapsa 7 pata
ultius labi tuc indiget reductoe 7 h^o
p coriia fiendu eet Sz iue^ta pauce
calitatis lapsui intes^o applicata remit-
tit ipm tenedo viaz philosophanciz
qua credo veriorez q remissi applica-
tu intenso remittit ipm g^o si lapsa eet
ad caloz in 3° gradu meia ca^da i pimo
reducet ipm ad mediu i^z eet ducies
Itaqz regim eius ex pte rez no nalm
inclinet^z ad leuit' calefaciendu 7 multu
humectandu talia enim sufficient corrigz
coploez mliaz huius viri De pane Eli-
gat itaqz pane de puriori pte farine q
dz farine simula bn coctu 7 fermitatu
qui no tiisscendat etate tu dierz a' die
Caueat e ab omi cibo pastili velut de
farina fco De carnibus Carnib autez
vta^z laudabilib etate 7 ullo^o vetust que
sint bn pingues Pinguedo enim c inster
conuenies curonis haru dispoim s^mo
intencio sapienti fere no laborat ad ali-
ud q ad i pinguadu tua corpa g^z car-
nes vituline lacterioz agnoz castrato^a
aialiu 7 pulli galline capones eet ei
ualde utiles De silvestribus conueniunt s'
anatas e domestice et caro capreti et a-
pricuh tem ul' 2^or mesiu et gazelli bn
pinguis Et in sua os carnes domestice
ul' silvestres aialiu pli 9 iunc 7 bn pigui^m

laudantur ei **De oleribus** autem convenientia
sunt ei spinachia bleta portulaca endivia
rizolomina **De fructibus** optime sunt ei a-
migdale et avellane recentes et cerasa bene
dulcia et pepones et citrulli et angurie
dulces et ficus recentes et uve Et pira poma
bene dulcia recentia vel sicca sunt ei convenientia
De oleo olivarum et olivarum et amigdalarum dulcium
et de sisamo in diebus hiemis legis sunt
convenientia similiter et butirum Et in pauco usu
habendum est propter aptitudinem sue inflamma-
tionis **De saporibus** vero caveat ab aceto
in quantum potest aut si admisceatur frangatur cum
multa aqua et zucaro Et melior est ei agres-
ta et dulcorata cum zucaro Et citranguli et
laudantur similiter et raro tamen limones accipiendi sunt
nisi multo zucaro dulcorati **Mellis** autem
usum non laudo Et si aliquo dulci sapori-
zanda sunt fercula eius non eligat nisi sa-
pa et est vinum coctum et quanto dulcius erit
tanto melius **De seminibus** vero quibus
condiuntur ex speciebus convenientes sunt macis
et cortex citri et capilli veneris Hec enim
omnia temperata sunt feniculum autem petrosellinum
ciminum et talia intense calida non ponantur
in cibis nisi raro et in pauca quantitate et
precipue quando accipiuntur refracta cum seminibus fri-
gidis sicut lactuce endivie acetose stra-
ziole et consimilibus **Salsa** vero **cibaria** si-
ne de carnibus sive de condimentis intelligantur
dimittenda sunt omnia quando efficiunt augu-
mentum melancolie et disponunt sanguinem
et coleram et adustionem quod non possit ei con-
venire ut supra declaratum est **De potu autem**
huius dicendum quod eligatur vinum album
colore subalbidum tenue et bene dyafanum et sa-
pore dulce quod magis esse potest velut est
vinum cethienis et consilia similiter talem vero vi-
num memoriam et cerebrum minus perturbat quam alia
vina convenientius autem erit ei si confran-
gat ipsum cum aqua electa fontis clara ab
omni fetore purgata ita quod in alveo non in-
veniantur multitudo ranarum limaciarum sangui-
nisugarum et viperarum neque habeat alveum
multitudinem platanarum fetidarum et putribi-
lium velut sunt ogi vel gradiolus et consimilia
Cum hac ergo aqua frangatur fumositas vi-
ni utrumque parciendo per medietatem et erit
ei securius et precipue in diebus caloris aut
saltem unam partem vini duabus partibus
aque commiscendo cum intenditur ad virtutem
magis dum debilis esset propter aliquam evacua-
tionem aut propter vigilias multas que sunt
accidentia inseparabilia istis egritudinibus Si autem
aliter effrenitur in potu quam ut dictum
est posset perducere ad alienationem multiplica-
tam per modum repletionis capitis a fumositatibus
vini Et incurreret dispositionem contrariam quam ca-
tilepsos incurrunt et non est aliud quam ebrietas
ut scripsit constantinus primo affectionum capitulo de fumositate
Si inebriatus aliquis est **de ingeniis tamen**

prohibendi nocumentum consecuturum in cerebro
ex haustu vini post moderamen ipsius ex par-
te quantitatis bonum est ut frangatur cum aqua
cisterne magis enim noceret vinum fontalis
aque parva quantitate commixtum eo quia fa-
ceret ipsum penetrare et ad inferiora descen-
dere subtilitate et penetratione sua **Galienus enim**
aqua duplicem habuit expurgatorem
sufficientem et subtiliatorem quorum primus fuit
vehemens agitatio et collisio eius a rebus
confrangentibus et exprimentibus ab ea su-
fluitates **secundus mundator eius est transitus**
eius per rimas terre vehementer compresse et com-
pacte velut est argilla et arena secundum modum
congruum conficiendi cisternas At vero item se-
mine coriandri preparati semen caulis semen ace-
tose semen portulace et neufar infusa et in
musto bullita disponunt vinum ad non
faciendum ebrietatem Et dicitur est de lapide
gagate et de lapide calamari et de mar-
garitis recentibus id est virgineis non macu-
latis quod omnia habent aut ipsorum plura infusa
vino non permittunt ipsum ebrietatem indu-
cere et plura alia dimitto huic proposito
convenientia pluralitatem effugiens Si autem
stomaci appetitus et inclinatio ad bibendum
aquam promptius reperiretur laudabile quidem
foret et precipue quando biberetur aqua cisterne cum
multo zucaro tabarzet vel albo commixta
aut saltem cum zucaro candi Sunt cum decoc-
tione radicum liquiritie mundate Et si in
fine estatis ut a medietate augusti usque ad
medietatem septembris biberet aquam sublimatam
buglosse zucaro commixtam ut dictum est non
esset inscium sue curationi quamvis Inquit enim
princeps xi^a 2^e cap^o de canonibus curationis
cordis Super buglossam non sis audax et
non timeas administrare eam in omni re vino
in cibo et in potu Et hec de parte rerum non
naturalium complete sufficere puto **De modo**
vero exercitandi non videtur in huic vero fore
utile exercitium peditandi equitandi vel naviganda
Si tamen ante cibum levi exercitio progrediendo
moveretur per plateam domum vel salam aut
lento passu ascenderet templum sancte Marie
de monte saltem in prima hora tercia placet in
loco autem exercitii vel illis fiat exercitium particu-
lare leniter pectinandi caput alte elevata
voce mediocriter cantandi aut exercitium in sal-
madeis ordinibus aut exercitium in ponendo ani-
mum cum armonicis instrumentis talia quidem
omnia summe confert melancolicis omnibus
Viri enim non pauci multum languentes non
rarius curati fuerunt per exercitium anime quam
per exercitium corporis ut scripsit Galienus in libello
de exercitio ad epigenem precipue principium In
summa in quiete corporis a motibus et aut
exercitari in predictis est similiter valde utile Et
vero iste nobilis adolescens in modo sue cibatio-
nis cautus sit propter quod numquam assumat cibum nisi verus ap-
petitus insurrexerit Si autem medorsus et vorax

appetitus apparuit ei sicut solet crede-
du enim est qn iste vir cu appetitus vo-
racitate tanta et tn comedebat illu no
fuisse s verum appetitum sz no nalez aut
fortassis pt naz Preueniebat enim in eo a
multitudine mei melance que effundeba
a splene ad os stomaci p venam mag
a splene ramificataz et ore stomaci tm
volutaz Et si tal appetitus in eo multi carer
et p severaret omino pduceret ipm ad appe-
titu caninum quod auertat deus ab eo Cu
g° apparuit tal appetitus sumu reme
est ut bibat brodialia pinguia cu 3a
pte vini bn dulc et nigri ut trahit
ex sermonibus comentator contro ig sermonis
Potus indigenciam soluit parafo illo ci
uz velocit et multu nutrientu e vinu le-
ge ibidez Et de expt adhuc est ut bibat
i mane 3 i s cu recent amigdalo dulciu
cu alia medietate vini dulc ia dicti 2s
canon in hoc capitulo Cu supuenit ei appeti-
tus nalis illico dandus e cibus nalis
no differendus Collare enim fame stom
putridis replet humoribus 2s canon
hic adolescens nullu cibu accipiat i glu-
mose repetine s moderate degluciendo
et tarde 2s canon i mensa una no acci-
piat multitudine ferculorum suba virtute et
sapore variorum vino sit content fiulis
duobus vel tribus ad plus 4s canon
nullu cibu degluciat sine masticacione
optima Qui enim comedit vita sua cibuz
degluciat sine illa Vltimus canon Me-
sura cibi huius viri debz ee tanta ut in
stomaco no pcipiatur tensio grauitas et
dolor Et potus mensura dz ee tanta ut
no fluctuet in stomaco a sursu in deorsum
et a dextro in sinistru regurgitando colligi
hi sermones 2a p i cao d regie cibi et potus
et xxv° continet cao p° De dormitione
Post haut mesuret iste vir dormitioz
suaz ita ut longiori tpre dormiat qz i
sanitate sua facere solebat Sic n vigo-
rabitur virtus digtiua stomaci et epis
eius que plurimum corrumpitur i hac egritudine
fortificabitur et virtus aialis cerebri et di-
gtiua ipius rectificando vias i funatio
et nociuo Et phibebitur aialium spiritum
resolucio quorum e magna necessitas i eg-
tudine ista in qua silvestres efficiuntur
ad opiniones ut in pcedenti cao e declaratum
Modus aut dormitionis tal e qi post
assumpcioz cibi p horam cu dimidia dormi-
re incipiat panis mediocrit coopertus
capite eius eleuato sat notabilit supdexo
p° in late quiescendo deinde reuolucio fiat
ad sinistru et itandz iteru ad dextruz
tal enim dormitionis figura laudatissima e
2a p i cao de hiis q pueniunt ex sopno et
uigilia et p° 3 v tra n e° cap cao d nia uigi -lia

et saphara et 3a 3° tra n 2° cao de cura
noc digonis De cubitu aut resupino
omino fugiat velut ignez ppea ea q tan-
guntur 2a p i p alleg° cap° versus fine pa-
rafo illo Resupine no dormire malu
et ad malas pparat egritudines De vj a re no
naturali Pro regimine no p 6a rez no
naturalez sz p accidencia aie ia satis
declaratu est in pcedenti cao q omnia aie acci-
dentia que velox et vehemens ponat motus in
spiritibus et humoribus euitanda sunt et in
isto cao ubi ia de exercicio disputatu est
apparet q omnia aie accia suauitate de-
lectacioz et ulterebritatez in aia ponencia
sunt huic viro applicanda pp cas notas
Hoc in suma e regim huius viri p vj rez
no naturales debite mensurandas Vide
itaqz qz magno labore et speculati sit
optimo medico mensurare instru conveniens
ad lapsus coris humani cophendere potes ex-
pmissis Vt aut regim mensurale conuenientez
administre huic gridso adolescenti pmit-
tendu pmo q hec egritudo frequenter reuoluit
pariodice ut colli p 3 v cao d milia v-
sus fine pmittendu 2° q supposito regi-
mine conuenienti si iste egritudines pariodicant
earum pariodus frequentius in ver et versus
fine autumpni solz euenire qz alijs tpribus
Pa ps verificatur eo quia cu in e tpre p a
veris grosse sunt magis mobiles et i p-
fundis ptibus corporis i mense remansisset
aduenente calidite veris m e disgregantur
colliquantur et p poros et vias exteriores que
iam sunt facte raro a calidite continent et ap-
te conveniens effundunt cordi et cerebro
2a ps hoc suppo arguitur quia in estate pcedente
autumpnum me nullice sunt grauate et multitudine
pniaz adhustionis Cu supuenit autump-
nus p cons eius assilari com me mouentur
me tales qm ptn additu simili facit
ipm fluere aucte diuortis afforo 2a 3to
i morbis magis pcipitantur zf 3a suppoio
q oms tales egritudines cronice sunt oms
enim egritudines de ma frigida sunt cronice Sz
iste sunt tales g 2 conclu° vna pz ca cu ma-
iori et minor e conuittatur 2a afforo 3to 9
Senes iuuenibus plerumqz magis egrotant
Qa suppositio q me talium egritudinum no sunt
digestibiles ut in pluribus vnica digone i
sz plurificata cons pz pp fortez resistenciaz
merorum fitate copacitate et ethereogenite
earum Qita suppo q siaut talium egritudinum me
no sunt vnica digone digtibiles ita neqz
vna euacuacione conuenient euacuabiles
s plurificata Sexta suppositio q nuqz dz
relinqui cura istarum egritudinum quousqz appe-
at earum mas sufficient eradicatas esse
pbatur conclu° quia ex opposito vitate eius possz
frequent tal egritudo eradicare pviodicare nouiter
quo pp dispoz intrim tum merorum ad talem

moti Istis positis clici pot modus curacionis et regiminis huius viri paucos et instrumenta medicinalia
prima enim intencio debet esse ad complete era-
dicandum materias peccantes ex suppositione 5a Sed ta-
les medicine non possunt conveniencius et complete evacu-
ari nisi per iteratas evacuaciones ex suppositione 7a
Sed frequentata evacuacio harum materiarum non convenit
fit nisi per reiteratas digestiones ex suppositione 8a
eo quod tales materie sunt fortis resistencie et fa-
cientes egritudines longas ex suppositione 3a
Igitur ex premissis prima intencio est ponere regimen
ultimate abscisionis materiarum 2a intencio erit
describere digestiva reiteranda frequenter 3a intencio
erit aperire instrumenta convenienciora eius materiarum
eradicativa 4a intencio in confortando virtutem
totius corporis 5a intencio describere quedam istius
cordi appropriata Ultima intencio erit tangere
quedam experta ad rectificandum et confortandum
cerebrum et tandem erit huius tractatus finis
Prima intencio completur 2bus instrumentis quorum primum est
pilule evacuat materias absque agitacione forti
divertendo eas per vias urine et ventris quarum
descripcio Recipe epithimum polipodium sene et cen-
tauree minoris ana ʒ j lapidis armeni pre-
parati ʒ j ß elebori nigri ʒ ß diagridii ℈ ß mi-
rabolanorum indorum ʒ iij mirorum florum nenu-
faris bugulosse et mellisse cinamomi electi
macis seminis basiliconis ben albi ana ʒ ß
pulverizentur omnia predicta et incorporentur cum ℥ ij
passularum nigrarum ultimate contritarum
cum pulvere consiliacionis mirabolanorum indorum
Et si heri non potest loco ipsius ponatur pulvis de
corticibus citri et cum ℥ ij zucari al. h. n.
clarum est secretum magnum in evacuando ma-
terias melicas cum ypostasinas que ex adhus-
tione genitas et dosis eius sit ʒ v per no-
ne horas post assumptam cenam bibatur cum
℥ iij aque lactis caprini et tardetur ab hora
ad minus sex non dormiat post ipsum ii per
horas aqua enim lactis et presertim a qua extractus
est caseus et butirum inest virtus mundifican-
di abluendi et adurendi membris melias
primo pot mundificacionis ubi lactanei in sua
disposicione valde convenientes erit et caseus mol-
lis lenit salit et est ei contrarius 2m instrumentum
ut evacuentur materie cum istis pillis si eger ab-
hominaretur potale farmacum quorum descriptio
est hec Recipe mirabolanorum indorum et ebelitorum
ana ʒ j folliculorum sene polipodii ana ʒ j
lapidis lazuli et armeni preparatorum ana ℈
iiij croci mirorum et nenufaris et sandalis citrinis
ana ℈ ß salis indi ʒ j formentur pillule cum sirupo
rosarum et de eis mollibus exibeantur ℈
iiij observatis condicionibus predictis farmaco posite
3m instrumentum et optimum inter alia ut sollicitudo
sit circa istum virum in aperiendo suas emoroydas
splenetice et multas emoroydes in natura hoc
affirmatur 6a Modus autem aperiendi eas mul-
tiplex est primus fricando eas cum folys consolide
maioris et ficus vel cum panno bissello bene appeno

Et si ista non sufficeret tunc fricetur cum fel-
le tauri primo felomine convenientis est Et si
per hec non obediret apponi tunc fiat eva-
tisma .i. sessio in tepida aqua decoctionis ra-
dicum philipendule artamite et sanguinarie
Est autem hec planta alta elevata per bra-
chia fere duo cuius stipes nodosus est et
folio omino folys persici simulima sunt quia
despiciora ad obscuritatem tendencia et ma-
culis nigris circumsistit maculatim producens
flores minutissimos ex refractione coloris
rubei et albi coloratos hec itaque planta
fricata emorroydes aperit et menstrua et
sanguinem et a naribus educit Cum igitur dim-
sederit eger in tali decoctione si non aperi-
entur vene tunc voluntarie comprimat intestinum
ad extra et flomentur una vel due ex eis unde
valde parno quidam administrat super in-
testinum ventosam ignitam nobilem Sed non pla-
cet mihi propter vehemenciam doloris quem semper
movet 2am intencionem complet instrumenta quin-
que quorum tamen sunt simplicia et duo composita primum igitur
simplex dignum est ut eger pluribus diebus
in aurora assumat ℥ iij succi bugulosse
temperie enim et proprietate suis ad ipsum adu-
satur melancolie vincitque 2m dignum simplex
ut exibeantur ℥ ij succi lupulorum depura-
ti In eo enim non depurato invenitur virtus
solucionis lenitiue Cum autem per residenciam
depuratur non ita manifeste lenit ga mo-
ram non cohibit penetrando Modus per-
notandi menstrua per philipendulam est qua-
druplex primo terantur folia philipendule et
coquantur deinde mulier sedeat super ipsam 2o
quod ponatur sitens eorum et intingatur coton et fiat
pessarium et matrici intromittatur 3o quod coquantur
et fiat suffumigacio 4o ut bibatur succus
huius herbe vel eius decoctio ad provocan-
dum sanguinem a naribus accipiatur stipes eius
herbe et fricetur 3m dignum simplex ut infir-
mo omni die in aurora et in medys tercys
et ante cenam per duas horas exhibeatur
coclear unum coctum vel conditorum et in-
venies ipsum efficacius omni alio 4m et
primum de compositis est sirupus de corticibus
citri factus de quo exibeatur ℥ ij cum ℥ iij
aque ungule caballine secundum ytalicos et
ipsam in aggregatore serapio denominat far-
farum vide ibi ultimum compositum Recipe aque
sublatorum florum cum folys et fructu aque
boraginis ana ℥ j ß pulveris de thimo et de epi-
thimo et de corticibus citri ana ℥ ß misce
et totum tepidum a pario modum exibeatur in
aurora tot diebus quousque appareat urina
in substancia mediocritatem tenens et in colore
rectificatam esse et in fundo eius in uisa videbitur
ypostasis alba coniuncta equalium parcium
dyafana et figure piramidalis tunc igitur ap-
parebit 2am intencionem sufficienter esse completam
Nullo enim argumento evidenciori deducere poterit

a potiori perfectionis dignitatis quam cum predicto tunc ergo patet quod tempus est transeundi ad intentionem 3am reiterandi evacuationem ut nunc sequitur

pm

Soleo autem ego gratia huius exibere pacienti ℈ ij pulveris lapidis lazuli ℈ s lapidis armeni preparatorum cum ℥ ij aque bugrosse et ʒ s vini albi subtilis aromatici et boni dulcis lapis enim lazuli et lapis armeni exiberi possunt cum securitate sicut eleborus albus et niger cum cautela et timore prima 3ii capitulo de canonibus curationis capitis 3m vero et cum domesticum est hoc Recipe electuarii de epitthimo de scriptione mea facti in alio tractatu de melia ʒ v aque lupulorum ℥ iij exibeatur in potu in aurora 3m instrumentum est mirale compositum descriptum ab Avicenna 2o de viribus cordis finali capitulo et est electuarium solutivum ad meliam cuius dosis fuit ʒ v cum ℥ ij aque sublatis florum violarum purpurearum Si quis autem diligenter firmatum nobile et expertissimum inter alia quod numquam fallit desideraret Recipe diacatholicon de epitthimo descriptum a rasi nono almansoris capitulo de melia de qua exibere potes ab ℥ ij usque ad tres De elebro nigro numquam dedit nisi usque ad medium ℈. Pro completione 3e intentionis iam non restat transire 3am intentionem scilicet confortandi virtutem totius corporis que proprie vitalis et naturalis intelligi debet Pluribus itaque instrumentis confortantur totius corporis virtutes Primo quidem per convenientem electionem nutrientium in quantitate et qualitate debite mensuratorum et hoc quidem perfectius patet per capitulum immediate precedens in quo fuit facta determinatio ciborum et potuum sibi convenientium quare a predicta nichil fere addendum est nisi quod describatur electuarium quoddam virtutum confortativum modo predicto quod est tale Recipe carnium pectorum sufficienter coctorum lb j ben albi florum boraginis et bugrosse zedoarie ana ʒ j ℈ j macis capillorum veneris ana ℈ ij smaragdi zaffiri ossis de corde cervi ana ℈ s limature minutissime auri ʒ s foliorum auri numero iij margaritarum non perforatarum ʒ j granorum pinearum recentium ℥ iij grana pini et carnes predicte per unum diem naturalem permaneant infuse in ℥ iiij vini dulcis albi et subtilis et in ℥ ij vini citoniorum omnia autem ultimate terantur per se et cum lb j zuccari albi cocta cum infusione predictorum fiat electuarium ultimate confectum et detur de eo parve diluculum coclear unum bibendo post illud ℥ ij aque bugrosse et de eo medietas detur ante prandium et cenam Est enim de utilioribus in experientia in vigorando virtutes Secundo vero principaliter confortantur virtutes corporis abscindendo causas debilitatis earum de quarum numero est excessus et effrenitatio in coitu Est enim tante potentie ad debilitandum virtutes hominis et dissolvendum compagines membrorum et ponendum malam complexionem in omni principali membro Nichil fere huic corpori dectius est quam ipse coitus precipue in illa dispositione laborantibus Propter quod determinat epicurus ipsum omnino sanitati hominis et longitudini vite esse nocitivum ut legitur 3o tegni capitulo illo venereorum non secundum epicurum nullus est salubris usus Amplius demonstratur hac ratione palam quod cum enim corpori humano exibitum propter quod evacuatur ultimi alimenti utilis superfluitas compaginis humani corporis destructivum sed coitus 3 id ergo coitus vera patet 3a quam aliorum per cuius presentiam constat humani corporis compago et armonia per remotivum eius destruitur et minor tollitur xx 3ii Coitus enim non est aliud quam copula viri cum muliere per quam evacuatur sperma quod est superfluitas ultimi alimenti utilis Si ergo talis superfluitas educitur per coitum quantitatum moderate et moraliter regulatum tunc que opposito negare potest quod per effrenitatem coitum non dissolvatur humanum corpus Amplius omne illud vires humani corporis destruit et dissolvit per quod evacuantur principia vite que sunt calidum et humidum in concreto Si per coitum evacuatur sperma et spiritus quorum utrumque est calidum et humidum ergo etc.

Age igitur in signis adolescentis in hoc actu cum moderamine morali agendo semel in ebdomoda Si enim propter aliud hunc verecundo actui non est complacendum saltem abeo discendendum est propter pusillanimitatem et infamiam que acquiritur in eo Quid enim vilius et detestabilius morali viro imponi potest quam quod se ipsum subiectum fiat muliercule per lascivias et delectationes in momento temporis evanescentes At non item 3o membrorum et totius corporis debilitantur vires propter multam frequentem et laboriosam agitationem in spiritibus et humoribus Cum ergo propter instantiam vigiliarum propter corruptas operationes ymaginative potentie et propter localem motum corporis hinc inde disturbetur et agitetur spiritus et humores Et consuedo motus membrorum est quod ipse inclinatur magis moveri et defectu movetur ad membra debilia quam ad fortia Et in hac egritudine duo principalia membra videlicet cerebrum et cor magis fere sunt lesa ergo erit receptiva nervorum ... ex summa principis prima primi capitulo de membris in fine Membra autem fortia superfluitates eorum expellunt ad debilia Et propterea invectus est 3us modus confortandi membra faciendo ipsa non esse receptiva superfluitatum superfluitatum Et totum hoc completur cum stipticis ut colligitur 3o tegni autentico sermone

Pro completione quarte intentionis Repletur enim a se superfluitatibus supple vasa confortata stipticis firmatis Igitur in confortatione cordis quia ... medicina duo singularia et duo composita de singularibus ergo est

nota quod tanta est cautas eleboris albi quod ab auctoribus mentio non ponitur dosis

zedoaria potens firmatiu in confortando cor
et pre si fiat ex ea linimentu cum aqua sublimata
ozimi garofilati sup regione cordis fama
tum est et est p omnes illustres q pulvis feluza
barazi in potu datus cum vino electo p dicto
mirabiliter singulariter sublevat et reddit virtu
tem cordis Est aut pheluzabarazi
smaragdus viridis electissima De composi
tis aut ad vigorandum cor primum et letissima
e electuarium letificans descriptum a Rasi nono al
mansoris capitulo de militia de quo exhiberi
debent ʒ iij vel quatuor cum aqua sublimata
melisse et buglosse Et secretum magis e
dare ipsum in potu cum aqua sublimata
corticum citri 2m compositum e descriptio
electuarii micra posita a consiliatore dra
q quantum apparebat ipsum lege ibidem et hic fuit
electuarium quod descripsit Gentilis in consiliis suis
et dicit q accepit ab uno suo socio fideli Est
aut dosis eius quantitas quatuor ʒ in auro
ra cum predictis liquoribus Et hec de intentio
ne 2a et quanta sunt Pro complemento ul
time intentionis premittendum primo q ista
q plura que posita sunt in 2o capitulo pre
gnme sex rerum non naturalium ad hanc
intentionem adducuntur plura et uno fere
omnia ista i medicinis posita in 2a et 3a
intentionibus huic proposito sunt convenientia
Raro enim invenies aliqua medicinam cordiale
que non sit cerebralis in eodem gradu cordialitatis
quedam enim medicina frigida et sicca sunt cor
dialia contrariando lapsui caloris et humido
cordis eadem sunt cerebralia et contraria calido
et humido lapsui cerebri et sic de aliis Etiam
que cum inveniuntur cordialia proponenz pre
mientes ara et ea virtutibus medicina ca
dem sunt cerebralia propter illud Si enim aliqua
datur medicina proprietatem cordis vigorantia
ut corallus et iacinthus smaragdus margarita
ben album et rubeum ozimum garofilatum
et cortex et semen citri et lignum aloes ponantur
confortativa cordis per proprietatem specificam
ipsorum non repugnat propterea de facto est
q talia per eandem proprietatem cerebro sunt con
ferentia ut muscus et ambra melissa
et de similibus per olfactum inspirata cerebro
simul confortant et cor postea predicta aut de fructibus
e electuarium dyamuscum dulce electuarium dyambra
descriptione Mesue in antidotario et electuarium dy
antos descriptione Nicolai in eodem et electuarium
de xiloaloe et electuarium de gemmis que ambo descrip
ta sunt 7o canonis sine 3a et tractatu primis Ego aut
ego q si in potu dentur ʒ ij subtilissime
pulveris de electuario ligni aloes cum ʒ ij aque au
ricule muris virtutem cerebri resolutam
melancolicis impressionibus miro firmamento
restaurat et ad veram sanitatem perducit quam
s'donare dignetur Solus ille omnium opifex
qui cuncta sanat et benedicit Ad lau
des eius immortales Amen

133

Generosus quidam vir
colendissima fama con
spicuus et iurisperitus
doctor Acutissimus Nec
non sacre mayestatis Re
gie cipriensis fidelissimus orator virum op
tulit michi quedam et sincera dilectione
vinctum per summis precibus meum erit ut
eidem consilium afferrem sup quibusdam
dispositionibus eius Et ego tum quia vir iste
antiqua mihi caritate non levius iunctus est
Etiam quia humanum e subvenire languentibus
illius dispositiones quantum potui nostri arti
zate consideravi Non minor tamen est diffi
ni cazo pervenisse cognitionem quam eisdem con
gruenter subvenire Sunt aut prefati amici
dispositiones complicate quamplurime Et prima
quidem est stomaci mala dispositio propter qua
diminuitur eius digestio et non raro corrum
pitur a mala complexione colica adiuncta cola
maioris frane vitellina et citrina nominata
propter enim epar huius viri magnum esse et mag
fice calidum et meatus huius latas aptas se
porum fellearum tuscendum ad cistim fellis por
tanarium stomaci parum distant ab eo quem
in superiori parte quam non inferiori ut i di
versis anothomizatis hominibus intellexerit quod vi
derunt multa fortassis materia rubea colerica ad fun
dum stomaci et in ipsum effusa commiscetur flati a quo
fundus stomaci non evacuatur ut 13a 3ii co de egritudinibus
stomaci colligitur et de motus significationum earum
Si ergo flava id grossa fuerit colera vitellina nominatur
Si non aquosa citrina ex ipsorum commixtione gene
ratur colera hec ergo in stomaco multiplicata resolutionem
putredinis et mordicationis stomaci dignitatem dimin
nuit aut corrumpit secundum multam quantitatem
et nimiam calitatem eius propter quod non e leve
inde causa doloris cum mala complexione
subito permutata aut pungitivos mordi
cativos et extensivos ab eadem colera
provenire Si aut materia multe fuerit
quantitatis et notabilis corruptionis stomacum mo
lestus compellet ad emittendum per superius
et etiam inferius cum magno dolore pessimo
cordis motibus sincopalibus et aliis i
que concomitantur hanc dispositionem que proprie
colerica nominatur egritudo per quam iure diverse
et corrupte precipitatio motu fluctuando
prorumpunt per superius et inferius Et sequitur ex hoc
fundato q non e grave inde causa doloris
extensivum pungitivum et inflammativum et
multitudinis ventositatum que omnia
in inferioribus intestinis in hoc viro generantur
hec 1a e huius viri prima dispositio 2a dis
positio e dolorum renum instantia non levis
et propter quam accidit colica passio predicta
per quam e in renibus mala complexio genita est

calida propter quam attrahuntur inde flatice a circumstantibus partibus ad ipsos et retente ibidem diu excoquuntur a calitate ipsorum et permutantur in arenulas et lapillos parvos unde suspicandum est quod in etate pre cumulativa aut in fine consistencie in hoc viro generentur lapilli qui non leniter molestarent ipsum si accederent Secunda pravis dispositio est ventris stipticitas magna et hec quidem rationabiliter in eo esse debet propter tres causas principales quarum prima est debilitas expulsiva ipsorum intestinorum que successit doloribus predictis et colirice passioni Secunda vero est multitudo flematis vitrei vel agnosi et vitrei congregati in intestinis et cogeniti propter debilitatem ipsorum Tertia vero tamen propter clausionem viarum statim declarando Quarta pravis dispositio huius viri est hernia que orcealis nominanda est Magna enim in sifac eius invenitur ruptura et apertio per quam didimus descendit in oscem frequenter multa ventositate et aquositate plenus in tantum quod adeo dilatat oscum id est bursam testiculorum receptativam quod transit ad magnitudinem quasi elefanticam que ruptura itaque tante amplitudinis existit quod per ipsam aliqua particula non solum zirbi sed etiam intestinorum gracilium descendentium in oscem Unde ex hoc fundamento apparet egritudinem istam esse valde vereendam propter multa Prima quia ipsa est solucio continuitatis valde magna Secunda quia ipsa est periculosa Tertia est egritudo in paniculo propter que tamen quasi est incurabilis et ut in pluribus quasi curabilis nisi cum maxima difficultate et peritorum studio et opere doctissimum et presertim cum recens fuit Et quarta ratio arguens graviter huius egritudinis quia est egritudo compositionalis plurium membrorum Est enim egritudo situs vel loci quia non bene locantur hec membra scilicet didimus qui descendit et siphac magis quam ad intestina et vasa involuta eorum Similiter est egritudo zirbi et intestinorum et in situ cum iam descenderit in oscem Quinta ratio quia ista egritudo est antiqua Sexta ratio quia ipsa est lapsus ad contrarium Est enim in viro etate consistentie eiusdem complexionis et bone compositionis quia membra sunt magne extensionis et bone habitudinis quia bone carnositate bene carnosus est In talibus deberet esse existentia fortis ad egritudines tales Cum ergo iam egrotet eis oportet de necessitate concedere causam effectivam esse productivam fortem intensive et extensive quia multo tempore et pluribus partibus conectatur Et ex horum fundamento valde facile concluditur quod iste vir paratus est ad ingencia pericula Si enim humores multe in oscem fluere multo tempore perseveraret et congregaretur liquide et fluxibiles existentes valde facile posset iam membra apari Et iterum si inde tales laudabili sanguini commiscerentur intestinalia diu morantes efficeretibus

augmentum carnositatis equinoctie et de noiarentur hernia carnosa Et ex hoc fundamento collige pulcherrime hanc talem herniam esse omnium predictarum egritudinum efficientem causam Cum enim ylion intestini pars aliqua ceciderit in oscem fetalis pars in ipso iuncta plurimum fluxibilis et liquida existens propterea gapinum fuit tempus ex quo fuit a stomaco delata In intestino enim duodeno nullam fere aut valde parvam moram contrahit superfluitas a stomaco descendens propter tres causas Prima propter rectitudinem eius Secunda propter brevitatem eius extensio non transit xii digitos a quo duodenum nominata fuit Et tertia propter eius amplitudinem et in intestino ieiuno nunquam invenitur fex propter acuitatem colere quam recipit a chisti fellis que incitat expulsivam ad cotidie operandum propter quam est hoc intestinum ieiunum et vacuum semper apparet ut in xiiii corporibus humanis anothomice sectis oculo meus testificatus est Cum ergo in duobus predictis intestinis superfluitas a stomaco descendens non contrahat moram ut demonstratum est ergo in ipsum descendens fluxibilis erit notabiliter Et quia pars eius descendit in oscem ut superius visum est pars cum ipso in osceo recepta diu stans a calore excocta et resoluta exiccatur et induratur Cum ergo vertitur in stibalas non raro extensas maiores quam sit ruptura per quam descendit intestinum ylion Non vero redire nisi cum maxima difficultate et valde raro quod feces tales super ascendere possint angustiori existente ruptura quam sit earum extensio Etiam eis tamquam gravi corpori repugnat ascendere propter quod valde facile intellige ut in pluribus ad mortem timeatur propter dolorem tum etiam quia reliqua superfluitas a superioribus intestinis retente ibidem putrescunt et epati et cordi nocendo et putridam fuliginem communicando perducat te ad mortem Et non dubito ego quod sit primaria causa fecalis effectiva tum male dispositionis stomaci eius vomitus tussis dolorum intestinorum renum et male dispositionis omnium aliorum membrorum quare ex hiis conclude quod falluntur medici qui in dispositionibus huius viri sollicitati fuerint ad curationem colirice passionis dolorum intestinorum renum et aliorum dimittentes causam fallunturque medici non nunquam in curationibus egritudinum quam in cognitionibus earum causarum efficientium 1 tertii 4 primo ad glanconem 2 capitulo Tandem ultimate deducitur ex hoc fundamento quod oportet hernia virum curiosum et multum esse sollicitum in regimine suarum dispositionum Aliter enim infelicitatibus eius vita aut abreviabitur a quibus divina Misericordia tueatur eum Et Regatur igitur regimen eius in hunc modum Primo quidem locus vel aeris et habitationis eius particularis existat regio Civitas vel camera notabilis

caliditatis 7 siccitatis Et si non est aer tal
naturalis preparetur artificialiter cum temperatis
siccis saltem artificialis cum incensione lignorum
abietis cypressi juniperi lauri terebinti
7 similium Et caveat omnino habitacionis locorum
humidorum actu 7 potencia ut stagnorum
lacunarum vallium 7 eorum qui sunt prope
decursus fontales 7 sit aspectus eius ori-
entalis vel meridionalis Et caveat ab oc-
cursu ad aerem conturbatum calligiosum
7 nimia vestibus bene calefacientibus 7 max-
ime stomacum caput 7 pedes Caveat
ne vestes eius lapse sint 7 stomacho 7 intestinis
non bene adherentes Similiter omnino caveat a
motu forti super cibacione 7 precipue ab equitando
et descendendo per scalas 7 montes 7 faci-
endo extrinseca palpitativa membrorum ad latera 7
ad inferiores partes quia motus non solum
membra exagitat sed et humorales materias
fluxui disponit omnino ei quies est necessarium est
7 altero extremo non moveri nisi quo ad motum
navigandi Vigilare multum huic viro non
est conveniens propter debilitatem que sequitur ad illud ar-
guto tamen accepto aliquantulum ne flematum indi-
gerent resolucione 7 propter ventositates que consue-
rentur pervigilias videtur convenire sed quia
in vigiliis spiritus 7 humores moventur nigri
quam quiescant ideo argumentum vigiliarum improba-
dum est 7 ad herendum est magis longum in sompno
amplius quam consuevit Cum melius in eo per
ficiantur actus prime et digestionis quam in vi-
gilando dormire autem convenit ei super
dextro latere longius 7 super sinistro minus
sed si non timet nocumentum oculorum catarizan-
tis meci ad nasum Decubitus super ventre
esset ei melior quam super sinistra parte De acci-
dentibus non anime michi melius est ei
quam bene sedere mente 7 effugere impressiones multi-
tas Ut iram furiam 7 plures passiones ex quibus
motus vehementes imponuntur spiritibus 7 humo-
ribus Similiter 7 angustia mentis cavenda
est que semper associat se angustia id est in-
quietitudinem corporis De quinta non re
non naturali primo evitet magnam stomaci
replecionem ipsa enim ad debilitandum in naturali
calorem est causa generationis 7 congregationis ventosi-
tatum que efficiunt 7 augent herniam 7 coli-
cam predictas 2o Similiter replecio multa gra-
vitando materias ad intestina comprimit ad
inferiora 3o intestina 7 materias que descen-
derunt ad oscium gravitate sua cohoitatas deti-
net in eo 4o Et ad istius sequitur augmentum solucionis
continuitatis in panniculo sifac 7o sequitur ad for-
tem replecionem magna extensio 7 distractio
zirbi 7 preparatio eius ad erupcionem Men-
sura itaque cibi eius debet esse tanta ut sto-
macum ne extendat 7 gravitet 7 vinum non
super natet 7 fluctuet Similiter et nullum cibum at
potum accipere debet nisi cognovit stomacum esse ma-
nifeste a preassumpto cibo 7 potu adhuc ut stomachus

liberior existat ad amplexandum nova
cibacionem Nam si per potibus adhuc reliquiis pre-
assumptorum ciborum 7 potuum in stomaco assu-
mentur novus cibus possit fieri compressio
conflammatur ad quam sequitur difficultas an-
helitus et tussis que sunt cause augmentationis
herine 7 aliorum accidentium Nullum esse cibum
accipere debet nisi diligenter premasticatum Neque
etiam accipiat delectacionem in multitudine ciborum
rerum minus generetur 7 precipue diversorum Exemplum primi
sunt sicut quinque sex fercula Exemplum 2i sicut
virtuosa acetosa acria dulcia pisces car-
nes 7 similia Exemplum 3ii sicut accipere carnes
intulinas castrati capreti agni leporis
propter hec est attendat in comestione sua non
multum per longum tempus ut plati 7 Judei fa-
cere solent qui quinque vel quatuor horis in men-
sa stant tunc perdimetur admin convenientes primis
cendi digestum cum indigesto Cuius non du-
bitat quod cibus assumptus in prima hora ali-
qualiter digestus erit vero in quo assuevere
in 2a hora Et hec de 4a re non naturali
Circa 6am rem non naturalem contempla-
dum particulariter permittendum primo quod ciba-
ria que assumuntur debent esse facilis a stomaco
consumptibilia ut ova carnes laudabiles fercula
7 brodialia mediocriter pinguia 2o debent esse
ab omni nistopite privata nisi in tempore in quo
intenditur ad consolidacionem rupture hernia-
re 3o debent esse cibi eius excitati nobilis
6o debent esse penetrativum propter virtutis causis
virtualitatis corporis ad remotas partes 7o debet
esse multum nutritivum in pauca quantitate exhibiti ta-
lis enim ne membra vel corporis virtutes gra-
varentur Panis 1o sit de pura farina
bene fermentatus cocto duorum dierum aut trium
ad plus et cibi furmacei 7 pastiles omnes
dimittantur nisi ut infra dicetur De car-
nibus non dimittantur carnes antique
animalium omnium sive domesticorum et sil-
vestrium 7 precipue in aquis 7 vallibus degen-
tium Evitet carnes salitas et esse assa-
tas omnes et precipue que suffocate in mascerit
in vasis maxime aut eneis aquorum usu
tamquam a veneno fugiendum Laudales
1o carnes sunt ei de vitulo de capreto et
de juvene porcello recentes domestice
vel silvestres Et carnes de gazello 7 de le-
pore 7 carno Carnes non de vitulo dit-
tantur 7 de agno saltem in usu multo Pisces
non ei competunt secundum regiones suas ut fluviales
cappedam lucii torrentum 7 varioli temali
et consimiles De maritimis non rubi orade
menule cefali bene grossi 7 pingues 7 re-
centes trilie lamige et consimiles 7 precipue anguille
oleo fuyi quam olivi 7 cadi actu comesti minime
non frigidi Et placet in condimentum eorum cum
agresta et sapa zucaro 7 aromaticis speciebus
De ferculis aut evitet frigida 7 humida omnia
ut bletam spinachiam cucurbitam portulacam

2o
3o
6o
7o
d' pane

endiuiaz lactucaz scariolam solatrum 7 oms herbas fontales ut senacios et cresones Caules uo no intipant ei neqz aqua condimentu fca cu plato calis 7 aro ut mellissa ysopo meta sisimbrio spillo salvia rosmarino tarcon pulegio calamto 7 consilibus De radicibus uo nisi ul' laudant ei bacie silvestres et domestice Napi 7 radius rape pre coi brodia bn cocte Carote 7 consiles Alliu uo cepe porru non placet michi Aliqn tam uti pot bulbo cu minat em ventositates digere facit 7 apit Raffano 7 s' collaudari pot bis ul' ter in septiana De seminibus uo placet semi lo pet anetu carui cardamomu domesticaz et silvestre 7 sem rute pre ad omez sua dispoe quo uis modo Et sem plataginis in cibariis eius competit lz 7 iuua singularia in dispoibz suis De aromatibus placet vtriqz cinamomu galaga zz cubeba nux muscata 7 flos eius macis dictus ozimu gariofilatu 7 melano pipe leucopip i albu macropiper et consiles pres calide 7 sicce n multu adusantes flati 7 ventositatibz 7 habentes appetitu ad principalia mebra De pinguedinibz uo quia adiut fercula lauda pinguedo porci recens 7 salita anat et galline butiri 7 olei olivaz 7 vtilim cet ei oliu d' nucibz 7 amigdalo dulciu pinguedo castrati 7 vituli conveniunt ei De aceto Silr 7 acetu no e ei intipanduz 7 pre conditu cu calis aromatibz agresta condita succus citrangulorum succus granatorum 7 succus limonu conveniunt ei sicut de aceto dictu est Lac uo 7 colostra et oms lacticinei cibi caveantur ab eo licz lac in cibariis pparatu cocto no sit sic inutile Caseus uo recens et moll' dictur nisi ut infra dicetur Sz caseus oms in salsedine elevatus 7 pre acceus e s' covenies Fructus uo 7 pre multu humidi actu uo et potentia dimittantur velut cerasa pira muscata pepones cucumeres anguria cucurbita 7 s' siles nisi raro et in pauca quantitate Pira uo solidiora vt poma appia dactilica ul' altius spei rubea ul' citrina solida 7 bn dulcia oia conveniunt neqz granatorum dulciu 7 mizorum vsus psicas et bn solidis tpe suo vti pt 7 nespul' 7 sorbis 7 vlr omi fructu solido 7 bn maturo velut citonia 7 pre cocta D' potu Potus aut huius vi ee debet vinu rubeu ul' subrubeu no valde grossu n conturbatu neqz dulce multu sz sapore mediocre sub'a claruz et bn aromaticu absqz ullo comixtionis aqu cu eo aut tpe caloris comisceatur ei aqua extinctionis calibis scdm 3am ul' 4am ptez aque put ad id ducunt ... ul' b... vini fidosus ... huius vi regim p vj rebus

non naturales conveniunt ad ministrandum Tractatus aut capitulum de regimine eius venes mediciaalia quatripartitu erit In pa enim pte ponetur cano 7 modus pservandi ab eventu colice passionis 7 curois illius cu uz acciderit In 2a pte ponetur regimine 7 modus curonis doloris renu eventis ipsoris In 3a pte ponetur ministratu ventris lubricata eventus stipticitatis phibitiua In ultia pte ondetur modus curois hinc oscall' sine cotingat ipaz ee intestinalez renalez et ordinalez ul' vtraqz sit scdm tplicez curationis modu Ad declaroz igo pimi accidentis ul' egritudis dicez occurrunt multa que colica passio e gra pservatonis x conveniunt observanda que oriunt a x cause frequet colice passionis effectivis quaru pma cau est mala complexio stom frigida 7 humida mal' ab aquoso 7 mucillaginoso flemate scdm plurim 7 aliis reliq pvenies qz mala 3o e e aliorum flatu gnatiua 7 augmentatia ca 2a uo ca e compilationum 3a e cuistaco ... mero totana supficie stomaci 4a e ... mero multitudo infido stomaci que phibet digoz debita fieri 7a est multitudo in orificio portunarii orificiar pncipalit occupacionem ipm ne mie superflue cibales ul' humorales conveniunt descedere pnt 6a e meru corruptarum pncia i stomaco mutatiu ipm ad enomedu si fuerint in supiori pte ad secessu uo si fuerit in inferiori pte stoi mie tales inuete 1a e multitudo ventositatu que congregantur 7 detinentur in stomaco 8a e inordinatus 7 fortis motus sup cibatioe factus 9a e coytus frequetia 7 multitudo 7 pre sup cibo xa 7 ultia e dimissio conservatonis potentie stomaci cu pauca cohoptitia panorum vl' pp expone ipm infrigidatibz extius occurrentibus si bn consideras ad istas x causas colice passionis adduci possent oms alie diuses voluibus collecte Cu aut consideravit diligent attendat 7 videbit qd effectiui qui proveniunt a rebz istis causis valde fale potit administrari regim Et pmo cu calefacientibz stomacu reficiie ipm cu plmacol' calefactivis appositis cu cerotis calefacientibz factis cu olo d' mastice d' spica et de cinamomo 7 cu linimentis factis ex oleis consilibus et cu cautela ab occursu aeris 7 recu actu 7 poa infrigidatiu et cu dimissioe coytus et cu quiete post cibacoz omino celebraz Noto uo qd' sz l· causas pimas istius pvnduci pt multu pro mundificando stomacu 7 confortatio sit exibedo in aurora ℥ i. yere galiem cu ℥ ij ul' iij aque mete miste totu Item exibendo ʒ ij elet indi omino calefacti et bibnco ʒ ii pillarum de yera simia et qlitatiqz fiat pa ista solutia tarde ab hor ad

mia ser 2o pnr pinderi pot stomaco cu v
si aromatici rosati descriptõe Gabel' de quo
dent dne ul' 3a 3 ante cibu 7 po cibu
Silr cu dyacinamomo quod melius iste
est eltm de ligioal' descriptõe Anc 7o
tm sitd pa Item confectio dyambre
et dyamusci dulcis 7 alie s' consiles
bonu et facile remem e ut eger aliquis
diebus in aurora accipiat 3 iiij grossi
pulvis ligal' Itez pulvis mastic 7 mete
an ʒ j biba aliquibus diebus pho
ram an cena cu medio cieto aq bethonice
Itez optim reme est de gluti
guio qua ul' quinq bu masticatorp an
cenaz Ite ad hac intencoz confe pot
pulvis tyriace maioris ul' andromaci
dando ex eo 3 j in auro cu ij ℥ aque
mete et e de sublimiorib h i oia i sũ
ma cu diligenti regie ut supius distinctu
est pnt ovenient psuac hominez abe
uetu colirice passionis abscindendo effec
tu pueibile x cauo que supius notate sunt
Cu aut contingit hominez ia incidisse coli
cam tuc ps canon curõnis est conari de
pone mãz fluctuantez i sto 7 i intestis
et attrahe ipa e ad inferiora Et ad pmu
conferunt instra multa p'm ch° Rx aque
decoctõnis ordei cu cortice fte cu pau
co zucco sepe 7 multu de ea i potu exibe
2m Itez aqua decoctõnis intubal' cu pau
ca aqua mete dolta sepe 3m Ite aqa de
coctõnis foliorp volubil' boris 4m e aq
decoctõnis folliculorp sene 7m et melius
e aqua decoctõnis panici mastic cu sirupo
de vc radicib assari 6m e Ypere simplicis
cu pdict aquis 1m e exibico decoctõnis
foliorum origani 7 ysopi simul dado ex a
quo istorp ℥ iij calefctorp cu ℥ ß zucc rubi
Hec em omia deponendo mas puias
mudificatõnis ablucõnis abstersionis 7
incisionis abiuat acci colirice eius dua
com Gra uo divitendi mas fluctuates
i sto 7 i intestis vehemit doloris 3t po
flõma saphene dextri pedis ul' sinistri
Et sm intencoz maioris doloris fiat flõ
mia de dextra 7 egluso De sinistra saphe
na ovenit e ficaco ligatura te igina
gemna ul' pedu caullas fca ab vna p
te incipiendo 7 ad alias tuscendo si oppo
tunu fuit Et inu qua diversio competit
appositio ventosarp in carnosis 7 domestic
ptib tibiarp 7 cossarp fca 7 reitata 7 rei
teracio freqnt e sup natibus 7o et has
mas divite pnt apcos emorroydaru sive
fuerit nalit' tales aut artificiar p uoca
te confricatõe cu folijs fici ul' cosolide a
ul' cu panno bisello aut cu carp fricatone
ex felle tauri fca Amplius et 6o Ites mas
dnt divite pot ho cristere sero 7 mane an
cibu adminstratu Rx foliorp blete mal

cristere

ue maioris violarp folliculorp sene
epicthimi cretens an ℞ j coqnt in 8 ℔
℔ aque usq ad consuptoz medie epic
thimo 7 sena 7 infine decoctõis posite
de hac i decoctõe cu expssione congrua
accipia ℔ j mell' rosati ℥ j zucc ru
bere simplic 7 cassie an ℥ j sal' gemme
ʒ iiij misce com 7 i vnica vice accipia
Si aut cu pdict mudificatib 7 divi
dentib iam posit eius extenda sicut do
lor stomaci singultus rugitus 7 erup
tuao fortis 7 vetositatu multo cu pulsu
cordis sic magna 7 instancia vigiliarp
arduastur omib quinq remedijs pvide
du erit quoru pm e ho digitu Rx pul
de meta pul de calamento et de absinthio
an ℥ ß aque bethonice assari ul' origani
an ℥ j ß misce 7 cadu com accipia po
que carde cib usq ad quanta hos 2m
remediu mirale est hoc Rx spez dya
calamiti descriptõe Nicolai in antidota
rio spez dyacinamomi 7 dyarab an 3 ß
zuc' cl ℥ iiij cu aqua mete ff confecco
in rotulis duarp dragmarp de qa parti
cipiat 3 ij an cibu 7 post 3m remem
Rx doronici 3 ij foliorp basiliconis lam
bruske oss de corde cervi spicenardi an 3
j macis 3 ij corticu citri 3 j ß cri ʒ j lig
aloes ʒ iiij caphore 3 ß rosarp 3 j ß mus
ci ambre an grana duo iacincti smarag
di zaffiri an ʒ j margaritarp 3 j ß foli
oru auri into vc pul omia psct 7 com
misceant 7 ex eis fit sacculo quadran
gulariz in sindone d' grana retortus
collopeso ps porte sup sinistra mamilla
podiatus Et si aliquid appetet ultis
epicthima humidiz tuc ex pdict spebus
accipiat 3 iiij 7 miscea cu istis aquis
vz buglosse rosate mustate 7 acetose
an ℔ j aceti albi coclearia quinq vini
malvatici ℥ iiij omib istis commixtis
tepidis in tpe frio 7 frigs actu in tpe
calor 7 infunda panus de grana et di
ligent' expsso applice mamille sinist
quibz hora ter ul' quat tpe necitat
Et ex ho fidato intelligen diligent' ap
pare pot mos psuatõs abeuetu ma
larp dispoin stomaci hius viri et cura
tõnis carp cu iaz evenerit Et ad que
ptinet ho diliget attedat Ad decla
tõni uo 2e ptis huius cap' pmitted po
q dolores in renib in spina i lubis 7
in ylijs in ho vio fieri pnt a mala co
ponde corp ul' ab oppilacoib Et si gde
fuit pma tuc illa mala 2o a cit cu ca
nal' aut fca Et si fuit cada a sagwis
uitiane dependes ul' a ma scu comixta
sufficient tuc si apparuit vlis corpis re
pletio ff flõma de vena nigra dria
reni dolenti Et si fuerit abo doletes tc ff

flobotomia de vena dextri brachii per quam educatur sanguinis ℥ iiii vel quinque. Ante quam flobotomiam si venter non fuit bene solutus premittatur hoc cristere. Recipe malve, mercuria-
lis, cimpestis, foliorum nenufaris, viticu-
laris et portulace ana manipulum i. coquantur in lb. iii.
aque usque ad medietatem et decolatura
illa sufficienter expressam accipiat lb. i. zuc-
cari rubei cassie fistule ana ℥ i. salis communis ℥ s. vi-
telli ovi numero duos misce et tunc hoc cristere-
rizetur. Sequenti non die gratia lenitionis
et mundificationis renum offeratur patienti
℥ ii. cassie nup de canna extracte cum
aqua malvarum et nenufaris et tardetur post eam
tribus horis ad minus quinque. Post ista
non fit remedia applicandum ut 2m Recipe
olei violarum, olei de nenufare ana ℥ i s. olei
de sisamo ℥ i. croci, seminis endivie ace-
tose, sciariole ana ʒ i. camfore ℥ ii. vitelli
ovi numero unum conquassentur omnia simul
cum suo pistello in mortario et fiat lini-
mentum de quo renes et ilia in die na-
li ter vel quater inungantur diligenter.
Et attende quod si predicta emplastro inungatur
prolongaretur tamen illud remedium efficaciam.
In veniendo potum quod omni mane in aurora
bibere ℥ v. aque lactis ovini tepide lac-
tis enim ovino nulla medicina compar est
in debilitate renum supra a cum tractatu facta 15a
3a capitulo 3o Cum autem evenerit dolores
in renibus a colerica materia quod raro con-
tingit hec omnia remedia suprascripta inmediate con-
ferre possunt dummodo cristere id fit magis extin-
tivum et proprie cum aqua portulace. Item
linimentum predictum optimum erit et proprie ex
quo post eius compositionem bulliat cum ℥ iii
℥ sucri semper vive usque ad consumptionem illius
succi. Item cassia suprascripta est utilis erit et proprie
data cum aqua portulace vel plantaginis.
7m remedium ut habeatur in memoria decoctio
vel emulsio et comestio quatuor seminum frigidorum
scilicet citrulorum melonis cucurbite cucumeris
et anguric ana ℥ s. seminis endivie portu-
lace acetose et sciariole ana ʒ iii. granorum
papaveris albi ℥ i s. penidiarum ℥ i. zuc-
cari albi dupli ponderis omnium commisceantur
simul et fiat tragea. 6m pulchrum et mirabile
ut fiat cristere cum lb. i. olei nenufarini sed
mediocriter calidi. Ultimum remedium est ut
sepe abluantur pedes usque ad inguina cum a-
qua decoctionis florum vel foliorum nenufa-
ris parum calidiori quam tepida. Si autem
dolores renum provenerint a mala complexione frigida
tunc summum remedium est evacuatio corporis
cum cristeri facto ex brodio pulli cum ℥ i. be-
nedicte ʒ i. salis gemme et quatuor ℥ olei amig-
dalarum amararum quod totum ante cenam imponatur
vel prandium ut libet. 2m Sequenti non mane
purgetur cum hoc medicamine. Recipe benedicte simplicis
℥ s. electuarii indi ʒ i. aque apii ℥ ii. misce et tunc

calidum accipiatur et tardetur a cibo horis ad
minus quinque. 3m remedium accipiatur ʒ i s. spe-
cierum electuarii de seminibus trociscorum de spina
i. granorum fisticorum ℥ iii. zuccari albi ℥ iiii. in-
fundantur fistici minuti mensi per diem naturalem
in eadem aqua mellis solis et cum eadem aqua
coquatur zuccarum et reliquis additis fiat con-
fectio in morsellis ut preincata de qua pati-
ens semper accipiat unum vel duos ante
cibum 4m remedium ut prima et renes et in
die naturali inungantur ex unguento arogon
de scriptione Nicolai in antidotario et sup-
ponatur lana pectinata diligenter circum-
ligata. Ultimum remedium ut cum instantia il-
lorum dolorum huic viro omni mane in au-
rora exibeatur ʒ i. tiriace andromaci dis-
soluta cum ℥ ii. aque apii et est singula-
re remedium. Tiriaca enim confert in dolo-
ribus renum et ex pluribus causis provenien-
tibus 7o canonis sui prima capitulo de virtutibus
et laudibus tiriace. Et a Galieno in libello
de comoditatibus eius collitum. Et ex is-
tis si bene attendis facile cognoscere potes
dolores a compositione vel oppilatione porum
provenientes curare predicta mixtura immediate
in utrisque ut ex eorum componentibus intelligi
potest. Hoc in summa est regimen dolorum tam in reni-
bus quam in spina quam in lumbis et intestinis
venientium. Ad declarationem autem 3e partis
huius capituli. Post hec autem ponendum
est regimen stipticitatis ventris remotivum per
quo sufficienter conferre potest remotivum iste
lenitivum descriptum in doloribus renum a sangui-
ne vel a colera provenientibus 2o huius
capitulo sunt exibere potionem de cassia ut
ibidem apparuit 3o confert ad idem comedere
ante cibum sex vel octo ficus calefactas.
Item comedere ℥ i. passularum nigrarum ante
cibum. Et 5o multum utile est comedere quinque
vel sex pruna recentia ante cibum. Et si
non habeantur nisi sicca tunc per noctem infundantur
in aquam malvarum et comedantur ante cibum.
Ergo autem experientia certa scio quod omnis stip-
ticitas ventris removetur accipiendo ante
cibum cocleare unum huius electuarii. Recipe prunorum
damascenorum sebesten ana numero nona-
ginta passularum enucleatarum ℥ ii. gra-
norum psilii lb. s. polipodii recentis ℥ iiii.
folliculorum sene mundorum seminum cuminum carvi
ana ℥ i. infundantur pruna sebesten et psi-
lium in lb. iiii. aque usque mucillago con-
venienter extrahatur ab eis. Semen tamen est
psilium per se infundi et parum macerari ne
pars centralis eius que acuta est effundatur
ad aquam. De hac igitur mucillaginis vis-
cosa lb. iii. accipiatur et coquatur cum lb. s.
penidiarum usque ad spissitudinem. Deinde predic-
tis addatur species ultimate contere omnia
simul in mortario et fiat electuarium et est maxime
utilis. Et si vel ipsum fortius efficere dupli-

centur polipodium et sena. Non tamen propter
hoc fiet grauans aut magis bonum. Haec
de regimine stipticitatis ventris bene suffi-
cere possunt. Iam autem instat tempus expe-
diendi quartum capitulum de curatione ad her-
niam. Propter quam permittendum est primo quod huic
dispositioni summa intentione attendendum est
preteris dispositionibus aliis cum ipsa comprehe-
dam esse causam colice passionis doloris in to-
to ventre et in renibus et stipticitatis in parte
et ulcerum tingnique debilitatis huic nimio eneci-
entis. Cum enim intestinum ylcon zirbus secundum
partem ad oscrum descendentes sunt cum didimo
relaxato ut in primo capitulo manifeste satis
apparuit. Non est possibile quod complete curari
possint alie dispositiones remanente hernia
que ipsa est causa omnium illorum. Et licet quandoque alle-
uientur predicte egritudines et accidentia remanente tamen
causa continue releuationis earum necesse est illa
accidentia uel egritudines recidiuare et multiplicari ut
esset circularis fere consistens circa de allevi-
atione ad intensiorem et econuerso quare est quod at-
tendatur ad curam huius hernie solerti conside-
ratione et cauatione. Aliter hic vix erit dog-
ma perfectie egritudinis. Est autem a sapientibus
inuentus triplex curationis modus. Et primus
quidem est per manualem sectionem
secundus vero per applicationem cauteriorum tertius
per compressionem panni adeo factam ut postquam re-
fuerit intestina ad naturalem situm reducta
amplius descendere non possint compressione
prohibente descensum eorum. Pro complemento vero
primi modus ut rasificetur regimen pacientis
cum dieta attenuante mediocriter calefaciente
et exsiccante corpore euacuato et intestinis mundi-
ficatis a fecibus cum applicatione clisteris le-
nitiui in tempore veris aut in principio mensis autumpni
fiat operatio tempore autem estiuo et yemis non
est ita conueniens ut sectio sectionis modo
neque cauteriorum applicatio. Itaque tunc pro com-
plemento operis si quis optaret curari per huiusmodi
modum situato corpore resupino per medicum
cum natibus et cum cauellis super eleuatis o-
perator comprimat ventrem versus umbilicum de-
tinendo ipsum cum leni compressione cum fascia
et tunc extendat cutem inguinis in parte superiori
parum ad os femoris versus latus ante et in
parte predictum os tunc ergo cum rasorio acutissimo
cutim scindat descendendo infra pinguedinem
usque quo appareat ei suspensorium in quo sunt
connexa sunt didimus vene et arterie et vas
spermaticum excoriando ergo separet hoc suspensorium
a panniculis et partibus circumstantibus. Tunc ergo sub ipso
suspensorio ponat uncinum ferreum uel arge-
teum et suspendat ipsum ad superiora deinde li-
get superiorem partem ligatura condecenti exclu-
dendo magnitudine doloris et per distantiam unius
digiti ab hac ligatura infra uncinum pre-
dictum alia fiat ligatura quibus strictissime con-
stitutis sectet suspensorium in et tunc superiorem

partem prime ligature calenti ferro cauteri-
zet qua cauterizata secundum unum operandi modum
reliquam partem inferiorem superius trahat ex-
tirpando et ipsam a bursa testiculorum simul cum
testiculo. Ex quo apparet quod hic modus cu-
rationis est valde orribilis et suspectus tum propter
sectionem tum propter cauterium. Et secundo quia priua-
tur patiens ab uno membrorum principalium membro
ad conseruationem speciei deputato quibus factis
mediocriter impleto vulnere cum albumi-
ne oui et oleo rosarum cum puluere boli ar-
menici mastic sanguis draconis et galla-
rum cipressi agitatis inuicem filo ligature ex-
tra pendente mediceretur locus. Quidam
est postquam secuerit suspensorium predictum dit-
tit utramque partem non extrahendo infe-
riorem partem didimi neque testiculi. Et hic
quidem curandi modus videtur michi melior
et propter cum inferior pars ligamenti illius poterit
conseruari et a putrefactione defendi. Post
quam ergo per duos uel tres dies egro resupino
iacente et ventre eius cum suppositoriis le-
nito ita quod nullo modo erigat se neque moueat
quantum est possibile et applicentur digestiua mun-
dificatiua conglutinatiua quale est terbentina
lota tribus vicibus cum modica aqua plantaginis
ad cuius libram .i. vncie .iiii. commisceantur mastic thu-
ris boli armeni sanguis draconis et
gallarum cypressi partes equales hoc ergo
applicetur in loco predicto et cum eo fiet conue-
niens conglutinatio diuina adonante ymma.
Pro complemento vero tertii modus curationis huius
dispositionis cum cautio possunt duplici primo quidem
cum actuali calido cauterio applicato in lo-
co predicto inguinis cum quo perueniatur usque ad
suspensorium descendens et ibidem cauterizet
usque ad os exclusiue. Postea autem procedatur
cum defensiuis predictis et refrenatiuis sanguinis
in principio subsequitur autem applicetur mundificatiua
et conglutinatiua predicta. Et hic quidem cu-
randi modus videtur in multum orribilis et non
bene securus primo propter timorem et extimationem
infirmi. 2o quia difficile est imaginari
quod ad curam tale non sequatur doloris ue-
hementia ad spasmum perductiua uel ad apo-
stema malum. 3o quia operatores non semper sunt
bene periti in cognitione partium corporis per ana-
thomiam propter quod ita bene possint applicare
cauteria ut per ea non perueniatur ad tactum ve-
narum et arteriarum que ibi reperiuntur. Etiam quarto
propterea quia eger non ita bene substinet applica-
tionem cauterii quin moueat se ad uarias dif-
ferentias positionis fugiendo tristitiam ignis.
Et propter hoc contingit cirurgicos errare pacien-
tis ex eorum defectu. 2o Alter vero modus curationis
huius speciei traditus est per applicationem cauterii
potentialis quale est hoc. Recipe arsenici citrini
et est auripigmentum calcanti combusti calcis viue
floris ana ℥ ii argenti sublimati ℥ iiii pul-
ueris anuli ℥ i s opii ℥ i incorporentur ergo simul

cu aqua pa saponis 7 fiat formule similes fo. renibus anguille quaru vna ponat in loco ignis sup(er)ius assignato 7 ibid(em) dimittat usq(ue) quo fecerit escaram. Cu g(o) ceciderit escara p(er) apposicom butiri vel assungie et fuit (con)ter opacio p(er)ficata licet intentu. Si vero no itm reponat cauteriu p(re)dictu usq(ue) quo fuit p(er)ficato p(ro)ut ag(e)s ad os ex clusive. Q(uod) si fieri poss(it) ita ut cauteriu applicaret lateribus didimi ascendentis melius 7 mag laboriosu eet licet aliqui sint qui cauterizet e quartam didimi usq(ue) ad profundu. Alij vero s(ecundu)m medietatem eius. Alij vero partes laterales ut p(re)dictu est. Posterius aut cu ceciderit escara applicet unidificat(iv)a non bilit(er) excitativa sanguis co(n)ssione fiat 'ncia in carne dura 7 callosam co(m)p(ri)mentem didimu si remanserit a claudentem et obturantem vias ignis ita ut amplius ventositas neq(ue) aquositas neq(ue) humor alius descendere possit ad inferius p(ro)p(ter) viaru clausionem. Et hec quide cura licet sit cu dolore 7 ansietate fit tamen e melior et securior q(uam) sectionis modus 7 cauteriu actualis. Et tu elige. Pro complemento vero tertio modus curationis hernie est p(er) co(m)pressione et stricturam fas(ci)as. Et h(ic) q(ui)de(m) modus curandi p(er)fecte no(n) semp(er) est possibil et p(ro)p(ter) q(uod) captura nimiu lata eet et antiqua sicut in h(oc) viro p(re)pendi veru sentencie auctoru verificat(ur) ut i pluribus. Nec e i(m)p(ossi)b(i)le aliqua herniam 7 magne ruptur(e) curari posse et p(ro)p(ter) cu recipit in viro liberali et discreto adobedienciam medici abstinencie s(ive) motu p(er) notale tempus i ambulacio q(uam) i equitando sicut viru istu vidi manifeste contrale expedit. Hic aut huius disposicionis curandus mod(us) dux est s(ecundu)m q(uod) inveni(t) ipam du(m) reiciatur ee. Aut enim didimus intestinu et renibus ia(m) descendit in osceu 7 magnifico tumore extensio ibi fca e cu duricie aut intestina p(re)dicta no(n) du(m) descenderit aut valde paru. Cu aut descenderit aut paru tunc aut facilit(er) re introduci p(ot)est p(er) co(m)pressione manus et dispoicione corporis insimul ita ut infius corporis sit supius aut no(n) q(uia) neq(ue) introduci possunt 7 p(ro)p(ter) resistenciam ex p(ar)te duriciei que p(ro)hibet flexionem intestinoru aut quia intestina iam dca intra sunt ventositate 7 humiditate plena. Aut eo quia iam i intestino ylecon quod descendit ad osceu recepta e aliqua p(ar)s fecis que l(icet) p(ri)us fuit mollis diuturnitate molle more ibidem contracte dura e in scibalas et eius p(ar)s humidior ventosita est. Neq(ue) ig(itur) reduci potest

intestinu p(ro)p(ter) hoc q(uod) cu accidit plurimu e difficil(is) curationis 7 magni periculi ut in primo tractatu declaratu est. Jam i isto viro consile vidi q(uo)d tioris ingentis 7 suspicionis mat(eriam) michi dedit. Veruntamen cu h(oc) acciderit no(n) est omo desperandu s(ed) virilit(er) agendu p(rae)mittendo mollificativa. Et p(ri)m(u)m quidem est ut co(n)stituti iuxta te patienti fiat encatisma ex aqua decoctionis fenugreci g(ra)noru psilii et seminis lini an. librarum duarum bdelij mol(lis) 7 subalbidi ℥ iij. camomille 7 melliloti an. lb. s(emis). Sedeat eger in ipsa usq(ue) ad umbilicu infusus. Et cu amplius ibi morari no(n) poterit tunc inguinales partes et totu osceu diligent(er) inungat ex oleo de sisamo et de amigdalis dulcib(us) ana calid(is) 7 h(oc) fiat ter vel quater s(ecundu)m tolleranciam virtutis. Si aut p(er) hoc semicupiu no(n) bene recitant intestina tunc fomentet(ur) s(ecundu)m istum modu. ℞ seminis malue 7 altee an. ℥ ij. bdelij moll(is) ℥ j. camomille melliloti fenugreci seminis lini g(ra)noru psilii an. lb. s(emis). radicu altee minuti incisaru lb. j. coquant(ur) omnia in sex sextul(ariis) aque usq(ue) ad medietate(m). Infundant(ur) g(o) in iam aquam spongie mag(n)e 7 applicet(ur) toti femori 7 osceo usq(ue) ad mollificatom obedientem intromissioni. Si aut itm no(n) obediret tunc in vngat(ur) diligent(er) sup(ra)dictis oleis calid(is) 7 sup(er)ponat(ur) h(oc) emplastrum. ℞ radicu altee pastinace liliorum alboru an. lb. j. farine fenugreci 7 seminis lini an. lb. s(emis). vitellos oui n(umer)o sex bdelij mollis 7 subalbidi ℥ j. s(emis). butiri 7 assungie recentis an. lb. s(emis). cere ℈ j. ex omnibus istis diligent(er) co(n)tritis fiat emplastrum 7 ca(li)d(um) suppo(na)t(ur) ita ut amplectatur totu osceu diligent(er) colligatu. Hoc fuerit instrua p(ro)q(ue) intestina recitomissa fuerit. Cu g(o) iam intestina ad locu suu natualem fuerit reducta tunc statim surgit intencio obs(er)vandi ea i ventre suo natuali conglutinandi 7 claudendi locu q(uam) mag(is) e possibile. Hoc quoq(ue) instrumenta convenient(er) fieri potest. Et p(ri)m(u)m vt gra mollificationis ventris 7 expulsionis sup(er)fluitatu hic viri accipiat omni octaua die ℈ ij. huius pulu(er)is. ℞ medulle cartami hmorr(oidum)? electoru an. ʒ j. polipodij sic(c)i ʒ j. s(emis). epithimi cretensis ʒ ij. folliculoru sene ʒ vj. cinnami dauci liquiricie seis rute an. ℈ j. sal(is) indi ʒ j. omnia pulv(erisentur) p(er) se deinde coquassent(ur) 7 commisceant(ur) 7 accipiat(ur) ante cenam cu brodio carnium vel modico boni vini albi subrubei 7 clari. Vel in remem ℞ aloes epatici ʒ j. s(emis). pillaru alefangina ʒ j. s(emis). incorporet(ur) sil cu succo rosaru 7 fiat pille de omni ʒ vi. de quib(us) omni die xa intermedia p(re)dictis accipiat vna paru ante cenam 7 cu istis alternatim p(er)mutando procedat p(er) to(tum) mens(em) apl(ilem) ...

Tertium singulare remedium. Ut super loco inguinis portet unum de istis cerotis omni xv° die permutandum et si deficeret ea que portat tunc fiat eius compositio per hunc modum. Recipe sanguinis draconis acacie thureis masticis sandaraci ypoquistidos boli armeni ana ʒ iiii or. serapini oppoponacis bdellii galbani ana ℥ i ß. gallarum cypressi ℥ ii glutinis piscium lb ß. fiat ergo secundum hunc modum. Accipiatur pellis arietis depilata et per quinque dies infundatur in acetum nigrum bene acutum tunc ergo minutim incidatur et coquatur in eodem aceto et cum dupla parte aque pluvialis decoctionis gallarum cypressi. Cumque pellis iam cocta fuit usque ad sui dissolutionem tunc ergo a decoctione accepta ultimate conteratur in mortario deinde eidem super addantur gumme dissolute cum aceto acuto et incorporate cum lb ß. populeonis et cere albe. Postea autem populeonis in corenti (?) pones longa et fortissima decoctione et fiat magdaleones malaxati cum aceto predicto. Cum ergo necessitas addit extendatur super aluta scutali conveniente grossitudine et applicetur inguini. Fortassis enim meum emplastrum compar ista in bonitate reperiri potest melior autem istud adhuc inventum non vidi ut a xl annis citra cottidiana experientia innotuit michi.

Quartum remedium singulare. Recipe gallarum cypressi pulveris vitelle ana ℥ i ß. resine clare et bene pinguis q. s. fiat pille cum succo platanginis septinervii et dentur ex eis omni 3a die in aurora a 3bus usque ad quinque. Et istis uti usque quo erit sanus.

Quintum vero singulare et ultimum remedium. Ut omni 4a certis diebus intercedentibus assumptioni predictarum pillarum deglutiat in aurora coclear unum huius electuarii. Recipe acacie cidoniorum granatorum acetosorum citrullorum uvarum sumac granorum mirti seminis plantaginis capillarum grandium ana ʒ ii. labrusce ʒ vi. boli armeni mastic ypoquistidos et thureis minuti ana ʒ i. liquiricie ʒ ii ß. minne acetonicorum (?) syrupi de mirto ana ℥ iiii or. zucari albi lb ß. coquatur zucarum cum syrupo et cum lb ß. aque sublimationis gallarum cypressi usque ad debitam glutinationem tunc ergo effundatur ad mortarium et cum predictis ulterius cottidie incorporentur ad invicem et reponatur in vase lapideo vitreato stricti orificii etc.

Accipe igitur vir zelatissime vir insignis et amplissima scientia doctissime Regie maiestatis Cypri et dignissime consul et orator facundissimus hoc opusculum cum ingenti labore ut percipere potes emollitum ansi (?) sectarum omnium fere illustrissimorum doctorum huius sancte professionis. Cui si accurate operam dederis in regendo te ut tibi seriose conscribitur sanitatem tuam recuperabis et iam recuperata possidebis et vita tua non parum longevior fiet quod tibi sui misericordia concedere dignetur ille omnium opifex qui cuncta vivificat conservat et benedicat ad laudes eius immortales Amen.

Consilium de corruptione in operationibus ymaginative et cogitative potentie

Vesperstina vigilia huius nobilis viri provenit ab inmoderata siccitate organi primi sensitivi et est ventriculus anterior cerebri qui licet respectu medii generis a generatione declinet ad caliditatem et siccitatem quia hic vir colericus fuit et est tamen positiva siccitas inventa in cerebro eius toto et maxime in anteriori parte multiplicatur ibidem a vaporibus colericis positive et per se exiccantibus. Et quia hii vapores simul cum aliis ab universis inferiorum membrorum consiliis (?) mittuntur et in cerebro inducunt in ipso privativam siccitatem per viam consolutionis. Unde preterea predictis quod epar eius quod est notabiliter calidum non evacuatur ad abhurendo materias colericas per quam adhustioni transmutatur in nilitas (?). Et iste est unus de illis qui post decadentiam in etate permaxima transmutantur in melancolicitatem. Iuxta illud 2i tegni decidente non cadit et sicca crasi et hoc totum demonstrari potest ex pluribus signis. Primo quia tactu percipitur calidus et cum acuitate notabili. 2° quia habitudine macer est et extenuatus. 3° ex velocitate et frequentia pulsus eius in quo non fuerat magnitudo propter debilitatem virtutis eius. 4° quia color eius est rubicundus cum claritate. 5° ex inmoderati siti. 6° ex ventris constipatione et de aliis. Unde non est mirabile quod iam vir iste aliqualiter in operationibus ymaginative potentie et cogitative corruptus est qui hec omnia que dicta sunt nimia sunt non leve periculum corruptionis operationum istorum sensuum. Unde oportet istum virum esse sollicitum et bene attentum in curatione sui aliter non durabit bene res eius.

Occurrit ergo in dieta sua conscribenda quorum primum est ut abstineat a cibis salsis. 2° ab acutis et acrorantibus (?) omnibus presertim a porro et ab aneto que sunt due medicine cum sua caliditate soporem inducentes. Item abstineat ab aceto. Et abstineat a rebus valde pinguibus et per se comixtis cum predictis mediocriter brodialia non sunt vituperanda preter ista aliis cibis utatur ad libitum. Vinum vero eius album subtile dulce non valde fumosum. Et si non esset bene dulce dulcoretur cum zuccaro aut cum aqua decoctionis radicum liquiricie mundatarum. Si valde fumosum tunc frangatur cum aqua boni fontis aut cum aqua cisterne que melior est.

Primum mistrum (?) est hoc quod iste vir pararet hec vetera eius mundum et per se cum usu electuarii de sebesten secundum hunc modum

℞. elʒ de sebesten ℔ s. ℔ elʒ de psilio ℥ iij in corporent˜ simul longa contrione de hoc accipiat semper ante prandium et cenam quantitatem vnius nucis in(te)gre aut saltem de eo accipiat parum ante cenam quantitatem predictam duplicatam 3m instrum quod iste vir omni sero cum vadit ad lectum super totam calvarie siue capitis ponat quantitatem sex granorum fumeti de hoc puluere ℞. florum nenufaris ʒ i s. seminis lactuce scariole croci corticum papaueris ana ʒ s. fiat omnium per se puluis deinde commisceatur 4m instrum quod iste vir omni sero cum vadit ad lectum totam spinam inungi faciat ex hoc linimento vnguento calido quam tepido ℞. olei de seminibus lactuce olei violarum et de sisamio ana ℥ s. olei de nenufare ℥ i. trociscorum de violis ʒ i s. cere albe quantum sufficit fiat vnguentum molle et postea bulliat in ℔ s. emulsionis papaueris albi usque ad consumptionem illius 7m ℞. corticum mandragore seminis scariole lactuce et portulace ana ʒ s. florum nenufaris corticum papaueris ana ʒ iij fiat omnium per se puluis deinde commisceatur et conspergatur et in bibatur cum succo foliorum papaueris albi deinde exicce(n)tur sub radiis solis ter renouando succum et exiccando ipsum hic ergo puluis ligetur in sindone de grana retorto et semper aut quam multum olfaciat ipsum patiens 6m ℞. foliorum maluarum violarum scariole et lactuce ana m ij magdragore foliorum nenufaris et papaueris ana m iiij buliat hec omnia in decem situl' aque usque ad consumptionem 3e partis et cum ista decoctione tepida omni sero per horam ante cenam abluantur extreme partes inferiores a pedibus usque ad inguina et a manibus usque ad humeros et facies tota et collum 1m ℞. seminis aneti croci florum liliorum alborum violarum ana ʒ s. florum nenufaris lactuce ana ʒ i. pulueris foliorum magdragore ʒ ij puluerizentur omnia per se et cum succo foliorum papaueris fiant pillule de omni ʒ vij vel octo de quibus iste vir omni sero vel nocte quando dormire non poterit degluciat duas vel tres continuando eas 8m ℞. loc de papauere ℥ ij pulueris florum narcisci pulueris florum liliorum citrinorum qui nascuntur in vallibus ana ʒ ij Et si non reperiuntur predictorum flores tunc accipiantur folia ipsorum loco florum papaueris albi ℥ ij pinearum mundatarum ℥ iij pomorum magdragore primo vnum siue maturum aut inmaturum siue recens aut siccum habeatur anuli ℥ s. seminis lactuce et florum nenufaris ana ℥ s. maris capillorum veneris ana ʒ v. ligni aloes ʒ i. mellis violati ℔ i. zuccari albi ℥ iij fiat electuarium de quo patiens iste accipiat ante cibum coclear medium et tamen post ipsum inmediate frangit ~~qui~~ enim caliditatem epatis et colere propter hoc ad huiusmodi et euaporationem acutam ad caput facit humectationem conuenientem et ingrossationem in vaporibus et cerebro 9m ut hic vir attendat et procuret quod aperire emorroydas fricando eas frequenter cum felle tauri vel gazelli aut cum panno asperobisello vel de terlisio et si prouocate fuerint emorroydes permittat eas fluere mediocriter Nullum enim remedium eo felicius inueniri posset Si aut superuenit inpariter emorrosagia tunc constringatur emplastrando eas cum stupis infusis in aceto et expressis vel madefactis in albumine oui conquassato cum puluere thuris mastices sanguinis draconis boli armeni et corallorum rubeorum et emathite ana.

Vltimum Vt si in hoc viro non posset emorroydes aperiri per ingenia predicta tunc temptetur apertio tibiarum in locis a quibus aquositas et virulentia emanare solebat Et hoc quidem fieri potest superponendo emplastrum factum de foliis apii ranini quod in ripis fluminis bene conterendo et super cruribus applicetur tam diu ut fiat ibi excitacio Cum videris emorroydarum apertionem intendatur earum mundificationi cum hoc vnguento ℞. vnguenti basiliconis et apostolorum ana ℥ i. litargiri prothocolle sandarace ana ʒ ij incorporentur simul et bis vel ter medicetur membrum paciens cum eo Et tandem non est dubitabile quod res eius terminabitur ad salutem si continuetur hoc remedium quod non spero ipsum esse facturum propter salutem hec ad laudem dei Amen

Spectabilis vir quidam de militari et celeberrima progenie Nobilium de Sabrognano ex patria aquilagensi D. Vrbano multis diuersis et grauibus molestatur egritudinibus et accidentibus quorum primum est capitis grauitas vel grauatiuus dolor totius capitis et maxime posterioris partis 2m non accidit grauitas et tensio in musculis colli et spatularum et omnium ad interiorum partium 3m est lapsitudo quedam vel inpotencia ad motum omnium partium spatularum et spine usque ad finem eius in tantum quod conatur exercitari peditando post quam sedens fuit notabili tempore Est ei difficile multum erigere se ipsum et flecti ad dextras post motum progressiuo ut animas 4m est renum extensiuus dolor et grauatiuus qui quandoque tonicatur usque ad anchas 7m est repletitudo ad esse vesicam et in muliere prolifica nedum quod cum sterili 6m est difficultas anhelitus qui semper aliquantum molestans ipsum dato quod non raro habeat intercessas pariodicas quibus magis ingenti molestatur et presertim in ambulando scalas vel montes ascendendo et de aliis Et istis accidentibus non nulla alia sunt complicata accidentia

velut multitudo sputaminis debilitas digestionis multitudo ventositatum congregatarum in stomaco et maxime toto ventre inferiori. Hec tamen tria et alia accidentia eundem modum habent theorice cognitionis et curationis eorum cum dependeant aut fere omnia ab una primaria et radicali causa ut inferius declarabitur. Hec in summa videntur esse huius generosi viri dispositiones congregate et copulate accidentibus iam predictis. Declaratio. Ut autem predicte dispositionis aliquid scientifice haberi possit premittendum primo quod cerebrum huius viri declinatur a medio generali et specifico in cerebro per augmentum multum humiditatis excellentis et frigiditatis quam credo in eo accidentaliter acquisitam esse. Et primum quidem horum est mollities vel lenitas cutis capitis colli et omnium partium faciei. Secundum non est ex superfluitate humiditatis quam generatur in cerebro eius propter frigiditatem acquisitam et ex multitudine humiditatis dominio et potentia propterea quia ista duo invicem reciproce secundant: frigiditas enim maior quam debet reddit ipsum humidius quam oportet et e converso humiditas maior quam debet reddit corpus frigidius quam oportet prout patet per tractatum de complexionibus. Apparet autem humiditatis augmentum ex habundanti expulsione earum per sputum per nares et per oculos ita ut est valde facile ad lacrimandum propterea existat. Tertium signum potest deduci augmentum humiditatis propter ipsum valde facile pati et permutari a nubilosis et pluviosis aere propter facilitatem transmutationis a generante proportionali. Et quarto hoc probari potest ex profunditate et longitudine sompni et inclinatione ad ipsum. Et quinto item ex emunctione et fractione ventositatum in capite suo que multiplicantur inter concavum cranei et inter duram matrem et inter ambos panniculos et inter concavitatem eorum et teneram cerebri partem ita quod est per venas et arterias disseminatas in cerebro et per rimositates eius multitudinem ventositates usque ad organum auditus et causat in eo corruptionem operationum et sonitum tinnitum sibilum et similia. Et sexto et ultimo dominium multitudinis humiditatis in inferiori parte capitis et latrina et colatorio que non facile potest esse causa oppilationis aut clausionis colatorii propter quod non leve incurrit periculum apoplexie et aliarum dispositionum sed proximarum. Plura alia potuissem adducere signa augmenti humiditatis in suo cerebro de incrementia sed ista sufficiunt si bene perpendis quamvis aliqua ipsorum supra sint a substantialiter inherentibus alia ab operationibus et non nulla a casibus. Quod vero in viro isto natura cerebri complexio fuerit calida ex pluribus deduci potest. Primo quia bene carnosum est caput facies et omnes partes eius. Secundo quia bene colorate sunt partes. Tertio quia effusiones cum sua humiditate calide sunt actu.

Quarto quia valde facile sudant partes capitis. Quinto quia est tactu calide percipiuntur licet remisse. Sexto ex mobilitate in opinionibus et operationibus interiorum sensuum. Unde ex istis probare augmentum caliditatis in cerebro verum quia supra dixi et iterum affirmo complexionem cerebri eius frigidam esse saltem per mutationem propter augmentum humiditatis in eo. Ideo facile possunt solvi motiva iam dicta. Dicendum ad primum quod licet in eo sit carnositas non tamen est vera carnositas sed a sanguine multo flegmati commixto generata. Et ad secundum negandum quod color eius sit rubeus et vinax sed magis mixtus ex eo et subalbido. Et ad tertium dicendum quod caliditas reputata per humiditatem est valde remissa et congregata ex caliditate innata et adventicia a multis vaporibus ad caput elevatis imposita. Et si sudat non est quia nimia sit calida sed quia subtilis et aquosa cum parum calore commixtum est. Et ad quintum iam dictum est quod remissa caliditas potius arguit frigiditatem quam caliditatem propter tertiam mensuram caloris innatam. Et ad sextum dicatur quod mobilitas in opinionibus et operationibus sensuum interiorum provenit a multitudine humiditatis organorum et spirituum et multitudinem ventositatum presentia quam ex omnibus congregando videre licet. Concludamus esse dicendum quod cerebrum huius viri declinat ad frigiditatem et humiditatem multum intensam respectu sue frigiditatis. Et si iuvenilis intellectus subtiliari vellet posset dicere quod cerebrum eius esset secundum frigiditatem accidentaliter iam declarata et caliditatem naturalem. De humiditatis autem augmento eius nullus habet dubitare. Et ex horum fundamento facile salvari possunt omnia accidentia que in hoc viro apparent. Et primo quidem gravitas capitis provenit a multa humiditate gravitate et quia frigiditas debilitando calorem innatum et permutando complexionem et substantiam spirituum est causa ut gravetur caput eius magis quam leve fiat. Et iterum facile est videre causam gravitatis et gravationum doloris partium colli spatularum et ad iacendum. Nam cum frigida et humida immersa panniculis musculis panniculis et ligamentis est causa illius accidentis. Tertio non accidit cum est debilitas in omnibus orientibus nervis a spondilibus colli usque ad infimas spine ipsius partes. Nec etiam cum hoc quod infrigidando subito alterant et humiditate sua lapsant musculos et nervos a nucha orientes propter quod non sunt organa convenientia virtuti ad motus fiendos secundum oportunitatem. Rursus iterum non est difficile intelligere causam nocumenti in renibus eius. Sunt enim renes eius multo flatu pleni quod quamvis causa esse debeat difficultatis mictus propter ventositatem ipsius et frigiditatem. Et iterum mala complexio frigida cum flatu illo est causa doloris extensivi et gravativi in eis propter caliditatem quam donat ratione decursus

Cerebrum ad frigiditatem et humiditatem multum declinatur

gravitas capitis

dolores partium colli

de renibus

apostemata generantur in renibus

etatim non dubito quod in renibus eius sunt arenule multe primo et lapilli. Caliditas enim vincens agens in materiam illam siccitate et viscositate sua aptam induravit valde facile vertat ipsam ad lapideitatem ut collectum est ex 18a 3e capitulo de generatione lapidis in exordio eius et hoc potest esse accidens aliud consecutivum ad dispositionem vel nocumentum generatum superius prestatum preterea autem intellige quod si materia illa diu figeretur in renibus dolores extensivos faceret et iam fecit in eis. Et si materia illa arenis et acuitas effusa colligeretur in carnosa parte renum et porositatibus eorum valde facile apostema generaret in eis his enim modis apostemata generantur ut collectum est 2o regni parafo illo particulum est effundi in medias regiones. Si autem vene tales a putredinali caliditate evertetentur tunc valde facile est hoc quod generarent febres permixtas vinibus et in poris urinalibus excoriationes vesice efficere possent. Vide ex istis quot et quam arduis periculis humanum genus expositum est.

At non inutile esse sextum articulum principaliter non leviter speculandum est. Est enim de secretis nature individuum non esse fecundum. Oportet enim fecunditatem consequi debitam dispositionem complexionalem et compositionem membrorum que generant instrumenta et materias generationis. Patet autem quod instrumentum generationis principaliter effectivum est spiritus generativus aggregatus ex animali vitali et naturali spiritibus. Oportet igitur hec membra esse debite disposita scilicet cor cerebrum et epar si debent generare spiritus vitales animales et naturales. Ex quorum omnium commixtione fit spiritus generativus nominatus sive hec generatio fiat per occursum et commixtionem utriusque trium adinvicem sive fiat per alterationem ipsorum simul sive fiat per convenientem commixtionem et assimilationem substantialem utriusque illorum trium per quam corrumpantur et assimilentur in alterum sicut in quibusdam vera commixtione necesse est fieri. Corrumpuntur enim omnia que commiscentur super vera commixtione primo de generatione in fine et tu considera quia iste est punctus eximie speculationis. Concesso enim isto oportet dari quartum spiritum in corpore humano perfecto et non orbato generationis et productionis sibi similis etiam actu tamen non esset valde difficile teneri tres esse spiritus necessarios ad individuum humanum constituendum quartum non spiritum esse ad speciei conservationem. Et primi quidem tres vitalis animalis et naturalis spiritus nominati sunt. Quartus non generativus nuncupatur. Utrum autem hic generativus spiritus generetur in corde sicut spiritus vitalis generatur in eo quem peripatetica tenet quodammodo esse materiam animalis et naturalis aliter tamen et aliter modificatorum in cerebro et epate ut simul concederet Aristoteles et phantasie medici. Non est hic magna cura omnes concordant concedit quod ad hoc ut spiritus fiat instrumentum conversive anime sensitive et motive necesse est spiritum recipere perfectionem in cerebro. Et ita dicit de naturali spiritu quod ipse recipit ultimam perfectionem in epate. Et ita concederet quod generativus spiritus ultimam recipit perfectionem in vasis involutis secundum Aristotelem et intestinalibus secundum medicos licet originaliter habuerit principium sive productionis in quolibet membro principali. Et hoc quidem colligitur ex prologo a principe xx 3e capitulo de causis generationis cum dixit quod oportet ut ei sit generati et generativo spiritui in sit ex omni principali membro fons et origo. Propter quod ex hac materia videntur consequenter corroborata plurima propter quod fatui amentes stolidi et melancolici raro generant. Et hoc propter distemperiem in ipsis membris et maxime nimio minuentur in cerebro. Tertium corde quod iracundi furibundi tristes et angustiati habentes magnam raro generant propterea quia iste egritudines arguunt magnam distemperiem cordis propter quam et tunc frequenter resoluti lipothomici et sincopizantes non bene generant vino raro nisi in muliere virgine. Tertium corde quartum est quod ydropici hypatici leucoflantici et asclitici nunquam generant et si generant corrupte efficiunt. Propter quod ultimate concluditur quod quicunque intendit ad generationem et fecundus esse vitam suam regulare debet in actibus sane et operibus virtutum vitalium et naturalium medium tenere quam magis est possibile. Et hoc quidem tam in viro quam in muliere est necessarie veritatis conclusio. At vero quantumcunque concedatur generativum spiritum in quanto et in quali perfectum recipi nisi seminalis materia convenientem haberet ad generationem. Nunquam fieret conveniens generatio. Variantur enim acto inspecta activorum et passivorum multum excellenter propter in dispositionem aut dispositionem materiarum in quibus agunt agentia quantumcunque enim celestia corpora et impressiones aeree que generant hominem per se bene disposita requiruntur si sanguis menstruus esset nimium aquosus fluxibilis non debite retentiva in passionibus in ipsum facere aut non esset in ipsum receptiva propter siccitatem ipsius grossitudine aut viscositatem. Necessarium esset ad membrorum factorum generationem dispositus. Et si superveniet ei sperma aquosum frigidum paucum spiritus nequaquam posset fieri generationis receptivum. Sicut enim fermentum nimium aquosum antiquatum grossum et semicorruptum farine et aque mixte ad invicem suppositum non bene fermentat eam et econverso quam feminum viri commiscetur sperma mulieris si habet sperma prolificum neque tamen ab aristotele. Aut permiscetur ei sanguis menstruus nimium frigidus et extinguit semen viri aut exsolvit ipsum quia nimium humidus et fiat ipsum fluxibile et istis nequaquam potest vera et conveniens inveniri prolificatio. Ex quibus omnibus tamquam ex fundamento intelligi potest causa prohibitionis generationis in hoc viro cum in amplissima inveniatur humiditas in cerebro et aliis principalibus ut predictum est. Non apparet inrationabile si hic non est bene fecundus quantumcunque eius conspes et uxor bene sana existeret quid quod affirmandum esset si uxor eius

etiam in predicto distemperata existeret. Ex
quibus omnibus colligitur quantum est difficile
intelligere causas sterilitatis in viro et muli-
ere. Colligitur 2o quantum est difficile reducere
ad fecunditatem viros et mulieres steriles.
Colligitur 3o contra trapellones medicos quod
non est data una medicina impregnationis et fe-
cunditatis effectiva causa sicut dicitur quod man-
dragora a quibusdam illud affirmatur
et reditulosum creditur de nepita quod sepissime
matrem capo de calamento dicunt inquit ferunt
quod castus inpugnat odore suo. Ultimate
concluditur verificatio 7i accidentis videlicet hec vi-
ineptitudo ad generationem. Jam non apparet satis
finale et intelligi posse causas sexti accidentis
videlicet difficultatis anhelitus. Multe namque inne-
flate acapite ad pectus eius effuse cannu-
las pulmonis et vias eius angustas opi-
lauerunt et totum pulmonem debilitauerunt
a conuenienti dilatatione et sistole ipsius propter
quod cum recipiatur debita quantitas aeris euen-
tare debet crescit calitas que facit ad virtute
magnificandi aut velocitandi motum plonis
et iam fumositates et inde recepte incitant vir-
tutem et cogunt ipsam ad magnificandum et
velocitandum et frequentandum sistolem cum
quo istorum cause perseuerant tunc necesse est no-
cere anhelitum magnitudine velocitate fre-
quentia tarditate et raritate et paruitate secundum
quod cause harum dearum productiue diuantur
et sibi diuantur aut aliter variantur et hoc totum
non est aliud quam esse nocumentum in anhelitu
ita ut quando non possit bene dilatari pulmo et
pectus quam frigiditas et calcitas (?) accensa in corde debi-
litas virtutis et obedientia organorum anhelitus
propter intrinsecam materiam et distemperie earum. Cum quando
in hoc viro anhelitus est paruo velox et frequens
quando non magis tardus et rarus propter debilitatem vir-
tutis inobedientiam organorum et fortitudinem materie. Et
quando parum aut nil molestatus quando non intrinsecum et
hoc est 1o quod intellexit princeps xa 3ii co d'asma
te dum inquit quod si est oo quando euoluitur per pa-
roxismos. Et iterum ex hoc apparet facile intelligi
posse propter quod iste vir grauatur magis quam post
quietem longam incipit ambulare et quando
per scalas vel montes ascendendo progredi-
tur cum in motu dilatantur et extenduntur
inde et magis infiguntur in membris vel magis
canales et vias replendo pulmonis sunt
cause nocumenti maioris in anhelitu et ea-
dem ratione cum infigantur inde in musculis
et membris voluntariis et animalis motus magis
nocent et apparet quod est leue querere consilium
contra accidentia et egritudines diuersas difficilem autem
est declarare et soluere eas quam soluere vincula
non est ignorans electorum primo. Ex omni-
bus igitur horum fundamento colligitur quod cum omni accidentium
et nocumentorum huius viri est mala complexio frigida et humida
cerebri et cordis et genitalium membrorum ipsius.
Colligitur 2o quod materialis causa huius est flema muc-
cillaginosum et aquosum quibus commiscetur
aliquid serositatis colere licet parum. Sequitur
3o quod antecedens causa harum dispositionum est concepta
in venis pannicolorum cerebri pectoris et geni-
talium. Sequitur 4o quod coniuncta causa est in
necessitate poris cerebri pulmonis et membrorum
anhelitus et generationis. Sequitur 7o quod non inuenitur aliquod
membrum in hoc viro remansisse conueniens
se huius magis quam epar a quo supposito ab operi-
bus communibus attribuitur ei scilicet virtutis attrahendi
alimentum primum scilicet chilum in quo humores primos
retinendi ipsum et virtutis huius expellendi
vel depurandi humores quorum a superfluitatibus
et delegandi ipsos ad loca nutritionis appo-
nendo vniendo et assimilando. Et quoniam hec
accidentia predicta videntur esse suspecta et tioro-
sa multum apparet in hoc viro necessarium esse regimen
festine et sollicite prouideri eius quod ut sequen-
do declarabitur particulariter. Regimen sex rerum
non naturalium continetur in 1o consilio quod incipit
vir egregius et in Jure canonico licentiatus.
Explanato itaque regimine huius viri per res
non naturales medicinale regimen eidem declaran-
dum est. Pro cuius fundamento premittendum primo
quod licet accidentia nouem molestant hunc generosum virum
principalis tamen egritudo est mala complexio frigida et
humida totius corporis et maxime cerebri ipsius
que siue fuit agnitione talis siue tempore non est
modo disputiendum cum appareat in viro isto
multitudo materiarum frigidarum que sunt aquose
et muccillaginose primo et secundum partem sufle-
mata vitrea que vllomodo generari et multiplicari
poterit via generatione in epate suo a quo complexionatum generatione
in cerebro stomacho et in aliis locis nisi complexio naturalis
aut accidentalis declinaret a medio per augmentum frigiditatis
et humiditatis. Cum igitur hec omnia in hoc viro nobili
sunt manifesta ut in primo principali capitulo demon-
stratum est. Oportet regimen omnium instrumentorum medi-
cinalium substentari super hoc fundamento propter quod
in applicatione medicinarum que aduersari debet
male complexioni et materialibus causis predictis
octo videntur in necessitate intentiones curatiue
penes quas diuersificatur regimen omnium instrumentorum
medicinalium. Et prima intentio erit mino-
ratiua materiarum euacuatio. 2a et illarum diuersio.
3a erit ipsarum rectificatio et digestio. 4a erit
regiminis in qualitatibus primis et 2is quarun-
dam similiter medicinarum conferentium ad predicta ac-
cidentia electio. 7a non erit eradicatiua pre-
dictarum materiarum euacuatio. 6a confortabit pri-
ma instrumenta conceptiua male complexionis frigide
et humide huius viri. 1a non sollicitabitur complectum
consuptorum materiarum predictarum. 8a et ultima et
ponet quedam instrumenta cordi cerebri stomacho
et renibus conuenientia in qua non nulla simplicia
et composita medicamina secundum sententiam illustrium
auctorum conscribentur que viros et mulieres
de sterilitate reducunt ad fecunditatem et tunc
erit opusculi finis. Pro intentione prima ex-
ecutioni mandanda premittendum quod oportet istam

Difficile est re-
ducere viros et
mulieres ad fecunditatem

ponet instrumenta in simplicibus quibus
viri et mulieres possunt adduci ad
fecunditatem

minorativa mās hēc virtute attrahē
di flāmas mās pditas a capite stō a
pectore et renibus et a musculis et circūa
libus ptibus Cū iste nobilis nō leviter
sit grauatus ad vomitū inclinarem Cū ita
q₃ vno mane in aurora fuit distās a
cena passūpta p nonē horas accipiat
has pillas Rx pillarū cochiarū pillarū
de ßtorolla descriptōe Mesue in capº suo
ān ʒ s in corporēt cū yera simᵉ et fiant
pille vij et assuant omīs postquarū as
suptōm 7ᵃ hora accipiat ciatū vini ple
nū aqua ordei zuccarata et post p vnā
horam accipiat prandiū neq₃ sup ea dor
miat nisi valde parū quia debiles sunt
Si aūt nō diligēt accipē pillas tūc accipi
at hanc medicinā Rx mell' rosati ℥ j s
agarici elcī ʒ j pulvis hiere ℈ j 33 vio
larū cinamoni ān grana quatuor sal' gemme
grum vini zucc' ℥ s incorporēt omnia sl
et accipiat totū Et si adhuc ꝑ amaritu
dinē abhominaret hac mediciā accipiat
hanc 2ᵃᵐ Rx clỹ indi ʒ j s bidere ℥ s her
modactilorum ℈ j 33 mastic ana grana tria misce
et accipiat cū medio ciato vini albi subti
lis et aromatici et qualiscūq₃ de mīo harum
medicinarum accipiat post eam obseruando co
dicōs que scripte sūt assūptōe pillarum ͠s ᵉᵗᶦᵃᵐ
obseruari debē Et hec de minoratiua eua
cuacōne sufficiant Pro intencōe nō 2ᵃ
est mērū diuisio p qua pmittendū primo
q₃ si iste vir in etate adolescencie vel pue
ricie soluit hēc fluxus emorroydarū nulla
melior poss₃ inueniri spēs diuisionis q̄ra a
perire eas vel fricando ipas cū felle tauri
aut cū foliis fici recentib₃ vel siccis vel 3º cū
foliis consolide maioris Et 4º cū panno
bisello bn̄ aspero Aut 7º pungēdo eas cū
setis porcinis vel cū flebothomo ultimo
sup ponēdo puā ventosam cū vle am Et q͠a
litrum pmittatur apiatur exire sanguis usq₃
ad debilitatem virtutis exclusiue Si aūt
ut frequēter contingit fluxus sanguis sup
fluēt tūc supponatur hoc medicam Rx
acacie lapidis ematites gūm arabici
dragaganti fuliginis iucti ante faciē fur
ni ān ʒ ij pulz omnia subtilissime et coq
sentur cū albume oui cū quo totū vel stu
pa de lino pus in aceto nigro infusa et
bn̄ expssa madefiat deinde cū eo cple
fiteri Et si itm̄ pseuaret carū emoro
sagia tūc exibeatur ei pille de bdelio de
scriptōe Ras₃ 9º almāsoris capº de emor
royδibus ragadys et fistul' in ano de
quib₃ paciēs semp ante prandiū et cena
p duas horas accipiat tres et in auror
accipiat de eis vij vel octo et feliciter ibi
cuius cura Secūdus mod9 diuidēdi mās
ē cū p uoritib₃ vrinā dequorū mūo ta
sūt instruā secura et elegātiora quorum pmᵐ

Rx aque mulci solis ℥ v et bibatur in au
rora calide Et si volius fortius illo acci
pe aque apij rubee tinctorum et fu ān ℥
j s Accipiat totū ut s̄ Et si itm̄ volius
medicam fortius tūc Rx rubee tictorum
spice nardi grūorum orobi fu et men semis
apij aniß femīʰ ān ʒ j pulz omnia p̄st
deinde comisceant et cū succo apij fiat
ex eis pille de quib₃ in aurora accipiat
℈ iiij aut ʒ j s Et de eis ē accipiatur
ante prandiū et cenā p horam cū dimi
dia quatuor vel quinq₃ et sūt utiles et mag
prouocatōnis et secure Et credo ego q₃ ꝑ gt
diuersiōnē p emorroydes nulla eet spēs
diuersiōnis melior et securior q̄ vrīe p
uocatō Si quis aūt diligēt mag mērum
diuersiōnem p vent' pruocationem tūc poss₃ fieri
hoc cristere Rx foliorū malue virtuall'
et blete ān m j foliorū altee m ij seis
lini m j s furfur' m ij coquit omnia in quatuor
situl' aque vsq₃ ad cōsuptōnem medietatis
Et de tali colatura cū expssiōe bona ac
cipiatur ℔ j oli de sisamo oli liliorū alborū
et de aneto ān ℥ j s sal' comūs ʒ s bndicte
vj zucc' rubei cassie f ān ℥ j s misce oīa
et cū eis medioct' calidis fiat cristē dūt et
puetē dicitere mās hec pille Rx aloes
epatici ponderosi et bn̄ pinguis ℥ ij masti
cis semis apij fenil' et aneti ān ℈ s dya
grydij ʒ s macis cinamoni ān ℈ j sal' idi
℈ ij infūdant omnia subtilit pulūzata in ℔
s sucii lupulorum et ponatur sub radys solis et
exiccent postea aūt bis renouē succus
et exiccent et de mā remanēte fiat pille
de omi ʒ vj de quib₃ accipiat an cenā du
e vel tres Apiūt eni ventrē dūt et medio
cē educēdo mās fecules et alias in uenis
ppinquis inuictas Put ē quā dicti mē
fricacōs ad instratas a pedibus usq₃ ad
genua et ab ill' usq₃ ad igūa de quib₃ us
ad nates de et de natib₃ usq₃ ad spatulas
et de manib₃ usq₃ ad humeros reuoluēdo fiat
fricacō cū pano aspero semp ad infiorat
hendo usq₃ quo ptes fricate efficiat rubee
et bn̄ cade actu 7º itm̄ dicti put mē p
applicatōm ventosarū absq₃ scarificatōe que
apponā domesticis ptibus cānos tibiarum et
coxarum aūt ponā sup nates aut 3º sup spatu
las intelligēdo ipas semp applicari debē abs
scarificacōe Et si quis desidaret mērum
euacuacōm cū euacuacōe manifesta nūlū
eet in dūs ad instrare flomiam in hora clara
de vena nigra purpurea vel com in brachio
dextro vel sinistro in curuatura eius aut de
vena basilica ibidem apud cubitū infius
incta p quā extraheret quatuor vel quinq₃ ℥
sanguinis In vio cū isto mūtū cār sanguis
notabilr ꝑ bonam dispōm epatis et h̄ de in
tencōe diuisiōnis mērum dūt suffīcē mater
2ᵃ nō intencio pmissa laborabat ad mērum

De emorroydibus aperiendis et constringendis

digonez que cu iter nistrunt opleri pot quod
primu e hoc Rx aque capillorum veneris aq
vulei solis aque ysopi an ʒ. j. s. misce et ca
lide assumant in aurora post que tarde ci
bus horis quatuor Capillus enim veneris
respicit pectus cor et vias urinales qui licet
temperatus existat tamen e tante prouocationis
quod de eo scribit auerroys 7o colliget quod erat
prouocatiuus in 2o gradu Nileum sol' aut re
spicit epar stomacum splenem et vias urinales
digerendo materias que in eis. ysopus est de melio
ribus medicinis capitalibus pectoralibus stoma
calibus epaticis splenetis et consequenter flati con
ueniunt in digerendo et distrahendo ipsum a
membris illis 2m dignum delectabilius illo est
hoc Rx syr. de ysopo ʒ. j. syr. aceti compositi acetosi ʒ.
s. aque feniculi absinthii et apii an ʒ. j. misce
et totum calidum exibeatur 3m dignum e ?ius hoc
Rx specierum dyacinamonum specierum electuarii de ligno aloes
et dyamusci dulcis an ʒ. j. zuccari ?ce coctionis
quia calidius e tabarzeth ʒ. v. cum aqua be
thonice fiat confectio in rotulis denarium ʒ. de
quibus semper una in mane ante cibum et altera
post ipsum et 3a in aurora accipiatur Tales
enim confectos licet non sint liquidi tamen sua a
cro facile penetrantes ad remotas partes et
minori tamen virtute digere possunt materias propter
moram quam contrahunt quam ea que cito pe
netrant Et fortassis ista fuit causa propter quam
ueteres viri illustres materias digerebant cum con
fectionibus electuariis trociscis et puluibus quos pul
ueres arabici ueteres nominant vinir Greci
autem nominant eos susuf. Nos non ytalia me
dici nominamus trageas 4m dignum Rx trisco
rum de spica descriptione Rasis non quod nono al
mansoris trociscorum de eupatorio descriptione
Auicenne 7o canonis an ʒ. j. cum succo absinthii for
mentur trocisci et exiccentur in umbra de quibus cum
exiccati fuerint detur ʒ. j. in potu post ultimam con
fectionem eorum cum ʒ. ij. aque maiorane uel
bethonice Et si paciens timet abhominationem
uel amaritudinem tunc ex eis puluizatis for
mentur pille quinque uel sex et accipiantur in
aurora Ego autem ex eis exibere soleo pil
lulas tres per horam unam ante prandium et to
tidem ante cenam et quinque ex eis offero in
aurora et ita conueniunt et sine vomitu
digero materias febrium et omnium egritudinum Similiter e
digeri possunt nunc conuenientur per administrationem electua
riorum mollium sicut erat antiquorum consuetudo
propter quod optimum censet electuarium dyambra nominatum
dyamuscum dulce dyacinamomum aromaticum
rosatum descriptione Gabrielis dyacalamentum dy
asyris et electuarium de gemmis et electuarium de ligno aloes
descriptum ab Auicenna 7o canonis summa prima hec n
omnia conuenientia sunt ad digerendum materias fla
ticas et frigidas alias immersas in profunditate membrorum
quorumcumque et aromaticitate sua vigorans membra
illa et a multiplicatione superfluitatum defendunt ea
Soleo autem ego in aurora ex eis exibere ʒ. s. simpliciter

deglutitam aut saltem cum aqua calamenti be
thonice uel saluie calefacta potatam Neque timeo
o de eis exibere quantitatem castanee uno in
mediate uel parum ante prandium et cenam Et
uideo omnia prospere et conuenienter in succe
dere Altissimi tamen prouidencia magis quam in consci
entia mea et hec de intentione digestionis et istius
eius talia sint 2a intentio laborabat ad
inueniendum aliqua medicamina actiuibus
huius viri conuenientia capitis grauitati et oppi
lationibus cerebri et spatularum et pectoris conple
tionem conuenientia sunt hec omnia nostra primum e xilo
balsamum conditum de quo cocleare unum in
aurora deglutiendo comedat Et e aliquid
de eo accipi pot in mane post cibum Similiter er
huius intentioni confert cubebe iij uel quatuor
in mane masticate exprimendo superfluitates
dissolutas per eas Et radix et genciane
masticata optima est si non timeretur eius a
maritudo et nux muscata diu in ore retenta
magnifice confert capiti et omnibus oppi
lationibus cerebri Et confectio de acoro
post cibum comesta usque ad mediam ʒ. Et
calamentum recens in principio prandii et cene co
mestum cum ysopo et sine illa e ualde
conueniens Spatularum aut tensioni et
grauitati confert fomentatio facta cum foliis
betthonice calamenti lauri rosmarini et
silium cardorum et in unctione ipsarum cum oleo yrino
calefacto uel cum oleo de nucibus citrinis aut
cum oleo de anacardis quod adhuc
melius est uel cum oleo de piperibus et
de croco hec omnia aut ipsorum aliqua
uel simpliciter aliquid ex eis accipiendo sol
lempniter confert et madefacte pannos
de lino in aqua vini et bene expressos et
calefactos apponere spatulis tollit omnem
earum lapsitudinem sine per eam mitigatur
notum in sensu uel in motu in uectu At
uero si huius viri pectus constipatum per
piatur quod apparebit per aliquam spe
ciem dispnee id est noti anhelitus eidem p
uidendum e in sero ante soporem deglu
tiendo ʒ. j. electuarii de calamento descriptione
Nicolai in antidotario Et si raucus pacietur
nox eius eadem hora deglutiatur dyay
ris ʒ. j. descripta ubi supra aut saltem bibatur dis
soluta cum modico vini albi dulcis parum cale
facti dyalacant hec enim talia pectus apie
ndo oppilationes eius dissoluendo materias et pro
uocando sputum At uero si motus tremulus
cordis ad esset tunc accipiat puluis zedo
arie ʒ. j. et dissoluatur cum aqua decoctionis
croci et fiat ex ea linimentum sub mamilla sinis
tra Zedoaria enim confert tremori cordis
vehementer valde et precipue a frigore uel frigiditate
facto Si aut stomacus eius nausearet
et abhominationem haberet tunc confert pille
eidem ?te in intentione diuisionis et electuarium de
xilobalsamo supra stati positum et optimum istorum est

contra grauitatem capitis cibus et pectoris

tremoris cordis

Ad hanc intencionem inunctio ex oleo nardino
cum puluere anisi facta in qua intinctum sit bombacium to-
tum uel lana et stomaco actu calida superponatur
Si aut paciens in epate opilato per tensionem
ibidem reputauit tunc remedium insistendum de localibus
ad extra et eupatorium recens calefactum fomen-
tando ipsum epar sub ypocundrio dextro aut
detur · ȝ · una trociscorum de spica cum ℥ j · aque
absinthii percalefacti aut saltem eidem exibeatur
in aurora electuarium de lignoal' · ȝ · j · ß · cum ℥ ij · aque
yris aut · capillorum ueneris calefacte Do-
lori uero renum eius si superueniret prouidendum
est fomentando eos cum paritaria recenti ca-
lefacta aut cum furfuribus et milio Et meli-
us illud est fomentum factum cum spillo recenti ca-
lefacto et renibus applicato et est de expertis
meis Et scio etiam ego quod tales dolores conue-
nienter aufert offerre ℥ iiij · aque capillo-
rum ueneris calefacte cum medio ℈ · croci cum
in aurora exibentur et experiencia certificatus
sum quod exibere ȝ · j · tyriace andromaci cum ℥ j · ß ·
aque eupatorii est ualde conueniens ipsa enim
confert doloribus renum ex pluribus causis ad-
uenientibus et pluribus modis iuuamenti
sicut Galenus tractat sua prima de laudibus tyriace
colligendum hec in summa uidentur michi sufficere pro
intencione quarta eligendi medicinas non nullas
conuenientes accidentibus quibus pluribus molestatur
hic uir Neque existimandum est quod hec omnia
uel eorum plura simul coniungi debeant si sa-
pienter intelligendum est Nequaquam enim esset
possibile tot et tanta medicamina confusa ad-
ministrare Cum neque uirtus pati posset eorum
operacionem ne illa actuare posset Pro intencione 7ª
pilule aperiende describantur primo hoc compositum
℞ agarici electi ȝ · j · hermod ℈ · ij · turbit albi
lenis et gummosi ȝ · ß · ℥ ℈ · j · sal gemme gra-
na iij · diagridii gr. duo puluerizentur omnia per se et
misceantur in ℥ iij · aque eupatorii per diem natura-
lem Post hec calefiat et commisceatur et fiat
earum colatura cum expressione forti et illi co-
lature addatur zuccari ℥ ß · et totum hoc calidum
bibatur obseruando post id regulas in potionibus medicina-
tiuis descriptas Si uero eger abhominaretur hac
infusionem tunc exibeatur ei pillule iste ℞ pillularum
fetidarum pillularum de agarico et de hermodac-
tilis ana ℈ · j · fiant pillule vij · uel octo cum succo
rosarum et exibeantur omnes · 3ᵐ eradicatiuum
potest esse puluis iste ℞ turbit electi pulueris her-
modactilorum ana ȝ · ß · diagridii grana · j · ℥ · anisi aniceos
liquiricie ana gr. v · puluerizentur omnia per se et co-
misceantur Et totus hic puluis bibatur cum ℥
ij · aque eupatorii zuccarate et calefacte obseruan-
do post hoc modos in aliis euacuatiuis obser-
uandos et descriptos Si aut eger desideraret
accipere electuaria tunc conueniens erit electuarium indum
electuarium de dactilis et est diaffinicon nominatum
electuarium elescof · descriptum mesue in antidotario
et plura alia que hic propter grauitatem pertranseo cum pre-
dicta bene sufficiant Pro intencione uero sexta

expediencia pertermittendum primo quod plurima
illorum que scripta sunt in intencione prima de
minoratiuis in intencione 2ª de digerentibus in in-
tencione 3ª de confortantibus ad accidentia diui-
sa ad hanc intencionem adaptari possunt Quis
enim dubitat quod minorativa digestiua correc-
tiua accidentium et eradicatiua medicamina
sufficienter corrigere possunt mala complexionem frigidam
et humidam huius uiri Uerum ad hunc inueni-
untur plurima a sapientibus laudata Primum est
usus tyriace andromaci propter multas causas
et precipue quia ipsa confortat calorem in natura
7º can. ubi s. Secundum uero est usus metridati 3ᵐ
est usus electuarii dyantos 4ᵐ est potio magna
· i · electuarium nominatum potiua · i · saluatrix 5ᵐ est
althothegim magnum 6ᵐ est electuarium dyalacca
7ᵐ est electuarium dyacurcuma nominatum 8ᵐ
est electuarium dyambra nominatum quorum omnium
accipiatur a ȝ · j · usque ad duas deglutiendo
ipsum aut dissoluendo et bibendo cum aqua
calida distillationis maiorane uel rosma-
rini propter cerebrum et buglosse uel melisse
propter cor et ysopi uel prassii propter pectus et absin-
thii et mente propter stomacum et eupatorii et a-
pii propter epar et tamarisci uel scolopendrie propter
splenem et fu et meu et capillorum ueneris
propter renes que omnia aut ipsorum aliqua tepi-
da aut parum calida exibeantur cum aliquo
de predictis electuariis in aurora uel per tres
horas ante cibum hec enim sufficiunt complexionem
hominis a temperamento suo elongatam ad frigiditatem re-
ducere possunt quantum ad temperiem consuetam Et tu con-
sidera predictorum uirtutes primas 2as 3as et 4as
et inuenies horum utilitatem et hic de intencione 6ª
Pro septima uero intencione puto iam appare-
manifestum esse quod omnia instrumenta que posita sunt
in intencione 6ª precedente conuenire possunt et er-
mare materias in predictis membris remanentes
Uerum scitum est quod galanga est de medicinis
consumentibus materias frigidas in cerebro habundantes
et grana cum cubebarum deglutita causa
dormitionis multum et confert ad hoc Et flo-
res rosmarini comesti post cibum mirabiliter
ad hoc confert et odor maiorane sicce et re-
centis etiam est ualde utilis et super assignare pro ma-
teriori capitis sero et mane aliquid de puluere
gariofilorum est potens medicina ad consumptionem humi-
ditatum frigidarum capitis sicut placuit auenzoar
primo theysir capitulo primo Ego uero non minus iuuatiuum
inueni in puluerizacione predicte potest cum puluere
de electo ligno aloes facto prassii aut ysopi enule
et calamenti usus in cibis consumunt materias frigidas
in pectore habundantes Cordis aut su-
fluitates exiccant et educunt succus enule mel-
lisse saluie maiorane macis et zedoarie
Puluis uero camedreos in cataplasmate storacis
calamite et spilli mundat stomachum a superfluitatibus
frigidis Splenem uero expurgat aceti cortex
capparorum tamarisci scolopendria et similia
epar autem mundificant et in eo materias exiccant calamus

aromaticus opobalsamum

aromaticus opobalsamu xilobalsamu
et carpobalsamu et fu men et aristo^a
longa 7 rotunda Renibus uo confert
grana milei solis sepe de glutita sem
apij rubea tinctorum radix liquiric^e ac
pitheos dapneta 7 reuen ppe et e matta
ria de qua in disponibus rerum uide lau
des 2o tract. capo de reuen Si enim her
sim^ta codiunt^r cu cib' et ex aliquib' cor
fiant decoctos sy^i julep troisiti costrones
et tragee et dent^r ad comedendum ul' ad
bibendu no e dubitandum tales posse pro
ducere opones rasificates pdicta mebr^a rsuen
tes mas in eis habudates et tu consi^ra
h oe ra p quatitas uirtutes i me^mb in
ueta ut 3 tactu e Et h de intentione 1^a
bu sufficere put

De descensu menstruorum albarum a matrice

Generosa et prudentissima consors nobilis viri domini nicolai de comitibus laborat labi egritudine que est descensus menstruorum albarum a matrice Et hec quidem menstrua descendunt ab ea cum corruptione manifesta quod comprehenditur sensu olfactus ex fetore concomitante eas cum expelluntur hec menstrua nullo tamen associato fetore Et est quidem egritudo valde magna infelicitativa dispositionis membrorum mulierum adeo quod frequenter tussicunt in ydropem et si non aliud nocumenti efficeret in eis tamen ut in pluribus facit eas steriles licet prius fecunde fuissent et aduc si contingeret eas impregnari licet raro fiat id aut producuntur ad aborsum aut fetum infelicem et non sanum pariunt unde propter hoc nititantur in curatione sui Et hec quidem est illa dispositio in qua pariter negotiati fuerunt auctores quantumcumque illustres fuerunt sive arabes sive caldei sive ytalici fuerunt ut in alio magno tractatu declaravi in scripto ad celeberrimam uxorem domini ugutionis de contrariis licet cum hec egritudo poterit in esse matrici propter colligantiam nunquam tamen in eis invenitur per colligantiam quia est per inviter in egritudines per essentiam matricis quam egritudines que per colligantiam fiunt non diu perseverant quin tumscat in eas per essentiam ut collitum est subtiliter 2a primi canonis de complexionibus dispositionibus propter hoc aut egritudines per colligantiam efficiuntur per essentiam quin diutine sunt et econtra velut in hac generosa domina manifestum esse potest Est autem in ea non cursus matricis non fluxus magnus sed satis mediocris procedens ut in pluribus dato quod motibus periodicis se extendet Puto autem in hac domina huius cursus cause fuisse plures Prima causa aborsus precedens 2a est coytus multiplicatus 3a in post coadiuvans immoderata emorosagia in periodis menstruis precedens vel continuans 4a vehemens matricis infrigidatio a multitudine ... lacticiniorum ciborum pastilium et piscium 6a paucitas calefaciendi renes et matricem 7a et ultima primum longa sessio super lapidibus et rebus duris quecumque ergo fuerit de numero predictarum causarum patet quod matrix huius domine adeo debilitata est quod sanguinem in ea susceptum et attractum gratia nutritionis propter conversionem assimilationem non potest ymo remanet indigestus et cum in fleumate convertitur propter debilitatem innati caloris matricis ne tercearis a sophista si contra te arguat quia sanguis est humor perfectus conversione genitus ergo non potest converti in flegma aut est collidum prima primi de complexionibus membrorum ut tamen 3a quia dato illo sequeretur quod coctum posset mandari contra declarationem phylosophorum hunc modo dicentium quod coctum remanens sub forma cocti vel cocti nequaquam incrudari potest sed quia sanguis

convertitur in flegma propter [illegible] convertitur materia ergo que fuit sanguis sive sub forma sanguinis convertitur materia ergo que fuit sanguis sive sub forma sanguinis convertitur in flegma et hec propositio et si bene consideratur plurime predicarum causarum ad hanc egritudinem inducendam vel conductam concurrerunt ut ipsa in serpam considerando verificabit Oportet autem de necessitate intelligi huius mulieris matricem maxime debilitatam esse intantum quod sive ipsa hec menstrua corrupta multiplicentur propter debilitatem sui sive aliunde ad ipsam expellantur non possunt in rectificari propter debilitatem innati caloris ex ipsa ex quorum signis hoc verificari poterit Primum est quia hec menstrua non raro expelluntur fere 2m quia quasi insensibiliter effluunt 3m quia non tantum delectatur in coytu quantum solebat 4m quia neque semen viri receptum detinet ut retinere solebat Et hec sunt in separalia signa debilitatis propter matricem Unum ex hoc fundato sequitur quinque correlaria primum quod matrix huius mulieris parata est ad corruptionem putredinalem propter corruptionem complexionis eius 2m correlarium quod propter menstrua in ea multiplicata non evacuarentur de facili possit apparere matrix eius 3m quod itum suspectum est sibi matrix eius [de complexione] et maxime quando menstrua emittuntur fetide et non evacuantur ab humiditate corrosiva 4m quod non dubito hanc mulierem hac egritudine stante fieri deinceps sterilem 5m quod impregnabitur infelicitatibus fetus eius egritudinibus aut morte 6m quod omnino quamcumque celerius potest provideat de regimine sui curatione ut nunc sequitur Curatio quamvis manifestum sit ex collectione signorum lapsum huius mulieris esse secundum frigidum et humidum materialem multiplicatam maxime in quatuor partibus videlicet in stomaco epate renibus et matrice et in hiis quatuor membris consistit magis pars humane vite per elaborationem nutrimenti primi in stomaco quod est chilus 2i nutrimenti in epate quod est sanguis et 3o ex operationibus renum servientium epati servitute mundificativa et depurativa nutrimenti Et 4o item ex operationibus matricis que est velud sentina in ipso corpore mulieris omnium superfluitatum receptiva et carum a corpore expulsiva cum evacuationibus de mense in mensem mundificativa Patet quod istis operationibus istorum membrorum magnifice nocitis non esse possibile mulierem in sanitate ymo nec in vita prolongari convenient propter quod regimen eius dirigatur ad ea que sunt nutrientia membra naturalia calefaciendo mediocriter apiendo et excitando que reducunt matricem ad congruam dispositionem propter quod abstineat ab usu rerum infrigidantium videlicet a potu et usu aque frigide et assumptione lactuce blete portulace spinachie citrulorum cucurbite herbarum fontium pastilium lacticiniorum ciborum quorum nullum tangat nec utatur eo Et dimittat cibaria presertim secca et iunibus rapas et napones et multi aceti usum quin magnifice nocent matrici teste ypocratiz de regimine acutorum Et utatur in cibis mensura scilicet pillo

ruta abrotano salvia rosmarino arthi-
mesia matrala feni^c petrosillo sperargis dan-
co et pastinaca rapo zalis et enula Et fre-
quenter utatur oleo cocto subcineribus et car-
nibus laudabilibus iuvenibus plurimum assatis
et precipue in sero abstinendo abrodialibus mi-
tis et uti potest caseo bene salito cinamomo ma-
ce galanga piperibus spica et aliis rebus
aromaticibus calide et sicce nobilis elevate
Et uti potest olivis conditis et rapis conditis
et in summa sapore omni mellito vel zuccari-
no aromatibus confecto et succo limonum
arancorum et agresta salita vel salse carnes
et saliti pisces ei sunt convenientes pane utatur
recenti et non transcendente duos dies et utatur
vino claro aromatico bene potenti neque sit
multum dulci Et a vino grosso turbido et
valde dulci secedat velud est marzaminum
et cusitum nominatum vinum Et in summa hoc
est eius regimen ex parte ciborum et potuum si quam
alia cibaria et potus preter hec desideraret legere
accipiat a clarissimo phisico bernamonte vero-
nensi qui ad plenum addiciet et informabit
eam Pro regimine vero mediciali huius
egritudinis domine considerani xij posse sufficere instru-
mentalia sufficere Primum itaque eorum est hoc
℞ aque assari enule et bethonice ana ℥
j aque vitis ℥ ß. misce et totum hoc in potu
accipiatur in aurora calidum cum zuccaro vel sine
illo et tardet comedere post hoc per quatuor horas
Secundum instrumentum speciale ℞ agarici electi ʒ j. oppo-
nacis mollioris ℈ ij. ʒʒ ℈ ß. dyagridii grani
j ß. fiant pille de omni ʒ vj. cum succo rosa-
rum de quibus hec domina omni 3° sero parum
ante cenam accipiat unam dum accipit pre-
dictum digestivum ita tamen discrete percipiendo
tempus quo non accipiat ipsam sero immediate precede-
te die xv^a Tertium instrumentum ℞ pillarum feti-
darum descriptione Rasis quas almansor tractatu de
paralisi ʒ ß. pillarum de bdellio ℈ ij. formentur
pille vij. cum succo rosarum et accipiat die xvj^a
post dictum digestivum et tardetur cibus ad minus
horis sex post eas Quartum ℞ rasine clare
et electe ℥ j. opopanacis galbani ana ʒ ij. musti
℈ ß. dissolvantur gumme in succo foliorum ce-
dre cum modico aceti et cum sufficienti quantitate
cere fiat ceroticum super pano de grana a me-
dietate spine usque ad finem eius et cooperiatur
et portetur semper et est rimedium divinum Quintum
℞ mastic acori thuris sandarace ypoquis-
tidos acacie ana ʒ j. corallorum alborum et
rubrorum spodii ana ʒ ij. incorporentur hec omnia
cum succo rosarum et media ℥ anuli ultra-
ta cocte in mortario plumbeo cum suo pistello
et fiat unguentum molle in hoc itaque linimento in-
fundatur et imbibatur frustrum coti prius bene mace-
rati in aceto nigro et exiccati quod quidem
totum sit quantitatis unius datili et expressum intromitta-
tur in matrice sicut cum predicto cerotico decem diebus
continuatis Sextum ℞ ligni aloes ʒ ij. cubebarum piperis longi de-

folliculo novit extracti ʒ j ß. sanguinis
draconis ʒ ij. boli armeni aromatici gal-
larum cypressi ana ℥ j. pulverizentur omnia per se de-
inde cum eis omni mane post exitum a lecto
per horam suffumigetur inferiora cum pulvere hoc
composito asperso ad carbones ignitos ita
tamen quod domina cum veste longa induta cum ci-
gulo contineat fumigium et candem operam efficiat
in sero continuando ipsum per septimanam unam
Septimum remedium ℞ galbani mollia-
ris et rubei ℥ ß. storace ferri preparate secundum artem
ʒ vj. corallorum amborum rosarum sumach
granorum mirti et seminis plantaginis ana ʒ j.
cum aceto nigro fiat ceroticum amplitudinis
unius palme spicam et super pano vel grana
et portetur super umbilico suo continue adherens
Octavum ut tunc sicut hec domina duo immediate ante septi-
ma accipit instrumenta semper omni mane ante ortum
solis accipiat coclear unum xilobalsami
conditi quod masticatum degluciat Insu-
per non per horam ante cenam degluciat radicem
unam ʒʒ quantitatis masticatam grani fabe maio-
ris Nonum ut postquam hec domina illa tamen in ulti-
mate scripta remedia continuavit per xij di-
es continuatas iterum per alios dies decem ad faciendum
pessarium cum toto tertio In quo est tunc mane a-
te cibum per quatuor horas masticando degluciat
ʒ j ß. granorum sumach ablutorum cum aqua ro-
sata et exiccatorum sub tegula torefacta Decimum
℞ mucillaginis sebesten tantum quod istis xij die-
bus semper inferius hora tertia suffumiget
cum pulvere colofonie Undecimum ℞ mucillaginis
sebesten grossi et viscosi ℥ iij. turbith electi
℥ ß. ʒʒ j. mastic ℈ j. electuarii dyaprunis
℥ j ß. fiat electuarium Itaque si domina ista non continue
haberet ventrem lubricum tunc obviacionis tertiorum
remediorum tunc omni nocte aut saltem alter-
na nocte circa matutinum degluciat de hoc
electuario quantitatem ʒ iij. Et si continue oparet ad
herca illius quantitatis Si autem amplius quesito
educeret tunc subtrahatur ʒa vel quarta pars et econtra
si parum educeret tunc super addatur ʒa vel quarta pars
secundum consideratorem peritissimi phisici sui antea Ultimum
℞ radicum burse pastoris corticum radicum
nespilorum citoniorum et sorbarum ana ℥ iij.
abluantur isti cortices cum aqua extinctos
ferramentorum deinde minutim incidantur et ex-
iccentur sub tegula deinde pulverizentur per se horum
itaque pulverum combustorum et commixtorum accipe
℥ j ß. carabe spodii mastic corallorum
amborum sandalorum amborum et citrinorum ana
ij. storace ferri preparate ℥ ß. ossium mirabola-
norum kebulorum ʒ vj. mine citoniorum zucca-
rine lb j. zuccari albi lb ß. coquatur grossum zuccarum
cum aqua gallarum cypressi et incorporetur cum
minima deinde fiat electuarium cum aliis speciebus
et x foliis auri Hoc itaque electuario hec domina in-
cipiat uti quando faciet suffumigationes cotidie
de eo per quatuor horas ante prandium ℥ ß. et ʒ ij. per
horam et mediam ante cenam et est quod fides hui

Accipe igitur vir generosissime qui nobiliter tua sequeris vestigia antiquorum sapientum qui omnes fuerunt nobiles licet plurimum hominum nostra etate ab hoc sacro litterature studio deviet quod tibi attribuere possum dum perseveras ut cepisti hoc modicum leve munusculum in natitate domini porrigo Scis enim quantum ab ineunte etate te dilexerim et pro hoc in memoriam poteris dum bene ea perleges ad laudem nostri salvatoris :~

De sputo sanguinis cum febre et arefactione totius corporis

Tria quidem primitus contemplanda in dispositione quam preturare intendo primum est sputum sanguinis multotiens et sepe perseverans secundum est febris que sive continua sive interpolata sive commixta existat et an sit simplex vel complicata cum ethica adiuvat ad se consideratur de cura tertium pulchre est arefactio vel macrefactio totius corporis vel que successit febri et sputo sanguinis vel incepit antecedere ista quorum unum quodlibet adnotaret ad se virum magnifice speculatorem et non nunquam in curatione subvenire potentem qualem me nunc non sentio ydoneum quam hec dispositio mentem meam et ingenium deterruit vehementissime Cum accidit in iohanne lodowico quem me alterum estimabam viro quidem maxime litterature in omni fere scientia a quo civitatem euganeam id est pataviniam seu paduam decore et fama maximis extolli et ornari sperabam Que et credebam omnia ytalie gignasiatam affluitam id est affluenter illustrarunt quod neminem hac mea etate sibi parem existimabam Sed ita forum est a fortuna quod semper favet ignorantibus ut destruat sapientes viros quorum memoria seculum presens et futurum magnopere illustrasset Heu michi heu iterum quo calamum erigere possum ad tam angustiose rei utilitatem aliqua afferendo virtutes enim interiores in dolore magno attrite sunt virum quantum virtuose me possum erigere aliquid in hac materia forte magis adiscretum et obtenebratum scientia magis quam composita mente scribetur Premittam itaque quod licet febris sit morbus molestior qui possit esse ut primo febrium ysaac tractatu de diffinitione febris et galieno octavo de terapeutice colligi potest Etiam dato quod marasmodea dispositio huius viri me nimium pervenire dicet ad simperatorem tamen scio ego quod non erit possibile huic viro subvenire aliquo ingenio vel suffragio nisi prius sputum sanguinis amoveatur abeo Movet autem me ad hoc confirmandum motiva prima prima est quia non erit possibile removere febrem que in fieri et in conservari continue dependet ab illo stercatu sanguinis quem cum tali vel stercatus multotiens evenit in quantitate multa arguit rupturam venarum profundarum magnarum et profundarum in pulmone eius Et per talem rupturam continue effundetur sanguis qui superlefiat aut putrefiet quo continue conservabitur et regnabit febrem probatur consequentia quia aut febris erit in materia non putrida aut putrida si prima quo fiet et conservabitur a sanguinis superebulitione que super calefactio continue fiet quia continue invenietur sanguis extra venas effusus qui altabitur adeo quod non poterit suffragi a calore innato quoniam est a loco naturali effusus Iuxta sententiam veterum afforismorum septima particula sanguis in ventrem effundatur necesse est putrefieri etc. Si autem febrem iam contingit esse materialem putridam tunc poterit esse sanguinea corruptorum sanguinis consecuta ut prius argutum est quia sanguis qui effunditur non est purus omnino cum aliis commixtis humoribus Patet quod si in eo dominabitur flegma assignabitur putrida flatica si colera colerica si melancolia melancolica fiet febris Et si omnes aut harum materiarum plures inciatur in sanguine fiet una febris composita cuius cognitorem conveniet curatorem efficientem invenies michi et nolo esse pedagogus eius Qui igitur hoc in passu laborat ad curandam febrem absque privatione ad sercatum sanguinis erit eius operatio officii perdita ut patet tolli dum prima quarti finali canone de complicatione curationis morborum cum causis et accidentibus complicatorum et contra Siliter secundum modum est quod de iure huius philosophi intendere prius ad excreatum sanguinis dimissa arefactione corporis tamquam sub principali quia sine tali corporis extenuatio perveniat a mala complexione calida totius corporis non febrili sive ipsa sit febrilis sive iterum arefactio perveniat per consumptionem humidi substantifici et humidi continue nutrimentalis remoti ut cambium vel roris Vel etiam carentia spirituum naturalium qui sunt instrumenta servientia potentie vegetative per quorum debita quantitatis ad substantiam et modum seu humidi ad membrorum similium nutritive potentie servientes attrahendo retinendo digerendo et expellendo nutrimentum in continuum spargit donec ut apponatur unatur et assimilatur Sive itaque hec omnia aut eorum plura verificentur patet quod totius corporis arefactio subsequi et dependere potest ab excreatu sanguinis huius viri Quare et repetere concludi quod omnino necessarium est abscindere excreatum sanguinis existo vero aliter ex arefactione verteretur in tinem Premittendum est secundo quod est satis possibile cum istis medicinalibus quibus abscindi potest sanguinis fluxus adversari et febri sive ipsam materialem absque putredine sive cum putredine secedamus ipsam sive sit ex febribus genere diversis complicata velud putrida cum ethica de qua materia fortassis parum dicetur Hec enim suppono nunc sustentari probabilibus dispositionibus motivis ut parum post Premittendum tertio quod itaque possibile est in cura huius viri cum privatione stercatus sanguinis de interiore parte

et excellenti Pro aliis attende ad ima-
risimum vel arefactionem cor(di)s probatur h 2a sup-
positio quia si est possibile hec omnia ministe-
rii frangentibus acuitatem febrilem Ergo erit
possibile huic morbum curari pariter attendendo ad
extractum sanguinis abscindendum ut fuit
assumptum in suppositione prima Et abscinde-
dum calitatem febrilem ut fuit positum in
suppositione 2a Et pariter h omnia ministra ad
ministrari et conmisteri hiis que sunt contra
nutritiva ut assumptum est in suppositione 3a Igitur
speculatori apparebit quod oportet in cura tanti vi-
ciorum procedere pariter ad extractum sanguinis 2o ad
corrumpendum caliditatem febrilem 3o ad com-
miscendum mistura omnibus omnia que sunt contra
nutritiva ut sunt sermones a galieno col-
ligendi 7to de ingenio sanitatis 7to 7 6to
capitulis et a principe 10a 3e capitulo tractatus ta-
2is de cura extracti sanguinis 7 pluries
alibi ut in posterum tangetur Propter quod ideo con-
siderari quidem remedium huius vicio etc.
Providendum est alterati applicando quidem modo
quorum septem erit ad extractum sanguinis
compescendum administranda 7o ad febrilem
dispositionem removendam Et 3a ad aliqualem vi-
goracionem virtutis et restauracionem membrorum qui
anima sunt Igitur pro declaratione primi procedendum
est michi quod quatuor modis retinetur sanguis
a venis vel arteriis effusus primus modus
per distractionem eius ad oppositum 2us per motum
ipsius sanguinis in membro eodem vel satis propinquo
3us per electionem ciborum et potuum contrarium 4us per
applicationem medicinarum contrarium sedativum fluxus
sanguinis lege hos sermones a fonte
ultato afforismorum 7to de ingenio sanitatis 6o ca
In primo itaque horum modorum non multum in-
sudabo quia non dubito omnia necessaria per
illustres medicos qui huic morbum provida-
verunt fuisse facta tamen ut ego credo a veritate
non recedam qualiter fuit facta distractio
perseverante tamen sanguinis extractione virtute
constante flebotomie basilica dextri brachii
sub cubito posita ut educatur sanguis 3 ii
ad minus non enim intendo per ipsam evacua-
tionem sed distractionem et maxime quia recolo fu-
isse quod extractum sanguinis huius illustris
phi fuit ab arteria venarum in sinistra parte
pulmonis posita 2us modus distrahendi
esset ut quia sanguinem huius viri tolleritur
existimo si appareret signa exuberantie
eius in capite aut motus corporis ad ipsum
que intelligi potest tamen pro punctura continua capi-
tis aliquantum 7 actuali descensu meatu ad
ipsum et specialiter palati cum amaritudine oris
et prima consimilorum in oculi regione rubee
apparentium iuxta id egidii In tali serie
si continua fixa tenetur in cerebro secreta la-
tet confusio cane hiis ergo apparentibus provo-
cetur sanguis a naribus impulsione facta cum
setis porcis vel cum retorta candela pergamena

Et si contemplator non appareret hoc iuvamen
per talem provocationem omnino apiatur cephali-
ca vel poplitem et inditem mano dextre
educendo sanguis 3 ii ut magis a re-
mote fiat distractio 3us modus distrahen-
di et levissimus est per applicationem pannorum
calidorum et per appositionem ventosarum sine scari-
ficatione super nates inferiores spine partes
4us modus divertendi mollis esset ut appa-
rente fusce dine in sanguine cum grossi-
tudine intendatur aperiri emorroidarum
cum fricationibus earum cum panno de bisello
cum foliis fici aut cum felle tauri factis
Propter h divertendi instrumenta alterati applica-
do interpolatis diebus magis conveniunt inve-
cidem quia omnia sunt distractiva sanguinis
ad oppositum Pro declaratione vero 2i
memorandum est quod fricatio circa loca pecto-
ris sive sint opposita sive non sed propinqua
satis movet materiam in pectore antecedentes
propinquas loca unde sanguis emanabat
dummodo talis fricatio non sit vehemens nec
cum rebus potentia aut saltem actu ca-
lefactis In talibus enim dispositionibus non ope-
ratur eadem actu iuxta sermonem vetustioris
principis Queque re infrigidata recalescere fa-
cit etc. Ergo fortius debet abscindi ca-
lida cum sanguine per stream emisso quam
eo quod extrahi futurum est Parue
ventose et leniter igniteque frequentate
super musculos partibus pectoris anterioribus
et posterioribus utiles erunt magnifice Et
rubificantes medicine velud calamentum et
sanguinarion id est apium silvestre de quo avicenna ixa
3i capitulo de asthmate mentionem facit fricate super
loco Et adiuvant rubificantes similiter et le-
niter vesicantes contra hic velud infusio co-
ti in lacte foliorum ficuum vel in succo api-
rannini quorum aliquid sufficit movere potest
sanguinem in membro a quo fluxerit exte-
Careo hic non illas ligaturas quas non
raro feci cum cordula distrahendo cutim a
costis et suspendendo ipsam cum circumductu
cordis quod nichil fere instituant et in
tali dispositione continue vidi sed cum ligatura
in parte superiori adiutoriorum 7 in radice cos-
sci facta que sunt instrumenta cum magno suo iu-
vamento sapientum virorum fama eximie de-
corantia Circa 3um vero modum procedendum est
quod cibaria et potus participare debent hiis qua-
litatibus durantibus in eis Prima quod sunt in
frigiditate primi vel 2i gradus 2a quod sunt in-
grossativa 3a quod sunt incisiva 4a
quod sunt conglutinativa collige hos sermones
7to de ingenio sanitatis et 10a 3i ut in 2o
Propter primum enim acquiritur arefactio sanguinis a
mobilitate per caliditatem que augebatur in eo et
per ipsum et refrangitur febrilis calor et per ipsum
remittitur fervor in membris quod est cum consumptionis
humiditatis radicalis Propter 2um vero prohibetur fluxibilitas

sanguis et preparat idem ad digestionem que debet esse
per transmutationem eius ad ingrossationem equalem
qua digestio in grossa materia est equacio eius
cum subtili parte prima quarti de cura febrium in
generali quod non talia potus et cibaria de-
beant esse in mistatia seu in mistancia patet
sine illa ministratione referamus ad materiam que
in mistate partes membrorum invicem copulentur et fir-
mantur sine mistatione referamus ad membra
que ad partes venarum et arteriarum vel car-
nosas partes pulmonis que invicem in mistate
sunt cum retentionis sanguis qui per apertionem
earum exibat Conglutinatia autem esse dicunt
ut distantes prius partes que per ministra-
cia iam sunt unite in tali unione conservet
melius Conglutinativum enim medicamen
est quod distantes membrorum partes ad unionem
ducit et conservat Itaque cum hee operationes
a nullo fere ciborum aut potuum sufficien-
ter possunt Oportet mediocriter coniungere talia
misti aut coquendo in eis dragaganti et gum-
mi arabici aliquid aut modicum carte pergame-
ne aut pultes ex brodiis faciendo ex amy-
lo et farina volatili molendini et faria
risi aut minuta farina condere i. farris
aut saltem ferrum iam cocto super effundere aliquid
de pulvere eorum aut conficere fistula ex
lacte caprino decocta in quo prius ferrum
vel ferrum lapis fluvialis albi extinctum fuit
aut salti diu coquendo ipsum Aut pedes vitu-
lorum et arietum pullorum et caponum in tibiis e-
orum coquendo vehementi dissolutione et aliquid
de glutine carte vel piscis dissolvendo cum ci-
bariis et in tantum procedo ego quia frequenter dis-
tillari facio pedes et nervosas partes animalium
et cutem etc. Et non raro infundo in cibariis frustra
et anguille vel tince et viscosorum piscium Et
hec omnia sume efficere putant quia multi qui sus-
tentantur super testimonio illustrium autorum
super discursu ronali et cottidiana excitatione
et experiencia saltem eis Et nisi timuissem lon-
gitudinem vel ingeniosissime fecit plura scrip-
sissem sed loquor ad sapientes propter quod et in-
fundi de potu aliquid de glutine piscium
aut de pulvere eius ut acquirat glutinationem
Et non dubito ego quod si acciperet lb. j. mellis
albi et mundi et xv. lb. aque in quibus
bis extincta fuisset media libra sartam
in talibus bene condeth et bene misceretur huic
decoctioni dragaganti et gummi arabici ana ℨ. ij.
cum ℈. j. croci et coquerentur tantum ad tertiam partem
duabus remanentibus qui potus huic viro
esset maxime convenientem semper acceptus et salti
cum altera mete vini subrubi mediocritate
dulcedinis participat Hec in summa sufficiat ut suf-
ficiat per electionem ciborum et potuum convenientium
Ex quo sufficiato apparet quod quintum patet in ve pisti
iam virtualiter inclusum est in libro tertio lucidius
tamen aliquid scribendo Oportet brodia caponum
fasianorum et perdicum et carnium utiliari

pullorum et gallinarum omnia plura loquendo
coqui debent in aqua extinctionis sartam
in calibis sine qua difficulter pervenimus
ad finem sanitatis Ut tamen restaurationem medi-
cinali aliquod conveniens adhibeatur accipiat
cum carnium torture in aqua calibis iam de-
coctarum usque ad dissolutionem carnium de-
aliis fasianorum caponum perdicum et franco-
linorum coctarum in predicta aqua lb. ß. a-
myli de ordeo ℥. j. dragaganti arabici liqui-
rasie ana ℨ. j. seminum quatuor conium frigidarum
ana ℨ. ij. seminum lactuce altee portulace dro-
nici et ysmigi ana ℨ. ij. zucari candi ℥.
iij. mastices florum vel foliorum marciano-
rum sarcacolle longo tempore mitte in aqua
calibis ana ℨ. j. vitellos ovi numero x. qui
decoquantur in aqua calibis iam predicta tera-
tur vitelli ultimate cum modico aque cum his
sublimate et cum eis incorporentur carnes
deinde et reliqua alia mistra cum aqua
rosata mistata fiat ergo electuarium de quo per
duas horas ante diem et per horam ante prandium
Et tertio iterum per horam ante cenam comedat
coclear unum bibendo post ipsum modicum vi-
ni electi ut supra Iam nos enim hominum perduxi
ad bonum statum cum huius electuario et cum
considerationem materiam compositionis et invenies virtu-
tem ut spero propter quod in unum refluen-
do predicta videbis quod sanguinem unicum ab hu-
mano corpore emanantem non potest aliter
feliciter cohartare etc quam quatuor operandi modis
secundum rationem sanguinis diversione ad oppositam eius mo-
tu a membro unum effluit Electionem ciborum
et potuum quantitate et ultimate ad ministrationem
eorum convenientem restaurare possunt et ultimum quod usque
nunc quod sufficientibus remediis pressum erit in
cura huius viri Quintum ac ultimum est
ad ministrando localia ut pilularum per
foratarum gallarum quercus sumach a-
cacie ana ℥. ß. granorum mirti seminis pla-
taginis et portulace ana ℨ. iij. dragaganti et
gummi arabici torrefactorum glutinis piscium et
glutinis carte ana ℨ. v. farine ordei ana ℥.
j. ß. amili et farine volatilis molendini ana
℥. j. croci ℨ. j. bulliat hec pulveres in vino ru-
beo mediocriter stiptico deinde incorporetur
in mortario omnia simul et fiat emplastrum vel
linimentum grossum de quo omnis partes costarum
undique liniantur dimissa mamilla sinistra
et lactione que est seminis et fiat hoc
in die naturali bis Et si tale linimentum adhere-
ret et ministraretur cum illatenus deponatur
sed eidem supponatur aliud Secundum non simile
mistum est hoc Recipe aque acetose mellisse
ana lb. ß. acoree aque rosarum troc(h)iscorum de
spodio ana ℈. ij. been albi et rubi doro-
nici et ossis de corde cervi pulveris in integre
ana ℈. j. croci ℈. ß. vini malvatici acetum
ß. commisceantur omnia et bulliat modicum in
quibus infundantur panis de granis quadragularis

et ponatur super mamilla sinistra actu tepidus
et nullo modo calidus. Et alter pannus sic confectus
apte positori ex opposito cordialis apponatur
et frequenter horum apposito omni hora semel
aut ad minus bis. 1^m speciale remedium ℞.
seminum plantaginis sumach acacie ana ʒ i. mar-
garitarum mundissimarum coralli rubei ca-
rabe et ematitis sanguinis draconis et
acacie ana ʒ ii. boli armeni ʒ vi. dragaganti
gummi arabici thuris gummosi ana ʒ iii. pulverizentur
omnia subtilissime post. Et de hoc pulvere as-
sumatur ʒ i. cum ℥ i ss. aque portulace in die
qualibet videlicet hora assumptionis sive infra scilicet bene-
di ante vel post ipsum. Et a vice assumatur in me-
diis tertiis. 3a vice assumatur ante cenam per horam
unam. 4ta vice assumatur post cenam per duas
horas qui me felicitavit in curando
dispositionem et gentem quam plurimam securavi a
morte primo adventus primi anno. Octavum
remedium speciale est hoc ℞ dragaganti ℥ i
ii. ematitis loti carabe gluttis corte co-
rallorum rubeorum et margaritarum ana ʒ i. in-
corporentur simul in mortario cum lot de plantagine et
fiat lot de quo iste semper teneat
in ore suo quantitatem grani fabe. Est enim in eo
suffragium speciale latens. Et si bene consideres
singula componentia harum medicinarum et carum vir-
tutes similes in bonitate potius invenies me-
dicinas non credo aut melius. **Nunc autem
restat attendendum est febri cum quatuor
remediis quorum primum est** ℞ seminum et
radicum plantaginis anthere granorum mirti
spodii centauree minoris radicum consolide
utriusque videlicet trium specierum ana ℥ i. quatuor seminum
communium frigidorum seminum acetose endivie scariole
ana ʒ i ss. seminum portulace ℥ ss. acacie sumach
ana ʒ iii. lambruste spodii corallorum albo-
rum et ruborum et sandalorum amborum
ana ʒ i. pulverizentur omnia grosso modo et infundantur
in aqua decoctionis portulace per biduum de-
inde super addatur ei succi granatorum mu-
zorum et succi citoniorum ana lb. i. aque la-
bruste aque rosarum ana lb. ss. et omnia invicem
bulliant lento igne usque ad consumptionem me-
dietatis deinde colentur cum expressione vehe-
menti et colature super addatur vini citoni-
orum iam perpassi id est cocti vel digesti vel ma-
turi et agreste absque sale ana ℥ viii. et
in simul bulliant cum lb. ss. zucari usque ad bonam
gluttiositatem syrupisationis. Et de hoc syrupo
omni mane in aurora accipiat ℥ ii. cum
℥ ii ss. aque sublimationis portulace et tar-
det cibum assumere per tres horas postquam
cibatus fuit accipiat iterum dosim pulveris
scripti in precedenti capitulo post cuius assumptionem
per tres horas iterum cibetur et iterum a cibati-
one redeat ad pulverem accipiendo et con-
tinuo de ipso ad cibationem et erit regula
modus cum ex parte ciborum quam me[lius]
assuendarum. Et si bene consideras in hoc syrupo

includitur virtus frangendi et adequandi
materiam ipsius quam non dubito fore calidam
et hanc singularis aspectum ad exitum sanguinis
et ad contraria ipsum. **Secundum speciale remedium**
℞ conserve rosarum antiquarum ℥ ii. confectionis bora-
ginis ℥ i. trociscorum de spodio ʒ ii. corallorum
amborum sandalorum amborum et acacie et
sumach ana ʒ ii. pulveris margaritarum
ʒ ii. fiat electuarium cum modico syrupi de mirto de
quo hic semper accipiat ante cibum et post
cibum quantitatem unius nucis de glutiendo.
Tertium speciale remedium est hoc ℞ mucillaginis
sebesten mucillaginis seminum citoniorum
bene grossi utriusque ana ℥ ii. manne electe
℥ i ss. olei amigdalarum dulcium ℥ ii. inspissentur
cum zucaro albo in mortario ut fiat confectio
et de hac commixtione saltem omni tertio die
hic infirmus assumat quantitatem medie uncie et
considera effectum lenitionis ventris aut
alvus [illegible] ad ipsum et secundum ipsum
minoret aut augmentet quantitatem usque alle-
viationem percipiet ex assumptione eius. **Quartum
speciale mistrum** ℞ loth de plantagine ʒ ii. mas-
tice carabe corallorum rubeorum ana ℥ iiii.
misce et tamen hoc per horam cum dimidia post
cenam bibatur cum ℥ i ss. aque portulace.
Ego enim non dubito huius dispositionis complexionis
et ad eam sequi catarrizantem a capite
materiam. Aut fortasse est concedere quod catarrizans
a capite materia causa inchoative fuit cum
in egritudine huius viri et hoc sufficiat de secundo capitulo
attendendi ad febrem et ad annexa. **Iam
non restat aliquid tangere de cibalibus
convenientibus propter quod premitto** quod in omni cibo
rio suo bulliant folia portulace a quibus
non recedat et aliquando folia lactuce et quandoque
folia granatorum. Et de in secretis et expertis
est comedere fercula cocta cum foliis consoli-
de minoris et ad id etiam adiunge folia virge
pastoris alias burse pastoris et pedes ania-
lium et cor et et pulmone ipsorum a quorum
comestione nullatenus recedendum est. **Me-
morando est usum eius restaurati conscrip-
ti quod est merita divina primum est istorum
restaurativum est** ut accipiatur adaugo prius
granorum primum per triduum infusorum in sapa
post quatuor olei amigdalarum dulcium recentis ℥ ii.
conquassentur omnia in mortario longo tempore
actu frigida usque ad convenientem spissitudinem
et de hac materia semper in pilo cum cocleari sibi
assumat unum bonum coclear bibendo post
ipsum ydromel sirupum. **Secundum mistrum**
delectabile et utile est hoc ℞ aque sublimationis
candarum cancrorum fluvialium ℥ ii. aque
sublimationis carnium caponis qui per
octo dies nutritus fuit ex pastillis factis de
farina ordei cum pulvere foliorum consolide mino-
ris post id est accipiatur huius mixture frigide
per unam vel duas horas ante cibum et est
restaurativum bonum. **Tertium mistrum** est aqua sublimationis

testiculorum captorum vel castratorum aut vitulorum iuvencullorum per alembicum facta de qua patiens in omni cibario et potu suo accipiat. Accipe igitur clarissime doctor mi frater amatissime hec que magistra cum te conscripta et alia forte adiecisses ipse meliora plura vel equalia in mentes acquisita et multo sanitatum me diutius. Dulcissimus autem salvator omnium in tui salute omnia hec dirigat ea caritate qua conspersi ego. Vale frater optime. Padue die 1° octobris 1448 per magistrum Jo. lodo.

De dolore gravativo capitis cum nocumento in operatione potentie visive et sibillo in auribus percepto et reumate defluente ad pectus stomachum et dorsum etc.

Et laudabile mansuetum et gloriosum existimo ociose quietis argumentis molestari. Et neque esse ego ferre mentis et ab omni mansuetudine elongatus aculeis detestari possum dum potius volubus sapientum contemplationibus phisicis laboribus ingentibus tempus expedire quam qui in quiete blandiens ab opere tante nobilitatis et utilitatis desistam. Quid enim viro preclaro sublimius quam ire commodis indigentibus et quid fructuosius magis quam languentibus opem afferre cogitur. Et maxime hiis qui valitudinibus indigentibus longo tempore afflicti sunt. Et presertim illis magis qui contemplationi et operibus divini cultus summa cum affectione intenti sunt ea propter si animi pia atque mansueta affectione condolendum est et nos magis auxiliandum maxime vero attribuendum esse viro huic primo vero huius de cultoribus sacre sancte fidei ferventissimo ac laboranti Reverendissimo domino domino episcopo frisingensi. Est enim huius viri vivendi modus tanta mansuetudine tanquam divina caritate et morum venustate ornatissimus quod nedum ego sed quibus cum quantitatem dirissimi corpos moveri debet. Ego itaque ut necessitatibus huius viri opere fructuoso magis quam sermonum ornatu complacere possim. Primo enumerabo valitudines et earum accidentia quibus ipse molestatur a capite inicium faciens deinde ad alia descendendo membra. Insuper aliquid phisice contemplationis adiciam quo valitudines eius varietates et earum cause et signa cognosci possint. Tandem et istis adiciatur auxilia secundum opportunitatem. Primum itaque membrorum omnium est caput in quo gravativum percipit dolorem et maxime tempore declinationis eius in curationis. Secundum vero membrorum capitis est organum visus eius est tepidus et intensum ap-

parent ei res mote. 3m membrum de partibus capitis sunt aures in quibus dicit percipere sibillum velut aque currentis. Et in eis est titillationes percipit. Et sonus in eis putatur ac si in eis aliquid moveretur. Et cum accidit sibillus fit cum destitutione virium ipsius corporis. 4m est nasus per quem dicit reuma defluere quandoque ad pectus quandoque ad stomachum et post ad dorsum subiungit etiam quod per nasum eius descendit flama proprium et cum per ipsum bene purgatur caput bene stat flamate descendente grosso et non bene proprio. 5m de membris lesis est pectus in quo dicit supervenire tussim assumpto zuccaro ex qua nichil educitur vel parum. Illud non quod educitur tenax est et proprium et dicit quod in iacendo anhelitus eius conversus fit et similiter in motu progressivo. 6m de lesis est stomachus in quo tempore extensionis sentitur dolor et similiter in pectore vel subeo. Et cum inte ditur advenit in toto corpore virium debilitas. Subiungit etiam quod tempore vanitatis stomaci nausea in eo percipitur que cum assumpto cibo parum convalescit. Inquo stomacho eructuationes evenire solent. Ultimum membrum est venter seu inferior in quo dicit apparere motum ac si viscera constringerentur. Hec in summa est magnificentia huius dispositionis varius et quibus valitudinibus et accidentibus non levioribus complicatur. Super illis itaque accidentibus contemplandum est subtiliter ut venari possimus fundamentum et radicem consilii ad predictas dispositiones et accidentia. Accipiam itaque in tanta fiducia quorum verificatione omnia predicta accidentia deviabuntur evenire. Primum itaque horum est quod complexio huius viri plus declinat a medio per augmentum frigiditatis et humiditatis. 2m quod cerebri complexio est notabiliter frigida est et humida licet amplius humiditas existat in eo quam frigiditas. 3m fundamentum est quod stomachus eius notabiliter frigidus et humidus. Prima autem conclusio inter medias declarari potest primum quia tactu corpus hoc reputatur frigidum et humidum. 2m motivum est quod substantia membrorum eius declinat ad mollitiem notabilem. Sed mollicies maior equali arguit frigiditatis augmentum et est illius cum et calido est frigidas intensa est cum augmenti humiditatis ut patet per primum canonis de complexionibus colligitur paso 10 frigiditas maior quam dicitur reddit corpus humidius quam oportet. Et hec sunt signa a substantialiter inherentibus accepta. 3m principale motivum est sumptum ab operatione virtutis vitalis ut pulsus eius cum etatis eius declinat ad parvitatem tarditatem et raritatem et similiter anhelitus. Sed tales dicuntur provenire ab augmento frigiditatis ut colligitur 10 et 2a 3e suis locis et 2o tegni cum 10 in frigidiori vero corde etc. Accipitur etiam hoc ex operationibus animalis virtutis motive. Motus enim progressivus et omnis aliorum membrorum declinat ad tarditatem et ad debilitatem in exterioris et in presenti ut in eis. Sed cum hoc educitur ex operationibus virtutis natural' vel vegetative

per enim augmentum frigiditatis et humiditatis in toto
hic vir extenuatus et ad macredinem de-
clinatus reperitur. Cum ergo ex operationibus tri-
um membrorum principalium scilicet cordis a quo pulsa-
tilis originatur virtutis vitalis et cerebri
a quo animalis motiva dependet et epatis
quod est principium potencie vegetative hoc
deducitur ex signis sumptis ab operationibus eorum
que sunt evidenciora aliis quibuscumque signorum
ut 2a primi de signis complexionum accipitur
patet manifestum deductum esse per subalia signa
operationum quod eius complexio versus frigida et humi-
da principalis motiva est sumptum in casibus Color
enim omnium membrorum huius nobilis viri ad
albedinem declinat Amplius enim idem in-
venitur in coloribus capillorum declinatum
ad albedinem leviter citrinitate refractam Et est
capillorum paucitate et raritate Et corium
est lenitie et planicie Amplius hoc de-
clarari potest ex effusionibus materiarum a capite in-
ut exitus materiei aquose et mucillaginose
per palatum et per nasum et per emissionem urinarum
quarum color est infra citrinum Et omnis talis
color frigiditatis augmentum declarat 2a primi capitulo
de signis urinarum sumptis a coloribus Et iterum
eius urine tenues et aquose sunt Similiter etiam
superfluitates ventris vel stomachi sicut sputa-
mina multa aquosa et mucillaginosa Et ve-
tris et inferioris superfluitates exeunt molles et
discolorate et omnia talia signa sunt sumpta
a casibus ut intelligenti patet Cum ergo non
sunt aliorum signorum genera quam ea que accipiuntur
a substantialiter inherentibus ab operationibus et accasi-
bus Et per ea deductum sit huius viri vtem
complexionem ad frigiditatem et humiditatem declinare ut ex
singulis concedendo declaratum est patet prime conclusionis
veritas quod complexio huius viri tota declinat
ab equali per augmentum frigiditatis et humiditatis que
quidem conclusio vigorari potest et per ea que su-
muntur ab extrinsecis alterantibus Hic namque vir
ab occursu rerum frigidarum et humidarum in pri-
mentum notabiliter leditur sicut primarius reci-
pit a calidis et siccis convenienter applicatis 2a non
principalis conclusio paribus argumentis deduci
potest scilicet quod cerebri huius viri complexio frigida et
humida tangenti enim per omnes partes capitis
computabitur frigidas vel saltem remissa caliditas
cum humiditate et mollicie et in operationibus
sensuum interiorum non est iste vir valde promp-
tus ad apprehendendum ymaginandum cogi-
tandum et memorandum ymo magis declinatur
ad tarditatem in eis et hoc est longi temporis
Multe enim effusiones a cerebro fiunt magis quam re-
pauce Et capillorum substantia et color et pla-
nicies hoc declarare possunt Et non diligenter ap-
plicatorum infrigidancium et humectancium su-
o capiti sine lesione notabili et ledi catarro-
ris defluxibus Et in oculis huius augmentum
et in palpebris inviscatio mucosa Et vltra
ledi a frigidis et humidis a calidis hoc omnia augmentum

frigiditatis et humiditatis declarat in cerebro huius viri
Et tu quidem considerando expedite de-
duceres potes humiditatem sed frigiditate magis
quam econverso 3a non principalis conclusio est intelli-
gi potest et ex predictis verificari scilicet quod complexio
stomachi huius viri frigida est et humida propter
quod licet in hoc viro salvetur ut in pluri-
bus bonitas appetitus non tamen in eo sal-
vatur eque bene digestionis comparatione vel pro-
porcione Non enim eque bene cibus mutat
cibum nichilum sicut appetit illum neque
sanguinem in partem subiectam transmittit conveni-
enciter sicut ei foret oportunum propterea quod sicut
stomachus femelle appetere quidem bonus
vita ad digerere non eque bonus ut 2o tegni
et 10a 3ii capitulo de nocumento digestionis legi
potest Mollities enim et remissa caliditas
super stomachi regione percepta et paucitas
carnositatis eius et pilorum nuditas et gar-
gulationis sonitus et rugitus presenciarum
in stomacho cum eructuationibus hec omnia augmentum
frigiditatis et humiditatis in eo declarat Et tar-
ditas digestionis vel longa mora cibo-
rum in stomacho plane demonstrant stomachi
huius viri complexionem frigidam esse et humidam Ex
quibus omnibus apparet fundamentum predictarum trium
conclusionum satis apte declaratum esse Et quia
a loquor ad sapientes non curavi hic
particulari sermone quamvis potuissem has
materias extendere longius cum intentas Ex hoc
itaque fundamento verificari possunt omnia accidencia
in hoc viro apparencia que premissa fierent Primo
enim non est mirabile si vir iste gravitatem habet
in capite suo Nam gravitas capitis non
est aliud quam gravativus dolor eiusdem sed talis
provenire potest a mala complexione scilicet frigidate cerebri
huius viri propterea quia frigiditas et accidentaliter quandoque
sunt obiectum sensus tactus ut patet 2o de anima
et 2a primi capitulo de causis dolorum quod frigiditas
intensa in cerebro potest efficere dolorem gravativum
huic viro Sunt enim frigidas et alie qualitates
prime sensu tactus percipi possunt ita et du-
ricies et levitas gravitas et levitas per-
cipi possunt et precipue quando tales lapsus putantur
cum membris gravitatem effectivus sit cum infla-
te divisarum partium quale et quantum in cere-
bro huius viri gravitati ad partes sensibiles
eius in panniculos nervos et alia Unde
ex hoc fundamento probare possunt colligi correla-
rium quod hic dolor in hoc viro mansivus
est et quasi semper affligens probatur quia cum
hic dolor sit effectus pendens a mala com-
plexione subito permutante et a multitudine
materiarum que ventositate extendunt et cor-
pulencia sua cum pondere gravitant et cum
huius doloris in cerebro semper assistunt et
cum dolor predictus ab eis pendeat in fieri
et conservari sequitur quod numquam erit huic
viro recipere nisi cum nocumento predicti doloris
comparatione tamen pro tanto quia in effectibus a suis causis

dependentib3 remanentib3 cau̅s remanet effectus de necc̃itate 2m correm̃ est quia h' dolor intenditur et remittitur p3 quia s̃m q' intenditur f̃ras cereb' aut remittitur cu̅ motu me̅bru̅ ꝑdctoꝝ aut quiete eaꝝ ꝗꝛ necesse est accidens remitti ac et intendi 2m corr. solvit apparet que est in co v3 q' te inclinationis capitis qua̅ magis a dolore ꝗ̃ ante non inclinato ipso caput Huius acc̃ntis cu̅ inst̃a ꝝ est quia qua̅do inclinatur caput i. ad inferiora curvatur tu̅c movetur me̅ motu recto deorsu̅ magis ꝗ̃ prius moventur s̃m me̅ magis non mobiliter ꝗ̃ quiescentes u3 2o interioru̅ i2 re 2a ca̅ est quia in tali motu me̅ ptrib3 ptibus sensib3 circa ꝗ̃ quiescentes g° sequitur q' dolor in tali incurvatione maior fiet saltem extensive 3a ca̅ quia me̅ in tali motu magis ꝓfunde immerguntur mebris sentire paratis g° dolor in tali motu intensior ꝑcipietur 4a ca̅ est in tali motu me̅ru̅ ps ventositas que magis parata est vetositatis s' in tali motu extendit panniculos et alia mebra sensibilia magis ꝗ̃ qua̅do quiescunt Cu̅ g° extensio ptinax sit quedam spes solutionis continuitatis q̃ est 2a ca̅ putatur l' doloris bu̅ sequitur q' tal' dolor intenditur tpre incurvationis capitis qd erat deduce̅du̅ Cu̅ g° in capite huius magnifici viri incurvatur due cause pulcher om̃z doloru̅ efficie v3 mala ꝯplo fiens ul' diu̅sa et soluto continuitas non erit mirale si iste vir semper gravatur s̃m caput suu̅ gravite et multiplicata tpre incurvationis quod fuit p'mo casus in capite huius viri existens 2m notu̅ huius viri est in oppone visive potentie Cupiens g° intelligere cans huius potest facile intellire q' mala ꝯplo cerebri f̃ra et humida de necc̃itate consecuta oculi q' sunt mebra genita ex superfluitate mei generationis cerebri sunt et cerebro ꝓpinqua substantialiter ut ꝗ̃ ostendit in anathomia Et 2o sunt ei ꝓpinqua p colligantia essentiale v3 nervorum duoru̅ concavatorum qui exeunt a prora anterioris ventriculi cerebri et sunt de ma̅ eius Et 3° itu̅ quia sunt nimi satis grossi magne ꝓmo maiores concavitas ꝗ̃ reperiantur in toto corpore Et 4o adhuc continuitatem habet cu̅ cerebro p panniculos involventes nervos obticos et p venas et arterias que ramificantur a venis et arteriis panniculoru̅ cerebri Quid i2 mirabile apparet si ꝑncipale mebru̅ quod est cerebru̅ notabil' leditur a mala ꝯplone ꝑdcta qd et oculi qui sunt mebra debilia et tanta ꝓpinquitate et colligantia ꝓpinqua cerebro ledi debeat eq' ex q'a debilitate accidit in visu notu̅ tepiditatis et p

i. debilitatis visionis Amplius et 2o confirmatur hoc qm̃ cu̅ in cerebro habundet flatica ma̅ aquosa que facile descedere pot p concavitates ꝑdctoꝝ mebroru̅ et arteriarum et venaru̅ non est mirale si oculi eius madefiunt ut in ptrib3 ꝓmo aquilacrimates efficiuntur Et 2urso itu̅ arguitur quia tal' aquositas et mucillagiosa materias consistens ꝓpinqua cristallino ad oculu̅ valde facil' oppilare pot s' p negationem debite qualitatis anal' spus accidit in visu tepitas ꝑdca̅ quare re Et itu̅ qnto arguitur sic quia tal' ma̅ ꝓxima visivo p modu̅ evaporationis commixta conturbat ipsu̅ Cu̅ g° anal' spus in ꝯsitate et conturbatus a virtute cristallovdes rectificari non pot sequitur q' obiecta visibilia quoru̅ spes in cristalloyde recepte sunt ꝑcipiet' sub mo tepiditas i. debilitatis ul' diminutionis visionis Pot aut hec tepiditas ul' debilitas visionis a te ymaginari dicuismode p'o ut obiecta visibilia non videatur a tanta distantia q̃nta prius solebat licet n' obiecta visibilia p mediu̅ expulsetur quod est aer exterior et p mediu̅ intrinsecu̅ quod est aer intrinsecus et ia̅ limitatus multiplicet spes suas usque ad organu̅ visionis quod est cristalloydes tamen quia spes ille ab organo non deducitur de articulatione ꝓp debilitate eius et ꝓpter defectu̅ ex pte spus visibilis contingete q' iam conturbatus est g° p3 q' oportebit obiecta visibilia non apphendi n' ꝓpinquo quod erat deduce̅du̅ Et itu̅ hanc tepiditatem intelligere potes ex pte varietatis obiectoꝝ visibilium ut quia ipsa non apphendit tante extensionis q̃nte sunt neque coru̅ colores distincti et determinati ꝑcipiuntur a potentia visiva n3 et ita situata qualia sunt s̃m elevationem et depressione ipsoru3 obiectoꝝ et sic de aliis et hoc totu̅ est exprime tepiditatem i. debilitatem visionis ex pte distantie ꝯsuete ex pte q̃ntitatis ex pte colorum et situationum et figuraru̅ et integritatis et diminutionis coru̅ que sunt dicte visioni attribute ut speculatoru̅ est 3a 3' calo de debilitate visus et 3o de accidenti et morbo tao de noto ꝗ̃ visus et plures alibi et sic apparet formale tepiditatis visus et apparet q' sunt ce efficientes huius q' ꝯplonal' ut frigiditas et humiditas ipsius cerebri ꝑncipales et ꝯpositionales cae v3 oppilatos ꝑdcte et materiales re quia subiective s. concavatorum nervoꝝ opticoꝝ in q'a fit visio s̃m opinionem quadam a' cristalloydes et spus anal' ia̅ visibiles facti p cetera q' cristalloydes et spus illi sunt formaliter cavati Ali' tenedo non cent s̃m tal' d'nam

tal' egritudinis propterea quia subito denominationis co-
dispositionis sane egre aut neutre prise est
membrum et prius copulatio. Si autem tenetur
primum esse adiacentium tunc conceditur opinio prima scilicet quod
prius esset subito denominatio notitie huius vi-
sionis propterea quia esset corporis humani vincere
participanti accidens potest sanitas vel egritudo
aut neutralitas et aliis partibus non propterea quia
sanitatem et egritudinem accidentem impossibile est vi-
ta carentibus primo de sensu et sensato per primum.
Quod non sub iungitur secundo quod apparet cum tali tepi-
ditate res mote vel moveri et indigent spe-
culatione non levi sive certa apparitio corporis
que movetur in exterioribus sive interioribus
et utrumque horum duorum conceditur apud specu-
latores. Concedo enim visionem fieri intus sus-
cipiendo ut pulcre contra pithagoricos proba-
vit aristoteles primo de sensu et sensato modo est diffi-
cile concedere species obiectorum visibilium quod volun-
tur ex multiplicatum per medium usque ad cris-
talloydem. Et ad videre subtiliter dicendo imagi-
nandum est quod licet obiecta que prius movebant
evanuerit vel remota sint tamen species ab eis
decise prius in medio resonante per ipsum deferri
possunt ad organum visionis pertactum. Et sic potentia
visiva percipiet motum obiectorum visibilium tantos
et tales et tantum distantia et situatione quanta
de facto sunt tunc istud non erit aliquo modo assignare
perfectionem visionis. Si autem obiectorum motum perci-
piatur sub alia velocitate tarditate raritate
distantia et situatione quam de facto sit patet quod
hoc erit assignare notitiam visionis imperfecte
visive operatione. Si autem contingat in cerebro gene-
rari et in oculo vapores multiplicari et ventositates
que consistant primum visibilia tunc patet quod va-
pores abiti in medium expulsi et prius con-
tra eos in aerem sigillabunt ydolum sive simulitudines
Cum ergo aer transmutatus erit ab eis per multi-
plicationem item specierum apparebit per medium defe-
rentes ad cristalloydem. Cum ergo post non ex-
cant in actum nec sentitur quod immutantur ab eis et
visivis qui sunt prius patet quod potentia visiva de-
luditur et decipitur in apprehensione obiectorum
apparentium extrinsecus que tamen de facto non sunt
ibi et hoc est formale notitie visionis
quod corruptio nominatur quare non immerito
hec dispositio a quibusdam antiquis delusio
visionis nuncupata est. Colligere igitur quod pre-
terea potes intelligere notitiam tepiditatis sine de-
bilitatis visionis ex apparitione rerum que
moventur aliquo motu fuerit quod tamen totaliter minime
contingit. Capere potes non perit in naturali scientia et in spe-
culationibus theorie medicine et tu super adde
istis ut libet. Tertium notitie in superioribus pre-
missum quo molestatur hic patiens scilicet sibillus
et reliquus notitie aurium sive anxietate multa
intelligi cum sinus earum. Multitudo enim
vaporum et ventositatum que generantur et con-
gregantur in cerebro propter ipsius debilitatem a mala
complexione frigida et humida eius provenit tamen non corporum

tante valet in auribus provenientium quod
evenit dubitare quod mala complexione frigida et humida
auribus a cerebro communicata est cum ventosita-
tibus inclusis in ipsa aure que cum fuerit
elevate a materia terrestreitate aut acuitate
participante reverberate ad organum au-
ditus quod est tenuissima panniculus super
extensus ossi auris mirifice et tortuo-
se compositionis sonitum in eo causat cum collisi-
one et medii intranei partium aurium. Propter
quod correlative concluditur primo quod a tali materia
terrestri et acuta causatur sonitus sibillus pre-
dictus. Secundum correlarium quod si vapor reparticipa-
pans fuit natura aquea actu et potentia
reverberatus ad organum predictum in eis causa-
bit sonitum consimilem aeris fractioni facte
a decursu aquarum. Et si talis vapor cum pre-
dicta ventositate acuta consisteat tunc cau-
sabit sonitum compositum ex sibillo et sonitu
aquarum decurrentium vel collisarum a lit-
tore maris vel fluminorum. Si autem vapo-
ille grossitie participavit in substantia sui et
vehementi impulsione frangat aerem intra-
neum et reverberet panniculum auditus causabit
in eo sonitum consimilem collisioni ventorum
in aere aut reverberatione ad corpora pi-
cees motum silvarum vel edificiorum. Ex
quibus quarto concluditur veritas appare-
re quod quibusdam hominibus represententur in
auribus sicut sonitus sibilli decursus aquarum
et fractiones ventorum. Patet correlarium quantitates
corporum percipi sonitus et effectus quales representantur
in multitudine et potentia causarum efficientium secundum contingen-
tias efficientes ex commixtas ex ventositate terres-
tri vel acuta et ex vapore aqueo et grosso sed
agitato et agitantibus medium intraneum
aurium et inurgarum auditus. Ecce correlarium
verum. Et tandem quarto concluditur quod in auri-
bus egrotantium et presertim huius vir percipit
quemque motus aque decurrentis et hoc convenit
verum est quod aquositas aliqua subtilis
multiplicatur in venis et arteriis organi au-
ditus et partium propinquarum que aquositas
discurrentes et agitata motu fluxibili
representatur in organo auditus. Itaque hominibus
apparet in eorum auribus et per eas aquosi-
tatem defluere que intus aquositas si a co-
tano venarum et arteriarum et a poris pa-
nniculi auditus effunditur ad foramen vel
concavitatem aurium non raro distillabit ad
exterius et erit aquositas defluxus ab auribus.
Et ex hoc fundato apparet intelligi posse tan-
titillationis continue. Cum enim aliquid ex
ventositate tenuis vel vaporibus includitur
et detinetur in poris inurgarum auditus aut
venis vel arteriis tunc cum talibus ventositatibus
insit naturalis mobilitas et aptitudo ad exitum
et ad elevationem sursum et vie vel pori sint clau-
si sequitur quod talis motus ad partes laterales
vel ad sursum et deorsum reputabit partibus sensibilibus

similitudine motus ad predictas contrarias
positionis. Et hoc est formale titillationis
igitur in auribus huius viri quando appa-
rent titillationes et sonant. Quod vero ulterius
scribitur quod supervenit destitutio virium corporis
cum accidit sibillus non est credendum quod sibillus
per se possit esse causa tante debilitatis et in vi-
ribus corporis eveniens. Sed intelligendum
quod cum movetur vel vapor sibillum faciens
propter agitationem ipsius fit resolutio in spiritibus
et substantia cerebri ad quam sequitur debilitas
in virtute sustentativa membrorum ita quod ap-
pareat pacienti caput et membra cadere et
detineri non posse. Similiter ut accidere potest
debilitas in virtute vitali propterea quia
paciente cerebro leditur cor et virtus vitalis
spiritus qui radicatur in eo et ista est causa desti-
tutionis id est magne debilitatis virtutis et suste-
tative et motive totius corporis ut premissum est.
Nec in sua est verificatio quarti noti apparet
in hoc venerando prelato. Quod autem iterum
reddere causas noti apparentis in quarto membro
leso quod est nasus. Cum igitur materie aquose
et [illegible] fuerint in cerebro congeste
propter debilitatem eius provenientem a mala com-
plexione frigida et humida ipsius cerebri vehementer in-
citata virtute [illegible] membrum que mote sunt
spargit eas et expellit per vias expulsionis.
Cum igitur nasus sit meatus et via expulsionis
superfluitatum cerebri expellitur inde flegma a-
quosum quod est per sputum id est clarum reuma
velut scribitur. Pars autem huius materie fertur per me-
dium ventriculum cerebri ad colatorium quod
est foramen ossis basilaris in medio superio-
ris palati inventum. Illuc igitur materia propulsa
molenter a virtute impulsa per palatum con-
ducitur. Non nulla vero pars huius materie ab ore des-
cendens per tracheam arteriam in vesicam
pulmonis tusses efficere potest dispneam asma
orthomiam et alias species difficultatis anhelitus.
Et si contingeret materiam acuitate participare
vel salsedine non esset mirabile isti venera-
bili prelatum [illegible] in ptisim aut in empimam
et ipse si materia grossior esset et ad concavitatem
pectoris defluxa vel propulsa. Si autem materie
pars transit ad stomachum velut sepissime contingit non
est mirabile si ab eadem materia remollitione
sua cadit appetitus. Ipse enim stomachus vigoratur
situ sic debilitatur humido. Quod vero ab eadem
materia accidit notum et impedimentum digestionis
probatione non indiget propter ipsius frigiditatem quod ca-
lori vel calido a quo fit omnis digestio que
est perfectio a proprio et naturali calore metitur. Quarto
pars autem materierum a cerebro propulsa per venas
et arterias descendentes aut per poros cri-
biformium membrorum vel per nervos descendentes
ab eo si retinetur prius in intermediis et in loco
colatorii minatur huic viro apoplexiam. Si
autem propinquius pelletur ad posteriora minatur
apparatum in vinula aut in amigdalis vel circa
et si paulo magis descenderet materia et detineretur
in musculis gule periculum esset eventus quinan-
cie sinancie et squinancie. Harum igitur materierum
aliqua particula si contingeret ut expelletur
per inferiores cerebri partes ad nucam minatur
huic viro eventum paralesis complete et precipue cum
materia aquosa foret vel multa. Si igitur materia
pelleretur a cerebro per exteriores partes in spa-
tularum musculis et propria recepta partem
quod in eis efficiet dolores extensos vel com-
pressiones vel aliarum specierum secundum diversi-
tatem membrorum materierum in specie sua et substantia in modo
substantie. Et si contingeret huius viri virtute
expulsiva potentiorem esse tunc huic viro
imminet periculum eventus dolorum iuncturarum
variarum specierum doloris proprie ancharum
genuum aut pedum secundum diversitatem raptus
materierum ad illas partes. Et ex hoc fundato
intelligenti apparet valde facile reddi posse
causas propter quas cum evacuatur flegma grossum
per nasum vel flegma subtile iste vir melius
se habet. Patet quia sicut retentio istius
flegmatis est causa irritationis virtutis ad ex-
pellendum ipsum per varias regiones predictas
ita evacuatio eius flegmatis per nasum est causa
alleviationis et securitatis huius viri
ab eventu predictorum accidentium et egritudinum et
tu consideras quia hoc est demonstratio a po-
steriori et a potiori et apparet verificatio
notabilium quarti membri superius premissi.
Superius positum fuit quintum membrum
quintum virium membrum in hoc viro lesum fu-
isse pectus et in precedentibus in mente duo-
bus capitulis apparuit quomodo materia diversos
raptus huius secundum partem expellebatur ad pectus
et quales quas et quantas facere poterat
egritudines ut varias species noti anhelitus apa-
tum in pectore empimam et de aliis. Ex
quibus facile intelligi potest quare assump-
to cruciatu irritatur tussis. Hoc enim non potest esse
propter aliud nisi quia cruciatum comitatum membris
quibus obviat leniendo et abstergendo
mobilitat eas sive fuerint infuse substantie
pulmonis et tunc eius sive fuerint in
vastitate superficiebus concavis earum. Cum igitur
materie effunduntur ad concavitates predictorum membrorum
necesse est virtutem moveri ad expellendum
eas ad hoc ut possit convenienter eventus
fieri pulmonis et cordis status enim propria pre-
dictarum materierum in trachea arteria et in canna-
li pulmonis non esset ingredi quantitas ae-
ris sufficiens ad refrigerandum quia intendere
caliditas in toto corpore. Et iterum stantibus
membris in concavitatibus predictis non convenienter ex-
pelli possent fumus caprinosus et aer iam factus
inutilis a pulmone secundum predictos. Et hinc furo-
rum intenderetur calitas. Amplius et ratio superius
descendente caliditate non naturali crescet proportio
colliquationis et resolutionis aliarum materierum
in pectore iterum fiet repletio quare quia prius erat

s; si aliquantu repleto incitabat virtute
ad expulsionem materiaz repletiu ergo repleto
magna incitabit magis etc appz. maxime
cum quae zuccarum assumptum incitat tussim
Cons. quia zuccarum tollit et sedat tussim
famositate omnium autorum Iterum temperati
existens aut temperamento propinquius zecitat cali-
ditatem suam in pectore Et 2o ratione quia leniendo
do tollit siccitatem pectoris Et ad tertium ergo
quia ipsum abstergendo materias anhelitus libe-
riores efficit Ex propter hoc omnia videtur sedari tus-
sis et non incitari quia zuccarum occursu
eius ad materias leniendo et abstergendo
effundendo materias irritantes virtute est causa
tussis Cum autem materie per dictum propter tussim expulse
fuerint statim cessat tussis zuccarum ergo dissol-
vendo et leniendo materias est causa tussis modo
predicto accidentaliter ergo sedat tussim in quantum est
causa ut moveatur virtus ad expulsionem
materiarum quibus expulsis cessat tussis
Ad motiua ergo est facile rendere Antecedens
ergo voluerit zuccarum sedare tussim preparatie
quia preparat vel digerit materias ut preparate
sint ad expulsionem et est causa ut virtus
moveatur ad expulsionem earum cum iam preparate
sunt Ex quibus faciale mittitur quae expel-
luntur materie substantia diverse ut aquose aut muc-
cillaginose ex quarum eductione alleviatur
pectus et anhelitus Similiter apparet cum quare quandoque
nichil aut parum educitur de materia Illud
enim contingit aut quia materia est imbibita
vel est in infixata infra parietibus interius
pulmonis quod apparet quia id quod educitur
est viscosum et tenax Si fuerit indiges-
tum incitat virtutem sinthodatice ad suam
expulsionem Si autem fuerit aliqualiter
digestum acquisivit tenacitatem qua fuit
deductum ex aquositate ad grossitudinem
substantie materie enim aquositarum est ipsarum ali-
quanta ingrossatio digestio Quod vero dubitatur
quandoque in anhelitu nocumentum contingere in motu
progressivo est facile videre Motus enim pro-
gressivus vel calefaciendo vel spergendo vel
dividendo materias facit eas profundari magis
in concavitatibus pulmonis et membrorum anhelitus
Cum ergo ingente cordis et anime materie non ita
profundentur vel ita aggregantur ad particulas an-
gustias per anhelitus scilicet virtuo alleviatur in
anhelitu tam inspirando quam expirando etc. de-
clarata est tertii membri notitia cum eius variis
varietatibus et signis quod fuerat tertium propositum
Contemplati supra predicta apparere potest veri-
ficatio notorum stomachi quis enim dubitare
debet propter malam complexionem cerebri magnifice
ledi posse stomachum et econverso Nullum enim
membrum nature cordis fere tantam habet colligan-
tiam cum cerebro quantam habet stomachus Esto enim
quod stomachus sit de natura nervosa Cerebrum
vero de medullari non tamen tollitur ex hoc quin
stomachus magnifice colligetur cerebro propter substantiam

particularem pie matris et dure matris
2o ratione talis colligantia demonstrat qui
a sexto pari nervorum descendit nervus ad
os stomachi eidem circumvolutus et iterum re-
ascendens ad ipsum cerebrum propter quod nervus
reversivus nominatus est Unum enim tamquam
a principio descendebat ad os stomachi ab ipso
ore stomachi ascendendo reuertitur ad cere-
brum ergo reversivus nominatus Et ex hoc apparet
error illorum qui credunt istos esse duos
nervos Est enim unus nervus cuius partes con-
tinue sunt sed continua sunt quorum extrema sunt unum
quinto phisicorum ergo etc. Propter hanc causam infertur
quod non raro leditur stomachus a cerebro per com-
passionem absolutam et econverso cerebrum
a stomacho tanta enim est utriusque horum
membrorum colligantia propter predictum nervum quod
sensacione tristi existente in cerebro dolet et
nauseat et evomit stomachus ut patet
in cephaleis et percussionibus capitis et e
converso ut apparet in singultu vomitu et
doloribus oris stomachi Nullo ergo corpo-
reo vel vapore delato a cerebro ad stomachum
nec a stomacho ad ipsum patiente tamen altero vel
utroque nocumentum est communi per colligantiam ab- [illegible]
2y tractatu 2o et capitulo primo quere etc. Et si tamen conce-
dis utrumque horum membrorum posse ledi
alternatim per colligantiam iam predictam tunc quare
oppinione uti potes ad negandum hec duo
membra noceri posse per colligantiam non
absolutam Materia ergo iam hec vel illa vel vapor
vel ventositas ab uno horum membrorum
ad alterum delegata et econverso potest cor
est ad nocendum quam simplex condolentia
aut distancia propterea quia materia aut super
propria noceret quelibet earum actualibus
aut potencialibus simplicibus vel compositis
talis vel secundis et sic de singulis aliis al-
terando subito Aut noceret materie suis
quantitatibus et modo substantie comprimendo con-
culcando gravando etc. de aliis sed hec
est formale compassionis vel condolentie non
abte ut patet 2y palleto capitulo ubi supra Supra-
igitur male complexionis materialis et immaterialis quandoque
fuerit principalis ori stomachi applicata ma-
gis nocebit ita quod appetitus cordis vel di-
minutus vel corruptus vel ablatus Et si fuerit
in vero infundo stomachi talis mala complexio
nocebit digestione cordis et propter ipsius Et si
tam infundo stomachi quam in ore reperiatur
mala complexio vel mala compositio utraque
harum operationum nocebit ita ut quandoque di-
minuatur appetitus in tantum quod satiabitur uno
vel duobus bolis aut corrumpitur ipse ap-
petitus a deo quod non appetit Amplius
nisi extranea et valde contraria quod etiam non
sunt cibaria vel potalia Et in tantum quandoque
invenitur hec distancia intensa quod convergere non
potuerit omni appetitu Et hec propter contingit quando
stomachus mollificatus lenitus a humiditate efficitur

a multo aquoso et imittillagioso flatu. Similiter et contingit ut diminuatur operacio digestive potencie taliter quod non transmutet cibum nisi valde diminute. Aut corrumpatur operacio eius taliter quod cibaria et potabilia transmutet in ventositates fumosas vapores et aquosas. Aut in tantum augeatur quantum virtutis digestive nocumentum quod ullatenus transmutatur ipse cibus a stomaco et non nobili tempore detinetur in eo et accidit difficultas nominata a sapientibus. Si ergo contingat hoc nocumentum conpiri cum invencione fetitatis percepta in ore et fundo stomaci et omnibus partibus eius cum multitudine sputamis salivalis tunc nausea abhominacione et fastidio sequitur. Hec omnia mala complexionem frigidam et humidam ipsius stomaci. Si vero stomaci corrupcio tactu percipiatur calida cum amaritudine oris incendio et amaritudine eius et lingue rubedine cum siccitate et inflamacione patet hec omnia provenire a lapsu colico in stomachum. Si autem fiat in stomaco percipiatur cum tensione aliquanta duricie oris acredine paucitate sputi aut nulla emissione eius cum ventositatibus aut gurgulacionibus fortibus hec omnia lapsus melancolici signa erunt. Preterea lenitates aut stomaci cum multitudine in eo materie salivalis humiditas et dulcis et actu frigidioris vero stomaci tensione significant dominium melancolie. Ex quibus hic patres multa pot[est] elicere cor[rollari]a. Primum quid dolores quoque venientes in stomaco pungitivi et mordicativi et est quia fiunt a lapsu colico. 2m corr[ollarium] quid in hoc viro multum et sepe perseverat putas hec enim ab eadem radice proveniunt. 3m quid repente quoque in hoc viro fit nausea et subversio in stomaco cum [illegible] et amaritudine et cauimate magno partibus costarum et oris stomaci percepto hec enim omnia proveniunt a raptu materie colice ad superiora. 4m quid talia accidencia quoque hunc virum molestant semper et in desinunt. 5m quid quoque inter accidentia intempolacio misturis accidentibus et quod aliquando affligunt et aliquando non hoc enim contingit quando materie effuse sunt et natantes in stomaco non enim tunc complicantur tunicis stomaci cum potencia sunt nocivi sicut communiter verificatur de imbibitis membris que tunc semper sunt applicate passo patiente semper est carum nocumentum ipsum et inseparabile. Colligi possunt hec omnia et alia plura que per titulo 2a 2e partis de cognitione humida stomaci et partis tracta de modis significacionis egritudinum corporis ipsius. Ergo quod ultimate concluditur quod non est mirabile si hic in viro quoque supervenit destitucio virtutis cordis tunc propter nocumentum stomaci vehementer colligati cerebro cordi et epati nocet omnium nobilium principalium operaciones vitalis animalis motiva naturalis sensitiva vegetativa que sunt fere omnes corporis humani virtutes apud sapientum libris lipothomie et quoque vere sincopes nominate et prope tamen fuerit cordi appropinquate. Tractatio hic de casu altius virtutis scilicet generative nominate multis enim viribus hominum longum stomaci debilitate invectum est hanc virtutem semper ita debilitari quod privati sunt coitu et sunt generatione. Et hoc possunt colligi 2a 2e tractatu de sterilitate et tu lege ibi. Ex quibus apparet esse nocumentum totum stomaci complexionalis huius viri. Vellem hic ego extendere sermonem de lapsibus complexionalibus simplicibus ut opilacionibus extensionibus et consumpcionibus stomaci quod nocitur marasmodee et sunt de egritudinibus compositis eius que apostemose sunt et tu super adde si libet. Iam non sinit tempus investigare et reddere causas nocumenti 6ti membri et est venter inferior in quo vir iste percipit nocumentum ac si viscera conherentur qui motus provenire potest propter multam superfluitatem ventositatum propter quam feces in colon et intestino recto multiplicantur et congregantur que propter extencionem et contraccionem in illis intestinis fiunt sunt cum contractionis aliorum intestinorum ubi est causa. 2a causa huius potest esse multitudo ventositatum que congregate sunt in illis intestinis. Propter ergo vehemenciam doloris contingit ad illarum extensionem istarum ventositatum sequitur tractus spirituum et humorum versus illas partes et de circumferencia ad profundum corporis ita ut percipiantur intestina in contrahi et consui. 3a causa huius contractionis posset esse apostema illorum intestinorum propter quod fieret contractio illorum ad illum locum apostematum. 4a causa potest esse vehemens tortuosus motus innexus in yleon intestinum cum ergo illud intestinum pluribus convolucionibus convolvatur in ventre inferiori ad omnes dimensiones positionis revolvitur ut scribitur in anathomia discernitur ergo ventositates in eo vehementer impulse ad omnes predictas partes faciunt tristem sensacionem in diversis partibus ita quod cum impellitur ventositas a dextro in sinistrum percipit sensus tactus quasi motum intestinorum de dextro in sinistrum latus et econverso de sursum in deorsum et econverso de ante ad retro ad et econverso. 5a causa huius continui motus intestinorum potest esse et forte est de facto mala complexio frigida causata ultra frigida a stomaco communicata intestinis inferioribus quod enim non cum intestina sunt omnino de essencia stomaci et eidem continua ut 1a 2e 3e 2o tractatu collidum est. Plures causas ad verificacionem huius accidentis deducere potuissem sed iste sufficiant tamen potiores de quarum uno penultima et postrema non solum hanc veritatem persuadet sed et demonstrat sed tu consydera. Hec in summa est venerandi huius hominis patris mei disposicio ex variis accidentibus complicata quorum investigacio et verificacio non cum parvo labore invectum est et inveniri potest et qui intelligit hoc dimittet. Cum hec disposiciones in hoc viro quam maxime sit tediose quamvis eidem ingeniis auxiliante sapiencie medicine providere. Primitus deinceps conabor

applicare regimen s' ex parte sex rerum non na-
turalium discrete commensurationis Secundo huius virtutis
egritudinibus et suis accidentibus subvenire temptabo cum
eius instrumentis adiutoriis medicinalibus convenientibus
Primo autem recurre ad finem presentis consilii
et invenies regimen eius sex rerum non naturalium ·
Quantum in secundo ad secundum oportet in cura sua cum egritudinem
facere evacuationes in vere et in autumpno apparatus
tas que erit preservatio ipsius a predictis sic enim
procedendum in cronicis egritudinibus que secundum plurimum
revolvuntur revolutione veris et autumpni
ut clauditur in secretis ypocratis et galieni affo-
risto sermone illo Cumburgitur flora a farma-
cia cum intra hos vere flore oportet simile et farmaciae
Nam commentator ibi dicit se multa corpora preservas-
se ab eventu talium egritudinum evacuando ea in
fine yemis et principio veris et simile de autumpno
Appropinquante igitur medietate mensis februarii hic
medicus uno mane in aurora accipiat hanc in-
fusionem cardam Recipe aque eupatorii et ab-
sinthii ana ℥ i ß aque cicoree ℥ i aqu-
eli ℥ i ß ... reubarbari ana ʒ ij ℈ ℈ ℈ ʒ
ß spice nardi grana vj sal gemme grana j zuc- al-
℥ i ß penidiarum ℥ ß calefiat aqua et dis-
solvatur cum eis zuccaro et penidie et resi-
deant ita per totam noctem In aurora vero
calefiat et exprimatur et colatura in actu
tepida tota bibatur et post ipsam dormiat per
horam unam aut per horam unam cum medi-
a et quiescat usque ad horam quintam sepe
applicando pannos calidos ventri Cum vero
transiverit hore quinque tunc bibat scutellam
unam brodii matris pulli et post modicum
per horam prandeat Mane vero sequenti accipiat
piat hoc digestivum Recipe syrupi de calamento ℥
j oximelli compositi ℥ ß aque betonice aque
mellisse ana ℥ i ß calefiat totum et accipiatur
per novem horas post cenam tardando postea
cibum ad quinque horis quarum continuet vero ipsum us-
que ad vij dies aut toties ut videat v-
rinas subtiliam et colore rectificatas et habentes y-
postasim sive sedimen ... albam equa-
le continuum et dyafanum tunc vero purgetur cum
istis pillulis Recipe pillularum de scarolla denominatae
minatione inventa A mesue in tractatu de ea pil-
lularum de yera composita vel aurearum ana ʒ ß for-
mentur pillule vj vel vij cum yeralogodion et
exibeant in aurora servatis conditionibus omnibus
in minorativo precedenti descriptis Secundum pillule istarum
quod fiat evacuatio autumpnalis adveniente igitur
medietate vel fine mensis augusti evacuetur cum istis
pillulis Recipe pillularum cochiarum ℈ i pillularum de
agarico communi descriptione ℈ ij boni ponderis
formentur pillule viij cum electuario rosarum et accipiantur
hora et conditionibus omnibus in minorativo vna-
li descriptis Mane vero sequenti Recipe syrupi de ace-
tosi ℥ i syrupi de endivia ℥ ß aqua fumiterre aque
cicoree et salvie ana ℥ j misce Et si ne-
cesse digerere levius et delectabilius Recipe aqua absin-
thii et fumiterre ana ℥ j aqua eupatorii ℥ ij ß misce

et accipiatur hora et diebus omnibus obser-
vatis descriptis in digestivo veris Cum vero vi-
derit rectificationem urinarum in substantia colore
et contentis tunc sequenti die evacuetur
cum hoc potu Recipe yeralogodion ʒ iij ß
electuarii hameth ʒ ij ß misce et totum accipi-
atur cum aqua feniculi cada et zuccarata Et si
diligentius evacuare cum pillulis tunc Recipe pillularum
aurearum pillularum de scarolla ana ʒ ß in-
corporentur omnia cum succo rosarum et accipi-
antur limitando modum cum hiis que dicta
sunt de eisdem veris Non timeat aliquis
exibere yeralogodion quod est farmacum lau-
dabile et securum in quo illustres antiqui
nullo fere farmaco utebantur in ipso ut
legitur in tractatu suo presenti in descriptione sua Ne-
que me molestare debet aliquis quia in
digestivo et evacuativo autumpni posuerim me-
dicinas colere et adhuc me educturas
tales enim me multotiens invenire solet
in autumpno propter aliquas ipsos ... Secundum istarum
menale est hoc Recipe aloes epatici electi ʒ
ß agarici electi candidi et levissimi et a
nodositatibus mundi ℥ iij hermodactylorum ℥ i ß
... plani albi ... et mundati ℥ ß
mastici ʒ i ß ℈ ℈ ʒ ij sticados ysopi ab-
sinthii eupatorii scolopendrie ana ℥ i ℈
sal indi ʒ iij succi cicoree succi scariole et
rosarum ana lb ß pulverizentur omnia per se deinde infun-
dantur in predictis succis mediocriter calidis di-
ligenter agitando et exponantur radiis solis
usque ad succorum consumptionem sepe agitando
deinde iterum bis renovetur succi predicti Cum
vero massa illa fuerit indurata ex ea fiant
pillule cum opus fuerit de omni ʒ viij de quibus
omni 3a die vel 4ta parum ante cenam ac-
cipiat unam secundum maiorem et minorem fluxibilitatem
et hoc tempore quo assumit digestiva predicta si ve-
ter non esset bene fluxibilis Eisdem et pillulis
utendum est ab eo omni tempore anni et vie-
sic accipiendo unam omni 7ma vel 6ta die
parum ante cenam et precipue cum perceperit eius stomachi
gravatum ab boiatore humorum et ventositatibus
plenum Capite non dolente gravato reuti-
zante accipe ex eis unam per duas horas
post cenam Ego enim credo magnam partem
recuperande sanitatis eius sustentari in illis pil-
lulis Nam preter bonum consistorias virtute stom-
nitatium illas videbis quod distrahere possunt
materias a capite pectore stomacho et a toto pre-
dictum membra confortando et ventositates resol-
vendo et tene eas secretas Ex non sufficiente
remedium est hoc aquo non distedat ut cele-
bratis iam evacuationibus predictis statim in
mane deglutiat coclear j xilobalsami
conditi et tardet cibum suum horis ad minus
duabus Credo enim hoc esse potentissimum instrumentum
apud pectus stomacum que principales partes sunt
in hoc viro lese rectificatas et continet primo mensem
unum quintam Recipe specierum dyambre ʒ ij specierum clavi

de xiloal' descpti quto can' siu^a p^a ʒ v spe
ciez dialtini descriptone nicholai i anti
dotario ʒ ij zucri de cotonis lb s gnoꝝ
phisticoꝝ mundatoꝝ ʒ iiij Infundantur
phistici minuti incisi p duos dies nales
in lb j aque inete deinde oterat et ex
hant et ultiate oterant et coquunt cu zuc
caro et lb s mell' rosati cu folijs oditi
effundat aut po^a ad mortariu et incor
porent secu alie spes 7 fiat elcu ex q^o
capiat et degluciat quntitate duaru ʒ p
duas horas ante cena 7 tundez p duas
horas post cenaz et e optim rectificatiu
oium sbortu mebroꝝ Sextuz instrm ℞
elcy dyanthos ʒ ij speru dyacianomi
ʒ j zucri al lb j gnoꝝ phisticoꝝ ut
s infusoꝝ lb s coquat zuccin cu a
qua inete et fiat confectio inkustulis
velut pincata de hac g^o confectione
hic platus venerady semp pq oez ci
biz comedat vnu ul' duo kust^a bibe
do post ipm vnu anciu n valde fu
mosu Septimu ℞ ambre orietal' ʒ j
ligal' ʒ ij musti gr j quia timeo fuo
sitatez eius storace calamite spody san
darace gariofil an ℈ ij mellisse beto
nice aneos an ʒ s floru rosmarini
ʒ ij zucri albi lb j coquat zucz cu aq^a
inete et fiat confectio Cu g^o vir iste fu
erit vsus ofectoe i inete an descripta
p xv dies tuc dimissa illa p mutet
se ad accipiendu de ista hora eadez de
inde iteru de illa revoluat se ad alia
sic otinuado p maioi pte sui regimis
Octauu ℞ landani elti aromatici et
beme moll' excludete ss^i litate aceti ʒ s
storace calamite ʒ ij amb^e orientalis
℈ j sandalx ʒ j gallaru cypressi mas
tice coralloꝝ ru et al spody an ℈ ij
resine elte ʒ vj dissoluat sit resina cu
vino antiquo et coquit usqz aduiscosi
tatez bonaz Omnib g^o sic incorpatis
fiat cerotu latitudinis q^or digitoruz
et longimis tante ut cooperiat pum
omissure coronal' ad finez eius usqz ad
landaz inclusiue Depoite g^o capill'
cu nouacula h^o cerotu extesu paimo
tictile thesines lote pcict ss affixu co
serue Antiqua em reuma et catharros
in plis hoim iaz consupsi Nonuz
ut ia cotigit mas p modu deflux
reumatizac ad mebra ia passignata
facte enomib iaz pdict p duas hos
post cena hic dns et pz venerado de
glutiat duas de seqntibus pillis ℞
coriandri ppti gnoꝝ incti capelloꝝ
glandiuz spody an ℈ j gallaꝝ cypssi
coralloꝝ amboꝝ an ℈ s mastic ʒ j s
cu muna citoinoꝝ fiat pille d' oi ʒ vj
de quib deglutiat due incipiunt eniz

et exsiccat oie reuma sicut excellet
ofortando cerebz Decimuz cu adhuc
defluxus incrz a capite 7 sputamina
fluxeret a sto ultra consuptones et di
uersiones quas faciut pille costices
et electuaria sta diuta ma p^mo quide
cu sicatonib utiqz mag^o pedi an ti
biu p duas horas applicate et sil' mai
bus magnis cu pano aspo cu^do tra
hendo inferius usqz rubeat ptes et
si vir iste no eet delicat valde oueni
entissime diuterez inc p applicatoem
ventosaruz absqz sectone sup carnosis
domestic ptibus tibiaꝝ cossaru et
sup inferioib ptibus nati et spatula
ruz ʒ^m at instrm diuitendi optie e
ut in hoc viro vere et autup^o a' saltz
semel in anno apiunt vene emoro^des
Non em solu p eas defendi cor^o ab
eg^tunib intus ul' adhuc sz ec aflatitis
tam distinct ex pte saporis qz inoi sbe
ut claudi in suis gnli u^ta affo^rmz
omito illius Emoroydas sanai antiqs
r^r et lege pulare potes xvij^a ʒ^y de 7uua
sceptib emorosagiaz emoroydalem
Vndecim ℞ dedrolibam maiorane lig
aloes foly mellisse an ʒ j mac ʒ ij pl^z
omnia 7 ligent in sindone arom^ca et sepe
odorent et e bonu rectificatiu cerebri
7 viaru anheti 7uuata em mellisse
collige ro cau vbi anic wt q ipsa oferti
bus eg^tunib flatic cere Duodecim ℞ spe
ru elcy de ligal' ʒ j floru buglosse r
mellisse folioꝝ basilicois sancti smag
di oss de corde cerui ben albi et ru
bei an ℈ ij mac ʒ j s margaritaꝝ
vgnicaꝝ ʒ ij pul' oia pse subti^me
deinde omisceat et suant in sindoe
retorta arom^ta sacculo exite quadragin^ta
7 appodie sup mailla sinistra cu ca
pite vno sup medio torac applicato
7 alto usq latus sinisalit' iz^m vt cu
iste vir pcepit mas i pectore fixas q n
oueniens 7 cito cu tussi expellit acci
piat de h^o clavdio qd' sepe i ore suo te
neat cu ligua reuoluedo p os absqz
masticatoe quntitez grani fabe 7 pmit
tat distillando descende id qd' colliq
bz in ore hoc em lenicdo inb' pectoris
equando mas 7 pando eas educ
tom p sputu oferret et alleuiando
anheliti sui descpto q h ℞ gnoꝝ
pineaꝝ ʒ s gnoꝝ sebesten ina xx
passilaꝝ nigraꝝ ʒ vj liquiri^e rase
ʒ j s capillaꝝ vener ʒ ij ysopi ʒ j
gnoꝝ phisticoꝝ ʒ ij ifundat gna et
sebesten i aqua decoctois ligri^c p die
7 noctez deinde coquant cu ea usqz
ad cosupcoz aq tuc g^o abie ossib se
besten ultate oterat i mortar^o 7 i cor

cu ʒ iij pendiaro ℥ ʒ iij zucari 2e de
coctionis et fiat electuarium ultimate coquendo
Huic enim uero ultimum esset secundum hec habe
de hoc electuario secundum enim propter mutationem quam tunc
diversarum aerearum et propter varietatem ciba
orum et potuum et exitorum monetur et
fluctuat materie que frequenter in pulmone
et pectore recepte pariunt accidentia valde
difficilia a quibus usus huius electuarii feliciter
preservaret ipsum Igitur Recipe resine clare et
clere ʒ i s laudani ʒ ij ligni aloes gallie mo-
sc ana ʒ i mente balsamite gariofilate ana
ʒ s macis gariofilorum ana ʒ i cinnami amcos
barem ana ʒ i storacis calamite ʒ ij dissol-
vantur et coquantur gumme cum vetusto vino
potenti et cum sufficienti quantitate cere fiat cerotum
bene tenax quod extensum super panno de grana
sperito et bene magno ponatur ita ut apprehen-
dat regionem a gutture usque ad umbilicum
et medietatem ypocondriorum et potenter
reficiat stomachum epar et intestina Ultimum
ut si in hoc uero quoque reputaretur urine albe
subtiles velut aqua aut serum tunc dubi-
tandum est de eventu dolorum in renibus de quibus
non habeo suppicionem levem Unguento fiat linitum
a medio spatularum per totum spinam usque in
finem cum hoc unguento actu calido ter vel quater
in die supponendo pannum lineum duplicatum
et calidum Recipe olei de violis citinis ℥ ij olei
liliorum alborum ℥ i spodii ʒ i seminum endie
staiole ana ʒ ij spicenardi ʒ i mucilaginis flo-
rum neufaris florum eupatorii ana ʒ ij ce-
re quantum sufficit fiat unguentum mediocris mollitiei in
fine ponantur grana v camphore hoc enim un-
guentum defendit renes ab agitatione materiarum
resolvendo materias et sedando dolores quod totum
et omne sanitatis complementum concedat ei altissi-
mus salvator cunctipotens dominus noster yhesus christus
Ad laudes inmortales Amen

Istud est regimen in administratione sex rerum
non naturalium consilii immediate precedentis quod
debebat poni ante modos curationum eiusdem
vel per modum quo incipit ipsum regimen

Cuiuscumque modi curationum huius viri assig-
nentur notandum est reficere administrationem sex
rerum non naturalium Non enim instrumenta medicinalia
convenienter operari possent in eo nisi debita men-
sura sex rerum non naturalium permitteretur

Capitulum primum de aere

Itaque pro habitatione loci habitationis eius ge-
neraliter providendum est primo quod aeris intemperi-
es quecumque posset nimia frigiditate aut caliditate ne-
bulositate aut flatu venti acuti et impetuosi cere-
bro et interius oculorum humoribus et spiritibus
eorum efficere permutationem solvendo continuum
minimumque congregando vel disgregando aut
spiritus et humores resolvendo et congregando evita-
ri debet propter quod caveat habitare loco vel camera
valde frigida ventosa et ubi humiditatis et caliginis
excellentia distemperetur aer quare habitat in loco
alto elevato et distanti a fluminibus aqua-
rum vel lacunarum et evitet mansionem in
loco ubi esset revolutio lapidea testitudi-
num et prope antiquorum edificiorum lapideorum Et
sit camera eius orientali et meridionali
plage exposita bene clausa et fenestras ha-
bentibus contra ingressum frigidi et nebulosi bene repa-
rata cuius aeris potius gratia teneat caput
bene coopertum pelle agnina aut vulpina
aut de variorum dorsibus duplicata et uti-
le multum esset ei ut quoque suffugationem fa-
ceret in camera sua de huiusmodi rebus Recipe
florum eufragie seminis maiorane ana ℥
s pulveris ligni aloes ʒ i thuris ʒ vi pulverizentur et
cum opus fuit super aspergat coclear i car-
bonibus ignitis Et multum utile esset cameram
suam calidam reddere accendendo in ea ignem
ex lignis abietis lauri Juniperi cedri et
similium arborum aromaticarum

Capitulum 2m de motu et quiete

De motu autem exercendi permittendum post exerci-
cium corporis magnum non esset conveniens nisi prius cor-
ruaretur secundum quod vitis ordinabatur Exercicium autem
super repletione factum magnum est causa ut materie flu-
ant ad cerebrum vel saltem per motum evaporatione
augmentate in eo scilicet cerebro et oculis licet
tamen exercicium motus progressivi Jeiuno stomacho
per cameram et leviter ascendendo et descendendo
per scalas esset sibi utile propter materiarum divisionem
ad inferiora Aliud exercicium orando moraliter
sermocinando sermones proferendo et consilia
faciendo et sibi utile Et iterum gratia exercicii lau-
do fricationem levem capitis et pectinationem cum
pectine vel unguibus mediocriter fricando
cutem ut fumositates capitis liberius transpirare
possint Post eas non potest fricationes capi-
ti convenire et fortiores istis aliquantulum

Capitulum 3m de sompno et vigilia

De modo sompni et vigilie pretendum quod
excessus multum vel vigilando vel dormien-
do equaliter evitandus est quia prius motus vigilans
agitando materias auget in capite et disponet
fluxum ad oculos secundus non auget et generat
catarros et reumatismos et materias influen-
tes ad oculos disponit propter quod post cibationem
dormiat non tamen statim post saltem duabus
horis et cum dormire incipiat capite eius
elevato sicut ut dictum est bene tecto et prius
dormiat super latus dextrum deinde 2a vice vel
revolvat se super sinistrum Et evitet dormitionem
diurnam quantum potest nisi multum vigilaverit in noc-
te et caveat dormire in loco ad quem radii
lune de nocte pervenire possit Multa enim aeris
luminositas et statim in eam in aere caliginoso et
permutatio de ipso ad aerem luminosum est cum certi-
tudine ibidem tunc fortiter propter quod dyonisius siracusa-
nus inimicos punire volens faciebat eos diu
valde tenebrosis carceribus detineri deinde subito per-
mittebat eos ad aulam valde lucidam habentem mul-
tas materias festorum que fiebat hinc in modo certi

Captm quartu d' accitib; aie

De aie vo accitibz ddm pmo q oms aie passiones p quas vehemes 7 forte motus ponat in spiritib; 7 huoribus euitade sut velud yra furiositas 7 vehemetia risus Silr 7 econ euitade st aie passios p quas spus 7 huores mltu attenuat et sut tristitia vehemes ymaginaco reru et effectuu terribiliu Talibus em motibus in aia fact spt subitaz et mltaz retraccoz spuz a cristalloyde et a toto occulo no solu accidit diminuco yo corrupco 7 ablaco visio et lesio in opoib; sensuu intiorz 7 ec. no tm in corde 7 in opoib; Extinuant em talia accitia 7 imitut corpg ab ea que bm nat consistena ro tegni Obultu e p sepe ex longo fletu fti fuert ceci sicut et sepe cotingit ex mlti ne lacimaru 7 volutuiarz sicut ceto caru p sepe p colliquado 7 resolueco fuit cu subite de lacriis merit ad iuos obticos pp qd in istati homo puaty e oi visu

Capm 7um de Inanicon 7 rplone

Iam vo de quita re no nali s. ianicon et replone paruy ddm pp quod pmitte du est pmo q hic no erit sermo de inanicone hoc em supius tacta e i canonibus et instris euandi hinc inde sed hic est smo de mo applicacois ciborz et potuu quite excedencia ad diminucom et i mo assupcois eorz Itaq omo caueat iste ut a deglutice ciboru n bn et cuenient masticatoz 2o ullo accipiat cibu n puenit in eo appetitg dns 3o cu uenit appetitg ad cibu. cibu accipiat n conhendo moraz post putatu appetitu Alr em impletr stomacg incb; corrupt et corruptib; 4o no mltu p longz tepg in comededo 7o vo semp cibaria leuis digonis lubricatiu pmittat hys que st duriora digoni et leniede puata Sexto effugiat assupcoz ciborz spe diuersoru et diuss fercul' p mutatozs. 1o effugiat ciboru assupcoz oez p qua stog pcipiat extensg 7 grauitas ab eo apud vmblicu et ypocondria pcipiat Octauo caueat assuere potu cu ut i sto eg efficiat rugitu et fluctuacoz pp quod melius e ei po cibacoz quiesce qz abulae vl' alr exercitari rc

Capm 6m de cibu et potu

De Sexta vo re no nali s. de cibo 7 potu smo diffusior e necio pp que pittedu po q oia q nat a acutis st acuta mltu ut sepe alleu porru rafanus sinapis 7 bulb; euitada st Silr effugiat cibaria nimia sui euaporacoe capit ipletia ut lac nuces pigwedies st silia 3o euitet oia frite 7 humite sua pticipatia visco te vo h ut st pisces et spe anguille tice carci 7 vlr os i locis paludibus iuncti 4o vitent ea q nimiu calefaciendo mordet pungut 7 excitat ut mlti saliti vsus et carniu 7 pisciu salitoz Que vo sut euaporosa mltu fumosa et ventosa ut legmia oia et omia fixa 7 fructg fu 7 humidi 7 hg silr euitae debere p cuz rez notaz h em oia nocet pncipalibus mbris et oib; opoib; eoru 7 maxe ssbus intioru et extiorz sic supius declatu est in xj. capto pcede h

De pane Itaq pane eligat bn fermetatu et coctuz no tam adhustu d' puriori farina factu in quo sit aliqd de fermeto plus qz in coi pane recens vnius aut duoru dieru ad plus et si pg cibu accipet vipaz paruy torrefactuz d' pane bis cocto in vino rubeo 7 aliqualr brusco fco optim eet Panis at azimg et aut no bn coctg dimittat 7 silr cibi oms de pasta fti ptez q no nis ei in 3us pp exsiccacoz suaz 7 pua oz at Aluahintc

De carnibus aut 3ut vitulie castratie captine 7 columboz puoz 7 maxe siluestriu Carnes aut anseru anatu et agni no mltu placet silr et carnes aialiu volatiliu in aquis degeciu no sut ei cgrue nisi assate aut raro elixe n cu infra dict saporib; Silr et carnes castratie no sut mltu laudales et spe pingues valde 7 antiq carnes / De carnibus vo quadrupedu et 3ut ei vitulie de siluestr porco rarig cu leporine carnes bn placet et cerune apud i 3suetos no sut i utiles sicut 7 oiuz aialiu caro siue volatiliu siue pedituz q multo exerco acqrt cibu sim lauda e spea q n hz multas ftulutes

Oua vo omi mo spacois vtilia st ei ptez fixa

lac vo dittat oio spea quia fac euitae euenie tenebrsitate visg 7 caligie; stupefacit e ssbg oms taz intiores qz extiores et oppilacos efficit in cereb et in h uo omo corrupet pp augtu cole rubee ico

De legmibus placet ei far et risuz qd e cadu in po 7 siccu in 2o 7 3ut mikit 7 excitat Silr e et panicu laudale e ei pp siccitatez 7 aptoz aliqntuz Fabe vo et fasceoli cicera ruba pisa et pisamg dimittat omia

De oleribus effugiat caules omo 7 blete 7 spinachia citrulli cucurbite cucu ros 7 portulc n raro e i pauca qnte 7 spe comixta cu calis 7 apitis inf dicend Peponu vo usg no intepodu fuerit bn solidi dulces 7 maturi

Plantas vo cudas sicut feniclu eufragia celidonia pet rosmari mete ssbonis et spillu 7 s' 3ples bn 3mede ipis vtedo solis a' plurib; 3mixt iuice a' e cu aliis

De fructibus at lando s' petes fiey 7 e sicas vuas suis tpib; bn maturas pesile

nominatas amigdalas et auellanas et propter
correxiuus et eisdem in cerebri uti pot Co
ueniunt et ei cerasa bene diura et solida
amarilia nominata et propter non ualde a
cetosa Atribus non uti non est securum nisi
ualde raro Pira non nisi paucâ post ci
bum suis temporibus accepta et conueniunt matura
post ei esse Poma apia et citrina dulcia
post et accipere et frequentius cocta quam cruda
et raro et non magna quantitate Pira non co
uenientiora ei sunt acetosa et bene dulcia et
meliora sunt cocta quam cruda Nuces autem
et castanee sorbe nespila omnino dictantur Ra
dices non plantarum quibus communis est usus ut
cepe aleum porrum bulbus et raphanus Pasti
naca non domestica et siluestri uti pot
Radix alba que rampioli species est et rapi
olus nominata ei utilis est propter hoc quia declinat
ad caliditatem et conueniunt nutrit cum equali approbe
quantum habet De conditis non conueniunt ei rape co
dite et pastinace et scariol uel yringus Et
oliue condite secundum consuetudinem modum propter appetitum
et excitatorum suarum cum uirtute feniculi nobilit
impotentia eius sunt ei utiles Species non que conueniunt
ad ministrari possunt in usu suo sunt sunt macis
myxinguta cinamomum galanga gariofili zinziber utrumque
piper semen petrosilini et leuistici Semen autem api
et aneti omnino dictantur et in similia omnium acutorum ca
lidorum subtiliatiorum et apertiorum usque medi
ocris est ei conueniens Oua non talia sunt cordi cerebro
et oculis sunt conuenientia impinguando flata in pectore
membris et depurando et mundificando ab
cibis et meatu cerebri et oculorum purgatos efficace
De saporibus Iam non de saporibus in sua
acetum acre ualde acrum limones crudi
et succus granatorum et propter acrum non conueniunt ei sed
acetum acutum non et agresta cum sale lio
nes infusi et succo granatorum minorum et
dulcium cum sapa et sine sapa conueniunt ei De par
tibus non animalium dicendum quod caput uetres
pinguedo cauda et similia omnia uituperanda
sunt Et cerebrum et oculus in propter frigiditatem et humiditatem
suam licet conuenientia membri ad membrum collan
dando sunt oculus et propter animalium non ualde hu
midorum propter generalem regulam quod omne membrum
in conforta . simile alterum De hys non
cum quibus cibaria conduntur pinguedines animalium
reiciende sunt et butyrum propterea quod replet caput
fumositatibus obtenebrantibus Sed olei usus est ei conueniens
et propter si fuerit oliuarum de oliuis non ualde ma
turis non ualde maturis De non cibariis Ci
baria omnia meliora assata in usu frequenti
quam elixa semel in die non sunt uituperanda non ual
de pinguia et in uase uitreo cooperto condita
ta cum humiditate que emanat ab eis Et hoc
de cibis et ad herentibus eis De potu non
dicendum quod uinum quod potest ei esse conueniens debet esse cer
subalterum conueniunt acutum colore subrubeum
non obscurum potentia mediocriter uinosum cuius
usus moderatus mediocriter esse debet et non superflue

Multis enim modis et causis uinum ei tale uinum
conuenire Primo quidem quia mediocriter nutrimentum
est propter quod uirtutem restaurat et confortat 2o
quia acutum sua cordi et cerebro conuenit propterea quod omne
principale membrum diligit acutum 3o quia non est ual
de euaporatiuum recipit enim moratorem e
uaporationis ab arillis et racemis una
rum 4o quia napores ab eo eleuati subtiles
et consumptibiles sunt de leui 5o quia cum caliditate
sua uirtute excitatiuam recipit ab arillis
et racemis propter quod conuenit excitandum flatum et consu
mendum napores 6o quia uinum magis conuenientiam
habet ad uirtutem hominis a ratione aptitudinis facilis
conuersionis eius in sanguinem et spiritum 7a 8o
quia conuenientia eius cum sanguine et spirituosa substantia
est enim uinum calidum et humidum licet uinum in race
mis sitim magis humidum sit quam absque eis
Octaua non 8o est supra a consuetudine si non homo
consueuit uti uino difficile esset transmutare
eum subito ad oppositum Neque nam experientias
tollant mutatos absque maximo nocumento 2o tegum
Post hoc si qua conueniens uinum esse aqua cit aqua
cocta cum zuccaro et uilloso cum ordeo propterea quia
omnis aqua ordei inflatiua et euaporosa est
sed decoctum cum zuccaro tabarzet usque ad dulce
conueniens est et aqua accepta ex fonte acri et celo
detecto non a loco umbroso et ut magis mo
tus inclusus et propter cum aqua ab inferiori parte mo
tum statuerit et sit dyafana uisum omnino
odore priuata et sapore extraneo aliquo te
uel putredine platearum impositarum ei uel abi
netone et statione ranarum sanguisugarum uel
imparum in ea iniectarum a corruptione corum
et aliorum cadauerum quam aliqui in aquas corrup
ta mala corruptorum in ipsa imponunt propter
quod et laudabilis foret aqua cisterne a saltu
petrosi fontis uel arenosi et meridionali
plage expositi Et hic est finis presentis regiminis et
conueniens totius consilii Ad laudem dei Amen

Licet in alto consilio compilato Reue
rendissimo in Christo patri domino domino episcopo cla
mano satis ample uariarum dispositionum
membrorum suorum manifestam declaraueri Attamen
quia hominum dispositiones non solum ceterarum Verum
et propter diuersitatis occupationes humanas uari
antur et ego ad presens magna uidi uari
etatem in complexionibus membrorum suorum ut indi
geriam diuersorum remediorum que donantur in cibis
et reductionibus membrorum suorum ad temperamentum
consi[illegible] eidem esse prouidendum .s.
in istis medicinalibus diuersis uitetoribus ad minis
trandis et oportunis temporibus ut in sequitur
Primum instrumentum est hoc confectio nominata
plirisarcotico .i. plurimum iuuatiuum completa
que cum hoc quod cerebri debilitate rupat ualet
et ad nimiam stomachi debilitatem et ad sincopales
motus cordis et tristes et melancolicos i.
passiones soluit ut legi de ea in antidotario
nicholai aqua traxit originem Et modus eius usus

est ut mane an prandium saltem bis accipi-
atur de ea quantitas 3 s. vel saltem semel 3.
post quam bibatur sexta pars ciati vini albi
subtilis clari et odoriferi dulcis et continuetur
tempore omni quo sentit pulsum cordis eius
in valescere tristitiam lassitudinem et debilitatem
accipe. Et ita de eodem per sex horas bis
aut saltem semel assuescere debet maxime cum
in ea percipiet juvamentum 2m particulare remedium
est alia confectio de ligno aloes cum speciebus electuarii
de gemmis facta quod in hoc debet a prima quamlibet
ipsa habeat juvamenta efficacia qualia prima non
tamen sunt ita excellentia in juvando et tamen hoc
ista 2a utendum est quando percipiet gargula-
tiones magnas in pectore stomacho et ventre
inferiori hec enim 2a est ventositatem carminativa
magis quam prima. Et modus usus eius est velut
de prima dictum est in hora et in quantitate nisi quod vinum
quod bibitur post istam non sit dulce aliis tamen
circumstantiis omnibus condicionatum descriptionem non
electuarii de ligno aloes lege 7to canonis sen 1a tractatu 2o capitulo
electuarii de ligno aloes. Nam descriptionem electuarii
de gemmis lege Mesue in antidotario cum
illo confectio de gemmis 3m speciale remedium
est confectio facta de gemmis dyambre collige-
dis a Mesue in antidotario et de speciebus
letificantibus collidendum a Rasi 9o almansoris capitulo de
melancolia. Et hec quidem efficacior est primis et
specialiter ad debilitatem cordis et pulsum eius et ad
vilicas in passiones. Et cum hoc ad magnam
cerebri debilitatem et ad oppilationes eius et ad
frigiditates in eo comprehensas. Et debet esse usus
eius quando percipit magnum pulsum cordis et
casum virium omnium et destitutionem cordis a fortitu-
dine sua. Verum si bibatur post eam vinum secundum ipso
caso cum 2a parte aque rosate mixtum erit val-
de melius et adiutorium erit eius operatio
comedendo de ipsa in aurora quando assumitur
sive et reliqua digestiva sine digerenda et diu
super eam dormiendum est vix possibile 4m istarum
est confectio composita ex speciebus dyamusci dul-
cis colligendis a Mesue in antidotario et de
speciebus dyamargariton descripti a Nicola-
o in antidotario. Et hec quidem confectio omni-
bus predictis eligitur est quando aggravat in se
menas corporis calidas et cerebro humores et omni
principali membro unde reparat omnium principalium virtutes
de purando membra et humores a membris corrup-
tiones affirmans et vetoribus latentibus in eis unde ex u-
su eius mirum in modum relevantur homines a lon-
gis egritudinibus debilitati. Juvatur quod hec confectio
est valde in lapsu facto et cado quia confortat
cadum in natura defendendo ipsum a corruptione
potentius latet enim in ea non levius virtus ty-
riacalis ut ex virtutibus membrorum ex quibus
ipsa fit seu componitur 5m instrumentum est alia con-
fectio composita ex speciebus dyatrion pipeon
colligendis a Galieno in secretis ad emotum descrip-
tione 2a dyatonpipeon. Nam in 1o libello
dyatonpipeon posuit descriptiones 3s Corporis hec

confectio ex speciebus dyamusci amare ubi
supra colligendi. Est autem hec confectio virtuo-
sior specialiter quando hic venerando prelatus percipit frigi-
ditatem in omnibus membris et maxime in stomacho
et pectore et capite quod cognoscere potest
ex frigiditate sputi et salive et multiplicatione mu-
cillaginose materie a cerebro defluentis per palatum
nasum et oculos. Neque mirum cum quod in regimine
tanti prelati preceda tam administratione confectionum
tales enim conveniunt et perfectius materias dige-
re possunt membra et potencias rectificando
quam sive aque vel distillationes quarum virtus non
ita diu perdurant quando a calore naturali re-
solvatur et consumatur. Materia autem harum confectio-
num potentius calore resolventi et consumen-
ti et ita effectus ab eis inducti vehementius per-
durat et extensius operando 6m particulare in-
strumentum est quorundam cerotorum capi-
talium que administrari debent super prora capitis
capiendo ipsam a principio coronalis commissure tra-
seundo per sagittalem usque ad laudam inclusive.
Magnas enim cerebri debilitates superfluas hu-
miditate et frigiditate eius iam multis temporibus
correxi in multis usum generum et sic 2a cum lau-
dano rosina et speciebus dyambre et ligni aloes
quorum quidem quantitate celebritas existat suis
capitulis lege 2o canonis et pluries alibi 1ma
medicina sunt cerota quedam stomaco sup-
ponenda ad vigorandum calidatem digestivam
et appetitivam eius et sic portanda diu sicut stomacho
quando lenia sunt secura et valde utilia. Vero
si ipsa et cum cerotis ante scriptis portarentur super
stomaco et capite anno uno vel saltem sex
mensibus mirabili juvamento reducerentur ista
membra Ultimum remedium sunt pillule de alo-
e epatico stomachi capitis pectoris et cerebro confortantes
educentes materiam mixtam ex colera et flatica
cum aliqua parte adusta materiei. Et si vir
iste tota hyeme putaret utere eis omni septimana
vel quinta die unam parvam ex eis accipiendo
parum ante cenam non est dubitabile quod corpus
eius mundaretur a superfluitatibus predictis
et securaretur ab eventu egritudinum pu-
tridarum et corporum velut sunt oppilationes
et apostemata. Et hoc quidem aliter non declaro
nisi quia cottidiana experiencia docuit
ipsum veritatem dum his diebus padue
moram ageret. Utatur ergo audacter eis
tamquam ab eo experimentis. Experta enim omnis
medicina melior est quam non experta 7to canonis
sen 1a prima et capitulo 2o legendum. Superiorum
aut descriptionem colligat in alto speculatio
tractatu eidem per me compilato. Hec
ad laudem summi creatoris. Amen

Si hominum

299

J hominu infelicitatibus
si calamitatib coruz 7 piclitantibus hu̅anoruz actuu̅
negotijs in quibus reru̅ fragilium iactura no̅ levis het
pro atq mansueto aio ɔdolendu̅ est Reor
quidez equius ee̅ ɔpati calamitatib hoim
q s' no a ppoto s ppt labile corpis huani
mi ɔstitutoz hoiez pidital faciut adeo q
ptes corpis utiles 7 formosas abiciunt 7
aiaz no̅ raro dapnata in suoz actuu̅ iteioz
opacoibus reddut Quid n deterius hoi accide pt q pua 7 radicata venenosite i spli
cib 7 ɔtis ptib eo ipire licz n q plima
illustru̅ phoz volu̅ia plegeri i qb ɔscripte
ipiu̅ valitudies pua sui q̄lite 7 venenosite tom ɔtu̅ inficietes fortasse tn tata venenosite molesta̅ naz inciee valitudiez
q̄pta e lep q huam corpus tanta sui venenosite inficiat ut eius mebra non
solu̅ debiles s ec constantes corupe̅do faciat eade hec eni̅ e illa tetra dispo̅ que
totius corpis formositatez aufert ado q
no̅ raro puat hoiez morali ȳo 7 politica uita Quac uiro magnifico 7 excelleti dno̅ dno̅ Comiti d' campo basso
pie coactus siz aliquid fructuose conscribe̅ quo possit se a tam pua egritudie defende̅ 7 vtilia coteplabor licet aut ab
illustribus uiris varijs volu̅ib lepre
spēs assignet Ego putentes huam corpus nodu̅ a formosite s ab opomb omib
i tn q ɔuertut in de nomiacoz brutorum aialiu̅ ppt quasdaz ppetates i brutis
inuētas que ab hac mala dispoe corpori
huano inducut Et sut hec pa e lepra
leonina 2a tiria 3a alopicia 4a elephātica dca dispō Est aut leonina lepra
corpis huani a nāli consistentia adeo igētez trāsmutataz q effiat hoiez furibundu̅ fruosite leonina Et ita inflamatu̅
7 ad hustu̅ uelut leonu̅ corpa Et 2o formositatez appett9 eius p mutat ad horribilitatez ul' timorez in aspicietib clamant 7 et irascu̅t ut se ipos uix i ɔpati pnt possint ut leonib ɔting t plurib
in die furibu̅do attēdi furoē Amplius
corpa coru̅ exitut uelut leonu̅ corpa
cōi asperitate callosite duricie pcepta Taceo hic q in istis tata e appetit9 voracitas 7 sitis q uix aptissia ipit me̅na eis
ut nec potu nec cibo saturent ppt qd no̅
raro appz coru̅ appetitu̅ fr' excede̅ caninu̅
qui int' coruptos appetit9 senioz noiat
ut xiij.a 3ȳ tra u 3o de appetitu collige̅d
7 a ɔtore asso 2a ɔto s mos vetustissimi
pris illis ppt9 indigentia̅ solut Et sinunt' ouigmar' hij s mos 7o d' aciuti 7 multo

mgpo ca9 At no̅ itu̅ patientibus hac
dispōm cōtingit ee̅ in tn̅ vigilātissimos
q sabazationz uigiliaz sup excedat Acti9
ec morales interiorum uirtutu̅ p ntudiu
in eis et inmiro Jn veni eni̅ i codib
coruz attensa furibu̅ditas 7 plr' i cebo
ppt qu amboruz horu̅ pulm corupu̅t
opos in tn̅ q uiztus intal' coruptos generat uitales spus 7 a nāli euetacione
p diastolez 7 sistolez pulsus magnifice elogant ab equali Quis e istoru̅ Junctus s qui in opomb s9 cois 7 fātasie
in pmo ventulo no̅ heat noitu dinunucōnis aut coruptos aut vtrusq sim
silr' et ymaginatiue cogitatiue potenciaruz
que ponutur in ventrulo medio 7 memoratiue que po in posteriori ventriculo
magfice 7 ut in plribus corupte ledu̅
Cu̅ g° ab hac ualitudinis na ad passiōs
in leonib inuētas iaz an̄ dctas p mutent' hoimes eis ɔdoledu̅ e tn̅ p mutetur de zonab in aialia irronalia et bruta
7 adit' trāsmutitude deteriori itaca 2a
spēs lepre d' tiria eo quia velut plurib
uicib in anno accidit s pentz illu̅ a sua
cute puari vehementia adhustiōs venenose a sanguie .s. corupto ita uides ethoru̅ patientiu̅ corea deciēs 7 duodecies
in anno in supficie coruz excorticari cu̅
magno dolore iflāmato intensiuo et
acuto Etiaz mebroruz supfices velut
sanguinolento 7 zinario colore corupi et efluit inde uirus tenue coruptiuu̅ ptiu̅ oiz in quas effu̅ditur Aduc e no̅ solu̅ ppt hoc
tiria noiat s et quia pessima sui venenosite mediu̅ inficiat in tm̅ q astātes et
ɔusantes ut in plrib corupu̅t Vn lepra
hec ymo int' omes ut apud omes int' ɔtagiosas valitudies noi inita ca° de complendis dispōnib Procedit hec venenositas serpendo interiora mbra 7 corupe̅do talē q fetent coru̅ anhelitus sicut fetet ez ppinquo cauerne tiri et e deteriorib
reptiliu̅ venenatiu̅ vna 7 pessima inter
alias de spēbus tiri ut colligitur e oa
xti s m partez 7 aristo xi.a de sim'i me na
ca° de ethidua s m vna lraz 7 s m alia
de matrasso 7 tiro vbi historice colligere
potes prauitates sue venenositatis Ego itaqz u
ideo forte amplius 7 stabilius doledu̅ ee̅
de homie q dū trāsmutatur in s pēti ppetates Fuit aut 3a spēs lepre alopicia trāssumptiue nomiata ab ydeomate greco vbi
alopom dicut ipi nos uulpez dicim Est aut
uulps aial cautissimu insidiosu̅ rapine ait'
insidias 7 latibula occulta q ut in plurib
in habitās se e istos p mutatos uidi alopiticos leprosos tata malicia fraudulēcia
et cautel' habundare ut neqz ec medicus qntucuz electus orator p suade̅ possit eis 7 iclinare

cos ad sui curatos Credunt eni semp se
ee decipiendos sicut 7 alios fraudare inte
dunt Est et illi aial ppinz ut silue bisi
amo a suis pilis puctiz ꝑ vehementez ve
nenositate 7 corrupcoz in humoribus iue
taz ꝑ qua consumi 7 corrupit huidu p
tiu pili in poris dtinnatiu Vn 7 quoq pi
lorum pori intrinsecus vlcerant Quod i
apparet qr si vapor adustus qui e ma
pili in ipm cuti abhac pua dispon co
rupa Taceo qp aialia illa marasmant
et exitant quo eni uirtus nutritiua quiti
tiq potens eet si ad huc nutritum appone
ꝑ pravitate eius nutto no vnire non
gue assilaret ß sicut humanorum cor hitu
do pinguis 7 mediocris inmo uidet efficit
p coru debitaz nutriti dispone appoz vnio
nez et assilacoz ita et econuso p coru attu
u subtracoz uece e arescere cor 7 sit simos
colligendi ex pmo de gnatoe et corrupcoe
et 2a pmi doctina 6a mo de uirtute nali
ministrata 7 de ministratib ei et legi pnt p ing
ni pcessu pmi ltutu nalium galieni 7 plu
es alibi qz fedu i sit humanu corpus tanta
infelicitate p mutari ut notu e uulgo qui
tale egrotantiu duene effigit Quarta uo
sps elephantia d' dispo cuius introductio
alit a paulo greco alit ab allexandro hec
Nonulli eni uolut coruz qui lepraz elepha
ticaz patiunt cor stupenda quadam mag
tudine augmentari no inq qz corrupcoe p
tiu adeo qp ualez homi magnitude excedat
pt iniodicataz pinguedine qua intimam gero
os alios excessit uehementi pinguedie sua
Illa aut ab hac dicit ul differebat qm u
est cu pucia pustularum corruptarum Elepha
ticia uo lepra no euacua ab ill' ut paulo
post demrabit Alij aut credidert hac
lepraz elephanticaz noiari cu terribilite as
pectus eius qua elephantib dicut ee ppaz
Nonulli uo dixerut ipam tale nomiari ꝑ
corrupcoz formositates coloris transmutati ad
colorez cpotum ex albo 7 nigro ꝑ varietatez
mentu infra tangendaz ut aurelius gali
potus in quinto practice cao de elephantia
Et quidz concedentes sup addidert corrup
coem in uote humana pmutataz ad rugi
tu ipoz elephantu 7 tu copone oia sunt
7 hcebis intentuz Est go in iste egrota
tibus aspectus ualde terribil ut ee circusta
tes time faciat in faciebus e coruz ut i ex
mis ptibus manib 7 pedib magnis
miosa ualde apatuz multo pripe que
quoq magnitudine mirus magnitudine excedunt quz
uo grano fabe assilant cu duritie notali
et dolore pli ei qui apz in moro p tres di
es ante pfertaz eius maturatoz et corrupu
pustule et circustates ptes a quib emittit
virus opatu fetidu astantes fuge faciens
7 sup tilia ingrossa quaru magnitu maioꝝ
qz digiti medij palpebre et cilib apati
bus insiciat in tm inficiant ita ut sicidat
Et e ma cante malignitate q no solu sup
ficiales partes ymo intrinsecas 7 pfundas
palati 7 nasi crudelib apatib inficiat tm
q uix euectio fieri possit p ptes nariu
et palati 7 ad tm quoq pducut ut trunca
ti suffocacoe intermunant Si aut coruz
aures aspicies appendiculas ptes caruz
pluribus apatib 7 corruptiuis no raro ui
deb infectas ymo ut ptes caru ymo sr omes
cade a me uise fierunt Et adhuc e in am
fractuosis interius ptibus organi auditus
pustule hec oriuntur ymo surdu fiuctes
Cancer e no raro pcipit in grano palati
in foramine colatorij 7 venaru quidz Ve
ne e gule latales 7 omes arterie plene
7 extense pcipiunt sanguie cgelato 7 rau
cessit coruz uox 7 in locis iunctualibus pg
tule pdcte coit repiut 7 semp eius dutu
es qz magna pcipit Et incipit i pluribus
corrupco sibal in digitis pedu 7 orb pedi
bus ipis Et qp mirabile dctu puant mbra
illa ut in pluribus opatoe sub tactus nō sm
ptes omis quia iaz extincte foret 7 mortue
solo n sbu tactu puatu aial uere e mori
2o de aia 7 ita de ptib dcdm e sr d toto aiali
Stupores e frequt si aliq leprosu elephaticu
hres uide apa magis i osco ita qp quz cus
tendat mensuraz capitis homis duplicatu
ut ante foras eccam no raro uide poteris
Hec i in summa sut signa medico cenu
in leprosis et passios p quas in caru cdito
nibus theorice agendz e Actu eni mag
naz partez confert ad cognoscendu qd qd
e i rei cenaz po de anima in prohemio
Et ne talia voluntarie e sine demracoe dcta
uideant tale arguendo deduci possunt In
quibus corporibus egrotantibus iueniu
me ul cause p mutacois cor sufficientes
ad inducendz passiones 7 ceca ia pdca
cu debita ipazuz applicacoe ad subiectu
aptu pati cu debita circustancia teporis ad
agendu uece est in eis effcum ul effectus
inuenire Sz in omnibus leprosis pdictis in
ueniunt omes ul plurime illarum que dca
sut go in eis omnib uece est inueniri acci
dencia iaz pdca discursus bona est quia in
po pe 7 dua cu maiori lz ex alteri sua quia
ex suffi assignacoe cazu concedi dz effectus
et minor pbat quia in omib huiusmodi leprosis
siue leonina alopicia tiria 7 elephantia ma
la valitudine laboratib ma iuen sufficiente
et qualitate sua mebra parata pati go re
pz h 2a dua ex debita sequela eiq ad pis
sis et aus deduci inductive Quis u ne
garet maz mitaz genitaz ex adhustion
cole que facit lepraz leonina posse inficere
sanguine venalez 7 arterialez ꝑprim 7 subaz
mebrorꝫ ꝑ qd 7 cor excitat 7 corrupit ro.

paginees membrorum simplicium et compositorum
et spiritus animalis naturalis et vitalis prius inven-
ti in corpore a materia iam predicta et spiritus qui
de novo generantur et corruptum efficiuntur.
Mala enim complexio melancolica predicta prohibet
animam generare spiritus convenientes ad operationes
perficiendas. Neque est vapor qui debet esse
materia generationis spiritus vitalis est contractus in quantitate
nec in qualitate ymo corrupti generantur
ex eo spiritus. Unde nimirum est si operationes interiorum
sensuum et exteriorum diminuuntur et corrumpuntur
ut superius iam declaratum est. Alia enim producunt opera-
tiones tales qualia sunt organa vel membra
instrumenta sive spiritus et maxime humorales. Sed hec omnia
tria sunt corrupta ergo corrupte necessario produ-
cuntur operationes. Ex hoc igitur fundamento dili-
gens considerator verificare poterit omnes pas-
siones et accidentia que superius attributa fuerunt
lepre leonine. Sequitur et ex hoc fundamento
manifestum esse et secundo verificari posse omnia accidentia
et signa que superius ponebantur de lepra
secunda tyria nominata. Et similiter est tertio verificari
possunt signa attributa lepre allopicie. Et tandem
quarto facile intelligi possunt accidentia evenientia
in lepra elephantica quorum corruptorum pertinere
non nolo quoniam hec est ista que proprie est egritudo
magnifici et excellentis domini Comitis de Campo
basso. Cuius quidem signa ponuntur et passi-
ones esse primo quia augmentatur corpus secundum
totum aut magis secundum partes et proprie extremas.
Sanguis enim melancolicus effectus est duarum
materie proprie una quidem est fecalis melancolia sed com-
mixta quam tamen non pono esse materialem tam ele-
phantice sed materiali materie ipsius commixtam. Et hec
est illa que cum sanguine ad membra inferiora
propulsa sanguinem reddit inceptum nutrimento
convenienti. Unde et dicitur melancolicus sub forma
antis in nervis et velut iuncta cum in poris
membrorum augmentat substantiam eorum quia in-
ceptus est transmutari in membra digeri et resol-
vi et insensibiliter expelli que sunt cause extres-
centie membrorum ymo et totius corporis. Et
ne vacillando contingeret dubitare quia
sanguis ille melancolicus fecali commixtus non minus
aptus superius ascendere propter gravitatem suam
sicut inferius ideo non potest magnificare membra sursum
superiora. Dicendum primo quod cum hec materia melancolica
sit sanguini vehementer commixta et omnibus membris mi-
tti quia vivunt est necesse quod tam ad superiora
quam ad inferiora membra sanguis propellatur. Et si
virtus discretiva tum esset potens ut separa-
ret melancoliam illam a sanguine tunc non esset materia
membra propter hanc causam potentialiter magnificari.
Et item secundo respondendum est quod licet materia melancolice
omnino propter gravitatem suam repugnet per se ascen-
dere per accidens tamen fertur sursum a motore
extrinseco qui est calor per naturam agens in materia
melancolica adhusta evacuatur. Nam in omni ad-
husto corpore reservatur vestigium adurentis tamen
sive caloris per naturam post degenerationem animalium. Ex

quibus apparet quod in elephantico leproso
propria passio est magnificari membra et proprie
faciem cum eversione sive ad tartaream fi-
guram notabiliter magnam. Dixi autem supe-
rius quod non ponebam materiam melancoliam propositam
materiam esse causam alicuius lepre sed oportet ipsam
aut esse melancolie aduste commixtam et adhuc
subdividentur aut lepre materia triplex debet esse
materia melancoliam sanguineam colericam flegmaticam et melancolicam
Et sic cum bene considerabuntur sermones Avicenne
2a quarti tractatu ultimo de lepra incebitur quod ans
et iuncta materia leonine lepre erit melancolia
colerica. Materia vero tyrie est melancolia flegmatica
sicut alopicie materia est melancolia sanguinea. Et
elephantice lepre materia est materia melancolica ge-
nita ex adhustione melancolie. Et propterea hec le-
pre species peyor est aliis propter plura. Primo quia
aliis paribus hec lepra est venenosa ma-
gis probatur quia inest eius attribuitur proprietas
interficiendi animalia gustandi ipsam quod non
scribitur de alia melancolia adhusta. Secundo quia in
materia huius recipitur gradus caloris adusti-
vi quod apparet quia proiecta ad terram
bullit in superficie eius quod forte conti-
git propter qualitates eius incei vigorari propter contrarie-
tatem eius cum approximat quod est dictum per an-
tiparistasim. Hec enim prava materia in venis
et arteriis existens causa est lepre elephantice.
In poris vero membrorum sparsa et immissa coniuncta
causa ipsius est. Ex quo fundato apparet
si terribilis debet esse aspectus horum langue-
tium ita ut incogniti vapores spiritum in-
sibili commixti et lati ad oculum aspectum
ipsorum reddunt quasi serpentinum et expaves-
cere intuentes eos. Secundo non est aspectus istorum
terribilis propterea quia materia in tota facie mul-
tiplicata frontem palpebras supercilia au-
res nasum nares et labia multis apostematibus
inficit. Partes enim faciei naturaliter rare trans-
parant ipsam ad facilem susceptionem membrorum illarum
licet sint grosse et feruntur tales materie superius
cum sanguine ut dictum est aut a caliditate suble-
vate illas motu recto sorsum et talis materia
in poris recepta unitur et multiplicatur propter siccitatem
constrictionis aeris et quia caliditas facit ad
separationem partium melancolie ideo ipsa non adeo congre-
gatur ut unum vel pauca efficiat apostemata
et cum materia melancolica sit que sui terreitate
facit duritiem ideo dura sunt ista apostemata et
quia talis materia commixta cum sanguine ideo vertit
ipsum ad opacum vel nigrum cum vestigiis ru-
bedinis pauce ideo talium apostematum color est nig-
rum remisso vestigio rubedinis. Et quoniam materia
ista acuta est ideo corrumpit membra apostemata
et quandoque corrumpitur et ulcerantur partes non apo-
stematis cum effunditur extinus virus per superficiem
cutis aut intus per poros mittitur de parte
ad partem. Et ex eodem fundamento apparet declaratio
cuiusdam tumoris in palato et naso. Materia enim mul-
tiplicata melancolia predicta in venis et arteriis pa-

ventriculorum cerebri et subet eius descendit
ad inferiorem partem cerebri ad locum qui la-
mina nominatur et a venis effusa fertur
in carnosam partem et panniculare partis colato-
rii oris et efficit ibi apostema cancerosum si-
cut alio ventriculorum cerebri descendit
ad radicem et partes inferiores nasi melan-
colicas pustulas ibidem efficiendo
que ut plurimum non sunt tante duriciei
quante in aliis partibus et ob hoc propter materiam mul-
tam in suis qualitatibus refrangi aposte-
mata materia que non evacuatur quando plurimum
descendat ad nasum et effundatur ad ipsum
propter quod non raro decipiuntur cirurgi-
ci existimantes illud apostema esse polipum propter
frequentiam eventus polipi in naso cum tamen
tale apostema sit cancerosum reputatur. tamen et per-
mutatur aliquando in eo signis cancri a
materia flava ut dictum est. Ex quibus clare
liquet quod non est mirabile si sensus interiores scilicet
ymaginativa cogitativa et memorativa le-
duntur lesione corrupcionis in operationibus
earum quod enim non tantum membra possunt inficiant
membra et spiritus et loca in quibus interiorum
sensuum corrumpuntur operationes propter quod similiter ex-
non raro corrumpuntur operationes exteriorum sensuum
percipiunt enim frequenter tactum rem tepidam
sub specie calidi intense et quando gustabilia
acria cum acuitate percipiuntur velut si mis-
ceatur aceti cum saliuore similiter etiam
potentia decipitur quoniam in percipiendo sibillum
tonitrus et strepitus in aere in quo tamen non sunt
et apparet eis quandoque olfacere res fetidas et acu-
tas ut combustionis aspalti saliuoris et similium
quod totum contingit propter corruptos vapores a
materia ignita ad organum olfactus delata
et spiritui olfactus commixta et pari ratione visive
potencie corrumpuntur operationes ita ut ymagina-
tiones in aere percipiantur ex vaporibus
corruptis in cerebro multiplicatis spiritui vi-
sibili commixtis et inficientibus totum oculum
et precipue cristalloydem. Unde et ex hoc fundamento
deducere potes quare conturbata habent et corrup-
ta sompnia ita ut appareat eis quandoque
astare et altercari cum demonibus et bellum et
rixam agere cum hiis cum qui sunt amici quoniam
omnia intelligenti facillima sunt. Propter quod
si corrumpitur eorum appetitus et leditur propter ma-
ximum intensionis non est mirabile quoniam materia multa
ad stomachum delata et multum acuta sua
pungendo stipticitate sua constringendo ponti-
citate sua pungendo et corrugando expri-
munt et consumunt humidum substantiale oris et stomachi
totius stomachi quare semper fere sunt famescentes et
vix saturari possunt. Qualiter non et propter quid
in splene et epate et in misenterion multiplicent multi-
tudine vero opilantes et apostemantes membra
predicta et efficientes in eis corrupciones
ulcerosas et qualiter in hac dispositione quis
asperas cutis inarchiat ex predictis pla-
ne haberi potest. Et quomodo contingit quare pedibus
magnus fiant apostemata multa dura nigra
obscura corrumpencia partes et precipue digitos pe-
dum iam satis est facile videre. Et variantur
quandoque pedes in poros propter multitudinem ma-
melancolice superflue implentes venas que quan-
doque adeo grossa exit ut a venis effundi non
possit in poros ita ut efficiat in eis aposte-
mata in venis conculcata remanens extendit
eas ita ut circumvolui videantur membra velud
a vitibus quare vites aspicientes sunt denomina-
te varices. Amplius penultimum accidit scilicet tu-
mescere emoroydarum et ceteratur causa
valde facile potest haberi intellectus. Intumes-
cunt enim propter sanguinis grossitiem et multitudinem
Cete non in michi conducentes efficiuntur emor-
roydes propter sanguinis crassitudinem et grossici-
em cum repugnat exire per orificia exim-
tatem emorroydalium venarum que secta sunt
At non ultimo non raro videbis elephanticum
osceum habere apostematum apostemate tante extensionis
quod stupere facit aspicientes. Materia enim multa
durior primum effunditur ad osceum post per venas ra-
mificatas in chili descendente que descendunt
ad orem cum panniculo didimo secundo non materia
ista effundi potest a mesenterio per venas in
ipso multitudinis ad panniculum qui sistit. Et quia
ab inferiori parte sistit oritur panniculus qui nominatur
didimus in quo ramificatur et invenimus
vene contrarie cum venis sistat intestinalibus cum
ipse didimus est pars illi cum didimus involuat
substantiam testiculorum non est mirabile si in testicu-
lis et toto osceo habunde recipiatur materia mul-
ta subet testiculorum et totius oscei apostematum
apostemate magne extensionis propter continuum me-
rum descensum quod non evacuatur a corrup-
cione in suis partibus ulcerosa in tantum quod
frequenter subtiales partes eius cadunt a scar-
hilosa corrupta. Ex quibus concludere potes
si sanguis leprosi astantes et tangentes ipsum
inficit et audire potes existere quod ut in pluri-
bus et quasi semper leprosi et leprosa generant
leprosos quod et si verissimum existat de omni
lepra maxime tamen verificatur magis de ele-
phantia dicta cum ipsa sit pravissima et
venenosa magis omnibus aliis ut supra deductum
est. Hec in summa est species lepre qua
affligitur Magnificus dominus Comes de Campo-
basso et est modus et fundamentum theorice contem-
plationis contra omnem speciem lepre secundum adde libito
suo. Nunc itaque utilius tractare ipsam contemplari
curationis modum ostendendo ut nunc sequitur.
itaque ut homo tremende dispositionis sanctificet et
utilius regimen ordinem in x intentiones ipsum
preciendum esse deduxi que secundum partem
in omni specie lepre ad ministrari possunt et necessarie sunt
licet eas in ista cararum restringam precipue magis
ad curam elephantie. Particularem enim curam
lepre leonine in alio tractatu satis convenienter
tractavi ad quedam nobilem venetum de Zaymu.

dis Et alopicie lepre nam curationis evacuatiui in 4o tractatu ad quendam gaietanum inscripto Et tertie lepre nam declarationis curationis in tractatulo ad dominum Nicolaum de Iustinopoli inscripto quia multa que hic scribentur elephanciosi erit pro parte magis

Erunt autem intentiones iste quarum prima est rectificatio regiminis ex parte sex rerum non naturalium 2a est membrorum inmoratiua euacuatio 3a est corum diuersio 4a est digestio preparans 5a est eradicatiua euacuatio 6a est membrorum repleta consumptio 7a est rectificatio membrorum in quibus tales nunc generantur 8ua est correctio prauitatis et venenositatis membrorum 9na est electio medicinarum a tota specie contrariarum lepre 10a est actuum correctio

Capitulum primum de rectificatione regiminis ex parte sex rerum non naturalium / Perficitur autem intentio prima permittendo primo quod quia maliciatiua est fere complexionis et siccitatis ideo oportet rerum non naturalium effectum contrariari scilicet calefaciendo et humectando et cum ibidem sit gradus caliditatis preter naturam velud in adustis corporibus ideo oportet ipsum corrumpi per infrigidantia et quia respectu inmanet venenositas ideo oportet eidem contrariari per mistiam venenositatis corruptiua Et si quidem quia hic non sit bene compossibilia reperiri omnia in simplicibus medicinis vero rarissime in compositis ideo omne regimen refrangere existens et descendendo videbitur Eligatur itaque aer calidus et humidus leue caliditatis ampliori cum humiditate et precipue que inuenitur apud parietes montium discoopertorum orientali plage et parti meridionali que propinqua est orientali aut parti septentrionali eidem meridionali propinque et sit locus vel habitaculum eius propinquum decursibus fluviorum laudabilium hinc inde scaturiunt fontes diuisi et clari ubi flatus ventorum orientalium et predictarum partium serenus a caligine nebulositate priuatus ut tectus et arboribus velud citris citrangulis et consimilibus ornatus Et si quidem talis reperiri non posset primo est excellentius cum tunc frangitur cum frequenti aspersione frantalis aque et decoctionis nenufarum extremitatum lactuce seminis et consimilium aut suffumigetur ex pulvere istorum trociscorum carbonibus prunis flamme super aspersis quorum descriptio est hec Recipe florum nenufarinorum ana ʒ i. seminis lactuce endiuie scariole ana ʒ s. seminis quatuor communium frigidorum ʒ vi. amili ʒ s. camphore ʒ i. cum succo lactuce formentur trocisci ponderis ʒ s. qui postquam exiccatorum erunt pulverizentur et suffumigetur habitaculum in meridie et in crepusculo noctis ex eis Et eadem hora sufficiet suffumigatio cum decoctione vel pulvere foliorum citri et citranguli et consimilium quorum magna reperitur copia in celeberrimo regno apolie Si autem contingeret habitaculum expositum esse et propinquum aquilonari plage tunc suffumigationes et aspersiones predicte utiles erunt et precipue si eis addatur aliquid de foliis

pomorum dulcium crisomillorum granatorum dulcium et aliorum vegetabilium caliditatis humidum et folia fisticorum et ramisculi arborum utilia erunt Et facile suffumigium erit hoc Recipe trociscorum de amoris i. de mol. ʒ s. trociscorum de camphora ʒ i. fiat cum ipsis decoctio aut suffumigatio ut dictum est Et est conueniens ut cum predictarum decoctionibus sepe abluantur camisie ipsius et panni quos tangit aut ipsi et vestes eius cum predictorum pulveribus conspergentur in confinis et suffumigentur eius Et gratia huius est confert excellentius hoc aromaticum semper odoratum cuius descriptio est hec Recipe terre sigillate luti armeni ana ʒ ii. florum boraginis buglosse foliorum basiliconis ana ʒ i s. nucis florum salicis seminis nenufaris ana ʒ ii. camphore ℈ s. lambrusce florum seminis salicis lactuce ana ʒ vi. fiant pulvis et ligetur in sindone et sepe odoretur Et de aere caueat summopere ne pectus et caput vestibus et tecturis constringentibus mutat et manus et pedes pannis albis sepe permutet filtiantur et precipue cum pellibus agninis in tempore yemis manus et pedes et caput custodire debet

In cibis autem electio fiat secundum hunc modum supposito primo quod oportet eos non esse pure cibales quia operantes anima perisse sed oportet ipsos esse cibos medicinales tertio debilitate multiplicate in actionibus et magis esse restauratiuos quam alteratiuos et consequenter ipsos esse magis alteratiuos quam restauratiuos cum inueniuntur utique vita dieta Qualiter autem oportet eos in quibus dispositionibus apparuit in predicto capitulo de aere dicitur enim esse leuiter calefactiui commixti cum infrigidantibus et potenter humectatis propter quod oportet panem ipsorum esse confectum in aqua scariole aut aqua nenufaris portulace vel lactuce et habere salis parum et esse bene fermentatum mediocriter coctum absque adustione non habentem etatem plurium quam duorum dierum propter quod est brazadelli cum farina fermentata Compositi erunt super cibus omnibus garum excitatio et ingrossatio remote sint per aquam in qua infundantur que dat eis penetrationem et ablutionem conuenientem Vinum stalete sine nebule erunt ei conuenientes Similiter etiam et carnes oportet esse leuis digestionis et boni nutrimenti sicut pullorum et volatilium degentium in aere et in aquis velud anetuli pingues et perdices et fasiani et francolini et sturne et turtures turdi pingues palumbi simplices et pipiones cum dimittat et aliorum usus carnium conuenit ei et precipue cum non sint valde pingues Et caro capti mensualis Et caro vituli lactantis et castrati iuuenis et porcellorum iuuenum domesticorum vel silvestrium conueniunt ei Et caro gazeli i. capreoli est Et iuuenculi cerui est secundum omnes et qualiter conueniunt ei Et caro cuniculi est multum laudabilis est Caro leporis non placet michi propter melancolitate

suaz De piscibus optimi sunt s' fontales
omnes Juvenes omni limosi[te] 7 viscosi[te]
p̄uati et p̄p̄e qui sunt apparati in civitatibus
Meliores aut̄ sunt ei fontales 7 fluvia-
les q̄z marini Et itm̄ ɔ̄ueniores sunt ei e-
lixi q̄z assati Si aut̄ coquant̄ in olo me-
lius est ei oliu̅z de sisamio et olivarum q̄z
de nucibus 7 ɔ̄mt et ei oliu̅z de amigdalis
dulcibus qui ɔ̄mt mundificativum e 7 apitiv
Butiri aut̄ usus in hoc vio no v̄z ɔ̄ns p̄p̄
inflammabilitatez 7 inflacoz suaz De fructi-
bus ɔ̄ueniunt suo tp̄re s' cerasa 7 avellane r-
centes et amigdale 7 pira muscata 7 reliqua
dulcia pira etiaz laudant̄ ei et ficus
recentes et p̄p̄e qn̄ post earuz comestione
bibit̄ aqua recens et dimittit̄ vinu̅ nisi
et medioris dulcedinis sit aut̄ ponticitatez
laudales huius sunt s' ɔ̄ntes Et p̄sica et lau-
dant̄ ei et poma granata dulcia et uuza
sunt eciaz valde bona Acetosa no granata
no ɔ̄ueniunt ei p̄p̄ ɔ̄mixtaz ɔ̄plois eorum cum illa .D.
mensali cum acredo aceti noceret illis r[o]re-
gis auctoriz Nuces aut̄ nespila 7 sor-
be citonia et castanee dimittantur Poma
no bn̄ matura laudari pn̄t ei p̄p̄ea quia
resistunt putrefactioni p̄o rectificant eaz Uve
aut̄ bene dulces 7 albe p duos dies post
earuz collectoz ɔ̄servate ɔ̄nt De ferculis
aut̄ conveniunt ei cicerum ruborum 7 alborum
brodium et spinachia bleta endivia cucur-
bita lactuca portulaca refracte cum foliis
ɔ̄nt feniculi hui p[a] hec bn̄ ɔ̄nt Melones
aut̄ bene maturi p̄p̄ infrigidacoz 7 humecta-
coz et lenificacoz que e in eis sunt ei boni
Et pari roe ɔ̄ueniunt citrulli vel cucur[bite]
decti nisi timer̄ eorum putrefactio vel putredo
ex eis Anguriae no et p̄p̄e que nascunt̄ i r[e]g[n]o
apulie sunt s' ɔ̄ntes p̄p̄ caporem 7 infraccoz que
reperitur in eis 7 ɔ̄ntez mitiacoz acceptaz ta-
li dulcedine earuz De Radicibus no cuite[r]
scordeon porrum album bulbi 7 rafanus nisi
in raro usu Et ferculum laudat̄ ei factum ex
Jure decoctionis ranarum fluvialium et p̄p̄e
cum foliis bletarum malve viol[arum] et cucurbite
Crisolocana no int alias plantas e s' val-
de utilima est Lact no usus e valde s'
ɔ̄ns et p̄p̄e fact in eo fercul quibusqz Et
lac coagulatum colostra dcm̄ 7 post caseum
alacte la recocta noiatur Et casiole rece-
tes optime sunt ei et ɔ̄ntes Mell no usus
lz ab auctoribus vinnisa fere concor[da] approbe[tur]
in hoc tamen viro no placet michi p̄p̄ corrup-
tibilitatez eius in sto suo a calid[ita]te epatis no[n]
distemperato Usus no aromatum ut piperis
cinamomi utriusqz galange zz et silium ca-
lidorum no placet ne generet humores ad-
adhustiones Verum spec[ier]um infrig[idanti]um usus pla-
ceret in ad vigorandum digestivaz eius p[rim]az
7 r[ecund]az primo 7 r[ecund]az quarum descripco e h R
citr[ini] z j cinamomi z ij mac[is] z iij vio[larum] Ro-

rum nenufar[is] seminis acetose scariole corallorum
amborum an[a] z s. sandalorum amborum an[a] z
j fiat oim p se pulvis 7 commisceat̄ Car-
nium no 7 reliquorum ciborum salsorum usus
dimittendus est p̄p̄ cam̄ notaz Pingue[ntu]m
aut̄ anat[um] galbine in itali castrati i cibariis
uti pot Et pinguedo e porci colata assu-
gia nominata no multum salsa placet michi
Aceti no usus medioc[ri]t[er] acuti ɔ̄cedi pt ei
Acutum aut̄ acetuz 7 acre valde no placz m[ichi]
Sapa no vel vinu̅ coctuz i suis ɔ̄dimentis
placet michi Zuccari aut̄ usus sit ei me-
dioris De preparacionibus no ciborum michi
placent magis elixa q̄z assata Et de ptibus
animalium dimittat̄ venter epar et cor 7 pu[lmo]
splen Cerebruz aut̄ elix[u]m alii no e ei rep-
babile Multa aut̄ animalium pinguedo no
ɔ̄uenit ei nisi refracta cum reiecti Agresta
no salita aut̄ cum succo citrangulorum 7 p̄p̄e
illorum qui repiunt̄ in regno apulie quorum
sapor declinat ad dulcedinez Et silr̄ ɔ̄net ei
succus limonum quorundaz qui inveniunt̄ ibi
ibi et vocant̄ lime quarum sapor ad dulcedi-
nez declinat ponticitati commixtaz et h' satis
de cibis dcm̄ est Nunc aut̄ de potu dicend[um]
Vinu̅ igitur quodlz nigruz vel obscurum dimitten-
duz est et silr̄ rubeuz p̄p̄ partez tercaz a race-
mis in eo impositaz silr̄ ome album vinuz
fumosuz et potens omo effugiat Conveniens
e aut̄ ei vinu̅ album pauciferum sapore a-
menuz medium int dulce ponticum et acre
Et si tale no posset nalr̄ hri tunc limphan-
duz est cum aqua electi fontis clara subtili o-
dorifera aut̄ salt[em] ab omi fetore p̄uata ac-
cepta a fonte in quo no reperit̄ multitudo ra-
narum vel viperarum s existat celo discoop[er]tum
mediocri fundo scaturiat aqua discurrens p lapil-
los 7 no p lutuz vel alveum fetiduz p̄p̄ quod
laudabilissima sibi foret aqua cisterne que
est cum depuracoe quam accepit i medium ex
collisione ventorum Amplius e fca e expur-
gata mag discurrendo p argillaz 7 arenaz
ex quibus cisterne construunt̄ romanali
artificio Si e quoqz hic dns utere 7 p̄p̄rie
in diebus frigidis ydromelle facto ex viginti
ptibus aque cisterne 7 pte una mell p de-
coctoz cadentibus usqz ad [ter]c[iam] ptem ɔ̄sumptoz eet
s' utile Vino aut̄ consulo s' ut t[emp]e quo
uve erunt mature faciat s' fieri vi[num] hunc
moduz accipiant̄ quatuor vel quinqz mastelli
racemi bn̄ dulc 7 infundant̄ in eis liber-
sariole recent[is] lb j radicum enule mundatarum
7 minutim incisarum lb j s. seminz lappacij acuti
7 acetose que e spes eius an[a] z j infundant̄
in pdicto musto cum bn̄ clarificatum fuit acci-
piat̄ in potu Et si potens fuit misceat̄ ei-
dem altera medietas aque cisterne Verumtamen
melius eet ut aqua ipa cisterne bulliret in
vino ita ut q[ua]n[do] ad 7e mastellos pdci vini pone-
rent̄ mastelli duo aque cistine Et h' gde pot[us]

ect ei vtilis a pmo mens octobris p totu
mensez marcij A pmo vo mens marcij
usq infine septembris ouemet ei tal' po
tus Cui descripto est hec R. musti 3ti
et aque cisterne an mastellos duos e.
patice bn albo 7 mudate que a Galio
denominat lithm 6o de sim meta lb. j.
capillorum fontalium et senationum an lb. s.
foliorum citrangulj recentium lb. j. incidatur
minutim et ponat ad bulliendum cu eo et
cu clarificatum fuit vtat eo ut dcm e hec
in sua ma ee modus accipiendi 2us exp
te cibi et potus huic viro conuenies De
modo vo accipiendi cibu et potu Pa 2a
obseruanda est q umq cibu accipiat ne
q potum nisi neces appetitus 7 no ventosus
mittet ipm 2s canon q nullu cibu accipiat
stante nausea ul' fastidio ul' ab hominatione
in stomaco primo tarde cibus usq stomacus
a pdictis fuit alleuiatus 3s canon q no
cocitat stomacu ad capiendum cibum q potu
nisi cu percipiet stomacu a pdictis ee omnino
alleuiatum tunc enim cibet 7 no tardet Quartus
canon q nullu cibu accipiat ingluuiose et
subito deglutiat 5s q ullm tepus expe
dat in bn masticando cibu anq degluc
tiat ipm 6s q cibaria multum diuersa gne
et spe in vna mesa dimittant 7s q mol
lem et lubricu cibum semp accipiat ante
durum et spissum 7 spartum 8s q mesura
cibi ita limitet ut ex eo no sentiat sto
mac tensus et grauatus 9s ut cibi eius i
estate tepidi In yeme vo no multu cali
accipiant Decimus q omnis potus acci
piatur tanta mensura regulatus q non
fluctuet ul' regurgitet in stomaco 11s q
cu percipit a cibi quantitate ul' potus grauatum
ee stomacum tunc prouocet vomitum cum potu
cuius descripcio e hec R. aque decoctionis radi
cum raffani 7 ciceris al. mell' dij. 3 j. s. sal.
gemme 3 iij. cum 3 v. aceti ciatu medi
u misce homia 7 tepidum in potu accipiat
7 si p ipm pronocatus fuit vomitus bonum
est Si aut no impona digitum usq ad
pnum meri titillando ibidem q' saltem ipon
ibi candela ul' pena oleo in vncta titil
lando in pdcto loco 7 p vocabit vomitus Si
aut p aliquam contingenciam no p vocaretur
vomitus tunc ne corrupa cibus aut p.
paretur ad corrupcoez febrilem depona cum
hoc potu cuius descripcio e hec R. cassie m.
p extracte a canna sua cu aqua violarum
3 j. aque decoctionis micial' ciatum j.
tepefiant et in potu accipiat et leniendo
depone cibus h' de manicione et repletione
ciborum et potuum sufficiant Mensurando
m 3a re no nali s. de sompno 7 vigi
e ut incline iste vir ad dormiendum magis
plixe q viro sano 3at et quia plixus sop
nus hmectat et q a ad melius digerendum faciat

et p quietem in eo me mus disponit ad
corrupcoem q in vigilijs p carum agitacoem
Dormiat g in die nali no mius octo hor
et in diebus quibus cohit 3mit sompnus a
na 2stitus post assumpcoem cibi p hora dor
mie pot p horam vnam aut vna cu dimi
dia no longum tu decubitum faciat sup dex
pte ne multum calefiat epar eius Sili' ul'
plixo tpre sup sinistro latere p calefacoem
mezum in splene Dormiat g eleuato ca
pite qi semisedens 7 a aliquanto tpre sup spi
na prolixius q sup ventre Et in dormie
do in diebus frigoris caput et extreme
ptes eius ouemet sint coopte In diebus vero
caloris mediocri pectura vniant pdcte
ptes Reliquo aut te vigilet mx onuenie
in natiali te sua solitam De quinta no re
non naturali Exercitium eet huic dno 3us
si membra possent ipm pati sine magna
lassitudine Verum quia pedes oms debili ti
sunt p apata corruptiua 7 ulcerosa io oz ipz
quiescere Et loco exercicij vtat 2 onisionibus
quibus in subsequenti cale videbit Capiti
aut loco exercicij 3us eet ei leuis fricatio
et pectinatio leuis cu setula ul' eburneo
pectine De 6ta re non naturali attedat
q nichil ei deterius ee pot q passionibus
aialibus affligi ut ira ul' fizde magnis
et frequentibus h' enim talia cu h' q augmitat
ebulicoem pnaliez i mebus disponunt mas
ad adhusticoem et adustione melaconi pea
quia extimant 7 mutat corpus ab eius
est hm naz consumpt 3o tegni Iocunde i agat
et exultet in domino q melius pot diuer
tendo passiones melacas ad studia theologica
et moralia que aiam pascunt et saporet 7
intelligere faciunt corpus temperando oucient
Hec in sua ma ee v'm p sex res no nales
que disponibus hg vi mesurantur Capitulum
2m Sedo vo intendo pu' aime poitu
fiut euacuato mezum miozatiua P qua
dom primo q hic p euoz mioratiuam non
intendo euoz mezum in quotum coze con
iunctarum que sunt mucillaginose 7 uit e
e supertes feces 7 ventosites i intestinis multe
et aquositates a quibus coza fe ulla euacu
antur Sz intelligo hic p euoz mioratiuam
appatam que expicit maz morbi aulis vz
maz multam eg mis huius dni genitam ex ad
hustione mlie et sanguis in epte suo 7 in
uenis circumstantibus ipm huius aut mei euo
multum confert virtutem alleuiado p modum
ex oncatoius Pmittendum 2o q lz h euo
ut in plibus administrari soleat in vli pu
malium egm intelligi 2 id h verius ee i eg
tudinibus 2 huatibus hm magnam ptem ad vni mis
cam euoz In cronicis aut egritudinibus in quibus
mia multociens regnat tociens iuuat ipam eua
cuari miozatiue quotiens ipa multiplicatur
Et ad dato q ia ma no sit pfte digesta h

eius cius paulatim fiat alleviat intuitum et eo maxime ne nova quantitas materie accumuletur alteri et precipue in egritudinibus pendentibus a materia grossa et ferina que valde facile reparata fit inobediens propter longitudinem sine more immineris permittendum 3o quia licet hic modus minorandi melancolie existat tamen hic michi sufficit precedendo cum hac eius sex diversis instrumentis. Et primo quidem per flebotomiam 2o vero per solutivam medicinam ebibitam 3o cum clisteribus 4o cum aperientibus venas emoroydales 7o cum provocantibus urine 6o et ultimo cum educentibus materias a membris que magis lesa sunt. Et primum quidem completur ut si reputatur plenitudo universalis flebotometur vena purpurea vel nigra sinistri brachii per quam educatur sanguinis ℥ iij vel 4or. Si autem apparet repletio maior et epar tunc flebotometur basilica vincta subcubito dextri brachii. Et si fortassis maior videtur repletio et partes capitis sicut semper sunt in illo tunc flebotometur cephalica apud policem dextre manus vincta. Flebotomia enim ut plurimum in cura nigrorum lepre est istarum valde singulare quoniam plurimum venarum in leprosis generatur nimeris ex adhustione venarum ad quas illa comodior est iuncta evacuatio — in 3o materia in libro dicto minorata fuit aut non apparuit flebotomie necessitas. ad instrumentum

2m instrumentum scilicet farmacum melancolie inductum educti velut est decoctio de epithimo auctoritate omnium auctorum approbata colligenda a mesue in antidotario licet in magis placeat decoctio scripta a Rasi nono almansoris capitulo de melia de qua coir tepida in aurora exibeatur ab ℥ iiij usque ad libra s. et tarde post ipsam assumptam cibi per sex horas et parum post ipsum dormiendum est quia non est medicina fortis 3m instrumentum

Siquis desideraret securiorem et leviorem medicinam accipere accipiat istam ℞ polipodii recentis folliculorum sene contusorum thimi epithimi ana ℨ j. mirabolanorum indorum ℨ ij. aque lactis ℥ v. anisi cinamomi dauci marini ana ℈ s. pulverizentur omnia subtiliter et infundantur in aquam lactis calidam per diem naturalem deinde in aurora calefiat et exprimantur convenienter et tota colatura exibeatur observando postea ut de precedenti dictum est. Si quis autem abhominaretur potum farmaci post pillulas istas quarum descriptio est hec ℞ polipodii thimi epithimi ana ℈ v. lapidis lazuli et lapidis armeni preparatorum ana ℈ s. anisi maratri ana ℈ ij. salis indi ℈ iiij. cum succo rosarum formentur pillule vij vel octo et exibeantur omnes

3m instrumentum de coitibus est dare in potu ℨ vj electuarii dyasene descripti a nicolao in antidotario cum ℥ iij aque lactis caprini et est medicina electa et secura 7m eductiva melancolie predicte minorando est hoc ℞ sene preparate ℨ j. salis indi lapidis lazuli et armeni ana ℈ ij et detur in potu cum s. ciato aque lupulorum calefacte

Sextum instrumentum melancolie eductivum quo nullum aliud elegantius inventum est ut patienti dentur in potu cum aqua buglosse calida ℨ v vel vj electuarii ad meliam soluti descripti ab avicenna 2a de viribus cordis penultimo capitulo. Et attendatur cristiane est decoctionem de epithimo ponere. Ego autem scio quod bonum solutivum de simplicibus est in potu dare ℥ ij succi foliorum polipodii recentis cum modico vini albi aromatici. Et si quis delectabilius farmacum desideraret tunc accipiat hoc optimum videlicet ℥ v aque distillate polipodii cum foliis et radicibus recentis. Pariter etiam quinque indi hoc novum farmacum minorande materias melancolias videlicet accipere ℥ iij aque ebulitionis lapidis lazuli ter decies preparati. Non dubito et quod decima medicina melancolie sint eductiva esset comedere quatuor vel quinque mirabolanos indos per unam diem naturalem infusos in duabus ℥ succi rosarum quem succum bibatur post eorum comestionem 3m vero instrumentum minorative eductivum melancolie materie et precipue melancolice in mirachialibus venis a qua vero hec egreditur evacuatur est licet clistere ℞ foliorum borraginis buglosse cordis agrimonie radicum enule polipodii recentis lisanotis ana manipulum j coquantur omnia in libra aque 4or usque ad consumptionem medietatis et huius decoctionis simul clisterizentur cum ℥ xv. Et levius isto esset hoc clistere 2m ℞ decoctionis ante scripte libra j violarum ℨ ℥ iij butiri ℥ s. misce et imponatur 3m clistere et securius et suavius est hoc ℞ vini dulcis et aromatici libra s. aque decoctionis malvarum et violarum ℥ 4or electuarii dyasene et cassie fistule ana ℥ s. salis indi ℈ s. misce et totum imponatur 4m clistere ad hanc intentionem ℞ violarum ℥ iiij brodii decoctionis carnium etiam terrestrium preparatorum libra s. salis indi ℨ j. electuarii Amech descripti ab avicenna ℨ vj et totum accipiatur. Ego autem maxime iuvamentum inveni in clisterizendo libra j aque lactis caprini post assumptionem casei cum ℥ j cassie fistule 6m autem clistere poterit esse hoc ℞ agrimonie colloquintide mirabolanorum indorum et emblicorum thimi epithimi sene et fumiterre ana j. coquantur omnia in libris ij aque usque ad consumptionem medietatis. Et de hac colatura cum expressione sumantur absque alio clisterizetur cum ℥ xij vel xv. 4m vero instrumentum cum quo materie melancolice eius minorativa cor evacuatur preparatur est cum apertione venarum emorroydalium quas hic pertranseo quoniam erit sermo de ea in sequenti tractatu ubi de divisione venarum determinabitur. Item et 7o solent sapientes evacuare materias minorative cum hiis que urinam provocant cuius instrumentum et modus tangentur in sequenti capitulo de diureticis. Adhuc est et 6o illustres et peritissimi viri minorando evacuant materias et precipue a membris in quibus melancolie magis que membra sunt magis que lesa notorie defedatorum corum extenuatio vel intrinsecus pustularum reis

Et si quidem contingit mas corrupe mg
ptes capitis inorari poterit cu ho inora
tiuo cuius descriptio est hec R. elect. diasene
elect. amech an. z. iij. aque decoctionis vel
sublimationis bethonice z. iij. misce et te-
pidum in potu detur Neque terrearis argu^to
sophistico q menem solutiue potabiles debet
dari tamen ut ra pm cano Rndetur q id e vim
altam in fortiori non ducete ad oppositum sicut
naturalis faciebus in quibus ut in pluribus inve-
nitur calitas pt naz satis elevata Et si tercer
talitatem aque bethonice tunc loco ipsius po-
ne potes duas vel iij. z. aque rosarum purpu-
rearum aut nenufaris quibus enim tal e medicina
capital fia Et si item percipet medicus ma
ee evacuandam a pectore mag tunc potest
exiberi medicina tal cuius descripto est R. a-
garici elect. z. j. s. mirabolanorum indorum
z. iij. polipodii recentis folliculorum sene an. z. j.
danti amisi ysopi an. z. s. aque feniculi
aque ysopi an. z. ij. calefiat aque et cum eis
infundantur pulveres reliqui per duos dies na-
les 3o vero sequenti die in aurora calefiat
et exprimantur fortiter et cum eis apponatur penni-
diarum z. vj. et totum in potu accipiatur tepidum
vel tamen observatis conditionibus que in prima
decoctione de epithimo dicte fuerit Similiter
si ma infixa percipetur habundare et regione
epatis intestinorum et mesenterii et stomaci
tunc potest evacuari cum hoc farmaco comple-
te intencionis ad omnia predicta membra cuius
descripto e hec R. amisi spice nardi cuscute
seminis acetose mastic an. z. s. rosarum lam-
bruste an. z. iiij. coquantur omnia in lb. s. a-
que usque ad consumptionem medietatis deinde
colentur cum expressione fortiti et huius decoctionis
accipiantur z. iij. et misceantur cum v. z. elect.
solutivi ad iuliam descriptione Avicenne 2o de viribus
cordis penultimo cano vel ultimo secundum alios Cum
hiis itaque satis ut rona evacuari posse
inorative mas a toto corpore vel in certa-
tis partibus dominates mag et ita complet
intencio 2a inorative evacuationis mem in lepros

Tercium capitulum de modo dilatandi materias
in corporibus leprosis Iam vero tempus
instat ponendi modum diluendi materias
que contra nititur in lepros Per qua intelli-
gendum primo q per talem divisionem intelligo
divisionem materie a concavitate venarum et artaria-
rum ad exteriores partes Secundo vero per hanc divisi-
onem intelligo materiam distractionem a membris q
mag lesa videntur aut lesioni periculosiori
disposita Exemplum primi sicut sunt membra qualiter
rosa corrumpenda magnifice lesa sunt ut frequen-
ter contingit reperiri in facie in palato naso et
oculis Et pectore Exemplum 2i sicut contingit
necessarium esse diluenti materiam a partibus pulmonis epatis
matris et consimilium a quibus membris oportet di-
luti mas per congruas regiones sensibiliter evacu-
ando trahendo eas a membris predictis
vel propinquas Modus autem diluendi
mas a concavo venarum et artariarum dixi
est primus quidem est educere mas per insensibi-
lem evacuationem ad extra 2a vero per sensibilem evacuationem
Et primus modus compleri potest per quatuor
instruenta quorum primum est ut primis
sis evacuationibus in modo ante tactis corpus
exercite peditando montes et scalas as-
cendendo vel descendendo taliter ut cali-
tate in corpore augmentata mie dissolva-
tur et in fumum convertantur 2m instrumentum
evacuandi mas insensibiliter e per levem fricacionem
administratam proprie et partibus ab apati-
bus et ulceribus non contactis ita Itaque
fiant fricationes ab iguinibus usque ad genua
trahendo ab eis usque ad ipsa et a spatu-
lis usque ad nates et ab humeris usque ad
cubitos cum panno aspero tam diu frica-
do donec membra rubescant 3m instrumentum
ut post mundificationem praticam balneetur ma-
ne corpus in aurora vel ab ea usque ad
horam unam post ortum solis in hac decoc-
tione R. fumiterre recentis vel sicce lb. j. fo-
liorum enule et maiorum umbilici veneris et
semperuiue maioris i. paritularis an. lb.
s. camomille mellilotii spice romane
an. z. viij. buliat omnia in magna qua-
titate aque usque ad consumptionem 3e partis
et in hac decoctione suavis calitatis ab-
luatur paciens leni fricatione hora predicta
et etiam in sero hora recessiori diei Quartum
oculte materium divisium e ut prima tota
paciens mane et sero liniatur cum lini-
mento inscripto et plus partes omnes q mag
maculate percipiuntur Cuius descripto est
hec R. olei de sisamo lb. s. camomille
seminis aneti florum enule et seminis lap-
patii an. z. j. s. terantur omnia et bibatur
et buliant in predicto oleo usque ad con-
sumptionem medietatis de quo tepido inungatur
corpus bis vel ter in die ad libitum hec
enim quatuor instrumenta et omnia sibi consimilia
ut intelliti apparet mas insensibiliter evaporare
faciendo a poris et a venis inorat
convenient Similiter et diluunt sapientes ma-
terias leprosorum sensibiliter evacuando eas
a membris Itaque cum volueris mas ing
a cutaneis partibus diluere quasi ab aliis
tunc facere poteris cum instrumentis quatuor
quorum primum e ut fricentur membra hec vel
ista cum rubificantibus membris velut sunt
origanum pulegium serpillum et calamintum
contrita recencia que cortici membrorum
superficiata aptitudinis eorum trahit mas
ad superficiem cutis 2m instrumentum diluens
sensibilius evacuans potest ee ad instru-
tricem rubificativum et vesicativum membrorum
sicut fricando membra cum flammula recenti
aut cum psicaria recenti Est autem flammula
alta duarum intellectu plata a psicaria

minoꝛ uistrat⁹ uincta 7 om̄i fere climate
crestẽs que folia hn̄t figuraz pstoruz p̄si-
milima stipitez nodosuz aĉra eleuatur
p cubitum vnū et mediuz parū p subru-
beuz acuta excellent et paꝛū oris vessi-
catiua et excoriatiua Altā uō planta fla-
mula nominata coioꝛ q̄ī marchia Rusina
nominant pedez coruum Et auic. dt ipaz
pedez alaroen ul' sitb minion hec quidez
planta mirabilr mat̄ a pfūdo trahnt mbꝝ
ɔducendo eas in aquositatez in ampullis
collectiz ex quarū erupcōe p dies tres ema-
nare solet maā multa Et hinc quidē ɔsile
instrm est ut fiat epithima in brorie cum
taridibus ɔfect⁹ cū aceto et fermēto veti
Post coposicioz carū cū aceto ī mortario dili-
gent' conterēdo ho tū instrm nū mag suppo-
tuz est ppea quia vehemti acuitate tāta
q' excoriat' sua fluctuāc facit sanguinez
in uenis tāta exuberancia q' frequet mict'
eius cū ardore 7 acuitate tanta q' excoriat'
ab eis vesica magnifice p̄mo excoriacone
nō raro incurali q̄ꝛ ab eoꝛ applicacone
usqꝫ nūc cauimt opō ab excitacōe mea
2m instrm istū diuitendi mat̄ euoē sup̄iori
est scalpellacō ul' scarificacō fca ī mebꝛ a
quibus intendis extrahē maꝫ Sile vētoꝝ
cū scarificacōe applicacō 7 pꝫa ī ueces ī ſbā
ī intencōe ptiem̄ ɔsupcōnis mēꝫ ɔcodata
3m pr̄ile instrumitur quo diuti pnt me
cet p puocacōz vomit⁹ ut si quidē ī stōco
iuenit ɔgestio 7 moꝫ ɔnōmis mēꝫ q̄ spa-
rant' ad euoz uelut in ipō cōrupi matias
pp̄ nimiaz calliditatez eidē ab cpte coicantiū
a renib⁹ et corde tūc administrande forent
mēne vomitie hntes ɔppon nūc ad epar
nūc adrenes aut ad mesenteon Exm̄ p'
sicut cet vomit⁹ fcus cū decocōe carnositē
ul' sem̄ raffani Exm̄ 2m sic cet decocō fca
dauco neufrāe mileo sol' 7 sib⁹ realibus
mēnis calis aut frigidis uelut sut scia
coia cusuta cicorea scariola 7 consiles Exm̄
3ū uelut cet decocō mirabolanoꝝ idoꝝ
polipodii folliculoꝝ sene que mat̄ mli-
tas trahūt ab intestis Aut erit quaꝫ nūm
vomitū puocarē cū distrahetib⁹ matias
a splene uelut cet decocō tamarisci scalo-
pendrie cortica capparorum et sal' indi cū
pauco elleboro nigro que mlitas matias
potent' educerēt a splene 7 regionib⁹ eidē
ppinquis Et si bn̄ pcipis h̄ sit tū instrā
diuitenda mat̄ 7 reuirissia quorū pm̄ est
distrahē ipas p euoz in sp̄ilez 2m fuit eua-
re cas p regios ɔtes 3m uō dem fuit p vo-
mitur Quartū pr̄ile diuites mat̄ mli-
cas ē cū apcōe venarum emoroidalium
Si enī homo consuetus cet carū hre flu-
xū statiz apicede sut si restite fuerit Et
ad'nc si nunqꝫ ɔsueuiss hec ipaꝝ apcoz
7 apparēt in ypocundrio sinistro tuoꝛ censio

aut grauitas in alcatin 7 in fiteri pondus
ma'm 7 tuoꝛ in circulo ani 7 sup ipō p quatuoꝛ
digitos statim intendat' ad ipaꝝ apcoz
aliō sex modoꝝ Et p̄mus mo⁹ quidez est
fricando eas sm̄ coitatez cū folys aut cū fo-
lys cosolide maioris 2⁹ ē fricando eua-
tisima in aqua decoccōis apii 7 nigelle ca-
lidaz 3s ē fricando eas cū pano bisello ī
fuso in fel tauri actu tepidum 4s 7 forcoꝛ ē
fricādo eas post exp̄ssioꝫ intestini ab ex
cū subtili pulue euforbii 7s ē supponēdo
ī cestio recto vetosā pui orificii 6s ut nō cōfe-
rentibus alys ep expmat' intestim volu-
taio motu ad ex deinde cū flebothomo
apiat' vna ul' due venarum que apparet
mag intumetes et nigre Educat' g°
qntitas sanguinis tanta ut de opaco p mu-
tetur ad clarū et de grosso ad mi⁹ grossū
Et si tal' venarū apcō administre' quat' in
anno sm̄ reuolucōe eoꝝ tpem ām. tūc op-
timo īuuam̄to conferret Si aūt vno opere
et sc̄ia tecto mag apparēt dominiū ple-
nitudis in ptibus capit⁹ tūc mag ɔueniens
cet apire venas nasi titillando ī ipm cū
palea ul' festuca ul' cū setis porcinis uel
cū extremitatib⁹ herbe quā euganei uo-
cant capancolaz et ē que rei verite poli-
gonia ul' corrigiola dcta planta sine ho
fiat puncōe in ptibus nasi sine uirtute
sua electiua sanguinez ab eis ducit ut s
multi credunt pp̄ quod ab eis sanguinaria pla-
ta nominata est Et gra coplemti p̄mo
ad hac intencoz ɔpet apcō menstruoꝝ in
muliere leprosa exnte Peniltim instrūtur
diuisionis ē mliciars mēꝛū educcō p uias
vrine Et lꝫ pauca ab illustb⁹ viris ī ue-
niant' medicamina meorata que mat̄
mlitas electiue pcipitent p uias vrine p
cise et nō cet puctez tū fꝫ nidi q' si detur
ȝ .j. ul' ſ. aque decoccōnis epithi ī potu
ante prādiū et cenā mingē facit vrias
nigras 7 mlicas 2m uō rem̄ ē sucti apii
in potu dare ȝ ij. in aurora 3m remem
ē exibē ȝ .iij. sucti ul' decoctō orobi len-
tisci 4m uō ē decoctō pulueris lapidis
lazuli et pp̄e fca cū aqua milei sol' exi-
bita usqꝫ ad ȝ iij. 7m uō est ho ɔtū Rx.
spicenardi ȝ .ij. mirabolanoꝝ indorū
nūo .v. coquūt' in lb. ſ. aque femli usqꝫ
ad medietatez de qua decocōe detur ȝ .j. uel
eade 6m ē ho Rx. radicū genestre rube-
tinctoꝝ fu. meu. an. ȝ .j. coquūt' omnia
in lb. j. cū ſ. aque fontis usqꝫ ad cosupcōz
medietat⁹ 7 huius decoctōs detur in potu
ȝ .iiij. uel vc cū ȝ ſ. pulueris ligni rub. 7 gnoꝛ
milei solis 6to uō distrahunt' mē 7 ppe
pticulaꝝ a capite p° quidē cū hac oris
collusione Rx. aque decoccōs gnoꝝ staf-
sagrie ȝ iiij. oximell' ɔti ȝ ij. misceto
7 calefiat et de ho toto fiat sepe ablu° oris

Vnte prandium et teneat per duas horas. Secundum non est masticatorium factum cum radice arthanite hoc [illegible]. Tercium non est masticatorium factum cum agarico et prevalet omni alteri. Quartum et melius aliis est hoc gargarisma. Recipe mirabolanorum indorum nigrorum florum boraginis et buglosse ana ʒ. j. polipodii ʒ. ij. salis indi ʒ. j. folliculorum sene ʒ. ij. coquantur omnia in lb. j. aque usque ad consumptionem medietatis et cum hac decoctione actu bene calida gargarizet eger ante prandium et teneat per horam unam a x. usque ad xx. vices. Per hec quidem instrumenta aliorum sufficienter compleri posse curacionem per diutenciam et tu super adde si potes. Capitulum quartum de regimine horum egrorum per digesta mentum. Quintum mentum digestio et de principalibus instrumentis curacionis lepre sunt quedam digestiva harum materiarum precedencia sint. Et primo quidem de apparatis lenibus ad hanc intencionem potest esse hoc instrumentum. Recipe aque lupulorum fumiterre ana ℥. j. ss. misce et totum in diebus caloris actu frigidum exibeatur. In diebus non frigidis actu calidum vel tepidum. Secundum digestivum et itaque de lenibus est ut accipiatur lb. ss. aque lactis caprini et melius esset ei aqua lactis omnium per maiorem lenitatem que est in ea. Lac enim omnium est magis confertivum leprosis. Primo omne lac est de membris convenientibus [illegible] cis secundum [illegible] de cura lepre colligendum. Tercium digestivum et forcius predictis est ut accipiantur aque lactis ℥. iiij^or^ succi fumiterre ℥. j. et exibeatur totum calidum tepidum. Hec facta respiciunt epar pectus et stomacum digerendo materias in eis parum adhustas. Quartum digestivum. Recipe syrupi rosarum ℥. j. syrupi de endivia ℥. ss. aque lupulorum aque fumiterre ana ℥. j. ss. misce. Hoc digestivum respicit caput pectus et epar et materias calidiores. Quintum digestivum et forcius illis est hoc. Recipe syrupi de epithimo ℥. j. ss. aque acetose emule et scabiose ana ℥. j. ss. misce. Hoc quidem respicit materias adhustas grossiores et maioris resistencie. Sextum Recipe syrupi de thimo syrupi [illegible] acetosi zuccarini syrupi [illegible] vel de bisanciis ana ℥. ss. aque apii et fumiterre ana ℥. j. ss. misce. Hoc enim respicit materias magis adhustas [illegible] et terrestres. Septimum et proprie respicit materiam melancolicam genitam ex adhustione sanguinis et in lepre naturalibus cum signis vehementie caliditatis epatis pectoris et capitis est hoc. Recipe seminum trium frigidorum maiorum ana ʒ. iij. minorum scabiole florum boraginis et buglosse seminis acetose et scabiole florum nenufaris ana m. j. ss. fumiterre florum emule sandalorum albo rum spodii corallorum amborum ana ʒ. j. succi pomorum macianorum lb. iij. malvarum recentium endivie acetose lupulorum portulace lactuce ana m. iij. lappacii acuti radicum emule et serpentine que iam nominatur a clamis genciane ana m. j. lambruste umbilici veneris viticularis que est semper viva minor epatice ana m. iiij^or^ bulliant omnia in lb. xx. aque fontis usque ad consumptionem medietatis deinde colentur cum expressione forti et colature superaddatur succi predicti cum ℥. iij. ʒb [illegible] aceti acuti albi et lb. iij. zuccari tabarzeth leni igne coquendo ipsa et dispumando donec [illegible] tercia pars consumatur. Fiet ergo medietas ita longa de qua omni mane accipiantur ℥. v. Reliqua vero medietas complete coquatur usque ad inspissationem de hoc ergo syrupo exibeatur ℥. ij. cum aqua lasseron et fumiterre ana ℥. j. ss. Hic enim syrupus per bene considerans omnibus membris melancolicis potentes adversatur rectificando epar cor et cerebrum et clarificando sanguinem in venis et precipitando serositates materias et aquosas in eis. Hic est ille syrupus quem pluribus quam quadraginta diebus huic domino exibui continuatum et adeo excellenter rectificavit complexionem eius et colorem omnium membrorum et proprie faciei que ipse erat per completa sanitate pinguis munda et clara et iam crescebat pili in supercilis ut barba ut ipse testis est et talem terminum deductus erat quod in mense julii usque ad festum nativitatis domini sperabam ipsum sanitati perfecte restitutum sicut sacre regie maiestati per me scriptum fuit. Sed adversa fortuna anteposuit ei tripedes quorundam cerpellancium quorum consuetudo est multa polliceri et pauca facere temeraie magis quam scientifice fundatos inveni. Finis enim a quo omnia iuste appellari decet probat effectus hominum. Sed ad reliqua redeundum. Octavum digestivum potest esse hoc. Recipe capillorum veneris ceterac politrici adianti polipodii ana m. j. radicum lupulorum feniculi petrosilini apii ana m. j. et ss. radicum sparagi bruscie boraginis et buglosse ana m. ij. portulace senationis et cressonis fontalis ana m. v. epatice m. vj. panis domini [illegible] orobi rubee lictorum et quinque [illegible] folis ana m. j. ss. folliculorum sene thimi epithimi ana m. j. elebori nigri m. ij. coquantur hec omnia in lb. xv. aque usque ad consumptionem medietatis deinde colentur cum expressione vehementi et colature apponantur zuccari albi lb. iij. vini granatorum lb. ss. aceti albi acuti ℥. iiij. succi lupulorum ℥. iij lb. ij. et lento igne coquantur usque ad inspissationem continue dispumando. De hoc ergo syrupo ℥. ij. exibeantur in potu cum ℥. iij. aque scabiole quam [illegible] nominant endiviam armatam quia spinosam de qua [illegible] de cura [illegible] dicunt amaram. Hic autem syrupus iustum est efficacior primo quia precipitat materias per urine vias et pectum per ructum mediocriter educendo et digerit residuum materias quantumcumque vehementer resistencium. Dum tamen syrupus iste secunda decoctione coquatur post colaturam crudizetur cum istis speciebus in sindone munda et de quinque laxe ligatis et in eo suspensis istum syrupum huic domino adhibebam post [illegible] menses curacionis mea unaquaque die semel precedentem syrupum diebus intermediis exibeo ei quod syrupus et omnia alia digestiva exibei dum potest ei di-

gone prima digestus fuit et materia grossa
ab eo descenderit ad intestina 2o ut sup
eo dormiat scilicet per horas 3o quod abstineat
eger a motu animali et corporali saltem per quatuor
horas 6o quod non accipiat cibum nisi transeant
hore quinque 7o quod exibeatur diebus in diebus
caloris magni frigidum In aliis non tepi
dum vel calidum digit et materias convenienter
interpolati accipere ut in prima bis ℥ i s
confectionis que nominatur scilicet 4o can. sua propria
que mirabiles sunt opus ut de eis scribitur ve
terum auctoritatibus licet autem quis vituperet ipsum
scribendo quod est medicina in ordinata et inor
dinate compositionis et adurit sanguinem lege
ibi Et per hec valde convenit digeri prius primo
et omnium leprosorum nisi si altitudine componeris
bene consideratis Quintum capitulum eligit in
strumenta evacuativa materias leprosorum et
erat intentio quinta Premittendum primo
quod omnia instrumenta materias evacuando innovando
evacuabat in intentione 2a posita Et scripsi
in fine precedentis capituli posuimus augmentata
quidem eorum dosi aut saltem frequentata pluri
es poterit convenienter materias eradicare quod
enim potest producere minima agens potens non
in brevi tempore repugnat illud produci pos
se ab agente in multo tempore et frequentato et
dosi medicinarum diminuta ubi potest materiam mi
norare multitudine vel replicata poterit illam era
dicare si non est propter pharmaciam quod in maiori
multitudine plus de multitudine formetur Si ergo
volueris materias nutrias educere cum sumabus
medicinis tunc de melioribus est ut in aurora
exibeatur ʒ i pillularum que fuit expulsive
lapidis lazuli 2o non est ut detur ʒ i pillu
larum de lapide armeno preparato et tempore quo fiunt
pille cum modico vini aromatici Iste enim
fuerit medicine prime per me huic domino date
pluries et possunt frequentari quia in eis non
est timor ut scribitur prima 3e finali can
de canonibus curationis capitulis Sicut enim
elleborus albus et niger exibentur cum timore
et cautela ita lapis armenus et lapis
lazuli exibentur sine timore et cautela 3um
eradicativum nutrie de simplicibus est ut
exibeantur mirabolanorum indorum ʒ v
cum ℥ iij seri caprini et educunt materiam nutri
tam fere cuiuscumque speciei quartum simplex solu
tivum nutrie adhuste est ut de epithimo cre
tensi saltem collecto in altis montibus ha
bentibus aspectum ad meridionalem plagam
detur ʒ i s aut ʒ v cum ℥ iij aque lupulo
rum et educit omnem nutriam adhustam
aquaticam materiam Quintum ut exibeatur ʒ ij
folliculorum sene aut ʒ i s cum aqua lactis
ut dictum est Et si desiderares hec simplex
delectabilius et levius est ut dentur in potu
ʒ v pulveris thimi cum ℥ ij aque buglosse
De compositis vero solutivis et eradicativis
materias melancolicas est ut decoctio quam scripsit

Mesue 2a quanti ubi sic Recipe mirabolanorum cit
rinorum et indorum ana ʒ vj amecos ʒ v
alterius boni ʒ s passularum enucleatarum mi
nus s coquantur in lb iij aque donec perveni
ant ad 3am partem deinde colentur et expri
mantur et misceantur cum eis ydromellis
ʒ v et exibeantur ex eo ℥ quatuor vel quinque Non
enim exprimit Mesue dosim eius et puto quod exibere
totum esset lb j cum additione ydromelli ga
secundum meram veritatem esset dosis multum elevata
Est autem alterius assa fetida secundum arabicos
mina vero apud nos ytalicos et egipcia
cos est pondus xvi ℥ dato quod mina ro
mana et greca sit pondus ℥ xx Secundum vero
compositum et delectabilius illo est decoctio de
epithimo descripta a Mesue in antido
tario que est equalior meo iudicio et tertiam
aliis de qua exibere soleo a quatuor ℥ usque
ad vj licet quinque ℥ sint in magis in usu
3um compositum memorie tenendum est
electuarium solutivum ad nutriam descriptione Mesue
penultimo capitulo de viribus cordis de quo est sic ha
bita fuit memoria in intentione 2a de innova
tivis 4m compositum est hoc Recipe pre aqua
lupulorum ℥ i ellebori nigri et lapidis
lazuli preparati ana ℈ viij totum exibeatur
in potu cum ℥ iij aque boraginis vel bu
glosse hec est illa benedicta medicina quod huic
domino sepe exibita educebat ab eo materiam
nutriam colore opacam cum splendore quodam
sicut velut pix valde nigra fervens et
ebuliens in vase orribilis aspicientibus
et magis olfacientibus ipsam et perseverabat ig
nitio quandoque per duos dies cum tanta suavitate
operationis quod crederetur pulsus fortes et virtus al
leviata magnifice per eius visum splendor
et formositas in toto corpore et facie fue
runt aquisiti ad hanc eandem intentionem
est 5m compositum diversarum materiarum nutriarum
eductivum fere omnium ante nominatum electuarium
de epithimo et per me compositum de quo exibere
soleo quatuor vel quinque ʒ cum aqua lactis
6m compositum nutrie eductivum fere omnis pot
est electuarium dyasene descriptum a nicolao
in antidotario de quo exiberi solet a quatuor
ʒ usque ad vij cum aqua lupulorum et a
qua lactis et est medicina optima et secura
Ultimum vero compositum potest esse hoc Recipe pillularum
de lapide lazuli pillularum de lapide armeno
ana ʒ s asse fetide ℈ iij cum succo rosarum
formentur pille vij et exibeantur observatis
conditionibus que in aliis solutivis scripte sunt
et observari debent per hec quidem instrumenta vi in
convenienter eradicari posse materias nutrias
omnes et tu elige libito tuo omnes enim secure
sunt et utiles et hec de intentione quinta
Capitulum 6m Nunc autem per 6a intentione
occurrit tempus describendi medicinas clarificativas et ad
superiorum membrorum horum languentium de quorum numero
prima et elegantior est ut prosequar indis

[transcription is an approximate expansion of heavily abbreviated text]

timatam ee ad statum vilem et eius mam
plures fuisse euacuatam ut ex precedentibus
apparet et per spatium vnius mensis omni die in
aurora exibeantur ʒ. ij. trociscorum de tyro
in suba pillari aut puluizati et bibiti cum
℥ j s. aque tritici agrestis quod dicitur azimum 2a medicina
portetarum medicinarum consumptiua et desecatiua
ipsum est ut paties omni mane bibat ʒ s. ca-
lamiti et proprie cum aqua lact. Confert enim
lepros resoluendo humorem resolucione forti et
incidendo et subtiliando incisione et subtili-
acione forti et confert elephanticis Et sic
dixerunt alii de potu motastri 3a medicina
vt in potu detur elephantico ʒ j. cedrie vel
althitron et est pix confert et linita sup-
co ut Auic. dixit 4a medicina est quam scripsit
constantinus et est quod patienti per plures dies in
potu detur ℥ j. sucti mente aquatice et uidetur
conferre magis in principio quam in aliis temporibus
5a medicina medicinarum harum consumptiua potens
est caro criciy terrestris combusta tollit enim ele-
phanciam ut scripsit galienus xj° de simplicibus medicinis
6a medicinarum potens consumptiua est ut in potu
detur de foliis colloquintide exiccatis ʒ s. pluri-
bus diebus cum dragaganti et gummi arabici
quantum volueris et fiat pille cum succo rosarum quod pluribus
diebus continuate consumendo materiam curat
leprosos omnes et tu lege de ea in aggregatore
ex dictis de razel dicit inquit post multa de ea dicta
Ego non uidi aliquem de medicinis solutiuis magis
conferentem in egritudinibus melancolicis quam folia collo-
quintide Et antiqui quidem deferebant in
memoracione istorum et obliti sunt usum eorum
Et ego temptaui et dedi de eis in milia et
in alopocia et tyria et lepra et omni tin-
nem innatam magis et idem scripsit Auic. addens
de ea extinus applicata 7a medicina item medicinarum
talium appropriate consumptiua est ut in potu detur
ʒ s. smaragdi obscurioris cum aqua buglosse
continuate diebus et erit magis iuuatiuum
eius in lepra ut constantinus dixit Et si hic
consideras fortassis talis smaraldus est de specie la-
pidis lazuli 8ua ut in pluribus diebus in po-
tu exibeatur ℥ s. tyriace andromaci cum bro-
dio decoctionis cricy campestris 9na ut qui-
busdam diebus detur in potu ℥ j. succi origa-
ni aquatici secundum testimonium alkebati Et ego non
aliter intelligo quid sit origanum aquaticum
nisi illud qui oritur et crescit prope aquas 10a
talium medicinarum consumptiua est medicamen
dictum ab bederenilim nominatum factum ex alkos
quod habet talem potenciam in consumendo omnem
materiam leprosorum et proprie elephanticorum quod terri-
lorum narinis inpe Cuius descripcio est haec Recipe mi-
rabolanorum nigrorum .i. indorum sextargi
indi et est tapsia que in re nite est succus
ex stercatis rute siluestris ex india apportatus
amborum ana ʒ x. macropiperis ʒ v. beis al-
bi ʒ j s. terantur omnia preter lima cum butiro
fructino ita per duos dies malaxata et conficiantur

cum melle cocto et despumato et detur de eo
in potu post purgacionem ab aureo j. usque ad
ʒ ij. Et si detur in potu cum ʒ s. puluis dy-
anusti non erit timenda malicia eius quoniam
confectio dyanusti cinctum tam dulcis quam
amari est eius tyriaca Est autem beis in ri-
uitate napellus qui est uenenum per intoxicum
et confert lepre precibus omnibus cuius est na-
pelli optima tyriaca eidem resistiua est pul-
uis plante que nominatur napello moysi
Inuenitur et unus quidem apud radicem na-
pelli nascens et crescens cuius puluis est optima
tyriaca contra potenciam napelli Hec
quidem decem medicamina illustrium virorum
medicorum sentenciis emolita potencia sunt
in consumpcione materiarum antiquarum augmentum lepre et
precedentes cum medicine non sunt periculo et suspicione
magna Vltima non non euacuatur ab illis
licet fuit supra ab Auic. 2a 3ti de cura lepre
Illo est non post consumpcionem materiarum lepre an-
tecedencium non suffic ad perfectam curacionis solu-
intende ad illas unio oz et materias coniunctas
iam in membris in mersas consuere sine sint
materie apatim sine ulcerum frequenter corrumpencium
membra propter quod oportet primo preparare tales materias ad
mollificacionem et resolucionem cum resolutis et sub-
tiliatiuis uelut est hoc compositum Recipe ori-
gani lb j. baccarum lauri stafisagri libe sina-
pis ana lb s. sulfuris vini ℥ iiij. tix carpe-
tariorum que nominatur sinopida ℥ ij. coquantur
omnia in multa quantitate aque usque ad consumpcionem
medietatis deinde quatuor vel sex diebus
omni die bis balneetur eger in hac decoccione
tepida et parue calitatis nisi in diebus yemis
Cum ergo exit eger a balneo tunc totum vel corpus
liniatur cum tyriaca andromaci et inuoluatur
pannis in lecto quiescens ut ibi sudet Et si
non inturret sudorem post primam diem exe-
unti a balneo cum modico aque mixtis in po-
tu detur ʒ s. tyriace dyatesseron Cum ergo ita
factum fuit per septimanam vnam tunc item ad ma-
gis mollificandum et preparandum materiam ad re-
solucionem fiat 2m balneum in aqua decocto
fenugreci granorum psanni ana lb j. accipiedo
et radicum mollium liliorum alborum lb s. Et
in isto balneo liniatur corpus totum cum sapone
nigro et quiescat in lecto ut dictum est Cum ergo
hec materia per hec balnea satis fuit preparata et
ad cutem attracta tunc necessarium est consumere ipsam
cum medicinis maioris potencie habentibus velut est
hoc compositum Recipe zinmar auri pigmenti
vitrioli viridis et albi ana lb s. calcis uiue
extincte lb j. radicum flammule lb j s. alu-
minis Iameni ℥ iiij. salis armoniaci ℥ viij.
terantur omnia et ponantur in alembico uitreo
et sublimentur de hac ergo aqua madefiat
omnis pustule et ulcera ubicumque sunt per dies
duos 3° uero sequenti die lauatur cum hoc vnguento
Recipe cimoli ℥ j s. litargiri spumificati ℥
ij. calcis non extincte ʒ j s. sanguinis draconis

lb. j. aceti mediocrit' acuti q. s. i mortario
plūbeo cū suo pistello vehemēt' contere᷑do
et est de magnis me^{ms} ad hoc opus
Cū g^o in membris fuit fcti cortices 7
cruste tūc liniant^{r} cū h^o vng^{to} Rx oli
de sisamo pinguedinis azini aā lb. j.
vitellos ouorū nūo duos camphoē ʒ. j.
terant^{r} omia in mortario eneo ita ut fi-
at linimētū cū suffi^{ti} qīte albuminum
ouorū 7 hoc remouet flāmaꝫ a mēb^{is}
regenerando 7 incarnādo ea 7 ꝯsolidādo
Cū g^o h^c fcta fuerīt p duos vl' tres menses
si quidē res felicitabr' medebi^{r} feliciter
Ita procedendū est interpolate cū euoib^{us}
mo^{r}atis adhibitis Si aūt appꝫ mēi-
noue expulsio 7 apatū 7 corupcōnū ad-
uentus i mēbris tūc itm̄ redeat^{r} ad curā
cū 2° balneo statī aū sp^{u}to 7 cū vng^{tis} se-
quētibus ad ipm Oꝫ eni toties reitare
reme^{a} in corpe cr^{m}inib^{us} quoties mā reno-
uat^{r} in eis hec de intencōe 6^{a} dca suffi^{at}

Cap^{m} 1^{m} de me^{nis} rectificatib^{us} mēbra
corupta malicia mēriꝫ istarū fitacōn

Sūt aūt mēbra indigencia rcti ut epa'
in quo mē^{e} inficie p ad huīoꝫ ptu^{m} ge-
nerant^{r} 7 in venis et cor et cereb^{r}ū i quib^{us}
mē^{e} corūpūt^{r} aut corupte recipiūt^{r} Alia
vō mēbra sūt sicut totius cor^{is} supficies
ad quā mē^{e} corupte fidu^{n}t 7 in ipa ē fre-
quēt' corrūpūt^{r} Confortant^{r} g^{o} pnci-
palia oīa simul cū decēꝫ me^{nis} magna
laude insigniti ab autorib^{us} Et p^{a} quidē
diuina me^{na} quā sup oīmb^{us} alijs p^{r}uale-
cedo Est elcīu letificans nominatū a Rasi
7 ab eo cōpositū q^{o} almās ca^{o} de melan^{a}
lege eius descripcōm et de eo exibē soleo oī
omi mane p plies dies 7 v. horis ante
prandiū ʒ. ij. verū quia in hoc dno ē epa'
notabl' cal^{i}dū et cor ē et cerebrū exibeo
ipm cū aqua scariole vl' taraxacon vio^{rum}
aut neufaris Hec eni oīs me^{ne} sunt
fie cordiales cerebrales et epatice 7 hinc
inde legē potes 2^{m} medicamen aug-
medria nō ē ptermittenda ē tiriaca d' ru-
pis quia confortat spm et calorē inatūs
et reddit ipm potentē ad conuertendū oī
lapsū et det^{r} de ea in potu plrib^{us} diebus
in auroa ʒ. s. cū aliqua p^{d}ctarū aquarū
et tarde^{r} post eaꝫ sibus horis adiung quē
3^{m} pn^{le} ꝯpo^{tum} ē elcīū de ambra ꝗ̄ͦ in-
uetū ab Auic 7° can. fn^{a} p^{a} t. 2° cu^{m} ista
Elcīū alchefzai Et^{r} elcīū ambre de^{r} at ex-
eo ʒ. j. post etatē eius sex mensiū 7 ꝗ̄ͦ cū
aqua vio^{rum} vl' buglosse 4^{m} spale ꝯtū va-
lens pncipalius ad dispoꝫ capitis ē cofectio
de iacincto et ꝗ̄ͦ descripta ab Auic ubi s^{a}
cu^{ta} ista Confectio de iacincto vera 5^{m} ꝯ^{tum}
valēs ad p^{d}ca ꝗ̄ͦ ad dispoꝫ capitis 7 cordis
ē elcīū dyamuscū dulce descripcōe Mesue
in antidotario cuius dosis ē pt ʒ. ij. cū aqua

aliqua de p^{d}ictis in auroa Attende tāmē
q^{d} minoris 7 lunati ē descripco dyamusci po-
sita ab Auic 7° can. fn^{a} p^{a} cu^{m} ista me-
dicina de musto dulci 6^{m} et ꝗ̄ͦ ad hāc
intencōꝫ vtile ē yera vl' confectio hermetis
descripcōne posita ab Auic pallel^{o} loco ru-
brica ista Confectio hermetis valēs ad
tenasmonē 7^{a} me^{na} et ꝗ̄ͦ de simpli-
cibus est ut cū appuit magna capitis
debilitas in sero an sompnū det^{r} ʒ. s. pl-
veris ligal'. cū ℥ j. aque neufaris tepida
aut fria in diebus caloris 8^{ua} ut appare-
te magnifico nota^{to} ē cor ter vl' quat' in
die paticti de^{r} ℈. s. pulūs electi smaraldi
viridis clari et dyafanum cū ℥ j. aq^{e} rosate
9na ad eandē intencōꝫ ē ut pluries in die
exibeat^{r} ℈. j. pulūs margaritarū nō inta-
tarū cū ℥ j. aque sublimacōnis foliorū
basiliconis 10^{a} 7 ultima me^{na} et ꝗ̄ͦ con-
ferēs ad complo^{n}ē corp' corupto^{rum} conplexionis
epatis 7 rectificacōꝫ ipius et ꝗ̄ͦ a caulite pt-
nali est ut in potu det^{r} in auroa et ante
cena p horā cū dimidia ʒ. j. vl' ʒ. s. spodij
de canna electissimi quod cognosces p eius
aromaticitatē ꝗ̄ͦar cū aqua cuscute cico-
ree et scariole P hec quid^{m} omīa d' ipoꝝ
plurima poteris ꝯīn rectificare mēbra pn^{lia}
ab hac orribili eg^{ne} corupta Cū aūt ꝗ̄ͦ-
dis cutaneaꝫ partē multū ēē lesaꝫ 7 a vehe-
mēti cali^{te} pt'naꝫ quod cognosci^{r} rube^{ne}
magna inflacōe pruritu 7 acu^{te} magis
tūc confert eis lenicio fca cū succo lactuce
vl' portulace vl' foliorū neufaris d' olei vn-
facini 7 cū cognoueris ipa fore lesa mala
ꝯplone fria p via extincōnis caloris nal'
hoc efficiēte tūc de melioib^{us} me^{nis} ē ipoꝝ
irroracō vl' madefacō cū vino albo aro-
tico Et si vlceracō in mēbris nō fuit nig-
na tūc melio' eit embrocacō vl' made-
facō eorū cū aqua cineris nō multū acu-
ta aut cū succo mēte vl' calamēti 7 silibus
Et si quidē ꝗ̄ͦendeis i membris ēē vlcera-
tos p mēbra ꝗ̄ͦpetes vna de melioib^{us} me^{nis}
ē lini^{tu} h^{o} Rx litargiri ceruse aā ℥ ij.
olei rosati ℥ ij. s. succi rute ℥ iiij. aqua? cimīli
q. s. fit lini^{tum} in mortario plūbeo cū suo
pistello fortissia contrōe in cuius fine po-
nat^{r} ʒ. ij. camphore subtilissie trite h^{o} n^{r}
ē medicamū diui^{m} in talib^{us} ut videbis
Et^{c} est ꝯplemitū me^{n}arū que pficiunt in-
tencōꝫ 1^{mam}

Cap^{m} octauū d' me^{bis} quibus pficit^{r} intencō octaua curacōis
huius lepre primo et coir omnis

Tps est
expendē contemplacōꝫ in re nō minoris
vtilitatis et ē inuenire medicamīa ꝯuenia
ad corūpendū maliciā mēriꝫ q^{m} in le-
prosis repiūt^{r} semp Pro qua intencōne
pmittendū p^{i}mo regi^{m} corupcōis malice
complexionis mēp puenientis ab excessu
su qualitū cor^{um} pa^{m} 7 ra^{m} 2° nō tangit

reg'' corruptionis pravitatis venenosi^te
carnis rectificat^r aut et corrumpi^r mala co-
plexio manifeste patet per digerentia eas in
notitio. Neq; enim credo virum physicis et
sermonib; adeo eruditum qui sciet has
mas digere digestione et imaginativo. Et iam
quidem de talib; digerentib; determinatum est in
intentione 2a digestionis membrorum. Ad^uc etiam
in intentione precedenti de hiis que confortant
membra. Hic aut sufficiete dicitur quod si conti-
git mas vehementer esse cadas et siccas calitate
putredinali tunc de corporibus digerentib;
quatuor possunt eligi meo iudicio vtilime.
Et prima quidem est R. syr. acetositatis citri
℥ j. aque epatice ℥ iij. misce. 2^m frigidio
R. syr. de endivia syr. simplicis acetosi de bisa-
ciis ana ℥ ß. aque lactuce ℥ iij. misce. 3^m
non minoris iuvativi quam duo prima est hoc R. syr.
iuiubini ℥ j ß. aque scariole ℥ iiij. misce
aque portulace ℥ iij. syr. rosati ℥ j ß. misce.
4^m dignum et ad huc delectabile est hoc R. syr.
iuiubini ℥ j ß. aque scariole ℥ iiij. misce.
Si aut mas esse contingit penes quali^tes
primas recedere a medio per augmentum frigiditatis et sic-
citatis et fortassis etiam per augmentum frigiditatis et humidi-
tatis tunc de melioribus dignius est hoc R. syr.
dyuaris vel debisanciis ana ℥ j. aque lupu-
lorum aque cuscute et acetose ana ℥ j ß. misce.
2m dignum est hoc R. syr. de enula descriptione
Sapientis^ Ao breviarii tractatu de sirupis ℥
j. aque mente ℥ ij. aque lupulorum ℥ j. misce.
3m R. syr. de fumoterre ℥ iij. aque cicoree
℥ iiij. misce. 4m R. syr. de endivia et melius
mixtis ana ℥ j. aque fumiterre et borraginis ana ℥
j ß. misce. 5m R. syr. de absinthio et rosis ana
℥ j. aque eupatorii et neufaris ana ℥ j ß. r.
misce et penes hoc memorandum est quod
syrupus 2us de scriptione mea vtilis est ad hanc in-
tentionem excellenter cum hoc est recordando quod illa
que posita sunt in intentione precedente de confortati-
bus membra principalia optima sunt ad hanc
intentionem de rectificantibus est mas et carnis
pravitatem. Vnanimi medicorum concordia
approbata sunt cauteria potencialia et actua-
lia et in summa variis voluminibus approbantur
cauteria applicanda capiti et partib; adiacen-
tibus et super splene et super iuncturis. Capiti
ergo applicantur cauteria super sincipite sum-
mitatibus capitis super vtrisq; temporibus super
collo et vltimo super radicem epiglotis. Sciendum
aut quod cauteria que ad ministrantur partibus
capitis debent esse sperita quoniam vlcera ex eis
facta difficilius et tardius consolidantur et non
est altera intentio in istis cauteriis quia lon-
go tempore vigilancia eorum vlcera durare debent et
evacuant sensibiliter mas exprimendis venarum ad
extra quod talia cauteria potenter adversantur
corruptione venenositati membrorum. Modus appli-
candi cauterium in membris omnib; et prope omnino
sis est ut mundificato prius corpore cum medicinis
solutivis et clisteribus ventre vacuo existente
apud ortum solis applicetur ignitum cauterium su-
communissima coronali in loco vbi linea sagit-
talis commissure quidem obviat et profunde cauterium
suavi tactu impellendo usq; ad carnem exclu-
sive. Deinde supponatur oleum violarum aut
de neufare vel de floribus cucurbite cum
vitello oui agitata usq; ad 3m diem tunc ergo
procedatur cum ad ministracionem butiri vel assungi-
e recentis usq; ad casum eschare. Deinde me-
dicetur cum vnguento resine in diebus caloris aut
cum vnguento basiliconis vero in diebus frigoris
interpolando tamen aliquantum ad ministracionem vnguenti e-
giptiaci facti ex melle aceto et flore eius adhuc
ut non cito fiat vlceris consolidacio. Cognos-
citur aut locus predictarum commissurarum ponendo
extremitatem nasi super linea maiori rassete
manus et extendendo digitum medium per frontem
usq; ad caput. Cum ergo pervenit extremitas
digiti tunc revoluatur primus nodus eius versus
sinciput capitis ubi ergo attingit revolucio no-
di digiti ille est locus coronalis inferioris
partis commissure sagittalis. Signetur ergo cum en-
causto vel memoria et ibi applicetur cauterium.
In membris parum carne reductis applicetur
cum sollerti cautela cauterium ne fiat profundatio
amplior debito et precipue in loco epiglotti. Esset
enim timor magnus de nocumento trachee arterie
pulmonis et inter cordis. In locis non que si-
stant post aures et collum caueatur profundatio
cauterii propter timorem tocius arteriarum et venarum
in locis iuncturis colli cum spatulis timor haberi
debet ne perveniat in processo cauterii ad nervos
orientes a spondilib; colli. Cauto autem
applicacionem super lateralib; partibus nocam et
super ipsa nocam timeo propter ipsam nervam. Ad^uc
etiam cum applicare intendit cauteria super
ypocondriis non fiat magna profundatio propter
nocumentum epatis in dextro et splenis in sinistro
ypocondrio. Similiter est cum applicatur cauteria su-
per iuncturas diligenti operatione attendendum est
ne profundentur nimis propter suppositorum spasmi fu-
turi et in ligamentis iuncturarum propter prohibicionem
motus earum. Unde et propter has causas circa
hodierno tempore evanuit operatio applicandi
cauteria actualia propterea quia manualiter
operantes raro repperiuntur convenienter instructi quan-
tum opere requireret et hoc est causa propter quam liberius
applico cauteria potencialia et iam refracta
que pro tempore applicata dimitto confectionem magistri
de reitarata applicatione sine nocumento quod diuinum
cum timore et lesione. Et ad^uc 3o et liberius
et cum maiori securitate applico setones et
eorum applicationem longo vigilare facio. Si
quis aut desideraret hec mas cauteria po-
tencialium duo hic scribam quorum maioris
partis ego sum inventor et rectificator. Et primum
est hoc R. fermenti vini septiane ℥ iij.
saponis nigri ℥ j. arsenici citrini et cum au-
ripigmento ℥ ß. argenti sublimati ʒ ij. calcis

ɔbusti ʒ. j. s. in corporent omnia simul in mor-
tario diligenti contritione 2um non cauteri[um]
et efficacius primo est hoc ℞ aque capi-
telli pine lb. s. calcis viue ʒ. j. s. opii ʒ.
s. puluis puluerizanda et buliat in aqua
lento igne usque ad consumptionem medie-
tatis. Tunc ergo superaddantur pulueres et coquantur
usque ad spissitudinem et reseruetur totum in vase
vitreo bene obturato ne ingrediatur aer
quia dissolueretur. Facias ergo ex eo faustra
tante quantitatis quantum volueris facere foramen et
sepelias ipsum in pastam triticeam vel bal-
neatam ut melius applicetur aut in medi-
etate corticis nucis uel auellane et dimit-
tatur super loco per mediam horam uel ad plus
per unam horam. Simpliciter de medicinis corrum-
pentibus venenositatem interiorem leprosorum optima
est tyriaca dyatesseron et precipue scripta ab
Auicenna 4o canonis fen a 7a tractatu primo. Et 2um est
ycalogodion. Et 3um est yera ruffini et
4um est medicina albedrezeuhuz in 1a intentione
scripta. Et 5um est beredeiulim magnum.
Et 6um est confectio de urina porcorum montano-
rum quam Auicenna nominat alsuledati. Quas
tamen tres medicinas compositas et ab Auicenna de-
scriptas successiue non curo declarare quia timeo
o carum applicationem propterea quia prime due com-
ponuntur ex napello et 3a non euacuatur a ti-
more maximo. Rectificant etiam interiorem vene-
nositatem unguenta superius posita in intentione de
potiori consumptione interiorum. Hic autem de subli-
nimento duo venenositatem corrumpentia dicuntur.
Et primum est hoc ℞ terre sigillate et precipue cum urina
pueri lb. j. terantur in mortario plumbeo cum suo
pistello cum succo acetositatis citri et fiat lini-
mentum. Vehementer enim corrumpit venenositatem omnem cum
sua proprietate. 2um et potentius primo ℞ terre
sigillate lb. j. succi acetositatis q. s. terantur simul
in mortario plumbeo cum pistello suo et fiat linimentum
ex quo totum liniatur corpus. Multa etiam in septi-
mo determinabuntur ad hoc proposito utilia et ve-
nenositatibus resistentia. Capitulum 9um de elec-
tione medicinarum a tota specie et proprietate conferen-
tium leprosis. In hoc capitulo non erit mea inten-
tio tangere multi de medicinis scriptis aliquis appro-
tate conferre ad hoc capitulum et precipue de eis
que inueniuntur quasi fabularia medicamina sicut
de oculo upupe dicitur a quibusdam quod suspen-
sus super leprosos delet lepram. Et sicut dicitur
de pellicula que abscinditur in circumcisione
pueri sicca et trita si detur in potu cum mo-
dico musti delet lepram et non permittit eam
augmentari. Neque adhibeo fidem medicis quorum
dosis non videtur habere rationale iudicium ut dicitur albinus
de osse elephantis si detur in potu cum x ʒ.
mentastri montani curatur ab eo lepra. Et sic
scribitur de sanguine leonine si ex eo ungantur loca
patiencia curatur lepra. Sola autem adhibenda
est fides medicinis in curatione experimentis que cum hoc
quod operantur cum proprietate sua imprimunt contrarii qualitates

per quas sufficient aut digeri aut consumi
materia .i. Auicenna uel similiter experimentum qualiter tyriaca vi-
posse sufficiat curare omnes species lepre. Curat
enim materiali esse et male complexionem corrumpen-
do et rectificando eas occulta proprietate que inest
ei propter a carne tyri. 2o quia ipsa confor-
tat spiritum et innatum calorem. Ex quibus redditur
virtus potens ad curandum lepram et iterum
quia tyriaca adhuc fermentata calide et
sicce sitis que ponit in 2o gradu potest conuenire
re materias. Sil. est scribitur de yera attributa Rasi.
Et iterum yera intitulata ypocrati ut mesue
scripsit in antidotario distinctione 2a et Auicenna
7o canonis tractatu 2o tales enim yere non solum cone-
solutionis earum per quam educunt materias lepre
confert in curatione leprosorum immo etiam et
aliis qualitatibus que resultant in eis ex virtuti-
bus componentium sicut adinuicem potes exami-
nando earum componens. Confido etiam in medicinis
aliis taliter operantibus sicut dicitur de carne ericy
marini sicut scripsit Auicenna ipsam conferre
etiam propter vehementiam resolutionis et excitationis
eius. Sicut etiam Rapio scripsit de carne ericy
terrestris quod exsiccata et trita et data in potu
leprosis rectificat complexionem malam corruptam do-
minatem in corporibus eorum. Et sicut etiam
dyascorides scripsit quod ibidem animal assatum et
comestum valet contra lepram et concordat
huic sermones cum galieno xi.o de simplici medicina
qui dixit quod caro ericy assata et potata con-
fert pacientibus elephanciam apud quod lz (?) multas
talium medicinarum meorarie potuissem solum tamen
tangam medicinam de magno iuuamento carnium
tyri ut galienus xi.o de simplici medicina et in thiedria.
Et cum bene examinabis sermones eius inuenies
quod est species tyri que ibidem galienus matrassu
notat et in rei veritate est species assadis contraria parti-
bus humano corpori dum solum applicatur modis
quorum primus est ut ex eius carbonibus conuerti-
fiant qui ingrediuntur compositionem tyriace maioris
cuius inuentor cum horum tronistorum additione primus
fuit andromacus ante ipsum enim non erat cogni-
ta medicina famosa magis in curatione venenorum
quam electuarium inscriptum metridati regi hispanie quem
romani debellare non potentes armis coacti
fuerunt vincere cum veneno a quo se defendit
virtute illius electuarii. Andromacus autem superue-
niens composuit electuarium ex quadraginta quatuor
medicinis preter mel et vinum cui superaddidit carnes
tyri in trociscata substantia redactus fuit hoc ar-
gumento quod caro vipere a tota specie contraria humane
speciei corrumpendo ipsam eo quia petit cor principium
et fundamentum vite spiritum et corporum omnium quod
quidem venenum infractum cum aliis medicinis
componentibus tyriacam que omnino aduersantur
veneno potest corrumpere venenum ebibitum po-
tatum et aliter applicatum. Maior enim est earum
potencia ad corrumpendum virtutem veneno-
sitatis tyri quam e conuerso. Multis ergo modis caro tyri
administratur. Et primo quidem modo pro/ 29

ut datur caro eius ad comedendum pacienti elixata cum porris aneto cicere et pauco salis in aqua plurima tam diu quod caro dissolvatur ab ossibus et caro illa ad comedendum pacienti detur. 2us vero modus applicacionis eius est brodium decoctionis ipsius. 3us modus est ut accipiantur ossa predicta et coquantur cum aqua cum pane de simila coquendo et cum eis pullos columborum et bibat paciens de brodio illo comedat pullos illos. 4us applicacionis tyri ad leprosum est ut accipiatur serpens niger et excorietur et sepeliatur in terra donec putrescat et nascantur ex eo vermes tunc ergo extrahatur et exsiccetur cum vermibus suis in olla non invitreata in fornace et vertatur in pulverem ex quo 3bus diebus omni die detur ʒ j cum aqua mellis. 6us modus applicacionis eius ad corpus leprosum est ut accipiatur serpens predictus excoriatus et ponatur in olla et super ipsum effundantur aceti ℥ viij aque lb j capsie humide id est recentis et est ruta silvestris loco cuius potest poni ruta recens omnium amborum ana ℥ ij coquantur ergo lento igne donec dissolvatur serpens tunc ergo coletur et ex aqua illa fricetur facies et omnes partes lese post abrasionem pilorum vel capillorum 3bus diebus continuis. 7us modus applicacionis tyri ad corpus elephanticum est ut fiat in unctio corporis cum hoc. Capitis summatur serpens excoriatus et decoletur ut paronisia dicitur et ponatur in vas lapideum non invitreatum et fundantur super ipso aceti ℥ viij aque lb j rute silvestris recentis radicum dragunce amborum ana ℥ ij coquantur lento igne donec dissolvatur serpens tunc ergo coletur et colatura in vase vitreo bene obturato et inungatur cum eo totum corpus aut partes que mundificacione indigent de post pilis per rasuram. 8us modus administracionis eius est ut ex carnibus serpentum nigrorum cum oleo antiquo fiat decoctio in vase lapideo secundum formam collectam ab Avicenna 4o canonis summa prima tractatu x° de oleis. Tunc illa oleum de serpentibus competens ad impetiginem lege ibi quia propter brevitatem dimitto. Nonus modus applicacionis eius est ut accipiatur serpens predictus et ponatur in vase lapideo invitreato ponatur ibi salis et ficuum contritarum ana lb j ß mellis ℥ viij obturetur ergo vas diligenter [illegible] et ponatur in ignito furno donec adurantur. Totum ergo post illud accipiatur et teratur et misceatur cum eis specie inde et malabatri id est folii indi ana ʒ ß. De hoc ergo pulvere partes aspergatur in cibis aut ei ad potandum detur pluribus diebus in aurora ʒ ß cum ℥ ij aque mellis. Decimus modus administracionis tyri est per modum submersionis eius in vinum et est ut tyrum vel echidna accipiatur vivus et ponatur in vas vino plenum et obturetur bene vas ut ibidem moriatur et putrefiat serpens. De hoc quidem vino in potu pacienti detur mirabiliter in vero curacione elephancie ut scripsit Galienus xj de simplici medicina se fuisse expertum et confirmavit experiencias aliorum ubi dixit quod in vino messorum inventus fuit serpens submersus. Cum ergo leprosus quidem ex messoribus bibisset vinum illud sanatus fuit et lepra sive cancer contingeret serpentem sitibundum intrasse ipsum vinum ubi mortuus fuit sine apposito. Affines cuiusdam elephantici leprosi occultaverunt serpentem illum in vino querentes leprosi destructionem propter verecundiam et fugam infectionis ab eo. Vipa autem vel tyrus iste debet habere condiciones quamplurimas. Prima condicio est ut vipa non accipiatur de loco vel nemore lutoso. 2a quod non accipiatur orta et nutrita in littore maris specialiter neque sit accepta ex locis valde humidis vel fontalibus vel lacunalibus. In eis enim parum habetur de innata et multe malicie propter frigiditatem et humiditatem carum quibus stupefaciendo inficiunt. 3a Neque eligatur illa que vehementi sui caliditate sitire facit quem cognosces quia semper exsufflando serpit ore aperto. 4a quod eligatur serpens ortus et nutritus in montibus. 5a quod sit albus in ventre. 6a quod cum baculo serpere et prosilire cogatur aliquamdiu. 7a quod post id inficiatur abscisis capite et cauda per 4or digitos uno ictu. 8a ut effundat nichil sanguinem. 9a ut post id saltu et agitacione plurimum moveatur notabiliter. 10a ut post abscisionem capitis et caude remaneat vivus serpens notabiliter. Tunc ergo ex carne tyri condita [illegible] predictis circumstanciis fiant pasticuli vel trocisci nominati et sit materia tyriace principalis. In quorum confectione lege sermones Avicenne 7o canonis summa prima tota illa de trociscorum de viperis. Ibi enim clarius et sublimius de hac materia locutus est quam aliquis auctorum medicine cum eorum virtute. Ipse enim flores et fructus meliores eligit quam accipi potuit. Multas et alias medicinas ad lepram facientes scripsit idem quas appetitate valere magis quam a materia tota extimo velut hoc compositum ex aceti vini ana ℥ j ß succi caulis agrestis id est non transplantati ℥ iij misce et totum in potu detur mane et vespere. Preter autem quod hec medicina non videtur operativa propter suas qualitates [illegible] et manifestas. 2a medicina ibidem descripta est ut in potu dentur x thirat pulvis leporis 3bus diebus cum quartario vini. 3a medicina ut detur in potu altit cum melle quantitatem [illegible] potest autem poni ʒ ß vel ℈ j. Quid autem sit altit lege sed quia est assa fetida. 4a medicina est ut detur de squilla quantitas x thirat cum sirupo squillitico in spissato sicut lac. 5a est ut fiat lot cum ʒ v cimini ex sufficienti quantitate mellis. 6a medicina ut dentur in potu ʒ 3 bolustet succi calamenti. Est vero autem bolustet pondus trium thirat et omnis kirat est pondus quatuor granorum ordei. Per hec nolo sufficienter esse admirantem novarum de medicinis ab occulta qualitate valentibus ad curam lepre elephantice.

Decimum et ultimum capitulum de memoria quorundam accidencium que lepram concomitari solent

quorum gratia et tangam modum subueniendi
quibusdam accidentibus complicatis cum hac veredda
contingentie que tamen non sunt concomitantia ipsam eam.
Plurima enim sunt accidentia quorum primum est
de pilatio pilorum barbe et supciliorum 2m est
multitudo pustularum in facie naso intus et
extra in supciliis auribus et labiis 3m est
vocis asperitas et raucedo 4m est difficultas
anhelitus 5m est valida sitis 6m est splenis
tensio 7m est epatis et venarum inmoderata caliditas
8m est multitudo ventositatum in intestinis omnibus
9m est ventris stipticitas 10m est multitudo pustularum
in omni pede magno 11m est ulceratio digitorum
pedum 12m est stupor in pedibus fere omnibus
et tibiis 13m est eversio et corruptio naturalis
caloris ad preternaturalem 14m et ultimum accidens est
pustularum multitudo in colatorio et toto pala-
to cum excoriatione parvarum illarum. Duo autem
alia accidentia in hoc viro complicata reperiuntur
quorum primum est tenebrositas visus aborum
oculorum et precipue dextri 2m est dolor in renibus
ab arenis et lapillis in eo sepe prefatis. Modo
Capitulum primum primi accidentis est medicando
primo quod madefaccio depilatarum partium cum decoc-
tione aque serpentis et in unctione ipsarum cum
oleo ipsius remedia sunt approbata ad faciendum
renasci capillos et pilos ubique locorum tamen
quia remedia talia non evacuantur a suspicione
et timore magis id circo alia quorum ponam
remedia huius accidentis removendo conferentia
Premittendo primo quod talia nostra oportet esse huiusmodi
has qualitates prima quod sint acuta lenis caliditatis
attrahentia vaporem adhustum qui est materia
pilorum ad poros 2o autem ut sint aperitiva
ut resfluentur pori apti et receptivi vaporis
iam dicti 3o quod non sint stiptica quia clauderent
rent poros 4o quod non sint vehementis in nostra inti-
na propter id Primum compositum ℞ ydromellis
℥ iiij yreos ʒ j gariofilorum feniculi et amisi ana
ʒ j ß farine siliginis q. s. ad inspissandum
fiat linimentum in mortario eneo cum suo pistello
Et modus applicationis eius est ut habeatur
decoctio feniculi ex qua tepida fomententur
et balneentur partes deinde exsiccentur et li-
niantur postea omnes ex predicto linimento ter in die
naturali renovato 2m compositum et efficaci-
us illo est hoc ℞ olei yrini ℥ j ß olei de
piperibus et de croco ana ℥ j spice nardi
℥ ß farine orobi q. s. ad inspissandum fiat
linimentum in mortario ut supra et applicetur madefac-
tis prius partibus cum evaporatione decoctionis
florum camomille 3m compositum et adhuc
melius aliis est istud ℞ succi artanite sic-
ci extremitatum virgularum lauri ana ℥ ij
croci ʒ ij liniantur sepe loca ex hoc linimento ac-
cu-tado 4m compositum ℞ olei de nuclle-
onorum prius elixatis et duris ℥ ij yreos
mirte rubee cinctorum seminum genestre ana ʒ
j aristologie rotunde ʒ ß croci ℈ j musti grani
mell' nudi et clari ad albedinem tedeti ℥ ij fiat

linimentum in mortario et applicetur ut supra quod
non dicitur in hac parte a quibusdam de in unc-
tione facta cum pulvere vespertilionis combusti a-
linimentum factum cum sanguine rane hoc et similia
remedia sunt verba ciarmatorum etc.
Capitulum 2m huius partis de cura pustularum
ubique locorum existentium. Quamvis hec apostemata in facie
sint dura nigredine colorata simili colo-
ri mori perfecte maturi tamen aut semper ulce-
rata aut ulceribus denudata. Si autem sint
sine ulcere maius est quod cura ipsarum debet fieri
cum lenitivis et resolutivis premissis semper evacuati-
onibus innovatis in intentione 2a et eradicativis
in intentione 3a postea tamen illustres viri hu-
ius apostematum curam scripserunt esse fiendam per mol-
lificantia post apposita ratio non per resolventia
applicata percipientes intentionem resolutionis
succedere debere intentionem mollificationis ita
ut in curatione revolutio fiat de mollificativis
ad resolventia et econverso. Si quis tamen cum scientia
et opere bene citius possit facile in composito co-
demum componere mollificantia cum resolventibus
bene refracta et feliciter eius cura ℞.
nunquam non apostemata in hoc viro plura fere quam
quinquaginta curavi per istum modum primo
enim madefeci ea cum aqua tinerus facta per
eius decoctione cum granis psillii et fenu-
greci 3o non die applicavi hoc contra ℞ emplastri
tetrafarmacon lb ß mucillaginis fenugreci
seminis lini et radicum altee ana ℥ ij farine
orobi q. s. ut inspissentur omnia simul contere do
in mortario absque igne et liniantur pustulosis
locus ex eis ter vel quater in die. Cum ergo per-
pendi subiacentia apostemata parum mollificatam
madefaciebam apostemata omnia cum aqua capi-
telli 3o collectionis. Et iterum cum percipiebam apostema-
ta talia parum erupta in ungebam ipsa cum
hoc unguento ℞ yreos aristologie longe cerose lo-
te calce extincte et lote ana ʒ j ß musti lig al-
camphore ana ℈ ß terantur omnia simul in mortario
rio plumbeo cum suo pistello cum 3bus ℥ sapo-
nis nigri et fiat linimentum ex quo unguerentur
pustule et precipue ulcerose ter in die liniantur
finaliter autem ad consumptionem virulentie et
ad incarnationem fiendam faciebam fieri li-
nimentum pustularum et ulcerum cum succo ya-
ri vel draguntee maioris et tandem terminatur
cura feliciter quod fuit sanitate perfecte quantum in
omnibus partibus restitutus. Capitulum 3m de cau-
me intentionibus de cura asperitatis et rauce-
dinis vocis. Intelligo hic vocem asperam non
aliud quam emissam ad tracheam arteriam cuius
partes aspere sunt vel inequales propter duritiem
et incrispationem earum a siccitate vel caliditate frigiditate
Raucedinem non aliud intelligo absentiam clari-
tatis vocis provenientem a trachea arteria hu-
ta humiditate infusa. Si ergo asperam vocem aspe-
ritas cum vigilia sitis et amaritudine oris tunc
fiat evacuationibus et rectificationibus male com-
plexionis tale teneatur in ore sepe istud molle ℞

Syrupi de papauere s͠y. Juiubin et ui-
olati an͠. ʒ. ß. piaru͠ semz coriz forz an͠.
ʒ. j. terant͛ om͠ia i mortario simul cu͠ rata
contone et de ipo teneatur in ore p mutatum
tim sepe. Ad hanc intentez et suffi͛ sepe i
ore tenere confectoz tene͠ dragaganti fri-
g͛m utile e͠ ad hoc sepe tenere in ore
g͠na salio constantinopolitani 7 e͠ i rei ui-
tate zuccari candi. Ego aut expientia c͛
ta scio q͠ g͠rana mirthete pus infusa in
aqua͠ decoctionis Juiubaru͠ in ore retenta
rectificat hanc noct͛ asp͠itatez in b͛ui tepore.
Si aut fuit hec noct͛ asp͠itas cu͠ sono lon-
go absq͛ s͠ta 7 rubore cu͠ sub albe͛ne faciei
tur opti͛m est remed͛m in ore tene͠ confectoz
diapenidionis 2m e͠ tene͠ in ore loc d͛pio
z͛m et fortius alijs e͠ tene͠ confectoz loc sa-
ni descpti a nicolao in antidotario 7 e͠ meli͛
alijs. Si aut fortoz fiat vocis raucedo ce
de meliorib͛ inst͛as e͠ ut ego͛ qn͠ vadt ad
lectu͠ i potu de͛ ʒ ij. elan͠ ewaris cu͠ modi
co vini al͛ sbtil͛ 7 dulcis tepidi. Capitulum
9m de cura ictectois d͛ nocumto anhelitus

Diligent͛ considerator ex pmissis itellige͠ pt
cura͠ difficultat͛ anhelito. Si i venenit
ppt͛ siccitate͠ i͠moderata͠ pecu͠ anhelito potit
curari pea q͠ remanet vocis asperitatem a ca-
liditate 7 siccitate factam. Et sic si venerit
in anhelitu nocumtu a mala cxione mali
frigida s͠ca 7 humida potit curari cu͠ eis q͠
remonet asp͠itatez voci a siccitate 7 humi͛te
factam. Et sic nocum͛ti pueniens a multa ma͠
humida infusa in organis anhel͛ potit
curari q͛nt pea que ante posita sunt ibi.
Si aut difficultas anhel͛ puenit ppt ex-
coriatoz factam in interna supficie tunc pl͛
monis 7 alioru͠ mebroru͠ anhel͛ tur de
meliorib͛ curonib͛ e͠ h͛ elc͛ R͛. loc de ppa-
ue ʒ. j. dragaganti gumi arabi an͠. ʒ ß. mu-
cillag͛ mirthete ʒ. j. ß. gnoru͠ pinearu͠ ʒ.
j. ß. semi͠ portulace ʒ. j. medulle gnoruz co-
ti ʒ. ß. terant͛ om͠ia simul cu͠ rata contoe
et fiat loc et semp tenea͛ in ore. Et scio ec
q͠ tale nocum͠ anhel͛ q͛nt h͛ tollit potus mane
et sero tepidus acceptus R͛ s͠y. Juiubin ʒ.
j. aque nio͛ et sublimatonis radic͛ alte-
e an͠. ʒ. j. ß. accipia͛ tepidus z͛bus noctib͛
cu͠ vadit ad lectu͠ 7 mane in aurora Capitulum 10
[illegible] i͠moderate sitis no raro comitatur
lepram. Qm͠ remedia que posita sunt i tra-
ctati que curabat raucedinez 7 asp͠itatem vo-
cis factas a caliditate et siccitate suffi͛ curare pnt p-
tim pueniente ab ill͛. Jdeo ipa in hac dispo-
ne ad memoriaz reducant͛. Verum pt illa
ta hic ponent͛ insta sunt r͠motiua ꝗoz
cuenienca de coloribus g͛o 7 leuissis p͛ hz
ut cu͠ aqua decoctionis semz coni bibat͛ Julep
uiolati 3ta pars cu͠ qua͛ ptibus aq͠ 2m 7
fortius illo ʒ h͛ ut bibat͛ iulep simpx ficti
ex decez ptibus aq͠ 7 undecima pte zucari. 3m

no e͠ hoc R͛ oxizacchre. ʒ. ij. aq ordei
lb. j. vini citoniorum ʒ. j. ß. zuccari candi ʒ.
ij. fiat Julep longuz de quo sepe bibat pati-
ens. 4m extractum magis e͠ h͛ R͛. aque decoctionis
semz coniz lb. j. s͠y. de limonibus ʒ. iij. vini
granatorum ʒ. ij. miste 7 biba͛ de hoc longo
absq͛ alia commixtioe. 7m de colorib͛ e͠ h͛ ut
6 ul͛ octo uicibus in die biba͛ ʒ. ß. zucci
uiolati cu͠ ciato medio aque ordei. Capitulum
6m de cura tensionis splenis pp͛ multitudine
uenenz iniciatiuz in quorum leproso e͠ zole
satis splene cuidez 7 apostemosiz reperiri i eis.
Nam pp͛ debilitatez uirtutis in quoruz mebro
et pp͛e in splene tamq͛ receptaculo melie no
expelli͛ q͛nt multa a splene vino multi ca͛
in eo. Et cu͠ ma͠ tal͛ nal͛ 7 acqui͛ grossa pt
pp͛ adhustionez in grossat͛ splen quod e͠ in-
bcu valde varie illius receptum. Cu͠ g͛ cong-
git ipm͠ ee duru͠ et tensuz cur si apparu-
erit sig͛m mixtio melie cu͠ sanguine fl͛i
exite virtute flomet͛ saluatella sinistre
manus int͛ digiti anulare 7 minimuz
p͛ qua educat͛ sanguis ʒ. iij. ul͛ qua͛ s͛m
q͠ uirtus tollabit. Sequenti uero die liniatur
vent͛ cu͠ h͛ compo͛ R͛. aque decoctionis
tamarindoz ʒ. ij. cassie extracte d͛ cana
cu͠ pora aqua ʒ. vj. pulueris mirabolanoru
indoz ʒ. ß. cortica radicis cappar͛ se-
mis acetose an͠. ʒ. iij. miste 7 cu͠ exibeat͛
in potu cu͠ regul͛ obseruandis in alijs mo-
ratiuis supius descpt. Die uo sexto inun-
gat͛ cu͠ h͛ vng͛to linimento R͛. oli d͛ cappari-
bus et de sisanio an͠. ʒ. j. armoniaci stolope
et seminis agni casti an͠. ʒ. j. aceti squilli-
ti ʒ. ij. conquassent͛ om͠ia simul in mortario
forti contione. Postq͛ hoc linitu͠ fuerit
ita p octo dies administratu͠ si uo apparebit
splenis mollificatio q͛nt 7 resoluco tunc ap-
plicet͛ ei hoc cerotuz R͛. armoniaci ʒ. vj.
bdelij moll͛ ʒ. iij. seminis agni casti 7 planta-
ginis scolopendrie tamarisci an͠. ʒ. ß. e͠pli
de mucillaginibus ʒ. j. dissolua͛ om͠ia cu͠
suffi͛ quantitate aceti cu͠ ʒ. ß. cere al͛ deinde
coqua͛ usq͛ ad uehementez spissitu͛ne. Ex-
tenda͛ g͛o sup corio figure lunari h͛ ceroti
mediocrit͛ grossuz 7 applice͛ ypocondrio sinistro
7 ibi semp porte͛ usq͛ ad cpletu͠ resolutom
7 h͛ de curatione sexto dictu sufficiant. Capitulum
1m de cura i͠moderate caliditatis epis 7 renuz
Qm͠ uic͛ multe que multiplicat͛ in leprosis pleri-
mum in epte 7 in uenis generant͛ p uia ad-
hustionis iono no e͠ mirabile si remanet uo
fixa 7 mala cplexio ca͛li 7 ut pluri͛m sic-
ca in epte 7 ab eo renibus comunicata 7
circu͠stantib͛ ptibus 7 si pseruat h͛ no erit mi-
ro cu͠ attractionis febr͛ multe aut colice
adhuste ul͛ cuisonice pp͛ quod eide͠ puiden-
dendiz est. Et h͛ ad hoc conferre possint q͛z
pluruma remedia i mte͛ e͠ 3a de digitis descp-
ta. Hic h͛ sex rime ad memoriaz reducent͛

Primum itaque est hoc ℞ syr. de succis fruc-
tuum descripti a chef in antidotario ℥ i. aq
citrorum et scariole an. ℥ iij. misce et frigidum
exibeatur in potu in aurora 2m non minus
conveniens illo est hoc ℞ syr. de berberis et de
ribes an. ℥ s. portulace et sanguinis an. ℥ i.
s. misce et detur in potu ut prius 3m est hoc
℞ trociscorum de viol. trociscorum diarodon et
specierum triasandalorum an. ℥ s. rubi al. an.
℥ iiij cum aqua endivie fiat confectio in
rotulis trium ʒ de quibus semper accipiat unam
ante cibum s. ante prandium et ante cenam et
ad maiorem item de ipsa accipiat unam vel
duas rotulas 4m ad hoc est istud ℞ cro-
ci sandalini ℥ iij. seminum lactuce et portulace
et endivie an. ʒ ij. camphore ʒ i. incorporentur
simul in mortario cum albumine unius ovi
et ungatur ex eo epar et renes in die quater
5m ℞ aque endivie lb. i. aque scariole
et absinthii an. lb. s. spodii trociscorum di-
arodon trociscorum de viol. an. ʒ ij. aceti cole-
aria sex misce et infundatur in eo pannus li-
neus quadruplicatus longitudinis spatule cum
dimidia et latitudinis semis diligenter expressus
actu frigidus applicetur super regionem epatis
et renum in die decies vel duodecies dis-
tantibus a cibo per horam 6m non tale calide corrup-
tionis est ℞ zucari rosati et violati an.
℥ i. seminum citoniorum ℥ i. s. spodii viol. an.
ʒ i. vini quatuor ℥ ij. rubi al. ℥ i. s. i.
corporentur omnia simul in mortario dilige-
nti confectione et de hoc pariens semper de grossitudine
medium coclear inter prandium et cenam quinquies
vel sexies vel septies bibendo post ipsum aliquid
de potibus in capitulo de cura supra scriptis aut sine
potu aliquo Capitulum 8m de cura infl(ation)is
ventositatum in intestinis omnibus ℞ debilitate
intestinorum et propterea quia intestinum melancolicum per se
ventosabile est 3o propter propinquitatem eius ad intestina
2o item propter ...orum multitudinis eius in mesen-
terio ratione est multitudo ventositatis in membris in-
ferioribus fere omnibus quod si contingat ab
eis fieri notitiam extensionis vel punctionis ab
acuitate adhuste (?) ... tunc lenitivum in capitulo a-
tecedenti descriptum conveniendo maius ex qua
conveniet potest abscindere ventositates illas
Si autem ad hoc perseveret ventositates iam
tunc conveniat cum hoc clisteri omni die semel
quatuor vel quinque diebus in aurora exibito
Cuius descriptio est hec ℞ quatuor seminum
anisi an. ℥ s. rute recentis foliorum
malve an. ℥ i. furfurum grossorum ℥ iij.
coquantur in sextario quinque aque usque ad con-
sumptionem medietatis deinde colentur et dilige-
nter exprimantur Cuius expressionis ℞ lb. i.
electuarii diasene et de bac. lauri an. ʒ i.
sal gemme ʒ ij. olei viol. et de cappari
an. ℥ i. s. misce et administretur ut scitur
Si autem item ventositates non abscinderentur
tunc totus venter ungatur cum hoc linimento calido exte-

rendo noteret tunc fiat hec suppositoria
℞ seminis rute ciclaminis siseleos carui
an. ʒ i. sal indi ℥ ij. mell. bu. cocti lb.
s. fiant ex eis suppositoria et accipiatur
in die pluries Et item si ventositates non
abscinderentur tunc totus venter ungatur cum
hoc linimento ℞ olei de ruta olei nardini
an. ℥ i. s. seminis rute artemisie baccarum
lauri sal indi an. ʒ i. terantur omnia simul
in mortario et ex hoc actu calido venter liniatur
Et adhuc item si ventositates non cessarent abscin-
derentur tunc sepe administretur ventosa magna
in orificio super et infra umbilicum super eo
et lateralibus partibus sine scarificatione
Hec sunt remedia potentia ventositatum ter-
minativa et eductiva Capitulum nonum acci-
dentis s. de stipticitate ventris Hoc acci-
dens in hac dispositione est fere inseparabile pro-
pter siccitatem positivam provenientem a melancolia
et privativam et propter resolutionem que fit in
hac egritudine a caliditate generativa materie per vi-
am adhustionis Et licet hoc accidens con-
veniet removeri possit per clistere in precedenti
capitulo positum tamen hic ultra illud tria ponam
remedia singularia quorum primum est ℞
aque decoctionis cucurbital. ciati unius
rubi rubei ℥ i. misce et totum calidum acci-
piatur in aurora et est de mensura complete
satietatis 2m item lenitivum et securum est hoc
℞ cassie fistule de canna extracte cum aqua
viol. ℥ ij. mucillaginis sebesten mucil-
lagini psilii an. ℥ iij. penidiarum ℥ ij.
rubi rubei ℥ i. s. fiat electuarium de quo pati-
ens omni die potest accipere coclear i. parvum
ante cenam vel prandium 3m lenitivum communis
potest esse hoc ℞ aque decoctionis quinque
sebesten lb. i. rubi ru. ℥ iiij. penidiarum
℥ ij. dyagridii ʒ i. s. bulliat omnia simul
lento igne et inspissetur et fiat electuarium de
quo accipiatur coclear i. ante cenam et pa-
rum minus cum illo Capitulum 10m alterius
accidentis de curatione pustularum in oi pede
magno Pustularum que remanent et
apparent in coxis tibiis et pedibus etiam
apparuerit tunc diversificates accidentia et significa-
tionis Modus generalis qui debet fieri
per applicationem unctorum mollificativum tuse
endo ad resolventia et cetera et non est dea
tionibus inter predicta apostemata et pustulas de
quibus agitur in hoc capitulo diuino ... in ma-
li causa melancolia Unde quia contingit quoque has
pustulas esse non solum melancolicas vero mixtas
ex colera et sanguine et quoque ex flegmate salso
sanguini commixto Raro enim contingit
quod talia apostemata sint erisipille propter apti-
tudinem adhustionis materiarum colericarum et id
circo si per signa videbitur dominium sanguinis adhu-
sti et colericarum materiarum simul cum apparitione
repletionis coris et commixtione sufficienti mo-
rum ad minuere statim fiat flobotomia de basilica

mucillag(inis)

et exhat ℥ iiij^or

et extrahant ℥ iiij vel quousque sanguis fm
virtutis tollerantiam deinde die sequenti sol
natur venter cum hoc medicamine ℞ cassi
e de canna extracte cum aqua endivie ℥ j reu
barbari electi ʒ ij spicenardi gr iiij sal gem
me gr ij totum accipiatur in potu cum aqua lact
caprini observando regulas que in assumptione
solutionum dicte sunt supius deinde super locum ap
plicetur hoc linimentum ℞ lenticule super natantis
aque semperuiue minoris et umbilicalis ana
lb j farine fenugreci ℥ ij coquantur omnia simul in
mortario cum quantitate aque deinde terantur in mor
tario cum lb s farine ordei ℥ ℥ olei ros
Et si volueris hec remedia domestica mag
et apparata tibi ℞ succi iari lb j succi umbili
caris lb s Infundantur in predictis succis pannum
linei et applicentur omnibus partibus pustulosis h
quidem indeniter remedia continua a principio usque ad
finem augmenti addendo predictis succis in toto augmento
croci ʒ s sarcacolle vintte ʒ ij Cum ergo tussi
nerint hec apata ad statum tunc liniantur cum
sapone nigro et oleo rosato equali portione
commixtis ter vel quater in die Si autem apata
in predictis locis de mixta ex flate salso infici
ente sanguinem et adustum tunc primis eruoribus
ut dictum est applicetur hoc linimentum in principio horum
apatum ℞ aque cineris lb iij sequati san
daracce blatte bisancie extremitatum absin
thii camepitheos ana ʒ ij conquassentur omnia in
mortario et cum predictis liniatur membrum cum infun
dantur in ipso pannum et apponatur membris pus
tulosis Aliud mixtum ℞ cerusis mastic
sandalorum ana ʒ s vitellos ovi numero quinque
farine orobi ℥ ij croci ʒ j aceti ℥ iiij a
que extinctionis ferri lb ij bulliat omnia simul
in cazeola lento igne usque ad spissitudinem
mediocrem deinde emplastrentur vel liniatur
membra et erit continue in statu et in declinatione
resolutione et desiccatione sua et hec de cura huius de
cimo sufficiat Capitulum xi circa curam de cu

ra ulcerationis pedum Propter debilitatem in na
ti caloris in pedibus vel in membris remo
tis a principalibus et quia sunt membra exangu
ia et quia materie que ibi recipiuntur plurimum sunt
grosse non potest calor naturalis regere materias i
quare corrumpuntur et ulcerantur membra Et
omnia ulcera licet in leprosis sunt difficilime
curationis tamen ne multo tempore ibidem invigilantia
corruptione sua faciat cadere digitos ut se
pe contingit ideo circa ponendus est modus cura
tionis eorum Cum ergo talia ulcera magna
sunt in principio curari debent per mundificativa de
quorum numero est hoc ℞ mell. bene cocti lb s
aceti ℥ j floris eris ʒ j thuris mastic sar
cocolle ana ʒ s fiat unguentum molle in mortario
In cuius fine ponantur vitelli duo ovorum
bene conterendo Et de hoc quidem medicentur
ulcera usque ad perfectam eorum mundificationem de
inceps autem curanda sunt cum unguento basilicon
Et in fine ad consolidationem ipsorum unguento predicto ad

datur pulvis scorie ferri combuste et litargi
ri sepulti ana ℥ s adde ℥ iiij unguenti
basiliconis Et hec sufficiat ad consolidationem
talium ulcerum Capitulum xii circa curam de cura
stuporis in pedibus et tibiis Stupor
in membris inferioribus et quandoque manibus
accidit propter corruptionem substantie membrorum Et
Et si quidem corrupta fuit substantia ita ut par
tes ceciderint sensibiles non erit eorum curatio
possibilis Si autem venit stupor propter mala com
plexionem frigidam corrumpendo innatum calorem
et substantiam spiritus non totaliter potest quidem curari cum
difficultate tamen et non nisi in prolixo tempore Et
bonus modus curationis est ut talia membra
sepe fomententur cum vino subtili calido et bene
potenti Et unctum quidem secundum est ut em
brocentur frequenter cum aqua cineris in qua cocta
fuerint multa folia lauri Secundum remedium
est ut accipiatur unguentum hoc quo membra ter
vel quater in die ungantur diligenter ℞ olei
de costo olei de piperibus olei de croco ana
℥ j pulverum foliorum rosmarini eupa
torii spicenardi origani pulegii ana ʒ j
cere al q s fiat unguentum molle Post cuius ap
plicationem membrum muniatur caligis de pelle
vulpina aut saltem agnina factis Ego
autem scio me non raro curavisse stuporem
istum cum oleo de pice navali satis calido ap
plicato cum caligis iam predictis membro munito
Capitulum xii circa curam de cura enersionis et cor
ruptionis naturalis caloris ad preter naturalem Co
lor corporis qui naturalis erat in leprosis
convertitur ut in pluribus ad opacum et tenebro
sum nam materia notabiliter in sanguine dominan
te sic apparet in asphalto et pice propter antiquitatem
denigrata autem quandoque permutatur color ad
colorem opacum aliquantulum citrinitate participantem quod
contingit aliquo de colera materia commix
tum Si autem sanguis cum materia existat commixtus
color apparebit sicut color mori tendet ad
venaturalitatem de propinquo Et si color fuit
opacus cum livore commixtus velut apparet in plu
bi superficie non rasa tunc resultabit iste
ex commixtione flatis cum materia Ex quibus generaliter
apparet quod generaliter removendi tales colores oportet
evacuari materias ipsorum effectivas deinde rec
tificare malam complexionem Et secundo primum administre
ea que sanguinem clarificant apud membra
de puritate Quarum omnium fere completum ap
paruit in intentione de evacuationibus innovationis
et eradicationis materiarum et de digestis earum
At non hos colores abstergendos solet electua
ria confectos et pulveres et julep has o
pones potentia Et licet multa hic inde
ab autoribus posita sint tamen tangam solu
tum per os assumenda et unum extius super leni
endum membris discolorat Primum est Co
ruptionem ergo coloris emendat electuarium diacin
cinna et diacalacca si de eis sit mixtura equaliter
aut de ipsorum altero tantum in mane dentur ʒ j s cum ℥

ij. aque sublimatonis radicu yreos et tere-
dere cibus et potus horis ad minus quatuor
2m 3tu e elcm noiatu sotora mg a mug.
ʒ. j. der i potu cu ℥. j. aq rute calefca 3m
ad hanc intencoz facit ho s. alchechegm
magm silr assuptu cu aqua sublimacoe
cucumeris azinini Vltimu ad hanc in-
tencoz e linitu ho R. lacte corte et ptte
litargi spuificati teruse lote an ʒ. ij. farri-
ne fabarum pulueru corticu seminum melo-
nu an ℥. j. yreos ʒ. v. omia simul miste-
do diligent' incorporet cu aqua genes-
tre et ex hoc liniant membra corupti
coloris quatinus fere spe distolorator dif-
formata fuerit Bolz cni reduci ad na-
lem color i duaru septianaru spatio:

Capm xiiij m de cura ulti accidentis:

Hoc ultim accns qnqz pucit p diuinz
mezu adhustaru que ueniunt i uenis
et artarys inferioris pte cerebri in loco qui
d latina a quib effudu me ad pala-
tu ppinquite sua Cu g° ptes palati p
malinaz ipaz sint ualde facile corup-
tibiles hinc est q excoriatos accidut
ualde lenit' et frcqt' in pdictis locis qsi
fuerint ualde magne et magna ptem
mebri ambietes pmisse euoimb; ulib9
et diuisionib; curai dz menis fortis exsic-
cacoinis et altacoinis sicut cu succo solatri
diu in ore retecto Et melio' illo e succus
lactuce Et adhuc melior e succus por-
tulace Si aut accipia decocto gnoz
sumach et i a comistea cu 3a pte rob
mucu et fiat collusio ul' gargarisma fre-
quet' ex ea accu fca in breui tpre tol-
lit pdictas excoriatos Si aut tales ex-
coriatos supficiales fuerit multu tuc ul-
lus iueni medicac melius qz accipe succu
pari cu 3a pte succi sempuiue et fiat
cu eis oris collusio sepissime in die Dz
aut qsi excoriatos coplicet cu apata ul-
cerosa sit mala les et hoc e com dsomi
qui cancer in cauale dcedi apa sine ul-
ceratus fuit sine no ulceato et pre i lot
in quib adinistrai no pnt medicina
ucria in e tante malicie qz si quid
vz utile intrza ipius e ut sepe liniat loca
cu succo pari simpliti ut dcm est Et si
quid n a aliud applicand tuc mich ego ulla
iueni qz linitu istud R succi sempuiue
℥. ij. tucie ppte cu aqua rosata ter decies
qntu suff ad inspissandu Fr exeis limtu
i mortario plubeo cu suo pistello et h sat in-
det sufficere posse ad curaz lepre elephac
et accnib eius quib iste masuetus et moralis-
simus dns affligi qum laboris et studii ap-
posueri i hoc tractatu apone legetes itllcu
iudicare poterit Mag a eni anxietate negocia-
to su in io ptria et diuisa uolumia illustriz
autoz pscrutado si bn pced zeru autozop.

timus omia illa in salutez eius dirigat
ad eius laudes i mortales Amen

Capm postremu accnt coplicati cu lepra

Post hec aut iste dns qsunt
subsidiu aliqd ad duo alia accnia qu
sut cocomitantia eu eciaz eg mus eius licz
sit coplicata cu ea Et pm quide hoz
e dolor in renib que ego alias i eo
curaui et cognoui puenie ab arenis
et lapill' cogestis in renib eius Curam
g° ipsu fm hanc formaz p dedi ei cas-
sie de cana electe ℥. ij. et huit ex ea sub-
lime iuuatu in qnte sedado doloz Po
dedi s' i potu h digtu R. sy' 3ti acetosi ℥. j.
sy' de sebesten ℥. s. aque spagi et saxifragie
an ℥. j. s. et radu in potu assupsit p septiana
unaz 3° pu' aposui ei h elcm R. specz iustim
specz litrontripon alioz descripcoe nicholai i anti-
dota° an ℥. s. gnoz phisticoruz in aceto infu-
soruz p una noctez ℥. ij. oximell' 3ti ℥. v. zuc-
cari albi penidiaz an ℥. ij. fiat elcm de quo
paciens accipiat cocleaz unu p hora ante
cenaz et pndiu Medu no cocleaz assumat
hora qua assunt digtu pdcm frangit eni
lapides et educit eos et arenas et trubos et
petulloydes Ro no aposui s' ung m h d'qre-
nes et ylia et tota pcuna et firccula spatulaz
iusq accu cu do ungi dz et supponat lana mol-
lis aut succida uel cotu aliqd cu suffiat etc.

Cam 2m zi accnit coplicatu cu lepra

Accns aut 2m coplicatu cu lepre no est
nec dcm tenebrositas uisus que pucit ex
paucitate spus uisibil' neqz ab aliq a ma-
li cu lepre huius dni Bz cotingit id noui in
uisu in eo et successit ad obtalmia malean-
zatam Cu g° posuit se ad reg m altig me
supuenit ei obtalmia ex ueiacoe regis i
cuenictis et ex inflamacoe mez de me mis
i cut applicatis Hec eni obtalmia no c'
curatu fuit cu opilacoins uuee Consequ'
ad una fuit fca retencio mez in puppilla
que e locus pfecatis eius me g° ille iam
ibidez ingrossate ia fecerat pimpiu panu
subcornea an puppilla qz si aliqd igeniz
curatiu pfecte adminstraui' dz oporteb' ful-
le puenie adminstacoz oponis manua-
lis pdcm panu deponendo cu cofirmat
erit Qum g° si cuenienciis laudari pt
e ut illi oculo et e alti ter in die pona una
gutta infrati colirii pcuius adinistracoez
iaceat resupinus salte pmedia hora uel
quarta eius Et aut coliv huius descpco
hec R succi rosarz ʒ. ij. fell' piscis fluuia-
lis qui dz rauolus ʒ. j. aque sublicacois mo
℥. j. miste omia simul et de h° imponat o-
culo ut iaz dcm est et reiterab qz melius
fieri pot Hec ad laudes dei inmi i mor-
talissimas Amen

302

De Elephancia

[S]icut ma disponis qua in hoc
tractatulo declarare intendo amplis-
sima et acutissima conplexione
indiget viro attentissimo magni-
tudine sue profunditatis et speculacionis sci-
encia Attamen ego hanc in parte magna partem ser-
monum reservabo quos sic ergo ad se adiuv-
ret Ego cum in alio magno tractatu de le-
pra vel omnes species eius comprehenderem sciolo se-
mitam et ptitur mag per transivi post hec autem
in alio tractatulo ad quem nomen reynmundi
compilato primo partialis lepre nides leonine
mag satis exquesivi pertractavi Adhuc eciam
temporum successione quorum in quod nomen al-
mano altius speci lepre s. alopicie conpla
non cum labore levi consuavi post hec aut tercio
tunc per primo viro lepram secunde speci tizia noiatam
explanavi que de partibus occidentalibus maio-
licanis ad civitatem cugaie gra curonis
se transtulit placuit aut labiliti corporis
humane quartam lepre speciem paulo ante michi
obtulisse de que elephantia nominata disposi- Illus-
tres enim tam greci quam arabes quam ytalicorum
quam plurimi philosophantium et medicorum has
lepre species quatuor horum ymus cognominatus ob-
tulerunt nobis per quasdam passiones proprietas
vel methaphoras in animalium quibusdam
inventas Sicut n. Beati tiro merito pre
suorum malium et formalium in est ut sel vel
bis mano pustul quam plurimus corporis et cutis
defedatius affligitur cum expoliacione cutis a
toto corpore eius Ita quibusdam hominibus ex
putredine flatus salsi contingit in universo
corporis pustulas corruptivas cum excoriacione
cutis accidere cum defedacione et abhominabili detesta-
cione corporis Amplius sicut leo de genere qua-
drupedum terribilissimum est animal Ita ut expa-
veat ipsum aspicientes et presertim ad furorem
deductus est ubi rubet mobilitantur micant
eius oculi et facies igneo colore ardescens
in pustulas quasdam corruptivas transmutatur
ita ex putredine genite ex adustione colere
terribiles efficiuntur homines cum sue facici cor-
rupcione emittere igneas flammas medi-
ci et corporis s. principaliter omnia magna intensione le-
dentes Eciam inventum est a sapientibus alope-
ciam al. r. vulpeculam ex corrupcione sanguinis
adusti in ipsa consumi humidum subalbicum et humidi
est continuatum prium pilorum quod generatum
est ex adusto vapore a corde et toto corpore
elevato quare cadunt pili defectum ine irro-
rantur et sua continuatorum efficere debentur vnum
et superficietenus leviter excorticatorum cutis ex
qualida subalbescente cum pulvere in sui super-
ficie iuncto extimatus et hec est tercia lepre species
quam alopiciam nominant At non item si coticat
invenimus naturam nutritam naturalem que putrefiat aut
mag nimiam ex adustione nimie naturalis gravitatis
tue si humana nimietatem ad universum corpus expellatur

et congregetur [...]lebit venas et arterias ad
eos et breviores usque ad capillares et poros
exiores et profundiores in tantum quod magnifica-
buntur membra magnitudine crescendo et quantitate
omnem in dividuo tribus humane speci non
debitam vnum et merito elephantiosus nominabitur
homo sicut enim inter omnia animalia bruta
elephas in ipsorum excedit quantitatem mole sua
ita hic homo fiat de novo vel ab elephantico
Et si quid hic magnitudo omnium hominum proporcionatam
partem continat membrorum tunc elephantia parti rei
denominabitur velut apparet in leprosis non nullis
facies capita et corpora tercia fieri cum magnitudine
sua vel in non nullis hominum in bursa testicu-
lorum congregata materia tali acquiritur magnitudo
terribilis velut et ipsa materia in toto pede nigro
non multi faciet in ea elephantiam partem
Et primo quid nominatur lepra elephantia capitis
secunda non oxici tercia non tocius corporis usque ad pedem
inclusive Ex quorum fundato apparet propter quod
hee tales lepre species diversas denominaciones
sorciantur Apparet secunda que sit ipsarum efficiens
causa productiva Est n. mala complexio nimia
in toto corpore omnino multitudo apparet tercio que sit
harum disposicionum causa materialis Inprima n. specie est
nimia genita ex adustione colere que putrescit
et per membra corrumpenda serpit Ex colica n.
ma quantumcumque putrescens negaretur eventus
lepre nisi ipsa adusta fuisset vnum et hec dicitur
lepra leonina In secunda non specie que fuit prima
in ordine sermocinandi materialis causa est flamma salsa
iam putrefacta et adusta In tercia non specie materialis
causa assignatur nimia genita ex adustione sanguinis
In ultima non nimia genita ex adustione nimie
or n. mas has diversas varietates lepre effi-
cientes non solum esse corruptus putredinali corrup-
cione sed et adustas Quod n. ma sola putrescente
posset subaz et compagiem humani corporis tantum cor-
rupcione corrumpente quantum vides in omni specie
lepre vi ma tal invenitur associata male qua-
litatis vehementis activitatis ut ab ex ipsa in-
fectum corpus velut a venositate corrumpi
et ab eo subales partes cadere et separari de vno
aut harum speciem lepre ut supra innotuit
hic secundo de lepra composito iam est in tractatu
de ultima specie elephancia nominata hic que
species lepre licet in toto corpore comprehendatur non
tamen valde frequenter in omnibus partibus manifestatur
sed in plurimo eventu eius concernitur incipi-
te deinde in osse et finaliter in toto pede magno
vel utrisque Mirabile n. videtur quod hec lepra in
raro primo frequenter accidat in capite h. n. ma
gravitate sua non videtur apta saliri et ascendere
caput Item et quia grossissime sicci non videbantur
posse penetrare ad superiores partes tercio item quan-
te frigida et sicca censetur quia nimia frigida non videtur
posse multiplicari in membro et partibus contrarie conpl
omnino sed rebus et partes eius sunt frigide et humide
aut saltem sicut plurimum i. id non videtur posse
multiplicari nimia talis propter repugnanciam sicut
eius contrario item quare cerebrum et os sed plus in capite

exutos sunt facie s(ed) car(nositas) tu(m) tuberi(bus) aut contra-
do remittit maliciam materie que participat
aliquali caliditati reservata eis propter adustionem
aut saltem privabit eas ab eis Amplius et
hoc ex contrarietate eorum que dicta sunt in istis
motivis assignatur frequentia et velocitas eventus
tus elephancie in osso in pedibus vel ex genitu-
re et aliis ergo ex causis optime notabitur eventus elephan-
cie in capite Ad hanc difficultatem respon-
dendum est premittendo auctoritatem philosophi magistri in porticis
affectus quarta que omnes egritudines omnibus etatibus temporibus
et regionibus advenire possunt licet quedam secundum quandam
dam fiant et acutant magis dicendum in quantum non re-
pugnat consideracioni naturali materiam melancolicam quantitatem
tatem secundum grossitiem et grossam in caput multiplicatam
posse aut per viam paulatine congestionis debili-
tata expulsiva propria capitis aut per viam
transmutationis a virtute forte potentiali constringit
in quantitatibus et egritudinibus predictis Multociens enim materia
melancolica a virtute forti eventice expellitur ad superi-
ora licet multum resistat propter gravitatem et fortitudinem
sui forti enim non valet resistere potest in expellendo
affectus vi. 3 c. 29 Quibus in hoc firmus
est Ad formam primi racionis dicendum Et primo ad
primam quod licet materia melancolica non sit apta per se as-
cendere propter eius gravitatem tamen evaporando
multiplicari potest a superioribus vel a virtute expelli ut
dictum est Et ad secundum dicendum quod grossicies materie et
viarum angustia concludunt difficultatem transitus
itus materie per angustias vias sed non arguunt
impotenciam intrinseca virtuti difficilius expellere sanguinem
est de continuatione ossium et mediastino pectoris
quando expellet materiam melancolicam ad superiora sed illa
duo possunt simul efficit ut continetur sat
palletur causa secunda ergo et tertiam efficere potest Et ad
tertium motivum negatur antecedens materia enim melancolica pellitur
et recipitur in pelliculis vestientem ossa ita ut
fiat apparere infractorum in ossibus et plus dis-
tant a cuti ossa et panniculi propter siccitatem quam cere-
brum ab ipsa propter eandem ergo in cerebro potest mul-
tiplicari materia melancolica Et per hoc idem solvitur quartum
motivum Et ad ultimum argumentum dicendum quod licet propter
gravitatem et corpulentiam eius ad inferiora materia
melancolica frequencius et facilius inclinari pos-
sit ad osseum et ad crura quantum est per se tamen per
accidens non repugnat eandem in cerebro multiplicari
propter potenciam virtutis expellentis aut evapora-
cionem eius propter quod contingit frequencius eventus ele-
phancie lepre in facie Et propter raritatem ipsarum partium
Et primo propterea quod ipsa materia in partibus capitis reci-
pit accidentaliter a capite caliditate cerebri
aggregata ex multitudine vaporum qui elevantur ad
ipsum et multitudine spirituum animalium et aliorum et
caliditate sanguinis venalis et arterialis in eo
Et propter caliditatem acquisitam ex forti motu et
agitatione que necessaria est ad complendum
motus panniculorum et parvorum motuum qui necesse sunt
ad evacuandum in cerebro et ad complendum operaciones
quasdam sensuum interiorum qui inveniuntur in cerebro
quorum operaciones nequaquam fiendi possunt sine vehementi

agitatione spirituum animalium in ventriculis illorum
sensuum facta et collitur sic similiter prima 3 vel 2o modo
et sic solvitur dubium Jam autem procedendum
est ad assignandum causas huius elephancie dispositionis
que tamen prima causa multitudinis causarum eventum melancolice
potest esse tamen eventus huius egritudinis sicut eis ap-
parent tamen adustionis secundalis melancolice Nam
cum bene compertum est ab auctoribus yppostesimam
melancoliam absque adustione esse materialem causam huius
egritudinis predicta enim si materia invenis in zachi et
cerebro contracta facit melancoliam mirachiam mul-
tiplicata non in cerebro et corrumpens eius tunc
melancoliam facit per occasionem eadem non in pelle manens
occupatos et per emoroydales multitudine venas
a virtute potenti pellitur per anum emoro-
emorosagiam faciendo Ad quem non locum vel
loca expulsa melancolia propter yppostesimam et congregata
solirotica facit apostemata nodos glandulas
et consilia et similia Cum autem secundalis melancolia recipit
augmentum malicie adustione hec est deterior speciem
melancolie potest naturam et tante malicie quod proiecta ad
terram ebullit super ea et animalia animalium austra
venenositate sua corrumpit ea Cum ergo talis
materia ab adherente caliditate expatitur generate
non est invenire si ea ponendo ad caput plu-
rima faciat in partibus eius apostemata solida et no-
dosa primum incipientia in labiis naso auribus
et superciliis propter raritatem harum partium quas
omnes ventositate sua corrumpendo permutat
adeo formositatem faciei huius corrumpendo
quod terribile aspicere tales homines facies et ad
hunc in omnibus facie partibus in collo et gula
dilatata materia corrumpit in ulcerat predictas
partes effundendo vivas et corruptas materias et
magni fetoris que circumstantes aerem totum vene-
nositate inficiunt quod magnus timor est circumstantibus
appropinquare ad eos propter quod antiquitus et nunc
etiam in pluribus civitatibus et regionum que
secundum politiam debite gubernantur tales egro-
tantes a communi hominum conversacione facti sunt exu-
les At non tamen hec passio multiplicata materia
non raro inveniens lacunam vel torcularis
substancie cerebro apta melancolicam ad cathrosum
in dorso palati apud colatorium efficit
adeo quod multiplicata ibi materia completam opilacionem
foraminis colatorii efficit et mortem labo-
riosam in brevi tempore efficiat tamen affligendo
homines quod ore eos os apertum retinere semper
et magno conatu inspiratorem per nares efficiat
Amplius et 3o hec materia multiplicata in anteriori par-
te cerebri effusa per venas et arterias constrictas
in panniculo intus vestiente nasum id effi-
cit apostemata claudencia vias inspiracionis
aeris ad extra propter quod cum non evacuetur fumus
tandem ipso retinetur inflammando cerebrum et omnes
interiores et exteriores partes capitis faciei per-
tinet ad colorem rubeum ex nigro commixtum velud
est color mori propter magis sue maturitatis sicut manifestum
est et fuit in quodam alamanno qui laborabat
hac egritudine medicinam faciam de eo post hoc itaque

contemplandum est quod cum materia ista in cor-
pore multa ab ad hurente caliditate separatur
aerea aquea et vaporosa partibus tunc cum
non habeat aptitudinem ita facilem evaporandi
ad exteriora appetenda et maxime nocumento suo
virtutem stilat ad sui expulsionem tum per ve-
nas a chilo ramificatas in dextra et sini-
stra partibus ad brachia per pulsa in mate-
ria fere facit apostemata nigra vel fusca solida
velut granum fabe que sua feditate subitam
et pulcritudinem membrorum auferendo de-
formet et extimat ut aspicientes effugere
faciat Et cum contingat naturam iam visa in exteriora
expelli in fetori dura efficit condilomata
et in toto pede magno alto vel utroque in mi-
neralia fere facit apostemata tanta corruptione
membra affligendo quod fetet ea et cruscitas a-
ex et cadunt quidem digiti et subalternes partes le-
membrorum Vide hic pulcre et considerantem
in vene veritatem verum At non mirum
si maxime istas contingat commisceri cum aliis
membris propter distinctione ab eis tunc vel in eis mem-
que commiscentur melancolie adhuste proporcione ex-
tenuatis materialiter sua vel ab ea parte innate
Si primo tunc aut melancolie aduste commiscebitur
flegma aqueum quod minorabit maliciam melancolie
aduste et curare faciat ipsam ad subcutane-
as partes et faciat tumorem cum corruptione
parvam et dulcie emittente humiditatem sbatuam
et valde fetidam et forte quod est ista dispositio
quam cornelius celsus theodorus pristianus et
multi illustres viri nominaverunt morbum in-
cutem et tu paulo ante vidisti ipsum in fratre isto
capitali qui ex ista egritudine septionibus et ad-
ustionibus que non erant oportune mortuus
Si aut illi melancolie mei commiscetur flegma muc-
cillaginosum et nitreum secundum partem tunc faciet
tumorem in membris cum colore subalbido et
solidate parvum sentit tactus et misericordiam tangi vi-
dit et palpavit in facie et guttam mei
quam paulo ante curavi dum autem mei melancoli-
e aduste commiscetur materia naturalis tunc si melan-
colie fecalis minoratur et spargetur utraque per
universum corpus tuberosum reddit ipsum et
solidum qualiter nos vides in hys qui pa-
tiuntur melachiros et est ytitia magnus et propter
cum fuit antiquata et si multi mixtione po-
testatiua miscetur materia ex adustione melancolie ge-
nita tunc cum tumore et dulcie corporis venien-
tes pustule corrupte et velotitie et magno
fetor totius corporis Sile itum si me melan-
colie aduste potentie commiscetur materia genita exad-
ustione colere tunc materia ista in membro aliquo
multi tunc expulsa cancerosum faciet apostema Est
et cancar apostema genitum ex materia genita ex
adustione colere quod ex materia naturali adusta
tunc commiscetur materia colerica 2a est cuius tractatus
primo in exordio tractatus dicimus Si autem her-
materia adusta commixta cum colerica spargitur
per universum corpus tunc facit apostemata specia

corrupentia membra tandem facientia subalia
les partes et reddentia corporea corporea tota ab ho-
minaciones quod trunco dicere et scribere nequeo her
videre Adde itum quod si illi melancolie aduste co-
misceatur sanguis naturalis tunc remittetur ma-
licia eius faciet ipsam promptam et obedi-
entem curationi magis Si aut illi mei co-
misceretur sanguis adustus et dato quod ex una
parte acuitur in adusto sanguine reservatur in-
tendere possibilis malitia eius melancolie saltem teneo
eam quod remissum additum intenso intendere
potest alium maliciam intensiue Ex quo sequitur
quod hec materia melancolica cum sanguine adusto co-
mixta facit apostema cum caliditate pruritu et
inflammatione magnis tunc estatis vel feruis
temporibus hys que evenire solent in alto
tumulo vel antrace Est autem etiam hic adhuc
subtiliter contemplandum quod si plures harum
materiarum commiscerentur ad invicem infinite seque-
rentur lepre species difficulter cognoscibiles et
non nisi a viro sciencia et ope doctissimo pro-
quod corpore collectur primo difficultas precedere lepre
ratio non contingit materias humorales naturales
et potest nam simites reperiri in corpore primo co-
fuse sunt invicem in venis et arterys maio-
ribus et brevioribus Et sequitur 2o colligi posse cum
difficultatibus curationis causam et propter quam fuerint
antiquate et a multitudine materia pendens Et ex
omnium horum fundato speculator potest dicere
causas efficientes Causa efficiens potestatiua est
virtus expellens has materias de nobilibus et interio-
ribus membris ad vilia et exteriora Efficiens
aut et materialis causa est humor melancolicus ex adustione
melancolie vel alterius ut declaratum Formalis vero
causa est talium materiarum in membris in substantia membrorum
cum alteratione eorum et corruptione proprietatis fi-
nalis non causa est ut viro alleviatio cordis
et reliquorum principalium et eis servientia membra se-
ruitute latoria vel preparatoria vitam custodiat
aut in operibus minora efficiat nocumenta
Ista causa quod faceret si non expelleretur cute
Et sequitur itum ex hoc fundato invenire respectu
plures posse fantasiare lepre celerioris species
provenientes ut a materia genita ex adustione
melancolie simpliciter ex cute aut naturali mixta est
prima species et 2a ex commixtione melancolie mul-
ta ipsa cum sanguine dominante sanguini et 3o
econuerso sanguine dominante super ea et 4a assigna-
ri potest ex equali commixtione harum materiarum
ambarum Et itum 3s species assignetur ex commix-
tione melancolie colere cum nullia melancolia et es-
sent septe et 3s et itum fient ex commixtione
melancolie melancolice cum flegmate erunt x et 3s itum
fiunt ex commixtione melancolie materie cum sanguine
et erunt xiij et 4a assignandi potest commixti-
one plurium harum materiarum ad invicem Et iterum
species itum fiet ex commixtione omnium harum
materiarum ad invicem Et si itum velles fantasi-
are ex mixtione harum materiarum distinctarum ex
parte naturalis et non naturalis causarum tunc forte plures

q̄ xxxx species lepre elephantie ymaginari
uenarari poteris ut uniscendo melie melice
coleram naturalem et rubeam deinde secundo admiscendo ei
coleram non naturalem notam et fleumam duplicem
s. intellinam citrinam aut viridem fame ge-
nitam ex mixtione naturalis melie melice co-
leram naturalem et rubeam deinde secundo admiscendo
ei coleram non naturalem notam aut tercio coleram
aut admiscendo coleram non naturalem a-
dustam vel putridam et de aliis et humori-
bus ymaginandum respondendo cum principiis
medicine theorice non immerito apparet quod
deludunt medici in materia harum dispositionum
quam temeraria assumunt audacia sicut
paulo ante dixi sunt quedam zarpellani
et zarpalatores medici ut de uno in hac dis-
positione audisti Signa non harum dispositionum
iam inmersa sunt et inuoluta uarietatibus
assumpta a substantiis inherentibus cum iam declaratum
sit quod secundum substantiam membrorum necesse ab hac
egritudine corrumpi Et signa sumpta ex operibus
que non solum ab hac egritudine leduntur no-
cumento diminuto aut corrupto quod utriusque
sit primo frequenter auferuntur opera a membris
ut patet in plurimis et perdunt in uiro illo mem-
bra ii eius et plurima sensu tactu carebat
Et cum peruenitur ad ablacionem operationis tactiue
iam in illo membro vel corpore apte potest porte
mortis solo ii sensu tactu priuatum at necesse
est mori 3° de anima propter quod ad regimen
huius dispositionis finaliter accelerandum est suffi-
cit quoque contingit memoriam agere de 3° genere
signorum sumptorum a rebus licet corruptio formo-
sitatis in hoc genere contineatur Et loquor ad in-
telligentes et sciencie zelatores et non ad teme-
rarios zarpellos particularibus hebites
Itaque huius temerarie dispositionis regimen enunci-
atur primo describam particulariter applicacionem
rerum non naturalium secundo non preter ordinatum
regimen curationis huius egritudinis per adequates
intentiones enarrabo in quo est tale regimen
preseruatiuum ab euentu vel recidiua huius egritudinis
post curationem eius enunciabo 3° non omittendo
submergens regimen vel curam quorundam
accidentium que solent subsequi hanc egritudinem
curationem aut accidentium que ipsam actu concomi-
tantur in intencionibus curatis iam enuncia non
per expeditionem itaque primum tale huius rerum pertinet
tractabilis 7e rerum uti sermonibus in uniuersum distinctis
cetur Et primus sermo cum sua aliorum permit-
tit necessitatem huius quia cum dispositio huius pestis ele-
phantie istius incipiat a mala melica
cum aliquibus flatibus mutillagiosis et grossis com-
mixtum est ut prius iam declaratum est ideo oportet quod
res non naturales contrarie melie tali cum cali-
tate et humiditate careat uero quia talis melian
euacuatur ab accidentali calite remanente in
ea ab haurente cum porcione quod tamen caliditas
est intensiue parua propterea quia refracta est
a flate commixto ideo oportet magistice steplos

ita ut caliditas producti vel producibilis ab aliqua
rerum non naturalium non sit tanta quanta necessaria
foret si melia fecalis esset Neque est humectatio
quam ad nociue ad se melia debet esse tante intensiue
quanta necessaria forma in melia melica et cole-
rica Et si ista sunt difficilia dici et scribi per-
hiberi scientificare tunc quanto circa potest late
difficultatem penes opus in applicatione
rerum parum calefaciencium et parum humecta-
ciuum Itaque per debita mensuracione aeris
premittendum primo quod licet aer mito qualitatum
suarum uirtute astrorum corpora nostra perexit,
ut scribitur 2a primi canonis de impressione aerearum
qualitatum tamen cum renem ad patiendi medicina potest remit-
tere ipsum in uirtute per quam in tempore estatis re-
cedit a medio frangendo ipsum cum rebus in
frigerantibus et remittere ipsum ab humectatione
forti cum exsiccantibus Eligatur itaque iste uir
regione ciuitatem et locum habentia aspectum
orientalem et meridionalem euentum tamen fe-
nestris et portis contra Et sit locus prope decursu
aquarum fontalium vel fluuiorum mitte aut
prope mare Et si talis haberi non possit a principio
aprilis usque per totum mensem septembris artificialiter
preparetur sternendo in cameris flores folia
et plantas participantes uirtute infrigidatiua et
humectatiua velud uiolarum et borraginis buglos-
malue lattuce et similium aut faciendo ex
eisdem decoctionem quibus actu frigidis irrorentur
parietes habitationis aut saltem aspergatur aqua
recenti non salsa aut subfungetur cum euapo-
racione horum decoctione Recipe florum nenufaris
uiolarum florum cucurbite ana ℥ i. s. lattuce en-
diuie scariole ana ʒ ii. camille ℥ i. fermentetur
decoctione cum succo uiolarum ex quibus duo vel 3s
coquantur in aqua et aspergatur ex ea domus illi-
us et strato ubi dormit tibi foliis palud-
ibus aspergatur Nec non et ista vel ipsorum aliqua
teneantur in locis ubi ponuntur uestes eius quas
induit Semper continuet cum duabus parti-
bus florum nenufaris et uiolarum equalibus et quar-
ta parte maris et corticum citri aspergere subfungerem
et conseruare in eis caputia et bireta quibus
tegit caput suum aut saltem aliquid ex pluue-
io subtilio bis in una septimana aspergere caluaciem
capitis erit ei utilimum ualde quantum cuius intentionis
s. alterandi caput et fumos in eo retentos
fiat hoc contra Recipe maris ℥ i. s. florum borraginis bu-
glossi capillorum ueneris et corticum citri ana ʒ ii. flo-
rum nenufaris uiolarum et cucurbite ana ʒ v. ligni
maiorane ana ℈ i. puluerizentur et ligentur in syndo-
ne retorta et sepe odoretur Hec de mensura
aeris sufficiant pro nunc De alia non re non natura-
li s. de sompno et uigilia premittendum est primo
quod huic uiro conueniens est recedere a mensura dor-
mitionis corporum sanorum propagendum eius
sompnus in pluribus multiplicetur conuenit ei primo quod facit
ad meliorem modum digestionis secundo quia augmentat euo-
ne membrorum insensibilis uigorando caliditatem ina-
tam 3° quia uirtutes expulsiua quia in uia de corpore

uirtutibus ministrantib; uehiculis potencie fortificat et auget 2o quia meroris fluctuacionem laboriosam intercipit sompnus 3o et ultimo quia potenter humectat corpus Sompnus enim humectat corpora non minus quam uigilia exiccat ea 2a pars capituli de eis que proueniunt ex sompno et uigilia Et ideo quia iste uir non euadit a plenitudine capitis eius non debet esse sompnus ita prolixus ut per ipsum generentur reumatismi qui augmentantur quia propterea quia in prolixo sompno caput repletur uaporibus ab ulcere corde eleuatis ad ipsum quia in ipso multitudine non conuenit euacuantur Sompnus retinet omnes euacuaciones preter sudorem et fortius preter illam que per sudorem 2a pars capituli de palleto Modus ergo mensurandi sompnum est ut postquam iste uir cibatus fuerit per horam .i. cum sic dormire incipiat primo super dextro latere capite parum eleuato deinde super sinistro et aliquantum resupine potest quiescere propter inclinacionem materiarum ad posteriora que fit in resupinacione que tamen non sit prolixa nec ualde frequens Omnino autem effugiat decubitum super uentre et faciem propterea cum mouetur ad faciem et ad ... in pluribus duabus partibus hic uir fuit molestatus Mensura ergo sompni potest ei concedi usque ad nouem horas spacio extensione et usque ad vij. horas breuiori in illo reliquo autem tempore uigilare conueniens est ei Haec de sompno et uigilia sufficiant De 3a non re non naturali

Quietem huic uiro magis quam exercitium expedit nisi precisi caloris declarari potest Minus enim in ea agitentur uene et arterie applicatur ... innatus calor ad membra digestionem tamen in nocumento quam in iuuamento efficiendi Et quia in quiete corporis non ita leditur cerebrum ... ... fumositatem que ab inferioris corporis eleuantur et ad cerebrum euaporet tamquam ad locum superiorem Et dico preter 2a et 3a melius sufficienter hominem in quiescente non agitari in stomacho cibus neque fluctuet in eo potus ad uarias dicas porcionis Nam est cholera ex eo generatus ex uehementi agitacione corrumpitur uel aliter ... Et conuenit exercitium in ... sua in melius ... ipsum potest in humores primos in quiete quam in motu corporis ... ... et actus motiue potencie melius perfici possunt uel ... appositio ... et assimilacio nutrimenti ad corpus Et ista est causa propter quam a sapienti laudatum est exercitium in mane quam nocte quiescente corpore ... ... omnes actus ... perficiuntur ... Sed ugit aliquod uiro isti aliquod conferat exercitium tamen tempus uersus annum .xxx. quia usque ad illud tempus in uigore ei quietem corporis et iterum potest exercitari Exercitio suauiter peditandi ante horam usque ad unam cum sic ad motum ascendendi et descendendi et per scalas suauiter et non diu uel fiat exercitium cum equo gradario et suauis incessus uel nauale fiat exercitium ... tamen non in modo ... propter agitacionibus

Et fiat exercitium partium pectoris parum eleuata uoce diu sermocinando et excitetur nasus demungendo ipsum et effundendo per eum et auras et superfluitates in eo existentes lauando et mundificando uel cum aqua uel ... uel aliis quibus in regimine generali sermo fiet amplior De alia non re non naturali

Scilicet accidentibus anime et cum moderate agendum est ut non agitet animum eius agitacione tristi et angustiosa et altius per quem uehemens fiat motus in spiritibus et humoribus et tractus eorum de extra ad intus et accidentibus eius uel suffocacio ... uapor oppi... ... cum uias ... membrorum aliquando ... ... optimum est afferre 2a Multi etiam homines inciderunt uarias et laboriosas egritudines et perdiderunt in eas autem longo tempore afflicti magis per tristitiam anime quam propter ... et prauam qualitatem ... ut pulchrius legi potest Galenus in libello de exercitio ad epigenem propter ... Et si passiones anime omnes possunt sunt prouenientes a corde secundum peripatheticos incipientes et et a cerebro secundum ... medicorum ut prima ... ... primo et 2o tegni per magnum processum uideri potest tunc patet quod in talibus passionibus si fiat motus ... humorum ... ad profundum inflamabuntur cor et cerebrum propter quod membra contribuuntur ... cordi epati inflamando et laudabiles humores et spiritus propterea quia passiones tales extimant et immutant corpus ab eo que est secundum naturam consistencia 3o tegni Igitur optimum est huic uiro consolari bonum preparare et letum mente tristice fiat in eo tamen melior preseruatio ac accidentibus et egritudine quam expressum est

Quinta non res non naturalis potest esse repletio et inanicio ad quas hic non intendo prout importet repletionem humorum corporis sed intelligo per eas modum et regulam accipiendi cibum et potum et abstinendo ab eo Primo igitur determinacione xij. ponuntur regule preter observandam ab homine observande ex quibus per uarietatem doctrine eligi poterit xiij. ... ab eo fugiende prima igitur observanda est quod nullus cibus aut potus accipiatur in quantitate tanta quod stomacus ... ... et grauiter ex eo neque fluctuacionem et uentositatem ex potu patet 2o quia si uincentibus hiis accidentibus stomacus debilitatur non ... amplexabitur ... et ... 2a regula nullus cibus aut potus assumi debet nisi cum iam pacientis senserit ... cibum et potum ante ... fuisse depositum patet 2o et ab opposito ... accidit cibum prius assumptum se digestum ... et secundum cibum ... assumptum corrumpi quia non ... digeri quia ... cum alio semi digesto a stomacho ... uel ... cum illo 3a regula nec cibus et potus umquam assumatur nisi urget et naturalis appetitus inuitetur ad ipsum patet quia si accipiatur absque appetitu tunc et stomacus ...

Sz sup tali satuitate augebit repletio ex
novo assupto cibo ul' potu i3 dispone
ad corruptioz Quarta 9clus post assuptu
cibu quiescendu est et forti motu no
est excitandu an p totu mensez futuri
apl' de. 1884. Quinta 9clo9 impetuose
degluciendu e et sine bona masticatoe
p 2o quo ad pima pte3 q2 ex repetina de-
glutitoe cibi laxa meri et tre stomacus
6a 9clusio fu qualz tam ta cibatoe poto
no dz in qu te 9tia multo assui p q2 tuc
no fit debita 9mixtio potus cu cibo si-
leniguite multo potu ad pauca cibu 7a
9clu o diusa cibaria spe et multa no sunt
in eadez cibatone accipieda nisi fuerit
valde in quaby actis 9plia p 2o q2 qt-
tux e 9clu o diusitas ciboz et potuu i sba
et quaby actuaby et poni by in raritate et de-
site gravite et lenitate subtilite et gssiae
tot mois et nays conseque by ad pdtaa ag-
gua stomacq Sz ex tali q ite phibe debi-
ta digo que re. 8ua 9clo' ng cib) nel
potus assui dz ca fuit patq in vas eneis
pz quia cu enea vasa pticipat veneno te
quadaz ut 6a pti collidiz i2 diu le est
ne humores corpo et stomaci inficiantur
a talib) cibis et potib) 9a 9clusio illuz
cibariu 9tu ex dulcib) acrib) mellite
et lacticinys simul mixte assui dz pz q2
expimentatores medi dixert q' talia ppa-
rant ad gnatoz lepre 10a 9clo cibaria ci-
a lenitia et mollificativa venter sp au
alia sut accipienda pz quia dato oto
aut corrupere in stomaco aut ecnt
tina deponedi reliqua cibaria 11a 9clo
Cib) et poto grossi et stiptici no pitti dut
au alia cibaria pz quia talia ap potu-
naiz porta claudentia id tuc ecnt cu
opilandi ipiy et claudedi mesaraicas q
tiant ad fundz stoi pp qd regurgitaret
talia ad foras Decima et ultima 9clo. tum
Crisomilla et omnia cibaria corruptois
aptine ni se huma disponit ad lepay
p q ex aptine corruptos coz corrupu
humores ul' adhurut et i multaz subaz
tuscut / post h aut de fuanicoe 9dicy
q omnis fuanicoe cibi ul' in madato ab-
stinen acibo absinidi dz p qm ex tali
sequi aug tu talit putrefactionis ul' ad
hustionis cibarioruz et potuu in stoto
pp qd tollarc firmez stoim putrids cpk
humoribus Hec omis 9os veridice as-
sui put 3a pma ca o de regimine pcibuz
et potuz ex. xxvo. 9titute p co Iaz aut
tusire oz ad vi rez no nalez in qua p-
lixius tpris spaciu veny est ppca q'oz
ppa' p multa cibaria potus discurre p q9
pmittedu e p'mo q oia cibaria q calida
sut et humida 9naria sut lz humidioa sint
ei vetia q3 calidioa sic appuit in p'o ca'o

huius tractatus et in capi lo de aere quare
huic viro eligendus est panis de pura
simila ul' flore farine frumti qui no he-
at parti deferuito s qu tez noblez et sit mol-
lis coctione no cobustus ul' torrefatus paru.
p nug hus sal' q3 cois panis Et cavte
azimus panis et opius et ordeatius Cibi no
de pasta aut farina n intipare ei spe
cu latte sepati ouino ul' innectio a' capino
De carnibus no laudales sut ei intilie
aut castratie et de zeteti aut iuvecto agno
ul' edo Carnes et porcelloz iuvem by
pinguiu sut ei utiles et caro gazelli iu-
venculi et cao cunuli et caro leporis et
apri et cervi rarissime comedat D' vo-
latilibus no omis pullitie et anatuloz
Iuvenu in domib) in aqua degetiu et
pdices et fasiani et turdi bn pingues sut
ei utiles Caro anitularu puaz bn pig-
viu et in sua omi aliaz que sut Iuvele
et pingues excellent' Max a eiu caro taliz
egrotanciu pficitur p huectia et impigua
substatifice et madefatine De pistibus no
laudant ei omis fontales ul' fluviales
elce aque celo et aeri detecte q alicuz
heat denudatu a paludestibus plantis
fetidis et corruptis in ea in quig ee no
inveniat multi co et aliaz ut s pctu ula
anguillaz quoz ptim ex putrefactione
de quig aquis eligant torrentie vaoli
lucy capedeu et marceones tenali sterli-
ones et regie pistes et sturiones et 9siles sm
coru nomia virtutes et ppetates s divis
mudi eliata regios et cani tes aypbates
usu coz et que cu aug to sapor delca lis
odoris et denudatoe aiustopi te et gssitie
die sua quale hre solz os pistes ing as
squamas hntes pp quod vitupal' ez smo
quorudaz zarpellony qui appbat usuz
anguillaz de quo d' hnt auctez et coz
nos expienciaz Et pistes omis qui coe-
duntur sut actu fri et melios sut elixi q3
frixi in oleo salti aut pistes os dittat
qui sut valde nocivi truffatos no qdaz
iaz paulo an administraverit in cib' hoz
egrotanciu ranas s phi medaco utut
quia no e inventu ab autorib) q' abus
tal' 9at eis n quia Galie9 xio d' sim ci me na
aut te dyastoids volut sit cu aggatore
sapionis q sic detur in potu elepha te
sus ranaz cu olo sale e beza eis et vene-
nis ho aut quod pvocat vomitu et in-
ducit sessu No i confert via cibi ut
temezay dicut s me me ne De plant
aut quig cibaria 9diuntur 9'ut ei lactu-
ca ppmathia bleta portu ca cucurz ta scari-
ola endive omis senacios crestones et in sua
plantis os hntes hntes no les quaru
tu fractas corriga cu me ns levis talit
et qutit pance eas velut sut fri 9pets m

Anisum serpillum ysopus calamentum et similia cor-
ta in cibis et refrangendum brodialia porta
de quarum numero tamen eligantur enula bu-
glossa borago farfara seratul vel yringi
et rapunculo vel similia Citrulli vero et me-
lones suo tempore etiam sunt laudabiles De pla-
tanis vero audacter calidis et siccis cum intromittat
se in usu earum nisi valde raro et in parva
quantitate et refracta tamen ut dictum est De fructibus
vero autem cerasa avellane recentes pira dul-
cia muscata vel non et poma dulcia suis tem-
poribus et ficus recentes sicce non non placet
propter acuitates suas quia corrumpunt sanguinem
et faciunt eminentem scabiem Vve vero dulces
et passule sunt laudande non tamen in usu multo
Granata vero dulcia et muza sunt ei utilia
acria vero non placent Persica vero non dulcia
ei laudanda sunt Sili. et iuiube propter humiditatem
suam et lenitatem quam habent Citonia vero pira
solida et acria nespula et sorbe et corna di-
mittantur et cresomille etiam fugiende sunt Lac
lactis vero usum et crudi et cocti vehementer
laudo generat non laudabile nutrimentum contrarium mihi
mundificativus sanguinis excitativus sudoris aperiendo
urinales vias et mundificat ventrem aquosi-
tate et serositate suis Sed in diebus caloris tamen non
placet usus colostre et recocte modicum recens
caseus absque sale etiam ei est collaudandus Bu-
tirum Butiri vero usum gratia conficiendi cibaria
non bene laudo Sed in magis placet oleum olivarum
tamen dulce non valde salitum quam oleum amigdalarum
dulcium aut recens. o. de sisamo quod soli vo-
cant iezzolena De pinguedinibus vero anima-
lium optimus est pinguedo porcelli iuvenis
castrati et vituli et inter reliquas summe lau-
datur pinguedo azini in usu cibariorum
et ungentorum dicitur ei de ea quod eradicat lepram
si fuit ei eradicata vel si non fuit vehementer
confirmata faciens similem corruptorum membrorum
De liquoribus vero aliis quibus cibaria conduntur
laudabile foret ei vinum citoniorum et granatorum
murorum et dulcium Adhuc etiam et sapa et in
summo liquores omnes non participantes multa
acredine vel acetositate propter refracti cum zucaro
penidiis et consimilibus De speciebus autem et quibus
quibus cibaria conduntur advertendum est quod eveniter
omnia in quibus est potentia multum calefaciendi et
adurendi sanguinem et alias materias humorales
propter quod augmentatur materia virtuti et adustione alio-
rum humorum de calore ab eis imponatur tali
intensio propter quam materia redditur acutior ad cor-
rumpendum membra et serpendum per ea quando in talibus
speciebus sit cum caliditate intensa invenitur dul-
cedo que est signum apparatus vel principii
vel inflammationis et adustionis materie talium Exemplum
horum sicut anisum feniculus semen baucie cimini
petrosilinum nigella costus cinamomum cassia
dauci carvi et omnes pogne species ut galanga
piper zedoaria et similia Verum quia in talibus inveniuntur
virtutes cordiales et stomacales Et quia ipsa defendunt ab

a putrefactione et resistunt iam factam velud est
cinamomum costus et galanga recipitur ideo
talia non omnino sunt dimittenda verum ad
mixturanda sunt cum hiis que refrangunt
caliditatis audaciam velut cum atriplici bleta
spinachia viola nenufare portulaca citrulo
et consimilibus que etiam omnia contingunt vehementer
siccitates predictorum seminum et plantarum preter
quod in ulla compositione antiquitus ab auctoribus
inventa invenies aliquod antidotum quod
non sit confectum cum hac sanctificatione velut
cinamomum galanga piper costum et similia calida
sunt in 3o et in quarto refrangunt cum semine cu-
curbite scariole lactuce et portulace aut eorum au-
daciam remittunt cum talis remissio sicut ergo
hoc modo corrigit piper et hiis tenendo viam tuto-
rem quod remissio gradus qualitatis fiat per commix-
tionem remissioris ad intensiorem caliditas in cro-
ci in 2o gradu ducit ad g. aliter piperis in 3o
licet hoc magis conveniat virtutem in velocius composito
fermentatas Adhuc tamen defendere potes quod licet medicina
non sit fermentata virtus tamen digerit medicinam
remisse calidam ad membrum passibile ab intensa
calida sive hoc fiat quod virtus primo digerat re-
misse calidam quam intense calidam sive econverso
item dato quod utraque medicina tamen intensa quam
remissa in gradu sit auferetur membro al-
terato ab eis utraque est actuata existens de fron-
te dicte quod impressio medicine elevata in gradu
non imprimit in membrum in pernodum refractione
medicina contraria vel si similis in qualitate ut sicut
rem calide et calida in primo rem calide in 3o Et
ex hoc fundamento intelligere potes diversas com-
positiones medicinarum que prima facie le-
gentibus apparent satis extranee Et scire ex hoc
fundato etiam 2o comprehendi posse quanta dif-
ficultas est in elaborando et corpori humano
applicando virtutes activa passivis Ex horum
sermonibus vero ulli aliquantum colligi potest xi
3ii c. de canonibus curationis cordis et 7o capitulo
sive prima c. 2o Caveat igitur zarpellatores qui
medicinam temerariis operationibus perturbant De
hiis autem que in cibariis administrantur
delectationem imponentibus in eis sunt sapa et pre-
dicta sunt sicut zucarum omnis usus et si cum videtur
ad dulcorandum cibaria et potus omnis tamen
propter aptitudinem sue combustibilitatis in coleram propter quod
pronus est ad adustionem ideo non multum in placet
et ipse simplex Sed confringatur eius conditura
cum frigidis audacter et cum humectantibus remisse
velut semina coia frigida quatuor vel quibus vio-
la flos nenufaris et similia Mellis vero usum mel
hic omnino detestor propter caliditatem et siccitatem eius in 2o
gradu Et si arguitur contra quia ipsum est de
conservativis corporis et prohibitivum putrefactionis
huic dicendum est quod hoc convenit virtutem in corporibus
mundis et iustis et in eis quatenus non non
sunt talia egra corpora verum mel et mellita
cibaria facile corrumpuntur in eorum stomacho De condit-
mento quibus est communis usus sunt cappares quas habent

aliquā diuersione uiarū 7 ꝯuēt hy̋s eg̃ro-
tantibus ut recentes sint tū ꝯditi cū sale
ꝑ angētū caliditatꝭ 7 siccitatꝭ nō ꝯūt Et ꝑ
eandē cāz uituperande oliue condite et
silr̃ ꝯditū sachane 7 c̄ de pisciculis puis
ꝯꝭuatis in aqua marꝭ Silr̃ ē 7 anicle
marine in aceto aqua salsa condite non
placent Banthie .i. pastinache condite
7 ꝯsuate in sy̋o mellito sūt eis laudāles
clarificat eni sanguinē et apiūt uias uria-
les intestinales et pororū Silr̃ ē lauda-
tur ei radices feniculi condite absq̃ spēbus
acutꝭ Et poma et pira condita et citonia
dūmō nō sint ualde dura hō omia sunt
utilia Melones et cucurbite condite optīe
sūt ei Et atra condita et ꝑpē cū zucō ē
sūt ei laudālia xilobalsamū nō conditū
de orietalibꝫ ptibꝫ asportatū hy̋s eg̃rotantibꝫ
est maīlr̃ ꝑuati Rectificat eni cor cerebrū
et stōmachū 7 mūdificat sanguinē a supfluitatibꝫ
expellendo eas ꝑ poros 7 urinales uias
ꝑit et ꝯūt isti eg̃rīs napi et rape condite
et ꝑpē absq̃ spēbus multꝭ Et nō dubito si
hn̄ent mirabolani indi et embliti ꝯditi
eis ē eorū usus talibꝫ egrotantibꝫ ual-
de ꝯūs aduersant .n. mltē ꝑcipitando ip-
sam ꝑuā expulsionis Conditū nō ẽẽ
oīo dimittaꝝ 7 cortices arantiorū ꝯditi
absq̃ multitudine spēꝝ sūt laudāles **De ptibꝫ
nō aīalium** laudabliores hiis nix sunt
cerebrū et pingues ptes a neruis 7 ligamētꝭ
exclusē et cutibꝫ et ꝑpē salitꝭ 7 epar aīali-
ū laudālium et ꝑpē porci ꝑ angētū sue nu-
tricacōnis 7 ꝯuaꝝ in qualitatibꝫ m.h. ꝯoe
ꝑ qd' scribit g. 1o. terapeūte q̄ nutribilissimī
oīm que sūmꝰ ē caro porcina d' qua ē
ꝯ silr̃ et epar galline 7 anatꝭ piguiū h
omia ꝯūt pulmo ꝫ ꝯcedi pt eis l3 n̄ nutriaꝝ
sanguine colico sm̄ ꝑuā eius ꝯplōz 7 do tn̄
sanguis nōbilr̃ refrictus est ꝑ acūtlez ꝯplexōꝫ
ī pulmōe iunctū ex defluxu flatū ad ipsū
Que nō partes sicut cor intestina r̄ nes
omia dimittant 7 ꝑpē splen Est .n. ipe mli-
e receptaculū cāz fecal' q̄ aduste 7 alÿs me-
bus sīe quis ē erit qui cū industria sua suff-
curaē posꝫ leprosū aliq̄ absq̃ rectificacōne
splenis cōn quosdā modnos zarpellatōs
qui ꝑmittūt curaē lepꝰ absq̃ rectificacōne
eius deludeꝭ tn̄ 7 dilusi **D' modis aut ꝑpa-
corū cibariorū** ꝯuenīe ē elixacōs magꝰ
q̄ assacōꝭ 7 ꝑpē sm̄ ꝯsuetudinē ꝯcez cū pigue-
porci salita siue ꝑ pingueīne intellas lardo-
nez siue aliā ptez intūꝰ in ptibꝫ mirachi-
alibus ī uētez que ꝑpē pinguedo nūcupa-
tꝰ tales n. pingueness l3 p se nō ēēnt mltū
male ꝑ acūs tū ꝑ salez sūt mltū nociue
Modus at ꝑpacōꝭ cibariorū ī sartagine
dimittendꝰ est **Potus at** ī hac dispoē
ꝯuēs est / uinū colore rubeū sbā subtile sa-
pore tendens ad ponticitatē 7 stipticitē leuez

tale eni ut plrīm remittit maliciā humo-
rū ꝑhibendo ebulicōz 7 putrefaccōz eorū
Et posꝫ ē tale uinū parū acbū ē albū
7 nō ē bonū mꝰ pōdm̄ Reliqua ueō ui-
na sbā grossa nō bn̄ fiuibꝫ expurgata fuo-
sa ualde 7 acuta q̄ntūcūq̄ fuerint gustui
delectabilia siue delcālia siue dulcia ul' au-
rena nō ēēnt in hac dispone ꝯuēia ꝑr
fortez calitēz eorū et ebulicōz quā faciūt
in humoribus 7 adustiōz in eis Verū q̄ r ī plri-
mis regionū 7 ciuitatū uina inueniūtꝝ
ualde caīda 7 acuta io ilia ꝑut cū zā pte a-
que elcē de uero fonte 7 uere mūdo eligi 7
misceri sm̄ respcōz moral' uiri 7 sm̄ ponīꝫ
uini equalitꝭ utriusq̃ pariēdo medioꝝ uino
7 duas ptes aque ad zaz ptez uini fuosi et
erit magꝰ ronal' ꝑcessus Si at paticꝭ d'ill'
qui discrecōne utūꝝ Tūc dico q̄ ꝯūs ē
eis bibē aquā q̄ uinū ideo tn̄ tollerāte
ipm̄ 7 ꝯsuetē affinandi h' uelut ē apt
mauros 7 alios gentiles quiꝰ ex lege nō
ꝯcedit uinū 7stꝭ .n. in locꝭ ꝯuēt aqua rue-
fa cū q̄nte zucū bn̄iori q̄ sit illa que ponitꝝ
in ꝯ iulep 7 aqua qua utiꝝ in potu simi
ul' ꝯmixta ē aqua cisterne melioz ē 7 ꝑpē
q̄n succedūt magne pluuie q̄ ꝑcesserūt
magna tonitrua 7 magnorū uētorū flatꝰ
tal' n. aqua ex uehementi agitacōe eꝰ ī .s.
regione reddiꝝ expurgata magꝭ atriꝭ
7 uaporosꝫ ptibus ꝑ uehementez collisionez
7 confracōz nubiū aquꝰ exp'mitꝝ Effīꝝ
ē hec aqua ꝯuēoz ꝑcā quia receptꝭ ī cisternis
tē cribraꝝ 7 depuraꝝ meliꝰ ꝑ spongiā ex
argilla factā 7 altā ex arena uelut ingra-
lr' confiuntꝝ cisterne tales ubi aut tal' r̄ ꝑiri
nō posꝫ aqua tūc accipiaꝝ d' fonte a' puteo
bn̄ ꝑfūdo que si coqueꝝ itꝫ melioz esset
Si quis aut medicinali potu regeꝝ tūc me-
lioz alÿs ē aqua lactꝭ caprini a qua ca-
seus et colostra extractū foret tē .n. potꝰ
ē lauatiꝰ 7 mūdificatiuꝰ uiarū ꝯriū
uenarū 7 ꝯductiꝰ serositatis coliarū adus-
tarū extinguēdo tū ul' remittēdo feruo-
rez sanguinē masse Alr' nō potus ei ꝯūs
pt ē tal' ꝑ aque fumiterre aque acetoselle
7 endiuie aā lb .j. zucari ꝫ .ij. coquāꝝ oīa sl
usq̃ ad ꝯsumpcōz q̄rte partꝭ Et hoc potu
utaꝝ cū cib' 7 sine ill' Ex quiꝰ oībꝫ itꝭꝝ
ꝯpletū ē capl'm de regīe hꝰ uerēde dis-
poīs ꝑ ad ministracōz .vj. reū nō naliū
**Expeditꝰ de p'mo pa'li reptꝭ huiꝰ
tractatꝰ d' ꝯseruacōe ꝯuīti sex rez nō nā-
liū oz expediē r'm pa'le uz r'g'm curatiuū
huiꝰ lepre elephāe qd' quiꝫ ꝯplebitꝝ ī
intēcōibꝫ .vj. Et p'a quiꝫ intēo medret
remeū** ꝑ dietaz obsuandū **2a intēo**
cauaꝝ abscindē uiaz mīoraīīe **3a intēo**
ꝑcurab' diuisioz harū mēruz **4a intēo**
digerat eas maīs **5a** eradicab' eas **6a
7 ultima** conabꝫ rectificaē meb' tū ꝯmodꝫ

quorundā acuū[m] que semp̄ 2comitātur. hanc abhominalez dispōz Et sic iste 2us s̄mo 2e pt̄s tract[us] 2plebit[ur] ī qua sex p̄[m] itaq̄z capitl̄[m] considābit q̄n[ti]te exibedoz ciboz et potuuz 2[m] uō de qualite coz aliq[ui]d subdāte tr̄sibit dd. itaq̄z q̄ dato q̄ ub[et] coz[a] plz[im] sut uehemēt' extenuata substāti[ce] a mala 2plexione f. 7 s. que adusant[ur] iu. tatōni que ē uīlica 2plexio & extenuata sunt quia tal' uīlia gn̄a[r] ex cis p adustio. nez ic[?] uāmy est hec coz[a] uehemēt' siccāte siccite potia a uīlia inducta 7 sicca[te] p̄ua. tiua puenietf a siccitate p uiā expressiōis 7 ab actuali calidite p uiā adustionis 7 ob bū ay̆z q̄ indigent' restauracōne multa in q̄n[ti]te 2ti[a] pui quia ultq natural' cā stomaci q̄ epatf ul' mēbroz nōbl[iu]m debi. litata ē ic[?] io secūd[u]m eis exiberi cibū in q̄n[ti]te discreta suppōntez magnifice 2solucōj 7 consūptōni iā p̄dcis g[o] secūd[u]m ē q̄ cibet[ur] in die ter vz mane tempestiue in dieb[us] frigorf saltf hoā 1[ter]ta ul' 16ta usq̄z ad medie[te]z nouēbrf incipie[n]o in pri[nci]p[i]o octo. bris 2a uō uice ad maiō[r]oz accipiat ali. quid hora xxij. qū fuerit cibatu[s] ī hoā 16a 3a uō uice cibent[ur] in ter hora 3az et quartaz noctf 7 tal' mo[dus] eligendi ho. raz cibacōnis obs̄uai p̄t usq̄z ad me[te]z mensf februarȳ ul' 2plemētū eius Reliq[uo] aut tp̄re ex consideracōe pari eligend[us] est mo[dus] cibacōf a pri[nci]p[i]o diez equoxaliu usq̄z ad fine coz Poss[it] cm̄ homo p[rim]a uice ciba. ri hoc tp̄re sicut dcm̄ est de alȳs puaz faciendo diuisitatz in electōne h[u]o[rum] nisi nāa[s] debili[tat]f uirtutf aut cuct[us] aliquoz acuū[m] deducat ad opp[ositu]m ul' consue[tu]do et h[o]c fa. ceret Et si argue[re]r q̄ int' 2az cibacōz iaz p̄dcaz 7 3az p̄ua tadit mora p qua nō est rōnale 2m cibū 2int' ee digestū huic motiuo 7 s' silibus dd' q̄ tales cibacōf que exibent[ur] in hac hora quā illustres antiqui noīant maslōz 7 ytalia noīat merēna ul' collacōz ē parue q̄n[ti]tf cibi sicut dare vipā in lymphato vino sorbe vnū dim̄ cū quibusdā nebul' 2ucca. rutf bibe ferculū vnū brodȳ pucelli cū dualb[us] bucellis panis cocte aliquid degelatiq aut suis tp̄ub[us] assuere. x. us. q̄z ad xx. cerasa aut frustz ī meloīs acci. pe cū pauco pane 7 duo ul' tā frustra cucuz[bi]te ul' citri 2fecte cocte a' alias 2fectōs 2siles hȳ quid os cibandi moi cū h[o]c q̄ st mer[i]ales et p̄p parua coz ū q̄n[ti]te[s] facile a uirtute trāsmutant[ur] nō indigētes mora tanta q̄n[ti]ta p' ect' coz ū q̄n[ti]ta[s] augm̄tata Et ex alio ec' confert p̄p[ter]ea quia tales cibacōs diuitur cuilibet abatoe 2ti[a] ul' saltez feati ec mag 7 tuc mig inflamat[ur] ue tes 7 adustioz dispōnitur mig Ad formā 1a arti dd. Negando 2uaz p̄ua ē distantia abacōnu

int' vnā 7 reliquaz g[o] uirtus nō potit sufficienf digere p̄z illud ec s̄m expdtis Egrotante 1a clephā[n]c aliquo coleico ug. nacōe ul' melācō ab ī[ni]ci[o] ex uēia p adus. tione genita 2[ue]nt p̄mo cibacō libe ving. tū s. in p[rim]a hora 7u 2a uō dare[tur] aq[u]o[r] usq̄z ad vj. 3. cibi et potus 3u 2a uō ci. bacōne da[r]e[tur] sicut in p̄ma 7u initio uō egrotante 2[ue]nit cibi q̄n[ti]tas amplior ī dim. do a cā adustiōf effectiua ffortior. n. ītesīue calitas ē uīa ad hoc i[n]durendū uīliam nālez 7 trāsmutandū ip̄iȳ ī uīliaz uīli. taz q̄ requiāt[ur] in collico s[ed] ad maioz ītēoj calitez maioz seq[ui]tur 2sūp[tio] et extenua[tio] g[o] nāa est restaura[tio] maior p̄z 2ua intllige theoricaz melle q̄ restauracio dz p̄portōnari resolucōni Et p[ro]pt[er] eligi s̄mo. nes ibi ex dispūtf affo[r]z textu 7 2[o]ce illig Senes facile ferūt 7 alterig s̄mones hestates 7 autūpno cibos g̃uissīe ferunt Et sunt s̄mōs Auic p̄ma q̄ti trac[tat]u 2o. ca[pitul]o de cibacōe febricitanciū ubi s̄m ȳgiez et freq̄ntiaz resolucōf dōs augmētare 7 freq̄r admīstrae cibum paraso i[n] 7 estas quid resolucōz suaz 2r. P[r]2a uō pte pri[ncipa]li h[uius] cap[itu]li. s[.] d' uō electōf qualit[at]f cibacōz 7 potiū cā excusare debes ex hȳs que ī[n] capitl[o] preti deferre omnib[us] varȳs potib[us] 7 cibis dcm̄ est īm̄

Capm̄ 2[m] d' regimine curatiuo huius lepre elephā[n]e p[er]micēcōz 2az s[.] inoza. tōnis ui[ci]ez

Rectificato itaq̄z regimine pacientf ex p̄te q̄n[ti]tatf 7 qual[itatis] ciborū et potuū iā p[ro]uide. dūz est ad curā huius verede disposīs. 7 hoc quid ca[pitulu]m p̄tiet[ur] in duas p̄tes in quarū p̄ma capie[tur] mo[dus] agg[re]diedi mīz antecedentaz i[n] 7u 2a uō p̄te attēde[tur] ad mīz 2uictaz 7 ad corrupcōz mebrorūz a p[rim]a eius venēo[si]te infixaz p[ro]uig p̄me p̄tf declaracōne supponendū ē p̄mo q̄ dato q̄ inozatiua euacua[tio] a sapiētib[us] 2cedat[ur] in pri[nci]p[i]o ulī mag[is] hic cū erit intēcō mea nō solū ad mīz in vlī pri[nci]p[i]o s[ed] cāā in magna p̄te uīlis augmēti p[re]parandiz 7u h[oc] enī p̄te augm[en]ti amplius d' mā fluit quā ī pri[nci]p[i]o g[o] nō mig 2petet cuō in p̄ma p̄te aug[men]ti r'u fluentf inci q̄z in pri[nci]p[i]o p̄mittendiz ē 2o gr̄ā huius regiminis q̄ ē uō inozatia de qua hic agit[ur] intelli[gen]da est v[er]u inci a sapiētib[us] nomiāt[ur] euacua[tio] inozatiua p[ro]pria d' cuōne naq̄z mīzuz que in uȳs expulsi. onū mltiplicant[ur] nō ē magna cura michi ad p̄ns Quis n. dubitat q̄ secs vetoi[te]s aquo[si]tes ī intestis 7 vria[b]us uȳs ī uete p[ro]p includi oz acor[um] hȳs 1a p̄mis[so] p[ri]m[u]m in. genīū euoīs inozatiē ē p̄floiaz Aūs ci[r]ca cā huius dispōnis ē uīlia mā genitat ī epate p adustioz que quid uīliat[ur] ī ueis 7 locib[us] p[ro]pe s[ed] talib[us] mēb[ri]s nā ē cuō d' inioz

q3 flo̅mia q̄ta p̄ini ca° xx· colligendu3
7 plures alibi 7gi² fienda ē flo̅mia Ap-
parēte i² in toto corē plenitu^ne in hora
clēa apia² uena magna ul' purpurēa
ul' cōis p quā educant² sanis ℥ iiij· ul' v·
s̄m tolleranciam uirtutis 7 si maior appa-
rēt plenitudo ēē cpaz flo̅mē basilica sub-
tubito iniecta Et si a°ᵒʳ apparēt plenitudo
in p̄tib; capitis ut in quibusdā elefatigi-
osis app3 quorū facies tarthārea d'forma-
cōne 7 coloris n̄alis corrupcōne cū pustu-
larū inti^ne in ea corruptā ē tūc fiat flo̅-
mia de cepha^ca iniecta ꝓpe n̄ifiō ri p̄te au-
biti uers; domesticam n̄igs Et adde hiis s̄-
monibus q' si elephagiosi d's ꝯsuetus esset
h̄re emorroy^es fluxū ꝯtinu ni eo fiat ap-
cōne emorroy^ꝝ Sil' ēē 7 in muliere me-
strua ꝓuocare 7 sanē a narib; educere
in homīe ꝯsueto ad i^m hiis n· mouet^ꝝ
euōmi euōs euōms vlis in or^ne ꝯstim-
entur argu^to sūpto ab oi^m venar3 huī^te
corpis ꝯtinui^te adīnicē Amplius si in ele-
phangiosis corē app3 plen^do 7 ad^ut mag̅
nō manifestat' inditiis ꝯmixtionē cū sag̅^e
ꝯtūr tūc nequaq3 administrē² flo̅mia p̄dcā3
aliqua s̄ euācē² vl' mā cū farma appato
ut tollit ē q̄ta p̄ini ca° 3° d' qū 7 qual'
euācē or 7 ca° alto deregul' coib; solucō-
ni ventris et vomitu S̄ii² appeat sapiē-
ti uiro Aūte cā3 cg̅^ius ēē m̄liam geitam
ex adustione m̄lie tūc potit administrare
eius eletiue educētiū tñ aūt mei ex cuius ꝫ al-
terius ex altā mā genite p adustioz eligē
farmaca appāta nō bñ iniectū ab autoib;
cū eorū reueri^a gntiam illustrib; i laudib;
cui sim cū farmacorū phi^m gnā^r ꝯbitur
euāt mā3 adustā3 al3 ex adustioē geitam
tangētes genus 7 vetigētes spēs Gloiosior
cui doctrina 7 ꝑfrior ēēt si quis dicet a/
euat m̄liaz ex adustioē san^is genitā b/ e·
uacuat m̄liaz ex adustioē colē genitā c/ e·
uacuat m̄liaz ex adustioē m̄lie genitā d/ e·
uacuat m̄liaz ex adustioē fleūs genitū- far-
macū nō nō^le foret sim^x qd' euāret m̄li-
a3 genita3 ex adustioē duorū huorū et
ꝓpe in nā ꝯplexionali ꝯtrior^ꝝ qual' ꝯtrie-
tas colēa 7 fl'a 7 eorū sangs 7 m̄lia 7 eo^s
Utrusq3 n· istarū merū uerā h3 ꝯtrietatem
ad īnicē s̄m sniaz phī in descriptōe uenu ꝯ-
riorū que ꝯtraria in eod3 gn̄e ex̄ntia max-
ime ad inicē distāt 7 ynū nō ē i nam
altius educi^le ut altiū alto ꝯpoi^le s̄ mu-
tuo se expellūt Que aūt ēēt opio tua lau-
dare farmacū qd' ēēt euācū3 m̄lie p ad-
ustionē genite Vide qntū ē difficile eligē
nostrā appāta ad eradicacōz egritudinu3
forte aūt excusandi sūt autōs · p^m q̄a
speculacōes scīetifice uśā² poti ēē utia
q3 p̄tiā Et 2^a cū potuit ēē q' ī ueirē far-
maca ꝓpe vnigeq3 mei p eductiā n̄ potuit

fieri nisi a uiro longo t̄pre sciā 7 opere
amplissime trito Fūō aūt ista p̄nti i-
uicē bñ uificari Contingit· n· m̄ltum
ēē longeuū s̄ sciē nō bñ dogmaticū
Et si dogma contigit repiri ic freq̄^r curā
expiencia Et capiūt hii s̄mones fūda-
mentū a G. 3° de ingenio sanit^s t· p°
9· i° autētico Pala aūt ē longū t̄pē
in expimēto rerū cētendarū ēē necīm hō
nō et sciā que doz eēn^a3 erga rerū et vni̅-
cū membrorū ꝯo3 7 subā3 eorū actōs q°q3
et ꝯmuīa^ta ipōrū p q̄ quod3 sciā3 scitur q
eg̅^um sūt curales et que nō cura^les et
quo s' curāde sūt cura^ls ꝓp qd' n̄ifeō i ꝯu-
uamīto meo q' si nō ita p̄ti^r tangā nostrā
elētiue 7 adequate educē^a m̄ās iā p̄dcās
nō ero ita magnifice dapnand⁹ ꝓpea
quia nō nisi qui audiuerūt intellexerūt
scīuerūt et expti sūt In hac mā nō riō
defecerūt omīs ꝓp quod ēē inferrūt/ ꝯo
magnus error uulgi in̄titi^uus popularis
qui credūt or cuppatū me^tu scīe ēē et
exptū 7 q' p̄cius ē nō adhibē² a vulgo p̄lea
fides n̄ temerariis 7 garpellatib; medicis q
cū ausu p̄sūptuoso s̄monib; fallacib; vol-
gus clīaūt 7 decipiūt et ē eorū i· ꝑmitti²
itaq3 inius p̄mittēd⁹ me^nar3 solucōū di-
uersas m̄lie spēs q' tlēs me^ne p̄ti^r ut tuc-
tū ē nō sūt bñ expsse scīt in quotīz vo-
lume me^nar3 sim^cū legē potes p̄mitto 2°
q' ad eletioz tliuz menar3 exhitū scīetifico
ꝯmuīatū acqui^re p ꝯmixtioz me^nar3 eletoē
p'ma soluciū hāc ul' illā3 mā3 cū me^nis
m̄lie eductis Ex' gñā Mirabolanis ingd la-
ꝑ armenus 7 lap lazuli educūt m̄liā3 nā-
le3 Si g° teptaui⁹ cū eis educē mā3 m̄li-
ca3 ex adustione genita3 tūc ponēda cu3
eis ē me^na colē rubee eductia Et si tēp-
taueri⁹ educē mā3 m̄lia3 nāle3 7 geitā
ex adustioē fleūs tūc tlib; me^nis addē² aga-
riē turbith collogn^da ul' a'uo ꝯsilē Et
si desidārēs educē m̄liā3 genitā3 ex adusti-
one sanguis tūc mirabo^nis mdis 7 polipo-
dio ad iūgā² aqua lactis ul' sucus nolubilis
a' alia me^na sūbē sang^is clarificatiua Si-
milit' ēē si teptaui⁹ educē m̄liā3 nāle 7
genitā3 ex adustioē i⁹ tūc sene fiotrie
addē² epithi^m lap armenus et lazuli 7
alie s' consilis me^ne ꝓp qd' me^na m̄lie
magis nāl' eductiā poss; ēē tal' ℞ mia^ꝝ
indorū ʒ· i· aū dana aū· ℈· ß· pcidiā3
℥· i· misce 7 tom d² in potu De composit^s
aūt famosa elect^te iniect' poss; eligi
mena tal' ℞ suci bugloss nouit' expēs-
si 7 sine depuracōe ℥· iij· elly' dyasene
ʒ· ij· mia^ꝝ indorū ʒ· ß· dana scilis cuscute
aū· ℈ vj· misce 7 to^m cribea² in potu ʒ^a
mena pot ēē t^e ℞ suci borrags 7 suci
volubil' b'uiors qui ꝓpe noiā² lupulus
aū· ℥· i· ß aq̄ uiōrū ℥· i· misce 7 to^m talis

detur in potu Vel aut lupulum volu-
bilem minorem vel volubil' maioris q' d'r
sagittal' ex succo cuius conficit' stramoe-
a l3 alt'a sit volubil' species adhuc minor
que in campis in venit' aliis plantis s'p
inretica florem producens album sub rubium
a q ex folijs lac emittit' Mena no educ-
tiua p urine pessimioris que genita est
ex adustione urine naturalis et s'm plurim' ma-
lis ex elephantie pt ee tal' R. ye' ruffi ʒ. iij.
lap. lazuli p'pti abluendo ipm xxx. vicibus
in aqua frigida vel aqua ciceris ℈. ß. misce
et totum accipiat' in potu cum ℥. aque mo-
vel anguine Mena aut debilior i'a eet h'
R ell'y dyasene ʒ. v. et accipiat' cum aqua
ciceris 2a me'na et in eo (indicio) securior eet h'
R ell'y soluti ad illiaz descripti ab auic' 2o
de virib' cord' penultimo ca.o ʒ. v. ell'y letificantis
s'm Rasis q'o almansorem ca.o d' milia ʒ. j. ß. aq'e
farfare ℥. iij. misce et totum accipiat' i potu
Cois aut me'na pt ee decoctio epithimi
collat' a Mesue in antidotario et ipe si ℥. ij. eis
apponant' grana vj. pulueris lap. lazuli
p'pti ut s' In omni aut operatione tua ubi
op' de lapide lazuli caue t' alazulo q'da
alchimistico composito ex no vll' me'nis
venenosis itaq3 no rao decipit' medicus ab
apotecario emendo petitie aut p' ignorantiam
vel negligentiam h'o faciente Ego at' magis-
tris cum maiore anxietate evitare soleo cum
hoc expeditio farmaco no mag'e impense
R cassie de canna extracta cum aq'a lupu-
lorum ʒ. vj. lap. lazuli et armeni p'parator'
an' ℈. vj. succi ros. depurati ʒ. ij. misce
et tom in potu exibeat' 2a me'na adid
e hec R mirabo'r' indorum pollipodij follicu-
lorum pul. sene an' ʒ. ß. penidiarum ʒ. ij.
misce et tom in potu de' cum ℥. iij. aq'e no-
farmacum no educens urine genite ex a-
dustione cole' sit hec R fumiterre ʒ. ß. epi-
thimi ℈. j. succi ros. ʒ. x. penidiarum ʒ. vj.
misce et tom in potu detur cum iij. ℥. aq'
lactis 3'm no medicam pt ee hec R reu-
barbari elci mirabo'r' indorum polipodij an'
℈. j. succi lupulorum succi ros. an' ʒ. ß. aq'
lactis ℥. iij. misce 3'm misteriu pt ee h'o
R. ye' ruffini ʒ. ij. ell'y rosati ʒ. j. fumiterre
℈. ß. misce et tom in potu de' cum ℥. ij. aque
fumiterre Me'na no solutiua urine flave pt
ee tal' R agarici elci ʒ. j. sticados epithi
polipodij an' ʒ. ß. collo'q'n'de ℈. ij. bdelij ℈. j.
fiat p. cum succo ros. et dent' ex eis ℈. 2or
quia sunt leues 2a me'na pt ee talis
R pulpe sebesten ℥. j. agarici ℈. j. collo'q'n'-
tide ʒ. ß. bdelij ʒʒ. an' ℈. iij. misce et i po-
tu de' cum ℥. ij. aque anguine vel citrulorum
de quorum uno iste duo alta d3 ʒ. exhibeij
a mense februarij usq3 p totum mensem aprilis
l3 possint exhiberi oi tpe s' elo'q3 boni et scie-
tifici vi' hec in summa videtur medicine

ad operatus urine spes sentes multe alie
inueniuntur et mente variis volubus
Sz ipe magis apparent speciebus urine q3 alta
tij Et tu poteris componere aquas predictarum in
simul ubi t' intubet vnitus euois plurim
specierum aduste urine sicut sepe contingit.
Postq3 aut me huius egritudinis fuerit minora-
tiua euone educte tunc insurgit intero
distrahendi ma's a locis ad que fluunt scilz
Et iam quid plurimis oz uti ingenijs i diui-
tendo Et p'm quid corde remanente adhuc
bn repleto diuitur ma p loca naturalit'
euoidibus exterioribus diuisis et obfricetur
cauo ypocrat' affir'. p'ma que educit oz
inde p 3'ntia educere loca Mulieri i' labo-
rante hac lepra spe oz diuerte ma p men-
struales ui'as si scripte fuerit apiendo eas
vel saltem vel si scripte fuerint aut illarum pauum euo-
nu augendo ipe cum hoc farmaco R cotici
cassie fistule cassie lignee poly montani rubee
tinctorum an' ℈. ß. trociscorum d' mirra ℈. ij. mis-
ce et totum in potu detur cum aqua apij vj. genes-
tre calefacti et multo zucaro dulcorat' 2'm neo
impedicaq est R troch' de mirra ʒ. j. muss
ti no zophisticati et e de gazell' ℈. viij. fiat pille
cum succo apij vel aristoc' lon. et detur oe in po-
tu Si at eger vir fuit sine ulli consueti 3-
sedotes fluxum emorroy'dez tunc si fuit istarum
apiatur aut habundancior fiat si mora'tus
fuit consfricatione earum frequenti cum panno aspero
vel puluere collo'q'n'de aut puluere nigelle
vel cum felle tauri fricando eas aut saltem
apiat' zaphena tigna huius q3 menstrual' fluxus
q'ntu u' (signati) existat emorroy'dz apriori
medicis egritudinibus lege N.a 2'y ca.o 2o Tertio p'n'r
diuerti pt ma flobotomando saluatella sistre
manus et brachij educendo sanguinis ℥. iij. usq3
ad v. ut apparebit viro perito Quarto iterum di-
uertenda e ma altitatis et leues fricando
euos p vetre cum aliqua me'na p'ceti caplo
p'scriptam ut siccas illam Rasis cum euuaant le-
prosum quedam plures q3 xxx. in spacio 2or
mensium Adhuc et q'to diuiti pt ma p aptorium
viam urine cum aqua apij et succo fumiterre
sil' aut cum aqua feni'li decocta cum mirabola-
nis indis aut cum aqua cuscute decoctis sene
quod 3'm horum est sollempne ipe frequentando
ipm ab 8. usq3 ad xv. dies cotidie accipiendo
h a 3'bz ℥. usq3 ad v. Rursus et 6o diuiti pot
ma prouocando sudores d'naribus et ipe i consuetis
Si n' hic euandi modus e sufficiens i curando q2-
tana et alias egritudines a feculenta materia prouenientes
ut p'ma 2a ca.lo de quartana colligitur vij non
est dubitabile q n p talem fluxum euacuari pt materia
p adustionem genita sua e ipa melior et leuior
p' vestigium caliditatis i ea conseruatu prouocetur g'o
cum frequenti fricatione aut cum leui titillatione usq3
ad rizam cum seta porci vel cum alia repugnatiua
sua Ultimo no p'mo iterum diuiti pt ma ad
hunc euon' sensibili distrahendo ipius p vomitum nimca

n. meru3 militaru3 sine existat in isto epte
et plene et adnc ni uenis pt suffr curare
p vomitu cu medicina eductiua et de vno
secretorum a sapientibus approbata et sepius p me e
talis. Accipiatur radix cum rassam comestibilis
et cum acu grossa vulneribus pforetur in qua
... imittatur radix vna elebori nigri qui sit
mundati et tunc sepeliatur intra a. x. usque ad xv.
dies postea fodeatur et ex ea radice abiecto ele-
boro comedatur aut saltem coquatur ex ea in aqua
seruitum magis absque eleboro et aqua decoctione
actu tepida detur in potu ciatus vnus nigrum
... pus cibato cibis ... distincti in dulce-
dine amaritudine acuitate grossitudine subtilitate lu-
bricitate et lenitate ... Cum n. stomacus
cibis et potibus diuersis ipletur faciale fastiditur et
ad vomitum facilius incitatur vomitio predicto
exibito et adhuc lenior eo pgt quod vomitiua
si fuit necessaria in ponatur aut pena olio in vecta
in os titillando usque ad primum merci Reliqua
no ingenia diuitendi uelut pfricatos liga-
turas ventosis et rubificatiuos pone non ...
in qui ptalia ... suffr curatur mania militaris
insensibiliter euaporat ... sua. H de in-
tentione 3a

Quartam autem intentionem comple prius istam
quam plenum. Et primum quid de lenibus est hoc
℞ aque farfare aque bugloss et boraginis
ana ℥ i. s. 2m et fortigio est hoc ℞ aque bu-
gloss ℥ iiij. pulueris de epithimo ℥ i. et hec medicina
apparatu magis mei militie naturali. 3m
est hoc ℞ aque fumiterre ℥ iij. aq lapatii ℥ i s.
4m ℞ pulueris de fiolotre ℥ i. pulueris uiolati ℥ s. aq
fumiterre ℥ i. s. aque uiolarum ℥ iij. miste. Quintum
℞ aque lact ℥ iiij. pulueris de fiolotre ℥ i. hec
ultima tamen uidetur apparata magis militie genite
ex adustione sanguinis et colere. Sextum ℞ pulueris
compositi acetosi ℥ s. pulueris de bisancijs ℥ i.
aque mellisse ℥ ij. misce. 7m ℞ pulueris de
thimo pulueris de rosata ana ʒ vi. aque sublima-
tionis florum croci et lupulorum ana ℥ i s.
8m ℞ pulueris de absinth pulueris de eupatorio
ana ʒ vi aq custute ℥ i aque apij ℥ ij misce
ce. Et hec tamen uidentur magis apparata militie genite
ex adustione flate vel participantis eius. Si cum
autem occurreret mania militaria genita ex adustione di-
uersarum materiarum et plurium tunc ipsam digerere pos-
sunt cum hoc pulueris ... in experto et utilio inuento ℞
... nidorum fumiterre sene polipodij thimi
ana ʒ s. uiolarum florum buglosse et boraginis
seminis endiuie acetose scariole ana ʒ i. seminum
4or frigidorum ʒ iij radicum lupulorum apij fe-
niculi sparagi brusci et passularum nigrarum ana ʒ ij.
oss de corde cerui iacincti smaragdi corall' ru-
bri ambarum magna ana ℈ ij. buliat omnia in
lb. xij aque usque ad consumptionem s. deinde
colentur et uehementer exprimatur et ei colature ad-
datur zucari lb. s. sape ... ℥ ij. succi pomorum
appiorum lb ij. buliat simul diligenter expu-
mando et decoquendo et aromatizando ipsum
sp cum istis ℞ doronici oss de corde cerui ia-
cincti smaragdi zaphi corall' amborum ana ʒ s.
foliorum auri numero quatuor buliat hec omnia
simul cum sp. post impositionem zucari ita quod me-
dietas eius tinictur ad mistio statum Reli-
qua no metas coquantur usque ad spissitudinem
de primo quando opus fuit exibeantur ℥ v.
de 2o no exibeantur ℥ ij. cum iij ℥ aq su-
blimationis florum uiolarum. Quibus inquit preao-
sus est sed no minus utilis quam honustus pcio
si bene constructus uirtute componentium. Est enim
mundatio bonus venarum epatis et splenis per
vtramque uiam euacuationis subducendo materiam.
At no itum quia non raro contingit multos
hominum abhorere potabiles medicinas Ideo
digeri potest medicina primo cum succo boraginis 2o bu-
gloss 3o uiolarum 4o cum corticibus cit conditis
5to cum radice yringi condita 6o cum uiolis
conditis 7o cum citrullo condito 8uo cum ...
conditis vino quod cortex cit zucaro conditus est
multum 9us quod ... horum ... in aurora
sumptum aut simul cum alijs mixtum aduersatur
militie. Taceo hic electuaria rasis ab eo descriptum
quod almansoris c. de militia et ... quod datur in potu
cum aqua uiolarum ... custute aut farfare
vel cum aqua sublimationis citri pfecte maturatum
vel simul cum vino aut recenti succo granatorum
dulcium mirabiliter n. aduersatur militie. ... reci-
tando ipsam penes quantitates plurimas et rarius plu-
rimum potuissem conscribere multitudinem ... timui
sed scripturam tedrosticet tu adde vel dimi-
nue tuo libito

Intentio no quinta scilicet secundum omnem eius p-
tem compleri pt ex hiis que in 2a particuli interiore
de merum curatione scripta fuerit. At non 4or
describam similia medicina uariarum meteriarum
militie ... eductiua deinde et 4or ... primum
quod de similibus ... eductibus materiam militiam ad
hoc ℞ mirabolanorum indorum vel nigrorum ℈ 4or
... ℈ i. detur in potu cum ℥ iij. aque
lact et hoc in apparatum magis militie na-
li leue adustionem et mixtionem paucam. 2m
simplex ℞ thimi ℈ iiij. anisi ℈ s. detur
in potu cum ℥ ij. aque lupulorum et apparatur
magis militie genite ex adustione sanguinis
3m simplex ℞ puluis lap armeni
xxxes abluti cum aqua ... ℈ iiij. et exi-
beatur in potu cum ℥ iij. vel ij. aq custute
et est magis apparatum militie colice. 4m simplex
℞ agarici ℈ iiij. ... ℈ s. detur in potu
cum ℥ ij. aque absinth aut fiat ex eo pille
et exibeatur omnibus et est electum magis ad militiam
flatuosam. 7m simplex est hoc ℞ puluis la-
pidis lazuli xxxes loti cum aqua ... ℈
iiij. et detur in potu cum ℥ ij. aque bugloss
vel farfare et est electum magis ad militiam
militiam. Ex quorum fundamento facile intelligi
pt modus conficiendi medicinam communia ad diuer-
sas species militie aduste ... ex pondere
duo vel iij. secundum maiorem necessitatem ... ...

inulis eorum initiatam inentum sepe distructurum
De mundificatione nature adurentis et ferentia ad
naias inlie aduste partes iiij^or contra si rura
componitur Quorum primum est electuarium solu-
tivum descriptum ab auctore 2° de iuvamentis cordis pe-
nultimo capitulo secundum unum compositorum de qua exibere
soleo a iiij. ʒ. usque ad vj cum aqua lactis caprina
Et est mundificativum prime innatorum et scarsia 2^m
non potest contra est decoctio de epithimo de-
scripta a Mesue in antidotario de qua exibere soleo
a ʒ ij ad v. ʒ. parum calefacta et hoc educit materias
diversas plurimas 3^m compositum est electuarium diuse-
ne descriptum a Nicolao in antidotario de quo
donare soleo a 4^or. ʒ. usque ad vj. cum sero
caprino calido 4^m contra est electuarium de epithimo
quod ego exposui de latitudine valde et securum
de quo exibentur ʒ iiij usque ad sextam vi-
no dulci calido educit materias diversas cum
suavitate magna Reliquas non mundificativas
fortiores velut elleborus nigrum dimittat Et
hec de intentione quinta

Iam autem postremo perveniendum est ad in-
tentionem ultimam que complicat ij. partes speculationis
Et prima quid est robusta efficere membra
que per hanc senam dispositionem debilia remanse-
runt 2^a non est providere de accidentibus que hanc
uerenda egritudinem comitari consueverunt Prime
autem dispositionem providendum est talia in conflicto
remedio alternati applicando ubi oportu-
erit primum quidem est hoc Recipe radicum lapacii
radicum enule ana m. iij. radicum saponarie
maioris quam quidem vocant herbam fullonum
coquatur ergo diu cum multa quantitate aque in qua
per se pe balneetur eger 2^m instrumentum et fortius
illo est ut coquantur radicum artanite lb. ij.
in magna quantitate aque cineris et tempore fortis arz
tine fructorum vel stipidis fabarum maioris
cum excitatione et abstersione membra robusta
efficiat 3^m non potest instrumentum ut hic eger se-
pe balneetur et in naturalibus aquis et tempore quarum
natura participat circa cineritia aspaltina et
sulphurea curtualibus talia enim omnia cutis
sunt mundificativa partes membra sub magna vir-
tute confortat et membrum corruptam ab ea extra-
tiva et rectificativa ista balnea competunt huic
iuro tempore quanto et similiter omnia ista remedia
dantur administranda ut deinde est tempore competenti
administranda secundum descriptionem boni medici

Pro 2^a vero huius intentionis parte perveniendum
primo quod accidentia que concitari solet primo ex
subsequi hanc necessariam dispositionem plura sunt
Et primum est totius corporis fetor horribilis 2^m est
cutis capitis defedatio 3^m est naturalis coloris corruptio
4^m est pustularum in facie multitudo 5^m est alcho-
losa mola dispositio 6^m est partium nasi et risus angusti-
a 7^m est vocis raucedo 8^m est anhelitus angustia
9^m pruritus in universo fere corpore x^m plurium
membrorum motus in ponderosa et extremitatibus xj^m
membrorum sensus quasi plurimum stupor xij^m sensis genita
infixa et maculata dispositio per quam non modo hedita-
re acquiruntur lepre partes quinque omnibus
accidentibus seriate ut quantum est possibile subvenien-
dum est Primum est itaque accidentis corrigere prout
ablutos in prima parte huius capituli patuit At
non si ipsas magis virtuosas efficere volueris
coquantur in predictis camphora lignialoes
et folij ʒ. j. et aromatizetur interius corpus et 3us magis

n aq.

esset et nobilis remedium in predictis coque pa-
runcu musti et modo suffumigati de quo et cum
camphora ambra et lignaloes vestes omnes eorum aroma-
tizari debent et stio ego quod accipere oleum 3^a vel 9^a
die in auro ʒ. j. electuarii tyriace andinacinum
modico vini albi corpus reddit aromaticum interius
Accidentis vero est 2^m tollere prout ablutos predicte
et interius et post hoc omnia remedia primum linito cor-
poris cum succo enule fiat 2^m vero est in ungere
corpus cum hoc unguento Recipe elebori albi ʒ. ß. radicum
iari i. serpentarie bi norum radicum artanite
ana ʒ. j. terbentine x^es lote cum aqua cineris lb. j.
mirre ʒ. ij. olei yrini lb ß. cumuli ʒ. iiij. vi-
tellorum ovi numero ij. fiat linimentum in mortario
longa multa contritione de qua cutis capitis bo-
ni ungatur frequenter et post super isto linimento fiat
pulverizatio cum pulvere enule sicce et ita con-
tinuetur donec cutis ij. vel 3 bus vicibus exfoli-
et Corrumpitur vero naturalis color per malam
complexionem male dispositionis ex intrinsecis ista in-
tentio perveniendum Verum quia non raro
remanet in cute permutatio coloris ad operatum
per merum predictarum adustionem Ideo naturalem
colorem eis reducere solum plurima lini-
quorum primum est ut sepe tota facies inungatur
cum oleo amigdalarum amararum facto cum vehementi
contritione corticum quarum semper consumitur 2^m vero
medicatur cutis facies per se pe abluatur cum succo
vel decoctione radicum yringi 3^m vero
medianum et fortius est decoctio radicum yris
4^m linimentum fiat ex pinguedine azimini disso-
luta cum succo lapacii acuti et hoc sufficere prout
ad istud accidens removendum Pustulas vero
in facie multiplicatas removent prout omnia
que in mente audita sunt de expositis vero ad istas
ut fiat decoctio olei olivarum cum sticados seu furfuri
et quorum pisanorum de quo liniatur tota facies
pustulosa 8. vel x. diebus cum hoc lenificate
fuerint pustule tunc fiat evaporatio proprius
faciei sic fiet suffumigando ipsam cum decoctione
avene vel spelte quod suffumigatio 4^or diebus
continuetur post ipsum liniatur facies cum hoc linimento
Recipe ydromelli lb. ß. farine fabarum ʒ. iij. pul-
veris yreos aristologie artanite et mirre et
brancaursine ana ʒ. iij. coquassentur diu in mortario
et ex eis fiat linimentum Quartum vero accidens
removetur cum frequenti ablutione oris facta cum decocti-
one ista Recipe rosarum lambrusce granorum musti et
coriandri sumac et capellarum glandium ana
m. j. granorum pisanorum m. ij. coquantur omnia in x. lb.
aque usque ad medietatem Et de hac decoctione fiat in
ore retentio et ex ea collutio oris in ulcera
morarum et infiationes compressionis et merum

male qualitatis repressivas et hec quidem
omnia complentur per decoctionem predictam et tamen col-
lirio lenior est non minus bona est facta ex
aqua sublimatorum solatri vel aqua solatri
vel aqua portulace Cum ergo the. processum fuit
per spatium x dierum tunc applicentur consumptiva
materie exiccativa quorum primum est aqua
tuceris predicta 2m non est aqua sal. 3m
est aqua limosa et precipue mineralis Ex quarum
altera frequenter post materiam spissam iam predicta fi-
at oris collirio exiccativa id est sunt que sanat
Accidens non 6m quod est constrictio pectoris iras-
ti accidit propter materiam decretam in riza vel partibus
adiacentibus et opilat eas primo frequenter
apparent Et ad hoc quidem pectora invenitur
experta medicamina Et primum est attractio
olei de sizamo per nares in modum caput proprie
2m non est lenius id est attractio ydromelli
facti cum decoctione capobalsami 3m non est attra-
ctio amigdalarum dulcium longo tempore decocti cum
foliis maiorane 4m vero est linimentum
factum cum pena ex pinguedine anatis cum modico
croci 7m est odorare sepe pulverem maiorane
cum pulvere ligni aloes equaliter mixtis Contin-
git quidem in hac dispositione nocte fieri raucitatem propter
infusionem materiam in canna pulmonis et vigi-
nocalibus et ad hoc confert sepe retinere in ore
lac factum secundum istum modum Recipe penidiarum ℥ ij
iniuncallagis sebesten fenugreci et seminis
lini ana ℥ j croci ʒ ß ficuum pinguium
minutissime contritarum adeo ut fila non appa-
reant ℥ iij mellis niveti ℥ j ß zuccari coctum
℥ iij fiat electuarium de quo a ori parte temporis eger
in ore teneat ita ut labendo descendat
Ad hanc et intentionem confert lac de primo
descriptione Mesue et simpliciter constrictio dyapenidio
dicitur de expertis non in electuarium dyaireos descrip-
tione Nicolai in anti. de quo detur ʒ j in
sero apud sompnum cum modico vini dulcis
calefacti cum ipso id est antiquas raucedines
non raro curavi et precipue quando ad ℥ iij predicti
electuarii superaddendo ℥ j croci Difficultas
non auditus vel constrictio ipsius fuit ex causis
eisdem ex quibus fit raucedo predicta Et ex eisdem
remissionis curari potest De expertis tamen ad illud
est ut accipiatur in aurora ʒ j metridati cum
modico vini dulcis calefacti et 2m preciosum le-
ctum et utile ut teneat in ore eger mel rosa-
tum cum pulvere croci commixtum Et 3m est ut de electuario
diacurcuma propria mane et sero apud sompnum cum
decoctione croci et zuccaro factum Et 4m est ut electuaria
tuaria vel confectiones de cuiula os cum diene-
mise confectiones nimium confortat organa alhe
et precipue facte cum croco Crocus enim de summa me-
dicinarum confertencium angustie anhelitus cum reli-
quis dispositionibus pectoris et precipue factis 5a rem colli-
gendum Pruritus autem frequenter remanet in ta-
bus propter malam complexionem et materiam prave qualitatis
in cutaneis vel propinquis partibus in mesaraicis et hec
quidem remouere possunt omnes ablutos in primo est hoc

intentionis posite Et ultra id convenit me-
dicine ad pruritum notatur similiter Et prima est hec
Recipe terbentine clare lb ß vitellos ovi numero
2 olei de sizamo ℥ iij salis indi ʒ iij pul-
veris radicum enule mixte liquiaii. scri-
colle sandarace ana ʒ j fiat linimentum in mor-
tario absque igne linimentum postea bulliat lento
in lb j succi enule usque ad consumptionem ipsius
hoc id est linimentum non solum me decipere et absti-
dendo pruritum 2m medicamen est hoc Recipe
succi enule succi lapacii succi lari succi com-
solide maioris ana lb ß aque sublimatorum ficuum
siccarum ℥ iiij vitellos ovi numero viij farine
fabarum ℥ iiij fiat linimentum in mortario diu
conterendo de quo hoc corpus liniatur totum ad
plures partes deinde abluatur cum aqua decoctionis
radicum lapacii et sunt ambo experta Contingit
autem quidem propter magnam debilitatem provenien-
tem a mala complexione que remansit in membris
et adhuc propter dimictiem que remansit in membris
motus ut nervis et cordis eorum organice
membra non convenit motui obediunt Et istis qui-
dem notatis conferre possunt ablutos et linita me-
mbrorum confortativa superius posita et de inunctionibus
et hac intentionem est est balneum hoc Recipe fenugreci
seminum sisami amigdalarum amararum ana lb ß
radicum yari radicum lappacii ana ℥ j adeo-
che lb j bulliat omnia in magna quantitate aque
in qua patientis corpus intromissus balneatur me-
diocriter calida 3m remedium ad hac intentionem
est ut membra omnia et precipue cum fuerint indu-
rata sepe liniatur cum oleo yrino aut cum oleo de
costo vel liliorum alborum Et 3m principale est hoc
Recipe bdelii mollis et subalbidi lb ß opoponacis ℥
iiij serapini ℥ j ß armoniaci ℥ ij contere-
tur hec omnia et sublimentur per alembicum et
de liquore qui emanabit actu calido languentia
per sepe liniantur et cooperta conveniunt cum pellibus
vulpinis aut pellibus dabaon et est cum qua-
drupex taxo nominatum Stupor autem membrorum
remediis positis in monte pectoris simotiari potest
et de ingeniis zonarum applicandis est ut ypo-
diles pectorum stupidarum id est a quibus ad stupidas
partes deferuntur materiam potest qualiter spiritus delati
liniatur sepe cum oleo decocto de andiocha
et item 3o cum oleo de euforbio cum quo multos
stuporum curavi absque ullo alio applicationis medi-
caminum ad particulas partes predictis partibus
actu stupidis multum confert balneum factum ex aqua
salsa vel marina et melior et fortior est in aqua
sulphurea artificialis licet minoralis dico sit iam
melior Ultimum non accidens est debilitas
in membris genitalibus contra quam potest hec institu-
tio convenia Ego non in hiis casibus expertus sum hoc
omnia post usum bancie condite similiter usum sc-
incus conditi Et 3m est usus zz conditi de
quorum singulo omni mane accipiatur coclear
j vel ß secundum convenientiam laborantis 4m vero
insuper est electuarium de ligno aloes eius usus reficiat omnia
principalia membra 7m et ultimum est electuarium de gemmis

quorum usque existat accipiendo de eis in aurora ʒ. ii. cum modico aromatici vini hec enim summa p[ri]ncipalia membra confortant et malam complexionem abscindunt et sanguinem rectificant que omnia ad optatum finem sua misericordia dirigat altissimus ad laudes eius in secula Amen

173

Ad egritudinem complexionalem compositam frigidam et humidam renum et ad opilationem ipsorum et ad malam dispositionem stomaci complexionalem et malam dispositionem cerebri

Iste iuvenis formen quadrupliciter laborat dispositione prima dispositio est egritudo complexionalis frigida et humida renum ipsius provenientes a multa materia flatica cum pauca colerica commixta admixtam in vesica in venis continuatis renibus et vias earum materia provenientes que cum longo tempore ibi permansit putrefacta est in venis et hec est causa quare mingit urinas quasi sediosas hinc et inde post non multa visa est in arenas et in lapillos in renibus existentes ut persuadet vi[ri] ex fixione doloris qui existebat per claudicare in fixo 2a dispositio est mala complexio in stomaco frigido que ab eadem causa provenit que non minus augmentum facit in egritudinibus predictis quam ipsorum renum faciat dispositio nam propter iam generantur per maiorem indigestionis flata que multum angustiant renum egritudines iam dictas 3a vero dispositio est totius cerebri et capitis plenitudo multa et materia predicta propter quam gravitatem sentit in capiti et catarrizantes materie multe ad inferiora descendit hec in summa est huius iuvenculi dispositio quadruplex una congregata Regimen Itaque pregnime predictarum dispositionum iuvenculus iste abstinebat a cibis et potibus frigidis grossis et viscosis congruentes predictis et illecebrarum ipsarum multiplicantibus velut olera frigida ut lactuca spinachia bleta que nunquam simul commedantur nisi forte cum feniculo petrosillo et pipere et rebus calidis condita similiter evitet multum nec pistinis et pastilles et latticinios cibos quibus non utatur effugiat et casei multum necnon et maxime mollis et viscosi ad que consuetudo est lumbardorum propter habundantiam eius frapiunt eos Et fugiat in potum aque frigide similiter et vina fugiat que sunt rubea grossa et viscosa et potica vel acida et post hos cibos et potus in aliis licentiam habeat modo suo Evitet et habitacionem frigidam et humidum et prope flumina vel aquas stantes a dextris Et in suma habitet aerem et cameram bene clausam et vestes et habeat diligenter caleffactivas Cibos et non ingluose degluciat sed bene masticatos nec repleat se ciborum quantitate gravantes stomacum Et similiter de potu dicendum est Exercitium et super cibationem non est ei conveniens sed quies est ei laudabilis magis nec post cibationem ipse dormiat sed in tempore trium horarum ad minus i. cum s. et in accidentibus anime non sit contristatus et angustiosus vel

iratundus sicut naturalis complexio satis demonstrat De regimine vero medicinali. 1. in occurrit obsuada que similiter curabit duas egritudines s. malam complexionem renum et dispositionem a generatione lapidis in eis Primum itaque de predictis est ut anno quolibet circa xxvi. dies principii mensis Junii fiat ei flobotomia de vena saphena dextri pedis circa xxi. horam per quam educatur sanguis ʒ iiii. 2m remedium quod sequenti mane purgetur cum ʒ. v. electuarii quod sequitur portat assumptis cum s. ciato aque decoctionis petrosillini radicis et tardat cibum horis adminus Est enim electuarium quod sequitur portat de psillio 3m remedium quod die in mane sequenti accipiat hunc potum quod continue die xv. adminus Recipe syrupi de acetosa ʒ i. syrupi de ... ʒ s. aque mellis solis et apii ana ʒ i s. misce Et in aurora bibat totum ipsum calidum et non tocat nisi tussiat hoc iii. vel iiii. 4m speciale remedium Recipe aloes ablute ʒ s. agarici pulpe colloquintide bdellii ana ʒ. i. ʒʒ ʒ. s. salis gemme gr. v. fiat pillule cum succo de quibus post assumptionem predicti syrupi accipiat 8. vel 9. in aurora faciendo sicut dictum est de lenitivo post flobotomiam accipiendo Et nisi quod si venter eius non esset bene largus tempore quo sumit syrupum supra dictum de pillulis accipere potest unam omni sero ante cenam aut saltem omni 3o sero et eis uti potest usque ad i. annum de eis accipiendo omni 7a vel 6a die parum ante cenam 7m speciale remedium Recipe specierum electuarii de seminibus ʒ. i s. generoso mili solis liquiricie cinamomi ʒʒ. anisi feniculi ana ʒ. s. zucari ro decoctionis ʒ. iiii. cum aqua feniculi fiat confectio in rotulis ʒʒ tritum de qua semper ante cibum omnem accipiat rotulam i. continuando ipsum per totum mensem Julii et adventu per bonum sanguinem esset 6m remedium Recipe olei nardini ʒ. i s. olei de croco olei de pipibus ana ʒ. i s. cere albe ʒ. iii. fiat unguentum molle de quo per totum mensem Julii omni die tercio radice unguatur tota spina mane in meridie et sero et prope sub radiis solis si eorum habebit commoditatem 7m speciale remedium Recipe seminum endivie scariole acetose violarum et nenufaris ana ʒ. i. generorum mili solis ʒ. ii. cinamomi ʒʒ. garofoli et macis ana ʒ. i s. olei mellis ... et lb. s. mellis rosati colati ʒ. iii. zuccari albi ʒ. ii. fiat electuarium de quo iuvenculus iste omni mane per 2 horas ante cibum degluciat coclearem i. incipiendo a medio mensis Julii et continuando ipsum usque ad medium Septembris Et per hec 1. remedia curari poterit duas primas egritudines ante premissas curale 3a vero dispositio vix fecit sine premittendum quod licet hec omnia remedia in predictis curandis sint stomaco suo Tamen duo particularia remedia nunc misi est scribende fore primum est Recipe dyacalamenti ʒ. i s. cum modico vini subtilis albi dulcis calefacti Accipiat ipsum per iii. horas post cenam omni quarta die quando vadit ad lectum continuando ipsum usque ad medium octobris 2m speciale remedium Recipe rosarum rubearum ʒ. i s. pimpinella vel ʒ. ii. colocasie ʒ. i s. galie moscate garofilorum

mastic aū ʒ·ß· ce albe ʒ·ij· fiat cerotuz
rotūdū amplius vnī pase sr pāno de
lino quod sp portarē dz sup sto suo p ij·
ul' iij· menses p dispōe nō capit eq co-
ferentia iā pdcā reme a ez ad pplementū
ūe iq cū describā que inde mag fore
uti et utili Quoz pm ē hoc ℞ mast
ʒ·ij· garf· maiorane polij aū· ℈·j· ligal'·
℈·iiij· fiat oīm p se puluis d' quo oi sero
cū uadit ad lectū sr proza capit aspgat
quātitas medij cortic' nuc' cotinuāo p to
mensez octobris 2m reme ℞ mastic
ʒ·j· ʒʒ· stafisagrij costi aū· ℈·ij· zucci al· ʒ·ij·
dragaganti gūi arabici glutis carte aū· ʒ·ij·
dissoluā cū modico aceti et fiāt pille sicut
auellane de quib oi 3o mane p ij· horas 2
mastic vna aū cena ul' aū prandiuz p 3as
ptes hore expuēdo tm qd' dissoluet abea
3m reme ē q ite iuuenis omni 1na
semel usq ad mensez octobr p ij· hōs an
cenaz fricat s' apponi duas ventosas
sr spatul' absq scarificatiōe et cotinuāo vnice
iā pdcā intuenienti clemēcia saluatori
nō dubito ut sang cit Ad laudes eius
i mortales Amen .·–

De dolore iūcturarum a cā
calida ul' frigida

240

Obilis uir et spectabilis cardinal-
dus de aristos indigz regimie
duplic dolor iūcturarū suaz
Et pm quid ē regim d'us ei tpre pxis
dolorū si acciderit 2m nō ē regim p-
suatiuū ne tales accidāt dolores tpris
ueris et autupni in quib ut plrim exac-
bare solent tales dolores Et pmū quid
cscribē plixū eet et eet difficile ꝑ pticularia
accīa que istos dolores ccomitari solet
sm diuisitatez etatū cōm regionū et
mēzū huoralū que petūt et aliaz rez
pticularium que a meco considari debet
Qz ho euident audacia psuptōnis in
currē eo qz dz dimitti doctoribz qui te
ptes ad eet et fuerit tpre quo a dolori-
bus pyodice molestari consueuerit tale
egrotantes Vnū quia nō raro contingit
gnosos uiros pegnas ciuitates et regiones
ni cūbente necitate pcurrē Vbi quz abest
illustrium doctoz pntia Io quātū facilius
cscribi pt et utilius aliqua pticularia cscribet
Et pmū quid ē ut cū iā dolor incepit
a pma usq ad 3az die appntibz sigs tuoz
cū rubore pulsacōne et calite inflamaci-
one cū pruritu et dolore pūgitiuo a ex-
tensiuo cū repletiōne corpor nōli fiat
s' flōmia debasilica p ceaz linea supta
dolenti pti Si aūt nō apparuerit tante
repletōnis signa tūc flōme saphena ad
istē pte p has cū flōmias a suo fluxu di-
uertitur mā notabilr et ē adiutoriū bonū
Sequēti nō mane i mete solua venter
eius si appuit diuiz colite mei sup flā
ticā cū ho solutiuo ℞ pillarū d' hmo-
dactil' maioz ℈·ij· pillarū cochiarūz
℈·j· reformentur pille vij· post quarū exi-
bicōz in aurō p v· horas accipiat ciatū
vnū aque cade ordei cū zucco et p hōz
post accipiat cibū suū 3m nō pule ē
ut 3a die septi in ūga mēbz stātibus
signis calite cū ho vngto ℞ oli ros re-
centiū ℥·ij· succi menite sandal' rub·
sandale aū· ℈·j· coquassent omnia simul
et tepefiat dū ad ministrat 4m pule consi-
derādum si appuerit signa diūj mērū
fricarūz s' calidas et pe flātiaz solua-
tur venter cū ℈·ij· pillarū maioz d' her-
modactil' et ℈·j· pillarūz de Bracolla aoz
7m nō pule considerādū ē q in ho cau
nūt ultimo dicto i iūctōe 3ta sup addā
oli liliorūz alboz ℥·j·ß· et adminstrē ut
prius 6m nō pule intendendū ē q cū
tumor loci iaz rifcatus est et locus aliqr
induratus grā resolucōis cplete mērūz
adminstrē hoc emplm ℞ puluis masti-
ce camomille aū· ℥·j·ß· ros ℥·ij· melliti
ʒ·j· puluis radicū peonie ʒ·x· oli de
sizamo fere oli lilioz alboz aū· ℥·iij· cū
ʒ·ß· fiat emplm Et si desidares loco
eius recipē lini cū ℞ oli de costo lilioz
al· et amigd· dul· aū· ℥·j· puluis sādā-
ce hmoz costi aū· ʒ·ij· uitelloz ouorū
nō ij· coquassent omnia i mortario longa
contritōne et infūda in ipm panū linei et
cadi ponā sup loco cū ligatiā cdecenti
4m nō pule csiderandū ē ut in hoc
tpre sp ipius vent lubricus teneat et tpe
accipiendo pillaz vna alcfungiaz factam
ex duabz ptibz sive desceptōnis et 3a pte pl-
uerū hmoz parū aū cena exibendo ea
aut duas ex eis aut plus et felicitabit
opacō coz quā sepe cognoui dimitto
aūt hic digtm quia intencō mea pnr
ad doloz absciscoz Vltimū nō csidand
in hac pte est ut si remaneat i iūctu-
ris debilitas phibēs motū p gressiuz
adminstrē eis in ūcō cū oleo oliuaz
et 6ta pte sal' rimmez subtilr contritarūz
et simo iuuato iūctuās liniendo et materias
resoluēdo fortificat Et h' d' regimie obser-
uando in tpre porismi ul' in instātia
doloz De rebus nō nō naturalibus
pmo caueat nimia ciboz et potum repletoz
et ec omīs cibos actu et poā frigos et hū-
dos ut pisces cancros et alias res nō na-
les omīs infrigidantes et huectātes et nō ocio
abstinē a vino ut aliqui dicūt quīmis potest
mās influxu et abstinē a vini i ualde pig-
uibz eet bona sz in alijs magis nocet multi-
plicādo mās flāmas p uiā idigōis ul' i frigidacōis

krmic nirzgol?

de meditinalib͡ʒ vo que ad hac intencōꝫ
collauta sunt a sapientib͡ʒ dd'ꝫ p̄mū eiꝫ
vtle est ut nobil' iste semp̱ infine hyēis
⁊ estatꝭ ḡnali purgaciōe suum corpꝰ in-
disitet vl' flōmando vl' farinacōꝫ eua-
cuado aut vtrūqꝫ istoꝝ administrando cuꝫ
ɔsilio sapientū que hic dimitto ꝓp̄ b'ui-
tatē 2o intendē dꝫ diuisionib͡ʒ m̄ēru ū
quid euaporacē faciendo eas cū sacculis
ex furfure milio ⁊ sale et camomilla ⁊ ꝑlia
ɔpositꝭ aut saltē ut melius ē diutē mās
cū euōne ssi̇li fcā cū diureticis ut cū de-
coccōne vl' ɔinectiōe radicū aut foliorū
petrosini dauci ꝑagi apij ⁊ silīuꝫ Aut
horū subliacōꝫ accipiēdo vl' coꝝ cōfectos
aut syrupos vl' iulep ⁊ ꝑlia sapientū cō-
silio ponderib͡ʒ suis limitando Et 3o itꝫ 3o
diuti p̄nt m̄ē cū scarificacōnib͡ʒ ventosas
naribus applicando Et melior quidēꝫ
diuisionū est p̄ naᷓ puidiss ⁊ d'apcōne
venaꝝ emorroyᵈ Et in hac pte lauda-
rēꝫ ego q' tal' apcio an̄ ver ⁊ anticipinꝫ
artificiaᵛ fieret S'm vo in quo ɔsistit
p̄suacō a dolorib͡ʒ iuncturaꝝ est Pᵗ m̄ē-
rū substracōe vo quid cū euōnib͡ʒ vl' diui-
sionib͡ʒ ut ia dcm̄ est ꝶ cū clistēs cōfito-
nibus ⁊ ꝑlibus hn̄tib͡ʒ potm̄ ɔsumendi vl'
exicandi mās fluxuās ad iuncturas de
quoꝝ nūo sit t̄yriaca magna andr̄oma-
ci aut metridatū aut t̄yriaca dyatesse-
ron aut ÿera hmetꝭ que excellēt lau-
datur a plurib͡ʒ sapientūꝫ quorū oīm descp-
cōes colli de sunt 4to can̄ sūᵃ pᵃ ⁊ ameꝶ
in antido· distincōe pᵃ ⁊ descpcōe 2ᵃ et
horū oīm exibeaᵗ in aurō ʒ·j· saltē p̄ ij·
menses ɔtinuādo ipm̄ in aurō ɔglutiācō
ipaꝫ ⁊ tardeᵗ post ipaꝫ horꝝ saltē eᵒʳ Mul-
ti eni in usu hn̄t sim̄tia queda ⁊ ꝑprie
exibendo pulueꝭ ossiū rasure hoīs ɔ-
mortui vl' aliaꝝ p̄tiū ⁊ no curo d'illis
Aliij aut exibent castoreū ī vna pillam
ɔuersū ⁊ mlto tp̄e ɔtinuatū Ego aut
magꝭ laudo ipm̄ in dimo iuncte mei fla-
ce ⁊ uehemt' fr̄ie ⁊ uiscose No nulli aut
administrant terbētinaꝫ claꝫ ɔglutiendo
ex ea ʒ·j· usqꝫ ad ij· in aurō ieiunando
post ipaꝫ saltē horis ·4· plaꝫ in nobli-
ꝓsumatū qd' ex ea pcepi in eliciēdo fla-
ɔuans ⁊ colerā uitellina et citrīnā sub
ɔuantēꝫ no curo ꝑlra simⁱᵗᵃ nc scribere
Vltimū vo in quo consistit cautela ꝑ-
cial' p̄suatiua a dolorib͡ʒ iuncturarū ē
ē ꝑcial' confortacō mēbroꝝ recipientiūꝫ
que fieri dꝫ p̄ apozuma qm̄ expellit
a se nasa ꝛc· Et d' nūo istoꝝ mistioꝝ ꝑlra
cadūt sub ɔsidacōe sapientꝭ Aliij eni ad
ministrāt aquas termales ⁊ ꝑpe ɔut ille
que calefaciēdo ⁊ exitando mēbra sui
sciptiūe ɔhendo confortāt velut aqᵉ
aluiose ferree atinētine ⁊ sulphuree et
ɔsiles Aliij aut administrāt fricacōes em-
brocacōnes cū aquis extinccōnis ferri ꝗ'
calibis No nulli aut ī natū calorēꝫ mēbꝝ
confortāt tegendo ipa cū caligꝭ vl' coo-
pimētꝭ fcīs ex pellib͡ʒ vulpinis ꝗ' ex
pelle dabaon vl' lupꝭ ⁊ ꝑlibus Quid
aut mēbra confortāt liniendo ea ex
oleo ⁊ sale ɔtatꝭ de quo ꝰ no nulli et me-
bra defendūt cū cerotꝭ calitatēꝫ ⁊ stiptiᶜᵉ
hn̄tib͡ʒ que applicari dn̄t ꝑtib͡ʒ supioribꝫ
mēbroꝝ pacienciū p̄ que m̄ē effudunᵗᵘʳ
ad iuncturas Aliij aut audaciores ī re ⁊
ope administrāt cautia potencialia satꝭ
ꝑfunditur applicata ꝑtib͡ʒ carnosꝭ coxarū
⁊ tibiaꝝ quorū doctoꝝ mod administra-
cōnis ⁊ formā cautioꝝ lege albucasim
Ad laudēꝫ dei Amen

Consilium de apostemate tibie usque ad cavillam a sanguine infecto cum aliqua particula materie acute colerice etc. ut sequitur

REVERENDISSIMUS in Christo pater et dominus carum et utriusque iuris doctor acutissimus dominus episcopus brixiensis singularissimus dominus meus et patronus laborat in dispositione quadam complicata ex lapsu complexionali composita et in natura tota in uno crure suo videlicet dextro in parte tamen a medio tibie usque ad cavillam et in domestica parte magis quam in silvestri eius. Est autem egritudo illa apostema cum solutione continuitatis in aliqua parte illius apostemati loci. Cuius quidem apostematis materialis causa est species diversa coniuncta a sanguine infecto et aliqua parte materie acute colerice. Et quia talis egritudo longo tempore perseveravit non est possibile intelligere ipsam esse a mala complexione predicti membri evacuatam. Et huius quidem apostematis ulcerosi mandantia membra videlicet est epar eius calidum nobile et sanguis generatus in illo quantitate grossa(?) in quo sanguine aliquid de colera rubea commiscetur de qua etiam notabilis quantitas in suo corpore generatur. Nam ego iam invenio quoque raptum habuit ad emoroydales venas per quas si notabiliter evacuata fuisset totum corpus eius a multis egritudinibus et accidentibus securum permaneret et felicitare in operibus suis bene iret(?). Sed materia fuit sollempniter evacuata sed impedita maximarum occupationum animalium et corporalium a quibus magni viri et sollempnissimi prelati non evadunt. Contingit quod illa in venis congregata et arteriis virtute expulsiva incitavit ad suum(?) eorum a nobilioribus membris et pervenit huic. Virtus natura quam melius potuit evacuando materiam a nobilioribus et expellendo ipsam ad ignobiliora membra velut est tibia ad quam etiam adiuvat materie grossitudo que declinat eas ad loca inferiora. Hec itaque materia ad tibiam delata apostema facit in ea rubeum durum et compactum cum pruritu punctione et mordicatione et exitu materie virulente aquose que tamen non est multa propterea quia in tota materie quantitate plus dominatur grossa materia et multa. Pars autem colerica que pauca est est illa que facit dolorem pungitivum pruritivum et mordicativum cum exitu virulentie iam predicte. Ex quo fundamento plura colliguntur correlaria. Primum quod sit causa efficiens ex parte virtutis. 2m correlarium quod sit causa materialis quia illa est mixta a sanguine infecto cum aliqua portione colere subtilis aut potest esse aliquid de colera generata ex adustione sanguinis. 3m correlarium quod causa formalis istarum materiarum est confusio in apostemate cum ulceratione predicta. 4m correlarium quod hoc apostema cum ulcere factum est a virtute [illegible]

5m correlarium quod si natura huic venerando prelato providisset de evacuatione harum materiarum per emoroydales venas fuisset et esset valde saluberrimum. 6m correlarium quod quamvis rectificatio regiminis eius omnino [illegible] ipsarum emoroydarum aperitionem. 7m correlarium quod talia apostemata non sunt omnino curanda per intentionem compressionis et administrationem repercussivorum propter [illegible] sint. 8m correlarium quod talium curatio quantum ad partem apostematis fienda est per repercutientia non tamen valde fortia. 9m correlarium quod intentio curationis talis dispositionis indicata ab ulcere fieri debet per exsiccantia mediocria. 10m correlarium quod talia exsiccantia debent esse denudata ab acuitate corrosione et mordicatione. 11m correlarium quod securior modus regiminis harum dispositionum est per diversionem materiarum facientium eas. 12m correlarium quod securior modus regiminis harum dispositionum est per interpolatam et paulatinam evacuationem materiarum harum causativarum. Igitur primo intendetur ad rectificationem regiminis eius per res non naturales discurrendo breviter deinde descendendum est ad administrationem pharmaceuticalia(?). Primo itaque evitanda est ab eo nimietas aeris non naturalis intemperies per quam corpus multum calefiat quia promptum est ad id. 2o etiam quod aer et locus habitationis eius non sit fetidus. 3o quod existat notabiliter situs potentia velut sunt mansiones solerate et tabulis diligenter munite. Et 4o quod aer sit minime humidus et propterea hinc antiquorum edificiorum et propinquorum stagnis et decursibus aquarum. Et caput eius diligenter custoditum teneat a frigore et maxime in aere brixiensi sua subtilitate multum penetrativo. Et caveat etiam a frigiditate pedum et extremorum et propter inferiorum. In regimine autem ciborum advertat quod fugiat cibaria multe nutritionis(?). Item acuitati(?) [illegible] porrum alleum et similia. Item recedat ab aromatum applicatione magna et continua. Advertat etiam evitet [illegible] et ventositativa velut fructus omnes velut lac et lacticinia cibaria leguminosa omnia preter risum panicum et cicera rubea. Excellentia etiam sunt humida dicta velut rape napi blete spinachia lactuca et consimilia. Sed [illegible] effugiat valde salsa cibaria ne nimias exacuat. Et tunc carnes salite pisces saliti et cruda et caules dicuntur omnia velud multa cibaria. In potu autem utatur vino rubeo claro nequaquam obscuro nigro et saporem habeat mixtum grato et dulci non nimiato ponticum. Aut sit vinum album subtile et clarum aromaticum sapore et colore mediocre. Et si potest ipsum habere purum non valde fumosum melius erit. Sin autem frangatur eius audacia cum aqua clara fontis et propterea monticulosi. De carnibus autem cerealibus et piscibus non curo hic extendere sermonem cum existat consuetus

vine laudabilr ac moralissime 7 alias
i mo regis eius 2 extendi calamu qn-
tu oportuit utilr hoc itaq sit regime
eius vle p res no nales / Eligendo at
regime ex pte me[nay] pmo quidz de
scribaz aliqua lenit euancia mas 2o
memoriaz faciaz diuisionis earo et pe
p emorroydas 3o descrba instra oneme[n]
ad apa iaz dcy 4o no instra pona ulcri
3nna 7o 7 ultio conabor onde modu re-
motionis duritiei et tensionis in pte tibi-
e / Pro declaton pmi tria describaz istra
altnati accipienda pm e hoc Rx alo-
es epatici diligent abluti ℥ j radiciz
polipodij thimi epithimi an ʒ j lapis
lazuli hntes venas aureas lapis arme-
ni amboru pptoru an ℈ ij reubarbari
elc an ʒ i ss pul[ve]r[e]ntur oia pse dein incor[por]entur
cu succo rosarum in quo p biduu infusa
steterit ʒ v gma dyagdy et ex eo colato
pille fiat ex omi ʒ vj de quib h dns
omi mese semel in aurora accipiat v
et tardet omede post eas saltē p quinqz
horas Et si de istis pillis omi septima-
na semel accipiet unaz paru an ceaz
erit ei nalde pficuu et pe in die i qa
no cenat aut in qua paru cenat 7 col-
laton facit 2m no pile remediuz
euatiuu e hoc Rx mane elec ℥ iij
pulpe prunoru damascenoru ℥ ij cas-
sief grossi nuccillagis sebesten an ʒ j
dana cinni mios ciamoi an ℈ j dqs-
sent omia i mortario et ff elcu de quo 7 ̄ ... de
hic dns accipiat loco 3tiazu pillaruz scl
i mense ℥ ij et tardet omede ut ibi dcz
est / 3m pile remeum Rx puluieru po-
lipodij ℥ ss pulueru folliculoru sene ʒ i
vio[lar]um seminis endiuie acetose an ℈ j dau-
ci ʒ j ciamomi ʒ i ss sal gme tartari
an ℈ ij dyagdy ℈ iiij pulr omia pse
deinde in corporetur in sl et seruetr h
puluis in pixide lignea de quo hic
dns omi 7ma semel accipiat sero an
cenaz ul mane an pndiu p 3tiaz pte
hore ℈ ij cu modico brodio pinguis
aut vini dulcis et pcedat in istis reg-
euantib mas subtrahedo ul minora-
do eas altnati tiisendo de vno ad aliq
aut saltez eligendo ex eis illud quod
ni s melius et delectabilis · Pro 2o
no talo huius tractatuli pmittendu e
pmo q modi diuisionis 7 uie sut multi-
plices Sz ego elegi uias 3s 7 ingenia
diuitencia mas que melioa st 7 salu-
briora Pmittedu e 2o q instra mo-
ratie euomis tu poita in pcetti cao sut
e multu utilia ac necia ad diuitedu mas
d venis 7 alys mebris ad mas netr
Vie ir diuitedi mas tplices st et sca-
riois pma e p venas · 2a p vrie uias ·

2a p aptoz emorroydaruz Pmu autz
horu opletiz euando mas bis i ano
aut semel p flomiaz et hoc quidz pla-
cet michi indicando ab hitune totius
et plenitudie coris in quo multu habu-
dat de sanguie 7 satis grosso qui non
posset aliunde eque cuit educi Si g hic
dns acquiesceret huic euom tuc fiat
ei flomia de vena purpurea ul nig
dextri brachij versus fine februarij p
qua educatr sanguis ℥ iiij ul quinqz
ventre pus lenificato cu alto comedioru
scptoru in cao anteti Et si acquiesceret
ad flomiaz raz tuc illa fiat de vena basi-
lica sinistri brachij poita sub cubito eius
in fine mensis februarij p qua sufficit e-
duci sanguis ℥ iiij 2m no instrm di-
uertendi mas erit puias vrine ut fre-
quet comedendo fenilus petom dauru
cappares carotas 7 suo tpre spagos Et bo-
nu diuersiui erit ut frequet vtar co-
mestione ofectionis an cenaz que sit ficta
cu ʒ ij specierum elcy de seminibus descptone
Mesue in suo antidotario cu lb ss zucari al-
decocti cu aqua fenili comedendo de ea ℥
ss ante cenaz et tudz post cenaz 3m di-
uersiui et securu est ut iste dns quinqz p
quatuor horas bibat an pndiu ℥ 4or a-
que fenili aut petrosellini et forcor illa
est aque apij et pe distillaconis radicu
et calefca cu zuccaro 3m pile diuisiui
est p venas absqz flomia et pe puocato
emorroydas quaru aptoz scio tanti 7 ma-
turaz in dno isto q erit apta p longare
vitaz eius 7 felicitabut omis actus aiales
7 uitales eius dumo no supfluet 7 no
solu erit apta pseruare adijstursu meru
ad tybia vino et a paulatia ogestione
meruz in ca cui omo adherendu est
quinqz instra eidz appata scribedo 7 secuda
pm e ut fiat decoctio ex radicib apij
assari 7 aristo rotude in qua decoctioe
sedeat hic dns p quarta ptez hore q
appientur 2m instrm e ut fricet pars
fiteri cu frusto pani bisello bn apperi
3m ut fricet ias venas cu felle tauri
4m ut fricet eas cu pulue artanite sa-
tis longo tpe ultim no est ut pgt balneu
an sceptuz cuiponat fiteri ventosaz mag
orificij sine scarificatoe cu quotiez eni istoru
apiant vene felicitabit omis opato m-
te sue Et h 2o cao ulue ptis decu sufficit
Pro 3o no cao iq ta scribaz instra pua
com apatis diuis tporib opetencia Pm
itaqz ipotu e hoc Rx plubi usti cerusse lo-
te et litargi pinificati an ℥ ij mastic
Bcatolle an ʒ iiij sucti platagis sucti folio-
ru rosarum 7 sucti fenili an ℥ ij aceti ℥ i ss
terantur omia sil ultato i mortario plubeo
cu suo pistello 7 linia ex eo toty locu rubi

apostemosus et durus post loca ulcerata
quater in die naturali. Secundum non instrumentum et
lenius illo est illud: Recipe succi poligonie,
succi plantaginis et succi extremitatum tene-
rarum sive mollium rubi ana ℥ v, a-
muli terre sigillate ana ℥ ij, tucie preparate
℥ i ß. Misceantur omnia et diu conquasse-
tur in mortario. Et in liquore isto infundantur
pecie de lino et semi expresse ponantur
super loco apostemato, ita quod predicte pecie sint
semper perforate in loco ulcerato. Tertium
non speciale instrumentum est hoc: Recipe olei ynfan-
cium lb. ß, terre albe ℥ ij, ceruse lote,
amili ana ℥ i ß, litargiri ℥ i ß, sperma ceti
primo coquantur omnia leni igne usque ad
bonam spissitudinem, deinde infundantur in eis peci-
e panni linei ita ut fiat sicut spalladra-
pum, et de isto panno cooperiatur cuius pecia
locum calefactum rubeum et ulceratum. Et ne-
que aliquis miretur de ipsi in talium apostematum
cura non descripsi pura repercussiva, hec
apostemata sunt facta per motum crisis in quibus pura
repercussiva non conveniunt nisi valde raro et
cum cautela magna. Nunc autem describa-
ntur duo unguenta que sunt appropriata locis
ulceratis. Et primum horum est hoc: Recipe succi
foliorum rosarum non dico florum ℥ ij,
succi plantaginis ℥ iij, pulveris usti ℥ ij, li-
targiri, mastic, opoponacis ana ℥ x, conquasse-
tur omnia simul in mortario ulcerata tot
cone et fiat linimentum tenax in quod in-
fundantur fistula coti et diligenter expres-
sa supponantur omnibus locis ulceratis bis
in die. Secundum non principale unguentum: Recipe olei
de vitell ovorum, olei onfantini ana ℥ i
ß, pulveris resine siccate et opoponacis ana ℥
ij, ceruse, litargiri, spume maris ana ℥ iij,
dragaganti et gummi arabici ana ℥ v, cere alba quantum
sufficit, fiat unguentum mediocris spissitudinis. Et
de isto medicetur ulcera absque loco apo-
stemoso. Quodcumque ergo istorum duorum ung-
uentorum administretur idem est, verumtamen primum
magis mihi placet et in hoc tamen sufficie-
ntia tali vel alteri. Ultimo non attendatur
quod cum locus curatus fuit ita quod parum de
rubore et extensione remaneat ad perfectam
curationem et duritie remotorum. Postquam fu-
erit locus consolidatus per xv dies incipiat
linire totum locum induratum cum tepido
oleo de ben supponendo eidem pannum
album de lana et bene molle in diebus fri-
goris aut pannum lineum mollem in die-
bus caloris usque quo tota duricies remota
fuit et membrum convenienter mollificatum. Et
ita hic reverendissimus dominus in Christo pater
et dominus dei misericordia terminabit ad felicem
exitum et sanitatis adhesionem qua sua
misericordia concedat summus archiatrus omnium et
salvator piissimus ad laudes eius immortales.
Amen Amen

Questio est inter sapientes quid nanque
eligibilius esse debet pro regimine sanitatis an
semel tantum in die comedere an bis vel pluri-
es. Et post multas argumentationes que hinc
inde adduci possunt sapientum concordie sunt
quod in adolescentie bone complexionis et habitu-
dinis nulla tamen vomite ad corpus securius est
in die comedere bis quam semel tantum et maxi-
me in homine ad hoc consueto. Secunda conclusio
est quod si patitur aliquod accidens ut catarrosus dis-
positus aut ventositate congregata in stomaco vel
in ventre ex bona cibatione consueta, sive
aliquod nocivi perpetiet, melius est cibationem
prandii ita ut subtrahatur tertia vel quarta me-
dietas cibi cene consueti. Tertia conclusio est quod
si patitur subtractione cibationis predicte incur-
reret egritudinem capitis debilitatem patitur qua non
posset studio persistere tunc non recedat a
cibi et potus quantitate consueta. Sed post ci-
bationem accipiat aliquid medicinale velud
quarta de gluttie tantum vel quatuor grana mas-
tic aut comedere duo vel tria frusta
dyacitoniten zucarine confectionis cum
modico masticis. Aut comedere post cibum
coclear unum coriandri confecti. Quarta conclusio
est ut si patitur ventositates in stomaco congestas et
crudatas hoc desistet a quantitate cibi quam
consueverat assuere melius est quod si statim
tantum tibi assuere aliquid de carminan-
tibus. Quorum primum est eligibilius comedere
℥ ß confectionis dyacimini et prescripte eius qua
scripsit Serapio 1° breviarii auctoritate Galieni.
Et si hoc esset huius stomachi fortem comedere
℥ ij confectionis dyatrion pipereon et
prescripte eius quam scripsit Galienus in secreto ad
Monteum describere tertia prescripte finem. Aut
comedere ℥ ij vel iij de confectione dyacala-
menti descripta a Nicholao in antidotario.
Septima conclusio est quod si patitur aliqua de causis predictis
dimitteret hoc ab assumptione cibi bis in
die securius est ad consuetudinem vitandam et
longitudinem vite ut hoc die una rece-
dat semel altera non bis et ita revolven-
do procedat ab uno ad reliquum et sunt
sermones principis 12a 3i et ratione de-
monstrans quoniam etas consistentie est etas in
qua tantum restauratur quantum resolvitur
et econverso. Ergo facta permutacione quantitatis
cibi non generabitur diminucio tamen quanti-
tum possit fieri restauracio post solutionem.
Ergo talis dietandi interruptio est illaudabilis.

Cum in superioribus huius tractatuli
declaravi ego qui in regimine reverendissi-
mi in Christo patris et domini domini Brixiensis episcopi in-
strumenti sive sanitatis conservationem et a lap-
su preservationem securius et melius est per pro-
viso emoroydarum ut tolli debeant in 11a
3i de iuvamentis scripsi tibi adiuvatos per eas
fratres quaestio 2o ideo ad dictum repeto et dico

Marginal notes:

Mar a librarum optimer

utrum est melius in die semel comedere vel bis

3

ad aperiendum emoroydas

q̄ evenit te fine mens februarij de
1229 futurum hic ivr sedeat in a-
quā decoctionis camomille melliloti
gnoz fenugreci 7 sisami radez in aqua
stet infusus usq; ad inguina inclusive
mane et sero ant cibum saltē p quartam
partem hore et hoc diebus quatuor de-
inde faciat decoctionē hanc ℞ radicum
artanite rotundē et ē ciclamine vel pa-
nis porcina planta quedam et folia
rotunda faciens purpurei coloris i sup-
ficie vna ad herent terre 7 viridis in
alia superficie cuius radices sunt plurimum qui-
titati vicine colore extius rubicunde i-
terius valde albe sapore amaricantes
notabiliter flores facientes purpureum ve-
lud viola vernalis de hijs ergo accipia-
tur ay iij rubee ciccorum spicenardi g-
norum orobi epithimi ana ay iiij coquā-
tur in magna quantitate aque usq; ad co-
sumptionem 2e partis et sedeat in ea pa-
tiens ut prius de alia dictum est v die-
bus deinde digito leniter fricet extre-
mitatem siteri 7 aperientur vene ille Si
aut neq; aperiantur isto modo tunc fricet
eas cum panno bisello bene asspro et cum fo-
lijs ficus 2o cum folijs consolide maioris
3o cum folijs buglosse 4to cum folijs sag-
uinarie plante Et modus fricandi ē ut
flectat se ad interiora comprimendo i testi-
num ad exteriora ac si vellet emittere
per inde superfluitates Converso ergo intes-
tino ad exteriora fricetur cum pulvere ali-
quo de predictis Si aut p hoc iterum non
aperiretur tunc intestino extius everso
ut iam dictum est applicetur ei ventosa
magni orificij sine scarificatione post
sessionem predictam 7 aperientur in dubi-
e Et iterum si p hoc non aperiretur ex
necessario everso intestino ut flebotometur vnum
vel duo de capitibus quinq; venarum in
bibitarum i ipso intestino que vocantur e-
morroydes 7 sunt quinq; vene i cir-
culo ani ā natura create ad evacuandum sag-
winē melancolicum 7 superfluum qui in corpore
habundat maxime 2o primo 7 2o capitulo col-
ligendum Neq; timendum ē de flebotomia
illarum partium quoniam ē valde levis et
tot et tanta sunt Juvamenta illarum apa-
cionum ista quod ea scribere non possum Si
aut emorosagia i fluxus ex tali ap-
tione super habundaret quod cognoscitur ex
lassitudine totius corporis et ex debilitate
capitis et visus tunc evacuatis superfluis
prius dicitur cum istis 3bus instrumentis primum est
q̄ accipiatur 3 ij oleo cognoviatum mede
te cum ʒ ij aq platagini in aurem m-
lefaciet et tardet cibus horis ad mi-
nus quinq; Est aut invencta alarum a nicola-
o descriptum i anti2io et ab anic 7o aij.

sumitur prima 7 a serapione 2o breviarij
cuius virtutes et opos inde eligantur
Et si passipetoz talimente non costrin-
gerentur emoroydes tunc maurotu
dentur pille de bdelio descripte Ras
q; almans mo de cura emorroyda-
rum 7 non decipiunt assuentes earum
bene composite sunt Si aut neq; pro
retinerentur emorrosagia tunc ap-
plicetur hoc emplastrum ℞ glutis pisci-
um 7 carte draguganti gummi arabici
corrocftoru ana ʒ iij spodij thuris
sandarace ana ʒ i s boli armenici ʒ i
sanguinis draconis ʒ i s pulveris gipsi
ʒ ij pulverizentur hij pulveres subtiliter et a-
gitentur homnia cum albumine ovi et
pilis leporis minutim incisis 7 de hoc si-
mul empletur siteri 7 eius circumferencia
p remissam attractiva Et hoc ē id divi-
num medicamen de mea secreto cum quo
plurimam gentem sanavi 7 defendi a peri-
culo emorrosagio Cum ergo emorroy-
des per se semel aperte fuerit 7 contigent
eas non aperiri prohibere velud solent
et consuetor sanitatis quantum certum a-
perire tunc considerentur hec signa primum
est vlis lassitudo corporis p impotenciam
ad motus locales 2m ē dolor i co-
spina 7 alcathin maxe 3m ē gravitas
in ypocundrio dextro cum tensione ibidem
iuncta 4m ē species aliqua difficul-
tatis anhelitus 5m ē tumescencia venarum
circa siteri et domesticam partem cruris
et tibie 6m ē facies extensio 7 rubicun-
ditas 7m ē longus appetitus et pse-
verencia in sompno 8m ē mictus co-
lumnalis hunitus et pre dulcis 9m est
sompniari in appetitu rerum rubearum
decurrenciam hijs itaq; apparentibus
signis omnibus vel eorum pluribus deducat
de necessitatem aperiendi predictas venas
et tunc procedat applicando ea que supius
dicta sunt ut ordinate spaciatim 7 precipue i te
principij veris Illud enim ē tempus ap-
pertionem hijs operibus secundum veteres aff-
60 Quibuscumq; flebotomia firmaria
2us ē hos i vere flebotomare et firma-
care 2mit Vltimo vero quoniam tempore
contingat i circa vesicari hominem viri i-
ncalescere pruritum limatur totum me-
brum hoc compositum ℞ Ceruse lote ʒ
i litargiri spuificati ʒ ij aluminis cinere
ini ʒ i s aq cineris ʒ iij cum thus albu-
minibus ovi fiat linimentum i mortario plu-
beo cum suo pistello addendo in fine ʒ
xv tucie preparate vehementer coniecendo hoc
enim unguentum superat omnem pruritum
in dubitanter
1228 die 9 decembris Am

Ste mirz p quo calamum accipi-
o Josue nuncupat^r s^z no e ille
Josue qui successit moysi in
regendo et gubnado ppl^m dni
no credo ego cl[illegible] no dig
tat^s nec virtutibus Sz e ille
Josue cui successit eg^rdo tremeda qua
illustres arabes nominant misere me
i ut in divisionib^s almas iij tc^o de
fluxibus et a grecis nuncupata est extis-
latione ab eis eg^rdo a qua deus tuea^r
nos et mito quidez talibus pditacoib^s i-
signit^r hec eg^rdo quib^s n alit credere
pot q oporteat i notari sum^m pricipez ad
misericordia nisi qm mebra inferiora ad
supfluitates expelledas deputata p[illegible]
opone illa Et superiora mebra q alim-
ti assupcone a sublimi creatore i[illegible]
fuerit expellat supfluitates fetidas exp[u]l-
sione oino eis ex toto g[illegible] pt natura
p quod a no nullis hec eg^rdo catacrosa
vl' castrosa d^r mal platu malaru su-
pfluitatu solitaru curari p inferio p supi-
ora reddito a tachos g[illegible] quod e ma-
lu et tropos [illegible] gi malaru supflui-
tatu p coñriaz regioz expulsio Et sut
smones alexi i p^o sue pract^e vtiliss-
me ex quo appz valde futile [illegible]
ee q hec eg^rdo mito a qua deus paci-
entes tuea^r de noiacoz assupsit Ego
eni usq ad hac etatez no vidi viros
nisi quidem qui ipa egrotaverit a 1398
anno quo anno ego studiu ingressus su
usq ad annu 1411 et pum decebris
quo scribebaz ista de quib^s 14 eg^rbo[.] p[illegible]
oino mortui st reliqui vo vixert Et
cu ingeti labore q[illegible] et eos cun[illegible] et
magna sollicitudine pressit opaco Q[illegible]
quide casus multiz verificaui pot p^o q
a tanta e fetor abhominato i medium
ubi iacent^r egrotantes q me appiquare
pnt eis astates q[illegible] heat debilitatez
in olofactu Ego n no dubito q fet q
corp^{ite} i inferiori ventre pellu^r ad stom
ampliorez corp recipiut i eo g^o et fetore
magnu quaru feci corp^{tur} et putridus
et abhominabil vapor iccio [illegible]
spiritib^s q ingredi^r poros venaru et ar-
teriaru et mebroru oiuz usq ad cor et
pulmonez et p[illegible] meri et trachee ar-
terie co[illegible] [illegible] Du egrotantes i[illegible]
[illegible] [illegible] et alienatoes i oponi-
bus oiuz sensuu interioz [illegible] huic
smoni q cotu in[illegible] d' novo accep-
tu q[illegible] laudale corru[illegible] i b[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] omnia in[illegible]
[illegible] [illegible] h^o extenua^r et marasmo-
dez [illegible] [illegible] ut ma[illegible] fuit i hoc

egrotante et ad^{uc} est Pot aut adhuc
egritudinez [illegible] velut cu i moderata
[illegible] intestioz oim et immoderata
[illegible] et siccitatis eorz na oms iste du-
e cause aut ipaz aliqua pnt potes
sitaie feces q recipiut^r i intestio recto i
colon et i monoclo ppe Sz cu plongat^r
feces [illegible] in ist^s et i monoclo
difficilim est ymaginari ne [illegible] de-
fecto contigit q ille feces expelli pnt
Cu g^o recipit^r fortis costipacio i recto in-
testino et i colon et feces inferi[us] ppelli
no pnt q[illegible] repugit costipa^o Et stimulat
virtutez ad expellendu vl' q[illegible] multa
extendendo vl' mala qualite acquisita do-
lorez pungitiu morditatiu a[illegible]
vl' gravatiu efficie^o tu[illegible] [illegible]
notu huius oponis pricipes virtuti
expulsive [illegible] Sz ipa expulsiva
mota pellit mas ad superiora cu inferi[us]
via sit clausa Ex quo collige cam
efficientez ee virtute i pellente cam
malez hui^o eg^{ris} ee feces caz for-
lez ee actualez expulsioz caro Cam
no finale ee fugaz nocuti a fecibus
ill' Vias aut expulsios intellige p^o
intestinu ylcon i quo iste feces a colo
pmo recipiu^r deinde hariz explsio[n]
a colon i Jeiunu intestinu et a Je-
iunio i duodenu et d' duodeno i phi-
leron vl' p os inferius sto^i et a pilero
in [illegible] eius et de [illegible] sto[illegible] exp[u]l-
sione p meri et pos p ad exteriora [illegible]
ex omnib^s coacervati faciendo concludere
q hec eg^rdo no i merito misere mei
a qua deus tuea^r nos et Catacro-
pha noiata e H quide itaq [illegible]
sut ut hic vir intelligat q[illegible] pic[ulo]
subiecta eat et porrigat altissimo sal-
vatori preces ut h eg^rdo [illegible] no
[illegible] i eo qm q [illegible] [illegible]
cone eius nemiez sanatu vidi p
quod regn amplissim^m eet [illegible]
Sz ego [illegible] s' [illegible] a quorz
applicatioe fuge de P^m e q ipe [illegible]
ventrez eius bn munitu a frigore de-
fensuz et [illegible] cu vestib^s i [illegible] pel-
libus agninis bn grossis et pedes eius
a frigore ee bn defendat p^o et totiz
corp^s et ppe caput 2° q sic sto^{co} suo us[q]
ad medietate mes Marcii fiat s' i [illegible]
toz ex h^o [illegible] Rx [illegible] calami aro-
matice absinthii an[a] ciceris an[a] ℥ i ma-
cis ℥ ij masticis [illegible] an[a] ℥ s co-
loso^e ℥ ij pic[is] naval' ℥ iij resine ℥ j
s et de mastice et de menta an[a] ℥ j ce-
ra q s f[iat] [illegible] mediocris [illegible]
℥ [illegible] est q [illegible] distedat a mesa cu
appetitu comededi et no cu [illegible]
[illegible] [illegible] q [illegible] cibaria diffi[ci]l' dige[ribilia]

ut legumina pastilia cutaneas 7 nervosas
7 ligamentales partes animalium 7 carnes
antiquas 7 ad hereat comedere pullo-
rum et columborum p sepe 7 comestioni
carnis garseli leporis 7 porcelli Ju-
vencli silvestris et domestici 7 adhereat
pull' laudabilibus perdicibus fasianis tur-
dis et consimilibus Et pane utatur recen-
ti duorum dierum ad plus et multum fer-
menti et parum sal' habente magis quam communis panis
Et sepe utatur ventre animalium bene cocto
ut sunt tripe Juvencli vituli et pelli-
cula stomaci galliarum 7 consimilibus Et vino
utatur in potu rubicundo claro bene virtuoso
saporem habente mixtum ex dulci dominan-
te et pontico vel brusco subdominante
Et dimittat exercitium et precipue equitandi
usque per totum mensem februarii 7 omnia
cibaria comedat mediocriter liquida
bene cocta preparata non inglutinose sed suaviter
de glutiendo ea Tertium principale quod utatur
hac confectione omni vice ante cenam et
prandium de ipsa accipiendo k(?)ustrum unum
vel .ij. per totum mensem februarii si potens
est aut saltem in die semel de ipsa co-
medendo Recipe confectionis desistit lb .j.
mat̄ ʒ .j. corallorum rubeorum ℈ .ij. cinamomi
electi ʒ .j. ß. fiat confectio cum aqua eupato-
rii in frusta oblonga Quartum principale reme-
dium est hoc Recipe .j. de absinthio et de
menta ana ʒ .j. 7 nardini ʒ .j. ß. cinam-
omi? signati folii ana ℈ .j. conquassentur de h-
linito ungatur totus venter 7 ylia infra
cerotum dictum Quintum principale est quod ipse utatur
pillulis de compositio eis ordinatis pa-
due dictis accepta .j. vel .ij. parum ante
cenam secundum maiorem vel leviorem ventris flux-
ibilitatem omni die vel omni 3a die ac-
cipiendo eas Octavum remedium quod sep-
tiana infundat diu 7 infusa
lavet cum ea circa tibias pedes in aqua
decoctionis foliorum edere rosmarini 7 sal-
vie Hec ad laudem omnipotentis dei Amen

Nunc oportet me declarare modum regiminis a-
postematis Erisipile quod quidem sus-
picale est in hoc domino et primo quia sus-
picatur notum ex passione dolenti in esse illi
preteritis Et si supervenerit nocumentum in membro
propter iam causam esse suspectum quod in esse de in-
dicatione attrahendi dum materiam coiter in
membro se fluentem que frigida est 7 humida
velut in omnibus membris frigidis 7 humidis
est rationale Sed erisipila fit materia cali-
da 7 sicca ex qua ipsa generatur ergo arguit lap-
sum ad contrarium qui in omnibus membris et
nervis ipsius malo est Et precipue quando fit

in inferioribus ad que non nisi materia coli-
ca inclinari debet propter suam levitatem Igitur
arguitur virtutis debilitatem 7 ineptitudinem membri quod
non solum habundat in talibus membris Est
autem erisipila pura vel simplex apostema pro-
veniens a materia colerica rubea vel naturali inflam-
mata et mobilitata expulsa ad aliqua
membra cum caliditate inflammatione puncti-
one pruritu magis intus in subcutanea membri
parum profunda 7 magis in superficie cum ru-
bore magna vel saltem veloci et frequenti
absque tensione vel cutis excoriatione non
raro In eius tactu non reperitur impressio
neque impulsio magna Dicitur autem coriter eri-
sipila aut quia in ea quadam erectione
eriguntur pili Aut quia in ea superficies
cutis erigitur parumper quia erisipila .i. pell'
vel cutis superficialis erectio Est autem ma-
lus eius cum colera rubea multitudine quantitate
et sua caliditate virtutem irritans ad sui
expulsionem Et hoc intelligitur in pura et
simplici erisipila exclusa ab aliis a-
postematibus uti flegmon quod erisipila fleg-
monides nominari solet Quod autem in loco
ubi est sit rubedo vivificata vix non con-
fusa a purpureitate sanguinis neque
ab opacitate melie neque ab albedine flat-
pz quod talis vere rubea potest denominari pos-
titula erisipilata Et fuit verbum Avi(cenne)
ubi dixit quod in ea est albedo vesica-
ta non potest autem materia colica magnam
tensionem facere in apostemata posticula quam
licet multam quantitatem eius recipiat in apos-
tematum partem tamen ipsa non detinetur
ibi propter tenuitatem subtilitatem 7 eius vapo-
rabilitatem per que a partibus facile resolvitur
Et propter hac causam nullo meorum aduc vi-
dit aliquam erisipilam fuam exituram
vel saniatam propterea quia eg(?)nes que
fiunt a colera non accidunt exitumque per no-
stro Amplius non in erisipila pruritum
punctorum excoriationem propter acuitatem materiam
est facile videre 7 locum calidum cum inflamma-
tione percipi cum parum pulsatione veloci
et frequenti satis fuerit deducitur propterea q-
a non immoderatum lapsum parum ad cali-
ditatem 7 siccitatem non stat fortitudo virtutis
neque obedientia organi instrumenti pulsabilis
propter strictitatem ergo pulsatio non potest esse
magna ergo erit velox 7 frequens ut
per has duas differentias satis fiat caliditati
superante Colliguntur isti sermones pul-
cherrime secundum partem 2a primi capitulo 4o
de egritudinibus compositis 7 3a quarti tractatu 4 primo
capitulo de causis et signis erisipile 7 xiiij
terapeutice in adequato capitulo 7 non
minus talis in divisionibus alman(soris) capitulo de
apostemate calido Et si tu bene consideraveris in-
fusi prius quam hec tibi nota fuerint in apa-
te huius domini Est autem aliquid hic tangendum

de tamarindis huius dispositionis et in
instructionibus regimenis. Primum itaque instructorum omnium
est ut in pura erisipila statim a principi-
o administretur medicinam colere educentem
velud hoc. Recipe pulpe tamarindorum ℥ vi. et
reubarbari electi ℥ i. scamonati gr. v. terantur et detur
in potum cum ciato vno lactis caprini tepi-
di. Et accipiens eam tardet comedere
per sex horas tamen non in vernis medicinarum
elegantiorem. Ista quidem tamarindi inter ali-
quas medicinas elegantissimi sunt infrigi-
dando humectando sitiando et condensando
materiam et educendo eam. Et ita approbavit
eos Rasis in divisionibus alium pallec-
talo. Qui autem vult medicinam fortioris
expeditionis accipiat electuarii rosati ℥ iii.
Et si vult in pillulari substantia medicinam tunc
accipe pillularum aurearum ℥ ii. pillularum de reubarbaro
℥ s. spicenardi gr. ii. sub gemme gr. i. formentur
pille vii. cum succo rosarum et exibeantur
omnes in potum. Ego autem pluries experiens vi-
cibus vidi colagogum optimum esse confecti-
onem recentium foliorum rosarum rubearum
et hanc materiam educeret flores rosarum persicorum
recentium. Et si vult pro pauperibus elige tunc
Recipe vel accipe comestionem xx foliorum per-
sicarie minoris que reperitur in pratis folia huius
omnino similia foliis ysopi quam plantam ego
non dubito esse thimum ut in alio opere
distinctius declarabo. Si autem contigerit erisipi-
lam non esse puram sed sanguini commixtam
tunc apparente sufficienti commixtione sanguinis
per rubeam rubicundam et grossam exitum
competit flobotomia in totum latitudine principi-
is de basilica adusti lateris partis apa-
tis educendo sanguinis ℥ iii. vel iiii. secundum
discretionem medicantis et tolleranciam virtutis.
Secundo non proculis interdio. In cura huius egritu-
dinis non tamen appropriata ipsi egritudini sed necessaria
prima est in administrando repercucientia
materiam refrenantia ne augmentetur apostema.
Cum ergo hoc apostema existat et fit de materia cal-
ida et sicca notandum ergo quod repercuciencia debent
esse frigida et humida de quorum numero in-
primis milies est expertum. Et optimum est
emplastrum factum de talibus bene contrito et
emplastretur locus ex eo. Est autem taulubus
lenticula que natat in superficiebus aquarum
ex quadam limosa superfluitate ibidem ge-
nerata. Secundum medicamen est emplastrum de
semina utraque tam maiori quam minori
que semicularis dicitur. Tertium emplastrum est
de foliis morelle purpureum et blete et por-
tulace simul vel commixtorum. Quartum ex-
pertissimum est ut habeatur oleum rosatum buli-
tum cum aqua morelle et conteratur cum eo rasu-
re cucurbitarum recentium. Est enim medicamen
nobile et securum. Si hec omnia vinea
contra presunt a principio vsque ad medium augmenti
velis. Quintum remedium est unguentum de cerusa secundum

remedium est unguentum de frigiditate plubi
in medio est hoc. Recipe ceruse lote ℥
i s. plumbi usti ℥ i. conquassentur simul in mor-
tario cum oleo mortelle et citriorum et sepe in
ungatur ex eo membrum abluta parte
augmenti velis per totum primam partem status
velis. Cum ergo pervenit ad hoc tempus tunc
si apostema non erit resolutum quod tamen
raro contingit quod non fuit curatum
tunc commisceantur inter unguentum de
cerusa cum equali portione olei liliorum
alborum aut accipiatur plumbi usti ℥
ii. sepi castrati ℥ i s. dissolvatur simul
deinde conquassentur in mortario cum ℥ i s.
mucillaginis psilii. Hoc enim perfecte restau-
rat membrum applanando eius superficiem
exasperatam lemendo ipsum in divinatum
et ruborem et defedationem predictorum mem-
brorum abscindendo ab eis. Si quis
autem vindicat cum defedatione in superfi-
cie et precipue faciei et lepore nasi in
quin ambabus partibus huius egritudinis plurimum
accidere solet tunc sic ego quod linimentum
factum cum oleo de vitellis ovorum cum litar-
giro sublimato cum sepo castrati optima
sunt ad delucidandam faciem. Ad lau-
dem dei per domino Karolo etc.

Contra fluxum emorroydalem

Recipe dragaganti et gummi arabici torrefactorum
glutinis piscium storace ferri preparate ana ℥ i
s. amili bdelii molli et subalbidi ossi-
um mirabolanorum combustorum ossium datilorum
combustorum seminis porri bene torrefacti
ana ℥ iii. trociscorum stelle ℥ s. olei omfacini
olei rosarum ana ℥ i s. fiat unguentum molle
in mortario vehementi contritione.

Item Recipe specierum predictarum ℥ iiii. pulveris gallarum
perforatarum et cypressi ana ℥ iii. aceti acer-
rimi ℥ i s. buliat omnia in aqua plu-
viali usque ad bonam glutinositatem et de hac materia
impleatur sacculi de panno lineo qui per tepide te-
neatur super fiteri facta tamen unctione ipsius intus
et extra cum unctione predicta.

Item Recipe pulveris gallarum emathitis et terre sigillate
ana ℥ s. pillarum de bdelio ℥ ii. formentur pille
cum vino granatorum ex omnibus ℥ vii. de quibus
quatuor exibeantur parum ante cenam et sex ex
eis circa sextam horam noctis et dicte vi circa xi horam.

Item Recipe aque labruste et acetose ana lb. s. et
aque rosarum magis ℥ i s. aque mellisse ℥ i viii. trociscorum
de spodio cum semine acetose et trociscorum de rosis ana ℥
i. corticum citri et foliorum auri ana ℥ ii. vini
malvatici mediocriter acuti buliat omnia simul in vase vi-
treato usque ad consumptionem tertie partis et infundatur panis
de simila et tepidus apponatur.

Item Recipe cerotum unum de tribus quod apponitur ad os
stomachi. Recipe rasure resine ℥ i. gariofilorum masticis ana
℥ s. fiat cerotum.

Item Recipe confectionis de fistici ℥ iiii.

Item Recipe unguenti de cotiabus ℥ ii. et ungatur cum eo tota spina
usque ad nates.

It℞ carabe seniis portulce scorie fe'
ri ppte draguti gni arati torefctoꝝ an.
ʒ. j. siumach troc stelle an. ℈. iiij. fiat pil
lule ⁊ conmisceant cu aqua lambruste ⁊
detur vna an cibum cibarum
It℞ draguganti gni arati torrefactoꝝ
ypoquistidos an. ℈. j. pillaꝝ de bdelio
ʒ. ij. fiat pille cu aqua labruste ⁊ detur
i media nocte. v. ⁊ duodecima hora qꝫ
It℞ troci stelle ʒ. ij. or
It℞ sp' de mirto ʒ. iiij
It℞ mastice ʒ. ij. detur an ocz cibum
grana tu bn mundata ꝛc. aint

De dissuria comixta cu stranguiria

Ic notabilis vir gaietanus laborat
egritudine venda nitu ℞ pri-
ma motiua primo ℞ ipius di-
uturnitatem cu ipa satis prolix-
o tpre sit pduraverit 2o no
℞ ipius egritudinis mancie3 qm e de hijs que
non solent bn curari cu ipa disp̄o mar
vrina Est n dissuria comixta cu strang-
wiria ut paulo plus videbit 3o ℞ etate3
huius viri qui sm q dr septuagenarius e
4o ⁊ ultimo ℞ nunc quia ipa e egritudo cti'e
affliges virtute que debil' e ℞ ptea no
no. nllaz fere h3 infpolatoꝝ sm narra-
ta in / Est aut disp̄o ista dissuria ꝑ
qua nititur freqns motus Cu effudit ma3
a renibus ꝑ vritides ⁊ vesica sive ipa
ma h3 acuitate a calite ul' a caida ma co-
lica ul' adusta s' inposita a sine a putre-
factione nimia in renibus acquisita cu te
ma recipi in vesica acuite sui doloꝛs fa-
ciendo pugitios incitat virtute expulsi-
ua vesice ad expellendu ipa3 vrina3 extra
corpus statutu e si collu vesice na3 hret
lesione alia3 pt' ia3 quo go freqns le-
ditur vesica ab vrina s' delata cu ipa he-
at excoriacioꝝ vo ⁊ ulcera in collo suo q
reddunt ipa3 passibile3 e ab vrina quitur
q3 nali s' no hret aliqua mala qualitate
de pdris ꝑ qua nocere possit Cu go due
cause de fortioribus associate sit ad facied
frequentia3 mictus s' vrine acuitas ⁊ pu-
tredo eide comixta ⁊ ulcera ⁊ excoriacios in
collo vesice no e mirabile si freqns e mic-
tus totiens n ad expellendu vrina3 mone-
vesica quotiens patitur ab ipa s3 qi sp le-
ditur ab ea go qi semp mingit cl' saltem
mingendi appetitu ht patiens Cu go col-
lu vesice magnifice lesu sit ⁊ virtus eius de-
bilitata no est mirabile si ipoꝝ h3 mingun-
dur ite ⁊ cu magna angustia vrina3 emittit
que no e alia qz stranguiria nomi-
ta disp̄o Ad hac virtute no solu colocand
s3 e demiranda cucurrit motiua ex i fortioribus
ni cestipis Quoꝝ pm e magnus volutus vri-

pm motiuum

nandi sive ꝑ ipa3 intelligatur magnus ap-
petitus eiciendi vrina3 et frequent' sive
frequens est fit ei emissio 2m no est
mictus paucie quantitatis vrine l3 n vrina
nes adhuc multa in vesice repiatur mic-
tus tn fit paucus ℞ ipoꝝ virtutis expulsive
vesice Quo n vrina ꝑ 3m expelli cu
no possit conuenient applicari organu ex-
pellens quod e collu vesice ad expelli-
bile quod e vrina 3m motiu e puncto
manitas ul' ardor in collo vesice a ore
tu repunturus in extremitate pudibundi q3
alibi 4or ℞ maioꝛ sensibilitate panni-
culis virge qz colli vesice ho at totum p-
venit ꝑ ulceratioꝝ in collo vesice extima
que ꝑ colligantia eius ad caput viril'
membri notatum i eo cotinet Appz at huic
no firmatu consequi ℞ manuale cstricoꝝ ca-
lidus uil' nib' Si ꝑ ipa3 compssioꝝ exprimatur
vrina q mag quali doloꝛ efficiebat ico
Sine ℞ compssioꝝ tale no tn recipiatur d' pu
ssibili qm cet necm ad ssator effunda pos
n ssue no cent in actu senciedi n tu3
debita quantitate ⁊ dispoe spc ssil' 3z ie po-
strioꝝ ia3 expelli at phibetur recipi ut dz
est qz ꝛc. Accidit aut in viro isto i hie-
me no pcipi doloꝝ s magis No n rado
ipu e sine dolore tpre mictus 3z non
est ita fortis dolor qm vie humorales
mag refracte sut a frite te yemis qz
estatis et l3 calitus te yemis forcioꝛ sit
in pfundis ptibus corporis qz tpre estatis
no tn ℞ hoc acuitoꝛes reddunt vie qo
ma3 fortido caloris ia e est ꝑ vinoꝛ nal'
caloris que reddit virtute fortioꝛe3 q estat
go mag fortis isto actuus causis contrarie
facientibus qua debil' mictus Cu e tpre ye-
mis no ita frequent' nc mag putrefitoe
corrumpuntur vie sicut te estatis Vrina3 at
mingit iste vir pa3 cturatu ꝑtea qa
ipa effudit alors ꝑpinquis Vn no pot
multu cominsteri fetilenta ⁊ saniosa pars
cu aquositate i puro ⁊ bui ⁊ ꝑpterea tristis sic
cominsteret in magna ⁊ plixa via Cu
go servatur vrina in vrinali ⁊ resigescit
appz in fundo vas velud lutu qd no e
aliud qz saniosa ⁊ corrupta ma pus in
vesica collectu que grauitate sui separat ab
vrina ℞ qd aquositas subtiliter a' ima
turbida fit dato q no credu ipa3 vni q
clarescere pot Et ex hoc fundato omni sino-
nu pdrar sequitur plura cora pm qe-
grido pil' huius viri est excoriacio cu
ulceribus in collo vesice 2m qi egrido cxioal'
eius e mala coxio in renibus vesica et
omnibus membris vrinalibus calida ⁊ hu-
3m qi nal' cu e sangs flatica i venis cum
⁊ vijs vrinalibus a putrefactione corupts 4m
q in renibus eius et collo vesice e aq d'
arenis ℞ taliter itesa quitis expdco flat sim-

ym cozre q in renibus 7 uys vrina^b
frequenter accidunt opilatos a nebus pdcis 2
clandestibus coloratoris renum poros uiriti-
des 7 collum uesice 6m tor q accid hq
dispoinis sunt dissuria 7 stranguria supig
tate 1m q pungitiq dolor 7 incensiq in capite
uirge consequitur notum colli uesice 7 non
e notum pro se capitis uirge 8m q ite uiz dt
ee i situte motia lassatus 7 debilitatus ml-
tus Nonum 7 ultimum tor e q oz huc uiz
de se ipso pmoue 7 cito 7 sollicitum ee alit
no bn succedet ei h in sua e hujus viri
dispo cuius regimen nunc conscribitur Regim
iz hujus viri p vj res no naturales e tle po
q ipse euitet statos in aere et camea fri
7 hiu et flatu e uenti septentonal 7 came
raz et ppinqua fluxibus aquaz y o elo-
gatu ab eis uixe pole 2o Silr quantum pot
euitet exercicia fortia 7 ppe po cibum y mo
quies corpis omo e s necia ne pp mo-
tu me fluat 7 acuitates reddatur 2 itm
euitare dz passiones aie ualde uiolentas
ut ira furoz tristitia angustia 7 mo-
tus aie consiles itr pp quos uelox for-
ti 7 frequens ponatur motus i spiritibus 7 huo-
ribus 6o no attedat dormitoi plixe ui-
gilia n pp cautite 7 siccitate q sec ad ipaz
e s magte nociua Caueat tn neci-
to dormiat post assumptu cibu y o nole
tpe inpolai dz saltem p ij hos et euitet
dormire sup spina et dormiat super
lateribus dexto po dem sr sinistro 7 aliqn
sr uetre e ei dormire 3us 7to itm
quito mag pot caueat ab assup oe mlt-
ti cibi et potus sz melius e ei pticri cibu
i uices quaor ul in duabus uicibus dectata
quntez cibi et potus assueze Neqz unqz
comede dz cum grauite stoi ul coturba-
coz in eo ptepit Caueat e cibu sum
deglutie si 3uti masticatoe 7 cibi et
potus mensura dz ee sc te q p cos no se-
tiatur in sto grauitas nz podus nz fluctuatio
in eo De qualite no cibozz pittedo ep
q omnia cibaria grossa 7 uiscosa 7 multu
fria euitada sunt Silr 7 uiscosa ut sunt
pisces antiq grossi mnmus usq lactuce
portulce et plantaz oim grossi ne huam
uelut sunt solatum cucurbita bleta rape et
consilia Caueat e cib difficlt diges-
tibilibus ut sunt panis azimus no bn coctus co-
rosus 7 cobustus 7 panis e biscoctus 7 cibi e
pastiles os ditta et lac crudum 7 recor-
ta 7 caseus antiqus oia mala Silr e eui-
tare dz omnia acuta in cibariys assupta
uelud raffanus cepe alleum porrum 7 bulli
Et omnia salsa effugiat sinape su sunt
carnes antiq ul recetes casos 7 pisces sa-
liti Auctum usq saltem multum euitare dz 7 se-
mina calidia lunaria uel cardamo semi
rute siselcos 7 consilia fugiat e usum

apitioz ciboz 7 ppe que condiuntur cum feni
petroino apio cimino Cariu quoz omn 7
similiter radices folia et semina euitare dt
aceti aut usq oino dimittatur agresta
tn no salita 7 succo granatoz cum zucco
uti pot effugiat usu carnium diffl digo-
nis Omnibus aut cibarys pt pdca uti
pot bn plas in panis recens candidus
et bn coctus 7 bn fruitatus 7 carnes pl-
lozu pinguium 7 uitulme 7 agnine
et castratine 7 capoloz suis tpribus
Carnes e auium 7 quadrupedum siluestrium
ut pdices fasiani anatoloz 7 iuue-
num cuniculi lepores et porcelli domesti-
ci ul siluestres Pisces petrini 7 siluestri
lucij capedam 7 trilie rubi 7 orade flu-
uiales ul marini leuium carnium 7 facil-
lis digonis bn placet m 7 spinachia
atriplices citruli pepones 7 anguie 7
cerasa dulcia 7 auellana recetes et
amigdala 7 poma 7 pira mollia 7 bene
dulcia et semina coia et fria re 7 spa-
ge usq aqm absqz aceto plas 7 caseus
recens 7 cibaria condita cum lacte coc-
to et oua recentia in aqa ul igne ul bu-
tiro cocta omnia h sunt ei laudabilia Et
potus eius dz ee vinum albu 7 subtile
bn aromatum 7 ualde dulce Qd si po-
tes 7 fumosu eet mode cum aqua decoc-
tionis radicum liquiricie acetos 7 in di-
ebus caloris cum aqua boni fontis ul flu-
minis melior h est aqa cistina qz alia
et si quando in diebus caloris bibet de aqua
distillationis anguie aut yposte 7 e can-
da cabellina eet s ualde 3us laudoz
ualde op a medietate aplis p totum mensz
septembris assuescat omni mense diebus
8 in aurora ciatum j aque lact ouine tli
n lacte na meua compar e i debilte
7 inegritudinibus renum 7 pnum vrinalium
7 h de cib 7 potibus De remedys no rerum
medicinalium xij s scribaz sollepnia et
utilia remedia cum quib itr uiz acquiet
dualesceda notale si no potest tollit eradi-
cari cgdo eius nimis ualde nocebit ado-
loribus 7 aflegmatia ingenerando Quorum
pm e h Re granoz sebesten nio xv lig-
rie rase 7 recentis ana 5 seminum coinz frioz
oim an 3 ij folioz uirgule cabellie q
furfara vocat ab autoribus ince scim
altee malue uioz an 3 j caude cabel-
line folioz pilosselle radicum 2o de ane
7 biniore scim platagl acarie an 3 iiij
gum arabica dragagant an 3 5 buliat oia
in lb quinqz aqe uiz ad consupo3 medie-
tatis dein cole et expma 7 colature ad-
datur zucari re cocte ana iij penidiaz
ana ij pqa colentur 7 fit syr cum albumine oui
clarificatus de quo omni mense accipiat
x diebus ana v tepefco in aurora 7 pq ip3

tardē cibo ad mīg q° hoīs dormie° pot
cū ut libet 2m instrm ut xi.a die ī mete
sequētī rāpiat istū potū ℞ Cassie ff de
cāna mūp extracte ℥ j. pul' ros. ℥ iiij. bi
ba² h' to m cū ℥ iij. aque lact' capue ī
auroā ꝛ paꝛ dormiat po ipm ꝛ tarde
cibus eius ad mīg horis .v. 3m remem
ut iste uiz ꝑ añ cibū assūat cocleaꝛ .j.
huiꝰ tragea ℞ gnoꝛ pineaꝛ recētiu
℥ iij. semīs plantagīs acacie foliorū pi
loselle ꝛ consode binor' añ ʒ ij. cortic'
mediarū castaneaꝛ ʒ iiij. s. endie por
tuce sciole ꝛ acetose añ ℥ s. plus cor
ticū mandragore pipis añ ʒ j. sem ſſa
nis albi ℥ ij. pemdiaꝛ ℥ j. s. zucā al
℥ v. pl' omia p se deīn ꝯmistea² ī hor
n' pulue lat' mīg ps cuato' havizi ī
4m instrm ℞ Mucillagis sebeste semīs
lini ꝛ mucillag' gnoꝛ psidiī añ ℥ iij.
cassie mūp ꝑte cū aqua neufar lb. s. g
noꝛ alchekegni mūo xxv. floꝛ neufar
corticū castaneaꝛ intmediaꝛ añ ʒ iij. pl
pe pnoꝛ recētiū ℥ iij. polipody ʒ s. zucā
re decoctōnis ℥ iiij. camoi mac' añ ʒ ij.
fiat elcm de quo uiz ite potu fiut pga
tus ut s. dcm e accipiat omi mane ʒ ij.
7u h° n' elco e pcta frangēdi acuite me
phibendi augtu ulceꝛ et sedandi dolos
ꝛ lenit ꝛ uetre qd e et utilissm ꝛ ppe h
elco uti dz qn pcipit se constipatū sed ꝑt
Et pt uti eo cr' añ cenā ī mete assuendo
℥ s. 5m instrm ℞ mūo semis porte gno
zu alkekegni folioꝛ cōpss añ ʒ ij. sebeste
mūo xx. gūi arabi dragagāti añ ʒ s. gno
ꝛ pineaꝛ ℥ s. ligri ʒ ij. mac ʒ iij. capil
loꝛ veneris ʒ j. s. zucā 2e decoct' ℥ iiij. oia
ista coqūr in lb. iiij. aque usq ad ꝯsūpcōm
3e pte deīn colet cū expssōe ꝯti ꝛ de
hac decoctione ꝑ dent ℥ iij. ī mete po
assūpcōz sti elcy tepefacie° ea singlari
n uirtute sua mūdificat omia uasa spi
nalia a sanie trub' arteris ꝛ pectal' cofor
tando ꝛ phibedo ea a recepcōe mēiaꝛ sc
fluiaꝛ 6m instrm sirup ꝯ cho ℞ o. d' neu
fari o. mio et o. de sciby lattuce nig ul
apace añ ℥ j. s. tande eque sem plātag
Corticū Castaneaꝛ ypoquistidos mastic'
añ ʒ s. mucillag' sebesten ꝛ radicū alte
e añ ℥ j. mac' sadaloꝛ al' ꝛ ru. añ ʒ j. s.
re al' q sꝑ virg' molle d' q° to estate usq
ad fine septembris vngu² ꝑma eius a facie
colli usq ad caudā sm longitne ꝛ latitudineꝛ
ꝛ iteꝝ ex eo in vgu² ps infioꝛ testicloꝛ ꝛ fe
muꝛ ꝛ actifio sedat n inflamacōs ꝛ dolo
ī pdcaꝛ pcū 7m pulis remem ℞ Semis
portuce endiuie sciole acetose ꝛ lattuce
añ ʒ j. sandaloꝛ antezce spody xilobalsāi
coralloꝛ al' ꝛ ru. añ ʒ j. s. camoi cla ʒ s. zucā
al' lb. s. cū aqua neufar ff ꝯfectio ī rotul' cū
ʒ d' q a ite uiz ꝑ accipiat rotula .j. ī pñ pndy

et rene rectificat n' digtiua stoi ꝛ frangit
acuite meꝛ ꝛ mūdificat uias vriales Oc
tauū remem ℞ pulis sandaloꝛ al' folio
rū cōpss' mastic' acacie thuris añ ʒ j. sem
citonioꝛ floꝛ altee mioꝝ albaꝛ ꝛ citria
ꝛ añ ʒ j. s. pulis yposcite ꝛ pioselle añ
ʒ iiij. lrā pul' omia p se ꝛ ex eis cū muc
cillagie sebeste ff pille d' quig ite uiz ꝑ
po cibū accipiat l'a ul' v. ꝛ vij ad s.m omia
9m remem ℞ aque portuce aq distillac'
lambruste cū flore aq mille fo. añ lb. s.
mist' et de ite aquis pot assūpcōz ste decoc
elcy accipiat ℥ v. p x. dies et 2° mutē se
ad accipiēdū decoctōz p d'os x. dies et d'ill'
pmutet se ad pillas altiati d' v° ad a
tiscūdo p x. dies et ē regul' mo° cuacois
eius qz magis e pole accipido tū q' iste tēpib
ꝛ u dittat usū tragee confec° ꝛ vgti s.toꝛ q
oia tēpiby limitat' accipia² ut s. declatū x.m
remem ut si maxa doloris insta ī extrinte
uige molestaret eū accipiat ciatū .j. aq sblia'
lattuce ꝛ portuce ꝛ ifūdat uiga sua ꝛ ostū iij
ī aqua fluiaꝛ Et n remem h° dolois miti
gatiū no tū ue curacō psiuum ꝛ qz ulti
ra psici² p absisioz furūcū egines s. rime
ad mistratū indicatū auchenā accīr egines
vis dolois cui oio ītede oz sn eo absisiō
egines ꝯit curai no pnt ut ea p' sciali ea
colli d' est xim instrm ℞ Cerusolete ꝛ ba
colle nuke ī lacte ouino 8 dieb' ol ij die
renouādo ipm añ ʒ ij. plubi usti ʒ j. pl' fol
orū cipss ꝛ pul' ebol' añ ʒ s. cū ʒ s. ros.
mioꝝ cituaꝛ añ ʒ j. pl' oia p se sbtilissme
deīn ꝯmisceat² cū ℥ iiij. aq lact' ouini ī
qua bulierit diu gr ſſanis al' ꝛ muciat²
in uesica cū siringa sel' a' bis in die añ ci
bū uete tū ꝛ vria by vijs mūdificat' ꝛ secib'
et supflui by tōi elco et decoctōe s.t dittaꝛ
aut hoc remem qm e pole ne cadat cioꝛ
nocēdi egro p mom ipoito' siringe radi
ipo² siringa ī uirga n a vio in stia bi rito
fiatogo eo quia in vili uirga st 3° uie ul'
meato s. pmat' ruie ꝛ alguadi xx. ʒ vj pp
cao ni fie collid vltim remem ℞ Coriad'
mac Ciamoini ſſanis al' ꝛ pineaꝛ sem
ʒ ij. gnaꝛ ſſinis albi ꝛ pineaꝛ añ ℥ ij. lig
ri e ossiū dactiloꝛ añ ʒ ij. pl' omia p se de
in ꝯmisceat² cū quadrupla qūte zucā albi
ꝛ de hac tragea acciat ite uiz cocleaꝛ .j. ī mete
po cibū ꝛ ipse qm ꝯtinuauit .j. mesez cum d° elcaj
decoctoꝛ ꝛ pillas ꝛ decoctoꝛ ꝛ cyssia sirupig tac
te ꝛ ita cū hac curatōn cū ordiate ꝯtinuate ꝛ
ad mistrata feliciabit curo eꝰ ad suam'
mued Et si no possit to' abegne demu
dari pariꝝ tamē leditur a nocumēte eiꝰ
quod totuꝝ eidē concede dignet² summꝰ
ille omniuꝝ opifex et saluatoꝛ dul
cissimus yhus xpus Ad laudes
eius Am Amen Am

Deo gratias Amen

N ca' appeacōnē g castanea

Ecce cum solet sepe tempestuo-
se agere sena fortuna nulla
quiete permittens me frui
ymo non leviter me agitet
et maxime quando urget me spe-
culatorem erigere in sublevatione languoris
eorum quos in semper famorales invenio
Et maxime magnorum virorum quibus con-
dolendum est et presertim quando non meruerunt affli-
gi dispositionibus non leviter remediis Strenu-
uus enim et spectabilis miles dominus Jacobus
Antonius mercelus quem in spe opportu-
nitatis promptum invenio digne quidem gau-
dere de promptitudine et affectione mea
ad subveniendum ei in langore de quo
nunc dicitur laborare et nunc laborat do-
loribus in collo usque ad sinistrum brachium
extensis Et nunc incipientibus et continuatis
dextre parti quod arguit dolor in indice et
manus eiusdem lateris Oportet non intelligere
dispositionem quantumque consule. vult oportet enim ut
resolvat rem in veritate sua quadmodum
artifex dyadragma ut aristoteles ethicorum
3° Si itaque ex accomodata theorica me-
dicina aliquid demonstrari potest Convenien-
ter apparet quod hec egritudo arthetica denominari
debet ipsa enim possidet plures iuncturas corporis
humani velut collum quod compositum ex septem
spondilibus quarum quidem que est egritudine
concedendum. Propterea quia dolor extensus
est a superiori parte colli usque ad inferiorem et
adhuc remanet in fixus ut iam septimane
Deinde in hoc anno incepit extendi do-
lor ab illis spondilibus ad dextrum brachium
quod arguit dolor in indice eius lateris
Nec iterum arthetica que (adhuc) in principio eius utique
est coniunctabiliter frida quod utique probari potest
primo per diuturnitatem eius Omnis enim egritudo
cronica frigida est diuersitate Galieni 2a afforismorum
sermone 1° Senes et iuvenibus plerumque ymo
egrotant quartanis non cronice eis fiunt
egritudines celerius communiuntur Aptem
habet in omnem egritudinem cronicam esse frigidam
Vel iterum est de materia ventosa vel flatica vel
de utraque simul a sufficienti divisione omni-
um frigidarum in istas Sed materia hec non est
prima neque 2a iterum intentio erit 2a quia
flatica prima pars et 2a autem patet hic
nam videlicet a generatione multum contraxit flegma
quod arguit mollicies eius albedo vel
palliditas aliquanta nobilis faciei et humiditas
capitis eius et pulsus lenitas et frequentia
ac urinarum color subcitinus a? et consistens Et
Jnnau a tardis et nocte a frigidis Sed hec signa
non pertinent de materia ventosa nisi de mix-
ta cum ventosa. Quare relinquitur conclusio nostra
Et hec quidem a re sequitur quod est dolor facile

demonstrari potest quoniam dolor non est acutus
non pungitivus non mordicativus non ustivus
neque inflammativus qui omnes attestantur
membris calidis ut primi 2a tractatus de cura dolo-
ris et 3° interiorum primo capitulo Quod non
scribitur non esse curandum de dolore digiti
dextre manus advertendum est quoniam
illud est conveniale egritudines enim et
maxime materiales frigide ymo omnes in princi-
piis sunt debiles iuxta sententiam magni ypo-
cratis afforismorum 2a Circa principia et fines
omnia imbecilliora et illud arguitur ratio-
ne quia materie frigide sunt tardi motus et
maxime ad iuncturas propter angustiam me-
atuum et sunt grosse et viscose quare pau-
latine fluunt et paulatim colliguntur in mem-
bris Et ergo oportet dolores ab eis provenien-
tes esse remissos Ex quorum omnium fun-
damento colligitur correlarie prima prima est
quod hec egritudo mala et vehemens Sed propterea
quia ex parte eius hec deducitur quod nunc
2° item quia est egritudo disproportionalis
huic nature excepta etate 3° item quia
est egritudo disconveniens membris patientibus
patet quia est in spondilibus colli et in manu
que membra satis propinqua sunt cordi et
epati kili vene et arterie adorti vir
propter cavitatem harum partium non est rationale
incepisse congregationem materiarum frigidarum
in eis et mansisse diu maxime perseveran-
tium 2m correlarium probabile est quod hec egritudo mi-
natur se continuationem ad plures iuncturas
nisi aliter provideatur ei 3m correlarium quod materia
huius egritudinis est flatica inturtillagiosa mul-
tum mixtum cum aquoso quod dat ei pene-
trationem 4m correlarium quod huic meo suspicabile
est commixtum esse aliquid de colera non na-
turali vitellina vel citrina et forte de utraque
quod quidem manifeste videri potest eo quia
hic vir agitatione contraxit corporis propter
nobilitatem cause Cum ergo colera materia in co-
mixtione facile in eis venis incipiatur et mul-
ta flatica in loco viro corpore plura generentur pre-
cipue indigestionibus non mirum esse posse non mirum
esse posse quoniam iste materie quantumcumque parte distinc-
te non commisceantur adinvicem eo quod sunt
in eisdem locis ut in venis et in arteriis et ibidem
perseverant ergo commiscentur saltem commix-
tione per contactum que negari non potest ita hoc
meum propter faciunt utrumque flegma maioris
penetrabilitatis et hec est una de causis propter quam
ego suspicor egritudinem fieri deinde peiorem
et prolixiorem sicut enim febris de colera et
flegmate commixtis omnibus senectutis sed aliis
partibus magis quam sola flegmatica ut colligitur sententia
omnium illustrium auctorum Ita et de hac egri-
tudine concedendum est Et si arguitur contra hoc
quia data colera sequitur quod dolores huius
viri debent apparere pungitivi et inflammativi ne-
ganda est consequentia Propterea enim materia colerica in hac

mixtione ita potent refrangi in sua
calite et sicite a stāte p sua sitate et hu-
midite q nō remanet in ea potē mor-
dicandi et pungendi ut p3 ex phitis etc
7º sequitur q oz huc dum festinater
s' pinde et maxe in vere isto 6º sequitr
q nō solū incipe dz sui curaz s3 in ea sol-
licite pcurare et psiste alit hec res mi-
natur ei piculū nō leve Ut aut a tāto
languore defendar r" eius deinceps
in 2º cāº ij ptined eē deduxi pª est
distē p vj 2s os nō 2m ē erige r" p me-
ridionales intenc̄os et iustia quiq ipe co-
plexi put ut nunc sequit Ut aut pm r"
heat fine suū hic uz eligat aerē cam̄e
sive meridionalē aut mediete aeris
oriental' pinqui meridionali minime
aut in hiber cameraz occiden̄ et septētoni
discooptam Et de rebus anexis aeri ōi-
no euitet sitatez extremitū et maxe
capitis sicut i intētoe pcti declatū ē
seu deviratū palta nō cā nō nāli p-
mittendū est q omo hic strenuus
miles effigiat exercitiū ōme et pedita-
di maxime pmo et equitādi qui i ōi
motoe coris cū cepit quis dolē stati
quiescē teneat ē affca Adue ē nō
laudarez exercitiū navigatōis et in
tāū pcedūt sapientes q thr egrotātes
abstine pcipiunt a navigatō ne ptur-
bentr corpa ab eo declarat eni na-
vigatō qui motus corpa pturbat
rta affcōs In suma ir ab hoc viro
quiescendū est et occupāe tps in de-
cubitu mag q in elevatoū ul' i curva-
tōne coris 3º pncr ē modū vigiladi
pcedat ita q amplius paz vigilet
q vigilae solebat Ei n. suaz vigi-
liarū tempus eē quidecī horas ei
melius est ut vigilz xvj ul' xv hor
na hoc mō calor applicat ad meb-
paciencia mas in eis invetas ōīng
digerit et resolvit in sensir Et pori
eē coris apti consuma vm vapores
et mē ōvenienag pnt trāspirāe et
spus eē arētō coris trahūt ad extra
suo sili ōgaudendo q lumini cogau-
dentes ut scpsit ōmētator pª affcōs
ōto illius affi seu smonis ig veteg
yeme et vere calidissimi etc et dicit
in pma pte de viribz cordis ubi igt
q spus sit de nā luc etc Pr'liquo
nō tpre vacare dormitoni ōns est
quiescat n. mebra ab angustia et a
passionibz aie nō levit cōtristātibus
et timorof que vehemēt habūdant
i occupatis Ad reg" magnaz rerū
Adnc ē melio fit in sōpno ciborū
et mēbz digeredaz certificatō ut clau-
dit i diffinitoe sōpni paz" sētutu gēto

et cāº pmo de sompno Q' eē sūflui-
congeste tpre sompni ōvenienag expl-
lat appz quia approximate sit quarto nō
pncr ut aliquar tactū ē ut h' dns evi-
tet passiones aiales excellētes omīa
eni quecūq sit cā ut vehemēs et ve-
lox motus ponat in spitibz et huorib
pp que mē a circūferēn corporis mo-
veant ad pfūdū velut ōtigit i tris-
cia solicitōe et angustia evitanda st
Neq n. tūc virtus mas ita cōflue-
tes regē pot sufficient Sil' ē et oēs
aie passiōs et acua pp que fiūt mag-
ni motus et veloces de centro ad circū-
ferēciaz evitari debent velut contingit
in irā et audacia et furore magis pp que
virtus regitiva mēbz regēe digestioīs
et evacuatōis impedit Eliminat eiz
hec omia et mutat corpus ab ea q
est sm nāz consistencia 3º tegni 7to
eē aliquid tangendū ē de re quinta
nō nāli vis de rpletoe et in anicōn
coris p quā nō intelligo hic rpletonez
mēbz huoralīū quia cli rpletoe pmisū
est ē i intentoe minoratōis et eradica-
tōnis mēbz huoralīū s3 hic intelligo
sōm de rpletoe coris p cibos et potus
fiendaz Pro qua h' dns observet x
canones nimis utilit Et pº coz est ut
neq comedat neq bibat n' ad invitz
ipsi verus et nō fictus appetitus uz me-
dosus Appetitus n. hoim nō raro cor-
rūpunt a mal' ōplonibz cādis nālibz
et i nālibz ut xª 3ª in cāº pp collis
quis n. credē pot q cibi in stō poitz
absq appetitu ōnt a stomaco digūtur
nequaq eni quia ipm nō bū āplex-
atur stōcus 2s canon est ut postq
surrexit vero appetitus cibū et potuz
nō assumat cito nō ingluviose nō ga
repentine p3 hic cano et deductoe
pcedente 3s canon est ut nullū cibuz
unq degluciat n' optia et ōinuī eius
fcā pmasticatoe Qui n. odit vitā sua
cibū sine congrua masticatoe ōgluciat
4tus canon ut in cibatoe sua nō acciat
cibaria nimo pcra et maxe seu multū di-
versa sapore odore et ciba Quotiex eni
est diversitas ciboz penes ista cā totiex
seu toties sequit i digesto mali" excis
5tus canon q in comedendo nō multū
pmulget Cuig oppōm facē solz dimitex
viri clici et ultramōtū quoz officiuz
ut in pluribz ē ad alios occupacōnes
Contigit n. frequtr cibi passupti ptez
aliquez eē digestā et in chilū cōusaz
et ei comisceri pte alia crudaz pūt corru-
pitur digō 6tus cano q in cib' suis
attendat effugiedas eē potos frixos
seu frixionz et brodialiū multoz et maxe

pinguium patet quia tales superationum
modi mali generant ventositates et va-
pores que intraclusa in membris propelluntur et
fluere faciunt materias ad membra et presertim quod
paciencia membra enim forcia superfluitates
suas expellunt ad debilia prima primi canonis
de membris infine. Septimus canon quod nulla
cibaria frigida actu accipiantur ab isto viro
propter quod potus aque infrigidatus omnino cave-
tur ab eo. Octavus canon ut neque diligat
accipere cibaria potencia frigida et humida
velut sunt lactuce spinachie Crisoloca-
na blete malue viole et consimiles quorum
usus communis est et maxime lactucarum apud do-
minas venetas. Nonus canon ut semper
insistat et conetur accipere cibaria non in tristi-
cie nec existere corruptibilia velud lac bro-
dialia que multa unctuosa non bene cocta
Coco aut existere corruptibilia velud spicio
lactis cum acetosis et salsis. Sepimentatores n-
Indi dixerunt quod non est bonum quod comedere ciba-
ria preparata cum lacte et acetosis et maxime
in vasibus ereis vel eneis condita. Ulti-
mus canon est quod mensura cibi existat
tanta ut neque propter eam gravitas neque extensi-
o percipiatur. Similiter et potus mensura tanta
existat ut neque ab ipso consequatur fluctuatio
vel regurgitacio in stomaco ad aquam dif-
ferenciam porcionis facta. Plures autem ca-
nones istis addere potuissem sed posui hos
ut meliores et utiliores qui tacti sunt quantum
omnium suarum lege pulcherrime 3a primi canonis
de regimine corporis humani pro cibum et potum
et primo practice Haliabatis pro certi multo
et alibi quam pluries. Iam autem perveniendum
est ad assignacionem regiminis huius generosi mi-
litis per qualitatem ciborum et potuum prout quantitas
permittenda est quod omnia cibaria eius debent
esse calefactiva apetitiva incisiva et subti-
liativa non denudata a virtute aspiciendo
nervos cerebrum et corda ab eo. Et si talia
habere non poterant similia confrangi debent
alternatim adinvicem quibus convenienter
suppleri potest per mistram medicinalia in 2a inten-
cione describenda. De pane. Item panis quo
vescitur iste dominus habere debet fermenti aliquid
plus quam communis panis et similiter aliquid salis
et debet esse bene cocto duorum vel trium dierum
ad plus. Cibi vero pastiles et farmaceidi
mittendi sunt qualitercumque preparatos esse contigat.
De carnibus. Carnes vero ei convenientes
sunt carnes vitulorum et madioli et capo-
li. Carnes edine leporine et castrati.
Carnes vero agnine non placent mihi nisi
assate. Carnes vero pullorum et caponum
et gallinarum inter reliqua assuescat come-
dere carnes collumbellarum que preparate habent
in disposicionibus istis cum proprietate suarum disposicionum
partum et rarum. Et carnes sterne perdices et
francolini et columborum silvestrium omnes item lau-
dales sunt similiter et carnes condite cum spe-
bus et presertim conferte in mortadol cum pipe
Cimino et cinamo que vocantur salcici-
ones et carnes saliti porcelli iuvencis do-
mestici et silvestris et madioli et omnes
pisces salite in quibus non est magna pin-
guedo laudande sunt ei propter quod et saliti pis-
ces essent ei laudabiliores quam recentes ve-
lut sunt palamini spinales luci saliti et
regine et carpiones et consimiles eorum
non solidarum pisces vero recentes non multum
laudo nisi fuerit carioli torentine lucii et
reliqui pisces solidarum carnium in fluenci-
tibus vel regionibus vel locis appellati que
non sunt viscosi velut tince anguille et con-
similes dimittantur propter quod neque ei convenit ne-
que cancrorum licet minus mali essent cancri
maritimi quam lacunales vel fluviales que
non sunt fontales et in lapidibus degentes
velut lamprede marsos et consimiles placent.
Lactis vero usum effugiat ymo et lacticini-
orum omnium cibariorum propter quod et caseus
omnis pinguis et mollis velut brixiensis
et mantuanus non mihi placet. Caseo vero
veronensi tamen novato parti potest in admitti
et mediocriter post cibaria alia. Est enim
melior caseus qui in tota italia reperiatur
et maxime cum fuerit parum salsedinis propter quod
et caseus cretensis potest ei esse in usu propter ex-
citacionem incisivorum et participacionem apeticionis
quam habet a sale et magis est exiccat et consumit
et est multum bonus. Caseus vero bubalinus
et cabalinus dimittatur potest tamen aliquantulum
caseo marcellino quem ita romandioli et
marchiani vocant et maxime cum est purg-
inus vel caprinus. De partibus vero animalium
dimittat eas que sunt molles viscose et
humide velut ventres et cerebrum et in summa ve-
nose ligamentales et cutanee partes animalium
et de percoribus non melius est quod ad habeat
assatas in pluribus sui usus sed elixas. Carnes
vero condite cum agresta et speciebus cardis
et cinamo et pipe et consimilibus omnes sunt ei
bone et presertim gelatine que gelatina facta
est ex aceto acuto cum croco et cinamo
Item qui vero sapores velut sulcita et pi-
parata et condimentum quod apud vulgus
est in usu factum ex nucibus et aleo et amig-
dalis est sed laudabile quod aleatum vocant.
Omnia vero condita que cum limonibus
et agresta salsa et arangiis condiuntur pla-
cent mihi et presertim cum zucaro vel cotonis et mel-
le composita quoniam mellita cibaria meliora
sunt ei quam zucarazia sunt enim magis calefactiva
apetitiva excitativa et incisiva et ideo ei u-
tiliora. De pinguedinibus vero quia cibaria con-
diuntur placet mihi pinguedo porci saliti et
coliquata ut pinguedo castrati vituli.
Oleum vero olivarum veronensium et brixiense mul-
tum convenit ei et magis quam butirum quod odio habeo.

bandum est ei propter magnam mollificacionem et laxacionem quam facit in intestinalibus membris. Ymo olus de nucibus esset ei magis conveniens. De oleribus vero conveniunt ei caules et rape et petrosilinum feniculi et dancus. Et in summa placent omnes cibi habentes aperiendi subtiliandi et excitandi quia vero lenient humectant et mollificant omnia dimittenda sunt velut bleta spinachia portulaca. malva. viola. et lactuca. Cri. solocuna. cucurbita. citrulli. cucumeres et anguria piperibus vero dulcibus et bene solidis uti potest et precipue antiquioribus. Elongantur enim ab humectacione actuali et potenciali propter leniendi et lubricandi quam habent cum per nimium tempore lubricando per intestina morentur in corpore. De radicibus vero plantarum uti potest in septimana bis vel ter aliquando comestione raphani et alium comedere de allio est sibi laudabile. Aut saltem uti eo in cibis cocto licet apud nobiles et magnos viros videatur inurbanum sed melior est electio utilitatis quam policia vivendi. Similiter quamquam comedere tres vel quatuor scalugnias non est malum quia incidunt digestionem procurant et ventositates expellunt. Cepe vero non placet in usu porrum propter amplam humiditatem earum. Carote vero et pastinace suis temporibus sunt ei convenientes. De seminibus vero plantarum placent semina feniculi petrosilini apii anisi dauci et sparagi et dominium. Hoc vero semen utile valde ei foret et ameos cardamomum maius et minus et carbangue et reliqua excitativa cum speciebus velut semen cimini et peucedani et siseleos. De aromatibus species omnia conveniunt ei ut omnium specierum diapiperon et cinamomum et ciamomum Galanga gariofilo zinziber. nucem moscatam et cubebe et mirabolani kebuli conditi et xilobalsamum conditum. aquo non discedat quin omni septimana ter comedat ex eo vel decoquatur unum per tres horas ante cibum et tantum ab eo colligit utilitatis quantum ei experiencia demonstrabit propter quod est per presentem zinziber conditum et iacorus conditus et zinzigi conditi omnia ei hec utilia sunt quibus utatur sepe. De fructibus vero placent in fructis avellane amigdale recentes hec omnia tamen mollia quam sicca et uve et bene dulces et albe sunt ei utiles. Cerasa vero pira muscatula et poma acria et pira azarul et nespula et granata acria et citonia et Coma. ria et frage dimittantur. Castanee vero cocte et post cibum modico usu non vituperantur propter expulsionem ventositatum quam faciunt et per tempus vinum ei non disconveniunt. Xilocaracte vero et passule albe et nigre et cibibus dimittantur et ape vero condite composita nonante et oline condite non sunt vituperande et precipue quando comeduntur cum oleo qui propter ingrediens in sedacione doloris. Hoc in summa est regimen quod iterum strenuus

et Spectabilis miles observare debet in cibis. De potu autem eius dicendum quod omnino evitet fumosa et potencialia vina velut navigata. Alba subtilia et penetrativa velut ribolium malvaticum tirium vinum similiter et tribianum et precipue acutum dulcoratum cum sapa quia opilativum et ingrossativum est nimis. Et in summa omnia vina alba clara et subtilia notantur caucius evitare debet. Neque capiatur in argumento dicencium quod hec potencialia vina refrangantur cum multitudine aque. Aqua enim non corrumpit vinum sed summo hoc modo facit ipsum penetrare ad iuncturas velocius propter quod acuat seu acescit in eis. Vinum autem quo uti debet eligatur colore gaurum vel cipolium nominatum colore grani granati bene maturi qui colorem cum rubedine et translucencia. Et sit sapore amenum dulcedine maturitate purgatum et similiter acredine quod vocant ytalici vinum brusium. Et in summa si inveniatur vinum clarum et coloris granati vinum saporis huius non eligatur sicut illo. Placet autem in quolibet anno diete mense novembris usque ad mediet[atem] februarii. Hic generosus miles temperaret vinum suum cum quarta parte ydromelli describendi statim. Et si utatur eo simul et puro absque vino a principio decembris usque ad finem Januarii esset ei utile valde. Cuius ydromelli descripcio. Recipe mellis citrini clari et mundissimi libram unam. aque cisterne aut saltem de arenoso fonte libras. 27. florum cedrolibani ℥. ij. radicum peonie ℥. ij. s. et tamen sit integra et non incisa vel pulverizata. Liquiricie bene munde ℥. iiij. bulliat hec omnia simul lento igne usque ad consumpcionem 3e partis dispumando eam semper cum capite de perforato deinde colaret bis per saccum densum et reponat in vasibus vitreis seu vitreatis et utatur eo et feliciter eo operacio sanitatem acquirendo quam sibi omnium opifex intercedente affluentissima misericordia salvatoris yhesu xpisti summi yerarche concedere dignetur. Ad laudes eius immortales Amen. Gracias sit xpisto qui contres conferant aliquo

Veniendo autem ad materiam 2i consilii sapientis procedendo est et regitur consimiliter ne ver et estas hoc anni contereat corpore maculato vel manente. Itaque ergo hoc expertatissimi militis in intencionem procedendi. Et prima quantum ad iter materiam evacuacio. 2a non est earum digestio 3a non est earum divisio et ad partes contrarias distractio. Quarta est membrorum que leduntur a doloribus aliqualis alleviacio. Quinta est capitis confortacio. Sexta materiarum eradicatio evacuacio prima vero et ultima totius membri que membris infusa est consumpto. Prima vero intencionem complent instrumenta evacuancia materiam eiusdem minorativa et preparativa sunt per viam itaque instrumentum. Iudicatur a complexione ab etate et a plenitudine

meżu est ut q̄z citius ē pole anq̄z hic 2
lunare compleat usq̄z ad 26.ᵃᵐ s'
eius flometur cum s' basilica in dextro
brachio subtubito eius incīsa p quaz
educant sanguinis ad ming ℥ v. hec
enim flomia mās plr enacuat et capi-
bus ī superioribus a eas attrahit hec
quidē flomia semp fiat hora electa
de sc̄pta q̄ita p̄mi ca.ˡᵒ 20. zᵐ uō istaz
hanc euacuatoz appate minoras pe
pillaruz agregatiuaz s. iniecōe ura
ʒ ij. pillaz de ftotolla ʒ j. formēt pil-
lule sex cū oleo rosat et accipiat in
aurora post quas nō ē dormiendū
nisi p horaz, et elapsis quīq̄z horis bi-
batur ciata ung aque cū zucco cocte
et alia hora post ipaz accipiendū ē p̄n-
diū. Et si uiz iste abhorret ista duo
instrūa quod nequaq̄z facē debet tūc
p̄uideat omī sero p duas horas a̅-
te cenā clistē id cū h.ᵒ euacuato. ℞.
℞ sciᵐ peonie ofractoz ʒ ij. hmo-
clefoz ʒ uno. x. ypicoms veter aʒ ij.
calamiti aʒ j. mellilotī semiᵘᵐ malue
altee ana aʒ j. s. folioz maluaz aʒ ij.
buliat omnia in lb. vj. aque usq̄z ad
consumpcioz mediet deinq colatura
accipiat lb. j. olī de ruta ℥ j. s. olei
de sisamo ℥ ij. budire simt et zucci
rubei ana ℥ ij. sal' geme ʒ iiij. misce
et tum accipiat hora p̄dcā singula
die continuādo ipm p integrā ebdo-
modaz. hoc n. supplebit uīm euōm
minorarie et appate ꝛ uō eque bene
sicut duo p̄cedentia Juuata facient
Premissa uō intencōe euōis minoraᵘᵉ
meż 2ᵃᵐ restat p̄cedē ñ. digoz ipaz
die itaq̄z sequēti euōne minete sc̄pta
hic uiz accipiat hoc digtimū sat le-
ne ℞ aque ypicoms ℥ ij. eo q̄z p̄fū-
dat potenciaz sua ad r̄motas mas
aque eupatorij ℥ j. s. aque acori p̄-
appetitū eius adiuenos ℥ j. misce
2ᵐ uō digtim et melius p̄mo ē hoc
℞ oximell' cpoiti ℥ j. mell' rosati ℥
s. aque capilloz vener ℥ j. s. aque
calamiti ℥ ij. misce zᵐ digtim et for-
tius illo p̄dcā 3 hᵒ ℞ oximell' scilliᵗ
℥ j. syri de eupatorio ℥ s. aque ypicoms
et calamiti ℥ j. s. et tum misce et acci-
piat in auroā paz dormiendo &c.
Ego aut alias hoc digtim artificiar
consueui de scbē ad rarificandū mas
resistene forti ex pte s'itus grossitu-
dinis et uiscositatis eaz et q̄ uenit
p̄fudate in r̄mot' membris et iuncturis
et in artijs p̄pe iuncturas. Cuius descripco
ē hec ℞ radicū andacoce acori ʒ ʒ ʒ.
albi peucedani assari ana aʒ j. mat
ʒ ij. calamiti puleg ypicois scordeon

radicum urtice ana aʒ j. s. semiz altee mal-
ue blete florū enule scicados ana aʒ j.
liquiricie bn munde aʒ iiij. follicloz
sene aʒ j. et s. Jncidenda incidant et r̄-
liqua contundant et buliat lento igne
i x. lb. aque font' usq̄z ad cōsumpcoz me-
diet deinde colent et exprimat et cola-
ture addant aut mell' elā lb. ij. mel-
l' rosati lb. s. aceti albi ℥ iij. et iterū oia
sīl buliat usq̄z ad consumpcoz 3ᵉ ptis tunc
g° colent et clarificent et coquāt cum ℥
iij. zuccari candi ad cōuenientez spissi-
tudinez et ponāt in vase uitreato Et
de hoc i. accipiant omī mane ℥ ij.
cū ℥ ij. s. aque andacoche Est n. me-
dicina sublimis ad humoz dispo. 2
ut 2ᵃ 3ᵢ p° ca.ˡᵒ et pluries alibi colli.
Totiens g° hoc digtim accipiat ut
appareat rarificacō in uriña ad grossi-
tudinē parum inclinata et in colorē
ad citrinitez et huius ypostasim albaz
subsidente equalr̄ cōiunctaz et lenez
que sunt signa fidelia p̄pande salut'
pronosticoz 2° textu et cōmēto 26°
3ᵃ intencō s. meż distractō p antipa-
sim cōtrib cople nystris Primū est ap-
cō emoroidaz venaz de qua si deo
p̄uidisset ei magnifice feliciture cu-
racō eius Pot aut eaz apcō fieri
sedendo sepe in aquā calidaz decoccō
folioz apij et melior ē ca decoccio
folioz artamite Post hᵒ aut cōpsso
intestīo ad extra fricet bene cū pa-
no aspero bisello aut cū folijs con-
solide maioris et medie ư cū felle
tauri ư folijs fici recētibus Cū g° apte
fuerit p̄mittat euacuāe mas p in-
tegraz septianaz Et si contingent sup-
flueret eaz euacua° tunc restrigant
cū dragaguti et gūi arā° torrefact'
et plūbo usto conquassat' cū albuīe
oui emplando locū exceis zᵐ uō istaz
diuitendi mas ē applicacō clisteris
an̄ sc̄pti p quatuor dies bis in die fre-
quētati zᵐ diuisiuū ē applicacō fre-
quēs uētosaz cū scarificacōe sup do-
mesticā parte carnositatis tibie et post
quartū diē sup domesticā parte cox-
aru et post alia q̄rtā die sup ptes na-
tiū 4ᵐ uō diuersiuū et uō mīg bō
ē hoc ℞ Ameos semiz femiˡⁱ petroˢᵉˡⁱⁿⁱ
apij meu dauci ana ʒ ij. mastic' ʒ j.
coquāt omnia in lb. 3ᵇᵘˢ aque usq̄z ad
consumpcoz mediet' de hac i. decoccōe
hic uiz accipiat in auroā cū zuccaro
calefca ℥ v. Et hoc ē p̄mū de nystris
q° scripserūt sapientes Et ē tuti Juuati'
q° hominez p̄ductū ad azeema Jnce-
de fuerit ut 22ᵃ 3ᵢ et auis' i libello
de egritudibus Juncturaz apte legi potest

Ultimum diversum lenius et securius est ut
iste in[firmus] frequentet comestionem sparagorum
cum aceto mediocriter acri et non acuto. Hec
quantum ad 3am intentionem sufficere videntur.
Quarta autem intentio est membrorum vigoratio
fortificatur autem et vigorantur membra que
superfluitates recipiunt cum applicatione me-
dicinarum que leniter resolvunt cum stiptici-
tate convenienti propterea quia resolvunt et
expellunt a se nasa (?) stipticis confortata
farmaciis. De lenioribus vero et securio-
ribus est hoc instrumentum ℞ sal' torre-
facti ℥ j olei ensuncini ℥ iiij terantur
simul in mortario longa contritione cohesitando (?)
Et de hoc tepido hora introitus lecti in-
ungantur membra omnia et similiter in mane
cum surgit a sompno. Et forcius hoc in-
strumento est illud ℞ mastices corall' et sanda-
lorum amborum rosarum spodii ana ʒ ij fa-
rine volatil' molendini amili de ordeo
ana ℥ j succi consolide maioris ℥ iiij
conquassantur omnia in mortario longo tempore
et hoc liniantur membra quod levius pacies. 3m
vigorativum membrorum est hoc ℞ alumis candi
lb. gallarum cypressi confricatarum lb. ß sca-
darace ℥ j ß terantur omnia et bulliant in lb.
vj aque pluvialis usque ad consumptionem medie.
In hac vero decoctione infundantur spongie
novissime et cum eis actu calidis fomententur
membra dolencia vi vel octo vicibus.
Ultimum autem instrumentum est hoc ℞ capellarum
glandium quercuum mixti seminum plantaginis
acacie ana ʒ j ß corallorum amborum et
ossium dactilorum omnium combustorum ana ʒ ß
resine pinguis dissolute et cocte cum a-
ceto bene acri ℥ iij fiat cerota bene tena-
cia et applicetur partibus dolentibus potenter
enim vigorantur membra et per hec completur
intentio quarta. Quinta intentio est ut
in cura disponamus huius [con]dispositionis vero (?) purga-
tur hec necessitas eo quia caput est membrum
flaturum (?) [con]tectivum que in ipso generantur
per viam indigestionis et ab inferioribus membris
ei veniunt et per viam evaporationis et
cum ipsum non possit continere tot materias que
in eo generantur et congregantur de necessitate
oportet quod ipse descendat ad inferiora. Itaque
magna cura ponenda (?) ad vinos et membra sen-
sibilia descendit et cum membra egra iam
debilitata sint patet quod facilius ipsa recipiunt
superfluitates quam membra que sunt forcia. Unde
iam est universale si dispositio cerebri augmentat
dolores et accidentia iuncturarum quare oportet
est ut ipsum cerebrum rectificetur ne materias reci-
piat et ne ipse [con]augmentetur in eo per viam
indigestionis. De hiis ergo que caput vigo-
rare solent et securioribus sunt pericialis eva-
cuationes membrorum et maxime cum pillis assegeret (?)
descriptione avis (?) 3o canon. tractatus 4o capitulo
de curationibus [con]ditionis capitis que cum pillule
in hoc caput vigorare dicuntur cum agarico ut
sufficiencius attrahere possint materias a ca-
pite descendendo eas per hunc modum ℞
pillarum assegerete ʒ ij agarici lenis et
candi bene frangi lib. ʒ j ʒʒ albi ℈ ß in-
corporentur simul cum yera simplici et fiat pille
vj. de quibus hic vir accipiat omni 3o sero
duas per duas horas post cenam et sint
magne ita quod ex una ʒ fiat quinque vel vj.
ex eis enim maxime aggregatur iuvamentum cum mun-
dificatione capitis [con]tinuata. 2m vero per quod
et cerebrum maxime vigoratur et ut attrahatur
materie ab ipso cum hoc medicamine ℞ pire-
tri costi dulcis saxifrage stafisagrie cube-
barum medulle granorum peonie ana ʒ j
calami aromatici lignialoes ana ℈ j pi-
peris yreos ß ℈ pulverizentur omnia per se deinde
incorporentur cum ℥ ß yroleos et fiat pil-
lule quantitate avellane de hiis vero hic
dies omni mane per duas horas ante
prandium longo tempore masticet unam et expu-
at materiam que attrahetur et accipiat iterum
alteram ante cenam per horam cum dimidia
et magnum inveniet ex eis iuvamentum.
3m speciale remedium ℞ ʒʒ albi liquiricie
cubebarum yreos ana ʒ j nuc[is] muscate
℈ ij cimini (?) ℈ iiij piretri ℥ ß coquantur omnia
in lb. vj aque usque ad consumptionem duarum
partium et in media decoctione earum apponatur
mell' mundi et citini (?) lb. j deinde iterum
complete coquantur et colentur et de hac co-
latura per duas horas ante prandium et ante
cenam calefactum fiat gargarisma 8 vel 9
vicibus deinde colluat os cum aqua ...
et hec quidem duo pacto quidem dicerem ani-
mam (?) de altiori permutando se de garga-
rismate ad collusionem et econverso. 4m speciale
vigorativum cerebri est hoc ℞ galange ʒʒ pi-
retri piperis al. ana ℈ j ligni al. ℈ iiij ab-
sinthii ana gr. iij florum rosarum spodii ana ʒ
j maces ʒ iij pulverizentur omnia per se subtiliter deinde
commisceantur et de hoc pulvere omni sero per
spacium unius mensis super apponatur anterio-
ri parti capitis per locum sagittalis commissure
latitudine quatuor digitorum vicorum (?)
memorando (?) per quod cum apponatur 2o plus
cum scutula bene innudificanda (?) deponatur primum.
Scio autem ego quod de prodesse vigorantibus
cerebrum et ut eciam ad leviter per ij horas
post cibum afferatur ʒ j cum dimidia confecti-
onis de ambra descriptione mesue in anti-
dotario cum ʒ j aque de coronis (?) et ma-
iorane tepide post et omnia sapientium con-
cordia quod lavetur caput bene mundum cum aqua
cineris et fricato sapone albo exeunt
potenter superfluitates et per hoc potenter cerebrum confor-
tatur. Hec in summa sufficiant pro intentione quinta.
Iam autem pervenire est ad declarationem sexte
vero ad eradicationem materie. Ego autem per eradica-
tionem non solum accipio materias diuturnas quod de illis

erit fino in 1a intetoe sequeti s3
intendo hic de eradicatoe mē̃rũ
antecedentiũ cũ caz que repiũt² in
uenis 7 in artarijs ꝓpinquis ptib3
dolentib3 quãe ĩ intendo ad eradi-
catoꝫ mẽ̃rũ que in capite stringũtur
7 in quob3 alto loco aquo effudi 7
diriuãe possint ad iuctuãs pati-
entes Describent² i² hic sex instra
aquo que toiciũt intetoz 7 iniuã-
cuãndi mãs pdicis ⁊ pm sut e-
quale ẽ hoc ℞ yeralogodion ʒ vj.
exibeant² cũ ʒbus ℥ j aque maio-
rane calefte obsuado pot id ẽ clas
que sũt supius scpte in cuonibꝫ
obseruande neq3 timeat aliquis h°
clary qm ẽ de pt̃os oliz antiquit⁹ usi-
tat⁹ et appbat⁹ 2m no spale est hoc
capit⁹ mundificatiuũ ℞ agarici elci ʒ j.
ſ. pulpe collogu͞de ʒ j. pssi ʒʒ. ligal'.
florũ rosmarini assari sticados an̄
ʒ j. lino² elcoꝫ nũo ꝺ. dyagridij ℈.
ſ. infundant² h omnia p die vna na-
lez in lb. ſ. aque fluuial' ca͞de deide
in die sequẽti buliat modicũ simul
pqa colent² et de hac colatũa accipi-
ant² ℥ j. v. et calefiat 7 dent² in potu
cũ ℥ j. ſ. 2uctĩ ze coctonis 7 hoc qui-
dez solutiuũ equale sat⁹ est 7 iuug'
Juuat³ 2m spale ẽ hoc ℞ pillãzũ
scarolla ℈ ij. pillãz de yera maiori
℈ j. dyagridij gñ ſ. in corporet² sil
et fiant ex eis pille vj. ul' x. cũ olio
rosat⁹ 7 exibeant² cũ suis ɔdicõibꝫ
obseruandis 8m spale reme͞m et
fortius omni pdco ẽ hoc ℞ pillãz
fetidarz ℈ ij. pillãz cochiarz ℈ j. bo-
ni ponderis forme² pille vij. cũ olio
rosato 7 exibeant² ut s'. 7m spale in-
strm ẽ h° 7 lenius oĩbꝫ pdictis ℞ ye-
ralogodion ℥ j. gezeluf ʒ ij. dyagdij
gñ ſ. exibeant² cũ ʒbus ℥ j aq decoc-
tionis mirabolanorz kebulorz cale-
facte ⁊ obsuet² cautõs in alijs soluti-
uis dcti 6m medicamẽ qd si quis r-
uelit facẽ solutiuũ amabilius 7 ma-
ius equale pdict⁹ ℞ turbith elcã, cã- albi
didi gummos' 7 cãnulos' ℈ ij. medulle
cartami pilũs lino² alboz an̄ ℈ j.
ʒʒ anisi mioꝝ cinamoi an̄ ℈ ſ. mis-
ce 7 tõm exibea² in potu cũ ℥ iij. aq
decoctionis corticũ radicũ ebula ph
i² instra sex mãcatũ est qd eradicari ɔ-
pũt feliciter mẽ no sõm a capite s ab
alijs omnibꝫ totiq corporis mebri 7 h° pin-
tencoe vj.a pcomplet⁹ ẽẽ. Jaz aut pueni-
endũ ẽ ad ɔplendũ intencoꝫ 1.m et
ultiaz que no mi² ẽẽ utilis mõrs s3 p-
dicte pqua usũ ẽ in .ix. remedijs ẽẽ
puiden'g pm quidez horũ ẽ confectio

hermetis de qua post omnia pdicta
accipiat hic eger omni fine 7. diez
p tres horas an̄ diez ʒ j. 7 bibat pot
ipaz ℥ j. ſ. aque distillaconis acori ca-
lide 7 comedẽ tardet p quaꝫ horas
pot h° cum ɔsuit flãtus mãs multipli-
catas in uenis 7 distrahat eas a cõsu-
ad iuncturas 2m no spale reme͞m est
ut iste dns in fine dijs pdict⁹ comedat
in aurora mirabolanũ vnũ conditũ
consuũt cũ suppliucõs pdcũs vigora-
do epar cebrũ cp et stõm 3m reme͞m
ut postq3 hic dns ita pcesserit p vnũ
mensez reuoluendo curaz a mirabolão
ad confectoꝫ pdtã et curso tũc bis in
septiana in aurora degluciat ℥ ſ. terbe-
tine 7 ppẽ illius quã brixienses 7 tri-
dentini nõiant lacrimũ 7 comedẽ tard3
p tres horas 4m istrm ut h' dns as-
suescat post cibũ tuere deglutiẽ tria
ul' quaꝫ gña mastic⁹ saltẽ in 1.ma ter
7m instrm ℞ gallarz quercꝫ no pfora-
tarz gallarz cypssi gnoꝫ mirti sãdãce
mastic⁹ thuris 7 acacie an̄ ℥ ſ. buli-
ant hec omnia in ʒbꝫ situl' aque cinere
7 cũ ista aqua hic dns cũ spongia fom-
tet² sup collo 7 dolẽtibꝫ ptibꝫ actu bene
cadi bis ul' ter cũ uadit ad lcũ 7 surgit
ab eo 6m ℞ folij lignialoes nucmu-
an̄ ʒ j. galange ʒ ſ. rosarz spodij sãdãce
an̄ ʒ j. ambre oriental' ℈ j. pul² oĩa
p se deinde commisceant² 7 ligent² in
sindone retorta degna 7 maioi pte te-
poris odorent² aut saltẽ ex eis cũ lau-
dano fiat pomũ qd' qr ꝓ in manu
tea² odorãdo ipm 1m ℞ radicũ peo-
nie floz rosmarini maiorane 7 assa-
ri sticados an̄ ʒ j. folioz extreñtũ
edere ysopi betonice calamẽti an̄ ℈ j.
floz neufarij uiolarz et semis acetose
an̄ ʒ' ſ. pul² oĩa deinde consteantur
ex quiq insco cũ uad' ad lcũ pul² to-
ta caluaries a pro front⁹ usq ad stti
suci terz capit⁹ p ɔmissura sagittalez
procedendo ꝓ amplitudinẽ 2oꝝ digi-
torũ 8m ℞ acrainte ul' acaunis qd'
item ẽ folij calamẽti mentastri an̄
ʒ ſ. eufozbij ℈ j. pul² subtil' 7 incor-
porent² cũ ℥ ſ. emplastri d' mucilla-
ginibꝫ dissoluti cũ succo ul' aq.a ma-
iorane et fiat limitũ de quo h' dns
sepe ungat ptes intiores nasi qñ uad'
ad lcũ appo͞do ĩ eis de h° vng͞to qñtitẽ
grani vnius milij et ẽ potẽs medicina
ad distrahendũ mãs a fluxu suo 9m
℞ costi galange assari an̄ ℈ j. elebori
albi an̄ ℈ ij. pl² 7 commistea² d' h° pluẽ
cũ palea subligis ul' kumiti modicũ ĩppi-
re² nares mane apud ortũ sol' apit
.n. mas cerb' 7 mãs descẽdẽ facit 7 attrhit

p palati et eius nasiz 10.m R rosmari
salvie ede sticados an. m. j. maioane m. ij.
coqua in situla una aq cineris et cu ca
lida mane aput ortu solis bis in 1 na
lave caput eius et exiccet bis h. n. est
potes ad exiccandu mas fleg. in capite
exundantes xi.m R spez dyamb. ʒ. j. s.
spez dyanusti dulc. ʒ. j. spez dyatos ʒ
s. syrupi confirmatois ʒʒ. viridis ʒ. iiij. zuc
ci al. ʒ. ij. coqua zucar cu syo et fiat e
lectuariu de quo hic dns freq saltem
in septiana quat degluciat coclear me
diu p duas horas an prandiu et tundem
aut saltem in die semel hec n. e valde
potes me.na ad rectificandu dispoz cerebri
stomaci et cpis et phibendu gnacoz ipaz —
xii.m R resine elee ʒ. j. pic. et e colo
fonia ʒ. s. radicu acori sticados pulegij
calamenti betonice an. ʒ. j. s. dissolva re
sina cu pice cu modico aceti et vini aro.a
antiq et coqu in sil et cu suffi. ti quantite ce
fiat cerota os ptes dolentes abiecta sup
pano de grana a d bono fustagno et por
tet sp sup loc patientibus applicata et valde
convenie fortificat mb. xiii.m R radicu
peonie calami aro.ti galage sadale an.
ʒ. ij. maioane floz rosmarini sticados
anicos et artanite an. ʒ. v. pl. h oia pse de
inde quiescat et eis sup addu specu
dyambre ʒ iiij et 10.m hic consecra et oi
sero cu hic vir intrat lecu suffiget in
fule aut velamina capit eius diliget
et habundant et ita caput suu munitu teat
ultimum spale remem e hoc q ad pserve
racoz et pfectaz curacoz huius vi oio sollicitz
te medietate mes septebris futuri faci s
diligent purgacoz vl et max. cibo epati
q eius apparatz postq purgacoz omo
exponat se ad balnea sulfurea et vincit
a velud e balneu ste helene d padua a
de Abano a de monte egrotoz lz p.m sit
melius oi alio Intelli. sp q sit pitus et
informatus de regul et modis obsuadis ap
cos qui cupiunt se balneare qd tom clare
repitur in trac.tu de hac mata p me copila
to ad coez utilitate oiuz hos g. diligent
p hunc vir magnificu et strenuu militez
obsuat no dubito q plena obtineb. sa
nitate qua habundati sui clemencia s
cede digne suing ierarcha Ad laud
dei zc. Editu fuit h. illustrissi.m consiliu
die 3o ydibus may Anni dni 1470.

ste ymaginacos que in viro isto p se
verant ia diu suspicoz exibet no mo
dica quati ad apparencia ut p mutet ad
decensu aq et d ea pcuiscat ad gnacaz pa

ni et lz ista ut in plurib tali fieri co
sueverit nichilomi magna fides habe
ri pt q hec eg.do in h.o viro no p
ceiscat ad pam gnatoz an puppil
laz sad qd enuciandu inducit me
pluri motiva p.m est longitudo tpis
quo pdurant h apico ymaginato
nu pp quia tn ulla in visoe notu
contingit 2.m motium est q neqz in
cornea neqz in puppilla aliqd vesti
giu conturbaconis appz 3.m est ar
gumtu quia no habundat in oc
culo multa lacrima lippa vl visosi
tas alta 4.m motiv quia oculi no st
molestati dolore gravatio vl alio
alico spei 5.ti quia i caput totuz
no coti e neqz freq molestat dolo
ribus 6.m quia in opoib alioz
sensuu extioru no appz nocumtu
aliquod ma. te pcepti.le vl pduras
7.m quia alioru sensuu intioz opos
clare et convenient pficiunt 8.m
quia hec eg.do no cotti e i dextore
p mutat dispoz 9.m et ulti.m motiu
e quia ipa revolutt revolucoe q ors
afflicconis ad minorez sm q p mu
ta stoi dispo a maiori grandine
sui ad minorez Ex quo fundato concludit
hanc dispoz mag p colligancia sto.i
ad caput ee factaz et denoianda oz dis
poz ocul p ccentiaz denoiadaz Cu g
tales dispos pduraverit spacio sex
mesiu vl amphori no e inde time
du q p ducat ad ccitate co alnas
ta. de aqua colliget no tn asserte
pmitto vl tn regie debitu et contrariz
disponi obsuabit et alr no no vaco
eni eg.nes que incepit et diu pma
serit p colligancia cusseut in eas q
p ccentia dicte sut mirale. n. videt
q vini mebz diu nocet ad moduz
medicoz noto corrupcos opomis pe
s q ipm finar no p mutare i tpra
pro vz d mo alico triu vaz eius
aut vz in cplõe a i cpoicoe a i vni.te
ipius pp qd huic viro necessarium e
attentu fore in sui regie convenient
Ca itaqz efficies r mota e sto. mala
dispo frigida et humida mal a multo fleg.te
aquoso invitallagioso luto et pducta
Sa no mal e fleg. pdom aq.o evapo
rat flatica vapor multi et sal visosis
qui latus seu delatu ad caput comiste
spiu visi.li qui fert ad cristalloydez ta
qz visos vistum deq et sup addendu
q hic vir magnifice habundat multa p
postasina i splene c multi.ta aq.a et ele
va vapor apacus q e latu ad cap.t et co
mixt spui visi.li qui fert ad cristallo
yde e tn ut corrupa in eo visio Spes

cum obiectorum visibilium late ad cristallo-
ydem non possunt convenienter repuitare pote-
rit sine similitudine suorum obiectorum propter cor-
ruptionem factam in instrumento productionis visionis,
potentie enim non exeunt in actus earum nisi
secundum quod in mutantur media instra et organa
quibus perficiuntur sed instrumenta et organa visi-
onis permutata sunt per mixtionem visionis,
igitur visio in hoc viro per corrupta est.
Ex quo fundamento sequuntur correlaria plura
primum est quod sit subiectum denominationis ho-
egritudinis ipsum enim est cristalloydes humor.
2m quod sit subiectum in hesionis eiusdem
ipsum enim est spiritus visibilis cum talibus vapo-
ribus flaticis et melancolicis. 3m est quod sit cum
formalis huius egritudinis. 4m quanta sit huius
egritudinis prolixitas. 5m correlarium quare quando
apparent vapores et tales figure colore
albo colorate quandoque non colore obscuro quan-
doque non mixto ex eis cum enim primum est quo-
niam vapor flegmaticus commiscetur spiritui causa 2i quod
quando vapor melancolicus commiscetur ei causa 3ii est
quando vapor mixtus ex ambobus spiritui com-
miscetur. Et plura alia possunt induci correlaria
que dimitto fugiens prolixitatem. Et deinde
ultimate scilicet de regimine habitationis sic. In re-
gimine itaque suo evitet habitationem in regione
calida et locis frigidis ac humidis ventosis nebu-
losis et maxime caliginosis et caveat in quan-
tum potest habitare loca propinqua de cursibus
aquarum vel maritimarum vel vallium et
teneat caput eius biretis calefacientibus
bene munitum. Et dimittat omnem capitis
ablutionem sed frequens fricatio eius et pectina-
tio et propter hoc scutula sunt ei laudanda quoniam
ad aliud evitet quantum potest corporeos
motus exercitia et propter hoc super cibationem
factos et a motu corporis quiescat quantum potest.
Et 2o item caveat se post cibum immediate dor-
mire et permittat transire spatium duarum
horarum aut saltem unius ad minus et dor-
miat capite elevato super dextro sinistro
vel potiori latere decubitu autem supinatie
caveat velut ab igne. Et 3o quartodecim
caveat cum passionibus tristitiis et acuibatibus spi-
ritus et humores ad profundum et detinentes
eos ubi primo et animae passiones per quas ve-
hemens et velox ponitur motus in spiritibus
et humoribus ut furor et ira evitande sunt.
Et 4to item caveat se ab ingluviosa deglu-
titione ciborum et potuum propterea nullum cibum nisi bene
masticatum deglutiat et numquam recedat re-
vera appetitus cibandi et potandi quando ergo famis in-
ducat ad id et non recedat cibaria plura
nimio sed species diversa vel genere in una mensa
et effugiat et vitet usum brodialium et pig-
nium et lactis casei recentis mollis et ciborum
pastilium usu omnino seponat. Et evitet omnia
excellenter salsa et acuta vitium et acria ve-
lud cepe aleum porrum raphanum et vinum nigrum

grossa et conturbata omnino dimittat.
Et post cibum omnino coire caveat. Hec
sunt puncta specialia declarantia illa a quibus
abstinendum fore censeo. In aliis autem da-
tur licentia procedendi fere suo libito. De re-
gimine autem medicinali xij videtur in remedia
fore necessaria quorum primum est ut iste vir omni
vere purgetur per hunc modum primo in fine
mensis februarii accipiat hora nona zatum
Recipe pillularum de sarcolla pillularum de agarico
ana ℈ j pillularum cochiarum ʒ ß formentur
pillule vij cum oleo rosato et accipiatur in
aurora postque autem horas accipiat
ciatum unum aque cum zuccaro cocte calide
postea tardet comedere per horam sequenti
vero mane immediate sequenti accipiat hoc
digestivum Recipe oximellis compositi syrupi de calamento
syrupi de sticados ana ℥ ß aque feniculi et
bethonice ana ℥ j ß misce et totum calidum ac-
cipiatur in aurora et tardet post hoc comestio
quatuor horis assuatur aut totiens ut vi-
deatur urina esse rectificata in colore et in sub-
stantia et in fundo eius existente ypostasim albam co-
nectam et equalem. Tunc ergo mane sequenti
purgetur per hunc modum Recipe dyarologodion
ʒ iiij electuarii rosati ʒ j misce et accipiatur cum de-
cocto ʒ ij aque feniculi observando post ipsum con-
ditiones superius in primis pillulis memoratis.
2m non pille ut hic vir item post pur-
gationem istam incipiat assuere istas aquas
omni mane aut saltem 3o mane calidas
observando post eas ea que dicta sunt de di-
gestivo precedenti Recipe aque eufrasie et feni-
culi ana ℥ j aque calamenti ysopi ana ℥ j ß
misce et calefiat accipiatur usque per totum mensem
maii vel medietatem junii 3m vero pille
Recipe laudani mollis et aromatici ana ℥ ß re-
sine clare ℥ j ß terbentine ʒ ij crocis
gallarum nigrarum ʒ j ß mente absinthii foliorum
cipi galange sticados ana ʒ j cere quantum
sufficiat fiat unguentum bene tenax de quo super sci-
storio portet extensum super panno de grana usque
ad medietatem junii 4m remedium Recipe aloes
abluti ʒ ij agarici electi ℈ ij pulpe col-
loquintide ʒ ß bdellii ℈ j dyagridii ℈ ß for-
mentur pille cum succo absinthii de quibus
hic vir a medietate mensis marcii usque ad
medietatem junii accipiat omni 3o vel 4o
sero unam parum ante cenam cetera non accipi-
at per duas horas post cenam et ita con-
tinuando procedat revolvendo ab ea que est
ante cenam ad eam que post cenam. In hiis
cum pillulis stet magis fundamentum rectificationis
cerebri et stomachi huius viri 5m vero
Recipe specierum aromatici rosati ʒ j specierum dyambre
et dyamusci dulcis ana ℈ ij zuccari re-
cotonis lb j cum aqua feniculi fiat confectio
in rotulis magnis de qua iste vir semper in principio
prandii et cene accipiat rotulam j vel ij
et post ipsam bibat 3am partem ciati vini albi cla-

ri aromatici ʒ bn potent' confortando ip-
sum usque ad medietatem Junij 6um instrum
pile ℞ succi rosarum p defectatoz d'pua-
ti ℥ j succi feniculi ℥ s. fell' yrci ʒ j musc-
ti subtilissime pulverizati ℈ s. vel saltem
gr. vj. conquassentur sl longa contritione dei-
de p subtilissimum pannum colentur. De hoc itaque
colirio hic nobilis vir ab aurora usque ad
prandium exclusive ʒbus vicibus imponat utrique
oculo guttam unam mediocrem et parum iaceat
resupino a duabus non horis post prandium
usque ad mediam horam ante cenam imponat quinque
vel sex vicibus et post horam post cenam antequam
dormiat semel imponat guttam unam utrique
oculo. Et si desideraret habere colirium
parum vigorosius isto tunc accipiat succi
gallitrici ℥ j. aq. mell' ℥ j. succi arthemisie
ʒ iiij. sal' geme gr. vj. misceantur conterantur
et conquassentur sl in mortario et hoc est unicum
expertum et valde efficax Xum instrum ℞ flo-
rum feniculi enule bethonice ana ʒ ij. lign.
lignialoes cinamomi cubebarum foliorum et a-
nisos ana ʒ j. mat. ℥ s. granorum fisticorum ℥
iij. zuccari al. lb. s. pul. omnia per se deinde
commisceantur. Tunc ℞ syrupi confirmationis
ʒʒ. viridi lb. j. zuccari al. ℥ s. et coquatur in-
simul lento igne cum s. lb. aque feniculi usque
quo acquirat glutinositatem bonam tunc ergo
effundantur ad mortarium et incorporentur
cum eis predicte diligenter conterendo et fiat
electuarium de hoc hic vir diebus iniunctis quod
aquas eadem hora et aliis diebus cum
si non acciperet eas degluciat coclear unum
medium bibendo post ipsum modicum vini
sciti et item de hoc electuario accipiat per horam
et mediam ante cenam quantitatem unius nucis
deglutitum absque potu aliquo omnino hoc electuarium
observandum est et nullo modo negligendum vel preter-
mittendum et potius eo uti omnibus diebus
vite sue yemo et omni tempore 8um pile unicum
ut degluciat semper in fine prandij et cene
et saltem in una ter quinque grana mastices cla-
re et electe 9um ℞ foliorum assari stircados et
ana ℈ j. lignal. ʒ j s. musti gr. iij. macis
ad pondus omnium pul. omnia per se deinde
commisceantur et de hoc pulvere super assegatur
commissure sagittali saltem omni 3o sero cum va-
dit ad lectum quantitas granorum vj. ordei cum sete-
lina deponendo primum pulverem quem supposuit secundum
Xm ut postquam hic vir processit cum auxiliis
ante scriptis usque ad medietatem Junij tunc zario
vta eis et in morem quantitatem accipiendo ex eis
preter cerotum stomacale et pillas ante scriptas
et electuarium nullo modo pretermittat. Tunc ergo omni septima-
na bis vel sive quatuor dierum bibat hunc po-
tum a 2a Junij medietate usque ad medietatem Julij
℞ aque celidonie ℥ j. s. aq. rosarum ℥ j. aq.
scariole et luminelle ana ℥ j. s. misce et
totum eadem bibatur cum zuccaro albo et si fastidiretur
tantam quantitatem accipiat ex eo medietatem. Est autem
luminella planta que aput ytalicos dicitur
Cartafilago xium Ut omni fine vj. dierum h-
ic vir accipiat ʒ 8. yere simplicis gal. dissolute
cum ℥ ij. vel ʒbus aque eufragie calefacte
et si abhorreret ipsam yeram propter suam amaritudinem
tunc fiat ipam confecti in pillas et utatur ea ut
dictum est xiium instrum pile et ut cum hic vir
pervenerit ad medietatem septembris tunc fi-
ciat sibi apponi laqueum in posteriori parte colli
in loco qui dicitur alcheten et est locus ubi in-
fima pars colli coniungitur cum superiori parte colli
spatularum signandus est 3am vel quartam
spondilem de spondilibus colli et tale laqueum
vel setonem patiatur et tollet per totum yemem
usque ad finem mensis februarij futurum. Tunc
ergo potius ipsum abiciat et intendat ad consolida-
tionem ulceris et addo predictis propter confortationem
stomaci et capitis ad recuperationem visus quod
summum iustum erit ut a medietate septembris
usque per totum mensem februarij degluciat ciatum
unum vini balsami conditi. In eo namque latet
magna virtus recuperandi sanitatem in isto vi-
ro quam eidem affluentissima benignitate sua con-
cedere dignetur dominus salvator et summus ie-
rarcha Ad laudes eius immortales Amen
Hoc elegantissimum consilium conditum fuit
a domino magistro Bo. de Mon. pro dicto patria vene-
to viro etatis 8o annorum mixto natura salutis tamen
robusto predie kalendas Junij 1270. etc.

VLTASSIMUS

dei servus dominus Marcus de
sacra religione Sancti Georgij
Spectabilis et Generosus venetus
laborat egritudine que secundum veri-
tatem mitis vel varix a sapientissimis in me-
dicina nominata est. Sunt autem varices et mites ve-
ne multiplicate a ramo kil' descendentis in
domestica parte cruris tibie que ideo varices
nominate sunt quia variis coloribus et colorum
varietate in illa membra permutantur ab eis di-
cuntur autem mites quia sic mites cum in illa minori parte
similiorum ramorum plantas quibus adheret invol-
vendo et revolvendo abiunt ita et hec vene cruris
humani taliter afficiunt Atque est ad harum vari-
cum via ut in pluribus sanguis melancolicus cuius
signa sunt venarum tensio cum soliditate nobilis sanguis
percepti a digito tangentis 2um signum est quia
comprimenti hic sanguis non valde cito rece-
dit propter sui grossitiem 3um signum est color in membris
fuscus velut est mori ante maturationem fuscus
4um signum fetidus in toto membro percepta 5um signum
est ponderositas totius cruris ab egrotante percepta
6um est difficultas motus membri ad omnem dictam
positionis et maxime ad potionem fortem 7um signum
quidem stupor et diminuta sensatio ab eo.

tante perceptam. Frigiditas enim et grossicies humoris prohibet debitam fieri illationem seu delationem spiritus sensibilis ad organum tactus quod est cutis. Octavum signum est pruritas plus totius corporis et quod de digitis pulsus in eo magis percenerat est duricies. At vero iterum hec egritudo que provenit a flegmate grosso multum inficiente sanguinem et vertente ipsum ad frigiditatem et humiditatem quod flegma ut in pluribus est mucillaginosum et vitreum sicut in precedentibus variationibus multa ypostasima est malum cum ponderositate. Sunt vero 2e disposicionis signa fere omnia hoc opposito ad apparentia nisi quod membrum in variationibus a flegmate grosso seu sanguine flegmatico provenientibus aut non tanta gravitate percipitur quantum in primis et est superba in primis eius minus solida et mollitiei maioris et frigiditas in contactu moto et pulsu aliquanta mollicies et fovea digito primeti subsequens magis percenerat. Hec igitur sunt signa inchoacionis cognitionis harum disposicionum. Hic enim non extendo sermonem de variationibus colericis cum numquam recipiatur neque de sanguineis propter levitatem, calliditatem et subtilitatem colere que transpirat a membris et sursum fertur et propter temperiem sanguinis in complexione et modo suo et amicabiliter ad naturam a quo similiter non contingit hanc fieri egritudinem.

Post hoc iterum contemplandum est quod iste egritudines cum percenerat membra in venis et arteriis multum extendunt membra extensione notabili et totaliter succedente non e membri similiter extenduntur vene et arterie maiores et minores multum et tactu notabiliter perceptibiles et quousque tales membra in venis percenerat et arteriis. Hec egritudo proprie verax nominata est tum quo homo si regatur ut infra dicetur sine altera lesione magna per omnem suam etatem deducere potest. Cum vero contingit harum egritudinum materias adeo multiplicari quod ramum venarum et arteriarum easdem continentem non potest tunc necessarium est quod membra recipiatur in porris et ita successive multiplicentur in eis magnificant et extendunt totum crus et tibiam vero magis et distendunt sermonem quantumcumque speciei huius decrementum in tantum ut fiat membrum paciens grossum grossitudine maiori duorum vel trium pedum. Et hec quidem egritudo elefantia nominatur dicta propterea sicut elefans molle omnium suorum membrorum excedit omnium aliorum animalium quantitatem. Ita et in hac egritudine membra extrema magnificata elefantica nominantur. Amplius ex dictis non minus speculandum est quod si membra harum egritudinum quam elephantiam faciunt non conveniet quantum oportet regantur cum ultute vel regimine digestionis et evacuationis tunc corrumpuntur non raro ymo ut in pluribus apparent efficientes et ulcera in membris que sunt difficilime curationis. In tantum quod plures in anno erumpuntur emittentes virulentias humiditatis

deinde apperentur consolidantur et iterum de novo erumpuntur articulariter revolute ut in anno quater vel quinquies hoc contingat. Et hec quidem deviacio talis dato quod sit lassitudi ulcerose coniuncta tamen minus mala et minus suspecta est quam 2a de predictis. Hec igitur est summa omnium sapientum collige a 22a 3ii et pluries alibi. Ex quibus omnibus colliguntur correlaria plura. Primum est quod sit subiectum in hac egritudine subtilium enim in thesauro sunt humores predicti sublimati non denominatio est totius corporis. Sequitur 2o quod materia cum harum disposicionum egritudinum duplex est scilicet sanguis inficiens ypostasim et sanguis flegmaticus a mucillaginoso flegmate inspissato et flegmate vitreo. Sequitur 3o quod futile est ex predictis dignoscere varices membris a flegmate. Sequitur 4o de modo harum disposicionum seu egritudinum levior est prima que provenit a materia in venis in vena et ab eis non effusa. Sequitur quinto quod pessima est 2a species que dicitur elefantia quantum ad curam et pessima est pacienti quia producit ipsum ad impotenciam motus progressivi et est inde multos cles ante forum ecclesiarum. Sequitur sexto quod 3a species que tamen ad ulcera adhuc pessima scilicet vel primo levior tamen quam 2a quia per hec evacuatur materia a membro paciente et a toto corpore et alleviatur eger. Ex hiis in pravi aut 2a speciebus non contingit hoc. Et sequitur septimo quod omnem istam virum cautum esse et promptum ne prima species transmittetur in secundam et iterum 2a in 3am sicut ex predictis colligi potest. Regimen autem harum disposicionum sumitte prosequendo ordinatur. Primittendo primo quod iste vir evitet cibos omnes qui sunt velut panem furfuracem azimum non bene coctum et vehementer torrefactum et caveat a pane de ordeo et de spelta. De carnibus evitet omnes antiquarum etatum magnorum corporum macras et nervosas naturaliter ut caro bubalina, caro cervi, leporis, apri et caprie, caro mergi et avium maritimarum caro est salsa omnis et evitari debet. Caseus antiquus evigetur quantum et partes animalium cutanee nervose et ligamentales et stomacus et ventrem animalium renes et epar evitentur et fructus multi velut granata, acria, citoria, nespila et sorbe, nuces et avellane antique et pinguedo porci salita et multum est usum cadarum specierum evitet ut piperis cinamomi et silinum et motum omnem corporis effugiat et propter per gabium et multam ciborum repleccionem effugiat ita quod stomacus neque a cibo neque a potu gravitatem hec percipiat et olera effugiat multa et grana velut sunt cauleos melogiana rosmarinus ysopus et apium et alia multa tamen et fabas et lentes et fasolos ista tamen proprie et cicera rubra et alba et far et frumentum de ordeo et similia omnia evitet. Vinum autem eligat colore album

sub'a clarū et dyafanū sapore ad dulce
dine inclinatū 7 bn̄ aromaticū q si fu-
erit valde potens confugi potit cū ra
pte aque cisterne in flatis paritibus
7 cū 2a pte ī uilie nō intū tū ei laudo
aquā 7 ṅ sūa i² pdroz nllo uti dz ī ci-
bo neq in potu nisi ut pfert² Et pt ista
uti pōt om̄i fere spē edibiliū et potabiliū
scimpno aut tpūs impono notale Et
accitatib3 aīe spē tristitib3 habeas ī poat
de coytu aut m̄ quia ie d'uotissig est
intentōne nō mentaliū xij instrū
m̄ occurit obseruāda sine quoz admistē
cōe nō uideo huc s'uū dei r'dūa posse
sufficiet Et p'm quidē horū est ut
fiat ei euacuaᵒ mozana Et qm̄ mā hg
morbi ē initiat a pdominio 7 nō euacu-
atur a uita ne flatꝰ saltē a capitꝰ deci-
dentꝰ cū ipe hēat caput nllo flate
habūdās quod appz ex nōli nocumento
ni sermocinādo in eo pcepto sō cōo qz
oīa instrā ad duas mās 7 h̄ mēbra
respicē pūr fiat gᵒ ei hoc euacuatiuū
℞ pillarū de stracolla ℈ j pillaz d'la-
pide lazuli ℈ ij diagridy gr̄ ß forēū
pille vij cū eleō rositꝰ 7 accipiat² ī mane
p horā et mediā aū die 7 dormiat pg
cas p horā ul' cca deinde pōt qntā hōz
accipiat ciatū vnū aque cocte cū ordeo
et zucāre 7 pōt ipaz p vnā horā cōedat
die nō ī mete sequēti accipiat hᵒ digtm
℞ sy' cōpoiti acetosi ℥ j sy' de eupato-
rio ℥ ß aque bethonice aq̄ furfurclee
aū ℥ j ß misce to'ʒ 7 clarifice² 7 aroti-
ce² cū mace 7 cūdū accipiā² toties ut ī
vrina sua appeat j'postaß in fūdo sedēs
alba vnita 7 equal' 3m instrīn ē ut
cū tal' apparuit vrina tūc die sequēti
purge² p huc modū ℞ Epithimi ʒ iij
turbith h'ino² aū ʒ ß flor buglosse 7
boragis uio² aū ℈ ij elebori nig' ℈ ß
coqū² oīa ī lb ß aq̄ lento igne usq3 ad
cōsūptōz eius deinde diligent' expri-
mant² 7 hug decoctōis accipiat² ℥
iij 7 misceant² cū ʒ j ß eleū de epithio
7 to'ʒ cūdū bibet s'uatꝰ regul' q ī ante-
cedēti purgacōe dcē sūt obs'uai' debē 4m
instrīn ℞ lapidis lazuli lapidꝰ armeni
h'ino² pptoz aū ʒ j aloes ppti ℈ ij for-
met² pille cū succo uiculal' ex oī ʒ j
de quiꝰ hic s'rug dei oī fe tiz diez
accipiat vnā tpre qᵒ assuūt digtm pdcz
et si ue' eius nō eēt bn̄ solubil' accipe
poss om̄i sero vnā paz aū cena ptēz
illo sero in cuiq nocte dz accipē medicīa
7 potit ē hys pillis uti p to'ʒ tps uite su-
e 5m instrīn ut pōt pdaz purgacōz
die 2a sequēti fiat eidē flōmia de basili-
ca dext' brachy que in ueit² sub cubito
p quā educā² sanguis ℥ v 7 hᵒ cē hōzi-
aut cē 22ᵃ³ postēz flōᵃ³ uitet oēz motū
pgressiuū p plꝰes dies sitūt et erectoz
corporis 7 situ̅ sup pedib3 plongū tps
semp euitare debebat 6m instrīn de
felicitātib3 cūz huig vi ē ut intēdat²
ad mēz distractoz ul' diuisoz p antis-
pasim et quia mē in hᵒ uiro desēdet
ad inferiora nēcīm est ut ipe distraha²
ab hoc occursu qm̄ accepiet et d'meli-
orib3 instīs ē apcō emoroydaz ue-
naz que qm̄ confeāt in eudē mēz
uitiaz 7 euacōe eqm̄ que fiut ab eiꝰ
dez mēbus melāᵗ lege amēticiōis
appetꝰ 7a s'mone iᵒ emoroydas sa-
nati antiquas p nō una rē. Et clarig
11.a 3y cāᵒ de 7uuaᵗ que sequū² ada-
ptōz ueaz Cū gᵒ post 2ᵃ³ flōmiam
trāsierit dies x tūc sedeat iste uir ab
hora 19a usq ad 22ᵃ³ in aq̄ cādaz decoc-
cōnis seminꝰ lini 7 fenugrī 7 cū ī stetterit
p mediā horā tūc 2moueā² ab eo 7 ex-
iccato loco cū panis diligent' cōfricet
extremitatē siteri cā cōprimendo ad
extra cū pano bisello aut cū folys fici
ul' consōde maioris aut s'ua' cū felle
tauri 7 intm̄ laudo hāc apcōz q si n̄
fiet cū pdictꝰ fricacōib3 saltē fiat cū fle-
bothomia ipaz ueaz Spero ii' q si
hec eiꝰ consequā² alio nō indigebit
remedio pcipaz Si at eger lassitua pl
pusillanitate a' alīi de causꝰ emēgētibꝰ
euitaret hāc eioz tūc utilū ē ingeminz
melius qz frequentata flōmia salnatelle
sinistri brachy supinꝰ poita 7 uetosa-
cōne natū cū scarificacōe nōli 7 frequēs
assupcō soluti de epithimo descpti ī 2ᵒ
caᵒ huig tractatꝰ ß h 7 s'lia paz pdcēt
compacōe ad apcōz emoroydaz 1m
instrīn ℞ Elebori nigri ℈ ß thimi e-
pithimi aū ℈ j folli² sene ʒ j ß uio²
florū buglosse 7 boragis seīm edīue
aistute 7 sandle aū ʒ j seiuz quaor̄ frigidaz
maioz om̄i aū ʒ ij amili ℥ j ß corall-
loz et sandaloz amboz aū ʒ j co-
serue buglosse et boragis aū ℥ j ß
pul² h oīa p se 7 eis diligēt' ī corpat
fiat elcy de quo hic s'rug dei post flō-
miaz om̄i mane degluciat cocleaz ß
aū prādiū p tres horas 7 tnidez ante
cenā p horā cū dimidiā ptinuādo
ipm spacio 20 diez 8m reme'n ut
postēz cōtinuauit iᵒ elcy p xx dies
tūc cē horā 21ᵃ³ fiat iterū s' floīa de
uena salnatella ī sinist' manū ī ueta it'
digitū anularē 7 auricularez p quaz
educant² sanguis ℥ l' mcōrādo pp
istaz pillaz assupcōz de 3ᵒ de lᵒ die ī
diez fiendaz 9m reme'n ut potēz fu-
erit 2a uice flomatꝰ tūc la die pōt
ipaz cē hora 2ᵃ³ pō prādiū duiß supoē

subito et odore ab et potibus frigidis cum repletione
non hic accipiat ciatum unum aque decoctionis
granorum nassam tepide et post ipsam per spatium
unius hore si non euomuerit imponat digitum
in ore suo titillando in fine eius vel cum penna
oleo inuncta ita ut prouocetur uomitus affluenter
et ita cum hoc uomitu procedat de quarto
in quartum diem continuato. Xmum instrumentum ut postquam fuit prima uice flobomatus tunc omni mane
et sero ante cibum suffumigetur com crus eius
ab inguinibus usque ad plantam pedis cum aceto
effuso super lapide iam dicto et membrum est
marcasite prius ignito hoc aceti quantitas
sit ʒ.8. effundendo ipsum paulatim et suauiter
super lapide iam dicto et membrum sit undique
coopertum ita suffumigetur deinde extergetur
et cum fustita latitudinis trium digitorum aut
molli ligetur incipiendo a medietate pedis et
reuoluendo sursum bene adherenter et absque
dolore usque ad genu deinde iterum a genu
incipiatur super ascendendo adherenter usque
ad inguina et ita procedat cum ea spacio .10.
dierum. Vndecimum instrumentum ut postquam fuerit
2a uice flobomatus tunc membrum eius a pede usque ad genu et a genu usque ad inguina diligenter inungatur hoc linimento. Recipe Succi
consolide minoris lb. iij. puluis nucum
cypressi et gallarum quercus perforatarum
ana ℥ .5. farine uolatilis molendini et
corticis de ordeo ʒ. iiij. acatie sandalice spodij
corallorum et sandalorum albiorum mumie
et boliarmeni glutis piscium dragaganti gummi
arabici balaustiarum ana ʒ. iij. Ex omnibus
istis fiat linimentum de quo diligenter inungatur
membrum deinde ligetur ligatura tamen adherente sed non multum constringente. XIImum instrumentum. Recipe Sapimi oppoponaci bdelij rubei dragaganti gummi arabici glutis piscium
et calce ana ʒ. j. consolide maioris semin plantaginis acatie rosarum spodij et sandalice ana
ʒ. 5. resine dissolute et cocte cum aceto nigro et aceti lb. j. fiat ceroticum de quo pecia
una portet a genu inferius usque ad caulam
exclusiue membrum undique circumdans et altera
pars eius ponatur a genu superius usque ad inguina
exclusiue et ita continuet. Et spero cristo mediante
altissimi prouidentie de sanitate laudabili quam
quidem omnibus sua affluenti misericordia
et benignitate concedere dignetur Amen

E mens mea ociosa fortassis
ut credo delicijs vilesceret Ne
quoque fructuosa nimis et consueta contemplatio in sensibilibus et operabilibus sapientie
mentalis ab honestu exitu desisteret Nobilis quidam Zyliolus de Vrsinis et commendatissimus adolescens varijs dispositionibus et
idem in mip ardua contemplatione dignam humane speciei pendula fragilitas condonauit Est enim Nobilis quidam zylioles

anxiose satis affligitur Ex aliquibus quorum
neruorum decidentie et trium signi dominorum nominari
possunt. Nam illis non egritudinibus laborans dici
possunt. Et enim uir iste laborat 2oda
periodice affligente ipsum aliquando post xx dies
aliquando uero frequentius Et est cum hoc dolor
iste capitis in anteriori parte eius usque ad
occiput eueniens et per dimidias non raro xv.
aut xx. diebus qui non solum esse uidetur tactus
intrinsecus sed in exteriori esse parte percipitur. 2a
non principalis dispositio ipsius est egritudo similis sed in
eo existens et est apta permanere per fixionem
suam in alterutro cura prudentia cum medicinale beneficium subueniat quicquid est odoratus ablatio per quam attingit odorabilis
perceptione priuatur. 3m uero principale accidens
est dispositio scotomica que coniuncta est ymaginationibus que non aliud importat quam corruptam esse oportet visibile ponit ita ut eidem appareat in aere extinus preter sensatum uel formas uel colores qui nequaquam in aere reperiuntur uelut sunt nebule azulino et rubeo
colore colorate aquis cum contigit ipsum remanet eidem in toto capite dolor.
4m uero accidens est complicata dispositio stomaci
ex diminucione et corrupcione operationis digestiue
ipsius Scribitur enim quod diminute digerit et sentit in
stomaco suo ardorem qui non aliud importat
quam corruptionem digestionis per quam obuiam quod cibus
in quo debet operari digestiua potentia per multum
est ad inflammationem uel adustionem. 5m uero accidens est dolor in renibus interpolate affligens ipsum et non assidue. 6m uero accidens
eius est epatis ipsius appositio temperato per multo
ad caliditatem et siccitatem notabiles intensas per
quam in notabilis solum et plures colice febricitante.
7m uero accidens in eo est fortis et fixus fluxus
emorroydarum constrictio que tamen in eo non raro
fluere solebant et multum. Octauum uero accidens est motus tremulus cordis propter quem uir
iste frequenter conquerit non solum ad defectum anxietatis sed lipothomia et etiam ad ueram sincopim.
Hec infirmitas est hoc vir dispositio aggregata in qua
si contemplator quispiam subtiliter meditari debet
Attamen quod difficile satis erit inuenire modum saluandi
fructum horum accidentium an ab vna et eadem causa proueniant an a pluribus et diuersis Et in dubio
non minus uidetur esse difficile curationis istorum continua
reperire propter quod circa uidetur in contemplandum esse ut
nunc sequitur. Sectio 2a narrat causas illorum
accidentium et declarat ea per signa continuatis et continet octo capitula. Secundum numerum accidentium predictorum
Primum capitulum inuestigat causas primi accidentis scilicet doloris capitis huius viri quam neque intromittere
debemus manum suam ad medicinam nisi concedatur in primis
ut scripsit galienus 2o creticorum 3o capitulo et commentator auicenna
enuntiem aliquid de modo curationis harum dispositionum
et ut in primis doctus dicere communia ipsarum. Est
itaque dolor huius viri quod essentialiter notificatur cerebri
ipsius et per colligantiam ipsius capitis ad cor ad stomachum

et epar prit q quida facile intelligi pt
qm in capite huius viri p uia idigonis
multiplicata sut flata actur grossa mag
qz natural qm uiz iste hz nor vene epar
z venes nor cados Vapor g° a san z cola
a pdcis mebris eleuatus occurres flatice
me in cebro inuete p modu resolucois
reddit fla grossius qz nar existat Et qm
uiz iste hz ex nali dpoe cerebri uias an
gustas ut ex fbu uisus cphendi potest
et hoc ee appz eo quia p toes uias effu
sionu mebri euacuat aut paz de eo q
in cebro hndat Ido ma h flata dmixta
colere ualde facile mebru ul' uias cebri
nar strictas opilac pt cu no deficiat ex
mebri ul' uiaz ul' ex mei h i ma in
cerebro multiplicata z in panicul' eius dolos
facit ut plurimu extensiuos et gratiuos
ex domini flatis z pugitiuos ex dmixtio
nis cole Vn ex hys cocludz q h e roda p
ueniens ex flatica ma grossa z colica imes
dmixtus Et sequi ex illo q hic dolor est
a colera uitellina pueniens Et sequi 3°
q hic e dolor anteriora ptis capitis Et seq
4° q hic dolor dz noiari monopagia vni9
partis Et sequi 4° q hic dolor no est e
migranius denoiandus qm licet iste do
lor sit vnius mebri anterioris s distincte a pos
teriori no tn e emigranea eo qz emigranea
iportat doloz vnius mebri capitis s. distincte
a sinistra ul' e conuerso ut scripsit corneliuz
celsius p° ptice ca° de emigranea Et se ulti
mo q hic dolor est pyodicus noiandus
eo quia inuolui reuolucoe afflictonis p
numez diez int vna pyodu z altam
interpositoz At no inn expedit decla
randa sut tria. p'm quide est quare dolor
iste mag anterioz ptez occupat qz aliam
capitis Dcm itaqz q ca e duplex vna que
assignanda ut h dolor eueniat ptim p col
ligantiaz stomaci a mirach. h enim duo m
bra tale doloz faciut in anterioi pte ut p
3° tra° cap° ca° 4° dum ingr Sz ad illud
i roda quoqz significat ex pte doloz q eiz
sit tn coitate stomaci plerumqz incipit i an
teriori pte capitis z nisi paz z q s. roda sit
cu mirach declinat ad anteriora ualde Et
ex fundato solue potes facile qr dolor iste oc
cupat omez ptez front usqz ad mebrum co
mittere sagittal' dum dt Aut ad anteriora
ualde .idest ad tota anteriorez ptez decliat
tal' dolor put aut pdce ptes s. stomacus z
mirach sicut mag anterioribus ptibus capitis
qz alys pp plura. p'm e q si tal' roda fuit
p colligantia no absoluta ab anterioribus
ptibus ad anterioz Alys ptibus facilius pt eleuari
napor ul' ma ad anterioz pte capitis qz ad
alias pp rectitus aspectus Et 2m motiuz
qz napor ul' ma ppinquitate z rectitudis habz
ad anterioz pte dum eleua a stomaco ul' mirach
qz ad posteriorez ul' aliaz ptem capis pba
quia uenarum z arteriarum p qs a mirach
z a stomaco trasit pt ad caput uelud
napor ul' ma maior e rectitudo ad ante
rioz qz ad alias ptes capitis i re. dma
patet z ans argui eo qz a supiori p
te kilis ascendentis ramificat vene q
i ingut in panicolos cerebri interiores
et exteriores. 3a tn e qz cu h° q h mbra
sut rectiora z frigidiora ad caput Vene
tam pdcte z artie itm latiores z apcio
res existut Et quarta ro e euides eo
qz tu stomacus sit suba a pdmo neruosa
coicat i natura cu suba panicoloz cebri
ymo mse maioz sensacoz hz qntu ad
os suu qz heant panicli ipius cerebri
Et quinta ro e qz alys pibus quod hz vere leue
nocutu illatu ori stomaci lede pt ca
put ul' panicolos cerebri mag qz no
cumtu exns in reinibus epate z splene
potencius Vltima ro z adue euidecior
est pp colligantia stomaci ad ipm cap
z maxie ad panicolos cerebri ee a orez
qz alicuius mebroz inferioz ad ipz cebrz
eo qz ad os stomaci colligat panicul'
cerebri z cereb° p neruu reuersiuu in
uolnentez os stomaci circuqz ramificatu
ut vi° pari neruoz a medulla cereb' ßm
enau ut pz p'a p'i doctina 4a su a 3a z ca°
2° P has itaqz ros aut ipaz plres r
appz quod ronale e p colligantia stomai
z mirach ad ipm cerebz nocutu i pre
dictis exns facile posse coicare anterioj
pti mag qz posteriori z c argue com h° qa
salte no iu teneri posse doloz in an
teriori pte capitis pueniete saltez p nocu
mentuz mirach cu mirach ipm no he
at totu colligantiaz ad cerebz z panicu
los qz stomacus Huic motio dcm e q licz
ipm mirach no heat ad cebrz colliga
cia tantu qntu hz stomacus ad ipm nez
ita imediate tn nocutu ipius mirach fa
cile coicatur stoco z ex iu facile puet
ad cebrz 2m no prile declarandu in
ma hoc e quare dolor iste pyodicus e
vi enim q dz ee maxius eo qz i cebro
inuei mala dplo actiul' fria z humida
a multitne flatuz cotracta qz fixa e in
cereb° io dti° ab eadz pueint dolor It
ma connixta ex flate sp recipit ibide
ut dcm est z panicli sut mebra sensibilia
z ma e dnt applicata g° pp ibi dz esse
dolor patz dna ex alteriori stria eo qa
ibi est ages passo dispoito sufficiet
applicatu cu tpris circustan a i re. Amp9
ma ia in panicul' e quatitatiue z pt
nar aucta g° salte in panicul' ceb' dz
agens facere extensiuu doloz dnis ipug
nat formali roni doloz pyodia z ex
piene i re. Pbaton hoz motioz rei.

ficandus e primo modus quo dolores paro-
dici in cerebro fiant deinde soluende sunt ro-
nes predicte et tales consiles ex primo fundamento
Supponendum itaque primo quod dolores parodi-
ci accidunt in egritudinibus diuersis ut proposito presenti
spectat primo quidem ratione proprie complexionis
innatae in humoribus et hanc intellexit auctor
parte prima tractatus quarto capitulo de febribus capitulum duorum
inquit quod unumquodque humorum inest parodus
que se conuenit / Supponendum secundo quod iterum per
parodicatio ex membris peruenire recipitur per quan-
titatem auctam materie vel diminutam et
per modum subest eam grossities vel subtilitate
vel uiscositatem et sunt sermones galieni secundo de
crisis febrium penultimo capitulo Et intellexit hac
similiter auicenna parte prima tractatus quarto allegato capitulo
de febre sextana dum inquit quod materia quartane
quartanam non propterea quod est pauca grossa. Vi-
de quod multum ammirabile parodum quartanum non solum
sequi specificam complexionem materie verum etiam quantitate
pauca et grossitudine eius et plus conatur
probare aliquam materiam posse facere sextanam et sep-
tanam febres Si enim materia declinate quantitate
et grossitudinis facere potest paroxismum tardius
euenientem quartanarium quod repugnat quod
materia minoris quantitatis et minoris grossitudinis
quam predictam possit facere paroxismum tardius eue-
nientem sed prima facit paroxismum quartanum
per aliquantam actiuitatem ex parte quantitatis et mo-
dico subest ipsius secunda faciet paroxismum
tardius euenientem patet consequentia quia sit ex aug-
mentata proportione actiuitatis cum aliis paribus
prouenit uelocitas effectus. Istis positis
pono conclusiones continue ad quesitum Et prima
conclusio est quod dolor capitis huius est parodi-
cus parodo propter dicta que consequitur specificam com-
plexionem humorum patet conclusio quia talis dolor consequitur
tamen cum agentem coleram uitellinam generaliter parodi-
ciare per parodo de tertio in tertium reuoluta sed
talis est ordinata aliis paribus in tertio Secunda conclusio
quod contingit hunc dolorem in hoc modo esse continuum
probatur conclusio quia sicut a colera uitellina ex uasis
mota vel excitata fit dolor tertianarius ita
ab eadem inueniens contenta mota vel alte-
rata prouenit dolor continuus contra patet eo quia materia
in uenis contenta quam sit multitudine quam maiori sua
calitate vel acuitate vel quia pannicoli cerebri
propinquior est potest continue in eis subitam alterationem in-
ducere magis quam cum materia fuit extranea positura sed
hac conclusione potest soluere duo problemata primum est
quare hic dolor quinque solum intenditur de tertio in tertium
et iam apparet eius causa ex predictis Secundum problema
quare hic dolor licet sit parodicus quinque durat
tribus vel quinque diebus et non pluribus causa eius acci-
pitur ex parte obedientie materie ad rigorem et reso-
lucionem et ex parte subtilitatis et paucitatis Et secundum ex hoc
solucio problematis tertii quare quando hic dolor durat
parodice tertio reuoluto xv. vel xx. diebus hoc enim
accipitur ex parte multitudinis grossitiei ipsius materie
et inobedientie eius ad uirtutem Et solum potest iterum

problema quartum quare quandoque hic dolor est
pungitiuus inflammatiuus et est perscrutiuus to-
tum enim prouenit ex parte caliditatis intense materie
et ex parte subtilitatis eius et ex rationibus aduersis
soluitur. Tertium problema quare hic dolor quandoque est grauatiuus
et extensiuus primum enim sequitur ad magis
porositatem flammatam super coleram secundum uero sequitur ad
uentositates ex illa materia genitas Et secundum ultimus
declarari posse problema sextum quare hic dolor omni die
affligit egrum sicut enim ex dominio potestatis
colerice materie super flammate parodice proueniebat ter-
tianaria ita ex potestatis dominio flammatis super
coleram parodice prouenit cottidianaria Tertia
patet quia non minus specifica complexionis flammatis facit
parodum cottidianum quam colera tertianum soluente
non problema de continuitate doloris apparet facile ex
predictis Iam iterum apparet necessarium esse soluere dif-
ficultatem tertianam que est quare hic dolor
quandoque xv. quandoque octo quinque pluribus diebus durat
et quando accelerat magis euectio eius quando non tar-
datur. Dicendum primo quod tamen maioris et breuitatis
prolixitatis eius potest esse multiplex / prima quia illius
alterum inueniretur potencior super materia inuenta paro-
do quam in altera eo quia ipsa non fuit debilitata
ab extra casu et contigerit sex rerum non naturalium vel a-
liorum plurium contingentium Secunda uero causa paucae
durationis est materie paucitas et fertilitas
Et secundum uero maioris durationis Tertia uero causa potest esse
proportio et materiam expulsionis maior latitudo
una uice quam altera Sed causa potest esse propinquitas
materie ad uias expulsionis per quam sequitur uelo-
citas expulsionis eius ad extra et mora illius in solo
situ ad materie situm oppositum secundum eius elongato
per habitus quia causa quod ubi materia fuit pauca
et ualde grossa tunc faciet parodum eueniente
de primo in primum de octano in octauum et sic de aliis
et econuerso uariata facit parodum uelocius eue-
nientis Apparet est secundo quod ubi materia fuit grossa et
multa multo tempore durabit parodo et econuerso et
sic de aliis ceteris que parte concludendum dicto
intelligendum esse Et ex omnibus istis simul col-
lectis diligens consideratio eligere poterit propter
signa huius rationem distincta quoniam et in-
tellinia colera in uenis quantitas et acuitas eius
ualde potens super flegmate tunc dolor iste
percipitur cum inflammatione faciei pulsatione
uenarum capitis inflammatione ipsius punctione
et mordicatione eius cum uigiliis siti amari-
tudine oris appetitu ad racidia et rixam
conturbatione in sompno uelocitate mobilitatis
in operibus et cetera. Cum autem contingit flegma multum
cole commisceri tunc opposita signa primo grauitas
tas et ponderositas capitis secundum sopor profundi-
tas vel prolixitas tertium corporum agrorum in dorito
apicio quartum oris salsedo vel insipiditas quintum
uiscose materie in palato inuentio sextum facie-
ei palliditas aliquali subcitrino cute infecta
et pulsus non magna uelocitas ut frequentia vel
magnitudo sed econuerso dominante colera cum aliis
paribus de causis contentis pulsum. Secundum caput 2m

Qm capitulum sectionis de causis ablationis odoratus huius viri Licet nocumentum
huius viri in olfactu completum sit quia abla-
tus est huius virtus olfactiue potentie quam diminuitur
quamquam corrumpitur sicut et omnium aliarum virtu-
tum operationibus triplex nocumentum accidere acci-
dere potest prout conuenientiori itaque horum intellectui
premittendum quod membrorum que olfactus operationem com-
plent aliqua dicuntur sunt attrahentia aliqua
non defendentia Altera recipientia vel colligentia
Reliqua non perficientia primum itaque istorum
est lacertus compositus per substantiam panniculi interio-
ris partis narium uelatus qui quidem mouetur
per animalem spiritum delatum scilicet ab anteriori parte
cerebri per panniculos cooperiens ipsum Et huius
quod lacertus iuuat ad olfactum attrahendo
aerem ab extra ad interiora nasi quare necessarius
est ad defendendum species odorabiles vel fe-
tidi vel vapores ab eodem eleuatos quibus sine
aere tamen medio nichil contingit olfieri
Et hic est lacertus est ille per quem fit aerum et
vaporum inspiratio ab extra et eorundem ab extra
aditus expiratio etc. 2m uero membrum
olfactus perfectissimum est os colatum cum inferiori
cartilagine nasi per quem duo defertur aer
vel fumus ad cerebrum. 3m uero membrorum colli-
gens aerem vel fumum detinens vel conser-
uans ipsum sunt cartilagines nasi superiores
nominate rete multiplicibus foraminibus
cauate in quibus aer vel fumus receptus
conseruatur in quo aere obiecti odorabilis
species recipitur absque necessitate alicuius vaporis
a corpore odorabili vel fetido eleuati et hoc secundum
opinionem que tenet quod ad hoc quod odoratus
perficiatur non est necessarium ab obiecto odorabili
eleuari fumum medium organi et potentie olfacti-
ue immutatiuum licet opinio plurium sit euapo-
rationem esse necessariam et maxime istorum qui dicunt quod odor
est fumalis euaporatio id est quod odor fit per fuma-
lem euaporationem Et colligitur hec secundus 2o
de anima et lo de accidenti et morbo et 4a 2a
capitulo primo Qualitas uero odorabilis ista dicta
est in tractatu .... sed odoratus fit in aere id est
per aerem delatum ad cerebrum cum passione ipsius
scilicet aeris a speciebus odorabilibus in aere impressis
aut secundum odoratus fit per vapores qui resoluitur
et eleuatur a corpore odorabili. Vide quod has du-
as opiniones in proprio sermone intellexerit Auicenna
declarans has duas quorum quantum ad propositum
pertinet Inquit quod medium recipiat quod odo-
ratus est et perficiatur in radice scilicet in primo sen-
suum in uenatione quod est cerebrum propter quod
aliquam id est impressionem in aere factam siue a specie-
bus siue a vapore a corpore odorabili eleua-
to secundum vias delationis scilicet ipsius aeris ad
carunculas mamillares in mutatur eas et
potentiam olfactiuam que fundatur in eis. Quartum uero me-
brum olfactus perfectiuum sunt duo additamen-
ta similia pupillis mamillarum que nominantur
ab auctoribus carunculae mamillares que recipiunt

veritate sunt descendentia cerebri in quibus media-
tibus poris earum recipitur aer cum commixtus
est vapor ab odorabili corpore eleuatus aliquando
aer a speciebus odorabilibus alteratus est absque necessitate
alicuius vaporis in eodem aere commixti hic
uero aer recipitur in poris harum carunculorum tamen
iens perforante panniculum cooperientes istas ca-
runculas que oportuit esse perforatum propter
hanc causam et etiam propter aliam causam que est ut su-
perfluitates in duobus anterioribus ventriculis
cerebri congregate valde faciliter a cerebro
expulse ad extra expelli possent Cum attractione
uero huius aeris immutantur organa predicta
scilicet carunculas et spiritum animalem a cerebro ad eas
peruenientem immutatur potentia olfactiua
ibidem radicata taliter quod exit in actum sen-
tiendi sensatione scilicet olfactiua nominata et
potest omnes istos sermones colligere pulcherrime
7a 2e ... ... in alio tractatu
de hac materia prime partis expositionem conside-
ranti nunc dicto Et ex horum fundamento plura
potes soluere primum propter quid infrigidati et opi-
lati predictas vias nequaquam odorant odorabilia
nec percipiunt fetida et diminute hoc fiat
sicut enim pura existente opilatione parum odo-
rant et diminute ita completa existente opila-
tione nullo modo odorare possunt. 2m problema
est quare quidam homines pure odorant ali-
qui uero non ita pure odorant humidis enim et reple-
tis in anteriori parte cerebri malus est odoratus
ut patet de colericis comparatis ad flegmaticos et de mi-
litibus ad sanguineos licet enim in sanguineo propter
angustiam humiditatis deberet esse imperfectio olfactus
In militibus uero perfectio eius propter maiorem expurga-
tionem et excitationem organorum olfactus que in eis
est tamen quia sua virtus fortior est in sanguineo
quam in militibus ipsa cum maiori angustia humiditatis
perfectius odorat quam iratus militibus que debilis
est cum minori quantitate humiditatis eorum et ex collatis in
hoc tali diligenter eliciatur quod nocumentum in
odoratu contingere potest ex sex nocumentorum
diuersas partes concernentium Quorum primum est ex-
trinsecus 2m est extrinsecus 3m est organi
principalis perficientis olfactum. 4m est extrinsecus membri
recipientis et colligentis aerem immixtum vel
informatum speciebus vel vaporibus ab odo-
rabili corpore eleuatis 5m est propter nocumentum
inunctum in membro attractio aeris. 6m et
ultimum est extrinsecus membrorum vel viarum per quas per-
ductus aer defertur ad organum olfactus Et primum
quod horum declaratur quoniam cum virtus totius
membri debilis fuerit tunc membra non proportio-
patos producere que necesse sit ad bonum esse indiui-
dui Vnde et propter hoc in senibus et debilibus
agrauatis et resolutis in longis egritudinibus
et infortibus ... odoratus ut in pluribus
aufertur aut saltem ut in pluribus diminuitur
2m uero nocumentum extrinsecus scilicet spiritus animalis
qui defertur a cerebro ad carunculas mamilla-
res declaratur quoniam potentia olfactiua non exit in opus

suaz aut per penuriam spiritus predicti quod contingere potest per opilationes cadentes in pari nervorum qui oriuntur ab anteriori parte cerebri Si igitur in principio eorum ortus a cerebro aut in medio eorum aut in alta extrema parte ipsorum terminata in substantiam caruncularum contingit opilatio tunc aut erit completa et negabitur omnino transitus spirituum predictorum et accidet inde ablatio olfactus sicut credo in hoc modo contingere Si aut opilatio semicompleta fuit tunc accidet diminutio in operatione sensus olfactus ut intelligenti Contingit et quandoque penuria vel paucitas spirituum per fortes evacuationes (?) a capite distrahentes Similiter etiam quandoque contingit nocumentum in olfactu ex parte qualitatis spiritus vel distemperati in complexione sua et non potest esse instrumentum operationis conveniens quia non bene mobilis nec penetrabilis in substantiam caruncularum per subtilitatem suam eo quia sine calore s. actuali vel potentiali sentire non contingit 2° de anima colligendum Similiter et si contingit spiritum in sui complexione valde distemperatum esse in calore tunc dato quod expellatur a cerebro cum debito sui quantitate tamen non potest esse conveniens instrumentum potentie olfactive quia in via transitus eius a cerebro ad carunculas vel in carunculas iam receptus prius nimis exalabit quam capiat a carunculis temperamentum quo perficiatur olfactiva operatio Et ita similiter contingit nocumentum in olfactu per permutationem spiritus in substantia ut quia nimis grossus et vaporibus turbulentis commixtus non potest debite immutari et formari (?) caruncularum ita ut fiat instrumentum olfactus conveniens et esse poterit hoc contingere per permutationem spiritus ad magnam subtilitatem et evaporationem Ex quo nocumentum in olfactu accidere quod contingere potest ex parte instrumenti valde pauci subtilis et transpirabilis sicut e contra quod contingit spiritum esse grossum et fumis vaporibus commixtum

Utrum aut operatio olfactiva noceri possit per augmentum quantitatis cum debitum ipsius complexione et modo subest questionem que non indiget discussione Et credo ego quod stante temperamento spiritus in qualitatibus primis et secundis et si quantitate agat spiritus non potest tamen operatio olfactiva per ipsius augmentum ledi aliqua lesionis specie licet aliquis crediderit oppositum esse verum · 3m non de premissis declarandum est quod per nocumentum contingens in principali organo olfactus inspiciatur operatio eius De hoc autem huius operationis olfactive organo varie inveniuntur opiniones quidam eorum crediderunt illud organum esse duos ventriculos anteriores cerebri ponentes additamenta carunculas mamillaria cerebri non esse principale organum olfactus sed solum receptivum aeris vel specierum obiectorum eo quod dicte carunculae mamillares sunt de substantia cerebri aut non Si dicatur primum habetur intentum eo quod illa additamenta sunt pars cerebri que convenit cum eo nomine et diffinitione ergo erunt productive operationis cerebri cum sint cerebri partes Si secundo dicatur quod tales non sunt de substantia cerebri tunc aut necessario collocare eas sub denominatione aliorum membrorum simplicium aut compositorum et non potest assignari hoc

nisi sint de essentia medulle et tunc necessario probabitur quod erunt de eadem medullari substantia que in cerebro est et tunc stabit veritas discursus precedentis quod hec operatio olfactiva comparabitur cerebro ut prius adductum est Si aut dicatur quod reponende sunt sub denominatione aliorum membrorum simplicium contra hoc videtur impossibile quoniam carunculae mamillares non sunt caro non nervus non os non cartilago igitur etc. Et pari ratione non potest dici quod sit membrum compositum quia nec brachium nec pes nec cor nec epar et sic de aliis igitur etc. Relinquitur igitur secundum hanc opinionem quod principale organum olfactus est cerebrum quod erat deducendum Et propter aliquam rationem extrinsecam auicenna … Galleno dicit igitur quod odoratus est in radice i. in cerebro quod est organum manifestativum sensuum omnium Alia aut opinio ponit quod principale organum olfactus sunt carunculae mamillares eo quod quando cito aer cum speciebus odorabilibus vel vaporibus eius defertur ad eas tunc cito et instantanee fit sensatio sed non tam cito et instantanee videtur aere tale deferri posse ad cerebrum ergo non potest fieri tam subita vel instantanea obiecti odorabilis sensatio conveniens aut repugnet experientie igitur relinquitur quod in carunculis fundatur vis vel potentia olfactiva Et clare tetigit hanc positionem auicenna … primo capitulo ubi inquit Et anathomia instrumenti quo fit odoratus super comprehendit anathomia nasi quia nasus includit carunculas in sui anathomia Et subiungit id quidem s. instrumentum odoratus sunt duo additamenta mamillaria que sunt in anteriori cerebro et extenduntur i. exeunt prominentes a duobus ventriculis anterioribus cerebri 3a opinio posuit quod principale organum olfactus est cerebrum simul cum predictis carunculis mamillaribus Credidit enim hec opinio in carunculis mamillaribus per se non posse perfici operationem olfactivam absque aliis partibus duorum ventriculorum anterioris cerebri et clare hec scripsit hanc opinionem Galleno capitulo … ubi inquit et ex duabus extremitatibus eius capiunt cerebrum et duo additamenta s. mamillaria nata ex eo s. cerebro odorem i. species odorum cum attractione aeris Ego aut credo quod in partibus mamillaribus iam predictis radicaliter fundatur operatio olfactiva propterea quia velocitas potentie ipsarum exit in actum olfaciendi cum debitis circumstantiis ad operandum requisitis

Item olfactus est potentia exterior sensitiva sed omnes alie potentie sensitive exteriores habent membrum adequatum in quo fundantur igitur et ista dicitur habere Item quia sicut in determinatis quibusdam aliis partibus cerebri centrum (?) fundantur diverse virtutes diversarum operationum productive ita non convenit in carunculis que sunt essentiales partes cerebri fundari potentiam olfactivam sed prima pars antecedentis est vera hoc modo quia in anteriori ventriculo sensus communis et fantasia In medio vero ventriculo virtus ymaginativa et cogitativa locatur in posteriori vero memorativa igitur et in partibus mamillaribus simili ratione potest olfactiva potentia collocari

Amplius ex sola carunculae lesione complexionali

complexionali et unitatis absque aliqua parum cerebri lesione leditur operatio olfactiva et non econtrario. quod per lesionem parum aliarum cerebri nervo ledatur operatio olfactiva id est in caruncul' mamillaribus prius posita olfactiva collocatur quod erat deducendum. Et non quod motiva prima satis persuadendo probat. Hoc vero ultimum motivum videlicet a priori et a posteriori probare satis simile considerans. Et ex horum omnium summa concluditur si leditur operatio olfactiva lesione apparata membro ipsius productivo quod talis lesio consequitur post omnes species male complexionis in moderate propter cum nimia caliditas frigiditas siccitas et humiditas in malum esse cum diminuendi corrumpendi et auferendi operationes olfactive possunt. Quoniam omnis immoderata discrasia dicit actum proprie ut dicitur aforismorum 2a commento. In morbis magis periculum. Et adhuc fortius omnes species male complexionis huius nocumenti efficientes sunt ut intelligenti apparet. Et iterum quod olfactive ponitur operatio leditur per species male complexionis accidentes superficie in figura et ipsorum eius organi velut cum accidunt opilationes claudi et videre et egritudines composite ita ut apparata in naso vel carunculis eveniant ut emorroydes polipus cancer noceat olfactum unicuique experiencia concedit. Et iterum quod solucio continuitatis casus percussio attricio excoriacio a fortibus capitis purgationibus secundum olfactum noceat ab omnibus ut creditur concessum est. Iam ex premissis similiter considerantibus patet quod quo nocumentum in operatione olfactiva contingere possit ex parte membri concurrentis ad hanc operationem per modum suscipiendi et colligendi aerem iam inspiratum que foramina et inter angusta sunt et fuit multitudinis horum foraminum cum ut aer iam inspiratus in multas dividitur partes. Si enim multum unitus aer deferretur ad carunculas ad panniculos et cerebrum tunc nobiliter ledet ipsum per suam frigiditatem nec subitum impetum fuit non angustie horum foraminum cum ut ibidem aer in angustis partibus detinetur ita ut aliqualiter remittetur in frigiditate sua et subtiliaretur si grossius prius fuisset aut saltem paulatim afferretur et attrahetur ad cerebrum patet autem quod si foramina illa pauca et ampla fuissent et aer unitus magis velocius ad cerebrum perveniret et non ita conveniens restringeretur. Hec videretur esse multiplicitatis et strictiture horum foraminum et stricture ipsorum causa necessarie ad hoc propositum faciens licet alie ipsorum foraminum possint assignari causa ex parte superfluitatum que in eis detinetur ut non totaliter oris et nasi operationes impediat distillando ad ea. Unde ex hiis omnibus sufficienter apparet quod lapsus complexionales frigiditas diminuit et aufert operationem olfactiva ut patet in infrigidatis cerebro nimius. Et fortius hii lapsus hanc operationem impediunt cum fuerit materiales. Similiter etiam lapsus complexional' ut predictorum foraminum coangustatio agrauatione vel apertione perveniens et ipsorum exasperatio et corrugatio et ipsorum et apparata soluta continuitas eorum in olfactum nocumentum diminutionis ablationis aut corruptionis efficere possit. Et ex horum omnium sermonum consideratione sunt apparet quod nocumentum in olfactu contingere possit ex sex causis superius enarratis prima quidem ex debilitate virtutis impotentis ad productionem operationis olfactive ut in debilitatis longis vel fortibus egritudinibus. 2a vero ex parte instrumenti quia spiritus in quantitate et qualitate variatur. 3a vero ex parte nocumenti principalis organi quod est cerebrum aut carunculae mamillares vel utrumque simul. 4a vero ex parte advenientis accidentis in osse radicum nasi rizanoiati. 7a vero ex parte membri attractionis aeris quod est lacertus predictus. 6o et ultimo ex parte viarum que deferri debent aerem iam attractum ut quare solute tunc vel exasperate sunt. Et ultimo existit concludere quod ad pensandum curationem huius dispositionis necesse est cognoscere partem vel partes ex quarum nocumento contingit lesio in operatione olfactus quare rationabiliter in variam curationem necesse est. ꝛc

Capitulum 3m sectionis 2e de causis ymaginationum vel corrupte visionis in homine vivo existentis

Iam vero ex predictis videre est acceptum fundamentum verificationis harum dispositionum scilicet ymaginationum eo quod in cerebro huius viri et toto capite eius per debilitatem generantur et congregantur vapores multi qui commiscentur spiritui animali et deferuntur ad organum visionis quod est cristalloydes et secundum quod contingit hos vapores turbulentos esse vel opacos vel colores habentes subtiliter vel subrubeum ita contingit postea visiva corrupte iudicare de speciebus obiectorum visibilium ita quod quandoque post visiva iudicat vel apprehendit colores illos qui commiscentur speciebus obiectorum exteriorum esse extrinsecus dato quod in aere nullus talis color existat qualis reputatur organo et ponitur visive a predictis vaporibus qui commixti sunt spiritui visibili et colorati talibus coloribus. Et existit rationabiliter concludere quod pluries virtus postea visiva corrupte iudicat vel percipit quasi corpora in aere extrinsecus moveri circulariter vel lateraliter vel secundum ascensum vel descensum vel perforata vel in modum rethis secundum quod contingit vapores predictos spiritui visibili commixtos in spiritu predicto deficere motum rotationis vel alterum de predictis. Et secundum quod contingit ipsos vapores variis situbus situari quare commixti sunt spiritui iam predicto propter quod aliquis quod volenti convenire curare operationes predictas necesse est huius nocumenti causas productivas convenienter cognoscere et harum summam colligere potes tria 3ᵛ tract' ꝛc parti de ymaginationibus dum fingit ymaginationes sunt colores qui sentiuntur extra visum. Et si quid longo tempore per tales vapores in cerebro permaneat tanto tempore vel prima infrigidatio continuatur in aqua que defluens

que defluens ad organum visionis impediat
receptionem specierum ab obiectis tunc patet quod patiens
est eger de ymaginationibus transeuntibus ad aquam
que est cataracta id est defluxus denominatur
et tamen de aqua ad pannum ad cuius confir-
mationem sequitur cecitas Et hos sermones in-
tellexit Avicenna parallelo tractatu de aqua dum
Jungit descensum aque est egritudo opilativa
sensus

Capitulum decimum declarativum causarum diminutionis et cor-
ruptionis digestionis a stomaco etc.

Licet cause diminutionis digestionis et corruptionis
illam plurime possint esse tamen ego eas tangam
causas que videntur in ad propositum magis convenientes
Prima igitur causarum nocumenti diminutionis digestionis in stomaco
huius viri est multitudo humiditatis pertinentis a capite pertinentis
ab epate concavitate stomaco que esse sui forte
diminuit calorem naturalem stomaci. Secunda vero causa
est paucitas caloris concavitati stomaco a partibus
circumstantibus quarum fumatione perficitur stomaci
digestio Sunt enim musculi ventris longitudi-
nales et latitudinales pauce carnositatis
et mirach eius est exile vel tenue pauce pig-
uedinis et epar eius licet sit ad calliditatem et
siccitatem lapsum tamen quia in eo multe aggregantur
humiditates per modum indigestionis ab hoc lapsu prove-
niens que attinent non inflammationem et ideo propter
hominia stomaci diminute digerit De causis non
percenile nocumenti stomaci digestionis diminute nobis
prima et tercia est mala complexio frigida et humida
ipsius stomaci cum multitudine humiditatum iam
dictarum. Secunda vero est multitudo ventositatum que
in eius stomaco generantur que sunt cause dimi-
nute digestionis inquietando et pungendo cibum
qui debet in stomaco unitus et congregatus permane-
re si debet convenienter digeri. De causis non accidentaliter
diminuentibus digestionem sunt multitudo potus et cibi
tercia vero est frequens ciborum assumptio ut indi-
gestum superveniat indigesto. Quarta causa est
motus per exitum forte post cibi assumptionem
Septima causa est frequens coytus. Sexta est frequens
evacuatio per evacuationem fluxum sanguinis et per e-
vacuationes artificiales. Prima causa esse potest pau-
citas dormiendi et multitudo vigilandi seu vi-
giliarum. Octava causa assignari potest ex parte ciborum
difficilis digestionis de quibus in posterum vi-
debitur sunt quas omnes causas quinque principaliter diminutam
digestionem videntur affluere scilicet prima est causa
que est diminuta calliditas stomaci. Secunda ex parte
pauce continuationis caloris stomaci et circumstantibus
membris tercia vero causa et quarta paulo ante dicta sunt
et sexta esse videntur in hoc viro digestionis effi-
cere nocumentum iam predictum At vero circa causam cor-
ruptionis digestionis in eo non videtur esse multitudo
delegationis colice materie a kisti fellis ad stomacum
ipsius eo quod in hoc viro non dubito esse ampli-
tudinem canalis ramificati a kisti fellis
per quem portatur materia colica ad fundum stomaci
Quod persuaderi potest ex multis propter multitudinem
materie colice in stomaco eius quandoque percepto. Secundo per

velocitatem maiorsus ardoris in stomaco Si
enim materia esset pauca et transiret per angustam
non ita cito et eque magnum efficeret nocumentum
Et tertio quia alie vie satis ample comprehen-
duntur in eo et precipue supra vertere. Secunda vero causa cor-
ruptionis digestionis in stomaco ipsius potest
esse mala complexio calida epatis ipsi stomaco con-
tacta addita sive materia colica Sicut enim ut
in pluribus operationum diminutio et ablatio pro-
veniunt a frigiditate ita et ipsarum corruptio prove-
nit a caliditate ut prima tercii et decimo tegni collige
Tercia esse causa corruptionis digestionis stomaci et ar-
doris in eo potest esse materia salsa a capite de-
fluens ad stomacum sicut in eo quandoque con-
tingit Quarta vero causa esse potest ex parte ciborum plu-
rium qui in quorundam hominum stomacis cor-
rumpi consueverunt ut patet de ovis et frixio-
nibus et similibus Et ad hanc causam corruptionis
concurrere possunt plurime de causis que assignate
sunt in diminutione digestionis et considerando illas
ut necesse est debetur curare Alia accidentia sequentia
tamen omnes cognosce causas illarum precedentias

Capitulum quintum sectionis secunde de causis do-
lorum renum etc.

Contingit autem in renibus huius viri nobi-
lis dolores in renibus abundatori causa propter opi-
lationes in renibus factas et maxime in primo pororum
urinalium Unde quia ab eis aquositas humoralis
non evacuatur sunt et quia cito oportet urino contineri
et partes renum simul cum membris que circa eas con-
sueverunt evacuari accidit in eis dolor
propter subitam alterationem provenientem a membris frigidis
aut calidis aut eveniunt in his dolores
propterea quia materia ibidem retente ventosa et sicut
solutionem continuitatis per modum extensionis Aut
circa tertio dolor in renibus ipsius evenire potest
quia materia flatice propter opilationes et renibus longo
tempore conservatas ex coagulatione a forti calliditate
Unde ex eis generantur arene vel lapilli qui
retenti in colatorio panniculo renum causa
sunt doloris vehementis natura enim temptat e-
mittere arenulas vel lapillos illos et non est
ei possibile nisi propter vehementem extensionem vel di-
latationem pororum colatorum que non possunt fieri
absque vehementi dolore Unde in viro isto sepe
eveniunt dolores a mala complexione frigida
vel calida a solutione continuitatis iam predictis
Cognoscuntur autem dolores a mala complexione
frigida per urinam albedinem et colorem aquositatem
earum Et cognoscuntur opilationes per ipsarum te-
nuitatem vel subtilitatem quoniam urine opilationum
sunt tenues clare et cognoscuntur arenarum
vel lapillorum diversitates quoniam arene rube
ad opacitatem tendentes fiunt ex sanguine adusto
flati commixto et rubee clare vel citrine fiunt
ex colica materia flatibus commixta sicut albe
fiunt ex flate vehementi coctione in renibus
putrefacto et ex signis que in eo comprehendi
dolores renum eius sunt ab opilationibus et aba-
renul a mala complexione media provenientes

Capm 6m 2e sectionis declatiu complexionis
cade 7 situ epat ipius

Complexio epatis huius liberi declarare
ad calitatem 7 siccitatem multa motiua de-
clarat 7 primo quid calitatem eius declarat
tactu eo quia tangendo totum corpus 7 maxime y-
pocondrium dextrum percipitur ibidem manifesta
calitas 2o uero declarat illud signum ab
omnibus tactum supra quia totum corpus cale-
fit calitate propria 7 sanguinis naturalis ab epate
toti communicata Apparet enim in eo uestigium cali-
ditatis intense peruenientis ab epate magis quam a cor-
de quoniam neque audacitas uel audacia non fu-
ror neque pulsus magnus uelox et frequens
notabiliter non est propter illud. uel tactum supra predicto-
rum alia signa cordis calefacientia uerificantur
in eo Igitur calitatis argumentum in hoc uiro
in totum corpus peruenit magis ab epate quam a cor-
de Amplius color rubicunditas urine tinctura
notabilis superfluitatem in digestionis attestantur calori
aucto epatis eius Siccitatem uero epatis de-
clarat paucitas carnis 7 uenarum multitudo
uero multa 7 sitis 7 oris amaritudo 7 urine
tenues acute 7 tincte 7 uniuersaliter totius corporis
habitudo gracilis uel macra. Particulares uero sic-
citatem 7 calitatem arguit frequens euentus eg-
ritudinum colericarum 7 uigiliarum instantia nisi
oppositum contingat propter euaporationes multas
a stomaco delatas capiti propter flata in eo con-
gregata per malam indigestionem 7 plura alia signa
huius proposito conuenientia adducere possem ni
timerem longitudinis Neque deficit quin in hoc
uiro frequenter multe humiditates in epate ipsius congregentur
Nam propter lapsum caudarum 7 situm eorum inter intestina per mi-
nam debilitatem epatis chilus in infimas partes eq-
ue continue Non enim contemplanti exteriora dif-
ficile uidetur concedere in eodem membro duos lap-
sus contrarios uel unum 7 eundem lapsum du-
orum uel plurium contrariorum effectuum productiuum
a calitate enim 7 siccitate ipsius per se peruenit ma-
cies 7 extenuatio 7 priuatio humiditatis 7 ab eo per
accidens debilitando digestiuam peruenire potest
humiditatis augmentum sicut in uiro isto de facto contingit
Epar enim ipsius est lapsum ad calitatem
et siccitatem positiuam 7 inualentius consuetum est
Et ad humiditatem multam infusiuam per malam indi-
gestionis esse est per mutationem

Capm 7m sectionis 2e in uestigans causas re-
tentionis fluxus emorroydalis

Sicut ex hiis que ore eius 7 astantium suorum fa-
miliarium accepi satis alias uir iste solebat
habere apertionem emorroydarum periodicam ita quod
quinque euacuationes per eas perdurabat a spatio
xx dierum usque ad unum mensem a tempore uero
7e uel 6 annorum citra iam est factum retentio earum
Et non dubito quod magna causa generationis capitis
7 aliorum accidentium est ipsarum retentio sic enim
per earum apertionem educebatur sanguis uel alie materie
cum eo commixte que poterant grauare caput debi-
litando stomacum epatis 7 omnia alia membra adum

retinetur Et post corpus securum ab eue-
tu predictorum accidentium primo 7 de facto curari
ab eis si iam euenerit ita non dubito earum
retentionem in hoc uiro maximam causam fuisse
predictorum accidentium siue quia massa sanguinea
retenta per modum alterationis calefactiue uel in-
fectiue grauauit epar renes 7 stomacum
siue materie predicte retente exprimendo membra
nocuerit siue materie predicte retente per modum
euaporationis uel uentositationis faceret
sodam uentosam uel uaporosam 7 tremorem
cordis 7 alia iam predicta nociua ponit in
eo fieri retentio emorroydarum multis ex
causis Et prima quidem causa potest esse debilitas
uirtutis expulsiue 2a uero causa ex parte lap-
sus potest esse feditas 7 strictitas constrictiua uel
clausiua uenarum 3a uero causa potest esse pau-
citas sanguinis eius 7 grossicies cum uiris
sapius huiusmodi 4a uero causa potest esse diuisio
ipsius sanguinis ad superiores partes propter do-
lorem 7ta 7 ultima causa potest esse clausiua ext-
remitatum quarum uenarum que dissecate reperiun-
tur in inferiori parte intestini recti siue sit clau-
sio a feditate 7 strictitate uel a rebus stipticis
uel ab euentu apostematum in intestino iam dicto
unum propter hanc clausionem uenarum est materias a su-
perioribus partibus nociuum efficere ut iam
dictum est

Capm 8m 7 ultimum sectionis 2e explanans causas
tremoris cordis huius adolescentis

Consideranti diligenter ex predictis faci-
le uidebitur inuenire causas motus tremuli
cordis potest enim mala complexio humida et
remisse calida cordis ipsius esse causa tremoris
eius ipsius siue per malam debilitatem uirtutis motiue
cordis hoc efficiat siue quia multa humiditas
reddit cor inconstans 7 fluidum siue propter
debilitatem caloris in multis uapor uel ue-
tositas in corde generetur sicut in isto iu-
uene credo contingere Cum credam cor eius
frigidum 7 humidum magis quam alia complexione compló-
natum potest item 2a causa huius tremuli mo-
tus assignari ex parte colligantie membrorum
que in eo lapsa sunt ut stomacum epatis 7 re-
num ipsius licet uerisimile sit quod nocumentum
hoc cordi conuenerit propter retentionem sanguinis
qui soluit euacuari per emorroydales uenas
7 erit colligantia per 3m denominanda quoniam
uene hunt ad cor colligantiam mediante
epate a quo oriuntur qualitercumque enim contin-
gat rationabiliter est concedere hunc tremulum
motum cordis per nocumentum essentiale cordis 7 etiam
per colligantiam quam per alterum ipsorum tantum Et
ex istis omnibus concluditur quod non leui sollici-
tudine oportet attendi huic tremulo motui
cordis cum a multis causis perueniat Et iterum
quia est egritudo uel accidens ualde tremendum
quoniam ille qui habet tremorem cordis sustinuit
tamen deinde ne subita inopinata morte 3a p.
causa de hiis que pronosticant egritudines 7 hec sufficiat

p verificatione predictorum accidencium octo que molestant hunc nobilem virum

Sectio 3a de regimine horum accidentium continens accidentes duos prima particula ponit regimen per 3 incipit administratorum sex rerum non naturalium Capitulum primum primo potest regimen eius pacere et annexa

Si diligenter considerentur lapsus epatis huius viri et renum ipsius et etiam dolor capitis proveniens a colera vitellina ut patet primo capitulo 2e sectionis visum Apparet quod aer et omnium aliarum rerum non naturalium applicatio fieri debet cum infrigidatione et humectatione eorum quod etiam confirmatur ex etate eius quia adolescens est et ex habitudine eius quia satis macer huius macedo caliditatem et siccitatem arguit magis quam frigiditatem et humiditatem Verum quia in eo invenitur stomaci frigiditas et humiditas et motus tremulus cordis a frigiditate et humiditate provenient inveniuntur et 3o in ipso multarum humiditatum augmentum quod consecutum est remissionem caloris in nati que successit retroactis eventis consuete ut supra visum est penultimo capitulo sectionis 2e Ideo propter hanc 3am consideracionem oportet administrari res non naturales in calore et siccitate elevatas eo quod tales augerent lapsum epatis et renum et dolorem capitis et ex altera frigida et humida augerent lapsum stomaci et cordis ideo necessarium est medium teneri ita ut administrentur calefacientia et exsiccantia primi gradus et remisse dosis qualia enim virtute talia et siccitatis epatis et renum que intensa est per particularium administrationem esset remissiva lapsus illorum membrorum et erat contraria lapsui stomaci et cordis quare videntur ei convenientia

Igitur aer loci vel habitacionis eligatur ad levem caliditatem elevatus et notabiliter siccior quam calidior minime autem frigidus et humidus

Domus itaque eius habeat aspectum orientalem et sit ut tabula camereis 3 acceteter munita a flatu venti et acurgibus aquarum vel appropinquitate fontium elongata Et si non esset in ea aer naturaliter talis tunc sepe in ea accendatur ignis cum lignis olivarum lauri iuniperi abietis et similium Et aer ipsius sepe suffumigetur cum sandalis colofonia thure ligno aloes et cum storace calamita proprie vel cum hoc composito Recipe pulveris mente storacis calamite ligni aloes ana ℨ ij thuris colofonie laudani ana ℨ iij fiat pulvis grossus de quo aspergantur carbones igniti et suffumigetur locus saltem 3bus vicibus in una cum quo pulvere predicta suffumigentur infule vel bireta quas in capite fert et extendat quod caput eius decenter defendatur a frigore cum biretis dicta que sufficit racione et aliorum malium nobiliter inferentium calorem et augmentatum ipsum in capite

Capitulum 2m particule prime sectionis 3e de administracione sompni et vigilie

Dormicio in viro isto non debet esse brevis sed longior quam consuevit antequam egrotaret predictis disposicionibus eo quod per talem vigorabitur digestio tam cibi quam humorum in stomaco et in capite propter meliorem applicationem digerentis ad digestibile que fit in sompno quando ipse est cum reditibus et congregacionibus spirituum ad intus Mensura igitur dormiendi non sit in eo minor quam septem horarum Et esset ei melius declinare ad octo horas quam ad sex Si autem contingeret quod in eo accideret vigilia propter elacionem materiarum et vaporum calidorum ut supra visum est tunc providetur eidem cum alto istorum remediorum Primum quod in cibis eius quandoque coquantur grana papaveris albi et similia cum cibo concedatur 2m non est ut quandoque comedat lactucas elixas cum aliis cibis 3m est quod ante cenam per unam horam fiat ablucio pedum et crurium usque ad inguina et manuum et brachiorum et faciei cum calida aqua huius decoctionis Recipe florum salicis vel florum violarum lactuce et solatri ana ana ij assari ana j camomille ana ij coquantur omnia in situla una aque usque ad consumpcionem 3e partis Si autem in eo quandoque superflueret sompnus tunc providetur ei triplici remedio Primum quod fiat fricaciones a spatulis usque ad nates et pedes et per brachia usque ad manus cum pannis talis caute rubificantibus ad inferiora trahendo 2m non ut abluatur caput eius cum lixivio satis acuto et cum sapone albo et diligenter exsiccetur 3m non remedium est ut accipiat in mane ℨ j tiriace antique cum ℨ j aque vitis similiter calefacte et tardetur cibus hora quinque Dormiat itaque elapsa hora cum dimidia post cibum capite nobiliter elevato super dextro brachio vel latere dormitione prima deinde revolvat se ad sinistrum latus dormicione 2a

Capitulum 3m de convenienti regimine horum accidentium per administracionem motus et quietis

Nisi esset tremulus motus cordis huius viri videtur quod exercitium paulo forcius mediocri huic viro conveniens esset cum auxilio supposito ex nocumento capitis stomaci epatis renum et aliorum omnium accidentium malorum cum ipsorum eo quod per exercitium tale quale esset motus per gressus et equitatio super gradario equo esset sic conveniens quando per talia exercitia conveniret calorem saltem innovare in via illorum accidentium et diverteret ad vias expulsionis velut ad poros ad viam urine vel ventris aut sputi et similium Verum quia propter motum vel exercitium intensum ponitur in fluxu et mote corporis fluunt et expellitur ad debiliora membra Ideo dubitandum est ne propter motum vel exercitium intensum per modum fluxus vel evaporationis tremorem cordis adaugeat Quod quidem simile potest experiri hic adolescens in se ipso eo quod post exercitium forte augmentatur id est tremor cordis et fit lesius Magis itaque diligenter attendat quibus exercitio forti omnino abstineat et ipse ab equitando

equum in continue incessus et vehementer agitati et caveat ab omni exercitio et precipue post comestionem facto. Sicut enim motus ante comestionem est sanitatis conservativus ita post comestionem exercitium inveniet ĝuatiuo ut Almansor 2o capitulo. Sufficit igitur conveniens est huic viro ad plenum quietare et raro et parum exercitari.

Capitulum quartum de regimine per inanitionem et repletionem

Quoniam accidentia octo predicta omnia proveniunt ex plenitudine totius corporis et membrorum que lesa sunt ideo ad repletionem omnem evitandam esse et quoniam maiores repletiones augentur in corpore per multitudinem ciborum et potuum assumptorum et inordinatum modum usus eorum. Ideo vir iste a ciborum et potuum repletione omnino se cavere debet. Quantitatem enim etsi existant cibales tamen multitudo eorum duplici nocere possunt aut augentur mas quantitative vel quia per eorum multitudinem calor naturalis per modum vere suffocationis minuitur et augentur necessario per via indigestionis genite. Et igitur in cibis et potibus sunt regule tales observande. Prima quod numquam comedat nisi vero et naturalem appetitum evenisse percepit. 2o quod quam cito talis appetitus evenerit cibari debet. 3a quod in cibatione leviora preponantur grossioribus quorum notitia ulterius capitulo huius particule haberi poterit. 4a 2a quod mensura ciborum et potuum conveniens est per quam omnis gravitas tensio et fluctuatio a stomaco excludatur. 7a 5a quod numquam accipiat cibum neque potum nisi cum presenserit precedentem cibum a stomaco descendisse. 6a 2a quod numquam cibetur propter abhominationis fastidii acedinis vel nausee que in stomaco percipiantur. Cum autem neutrum istorum afficiet illico cibari debet

Capitulum 5m de regimine horum accidentium per conveniens ad ministrationem passionum anime

Passionum anime contristantium et mentem et corpus angustiantium omnis applicatio evitari debet quoniam spiritus ac suffocatus detinetur et coartatur in istis aut per continuum et repetitum motum resolvuntur et consumuntur atque motu spirituum magno et inordinato ad diversas partes ponens neque nunc demum ad extra aliquando non econtra distrahuntur quare sepe et magna corruptione corrumpuntur. Similiter et passiones anime per quas in motu vehementiori ponuntur spiritus et humorales necessario evitari debent velud ira vehemens furor et similia accidentia propter causas allegatas et maxime quia propter tales vehementes fit motus in spiritibus et humoribus unde augmentatur necessario motus tremulus cordis et fixus. Si enim iracundia magna in homine sano velud habente cordis motum potest naturam talia eius evenire possunt ut sepius ostendit quanto fortius contingere possunt in hiis quia lesi sunt et egrotantes quare omnia evitanda sunt propter vehementem cordis agitationem quam efficiunt separationem extrahunt et mutant cordis ab ea que est secundum naturam consistentia

Capitulum 6m de convenienti administratione ciborum et potuum

Conformiter predictis sermonem faciendo de regimine huius viri per administrationem ciborum et potuum apparet quod regimen eius per cibos proprie cibales debeat convenienter fieri debet. Tales vero cibi in quantitate operantur precise cum non augent lapsum totius nec partis alicuius. Verum quia raro et pauci tales inveniuntur cibi et potus quoniam intentia quibus humanis actus vestitur plurimum sunt operantia a qualitate et a materia simul. Ideo de talium ciborum applicatione dicendum quod omnes tales cibi et potus huic viro sunt convenientes qui sunt a materia operantes et habent qualitates remissas ut caliditatem frigiditatem humiditatem et siccitatem et quod inter reliquos convenientiores erunt ei omnes qui non transcendunt qualitates primi gradus aut prime mansionis 2i gradus. Et si cibi tales raro reperiuntur et pauci tamen alterum confrigeri cum altero ut frigidum cum calido sicut lactucam commiscendo coquendo et infundendo pulvizando cum carnibus pullorum columborum vel similium et cinamomum vel aliud aroma commiscere cum cibis vel aceto cibarus et cetera. Indiscurrendo autem faciliter per species predictorum eligatur ab eo panis de vera simula vel polline farine frumenti parum fermenti recipiens amplius quam communis panis et parum salis et sit bene coctus non azimus et adustus nec frumentus extranito ex locis collecto etate sua duorum dierum ad plus tamen non transcendens. De carnibus autem de quadrupedibus vitulli lactantes et capriti iuvenis et castrati iuvenculi bene pingues et alii iuvenum porcellorum domesticorum carnes et precipue post eorum non valde pingues quoniam inter alias mirabilissime sunt ut recapere post capitulo. Carnes etiam agnine et precipue cum fuerit de animali bene nutrito non transcendente annum et laudabiles sunt. Neque timeas de huiusmodi carnibus quoniam ea sunt boni nutrimenti et velocis digestionis. De quadrupedibus non silvestribus laudabiles sunt carnes capreolorum et precipue enim inter silvestres carnes meliores sunt existunt et sanguis ex eis genitus paucas habet superfluitates 3o Almansor 22o capitulo. Caro leporis eidem convenire potest propter augmentum siccitatis que adversatur multiplicationi flegmatis precipue quando conditur cum cinamomo croco et similibus et conditur et convenit cum pinguedine et in monete propter eius ad generationem sanguinis melancolici. Caro autem iuvenis porci silvestris conveniens est quoniam augmentum huius eius refrangitur ab exercitio vehementi quo venatur cibum suum qui plurimum est ex nucibus glandibus et radicibus olerum et ex talibus participatum. Et eidem convenire possunt caprolorum carnes propter elongationem ab excessu huius et precipue cum fuerit animalium iuvenum quorum carnes difficilis digestionis existunt propter augmentum

humiditas mincte in etate puerio ul' pat-
aeor Carnes et auiculor et ipe no m-
ttor in tarceib sz in zurib degetu cius
conueniu put De carnibus uolatiliu et
ipe domesticor laudales sut pulli no mi-
tu pui pmo bn adulti et capoes et gal-
line ipe Caro naqz gallinar e oi carne
melior xxe o contnet talo 61o laudales
et nob sut carnes columbor iuuenu im-
pletas penas hentiu pulli em columbor
dant mitibo illius cui corpo euacuatu
e sangne aut infrtatu ex longo morbo
28o contnt palle talo Carnes et iuue-
nu pauonu utiles sut cu bn digeru
Anseru no et anatu usus no sit nobis
n ualde raro Caro em anatu mltas
hz supfluites et fastidiu mltu facit 3o al-
mas ta o xxo Carnib no siluziu uola-
tiliu ut pdicu fasianor coturnices et
francolini sile et carnes minutr aui-
u nidumcte degeau ut uistedule me-
ruli turdi tardelli et sicali et s ptlui uola-
tiliu no siluziu et ipe qu nutiu in stag-
nis et paludibi no sit nob usus De pla-
tis no utiles sut nob oms plate calide
coquede et cibaria cu eis et codiedo et
ipe qu coquu cu fis cu ex eis parar ac-
cipitur ut si sut fenilo petros apiu m-
ta saluia rosmarinu spilliu anetu ruta
calamitu et ptia et ipe qu coquu cu fis
ut refriga et rfrangat ab eis uelut ppi-
nachia lactuca bleta endiuia cucurbita
et s ptes De gnis no utile e nob orde-
u et codimita ex eo fca et rizu cu mltor
latte amig fun et far et ptc spatum
et citer albu et rubiu et pamcu et cum
lacte amig ptu ul' aialiu Noblia uero
fabe fasioli sisamo et dorelle dimittan
De radicibi no lauda nob spagi lo-
custe rapunzuli et napi et bance et carote
Rapp et uti potest et ipe in igne coctis
ul' cu brodys pinguibi Alie aut radices
uelut alleu cepe porru et bulbu dictu
raffano et no utanu nisi raro lactis
no et ipe coagulati usus no e nob lau-
dabilis pp caput et stom pri Cibaria
no cu eo cocta et ppta no sut uitupan-
da potest aut uti caseo no mltu molli
nec tenero sz aliqua frangi le Butiru
et in vro usu no placet in Oliu no re-
cens oliuar i cibarys omibi 3us e nob
licet p aliqu la tpis usqz ad ij ul' iij anos
fuvsu no magf placet in oliu aig dul-
Aromatu no usus ut zz pipis cinamoi
garofilor galan et ptim mltor calidor
no e 3us Sz croci uso in oi cibario no-
bis coueniens e et ptc mar qd tpati e
capitale cordiale et stomacale De salla-
tiys no lauda nob cappares ft exim tes
lupulor et cicorea buglossa endia starriola

cressones fontales et locuste ut s dcm e
portulaca no et lactuca no comeda sim-
plicia n comixt herb talis 3 tact lac-
tuca em l cu hor q mltu sui fritute stu-
pe facit et opilat et uisu nocet Multis
em usus eius obtenebrat uisu ut co-
cau i ipo ta o Alij laudat usu eius quia
tpata Et ruta et q corrupit sangue io
dimittenda e Et ptc porta q e diffil
digonis De sitf no quio condiuntur
sapores lauda e sucq arancior et limo nu
no ualde salitor granator et agresta n
mlti sel et acetu mediocrs acuitat et
uinu coctu et ipe cu apitis refrigetib9
ipm ab aptione opilatonis qua habet
Sucq no citri no e nob util n t migni
estiuo De conditf no placet in pmee na-
pi conditi et oliue no mltu salite et citru
conditu et cucur te et mirabolan kebuli et
xilobalsamu zditu zz re no condito non
vtamu frequ r et par assueno e de eo Cito-
ma aut condita no placet in n post
cibu et in pauca qu te Carote aut et na-
pi conditi et pira condita pot abu oino
lauda lia sut De confectoibi placet in
pmee confecte amig le sz pinear usus
dz ee ut infunda in aqua cadaz ubi stet
p una diez naliz renouado caz bis phis-
tia aut conditi magni sut iuuati ad
oms fere dispos vras Et coriandrum
post cibu et cet nob Auellane no con-
dite et ipe cu fuerit depellate et bn tor-
refte mira l laudis existut nob eo q a
conueniut cerebro intru ut aug ti effici-
ant in eo et sut stomacales et mirabil
laud et sigfica ad epar Cinamomu
et cu zucco cofectu cucur ta cofecta et citr
et ipe cu zucco albo lauda lia sut nobis
Confectio no d olo amig dulcu cu zucco
et amilo fca qua mlti ytalici uocat mar-
sapa no e nob vtil eo q mollit et nau-
seat stom sz restauracoz efficiat corporibi
extenuat De confectoibi no q in itercom-
menali subfiunt nigf q cibali ceat ipsi
simo ubi cuiqz pdcor actiuu ptiz
regimie conscribe Hec de cib dcta suffic

Nunc dicendu est de poti 2 ·6·

Potus aut eius existat vinu albuz
ul' clar colore ceza soleu nominatu et ul-
lomo mg ualde sicca sit tenue a firo-
situtibi limos et ticcis ptibi denudatuz
odore no suaue et bn aroma tu sz sapore
no no ualde no ualde sz leuit dulce
aut ad leue ponticitate declinatu Po a
no satf fumosu mag q aquosu Et si tle
hri no potit bibat pur et ullo mo aq
comixtu Et aut in ueter vinu fumosu
et ab hys zdicoibi elongatu tuc fuga
cu aqua lauda li cisterne aut saltem aq a
putcali ul' fluuiali pcocte et desiccata Et si

cum predicta aqua tepide yemis coquetur quantitas duorum granorum fenugreci laudabile foret cum predictis aquis coquere ʒ ss. de seminibus citoree in quibus viala. Mellis non usus vel zucari in potationibus aquarum potabilium non est nisi dilatus multum et propter mellis et zucarum in cibariis laudabile sit non in multo usu. Mel autem nequaquam placet michi in eis. Hec in summa de sectione 2a dicta sufficiat.

Pars 2a sectionis de cura accidentium superius positorum divisa in octo capitula secundum numerum illorum octo accidentium. Capitulum primum de cura rode proviciei huius viri molestantis.

Quoniam igitur primum accidens erat roda provincia affligens ipsum a colera vitellina proveniente, ideo cano ipsius curationis ipsius sicut et aliorum accidentium singulariter expondo. Itaque cum accidit dolor ille cum venarum temporum et faciei extensione et plenitudine cum rubicundiore coloris ad citrinitatem inclinatione cum pulsatione et aliquanta punctione et calitate recepta in capite et pulsus magnus et velox apparuit et urina grossa in tinctura notabiliter elevata fuit statim flobotometur cephalica dextri lateris in manu et educatur sanguinis ℥ iij vel quatuor premissa tamen ventris lenitione congrua naturali aut artificiali ad ministrata. 2um vero remedium est ut post flobotomiam die immediate sequenti venter eius solvatur cum hoc medicamine. Recipe cassie mp de canna extracte cum aqua lupulorum ℥ j. reubarbari agarici electi ana ʒ j. spice nardi ʒ ss. ana gr. iiij. sal gemme gr. j. accipiatur cum ℥ ij. aque lupulorum calefacte et tardetur cibus per horas vj. permittendo assumptionem brodij pulli macilentis cum zucaro calefacti post horas quatuor. 3um vero ministerium est ut mane in mente suscepti accipiatur hoc digestivum cadum et tardetur cibum post ipsum saltem per horas tres. Recipe syrupi de nenufare syrupi de endivia ana ʒ v. aque salvie aque bethonice ℥ j. aque cuscute boni ponderis ℥ j. misce et totum capiat ipsum diebus x. Quartum vero singulare remedium est ut frons et tempora eius in sero et mane diligenter linantur hoc linimento expertissimo. Recipe terre sigillate ℥ viij tucie preparate ʒ ij. acacie ʒ vj. pulveris corticum papaveris ℥ v. sumac ℥ j. sandonice croci ℈ iiij. vitellorum ovorum numero iij. et aque rosarum ℥ j. pulverizentur hec omnia per se et longa contritione inspissando ipsa cum pulvere amili ad sufficientiam. Quintum remedium singulare est ut in sero quando vadit ad lectum pulverizetur caput eius per intessinam commissure sagittalis usque ad summitatem capitis cum hoc pulvere inter capillos proiecto ad quantitatem quatuor granorum ordei. Recipe pluceris florum camomille ʒ j ss. croci ℈ ss. ligni aloes ℈ ij. corticum mandragore gr. v. seminis plantaginis sumach acacie ana ℈ ij. et commisceatur. 6um remedium est quod semper ante cibationem accipiat distemperatum secundum hanc formam. Recipe aque decoctionis molarum malvarum scilicet lb. j. olei violarum ℥ iij. electuarii de psilio ℥ j. sal gemme ʒ j. misce et accipiatur semel in die hora levioris alleviationis. 7um remedium iterum est quod semper ante cibationem omnem fiat extremitatum fricatio trahendo versus inferius. Cum enim cibas habitum dolorem capitis fricatio ei extrema prima 3ª tractatus primi in fine. Octavum vero remedium est ut postquam cepit digestivum ipsum utatur ad recipiendum solutivum predictum in iorado vel sub duplando cassia cum aliis conditionibus ibidem tactis.

Capitulum 2m de cura 2i accidentis quod est odoratus ablatio etc.

In cura autem 2i accidentis scilicet ablationis olfactus contemplandum est. Si enim nocumentum hoc pervenit ad debilitatem virtutis animalis in cerebro que contracta fuit a principiis generationis vel post illa. Et fuit hoc nocumentum sexus coniunctum parvitati spirituum animalium ut in dispositione eorum et tenuitatem et grossitiem eorum. Et adverte quod hec duo coniuncta fuerit cum nocumento partis organice servientis ad operationem que est cerebrum et caruncule mamillares. Patet quod si hoc nocumentum confirmatum fuerit non recipiet curam. Et si recipere posset illud fieri non posset nisi cum magna difficultate et prolixitate temporis. Quo enim potest salvari operationum integritates et reduci quam simul nocumentum contererit virtutem organa et instrumenta. Et forte quod hoc est quod a sapientibus scribitur quod odoratus ablatio confirmata non recipit curam. Confirmatio autem nulla potest esse fortior quam ex parte nocumenti virtutis instrumentis et organis pervenientis cum temporis prolixitate. Propter quod intentio in curatione ablationis olfactus esse debet primo ad vigorandum virtutem 2o ad restaurandum spiritus et cerebrum quod est organum principium huius operationis. Et primum quidem completur cum cibis velocis digestionis et boni nutrimenti appropriatis capiti velut sunt aqua carnis vitelli ovorum cerebella et testiculi gallorum et vinum album subtile mediocris fluiditatis et carnes pullorum columborum et caro perdicum et fasianorum et lac lactucis vituli et ova sorbilia et specie cum vino albo subtili cocta et conquassata. Cibaria omnia cocta cum andacocha salvia maiorana bethonica et rosmarino et cerebrum leporum quod habet in hoc proprietatem et avellane coniuncte que in cerebro augmentum faciunt et omnia similia istis. Ea vero que ventriculos cerebri et poros carunculorum papillarum et venas et arterias earum expurgatas deliniat sunt predicta omnia. Et de medicinalibus magis sunt ambra rosmarinus cinamomum garofilus et lignum aloes et nigella que duo odorata opilationes cerebri aperiunt. Et ruta et specie sicca et camedreos et amepithis calamentum et origanum et stimtaro

fta cu inspiratoe lignal' pipis albi
7 stafisage d'mo pdcoz e gargarisma
fiu cu hac decoctione apiente opilatos
cerebri oms Rx radicu stordeon castorei
sapini an. ʒ. s. costi dulc stafisage ligal'
piret' origani an. ℈. ij. corticu agarici ʒ.
ij. liqu^e amz penedani colloqu^de an. ℈.
ij. salis indi gr. j. coqu^r omnia mediocter
contusa in lb. ij. aque usq ad consuptoz
ze part^s dem coletur 7 fortit' exprimat^r
Cu g^o colatura calefta fiat oi mane i me
dys hos gargarisma quaoz utib 7 itiy
an cena p horaz una stinuao ipm p in
tegra septianaz // Descripto odoramenti
bona ad illud est Rx nigelle torrefacte
pus cu in aceto infuse ʒ. j. castorei mu
scing. an. ʒ. j. Ci. albi 7 rubi galange
pipis al. origani calamiti an. ℈. j. costi
sapini rute semis basilicois an. ʒ. j. pt^r
omnia pse 7 ligent^r in syndone retorta
et sepe odorent^r et confert hec omnia
nocu^to odoratus a mala oplone fria
mali cu opilonib ul' sine eis eueicte
Si aut in odoratu nocu^tu contingerot
expte maz p quas fit attractio 7 delato
spez odora^lm ul' aeris huius in poni spez
odoral' tuc nece est q aut in pdcis ptib
sit opilato aut apa aut caro addita cl'
cancer aut carnculos ul' excoriaco Si
aut in odoratu nocum^tu contingat pp
opilacoz tuc cl' est hec opilaco a natura
strata aut aduenticia Si aut ect p^o
mo iuncta sicut contingit i multis nati
s aut nulli fri corpib tuc ipoz curo
psici pt cu hos que paulo an dcu sut
apientia opilacos cerebri Et itiu fieri
pt hug opilatonis cu cl' a fcitute pua
ul' simul cu ma pueniet tuc curo fies
dz cu istis quiq nistris Quoz p^m est
descripto hug gr' Rx pulegy cardaoj
maioris 7 minor gnoz padisi betoine
ysopi sticados gu ara. an. m. i. floz neu
fe. 7 uiol an. m. s. maioane floz ros
marim acori penedani calaj crotici
an. m. j. s. semi peonie excorticatoru
lignal' ʒ. vj. galange cinamoj muscing.
an. ℈. ij. ambre musti an. gr. ij. hoia
bulia^r in lb. x aq in quig steterat ifu
sa p dies duos 7 coqu^r usq ad medi
etatez dem cu ueheruti expssioe cole^r
huic itaq colatue addat^r aceti squil
litici ʒ. iiij. mell' despumati 7 zucri albi
an. lb. j. s. in sil' lento igne coqu^r usq
ad iutez inspissatoz aromatizado eaq
cu musti 7 ambre gr. j. / de h^o itaq pro^o
x. dieb stius in auro exibeat^r ʒ. ij. cu
aqua rosmarini 7 salme an. ʒ. j. s. cale
fais Et tarde^r pot ipm cib salte horis
quaoz xi^o uo sequti die solua^r mane sol
ua^r uent' cu h^o sto Rx. pillaz cochiarum

℈. j. pillaru stomaticaz alkindi ℈. ij. s.
reforme^r pille viij. cu aq^a maiorane
ul' rosmarim 7 sut ualde sollepnes q
pille stomatice alkindi cu sua euone
ssus oms 7 coru organa confortat
Secundu uo singre remediu cui nullu
inueni par in apiendo opilacos cereb'
anteriori 7 colatori eius e hoc Rx nigel
le z^b9 diebus in aceto acutissio ifuse et
exiccate ʒ. ij. agarici ela ligual' castoe
i oppos an. ℈. iiij. laudani purissimi ʒ. ij.
pul^r oia 7 infuda^r in ʒ. iij. sucu maioa
ne aut salte aque sublimacos eiq ita
q subradys sol' ul' ad igne exiccentur
Ex hac i^r massa accipia^r ʒ. j. 7 inistrat^r
cu ʒ. iij. aq sublimacos maioane 7 ore
pus inpleto aqua trahicia^r leuit' p na
res hec mixtio ter ul' quat' p singula
nocte cu pitissitu^ue 7 intpolacoe aliquita
fcu indeb' eni mira^le de ipo Quartu
mistrm e ut mane 7 sero alu nares lini
ant^r cu h^o linito Rx oli phyon ʒ. j. s. a
bre gr. ij. coteraa^r simul 7 cu pena liniatur
nares de hoc tepido Quitu stu quod
stimatu no e minoris efficacie e hoc Rx
radicu brionie lignal' gnoz paradisi
an. ʒ. j. maiorane garofilo an. ʒ. ij.
castorei sitcoz ℈. j. musti ambre an. gr.
j. et s. pul^r omnia p se 7 misceat^r Et d'hoc
composito int' capillos a fine capilloru
usq ad sututez capitis aspgu^r quatitas
quaoz gnoz ordei p incessu sagittalis
simissure p quaoz digitos ci sero qui do
uadit ad lecm cu pectine deponedo p^m
puluez qui uult pone z^m Et no q p hec
mistra ia paulo an tacta facile curari
pt omis cerebi opilaco cu a tpre qz a na
contracta Pri et existis mistris apz suff
ciaari posse nocu^tu olfactus pueniens a
debili^te ututis cerebri 2° ex defcu spus
aial' qui ee dz eq instrm 3° ex defcu
lacerti ad attrahendu aere ordinati
Et fuerit 3^s de tatis no^ti olfcus poite s
sectone z^a caplo 2° infine Cu aut cotin
git q nocu in odoratu accidat pp apa
cotrario mazz exns tuc nece e q i^d apa
sit pfudu 7 ppe rizaz inges ssbus insug
effigies Aut fit infus in ma maifesti
ori 7 sensu mis discnible 7 quocuq coti
git illud apa erit i^d quod coie noz
noiant aut polipu cl' cancz ul' emoz
roydes nasi Si aut h^o apa existat poli
pus ul' emorroydes 7 extiiis appentes
tuc cura coz facilior est pp multa p^o
quia ma taliu apatu ut in pluribz est
sanguis aquositi flate comixtu lz qu
fiat ex flate salsa sangui comixto tles
aut me sut obediens ad cura magis
qz inlite ul' acute 7t qz h apata non
sut ita pfudita meb' in nasa ut z^o tegu

qr futilius ⁊ 3ᵘˢ pnt eisd applicaria
localia remedia Et quarto ith qr apa°
manual' ad caput eo 3ᵘˢ puenie pot
Et 4ᵗᵒ adhuc quia illa apata sut eloga-
ta mag° a superioribus ptib' rize venaruz
⁊ arteriaz cira quas cu localibus ⁊ cu opoe
manuali pcedi no pt sine magno labore
et timore Itaqz cu illa medicina medi-
co occurrerit cu repletione toris totig no flo-
me basilica lateris oppositi nari patie-
ti aut saltez vena mg ul' media si fuit r-
pleto maior Si aut no tantu fuit rplo
suff flomae cephalica adusti lateris ex-
hendo sanguis ℥ iiij. ul' v. bm conie-
turā viri in sciā ⁊ ope piti fca ud floia
sequenti die digerat maz cu h° catapo pp
oxizac sy neuf an. ʒ vj. aq acetose ⁊
feniculi an. ℥ j. s. miste ⁊ exibea tanto
ut de aliis dcm Supto aut sy° 8 ul' x
diebus euacue cu h° medicamie pp suc-
ci ros. ℥ j. cassie cu aqua niolaz nuper
extracte ℥ j. s. totu hoc cu ℥ ij. aq ordei
paru cade sua ⁊ fiat pg ipm obseruatio
coz que de aliis euacuatoib' scripta sut postqz
aut euacuatus fuit tuc pcedat ad curaz
cu 2bus localibus que p me utilia rpta
fuerit p aliis Quoz pᵐ linitu est pp
de quo toto nasus extius et ptes adia-
centes ⁊ ptes in mediā frontis p quas
extendit vena recta in eo mediu v-
tusqz supciliy Cuig descripto e pp succi v-
miculaz succi plantaginis ⁊ burse pastoris
℥ j. albumā ouoz duoz caphore subtilissime
trite ʒ iiij. tucie pte acacie suach an.
ʒ j. corallorum cōbustoz karabe an ʒ ij. a-
muli ℥ j. s. terant' oīa simul ulciatus-
tione in mortario plūbeo cu suo pistello
⁊ ter ul' quat' in die renoue eo applicato
Scdm iustrm pnle e ut sepe saltē quat'
p nares trahitia succus folioz vge pasto-
ris et e tardus maior vocatus a quibusdaz
ppriaes Et si times audacez infusacōis eig
tuc eidez comistea 3ª ul' 4ª ps salvie
ul' bethonice 3ᵐ no est ⁊ hoz apatu
sut excitatiu cu quo magnū decus i plū-
bus acquisiui pp tucie pte ⁊ ppe cin-
zina infantis ʒ ij. cerusse ʒ ij. s. plūbi usti
ʒ iij. litargi sophisticati ℥ j. caphore ʒ j. s.
succi semp uiue ℥ v. terā' h omia saltē
3ᵇ' dieb' longo tpre i mortario plūbeo
cu suo pistello ⁊ exponat' soli Cumqz exic-
catu fuerit bis ul' ter succo ex q° medi-
camie ter ul' quat' in die liniat' apatu
pdcu Et h° medicamē est tate laudabilitat'
q cu eo multū hoim henciu cacr ⁊ po-
lipū ulceratu blandiēdo pduxi usqz
ad fine uite corrupcoēs frequēt' speētos
phibēdo et remittēdo Et tu cōsidera
vim simtu ex suis illustriz uiroz ac-
ceptaz ⁊ iudicab' ueritatē. Quarto ith pdcis

sup addendu est q si pdcu apatu mol-
lia fuerint ⁊ no obedirēt curōni p pdcā
mstrā Sapientes scripserūt curā opone
manuali 3ᵃ fieri debere Et primg quid
modus e cu acuis fortibus sup addita il-
laz carnositatez a manibus a naribus i tādo
deīn post eius incisiōz residuū cōsumē-
do cu vngto viridi qd' sic cōponitur pp mel-
lis ℥ ij. aceti ℥ j. s. sarcolle armoniaci
℥ j. buliat omīa lento igne sup carbonib'
ignitis absqz flāma usqz ad conuenietez
glutiositas acquisicōz ⁊ de h° linia tenta
⁊ imponat' in naso et e efficax liniētu
bm descriptoz rasis 1° almasoris 7° c° 28
nō mōs oponis manual' e ut pdcis iaz
no ualētibus cauterizant' apatu illa cu cau-
terio ignito plane figure p cannula ⁊ eam
circūferentia madefacta aqua ros. immissō us-
qz ad cōsūpcōz illoz apatu ⁊ plūries reiterato
deīn locus i ungat' cu recenti butiro usqz
ad casū escare post cicatrizet' cu eqli pmixtiōe
vngti basiliconis ⁊ decerusa ul' cu vngto
3° scripto an opacoz manualez. Tercius mōs
deponēdi pdcu apatu e p viā sectionis
Et mos e tal' ut accipiat' seta d' cauda eq-
na cuius vna extremitas in naso pforamie
eius in os trahat' ⁊ ex dentes alia ex-
tremitas eius ex nasu sit tendēs Deīde g°
filu sursū ⁊ deorsū variās extremitates te-
hendo latū pdcis apatis amplectatur
et ista cōtinuet' operacō usqz q° p filu apa
radicitus complete secetur complete Cu g° sec-
tu fuit restringat' sanguis cu h° puluere
Rx mirre sarcolle boliarmeni sang. dra-
con an ʒ j. tucie pte ʒ j. s. puluis sup loco uel
in noluat' in ipm tenta cu albugie oui
et imponat' Cu g° restitus fuit sanguis
curet' cu vngto an manuales opos iā de-
scripto At uo ith si in pdcis locis scliroticu
fuit apa ul' sephiroticu ut iā cōsueuerit
mēsurā sex mēsiu nunqz uidi ig pfectaz o-
pacoz Sz melig e blandiēdo cu ipo pro-
cedere Et de meliorib' mistris ad id cu
rāficacōne regis ⁊ digtuus ⁊ euacuatis
mūe e ut sepe fiat oris collucio cu aq.
dul' dul. simplice ul' composito cu aqua uio-
laru ul' neufaz an de quo ee sepe p
nasu intius trahitur usqz ad rizam
ita ut ee p os descendat Cu at contigit
in pdcis cancrosu apa tuc siue fuerit
ulceratu siue no tuc nunqz ipig curaz
uidi neqz ab aliquo sapientu inueni ⁊
Sz oim sapientu cōitas cōiter cōcordit' cō-
cedit q in cura ipig palliādo ⁊ blādiēdo
pcedat' cu flomiis melagogis ⁊ euacua-
tiuis mūe ⁊ digtiuis appatis q h pp ter
breuitatez obmitto Et tu requiē i aliis
consiliis q d' hac mā no raro compilaui
Septimū insup ex fine pdcoz q notū abla-
cōnis odoratus pueiēs pp excoriacōz uel

vulnera vel ulcera predictarum partium
nasi eorum fundamento curari potest. Quoniam
premissis erroribus practicis intus in naso
ponatur unguentum quod ante manualem operationem
scriptum fuit quoniam omnia talia ulcera cum
rectificatione regiminis in brevi tempore curabit.
Nunc autem tria singularia remedia
ad nocumentum odoratus describam ut inde se-
quitur. Primum itaque de expertis mihi sepe est caput-
purgium hoc quod virtute sui aperit et di-
latat vias odoratus abstergit et educit
[illegible] in eis contentas resolvit et consu-
mit eas et confortat organa omnia olfactus
et ipse continuatum ter vel quater in septimana
actu calido sex vicibus vicissim in rectum
ieiuno stomaco. Cuius descriptio est hec. Recipe cucu-
meris agrestis succi ℥ i. iiii. subtiliter pulve-
rizati et ʒ s. misceantur et clauso orificio am-
pulle effundantur usque ad consumptionem medietatis
deinde iterum aqua sepe trahatur in nares. Se-
cundo dicto Secundum vero est succus origani vel pule-
gii antequam exponatur ad solem et ad quantitatem eo-
rum addantur musci gr. ii. et fiat ut dictum
dictum est. Tertium compositum est hoc. Recipe pulegii
origani calamenti ana ℥ i. granorum paradisi
℥ iii. fiat pulvis et ligetur in panno et sepissime
odoratur. Et si bene consideras iam apparet suf-
ficientem esse positam curam omnium passionum nocumenti
olfactus que proveniunt ex sex causis
scilicet aut ex parte debilitatis virtutis olfactive aut
cerebri aut caruncularum mamillarum
aut utrorumque simul aut vitii quod est propinquius
aut ex tertio nocumenti in osse rare contingentis aut
quinto ex parte laterum attrahentis aerem vel species
odorabilium vel 6° et ultimo ex parte viarum
ad hoc servientium. Et tamen sufficienter et labo-
riose satis assignatum fuisse modum curationis
cuiuslibet quod erat ablato odoratu ut
supra visum est

3m capitulum particulare 2e sectionis de cura scoto-
mie et ymaginationum in homine existentium

Sicut videri potest ex hiis que leguntur 3a 2i
in capitulo de ymaginationibus et ex hiis
que intelligi possunt ex prima 2i tractatus
quinto capitulo de vertigine omnes hee dispo-
sitiones scilicet scothomia vertigo et ymaginationes si-
ve delusiones conveniunt in hoc quod sunt nocumenta
corruptionis sensus visus. Differt tamen parum verti-
go a duobus predictis quia dato quod in vertigine assig-
netur nocumentum motive potentie quia cum corpora
corpora quiescentia circulariter moveri et est
in ea nocumentum diminutionis susceptive vel
retentative potentie quia cum homini quod quiescit cadat.
Et propter hec sufficienter differentia vertiginem ex
una parte scotomia et ymaginationes ex alia
parte tamen a sapientibus potest colligi differentia esse-
ntialis predicti eo quod causa nocumenti in vertigine
ponitur in cerebro quia motus in spiritibus ventri-
culi aut in rimositatibus cerebri contentus
rotatus assignetur. Causa vero nocumenti scotomie ponitur
in spiritibus contentis in nervis opticis. Causa vero
nocumenti ymaginationum ponitur in cristalloyde
et in organis cerebri quia tamen hec differentia
ex parte locorum assignata levis et parva non est
magna differentia curationis in utentibus et istis
medicinalibus ab auctoribus assignata et maxime
quia omnia predicta causa convenient in genere cause
efficientis scilicet in materia humorali flatulenta vel vapor-
ventositati eius et ideo non intendo prolixe mul-
tum occupandum esse a multiplicatione istarum
curationis causarum nisi quod quinque singularia
ex melioribus ponam prout frequenter experta. Primum
est electuarium sotyra nominatum. Secundum vero electuarium de a-
bra maris dando ex hoc vel illo ʒ vi. in
mane hora competenti vel post mensam continue
premissis sufficienter erroribus. Tertium vero particulare et michi
magis usitatum est confectio hermetis descrip-
ta ab Avicenna 22° 3i capitulo de cautela a dolo-
ribus iuncturarum cuius modus et dosis sit ut
dictum est de precedentibus. Quartum vero particulare est ut
omni fine x dierum accipiantur ʒ i. infrascripta-
rum pillularum et tardetur post eas cibus horis
sex observando regulas in assumptione farma-
corum ordinatas quarum descriptio est hec. Recipe
pillularum de [illegible] pillularum fetidarum ana ʒ i.
arthanite ʒ s. fiat pillule cum succo folio-
rum brionie de quibus dentur ʒ i. Quintum vero instrumentum precipue
usus predictorum medicamentum est ut assuescat
saltem 3bus vicibus in ebdomada et ponere in oculo
cuilibet guttas duas huius collirii. Recipe succi
rosarum ℥ i. succi arthanite et est porcinus panis
ʒ ii. fellis piscis saboth et est lucius fluvialis
ʒ iii. succi violarum ʒ vi. ponatur in ampullam et
exponatur soli saltem per dies xx. deinde sit
ex eo usus ut dictum est

Capitulum 8m 2e partis sectionis 2e de cura no-
cumenti digestionis

Iam prenotato huius quarte tanguntur quorum
quedam ad diminutam aut ablatam digestionem conferunt
primo ad corruptam notabiliter iuvant. Primum est
memorabile quod longus usus vini de absinthio
mirabiliter iuvat et ipse fit secundum hunc modum
Recipe vini de absinthio i. aq decoctionis granorum
paradisi ana ℥ ii. misce. Secundum instrumentum et fixum
et speciale est frequenter deglutire duo vel tria
grana carpobalsami ieiuno stomaco. Tertium est conser-
vus ʒ ii. viridis saltem ter in septimana assumpti.
Quartum instrumentum speciale est ut sepe fiat unctio
stomachi cum oleo de menta facta cum mastice
garofilis et mace. Quintum speciale est frequens usus
electuarii de lignoaloes descripti ab Avicenna 7° canonis
sua prima. Recipe cum electuarium de xiloaloes. Sextum speciale
est frequens calefactio stomachi et evaporatio
eius facta cum cimino et granis orobi menta et lam-
brusca equalibus partibus calefactis in caldaro-
la sicca et positis in sacculo. Septimum vero est defen-
dere stomachum cum hoc cerato portato super
ipso. Recipe resine electe ʒ i. s. masticis ʒ i. gummi
ʒ i. dissolvantur rasina cum bono aceto et fiat
ceratum scutale super panno de grana. Octavum

speciale remedium et cum signis sitatis et ventositatis. ut post cibum cum modico aromatici vini bibatur ℈ j. pulvis anisi de quo dixit Avicenna quod erat mirabile est ut verum. Nonum est usus confectionis dyacitoniton cum accidentibus predictis que colliguntur a mesue in antidotario et ab Avicenna 7o canonis. Decima et ultima medicina infallibilis simpliciter est electuarium alkekengi descriptum Avicenna 7o canonis. et accipiatur ex eo omni alterno mane in aurora ʒ j. et tardetur cibus saltem horis quinque. Nullum enim stomachum in dolore debilitatum scio me vidi ex usu eius non fuisse sanatum

Capitulum 7m particule 2e sectionis 2e de cura dolorum renum huius viri

Jam non superius apparuit dolores in renibus huius viri consequi opilationes vetustatum congregatarum in eisdem esse per rationem curationis eorum. premittendum primo quod abstinendum a sequentia et maxime instantia frequentium dolorum 2o quod cavere summopere stipticitatis ventris cui si evenit providendum cum enemate superius tacto aut cum pillulis positis in capitulo de olfactu. 3o quod evitetur frequens equitatio et precipue super equo similiter gradationis 4o quod in summope evitetur decubitus supra sponda tam vigilando quam dormiendo Deinde predictis doloribus subveniendum est cum 3bus remedijs. primo quod tempore dolorum accipiatur olei nardini ℥ v. pitarie recentis ultimate contrite lb j. coquantur ambo simul in sartagine super carbonibus ignitis absque flamma et in fine apponatur croci ℥ j. et extensum super panno calidus actu fiat emplastrum et unges sedabit enim dolorem fere instanti. 2m instrumentum est descriptio huius tragee de qua tamen experisi dolorem quam grave persuadi accipiatur cochlear j. ante cibum omnem aperit enim opilationes solvit ventositates provocat urinam mundificando vias Recipe seminum milei solis ℥ j. seminum pinearum ℥ ij. seminis portulace lactuce endivie scariole ana ℥ s. seminum specierum al. ℥ i s. zuccari al. pondus duplum omnium teredantur et incidenda incidantur et misceantur ad invicem 3m instrumentum et infallibile est quod sepe patiens saltem in mane ter accipiat ʒ j. electuarij tyriace andromaci ana ℥ i s. aque sublimationis milei solis et est nobile medicamen Scripsit enim Avicenna 7o canonis quod tyriaca andromaca confert doloribus fractionibus ex plurimis causis

Capitulum 6m particule 2e sectionis 2e de cura malitie complexionis epatis huius viri

Si bene et diligenter considerentur instrumenta et intentiones curative in precedentibus capitulis postea intelligi poterit quod plura eorum maliciam complexionis epatis huius viri superius positam et declaratam curare poterit At non minus memoranda sunt octo instrumenta que proprie a natura con distemperiem epatis corrigere possunt Memorandum 9o primo quod omnes endivie species competit nocumento epatis sine causa plures decoctiones sublimationes et succi et confectiones exibeantur. 2m speciale est limitata et sunt codie que inveniuntur in rubis quarum carnes elixe comedantur et precipue scum decoctis radicibus scariole taraxaci 3m non simplex est ut saltem in mane ter hic mane accipiat ʒ j. pulvis epatis lupi abluti cum aqua endivie et infrixo exiccati et accipiatur cum ℥ ij. aque endivie et hec quidem tam assumunt dicunt tempore apicionis discoloracionis faciei et extenuationis eiusdem et enim in instanti dolorem vel tenorem in epate sedat et colliguntur hec tam a principe 15. 3e capitulo de iuvamentibus et nocentibus epati. 4m non famosum 3tiis et approbatum ab omnibus fere est electuarium dyalacca magis cum zuccaro reductum in forma solida de quo semper ante cibum rotula ʒ. s. et precipue fiat cum aqua cicoree accipiat 7m 3tium est usus pillularum stomaticarum alkindi descriptarum ab Avicenna 7o canonis. summa prima tractatus 9o. 6m medicamen est confectio dexiloaloes superius nominata frequenter Septimum instrumentum est cuius pulvis detur in mane bis vel ter ʒ j. cum ℥ ij. aque eupatorij Cuius laudes et descriptiones collegi 4o canonis summa prima tractatus 20. Octavum et ultimum expertum est electuarium positum ab Avicenna 7o canonis summa prima 2a illa Confectio kimia medica que facit ad malitiam complexionis et apam epatis et soleo uti ea dando de ea ante cibum rotula ʒ ij.

Capitulum 1m et penultimum de cura et instrumentis aperiendi emorroydes constrictas

Quoniam alias vene iste emorroydales venas fluentes et apertas habere solvit non est dubitabile ex relatione cursus earum plura de nocumentis superpositis evenisse a saltem angustiata fuisse Restitutio enim cursus earum est tamen plurimum nocumentorum quarum et 1a 2e tractatus 3o scias quod in sanguine qui exit ab emorroydalibus et ex ano est securitas ab herpestiomeno et mania et melancolia et epilensia melancolica et herisipila et alijs que sunt sicut milium et cancro et excoriatione et scabie et lepra et pleuresi et peripleumonia et frenesi et quando retinetur sanguis exitus consuetus timetur aliqua harum egritudinum supradictarum et timetur etiam ydropisis propter illud quod accidit in epate et apostemate malo et duro et corruptione male complexionis et timetur ptisis et dolores pulmonis propter expulsione sanguinis mali ad ipsum Cum igitur iste vir aliquod accidens iam incurrerit quarum cuius est possibile insistendum est aperitioni venarum emorroydalium quod scripte infra scriptis ingenijs et instrumentis aperiri possunt a levioribus inchoando Primum itaque est ut eger sepe cum digito vel cum candela titillatione fricat in circumferentia intrinseca intestini 2m non improprie forcius ipse est ut confricet loca predicta cum folijs fici. 3m ad ut fortius alijs est ut confricet eas cum cepe squille

cu̅mitis̅o. 6m ē q̄ si p̄dca̅ no̅ aperirent
fiat plurimuz illorum decoctio in aqua̅ calida
sedeat deinde loco exeunte bu̅ ca̅do actu fiat
confricatio carum cu̅ aliqua de p̄dc̄is rebus
Vltimu̅ no̅ est q̄ si ex p̄dc̄is ingenijs
tales vene aperiri no̅ p̄nt quod tam̅ a-
pud me nu̅q̄ contigit tu̅c fiat intestini
expressio ad ex̄ et cu̅ flobomia aperia̅r una ul'
due de p̄dc̄is uenis que grossiores fuerit

Capitulum ultimum de cura tremoris cordis in-
ruz huic molestantis

Regimen tremoris cordis hoc in loco i̅ du-
as diuisi intenco̅s p̄ma quide̅ ē respi-
ciens t̄ps paroxismi et augmenti tremoris
illius qui tu̅c maxie debilitat 2a no̅
est rege̅ ipm̅ t̄pre quo no̅ ita frequent̄
molestat̄r · P ex pedicio̅e no̅ p̄me i̅r po-
na̅ ingenia · pro co̅plemento re tu̅ ponā
nistra̅ · p̄m itaq̄ nistrū p̄me intenco̅is
ut cu̅ meditus occurrit egro molestato
a resolucone nimia co̅sequente veloce̅ et
forte̅ motu̅ spiritu̅ huioz debitu̅ sentia ad
ipm̅ cor statim sollicitus ee̅ debet d'aug-
mento resolucionis illius p̄hibedo q̄m si
p̄seuaret valde facile poss̄ egru̅ ad co-
pletam extinctio̅z p̄duce̅ in̄ sinaz ypo-
cratis affo̅ 2a sermo̅e illo Qui exsoluu̅t̄r
frequenter et fortit' sine manifesta cā repente mo-
riu̅tur Itaq̄ p̄m nistrum est ut stati fa-
cies et extreme partes irroret̄r cu̅ hac mixti-
one actusia R aque ros ℥ iiij· aque
mente ℥ ij· ros spodij sandal' al· et rub·
ʒ· ij· musci ambre oriental' an̄ g̃ ij· ace-
ti ℥ ij· vini maluatici ʒ· iiij· p̄dc̄oz specie
puluerē p̄se contriti cu̅ liquoribus uehe̅ti
contrico̅e co̅quassent̄r in mortario hec n-
irrodatio uirtute̅ uitale̅ resoluta̅ tu̅ in
febribus q̄z in alijs disp̄onibus refinare solet
et collig̃ ex sermonibus 2a p̄mi i̅ fine capli
illius In cetera sepelie̅ · 2m no̅ nistrum
ad hoc ē istud R vini aromatici aq̄ bug-
loss̄ an̄ ℥ j· specie dyamusci dulc̄ ʒ· j·
misce et de̅r in potu cado̅ · 3m no̅ istuz
ē hoc R foliorum basiliconis florum rosarum
violarum spodij oss̄ de corde ceruī an̄· ʒ· j·
camphore ʒ· ij· musci ambre clarō an̄·
g̃· iiij· sandal' ambor' corall' amborum
an̄· ʒ· j· pul'r p̄se et misceat̄r et ligent̄r in p̄-
done de g̃na et odoret ipm̅ eger q̄ co̅tie
4m nistrum speale ē hoc R dyamusci et
dulc̄ specie / specie electuarij de gemmis specie leti-
ficantis almasar an̄ ʒ· j· vini aromatici mal-
uatici ℥ iiij· aq̄ buglosse aq̄ acetose et
violarum an̄ ℥ j· fragmentorum iacincti smarag-
di et zaphi' an̄ ʒ· s· margaritarum ʒ· ij· co̅q̄s-
sent̄r omia i̅ mortario deinde leuit̄ calefi-
at et intingu̅r in eis panno q̄ applicet̄r sup
mamilla sinist̄ra frequenter et releuabit̄ n· et restau-
rabit virtute̅ in breui t̄pre Quintuz remediu̅
et fortius alijs ē si frequentat̄r tinor et resoluto

uirtutis ē puluis iste de quo detur i̅ potu
ʒ· s· cu̅ aqua ros̄ bugloss̄ et vini maluati-
ci in tertiu̅ an̄ ℥ j· Cuius descripcio ē R coral-
lorum rubeorum iacincti smaragdi zaphiri et
an̄ g̃ v· limature subtilissime auri g̃ iij· mar-
garitarum ʒ· s· dent̄r in potu sup̄ asp̄gendo
p̄dc̄is aceti albi coclearum j· · pro 2a uero
intencio̅e s· p̄seruandi in t̄pre tremoris
molestie quia uir iste no̅ euacuat̄r ab ali-
quali motu tremulo cordis io̅ no̅ ē desis-
tendu̅ ab applicatio̅e remediorum p̄seruan-
tiu̅ ipm̅ de mo̅ go cor p̄m ē medicado
q̄ in omi̅ suo cibario sup̄ ponat̄r aliquid
croci q̄ntitate̅ g̃· j· frumenti et in eius ciba-
rijs bulliat sup̄ folia̅ buglosse recent̄s et
comedat ea aut salte̅ puluerē ipsius exic-
cati ponat in cibis Est n· preceptu̅ Auicene
xi· 3ij de cura tio̅e tremoris cordis du̅ loquitur
sup̄ buglossaz no̅ sis audax et no̅ timeas
malitia̅ eius et vte̅ ea in omi̅ q̄d in po-
tu sumis et in cibo das 2m no̅ remediu̅
speale ē electuarium hoc de quo saltez ter in ebdomada
accipiat coclear unu̅ in aurora et tardet
cibu̅ horis saltē quatuor Et si coge̅r bibē
post ipm̅ bibat ℥ s· vini aromatici cu̅ ali-
quali q̄ntitate aq̄ ros̄ mixte ad i̅uicē · Est
aut huius electuarij descripcio R specie letificantis
almasar dyamusci dulc̄ et specie electuarij de
gemmis an̄· ʒ· vj· sandal' et corallorum
amborum an̄· ʒ· j· spodij oss̄ de corde ceruī
an̄· ʒ· ij· violarum ros̄ an̄· ʒ· s· sirupi ros̄ sirupi
acetositatis citri sirupi simplicis acetosi an̄· ʒ· v·
zuccari al' ℥ iij· coq̄ntur sirupi cu̅ zuccaro ad spis-
situdine̅ et post infrigidatio̅z ponat̄r species 3m
no̅ speale remediu̅ ē sacculus iste que̅ sup̄
co̅tinu̅ portet et renouet ipm̅ reuoluēdo
sup̄ de late̅ in latus et melius eet ut ha-
berent̄r sacculi duo qui alternati reno-
uarent̄r R seminis basiliconis florum bu-
glosse boraginis origani capitum rosarum
corallorum et sandalorum amborum an̄· ʒ· s· ia-
cincti smaragdi zaphi' an̄· g̃· v· camphore
ʒ· j· lambruste ʒ· ij· macis ʒ· j· s· terantur
omia̅ simul et fiat sacculus i̅ p̄ndone de
g̃na retorta Et spero q̄ remedia hec
beneficio summi et dulcissimi saluatoris cu-
rabunt ipm̅ ab instantia p̄dc̄orum accidentium et p̄-
seruabunt ipm̅ a reuisitu in dispo̅z deteriore̅
quod totu̅ s' mia sua concedat omnipotens
altissimus ad laudes eius sempiterna̅ Amen

Pro quodam de celeberrima urbe
vincentie oriundo dulis moles-
tat̄r egritudinibus quarum curatio sit no̅ bene
p̄t fieri cu̅ remedijs menstrualibus propterea q̄a
tanta ē varietas membrorum egrotancium et
tanta ē diuersitas egritudinum in g̃du lesionis

q nulla invenitur simplex medicina que omnibus
simul nocumentis offerre possit iuvando et nulla
composita medicina fere reperiri possit que
omnibus condecentes iuvamentum exhibeat propter
quod michi visum est contrarium ponere ordinem
apparatus curationis secundum varietatem et multitudinem
egritudinum que in diversis membris existunt
Prima igitur egritudo huius iuvenculi est mala com-
plexio cerebri sui frigida et humida multi fleu-
matis in instillagiosi generativa que cognoscitur
per diversorum colorem eius ad albedinem manifestum
et ad molliciem et multitudinem sputi a capite
descendentis ut et per tensionem cordarum col-
li et musculorum que fit a descensu materie
a capite ad predicta loca Et si non esset aliud
signum sufficere videretur presentia apparata strofu-
losa et magna nigena eius sinistre extremi-
a quorum materia sicut potest comprehendi tactu
mollis est Et si aliquid duricie in appare-
at illud est propterea quod fleugma in predicto appara-
tu diutinitate temporis congelatum est et propter
resolutionis aqueam partem eius ingrossa-
tum Itaque ratione huius dispositionis primo inten-
dendum est ad rectificationem capitis cum istis re-
mediis inferius scriptis Quorum primum est hoc Recipe
aque mellis betonice radicum yreos
ana ℥ j. accipiantur tarde ante diem per horam
diebus xv. die vero xvj. purgetur cum istis pil-
lulis Recipe pillularum cochiarum et de sticados
ana ℈ j. fiat pillule quinque cum syrupo de tabaco
et accipiantur in aurora et tarde tribus horis vj.
accipientur aqua brodii pulli macri cum...
per horam ante cibum. Tertium vero istorum est hoc Recipe
aloes epatici ʒ j. agarici electi ... ana ʒ ß.
dyagridii grana vj. pulveris coloquintide grana v. sal
indi ℈ ß. cum syrupo de calamento reformentur
pillule ex omnibus ʒ vj. de quibus accipiat post unam
omni die vel omni 3a die parum ante cenam
tempore quo accipiat aquas et potum et uti
istis pillulis omnibus aliis temporibus gratia laxandi
ventrem et minorandi materias Quartum vero istorum est
ut iste puer post purgationem omnium predictarum in me-
diis temporibus longo tempore masticet unam de istis
pillulis ad attrahendum fleuma a capite et
divertendum a cursu suo Recipe dragaganti ʒ
iij. costi dulcis stafisagre piperis albi mas-
ticis ana ʒ ß. piretri ʒ vj. dissolvatur mastix
cum aceto calido deinde incorporetur cum ceteris
et fiat pillule magne sicut avellane Quintum
vero istorum est ut iste puer omni vespere cum vadit
ad lectum accipiat ʒ j. hyerelogodion cum ß ciato aque
maiorane calefacte Recipe mirre rute genci-
ane bacarum lauri foliorum lignialoes ciij.
ʒ j. mellis rosati ℥ iiij. Mel cum modico
zuccaro albo coquatur usque ad spissitudinem
post incorporentur cum eo species diligenter cotere-
do Et si abhominaretur hoc electuarium propter amaritudinem
eius cum ex speciebus eius fiat pillule cum suc-
co maiorane ex quibus accipiat tres ut dic-
tum est de elevario / Secunda non egritudo

huius pueri est apparatum illud quod de genere scro-
fularum colligentium materias in substantia sin-
ceritatis quarum alique compacte sunt
propter cuius in exordio huius narrationis Alique
non sunt fluxibiliores ut ille que de novo
a cerebro ad locum appositum effunduntur Cuius
quidem apparatus curationem impossibilem tardo esse
sine rectificatione cerebri de qua in precedenti
capitulo dictum est Ergo huic apparati post predictam
rationem exhiberi debet cura talis est ad ministran-
dum medicamen compositum ex resolventibus
durantibus quod plus est de materia molli ibidem
quam de dura contenta Et etiam quia materia illa
que compacta est non est adeo solida quin sit
a resolventibus deponibilis Ungatur itaque locus
appositus cum hoc oleo primus Recipe olei mag-
dulcium olei de euforbio ana ℥ ß. bdellii
mollis et sub albidi ʒ ij. dissolvatur bdeli-
um cum aceto acuto deinde commisceatur cum a-
liis et inungatur ex eo locus postquam vero
predicta iuncta per unam septimanam applicata
fuerint tunc et administrata ipsa per aliam
septimanam fiat involutio de sola unctione in una
septimana ad inunctionem cum emplastro in alia septimana
vel quando illud est condictum in curatione apparatus
durorum ut fiat involutio curationis de leni-
entibus ad resolventia et ceteri per Gilbertum anno xxv.
et 3a Gilberti tractatu 2o de cura sephyros et in 6o
capitulo de cura scrofularum apparatus Est
autem illius emplastri descriptio talis Recipe radicum
altee liliorum alborum et saponarie plante
ana lb. ß. farine fenugreci seminis lini et camomil-
le ana ℥ ij. ... olei de yreos ... olei amig-
dalarum amararum ana ℥ ij. armoniaci
molliorum ℥ j. croci ʒ j. pulverem radicum
mandragore et est scrofularia planta ℥ ij. radices
coquantur in lixivio capitulati et armoniacum
dissolvatur cum aceto albo acuto / deinde simul
omnes minutissime contritione incorporentur
hec simul et tunc addit reliquis bone tena-
citatis / Tertia prima vero egritudo huius adoles-
centuli est multitudo sputaminis quod decitur
a capite et secundum partem recipitur in canna pulmonis
et in pectore. Pro huius sputi minoratione et
abstersione mane et per horas ij. ante cenam se-
pe teneat in os suum aliquid de looch sano
aut saltem aliquid de elevario dyaireos
quod apud me conmagis est et permittat ipsum
dissolvi a calitate et humiditate oris absque masti-
catione Quarta egritudo huius adolescentuli
est excellens motus pulsus cordis eius qui
pervenire potest propter nocumentum per colligantiam capitis
ad cor eidem continenti per colligantiam non abso-
lutam quod per descensum materie a capite ad pec-
tus que ibidem nocivo posuerit malam complexionem
prius frigidam et humidam deinde quia materia ille diuti-
nitatem contraxerit in pectus non libere ebullire
ibidem ebulliunt Generaliter igitur cor in frigiditate
attenditur non calefaciunt ipsum propter quas diversas
species alterationis magno motu movetur cor

adfugū ig notiti

ad figam illius notumti magnificari
dyastolando ut multu aere; attrahat ror-
rectiuu in cremitu nitatis s' coicatez
cu ebulitione mez congregataz Et qa
uehemens arestit in corde calitas i tpe
quietis eius cadent inte pistole et dy-
astolez z tu e ntm ut ualde cito mo-
ueat iz cor ad attrahendu aerez g° qes
int illos duos motus cadens erit ualde
breuis Et ad illud ntio sequitz frequentia
si bn consideras Igr motus pulss cordis eit
magnus uelox z frequens Et ex hoc appa-
ret ddo curz uehements pulsationis cordis
huius iuuenculi ppt quod no apparet neglige dis
ponem istam qm talis motus fortis z per-
seuerans pducit ad resolucioz que multo-
tiens facit egru desicce z cito siue simaz ve-
teris fmone illo qui exoluuntz frequent
z fortiter Pcura itaqz huius pulsus cordis
vi i s' attendendu ee duob' in istis
Quoz p'm e epithima istud q frequen-
ciaz admistret ℞ aque ticorec acetose
buglosse an lb s. melisse lb j. spez dya-
munsti dulcis ʒ j s. camphoe sandal' rub.
spody ros oss de corde ceru an ʒ s aceti
cocleaaria quiqz vini maluatici ʒ iiij. in
corporentz omia simul z buliat onnale
in ebulitione intinguz in eis pannus dup-
licatus magtudinis semiss' in themes i i
gna zbus uicib' i mae an pndiu z ceraz
z duabus uicib' pgt cena actu ca. 2m
no reme e electm illud de quo accipe debz
cocleariu unu horis duab' an pndiuz
z coclear s. an cenaz z tndz p duas hos
post cena degluciedo ipm sine masticaci-
one ℞ conserue ros. osue bugloss an ʒ
ij. spez elt dyamusti dulc an ʒ ij. tro-
ciscoz de ros z despodio an ʒ s. spi de
corticib' citri ʒ ij. zucti al. ʒ j. fl'clauati
cu folys quiqz lauri. Quintu notu huius
pueri e multo ventositatu in ypocondrio
sinistro que multiplicatz ibi ppt diuersioez
z coicacoz coz a stomaco ad locu illum
Oz go intende ad uigoracoz loci z r' solucoz
illaz ventositatu cu hoc vngto toti re-
gioni splenis applicato ℞ oli de ruta
z de castoreo an ʒ s. oli tharnaisti so-
lopen' seminis aneti corticu capparorum
an ʒ ij. cere citrine q s' fiat vnguentu molle
z in fine sui incorporez cu modico aceti
z fiat ex eo ut dcm est. 6m notumtu
e tensio z durities i medio stomaci z in-
fido eius que fca fuit ab opilacoibus
ibidz antiquatis ppt ea quia debilitas in
nati caloris z fuit ca congregacois ma-
teriz in eo Io intendendu e ad resolucioz
illius z mollificacoz cu hoc emplo ℞ ab-
sinthy assari origani recetu an. ar. iiij. or
armoniaci ʒ iij. mastis ros. an ʒ j. a-
meos gariof an. gr. v. farine ordei farine

orobi z de sisamo an ʒ ij. oli d'amigdalis
dulcibus. z liliorum alboz an ʒ j. stecados
liquide ʒ x. fiat emplm 2m no reme
est ut frequent eger assumat i mae hunc
potu ℞ aque sublimacionis radicum
altee z radicu origani z apy an ʒ j. ca-
lidu totu assumatz in auro et p'cet ne-
cessariu euacuare ipm euacue cu ʒ j.
yere simpl galieni cu ʒ ij. altee pdcte
Septima dispo huius iuuencli i dolore
in toto ventre inferiori pueniens in eo
a mala dispone stomaci notu i co
efficiente prolliguitia Et hoc quidz
notutu faciliter curari pt cu istis duob'
remedys Quoz p'm ut huic iuuen-
culo frequent fiat hoc cristere ℞ brody
pinguis caponis ul' galline i q° bulli-
ta fuerit semina aneti lb j. ul' natos ro-
cles de bacis lauri ʒ iij. zucti rubei
cassie fistule an ʒ s. sal' indi ʒ j. Admis-
cetur in mae totu mediocrit calidu
2m no remediu e ut toto uentre infe-
riori quat in die nali inungaz cu hoc linimto
℞ oli de ruta et de aneto z costo an
ʒ s. vngti marciatonis ʒ j. dissoluatz
simul z bn calidu applicez loco supposito
pelle bn calefactaz cu ligatura decenti
Ad laudem dei omnipotentis Amen

85 [S]i qua diuersitas manifesta
in dispone huius iuuenis dne
cadit in opioz qua ego in alia
scriptura credidi ee veraz etiam
affirmo ipaz z int alteraz opioz qua ego
nunc inscriptis redactaz accurate z studiose
multu accepi iuz in q cadat int duo
puncta spalia in aliquibus aut illaz mo-
do dissonanciaz in egne z accntib' noqz in
ipoz causis. Pmus itaqz punctus e q h
opio ponit hanc dispoz ee nasci apparatum
cu no eius ponit ee dispoz cerebri z maz
ab ipo ppulsam que ambe antecedentes esse
ponuntur huius dispoinis. 2us no punctus
spalis est de loco mez z accntiu qui
ponitz ee cerebru z no panicli eius
Circa que duo puncta oz parump theo-
rice age ut uideat si p has apparentes
distorias in curacio actu aliquam poss
cade diuersitas ipius ipeditia. Circa p'm
dicendu pimo quod e dubile in ptibus
nasi ee egnes inter oplicatas diuersoz
genrm quoz p'm est soluco continuitatis
que e ulcus seu ulcera ibidz seu tubi
mamilla z fistale d'inzacioibus clicieda
eo quia in virulencia emanat Amp-
qz in cadit tubos exflate z tolca co-
positus z i meio eius e pfodeo ppt nccitatem

inclusionis aeris aut vaporis in concavo
ab ipsius trunci vistositate inclusorum 2m
genus egritudinis ibi existens e mala complexio
partis illius que denudatur ex pluribus
et primo excitatur ipsius mei 2o ex viriditate
ipsius que ambe testantur excessu caliditatis
3o existens in parte illa successive genitis
a mala complexione ca[li]da magis induratis et
in crustis contente privative s. per resolutionem
ab illa caliditate proveniente Ro iterum ho con-
ditur ex fetore tam in materia quam in aere vel fu-
minis expulsis existente · 3m genus egritudinis est
mala complexio que e in membro multum eligenda
prima in superficie 2a in via exitus et vapo-
ris et aeris et attractionis vero oppilantis
3o iterum credo ibi quoque esse egritudinem compositam
s. apostema vel pustulam in superiori parte nasi ex-
istentem et plures et successive genitam secundum
quod successive et paulatine materia congeritur
in parte que e illius trunci maxime cum Necesse
est illum truncum aut esse genitum in superioribus
concavitatibus nasi s. ossis quod riza nominatur
Et e proprie locus ab arabicis kaychison ap-
pellatus aut illius trunci materiam in partibus
supra illas esse congestam Et sunt loca cerebri
et panniculorum ubi sunt caruncule mamil-
lares in principio nasi naturaliter posite Aut vero
3o illius trunci generatio fit in partibus inferius
kayason vel rizam Et qualitercumque contigit
in aliquo horum locorum vel utrisque fieri il-
lius trunci generationem oportebit de necessitate
concedere quod ille trunci generatio fit in poris pa-
niculorum superficiem contiscentium nasi vela-
tium aut in poris panniculorum cerebri quorum
utrumque penitus e impossibile Si enim fieret
huius generatio in foraminibus rize quo pos-
sit esse hic truncus ita magnus quod locatum
dicitur adequari loco Sed locus quia foramina
illa sunt valde angusta ergo non sunt capa-
cia trunci tante extensionis Si vero crede[re]tur
truncum illum generari in loco proprie carunculas
ubi e spaciositas satis ampla quo truncus
vincitur conglobatus tante quantitatis expel-
li posset Necesse enim esset putarem ipsum trunci
esse causam evacuationis cerebri prohibitivam
et ipsius a superfluitatibus fumosis mundifica-
tivam omnis impeditivam et ita oportet ma-
lam complexionem calidam vero in membro assignari
Si autem hic truncus crede[re]tur expelli a virtute
vehementi conatu hoc faciente oportet de necessitate
quod talis truncus sit in partes divisus expelleretur
cum transeat per angustias vias ut iam consitum
est Et si iterum huius trunci generatio fiet
in loco infra rizam tunc oportebit ymaginari
illius generationem fieri in poris membrorum Et erit
necessarium concedere ibi esse aut concavitatem vel ac-
sam aut in poris membrorum calide solutionem
continuitatis Et mala complexio que e tumor ipsius
tumor et mala complexio que conceditur ibi esse et con-
tinuitatis per generationem virulentie in parte illa Et omnia

hec tamen sunt minus in eodem coniuncta ergo ibi
erit vicio apostema patet via ex descriptione
illius 2a primi et v. canonis colligenda pro quo
nunc ultimo tacta si bene consideretur
percipietur quod in parte carnosa nari propter rizam
remanebit continue aliqua solutio continuitatis
attractivam materiam que novam pustulam effi-
ciunt ibi aut in materia in virulentiam convertitur
et rumpit substantiam membri et erit revolutio
de ulcere ad apostema et econverso ita quod erunt ibi
due egritudines quarum quelibet quoque erit altius
cum et non effluxus partium et econverso Quia in corpore
effluxus proveniens ex altera egritudine cuius ipsa fu-
erit causa ut colligi potest hiis sermonibus 2a primi
capitulo primo Dicendum autem et nunc 2o primo quod dis-
positio huius generationis dicte cause non crediderim esse
preter egritudinem dictarum generationum assignata in precede-
tibus Sed credo secundum ego huius dispositionem complicatam
ex duabus egritudinibus quarum una ex predictis partibus
nasi e propria Altera non e ita propter essentiam cerebro
colligata Et hanc pono mala complexio calida
et siccam in cerebro provenientem ex sanguine
cum fleumate et colera tamen compositis mixte recipiuntur
Si enim hec virulenta proprie consequeretur partium
egritudinem que e solutio continuitatis oportet
quod semper ipsa emanaret a naso aliquid continue
sensibile exiret eo quod ipsa generatur in ulceribus
illius partis secundum aquonem ulcere semper resudet
humiditas ut colligitur ex eo de ingenio sanitatis
et quarta et 2a tractatus 3o capitulo de ulceribus Amplius
plures si hic virulentia sola generatur in naso
ergo vel ex materia laudabili que funditur ad illa loca
vel ex materia illaudabili Sed non potest poni primum
eo quia in cerebro ponitur notabilis caliditas
et siccitas cerebri ergo materia ab ipso fusa non
erit laudabilis Nec potest poni 2m quia tunc po-
neretur propositum Si enim hic materia ex qua hic viru-
lentia generatur e illaudabilis cum effunditur et e a
cerebro effusa ergo in fine exuenta ergo est in
cerebro assignari speciem male complexionis et
ipsa quidem non dependet a distantia membrorum
aliorum colligatorum cerebro ergo erit eidem appropria-
ta quod erit deducendum Et si diceretur quod hec
caliditas et siccitas cerebri non e lapsus partium
primo e lapsus naturalis cerebro Contra quam membro
assignatur debilitas digestive et expulsive
eius id non nisi quod ipsa consequatur naturale
lapsum eius Amplius hec caliditas et siccitas
cerebri conceditur esse in mediata cum generationis a-
cuitatis in membro Sed hec materie in cerebro sunt
partium ergo cum generationis earum erit partium
Amplius hec materie sunt generate a mala complexione
ipsius cerebri et non nisi ipsas posse recipere
fetorem quem habent in partibus nasi proprie ergo ipsum
receperunt aliunde Sed non nisi in cerebro ubi conce-
ditur illa mala complexio calida et sicca ipsius minorum
quam illa mala complexio que invenitur in ulcere
proprium nasi non e ita intensa ut materias illas tan-
tas putrefacere possit et tanta putrefaccione ut ad
ipsam consequatur fetor non tolerabilis ab astantibus propter

lz nō semp ab egrotante pcipiatur 7 ostitur
quia dato q h mala cōplexio appataretur
naso eēt illius fetoris tamē tūc oporteret
illū fetorē pp eē putez eo qz ig cū stinua
pus 7 mā ē disposita cū applicacōe effitie
adipās 7 tpis 2ntia g° etc. Et si cōsidet
totū ad quod 2o deducit .s. q pp 2putatur
ille fetor g° oz in naso intō assignari
ulcera nō solū supficialia s; pfundiora
2nā tenet eo qz in supficiali ulcē non
poss gnari mā tanto fetori assotiata so-
let enī fetor tanto cōsequi exncatōne
mēz quā pcedit phibitu aspiracō pro-
ueniēs a magnis opilōnib; que non
possūt in supficiali ulcere sufficiēt assig-
ri Et si bn cōsidabi disp° pcipiet q
in eius cerebro quqz pcipiet calitas in-
tensa Et 2° q mā p colatoriū exiens
quqz amaritudine pticipabit Et salse-
dine Et 3° q tē ptes capit 7 typoro
pcipiet pulsacō sm intensū tū 7 re-
missiū variata Et 4ta q ptes capit
tactu cade pcipient Et 7to q in uigi-
lys quqz occupabit Et 6° q a corruptis
dormicōnib; quqz vexabit 7 plra alia
signa istis consilia pone potuissē s. q
supta eēnt a nocu° diminucōis ul' ablo-
nis in opōnib; intiōr sm 2tingēte
Et sil' ab actūb; supta signa pone po-
tuissē que alys consideranda dimitto
Quare ex omnib; istis in vnū redact fi-
nalit intēto mea tollit in hac dispoz
2clusiōe q disp° hiug nobil' dn̄e est
cōplicata ex diuiss gn̄ib; eg° p eēntia
in naso exntiū 7 male 2plōnis 2n illig
cerebri p eēntiā que tñ 2u dispōnis
nasi p colligantiā denoiari pōt Et tu
elige quodbz qm aptiori uidebitur q°
erit impo° curacō dispōnū nasi sine
2fficacōne cerebri que ē illarū pcauo-
seruatiua Et h de pmo pūcti supius
pmisso ita suffat / ppter nō declacōz
2i pūcti supius amissi ubi uidetur dici
q malis cū antecedēs hiug dispōnis
verisilig cōtiet in cerebro q inf 2nexā
supficiē eius 7 2cauā cranei / Dōm
pmo q ex rōnib; in oppoitū adductis
nō 2uincit qn mā antecedens pdcta
eē cōtineatur int' cerebri panniculos 7 cra-
neū pmo neqz eē negatur id lz crēdatur
eē uerisilig q mā 2tincat in cerebro q
int' ipm 7 craneū ubi paulisp dicendū
quid in hac mā rōnabilius eē existi-
meu. Et pmo quid si mā ia 2tinet
in cerebro necē ē q ipā contineatur i ve-
triculis et in poris eius ul' i aflatuosita-
tibus eius ut in uenis ul' arteys ipig
aut in porī septe pariū neruoz a beo
orientiū asuffti diuisiōe eunate os
illas ptes ex quig cerebrū reintegratur

Qz aut hec mā nō cōtineatur i uetri-
culis cerebri rōnale appz eo quia cū
sit multa opilando illos uentriculos a'
carū ptez nimio impediet opacōes
sensuū intiorū que pficiuntur in istis
ventriculis ut sbus cōis aut fantasie
qntū ad ventriculū pmū ymaginatiue
aut cogitatiue pōne qntū ad uētri-
culū 2m 7 memoratiue qntum ad 3m
S3 nō oz aliquod nocumentum diminucōis
ablacōnis a' corruptōnis i opōnib;
illorū sensuū nō uidetur q mā i ill' uen-
triculis 2tineatur pt mior qz mā illa mul-
titudine sui nocumentum efficiēt i' a' quando
aut opilando ventriculos sm ptem 7
ita pciale nocumentum efficiēt in eis 7 2nā pz
qm pcit ex absencia mēzū ventriculi
absolutē a noto ita ex pncia mēz ull'
accidet nocumentum. 2° itū si h mā ē in
qualitatib; suis distemperata cuig distēpa
resultat ex mixtiōe colice 7 flāce mē-
z g° saltez nocēt nō p mutacōis ma-
le 2plōnis i appnt signa nocumenti i opō-
nib; pdcōz sensuū saltē corruptōs
a' diminucōs sm spem altitōnis Am9
si hec mā mixta eēt tprata in qntitate
aut qualitate qūo mouēt expulsiuā cerebri
ad sui expulsiōz 3° ad idez qm i cēbro
assignatur debilitas g° ul' pueniens ab
hac mā ul' ab altā cū si pūm hēt inte-
cū s; q h mā 7 distempata g° nō 2aps
altacōz in ptib; nasi q° erat deducend
Si detur 2m s; q in cēbro inueniatur debilitas
ab altā cū pueniens 7 nō a distēpa huig
mēi in eo g° h mā ē supfluitas ex
cuig pncia nō fortificatur cerebrz pmo
nimio debilitatur Cū g° debile sit cēbrz
indigestiua g° mā gnabitur ibidez nō
bn digesta g° nimio in qualib; suis erit
distemperata q° erat intentū Ex quib;
correlarie 2cludit q si hec mā supflua
congregaretur paulatine in uentricul'
cerebri pt hac 2nāz ad gnādū dispo-
nē pcula 7 nocumenta parib; et aut a-
lys rōnib; uidetur eē dōm q mā hg egris
nō contineatur in porī cēbri eo qz nūqz e-
uadēt h 2nā a noto° opilōnis sube me-
dullarū cēbri in hac ul' in ia pte exn-
tis Et itū 3° si h mā locaretur int' cerebri
anfractuositates quas nocō ptes intine-
dias intpoxtucōs medulle cadere nimio
opportet signari opilacōnes coartatoias
ad quas sequeretur nocumentum pdcū. 4° itū
si locaretur h mā in uenis 7 artys dissemina-
tis p subāz cerebri nō potit bn intelligi
qn ibi fient opilōnes associantes q' p-
hibitū cū inspiracōz ad quā sequetur lapsus
2plexional' i cēbro pz cōsequentia qz mā illa
nobilis ē uiscosa 7 uie sūt p anguste
7 ipā pōnitur in eis g° opilabit 7° pūcti

quia si mā locaret i neruis orientibus
a cerebro tunc ipsa poneretur in
originibus eorum uel in porcionibus uel in extre
mis partibus ipsorum tunantibus ad organa
sensuum interiorum uel exteriorum Cum ergo mā
ibidem posita opilaret eos oportet necessari
o assignari notam aliquod de predictis in
operationibus amborum sensuum cuius opposita
apparet Quare ut ex predictis colligitur
est quod hec mā potius secundum maiorem sui
partem elongata a substantia cerebri quam ponatur
mea Videtur ergo verisimilius esse quod ponatur
inter cerebrum et craneum eo quia ibidem
posita non potest notam facere in operationibus pre
dictorum sensuum quanta et qualia faceret
si locaretur in cerebro Modus vero quo
ipsa expellitur est aut quia per uenas
cerebri stimulatus usque ad caruunculas
mamillares effunditur in principium nare
aut nari exiens ab extremitatibus illarum
uenarum uel aportum ipsarum Si enim mā ista
imbiberetur in medulla cerebri non
uideo quomodo demum ponere aliquid
de notatis predictis Adhuc iterum dicendum
quod licet hec mā propter debilitatem cerebri sit a mala
complexione ipsius quam credo esse dis
temperatum potius magis tamen quia ipsa mā
per poros et uenas ipsius cerebri ad lo
ca inter media inter ipsum et craneum ut sup
positum est Ad motiua vero scilicet quod si mā con
tinetur inter panniculos tunc oportet quod fa
ceret in aliqua parte dolorem pungitiui grauati
uel extensiui negandam est illa consequentia quo
enim quelibet distrasia a mā proueniens est
sufficiens causa dolorum sicut illa que pau
latine fit Oportet enim distrasiam dolorem ef
fectiuam esse subito alterantem ut 2a prima
de causis dolorum Amplius mā posita inter
superficies panniculorum et cranei non potest
facere dolorem prouenientem ab extensione
que est species solucionis continuitatis eo quod mā
in superficiebus posita non extendit sicut ista
que est imbibita Et 3o iterum quia non quelibet
mā panniculis supposita potest grauatiuum efficere
dolorem sed que est pauca aut nobiliter
leuis aut pauce actiuitatis Ulterius aut
conceditur quod aliqua mē pars et exigua tamen
potest poni in medullari substantia cerebri Hec
quidem ita sollicite collationis gratia ut mā
contingerit comprehendendi ocium ita leuiter scrip
si recitatorum a uno eximio doctorum et reputa
tionis gratia utriusque nostri adiunxi et precor
in mente grata accipiat uelut scripsi
In re aut processus cuiusvis nulla cadit
dissonantia fore si bene consideretur Et sepe
aut diligentem sollicite exercitii cum tanto
uiro magis haec digendi calamum Si
quid vero uberius in nostris eruonis scri
bendum remansisset offero me ad libitum
eum prefati doctorum anxius paratum Amen

Jncessitas complexionum variorum
membrorum corporis humani contem-
platorem exibet medicum non levis
ansietatis pro qua possit dominus ordinari
regimen nocivorum et egritudinum apprensionibus
custoditivum Michi igitur nuper occurrerit con-
sideranda dispositio generosi viri domini petri

Cuius quid dis-
positio videtur esse tal' Nam a principio generatores
ostendunt signa epar eius fuisse calidum
Est enim carnositate mediocre corporis
tactu etiam percipitur calitas Vene eius
mediocris quantitatis existunt et plenitu-
dinis et color faciei ad rubicunditatem
tendens et eius urine colore subcitra-
gulari colorate et ita superfluitates ventris
que arguunt colere rube satis commixti-
one cum sanguine Et ita universum corporis
satis calidum redderetur nisi fieret contemperancia
ex parte trium membrorum quorum primum est cor-
tuius complexio non videtur valde calida ymo
potius remissa calitate participans quod
ex pluribus patere potest signis primo quia pul-
sus eius mediocris est magis quam minus
et magis reponendus in latitudine tardi-
tatis quam velocitatis et raritatis quam frequen-
tie Neque est hic vir est multum yracun-
dus nec magna audacia promptus
ad actiones et plura alia signa istis
corroborativa adduci possent ut absencia
pilorum pectoris et cetera Cum igitur virtus me-
dii generis cor eius non existat notabiliter
calidum ymo remisse patet quod in toto
non resultat calitas intensa valde ra-
cione epatis calidi Epar enim calidum non
contemperatur cordi habet contemperancia quando
cor quantitercumque frigidum calidus est ex parte quantita-
tum calidorum Si enim epar cordi contemperaretur
possit calore suo tunc esset contemperancia
magis privativa pro qua corporis non red-
deretur ita calidum quantum a corde regi deceret
Sed et cum diligenter considerari complexionem
cerebri huius viri invenimus ipsum esse no-
tabiliter frigidum ex multis deducendo signis
primum est ex calitate remissa in toto ca-
pite sensu tactus perceptibili secundum est ex
mollitie substancie omnium partium capitis tertium
est gratilitas venarum partium capitis et
non manifesta earum eminencia propter plei-
tudinem sanguinis quartum est planities
et mollicies capillorum cum colore ipsorum
subcitrino quintum est multitudo effusionum fla-
tuum ad palatum et per nasum sextum est de-
clinacio ad longitudinem sompni magis
quam ad brevitatem nec dum ad vigilias
septimum est absentia sitis vel excitacionis pa-
lati propter potius oris humectacionem ab humiditatum

habundancia octavum est prohibicio perseve-
rancie in speculacione studiosa vel me-
ditacione subtili que provenit ex mul-
ta humiditate omnium ventriculorum cerebri
et spirituum animalium intemperie a multitu-
dine vaporum flatuosorum facta Nonum est
noceri a frigidis et humari a calidis Decimum
et ultimum provenit est mobilitas in opi-
nionibus et ymaginacionibus propter predictas
causas Cum igitur ex hys deducatur
magnum flatuum dominium in toto ce-
rebro patet quod ipsum cerebrum potest contrariari
calitati epatis que parum plus elevata est
et calitati cordis saltem contemperancia pri-
vativa magis quam positiva Et item contem-
perancia minuente magis quam equante et
ad contrarium ducente Et item predictis ad-
dendum est quod stomacus huius viri est circa
angustias multorum flatuum in toto corpore eius si-
ne talia flatua previa indigestionis in sto-
macho generetur et cerebro committetur per viam e-
vaporacionis sive talia flatua in stomaco
multiplicata commiscerentur chilo disponencia
ipsum ut generetur ex eo sanguis remisse
calidus Ex quo item salvabitur modus
contemperancie iam predicte ad cor et ad cerebrum
Jn summa igitur expedit collegendo videtur de-
ducendum esse quod tota complexio huius viri
a temperata complexione elongata est per augmentum
multe humiditatis et remisse calitatis Jta
quod diligenter contemplanti poterit concedi quod
naturalis complexio eius est calida calitate
primi gradus in spacio temperamenti et est humida
humiditate finis secundi gradus et forte principii
tercii gradus Adhuc est exigendo fundamentum
recti consilii considerandum apparet quod hu-
miditas talis est materialis et non simpliciter quali-
tativa et est flatuosa mucillaginosi a predomi-
nio et aquositati simul Cum itaque iam deductum
est quod in ipso est elevata calitas virtute tempera-
menti igitur ipsa consequenter applicata flatibus predictis
facit ea multa evaporacione replere caput
Et ipsum esse caput effundere superfluitates
ad inferiora membra ut ad pectus stomacum
et ad propinquiora membra Ex quibus omnibus
tamquam scientifico fundamento deducitur quod hic
vir paratus est ad plurimas egritudines ma-
teriales flegmaticas Et prima quidem si
propter aeris frigiditatem aut intemperiem et ex parte
ciborum et alterius regiminis materie ille multipli-
cabuntur in posteriori parte cerebri sive quantitatem
ad exteriores partes paratus est ut ei e-
veniat sepe dolores in occipite in musculis
et in cordis colli et spatularum Si autem materie i-
terius accumularetur magis tunc quia
materia est liquida facile posset infundi in nuche
et facere ipsum paliticum vel palisi dispositum
Si autem multiplicaretur in eadem posteriori parte
cerebri mucillaginosa materia quam in grossa-
retur a frigiditate patet quod posset in facere opilaciones

aut apa ex quib actus memoie le-
deretur Si aut pdce me dominiu
7 residentia hrent mag in ventriclo
medio patet q facile possent pare
ipm ad apoplexia ma descendete
inferig ad basim cerebri et rete mi-
rabile a qa gumq oim conditor su-
a miseratoe defendat hunc uiru Am-
plius si me tales effudarent 7 dis-
pgerent p ventriculos mediu 7 ante-
rorez semiopilates tunc neue e hunc ui-
ru fieri epilenticu a quo piclo ipm mi-
seratio diuina custodiat At uo q si ma
no eet quantitate tanta et effudet in
organa pimi sensitiuy tunc facile in eo
causaret pfudu sompnu qui multipli-
catus transiret i subetica Cu uo contin-
geret ma aut paucitate aut fortitu-
dine uirtut elongari a ventricul cereb
7 pp a medio facile descende poss ad
organu auditus ubi opilo poss effi-
cere surditate diminuta auditone
et ventosa et naporea exnte mate-
ria illuc pulsa facere poss corruptom
auditu cu tynnitu sonitu ul sibillo Et
quia hug mes ps no pauca dominat
in uentriculo anteriori cerebri hinc e q
quq eidz aspicienti aere apparere
pot varietas corpos 7 figurarum i eo
ut cimices pulices 7 corpa pforata
uelut punta 7 corporea pcipit i aere
que nequaq sunt in eo Taceo q si
me pdce p uenas multiplicare ad
ptes guttur 7 infidaret i musculi
gule intrinsec extrinc 7 intmedys effi-
cere possent squinatias ul sinanchas que
sunt apata gule piculosa sat eo qa
de glutitionis actu aut anheli aut
vtriq simul maximo nocet impedi
plerig 7 mortales existut Effusa uo
ma pdca notal quantitat ad pulmone
pyplemonia efficeret Ad pectq uo di-
lassa tusses efficit asmata 7 empima
no raro Alius uo mes multiplicato descen-
si ad stomacu contigit fieri notu ap-
petitus cois 7 ppi 7 digestionis hg viri
Vide quot 7 quant picul hic Gnosy
adolescens patg existut pur pp augu
humiditatu mecruz pdcaz in toto cor
eius 7 maxime in capite principalr
7 in stomaco secundario Ex quig oib
appz q hic uir multu dz ee sollicitus
ad suu regim Et sc 2o q regim eius
dz ee no conseruatiu cu dispo eius sit
notabil lapsa a tpramento Se 3o q
dcm regim eius no dz ee simplicit
curatiu uidelicz p otria oplend eo qa
iste uir ad huc no e eger Se quarto
q regim eius dz ee pseruatiu ne ca-
dat in deteriorez lapsu fm pdca me-

bra Et iteru dz ee reductiuu ad melio
disponem eo quia hic uir laborat neu-
tralitate decidencie zi et tuy signifi
Ex quibus tande ultimate concludit
q hoc regim indiget altissima ctempla
cone ut eligi possint iustra lapsus
vniuersal et oim pdcoz mebroru cor-
reptina sicut auxiliante omni sal-
uatoris gra de hunc scribentur

Ca m pale capitm ponit modu regis
huig vi preuentos 7 rime appata

Quoniam itaq hic uir paratg inide
egrines repletonales a ma flatica
dominate mucilaginosa 7 aquea
que ee multiplicata in capite stomaco
et pectore ipius Ideo ego consulo ei
q in ano bis purgetur euacuatoe
vli maxime tamen capit 7 stoa mu-
dificatiua Itaq ee fine mes septe-
bris pntis ani 1426 mane vno in
aurora cu medio ciato aque cu zuc-
caro cocte et calide bibat hoc mo-
ratuy Re yere logodion eleq indi an
3 ij misce 7 dormiat vna hora i me-
diate post assupcoz et quiestes in ca-
mera cada pmittat transire qnq hos
et tunc accipiat scutella vna macri bo-
dy de pullo cadi cu zucco 7 post ipz
iteru tardet comede p horaz etc
Septi uo nocte p duas hos an die
accipiat hoc digestiu calidu 7 dicet
ipm salte 6 diebus Et si contingeret
q in hys diebus eius venter eet stip-
ticus tunc accipiat oim 3o sero vnuz
de pillul in fine huig capli descript
paru an cenaz Est aut digestiui h
descripto Rc syr composti acetos sy de
bisantys an 3 v aq betonice absinth
7 eupatory an ℥ j misce etc
Nona uo die i mediate septi purget
oplete cu hys pillul Rc pillaz de
scarolla descripcone Mes in caplo de ca
pillaru de yera compo an 3 5 bo-
ni ponderis formet pille septe cu
sirupo de sticados quas accipiat
hora et regul obsuat i moratio
an scripto 7 h purgato erit ei p an-
tipno ons z
Aduenierte aut fine mes februarij
ita pcedat vno mane hora 3a acci-
piat hunc potu Rc mell ros ℥ j 5
agarici elci 3 j pulnis hermodactilor
gr vj 33 grana quq anisi gr ij zucc
albi 3 iiij misce 7 accipiat ipm cu
duab ℥ aq lupuloz calefce obser-
uado omia que de pmo moratiuo
dicta sunt z
Septi uo die incipiat assuere hoc
digestiu in aurora qd dict dieb admi-
nig octo calefactu pot qd no comedat

nisi tussiant hore sex cuius descriptio est
hec Rx syrupi de sticados ℥ i. syrupi de ab-
sinthio ℥ ss. aque eupatorii ℥ ii. aque
cicoree ℥ i. misce
Nona vero die sequenti purgationis compleat
cum istis pillulis Rx pillularum cochia-
rum ʒ i. pillularum de yera composita ʒ
ii. boni ponderis formentur pillule septem
cum melle rosato observando regimen dictum
in moratino primo.
Amplius ad complectam utilitatem post
istas evacuationes toto tempore anni. Sic
nobilis nobilis adolescens utatur pillulis
istis Rx aloes epatici ℥ ii. agarici electi
ʒ v. hermodactilorum candidorum non per-
foratorum ʒ ii. masticis ʒ i. ʒ ss. ani-
si violarum rosarum mente ana ʒ i. salis
indi ʒ i. ss. pulverizentur omnia postea deinde infunda-
ntur in succo cicoree et exponantur radiis solis
agitando sepe ut consumatur succus quando
fuerit consumptus renovetur iterum bis et de
remanente massa fiat pillule de omni ʒ vii
cum melle rosato de quibus accipiat omni
sexta die unam parum ante cenam. Cenam
non accipiat per duas horas post cenam
et in istis pillulis multum penditur reductio
huius viri et preservatio eius a piacalis
ante scriptis et sunt pillule accipiende tempore assump-
tionis syruporum suprascriptorum.

Tertium vero capitulum principale virum obser-
vandum est per electionem aeris et habitationis eius

Oportet igitur eligi civitatem vel man-
sionem aeris ad dispositionem eius et multum sicci ut
fiat contrapositio ad materias frigidas et hu-
midas. Sit igitur domus eius vel camera
orientali vel meridionali aspectui
exposita et nobiliter luminosa minime tamen
a nec propinqua aquis currentibus vel stanti-
bus. Nec sit antiquorum edificiorum limo-
sorum paries. Caput eius diligenter a
frigore et humiditate gubernatum custodiatur
propter quod laudarem maxime tonsuram
capitis et dimissionem ablutionis eius et
melior esset ei fricatio et pectinatio quam
eius ablutio. Similiter et vestes effugiat
que collum pectus et ventrem tamen sint
multum stringentes propter evitandam compressionem
membrorum spiritualium et nutritivorum. Et
nocte saltem teneat birretum dossibus
pandrum fulcitum et pellibus mollibus non
multe lane seu animalium agni. Con-
venientissimum est ei ad excitandas humiditates
ut saltem bis vel ter in septimana ignis fiat
in camera cum lignis lauri abietis ju-
niperi pomorum et quercus in qua et sint
carbones igniti quibus super aspergatur
ʒ i. usque ad suffumigium Rx pprem alipte
muscate ʒ i. laudani electi ʒ i. ss. ligni
aloes ʒ v. storacis calamite ℥ ss. musci abe
ana ʒ ii. colofonie ℥ i. fiat omnium

pulvis deinde commisceatur.
Si autem vir iste non inclinaretur deponere
capillos quod omnino facere debet. Sed tamen
intenderet ablutioni capitis tunc fiat ei
lixivium non valde acutum cum quo abluatur
et caput cum hoc sapone leniter fricando
do ipsum. Rx yreos sticados foliorum ana ʒ i.
lignialoes ʒ ii. mast. ʒ iii. gariofilorum ʒ i.
violarum rosarum florum nenufaris ana ʒ ii.
saponis albi ℥ iii. conteratur simul cum pis-
tello bene tando et serum in corpore parvo
ponatur et abluatur caput semper ipsum exic-
cando post ablutionem

Quartum capitulum eligit regimen ex parte
exercitii et quietis ei convenientium

Modificato fluxu eius corpore exercitium
est ei convenientius mane ante cibum longo tempore pe-
ditando scalas vel montes leni incessu
ascendendo. Equos gradarios per quatuor vel
milliaria equitando in curribus leniter
exercitando non tamen super lapidosum iti-
nere. Navigatione et mediocri ma-
re vel aquas transeundo aut in camera
longo tempore progrediendo. Sed omnino sit ei convenientius
exercitium sub celo et aere sereno et libe-
ro a magnis flatibus borealibus calligi-
ne et nebulis operatis multum agitantibus
membra spiritus et humores corporis ut sunt
fulgura et tonitrua propter quod si potest habitare
regionem in qua raro sit excessus corus-
cationum fulgorum et tonitruorum aut
nulli omnino eligenda esset hec regio talis
enim motum excellentie vehementer cor-
rumpunt spiritus et vertigines scothomia lipo-
thomia et epilentia inducentes. Sit autem
spatium exercitii duarum horarum aut ad
plus trium omnino ieiuno stomacho et ventre eius
a superfluitatibus grossis et aquosis evacuato
reliquo autem tempore quiescat a motu cor-
poris. Quid autem de exercitio anime
dicendum inferius apparebit

Quintum capitulum est de convenienti regimine
huius viri per sompnum et vigilias

Si diligenter consideretur effectus qui
consequuntur ad sompnum invenietur quia revoca-
to intrinsecus calore melius perficitur digestio
ciborum que est ciborum et potuum mixtorum
et melius est fit transmutatio chili in
humores et humorum in humiditates radicales propter que
fortificantur virtus vitalis et naturalis sicut
inspiciatur finalis causa que est ut restau-
rentur virtus animalis que dissoluta fuit
in motibus et exercitiis tam corporalibus quam ani-
malibus. Ar quia sompnus huic viro conveniret
sompnus sit prolixus. Et si vitius dili-
genter consideretur effectus qui sequuntur ad
vigilias invenietur quia propter ipsas resolvuntur et
excitantur superfluitates in corpore aug-
mentate apparebit quia in hoc viro convenientius esset
vigilare notabiliter propterea quia in ipso humiditates

me notabil' augmẽtate sit diligent'
i² hec inuicem compando dicendū ē q
huic viro conueniens ē inclinare ma-
gis ad augmētū dormiendi q̃ȝ vigilan-
di ita q mensura dormiendi in nocte
poterit ēē septẽ vl' octo horarū In
die nõ dormire poterit spacio vnius ho-
re ad plus distant' a cibo saltẽ p horã
vnam Et hoc vm̃ ē mag' in tpribus
in quib' noctes existūt breues Expõt
i² se ad dormiendū p horã a' p horã
cū dimidia pgt cibū Et dormiat capi-
te notabil' eleuato et nullo mõ decliuium
resupinãdo se Primo quiescat pius sup
latere dextro In 2a uõ dormitõne sup
sinistro Et caput et pedes pmo toti corp9
diligent' cooptū teneat Si aut' cõtigẽt
in eo fieri plixitatem sompni ꝑꝑ mag'
humiditatem eius capit' tūc omnino ab hoc
s'uare debet Esset enim cū augmēti hu-
miditatis in cerebro suo ꝑꝑ quod in ventricul'
accidẽ poss' opilaco et pduce ipm ad no-
cumēta supius enūata in primo ca° 3ª
cū ppaperet se amplius dormire q̃ȝ ēēt
conueniens quia graue ppaperet caput faci-
em eius inflatam et stupiditatem in opo-
nibus sensuū exteriorū et interiorū tūc
modus puidendi ei pmo ē ut fiat ei
fricatõnes a pedibus usq ad genua
et ab eis usq ad inguina ad nates et ab-
illis usq ad spatulas cū aspero panno
inferius trahendo Et si nõ excitaret²
p hoc tūc apponat² ventose sine scari-
ficatõne in carnos' ptibus interioribus
tibiarū coxarū natū et sup spatulis
2m nõ pn̄le est ut sup ploza capi-
tis eius spargat² de hoc puluẽ qntitas
octo granorū ordei cuius descripto ē hec
℞ sandali ℨ.i.ß. piperis albi aluminis
iamenii florū rosmarini capi an̄ ℨ.ß.
pul² omnia p se deinde commisceantur
3m remediū ē ut fiat ei gargarisma
scḿ hunc modū ℞ aceti squillitici ℥.ß.
syrupi de calamento ℥.i. aque lauri
℥.iiij granorū nasturcij costi et stafisage
an̄ ℈ vnius quartã ptem pul' omnia p
se subtilit' et commisceatur² et calefcis oi-
bus inuicem fiat gargarisma Si autẽ
neq p istud quartū excitare² 3m a
sompno tūc stati puocet² ei sternuta-
tio in sufflando in nares cū penna mo-
dicū huius pulueris cuius descripto ℞ yreos
piperis albi staphisage an̄ ℈.i. elebori
albi ℨ.ß. pul² oia p se et applice² ut dic-
tum est Ad uõ si ꝑꝑ tristitia vl' aie
passiones aut extrinseca fortia vl' cõuo-
nes superflues in hoc viro vigilia tūc
iterū eidem puidea² hijs modis Primo ut
in tibarijs buliat ℨ.ij. seminis coinz
florū Et fortiod se ill' semina spinis albi

3m ē ut pedes eius usq ad inguina ab-
luant² an̄ cenã vl' prandiū cū hac de-
coctõne ℞ foliorū neufaris violarū
rosarū seminis malue altee an̄ qn̄.
m.i.ß. corticū spinis imõ loz seminis a-
netiz.i. coqn̄² in magna qntite aq usq
ad cõsumptõz 3e ptis Si aut' adhuc nõ
3nt dormiret tūc fiat ei h° qrtū re-
mediū ℞ oli de croco oli de aneto
an̄ ℥.i. oli violarū et de neufare ℥.ß.
seminis spanis albi ℨ.iiij. seminis lactu-
ce albe ℨ.v. amuli ℥.i. corticū madra-
gore ℈.i. terant² omnia simul in mortario
longa cõtritõe cū vno albumĩe oui Et de
hac mã extendat² sup quatuor petijs
panni linei albi amplitudinis palme
manus et due ponã² sup cauill' pedū
interius et alie due sup pulsib' bra-
chiorū tepide et ibi ligetur et puocant
sompnū 3nt Non est aut' dubitabile
qn poma madragore recentia a' sicca
in aqua tam tepida pius infusa odore-
tur q optime sompnū puocãt Et sicut
qntitate vnius grani panici fricent² na-
res interius post cibū p horã vnã de
electuario requies descripto amicolao ꝑ
3nt puocat sompnū hominib' et exces-
siue vigilantib' Mensura et vigiliarum
intelli² ut mensura sompni inferius su-
pius declarata et h' de quarta re nõ
naturali sufficiẽ possimus

Capitulum 7m de 3nti regimine p actiua animae : aie accensio in iudie forti co

Ira furor et malinolarum opionum istantia
et fortes appetitus ad vindictam et cõsiles in
passiones in aia que ex forti et ueloci
motu distrahũt spũs et humores d' ccto
ad circumferentiam omnio euitari debet Hec
enim magnū affert nocumẽtum in p° prin̄li
mẽbro quod ē cor in quo p° fiũt hĩ
motus et tandem terminat ad cerebrū in quo
ponuntur sensitiue potentie virtutes interiores
Cũ g° p pdcas passiões magna seqtur
alteraco in istis duobus pncipalib' mẽ-
bris or de necessitate accedit spũtoz huius
corporis ad nocumẽta circumscripta Simil' et
et aie passiões ex quib' fit retractio spi-
tuum de circumferentia ad centrum et ee aquib'
passionibus spũs et humores cõseruatur
in retracto ee omnio euitãde sunt Multi
enim hoim ad marasmodeas dispões
pmo ad pforãtoz reducti fuerẽt ꝑꝑ lõ-
gas aie tristicias meditatões et sollicitu-
dines ceteras actus humanos quorum oim
quodlibet perendiū est Extinniant hec
et mutãt corpus ab ea que ē scḿ naturam
cõsistentia 3° regni ꝑꝑ quod si cõtingeret
hominem vl' ꝑꝑ naturale inclinacionem
corporis vl' ꝑꝑ offensã aliquam incurrere
sepe nocumẽtum furoris et yracundie tūc u-

tatur istis remedijs quorum primum est ut
exerceat se exercitio hominum quorum esse
animalia prudentissima et moralissi-
ma ita ut moralibus actibus et honestis
passionibus efficientibus perdetur. 2m prin-
cipale remedium est ut omnia cibaria
sua confrangat cum folijs nenufaris aut
cum seminibus eorum aut cum lactuca bu-
lita in cibarijs eius. Et utatur sirupo
acetosorum granatorum et limonum. Ante
semper ante cibaria sua accipiat coclear
unum huius tragee Rx florum boraginis
et buglosse ana ʒ iij violarum nenufaris
ana ʒ i s. seminum papaveris albi ʒ s. pe-
nidiarum ʒ ij. zuccari albi ad pondus o-
mnium pulverisentur partes minutissime et misceantur
invicem. Et si per hec non percipit furiosos
actus reprimi tunc utatur hoc electuario
de quo accipiat in aurora coclear unum
deglutiendum. Et 2a vice per horam ante cenam
ex eo accipiat coclear s. Et 3a vice ve-
mente post cenam iterum accipiat coclea
s. bibendo super post ipsum cyatum medium
aque buglosse. Est autem huius electuarii descrip-
cio talis Rx seminum communium quatuor frigidorum
ana ʒ ij. seminis endivie lactuce scario-
le et portulace florum nenufaris ana ʒ iij. s.
maceris ʒ ij. cinamomi ʒ iij. zz. gariofilorum
ʒ ij. foliorum auri numero octo jacincti sma-
ragdi saphiri ossis de corde cervi ana ʒ j.
sirupi acetositatis citri sirupi de limonibus
et rosati ana ʒ iij. zuccari al. ʒ iiij. coquan-
tur zuccarum cum sirupis usque ad debitam
spissitudinem deinde in mortario in corpore
sectum partes vehementi contritione et sit usus eius
ut dictum est. Rursus iterum si contingeret
hunc virum affligi passionibus ac tris-
titatibus et angustias facientibus Tunc
utatur hijs quinque remedijs quorum primum est
ut saltem in septimana ter suffumiget cameram
suam cum ʒ j. pulveris aliptę muscate cuius
descriptio reperiatur a Nicolao in antidotario
in descripcionibus positis sub prima littera alphabeti
2m principale remedium est ut portet appensum
collo clavum lapidem smaragdi vel consulos
quod in omnibus diebus vite sue habeat
ipsum apud se 3m remedium est Rx lig.
aloes eleni storacis calamite blacte bi-
santie ana ʒ j. croci camphore been al-
bi et rubi nucis muscate rosarum lambruste ana ʒ s. ma-
cis ʒ i s. pulverisentur omnia post deinde misceantur
et ligentur in sindone retorta velut pi-
la quam quis semper olfaciat 4m principale re-
medium Rx specierum letificantis ʒ i s. et
est medicina composita descripta nono almansoris
capitulo de intia specierum electuarii de gemmis de-
scripcione mesue in antidotario specierum
electuarii de xiloaloe descripcione Avicenne 7o cano-
nis et sua prima ana ʒ ij. fiat ex eis scatu-
lus quadrangularis in sindone retorta

que per maiori parte corporis consutum portet
super mamillam sinistram. Ultimum vero
remedium est ut iste vir assuescat sal-
tem in septimana ter comedere unum mira-
bolanum indum conditum mane cum surgit
ita quod post ipsum non comedat nisi tran-
sierit hore ad minus quatuor. Hec
in summa est regula moderandi anime pas-
siones in qua multum pendet huius
viri felicitas et prosperitas

Sextum capitulum de regimine pro mensura
replecionis et inanicionis

Hoc in capitulo non intendo ad evacuationem me-
rum humoralium Neque ad inanitionem corpo-
ris excis Sed intelligit magis de replecione
ciborum et potuum que fit cum homo in du-
plici cibacione magnam accipit quantitatem
Aut quando homo ter vel quater in die come-
dit ita quod in quantitate discreta accedat er-
ror ad quantitatem continuam. In hijs igitur fiet sermo
convenienter mensurandus. Itaque viri iste ping amon
nunquam ad accipiendum cibum insurgat
nisi ad ipsum verus appetitus insurgat in-
clinet et non mendosus. Nichil enim est
deterius quam certi sane vivere quam super fas-
tidito stomaco cibum apponere 2s canon
ut postquam insurrexit appetitus tunc sta-
tim comedat si est possibile. Tollerare enim
famem longam stomacum putridis replet
humoribus et maxime in repletis hominibus
3s canon quod ullum cibum accipiat nisi dili-
genter premasticatum. Qui enim odit vitam
suam cibum degluciat absque masticacione co-
gnita. Et idem de potu in gluciose et impetu
deglutito dicendum est. 4s canon quod in
omni cibacione semper levia vel facilis di-
gestibilia proponat grossioribus et difficilius
permutabilibus cibis. Qui autem et quales
sunt hij legantur in septimo capitulo 7s canon
est quod in eadem cibacione diversis non utatur
cibarijs. Voco autem cibaria diversa specie
et modo. Diversa quidem specie velut fortuitu
carnes pullinas castratinas avium sil-
vestrium capolinas cuniculinas et consimiles
Voco autem modo diversa cibaria ut si
ex carnibus edi aut vituli vel castra-
ti diversa construntur fercula velut elix-
a et assata diversis saporibus condita vel gelati-
na vel conditibus. Nichil enim est deterius
quam diversa cibaria simul adiungere. Quoniam
forma stomaci operantium simul digerere potest
adhuc bene digerendum assata velut
elixa sicca velut madida grossa sic subti-
lia acetosa et pontica quemadmodum dicta
Nequaquam enim hoc fieri potest propter quod in-
trientes partes etherogenea digestione per-
mutantur unum et humores diversi compleccione
sibi et alijs varietatibus generant 6us
Canon quod sanitatem conservare intendens et re-
cuperare evitet stercoris in misa per lixa quod

est ē cōū tōe modū nigrorū ⁊ pote-
tū uirorū quibus diuicie suphabūdat
Quis enī h̄z dubitare q̄ qūi hō plon-
gat in comedendo duab; hoīs p̄ma
cibaria ēē aliqualiter digesta ⁊ supuenī-
encia cibaria cruda in crudare pas-
supta faciūt ꝑ quod nutricacōis
actus boni nccīo īpediuntur **Vs canon**
q̄ in nulla cibacōne mēsura potus nec
cibi debet ēē tanta q̄ ad ipāz sequatur
grauitas in stomaco tensio ⁊ fluctuacio
in ipo patet quia g̃uitas in stomaco r̄d-
dit ipm̄ debilez ꝑ uiā honeracōis ad
quā phibetur amplexacō debita stōi ⁊
ad nutricīa ⁊ dig̃tio ipoꝝ impeditur
ꝑ qd uir sapiens nuq̄ꝫ dz se nimia cibo-
rū et potuū replecōne grauare Mlti
enī hominꝰ suffocati ⁊ extincti fuerūt
a r̄plecōne magna Et plr̄imos magis
interfecit manus larga in cibacōe q̄z fe-
cerit ensis Si aūt aūt ꝑ lasciuiā ad
cibos delcāles aut ꝑ aliqua de causis
contingit hominem accepisse de cibo et
potu amplius q̄ʒ eius stomacus tollare
possit Tūc stati ad illius euoꝝ p̄para-
dū ē instit Et p̄mo quid cū cōuīrietate
r̄ta s. cū subtractōe ciborū in sequenti
die q̄dictando absolute tenuiter et h̄
quādo replecō nō fuit tanta q̄ aduos
s̄ festina euoꝝ Si aūt inſtico passup-
toꝝ necessitat ad euoꝝ festinaz
aut q̄z nimo cibus ꝯp̄mat anhelitū
ꝯp̄mēdo dyaflāma aut quia g̃uatur
epar a mole ciborū ꝯpressū Aut 2o
quia in stomaco ē acquisitꝰ dolor ex-
tensiuꝰ aut alter tūc statim ītēdatur
euōni pūocando uomitū p̄mo acce-
piendo ℥ i s. syrupi acetosi simplicis cū
tribus ℥ aque tepide Et fortigillo
est ut ie syrupus accipiatur cū decoccōne g̃-
norū raphani ēē tepida Aut 2o pūo-
cetur uomitꝰ cū ℥ ij aque calide cū
ʒ s. puluis raffani Quodlibz eorū
accipiatur tepidū ēē debet ⁊ pꝰ id p̄ me-
diā horaz cū digito uel pena titillacio
fiat infine radicis lingue ītrū q̄ pro-
uocetur uomitꝰ Et si homo habuerit
uel timuit nocumenti uisꝰ tūc anq̄ pūo-
cacōꝫ uomitꝰ ligentur ambo oculi cū ua
benda ꝯueniēt applicata Cū g° uo-
muerit quiescat ꝑ unā horaz deinde
comedat Si aūt uir iste nō uellz ac-
cipē uomitū aut nō poss procurari ī eo
sicut ī multis cōtingit hntib; nocumenta
pectoris colli curtū ⁊ grossū tūc p̄ si-
ftora deponatur cib; cū alto istoꝝ triū
inſtrūꝝ **Et p̄mū est** et leue ut bi-
bantur ℥ iij aut quatuor de aq̄e decoccōis
folioꝝ maluae cū ℥ j puluis zucc̄
3m ꝯmeco ut coquitur quatuor g̃ina medul-
le cartami cū octo folliculis sene in lb. s.
aque usq̄ ad ꝯsūpcōꝝ medietatis ⁊ hec
cauda colata dentur in potu **2m inſtrūꝫ**
ut in potu dentur ℥ x. de cassia extracta
de canna cū ℥ iij. aque lupulorū ca-
lefcē ⁊ quodlibz eorū accipiatur dz tar-
dari assūpcō cibi ꝑ horas ad minꝰ x.
absꝫ dormicōne aliqua Hic autē
nō curaui metōs facē de cristeri neq̄
de scribē ipm̄ qm̄ talia rarissime f̄:
hūt cibū a stomaco nisi forcia fuerīt
que in nō placeret in tali casu Et itē
quia si cristeria deponē deberet cibuz
a stomaco nō facerēt illius euoꝝ nisi
in tpr̄e longo Hic aūt instat nccī-
tas cito deponendi cibū a stomaco qd
ꝯueniēt fit ꝑ inſtrā ansc̄pta / Hoc iz
uiz r̄gim̄ ꝯus ꝑ quiq̄ res nō naturales
quarē necīꝰ ē cursiē ad 6m iuꝰ ad elec-
cōnez ciborū et potuuz ꝯuenienciuz
Septimū capitulum est de elecōe ciboruz
et potuū huic uiro ꝯuenīz
Aꝑꝫ ex hys que deducta fuerē ī p̄o cao
et ēē in sequētib; q̄ cibaria huic uiro
ꝯnēia dnt ēē cōsuatiuā caloris inati
⁊ reductiua illiꝰ ad tp̄amētuz cū lap-
sus ab eo sit in calido Amplius talia
cibaria dnt ēē excitatiua ⁊ āplius q̄z
calefactiua cū huiꝰ ui lapsus a tpr̄āto
sit maior ex pte hūtis q̄z calitis Igitur
uiz q̄ ea que sūt excitatiua infine
2i gradus ⁊ calefactiua in p̄mo gradu
erūt ꝯnēia Verū quia cibaria ablte
talia et potus et uinū albū subtile
aromatū dulce ⁊ nō ualde fumosum
Omia h̄ operantur a mā in humano cor-
pore ⁊ nō aqualite Ideo eidē admis-
cendi sūt cibi medicinales aut medicine ciba-
les Et ꝑ hec ꝯnit hic uir reducetur ad
tp̄amentū ⁊ phibebitur a lapsu dectiori
Ita q̄ a pane incipiendo Eligatur ei pa-
nis ex purissima farina fcūs ⁊ hūs
plus de fermento q̄z h̄eat cōis panis
Nꝫ ēē sit ꝯbustioī uiciꝰ ꝑ qd cibaria
de farina uel de pasta reprobata sūt
⁊ p̄pē cū pasta nō fuit fermitata neq̄
etiā tal' multo usu h̄ri debet De carni-
bus aūt dōm q̄ ꝯnit ei carnes uolati-
liū ouiꝰ iuuenū ⁊ mediocret̄ pinguiū
d̄ gn̄e aut domesticoꝝ ⁊c̄ ut h̄etur
supiꝰ in [illegible] ꝯsilio 2o qd incipit
Vir insignis eximiꝰ utriꝰ legis doctor
de Bergamo solitus ⁊c̄ ubi subsequēcia
huiꝰ consilij r̄pies in forma pfecto
huiꝰ de carnib; ⁊ de piscib; de lacte de
ouis de olō de butiō ⁊ aliis sequētib; usq̄
ad cam 2m de regimine huiꝰ ui ꝑ exā
⁊ quietē annexa ac de scripcōe ydromel-
lis post que completur presens cōsilū
tulꝰ / Seqr capꝰ octauuz

Octivum capitulum est de memoria quorundam instrumentorum medicinalium que diversis temporibus et locis administranda sunt

Antequam medicinalia aliqua describantur huic viro necessaria premittendum est primo quod suis locis et temporibus faciat purgationes in vere et in autumpno Sibi habeat medicinam ad odorifera capitulia electuaria ablutiones que particularibus capitulis omnia declarata sunt. In hoc autem finali capitulo describuntur quedam capiti cordi stomaco et epati appropriata quibus uti potest omni fere tempore sine convalescencie limitato ut nunc sequitur. Igitur cum iste vir perciperet capitis gravitatem sompnulenciam pigritiam et plenitudinem capiti suo in anteriori parte applicet hoc cerotum et precipue maiori parte maiori ibidem adhereat protensum per totum incessum sagittalis commissure cuius descriptio est: Recipe resine electe ℥ iiij. laudani ℥ ij. lignialoes gariofilorum sandali rubei ana ℥ j. rosarum et florum nenufaris ana ʒ j. masticis ℥ j. ß. dissolvantur gumme cum aceto acuto et reliqua secum incorporentur et extendantur super panno de quantitate latitudinis quatuor digitorum et longitudinis semissis. Secundum remedium ut iste vir assuescat assumere saltem in mense bis in aurora ℥ j. huius electuarii cuius descriptio est hec: Recipe apolonie festiviate ℥ ij. tyriace andromaci cuius etas transivit annos decem metridati antiqui ana ℥ j. incorporentur simul cum modico sirupi conservacionis ℥ viridis. Et accipiatur ut dictum est. Et cum accipit ipsum quiescat in lecto horis admodum quatuor. Julius enim inveniet finaliter mani tenere ipsos. Est autem appolonia electuarium a viro sui temporis Celeberrimo apolonio confectum cuius memoria non caret sed galienus scripsit in libello de tyriaca tractatum cum approbatione magna Dicitur autem festiviata a festivitate quod est briomantum ut 2° canonis accipiendum. Tertium speciale remedium et proprie cordi administrandum est: Recipe doronici been albi et rubei florum buglosse et boraginis ana ℥ j. fragmentorum saphiri feluzaharagi et est smaragdus iacincti margaritarum nitidarum ana ℥ ß. foliorum auri vel auri limati ℥ j. ß. laudani purissimi resine ana ℥ ij. ß. dissolvantur hec in vino albo antiquo aromatico et incorporentur secum species et fiat cerotum specierum figura nebule rotundate. Applicetur in mamille sinistre cuius popilla sit in medio eius sicut punctum in circulo. Quartum speciale remedium universaliter preservativum membrorum finaliter afferens est clarum frustum de virgula arboris balsami quod xilobalsamum conditum dicitur de quo octo vicibus in mense in aurora deglutiat cocleare unum bene masticatum videlicet non ex eo tum finaliter quantum ex aliqua fere composita medicina expectari possit. Septimum non speciale remedium ut iste vir appensum collo portet frustrum unum de ligno crucis tum enim intuitus sed quod quicumque ipsum super se portaverint securus erit in omnibus diebus eius ab insultu proxismi epilectici. Credo enim experto quod gentem quamplurimam preservavi ab infelicitate predicta. Quid autem sit lignum crucis tibi benerosso viro in aure porrigam. Omnia enim secreta et sacrata adiutoria non propterea debent in patulo manifestari. Ne ignorantes qui hec sacratissima preciosa deturpant laboribus et laudibus hominum se indignos pallient. Non tamen intelligas de ligno crucis domini. Credo enim talem crucem in labe humane necessitatis non fuisse dimissam propterea quia ipsa est omnium sanctuarium maximum. Ad laudem eius qui pro redemptione nostra mori voluit. Octavum remedium Recipe confectionis de fisticis cum cinamomo lb. j. de qua per antea prandium et cenam hic dominus petrus comedat frustum j. cuius descriptio est hec: Recipe fisticorum mundatorum a corticibus interioribus et exterioribus semel ablutorum in aqua recenti postea modicum exiccentur deinde accipiantur ℥ iij. et ponantur in mortario et pistentur ultimate contritione postea addantur zuccari de tertia decoctionis lb. j. pistentur simul et semel et bene incorporentur cum aqua rosarum que sufficit ad incorporandum postea ponantur in cacceola supra agitando cum baculo usque ad perfectam decoctionem in fine non addantur ℥ ij. cinamomi electi subtilissime pulverizati et fiat confectio in frustis longis

Datum in florido ac generali studio paduano die viij. July 1446

Iacet fetor ex ore progrediens propter que prius erexi calamum iam nunc a determinata causa de qua in posterum fiet sermo provenire ut apparebit tamen in presenciarum me contingat quidem repetere sermonem pluries vel plenum in hac materia in aliqualiter explere placuit ut quod plerumque de causis et aliquando principalibus membris corporis fetor in ore apparere potest. Et primo quid contingit in ore reputare fetorem propter putredinem in venis et arteriis tocius fere corporis sicut cum contingit in egritudinibus acutis magnam esse putrefactionem interius a quibus per venas venarum et arteriarum vapores putridi ad stomacum deferuntur et ad pectus reputantur in ore fetor per eam quare hic vapor elevatus est a materia multe putredinis et est signum malum et proprie in acutis egritudinibus significat non victoriam

inati caloris aut putrefactione maga
et continuationem ad malum ut in pluribus
Et huius quidem speciei fetoris oris vel anhe-
litus sunt manifesta signa. Primum est in-
stancia febris intense in quiete magna
na caliditas in vniuerso corpore et maxime in
partibus cordis pectoris suffocatiue anhe-
litus velox et frequens instancia sitis et vigili-
arum vrine intense rubitudinis usque
ad igneitates earum perseuerantes. Primum
enim fetoris praescripti licet ut plurimum contrario
sit ad mortem tamen quia non est in contrarius hic
huic anhelitum et oris fetorem reputari in
corpore fortis resistentie et ubi febris re-
missior esset et accidentia minora et leuio-
ra Ideo cura recipe possunt quod secundum hunc
modum canonice intelligi possunt. Primo
quidem ut regimen huius infirmi expete
sex rerum non naturalium inclinetur ad in-
frigidancia et exiccancia ut eligatur ae-
rem eius cum flatu venti septentrionalis et
aspersione tamen cum aceto agresta vino
granatorum vel citoniorum cum gelatina sina-
chia filicida cum folys solatri fructu et consili-
bus Et potus eius sit aqua decoctionis
ordei cum suauitate granis granatorum berberis
ribes et consilibus Et de potibus putre nunc
adhuc maxime rectificatis in experto est ut
in lb. v. aque coquatur ℥. s. boli armeni
usque ad consumptionem quarte partis et de hac
aqua sepissime bibat eger cum vja parte
sirupi acetosi citri berberis vel limonibus
aut cum vino granatorum vel cum succo cito-
niorum et ita eius regimen penes alias
non naturales res limitandum esset Amplius
in cura talis fetoris procedendum est velut
in cura febris cum eisdem rebus prolo-
niam si appareret vrine rubee grosse
corpus valde rubicundum venas ex-
tensas et inflatas hinc Si autem appa-
reret signum mixtionis colere cum sanguine
non admouentis flomiam per signum contraria pre-
dictis tunc soluatur venter cum hac farma-
cia Recipe aque decoctionis prunorum tama-
rindorum et sebesten reubarbari electi ʒ. ij.
squinanti gr. iiij. salgeme gr. j. cassia de
canna extracta cum aqua solatri ℥. s.
misce et totum cadat in potum de mane
aurora Et potio tardetur cibo per vj. horas
Hac autem inudacione facta digeratur materia
cum altero horum digestiorum. Primum est bonum Recipe aque
endiuie vini granatorum ana ℥. j. s. aque
cuscute ℥. j. misce et detur in potum actu
frigidum Secundum digestiuum possunt esse hoc Recipe aque
endiuie anguine solatri ana ℥. s. vini
granatorum ℥. s. misce. Tertium digestiuum et for-
tius predictis est Recipe sirupi acetosi simplicis oxi-
zaccare ana ʒ. vj. aque endiuie violarum
ana ℥. j. s. misce et detur ut prius. post di-
gestionem autem materie recte euacuatio cum predictis

mena addendo eidem reubarbari ʒ. j. Et
si velis materia expeditorem Recipe ellyes de psi-
lio ʒ. iij. sirupi ros. ℥. j. detur hoc totum
in potum cum ij. ℥. aque frigidum. At-
tende insuper quod talis fetor oris sufficienter curari
potest et complete prouocando sanguinem a naribus
cum isti signis primum ut homini appareat vigi-
lanti et dormienti percipere figuras rubeas
in medio apparentes Secundum signum est magna
faciei frontis et temporum caliditas Tertium
signum est predictarum partium pulsatio venis
earum apparentibus cum velocitate et frequencia magna-
nis Quartum signum est pruritus in omnibus partibus
nasi et maxime in interioribus apparentibus quibus
punctibus cum paleis aut certis porrianis
duplicatis vel cum ramis poligonie titilla-
tio fiat usque ad ruptionem adeo ut exitus
sanguinis prouocetur et permittatur exire usque
ad euentum debilitatis extreme Si autem
non appareret signum predictum vel sanguis as-
censu ad superiora primo ad inferiora ita
ut percipiatur in alchatim pondere ossitas cum
magna cum grauitate et pruritu et sitteri
et grossitudine venarum ibi existentium et ca-
liditate et pulsatione earum tunc prouocetur emo-
roydes fricando eas cum folys fici vel tosa-
lide maioris aut cum panno aspero vel cum fel-
le tauri vel morsu euforbij et permittatur ex-
ire sanguis usque sufficientem tolleranciam
egrotantis Et adhuc ad eandem intencionem confert
scarificatio cum ventosis sub spatulis naribus
appositis et in domestica parte tibiarum et hoc
totum ut complete eradicetur a sanguine iam cor-
rupta materia Et tamen ad hanc intencionem
confert huius clisteris applicatio Recipe violarum
solatri lactuce et portulace recentium ana m.
j. fiat horum decoctio de qua accipiatur
ʒ. xv. et olei violarum et ros. ana ℥. ij. mellis
violati ℥. iij. misce et ex eo fiat cliste
Ultimo preuencione huius confert hec
mixtio Recipe zucari ros. zucari violati ana ℥.
iij. succi dragagulorum succi granatorum minoro-
rum ana ℥. j. s. violarum spodij seminum endiuie
lactuce seminum communium frigidorum ana ℥. j. s. mis-
ce et fiat electuarium de quo sepe eger deglutiat
ad quintum ter minor magister. Ad laude dei Amen

25 Pro altero non seruo dei fratre marco
veneto de predictum religione summo
ope intendendum est in administra-
tione remediorum quantum dispositio eius in
armonia prima membrorum in re esse prima
Caput enim eius tamen in comparatione ei in com-
plexione sua frigidum est et humidum lapsum non
in neruis et aptum in poris ita ut facile la-
batur ab excessiu cuiuscumque qualitatis alterantis
sive calefaciendo sive infrigidando sive humectando

Amplius capit eius effundens nasi mi-
tum ad pectus eius implet pulmone
eius incitando ad tussim et ad excreationes
frequentes et non raro huius flatus pars in ve-
tositates conversa pectus eius inflat et in coarta-
tionem anhelitus sepe deducit At non iterum non
nulla harum materiarum pars a capite in stomachum pre-
cipitata appetitivam aufert in eo frequenter et di-
minuit frequenter aut digestivam eius impediendo
perducit ipsum ad lassitudinem quandam post cibum
acceptum ita ut appareat ei se non sufficere posse
movere et si appetet propterea quia harum nocumentorum
pars multa pervenias intimeque splenis concava
cugitum et gurgulationes et extensiones in ipso
facit Preter ad debitam operationem anhelitus vocifera-
di et cantandi impeditur propter hec igitur omnia mansitum
est quod oportet omnibus istis sublimi ingenio providere
ordinatim applicando xij remedia perminentia
et sufficientia secundum quod scribitur quarum tria capiti
prius apparantur Quinque non scribentur apparata
pectori de quo maxime dubitandum est tamen vero stomacho
et unum applicabitur splenis primum itaque de hiis que
capiti eius conveniunt est electuarium de quo ite singulis die-
bus omni mane in aurora accipiat quantitatem medie nu-
cis inglandis de grossitudine ipsum et tunc accipiat ex eo
in sero quando vadit ad lectum omni die bis conti-
nuando ipsum per tres menses aprilis Post ipsum autem
sufficiat ei accipere de eo quater in ebdomada scilicet bis
in sero et bis in mane alternatis permutando
ipsum de mane et sero Cuius descriptio est hec
Recipe specierum diaton piperion ℥ ß rosarum et florum
nenufaris rosarum ana ʒ j corallorum amborum ana ℈ j
mellis rosarum ℥ vj zuccari albi ℥ vj coquitur simul
mel et zuccarum et fiat electuarium Secundum non nisi
pro capite suo est ut utatur pillulis istis de quibus
saltem in ebdomada bis in sero cum vadit ad lectum
omni 8a die una Quarum descriptio est hec
Recipe pillularum assayaret ʒ j pillularum alefan-
gine descriptione mesue ʒ ij fiat pillule ex
omni ʒ vij cum syrupo de rosis acetoso Tertium non nisi
pro capite suo est scutum hoc quod per tres menses
mayi portet super capite suo prope commissure
sagittalis Et est locus ubi circa linea scrinis
capillos in dextram et sinistram partem que notatur se-
mita capitis Cuius descriptio hec Recipe ambre
℈ ß musci grana v ligni aloes sandali citrini san-
dali albi ana ʒ j macis ʒ ij spodii corallorum
rubeorum ana ℈ ß pulverizentur omnia per se et commisceantur
Primum nostrum de hiis que conveniunt pectori eius est
quod post medietatem mensis aprilis fiat ei purgatio secundum
hunc modum Recipe pillularum de agarico ℈ ij pillula-
rum de sarcocolla ℈ j fiant pillule vij cum electua-
rio et accipiat eas in aurora et non dormiat
post eas nisi per horam cum dimidia et postquam
steterit ieiunus quinque horis Accipiat ciatum
unum aque ordei calide bene zuccarate et post
ipsum tardet prandium per horam unam Secundum nostrum
est ut postquam fuit in hora evacuatus acci-
piat hoc digestivum in aurora calidum quod continet x
diebus Recipe syrupi de ysopo syrupi de prassio et mellis rosarum

ana ℥ j aque farfare ℥ ij misce Tertium nostrum
quod die septima nona post assumptionem digestivi acci-
piat hoc electuarium Recipe mellis indi ʒ iiij dissol-
vatur cum ciato vini albi calidi et dulcis et
bibatur in aurora post quod observentur sollepnes
septem horas post pillulas observande Et attendat
quod si diebus quibus sunt primum venter eius non
est bene fluxibilis tunc omni tertia die parum ante
cenam accipiat unam de pillulis supra scriptis pro dis-
positione capitis Quartum nostrum est ut postquam
fuit evacuatus tunc utatur hoc electuario de quo omni
sero quando vadit ad lectum per x dies accipiat
ʒ j cum modico aque ysopi calide Cuius descriptio
est Recipe loch de pino descriptione mesue
℥ j electuarii diairis ℥ j ß incorporentur simul
cum modico syrupi de liquiritia Quintum nostrum
et ultimum pectori conveniens est quod postquam ipse usus fu-
erit electuario iam predicto tunc teneat in ore
suo mane et circa vesperas et quando vadit ad
lectum modicum de isto loch cuius descriptio est hec
Recipe loch de squilla ℥ ß loch de pino ℥ j elec-
tuarii diairis ʒ iij incorporentur simul
cum modico syrupi de prassio et ℥ j penidiarum
Nonum non nostrum remedium et primum de
apparatis stomacho est hoc Recipe specierum electuarii de lignoaloes
descriptione Avicenne in 1o canonis scilicet prima ʒ ij spe-
cierum pliris arcoticon ʒ j zuccari et coctionis
℔ j cum aqua mellisse fiat confectio in rotulis
magnis de qua per tres menses mayi accipiat
frustra ʒ duarum ante prandium et cenam Decimum
non nostrum et secundum de conveniunt stomacho suo est hoc
Recipe cinamomi electi ℥ j zedoarie gariofilorum paradisi
galange ana ℈ ij anisi seminis ruthe siseleos le-
nistici ana ʒ ß fiat pulvis de quo aliquid
ponat in cibariis suis Undecimum nostrum
et ultimum de apparatis stomacho eius est cerotum
hoc quod per dextre applicatum stomacho suo et ipse cum
percipit rugitus gurgulationes et inclinationem
ad vomitum et humiditatem in stomacho naturaliter
Cuius descriptio est hec Recipe resine electe ʒ ij la-
dani ʒ j gariofilorum nucis muscate galange ana ʒ ß
ligni aloes galiegnate ana ʒ ß dissolvantur gummi
cum modico aceti montani et in fine addantur
species et fiat cerotum super panno de grana secundum
figuram scutale ab omnibus partibus Ultimum
nostrum et proprie splenis eius apparatum est cerotum
hoc quod fiat secundum figuram semilunarem et ap-
plicetur sub ypocundrio sinistro cuius longitudo
protingit usque ad totum ylem inclusive et la-
titudo usque ad umbilicum cuius descriptio est
Recipe seminis agni casti thamarisci scolopendrie
seminis plantaginis ciccoree et cuscute ana ʒ ß
armoniaci mollorum ʒ v bdellii mollis et
subalbidi ʒ ij ß seminis ruthe ℈ ij cere albe
ʒ j ß dissolvantur gummi aceto fortissimo vel acu-
tissimo et coquitur simul cum cera et cum incepit
inspissari super addantur species et effundatur super corio
secundum figuram predictam Hec est summa omnium nostrorum
que pro suis dispositionibus eligere potui Attendat
autem quod si perciperet aliud stomachus molestius magis

q3 capit tūc incipiat uti remedȳs scđo
appat᷑ ⁊ ecōuso de capite dicendū Et
silr̄ si notīta maiora ēē ꝑcipet utatur
remedȳs que ordinata sūt ꝑ pectore ⁊ e-
ūso Ex fiīn scientifici hitus ē intelli
q si in codē cor̄ plres egnes ⁊ acūta
cōplicant᷑ Incipiendū ē illā curāc q
suspector est ⁊ molestior sine curacōne
alie curaī nō possent Hec ad laudē
dei omnipotent᷑ Amen

82

Rima quoddā inp uirū ho-
norandū prosdocimū deter-
misio ueheint᷑ infestat Et enī
a mēse februarȳ usq3 ad ho pns
tempꝰ ad totū guaz genaz ul' ad orthi
dextruz reumatizauit mā que oīns ꝑ-
dcās ꝑtes tirestē fecit sine dūtie et
absq3 magno rubore ⁊ ꝑtiū ꝑdcāz in
flāmatōe ⁊ talr̄ ꝑseuāuit menpibusz
ut febz Cui si remediū aliquod tano
exiberi debet Oz q h dispō ad cogtoz
ad equatz ꝑduntr̄ cū noticia coz q
cōtemplatō oportūa est Oz itaq3 māz
hanc ul' in ꝑdcās ꝑtibus ēē congestā
ꝑp debilite ipāz ꝑse cāz congestionis
illius Et erit egrido ꝑ cēntiaz ī ꝑdcās
ꝑtibus aut nūc ē hāc māz ad ꝑdcās
ꝑtes aliūde defluxisse ⁊ tūc erit egdo
pciū ꝑdcāz ꝑ cēntiaz colligancia d'noi-
nanda Neq3 enī inuenir̄ aliqa egdo que
sub hac diuisione nō cadit Si itaq3 hec
dispōnes ꝑtiū ꝑdcāz ꝑ esscā ut in ē
ei mala cōplexio frīa ⁊ hūida ⁊ tūc locus
ille ꝑcipitur cū pallore cū mollicie cū
frītate tactu ꝑcepta ⁊ cū digito ꝑti im-
ꝑmr̄ remanebit in eadē ꝑsslōe uestigium
et erunt signa domini flāt᷑ in ꝑte quod
confirmat᷑ ex arūite qd' d'nouo supuenit
Si ex descensu aquose humt᷑ ꝑ labia dis-
tillant᷑ actuar̄ Vn̄ ex omnib istis nūc
ē concludē ho mēbrū pati vndimiaz .i.
apā flācā a flāte dulci mucillaginosā ul'
aquosā ꝑuenieēs Et ex hȳs itm̄ 2o conclu-
ditur q si mā ita in ꝑdcās ꝑtib multi-
plicaretur ⁊ ꝑfundarē in lateri᷑ ⁊ inūis
inferiorib ꝑiculū eēt eēnctꝰ tortuē oris
in hoc uiro Et diligent' inspiciāt᷑ qa
fortasse sūt signa ꝑincipȳ tortuē illius
Et 3o itm̄ conclut᷑ q si mā ita multiplicā
descendēt ad ꝑtez capit᷑ ꝑosteriōrez fortass
minarē ei paralesim Si nō capitū ha-
beret mā ꝑdcā ad inferiores ꝑtes mina-
retur ei empima ā alias egrnes petto-
rales nō modicū uerendas Si at ꝑdcā
mēbra egrotaret mala cōplexiōe mali cada
⁊ hūda tūc signa eius eēnt signa flōnis

Sz tuor in ꝑte notar̄ calitas intensa
cū mollicie in ꝑte ꝑcepta loci rubor ⁊
pulsacō notabil' cū ꝑuā tensione cōnūte
ꝑcepta Et si ꝑdcā mēbra lapsu mali
cado ⁊ sicco egrotarent cū ꝑuā tuore
tūc ibi ꝑcipetur calitas cū ꝑūcōne acu-
itate ⁊ ꝑruritu magna inflāmacōne
⁊ pustularū colitarū apicōne At nō itz
si in ꝑdcās ꝑtib eēt egdo mal' frīa ⁊ sicca
cū eēnt aut in vniōe illoz ꝑuā ictio
ꝑcipet᷑ frītas ꝑuā soliditas ul' dūicies
resistenti ad tactū digiti coloz ꝑuā opa-
citas ul' nigredo ⁊ supfluitū exitꝰ a loco
ꝑuato Et hec sūt sephirotice ul' squiroē
dispōs quaz oīm ꝑdcāz fine colligūtr̄
a galieno in libello de tuorib ꝑnāz
⁊ 3a terapeute po co ⁊ 3a ꝑti po ⁊ 2o tecta
in caplis flōnis herisipile vndimie ⁊ sephi-
ros ⁊ tu collige smones in si plac / vider̄
aut in expdct᷑ oīno cōcludendū ēē q
ho apā sub cāb de endimia collocād
ē ut ex signis in pmo loco tact᷑ mante
deduci ꝑt Con̄ quia in loco tuoriz
ꝑcipir̄ aliqua rubedo s3 ipā cū sistedūe
remissa sigt sanguis dominiz cū cla-
ritate nō coloz ōndit ir̄ tuor ie nō est
vndimicꝰ cōnā h3 eo quia apā vndimi-
cuz excludit coloz rubeū ⁊ ꝑticipat co-
lore albo cēnte ⁊ maior app3 sensu insi
⁊ mior ꝑbatur ꝑ passiones ul' ꝑpetes
sanguis et colere qm̄ ꝑmi passio ē ru-
bedo purpurea 2i nō passio ē rubedo
clara Ad huiꝰ motiu solucōz dicedū
q motiuū illud ūitatez includit de sig-
nis cōtitib apāta sumptā Sz q2 rad in-
ueniūr̄ apāta singlā ꝑmo plā coz
sūt composita ut 3a ꝑti po cāo colli q
Ideo dōm q cū mā flātal mistea aqua
ꝑua qntas sanguis nō tollir̄ cū qm̄
illud apā vndimicū d'nominari dēt
qm̄ a tuore qnte ⁊ uirtute ꝑdn̄ante
dz fieri d'nomināo 2a ꝑmi qnito cālo d'egr-
tudinib compoit᷑ quāc sustētā ia ꝑre-
dcā conclusio s. q ꝑticule pacientes
egrotant apāte vndimico ut dcm̄ est
post hoc ir̄ paruꝑ uberiꝰ speculandū est
inx 2m mēbrū ꝑassiupte diuisionis
Si enī ꝑtes ꝑdcē egrotant egrimib per
colligancia Aut ē hoc ꝑ colligunciam
ꝑpinquitat᷑ ꝑuā ad inicē ā distācie
ꝑparuz Et si ꝑmū tūc erit ibi egrdo
ꝑ colligancia a cēbro ꝑueniēs Et hoc
inr̄ ronale ꝑp plura ꝑmo quia in eo
congregant᷑ flāte mē ꝑuia in digois
ex cōuisione vapoz flācoz in cas qui
eleuantr̄ a toto corē Et 2a cā ē q2 ipm
iterū mittr̄ sanguie flāco Et 3a cā est
ꝑp aptitūs cursus mēz liquidaz adiflōra
Et quarta cā ē ꝑpcā q2 vene ⁊ vie effusās
mēzū a capite ad maxillas ꝑhes st' ⁊ aple

satis qz omo m² asserendu q egri^co p
ciu pdarz sm magna ptez sc hz p de
pendenciaz a colligancia ipoz ad cebz
Ex qnis diligens consideator i pnam
sniam redactus fatile concludat egr^ne
in pdcis ptibus ee p colligancia simul
7 p ccciaz pmanentia eni 7 fixio tuo
rz longi tpris arguit egr^ne pciu pcs
sencia uelox no addico arguit d'Aux
u aliude puenietez Igi² egr^do haru
pciu e simul p colligancia 7 ccciam
censenda Ex hijs core^e conclu^z q h egr^do
difficil mitu qd satis fatile pz qz e diut².
na i² dependens a ma fia que difficl
tez curoz recipit omis eni cronice eg
tudines a ma fia dependet affor 2^a
quito i9 affi Senes 7 uncib plerunqz eg
tant Et e sma pncpp 2^a 2^y. tra^u 20c^o
de eminencia Vtru no itin h egr^do con
tingit aut ee potit p colligancia infio
rz pciu denoianda s pectoris splenis
epatis 7 aliorum mebrorum no curo hic
qm satis fatile me supiores ad infiores
declinare put qz infidra ad supidra lic
verificacioni uitatis mich' 'ipugnet Ex q9
ia mie tali pmiss uberi9 inuestigari
poterit Regu² curonis mo9 ut ne sq²

Capm 2m de cura h9 reumatis p ad
ministracoz sex reru no naliuz fatile
disturrendo p eas

Cuz ex pceti calo manifestu sit maz hui9
reumatis fluente 7 effusa ee flatuz Apparz
q regim ipi9 administratos sex reru non
naturaliu m cliuari dz ad calefaciedu
et exiccandu 7 incidendu fleuma i^d tang
pticula aliqua no e dubiu ee satis qsa
i² locus 7 mansio hitatonis eius dz esse
eenciar calefitiuy 7 exicatiuy a' seltez
artificiar cu accesione ignis i camera
7 fugacone i9 cu sandala ligal' thure
colofonia 7 silibi · Has n fugacioes
in hac dispoe confic ni'tu uidi Et ita
odm de cib' q dz ee cados 7 sicos na^r
aut artificiar cu decoccoibi salvie ros
marini mente spilli 7 siliu calidorum
7 potus eius sit ydromelsiuy cu decocoe
rosmarini aut andacothe ul' mastic qd'bz
bibat puz Aut si p ctatez accipe² argu^tu
misceai cu ydromelle & ^a ps vini rubi
clari no ualde fuosi / Exciciu no pedibi
ambulado tpre fieri suauibi passibi ieiu^o
stomaco 3us est Sompno no utat breui
a quo melius e ipm excitari qz usus p
fundu ee stomaci caq ecf allemiacoz fa
ciet cu paucitate cibi qm h tu fumosa a
ueterib approbata sut ·s· q pacietes hanc
dispoz esiuent uigilet 7 sitiet qui reuta
curant 7 sut hmos Auic 1·^a 2^y. d'cura
catarri usus putip m ubi inqt Euigilet
7 sicient 7 fame paties qm sit uiuuiz cure

De cibi^bi aut aie appz q nllu eoru
est conueniens 7 max^e p quod motus
uehemes in spuibi 7 h uorib acqrat
Capm 3m de cura hui9 reumatis p
medicinalia
Et licet recedaz ego sine excitacoe aliqua
q iam diu ea que oportuit huic dis
poni pueniebat sollempnit' admis
trata sunt ut tu legentibi satis faciam
sm subiectu maz hui9 dispois regy
sex cple² inicioibi curatiuis Et p^a
earu e re^y p s'uicz mensuraz sex rez
no naturaliu quod suctte ptristu est
eo quia no dubito pticularibi apparatis
in eisdz rebus huic dispoi fuisse pui
su Etia quia regularu intenco s cale
faciendi 7 exiccandi 7 incidendi pti^res
intencoes incret atpre 2^a no pri^l ta
e meru euacuac^o minorauia Et lz ego
no dubitem hac intencoz ee fuisse co
uenient administratam Veruthi aliquid
d'ea tange uisu e m utile Et p'mo q
dez pmitto q 3us eet ei flobomia cepha
lice ad usu p' eo qz no credo totaz mam
affluxisse s pticula eius aliqua ad^uc
fluere Et si astantibi appz q h dispo
augetu receps a plenitu^ne epatis eo qz
uiz iste huidat sangue cole commixto
satis io ingt canoicu eet p'us ad ministrare
flobomiaz basilice dextre subcubito d'in
intiectis diebi quibusdaz vtilimu esset
puenire ad cepha^ce flobomia ia pticta
Et qualzcuz fiat sanguis qu^tas leniter
sm sapiaz astitiuz a 2^bus usqz ad v· 7
sm iudiciu meliori roe fundatu Neqz a
quis miraid dz si flobomia tantope laude
in hac dispoe lz flamat ^s dominu^m qu
titatiuu p'mo 7 qualitatiuu i ma hui9
egr^nis posuerim eo quia maz hac copre
hendo suff^r satis ee sanguini commixtam
quod appz ex leui rubore apostaz ptem
comitante Et 2^a ca que me mouet²
ad flobomiaz est quia vni9 ex canoibi con
cedentibi flobomia in reumatibi et catarris
est qm ma cuat² adfluxus ad pulmo
nez ul' costas ut 4^a 2^y palle^to ca^lo colli
gendiz 7 auicenne in apparatis ca^lo d'cura
catarri 7 plures alibi collidu qz oio flo
bomia in hac dispone m²m necessaria fore
Si aut instaret d'flobomia loco illi9 lau
darez applicacoz uentosaz in supmo spa
tularuz cu scarificacone congrua At ite
ruz pmiss hijs septi die pgt flobomiam
ul' uentosas bonu eet minorare maz cu
hijs pillis Rx pillaz de hapino ʒ·ij· pil
lulaz maioz d'hermolla ʒ·j· reformet²
pille vj· cu s^o de calamito 7 exibeat²
cu condicoibi pgt assumpcoz farmacoru
obsuandis 2^a no pillis uncto^is mezz est
a paciente pti^la 7 a trisunttete diuisio

que plurimis ingenijs expleri pt Et p[ri]-
mu quid e pnotatis emoroydaz qs
alias in hoc uiro cognoui ee fluetes
q quitu confere pnt in hac dispone legat
2a 3e ca. 20 vsus fine 2m no ingeniu
ee uidetur p flomia et ventosas ia pre-
tactas 3m no ingeniu e fort postio-
ri fricatio a natibus incipie[n]do usqz ad
spatulas ascendendo cu pcrattoe ad istd
fca Quartu no instriy est appoito me-
dicamis rubificatiui ymo et uesicatorij
in supma spatulaz carnosite ut cu flam-
mula contrita ul pede corvino aut cu
cantaridibus fermto et aceto ul cu eplo
recenti planta oriandri fca bn cocta
Et no dubito q in hoc sustetur bo pars
curonis huius disponis Pa no prilis
intencio e mezu adequatio que pluribz
cople instris quoru pm et leue e hoc R
aque bethonice aq sublimatos calamti
an. 3 ij s. miste 2m no et melius e ut pa-
tiens assumat omi mane 3 ij aq sublimatos
radicu yris digit eni potent mas fla-
et a capite distrahit eas p vrine uias e-
ducendo Et spero q hoc solu remediu suffict
in cura huius Si qs at desidaret digniu
fortius isto tuc accipiat pu de calamito —
desiccados an. 3 vj aq rosmarini 3 iij de-
drolibanu e mena potens et ad descendu
omi fla[tu]e mez adequado et consuendo eaz
ad equat e fias mas in capite latetes
Usus sotyre magne ut tolli du 4o cap-
situ pma Adhuc ee usus tyriace hemet
et itm administratio auree allexne Ex quius
in sero apud sompnu 3 s detur usqz ad
sompnu 3 j cu aqua decoctionis maior
caleftu Et pari rone ad mezu flatioaz
dispoz in capite confert multu retinere
os frustu musc magte Et fortius io elig
aloes in ore retentu et dentibus dat con-
tritu ututales menaz ptes facile p co-
latoriu ad cebri subaz puenire pnt Amplius
ee mas in capite latentes digere pnt
sacculi aut pulinzatos a pno coronalis
cmissure usqz ad fine eius cirgu sagitta-
les R que descripto e hec R mace 3 ij
lignal 3 j gnoru padisi cubebaru mu-
cing[ar]te an 3 s musti ambre an. gnu j
fiat puluis de quo sex gnoru ordei quati-
tas applice pdco loco prius madefto duabz
ul 3bz gutti aque uite Et e potes reme-
diu in abstindendo cursu mez p modu
cstipcionis eaz At no 7a prilis intecio
e mez cura eradicatiua Et ia quid in-
tencio hec compleri pt p administratoz pre-
dictaru pillaz quoru dosi augeri potest
sm delibacoz sapietu astanciu Et si qs
desidaret exhiberi firmatu eradicatiuj
et magis appatu adhibeas 3 j pillaz feti-
daz descripcone ras. nono almans ca de
cura palis Coicat eni hic egrtus mea cuz
cu palis ualde magnifice uelut ex pmis-
s apparuit Adhuc ee eradicari pt mia
p frequetez administratoz pmis magne
pille date p duas horas post cenam
uelut pz ex descripcone hac R pillaruz
assagaret agarici elci an 3 s turbith
colloquide an. 3 s mastic 33 anisi an.
g iij reformet pille de vna 3 iiij et ex-
ibeatur hora pdca j et collige hanc se-
ctiaz pa 3e tra po in fine ca. de cura
disponis capitis ubi uoluit exiberi debe
apud sompnu pillz vna magna ut
paru ponderis opacoz efficiat suffictez
pret hec itm coplete pnt excitare mas
et csuere collucos ou gargarismata et
masticatos Collutio bona ad eaude in-
tencoz R yreos 33 elci mastic pipis
albi stafisage costi dulc an 3 s coquat
in lb j aque usqz ad consupcoz mediet[at]is
Et huius aque R 3 v oximell squillitici
3 j s misceat omia et ex eis actu calidis
ipleat os et retineat ibidez cu inundacone
eorz p totu os fca Et ex eadez mia adiu-
gendo eid 3 j agarici fieri pt gargarisma
Credo aut ego q gargarisma fcm cuz
3 iij aque yris et 3 s yere luf potet
mas omes in capite latentes csuere
pt Et scio ee q masticatio costi et stafi-
sagrie illud efficiunt Et de de masticatoribus
que cognoui est frequens masticato ieiuno
stomaco fca cu gnis cubebaz Magna
in est ei uirtus attrahendi mas a capite
et confortandi cebz ut 20 canonis pro ca lo
colligi pt Caputpurgia aut administratoz
detestor eo qz ipm mas inclinat ad anterio-
ra et ad ptes pticule patienti ppinquas
Ultima no intecio e rectificatio pticularz
mandancium Et quia intecio h iam ee satis
completa p ea que in 2a et 7a intecoibz
cscripta sut Io smone hic finio ponitur
plus tangens remediu qd e tale R
floru rosmarini seminis rute et gnoz pa-
disi gallie mosc an. 3 j lignal 3 j s mac
3 ij ambre musti an. g ij ff oium p se
puluis deinde cmisceantur ad inuicem
et ligent in sindone retorta de qua hec
tamqz pila i manu teneat et sepe odoret
Hec sut que no meliora in hac dispo-
ne uisa sut Ad laudez dei Amen

88

Pectabil et gnosus vir dns lo-
dowicus strollado frequet etiaz
et no leuit molestatur mala
dispone vuule sue et e dispo
illa extensio ul elongatio vuule que p-
uenit aiia flegmatica satis aquosa que p col-
latoriu a cerebro descendens et recipit i vuu-
la venas eius et poros imples qd ipa mag-

ficatur et cum ma illa sit fluxibilis propter ipsius aquositatem tunc patet quod partes uvule elongantur et extendantur ab ea et sicut accidit aliis membris dum palpitant ita uvula non minus extendi potest cum ipsa est corpus nervosum vel pannicolosum extensioni dispositum satis Cum ergo contingit ipsam elongari ut predictum est tunc sume hoc conatur provocationari occurrit ipsa extremitati canne pulmonis et prohibet aerem debite attrahi et expelli cum sumus et interrumpuntur sermones a conceptu mentis provenire debentes similiter etiam frequentius contingit ut cadens uvula longior facta in extremitate meri obvians impediat actum deglutitionis cibi et molestatur etiam alio modo quia apparet homini hac dispositione molestatus quod semper in fine oris habeat bolum vel frustum aliquod deglutibile unde propter conatur deglutire rem impossibilem deglutire Et similiter item ad hanc dispositionem notandum quod est quia de pleura est uvula per modum fluxibilitatis et distillationis ipsa effundit aliquam partem superflue humiditatis quam per tracheam arteriam et recipitur in pulmone et pectus et efficit quandoque tussim asma dolorem in pectore aut pleuresim et plures egritudines et propterea cum ma fuit acuta adhuc etiam ma ab uvula descendens quandoque recipitur in stomaco et nocet ori eius apperiendo impediendo aut toti stomaco digestionem eius humectando vel corrumpendo // Ex quibus omnibus colligitur quod hec dispositio non est levis ymo difficilis et non est negligenda ymo eius curationi est diligenter intendendum Et ex hac quidem narratione intelligi potest que sit egritudo ista . Et pariter est egritudo complexionalis frigida et humida materialis a predictis fluxibilis proveniens Et potest esse egritudo complexionalis calida ut cum uvula impletur a sanguine colerico quod tamen minus contingit Et iterum 3° potest esse egritudo complexionalis composita ex calida et frigida membris invicem commixtis que non sit materialis tamen que signa et qualia accidentia ad ipsam consequuntur Iam clare patet ex predictis

Sequitur autem curationis modus qui compleditur in quatuor intentionibus Prima quidem curarum est regiminis rectificatio 2a est materiam evacuatio 3a est ipsarum diversio 4a est fluentium materiarum repercussio 4ta est completa reliquarum materiarum consumptio Prima itaque intentio dividitur per tres indigens et prima quidem est administratio regiminis convenientis in tempore paroxismi vel materie stationis magis 2a vero est ipsius administratio que per ex... necessaria magis gratia preservationis Et primus quidem modus regendi in tempore paroxismi est quod in dispositione frigida eger mansionem suavem eligat locum vel cameram notabiliter calidam Et econverso si humiditas complexionem disposita calida fuit locum eligat frigidum

In modo vero cibationis plures regule utrique dispositioni communes a sapientibus tenemantur parte Et prima est ut nullum cibum accipiat eger in quo

...nitatis sit labor vel conatus deglutiendi magnus 2a quod evitet masticationis grossiores actus 3a et sequitur ad alias est quod omnis cibus sit potabilis 4ta ut sit actu calidus in frigida et in calida actu frigidus 7ta quod in utraque dispositione dieta eius debet esse tenuis licet in calida dispositione subtilior debet esse quam in frigida Itaque insulsum ordei simplex bonus erit tibus in calida dispositione Ipse vero cum yd... mell in frigida dispositione convenientius est similiter et etiam insulsum farine ordei et brodium carnium non valde pingue et brodium caulium levis decoctionis et ius cicerum et similia et vitellus ovi et insulsum ex eo factum cum parvo croco et cetera et potus eius sit vinum leve ponticum vel acre et non multum generosum in frigida dispositione In calida vero melior est potus aque ordei cum succo granatorum Similiter esse eius dormiendo non sit longa neque continua ymo frequenter interrupta quia prolixus somnus generat et rumatismes 2a primi capitulo de hiis que proveniunt ex somno dormiat cum capite bene elevato nec ad anteriora nec ad superiora sed ad latus inclinato Abstineat ab omni excitato ne influxum materie provocant sed loco exercitii utatur fricationibus de excessu ciborum et potuum dictum est In passionibus animalibus vitet iram furorem et timorem et similia per que velox et vehemens motus in spiritibus et humoribus possibilis fit sufficiente dictum in applicatis sex rebus non naturalibus que licet convenientius sit tempore paroxismi non minus conveniens est in tempore preservationis licet non debeat esse dieta eius ita tenuis in tempore sanitatis sicut in tempore actualis lesionis 2a intentio completur per evacuationem materiarum si apparuit in hac dispositione motus materiarum calidarum aut iterum si fuit materiarum frigidarum cum sanguine mixto appareat magna totius corporis plectoria statim in istis patientibus fiat flobotomia de cephalica dextre partis super manum vel super cubito et extrahatur sanguinis ℥ v. vel vj. ut tibi indicat complexionis etas vel tenor virtutis 2a vero sequenti die administretur egro medicamen evacuans materiam mixtam ex colera et flegmate sicut est hic pulvis electuarii indi ℥ s. et detur in potu cum aqua mellis calida actu aut dentur pille iste Rx pillularum de strattolla de spetiebus che. ℈ ij. pillularum cochiarum ℈ j. et utriusque sit eiusdem ponderis et fiant pille vj. cum sirupo de stecados Si appareret signa dominationis flatus cum colera tunc detur ʒ j. pillularum de strattolla In materia magis calida dentur pille cochie et auree et tu elige ut tibi placet et si non possit deglutire pillas tunc eligatur de eidem et hoc est ad calidam materiam evacuandam magis Rx Reubarbari electi ʒ j s. spice nardi ℈ j. diagridii gr. ij. succi ros ʒ vj aque lactis ℥ . [illegible] infundantur omnia in predictam aquam calidam per totam noctem in mane vero colentur et diligenter exprimantur et exibeantur In potu calida et dormiat plus

sup ipam vna hora 7 prandiu tardet horis
sex prmittendo potu aque ordei calide p ho
ras an cibu 7 h de iniitione ra P ra
uo intencone plra sunt instra nra
Et pm quid diuisimu 7 leuissim e uti
co fiat emoroydaru 7 pe si plitus
fuit hre earu eoz aut mestruoz i mulie
re sm ssuetudine 7 etatez 2m uo diuites
7 leuissim est ut fiant fricatos 7 pm quid
a genibus usq ad pedes deni ab iguibus
usq ad eos Et ad ut a spatul usq ad na
tes cu pano sat aspo trahendo inferius usq
ad aliquitaz mebroz rubificatiaz 3m uo diui
tes est ut ligature aliquar dolorose fiant
i radicibus coxaz apud iguia 7 adiutoiorz
pe hueros 4m diuiteus est applicatio vento
saruz cu scarificacione sup tiruos ptibus spa
tularu 5m diuteus est applicatione menarz
uestitaru sup spatulas accipiedo flamulaz
oleandru pedez coruinu aut alia plantu
acutu bn strictaz 7 locis pdtis appositaz ul
sup ligatu ibi saltez p duas horas teneatur
Domesticu aut vesicatorium est ex cantari
dibus cu fermto 7 aceto strict apom sm co
suetudine P quarta uo intencone cpleda
scriba q3 plra remedia ab illustribus auctoribus
hinc inde collecta que cadetez ul mollificata
taz vuula sublenare consueuert q2 pm e
vt fiat rasio capitis sup comissura sagitta
li 7 applicetur ibidez ventosa orificiu hns
sat amplu 7 oblongu 7 teneatur i saltez
p horaz vnaz aut s. ter ul quat i die r
ponendo ipaz 2m uo pu le sublenatiu ca
dentis vuula e ut si eger longos hueerit
capillos inuoluatur manibus ad minus robus
ti hominis deinde egro exute resupino ponatur
pedes ul genua sup hueris eius 7 trahetur
uiolent capilli eius ad sorsuz ita ut cu
tis capitis exfolietur a cranco suo p tale i
ingeniuz statim uuula inadr sublenatur Et
minimz hoc n contingit p collaz ipius vuu
le apamiatul cerebri ad cutez capitis 7 pot
et hoc contingere p uelocem diuisioz mem
de inferius ad superiora q st dolor i ptibus ill
venietez vm ingeniu h fieri no dz nisi
in casu arduo magne suffocacionis mag
ne suffocacionis aut alterius accidentis pro
ductio 7 indi ipm fieri 7 institutanee pro
fuisse 7 tribatur ex suis auict ql 3o cap
de cani curonis pfocatonm 7 scauts e ipm
damastenus in appatu sua qa ca lo de egri
tudinibus faucium 7 gutturis Iuenia unde
lege ibidez Diultius aut procedendo i dis
pone hac pm remediu 7 infallibile
est ut accipiatur rob mori cu ℥ j s aque
decoctionis ginoz suach ℥ iij misceatur
simul 7 ex hoc frio ul saltez actu tepido i die
plures fiat gargarisma Et leuius illo est
ut cu aqua ordei 7 rob mori fiat ut
dcm est Et leuissimu e ut cu aqua ordei

ul vino granatoz actu frio Et si quis de
sideraret gargarisma forcius 7 pe ad calide
7 In pmo 2us est hoc ℞ aque ros ℥ ij
aceti 7 pe nigri ℥ j balaustiaz semis
ros capellaz glandiu ypoquistidos acacie
alumis squamosi bn torrefci an ʒ j misce
et ex omnibus ill fiat gargarisma Ego no
curaui in administrando gargarisma h p
cepto Rapionis in breuiario suo capitulo cuius de
scripcio e hec ℞ balaustiaz ʒ ij alumis 7a
meni ʒ j croci ciphoe an ʒ j aque ros
℥ iij misce 7 fiat ex eo gargarisma ut dcm
est De meis aut sublenatibus elogata
vuula sunt plres no illi inadr excitans
7 sublenantes eam Et pq quid in exp
tissime 7 infallibil e plures fecis ex corti
cibus nucu exterioribus qui exiccetur 7 pl
uerizentur 7 ponatur p. ill i puo coclear
bn stagno 7 ponatur sub vuula sublenado
7 cpmendo ipaz ad superiora 2s uo et for
cior est plures alumis cbusti co mo positus
3s uo e e plures sal armoniaci cbusti
codo administratus 4m uo instrm fortis
ad excitandu maz 7 vniendu vuula 7 p
pe 2us inferie status 7 indeclinacone e h
℞ rosaz balaustiaz corticu granatoruz
ypoquistidos acacie an ʒ j piret ʒ s cina
moi piperis albi an ʒ s mirre gr v pulr
omnia pst deinde cmisceantur ad inuicez
Ex hoc itaq puluere in coclear sublenatur
vuula ut iaz dcm est Et intellige q hi
omnes pulueres melius operantur qn administratur
post gargarismata qn sine licet omni tpre
2utes existant 7 h de intpoe q ta
Completur aut vltia intencio pluribus instris
quoru pmu e hoc ptim p ea que posita
sunt in quatuor intencoibus precedentibus
que abscindunt maz 7 diuertunt eaz a pa
ciete loco ad alias ptes Et et uberius
me reliquie cosumuntur 7 pe cu hys q
confortant cerebru 7 phibet maz generacionez
In eo 7 cu meis et que maz ia effusa
ad loca vuule 7 ad ipaz cfluere put pmi
cunt gnus sunt meie omnes capitules ca de
7 sicce no mltu calide 7 si fuerit in calite
notabiliter intense tunc diminuatur eaz dos
7 frequencia vsus 7 pmittitur et in gu calidi
p sua gnia ut inuit sequitur d mo no hanz
memaz e confectio dyacon pipeon descripta
agilicio instrucct ad o et cu 7 pie
illa qua scripsit regi herodi uide ipaz ibi
et ute ea dando in potu ex ipa ʒ j cu
aqua decoctionis masticis aut sandaloz p
duas horas post cena a ministretur cu pdca
aqua leuit calida 7 gargarisma an prandiu
7 gargarisma an cenaz Ca uo me na 2us
est eliuz pbtiza magni nominatu electu
ab auict 7o cap sua pa 3m uo 7 for
tius alys e anacardinu colli d ubig 7 co
ru dos sit ʒ s a due ptes ex ea In aureo

cum aquis predictis aut fiat ex eis gargarisma eo modo quo dictum est. Et hec clericaria nimium quoniam solita sit me decipere in rectificanda cerebri dispositione frigida et humida et consuendo frigidas materias in eo invictas. // De canonibus autem capitalis a doctoribus michi utiles sunt compones ut confectio dyamusti dulcis. Confectio dyambre et fortius illud est electuarium metridatum. Ego autem experiencia certa scio quod si solitus pati reumatum vuula et squinanticus dispositionem recitum gingivarum et cannula et alias egritudines oris frigidas semper faciat gargarisma cum ℥ ij. aque decoctionis granorum mirti et ℥ ß. electuarium dyaprassii et proprie descriptione nicolai in antidotario quod curabitur a predictis dispositionibus et preservabitur ab earum adventu. Secundo etc quod pillam unam de per duas horas post cenam sepe accepta id operatur et cognovi certus experiencia quod si frequenter assumantur apium pille due fere expulsive ciubebarum cum succo rosarum multum confert. Et quidam dixerit et pro secreto affirmaverit quod gargarisma frequenter factum cum mia citoniorum mixtata cum tripla parte aque decoctionis acacie multum confert abscindit etiam materias a capite defluentes ad partes oris. Versus pillarum assaiaret descriptionis auctoris 3° capitulo de canonibus curationis capitis et proprie quam ad 3 pillularum adiungitur ℈ j. pulveris mastici et fiant ex eis pille cum succo de mirto de omni ʒ vj. Ex quibus accipiatur una per duas horas post cenam apud tempus dormitionis. Hec meliora potui eligere in huius dispositionis cura ex scriptis auctorum et cottidiana experiencia comprobata ad laudem et gloriam dei Amen

185 Ec generosa domina egrotat ulceribus in vesica sua que non apparet profunda multum ut ex iudicio urinarum et relatis habere potui. Et est huic dispositioni coniunctum accidens primum quod est dissuria vel distillatio urine cum impotencia retentionis eius. Et secundum accidens est vehemencia dolorum in partibus superiorum ymo fere in toto ventre inferiori qui accidunt in tempore tollarum ipsorum ad vesicam. Et nisi cito subveniatur ei hec dispositio minatur sibi periculum grande male terminationis in brevi futurum. Abstineat itaque hec mulier ab omnibus acutis ut sepe aleo raphano et salsis cibis et a rebus valde mixtis ut pastillibus piscibus et ab aceto acuto et leguminibus et proprie elixis et bibat vinum rubeum clarum mediocris substantie antiquum vel novum ad voluntatem eius. / De medicinalibus vero Recipe granorum sebesten numero xv. iuiubarum numero xxv. seminum granorum mirti labruste ana ʒ.

j. liquiricie violarum seminis malue et altee ana ʒ ß. seminis plantaginis ʒ j. ß. caude equine ʒ ij. corticum papaveris numero l. bulliant omnia in lb v. aque usque ad consumptionem medietatis et de aqua ista omni mane bibat ciatum unum calida et similiter per horam j. et ß. ante cenam et ciatum ß. quando vadit ad lectum et semper sit calida. / Recipe foliorum cypressi succorum ʒ j. corticum medianorum castanearum ʒ j. ß. papaveris albi ʒ ij. iusquiami corticum mandragore ana ℈ j. opii ℈ ij. pro duas vices granorum xij. seminis portulace ℈ ß. seminis lattuce ℈ ij. fiant pille cum succo violarum de omni ʒ viij. de quibus recipiat immediate ante prandium et cenam accipiat quinque et iterum alias quinque in mane quando accipit decoctionem supradictam. Recipe seminis portulace ʒ j. et ß. seminis lattuce seminum communium frigidorum ana ʒ ij. granorum pinearum minuti mundatarum ℥ iij. corticum intraneorum castanearum ℥ ß. corticum mandragore ℈ ij. penidiarum ℥ j. ß. fiat dragea de qua statim post cibum omnem accipiat coclear unum. Ad laudem yhesu christi Amen

38 x narratum in principio facile accipere potui dispositionem filii potestatis venecie urbis esse apostema ulcerosum in suprema sui capitis parte quod non sit apostema patet quia est eminencia magna in predicto loco. Ulceratorem autem ius demonstrat sollicito continuatus iam vetusta cum continua virulente materie effusione et multa. At non ipsius tumorem ostendit partis duricies cum scilicet verruce quod ultimo alicui apparere potest quia mei mittere cum sanguine continuum huiusmodi. Omne autem tale apostema et maxime ulceri coniunctum paratum est ut facile permutetur in cancrum neque iterum tolli huius rei timor eo quod in apparate est quoque appareat mollities. Contingit enim illud quoque propter retentionem virulente huius percipientis examinabilitatis virtutis digestive et expulsive partis. Cum ergo fortificatur virtus et expellitur a bulcerata parte materia virulenta tunc tremor mollicies et remanet a subtus solida et compacta.

Expressimus autem quis debet esse huius egritudinis curationis modus oportet ergo patientem hunc vitare cibos grossi sanguinis et materie generationis velut est omnium leguminum usus multus et panis non bene coctus et carnes antique et caseus antiquus. Vitare etiam debet res acutas velut sunt salsa omnia nuces cepe raffanus allea et similia. Fugiat omnia cibaria multum calida velut species omnes brodialia pinguia et reliqua corrupti habilia velut cruda. Et sit fumosa et potentia vina fugiat nisi cum magna aque quantitate / De regimine

De regimine autem mentali tam premittitur videre
in si applicanda esse quorum primum est quod omni
3° sero per duas horas post cenam accipiat
unam de istis pillulis Curatur descripto est hec
℞ lapidis armeni preparati ʒ. s. epithimi ℈. j.
aloes preparati ʒ. j. s. reformentur pillule de omni ʒ. vj.
cum succo rosarum 2m non principale remedium ut super
loco paciente omni die ter apponatur de hoc
unguento leniter tangendo partem non exprimen-
do cum violencia vero cum toto vel subtilissimo
panno abstergatur ab eo virulenta tota materia
et supponatur unguentum cum filis subtilissimis
Et est eius descriptio talis ℞ mell' lb. s. flo-
ris eris ʒ. s. vitrioli combusti ℈. ij. aceti ℥. ij.
tucie preparate ℥. j. litargiri ʒ. x. terre sigilla-
te ℥. j. s. coquantur simul leni igne mel et ace-
tum usque ad convenientem glutinositatem deinde
permittatur infrigidari in mortario et tunc supponantur
alie medicine in mortario et apponatur ut iam dictum
est 3m remedium quod ius est ut tunc longum
apositum incipiendo apud radicem eius fiat
inunctio per quinque digitos circumquaque cum hoc
unguento ℞ boli armeni ℥. ij. sang. dra-
conis sigill' ana ℥. s. sandali thuris ypo-
quistidos gallarum cypressi ana ʒ. j. s. amili
℥. j. albumina duorum ovorum et fiat omnino sit
longa et subtilissima contrictione donec habuerit
viscositatem bonam de hoc ergo fiat omni di-
e ter liniamentum ut dictum est quod ex per quodam
i dies regimine isto diligenter curare ut pre-
dictum est et si curabit bene habetur intentum
Si aliter procedetur advocetur eximius doctor
pro Gulmoneus qui huius regiminis signa
et causam secundum habitum phisicum et practicum cog-
ta scribere poterit fortassis tunc aliter providebitur quam
nunc ut iam dictum est sit finis hic ad lau-
dem dei Amen A

Pro huius dispositione recitatur modo
per illas aquito tempore circa incepit
tumor in membris genitalibus 2°
si predictus tumor est in predictis ambobus testi-
culis an in uno tantum 3° si est in dextro et si-
stro 4° si tumor est cum illa cum magna duri-
cie secundum sui totum aut in aliqua parte cum du-
ricie et in alia cum mollicie 7° si est in rube-
do cum claritate et obscuritate 6° si est in tali
ditas manifesta cum putredine aut non 10
si est in pulsatio aut non 8uo si dolor ex-
tenditur usque ad inguina vel non 9no si sentitur
in loco illo pondus cum gravitate descensus
x° si aliquod nocumentum in urinando difficultas
et si urina distillat in voluntarie xij° si tumor
ille continue crescit aut equaliter stet Ex modo istorum
et aliorum In curando modo ad quesita xij quod
hoc apostema testiculorum cum hoc quod est magnum et magne
ne duricie non modicum timendum est propter quatuor

principales causas quarum prima est quia ipsum est
cronicum et raro contingit cronicum apostema prin-
cipalis membri feliciter curari et sine grandi
periculo 2a quia ipsum est ineptum resolucioni
tam sensibili quam insensibili propter paucitatem suam et est
ineptum digestioni vel per candem causam eo quia
aut numquam aut rarissime petrificatur nisi in
sanari potest propter paucitatem huiusmodi earum que
in omni digestione necessaria est tam in maturatione quam in
nocitivo dicta Et 3a causa est istum quia iam
videtur habere permutationem aptitudinem eius ad corruptionem
eo quod membrum participat rubedine tendentis ad
fuscedinem et est quia in inferiori parte ostendit videtur
esse secundum collectionem cuiusdam aquositatis que non
pretendit aliud quam virulenciam ex parte apostematis
resistentis Et 4a causa cognicionis huius apostematis
est quod non adhuc debita secundum quantitatem partis
quantum membri apostemati que duo ultimo videntur
esse sufficientes signa tendencia in membri corruptionem
ut colligi potest 2a primi canonis de causis corrupcioni-
bus membra et 3a quarti tractatu primo capitulo de cancren
et estimenio et terapeutice et distinctis libris sed
℞ que omnia infertur primo necessarium esse dili-
gentiam in cura huius dispositionis maxime ¶ 2°
infertur quod omne auxilium eidem necessarium sit ce-
leriter factum ut nunc sequitur in 3bus capitulis
sufficienter compositis Primum est ut iste vir fugiat
cibos et potus omnes grossos viscosos inflati-
vos generativos ut sunt panis azimus non bene coc-
tus sed combustus pastilles cibi carnes antiquos
salsamenta omnia legumina acria et acetosa
cibaria omnia caseus antiquus pisces nigro-
rum corium aleum cepe et similia acuta Vinum
rubeum vel nigrum acre vel potitum omnia
hec in summa dimittere debet in aliis faciat ut
placet 2m non principale observandum est ut venter
huius viri sit bene fluxibilis si non convenienter
naturaliter tunc provideatur secundum cum remediis istis Quorum
primum est hoc cristere ℞ Consuete decoctionis
4or herbarum lb. j. bidette ʒ. vj. oleo de si-
zamo o. viola ana ℥. ij. sal' geme ʒ. j. vi-
tellum ovi j. zuccari rubei ℥. j. misce et ac-
cipiatur hora in qua minus gravatus est 2m
remedium profluxibile est ℞ mell' crudi lb. s.
pulvis cimini ℥. ij. sal' indi ℥. j. s. terantur
omnia simul in mortario Et fiat electuarium magno
in cerasi et tenenantur radices blete mundifi-
cate et secundum figura digiti minoris 3m remedium
ad hoc iuxta est ut si ab horreat cristeria
vel suppositoria iam dicta omni sero accipiat ʒ. j.
huius electuarii ℞ mucillaginis sebesten cussiliff
amborum preparatorum cum aqua lupulorum ana lb. s.
zuccari al. ℥. ij. pulvis sene ℥. j. s. sal' geme
℥. j. fiat electuarium de quo hora s. ante cenam singula
die vel saltem omni altera die accipiat quantitatem
castanee Et si notabiliter solvit accipiat vinum
crudum et coctum si parum solverit tunc superaddatur
quantitas predictis secundum discretionem medici assistentis
Pro particulari cura predicti apostematis in corruptio-
nem tendentis incipientis ut expedictis declarati

est prmittitur primo

est pmittat pmo q in cura huius apatis
nulla mena notablis cada vel acuta applicet
quia addet in eptitudine corruptois 2o p-
mittitur q inter unguentis localis more ap-
plicato que sit frigida vel repercussiua eo quia
tal' p ina corruptois inati caloris h' apa
pmutaret in cancrena et hestiomenu
vel asthachilon 3a qti pmittit 3o q pos
mena huius apati 3b est debet ee in gdu
calidi no distendens 2m et dz ee hunda
remisse humidi no distendens pm gdum
et 3o dz ee cu frib aliquli refracta qut
nunc sequi in duobus localibus sup pacie-
tis ptitula applicandis Quorum pm est
emplm hoc R tucie pparate cu aqua rosa-
cea ℥ i amili ℥ iij o ondfacini o mo-
o d'neufare ℥ i s croci ʒ i malua ru fo-
liorum elixatarum lb i mastic fracolle mire
an ℥ ij farine ordei ℥ ij fiat emplm d'
quo actu tepido bis in die locus medicet
2m remem e h' R o mo o vnfacini
an ℥ i s amili ℥ i croci ʒ i uitellos o-
uorum mo ij litargi spurificati ℥ i ff vngt
molle i mortario plumbeo cu suo pistello 3o
itm pmittendu e q oms ptes apati cir-
stantes p amplitudine sex digitorum circu-
qz liniant hoc defensiuo R albuminu du-
orum ouorum o ros o d'neufe an ℥ ij boli
armeni ℥ qor acacie thuris sandale ypo-
quistidos an ℥ s fiat vngtm i mortario
absqz igne usqz ad bona glutinositatem
quius applicatis p viij vel x dies scribatur
de statu suo vel querat aliud psilium
quo maxime indige vide' Hec ad
laudem dei Amen

De eodem

Ordinaui ista p dicto Jobonito pro dis-
poz stomaci R cimi feniculi an lb s se-
mus aneti ℥ i anisi karui siseleos an ℥
ij miste R olei d'origano de ozy me-
ta an ℥ i muste gulieme ℥ i s vngti
glutinosi ℥ iij cē q s fiat vngtm bn glu-
tinosum addendo resine q s // Item R pilla
ru alefangiarum ʒ s pulius gariatorum ʒ i
incorporent simul cu uinum citoniorum et
fiant pille ex omi ʒ vij Item R vngti
agrippe ℥ i o amigdalarum amararum et desisa-
mo an ℥ i s medulle recentis bouis ʒ
x cē q s ff vngtm molle Item R foliorum
bardani altee ppte an lb i farine sizami
lb s bdellij mollificati cu aceto ℥ ij croci
ʒ i farine ordei ℥ quatuor fenis o yzini
fenis o liliorum alborum et desizamo an ℥
ij fiat emplm de quo mane et sero eplent
testiculi in uocti prius vngto R pulis
capill' ven ℥ s tragee ad renes ℥ qor
s misti de quo an cibu suat coclear i
pro renes in quius patiebar doloz Item R
farine sizami fenugreci an lb s farine or-
dei ℥ iiij semis altee malue an ℥ i s

buti recentis lb s oli desisamo liliorum
alborum an ℥ ij bdellij dissoluti cu aceto
acuto ℥ ij ff emplm Item R oli desiza-
mo ℥ i bdellij dissoluti ℥ i s misti h
ad laude dei omnipotentis Amen

Obilis uir lodowicus d'garzo-
nibus laborat dispone que est
ipotecia ad motu pgressiuuz
que neqz paliss vere dici potest
Omis uera paliss aufert sensu et motu
et maxie cu ipa fuit vius i altaz me-
dietatez corporis dextram a' sinistra in
nadans Neqz ee hec dispo pt dici pali-
ss in sensu cu experiena pt in oppm eo qa
uir iste in sensu tactus medietatis dextre q
palitica fuit ut dr sensu ht 9tez omn
tactus pceptim Silr neqz dici pot
paliss i motu eo quia mebra mouent ut
sensus ondit Oz i2 d'nare corieade q h
dispo e in poa ad pgressiuu motu ex-
tensiuu et 9tractiuu que e actus palisi
9ns pt aut huius actuitis verificaco hri
ut remanserit aliqua oppo i neruis ori-
entibus aspondilibus cordis vel colli p
quos sensibilis spus et ad brachia deferri solz
Simul ee potuit remane aliqua oppoico
i neruis orientibus a spondilibus renum
alchatin et cauda p quos spus motiui de-
ferri dnt ad pedes magnos 2a cu pt ee
debilitas que remansit i uius sensus et
motus totius dextre ptis ppa cu debilis
illarum priu absqz aliqua oppoe cadentis
i nuca et i neruis ab ea orientibus pot
ee ca debilitis et in poe ad motu pgressiuu
vel aliu Credo aut ego q utraqz ista-
rum cam in hoc mo guerat ad ipediedum
motu brachij pgressiuu et aliqualiter cofir-
mari pot satis pro longitudine epatis qui
a sex anis citra molestat hac egritudine 2o et
hoc confirmari pot a posteriori qz rmea que fi-
erit eidez applicata a pino colli usqz ad cau-
dam notabiliter pficerit ei vbi i motu brachij
dextri et pgressiuo sm pedez tom mai tz
huit alleuiacoz pro quod bn sperandu
est q si ptessit in cura sua 9nt et discret
notabilez hebit 9ualescentia ut nunc sequi
Modus itaqz regimis eius pendet ex
debita elecoe rerum no naturaliu pmo
2o ex debita administracoe instrorum me-
dicinaliu Pdeclaracoe itaqz pmi pmo
eligar s' aer 9ns Regim no medici-
nat huic mo 9ns xij compleat rme-
dijs pm ut purge omi fe' acre a pmo
mensis marcij usqz ad medietatez eius et a
xx a die septembris usqz ad pmu octobris
p hunc modu Pmu itaqz rmem e hoc

minoratiu q i mense marcij accipiat in
aurora cu ℥ iij aque mell' calefcē ⁊ tardz
cibu suu post assupcom ipius p hos vj
accipiens in quta hora ciatu vinu aq
ordei zuccarat cade ⁊ post sex horas prādeat
℞ elm indi ʒ ij agarici elā ʒ s reuponticj ℈ j ʒʒ spicenardi an ℥ v salgeme ℥ j misce cu aqua pdca ⁊ fiat
ut dcm est 2m remediu est ut supto 2
minoratiuo ia pdco accipiat in aurora
hoc digtiu cacdu ⁊ ctiet tota vna ∧na
ipm ⁊ tardet cibu qor hors ℞ sirupi
de calamento pti destictados oximell' cti
an ℥ s aque acori bethonice ⁊ yreos an ℥ j
misce 3m instrum est q pm digtiu p
scriptu qta sequeti die i mane purget
cu istis pillis ℞ pillarz de sarcolla pillaru fetidarum an ʒ s reformet pille vij
cu melle rosato ⁊ accipiant ut dcm est
4m remediu est ut in fine septembris
accipiat h° minoratiu ⁊ pot ipm obsuet
condiciones ut d' pmo minoratio ia sptu e
℞ pillarz de agarico pillarz d' hermodattilis an ℥ s boni ponderis reformetur
pille vij cu oleo sucri ros 5m instrum
est ut post assupcoem pscpti minorati qd'
ctiet ∧na vna hora ⁊ mons obsuadis
i pis pscpto in purgacoe vers ℞ aque
bethonice aque salvie aque ye an ℥ js
pi de eupatorio ℥ j misce 6m instrume
ut postqz accepit digtiu pdcm qta sequenti die i mane purge cu istis pillis ℞
pillaru d' hermodattil' ℈ ij pillarz fetidarz ℈ j reformet pille vij cu succo ros
⁊ accipiant hora et codicoibus scriptis et
obsuands in purgacoibus 7m particule
instrum ut tpre quo assuit digtiu semp
tota spina eius i ungu ~~tota~~ bis in die s'
mane qn surgit ⁊ sero qn vadit ad lectu
cu hoc vngto incipiendo a puo colli usqz
ad fine spine leuit' ofricando ℞ olei yrinj ⁊ decosto an ℥ j oli depipib ℥ s
misce 8m particule remedium ut tpre quo
assuit digtiua pdca s' vent' eius foret
stipticq vtar hoc pulue d' quo omi 2°
sero paru an cena accipiat ℈ j cu s ciato brodij ut aqua ordei zuccarats Cuius
descptio e h ℞ Turbith electi ʒ j hermodattilorz ℈ ij polipodij ʒ s folliculoru
sene ʒ ij cinamoi ela ℈ ij macis ʒʒ
nio ⁊ garioz an ℈ j tartari ℈ ij salmdi
ʒ j pulv omia p se deinde cmisceatur
diligent' Nonum instrum est ut postqz
iste mr purgatus fuit vtar confecoe
diacitori aut elco d'acoro d' quo omi
mane p quar horas an cibu accipiat
coclear comn degluciendo ipm sic padue face solebat 10m instrum ut pot
pdcas purgacoes salte ter in ∧na accipiat omi sero cu vadit dormitu ʒ j huius

mixtionis ℞ specz dyambre specz ptis
arcoticon an ℥ s oximell' compositi ℥
iij sirupi de calamento ℥ iiij zucti al ℥
iij coqua zuccaru cu sirupis ⁊ cu inspissatu fuit sirup addat specs pdce cu iaz
tepescit 11m remem ut diebus istis it'
polaris aliqn bis in ∧na in auro bibat
cu aqua salvie calefca ʒ j confects hmets
postqz, tardet cibu hors adminq quatuor
12m remediu ut in ∧na vicibus saltez
quaor ~~a~~llacoz sui oris faciat cu ℥ iiij ocz
aque mell' ⁊ ʒ j s confeccionis anacardine
i mice cmixts ⁊ calefacts hoc n' erit s'
singlare remem ad impedimentu smois
sicut ad impedimentu motus digitorz i scribendo nocitorz singlare remem erit frequens ablucio facta cu libris x aq ciners
⁊ lb s sulphuris vini decocts usqz ad consuptoz 3e ptis Spero eni p h° tale remediu manus eius ad laudables dispoz
reduci debe sicut ⁊ totu corpus cu alijs
remedijs s' sptis ad bona cualesteria csti
tui debe Ad laudes creatoris Amen

84

Jeet nitis ex caus ⁊ pluribi membris spē distincts possit in ore
cputari fetor Az tn ex hijs ex
quis hui q fetor in ore huius
nobil' dne puct pnti' ex alto tenuz
membrorz Et pmo quid a cebro 2° no
ex villis narin 3° no ex colligacia stoca
ad ipm cerebru ⁊ ados Et pm quid
horu facile declari pt eo qz i cebro huius
mulieris superfluitas colica ⁊ flegm i ptibus eius cutur ⁊ magis qaz
mitati pinquior est qn me pdce i ueis
panicularz cerebri exiccant q pca quia
stimulant expulsiua vtutez aut quia
resudant a poris ⁊ orificijs pdcarz vearz
aut int' cnexu dure mris ⁊ cranu craniei aut int' cnexu cerebri ⁊ cranu pie
mris aut int' vtrumqz paniculu q p9ca
ad anterioz ptez pulse vsqz ad caruculas
mamillares p longu rize expellut ad nasu
Cu i hec me sit patietes vapor ab
eis eleuatus p nares expulsus fetoz i oe
cputat astantibus aut idez vapor ad organu alfate poe delatus qd' e papillars cerebri suba cu neruis fuis ad caz
uenictib ipi patieti fetoz cputat qm
fetor psis putrefacts in dez accidit tyrarius p ipa patiens huc fetoz pcipiat qz
astantes p ea quia pdca olfatus organa
eius sit infecta Cu i oporteat organum
cripients ee demudatu a na recepti ut pz
2° de aia ⁊ organu iq est infectu eo qz
ipm est dispoitu ⁊ agens est potes quia

vapor putridus et ei dicitur applicatus et 5° provenire potest hic in ore fetor a materia acuta a cerebro ad nasum expulsa que licet adhuc non sit paciens tamen illuc diu expulsa et diu contenta excoriative adeo quod efficit ulcera quedam et excoriaciones in concavitate nasi, bene ex tali materia proprie in loco nasi genita potest accidere fetor in ore et non ex cerebro vel capitis proveniens sed ab ulceribus et excoriacionibus iam dictis et hanc credo esse veram causam fetoris in ore ipsius quod apparere potest ex predictis narium ulceracionibus. Et ex hoc fundamento patet quod circa hanc mulierem in cura huius disposicionis valde esse sollicitam eo quia ulcera nasi vero et adhuc lemia prona sunt corrupcioni et cancrenacioni propter debilitatem eius et membri acuitatem predictam. 3° itaque provenire potest in ore fetor ex ulceribus oris collanominatis aut ex putredine dencium vel gingivarum et hec omnia abscindo quia non audio in tali muliere hoc apparuisse licet fortasse sit disposita ad hec ulcera propter delegacionem materie corruptam a capite vel a naso ad predicta loca. 6° itaque contingere possit in ore fetor propter vapores provenientes ad os expulsos ab ipso cerebro per concavum palati directum a loco qui dicitur lacuna. Et itaque ex hoc concludo 7to quod fetor oris provenire potest a partibus inferioribus aut etiam in pectore ut patet in ptisi et empimatis et ventrem corum verum in huic disposicioni conformem in hac domina nisi primum et 2m quod huic mulieri verum esse puto eo quia iam habet quasdam in naso corrupciones predictas que itaque verecunde sunt satis et eo maxime quia fortasse existimandum est ut scis fuit ea maculata fuit a prima generacionis principia quia genitrix eius passa est notitia istis fere similia. Verum ad huius disposicionis curam festinandum est ut in sobrine aliquid tamen in hoc opusculo in tantum remaneat. Ego verumtamen hanc speciem fetoris in ore reputati que distinguuntur distinctis loci et cause materialis a quibus provenit sufficiente pona curam unicuique distinctam ut nunc apparet. Cura fetoris provenientis a materia in partibus cerebri vel circa cerebrum generata. Itaque si contingeret in ore fetor propter malam complexionem et materiam a cerebro descendentem per meatus nasi ut in primo ordine dictum est potest per hec signa comprehendi quorum primum est per dolorem capitis aut gravitatem vel pungitivum aut extensivum secundum diversitatem materie in ipso inveniatur. 2° vero cognosci poterit per qualitatem in ipso augmentatam sive absque illa non possit excreari aliqua materia. 3° per alteracionem in operacionibus secundum virtutum interiorum factam ut alienacionem non veram aut per corrupcionem operacionis cogitative potencie vel per corrupcionem in operacionibus memorative. 5° cognosci potest hic fetor per corruptis temporibus sompni apparentem. 7° per pulsacionem in fronte

et temporibus et locis commissurarum capitis manifestam. 6° per actualem descensum materie per meatus narium. 1° per contrariam inclinacionem sufflacionis per easdem. 8vo per aliquam excoriacionem in concavitate nasi iam apparentem et per alia plura signa istis adaptanda quam dicto. Cum itaque apparuerit signa predicta in curacione primo consideranda per res non naturales inclinando ad frigiditatem et humectacionem vel ad excoriacionem secundum processum mei. 2° vero attendatur antequam materia mitti excernere ab evacuacione capitis cum flebotomia cephalice dextre manus et extrahatur sanguinis ℥ iiii vel v. 3° vero fiat diversiones cum menstrua flatus et tolle educta que est sit sanguinis clarificata velut esset hec ℞ ℥ iii cassie fistule cum eadem aqua noviter extracta ℥ i reubarbari electi ʒ ß agarici ℈ i spice gr. vi zz gr. iii misce et tota hec substancia detur in potu et si times amaritudinem agarici loco ipsius ponere potes tandem hinc morum vel turbit si velis solutum solucionis id est expeditius detur pacienti electuarii dyafinicon ℥ iii cum aqua ordei. Et si times dimittere colere accipiatur dyafinicon ℥ ii electuarii succi rosarum ʒ i et si velis materiam solidam da in potu pillarum cochiarum pillarum de yera maiori vel composita ana ʒ i et post hec omnia tradatur saltem horis quinque permittendo aliquod lavativum sicut brodium galli pulli in paciente debili et tempore frigoris aut aquam ordei eandem in forti et tempore caloris. Adhuc etiam diversionem menstruum attendatur cum apposicione ventosarum cum scarificacione super spatulas et super manibus si velis diverte ad distancias et si vel melius facere diversionem intende ad provocandum vel augmentandum menstrua et saltem ad aperiendum emoroydas fricando eas cum abstergentibus et acutis. Et si desiderares diversionem leviorem tunc fiat extremorum ligature aut eorum fricaciones cum pannis asperis hora electa si ante cibum per horas duas et de aliis. 4a vero provincialis intencio in cura huius est digestio materie cum digestivo diversis membris approbato velut hoc ℞ syrupi de bisanciis ℥ i syrupi acetosi ℥ ß aque cicoree aque nostre aque mellisse ana ℥ i ß misce. Si autem volueris digestivum forcius ad materias forciores recipe ℞ oximelle squillitici ℥ ß syrupi de bisanciis ℥ i aque absinthii et cicoree ana ℥ i ß misce et quod habes calidum detur in aurora et post tardetur cibus saltem per horas 3. 7° vero provincialiter intendendum est ad eradicandum materias iam predictas ut iam apparet quod soluta iam predicta in hac intencione efficere potest paulisper augmentando eorum dosim. Et si desiderares eradicativum dare familiarius et blandius magis exibe ℞ agarici electi ʒ i ß reubarbari ʒ ß aque cicoree

lupulorum ana ℥ ii penidiarum ℥ s. sal gemme
ʒ ii fiat omnium horum infusio per diem naturalem
deinde coletur et diligenter exprimatur et cola-
tura illa detur in potu postquam obsorbuerit illa
que in precedenti dicta sunt solutiva Secundo vero principaliter
intendendum est ad rectificationem capitis et
aeris in quo in hoc primo instructo convenit esse ab-
lutio capitis cum decoctione ista ℞ mori et
florum nenufaris seminis acetose portulace
ana ʒ s. ros. ʒ ii assari sequati maiora-
ne florum rosmarini ana ʒ iii partes 2as
sequatur omnia pistula in aque usque ad
consumptionem 3e partis deinde apponatur cineris quantitas
sufficiens et fiat liscivium et abluto capite ex
eo statim exiccetur cum pannis calidis medi-
ocriter fricando ipsum 2o ad hanc intentionem
valet multum utile caput eius a superiori parte frontis
usque ad sinciputem capitis per incessum commissure
sagittalis pulverizatur cum isto pulvere ponendo
de ipso quantitatem et quatuor seminum frigidorum inter capil-
los prius supercutem ℞ landani ʒ i cortici-
cit ʒ ii sandali ʒ i rosarum mori et florum
nenufaris ana ʒ i pulvis folliculorum sene ʒ
ii fiat omnium perfectus pulvis et conficiatur / 3o
ad hanc intentionem nichil utile videtur ut hic
dictum omni fine vi dierum in sero per duas
horas post cenam accipiat unam de istis pil-
lulis ℞ pillularum assareret de specie ~~Auree~~
~~2o cap. cap. 3o de cura curationis capitis~~ ʒ i
aloes infusi in succo endivie ʒ i cum syrupo
de nenufare reformetur pille 9 ex quibus ac-
cipiatur una ut dictum est 4o vero intendendum
est ad hoc dispositionis curam cum localibus que
sunt 3a quorum primum est hoc ℞ olei rosarum
℥ ii cere al. ℥ s. dissolvatur simul deinde dis-
soluta infundantur in aquam frigidam Cum ergo
fuerit congelata colligentur et in vase mun-
dato lavetur 3bus vicibus cum aqua vel suc-
co semperviue et post illorum ablutionem incor-
poretur cum hiis pulveribus ℞ Thucie
preparate ʒ ii litargiri purificati ʒ i s. coral-
lorum rubeorum ʒ i ambre ʒ ii omnia dili-
genter incorporentur et ex hoc unguento salte
quater in die liniantur superius nares usque
ad medietatem nasi 2m vero locale est hoc
℞ florum rosmarini sandalorum al. spodii
ros. ana ʒ i s. camphore ʒ ii ambre ʒ e...
omnia in lb. ii aque usque ad consumptionem 3e
partis et in medio decoctionis eius apponatur mellis
rosati ℥ ii syrupi de nenufare ℥ i s. deinde colatur
decoctio ex qua mane et sero ante cibum fiat
gargarisma ... vel 6 vicibus 3m vero
locale est hoc caputpurgium ℞ aque decoctionis
maiorane sublimationis eius ℥ iii pyretri
destillandos ℥ i pulveris mitissimi ... et
et stafisagrie omnium ana ʒ v misce Et post-
quam unguentum predictum fuit administratum duobus
diebus fiat gargarisma predictum 2a vero septi-
ti die impleto ore aqua tepida de hoc ca-
putpurgio in vola manus recepto lavetur ...

per nasum quater in mane et quater in sero per unam
narem et alteram alternatim et cum pannis leniter
tractis emungatur illud quod de capite descen-
dit Hec in summa videntur mihi ad predictas
dispositiones curam conferentia Summa curationis fe-
toris oris ex hiis quatuor causis provenientibus per ea
que in precedenti capitulo posita sunt sufficienter cura-
ri potest fetor oris provenientes a mala delata
ad ipsum per colatorium ideo non est opus aliter cu-
ram disponere Infrascriptam regulam esse ponen-
dam / De cura fetoris provenientis ex corruptis
in partibus oris inventa provenientibus a pustulis
ulcerosis que colla nominantur ab autoribus ut
patet ~~6a 3e de dispositionibus oris et lingue~~ /
Deinde iterum per corruptas gingivas collidum
ibidem ~~6a 3e in capitulo de ulceribus carum~~
Et adhuc ex putredine vel corruptis dentium
ibidem esse collidum ~~4a 3e in primo capitulo~~ ¶ Et
horum omnium cura videtur invicem tractare in tractatibus
i. in 2o principali capitulo declarationis nisi quia ad com-
plementum operis quedam specialia huic dispositioni con-
formia ostendenda sunt quorum primum est hoc con-
ferens ad alcola et corruptionem eius ℞ alu-
minis crudi ℥ s. gallarum cypressi acacie sumac
quatuor mirti ana ʒ s. masticis tonsure de bors
et maioris ana ʒ i aceti nigri ʒ e coquuntur
omnia in lb. i aque usque ad consumptionem 3e partis
deinde frigescit ex eo tepido abluatur os et post
eius ablutionem teneatur in ore sepe rob mirti et
erit conferens in 2a die pro corruptione vero
gingivarum fiat confricatio cum hoc pulvere
℞ spodii dragaganti et gummi arabici corticis
rum sandali thuris san. dra. ana ʒ i bo-
li armeni ʒ e camphore ʒ ii fiat pulvis
et applicetur ut dictum est pro emendanda vero
corruptione dentium si fuit valde profunda
melius ingenium est ut extrahatur Si autem
levis fuit mundificetur sepe dens deinde in
eius concavitate intingatur stilus madefactus
in talefacta aqua sublimationis salis armo-
niaci et fiat hoc totiens quotiens rectifica-
vit corruptionem et prohibuit ipsam ampliari
et si vel accipere remedium levius illo tunc
confert capitellum 3e sublimationis ad in-
mustratum eo modo quo dictum est Et hec vi-
dentur ad fetorem provenientem ex corruptione
predictarum partium sufficientia esse Jam vero ultimo
oportet pervenire regimen faciens ad curam fetoris
oris provenientis a mala in ... pectoris
vel pulmonis saniata et hoc quid in hoc proposito
per curare non curavi eo quod non apparuerunt
in signa talis dispositionis in hac egritudine maxima
Sed regimen huius pendet ex hiis que scribuntur
10a 3e capitulo de cura empimatis et ibidem
finali capitulo de cura ptisis et tu lege ibidem quoniam
hee dispositiones vix bene curantur nisi fuerint le-
ves et in etate puerili et virtute forti Sum-
ma tamen curationis eius pendet in administratione
decoctionum confortantium et loch abstergendo ex-
iccando et mundificando sputum provocantium

Et in summa horum sunt ista electuaria famosa ab auctoribus approbata Et primum quod est confectio diarhodon descripta mecum in antidotario qua ego semper in aurora exhibere soleo cum ℥ ij aque decoctionis centauree minoris et ℥ s. zucari thabarzet et tardet post ipsam tribus horis 2 bus Secundum non electuarium ab auctoribus approbatum sed est locus de primo eo descriptorum meliorum collegi a meis in antidotario et facio quod eger sepe excipit in ore suum ita ut calore naturali dissolutum descendat ad fo[ramen] vel orificium fistule arterialis ad pulmonem aut saltem distillans per concavum meri per modum resudationis per poros eius recipiatur in poris panniculi tunice pulmonis complet ipsam superiori loco ubi tunice pulmonis terminatur in figuram quam sennarculam Hoc igitur loco per modum potius resudationis quam Zoar vocavit trapellatum et gentilis cum eo tenuit ingredi in concavum tunice pulmonis immediatius quam in concavum pectoris mediante et hanc experimentum faciens et vide laudes eius cum descriptione sollemnis est Tertium non electuarium famose preditatum ab auctoribus et maxime ab Avicenna sed ab illo capitulo de zucaro rosato novelli sponsis et ipse cum in ipso ingitur pulvis pulmonis vulpis preparati secundum artem et bono est etiam potius zucarum sine pulvere illo de quo in commestione accipi debet quantitas magna et mirabilia facit ut Avicenna scripsit de muliere in ptisica que prope extinctionem producta erat Et vide historiam in qua ego dimisi propter prolixitatem Hec in meliora visa sunt in hac dispositione collata hinc inde ex auctoribus et cottidiana experientia comprobata Ad laudem dei Amen

282

Ex hiis que michi innotuerunt apparet quod vir iste laborat febre continua proveniente de intra secundum cuius denominationem continua nominata est cum omni die febriens ut potest dici quod michi manifestum fuit ex velocitate et frequentia pulsus notabiliter elevata et erat etiam inter magnitudinem et parvitatem mediocris Velocitas enim et frequentia pulsus differentes sunt non convenientes etati decrepite viri sanguinei et adhuc colerici naturaliter secundum iuventutem eo quod post etatem consistentie calor incipit diminui et augetur etiam in humano corpore frigiditas ut remittentes necessario cunctandi utique prima primi capitulo de etatibus Si igitur in etate primi senii que immediate sequitur consistentiam calor est dicta ad quam sequitur raritas et tarditas in pulsu apparet quod longe fortius credi debet quod in etate decrepita non salvabuntur dicte tales scilicet velocitas et frequentia et ideo satis equaliter constat in decrepito et organa motus sunt obedientia Igitur si inveniuntur in tantitate velocitas et frequentia oportet ut attribuantur alicui cause et non lapsui naturalium igitur apparet quod lapsum potest rarum Si nullus alius in eo lapsus apparet quam febris est ex velocitate et frequentia pulsus que omni die in eo apparent arguitur ipsum esse febrientem Amplius si in tali etate pulsus naturaliter se habentes debent esse parvus frigiditatis in eodem febriente propter debilitatem virtutis debet esse minor Sed iam apparet quod pulsus in eo magis mediocritati attinet quam parvitati et fortassis etiam similatur magnitudini ergo huius magnitudinis assignanda est causa et nulla alia videtur posse adduci quam necessitas aucta secundum temperamentum suum et hec quidem necessitas non est naturaliter sed febris Igitur provenit a febri causa Si igitur ex omnibus istis componatur una ratio scilicet quod pulsus eius aut est magnus aut saltem mediocris inter magnum et parvum et necessitatis potest naturaliter addita super temperamento hominis acquiritur magnitudo velocitas et frequentia in pulsu utique ~~secundum primi capitulo de consistentis pulsum~~ Igitur ex mediocritate et magnitudine et velocitate et frequentia pulsus huius viri oportet concedi ipsum esse febrientem et tales in pulsu dicte omni die reperiuntur

Igitur omni die febrit quod fuit prius declarandum hac etiam oportet probant signa pluraque primum quia per tactum caliditas non tamen acuta in membris semper reperitur 2m quia adfuit vigilia et inquietudo omni fere tempore precipue in principio tipi 3o est instantia sitis ad siccitatem et ad amaritudinem tendentis 4to inquietudo qua sepe in nocte passus est Et 5o urina tincta non elevata tamen sue etiam Et 6o fluxibilitas ventris cum quadam punctione circa intestinum percepta quadam caliditatem intensam urine acuere et non nisi febrilem ergo et cetera.

Restat autem declarare quod hec febris reddicatur ad melicam Hoc autem ex fundato theorie satis faciliter videri potest Primo quia exacerbat de 4o in 4m die quod est proprium melice et nullius alterius mei 2o quia ad hunc videntur concurrere acti tempora que sunt satis longa 3o quia usus regis adusti cedentis vi hoc persuadere quam expertus tibi et potius videtur in eo posse intelligi aptitudo generationis melancolie aduste Et quarto confirmatio vel lapsitudo que in profundo omnium fere membrorum reputatur et plura alia adducere possem quod dimitto quia ut expedit apparet hec febris est continua in primo discursu et non videtur alia quam melica ex 2o discursu Igitur est continua quartana Verum oportet iterum ipsam ad suam speciem reducere Nec non videtur quartana continua a melica naturali proveniens primo propter tinctiam urine que intensior est quam citrina ita ut sit subrufa vel rufa Item ex brevitate durationis accessionum principii exacerbationis Item ex levitate eorum vel facilitate tolerantie eorum sine magna molestia naturalis

no ceāt actu tpor ita leuia nec pa-
ru durantia ꝓpter grossiciem et strictitatem
eius et reliqua signa que ceāt in ei me-
lancolie naturali ꝓpria Et pari rone declarari
poss q mā aūs huius febris no ē inflā
genita ex adustione sanguinis neque inflā
ptnaz ꝓpterea quia no inueniunt signa
acuitatem vel furiositatem eius notablem ou-
dencia Neque ecā credi pt mā huius febris
ee inflānaz genita ex adustione flātis
solius ꝓpterea quia hic no apparet signa
caliditatis ptnaz valde intense pungitiuz
ptita Neque eni passus ē forcia extricia
cibaria notabilr calida vel febres precedentes
qz ex pdcis a sufficienti dione vz deduccō
ee q mā aūs huius febris est inflā ge-
nita ex adustione coller vitellie vel salse
cu notabli flegmatis commixte Vn ex pdictis
facile intelligi pot regimen curacionis eius
quod gra breuitatis reduco ad xij pticula
in eo consideranda Pm itaque concz est
ut regimen eius ex pte sex rerum no natur-
aliu incline ad infrigidatoz et humectatoz cu aliq-
li subtiliacione et apercione commixtaz sicut oia
cibaria eius oportet coqui cu radice
cicoree et altea radice feniculi et ect ve-
genj refrigerantiu ex cado et fido cu apcione
Vn bleta spinachia et portulaca lactuca
cu folys petroselini et boraginis medio poi-
ta ceāt ei 3a 2m no pūle in eo ob-
seruandum est ventris lenitas que lz
posset fieri cu pdcis cibariys et cu com-
sione seruiz Comz tn meo iudico dns fi-
eret dando ei i medijs temporibus in potu ℥ v
aque decoccionis folliculorum sene cu folijs
malue vel volubilis vel blete aut saltē cu
folys viol et boraginis 3m no pūle est
q mā digerat et illa in ipo vz in me-
dicinis qz aqua lactis caprini de qua i potu i
auroram detur ℥ iiij omni mane et digeren-
do maz iuuabit ad 2m pūle pmissum
4m ad hac nitts ozz dns ℥ et ad confortā-
du vts ē vsus huius mixtiōs ℞ conserue
buglossa et boraginis an ℥ i et s ptris
margaritarum viol flor boraginis capill ven
an ʒ i fragmentorum zaphiri et smaraldi an
℈ i et ff elect cu syr decorticati cit vel salts
cu violato 5m no speale est q stomacus
huius vi omni mane vngatur cu hoc vngto
℞ o citoniorum o de mastice an ℥ s oli
liliorum alborum ℥ i mastic cipi squanti
lambruske corallorum amborum an ℈ i ga-
liemusc te ʒ i ce q s fiat vnguentum molle
6m pūle est ut spina eius ce oi die ter
ex horaz pncipij exacerbacionis i vngatur cu
isto lin to ℞ oli amigdalarum dul ℥ i oli
de neufare o de floribus cucurbitarum an ʒ
vj amidi ʒ i s seminis lactuce an ʒ i
ce q s ff vngm molle 7m pule est ut si
ventris stipticitas apparet ut cristerizetur
cu hoc cristeri licet in magis placeat
lenitiō cu pdcis ℞ flor boraginis capill
ven folliculorum sene an ꝑ i maluarum
blete an ꝑ s o viol o de sisamo an ℥ i
s pulpis zucci ℥ i mellis cū uno j
sal comis ʒ ij fiat cristere 8m pūle ē ut
si appareret signa nitatis eradicande nē
detur ei hec medicina ℞ aque decoccionis p-
norum et sebesten ℥ iij mane electi ℥ i in-
fundantur in sero et i mane colentur et colatura
exibeatur 9m est ut exibeatur ei post cibum
hec confectio ꝓpter iuncta nota ℞ zagree cu ge-
mis ℥ iiij trioz de viol spec trium sandalorum
absque camphora an ℈ ij in corporetur speciebus
cu pdcā coctione et infine coctionis zucci illiq
10m ut ꝓpter defensionem cordis a laesione fumorum
male qualitatis ad ipsum fiat ei sacculus iste
que maiori pte temporis dsitum portetur in ues-
tem suum supra sinistra mamilla ℞ sperm
elz de gemis ʒ ij spec letificantis alma-
ʒ iij trioz de viol et de spodio cu semine
acetose an ʒ i s fiat sacculus quadratus
sm consuetudines 11m q sepe in die exibe-
atur ei hec mixtio ℞ aque ordei sit
cocte cu floribus boraginis recentibus ciatus s
syr de ribes vel de berberis ℥ s misce
Et si viderentur instare signa maioris
feruoris pūt exiberi cu aqua ordei ℥ iij
vel iiij syr ac cit vel de limonibus a slinz
12m pūle et optimum est ut i mane aliū
detur ei hic potus no sm oia digenis
sz lenicionis et contrarietatis adinuās ex quali-
tatibus primis 2is et tercys ℞ succi gra-
natorum dul ℥ ij aque capill ven ℥ i s
misce Hec iz in usa sūt meliora
et securiora in hac dispone Ad laudem
summi saluatoris Amen

De dolore dentium

De dolore dentium (margin)

Ocio fca p dentibus ℞ balaustia-
ru siuat gnorum mirti cappellarum
glandium ʒ i s corticum radicum mo-
rorum corticum capparorum an ʒ iij liquide
ʒ ij sandale scarolle thuris an ʒ i vre-
os ʒ i s Radices incidant et piste gros-
somo et buliat in lb vj aq usque ad co.
supcoz medie lb postea colent et exprimat-
bn et addatur in dcā colatura ʒ i s storie
ferri et iterum cole leui expssione ad doloz
dentium ℞ pipis longi et albi cube
staphisagrie corticum mororum capparorum
corticum mandragore an ʒ i piret ʒ ij s
iusquiami albi ʒ s contundat subtilr et fiat
decoctio cu vino albo usque ad consūptionē
meds et postea teneatur in ore

139

R insignis baptista ancoitanus dns

7 nuo pluribus laborat egritudinibus quare
plura accidentia rationabilius quam egritudines de-
nominari debent Videntur enim aliqua ipsarum
ab una principali egritudine tamquam a sua radice
dependentes ut paulo post declarabitur
Et sunt nunc tales Prima quidem est apostema
stomaci quod meo iudicio cronicum est
et permutatione magis quam incipiendo factum
2a vero dispositio est pulsus cordis qui proprie
saltus denominari debet 3a vero dispositio est
nocumentum in anhelitu ipsius quod si in capitulo
de asmate collocandum sit proprie tamen anhe-
litus constrictio appellari debet 4m vero notabile
est fortis tussis interpolate molestans
ipsum cum difficultate expuitionis 5m
vero est febris inseparabilis de tuo (?) proprie
est consequens apostema intrinsecorum membrorum et maxi-
me nobilium ut colliget 3a primi capitulo
27 ibi occultorum aut aptum febre
Et quia secundum est plurimas harum dispo-
nunt esse accidentia ad alteram earum coram rationabiliter
declarare debere Inunstu est n-
um palys cordis sine demonstratione aliquorum
Primo vero dicendum quod principalis egritudo quae omnia a-
liarum debet poni apostema stomaci predictum Et
n. apostema tale notabilis extensionis et duri-
ci sicut sensus tactus et tangenti et patientis
regionem stomaci palpanti parum infra os
ipsius versus medietatem et fundum stomaci per-
quirendo et quia dolor concitatur apostemate
non plus tempore complexionis sed et absque com-
plexione et ideo facile concludi potest quod apostema
tale est in fine augmenti ponendum in quo minus
sunt partes extincta quod et probat febris in-
tensio maior numquam prius Nam et gloz
sa do et fe a m quam f s affirmatur 2a Et
rationale itaque est hoc apostema durum a materia me-
lancolica genite ex adustione colere vitellie
et sanguinis in simul fuisse factum permutando
magis quam incipiendo Ratio enim apostema du-
rum stomaci accidit incipiens iterum in divi-
sionibus almansoris capitulo 6o sicut ratio accidit secundo in
apostema durum ab apostemate flegmatico cui accidat
ut indurescat 13a 3y tractatu 2o capitulo 3o in
principio Neque esse hic apparent signa per que
dici possit hoc apostema esse a melancolia naturali factum
Nam non in loco illo est tanta duricies quanta
solet contingere apostemata a melancolia naturali facta In-
tenso esse febris pungitivus dolor caloris et plusquam
tactu percepta Videntur hoc probare rationabiliter
quare relinquitur hoc apostema factum esse a materia innata
ex adustione sanguinis et colere facta quod etiam
declarat conversio doloris in citrinitatem finstedi-
ni commixtam et maliciei habitudo omnis et plus
sacco fortis in parte et hoc de investigatione
apostematis et reductione eius ad speciem suam ita per-
tractat Itaque nisi super quod pulsus et saltus cor-
dis predictus sit accidens huius apostematis Ex
pluribus declarari potest primo per colligantiam
propinquitatis partis enim apostematis in stomaco ad basim

cordis est magna propinquitas Item per colli-
gantiam ad 3m hoc declarari potest Colligatur
enim stomacus cordi mediante dyaflamate ar-
tariis venis et ligamentis utrisque eorum
coniunctam convenientibus quia cor per compassionem
absolutam et non absolutam a stomaco compati
potest Cum igitur ab hoc apostemate mala complexio
calida et ventus vaporosa concitetur cordi necesse
erit in corde augmentari necessario notabiliter
Oportebit igitur virtute existente forti et orga-
nis obedientibus assignatis fieri dyastolem
cordis magnam per quam piramidalis pars
cordis fortem faciat pulsationem circa medium
toracis Et illa est tunc formalis saltus cordis
quare etc. Ex quo apparet quod si crescentibus aut
remanente augmento necessario pari in corde
sicut prius et debilitetur virtus cum instrumentorum
obediencia necesse erit dyastolem et sistolem
cordis fieri velociores et frequentiores et as-
signabitur tunc motus tremulus cordis quod
erat declarandum Amplius et 3o similiter
Arguitur sic si per compassionem dyaflamatis
ab apostemate stomaci factam potest comprimi substantia
cordis et virtus cordis molesta laborabat
ad oppositum necesse erit assignare vehementem
motum in corde factum ad tollendam predictam
compressionem sed hoc fieri non potest nisi per elon-
gationem partium cordis a centro ad circumferentiam
sed per talem elongationem necessario accidet in torace
saltatio fortis et talis erit saltus predictus
igitur etc. Et sic Homnia princeps xi.a 3y capitulo
de tremore cordis ubi per colligantiam dyaflectis
stomaci assignet ipsam cum dixit aut propter
sit tremor cordis cum concavitatis panniculi
sui s. cassule cordis ita ut accidat in ca
apostema durum aut molle sicut accidit suo galieno
Cassule aut cordis colliguntur dyaflamati
aut cum concavitate stomaci quoniam in ipso est humor
nitrosus aut mordicatis colericus aut corrupt
in cotibus aut cum concavitate omnium membrorum
que dolent vehementer Et quoque cor miltum
cum concavitate stomaci propter humorem qui est in
eo aut propter apostema in ore eius et secundum partem
Et quoque accidit propter tremorem in ore stomaci et
contingit id et est peior res tremore cordi-
ali Et hec de tremore cordis sufficiant
Ex dictis apparet recollectis inmediate quod talis
cordis saltus est accidens Si enim prius quam fiet
apostema nequaquam molestabat virum hunc et cum
presencia huius apostematis nunc persevert exclu-
sis et aliis causis huius saltus effectis per
collectionem vel per contrarium ipsius cordis oportebit
de necessitate talem saltum cordis esse predicti apa-
tis accidens quod erat prius declarandum Non
mitius vero in anhelitu quod virum istum mo-
lestat urgenter licet posset collocari sub capitulo
asmatis quod est egritudo pulmonis cum quarta pa-
ciens non invenit excusationem ab anhelitu
frequenti sicut est anheliteis quo laborat preterea
tussis et festinans contigit tamen hec anhelitus difficultas

sub capitulo constrictionis anhelitus collocari debet eo quia anhelitus hic de integro compleri non potest secundum exigentiam dyastolis dyaflammatis quod contingit comprimitur ab apostemate stomaci cibi colligunt eo quod superiora partis stomaci que substinentur dyaflamati apostemata est Et apostema eius notabiliter magnum et sufficienter comprimit post dyaflamma ipsum tempore quo dilatari deberet constrictum remaneat et compressum ab apostemate talis anhelitus nimio constrictus nominatur ut collidere est 3a 3e tractatus primo capitulo de simone vel malicie anhelitus et clarius sequente capitulo 10 dum magister Avicenna constrictio anhelitus est ut non inveniat aer in quo fit extractio cum anhelitu meatum in partibus solius motus non strictum in quo non penetrat scilicet aer nisi paulatim Et unde inferius quod licet assignare hanc constrictionem anhelitus fieri posse ex apostemate inferiorum membrorum de stomaco tamen non fuit oblitus Quare autem hec anhelitus constrictio sit accidens huic apostemati deducitur primo quia ante istud apostema non erat nocumentum anhelitus aut valde parvum quam erat 2o quia tale nocumentum anhelitus intenditur et remonetur secundum intensionem et remissionem talis apostematis et accidentium eius Et 3o etiam quia propter pondus apostematis dum gravitatem membrorum apparentium percipitur anhelitus constrictio ac si dyaflamma descenderet ad inferius Et 4o iterum hoc ostendit quod in experientia tussis magis intendit dolor in loco apostematis ex cuius intentione iterum magnifice nocetur anhelitus Quare ex hiis omnibus satis apparere potest tale nocumentum anhelitus esse huius apostematis accidens

Videre autem 3um accidens scilicet tussis fortis causam non est difficile eo quia dyaflamma atque apostemate compressum notabiliter dolet quod propter solutionem continuitatis que est distensio fortis in ipso facta a comprimente natura quod propter malam complexionem sequitur ad illud Ex quorum amborum nocumento sequitur tussis de violentis facta propter figuram nocumenti predictorum Est enim tussis ex motibus quibus natura expellit nocumentum a membro aliquo Et hoc membrum in tussi est pulmo et membra que ei concomitantur et continuantur ut patet xi 3e tractatus 6o in exordio Quare non hec tussis ponenda sit accidens huius apostematis declarari potest ex rationibus parum ante tactis quibus ostensum est constrictionem anhelitus esse huius apostematis accidens febris que virum istum molestat inseparabilis continua est et humoralis Neque enim aliquibus rationibus ostendi potest ipsam esse effimeram vel eticam si diligenter examinentur collectiones signorum per que cognoscuntur effimera et ethica Relinquitur igitur quod talis febris est humoralis et non paroxismat singulo die neque per 3m neque per 4m Erit igitur inseparabilis continua aliquo evidenti signo vel signis deduci potest ipsam esse aliam sanguineam nam enim est equaliter stans neque declinans nec continue vincitur angustia igitur non est sanguinea a sufficienti divisione Adhuc etiam talis febris non est lactica vel continua facta a putrescente flatu aquosi mucillaginis nec vitrei Nec huius febris materia est flegma acetosum acre vel salsum a principio dum incepit putrescens Igitur non erit aliqua de flatu continuis a sufficienti divisione Adhuc etiam et febris non est continua de materia naturali vel non naturali eo quia non revolvitur ex acerbando per 4m et iam est compositus febrium melancolicarum continuarum igitur etc. Amplius pari ratione deduci potest quod talis febris non est simplex colerica continua neque enim fit a colera rubea nec a colera vitellina vel citrina putrescentibus in venis igitur non erit continua colerica et quia ipsa non revolvitur ex acerbando per 3m Relinquitur igitur quod hec febris non potest dici de numero aliquarum continuarum simplicium ut patet consideranti huic discursum Oportet igitur necessario credere quod hec febris est una continua proveniens a materia mixta ex materia melancolica genita ex adustione sanguinis et colere propter quod facile videri potest quare confusa et indistincta accidentium revolutio concomitetur hanc febrem Quare autem hec febris sit huius apostematis accidens ita clare liquet ex discursu iam facto quod non est opus amplius illud ratione deducere Hec itaque sunt que de egritudine et accidentibus huius viri theorice contemplando videntur Ex quorum contemplatione facile videri potest quantum res ista difficilis existat Est enim egritudo complicata cum accidentibus multum verendis eo quod talia in se ipsis multum intensa sunt Et iterum quia sunt accidentia partium membri quod optinet principatum inter alia partium non membrorum magis difficultatis ut dyaflamatis et stomaci Et 3o iterum quia accidentia sunt affixa eo quia egritudo cronica est Et ultimo ex hiis omnibus apparere potest difficultas curationis eius que dividenda est in duos tractatus Et primus erit de huius egritudinis et suorum accidentium regimine per continuam mensuram sex et non naturalium Secundus vero de regimine eius per administrationem istorum medicinalium ¶Mensura itaque aeris in suis qualitatibus contentis non solum eligenda sed etiam in quantum oportet ipsum mutari Non igitur vir iste commorari debet in domo vel camera ubi aer nullo occursu et velociter et libere ingressum sit ad ipsum talis enim aeris applicatio non solum saltim cordis sed dum est nocivus est sed etiam omnibus aliis predictis dispositionibus nominatis Aer enim qui ita liber est nocet ei qui oris stomaci atque cordis qui complexionem habet calidam secundum V° capitulo XXV° Aer eligatur ad levem caliditatem inclinatus et magis ad humiditatem quam ad siccitatem inclinatus tales enim qualitates videntur omni sue dispositioni contrarie Nam etiam aer iste parum calidus existens potest augmentare humiditatem in corde et sedile eius remissa calidus non videtur esse potens ad id amplius ex tali aere maius humidum acquiritur ad dispositiones aliarum quam cordi nocumentum fiet exeo Vitet etiam stare in locis antiquorum edificiorum tiranciis propter decursum aquarum

commune primum mensura aeris

Non

stantibus 7 fugiat loca revolut testudia-
lem huiua in quug heatur flatus uenti sep-
tetonalis aut meridional' plus omibq
dl' patus ē cgnez inferre et qz maxime
si mestate flauit 7 infine vert' 3o almaß
palle'o taplo Ventus i' orietal' 7 domq
euis exposita preter' Eligenda sut de
anexis ei ut sut tegunta toz'is 9nt inm-
mat' vestibus caueat ne uest' stomaq
petq 7 ypocundria cop'mat

Captm 2m d' motu 7 quiete

Motus pgressiuus 7 vlt' exitiu et quo
totu corq moueat' salte uehemt' omoi
9nitcs sut ei ymo p pole cet melq ē tori-
pe sedendo ul' iacendo ut me ta i stoto
qz in pectore 9tete 9tiq digeri possent
quia p ex'titu acquireretur fumantur
in sp'ilis euonis mezu 7 diuisionis coz
7 ia no pt bnfieri exitiu sine motu to
distractonis spiruz 7 mez 7 ideo loco eiq
confortatoos aliquē administrari pnt icipi-
endo a genibus usq ad pedes infeiq tra-
hendo cu pano stto medioait' fricado.
v sz qi aliquar incipit rubere cutis de-
inde pueniat' ad igina usq ad gena
plr' infra trahendo 7 3o a natib usq ad
7 giua 7 vtetra fricato fiat ut dayn est
p ducens ad rubedine cut' 7 hoc fieri
pot in sero p horaz .j. an tenaz 7 pliter
sequeti mane fricato fieri pt 7 bonu eit
pdcis fricatonib hueoz usq ad manus
ffdrti aut ex'o ututs no disponeret lo-
uis motus pgressiuus pdcis hois fius
aut aliquis plis quo manq paulisp mo-
ueatur in scribendo ul' aliquid alr' incide-
do aut onea manibus deportado add'
tractonem mezum etc

Captm t'ciuz

Oz replet' taz ciboz qz potuu uitare
eo quia angetur petq 7 stomacq 9nt'
no poss' digere cibu 7 potu qz 9tiq ei
eet ptiri cibu in tres cibatos ul' 4or qz
in duas tuc 9tiq digeret' Si aut ppt'
aliqua taz contingeret repletoz ex cibo ul'
potu facta ee utiuz ē ad euoz pcedere
qz citius ē pole Et si repleto tlis duct
inducias melq cet corrige ipaz cu absti-
nencia longa qz cu aliqua euoe Et si
no possit p abstineciaz corrigi 9nt ad
ministrent' euacuacia p inferiq replet' illaz
subducencia Et bonu instrm eet hoc
Rx mell' roti collati ℥ j aque decoctonis
folliculoz sene ℥ iiij detur in potu qua-
cuq hora libet aut in potu detur ℥ j f.
ae simplices galieni cu decoctoe pdicta 7
si timet' fe detur ℥ j s aut aliqdmiq
medulle cassief cu aqua endie ul' polat
Est n medicam' Auic' 3a l'ti cao 2o 7
in fine Valz aut replente vomitu educe
in ho cau utilu veredu z eo qz os stoi 7

ptes eidez vicine 7n vio isto egrote st
stante cu egne in aliqua via 7 si st nali
deputata ad eiciendu uias aliquas non
ē fiendus tractq p ipaz s diuisio ad op-
positu Nec eni a totano epatis euacuacde
no sut p ventrez dissinterico ymo p uias
vrine quarta pmi ca'o pmo sz intestioz
ad 9cauit ate tpris ē inappinquior 7 rec-
tior ad euoz qz viaz vrine ad ipaz 9
9cauitatez epatis

Quartu captm d' uigi'a 7 sopno

Vigilia in qutu pt uitet pp debilitatez q
sequi' ad ipam ex resolut' 7 ex diuisione
ul' pp diuisione calor' inati a centro ad
circuferecialeB ptes Et 3o quia in uigi'a
me pomut' influxu hoc aut totu ē no-
ciuu pdcis egrimb qz utiuz ē ptez uig'a3
tpris occupari abeo ē dormiedo 7 no uigi-
lando Et itm si ex applicatone sopni
7 uigiliaz nocentu paria acquireret'
nocuita uniq tn ledere' eg' cst ex noto
sopni qz uigiliaz figura dormitonis
eius existat cu cocentia dolor' sup pte
ubi melius Jacendo quiescit lz n obser-
uando cam 9tiq foret ei pius sup dextro
qz sinistro late iace Instancia tn doloris
obsuatoz huiq regle phibet sic eni i oi
motone coz'is cu capit q s do sal gest r
ē affz 2a ita 7 in omi corpor' accuba-
cone sicut quis dolore molestat' abeo dis-
cedendu est

Capm Quituz

Omia aie acci'a p que fortis 7 uelox
fit i hub 7 spitib motq aiceu'a ad cetr'
sicut i magno timore 7 s' silib et a ce-
tro ad circu'a sicut i magna yracudia
7 gaudio 7impedint eni digoz 7 sut
cu pe pcauatos 7 corruptos mezuz qz
utile ē s' no tristari nec meditari 7 tic-
re de sua egne 7 s' silib Qu omi
eni egne confortari confer ut 2d.

6m captm

Cibi omis 7 potus quiq uti dz i qua-
litatib pmis sut cali 7 humidi refracti
aliquiq leuit' infrigidantib 2o sit dig'
facil' 3o sint boni nutrimti 4o sint
leuis penetratonis Homia utia st
nob pp debilitatez dig'ue 7 uacuitate re-
staurandi huores rectificandi pletorias
que ad est et pp oppilatos q in corpre
cohartatoias 7 attenuatoias Panis'
quo uti dz sit de simula purissima a-
furfurib bn mundata 9nt' cocto parum
sal' hns 7 plus fermti recipies qz cois
panis Carnes eiq sint pe uitelline
agnine castrati 7 iuuecis 7 capri Car-
nes quadrupedu grossioB no sut utiloB
Conueniut et ei carnes pulloz caponu
7 gallinaz 7 anatu iuuecularu p dicad
fesianoz 7 auiu pruaz 9morantiu indu-
metis Carnes no columboz turturaz aut

silvestriu sut sicut gazelli vl' capreoli Ip-
se eni int' silvestres carnes meliores
existant 7 sanguis exeis genitus pau-
cas hz supfluitates 3o almasor ca° 32°
Aialiu no in aquis degetiu vl' i cuc-
noribus a' motib; quor carnes ad
mlie naz inclina2 oms vituperande st
7 Iustia quto carnes teneriores 7 notar
pingues tanto ei laudabliores existut

De ferculis

difficile e invenire vegetablia ca^da et
huida n' raro io oz Alia fercula ad hs
qualitates inclinari quod facile fieri pt
cu laudabilib; carnib; pdcis 7 pingue^re
porci leuit° sallita aut castrati vituli an-
imal' agni 7 silinz In dieb; no obser-
vandis ex lege nra cufiret2 cibi cu re-
centib; oleis de sezamo vl' d' dulcib; amig-
dal' vl' de granis phistico2 7 d' olivis
bn matur 7 ppe qn olea no sut artifi-
ciata cu sale Etia uti pt piscib; lau-
dablibus fluvialib; 7 maritimis du°°
no sint antiq cor^m 7 carniu uisco2aru
delanda^b itaqz sicut vaioli marsios
torrentine orade sterliones temali scorpi-
ones lucy cappedai rubi menoli 7 siles
Cancr aut rao uta2 Cibor lacticie-
oruz vsus 7 ppe si lac cottu fuit 2'nt
ei 7 caseus recens 7 moll' pauci salis
Antiquq no 7 salitq oino dimittatur

D' legumb; 7 granis vti pt

Cibis de ordeo panico cicerib; albi s-
rubeis artificiat Riso et cu amig^lis
ppto vti pt 2'nt' eni mutt respicat qa
calidu est 7 sicu in 2° gradu xxj° co-
tinet 126° ca° cuiq tu siccitas corrigit2
2'nt cu sicco amig Et alia sicptititas
que e in eo 7 ut app 8uo desiut me^na
ca° ppo ref'angz rectorigi2 ab amigdal'
ut dcu est De oleribus 2'ut ut
bleta spinachia portula^ca borrago brodiu
cauliu 7 sles plate 2'nt lecte 7 capitie
7 mudificatie / D' minutt no 7 aro^m
plant 2'ut ei sicut salvia que po2 ca^a
7 sicca in pmo ut galien i libello dina
midico2 1 d' uitutib; plantar ca° de
hys que calefaciut in pmo gradu licet
no multu apte de siccitate exprimat galie
Conveniut et feniculg petrosili^m menta
7 silia modecate ty usu in cib' accepta
pp co2 calitatez 7 siccitatez D' fructib;
Fructq no 7 ppe arantij oms fri 7 hui-
di ventosabiles 7 multe siptititat ditte-
de sut ut cerusa poma pira dattili cas-
tanee nespila 7 granata citria 7 citoia
Pt aut uti amig^l recetib; ficub; a-
vellanis qnat dulcib; passul' pt pe-
ponib; bn matur h omia sua kali
tate 7 huite boni exib; mitinu int'
fructq pt uti fistic amig^lis pos Negq

aut tangat pmicas gna n pmicaru no-
cent stomaco xiij^a 2^a ca° d' 7 iuuatib;
7 nocentib; stomaco D' radicibus di-
mittat oms que ventose sut excellctor
7 cade 7 acuitate pticipat ut alleu porru
cepe bolbu Napi aut in suis tpib; 2'ut
ei in cibis 2'nts 2dit Rape dimittu2
pp supaz huiditatez 7 difficilez digo carn
Democritus teste 3° practice damnant
cas tamq co2' nocivas 7 inflatois sbj
excitativas lz diocles 7 dionisius oppo^m
sensiant ut scrpsit dyascorides in ppo ca^lo
Carote placent pp calitatez 7 aptuz carz
mediocr' 7 pcipitet fla a stomaco De
conditis uti pot olivis cortitib; arantio2
rapis 7 napis modecato vsu d' alys aut q
sumut2 ex ptibus aialiu lauda2 ei mel
modato ty vsu vino eius ydromel con-
fortat stomacu 7 facit appete cibu ut 2°
cay d' melle lauda2 et ei ova ptcp frix-
a 7 butir recens vl' kuit' saliti Zuc-
caru aut thabarzet 7 sede cottonis pla-
cet Oleu olivar recens' dulcu 7 8' silia
laudant2 De saporibus aut inter
aceti saltez simplex 7 acuti inter ce
sucu gra2tor 7 ppe aciu imizor 7 dul-
2'us e ei sucq aut citonior aratior
7 limonu bonq ei e modecato vsu

De potu

Eligat vinu sba tenue coloe albuz
vl' citinu sanctu a galieno nominatu i
libello de vinis sapore dulce no multu
excellent' odore suave 7 vinositat 2missu
aut mediocre qd' si tale fuit simpx acci-
piatur aut si fuit ponticq frangat cu
aqua by decocta si aut instaret sigua
7 acci^a cali intense uti pt ydromelle
fco ex xx ptibus aque 7 vna mell' d' cocto
usqz ad co supto2 &c pt aqua fria2 fugiat
tamqz igne 7 reliquos potus infantes
7 inebriates mas sufficiat h d' cibis
7 potibus simone succicto

C^o 6 tractatus piendq e inter capla
qt sut intencos ivve i cua pdcar dis-
ponu Pma itaqz intencio erit merz
coiuz evacua° que no st pse te pdco2
2a intencio e me2 appetitute 7 coiuz pl
minorativa evacua° 3a inte° est dudpo
me2 fluctuu Ra est ipazuz digestio
2'ns 7ta e me2 eradica° 6a e apt
curo regular 1a 7 ultia e accitiu
emergetiu vl' intercidenciu 7 alioru
2plicatio2 correttio 2p

Pma itaqz intencio2 2plent instard q
stomacu 7 intestia 7 vrinales vias mu-
dificat a supdb; coit' muctt in eis su-
pfluites go cibi in stomaco multiplicatur
7 iunctis debilit digtie mudificat coct-
io ppagor lupulo2 caulud 7 blet et
confert ad id optima decoctio ficud sicca2

an cibum accipiendo ex ea tada oz ℥ v.
superfluitates non in inferiori parte ventre con-
tentas mundificat Item Aristo. dicit Recipe ficuum
pinguium numero sex radicum altee ℥ i. fo-
liorum malue et blet' an. ℥ ii. furfuris bis
cribellati ℥ i s. coquantur hec omnia in suffici-
enti quantitate aque usque ad consumptionem 3e partis et
huius decoctionis bene expresse accipe lb. i. o-
desizamo et o. uiorum ʒ i s. zucari rubei ℥
ii. sal' comis ʒ iii. misce et totum imponatur die-
bus aut frigoris locorum ponatur mel super-
fluitates non congregatas in vijs vrinalibus
educit peragus et lupillus ut dictum est et hoc
est mundificatiuum appatum de quo per tres hos
an cibum eo bibant ℥ iiii vel quinque Recipe
generorum mily solis citrinorum ʒ ii. liquirie mun-
dificate ʒ iii. anisi ʒ i. coquantur in lb. i. a-
que usque ad consumptionem 3e partis et exibeatur
ex ea ut dictum est

Secundum capitulum de curacione inflamatiua
apparatu intencio

Ex predictis in capitulo primo manifestum est quod
euacuatio materias inflamatiue de recipiente multam
genitam ex adustione sanguinis et colere cum
commiscetur flegmata aquis clarissime e-
uacuatur Et ad hanc intencionem sufficeret potus
aqua fructuum descriptus mesue in antidotario
Item clarum de psilio collectum ibidem distinctione prima
et est efficacissimum si dentur ex eo ʒ iiii cum ℥
iii. aque lactis capri descripto mundificati-
uum bonum conferens ad illud est hoc Recipe aque
lactis capini ʒ iiii. fiunt polipodij follicu-
lorum sene epithimum an. ʒ s. reubari elec-
agarici an. ʒ iiii. sal indi ℥ iii. penidia-
rum ℥ i s. omnia infundantur in predicta lactis
aqua calefacta per diem naturalem deinde cale-
fiant et deinde exprimantur et colentur et colature
addantur elect' diaprunis ʒ vi et totum tamen
bibatur in aurora et post id tunc te corizat
per horam deinde quiescat et tarde cibum sex
horis et post quartam horam accipiat ʒ v. a-
que zucari calefacte et post ipsam per i horam
comedat 2a intencio
Hanc intencionem complent ventosaciones absque
scarificatione natibus applicate Item si appa-
ret signa motus sanguinis et combustionis eius
fiat in auro vel parum post flebotomia de
basilica sinistre manus posita inter anulares
et auricularem digitos et exhauriatur sanguis ℥
ii. aut ad plus due et s. Timeo enim in eo
sanguinis educcionem in eo amplius eo quod ma-
cer et extenuatus colericus est fastidium et abho-
minationem habens et illos timeretur flo. in quarta primi
capitulo xxvi. Credo aut ego nullam posse as-
signari inflamatiue curationis et appetitus nam
contra hoc est emorroydarum puocatio talis
non dicit educet materiam hunc egressum ad equatam
est abstracto est contra et scientia quod si beneficio
intus fiaret omino eligenda est Si autem huic
curationi non providet per arti ipsam puocare

debemus fricando extremitates intestini
per compressiones aliquas ex compulsi cum foliis
ficus aut foliis bardane vel altius plateas.
pitatem habens aut cum tela tarnisi aut
eas leniter pungendo cum setis porcinis et per-
mittatur exire sanguis usque ad egressum tollera-
ciam contentis Apparet ex hijs que in precedenti capitulo
dicta sunt magna pars curationis membrorum con-
fluencium satis. n. per cristeria per flebotomiam
et emorroydarum apertionem vero autem materias pos-
se duci Et cum predictis istis compleatur hec

2a intencio

intencio per ventosas scarificatas Diuiditur
et nunc per fricaciones de quibus dictum est ubi de
extenso sermone factus fuit Ea et que diui-
tur per meatus vrine peracta in fine capituli pre-
dentis huic loco apponenda sunt post illa
aut istud diuidere pot materias extremorum
infusio et ablucio cum decoctionibus medicinarum
sua caliditate materias attrahencium et dissolue-
cium et in fumos conuertencium De quorum numero
eleganciores sunt pulegium metastrum cala-
mintum assari origanum sticados ysopi pa-
recdeni pecos artetica et bistorta et similia
de quorum decoctione calida infundantur
et abluantur extrema Materias non conuictas
in loco apostematis conuictas diuiditur sufficient
mente apfudo educentes materias calefaciendo
rubificando et vescicando Quorum igitur
incipit apfudo apatis materiam abstrahendo
absque loci scarificatione conficitur locum cum
recenti calamento metastro baure siluestri
recenti et similibus Vindencia in materiam cum attrac-
tione et uescicatione sunt sicut fricato cum
recentibus folijs flammule et est pes cor-
uinus aut cum pluribus ppricand et acuta
et cum apio rano atque similibus Commune
non diuisum et uesicatiuum est hoc Recipe corpo-
rum cantaridarum sine capitibus et alis ʒ i.
fermenti antiqui ℥ i. incorporentur in mortario
vltra stroe cum aceto acuto et ponatur super
loco ubi diuitatur per horam unam deinde
remoueatur et super ponatur butirum recens aut
menungia sine sale vel cotum infusum in oleo
morum frio et hec de 2a intencione dicta sufficiunt

3a intencio

Meritum digo pendet adustione carnis
Cum enim aliqua natura diis apatis et aliorum
apatum que inuenimus contineatur loco paciens
satis pinguis et elongatus est Aliud vero
est materia conuicta in loco apostematis contenta Et non
dubito quod aliqua particula eius contra distemperata
ti et membris pectoris infusa leue atque di-
gestum mei pinne contra est potest sicut aqua
bethonice quam multum stomachalis est et aqua
absinthij famosa apud omnes et aqua mel-
lisse que conseruantur pleti et omnibus consimilibus
similibus et parti inficie et aqua habere multas
et est studiosa ut patet 21o contine et aqua cus-
cute scolopendie thamarisci fumiterre que adusta-
tur membri adustis Et hoc sit de thimo et

et depithimo oximel de cheafim .i. leuis
tico oximel Julian descriptione allexandri
primo practice et dictum hoc ad hanc in
tencionem valde sufficit cum rec. mellis florum
boraginis et buglosse cuscute et endiuie
scelodule cicoree radicum et scariarum .o. c. g.
fiorum ana .a. ij. bdelij moll et subalbidi ℥.
.j. armoniaci eleci ℥ .j. ß. cinamomi galange
spice macis ana ʒ .j. infundantur omnia per du
os dies naturales in lb. xij. aque deinde coquntur
cum eadem usque ad consumptionem medietatis et colentur
et molentur exprimatur et huic expressioni ad
dantur succi pomorum apiorum lb. j. succi fumi
terre succi mente succi balsamite ana lb. ß. pl.
nis zucari lb. j. ß. in estate cuncte in hyeme
et coquntur omnia simul lento igne et dum co
quntur aromatizentur cum hoc puluere rec.
sandalorum amborum spodij rosarum ana ℥ ß.
nio ℥ .j. ß. ambre ℈ .ij. ligentur in syndone
rara et bulliat simul dum coquitur postea deinde
clarificetur et fiat potus eius sirupus longus
Pars non complete decoctionis de primo gradu
exibeantur ℥ v. calefacto de eo non exibeatur
℥ .ij. cum ℥ .iij. aque eupatorij et cuscute
et cicoree vel thamariscy et totiens exibe
atur ut appareat accidentium remissio et vrina
in colore et substancia mediocritati vicina cum
ypostasi alba iuncta equali dyaffana et
in fundo sedentis Nam aut iunctas
durorum et cronicorum apatum digerere possunt
dicuntur Emplastrum dyaquilon Emplastrum de
granis lauri Emplastrum dyafinicon descriptionem
inveniens in antidotario distinctione xj.a Et emplastrum
laudabile quod scripsit Auicenna in 3.a 3.i
tractatu 2o capitulo de cura apatum durorum
et est valde simile Emplastro de mellilloto
et eius descriptio est hec rec. melliloti fenugre
ci camomille baccarum lauri altee ab
sinthij omnium eius partem .j. armoniaci thuris
ana partes ij. vnguenti partem coquntur omnia in aqua
decoctionis ficuum pinguium que sint lb.
quatuor vini albi aromatici dulcis lb. j. me
lis lb. ß. omnia simul coquntur usque ad spissi
tudinem aliquantum deinde addatur postea aliarum
menarum et diligenter coquendo fiat emplastrum
vngatur itaque stomacus circumstantes partes ex oleo
de sizamo cum in quo resoluatur parum de bde
llij deinde supponatur Emplastrum predictum calidum
et super ligetur diligenter et hec de intencione
quarta dicta sufficiant etc.

Quinta intentio difficulter compleri potest
in viro isto saltem cum mediis aliquantum au
dacibus eo quia extenuatus est valde et debilis
et ventrem habet pannem carnositate velatum in
quo timendum est de applicacione farmacorum
ut clauditur in suis affectibus 2a In omnibus
morbis aliquantum vmbilicum et pectus Cum
aut fuit in viro isto sufficienter dictum modo
ut apparuit modo succedenti curam potest cum ℥ ß.
pillarum de fiotire que satis leues sunt / Item

dari potest hec media Rec. elec. dyaseb
℥ .iij. thimi epithimi polipodij ana ℥ ß.
anisi dauci ciciandi ana ℈ iij. aqua lactis
caprini ℥ iij. exibeatur cum Ego non in pluribus
casibus ad minas ad hustas et grossas exi
beo elec. de psillio ℥ .iij. elec. dyasene ℥ .ij. de
totum cum aqua lactis et hanc medicinam dedi
cidem in ciuitate paduana et huit iuuamen
efficax ex eo Siquis aut exibere vellet
pillas de lapide lazuli aut de lapide
armeno consideraret tamen eas minorare dosim
pro potens cum Et hec de intencione 7a dicta sufficiant

Sexta intentio

Melior curo que fieri potest huic apati
est ut temptetur eius resolutio ipsius maturacio
si fieri potest ullo modo patere ex ulcera
cionibus post eruptionem in stomaco aptum euenientibus
feliciter Cura 1a licet apata plura curari
soleant per reuolucionem intencionis mollificandi ad in
tencionem resoluendi et consolidatum quinta primi capitulo
xxv. et 3a quarti tractatu 2o capitulo de cura sephiros
Sapiens tamen medicus potius debet in medicine
vno modo vel emplasto vel vnguento comiscere molli
ficancia cum resoluentibus debite consiliatum ut patet
in Emplasto Auicenne descripto in intencione precedenti Ego
non sepe consueui facere tales duricies emollire
et resoluere cum hoc emplasto rec. Emplasti de muc
cillaginibus simplicibus lb. j. fecis olei de yreos
℥ .ij. fecis olei amigdalarum dulcium ℥ iij. armoni
aci bdelij dissolutorum cum aceto ana in coquntur
omnia simul et in fine addantur croci ℈ iiij.
et fiat forma mediocriter moll et supponatur
ut prius Si aut contingeret per hoc non sufficienter
resolui predictum apa si apparet signa maturacionis
illius quod cognoscitur per augmentum pulsacionis
et doloris deinde procedendum est ad maturacionem
illius cum predictis Emplastis vel aliorum commiscendo
commiscendo radices altee aut liliorum alborum
vitellos oui o de sizamo o de amigdalarum dul.
vel amararum camomilla mellilotum folia pas
tinace vel malue et similium et tu considera
Cum ergo apparet signa maturacionis per ha
bundanciam doloris aut remissionem et pulsacionis
et declinacionis apostematis vel depressionis periphe in fino
ut cibetur abis aliquantum salsis et acutis et acci
piat plumar magnum tamen plenum pluma
vel penna et appodiet stomaco suo super ipsum le
niter comprimendo et erumpetur apa Cum ergo erup
tum erit curetur cura ulterior stomaci cum mundi
ficatibus ut ydromell et aqua lupulorum vel
aliter cum colomnabus deinde gratia maturacionis
et confortacionis maioris detur ei mel rosatum
cum yera simplici gal. et decoctione mastici vel de
coctione centauree minoris que prevalet omni
alie medicine finaliter non detur puluis mastici
et thuris cum aqua vel decoctione radicum consolide
consolide gratia sigillacionis ulceris hec de
intencione sexta dicta sufficiant

Vltima intentio

Disputata fuit accidentium correctio et hec quidem

comple p interciones predictas et per regimen aptatis quam sit cura ipsius ut superius probatum fuit febris secundo ut consideranti apparet facile consyderari potest cum incorantibus et digerentibus et evacuantibus pectoris et diutentibus / Nocumentum non in anhelitu et per eadem curari potest Item usus croci in cibariis suis et de meris melioribus confert cum pectori et membris anhelitus ut 13a tercii et 2o capitulo tollitur est
Adverte et hoc nocumentum pectoris retinendo mos loch de pino aut loch de papavere Si materia ad pectus catharrizaret a capite aut loch de squilla si grossior est et materia viscosior Saltus non cordis provocato capite a quo pendet allenabitur aut eradicabitur gratia tamen sedacionis ipsius aut inocrationis administretur hic sacculus Recipe been al. et ru. doronici ossis de corde cervi fragmentorum iacincti smaragdi zaphiri ana ʒ. ss. margaritarum ʒ. i. seminis ozimi gariofilati ʒ iii. florum boraginis buglosse et mellisse ana ʒ ii. croci ℈ ii. ligni aloes ʒ. i. fiat pulvis subtilis et impleatur ex eo sacculus quadrangularis ex syndone retorta fusus et applicetur cordi Et si vel ex eo epithima fieret adde camili rosarum ana ℥. ss. aque rosarum ℥ iiii musti ℈ ℞ et erit efficacius et melioris impressionis Et si accipiantur predictarum specierum ʒ. vi. aque rosarum buglosse et mellisse ana lb. ss. vini malvatici eius ℥ v. et bulliat omnia simul leni bullitione et intingatur in eis pannus de grana [...] et tepidus vel calidus et applicetur cordi erit et notabiliter ipsius
Tussis non quod erat accius [...] eisdem nisteris curari debet quia nocumento anhelitus subveniebatur ut supra tactum est Et hec sunt que ad egritudines et accidentia huius viri michi meliora visa sunt atque utiliora Ad laudem domini nostri yhesu xpi Amen

262

Cum longis fere temporibus virum contemplo mis adeo intensive cadere secundum corpus et vires et omnia membra corporis michi occurrisse nullo pacto recordor quantum talis est vir dei servus dominus ... de ordine sancti georgii de alga quod facile ex dolore totius corporis extenuatione habitudinis sua valida amaritudine oris pulsus et anhelitus magne velocitate et frequentia declarari facile potest et similibus tamen et si alias regimen preservativum quod diffusa satis scriptura fuit ordinaverim Tria tamen occurrent in sinnope ab ipso in hoc toto vere et estate futuris que observando consulo Attento regimine evitandi cibos et potus calidos et passiones anime et corporis calidas excitativas et augmentativas Primum itaque horum est hoc clarum cuius usus esse debet a die vi mensis maii

de 1429 ut ex eo accipiat omni mane ante cibum per tres horas coclear i deglutiendo ipsum et ss. coclear ex eo per horam ante cenam continuando ipsum omni die vel alternatim tunc descripto est hec Recipe conserve rosarum ℥ ii. rosarum nostrarum et buglosse ana ℥ i. seminis endivie acetose cuscute citrocee ana ʒ. i. vini citoniorum ℥ i. vini granatorum ℥ ss. pendiarum ʒ vi. fiat clarum 2m instrumentum est confectio hec de quo acciperet dum rotulas una die in media assumptionis clari post prandium et cenam aut saltem post alterum ciborum accipiat eam semel in die Recipe trociscorum de spodio cum semine acetose nostrarum florum nenufaris sandalorum alborum et rubeorum ana ℈ ss. camphore granum iii zucari al. ℥ ℞ cum aqua acetose fiat confectio in rotulis ʒ ii ss. 3m instrumentum est hoc Recipe aloes infusi in succo endivie ℥ ss. spodii mastices nostrarum florum nenufaris ana gr. vi cuscute ʒ ss. fiant pille cum succo rosarum de omni ʒ vi. de quibus accipiat in septimana bis unam ante cenam et potest et ex eis accipere v. vel vi. in aurora et precipue cum percepit gravitatem et plenitudinem in stomaco et sibi ypocondriis et post eas tardet cibum horis ad minus quinque etc. Sequitur aliud

153

Reverendus in xpo pater Integerrimus dei servus dominus Johannes de Augustis de predicto ordine sepe molestatus est vehementi caliditate epatis et renum cum frequenti accessu et recessu oppilonum in ambobus ab arenul' ... non raro inventis in eis afflicte in visitante eas in vys emulgentium venarum et colatoriis panniculi renum Unde provide... est ei ne longo tempore arenule ibidem retente coniungantur in lapides quod licet ego alias magnopere in sudaverim persuado ipsum a nocumentis illis Nunc tamen quinque in unum precipue sunt memorie reducenda precipue non in propria eligenda Primum quidem ipsorum est ut utatur pillulis alias sibi compositis secundum quod uti solebat eis frequentius aut rarius accipiendo eas secundum maiorem aut minorem fluxibilitatem ventris 2m non principale est quod utatur simpliciter confectione in alio consilio scripta secundum quod consuevit accipere eam 3m non est ut si contingeret ipsum pervenire ad sitim intensam aut amaritudinem oris et caliditatem sub costis dextris precipue accipiat accipere istas aquas in aurora tepidas per v. vel vi. dies continuando eas et tardet post cibum post earum assumptionem horis tribus Recipe aque acetose et citoree ana ℥ i ss. aque absinthii ℥ ss. vini granatorum zucari ana ℥ i ss. misce
4m non principale est ut postquam accepit predictas aquas accipiat hoc leniens cum ℥ ii. aque ordei et tanto ss. aque lactis caprini talefactis

inuitez in anno et tardet cibum quinque horis Rp cassie mundate extracte cum aqua endivie ℥ i reubarbari electi ʒ ii spicenardi ℈ v salge ℈ i Quintum particulare remedium est hoc ut postquam evacuatus fuerit ut iam nunc dictum est tunc ab hora prandii distante balneet pannum in hoc epithimate quod bene expressum quatuor vel quinque vicibus supponat ypocondrio dextro usque ad horam unam ante cenam Rp aque endivie aque solatri et acetose ana lb ß aque rosarum ℥ i quatuor specierum rosarum sandalorum trium ana ʒ ß croci ʒ i camphore ℈ iii aceti coclearia quatuor conquassentur omnia simul et applicetur ut dictum est Et ne contingeret defectus scripture ipsum carere confectio alias ordinata est hoc Rp specierum tassandalorum absque camphora specierum diacurcume seminis acetose ana ʒ i rasure eboris ʒ ß camphore ℈ ii cum aqua absinthii et ℥ iiii zuccari tabarzet et fiat confectio in rotulis trium ʒ Ad laudem dei omnipotentis Amen

76 Reverendo almo suo domino patri ordinis fratre Johanne de Cinnis providendum est remediis huiusmodi (?) intentos immodificandi caput pectus et stomacum a fleumate multo et mucillaginoso catarrizatibus et prima indigestionis genitis in predictis membris Pro quo oportet ipsum providere super caput pectus et stomacum panis bene copertus custodiatur et ab usu lactis ciborum pastillum multi pistum usu blete spinachie lattuce aque frigide potu omnino se caveat Et inter remediis reverendus secundum hunc modum Accipiat omni quarto sero paratum ante cibum vel ante collationem nocturna tempore se unius unam de istis pillulis Alteram non pillulam accipiat per duas horas post cenam Rp aloes abluti ʒ ii et ß cathartice colloquintide agarici turbith hermodactilorum ana ℈ vi diagridii ℈ v ʒʒ granorum mastici lignaloes ana ℈ iii cum ycera simul fiant pillule de omnibus ʒ vii de quibus fiat ut dictum est Secundum remedium est ut die intermedia inter unam et alteram pillulam quando vadit ad lectum cum ciato ß calefacti vini albi subtilis et dulcis accipiat kyng electuarii ʒ i ß Rp electuarii diacalaminti ℥ i ß electuarii dyarris ℥ i amborum secundum nicolaum in antidotario incorporentur simul cum modico pulvere de ysopo Secundum remedium est plus iste de quo mirum iste omni tertio sero cum vadit ad lectum super partem capitis sui per directum commissure sagittalis in latitudine quatuor digitorum apponat quantitatem vii granorum fumenti spargendo inter capillos Rp granorum paradisi lignialoes storacis et calamite ana ʒ ß corallorum rubrorum ʒ i macis ʒ i ß gariofilorum ʒ ß fiat omnium per se pulvis et commisceatur ad laudem dei omnipotentis Amen

Egritudo huius viri quantum ad cognitionem eius mihi fere videtur ostendere dubitationem Est enim complicata ex febre et mala complexione et solutione continuitatis in membris pectoris Primum quidem apparet ex calitate fixa in corde et toto corpore et ex calitate fiente Calitas enim fixa deducitur ex macie totius corporis assumptione que non fuisset rationabiliter consecuta ad calitatem fientem saltem in tam brevi tempore fiens autem calitas eius cognoscitur ex revolutione paroxismali et ex accidentibus concomitantibus principium paroxismorum malium febrium interpolatarum Et venit hunc non frigus rigor et orripilatio diversis temporibus et horis diei naturalis ut quandoque in die quandoque non in nocte aliquibus non paroxismis affligatur In ordinate tamen procedentibus quod contingere potest propter diversitatem materie in generibus et propter causarum aut propter debilitatem virtutis et sic de aliis Et ex hoc fundato concluditur quod hec febris est complicata ex ethica ex discursu primo et ex putrida ex discursu secundo Quod enim in membris pectoris eius sit egritudo compositionalis deducitur quia in pectore et canales pulmonis plenis sunt materia catarrali vel ibidem congenita mucillaginosa et acuta secundo erit ibi egritudo in materia Et quod pectus eius habeat solutionem continuitatis manifestum est quoniam ibi est sanies collecta que emittitur cum sputo sanguineo quod diu satis perduravit sed non bene locus generationis et eruptionis illius saniei et sanguinis sine solutione continuitatis aliquarum partium pectoris causa in assignari oportet solutionem continuitatis Si enim sputum id sanguineum et saniosum effunderetur a cerebro ad pectus non esset possibile ipsum esse ita continuum sicut fuit et est neque etiam sanguis ille a venis exiret ab extremis orificiis earum et a poris patientium ipsarum omnino posset esse tantus neque ita continuus Et ex hoc fundato deducitur quod sanguis iste exit a partibus pulmonis vel iste mirum iam de facto incidit in ptisim vel partis est eadem in eam Si generaliter sanguis sputo sanioso commixtus sit subtilis clara rubedine rubicundus sit spumosis partibus et saniei aliqualiter commixtus et ei bene adherens omnino arguit ulcerationem in carnositate pulmonis elongatam a venis magnis et cordis Si autem sanguis ille qui cum sputo simul emittitur niger esset grossus coagulatus parum sputo commixtus et non educitur nisi per magnum conatum vel tussis multa tussi laborantis et tactu percipe dolor mitorare vel in alta parte pectoris profundius appareas et cum difficultate aliquanta anhelitus tunc iste sanguis cum isto sputo a concavo pectoris educeretur et esset empimma denominanda egritudo talis que ex omnibus colligitur egritudo huius viri est complicata ex ethica et putrida et empimate cum ptisi vel saltem cum apparatu

ad eam Ex quibus ultimate concludit
q cura huius egritudinis aut omnino erit impossibilis
aut valde difficilis aut non nisi in longo tempore
ad sanitatem tumabil que regi debet ut nunc
Nunc dicendum est de regimine eius in vi Abstineat
itaque iste in suo regimine a mansione in
camera vel aere frigido et humido et notabiliter ven
toso In cibarijs salsamenta fugiat omnia fu
mosa et genus omne acutorum velut sina
pis raffanus cepe alleum et similia ventosa vi
tet et cibaria ut lac crudum legumina ciba
ria omnia acuta et similia fugiat et difficilis
digestionis panem grossum azimum et male coctum
lagana et similia Dimittat et acetosa ciba
ria et aceta et specialiter salsa ut agresta et limones
pro potu non suo eligat vinum subrubeum vel
citropolem ad dulcedinem parum inclinatum
nullo modo acre vel ponticum aut sit album
clarum proportionati saporis Et si molestatur a po
tu vini caveat a potu aque sed ei conce
dere licet vtatur aqua ordei cum zuccaro cocta et
erit ei potus bonus De carnibus
Vtatur carnibus pullorum si habere potest et porcis
iuvenculis et carne castrati animalis et vituli
lactantis est ei conveniens Et carne allaude et pavo
nis et avium minutarum et perdicis et fasiani
et leporis De piscibus
Conveniunt ei cancri fluviales et specialiter
cocti cum aqua ordei vel cum lacte vel cum v
troque simul De fertulis
Conveniunt ei magis caules cocti et ptisa
na de ordeo et specialiter cum amido bene cocta et
rizi et cibi omnes de pasta sicca et fermentata
et pedes vitulorum in aceto cocti et anima
lium pulmones et specialiter vulpis porci et similium
et ova elixa et in cibis cocta absque frixione
Et butirum mediocri vsu conveniens est ei et re
cocta mixta a lacte accepta et caseole recen
tes absque sale et lac coctum cum tondre vel
amulo vel farina ordei convenientia sunt ei
De fructibus
Bone sunt ei ficus sicce ante cibum accepte
due vel tres si non habet fluxum ventris et
granatorum dulcium cocta sub cineribus vel
cruda et aliud comedere post quatuor vel quinque
avellanas torrefactas et excorticatas et specialiter
post cibum Crocus et in parvo vsu
in cibis eius est conveniens et plus cinamomum pan
ti vsus Hec de cibarijs sufficiant
Pro regimine medicinali huius vi xij occur
runt in mistura per suam curam necessaria primum itaque
ministrum est cum 2o et 3o administrandum
capiti eius a quo principium egritudinis huius
vere est deducendum Incepit enim magnus
a suo capite defluxus ad inferiores partes
et a multa materia proveniens fuit enim tantus
quod occupavit loca gule et partem pectoris
et spatule Nam loca ista tante materie fuer
unt capacia quando multa pars eius fluxit ad
pectus quod apparuit ex difficultate anhelitus
dolore eius partis et tussi magna Nam cum par
tes pectoris materiam totam recepisset quando multa
pars eius ad venas compulsa fuit et in pu
trens quod apparuit ex tanto defluxu et
ita impetuose necesse est concludere in cerebro fuis
se magnam debilitatem et materie cum remansisset
a qua materie multe in cerebro genite postea pecto
ri coierunt facientes magnum additamentum
prius huius egritudini propter quod ipsi cerebro attenden
dum est cum ministris 3bus que mihi sequuntur primum
itaque eorum est ut raso capite in tota cal
vitie applicetur ibi hoc cerotum quod semper
ibidem affixum maneat secundum hanc descriptionem
fiat Recipe laudani purissimi ʒ i ß rasine
clare et electe ʒ ij storacis calamite mas
ticis rosarum corallorum albi ana ʒ ß sandali ʒ i ß
macis ℈ ij garioforum ℈ i dissolvatur gummi in
aceto mediocris acredinis et cum speciebus pro
ductis et mediocris quantitatis cere fiant cero
ta duo spericia magnitudinis nebule rar
tarate 2m prius remedium est ut iste ne sal
tem in die semel ieiuno stomaco masticet
vnum granum parvum mastices exprimendo saporem quod
ab eo educitur et si masticare non possit ipsum
propter debilitatem mandibularum saltem omni 3o
sero illud granum degluciat per horam i post
cenam 3m non prius ministrum capiti ad hanc
intentionem administrandum est ut ipse omni 4o sero
cum vadit ad lectum degluciat ʒ i ß huius electuarii
Recipe diadragantum descriptione nicolai ʒ i thuris
sandali ana ℈ ij incorporentur simul et fiat
ut dictum est de eo 4m prius ministrum est
administrandum gratia mundificationis pecto
ris asamiosa materia secundum hunc modum Recipe
loch de pino loch de prasio ana ʒ i pul
monis vulpis preparati secundum artem ʒ ij succi
sicci ℈ i centaurie minoris ℈ ß fiat electuarium cum
sufficienti quantitate sirupi de hoc ipse electuario omni ma
ne in aurora degluciat ʒ ij vel tres et toti
dem in sero post cenam per duas horas a
saltem bibat ipsum cum aqua ordei aut mo
dico vini dulcis tepidi Et attendat quod
maiori parte temporis aliquid de hoc electuario te
neat in ore suo et permittat ipsum dissolui
et pallati descendere 5m ministrum ad eandem
intentionem est mixtio ista Recipe passularum
nigrarum ʒ ij liquiricie munde ʒ i ß foliorum
ysopi et prassij ana ℈ i seminis rosarum excitati
super sua planta ʒ ij pulmonis vulpis preparati
ʒ i ß dragaganti gummi arabici dissolutorum in sapa
ana ʒ i croci ℈ ß piperis albi gr v zuccari al
tripli ponderis omnium fiat tragea de qua
semper in fine prandij et cene iste accipi
at coclear i 6m prius ministrum est ut
postquam vsus fuit 3bus immediate precedentibus re
medijs per x dies tunc ipsum per totidem dies
vtatur istis duobus sequentibus Recipe aque sublimate
caulium ʒ ij aque succos aque prassij ana
ʒ ß pulvis cinule sicce et foliorum pilosel
le montane ana ℈ i detur tepidum in Aurora

7 tardet cibu horis quat^or **Am mistrum**
quod dz ee potiu pdcto e h^o Rx p. corrigi-
ole pilosell' ros an ℈ j corall' rub. lapis
ematitis karabe an ℈ j draggt ℈ s mel-
l' uio^ti pemdiar an ʒ j s coqua^r mel 7
pemdie usqz ad inspissatoz 7 additis spcb
fiat eltu d' quo p hora an cena accipi-
at s. coclear 7 simlr i media noctis de-
gluciedo ipm **Sm mistrum pe^r et e** pgtis
reuoluta fuit curo p xx dies precedetes
si cstudo salubris erit satis e ronale mg-
nar ptez mei mudificatur 7 ppe educta
fuisse Rx quod supuenit tuc necitas ad
mistrandi reme^a pfecte mudificatois
copletar 7 prim solutinar i carnata 7 con-
solidatar 7tu tn q p coz admistracoem
7 iutute pfiptiatat 7 excitatois no no-
ceatur anheto d' quoz mo e eltu h^o
quod e mirabil' uirtutis in hac mia Rx
radicu rectiu yreos ʒ j radicu recetiu
enule ʒ s consde miors 7 maiors aca-
cie dragg^ti 7 gui ara^ti pan torrefcoz
an ℈ j thuris mastic fcatolle mitte
in lacte sm artez an ʒ s ematitis ca-
rabe sanguis draconis an ℈ ij ploïs
mulpi ppti centaurée maiors 7 minors
gnoz mirti corrigiole pilosell folioru
viticell an ℈ ij s gume oms infudar
i mucilagine sebesten frar cu aq^a mel-
lis bn cada 7 incorporent^r mene p q^ator
digitos 7 lento igne auferedo spumaz
cu cuersa cariola Cu g^o tota mia re-
ducta fuit ad glutinositatez 9tez Cuc
Rx sape dulcissime ʒ ij passular nigrar
mudatar ʒ j s dattiloz pinguiu no^r
x. terant^r simul sapa ultima coctione
dein cu eis incorpore^r gume ia dcte
7 contuse usqz ad minutissiaz octoz pgt
h^c aut addat^r alie spes optime cotere-
do 7 infine adda^r croci ʒ s subtilissimi
pulnis capill' ven ʒ j s 7 ft eltu d' q^o
paciens in aurō accipiat coclear j de-
gluciendo 7 p horaz vnaz an cenaz et
prādiu d' eo accipiat coclear s singla vi-
ce 7 qn maiori pte tpris teneat de eo pa-
ru in ore suo 7 dissolutu pmittat ad infe-
riora descendere hoc n eltu agregat
uirtutes medianar 9ut abstergetiu p^c
torales ptes 7 ēgniat carnez 7 incarnat
7 sigillat nec tn anhe^tu nocet si bn con-
sideras **9m mistrum pil^le** 7 2m qm
ad hac intencoz in pcti capl^o nclusaz
e hoc Rx folioz pulmonare corrigio-
le consolide vtrusqz an ʒ j croci ligne
capill' ven an ℈ j amuli tre sigillate
ticie ppte dragg^ti molliors an ℈ ij
forment^r pille ex pulnib hor cu succo
consde maiors de omi ʒ viij Cu g^o
paciens p qua^or dies vsus fuit eltio
pcti tuc accipiat ex istis pillis ai mane
in aurō sex 7 ex eis accipiat iij p hor
an prādiu 7 totidez an cenaz 7 cticet eas
p qua^or dies 7 ecou huc modu cotinua^o
p xx dies **xm mistrum** e cordi applicad
gra cofortacois eius 7 corrupcois 7
male coplexiois eade 7 pote in ipo exn-
cinz Rx zucci rosati recetis ʒ ij cosne buglo
ʒ j mo^r spodij ros semis endiuie por^ce
lactuce an ʒ j s Bem quatuor cor frioz
an ʒ v pemdiar ʒ ij amuli ʒ j carnui
exmitatu cancroz ʒ iiij lauet^r dilige^r
cancri cu aqua calcis duabz vicibz dem
coqua^r in aqua ordei usqz qn ad dissolutoz
corticu acaznibz dein ulcare tera^r 7 cu
pdcis incorpore^r 7 fiat eltuz Et hoc uta^r
post xx dies accipic^o de eo in aurō coclear
magnu 7 s coclear ex eo p horaz 7 s an
prādiu 7 cenaz 7 itm ex eo accipiat cocle-
ar s in fine prandij 7 cene Cu g^o iaz
pdca amistrauit gra resupcois 7 oplete
curōnis uti potit hoc mistro lenis appli-
catois accipiendo ex eis a qua^or usqz ad
vj 7 in aurō tepido 7 iij ul x 7 ex eo
p horaz 7 s an cenaz Rx lactis azinini
ptes j aque sublimacois consde miois ʒ j
s mitte 7 cotinue^r p xv ul' xx dies
Vltimu no mistrum e sacculus iste que
semp sup sinistra mamilla applicatur
tene dz postqz amistrauit mudificatiis in
pdictis xx dieb, descptar Rx mo^r florū
neufars spodij ros corall' amboz ossis
decorde cerui corona an ʒ j 7 s iacic-
ti smaragdi 7 zaphi an ℈ s margar^te
ʒ j s folioz auri no^r iij maces ʒ j s cro-
ci ℈ j galange gnoz padisi an g^r v
pul^r omia p se deinu incorpore^r 7 fiat
sacculus quadrangul^ris in pmedone 9torta
Decet in su^a est mea curōnis electior
qua h^re potui Ad laudez dei nri
altissimi Amen

213

Onesta dna elizabeth d' ron-
cueto dupliti laborat dispoe
matricis 7 prana **Pma gdez
dispo e** menstruoz i ordiatus
exitus adeo q ipsoz euacuao ult^a tpus
nāle retine^r ut qn no fiat eoz euacua^o
n post quqz meses ul' vj ul' vij 7 ad huc
in quo bz hoz tproz mig euat^r ex eis qz tpris
consueuit et ronale sit eo qz mlr sang-
uea est consistens 7 bn carnosa 7 illud
et quod de sub menstruis euacua^r cu
doloribus 7 angustia difficult' educitur
Sc^a no pn^l dispo e habūdantia mecz
albar flegmaticar que raro absoluitur
abea nis vnu 7 aliud tpc nāl' mestrua-
tonis ul' no nāl' 7 licet iste due dispones

prima sane uidetur set esse inuicem contrarie quoniam habundantia materie flegmatice et mucillaginose sunt propter earum humiditatem mollificando corpus matricis et uenas eius debilitare debent uirtutem retentiuam ipsarum unde debet multiplicari sanguinis eductio. Et secundo etiam quia flegma illud in uenis sunt cum sanguine retentum sanguinem fluxibilem magis reddere debet et sic non uidetur causa sufficiens retentionis menstrualis cursus et causa. Aduertas hec dispositiones apparenter contrariari uidentur quia sanguis retentus et multiplicatus caliditate sua remittet flemma resoluendo ipsum et digerendo sua caliditate ita quod non uidetur cum pauca multi sanguinis in matrice retenti multiplicari posse flemma id in matrice quod existit materialis causa lubricitatis in ea. Et ideo dicendum quod hee dispositiones unice in matrice sunt sponales flemma enim mucillaginosum prodominans et secundum partem aquosum subdominans emittitur ad matricem a stomaco et epate huius mulieris. Et cum a stomaco manifeste deducitur eo quia domina ista stomacum habet qui semper nauseatiuus a multo flegmate aquoso et mucillaginoso propter malam indigestionem in eo genito quod apparet a priori eo quia propter cibos flegmaticos prodominans que etiam non raro a stomaco eius educuntur absque uomitu ut michi dixit. Nec in flegmata in stomaco eius semper assistit ut apparet per continuam lesionem stomaci ab eis et quo esset possibile quoniam magna pars eorum commisteretur chilo qui generatur ex cibis ex quo chilo remittitur per meseraicas epati et generatur ex eo sanguis aquosus et mucillaginosus quoniam digestio secunda que est epatis non potest sufficienter corrigere errorem digestionis prime que est stomaci ut patet xiii tertii capitulo de egritudinibus stomaci et ibidem et capitulo de nocumentis digestionis. Adhuc etiam dato quod a stomaco nulla aquositas flegmatis deferretur ut si per possibile flegma totum per uomitum fuisset expulsum tamen adhuc saluatur ualde faciliter modus generationis flegmatici sanguinis in epate quia stomaci lapsus frigidus et humidus per colligantiam ledit epar remittendo caliditatem eius et adhuc in epate talium flegmatum quo multiplicatur. Ex hiis pulchre uidere potes duplicem causam multiplicationis aquosi flegmatis et mucillaginosi in epate. Prima est flatus delatio a stomaco ad epar. Secunda est eorum flatum in epate generatio a caliditate eius debili frigiditate et humiditate stomaci. Et attende quod isti duo modi multiplicationis flegmatis sunt set inuicem sponales et raro unus absoluitur ab altero et causa. Hoc igitur flegma uel aquosus sanguis uel mucillaginosus in epate generatum per chilim uenam descendentem et ramos eius ad matricem terminates primo permittat complexionem eius infrigidando secundo sui uiscositate oppilando tertio et humectando et quia frigiditas et uiscositas penetratores sunt ad oppilandum et claudendum uias exitus sanguinis

quod sit humidus sanguis et flegmatis ad leniendum inde sequitur quod tardatur menstruatio naturalis huius mulieris. Et tu adde tertiam causam quia flegmata talia debilitant expulsiuam quod si adhuc remaneret fortis non tamen expellere posset propter uias iam clausas et propterea quia ille sanguis menstruans frigiditate sua inceptus est ad motum et uiscositate sui inceptus est ad fluxum. Cum autem contingit quod quantitas eius nobiliter multiplicata est et tunc uirtus magno conatu incitatur ad expulsionem ipsius sine sit quia sanguis ille in uenis coartatus acquirit speciem male complexionis prohibicionem euentationis uel speciem male complexionis fortis propter prohibicionem transitus debite quantitatis spirituum animalium et uitalium ad matricem. Et que istarum est sufficit cum modo irritatur impetuose ad sui fugam. Et tu super adde tertiam causam que est quod sanguis ille sua quantitate grauando et extendendo corpus matricis est causa uiolenti motus matricis ad expulsionem eius. Et ex hiis tamquam ex fundamento pulchre solui possunt et reddi cause plurium accidentium aliorum membrorum a stomaco de quibus hec domina conqueritur primo de extensione et uentositate in amborum yponcundriis et maxime in dextro. hoc enim contingit propter sanguinem flegmaticum in chili descendentem multiplicatum et per ramos eius descendentes ad ypocundria et ibidem uentosatum. Secundo apparet cum grauitate et rugitu in partibus sinistris ex eodem fundamento. Tertio uero causam quia mulier ista dolorem sentit in partibus uentris terminatis ad ossa ancharum et maxime dextre partis. Sanguis enim predictus matricem implens extendit usque ad cornua eius et partes ligamentales cum quibus suspenditur ad anchas propter quod mulieres plerique dicunt debere se habere matrices manchis fixas et est consonum sine simul yppocratis dicentis si matrix in uertebro posita fuit et cetera. Et ex hoc fundamento apparet causa doloris in alchatin. Et ultimo intelligere potes causam multiplicationis exitus flegmatum mucillaginosorum uel aquosorum. hec enim flegmata in uenis matricis multiplicata per poros et orificia earum exteriora recipiuntur in concauitate matricis et ita sucessiue expelluntur sicut successiue in ea multiplicantur.

Et ex omnibus hiis finaliter speculari ualde faciliter apparere potest quare mulier ista iam diu est effecta sterilis que solebat esse fecunda quia nulla complexio frigida et humida in matrice multiplicata debilitat digestiue uirtutis acquisitam ad generationem et sanguinem menstruum reddit inceptum ad plasmationem membrorum et propter generatum facit nisi in tantum ad formandum humectandum et temperandum et tandem remolliendo corpus matricis facit ipsam inceptam ad detinendum uile semen et menstruum sanguinem tanto tempore quantum esset necessarium et complentur membra embrionis spacio xl^ta per dierum aut l. Ut ex omnibus unice extimatur apparet quod hee dispositiones in hac muliere

no poterit corrigi nisi cum magna intellectiva
et diuti remediorum applicatione ut nunc sequitur
Rectificetur itaque primo regimen eius ex parte
sex rerum non naturalium
Et vitet mansionem ab aere loco et camera
frigidis et humidis et ventosis multum et habitet in lo-
cis calidis notabiliter ita quod etiam pannis bene calefa-
cientibus vestita sit et maxime circa primam et
ventrem et pedes et applicatione frigoris scrupulo-
todie debet Et non quod si super interiori mellis prime
saltem per totum mensem februarii portaret pel-
lem unam multum aut vulpis vel dabaonis
bene laboratas esset satis utilius quam hec possit Est
autem dabaon animal maius vulpe in montibus in-
ventum quod a vulgaribus taxus nominatur In
cibis et potibus cautissime se regat ita ut
vitet omnia infrigidantia et humectantia et ad
hereat calefacientibus et excitantibus in 2o gradu
aut parum amplius quia lapsus eius est
multum intensus quia mulier est sanguinea a quo-
adolescens et in dispositione carnosa multum lapsus
gradu stomaci et epatis eius est multum contrarius com-
plexioni etati et habitudini ideo 2m proprii tempera-
menti multum elevatus Oportet ut corrigatur
per calefacientia et excitantia notabiliter elevata
ut in 2o gradu et 3a mansione zz Itaque
in cibis evitet bletas spinachias lattucas
portulacam endiviam acetosas cucurbitas citrulos
cucumeres lac et omnia infrigidantia et humecta-
tia et utatur loco feniculo salvia rosma-
rino petrosilino apio aneto nepeta ysopo et
consimilibus et dimittat butirum et caseum valde
mollem et dulcem et utatur caseo mediocriter salito
et carnibus salitis cum ciceribus rubeis vinum
bibat album subtile et potens et a vino abstine-
at ab aqua simplici vel cum vino commixta Ab-
stineat etiam a fructibus infrigidantibus et humectantibus
Et in suavitas fructus est ei melior quam ficus
et nuces Exercitium vel motus corporis conveniens est
ei tempore ieiunio statim Et in sua abstineat
a quiete corporis ymo ut in pluribus motibus
notes ascendendo et descendendo excitari
debet Vitet dormitionem diurnam et maxime
incontinenter post cibum dormire est sed in contrarium ita
quod mensura eius somni sit 7 vel 8 hora-
rum et alio tempore semper vigilare debet Convenientes
est esset huic mulieri aliquantulum parum irasci et ac-
cidentibus angustiosis aliqualiter molestari et de
hiis que annexa sunt ista copula cum viro
Vitet post cibum nec tussiat hore ad minus
quinque vel vi Similiter etiam hec mulier vitet semper
in omni cibatione comedere usque ad satietatem
ymo abstinentia aliquantulum cibi esset sibi valde
utilis usque quo fuerit bene curata
In regimine non medicinali hec mulier obseruet
xij modos et inscriptas sive cautionis quarum quarum
primus est Ut in omni cibario suo utatur hoc
pulvere de quo accipiatur ℈ j. sicut brodialibus
aut quantum tenet medius cortex nucis mediocris
cuius descriptio est hec Recipe folii ligni aloes

cinnamomi paradisi ana ℈ j. spicenardi ʒ ß. florum
rosmarini ʒ iiij. cimini ʒ j. florum matri-
carie piperis albi artemisie ana ʒ ij. cinnamomi
electi et subtilis ad pondus omnium pulverem omnia per
se dein commisceantur 2us pulvere medicinali
ut post quartum diem sequentis lunaris hec mulier hora
xxa vel xxja faciat sibi fieri flebotomiam a ba-
silica dextri brachii subcubito posita per qua
exhaurietur sanguinis ℥ v vel quatuor 3us
remedium est hoc ut nocte sequenti incontinente post
flebotomiam hec mulier accipiat potum xij vel xj hora
noctis cum quantitate aque calide decoctionis abel
i. savine et dormiat post ipsam per unam horam
tantum et post quinque horas accipiat scutellam j.
aque decoctionis ana et cum zucaro calefacto
et 6a sequenti hora prandeat 4um remedium est
ut die incontinenter sequenti predictam mane accipiat
hoc digitum in auro calidum post quod duriat
usque ad diem et continuet x diebus in quibus non commis-
ceat se viro nisi semel tantum Cuius descriptio est hec
Recipe Succi de calamento polii compositi acetosi et me-
lius rosati ana ℥ ß. aque bethonice arthe-
misie et matricarie ana ℥ j misce 5um remedium
ut tempore quo accipit digitum prescriptum omni 3a
die parum ante cenam accipiat unam de infrascriptis
pillulis Recipe pillularum alefangiarum descriptarum
mesue ʒ j. specierum hiere compositarum ℈ j. for-
mentur pille de omni ʒ vj cum succo radicum
panis porcini 6um instrumentum ut postquam acce-
pit predictum digitum diebus x purgetur cum hoc electuario
in quo observentur hora et conditiones omnes que
scripta sunt superius in memorativo post flebotomiam
accipiendo Cuius descriptio est hec Recipe electuarii in-
di et hiere simplicis ana ʒ ij ß. agarici electi
pulveris hinorum ana ℈ j spicenardi ʒ ß a
nisi ana gr. v. salis gemme gr. j. aque matrica-
rie ℥ iij. misceatur diligenter aqua calefacta
et electuarium et bibatur totum 7um instrumentum ut hec d.
postquam fuerit purgata per spatium vj dierum
omni mane sedeat in aqua decoctionis infrascripte
calida que attingat usque ad umbilicum eius
per 3am partem hore Cuius descriptio est hec Recipe
Calamenti pulegii assari camedreos pu-
legii montani et rute ana m. iij. bethonice
savine et matricarie ana m. quinque bulliant
in vj situlis aque usque ad consumptionem 3e partis
et fiat ex eo ut dictum est 8um instrumentum ut hec
domina istis vj diebus quibus facit predictam
sessionem omni die per horam j. et ß. ante cenam
et apponat sibi ventosam unam sine aliqua in-
cisione in interiori parte coxe dextri seu per
quinque digitos transversales et ibi teneat
ipsam per horam unam vel saltem per mediam
9um remedium ut post vj dies predictos si non
supervenisset ei menstrualis fluxus in moderatus
accipiat medicinam statim scribendam Si autem
fluxus menstruus prius esset menstrualis tardet
assumptionem ipsius usque quo fluxus ille nobilis
in moderatus fuerit et tunc accipiat potum circa quod
observetur ea que de aliis duabus purgationibus

sepata sint 3 Cuius mene destpco tal' est
Rx psi. de calamito ʒ. i. s. agarici cti ʒ. i.
pulvis bmor ℈. i. sel' indi gr. ij. dyag.
dy gr. s. aque arthemisie vel decoctionis
florum eius calefacte ʒ. iij. misce et totu
accipiat 10um instrum ut postqm oia h
pfecit omi mane an prandiu et sero
an cena balneet totu corpus i aqua
decoctionis huius Rx spice nardi foly
camedreos camepitheos an. a. ij. ar
themisie matricarie bethonice an. lb.
i. lingue avis ʒ. iij. cassie lignee rasu
re eboris an. ʒ. ij. cinamomi cti minu
tissime incisi ʒ. i. capill' ven. croci ʒ. i.
bulliant omia i magna qnte aq usq ad
consumptionem 3e ptis i qua possit se totam
infunde et genitales ptes cu mia hus
decoctionis diliget' astringe tunc gro ex
eat a balneo et diligent' exicca totu
eius et ingrediatur lectu xim instrum e
ut postqm lectu ingressa fuit subintrat
matrici sine collirium istud quod teat
p quatuor horas deinde oino copulet
moralit' cu Est aut collyrium destpco talis
Rx psilcos croci lingue avis rasure e
boris florum artemisie spicenardi an.
℈. i. musci ambre an. gr. iiij. psi. de ca
lamito ʒ. i. s. sete virginis et e illa que ad
heret folliculi suis qnm sint fiant formu
le ples et infundant
in pdcm psim cu pulveribus ill' diligent' co
mixtis et cu expssione adereti intromittat
matrici ut dcm est Et attendat h. d.
q faciat balneum pdcm cu pessario ut
quiescat a motibus corpis ab ira tristicia
et a multa repletione ciborum et copule vio
no effeminando ut dcm est xiium est
ut h. ch. tpre balnei et pessary pdcorum
omi mane et vespere accipiat ʒ. i. huius
mixtionis Rx ambre musci croci an.
gr. iij. rasure eboris lingue avis florum
arthemesie et yperronis an. ℈. i. tyriace
Andromaci ʒ. i. incorporet sint dili
gent' cu modico psi. de calamito et fiat
ex eo ut dcm est Postremo at sup
spigine quam ht apponat hoc linimentu
ter vel quater in die fricando locu patiete
ex eo Rx succi arthanite ʒ. i. succi ra
dicum scordeon et e aleum silvestre ʒ. s.
pulvis iaspi vel spetarie minoris antiquor
plumbi usti thuris mirre acatie an. ʒ. i. te
rantur omia i mortario plumbeo ultimata
ctione et liniatur locus patiens qui sa
nabitur indubitant' Am
De destpco pulvis e hec Rx laudanum
s. storacis calamite ʒ. ij. pulverizentur grosso
et in fine addantur apponatur musci gr. ij.
bn pulverizati de hoc pulve accipiantur
qntitas triu granorum ciceris et supponatur carbo
nibus pius et omi sero inferu vadat ad lectu

sub fuiget semp inferius vestita pannis lo
gis tenendo tecura bn abiunices elongata
et aderent cuncta ita ut vapor no ascen
dat supius Rx aloes cti ʒ. ij. opoponacis ʒ. i. s.
croci castorei mastic mirre an. gr. vij.
sal' indi gr. viij. fiat pille ex omi ʒ. vj.
de quitibus h. ch. Omi 2o sero hm
una accipiat post cenam pulvis
psilcos ʒ. i. croci ℈. s. rasure eboris d'os
se elefantis ʒ. iij. fiat pulvis d' quo hec
mir omi mane accipiat ℈. i. cu ʒ. i.
aque bethonice calefacte et tardet cibum
horis ad minus quatuor Rx matricarie da
nete bethonice et radicum enule an. a. i.
coquantur omia i aqua et in eo mlr lavet
se a pedibus usq ad femur omi 3a die
p horam. i. an cenam et fiat aqua ita calida
qnm tollare pt Cotinet h. regim p. i.
mensem dein quiescat p xv. dies Et si n
appareret signa ipgnacionis vel fluxus ingi
in vetus aut menstrual' itm reiteratur ad p
tendu regimine pdco dicto ipm ut dcm e
Caveat g' ab usu rerum acetosarum et acrium
et a pastillis cibis et caseo et lacticiniis et ab
usu legumium et vitet salsaria omia pt pe
troselinum Eucu apiu salviam bethonicam
hec n. xij. ppalia sunt s' multu utilia Et
fugiat potu aque sine vino hec ad
laudem et gloriam omnipotentis dei Am

Olorem in regione sinistre mamille 123
huius nobil' exunter nece e esse
egunem ptis cutanee pectoris aut
musculorum exterius velantium stophas aut
intmediorum costis quia a sapientibus nominat
musculi mesopleurj aut 3o nece e hunc
dolorem ee nominatu in pleuretico pannic
ulo aut mediastino pectoris aut in dyafla
matis aut 2o or ipm ee attis pulmonis
Aut 4to erit egdo cordis vel cassule eius
In pectore eni no reperitur alie ptile quia
accidere possit dolor eo q pinguedo exti
or costis aut circa cor exns n' et coste do
lere pnt et si quid d' cu doloris repiri
possit in arterys et venis pectoris illud
dimo reducedum e ad disposicionem membrorum s dco
rum que no evacuantur a pma intrarum
marum et arteriarum ut dcorde pulmone dya
flamate et panicul' iam dcis Rursum at
tingerunt doloris incepti ca e aut solucio co
tinuitatis aut subita pmutacio cplexionis
ptis dolentis nece e doloz istu pueniae a
solucone otitas aliniug aut prin pdcarum
aut a pdcm mala cploe carum Et pmo
quid excludedo cas pmitias si dolz aci
pdcarum prin vel ptietatis ex solucoe otit
ab initio cu pueniete nece erit magis soluc.

tez 9tim aut sui inflatione aut sui ue-
hementi impulsione aut acuitate sui id effi-
ciet aut quia secundum magnam sui partem conversa est
in vapores aut ventositates continue pellen-
tes Si autem contingat propter nimietatem membrum
tunc si fuit sanguis dominium cognoscitur per
exuberantiam ipsius cognitam ex regimine aug-
mentante sanguinem precedente aut presente ut cibis
et potus ocio et retentione solitus evacuationis sanguinis
per nasum per emorroydas et similia Et cognos-
citur esse sanguis augmentum per media carno-
sitatem aut super illam per venarum et arteriarum
extensionem ruborem totius corporis et som-
niorum ostendentium simulacra rerum rubearum in-
stantiam et alia paria signa istis que propter bre-
vitatem dimitto ¶ Et huius quidem doloris a
nimietate sanguinis provenientis causa curationis
pendet ex quatuor intentionibus prima est
sanguinis subtractio cum flebotomia basilice dextre
manus que optima est in evacuatione corporum
sanguinearum ad quem oportet ita festinare ut nullum
aliud regimen digestionis vel alterationis flebotomiam
precedere debeat nisi sola ad casum virtutis
si pervenerit cum vinificativis ipsam adiuteria
et sunt sermones Avicenne li. 3o capitulo de cano-
nibus curationis cordis usus principium in evacuatione
que precedit cursum flebotomie ita festinemus
ne oporteat eam nos permiscere cum alio regi-
mine mundificationis verum ut plurimum quod in ipsa
observamus est ne superfluat sanguis et
super adeo quod cadat virtus et ut vinificemus
virtutem si debilitetur parum cum rebus vinifica-
tivis eam Cum autem ita administrata fuit
flebotomia Si non fuit eger nobilis alleuia-
tus per eam sequenti die poteris administrare
secundariam in hora electa que virtuti et medi-
co contemplanti convenientior apparet 2a intentio
in cura huius egritudinis vel dispositionis est multi-
tudinis sanguinis diversio Et si quidem solitus
sit eger per aliquam regionem habere sanguinis
evacuationem aperiatur illa via narium vel emorroy-
darum cum convenientibus instrumentis in primo canonis collige
prima 3o in 2o 13a 3o capitulo de aperientibus
venas narium et emorroydales Aliud item
et 2o diversio sanguinis potest cum applicatione
ventosarum super natibus cum scarificatione earum
aut cum provocatione menstruorum cum mulieribus
Et quarto item diversio melior fieri potest
per sanguinis abstractionem ad inferiora cum ventosis
sine scarificatione appositis in domestica parte
crurium et tibiarum et item quarto cum fricationibus
cum pannis asperis calidis et cum rubificativis
factis in natibus et predictis partibus 3a vero intentio
principalis in regimine doloris provenientis a
nimietate sanguinis est rectificatio regiminis ex par-
te 6 r. n. naturalium que sit liberetur ut caveat
sua minus in fluxu non ponat aut rare-
faciat aut acuat ipsum sanguinem aut ma-
lum angmentet ipsum quia administrentur cibi et
potus infrigidantes exicantes nature a arti-

ficialiter parati velut si cibario et potui co-
misceret succus citrangulorum citoniorum gra-
natorum et similium aut coqueretur in eo folia
solatri aut radix cicoree et similium ac ficet
eis comitum cum sumat gelatina et sulcida
et huius similia Et ita pariformiter dicendum est
de administratione aeris et aliarum rerum non
naturalium 4a vero intentio est ut sanguinis
retineatur cum ingrossativis ipsius ita tamen ut
per illa non adveniat in partibus pectoris con-
stipatio velut esset hoc dictum Recipe syrupi de
Iuiubis ℥ i. s. aque violarum ℥ ii. aque mellis-
se eo quia in membris male complexionis calide
cordis mitigat et observari pure fecit quod
non sit convenienter refriactum cum membris caliis appe-
titus cordialibus Mellissa enim est appetite
cordialis calida ut patet in 2o canonis in suo capitulo
et sunt sermones avicenne pallet calo Cum autem
volumus ut permutemus complexionem calidam
non sufficit autem esse contenti infrigidatis et reddit
causas quas inde pulcherrime primum contrarie subiungit
ibidem quia propter non invenimus sapientes anti-
quos curasse propter maliciam complexionis calide cor-
dis ut eis que accidunt ei a permixtione me-
dicinarum frigidarum cum cordialibus post subiungen-
do solum argentum et possit fieri quod medicine
in distinctione calida deberent esse notiue et di-
cit quod non eo quia considerans suus quod non si fuit
fortis discernet inter infrigidatum et calefactivum
et tu vide ibidem quia sunt sermones gloriosi de
mundo aut medicinarum huic intentioni sufficien-
tes esset syrupus de berberis syrupus ribes syrupus de granatis
et aqua mellisse que specialis est in hac dis-
positione refrangendo calorem cum calidis ut patet in est
3a vero intentio specialis est In cura huius dispositionis
ad sedandum dolorem in partibus iam predictis et si
contingerit quod per quatuor intentiones iam predictas
non fuit plene sedatus dolor aut etiam si post
flebotomiam propter instantiam doloris indigemus lo-
calibus membris ad refrangendum dolorem ne
sit causa attractionis materie ad partes illas 2
tunc simpliciter expertus sum hoc particulare remedium sive re-
Recipe o. ros ℥ iiii. cere albe ℥ s. dissolvatur
simul et infundantur in aquam frigidam tunc quando con-
gelatum erit hoc totum tunc abluatur bis in
scutella vitreata continue agitando cum spatu-
la cum aqua rosata mixtata et in fine illius
ponantur hii pulveres Recipe corall ambarum
sandalorum ambarum ros spodii lambruske ana
ʒ i. croci ℈ ii. ambre gr. vi. incorporetur omnia
simul et fiat ex eo linimentum pectori hudantur
annis et potius 2m est post huius emplastrum a
quo non solitus sum esse deceptus Recipe mellos
onorum mundatorum viii. o. ros. ℥ iii. croci ʒ s. ben
al. et rubei ana ʒ i. capitum ros ℥ s. spodii
tiorum de camphora ana ℥ i. s. violarum seminis
acetose seminis endivie ana ʒ iii. seminis ba-
silicionis ʒ ii. farine ordei ℥ ii. Recipe Euphy
in mortario post coquantur cum aqua mellisse ℥ ii. us-
que ad convenientem inspissationem 3m causa speciale

De cura doloris

de tura doloris pectoris puenientis a materia
uehementer inpulsa et agitata per pectus At
non contingit per se pe dolere partes pectoris
et non quidem quia materie multe in eo desiste fue-
rint sed quia uehementer impulse hinc inde per
partes dolores efficiunt inmoderatos Solet autem hoc
contingere multis ex motibus uelut ex fortibus
clamationibus aut propter magnitudinem aut
propter uehementem iracundiam aut propter contusionem
et attritionem ab extra prouenientibus et similibus Et
horum omnium signa ex prima cura perminima
considerandi debent esse nota Et huius quidem
curationis canon pendet ab assistione predic-
tarum carum Si tamen ab illis primitis causis tanta
fuit inpressio facta ut post earum remotionem re-
maneat actiuus tunc eius cura pendet ex sta-
tim sequentibus Igitur quando uehementes materie
inpulsio fit a uirtute laborante rectificetur ad
materiam permutationem uelut contingere potest in transmutatione
sequitur ad pectus et translatione
materie a toto capite ad ipsum Cum autem hec ap-
paruerit tunc canon curationis rationabiliter in-
telligi potest per euacuationes et partes per flobotomiam et
uentosas Et si contingit peccantes materias
esse a sanguine diuersas et eius non sufficit co-
mixtas tunc fiant aliquantis dispositionibus
iam predictis Si peccans materia fuit mixta
ex colera et flegmate ut sepius contingit
diutarum tamen hoc sufficit cristeri Recipe decoctionis
maluarum uiolarum et mercurialis recentium ana
ʒ ij. cassie de pistillo ʒ j. o. uiolarum o. de neu-
farum ana ʒ j s. salis gemme ʒ j s. dyagridii
gr. ij. misce et totum hoc accipiatur hoc electa
Credo autem melius esse ut hec materia euacuetur
per farmacum in potu assumptum et melius est inter
alia hoc Cuius descriptio est hec Recipe medul-
le cartami ʒ ij. agarici electi ʒ j s. reubarbari
℈ iiij. reuponticum ℈ ij. spicenardi signati
℈ iij. uiolarum ana ℈ s. infundantur homina in ℥
iiij. aque decoctionis passularum et expressa
dentur in potu et tardentur saltem horis
vj. Et si uelis expeditiorem facere euacuationem pa-
tienti dentur cassie medie ʒ iiij. et cassie dya-
finiconis ʒ ij. cum uino aromatico subtili
et albo Et attende quod ad sedandum labo-
riosam agitationem materie sollempniter fiunt
unguentum et emplastrum in precedenti capitulo scripta de
meris ad hanc intentionem optime facientibus
est emplastrum a rasis scriptum in diuisionibus almanso-
ris descriptione 32a capitula illa Emplastrum
(?)e(?)rilege Ibidem quia optimum est et specie
quando fit completum cum foliis caulis et adipe
Amplius insuper dolores in pectore euenien-
tes non raro contingunt propter materie acuitatem
et qualitatem contingit siue materia fuit naturaliter
acuta ut colera siue fuit acuta ut adus-
ta putrens salsa aut uictosa facta facile
per sua signa cognosci potest primo quia dolor con-
sequens ipsam nimio erit cum pungitiuo corrosiuo
pruritiuo inflamatiuo et specie si fuit ~~collera~~
colerica
sine flamma salsa materia Si quidem erit materia
acuta facta propter putredinem et adustionem ne-
cessario cognoscitur per causas putredinis aut
adustionis effectiuas que preferunt uel ad
sunt et huius quidem dispositionis curationis ca-
non pendet ex hiis que in 2o capitulo dicta
fuerunt de curationibus per flobotomiam fiendis
At non ita huic dispositioni superflua uel
audax flobotomia utitur conseutiet optimum
erit auxilium ut patet per [illegible] afforismorum 22o quando
in forti dolore et acutissimo apparente nulla
est melior medicina quam flobotomia immo usque ad
sincopim Ad hanc etiam intentionem splendam
faciunt hec 3a singularia remedia quorum primum
est Recipe camomille ℥ ij. uiolarum ℥ iij.
seminis endiuie lactuce portulace citoree
et arcetose ana ℥ s. capilli ueneris ℥ j s. corticis
panis uno quarterio coquantur homina in lb.
quarterio aque usque ad consumptionem 3e partis et
in fine decoctionis addantur croci integri
ʒ j s. et infundantur in predictis spongia actu
calida et actu calida applicetur parti dolenti et
instantanee uidi sedari dolorem 2m speciale
remedium huic dispositioni conferens est emplastrum
hoc Recipe rosarum ℥ ij. sumac coriandri prepa-
rati granorum mirti ana ℥ s. seminum citonum seorum
℥ iij. spodii corallorum sandalorum amborum ana
ʒ vj. farine ordei ℥ iij. doronici beenu al-
bi ossis de corde cerui ana ʒ iij. croci ʒ s. fiat
Emplastrum ex decoctione predictorum quod postea
bulliat in s. libra aque capilli ueneris usque
ad consumptionem medietatis et calidum applicetur omni
parti dolenti 3m speciale insuper huic dispo-
sitioni conferens est cataplasma hoc Recipe ca-
pillorum ueneris foliorum uel seminis basili-
conis mellisse buglosse ana m. iiij. malual-
le m. viij. rosarum coriandri preparati ana m.
iij. puluerizentur omnia subtiliter et misceantur cum lb.
iij. furfuris boni cribellati ita ut species non
comburantur et cum magnis sacculis applicentur
omnibus dolentibus partibus et etiam lateralibus
Ultimo quoniam ad hanc particulam confert
loch istud Recipe loh de pruce ℥ ij. croci gr.
v. capilli ueneris zedoarie pulueris cinule ana ʒ
j. pistentur hec omnia et incorporentur cum
julep uiolato et de hoc fere semper teneat
in ore suum Credo quod si materia non fuit iam
actu uehementer apostemans quod omnino dolor
iste sedabitur per localia que usque nunc scripta
sunt Denique itaque ut superius tactum est frequenter conti-
git dolere pectus propter uentositates in partibus
eius genitas et congregatas de quibus ra-
ro contingit aliquam maliciam cognitam pectoris e-
uacuari Et si contingat hoc huic dispositioni
plura uidi conferre remedia uel ista quorum
primum est ut cum aqua decoctionis croci detur
in potu ʒ j tyriace recentis a pro usque ad 3m
annum facte In ea enim est intentio sedandi a-
gitationes prouenientes ab extensione per eas facta
et hoc per uirtutem operis cuius est sedare omnem maliciam

166

7 ab ea p[er]uenientem agitacionem Et e[st] i[n] h[oc]
tyriaca doloris a ventositate p[er]ueniencium
p[ro]p[ter] curatu[m] eo quia ma[teri]am consumendo eradi-
cat ex qua ventositates generari possunt 2^m in-
geniu[m] ad[iuto]r[ium] valens e[st] freq[uen]s 7 longa
anhelitus retencio cum p[er] eam intendi[tur] et
vnit[ur] in pectore calor 3^m no[n] 7 s[e]c[un]d[u]m re[medium]
e[st] stimulationis p[ro] quo adeo potens e[st]
+ in frangendo ventositatibus q[uod] f[re]q[uen]te[r] in q[ua]n[t]i[tate] ipa e[st]
dolore ab eis p[er]ueniencium sedatu[m] 4^m
remediu[m] e[st] leuis tussicule artificialis facta
7 inperio voluntatis aut degluticio aliquid
aceti 7^m instru[mentu]m e[st] freq[uen]s calidorum pano-
rum applicacio ad pectus 7 p[ro]p[ri]e cu[m] suffu-
gacione eorum cu[m] laudano s[e]c[un]d[u]m 6^m instru[mentum]
e[st] applicacio euaporacionis f[a]c[t]e cu[m] cumina-
tura pa[n]is de q[ui]bus mictuat[ur] calefca et
sacculus de ea fiat cu[m] 3a p[ar]te cimini s[e]c[un]d[u]m
calefcu[m] 1^m instru[mentu]m est applicacio vento[sarum]
ad posteriores p[ar]tes spatularum 7 musculorum
dorsaliu[m] 8^m instru[mentu]m est Emplastru[m] hoc R[ecipe]
Cimini moiali calefca lb. s. fermenti 4. dre-
ri admixtus ℥. iij. uitellorum ouorum nu[mer]o
quator o. de bacc[is] lauri ℥. iij. pulueris
granorum ordei ℥. i. s. pul. eiusdem s[emin]is ℥. iij.
fiat o[mn]i[u]m horum emplastru[m] cu[m] decoctione cimini
p[ro]p[ter] q[uo]d p[rim]o ultimatis alteratur h[oc] e[ni]m emplastru[m]
om[ne]s dolores a ventositate p[er]uenientes se-
dari uidi ita q[uod] e[st] p[ro]inuncturis Ad
gloriam summi dei Amen

Ex hiis que in coram p[ro]lata fue-
runt 7 que et ex signis vrinarum
7 aliis collige[re] potui · Vi[detu]r q[uod] flux-
us huius nobil[is] viri co[m]plicatus e[st] ex debi-
litate epatis 7 stomaci p[ro]p[ter] qua[m] epar eius
ad lapsu[m] situ[m] p[ro]p[ri]a i[n]uan[ci]onis uel resolu-
cionis e[st] deductu[m] p[ro]p[ter] cuius epatis et in stoma-
cus notabil[is] nis digestiua p[ro]strata e[st] adeo
ut nocu[men]tu[m] corrupcionis assumpsit qui
abiectu[m] cibu[m] 7 potu[m] s[ecundu]m magnas p[ar]tes
t[ra]nsmutat in uentositates magna i[ter]um harum
uentositatum p[ro]p[ter] colica[m] inferiori ventri 7 in g[ro]s-
na p[ar]te iuxta fixa co[n]tine[tur] int[er] superficiale
p[ar]tem [con]uexam intestinorum 7 concauam sifac co-
operientis ita q[uod] uir iste o[mn]i[n]o uir[tute] e[st] p[ar]ato
ad ydropem tympanitem ad qua[m] et naturalis
co[m]plexio colica cu[m] aliqua adust[ione] uel p[ro]ximitate
ad naturam na[tura]m v[ide]t[u]r ip[s]u[m] p[re]sumptu[m] p[ar]at
tal[is] fluxus ex debilitate p[er]ueniat uel p[er]ue-
nerit epatis 7 stomaci declari p[otes]t ex mul-
tis signis 7 auctoritatibus s[ed] h[uius] suff[icien]t solu[m]
adduce[re] testimoniu[m] Auic[enne] xvi^a 3^e tr[actatu] de
signis fluxiu[m] o[mn]i[u]m morum i[n] fine du[m] i[n]q[ui]t
Et scias q[uod] in eo qui assellat in die pl[us]
q[uam] i[n] nocte accidit ei q[uod] assellet quociens s[em]p[er]
sentit app[etitu]m eius Judic[andu]m e[st] e[st] debilitas stoma-
cus 7 cu[m] i[n] nocte e[st] plus tu[n]c e[st] e[st] debili-
tas epatis eius 7 quod remittit aliu[m]
s[ed]· chilu[m] p[ro]p[ter] sui debilitatem t[ra]nsmutari no[n] pot-
[est] Sicut adhuc contingeret ex sificari epar i[n]
ip[s]ius 7 remanet uentositatu[m] m[u]lti[tu]do i[n] intes-
tinis tu[n]c h[uius] dispo[sitio] no[n] leuit[er] mina[tu]r ei et
p[ro]nosticat[ur] colica q[uam] alleto loco i[n]q[ui]t Auic[enn]a
Et scias q[uod] multos succedit assellacio p[ro]p[ter] h[oc]
q[uod] 3^a p[ar]s extrahit subtile et dimittit p[ro]s-
su[m] colica ueheme[n]s Ex quib[us] diligent[er] in-
tellectis app[ar]et q[uod] uir iste indiget p[er] racione
festina ne fiat tympanites aut i[n]currat
colicam malam Primo quidem disposi-
cione p[ro]mittendu[m] e[st] q[uod] iste uir abstine-
at ab o[mn]i cibo 7 potu solucionis 7 lubri-
citatis inductio ex[em]p[lu]m p[ri]mi ut p[ro]pinachie
blete malue mercurial[is] caules no[n] ben[e]
cocti 7 s[imi]les eis Ex[emplu]m 2^i ut vinu[m] nouu[m]
7 p[ro]p[ri]e dulce 7 no[n] bn[e] digestu[m] Caueat
et[iam] ab acut[is] 7 salsis ab acutissimo aceto
rafano cep[is] aleo 7 s[imi]libus p[ro]p[ter] dubiu[m] ex-
coriacionis a cib[is] diffic[i]l[is] digestionis ut pa[n]e
azimo 7 no[n] bn[e] cocto 7 pastilibus leguminibus
7 s[upe]r[ius] paribus a fructibus 7 p[ro]p[ri]e lenitis ut ficu-
bus p[ru]nis vuis 7 iuiubis 7 s[imi]libus p[otes]t h[ec]
aut uta[tu]r cib[is] omnibus 7 p[ro]p[ri]e laudab[ilibus] i[n] q[ua]nto
7 in quali Caueat et a multo 7 forti ex-
ercicio 7 p[ro]p[ri]e post cibu[m] uitet et coytu[m] 7 p[ro]-
p[ri]e freq[ue]ntem uehementem uigilias 7 iram et
stomaci replecionem a multi[tudi]ne cibi 7 potus
Iste posit[is] uta[tu]r istis ~~duobus~~ remedijs   xij.
quorum s[ecundu]m o[r]d[ine]m p[ri]m[u]m q[uod] o[mn]ia cibaria sua co-
ficiant[ur] 7 condiant[ur] cu[m] pingue[di]ne r[...]
y[...] siue frixa sint siue assata (2^m r[emedium])
est q[uod] uitet m[u]lti[tudi]ne ferculorum 7 p[ro]p[ri]e i[n] noc-
te 3^m est q[uod] p[ar]um an[te] cibu[m] 7 potu[m] omnem
accipiat aliq[uo]d de istis citoniis assatu[m] nes-
pilos uel sorbas x. uel 4. 4^m q[uod] s[e]pe uta[tu]r
lentibus coctis i[n] aceto p[os]t p[ri]ma[m] elixacion[em]
earum ita q[uod] d[icitu]r coqu[untu]r 7 2a decoctione co-
quat[ur] i[n] duabus p[ar]tibus aque 7 3a p[ar]te a-
ceti 7 p[ro]p[ri]e nigri Q[ui]ntu[m] est ut uir i[st]e
o[mn]i sero an[te] cena[m] accipiat tres d[e] istis
pillis R[ecipe] diadraganti gu[mm]i arab[ici] torrefac-
tum an[a] ℥. i. sumac granorum mirti capellarum
glandium spodij sp[er]mati ros[arum] cipi an[a] ℥. ij.
reformet[ur] pill[e] cu[m] succo consolide maioris
Sextu[m] est ut o[mn]i mane an[te] p[ra]ndiu[m]
accipiat vnu[m] uel duo frustra h[uius] confect[ionis]
R[ecipe] diacitoniten sine sp[eciebus] ℥. iij. coriandri
p[re]p[ar]ati masticis an[a] ℥. i. cu[m] vino citoniorum re-
forme[tur] confectio in rotul[is] ℥. x[...] 7 ...
eis ut dan[d]u[m] est 7^m est ut o[mn]i mane
p[er] x. dies accipiat ℥. iij. ex hac mixtione
R[ecipe] aque arnoglosse aque consolide maioris
7 sublimacionis gallarum cypressi an[a] ℥. ij. mis-
ce 7 accipiat eas calidas cu[m] ℥. s. zucari
candi Octauu[m] ut o[mn]i fine x dierum p[os]t
p[re]dictas aquas in aur[or]a accipiat ℥. ij. istarum
pillarum R[ecipe] tiorum despodio cu[m] se[mi]ne acetose
℥. ij. reubar[bari] combusti ℥. s. spodij dragag[an]ti torr[efacti].

fri an ℈ j coaguli leporis vel capri ʒ j s reformentur pille et accipiantur ut prius
commixtis ut portet super umbilico suo ce
rotum Cuius descriptio est hec ℞ resine clare
et clare ʒ ij gallarum cypressi ʒ j s seminis
plantaginis acacie spodii ros. storie ferri
psil an ʒ j mast ℈ ij coquatur resina cum a
ceto nigro et speciebus additis fiat cerotum spe
rium amplitudinis spatii unius et apponatur
a fine ventris usque ad umbilicum ita quod semper
ibi adhereat xiiij nota remedium est ut quotiens
assellet suffunget ventrem per inferius ex pul
ue tali ℞ colofonie galliemuscate storacis
calamite an ʒ s lignialoes ʒ j corall rub.
spodii sandali an ℈ ij fiat pulvis et semper
caveatur prius nisi multe inflamationis
ita quod fumus per inferius ventrem ingrediatur
xiiij remedium ut in cibariis suis faciat bu
lire radicem unam consolide minoris quinque di
giti indicis xiiij remedium ut super stomaco su
o in nocte semper teneat sacculum pulvere ple
num Cuius descriptio est hec ℞ grossorum min
ti coriandri sicti origani calamenti an ʒ
j mast ʒ s mastic galiemuscate storacis
calamite corall rub sandali an ʒ ij
lignialoes ʒ j s cinamomi torrefacti ʒ ij fiat saccu
lus et portetur non solum in nocte verum etiam
in die Hec sunt que in hac dispositione
utiliora apparuerunt Ad laudem et gloriam
Altissimi et omnipotentis dei Amen

175 Ortum obtulit in dispositionem que
quidem dato quod nunc non sit multum
verenda tamen in posterum minatur
nocumenta satis difficilia Est enim no
bilis vir dominus franciscus de nordis qui moles
tatur dolore spine et precipue in loco spondilium
et renum cum quo quidem dolore perseverat mit
tus urinarum habentium turbos et mictus fle
cmatis arenulis minutis et grossis commixtos et
licet per certiam eiusdem harum superfluitatum corporis
alleviatur tamen dispositio ista minatur eidem eventum
lapidis et confirmationem eius in renibus suis
et fortasse lapis illius genitus est licet ex signis non
apparuit ipsum esse magnificatum Omnis
enim urina arenosa significat lapidem qui consoli
datur aut consolidando peredit aut qui consolvitur
secundum principis fen ultima et capitulo vi. Si igitur lapis
apparet consolidatus aut est in via ut consolidetur
iam apparet difficultas dispositionis Si autem lapis
iste resolvitur et minuitur non tamen deficit quin
magna sit habenda suspicio eo quia iam
inveniuntur in nobili isto viro cause quarum alique
sunt natura concludentes aptitudinem confirmationis
lapidis in renibus eius Alie vero preducentes ipsum
ad hoc Et enim vir iste licet a iuventute sanguineus
existat ut aspicienti apparet fuit licet renes
comparatione ad membra quamquam notabiliter calidos Et iterum

in eo inveniuntur multi dolores flematis in urine
rine habundans quod apparet ex turbis et pe
talloydibus iam statutis Ergo in ipso invenitur
utraque dispositio generationis et confirmationis
nominis lapidis Et prima quidem ex parte
agentis quod est calor excoquens Secunda
vero ex parte materie que insipiscente sua a calore
ex cocta convertitur in arenas deinde in lapi
dem Et iterum cadem materia arenulas iam
iunctas in renibus sua insipiscente in gluti
nando adiuvatur est causa generationis lapidis
ut predictum est Tertia vero causa est dispositio
et est materia strictura In eo quod est naturali com
positione et habitudine ipsius Et quarta est ista dis
positio et est materia strictura in eo quod est naturaliter
pinguedo circumstantiarum notabiliter aucta
Sed ille tamen pluries advenit lapis renum
est pinguis et licet meatus angustus naturaliter
vel accidentaliter Igitur in viro isto inveniuntur
quarum esse ad lapidis generationem concurrentes secundum
intensam rationem cum aliis multis doloribus renum flatuorum
que satis grosse sunt materia angustia et
pinguedo notabilis et esse apparet ex vir
tuositate quadam per sepe in superficie urinarum
eius emissa Simplicius et hoc satis le
viter deduci potest ex fixione dolorum in
locis renum licet enim dolor ibidem permanens
possit esse actus ad generationem lapidis
arenarum et multitudinis flatuum in eis existentium
ipse tamen dolor non est levius causa generationis
nominis lapidis aut confirmationis iuncti
in eis sive sit quia dolor debilitando
partem est causa attractionis materiarum ad renes
eo quia dolor fortis et perseverans acu
it renum Secundo tegni sive sit quia dolor
debilitando virtutem expulsivam materias con
firmari faciat in renibus Ex quo autem quod
licet dolor sit actus alicuius dispositionis
ipse tamen potest esse causa augmentationis eiusdem
aut confirmationis Quartum autem item in eo
invenitur aptitudo generationis lapidis in renibus
omnia notata iam adducta demonstrant
et esse aliqualis ardor alius pruritus in capite
membri genitalis Cum igitur non inveniatur in
eo argumentum concludens necessario nocumentum nisi capa
tis et iam sit ardor predictus aliquam apparens
oportet hunc effectum reducere in causam ipsius pro
ductivam Sed nunc videtur esse causa in aliquo
particulari membro scilicet in capite vel poris virgini
bus vel vesica igitur non procedit a nocumento
renum secundum quod a sufficienti divisione membrorum
que sunt causa ardoris urine ut collidi est
secundum ... tractatus 2o et capitulo 3o Et confirmatur
quia licet arenose yppostases proveniunt
possunt ex adustione materiarum in renibus ut 2a
principis fen ultima et 6o capitulo et 3a secundi tractatus
3o capitulo de lepra In hoc tamen viro non autem causa
generationis arenarum in renibus eius ex parte
te adurentis et huius generationis earum in renibus et sic
omnino oportet nobis concludere hunc ardorem provenire

ab arenis expulss arenib3 que sui asspi-
tate dolorez illu faciut in extremitat
pudibudi quod fuit deducendu3 Et ex
omnibus istis collido faile app3 que et
qual' sit dispo huig nobil' uiri Est eni
mala 9plo cada ⁊ sicca renu cu pp debi-
litatez gniant flea me in renib3 a' sal-
tez aliude ppellitur ad eos cu multi ne are-
naz ⁊ fixione dolor in ppodilib3 renu
⁊ alii in extremitat genital' mebri Ex
qua despone corre' corlu q3 in ipso
iaz genitus e lap aut e in uia gnos
ul' confirmatonis et expoitg e ad ex-
coriatoz uesice que multe ne ⁊ magtu ne
arenaz lapis faile subsequi pot Ex
quig tandez ultio corlu q3 in eo e nga
ncitas celeritat ad curatoz Et pp ter
hoc o3 cafitare regime eius ex pte
s. R. n. na deni expliare regimen
p menalia declarandum ⁊c

P expeditoe nos s. r. n. na. (mensuratos) hic ordo
obseruetur Sit hitacio eius in cauite
ul' camera hute aspectu3 orietalez me
no meridionalez s3 potius aquilonarez
q3 occidentalez Et locus eius sit a fria
cra ⁊ ab aquis notabilr eleuatg ad a'
qualez sicitatez ⁊ nllomo ad huiditatez
iclinatus Et in diebus calor sit mgs
ad frigitez q3 ad calitatez declinas In di-
ebus no frigor ad calitez leue eleua-
tus Et de anexis aeri caueat hec nos
tes multu strigentes sup spina ⁊ lubar
eius Silr uitet tuc3 modu calefaciedi
spina ⁊ ppe cu frequti coytu qui e res no-
ciblior int' alios q3 ipo ita uta ita p'
pent ut bis in mia cocat De excico
uitet oms laboriosos motus ⁊ ppe
equitado equos fortes ⁊ icomodi icessg
⁊ ce post cibu ⁊ frequtez ascesu motiu
⁊ scalaz Jpratu no excitiu peditadi
aut gradariu equu equitadi oio 9'o'
est et in su aliquar excitari medioc-
tez melius e ei q3 ociosaz uitaz agere
Silr ce in accu b3 (aie) uitet caque ue-
locez ⁊ fortez motu3 i huorib3 ⁊ spitib3
efficere put Vitet aie acci a risticiaz
suffocatiuaz spiu3 inducen a ut cogitet
cu tristitia de sua dispone 9tie ita ut
acci a aie motu i meb3 piodicu efficere
possint Etia 9ns e ei i mensua ciborz
9mite se regere magis q3 augmentado
cibaria multoz assupcio repletoz istam
augmetet ualde Talis eni egdo ex re-
pletone totus ⁊ pnr renu fca est Et
oms egnes de repletone sanat cuao
que fit p abstinetiaz ea affor textu et
9to 22is Mensura i2 cibatoms e9 sit
tal' ut ex assupto cibo nequaq3 gruetur
stomacg ipig ita ut neq3 fastidiu cib ho-
minatoz nauseaz ⁊ subuersoz inaurat

et ita ut no p ducat ipiy ad uomitu Et
potus mensura sit ut fluctuatoz i stoco
eius ⁊ rugitu no efficiat nec in ipo na-
tet ⁊ sut simones auice 3a pmi d regie
p cibu ⁊ potu ⁊c

De sompno at ⁊ uigi a dr q' cu egdo
eius sit de repletoe que indig3 uictoria
ipius uirtut ad eaz pp dige efficiedaz
9ns e ei parup a tprata dormitione
recede magis p augmtu3 dormiedi q3
uigilandi licet eni p uigilia 9nuatu
excitatonis mebz magis est notu ipe-
diendo 9tez digez eaz q3 p nia cosup-
coms a uigi a fact In figura th dor-
mitionis eius ita se hcat q' oino fugi-
at dormitoz sup spina ⁊ dorso qm 2 supi-
ne dormire nocet oino ⁊ max e tlr egro-
tantibus eo quia sup tes ad pg ra detha-
re facit ut 2a pmi ca o de hys q pueni-
ut ex sompno ⁊ uigi a Sepius dormi-
at capite eleuato pus sup dextro later
pmu sompnu 9plendo deni sup sinistro
late se uolucdo ⁊ sollicitet caput eius
⁊ extremas ptes dormiedo 9int habe
coopertas In cib' amplig considerem' o3
n. ipm ee diligentez ee ipius regime
prius uitet cibaria oima diffial' digs
sicut antiqm pane azimu ⁊ grossum
⁊ carnes antiquoz aialiu ⁊ olera et pla-
tas grossiu hmorez gnantes ut bletam
caules cibeza ⁊ silia silr fugiat cibaria
oima multu uiscosa ut sut pistes ang-
uille tenche cephali ⁊ silia pastiles
cibos ⁊ cutes ⁊ neruosas aialiu ptes
Jtez fugiat cibaria oppilantia uelut sut
caseus ⁊ ppe antiqg ⁊ pastiles cibi Jtez
uitet cibaria multu cada ⁊ acuta uelut
sut salite carnes cepe aleu3 porru rafi-
nus ⁊ silia Panis eius sit ex pura
simula factg ⁊ sit duoz ul' triu diez
ad plus paru plus recipiens sal' q3 co'is
panis ⁊ sit p coctoz no in duratg neq3
torrefatus De carnibus

Carnes no laudales ei sut ut pulloz
anatiloz ⁊ aliu colubaz Juuenu fasia-
noz pdicu ⁊ siliu3 uolanciu pt3 i aqs
degenciu ⁊ de siluestrib3 quab3 ⁊ domesti-
cis eligat carnes capti suis tpib3 Vitu-
li lactant ⁊ anial' agni ⁊ Juucis cas-
trati et gazelli que ppetatez hnt in ho
⁊ carnes ericoz que mirabilr laudant
in ho cau ⁊ cameli lepores ⁊ siluestres
porci oms placet m De ferculis

Eligantur ptisana ordei ⁊ panicu et fare
et brodiu caulin ⁊ bletu spinachia ⁊ oly
budictu ⁊ crisolocana ⁊ ferculg rectes et be-
thonica que singu' opat' in hoc ⁊ salui-
a ⁊ siles plante ut poliu motanu et
maxime scolopendria ⁊ cresiones ⁊ ppe
salsedine aqua hntes pt uht os plate

quarū ca° nō ascendit sm̄ gradū 7 ap
toꝝ hūt ad illaz eligende sūt in usu si-
c cibaconis **De fructibus** nō s'ut
ei ceraſa oīm ſpēꝝ tꝫ dulcēne qꝫ pon-
ticitatꝭ ꝑticipācia 7 ꝓpē medull' coꝝ
ſinglārē hūt ꝓꝓetatē mūdificandi ꝛnes
7 ad frangendū lapides Et et eidē ſt
utiles auellane amigdᵉ recētes bn̄ pe-
parate Vue nō nō placet ꝓꝓ renere q̄
anicᵉ quirō aliꝭ in fine tal' de vua dix
q̄ oīs vua nocet ueſte paſſule tamē
laudant² eidē ut ibidē ſcbꝫ Vti et pot
pomis nō multā dulcedinē hūtibꝫ Et
ſilr̄ ꝑſicꝭ bn̄ maturꝭ Pira dimittat²
n̄ fuerit bn̄ .i. ualde dulcia 7 excluda²
aliꝫ exiōr ꝑs lapidoſa ſuba ꝑticipās
de hijs nō fructibꝫ que in 2ª mēſa ſolꝫ
concedi laudant² ḡna pini 7 ḡna phiſ-
ticoꝝ Eis n. in eſt uītus qua diminui²
lapꝭ qui ē in renibꝫ 18ª 3ⁱ ca° d'cura
lapis renū Poſſūt et s' concedi ḡnꝫ
nuces ꝓꝓ aptoꝝ caꝝ qua hūt Caſta-
nee nō neſpila 7 ſorbe dimittat² De
ꝑtibus aūt aīaliū que ſumn² ab eis
ſūt oīa ḡna lactꝭ dīa 7 ꝓpē omni
lacti n. omino nō ē mena ꝯpar̄ ī debi-
litate renū 16ª 3ⁱ 6° ca° landa² etꝭ
s' lac capinū poſt pōcū 7 ſm̄ ſcrū lactꝭ
7 recocta itiū ſūt bona ei Coloſtra oīo
dimittat² niſi fiūt ex duabꝫ ſpēbꝫ pdcis
confcā Butirū aūt dimittat² a' ſaltē
rariſſimo uſu accipia² Sꝫ melius ē oliū
de oliuis bn̄ maturꝭ Caſeus ī uſu oīo
dimitta² ꝓꝓca quia lapidē in renibꝫ ge-
nat maſr 7 ē cā oppilacōnis uiaꝝ 7 in
uiſcaconis uiaꝝ Si aūt indicācō ꝯſuērie
poſſit aliū eidē concedi caſeꝰ eliga² illis
qui ē vnig cum odore ſatꝭ ſuauis nō oī-
no ſalſedine puatꝭ nullā corrupcōꝫ pu-
tredinalē in ſuba eius hūs 7 ſit ſuba
frangibilis ita ut cū īncidi² excluda² ab eo
uiſcoſitas oīno aūt uſus eius cū cibū a-
dorcri dꝫ **De condit' nō** laudatur
oliue ꝯdite 7 nape condite 7 ſenatiū co-
ditū 7 citonia condita poſt cibū aſſūpta
7 nuces ꝯdite ni h° cāu ſūt landaᵇˡᵉˢ Et
zuccarū borraginatū 7 uiolacēū 7 roſa-
ceū recens 7 ꝫꝫ' conditū **De ſaporibus**
laudant² ei acetū 7 ſucꝫ citrangulorū
7 ꝓpē limonū in q° magª fꝫ inteco cu-
racōnis ſuſtētād pot Vinū aūt ḡnātoꝝ
nuizoꝝ s' landad dꝫ ꝓꝓ aptoꝝ 7 ꝓuoca°
quā hꝫ Agreſte nō uſꝰ oīno dimittat²
De Aromatibus laudabilior ē uſꝰ ciaoꝝ
cliā 7 aniſi 7 piꝑis nō multa cū quātitate
7 ꝫꝫ' 7 karui 7 ſem̄ leuiſtici 7 amcos 7
ſemen rute 7 crocus 7 ſilia aromatª qꝫꝭ
cū exigua q̄ntitas cibarijs ē apponēda //
De potu aūt eius eliga² vinū co-
lore albū ul' ſub rubrū ſapore mediocre

non ponticū ul' acre ſuba tenue 7 dyaf-
fanū odore notabiliᵉ aromaticū vinoſitate
ſua nō ualde aqueū ſꝫ melius ē q̄ aliq̄r
declinet ad aliqualē potenciā qꝫ ad debilitē
Si tn̄ tl'e vinū hri nō pot ſꝫ frioſū ut eſt
i° pñe ꝯſue° tūc frangenda ē eius con-
ſue° frioſitas cū porcōne aque ab electo
fonte accepte qui ſit aeri 7 celo detectꝰ
plantꝭ putridꝭ 7 nulli ue ranaꝝ d'mēda-
tus 7 ſit ſuba eius dyaffina corpuſcul'
7 ſupbꝫ expurgata et ſi tal' hri nō pot
cribelletur ꝑ arenā ul' fiat eius coccio
ſimpr' ul' ſit aqua ciſtne 7 ſit aqua coctaꝭ
ul' ꝓꝓ actꝭ oīm ciboꝝ eius Menſura
uero eius cū vino ꝯmiſtenda ſit 3ª ul'
quarta ꝑs ipiꝰ ſm̄ menſurā diſcrecōis
moral' actus 7 nō appetitus
**P regimine nō medicinalium ita procedendū
eſt modꝰ cū regis eius ſuſteta² 6. intꝭᵇⁱˢ**
**Prima ē abſtiude maꝫ gñoꝭ lapis 7 arearum
ī renibꝫ 2ª ē ꝓhibico gñonis lapis a matia**
que iā in corᵉ inueni² ēē ꝯgenita 3ª
eſt rcificacō ul' digtiō mēꝫ taliū 4ª
ē eradicatiua ipaꝝ educcio ꝯ 7ᵗᵃ eſt
lapis ꝯminucō fraccio 7 educcō 7 rerū
mūdificacō ab arenul' in eis 6ª
uero eſt ſedare accª lapides 7 arenulas
In iſtꝭ n. intencōibꝫ 6. ſuſteta² regimē
nō ſolū curacōnis harꝫ diſpōnū q̄n
iam euenerit ſꝫ et ꝓſuoīs a noua reci-
diuē ul' euētū huiꝰ egritudīs poſtqꝫ cu-
rata fuit 7 oīs iſti ſūt ſmoēs auicᵉ
18ª 3ⁱ tra° 2° 7 6° ca° dū inquit In-
tencōes quidē quas medicⁿ in curacōne itedūt
ſūt 6. ſex. prima ē abſtiſio mēi eiꝰ ſupꝑ
poſtqꝫ genita fuit 2ª nō ē ꝓhibicō ge-
neracōnis mēi cū abſtiſione re ſ' ꝯmāte
illaꝝ mēꝝ 3ª nō ē rcificacō .i. digō eꝰ
s. mēi 4ª ē mūdificacō .i. euō mēria
genite 7ª nō ē ꝯminucō ipiꝰ s. lapis
7 fraccōnis 7 ꝯpreſſio .i. expulſio eꝰ 7 era-
dicacō eius ex ſuo ſuſpēſorio cū medicīs
que id efficiūt s. ꝯminutis fractis 7 co-
preſſiuis deīn extcō eꝰ ſupꝑ completa
7 ſubtiliacō ipo s. regimine adminiſtrā°
medicine ſucceſſiue conuenientes cū ordine eꝰ
.i. cū ordinata applicacōe vniꝰ medicine q̄
alterī ꝑcedere dꝫ et id s. regimē ordinate
ordinate ꝑcedens ꝯple² cū ꝑuocatiuis
medicinis deīn cū ꝯminutis 3° cū fractis
ipiꝰ lapidꝭ 4° cū ꝯpreſſiuis .i. expulſis
7ᵗᵒ 7 ultio cū extractis ipiꝰ s. totaliꝰ
Et prima quidē intencō ꝯple² ꝑ ea que
que mēꝫ flacꝭ apata ꝯdi in lapidē
7 arenulas educūt deīn cū hijs que
calitē ipoꝝ renū ad tpratū ducūt ꝯint
Et primū horū miſtioꝝ ꝯple² ꝑ euacuā°
mēꝫ flacꝫ minoratiue de quorū uno
ē hoc medicamꝭ Rx elẏ indi ꝫ iij. aga-
rici elci ꝫ. ſ. b p ꝫꝫ' ḡ. v. incorpore² ſil

et detur in potu cum modico vini albi sub-
til' et aromatici talis ʒ. i. et tarde post id tocius
o horis quinque. In quarum quarta accipiat
ciatum unum aque ordei cocte cum zucaro albo
et si quis desideraret medicamine delectabilius
illo ℞ elect. dyaffinitonis ʒ. ij. turbit electi
ʒ. i. ℥. ℈. i. sal' indi gr. i. misce et detur in po-
tu cum aqua decoctionis quatuor milii solis
dulcorata et calefacta ut prius dictum est
Rm non adiuvat leniens istud est hoc ℞ turbith
electi ʒ. i. s. hermodactilorum ʒ. i. dyagridii gr. vi. salis
indi gr. ij. ℥. ℈. s. anisi dauci masticis
ana gr. iij. penidiarum ʒ. i. pul. zucari ʒ. s.
Infundantur omnia in ʒ. iij. aque apii vel milii
solis vel capilli veneris et totum detur in potu cum
diligenti colatura et expressione ita quod sola
virtus maneat suscipiatur et non substantia et obstilentur
post ipsius assumptionem ea que de pro moratione
dicta sunt et si appareret flammam materiam notabiliter
sanguini esse commixtam tunc bonum esset predictis
moratis administrare flomiam eo quod plus
evacuatur partes propter precedentem dictam compositionem causam
Si autem percipit medicus materiam inclinari ad sto-
machum per nauseam et signa superdicta tunc dicimus esse
vomitum provocare et precipue cum hoc lenitivo lau-
℞ aque decoctionis quatuor raffani vel decoc-
tionis eius ʒ. iij. oximellis simplicis acetosi ʒ. i. s. detur
hoc totum tepidum et post id per horam digitum
imponat ori titillando usus prius meri
et provocabit vomitus multa affert iuvamenta
in prohibendo generationem mei et in abscindendo materiam
genitam et in alleviando renes quod 18a 3a
et de prohibitivis generationis eius est voi-
tus post cibum et multus usus eius et ipse non ex-
pellit superfluitates grossas per viam contrariam vie
cuius motus est ad renes et facit latus zirbum
vacuum et mundum Adiuvant itaque et 3o hec in-
tencio complere per administrationem cristeriorum et
precipue lenientium Lenificatio enim est plurimam
alleviationem faciens Cristere tamen non debet esse
valde acutum nec multa debet ex eo imponi quantitas
que renes comprimat et agravaret Et propter hanc
causam multi sapientium magistri fuit dilatum sup-
positorium quam cristere eo quod suppositorium
non pervenit ad gravandum intestina implendo
do ipsa et sint simones autem loco pal-
letorum convenit et si fuit consuetudo nature
tamen de rectoribus rebus est exhibere fecem cum sup-
positorio aut cum cristeri non magno quod
coharceret et dolorem faciat per suppositorium est ci-
tabilius unum et in lenificatione quidem non
est alleviatio plurima et sedatio doloris
3m ingenium evacuandi materiam et ipsam di-
vertendi eam esse potest administratio diureticorum
incipiendo primo a levioribus sicut est usus
liquiritie scilicet. C. florum in dispositione calida
et usus passagi vel aque eius et feniculi
retes et altera et flores eius deinde procedens-
do ad fortiora sicut apium feniculum dau-
cum semen milii sol' leviticum et apium silvestre.

tre et ultimus descendo ad ea que in electio-
ne fortiora sunt propter eam oportet autem proprietatem
operantia sicut capilli veneris scolopendria
polium montanum usus philisticorum semen
raffani semen pastoris et similia sicut cinis
vitri cinis leporis et cauda trebula et san-
guis yrci preparatus et lapis spongie iuda-
icus quorum usus potest esse ex predictis faciendo
decoctiones Julep confectos tra-
geas et pillas et ex eis extrinsecus ungendo
balnea faciendo et similia et hec sufficiant
de primo instrumento mei Iam movete Causam
autem lapidum generationis si calitudes intensas
corrigunt plura per decoctionem ut semina communia frigida
et ea que iterum refrangunt caliditatem ut
syrupus simplex acetosus syrupus de acetositate citri
aut de citrangul' vel syrupus de limonibus
apparatus magistri qui sunt viciosum insfiatim
et apitini et oximel simplex et fortius illo est
oximel squilliticum qui omnis debent dari cum
aqua scolopendrie vel aliis iam predictis
frangunt et calitatem leniunt unctiones
et empla extrinsecus administrata que fiunt ex
iam predicta Et cum hoc ungento valde no-
bilis ℞ o. nenufaris violarum ana ʒ. i. s. sanda-
lorum alborum et rubeorum ana ℈. i. camphore
℈. s. terre albe quantum sufficit fiat unguentum et
molle quod post bulliat in lb. s. succi
semperviue usque ad consumptionem succi de
hoc ipse linito spina tota conderet ungi
debet ter vel quater in die naturali et de materia pre-
dicta possunt fieri unctiones et empla superad-
dendo superficiem foliorum malvarum mo-
rige pastoris semperviue solatri affiliis
et similium Ex quibus et aque decoctionis
fieri possunt evaporationes balnea fome-
tationes et epithimata et tu elige quod me-
lius est Et de cibis ceteris remittentibus
caliditatem auctarum est confectio trisandalorum
et zucarum violatum et tragea de viol' et
de berberis et reliqua similia que elige per
te Et hec de instrumento prima Nam sine causam
qualiter abscindi via proprie prohibitorum generationis
eius incorporande ex hiis que posita sunt
in precedenti intentione At vero 2a inten-
dentiam habet a prima in hoc quod hec quidem presup-
ponit materiam in corpore non debet esse cogitare
quare laborat hec intentio ad prohibendum
ne generetur iam arearum et lapis sed buina
causa et etiam ut non perdat calor qui est per dictarum
inerarum generationis causa Et primum quid horum
duorum corrigi potest ex hiis que in precedenti
capitulo posita fuerit de debita mensuratione
sex rerum non naturalium Non enim ad aliud
laborat primo ille nisi ut prohibeat tales
magna generari rectificando cibos et potus
ex quibus generari potest flegma aptum converti in
lapidem et arenas Et per regimen aliud
eam qualiter calor qui est efficiens causa lapidum
et arenarum sufficienter corrigi potest per eam

2a intentio

In intencione predicti de alterativis digerentibus
et calidatatem et incidentibus scripta fuerunt
preter hec autem plura inveniuntur quorum
usus rarificando complexiones renum et
mundificando epar et venas et vias u-
rinales a sapientibus collaudata sunt sicut
est usus mellis apiencium et adurentium
flemati quarum alique sunt solutive sim-
plices velut agarici hermodactili turbit
semen croci ortensis polipodij et odor elebori
albi cuius radicula aliquantum infundatur per diem
naturalem in aquam et quam bibatur parum
ex eo in aurora tepefactum De hijs et quedam
sunt solutiva composita velut benedicta que utilis
est ad mundificandum a flematibus renes ve-
sicam et urinales vias et sicut est electuarium idem
quod supra petres expellit a toto corpore et a
renibus velut est yera luffi et multe plures
medicine hmoinde colliguntur Non ulle vero
harum medicinarum sunt simplices apiendo mun-
dificando et provocando vias a corpore an-
tequam ex eis generetur lapis de quarum numero sunt
sicut ysopus centaurea minor apium silves-
tre et domesticum petrosillinum et bethonica
polium montanum et scolopendria et radix pe-
tasilon et ultra omnes que ab auctoribus in
hoc collaudate fuerunt De eis aliqui sunt
composite velut tyriaca andromaci met-
datum descriptum Avicenna 4o canonis distinctio prima
et medicina alkakengi et iustinum elec-
tuarium et litontripon descriptione nicolai in
antidotario ex quolibet quorum dari potest ʒ i cum
aliqua de aquis statim dictis Et confectum
optimum et leve laudatum ab avicenna quod
sepe exibitum omnino preservat a generatione none
mei ex qua generari solent lapides et are-
ne et est descriptio eius talis ℞ lapis spongie
scolopendrie capilli veneris seminis altee et pe-
trosilini ana ʒ i misce et detur ex eo pluribus
diebus ʒ i cum aqua sublimationis apij
aut decoctione quinque radicum calidarum
aut aqua tribuli et aqua raffani lege avicennam
ibidem et item colligite ibidem composita inventes
quies quod est aggregatus opos diversas ad
intentionem predictam Et adiunge collige idem medicinam
nobilem opoponacis et est valinum sedans dolorem
cum aqua ciceris nigri Et scio ego quod si fiat
pulvis ex partibus equalibus scolopendrie et
milij solis et paciens utatur eo mirabiliter
preservat a generatione matre perspicuum et hic determinatione
secunda Intencio 3a.

Apparet theorice contemplari quod intentio 3a
consequationis medicine sanum facile compleri potest
ex hijs que in intentione predicta declarata sunt Nec
vero aliquid oportunum esse nisi quod sciebant quedam
simplicia et composita tales vias digerere so-
lercia id quorum numero sunt aqua sublimationis ysso-
pi calamenti origani utriusque apij et petrosillini
bethonice pulegij milij solis et similium et de hijs
que ego experior hoc ultimum in vero adminstrare

vel adminstrare aqua sublimationis radicum
altee Et scio esse quod aqua sublimationis
yreos potencior est predicta ut experiencia cot-
tidiana expertus sum quod aqua sublimationis
foliorum et fructuum cucumeris asinini in hac
dispositione confert eo quia solvendo provo-
cando apiendo et abstergendo vias e-
ducit quicquid obviat et lapides dimin-
uit et frangit De compositis vero dige-
rentibus sunt omnes syrupi quorum universa-
scola cottidianum habet usum sicut syrupus de y-
sopo syrupus de calamento syrupus acceto-
sus oximel compositum sccaniabin id est sublima-
tionis de keysim id est lenisticum et oximel-
lis species et specie squillicum et oximel Iuliani
et compositum hoc quo uti soleo ℞ oximellis
squillitici ℥ i syrupi de ysopo ℥ ß aque scolo-
pendrie et cucumeris asinini ana ℥ i ß et
detur hoc et consimiliter pluribus diebus Et si
velis digestivum equalius illo ℞ syrupi compositi ace-
tosi ℥ ij aque apij aque altee ana ℥ i ß
detur hoc totum in potu et consimiliter totiens
ut appareat urina subalba et colore ad me-
diocritatem esse reductam et habentem sedimen
in fundo sedens album continuum equale et
dyaffanum quod sua grossitudine transpa-
rencia eius non impediet tunc ergo ad ho-
minis evacuandi materiam ut nunc sequitur Iam
autem ex predicta intentione sequitur materiam esse
materiam evacuari potest igitur digestione completa quod cum
apparuerit exibeatur in potu ℥ i benedicte
simul cum ℥ iij calefactis aque sublimationis
milij solis aut aliarum de quibus dictum est et
detur aliquid de solutivis in 2a intentione na-
ratis aut detur hec infusio aqua notabiliter
mundificat et eius educito vias iam predictas
℞ Centauree minoris medulle cartami
ana ʒ i agarici electi pulvis hermodactilorum ana ʒ
iiij dyagridij grana vi anisi seminis feniculi
liquiricie seminis apij ana ʒ ß pruniarum
℥ i infundantur omnia in lb ℥ aque
capilli veneris et scolopendrie per diem naturalem
deinde calefiat in aurora et diligenter expri-
mantur et colatura cruda detur in potu
postquam observentur omnia que post minora-
tionem de intentione prima posita sunt observari
debent hec de intentione quarta

Quinta vero intencio.

Quintam vero intentionem adhuc complere possunt omnia
que in intentione predicta dicta fuerunt Ego vero
saltem hic tangam quatuor que intentioni meo sa-
piencium et cottidiano exercicio inde experta
fuerunt Et primum quidem est usus decoctionis
mirabilis quam avicenna scribit dari debere
diebus quibusdam et confert ad minuendum
frangendum et educendum lapides et a-
renas et non est mirabile quia aggregat omnes
medicinas elegantissime operationis ab auctoribus
inventas et est eius descriptio talis in 3o illo
Et quidem dantur in potu aqua in qua coquuntur

camepitheos poliu 7 calamitz 7 pfeleos 7 radix tribuli 7 fructus eius 7 scolopendria 7 radix malue 7 capilli ven. 7 uirga pastoris 7 radix thamarisci 7 radix eupatorii et sem alteе 7 saxifragia 7 sagrasim 7 pulegiu 7 alia ex diureticis Et cu administrant in diebus sanitatis phibent gnoz lapidis etc. Et no q hoc opom sim p me vsitatu ad interfi istaz est opotu illud quod soleo reducere in forma solidaz cu zuccaro 7 aqua sublimatos capill' ven. Et e eius descripto tal' R lapis spongie lapidis Judaici vitri obusti an. ʒ. i. s. sanguinis yrci ppti ʒ. iiij. gnoz milei solis ʒ. iiij. pul' omnia subti' 7 ff confectio ut dtm est et exibeat ex ea ʒ an cibu ʒ. i. 3m no opoitz quo uti soleo est confectio hec R gnoz phisticoz mundatoz ʒ. iiij. gnoz milij sol' ʒ. s. radicu pentafilon puluis scolopendrie polij montani 7 seminis rute an. ʒ. i. s. zuccari al. lb. s. Infundant phistici in aqua staphisagrie tadaz p duos dies naturales dein minuti incidat 7 ff ex eis confectio sm artez Xm no opm quo uti soleo e ho R radicu arctum marini radicu uirge pastoris 7 florum altee an. ʒ. i. cineris leporis obusti ʒ. s. oximell' squilitici ʒ. iiij. zucari 2e coctionis ʒ. x. coquantur in simul zuccaru 7 oximel usq ad glutinositatez Et cu inspissari cepint sup addant spes et ff electuariu cuius dosis e dz ʒ. ij. usq ad x. 7 tpe in hora exitus a balneo l' naturali sulphureo qd mirabilez hit opoz ad dispos illas ante rufi 7 avic 18a 3i scripe alleto calo ubi inquit 7 ruffus quid dixit q plurima balneacio in aquis sulphureis frangit lapidez 7 confirmat id Avic expito cu subdit 7 hoc fortasse facit p uenire sup speculantes adho q queda aque que capiuntur quaz ulcerat cutez qu ponut in eis ineue lapis 7 subingit in eis paug du sunt cal 7 poite sup locu lapidis resoluunt ipm 7 ego ia expertus sum res huioi gnis 7 volui itellig de lixiuio de quo e expientia certa Arcidea no coir solita sup hac dispoz sunt quatuor famosa pm e instancia doloris 2m e freqs mictus distillato noiatus 3m e strangiuria i. ipa 4m nt urinadi Xm e uehemens punctio i extremitate pudibudi Et dolor quid pmg 7 suppina ig psneras p cristu 3m sollempnit remoueri pot 7 p alias digitus alteratus et solutiuas medicinas sepe innoratus Et pgt multa hinc inde a sapietibus colli da Non e medicina opar balneo fco ex decoctione medicinaz q aut avic poite st i de-

coctione digtina i interiore digestiois posita tu st addant folia malue 7 altee et radices urtice 7 hba milij sol' 7 coquat in aqua multa in qua eger cu instantia doloris sepe balneetur i 8 vicibus fre sedat dolor eius Et confert et ad id exibere ʒ. i. huig pulvis R seminis portulace seminis scariole an. ʒ. s. iusquiami al. ʒ. ij. croci ʒ. i. pulvis origani ʒ. s. pistentur omnia p se 7 postea diligent incorporet 7 exibeantur ut prius dctm est quaci hora fieret instantia doloris Et no q hec duo remedia et aufert 2m actus 7 3m quod e freqntia mictus cu strangiuria et cont' existis cura quartu actus quod est dolor in extremitate genital' membri Et hoc quidz e ronale 7 qns Eo q2 cu dolor ie dependens sit a dispone renu 7 uesice et motis ill' nte est et moueri actus quod ab ill' dependebat qm ex abscisione suffti cuz effectu d'atall' ess mo qui dependebat ab eis. Hec melioza in hac dispoe huig vi m uisa st scribenda Ad laude di i mozl' Am

199

HBIGWHI MAXe

ni reducere dispoz huig nobil' ad ueraz cognitoz et ad equitatem eo quia apatiz 7 aliqzuz e minetuaz cognitos ex spsib plurimu cognosci debet ut uisu tactu ab illustriz uiroz smonibus consitet Verum qnto clarius intellectus ex auditu acceptus huioi dispoins ultatez enuntiat coibus rationibus conabr que uias in apatibus oim prau corporis stine 7 maxe i apatibus locoz que emunctoria noiantur clare scripsit gallieno ad glauconē 2o tractatu c. capto 7 idez in libello de tuoribus pt naz quarto calo 7ta q qnqz i apatibus eruptis in uicta fuerit corpal sic fumg ul' uapor inuicem gipsu lapides lignu arcapili 7 ungues gn ninniz si apa huig nobil' uidet cc sile carnositati ut d'ipo uideat dici posse traditu cc smone ab Avic 3a cti calo de exitur i fine du inquit Et de exiturs quid e spes q notatur turnupos 7 e exitura q cu ru. pr quod e subea e sile carni boue 7 e exitura vasal' rotunda rubea ex quig liquide patet pot dispoz huig nobili ad id capitulu ce reducedaz At no qa no pua difficultas ut michi in hys Na si ho apa uideat tactui facile cedere fortassis eius ma exit ex sanguine aquoso grosso flet ad mixto congenita qz itiuis ipig apatis digna debeti 7 explica

forti ꝯpulsa erit ad vnguez ibidez apa fa-
ciens qualr̄ cū cpatr̄ ꝯpulsōe corupta
in vniuersa corporis frequēt carnositas sup
augetur ut ypōsarca sn ꝑper taliter
in determinata ꝑticula corꝑis tales excres-
cencias fieri toti9 concedendū ee vi² &
si ex tali mā hoc apa iudica² ee ꝯgenitū
reducendū vꝫ ee po^le ad cam d'moro
de quo scripsit Auic 3a 4ti ultio capitulo
Int' h' duo uiz peritus quibusdaz sigñs
discerne potit Naz si fuit exitura car-
nosa ul' nasal' rotūda tuc ꝑhy tria fi-
ūt ex ꝑmutatōe apatuz calidoꝝ / 2°
quia locus tactu cu9 repitur 3° qa
tangenti ꝯ ꝯprimēti ui² digitū ī fouc-
az cadere 5° quia pulsatō ꝯtitut² i^ta
ut in pluribus 7° quia in eisdēz ꝯpit²
rependencia cū aliqualī cali^te maxime
si exitura fuit carnosa 7 et si fuit ro-
tūda nasal' carnosi^tas plena 6° q hu-
tes exituraz raro euacuant² a febre
7° ex vli corꝑis dispōne 7 hitu^ne ad re-
liquas ꝯnales ꝯphendi pt In moro
nō tactu inueniūt mollicicz excellētem
magis 7 leuit' ꝯprimēdo cedit 3° q2 lo-
cus nō ita cu9 ꝑcipi² ꝑ fle^a qd' sanguī
ꝯmixtuz remittit ipm 4°. quia locus
nō tanta rubedine vificatū collocat²
ymo magis albe^ne rubeo admixtu
7to quia cōprimēti ꝑcipi² inudatō sicut
in corpore aliquar^r uiscoso 6° quia mā
mori sua uiscosi^te vꝫ in vno loco magis
congregata ꝑsister Mā nō exitiaꝝ
ꝑ caloreȝ naturaleȝ om̄i ul' ex̄ueū a'
in plurib9 ad equaleȝ piramidaleȝ
figuraȝ eleua² post h° aūt ut dābo
omem excludaȝ vꝫ in hesitandū ee
An mā huig apat ꝑ͡pcz aliqua vco-
sitat includatt Et pimo quid aūtib9
palle^ct confirmad pt si·n· fuit exi-
tura alba nominata aduc ia ē mala
malicia mē Si nō fuit mor 7 tez
ē malignū frequēt et dolorosiz ut
Auic^a scripsit ubi s' Ad^uc et romb9
deduci pot In om̄i cāu apate croico
maligna² mā ꝑ longaz staroz ī loco
Longa eni fixio mē in loco assat de
nēcitate ꝑt ig debilitate maximaz
ꝑ quod debili^to inato calore corrupu²
mē diu stantes in locis ꝯsiuis ꝑus lau-
dabiles fuissent 2a ro quia plurimū
ī mā apatuz croicaꝝ īueni² aliqua
mlie spēs / 3° quia et lz in pn° illoꝝ
apatuz nō fuit mlia alijs hn̄ b9 ꝯmixta
gnāb² tū ibi ꝑ calor debilitē 4a ro
quia in hoc apat vꝫ ee ꝯmixtū a'qd
de mlia ꝑadusti sanguis a' ꝑadusti
cole' genita qd' declarat etas aplo 7 hi-
tudo Et·n· homo in quo sanguis ha-
būdat quia bū carnosi 7 rubicūdy et

confir² quia uelocius excrescentie apatū
signt habilitatez mē ad motuz 7 hoc q-
dem aut ꝑ calitatez mē ut pꝫ in apa-
tibus colericis 7 sanguineis aut ꝑ malig-
nitatez a quedaz ueneno^si^te in pte ēlictū
sicut appꝫ in scrofis 7 reliquis silibus
cū curant² hec ig² ro vi² in h° nobili
maximā difficultatē pare Cū·n·
ut audiui hoc apa cū potentiali cau-
terio bū curatū iterū recidiuauit ad
illud quod pius 7 forte deterius Ex q9
omnib9 ut pmisi dubito in h° apate
inueniri maliciā veneno^si^t ꝑ quaz
oꝫ ipm reduce ad spēz apatuz uliro-
rū 7 maxime ad pncipiū cancri qd'
male libent' dico Sꝫ oꝫ hoīez ꝯpletes
scibere q s' huc stie 7 ope ī notuerit
Et i² in huig apat cōtunferēcia appeat
mlti^co venarꝝ sangue nigro ꝯbustaꝝ
ad aliquā tendētez rubedinē Et 2°
si in ei9 pncipio fuit hoc apa ꝑum ro-
tūduz cū colore fusto rotūdiz cū cali-
tate sensata 3° si cū eo fuit doloz 7
sit 5° si uelocit' magni^te fuit aug-
7° si dolori qui in ipo ꝑcipi² īflama-
tius 7 mordicatē extiterit h' vrz sig
max^a inclinderia dimpitatez a' difficul-
tatez que omia confirmari poterūt
ex sceptiby nā si fuit homo cali cpīs
vtens regie mlie excitatiuo ut cibarijs
ualde salitis carnib9 grossis 7 bouinis
vaccinis mlts leguminib9 7 fabis crisco a-
tiquo 7 duro vino fuoso a' rubeo aut
grosso caulibg cruca 7 silibus Si eciā
in eo solita ee fuit retenta eūō ut e-
morroydaꝝ narīū aut pulmois et sit
homo mltū in ira 7 negocijs mltis
sepe ꝑsistes Hec om̄i ꝑdcōꝝ testio
afferre pūt in quig diligent' ex om̄i
curōne ꝯspecta Videbi² ꝯpliuz curōis
ꝯs eliri posse quod mūc sequi²

Expedito caplō in questiōnis eciā
huig dni ad regimē curatiū eliciedū
ꝯdescēdo q in quinqꝫ caplā diuidam
pimū i² cam docebt canoēs ciros exitu-
raꝝ ꝯgnialiū 2^m cam ponit canōs cura-
tionis mori 3^m cam ponit canōs cura-
tonis cancri 5^m cam docebt certificare
cāu^a caz in ꝑius apatib9 q͡z in cancro eue-
nienda 7^m capl͡z explicabt regimē p.6.
r·n·nā· Oꝫ i² ut canōs istos ꝑ sui cu-
ratione diligēt' attendat pimo quid
in luari mēse marcij ꝑximi futuri
a ·1· usqꝫ ad xxiiij diē lune eligat
diē s' gratū 7 faciat fieri flōmiaꝫ
de vena basilica dextri later' sub cubi-
to exūte et extrahat de sanguie ʒ·v· usqꝫ
ad vij· cucartis nō dieby xij· faciat s'
fieri flōmiaꝫ de saphena pedis dextri
In domestica pte cuius sup cauilla exn·

te et extrahat sanguis ℥ v. fca sequenti mane solvatur venter eius cum hac cōne minorativa ℞ medulle cassie fistule novit' a canna extracte cum aqua lact' ℥ i. thimi epithimi ana ʒ i. reubarbi agarici electorum ana ʒ ss. ℈ ii. spice cinamomi ana g. ii. sal gemme g. i. a cibo et potu per quinque horas abstineat et bibatur totum in auro cum aqua lact' tap'm cada post quas quinque horas accipiat ciatum unum aque ordei cade post cuius aque potum per una horam pudeat sumpto minorativo sequenti mane incipiat assuere ℥ ii. huius potus cum aqua buglosse et aque scabiose ana ℥ i ss. accipiat ipsum in auro calidum et non comedat neque bibat post ipsum nisi quatuor horis elapsis ℞ florum boraginis buglosse ypericonis valeriane thimi epithimi ana m. i. radicum cicoree endivie calendule dauci fenicli ana m. unius partes duas radicum brusci m. ii. seminum 4 frigidorum granorum peonie et lupulorum ana m. ss. absinthii assari eupatorii camedreos camepitheos ana m. i ss. bulliat in lb. x. aque usque ad consumptionem medietatis deinde colentur et exprimantur et predictis addantur aceti albi lb. i. zuccari albi lb. i ss. et coquantur usque ad spissitudinem potus Sumpto potu purgetur cum hac medicina ℞ elect' indi descript' mes. ʒ ii. elect' succi ros. ʒ i ss. cassie de canna novit' extracte ut s. ʒ vi. bibatur in auro et fiat custodia ut s. / 2a regula observanda est ut post purgatorium accipiat omni mane coclear. i. huius mixtionis ℞ trium de molis trociscorum de ros. cum semine acetose ana ʒ ii. specierum trium sandalorum sine camphora ℥ ss. conserve mirtorum ℥ i ss. conserve ros. et bugl. ana ℥ ii. spodii subtilissime triti ʒ i. ℞ et misce et non comedat post ipsum nisi transeat hore 3. / 3a regula observanda est ut venter eius fluxibilis existat Et si quid natura non redderet accipiat in 3a die ante cenam duas de istis pillulis ℞ aloes epatici boni ℥ i. reubarbari electissimi ℥ ss. spice mastic' spodii ros. ana ℈ i. sal gemme g. viii. infundantur in aqua cicoree vel endivie usque ad cooperturam ipsorum per quinque dies deinde ex eis fiant pillule et accipiantur ut / 4a regula observanda talis est ut si quando eius ab eodem solito fluxus retenta illico provocetur Si in anaribus fluere solebat sanguis fiat ipsius provocatio titillando in nares cum extremitate penne vel altius festuce aut cum setis porcinis Si vero retenta fuisset emorroydes fiat earum fricatio cum lacte fici vel fell' tauri aut cum aqua infusionis piscium salitorum que omnia in experta sunt / 7a 2a est ut omnino caveat ab applicatione medicinarum acutarum super loco a

posteriori in maxima parte ex deliberatione et cautela ut inferius tangetur 6a 2a est ut dum hec fiunt in die naturali quater ungatur locus cum hac mixtura ℞ olei de vitell' ovorum in sartagine fricti ℥ ss. oli de sizamo et de camomilla ana ℥ ss. medull' cruris vituli lactantis ʒ x. dissolvantur omnia et administrentur calida mediocriter et supponatur lana / a regula est ut post cenam omni mane ante prandium et cenam per duas horas applicetur una ventosa magna sine scarificatione in parte domestica tibie in medio eius magis carnoso et ita fiet vi. diebus illo non intermisso sequentibus sex apponatur ventosa predicta in domestica parte cruris distantia a genu per digitos quatuor et ultima die scarificatione decenti extrahatur sanguis ℥ v. / 8a 2a est ut si per hec ingenia vel apud diminui et equalescere loci predicti intendatur reiterando frequentius cum predictis pillulis eius ventosatos cruris sine scarificatione et in unctione predicta / 9a 2a est ut si per predicta non videatur apud dominum tuum supponatur hoc emplastrum valde sepe expertum in resolvendo superfluitates exsiccando musculorum et aliarum partium et interius confirmando hunc ℞ lapidis marchasite ʒ i. mitoli ʒ iii. resine pini electi ℥ i ss. medulle cruris vituli ℥ ii. pulverizentur omnia et dissolutis fiat emplastrum ex quo calido bis in die naturali emplastretur locus Si autem per hec predicta non curaretur non laudo medicinarum causticarum applicationem ne per suam acuitatem ulceram fortiter faciat et fluxum ad locum aliunde provocet Aut et 3o quia non evacuatur de gradu venenositatis quia in hoc casu dubito Si autem ad ulteriora fiunt tal' eminentia omnino afferre consilium oportet est ut administretur cauterium actuale cuius figura scribetur inferius et cura in administratione ipsius est ut in hoc nobili ventris premissa munditicatione et in hora diei ab ortu solis usque ad 3am fiat descendentia mediante fluxu ... loci Itaque coopiatur panis infusis in aqua ros. et vino granatorum cum terra sigillata bolo armeno et acacia commixtis Operatur autem cauterium cum fit usque ad rubificationem circa quem locum apositum parte aliqua usque ad naturalem eminentie abscissionem cauterizando procedat Loci autem circumstantes ex frondibus anothonie ... potius extinctione venarum arteriarum nervorum extremitatibus lacertorum et panniculorum que omnia attente considerentur et cum periti illustrium physicorum talem operationem fieri consulo omnino dimittere talem operationem scientius esse dimidico Si at tale cauterium fieret supponatur absisto loco hoc unguentum usque ad casum escare ℞ o. viol et butiri ana ℥ i. cere al. ʒ ii. dissolvantur et incorporentur omnia post casum at escare

optimum esset pro consumptionem reliquie materie et excitationem et loci confortationem quibusdam diebus procedere cum vnguento apostolorum post id autem cum regnatiuis et sigillatis medicamentis procedere et hec de primo capitulo dicta sufficiant

2m capitulum

Si autem ex signis premissis apparet materiam huius apostematis malignari ita ut ad cancri speciem reduci possit sapiens et multum blande in eius regimine procedere oportet primo cum rectificatione regiminis ex parte rerum non naturalium ut 2o capitulo videbitur 2o cum euacuationibus frequentatis de quarum numero elegantior est et tutior ut accipiantur aque mellis et aque lactis tamarindorum ana ℥ ij epithimi ʒ ij misceantur et dentur in potu diebus alternis interpositis gratia digestionis dentur syrupi acetosi simplicis ℥ ij aque sublimationis rosmarini foliorum ederae ana ℥ j Inest enim rosmarino proprietas maxima mundificandi arterias et venas totius corporis a materia mala pro maxima vi consumptionis et excitationis sicut ut dyascorides de eo scripsit in primo capitulo in vera translatione cuius quidem multum approbo vsum ipsius cum modo consumptionis 3o non cum localibus apostematis non multum fortibus in cura eius procedendum est Et licet plurima auctorum illustrium scribere possem solum tamen illa que cottidiana experientia vtiliora me docuit scribere vtilius duxi primo igitur maxime vtilitatis est ut accipiantur plante et folia vndegerij quam sic vocat sapio de quo fiat emplastrum cum aqua et melle Dyascorides autem hanc plantam scribit crisinon et tu bene diligenter attendatur est planta quam ytalici vocant eruca siluestrem de qua secundum dyascoridem fit emplastrum cum mulsa id est aqua mellis 2m magne vtilitatis est ut accipiatur gemma raphani et bene terantur cum aceto leuis acredinis et ex eo sepe lotus emplectur cancerosus 3m speciale est hoc Recipe passule pinguium libram ß foliorum ederae recentium ana ℥ iij conterantur simul diu et ex eis emplectur locus per se hoc autem quia per sepe contingit locum vlcerari si ita contingeret plantam ad conculcandum compleuimus quedam maxime vtilitatis experimenta conscribere Primum est Recipe p. s. cancrorum fluuialium combustorum ℥ iiij tucie bis digestos ablutos cum aque fontis ℥ j misceantur omnia simul cum aqua mellis et fiat linimentum 2m est Recipe litargirii diu contriti in mortario plumbeo ℥ j succi plantaginis q. s. incorporentur simul et liniatur ex eo locus Potenter enim aufert putredinem mordicationes et mala oppositionis cancrosa 3m est hoc Recipe tucie preparate ut prius ℥ ij litargirii ℥ j pulueris florum rosmarini ℥ ß olei de therna ℥ iiij terantur omnia simul longo tempore in mortario plumbeo et medicetur ex eo locus est enim potenter ad excitandum materiam et virulentiam omnem 4m simpliciter remedium ad omnia predicta est ut ex succo plante quam quidam vocant demonis sepe liniatur locus plantam autem hanc ytalicorum plurimi vocant albegam aliqui non vngariam vocant et est maxime vtilis in sedando inflammationes dolores et mordicationes prohibendo vlcerationem ambulare ut experientia vidi Et forte ista est planta ut mihi apparet quam dyascorides crisinon vocat de qua dictum est Nam odor eius odori erucae similatur similiter et sapor virtutes magnam habent insimul conueniens ut experientia patere potest et hec de 2o capitulo dicta sufficiant etc.

3m capitulum etc.

Pro expeditione vero 3i capituli premittendum quod et licet actiones mortis et alias extractiones emunctoriales considerari possint plurima esse possunt omnia tamen sunt mala opposito cum inflammatione et mordicatione id est precepta durities et grossities neruorum cordarum et panniculorum id est extremitatum 3m est stupor vel diminutio significatio sensus ibidem remanens Ad quod plurimum ambulandi prohibito Primum quo ad mocionem fiat vnguentum tale de quo sepe locus vngatur lenissimo calido Recipe o. violarum ℥ ij amili ʒ vj cerusse litargirii ana ʒ ß p. melliloti camomille ana ʒ ij croci gr. vj cere alb. q. s. fiat vnguentum quod postea buliat in ℥ j et ß succi lattuce usque ad consumptionem ipsius succi Pro remotione vero 2i accidentis Recipe mucillaginum fenugreci et seminis lini ana ℥ j bdellii mollis et subalbidi dissoluti cum modico aceti albi ℥ j ß medulle cruris vituli ℥ j croci ʒ j fiat vnguentum secundum artem Pro stupore vero remouendo in parte auferendo confert et hoc medicamen vnguentum inmediate scriptum de experimentis enim est ut in vngatur sepe locus cum pinguedine taxi 2m est pinguedo vrsi 3m est et aliis fortius ut vngatur locus cum pinguedine leonis calida et hec de 3o capitulo dicta sufficiant

4m capitulum

De regimine vero tam curatiuo quam preseruatiuo huius dispositionis diligenter inspiciendum est Oportet enim omnino rerum non naturalium administrationem cum conuenientia administrari applicari cum predictis dispositionibus existentibus apostemata extrema sicut sicca cum et fortassis non paruam flegmatis admixtionem salsi Igitur oportet regimen in cibis administrandum et excitandum inclinari ratione tamen alterius administrationis conueniet administrari frigida et humida Et propterea mihi apparet regimen eius conuenius esse ut ex frigidis et siccis potentia in mediocritatem huius confrangatur Sit igitur panis eius aliqualiter furfureus grossus mediocriter decoctus parum salis accipiens et habeat duplum fermenti respectu communis panis optimum est ut comedat panem ex ordeo factum leuiter salitum et fermentatum

ut prius Et sit ordeum p posse depilatum
De carnibus aut utat pullinis anatis
pdicu 7 fasianoz columbos omo fugi-
at similit carnes vitulinas vituli lac-
tantis agninas 7 castratinas d' pluribus
et leporinis cuniculinas 7 sitr os levis
7 facil' digonis 7 levis pinguedinis Car-
nes aut porcine 7 opiles multu humide
multu viscose 7 pingues no placent Cu
pdictis aut carnibus semp bullie faciat
res aliquar infrantes cu epithimatione
aut humectatione levi ut sunt borragor
lactuca acetosa endivia portulaca atri-
plices spinachia bleta folia viol 7 sitia
coia cucurbita suis tpribus recens 7 ali-
is tpribus exiccata 7 pectis portulaca sicca
De appetitibus aut cu calite no discedat
quale e petrosilium et feniculus aut q'l
e daucus vl' apiu d' fortioribus i pauca
qn^te 7 raro fiat Insula et d' farina
ordei sume placet Sil' et et panicu
7 farcidiu noiatum Caules at 7 aliq^a
abazia infiatat potz includentia oia
dimittant Aromaticis aut raro 7 in
pauca qn^te utat 7 no discendat q'lia
sunt crocus macis mixing^ta 7 sile levit
tudn D' saporibus licet no videat d'us
acetum quia inflaz excitat tam si quid
melancolici i hat ma omiscet id est pp
adustis geniti Ideo no vz in d'us aceti
vsus 7 max^e mediocrit' acetos' Infiat
eni 7 excitat Incidit et apit sitr 7 agres-
ta sine sile aut levissie salsedinis sitius
gnatoz 7 citanglor d'e pnt d' fructibus
vitet sicut pira castaneas nuces avella-
nas ficus siccas phisticos pineas 7 aliquos
fructus diffical' digos oppilationis grossi nu-
trimenti 7 aliquid ventuosi h^t hntes ut sit
nux ficus pinea 7 silia Pomis aut
dulcibus peponibus ficubus recentibus vuis
7 osilibus lenientibus 7 apientibus facil' diges-
tionis 7 boni nutrimenti uti pt Vino aut
utat albo aromatico subtili aliquar potico
vl' in sapore mediocri Dulce at vin
omo fugiat 7 termisia 7 os potus sua at-
tedine vl' siba humores turpblit 7 ebu-
licioni disponentes effugiat Optimu at
e ei ut potui sub tpre veris 7 estatis 7
autupni pp omisteat 3^am vl' 4^am ptem
aque sublimationis borragis Yemali no
tpre ofiangu vinu ex aqua comixta
vl' sublimatoe borragi donaz pau 7 z^a
ex aqua sublimatas rosmarini i pano
desindone raro 7 tali vino utat Ex
pmiss aut quali aer camera et locus
in quo hitat dut ee ad caliditatez 7 siccita-
tem inclinata De anexis at cutez
vestes opaz 7 vines vino 7 totu corpus
multu calefacies ut pelles vulpinas
7 siles suffultas Longa n. stateo i stuff

sicut e tal' prie consue^do no md placet
Yino si pot omo dimittat D' motu
aut et quiete dz q' lz excitiu gra co-
suptionis supfluitu d'e videat ga
tam corpus no est mundu 7 excitiu sup
fluites agitando fluc facit 7 cosue^do
mebroz quia fortia mebra sup^tes su-
as expellut ad debilia pma pmi ca^lo
de membris infine Ad quod et adiuvat
ponderositas 7 fluxi^tas meroz iclinates
eas ad inferio quare laudo mag^s ut q-
escat ex excite loco aut excitio uti potest
fricationibus pedu 7 cruriu usq ad genu
cu pano asp^o factis Sil' cu fricationibus
capitis 7 spatularz ieiuno stomaco 7 mas
diutant 7 evaporare faciat Vtat oia
aut aie actia humores 7 spus calefacie-
ria ebullic calefacie cia 7 inflamatia cor-
pus ut ira furor 7 silia Sil' et 7 pmo-
ueria aiaz 7 corpus ad nimia osuptoem
et exiccatoz dimittant Tristari d' ipossi-
bilite curationis valde nocet Confortetur
i' 7 speret sanitatez Circa repletoz ia fiam
quale p cedendu sit in pnd^o ca' regiis cura-
tiui patz sit p euos vles 7 ptires i' po-
sitas Cir aut replet evitatoz has 2as
obsuet Pma ut nuq cibu accipiat
n' cognoverit pcsuptiuz fuisse bn diges-
tuz In quo no parz plumi alemanoru
peccant longo tpe et sepe comedet tollit
h sua 3^a pmi ca^o de regie eius quod
come 7 bibe 2^a r^a est ut nuq ac-
cipiat cibu n' fames ipm invitet Nez
tardet accipere cibuz qn famescit tollit ut
s 3^a r^a ut pp passivat cibaria levia
lubricantia de quis in pnd^o capti huius
libri tollit ut s 4^a r^a est ut nuq
cibu accipiat usq ad copletaz satietatez
ne stomaco gravitatez efficiat sit detior
potus qui in stomaco natat et fluctuat
ut tollit ubi s 5^a r^a q nuq cibu coe-
dat n' ipm pfte masticet qui odit vi-
taz sua cibu sine debita masticatoe de-
gluciat 6^a r^a ut nuq in vna coesti-
one diusa 7 plurima cibaria suat 7 potus
etc diusos michil eni detius q diusa ciba-
ria simul coniuge 7 hec in concedendo tpe
p longuie de sompno 7 vigilia nuq dor-
mire incipiat nisi p duas horas post
cibuz Cu eni dormire incipiat sup dex^o
prius late dein post pmu sompnu super
sinistro se vitat dormiendo eni resupina
in cau isto pt aliquid utilit afferre qz
supfluites ad pora declinare facit Me-
sura aut dormitionis no discedat vij vl'
ad plus viij horaz spaciu Si aut con-
tingeret excessu in sompno 7 vigilia fieri
melius e in vigilia multiz excedere q in dor-
mitione Plixa n. vigilia supfluites diutie
evaporare facie 7 osuendo cor^a extenuat

Sompnus non superfluus cerebrum replet et humectat et reumatismos generat et materias ad loca debilia fluere preparat. Hec sunt que de regimine huius nobilis viri utiliora reperire potui figura autem cultellarum cauteriorum conveniens est ista et fiat de ferro

Ad laudem dei amen.

34

Iste adulescens egrotat sodi melancolia que est dolor capitis proveniens a materia melancolica genita in ambobus panniculis cerebri sive mala complexione et gravitatis dolorem in eis faciens extensivum et gravativum Cuius tamen maior pars in anteriori ventriculo continetur quam in posteriori Et signa quod huius sit dolor gravativus compressivus et magis quidem in sinistra quam in dextra parte licet quandoque augeatur in dextra sinapis propter caliditatem que inflammatur sive ab ea sive sit caliditas simplex sive a vapore colerico proveniens eo quia complexio eius agitione videtur esse colerica ad adustionem tendens que reddit materiam melancolicam acuoris activitatis patiens quam esset per se sola. Secundum vero signum sumi potest a complexione totius que ad melancoliam parum est genita inclinatur. Tertium sumi potest a dispositione splenis que propter excitationem plerique materia melancolica agitata vel ventositate dolorem facit in splene eius. Et quartum signum est descensus spiritus aeris vel ponticiti a capite descendentis. Et quintum signum sumi potest ab habitudine que ad siccitatem videtur esse declinata et non quidem provenientem a simplici siccitate vel a materia colerica immo a melancolica. Sextum signum est durities pulsus sine velocitate et frequentia et absque spasmo et apparente duro in aliquo membro immo videtur esse a siccitate melancolica. Septimum signum potest esse apparicio somniorum magis tristitiam quam delectationem et plura alia signa subiungere potuissem que significarent presentiam melancolie in capite sed ista sufficiant. Et ex hiis clare concludi potest quod iste iuvenis paratus est egritudinibus melancolicis Si enim materia multiplicaretur aut transiret de panniculis eius ad ventriculos et medullam cerebri ita ut permutaret complexionem eius et spiritum contrahentem tunc necessario incurreret melancoliam que est permutatio estimationum et cogitationum a cursu naturali ad corruptionem et maliciam propter complexionem melancolicam facientem silvestrem spiritum cerebri nimius et facientem ipsum timidum propter tenebras ipsius Et ex hoc ultimate concluditur quod necessarium est ei subvenire celeriter.

Regatur igitur hoc regimine primo vitet mansiones et loca valde frigida et excellenter calida et sicca et conetur habere moram mansionem ad caliditatem inclinatam et humiditatem. Vitet excercitia et labores superfluos saltem usque quo curatus erit quiescat quantum potest. Vitet iracundia furorem tristitiam et cogitationes malas et in loco tenebroso commorari solus. Caveat autem tantum a ciborum repletione licet credam melius si esset aliquantulum magis declinare ad quantitatem ciborum quam ad nimiam subtractionem ipsorum et potuum. Timeo enim quod augmentum siccitatis in ipso perduceret ipsum ad aliquam maliciam peiorem. Adiuvet esse propter hanc causam fugiat multum vigiliarum. Primo vero ipsum parum amplius dormire quam consuevit Ad hoc ut in eo melior fiat digestio et corporis humectationem diuturnam accipiat in cibis ita se regat ut omne genus acetosorum et acrium ciborum quantum potest fugiat. Videtur enim ipsa aceti nocet melancolicis secundo regulatur vitet et cibos valde calefacientes ut sunt aromata et vinum valde potens et vegetabilia calida sicut rutam rosmarinum petroselinum saturegiam mentam calamentum et similia fugiat et vaporosa multum et specialiter calida velut alleum porrum cepe bulbum et zaffranum dimittat et facientia ventositates velut legumina et specialiter fabas fasiolos lentes caules et similia fugiat et duriciam et in grossitiem cibos pastilles cutes et alias partes nervosas. Et iterum caveat ab usu omnium rerum acetarum humores velut salsa sinapismum et similia. Utatur igitur pane recenti bene fermentato non multum cocto combusto et carnibus bonis pinguibus facilis digestionis et boni nutrimenti et utatur carnibus pinguium pullorum castratorum agni et edi et recentis porcelli et utatur brodiis mediocriter pinguedinis. Macras vero antiquas et grossas carnes dimittat et comedat de piscibus fontalibus habentibus carnes non valde molles nec fetidas elixis vel in dulci oleo olivarum assatis sive frixis placet etiam carnem non multum consistentis. Placet et cibaria ex lacte cocto preparata. Si non patiatur ex eis gravitatem capitis et caseus recens et mollis mediocris pinguedinis placet michi. De ferculis vero placet bletes spinachia portulaca atriplex et borrago et buglossa. Pro tamen quibus ponuntur parum parum folia petrosilini et salvie feniculi et similium edulium. Et placet in omnibus cibariis condita cum sapa et succo pomorum dulcium et zuccaro. De fructibus ei cerasa conceduntur avellane et specialiter recentes amigdale pira muscatella et poma et ficus recentes et uve tamen dulces et pepones et citrulli et iuiube et fructus omnes quorum caliditas aut frigiditas est pauca tamen augmento humiditatis conficientis ad cerebrum velut amigdale et avellane. De conditis uti potest zuccaro rosaceo quod convenit est ei conditum cum buglossa et borragine equaliter mixtis de quibus accipiat co-

clear vnu i medijs cibis aut in uesperis
Vino no utatur dulci aut s' viano et sit
albu ipm cu metez i. cerebru nis pu-
tit 2o zegat textu et 3o pmus et si q
dez tale vinu eet mediocris fuositatis
puru bibat Si eet valde potens ut so-
lent ee vina brixictia frangat eius
potencia cu bona aqua fontis sm disc-
cos mensuraz Et hec de regie rerū no
naturaliuz De hijs no q p d me[nales]
adminstrat ncia sit ei pm quidez
et pn[lius] est ut du sint domi quiet
q[ra] die instantis mensis usq ad 20[am] ff
s' flobmia de cephalica dextre pts inter
policez et indicez poitaz et extrahat sagnis
℥ iij. usq ad quatuor et sta flobmia licet
p insignez doctorez mgrm baptistā fuit
cont purgatus cu p uehementez agitatoz
i humoribus fraz a balneis et quia vrie
eius sub'a et cotents notabl' arguunt re-
pletr Et 3o quia pulsus affirmat ipaz
Et quarto iteru quia no hnt aliena-
tionem ex pte[bi] pluby euacuatioiby et ideo
vr oino no oportunu ut post flobmiaz
accipiat hoc digtiu in aurora cadiz
et continet ipm x. ul' xij. dieby Rc aque
buglosse ℥ iiij. aque melisse ℥ ij et ee
valde leue et si uolius digtiu potentis
ul' efficatius illo Rc syi de epithio
℥ j. sy. violati recentis ℥ s. aq buglos
et capill' ven. an ℥ j s. misce et si desi-
derares cu digtino mag educe aliqd
acuitatis huiz ul' adustios Rc syr'
de thimo et de sicore an ℥ j. aque
mo[ra] neufar an ℥ j s. misce Si at
diebus intmedijs digoin assuetus ve-
ter eius eet stipticus accipiat vna de
ist pillul' Rc aloes eti p tres dies
infusi in succo borag ℥ s mastic mo[ra]
epithimi folliculoz sene sal' indi an ʒ s.
reformet pille cu succo borraginis ex oi
ʒ vj ex quibz accipiat vna omi altera di-
e paru an cenaz Accepto i[o] digtino pur-
getur cu alio cor Rc pillaz indaruz
pillaz de lapide lazuli an ʒ s reforme-
tur pille vj cu sy[o] violato et accipiant
in auro dormiendo post eas p vna ho-
raz et tardando cibu sex horis post q[ra]u
quitaz accipiat vnu ciatu aq ordei et
eade gnitate et in altra hora cocdat
post purgatoz itaqz subsequeti die 3a
fiat s' appoicio ventosaz in spatul' cu sca-
rificatone mediocri Adut et omi sero
abluant pedes eius usqz ad sugnia cu
hac decoctoe Rc folioz mo[ra] neufar
salicis et solatri an m. ij. floz camille m j
coquat in suffti qnte aque et abluat cu
aqua cada pdcu ex malia Itaqz si p h
caput eius a doloriby curatu aut no-
bil' allenatu erit tuc vtat hac conixti-

one de qua accipiat omi mane hora
qua surgebat pz m cocleaz vnu tardando
post ipaz cibu p tres horas Rc cōsue
mo[ra] buglosse et borrag an ℥ j. i corpo-
rent cu mell' rosato et si vel' ipm cordi-
alius et cerebrale magis tuc adde sibi
speciez dyamusti dulcis et dyamb[re] an ʒ j.
et conit et s' hoc electu si no fuit curatus
ex pmis misteriis Post hoc itiy si insti-
terit dolor tu fiat ei hoc gargarisma
Rc oximell' squillitici ℥ ij. ely dyayris
et dyacalamenti an ʒ s. incorporet simul
et accipiat ex eo ʒ x. et misceat cu aqua
decoctonis radicu blete et cu hoc bene
ca[lido] omi mane et sero fiat gargarisma
p duas horas an cenaz Confert etia
ei hoc tpre doloris capitis ablutio talis
Rc folliculoz sene m ij. floru neufaris
mo[ra] buglosse an m j. folioz maioa-
ne m s. coquat cont in aqua et addito
ei cinere fiat lixiuiu ex quo caput eius
cont abluat omi altera die Adut et co-
fert ei caputpurgiu hoc Rc aq maioa-
ne ℥ ij. aque sublimacionis radicum
blete ℥ 3 zucarii al. ℥ s. dissoluat
simul et pitiat ex eo ca[lido] leuit p vtra-
qz narez omi sero p horaz an cenaz q[ua]tuor
ul' quinqz uicibus cu aliqūta tpis inter-
polatone et prius os impleat aqua ne
p palatu descendat in os Si aut p h
omia cplete adhuc no eet curatus lau-
do q bis in 1[ma] p duas horas post ce-
naz accipiat ʒ ij. auree allexandrine
cu ℥ j. vini dulcis ca[di] aut in aurora
accipiat ut pdcu est ʒ j tyriace recētis
cu vino iaz pdco Scio et q si na ul'
ars puidet ei d' apertis emorroydaru
oino curaret Hec in dispoe ista me-
liora colligere potui Deo gras Amen

197

De Gomorrea

Ipso nobil' uiri prosdotimi de
venetijs de zaymūdis Est
pu[r] i modcata semis effusio
quā antiqui gomorreaz vocat est e
nome compositū ex gramm greco qd'
seme iportat ul' spma et rois gezmina
re ul' fluere Vn gomorrea n[ichil] aliud e
qz seminis effusio ul' no volitaria fluxus
qui totie sit sine pudendi tēsione quippe
retentez uitutis in becillitatez fit ut pau-
lus pmo pract[ice] cao 17o Neqz enim appe-
titus volitario ad venere adhac occur-
rit dispoz primo quiqz seminal' mā desce-
dit sine uolutatis imperio et stoe aliq[ua]
no pcete delitiosa ul' tristi ut frequetez
in dormientiby cotz hac dispoe labora-
tibus neqz iteru mebri uiril' robur ad
seminis effusioz occurrit p[ro] n[ull]a c[on]erectione

preterea semen effluit. Et iterum virtutis appetitive robore deficiente hec dispositio frequenter invalescit. Ex quo apparet veritas litere pauli qui dixit non voluntarius fluxus qui sine pudendi tensione fit. Scias insuper quod hec dispositio iterum est eveniens tunc membra generationis nimium humido deputata nimium magnum exiens sine nimia seminis profluvio sine venere et nocturnis ymaginationibus ita provenerat ut in proposito spatio tales homines consumit ut cornelius celsus 8° practice capitulo 23°. Quia propter tales que huic dispositioni frequenter subsequuntur licet ipsa non sit proprie acuta egritudo inter acutas tamen ponitur et inter temporales egritudines numeratur ut theodorus priscianus 2° practice capitulo 7°. Cuius quidem dispositionis varietatem sit diligenter investigare debemus totiens ipsam diversificatam comprehendamus quotiens est varietas causarum quibus ipsa perficitur. Varietates autem causas istius perpenduntur esse duas aut ex parte specialiter seminis considerando primo aut ex parte membrorum que ad ipsam efficiendam concurrunt. Et cause quidem primi generis ex parte seminis sunt considerate ex parte quantitatis ut multitudo eius ex parte qualitatum primarum quia acuta est calida et salsa. Ex parte non qualitatum rarum quia aquosa et subtilis. Multitudo autem ipsius inveniri potest aut quia quantitas eius congregata non expellitur dimittendo coytus propter carentiam sui comparis aut propter devotorum religiosorum vel similium quare materia ita retenta virtutem naturalem expulsivam ad sui eductionem incitat. Omnis enim natura bene se habens expellenda conatur expellere ut 6to interiorum galeno capitulo colligitur. At non seminis multitudo frequenter invenitur multiplicata ex multo usu ciborum et potuum multiplicatum semen. Et si etiam propter actum coytus frequenter materia expellitur non minus et propter ipsorum usum multiplicatur quia multitudo seminis virtutem membrorum et concavitatis gravans expulsionem ad se notat unde expellitur ipsa mancando cum illa consequitur continue debitis interiorum 6° ubi dicit tenuitas vero non minus et subtilitas causa est tum dispositionis huius eo quia tenue quod leviter resudat 2a 3e capitulo de multitudine pollutionis sicut acuitas mordicat et incitat virtutem ad sui expulsionem ut avicenna ibidem quia materia est gomorree calida aut quia multa aut quia subtilis aut quia acuta ut in proximo enim. Causa non dispositionis huius ex parte membrorum sumpta est aut ex parte vasorum spermaticorum aut ex parte renum aut ex parte principalium membrorum. Ex parte quidem vasorum que triplicantur diversificatur aut enim sunt vasa delatoria ut emulgentes et pori spermatici quorum dexter oritur a rene dextro sinister non ab arteria adorti ut 2a 3e primo capitulo 21a. Aut sunt vasa seminis seminalis conservativa sicut est vena [illegible] in qua fit verior materia nunc seminis que est superfluitas ultimi alimenti utilis recipitur ut 2a 3e primo capitulo.

Iustinia colliditur. Aut secundo vasa in dicitur expulsoria velut sunt vasa involuta et via seminis tria in virga iuncta in qua nec sunt tres via urine via spermatis via [illegible] 2a 3e primo capitulo in fine. At non si contingit hanc dispositionem fieri propter nocumentum in vasis delatoriis necesse est assignare ipsum aut propter debilitatem virtutis retentive ipsorum aut propter dominium roboris expulsive eorum aut propter motum maiorem qui concurrit ad expellendum materiam velut motus fortis spasmosus ut epilepticis et sic de pluribus ut patet interiorum 6° galeno capitulo. Cum sunt ultra naturam continue hec dispositio sumpta sit propter expulsive debilitatem aut propter quod leviter movens membra ut expellatur contenta sicut contingit vasis spermaticis evenire in epilepsia et aliis passionibus que sunt de genere spasmi si fortis est. Ex quo non nulla problemata solvi possunt clare ut propter quid epilenticus emittit semen involuntarie et similia que tamen considerat hec expulsio seminis a predictis vasis nequaquam fieri potest nisi apertis ipsis et motis. Retentio enim eius fit orificiis clausis et non motis sicut eius expulsio fit ipsis apertis et motis interiorum 6° ut dicit qui sinuosi parietes ad vasa conseminativa quare ad delativa et expulsoria adaptari possunt quare in unum collecta. Hec dispositio ex parte vasorum contingit aut quia ipsa sunt nimium aperta et laxata aut quia virtus eorum retentiva debilitata est aut propter vehementem motum convulsionis eorum materia ab eis expellitur ut predictum est aut quia vasa illa mollificata sunt et tamen considerat. Causa non dispositionis huius assumpta ex parte renum est propter malam complexionem eorum calidam a qua contingit liquefieri humidum pingue ipsorum et subtiliatum quare expellitur ab eis res proxima tamen materie seminali in partibus propinquis iuncta quam [illegible] destruit 2a 3e [illegible] capitulo. Aut non contingit dispositio ex parte renum propter fortem commotionem in eis factam et appetitum ad coytum et frequentem memoriam actus venerei et eductionis eius propter quod elongandi sunt patientes hanc dispositionem a conspectu formosarum figurarum et pulchrarum puellarum penitus ut neque tangendi neque videndi eis copia tribuatur. Theodorus priscianus 2° practice 20 capitulo et in hoc quidem huius cause deductione includitur et declaratio [illegible] quare se ex parte compressionis fit in membris principalibus et tamen consideratur quam [illegible] fundatum in theorica necne ex his principiis hoc facile aperiri potest. Iustitia in dispositione huius [illegible] facile in unam veritatem complectendo [illegible] quos predicte cause dispositionis eius non leviter efficiunt post prima que fuit multitudo ex parte seminis. Non est rationale est naturam invenire multam in corpore eius qui egritudine continua fuit et tot et tantis fuit pollutionibus evacuatus quousque ad statum huiusmodi consumptus est deductus non [illegible] est rationale nisi quis rationabiliter defendere vellet. quod

ma sicce(?) etiam in eo generetur et multi ... rem
sim successione aque carnis et aliorum ciborum
restauratos notabiliter per frequentem usum inducen-
tum At non ma in ipso subtiliter peccat in-
gis quod denotat eius aquositas inun-
cillaginosa parum Et acuitate non raro
quod ondit aliqualem punctio in locis propter
et acuitatem percipit aliquitatem ex calida et
putredinali acquisita quod ondit in ei
exeuntis ordinus fetor Similiter et hec egritudo
in hoc viro invalet propter sedam tamen ex parte
notanti in nasis conservatibus delatoriis et e-
iectoriis assignatis Et iterum 3o tamen dicitur
eo quia aliquotiens emittit urinas pin-
gues cum seminali materia infundo nasi et se-
dimine humoroso sedentibus et pinguedine
in urina super natantibus que sine calidi-
tate notabili nequaquam fieri potest Similiter et con-
tingit ad hanc dispositionem assignari tamen quarto
eo quia ut in pluribus materiam in pollutione
emittit in sompno suo ymaginatione
ad tactum mulieris vel venereum actum in-
citante ut primo eius confirmavit Ex
hiis omnibus Inferendo concluditur quod hec dis-
positio timenda est eo quia ad ipsius productionem
concurrunt quatuor furiosa genera causarum quibus super-
iacta sunt 2o quia dispositio hec multum con-
tinua fuit quare difficulter removebilis 3o
quia egrotando etati multum et complexioni satis dis-
proportionaliter existit 4o quia humiditatem corporis
satis notabiliter extenuavit 5o quia vitus
patiens satis debilis est licet in precedentibus
fuit debilior Ex quibus omnibus clare con-
cludi potest quod patiens iste multum debet esse atte-
tus in sui curatione que quidem in duo per-
ficitur capitula scilicet in regimine ex parte sex rerum
non naturalium Primo regimen eius in-
clinetur ad aerem calidum remisse aut ad sum-
lem similitate eo quia lapsus iste non evacu-
atur a calida multitudine in renibus et corpore eius
ut supra visum est quod et apparet extinctura
urinarum et acuitatis et fetore ex materia percep-
tis Iterum inclinetur eius aer ad siccitatem
notabiliter intensiorem quam sicas eius propter con-
sumptionem que necessaria est in multitudine materiarum que
super habundant in illis cum aer excessive qua-
litatis est secundum dominus probatur quia calitas in val-
de dissolutionem materiarum et humidus propter lapsum
et mollificationem nasorum timendi sunt Idem
et intelligendum est de camera domo et loco
in quibus moram contrahit etc.

De motu et quiete

Motus omnis in eo mitetur ne propter ipsum
materie influxum ponantur et calor naturalis
dissolvatur secundum dicti opinione in mas prohibeatur
Omnis enim motus fortis multum paucam et ge-
[?] quietis convixtus cocat in hoc ut calore
faciunt fortiorem 3a primi doctrina 2a capitulo
13o Et calor fortificatus attrahendo materias
et dissolvendo nocet quare etc. In summa quiete
omnino utatur exercitium assidat de illum enim
convenit ei non in fine rei in tertio breviarii capitulo 13o
maxime fugit exercitium equitandi et omne
illud per quod fortis fit in corpore discessio et max-
ime in partibus spine etc.

De sompno et vigilia

Sompno utatur in quantitate mediocris longi-
tudinis talis enim iuvat ad digerendum materias
et maturandum quas invenit et eas ad stringen-
nam conducit et calefacit convenit et insistit calor per
corpus et calefacit ipsum cutim naturali Sed at
sompnus invenit humores acutos colericos
et producunt eius tempore in calefacientes calore
extraneo 2a primi doctrina 2a capitulo 13o Ulterius
la calidis etiam addito huic corpori debet est
cum iam in ipso inveniatur putredinalis calo-
ris vestigium ut supra deductum est ideo sompnus
eius debet esse magis interceptus quam longius con-
tinuatus ita ut pluribus sompnus satisfaciat
virtuti digestionis et vigoratos calores quam per
unam dormitionem longo tempore continuatum vigi-
lie autem nisi fuerit mensure excedentis
videntur ei convenire propter excitationem materiarum
et consumptionem superfluam quare fiet ad eas

De accidentibus anime

Accidentia anime per que subito fiat fortis mo-
tus in spiritibus et humoribus expedientis patere
potest non esse sed convenientia sine ex eis contingat
fieri subitum motum in predictis deriventur ad
centrum sicut fit in forti timore et similibus
Si non fiat motus oppositus predicto de cerebro
ad circumferentiam sicut fit in vehementi iracundia
sive fiat aggregatus ex utrisque sicut patet
in primo et predictione eius per tales in motus
contrarie et subitos propter debilitatem que sequitur
ad resolutionem spirituum et propter inobedientiam an-
ime ad digestionem congruam Neque et motus a-
nimales paulatim fieri et perseverantes convenient
ei eo quia potius et diminutio necessario se-
quitur in illud quod paulatim fit 2a primi
doctrina 2a capitulo 12o Igitur neque debet ipse lon-
go tempore et fixis ymaginationibus affligi
vel tristari et maxime in hiis que movent
animam ad ymaginationem coitus tales enim y-
maginationes vel affectus animales imprimunt
in corporibus res naturales quia ad motum accidit
motus sanguinis et qui multum separatus est ad
ipsum cum multum inclinatus fuit ad considerandum
res rubeas quare simpliciter considerando ad coitum
corporis id paratur ad seminis effusionem et in-
tendere eius dispositio ut ipse testatur

De repletione et inanitione

Omnis evacuatio notabilis ab isto mitetur quia omnis
talis addet egritudinem eo quia materie per evacuationes ponuntur
in motu et iterum quia innatus calor ex earum
frequentia debilitatur et si omnis evacuationes
hoc efficere possunt oportet tamen ut prohibe-
atur talis egrotans ab evacuatione per solutionem
ventris Evacuatio enim per solutionem ventris attrahit
ad membra spiritualia materias propter vicinitatem

sicut etiam eius per urinam cadere donec no-
cet eis 7to breviarii capitulo 13° si itaque
per aliquam contingentiam aliqua foret
ei nociva eius non iuvatur eis conferre posse
nisi vos sudorem aut tristem quorum quod debet
sit leue 7 cuitetur agitatio 7 fluxus
ventris 7 debilitas innati caloris 7 gravatio
in membris seminalibus De modo autem
ipsorum vomitus leue 7 ydoneum esse potest
Recipe aque decoctionis seminis zaffirani ℥ .i.
iij sirupi acetosi simplicis ℥ .i. s. hoc totum
exibeatur ei iam ebibato cibo 7 potibus
in qualitate quantitate substantia 7 sapore diversis ut
magis fastidiat stomacus 7 nauseatus ab
eis inclinetur ad bonum 7 propter hoc non vomet
imponat digitum intus sicut titillatorem facti-
endo in gargaliom et cum capite inceri
Leue non sudatium tempore necessarius esset hoc
Recipe aque ordei ℥ .iij. vini albi subtilis
sucosi acetosi ℥ .ij. zuccari al. ℥ .ij. totum hoc
coletur exibeatur in potu post mediam noc-
tem hora qua placet 7 igne cooperiatur
pannis 7 super dormiat Cristere non inter omnia
melius est hoc Recipe aque decoctionis fo-
liorum blettarum minorum solatri vige pastoris cum
lb. i. zuccari rubi ℥ .i. s. vitellum ovi unum
o. de neufar o. rosati an. ℥ .ij. salis comunis
℥ .i. s. fiat cristere Laudarem ipsum in secundo
magis autem tertia quam mane assumendum
esse post hoc aut consideratum quod caveat a
multa 7 forti retentione eorum que evacuari
deberent sive sint feces sive urina
sive materia seminalis multiplicata ut contingit in
fine excitationis pollutionis talium in ventrem
omnis fortis constrictio multum nocet ex
retentis eorum que evacuari deberent: per-
veniunt egritudines corporis et oppilatio lassitudo
spasmus 7 similia per motus contusionis in spasmo
augmentat istam egritudinem ut supra visum est 7 colliget
in canonica 3° tractatu primo capitulo 2° Amplius
enim ex retentis evacuandorum provenit fre-
quenter putredo 7 caloris innati constrictio
et ipsius ad igneitatem conversio 2a primi doctrina
2a capitulo ig. de retentione eorum que evacuantur
Iste sunt cause huius egritudinis 7 augmenti eius ut
supra visum est. De cibis 7 potibus
Vitet omnia nutrientia sive sint ci-
bi absoluti sive sint cibi medicinales
aut medicine cibales que multum nutri-
ant omnia enim talia materiam augmentant
Et primam causam huius egritudinis superius tactam
fortiorem efficeret subtiliter tamen intelligendo illud
nisi forte totius corporis debilitas ad
opposita promovetur Tunc enim dimissa
egritudine principali de qua hic agitur ad debilitate
prius intendendum esset similiter etiam evita-
da sunt omnia que veneris appetitum in-
ducant qualia sunt vinum tuosa pinguia
ventosa 7 similia per causam assignatam quia
intendendum est eis quod hinc dispositioni adversetur

tam qualitatibus primis quam 2is quam appe-
tate hoc operando de iunctis quorum famosa
usitata ab autoribus in dispositione tali sunt
plura ut aqua decoctionis lenticuli que
pollutionem abscindit 7 neufar in cibis 7 po-
tibus assumptum quia libidinem reprimit 7
coriandrum siccum sive preparatum quod melius est
sive qualitercumque exibeatur et semen portulace
7 planta eius que similiter pollutionem abscindit
coytum 2° canonis ... capitulo licet mesue
credidit quod ipsa augmentat coytum 7 illud
verum esse in aliquibus tamen ut Avicenna in Amplius
mirabile est semen lactuce quod abscindit
sperma quando multum utitur quis ea ut 2° canonis
suo loco 7 summa celeritate succurritur
eis qui polluuntur in diversis partibus periodo
capitulo usus olivarum olei in cibis bonum usus
enim oli optimus est quia minorat sperma
2a 3ii 2° capitulo Adhuc etiam psillium quod pol-
lutionem abscindit 2° canonis ... capitulo quare
cum istis aut cum ipsorum aliquibus super omnia ci-
baria confringenda fore et potabilia omnia
7 maxime tamen illa que a consuetudine non multum
peregrina videntur que meliora sunt per lac-
tucam portulacam viola 7 reliqua alia istis
similia Convenit ei etiam agreste aceti acetosarum
arantiorum 7 granatorum usus 7 omnis ciba-
riorum confectio cum eis ita quod numquam ab
aliquo ipsorum recedendum sicut gelatina
pedibus animalium elixis in aceto maceratis
Convenit etiam ei usus piscium 7 maxime fon-
talium aut fluminorum aut lacuum decur-
rentium vel vallium qui sunt a fetore 7 ali-
quibus abhominabilibus passionibus elongati quod
condiantur cum oleo vel acetosa conditi sunt
piscium non maritimorum Usus laudatur
per causam notam Lac non 7 caseus recens
aut mediocris salsus est ei conveniens 7 aqua lactis
acetosi a qua butirum extractum est Carnes
omnium animalium silvestrium conveniunt ei 7 animalium
aquaticorum 7 in summa omnium animalium carnes
macre non valde pingues musculose
7 lacertose sunt ei convenientes Vino autem utatur
rubeo claro aromatico convenientis fortitudinis
sparsio si oportunum erit cum permixtione
aque decoctionis granorum coriandri seminis
lactuce aut portulace unum ex hiis accipi-
endo ad voluntatem Ego non soleo eis
dare aquam decoctionis granorum coriandri 7 in-
veni in ea impressionem mirabilem similiter in
aqua decoctionis radicum neufaris
excitati Ea non que velut ab alia
7 medicinalia appropriata sunt in hac dispositione
a sto proveniunt sicut ruta 7 semen eius
calamentum montanum semen agni casti can-
darotha carni et cinni Et hoc duo maxime
torrefacta 7 mista que est nobilis firmacis
in ingrossando sperma 7 confortando vasa eius
ad retinendum ipsum 2a 3ii capitulo 12° / De hiis
que proprie medicinaliter absque cibalitate in hac dispositione

cada laudata sunt sicut neufar sucro
rune hunde solatri ortulanii iusquiami
pomum ustum camphora spali pprie te
que no laudantur in hac dispositione a
frater pueniente iam tacta sunt. Plura
igitur pt hec composita ad hac eg[ritudi]ne
ab auctoribus reperiuntur eximie collau
data. Et no ulla est scribenda sunt q
cottidiana experientia contemplantibus ap.
paret esse utilia / quorum unio primum
est p[?] iste. Rx seminum portulace lactuca.
rum florum neufaris ana ʒ j. coriandri
preparati radicum neufaris radicum arundinum
et radicum solatri ana ʒ s. camphore
ʒ s. iuiubarum excitatorum numero xv. dac.
tilorum infusorum in aceto per dies octo et
mundatis intrinsecus ʒ ij. seminis rute cala.
menti montani cumini torrefacti ana ʒ j. bu.
liant hec omnia in lb. x. aque fontis usque
ad consumptionem medietatis deinde colentur cum for.
ti expressione et colature addantur vini cito.
niorum lb. j. zuccari lb. iij. et clarificentur et
aromatizentur cum pulvere iste. Soleo
autem ego hunc mee descriptionis facere lo.
ngum et tunc facio ipsum plene decoctionis
in potu exibeo ʒ ij. cum ʒ iij. aque sublima.
tionis portulace vel lactucarum et est tante
nobilitatis quod numquam me decipit in operando
pauperibus autem pleo exibere hoc Rx aque
lactucarum aque neufaris ana ʒ j s. pu
roti antiqui pu de mirto et mine citoi.
orum ana ʒ s. misce et detur ut dictum est. Lenius
autem est sumere aquam portulace vel lactuce
et tu elige secundum voluntatem. Si autem hos
incitante aliquo evacuatio vti oportet p[?]
no eligo aliud quam cassiafistulam quam facio ex
sua canna preparari cum aqua lactucarum vel po.
tulace et exibeo ex ea ʒ j s. vel duas ad
plus. Compositum famosum rerum ab auctoribus
positum est usus confectionis dyacimini ut scribitur
ab auctoribus ubi supra. Speciale vero compositum est in
hac dispositione accalore puenientem scribitur ab Auic
[?] in capitulo de excitantibus spermatis aug. descrip.
to est hec Rx semini lactuce cucurbite cu.
cumeris psilii non triti coriandri semen ne.
nufaris rute iusquiami al. ana ʒ j. terantur
omnia et fiat ex eis suffuf. i. pluris et detur
ex eo ʒ j. Ego vero ab hac descriptione abscido
psilium quia non leviter teneo conceditur ce.
teris partibus psilii et loco eius pono in hoc com.
posito semen portulace et feliciter operatur absque
timore. Item quoniam ab hac descriptione abscido
iusquiamum nisi in forti casu valde quia timeo
stupefactivum. Compositum vero ad hac dis.
positionem eandem laudatum simul scribitur ab auic
capitulo de excitantibus cuius et est hoc Rx radicis
testiculi canis torrefacti canabis capestris
an aureos viij. seminis agni casti aureos
ij. seminis cucumeris aquatici aureum j. Rx plus
et detur ex eo aureus j. Compositum vero huius descriptionis

in visitatum et expertum est hoc collectum ex
breviario sapionis in 7to tractatu capitulo
12o cuius descriptio est talis Rx seminis lactuce
ʒ iij s. sedenegi ʒ iij. Et est semen canabis
iam preparatum seminis rute ʒ j s. fiat pulvis et
detur ex eo ʒ j. cum vino rubeo aut aqua
portulace et est nobilis iuvamenti. Ex hoc itaque
composito aut similibus fieri possunt electuaria
confectiones et reliquie medicinarum compositiones exiberi
ut supra ita quod eis integrantur cum zuccaro candi
compositionis vtor cotlear unum integrum per ante
cenam exibendo. Confectio bona ad im
hanc semper vulgi usitata est hec Rx coriandri
preparati ʒ ij. mente ʒ iij. seminum lactucarum por.
tulace cucumeris ana ʒ ij s. granum arantii cumini a.
borum torrefactorum ana ʒ j. dragaganti torre
facti ʒ j s. florum neufaris ʒ ij. pulverizentur omnia sub.
tiliter et tunc zuccaro albo et aqua portulace fiat
confectio solida et inveniuntur ex ea notabile iu.
vamentum et qui fortiorem ipsam efficere vel.
let addat seminis agni casti et seminis rute an.
ʒ j s. et erit longe efficacior descriptio unguenti
ad hanc dispositionem eandem efficacissimum est hoc
Rx o. rosati antiqui ʒ ij o. de mirto et
de citoniis ana ʒ ij s. plumbi usti ceruse et
emathitis amborum ablutorum in aqua lactuce
ana ʒ j. camphore ʒ j s. florum salicis florum
neufaris ʒ v. camphore ʒ ij. Rx unguentum in mor.
tario plumbeo cum suo pistello cum succo pla.
taginis et illarum medicinarum ab auctoribus descrip.
tarum innicies efficaciorem ista et tu considera
quia hoc facile demirari potest ex virtutibus
componentium quia hoc facile demirari potest
si bene nosuntur. Ad hanc est intencioem
pulchre laudatur ab auctoribus lamina plu.
bi que portetur super loco alchatim ut scribit
galienus 9o de simplicium medicina et ante ypo.
et auic. et ras. et omni auctorum licet ante a
in huius plumbi efficacie applicatione dixit
esse considerandum ra[zi]s v capitulo de iniustitie pol.
lucionis insime. De hys autem que ab occul.
ta proprietate posita sunt a quibusdam testatibus
se fuisse hoc coptos est ut Rx portetur anu.
lus aureus lapide topatio munitus et tali
anulus fuisse expertus quo aliquis intemptus
fuit et plura ista super addere potuissem sed ne
longior fierem hec solum que in rationali iu.
dicio et experientia cottidiana mea testimonio
auctorum approbata sunt scribere volui. Ad lau.
dem domini nostri yhesu xristi immortales Amen

Consilium de Cancrena

Vin bene considerabitur dispositio huius
honorabilis domine videbitur quod ipsa est
dispositio corruptiva est enim apud ca.
crenosum vel cancrena apostemosa quia
domestica pars coxe eius ulcerata est et fu.
it longo tempore cum apatibus tuescentibus in circu.
ferencia eius et maxime in parte inferiori et superiori

prope inguinem et est locus ille apostemosus ulcerosus qui tendit in corruptionem serpendo per partes cum ablatione vel diminutione carnis et per ambulationem corruptiva decipte ad partes cum rubedine coloris tendentis ad obscuritatem velut est color mori tendentis ad nigredinem quia aut huiusmodi ulcera serpant de locis ad loca aliquis primo quam perambulauerit maiorem partem domestica corrosione 2º ex morditatione et acuitate coloris cum inflatione ibi percepta 3º ex emanatione rei virulente et acute que et corrumpit partes in quibus detinetur et est multum dubitandum de ista corruptione quoniam ipsa in superius ascendere ad inguina non multum distat a loco membri genitalis et si ipsa coitare illi loco reddetur periculosis curationis quoniam membra ista multum sunt apta corrosioni ratione loci in quo multiplicantur et suffocantur materie cum ipsa sit receptaculum superfluitatum omnium superiorum partium / Propter que omnia festinandum est in curatione huius que celerior est potest ut nunc sequitur. Primo vitabuntur omnia salsamenta omnia et acuta velut cepe allea porra raffani sinapis omnium et similia et usum vini valde fumosi sed sit parum forte album et subtile aut saltem aqua bene limphatum et vtatur laudabilibus cibis et sepe cibis factis ex lacte cocto et decocta colostra ut casiole recentes absque sale sunt ei utiles et fusculum de ordeo et amulo et farrum et blete et spinachie et poma apia conveniunt ei in cibis et agresta et succus arantiorum et limonum recentium et acetum non valde acutum et omnia cibaria ex eis condita sunt convenientia. 2º principaliter attendat quod circa xij usque ad xviij huius mensis februarij faciat se fieri flobotomia dextri brachij in uenam de brachio per quam educantur sanguinis ʒ v. 3º principaliter die septima flobotomie accipiat hunc potum cum i ciato aque lactis caprini tepidam in aurora et tardet comedere sex horis. ℞ electuarii de psilio ʒ ß lapidis armeni preparati ʒ i misce et totum accipiatur 4º principaliter habet omnia quarta die post potionem medicinam omni sero parum ante cenam accipiat unam de istis pillulis ℞ aloes abluti ʒ iij lapidis armeni preparati ʒ i formentur pillule de omni ʒ vj cum succo rosarum 5º principaliter habet omnia omni die semel in unguento faciat in unguento faciat sanguinas apparatus inferius cum oleo citoniorum et mirtinorum et aqua mixtis 6º quantum ad ulcera nisi ipsa procedat per hunc modum quia omni die in circumferentia ulcerum faciat unctionem istam ℞ bolarmenici ʒ i terre sigillate amili ana ʒ ij succi plantaginis ana quod sufficit fiat linimentum 7º vero super loca ulcerosa que continue emittunt saniem et corrumpuntur ponat unguentum hoc in continenti quantum pulvis rasure cornu cervi angularis loco

filorum loca vero que fuerunt ulcerata et modo consolidata sunt saltem semel in die inungat cum oleo de mirto tepido et ulterius cum ad ita medicando procedat x diebus loca ulcerosa et cetera. 8º remedium est hoc ℞ mellis rosati ʒ iij asse fetide ʒ i ß ligni aloes ʒ i camphore ʒ i terbentine clare ʒ ß terantur simul hec omnia in mortario plumbeo cum ʒ i ß olei vinfatini ita ut unguentum fiat bene tenax et si fieret nimis liquidum tunc inspissentur cum farina de amilo ut bene viscosum reddatur de hoc 9º unguento medicentur partes ulcerose interiora per quatuor digitos duos exteriores et duos interiores memorando etiam quod semper ponat pulverem rasure cornu superius dictum Item memorando quod circumferentiales partes vngantur vnguento defensivo superius descripto 9º attendas quod in hac medicina et eius tempore quod partes que corrumpuntur et denigrantur omni 2ª die madefiat cum penna intincta in aqua quam semper portat in ampulla et illius medicinis omnis diligenter obseruatis servabitur de statu suo quoniam cetera maligne dispositiones non possunt bene sanari nisi secundum noticiam habitam ex precedenti dispositionis ab applicatione medicinarum et cetera /

Dolor capitis huius viri secundum modernos aliquos proprie nominari debet partis medie[1] unius capitis nec tamen est emigranea et secundum veritatem enim nunquam continuat in portat dolorem capitis unius medietatis eius distinctis per dextram et sinistram sinistram hic autem dolor magis est fixus in anteriori medietate capitis in loco proprie qui nominatur bregma et est dolor proveniens a materia composita frigida et humida partis eius fixa a qua continue generatur materia composita fiens subito altius et ab ipsa etiam per viam indigestionis generatur et acuitatur flegmatica materia mucillaginosa valde grossa que etiam secundum partem quamque conducitur in intrinsecam per longinquitatem temporis quam continuit ibidem Est autem dolor iste proprie in panniculo dura matre producentis cum missione sagittalis per totam substantiam eius protensa usque ad commissuram coronalem quam necessarium est volenti curare ipsum ut attendat ad rectificationem male complexionis parum pridem et ad consumptionem ipsarum et evacuationem materiarum predictarum Harum tamen curatio non potest fieri nisi in tempore prolixo quoniam omnes egritudines cronice naturaliter sunt longe et difficilis curationis eo maxime quoniam sunt in parte membri principalis aut in partibus membrorum principalibus magis Ideo tales patientes volunt curari a talibus egritudinibus quod illo modo est naturaliter possibile nisi in prolixo tempore / Primo igitur quod se fieri sunt deinceps observet modum istum

in sui curone vectivz . Primo abstineat a cibis valde frīs humidis 7 vaporosis ve-lut a latte pastilib; cibis a brodialib; legumi a caulib; blets porinachijs portu-laca cucurbita 7 similibus 7 effugiat carnes grossas antiquas 7 viscosas 7 nervosas animaliu ptes et caueat omo a multa re-pletone stomaci 7 maxe in sero 7 effu-giat brodialia pinguia valde 7 int' reliqua caueat s' ab vsu vini fumosi 7 valde vaporosi grossi 7 viscosi 7 ab oi forti motu 7 exercitio post cibu 7 coitu 7 dormitoe longa et festina post ipiu de inde vtat' infra remedijs Primu 3 ho Rx aloes abluti ʒ. ß. assari folij nucis-mug. an. ℈. j. mars ℈. ij. brionie ℈. iiij. dyagridij ℈. iiij. dyagridij ℈. j. formetur pille de omi ʒ. vj. de quo iste vir omi fine xv. dierz mane in aurora accipiat vij. 7 tardet comede post ipas p horas vj. paru et dormiedo pot eas . Diebus aut intmedijs accipiat de eis omi 7° sero vna paru an cenaz 7 alia accipiat p duas horas post cenaz 7 ita cuoluo° pcedat ab vna ad aliaz 2m speciale remediu Rx specieru dyambre specierz dyamusti dulcis descriptone mesu an. ʒ j. assari brionie 7 peonie an. ℈. j. rosarz sandalis an. ʒ. ß. pulr' omnia p se dein admisceatur 7 de hoc pulue saltez 3bus vitibus in 1ma iste vir pulurizet ptez anteriorez capitis p comissuraz sagittalez vsqz ad corona-lem mundificando p cutem cu setula qu apponit pulue; 3m speciale remedium Rx specieru aromati roti maioris ʒ. j. spe-cierz dyambre ʒ ij specierz plur arcotici ʒ iiij. zucari al. lb. j. cu aqua rosmari fi confectio in rotul' magnus de quib; iste vir semp infine prandij et cene saltez semel in die comedat vnu frus-tu ponderis ʒ. ß. Xm speciale remediu est hoc Rx iere hermetis ʒ. j. et ß. so-tire magne descriptone nicolai in antido-tario ʒ. j. incorporet' simul 7 de isto e-lectuario hic vir omi 1ma bis p ho-ras et ß. an diez bibat vna ʒ. cu ß. cu ß. ciato aque maiorane calefacte 7m remediu ut iste vir accipiat omi mane 7° p 3s horas an prandiu coclear vnu liguial' conditi 6m speciale rem ut ipe omi 1na bis p duas horas an cibu masticet vnu frustu radicis calami aromati p ß. horaz expuedo cu totu quod attrahe' a capite 1m 7 ultim remedium e h° q' iste vir omi 1na set laues pedes 7 crura sua vsqz ad ignua p duas horas an cena cu aqua decoc-tionis foliorz lauri 7 edere recentis 7 h omnia remed' contie' a puti tpre vsqz p tom mesez septebris 7 si no eet

bu curatus 7 in totu consilio s' q' p totaz hyemez vtat' eis vsqz ad coplementu mes februarij 7 itm si no ee bn curatus illo te consilio s' q' in pu° futuri veris ponat se ad curaz sapientis viri al' hic dolor ca-pitis eius mina' s' aut apa in cerebro aut cecitatez aut surditis a quorz aliq° no euadet obseruatis aut diligenter mois illis no dubito q' sanus erit qd' s' co-cedat altissimus Amen :

Consiliu p quadaz dna que no pt concipe in utero maxe p maximaz humiditatez

O Complementu reductois huius dnose dne ad sanitate suaz quatuor in vni intus Pa intentio est ut stomacus eius for-tificet' in appetedo 7 digeredo Remansit in eo debilitas p egritudines huius multiplicez que longa fuit 7 p multas altercatos in eo factas a medicinis 7 acib' menstrualib; 2a in-tentio ut oplete mundifice' matrix eius ab a-quositate 7 ventositatib; quib; repleta erat 7 pingnas fla cu pgnatoe 3a intentio ut ex-iccent' in matrice habundantes humiditates 7 me vult que laxaz reddut ipaz Xa intentio ut eidez ad ministret' mstrua q pruocet me-strua iaz diu retenta al' nuq erit fe-cunda P pma aut intetoe exequda ta sufficiunt mstrua menstrualia pm e hoc Rx resine clare 7 electe ʒ. ß. galliem ʒ. j. spicenardi ameos an. ℈. j. piris naual' ʒ. ij. mastic gariofilorz an. ʒ. j. fiat cerotu rotudu sup pano de grana quod porte' applicatum ab ore stomaci vs-qz ad vmbilicu 2m remedium Rx pillularz desaginarz ʒ. j. turbit electi ℈. ß. agarici. ℈. j. zz' ℈. ß. fiat pille cu succo rosaru ex omi ʒ. vj. de quo omi 6a ul' 7a die paru an cena accipiat vna 7 si bn solutus eet venter eius dittat cas 3m remedium ut hec dna omi 3a die p duas horas an prandiu accipiat radicez vna zz' conditi 7 pe allexandri-ni P 2o no pu li adoplete mundifi-candu matrez eius obseue' 1or reme-diu est q' accipiat' lb. j. nepite sicce 7 coqua' in X situl' aq vsqz ad cosumpcio-ne ptis 7 in istaz decoctoz calidaz sedeat hec dna omi mane p ß. horaz 7 lauet s' diligenter matrez vulua 7 genitalia intus 7 ex 2m speciale remedium Rx spe-cierz confectionis nere ʒ. j. 7 ß. specierz aliptie muscate ʒ. ß. musci de vesicula accep-ti gr. v. pul. de calamito ʒ. ij. conquasset' omnia simul in mortario longo tpre 7 in hoc electuario iponat modicu coti. s'm q' intret 7 imbe 7 in nocte subiciat ipm matrici tenedo tota nocte. 7 c. mg' setu in re sua

ʒm nō spale instrm̄ ut saltē omni
sero in migat totū spinā a angulo i-
ferius ⁊ inguinales ptes cū h° ungto
℞ olei nardini o de croco an̄ ʒ i s. mus-
ci ambre an̄ ℈ ij. alipt muscat ʒ s.
cere albe qūtū suff ff ungm̄ molle
⁊ rebue in vase uitreato Rm spale
remem ℞ specꝝ dyambre ℈ i. specꝝ
dyacitoniamonii ʒ i s. zucari al. ʒ i. e
fiat confectio cū aqua mēte d' qua
utat' sp an̄ cibū bis ul' ter comedendo
qualibȝ uice ʒ i. ⁊ bibat pōt ipaȝ ꝑ
ptēȝ ciati electissimi vini de tiro uel
vnatini ℞ 2a nō mīs licet oa psip-
ta remedia cōueniat tn̄ duo expta hic
ponā pmū ē h° ℞ oppopōp ⁊ galbani pig-
wini an̄ ʒ ij. lignal' murre foly calami
aromati florꝝ matricarie ⁊ arthemisie
an̄ ʒ i. resine clare ʒ i ij. fiat cerotū ta-
te amplitudis q' coopiat spinā a anglo
inferius usqȝ ad spmaȝ 2m spale ē h°.
℞ carabe gallienge murre an̄ ʒ s.
rosarꝝ spodij sandale an̄ ℈ ij. mastic-
mente garioꝝ an̄ ℈ i. resine galbani
an̄ ʒ iiij. cere q. s. fiat cerotū pum ro-
tūduȝ quod applicet' sup umbilico ⁊ hēt
Juuamenta secreta
Licet plurima eoꝝ que scripta sūt suffīcit
nō raro ad capiendū menstruales uias
℞ tn̄ pmata mūnod scībaȝ tā secura ⁊
puocatiua pmū ē ut cū puluē feni-
greci ⁊ pinguedine anatis ff pessariuȝ ⁊
ipona' intra sit de precti dcī ē 2m spa-
le ⁊ pn̄le est ut omni die comedat herbā
salatiuū aut folia rube tictoꝝ recēda
aut folia apij recētia ⁊ leuis ill' est
comedē folia artemisie recētis ⁊ folia
rute hec quid cū aceto ⁊ oleo cōdita
3m ⁊ sollēne puocatiuꝝ est ut accipiat
folia cucurbite azinini ⁊ cotera' cū oleo
⁊ ex eis cūdē emplastrēt' inguinales ptes
⁊ matrix anterius d'nti ligatura fīta ibid
Cū g° uidit se d'nt' i menstruis mūdi-
ficatuȝ tūc omni nocte ⁊ die suppōat
s' pessariū pm̄ an̄ scriptuȝ i mīs 2a p
ʒ. dies dein ablucōe fīta cū decoccōe
nepite copulet se cū viro ⁊ videbitur
mirabilia opādei rē.

Oleo ingent' ualde. cū nō
sentiā me ut nūp poteteȝ
ad declarāduȝ ea ad q̄ ⁊ aȝ
dū mē obligauit inmēsa
caritas ⁊ dilectō quā cā me opato ē
Reuerendissimꝰ in xpo pr̄ dn̄s dn̄s
priarcha ierosolomitanꝰ qui nō solū
hoc titulo illustrād mere' ymo omni
alio quātūcūȝ dignissimo titulo pornari

dignꝰ ē eidēȝ cuiqȝ tn̄ grē tū sapietie
⁊ scīe ututūqȝ alioꝝ florꝝ auatura da-
tū est q' uetēȝ hac nra etate s' pareȝ
ututib' ego existimo quid enī h' sermo
meus indiget alia pbōe n' ia notitia
que toto mūdo claresēit tū dīū eloq-
tie ⁊ sapie s' nā donauit q' nō solūȝ
in officio diuio ⁊ hȳs que spectāt ad
regimē sacro scē eccllie ⁊ ta ⁊ iunt ⁊ suo
ingenio decoreȝ attribuit q' et ipiꝰ ee
totiꝰ orbis monarchia quiqȝ in suo co-
seulatu ueritateȝ huit Cū tuȝ rectitudi-
nis ⁊ cōstantie inuictuȝ est q' nō soluȝ
uocibus detractoib' sinistrꝰ ⁊ iudic
wlnerib' ptiuꝰ est. ỹ° et usqȝ ad sui
sanguis effusioȝ pductꝰ fuit ue mar-
tir ⁊ athleta xpi potentissimꝰ Jnquoꝝ
omi testioniuȝ meū te adduco sicut
ierarcha nazaree q' omī cluȝ cōgnito es
℞ quo te eē ⁊ tale pplexus ē mirarsit
s' doleo q' nō tm̄ s' pfite possuȝ i extir-
pandis uulneribus pestilencie tremēdis
ualde qūtū ego uelleȝ ⁊ ad qūta sū ob-
ligatus ℞ quicqd possū breuiter illustrīuȝ
phorꝝ ⁊ meoꝝ sūȳs emolitū hac i p-
te offero s' in hȳs regul' cōclusiuȝ quiꝰ
attentis corpꝰ eius redde' in dispōm et
ipassibile pestifers uulnerib' ut experiētia
cottīna pbari pt cū testioio sapiētuȝ
iaȝ adducto Sūt aūt hij canōes
scribendi pᵒs est ut qūtū hit dn̄s
meus pt effugiat freqteȝ hoīuȝ uisi-
tacōēs nemo enī eoꝝ qui in aē infecto
uelut ē ist' qui tū asina nā egressus
est q' nō estimat aeȝ ymo yemal' d'uoia-
ri pt ipsioȝ eius euader potuit ℞ g° mul-
ti hoīm infectū aeꝝ inspirauerit ⁊ p
inspirs ipiu fōrū vileȝ ime'n emittit
tūc nō est dubitabile aeꝝ receptuȝ iꝰ
esufflacōis a cōtagiōe euader posse A-
gentia enī nālr' applicata pass' aguti-
ca cū tpris limitibꝰ cōgrua Omnia igi'
cotingūt' coꝝ in aē infecto existēcia
lȝ nō omnia egrotet' ⁊ deficiat rē
2s canō ut faciat freqt' inspitates ra-
rius ad eū attēdē 3s canon ut quāuiȝ
ad uisitacōēs attēdit longe distātes sicut
a dn̄o meo pȝ q' nālia agencia celeiꝰ
⁊ ueheme̅ciꝰ agūt in passuȝ ppinqꝰ q̄ȝ e-
longatū 4s canō q' dn̄s meꝰ pp̄ uitat
facieȝ suā ad flatū uēti aquilonaris
⁊ multū instādo p ipiꝰ uētū orietale
qui spirat a laté sinistro oientis usqȝ aq-
loneȝ pr' cō pestis hoꝰ cūm' incept' ut
ego notaui aflatu uēti puri astral' et
occidētal' ℞ istis ⁊ eoꝝ flatui cōtrariātur
duo uenti pmissi. s. uulturnꝰ ⁊ boreas
q'r. rēs 4a cō ut quāuiȝ attēdat ad
ipiꝰ ponat se a laté meridiei ⁊ s' ppiꝰ
ptis oriētis ⁊ cuȝ a laté flatꝰ occidētalis

pbatur sic q tu homo stat oppositio occi-
denti 7 meridionali plage ventus spira-
res ab aquilonari plaga expellit aerez 7
vaporez quez emittit illa terra p cotric-
tatez huic vel potius illorum tuorum s ptalez
situz no potuit debite applicari aer expirat
ad terram situata versus plagam aquilonare
i[z] talia cord scandal est 6a conclusio
q adinc secureum e aerez loci habitationis tu-
i dui rectificari 7 maxe tu forti 7 magna
accensione ignis in locis eius h[o] n fuit
it ingenium vetustissimum principis memorie ypo-
crati ut pz in libello de comoditatibus
tyriace compilato ad imperatorem antonium puto p
Galienum summum omnium grecorum sapientissimum
que video no minus in medicina quam aristoteles
in phia floruisse floruit aut galienus
tempore illius imperatoris ut legendum est
pulchre ethicorum 7o vltio penultimo capitulo
1a conclusio q p tertia modificatione
rectificari pt aer comburendo sup carbonibus
ignitis cortices et semina citri que contrariantur
veneno omni 6a ii tractatu 2o 7 capitulo primo
similiter est combustio rosarum florum buglosse et
boraginis 7 zatemgi 7 c colofonia 7 lan-
dani 7 mirre 7 florum neufari 7 unico
enim ego administratorem subfugiorum calidorum
velut thuris ambre musti lignialoes ga-
lange nucismuscate 7 consimilium nisi cofragan
cum aliud melius rerum scilicet spodii ossis de cor-
de cervi corall 7 sandal vtriusque 7 cu hac
mirabili descriptione quam alias ego exposui se-
renissimo principi dno duci elbargensi
in cuius instantia asititi cum tractatus est
de sepulchro ierosolimitano nri dni Cuius
descriptio talis est ℞ florum antos [rosmarini flores] rube
nucismuscate zedoarie an ʒ s musti ambre
an ℈ s lignal ʒ vi flor lambruste an
ʒ i pulverizentur omnia per se deinde conquassentur 7 in-
corporentur cum ʒ i termetine 7 fiat troci
ponderis 2 ʒ quarum qui bis vel ter in die
confracti aspergantur sup carbonibus ignitis et
e expertum notabile 8ua conclusio
q summope est intendum e ad rectificationem
partis aeris voco aut aerez particulare
illum qui propinquus e facici hominis ad huius rec-
tificationem intendunt sapientes cum instro du-
plici quorum primum est ℞ aque rosate 2
muscate lb i aque sublimatos corticum
citri 7 flor lambruste 7 neufari an
lb s aque mente arote quam balsamitam a-
gariofilatam pleri nominant lb i et s ambre
7 specie oriental ʒ i musti ℈ v conquasse-
tur omnia in mortario 7 ex tali mixtura
lavetur facies 7 interiora nasi semel ex ea sed
aut bis in mane fiat oris collutio 2m instrumentum simile
ministrum linimentum ad hoc sunt poma con-
fecta ex laudano cum rebus cordialibus 7
cerebralibus inquis tu no plenum confido
cum no videam diebus meis ladanum nisi

sophisticatum Cum g[o] puenit ad te lan-
danum equale in substantia no commixtum generis
albis aut opans neque huius intrinsecus pilo-
rum 7 sit ponderosum mole absque malaxa-
tione suavitatis odoris effundens 7 iam olfa-
cienti in prime percipere fumantem in anhelitu eligatur
huius ʒ i folii lignial doronici karabe sto-
racis calamite corticum citri flor antos ana
ʒ i rosarum constitutarum 7 specie orientalium florum
lambruste 7 florum neufari radicum capi
an ʒ s camphore ℈ ij musti ambre an ℈
vi feluzabarzagi 7 c smaraldos electi ʒ i 7
s boliarmeni electi ʒ ij pulverizentur omnia per se et
cum succo acetositatis citri aut de limonibus efformentur
ment poma quibus omni que sepe in manu de-
tenta odorentur pot enim medicina aliquid
huic simile componere s elegantius hoc nullus credo
si aut deficeret podra [cum] loco illorum pona succum
macianorum 7 sunt poma silvestria in nemoribus
iniuncta 9a conclusio principalis q vestes os
quantum e possibile magis omni die renovetur 7
sepe cum pulvere predictorum pomorum carbonibus ignitis
aspersis subfumigentur 10a canon q nullum accipi-
at cibarium in quo alterati no coquuntur i talia
aut ipsorum aliquod primum e buglossa secundum
minus tertium borrago propter ventosabilitatem eius
s flores eius meliores sunt aut de deo
libanum [ligni] 7 c rosmarinum 7 antos qui est
flos eius aut flores lambruste a pura
radix zedoarie 7 cortex citri a pua radix a-
cori aut parum iacincti smaraldi 7 saffiri
aut parum limature auri purissimi in his
enim consistit diu potentia adversandi cuique ve-
nenositati quantumcumque est pestifere 11a canon
q potio dum propter alterum cum infusione sma-
raldi iacincti zaphiri 7 flor buglosse a quia
buglossa numquam secede de pectore suorum ciborum
propter magnam cordialitatem quam habet vnum primum a
2o capitulo de canonibus curationis cordis scripsit
princeps sup buglossa no sis audax 7 no
timeas administrare ipsam in omni 2a [prima] causa
in cibo 7 potu similiter intellige de borragine
lz minus similiter est hoc e de enula que e de me-
dicinis cordiacis calidis 7 humidis ij a 2a 7 sic
idem intelligi pot de scariola que species est
endivie quam avicenna nominat armata io a
2o cano de cura astelis lz alia littera ab ebo
habitat translator dicat Endivia amara s
vtraque littera vera est : 12a regula e hec q
semper cordi eius dni mei aliquid cordia-
le applicatum teneatur 7 precipue si fuerit sacculus
huius descriptionis ℞ sandalorum 7 corallorum
amborum rubeorum spodii mirre flor neufari
an ʒ s doronici iacincti smaragdi ossis de corde
cervi zaphiri electi que balaustium nominant mo-
dicum an ℈ i zedoarie ʒ ij croci becen al-
bi 7 ru an ʒ i consuantur in panno de grana
corta figurata figura quadrangulari 7 sacculo
lo ie appodietur cordi vel mamille sinistre
13a canon est ut his duobus neque salte in prima ter-

pedes eius usque ad medium coxarum abluat
ex decoctione tali ℞ florum buglosse bora-
ginis raditum endivie ana m. j. flor. saliar.
violarum rosarum ana m. iij. coquantur omnia in
magna quantitate aque usque ad tertiam reddatur
et ex ea tali aqua tepida eximia lavetur et
inter exeuntes 18a regula est ut aer ce-
lebri preparetur ad vigorandum ipsius et corrigen-
dum suorum male qualitates et licet pluries scribatur
iustica de vino meliorum est ut cum modico ele
metridati vini cum quantitate parti lineantur
partes ennasti interiores 17a nisterium est et
de melioribus ut dominus meus faciat eligi
finium quo vesti debet ipse cum tota familia
sua quod quid non sit collatum prope civitatem
paduanam per x miliaria et nequaquam in partibus
meridionalibus eius sed eligatur finium de parti-
bus versus citadellam vel montagnanam a dextro
tu vincentinum aut aliarum prius quam tota fama
fuerit munde ab impressionibus pestiferis quam tamen
panis modicum ferventi parum accipiat magis
et sal quam totus panis et compositis cum aqua in qua
levit cocta fuit buglossa vel flores salicis
vel lambrusce 16a regula quod omnino quantum est po-
canti sunt expenditores eius non emere car-
nes adultas vel natas in locis infectis quorum
fama iam ex predictis apparere potest de situ aeris
vel regionum per quibus ambabus regulis nunc
ultimis posui audi mirabile verbum Avicenne
2a primi de capitulo de impressionibus pestilentibus aeris
dum inquit Amplius mortalitas corrupit segetes
vegetabilia et animalia quare corrumpuntur animalia
que vescuntur eis et ideo corrumpuntur homines qui
eis utuntur 17a regula quod in cibariis eius non pre-
termittatur commixtio aceti modicum hec al. et
rubi agreste arantiorum succi citrangulorum
et succi limonum vino et quando limones gra-
ta citonia et poma acetosa et pira sicipotica
hec quidem in condimentis suis familiaritatem
habere debent 18a regula quod grana salatiss op-
timi sunt ei pedes vitulorum in aceto albo
bene maceratorum tales enim pedes laudabiliter
dant nutrimentum 2o canonis in primo capitulo 19a regula
quod rissolectina portulaca endivia lactuca spi-
nachia bleta et cucurbita sunt ei convenientes et prope
confracte cum menta ysopo petrosellino feniculo
aniso satureia et serpillo inter ea laudatissima
hec enim defendunt cor ab impressione malicie
aeris 20a regula quod acetum album et prope conditum
vel confectum cum croco huic domino meo con-
veniens est et cum modico zinziber cinamomi
electissimi et florum rosmarini conditum cum quo
alia condimenta preparentur in hiis enim est virtus
resistendi omni male impressioni aeree vero
et rectificandi et corrigendi impressiones iam effectas
21a canonis est ut tuscendo ad menalia magis
permittatur carnis applicatur ex hiis que preparant
corpus ad impressiones pestiferas aquis omni modo
evitare debet si quietum diligit prope sanitatis
custodiam et sunt preparatores corporum quinque secundum quod

scripserunt sapientes arabes ymmo et hispani
ut colligitur 7o colliget Et primus ordo est corporum
que munda sunt et plena humoribus malis vero
neque plenitudo bonorum humorum est laudabilis
Corpora enim munda racione patiuntur ex eo aere
prima est causa 2o colliget Qb ordo est corporum
que multo exercitio negociantur animali vi sunt
sunt homines irascendi feriendi affixi in for-
tibus meditacionibus extirpandi vel aegre-
di penitus et angustiosi sunt et tristes vel
non est corpora excitata motu progressivo ve-
loci et vehementi equitandi vertigandi
plurimum patet quia talia corpora coguntur multum et
frequenter attrahere aerem secundum multa et frequenter
attractata celerius imprimere potest quod ego in 2o
Et propter eandem causam non laudantur et corpora pletor-
torica quoniam contingunt nimis esse laudabiles
Talia enim corpora non evacuantur a peccato quantitatis quod
valde facile et secundum plurimum associat se peccatum
qualitatum scilicet si contingat corpora esse multum re-
pleta dato quod esset sana et potencia in operibus
suis consuetis non est in bonum quod talia corporacio
flonierum Ex quo fortassis finito primo plura-
verit flonie applicatis in preservando a pestilencia
sed illud non est racionabile nisi in predictis pletoto-
ricis 3s ordo est corporum que preparantur ad impres-
siones pestiferas est sicut illorum qui valde sunt
apti in poris suis cum eventato fiat de vivis non
solum per aeris inspiracionem per os et nares vero
et per omnes poros corporis Igitur quanto apto-
res erunt pori tanto plus et velocius de aere
ab extra ad intra attrahitur et ideo talia corpora val-
de facile alterari possunt propter quod moram trahere
debent in aere et loco recenti et non in calido
nimis resolucionis et sunt corpora talia velut
sanguinea sanguine subtili aut colerica naturaliter
vel non naturaliter nimis adusta vel similia que regie
nimium apti utuntur ex parte potus et cibi ca-
lefacientium et aperientium Unde ex libro finito
corpora ivilica et similia ab hac impressione pestifera
erunt secura magis quam non sit in poris ita
apta Quartus ordo corporum preparatorum adhe-
sicut illorum qui utuntur multa balneacionibus
secundum consuetudinem plurimum alemanorum quorum magna
est gloria multi et amorari iustus et balne-
ari in aquis talibus apertis velut sunt mine-
rales cinericie sulfuree ence atramentine
et similes Unde penes habent morem balneandi in alu-
minosis aquis et ferris et calcis et modo non esset
ita in diebus sicut in precedentibus deinde est propter
quod et non laudo curiosos in suis regie ute-
tes balneacionibus stuffis et subfumigacionibus factis
cum decoctione plantarum vel radicum velut aneti ca-
momille meliloti calamenti nepetastri et conspli-
us melius enim est simplex uti tum eductos superflui-
tates 2e digestionis per distillacionem urinarum per sudores et pur-
gas urine cum aniso feniculo et scilicet cribus
vino laudabiliter esset negociari in consistit me-
lorum in quibus est apto et mundificato superfluitatum
2e digestionis et 3e et cum hoc 2 sigillat quidem in fricacionis

7 huectacas 3utes 7 frangut acre calin
7 spitu 7 adiusant ci vinu tu documtis
7 cautelaz pmittedo q no sit h ano mag
nus meloni vsus plu cu ipo2 in hoc
fine estat 7 inuenit 2 vinctu corruptuz
qd fact ex 3b azt dedui pot po q h
ano melones fere plim sunt apti 7 corrup-
ti a sua planta 3tuit 7 si azguet q id
no e p corrupt plate s ex sup te hum
vis ex pluuia tur id azm mich podeat
qua tal hutas e ca corruptos sube
fructus ig 7 plr idez dico de citrull p-
ius Et 2m motiu est q pepo es h ano
no hut aro tez 3tez yo plim co2 fetet
3m motiu est qm ipi ut in plurib pri-
uati sut sapore 3uti Ex quo colu q u
huert bona pepasiz a qua pepones de-
nominati fuert ab antiquis Infu a igit
dimitti dut citrulli 7 pepones n fuerit
bu solidi aromati sapore dulces 7 ab
hutate aquea denudati qu sindutur
Talibus cu pseruator vti pot 7 u ho tam
audi quitez diligentiaz illustres vi hu-
erut cu talia na colle abcis q melig e
q pepo es comedat in meo cibo2 alio2
7 comedant scruzg cu eo quod e intus
co2u intelli do ptez illaz lanuginosa abs
seminibus vino et cu semib co2 quibu-
cuqz aut placet uti eis an cibu ho ef-
fice debet max e cu ueter co2 no e bu
largus vino stipticus 7 eis 3t bibe pot
eos vinu semuliphatu ueloci pcipi
tatu co2 a fido stomati cu st digesti
si aut comedut melones pot cibu hoc
contingit ce zonale fieri aput eos q
hut uentris lubricitatez actualez cum
aptu fieri ualde cito 7 3ut inquorum
stois p debilitez humida 7 dulcia neto-
sariter facile 7 dolores efficiut i sto
hys .n. 3ti cet comede meloes post
cibu 7 vinu bonu 3ti quite bibe pot
eos gut quo2 ce smonu taz intelligi
pot de vsu lact Ego n cuspectu hco
intuz lact vsu h ano p magna i te-
periez aer 3uis ad fiatez 7 hu tez Ne-
q3 em lac candu cui9 ps e colostra pla-
cet michi que nocat a vulgo pucata
eo quia in zamis pma colli ex coagu-
latu lac 7 pm cu pot ipm cibu accep-
tuz no placet quia aut digeti cicig a
eque cito sicut alia passupta cibaria
aut no no e dd m p m quia in supiori
pte stomati no e po a diges qual et qu-
ta e infudo eius si g o digetur tardius
g o ibidez zmanet no expulsu co2upe-
retur facile 7 h e ca q sapientes a-
rabes volut ipm debe accipi cu zucco
anisi 7 flo2 muscus qui st macs ps
no alia lact colostri nominata intellecta
sm vulgus pepionca 7 sm meos coctu

qua confiritu p 2ez lact coctoz hec q-
dem laudabil e gra nutrimentis 7 attr
comis 7 accipia a cibu 7 no biba post
eaz magna quititas vini 7 ppe valde frio-
si Reliqua no ps lact que e 2coes case-
us casiola nominat no m placet ideo
7 post cibu 7 ppe aput excitatos 7 sitibu-
dos nide quitu adherent oz appliciare
iutf canonz ad 2gim 3ns eliciendus
Cuius ordo co2m sptoz ad epidemia
uulnera e illoz qui frequi vtut corpus
s de ist p tuscat smo qm nos sug in ca o
contemplatiu et morales phiaz 7 theoricaz
iut quibus in est sollicitudo 3suadi in
natu calu 7 no dissipandi abiciendi et
7 corrupedi ipam qualit corrupi in illo
detestando 7 scrutat actu 3tribut post-
q3 g o apti sut omes co2m sptoz nutri-
fice ad inpssios pc les Nuc scriba ex
pte quedaz ab illustribus antiqs pba-
tissima quoru unu p m est ut sit oj
die aput pseruatorez vsus assueudi tyri
acaz saltez p quinq3 horas an cibuz in
anno assuendo de eaz .i. Ego em i etat
mea in pluribus qiz pestilencis omi
die p qua o2 meses d ea accepi quitites
pdcaz s dz ee electa tyriaca ex descript an-
dromachi fca qualez in hac ciuit 3stevi
fecit et scrutataz accipi post x anos
7 pa cu 3pom ex 6x me nis quazug
que bz adusatuz veneo ti 7 qui uti ea
omib diebi uite sue scruzg eit ab inesu
post e scrib 4to cam sua p a ca o d lau-
dibus suis 7 in tm hoc famosu e qm
fuit aliquis illustriu phanau 7 meco2
qui aus fuit huic smoi comdice 2m
no spale 2eme m est vs tyriace atigoras
.i. clys hut omez fe tyriace vtutez 7 est
metridatu 3pontuz astudio andalugi 2-
gi metridati q 2o s que 3tiens
popeius cu toto potestatu 2o2 bis 7e so-
natus vincez cu veneo barbaico 7 ipse
no unq cu i o etio defendebat q3 ille
uenenado decipiebat 7 sut smoes pt-
thre colli a Johe sapios 1o breuiarii
7 amef a 4o cam sti a p a e dest s pte illu
7 hec quid ambo eluuazia 3ut 2tifica-
do aerez i pparando 7 confortato spus et
i natu ca m absq3 solucoe ventris 3m
no medicam vnius sapienti collegio
pbatu e 3tu ex aloe mirra 7 croco q o2
ptito melior e ut accipia aloes p s
tres croci ptf ij. mire ptf .i. 7 puluizat
ps suff cu vino aroto incorpore 7 fi-
ant pille de quig docuit ruffus celeber-
rimus etat sua me cus talez debe omi
mae cit 3 .i. ali no st alig destribe s
ponut mire ptf ij. 7 croci ptf .i. s no e
mag a 3teco i tli 2mixtione 4m no spale
experti medicam e tyriaca dyatesson

que et e de menis no solucibz io ad-
usant venenoibz omnibz de qua exiberi
pot omi mane ʒ. s. cu ℥. i. s. aque d'tor-
seum citri 7 tarde tibus pot assuptoem
horis ad ming quatuor 4m ppale remed
in quo et omis d'ut e usus boli armeni
quod ego redo in pillas paruas paulo
maiores grano ciceris nigri qualitatem toria-
dri 7 facio pseruatores uti eis accipiendo
una ex eis p tres horas an prandiu 7
una in quarte sub dupla dando in sero
ante cenaz plum tu sapientu d'at q acci-
piat puluis eius ʒ. i. s. cu modico vini al-
aromat 7 e menis aute 7 mitiz procedit
qi nolunt dari ipm accipiendo puluis eius
ʒ. i. vini aromati ℥. i. aque rose m9 ℥. s.
7 accipiat in potu i auro 7 no dubi-
to q e sumre remed si aut notatis p-
ciperet ex eo in anthera tu omisset i
hoc ppoito sub dupla ps croci 7 erit
correctio sollemnis 5m no ppale remed
e usus ppi acetositatis citri 7 ipse cu aqua distilla-
tonis basilicomis gadoti hic n sua fri-
gidate et sicitate corrigit malicia corrup-
ti aeris confortando cor 7 ipse ualz mag
i colericis 7 sanguineis corporibz 6m no
ppale remediu e usus ppi de berberis
que pseruatores cu aqua buglossa bis ul
ter in die accipe pnt accipiendo ppi ipsius
℥. i. 7 aque pdte ℥. i. et s. 8m no mistem
e usus vini granatorum acetosu cu omi tibario
commixtus qui ipsius vz ut d' pdcis duobz
diis est 9m no mistum expertu e ut i quo-
tiqz potu teneantur infusa grana 7 frust
lapis granati iacincti ul smaraldi hec n
omnia sub eodem capitulo pertractantur a sapienti-
bus approbantur 7 ego scio q aput plurios
infuso in cibo 7 potibz ex mag virgie-
is 7 magis fuit vino plus cor cu aqua
basilicomis omi die accepto insistendo ʒ.
i. de eo puluere cu ℥. i. aque eius cu medi-
o coclearii vini maluatici plures homines
saluaunt i peste vo nescire nidi uniciis
qui periclitaretur Vltim no mistem
approbatu a sapientibz e ut camera 7 domus
tota subfugetur bis ul ter in die cu oleo
de costo effuso ad carbones ignitos 7 in-
quit eni Auic q oleum de costo 7 iuuat
in diuersis pass. pestic 7 facit odorem aeris
bonu Et hec sut mea prestantissima
pr 7 dne que t' 7 tanqz dignissime ad
nocati ad se ome subsidiuz paruo 7 co-
gelatoe sacro ste ecclie katholice 7 aico-
rum tuorum 7 psuorum scribenda fuerunt plu-
ra aut pt h adduce potuissem s paru
menarum melius e plane 7 experta me-
lior e qs no experta quorum expiaz vos
deuotissime pr digat ill' omnipotens
deus qui oia saluare 7 gubnare pt ad lau-
des eius imortales Amen

Consiliuz p renibus

Ipso huius Gnose dne reducta
e ad tinum que alias futuru
fieri principiaz s' 7 pa n ein p-
ducta est ad mala dispoz renu eius prius
primo repis dnt p quas emittit urinas
sanguinoletas 7 hutes pmixta arenuz
diuisaz ut plerumqz colere 7 iulie et qd
quid no solu contigit primo nociuz est
ppea quia debilitas renu 7 epatis asso at
s' nocuita indigos 7 ipos sequestrandi
mas quia ab epe descendunt p emul-
gentes ad renes Cu ergo tuz epatis q' re-
nu vtus sequestratia nobilis sit lesa 7
nec habundent in pdictis locis no est
mirable si fiant ebulicoz ad qua sequi-
taliu urinaz multiplicatio Cu n ali-
quis ht dispoz ppt qua multos 7 multiz
7 sepe surgit ad mingendu 7 emittit
urinas colore subdiuisas 7 dtet timet
scias q in renibz e eius egritudo 18a 3y
capitulo de egritudinibz renu sicut et cu ia
deductu sit mas grossas 7 uiscosas i
eisdez renibz multi rei no e mirale si mia
illa multaz moraz strahetes ibid a ca-
lore i inmoderato renu excoquitur 7 ingros-
santur 7 dutitur in arenas 7 hoc quando
multo tpe pmanet ibidez si at multo
tpe pmaneret eet nociuz q ipe co-
uterentur in lapillos 7 sic fit in ea Ego
n no dubito in renibz eius inueni mul-
titudine arenaz primo 7 lapilloz Ad
quorum eductoz os metos ee sollicitos ali-
ppazatur h dna aut ad apa renu aut
excoriatoz inaz primo 7 adulce-
ra caz Hec in sua e dispo hg gno-
se dne cuius cura os fieri p hunc moduz
Primo quid rectificetur eius regimine ex-
pte ciboz 7 potiui ita ut omo cuiter-
ni ea omia cibaria grossa uiscosa opp
effecta sicud et et potus eius sit vinu al-
baz subtile mediocris uiscositatis uinositatis
ppt quod fugiat vina grossa nigra uel
rubea pontica ul stiptica 7 mut tpe
usus eius sit circa pepones Cu n sit
dulces 7 bn maturi sit menia i hac dis-
pone psicia 7 silr ficus recetes 7 silit
auellanas recetes pat cibu ofert ei Adur
ees granata dulcia 7 uniza sit ei bona
De rebus no menalibz utatur vj reme-
dys sm hunc moduz Pm e Rp cassie
ump de canna exite cu aqua staphisa-
grie ℥. i. reupontici renbari electi ana ʒ.
s. spice nardi g. v. miste 7 totu calidu
i mane accipiat cu eadez aqua stafisage
2m no ppalius e h Rp. p. q mitto
ʒ. ij. radicu stafisage semi petroselini siste-
leos dauci ana ʒ. s. cu succo folioz apij
fiat pille de qs ʒ. vj. de quibs h dna omi

notte p tres horas an diez accipiat .v.
et de eis s et p man ante cibu accipiat
ad mi9 tres ʒ·ij remed. Rp aque spagi
nuls sol' 7 saxifragari. lb. j. misce 7 p pot
assumpte pdcaz pillaz de ista aquis bibt
mediu ciatu cu bona quite vini albi
Xm spale remedi Rp ciu de lepore co-
busto ʒ. vj aque spagi ʒ. ij. misce 7 omi
mane 7 manane accipiat huc potu p. ix.
dies 7 tuc dimittat pillas assumptas qu
accipit hoc Ego .n. scio q no poterit la-
pides remane in renibus eius v° nz i ueste
Ego aut istud eliu mitto uob qz scio
q no poss hrei ibi Xjm spale remedi
Rp lapis Judaici lapis linc lapis spo-
gie an. ʒ. j. incorporet cu lb. s. coster
desistes fact cu aqua nuls sol' h .n. co-
fertio rupit 7 educat lapides testimonio A-
uic xviij° ʒ° in capitulo pprio du inquit
Phisici .n. inquit uirtus q diminuitur
ab eis lapis qui e in renibus Xijm no
bile mistiry Rp olei nulpini fu sm arte
ʒ. j. et s. o. nardini ʒ. ij. vngti dialtee
ʒ. j. et s. cerusse lot ʒ. vj. coquasset simul
i mortario cu suffti quite farine amili
7 fiat lin tu in cuius fine ponat casee
ʒ. vj. h .n. lin tu spat eas ad ptipitare
mez velocit fiendu ne arene 7 frus-
tra lapillorum excoriet eas 7 s doctores
timeret calez huius vngti tuc postqz ips
consum est bibat in lb. s. succi pp vine
usqz ad consumptione eius Vltim mistery
ut h gnosa dna omi mane i aurora bi-
bat ʒ. v. aq lactis omin vino s frequt
comedet lac id tocium cu ouis 7 cascola
recocta eius eet ei melius nunc l' lacti
n omo illa melius opaz e in debilitate
renu et 18 ʒ° in fine sui capli de de
bilite renum Amen :

Jchi semp querenti tas quies-
cendi p laxitudine etatis
mee inclinat me ad illud
sz aduersa fortuna offert eas
fortuitos quis extreme fere laxato n
est mee laxitudini mei 7 corporis fatiga-
tiones augere 7 .n. ita oz gnoss alios cog-
nosti cu se inrilit erigut ad difficilia
tuc que nsa uirtus Neminem eni excelsi
ingenii vix nilia delectat 7 turpia ppt
quod et ego eam a deo contributa partis
nobilis ingenii rerum labor ce theorica re +
difficilez que e tortura oris ce qua et
si subtilissime contemplasoz no mis ty pie
7 humaniter i ea agendu e ut subuciat
viro strenuissime religionis hac eque labo-
ranti dno Episcopo sandiaco nro hu-
manissio 7 sacre religionis cultori eximio

Est aut in ipo tortura ia paulo an fa
i sinistra pte faciei que lz sit fere complete
curata tu quia in ipo remansit cerebri
debilitas nolis id co ei puidend est ne
istius egritudinis denuo recidiua incurrat
qm qui relinquitur i mor. pq cu. sb'fu-
sio affectum ra et ut in huius dispone cura-
tione possit uerit inueniri curationis igitur
pmittenda e illius dispositionis diffo colli da
ra ʒ° in pprio calo du inquit Tortura
e morbus official' faciei p qua ps fa-
ciei altera trahi ad ptez no naturalem
7 alteratur forma eius nal' 7 no mouet
bonitas obuiationis Vtrorumqz labiorum
7 ambaz palpebraz sm ptes Ex q
diffinitione contemplandu e pmo q ipe
e morbus 7 no e disspo neutral' qm
ipa fr ledit opones ut apparebit Et
et ro morbus official' ul instrumental' nob'
qui e morbus accns toti faciei pli et
e morbus accns in duob musculis ge-
nalibus latis sitatis sup madibulas
s musculus e mebru officiat ʒ° dicit
in descrptioe q trahi p eaz ps faciei altera
ad ptez no nalez quod quid declarandu
est Na ipa tortura qnqz fit ex spas-
mo accnte i muscul' sinistre ptis coqz
corde corum otrahitur usus suu pncipiu
Cu .n. contingit maz flegmatica infundi in
muscul' pdictis duob 7 in extremitatibus
suis que corde nuncupantur ma existe
grossa 7 uiscosa nece est pdcos musculos
7 corum cordas contrahi usus pncipiu suu
quod e cerebrum s contractione corum fit
et mandibulaz contractio usus superius
g° pars illa faciei trahi ad ptez non
naturalez .i. ad ptez cerebri no nalit
dispositi vmo lesi ab ia mala cplone ma-
li flegmatica Cu g° pars ia lesa contrahit
quia sinistra pos tuc et eius contractione
contrahitur dextra madibula qui ia e ei
contigua p ligamentales ptes sustentates
7 ligantes madiblas ad ossa tempoz uel +
cranei supius Itaqz cu a pte contracta al-
tera ps trahatur usus inferius quia ipa e
mobil' nece e q ia appareat elongata
pp quod facies e alterata a forma naturali
ad forma no naturalez quod eni debe-
ret ee in facie planu et extensu ppt
contractionez efficiatur vnu 7 id de facie qd
debet ee rectu planu 7 figura nali
figuratu vr ee elongatu eo qz ipm
contrahi a spasmosa pte 7 hoc e qd scribi
in diffinitione p qua trahi ps faciei
s altera .i. diuisa 7 contrahi a spasmo infori +
7 remanet in contracto ee a spasmo facto
7 trahi ad ptez no nalez quia ad cebrz
no nalit disspom Aut trahi supp al-
tera ps faciei s. dextra i u sinistre q dext
de ee no nalit bz plasmata qz ipa vr

elongata quia in sinistra parte faciei existente realiter actualiter spasmata vel contracta vel in actu contractionis ipsa fit minor et altera pars faciei ab illa que spasmatur trahitur aut tracta est si spasmus fuerit factus ergo erit tractus non naturalis faciei per quem alteratur et corrumpitur forma qua cum faciei partes naturaliter se habentes decent esse in plasmatione suo naturali corrumpitur ab eo quod una efficitur brevior et contracta Altera vero plana et elongata propter quod illa que videtur elongata et defecto est credere esse paralitica quod tamen non est necessarium et propter hoc mordet Avicenna paulum post practice videtur scribere quod pars illa elongata sit mollificata et paraliticata illud non est verum sed quod sit paralitica nisi apparenter huic tamen simul addicie. Dico est quod sermo Avicenne continet intellectum in tortura que est morbus simplex non compositus cum alio sed non esset tortura in fieri vel in facto esse spasmosa et in altera parte faciei esset paralisis tunc esset necessarium concedere quod una pars faciei egrotaret spasmo et altera paralisi propter que supra sed hoc non satis possibile quia non contingit cum tortura que est spasmus complicari vel coniungi paralisim que est complicatio mollificatio vel enervatio membrorum mobilium et similium videlicet musculorum et nervorum faciei et probatur illa minor valde facile quia si erit in parte sinistra cerebri mala complexio frigida et humida procuret a flegmate multa grossa que faceret spasmum effusa ad musculos mandibule sinistre et in dextra parte cerebri generetur dominium mei flegmatis subtilis aquosi que funderetur ad musculos et nervos genarum dextre partis mollificando eos tunc esset in paralisi Et ita probatum est quod in altera sinistra etiam spasmus ergo tota facies egrotaret duci egritudine officiali videlicet spasmo et paralisi quod erat deducendum et hic esset dispositio valde pessima qua verisimiliter existimare potes illam quia vides non nullos homines deturpatos in sua facie remanere in omnibus diebus vite sue propterea quia difficillimum videtur posse curari faciem totam a duabus egritudine oppositionali tunc et diversis et lesionis ut dictum est Et ut vero ut compleatur expositio littere Avicenne dico ut quod removeantur bonas applicatos duorum labiorum Primum est quod hic contingit propter diversum tractum labiorum ad varias diversas positiones propter quod premitte primo quod de numero musculorum qui movent partes faciei aliqui sunt parvi et subtiles quibus corda non oritur et sunt moventes palpebras superiores scilicet hac scilicet musculi .ii. qui inveniuntur in facie sunt numero .27. de numero quorum xxiiii. sunt in palpebris gratia motus oculorum et de numero eorum iterum sunt xii. deputati ad motum mandibularum et de eis sunt nove moventes partes faciei mobiles et de numero eorum quod unus est positus sub cute

frontis cuius auxilio migna et contractus fit oculi apertio et de numero horum quod alii duo sunt quibus narium movetur extremitas et iterum de hiis nove alii duo sunt qui movent labium superius versus sursum et ad hoc de istis nove alii duo sunt qui inferius labium movent deorsum Isti ergo sunt novem et preter tres in medio erant xii. et constituunt xxi. et precedentes illos xii sunt xxiiii. ergo omnes musculi faciei erant .xxxxv. quod superius fuit assumptum Itaque cum fit contractio in tortura spasmosa versus superius necesse est musculos illos xxiiii. contrahi versus principium Sed ad eorum contractionem extendere cutis frontis ergo ab ea removetur ruge et cum remanet cutis contracta et extensa non potest eger ipsam movere ad aliquam diversam positionem super quam est in contracto esse primo astans non potest trahere ad aliquam diversam positionis nisi cum magno labore et sequitur 2o ex hoc similiter quod palpebra in hac tortura spasmosa movetur versus superius ergo difficile est egro claudere oculum primo quando illa superior palpebra contracta est et ipsi egro aut alteri astanti difficile est ipsam contrahere ad clausionem eo quia contracta resistit clausioni Et ex hoc tertio similiter concluditur 3o quod non sit prohibere clausio per quod actio quando spasmus actio in fieri et non in facto esse Et sequitur 4o ex hoc similiter quod egro difficile est movere oculum motu voluntario ad omnem diversam positionem probatur quia nocumentum spasmi in fieri vel in facto esse communicatum est membris moventibus oculum de quibus inferius aliquid dicetur Et sequitur 5to quod tales egrotantes quinque circumstantibus estimantur contemplatores quia ipsi videntur propter aspicere inferiora et fixe intueri cum speculatores qui devitant se a multitudine visibilium Et sequitur 6to soluto problemate quod oculus apparet semiclausus quod verum est cum spasmus est in facto esse Et sequitur 7o quod superponitur mastillis apparet velud nodus cum fortitudine vel gravitate versus interius oris Et sequitur 8vo quod in hac tortura spasmosa necesse est ut superius labium contrahatur versus sursum Et sequitur 9o quod non contingit applicari potest labium inferius cum superiori et hoc est quod scripsit Avicenna et vero bonas obviatos vel applicatos utrorumque labiorum sunt hoc aut totum contingit propterea quia labium superius contrahitur contractione duorum musculorum de numero xii. superius positorum et etiam quia contractio fit in aliis duobus per quos inferius labium movetur ad inferiora Et sequitur xo quod in angulo extremitatis labiorum apparet foramen Et sequitur 11o quod assidentes egrotanti videre possunt per linguam et palatum eius Et sequitur xiio quod impossibile est egro aliquid ab ore expuere probatur quia non est possibile partes musculorum de circuitu ad centrum applicari ad expellendum quod est sputum Et sequitur

13º soluto p blet que e q ab omni ore
istor ut in pluribus descendit panosi-
tas ul' putu aquosiz p² quia cu hu-
ditas illa mitti in ore 7 no hz expl-
sorez fluedo descendit decliuitate sicut e
de na cuiusquz aque fluere ad inferius
20 celi 7 mundi Et sequi² 15º solutou
p blet q² est q isti patietes no possunt
esufflare i. aerez ul' vaporez de int' oris
ad exterioa expelle quod e formal' e-
sufflato Et sequi² 14º q illi patietes
nullu mastitable quatitatz leue bene
masticare pnt Itm e sequi² 16º q
isti patietes s'm ptm sentiunt friatez in
toto ore Et item finar sequi² q tales
egrotantes no hnt sus toturbatos p'o
u. quatu ad s'm tactus dicunt s'unt
sile et quatu ad s'us visus gustus et
odoratus in psitas hnt opones simlt
et gustablia no distincte 7 s'nt gustat
7 hnt pp carentia ul' ptaz quttes priniz
s'pilui qui emittitur acerebro ad orga-
na illoru s'uu pp quod et conclu² cor'e
q istf pt actiue nocuin in opone s'uu
interior v3 s'uus cois no bn discerneret
int' obia s'uu extioru Adue et noret
opones ymaginatiue pot q no bn apphe-
dit zponit 7 distinguit Et tande ex io
finito nece e ut in plribus ex nocito di-
uisionis ledi opatos cogitatiue pote
pp mala zploz assignataz 7 priniz per
inutatoz in pia sibu 7 zpl. iporuz
pp quod appz ex pdicte posse concludi
quid voluit dice aiuc cu scpsit q ze-
mo² bo'is ambaz palpebraz 7 labioz
ex pte sufp quia zmone² bo'as obuia-
tonis duoz labioz 7 ambaz palpe-
braz ex pte spasmata aut ex pte q² si
assignab tortura infieri ex ptr q² aliqn
i. in tpre quo fit actua' contracto ze-
mo² bo'as applicatos labioz 7 palpebraz
s' qn acti' intpolacio int' vna cotracto 7
reliquaz tuc no e nccuz zmoni boni-
tatez applicatonis pdcaz priu q² tc non
e motus ztracts qui sit ca hui' At
no itm consideranti diligent appare pot
q' magna sit utilitas intelli di difficios
difficoz In eis cu includu² ee omes
Nam in tortura spasmosa efficies cu
e mala zplo mal' jaz pdca q ouidero
cordas musculoz pdcoz faciat couhi p-
tes faciei mobles v'sus pncipiu suu qd'
e cerebru Ca u' mal' eius e aris stans
in neruis 7 arterys pdcoz musculoruz
Ca u' councta i9 tortue est ma flegtica
grossa i bibita in cordis om' XX. mus-
culoz faciei 7 ppe in cordis duoz mag-
noz musculoz quos Auic' noiaunt pla-
nes 7 genales na pp contractoz cordaru
illaz duoz zhi² gena v'sus pncipiuz

sicut p contractoz alioz XX. v'sus cebz
saluatur opones et effectus qui dictisi
Ca u' formal' e actual' contracto uel
contractu ee cu deformit' pdcaz priuz
faciei Ca u' final' huig e ictus pter-
naliter mota querers fugaz dolor acci-
te in spasmo cu couhit ptes illas ppt
sui alleuiacoz et Ex ho finito volo me
alleuiatu ee a uiacone caz efficietiu
torturaz spamosaz 7 volo 2º me extusa
debe annacoe signoz que zcitantur
illa tortura spasmosa que signa satis
clare colli pnt i declatoe 18 correlaio-
ruz que supius posita sut que fortasis
s' i nullo volum ita congregata inuenies
7 omnia vsificant² in omni tortura spas-
mosa aliqua' forti et q plus e si in-
uenies illa signa ul' ipoz aliqua no
zpies ipa tale zoe phisica deducta ee
7 demonstrata post h' aut aliqua d' tor-
tura palitica paulisp declarada sut p-
mittendu p'mo q. e pole vtramqz pte
faciei egrotare dua egrne zponali i
plasmalf suo ut s' pbatu e qui no vri-
pole p'mo sepe contingens q in vna pte
cerebri hndet ma flegtica aquosa ul' muc-
cillaginosa que mittine siu ul' mala
zplone incitat iutute expulsiua ad ex-
pellendu ipam 7 si quid ipa expellet²
ad neruos faciei infra ddos 7 ad cor-
das musculoz supig declatoz pz q il-
lis infusa faciet mollificant que palis
d'nomina² sciut supig declatu est sic
cu contingit maz grossa in adusa pte
cerebri mitti alitaz expelli ad nuos ul' mus-
culos 7 face spasmu in eis dilatando
eos et extendendo 7 couhedo usqz siue
pncipiu s' istf dat' nece e cocede vna
ptez faciei ee ve paliticu altez no ee
ve spasmataz s' iste sit egrnes zponales
p'mi gnus zpois d. in plasmat infra
7 in ma ut intelli ti appz gº laborabit
facies egrne zponali dua ia pdca pa-
lam aut ee vz expdicte ccdua altam
partem faciei intortura ee ve egram vz in
spasmosa na de ca ve affirmatiue dici pt
ipam ee egram aspasmo qm omis talis
est egritudo lacertoz p qua lacerti p-
ternalr mouet² v'sus suu pncipiu et i-
obedientes dilatatoe fiut ca zv in ex-
ordio ppy capli colli9 Cu gº ps que
est inspasmo in fieri couha² usqz cetz
7 abducitur p'fiut ipa sinist' neco p
illam trahe² altad pars dextra 7 quia te-
tus ill' e fort' 7 no e iuta potes ad p-
hibendu ipm mo² gº ps que e sanar
ad ptez tortaz 7 pp hº scpsit Auic q ca
i9 extensionis in pte contraria ei q spas-
matur e attracto torti i. que fit p ptez
tortaz Cu g° ia ps que trahi² a ptf

egra existat sana 7 e elongata sicut
accidit fieri elongatus in palisi sequitur
quod utraque parcium vel lesa una quidem
ex eo quia ipa egrotat spasmo reliqua
non secundum apparenciam quia altera pars contra
parti que spasmatur 7 hoc intellexit alii
primo practice in capitulo de tortura dum inquit
quit cum aut est nervus que contrahitur partem
hec palisim sed adversam Ex quo apparet
communis defectus simonum medicorum qui va-
gantur per scholas qui dicunt quod in tortura
utraque pars est lesa sed una per existenciam reli-
qua non secundum apparenciam 7 hoc bene intelligendum
est sane esse verum in simplici tortura que
fit a spasmo nam si ipa fiet a palisi et
ut supra deductum est tunc sermo communis non
esset verus Nunc aut aliquid tangen-
dum est de nocumento in utraque tortura ad
veniente Primittendo primo quod nervi
per quos moventur musculi faciei et pal-
pebrarum superius tacti sunt nervi orientes
qui ab hiis qui oriuntur a cerebro 7 sunt
7 paria nervorum ut paulo post decla-
randa neque ii motus 7 sensus parcium fa-
ciei multum perficiuntur 7 fit a nervis qui rami-
ficantur de nucha parum ii de uno
illorum nervorum ascendunt ad partes faciei prin-
cipio sensus 7 motus musculorum faciei
pendet 7 contra nervis orientibus
a cerebro De numero quorum primum par ab
anteriori inferiori parte cerebri oritur et
descendit ad oculos perficiens ibi visus
operacionem Secundum non par illorum nervorum
oritur 7 exit a nucha per foramina latera-
lium parcium eius descendens per ea 7 pergit
per musculos oculorum dans eis motus suos
Tertium non par nervorum oritur post secundum
par 7 commiscetur quarto pari descendens cum
eo mixtim tandem tamen separatur ab eo 7 di-
viditur in 4 quartas quarum quedam ad lo-
ca faciei aurium 7 narium pergunt 7 m
non par est oriens inter quartas 3as 7 7 tias
prodiles cuius una pars est perficiens audi-
di sensum 7 per aliam partem movetur mus-
culi qui faciem movent 6m non par
nervorum orientium a cerebro est cuius in aspera
gutturi commiscetur 7 lingue alia vero
pars eius per collum descendit quando multos e-
mittit ramos qui rami tamen habent
efficacem 7 iuvam quod a musculis qui sunt
in epigloti usque ad musculos pectoris
ascendendo et descendendo pergunt per cassu-
lam cordis 7 per pulmonem 7 meri 7 usque
dyaflama protenduntur 7 ad partes stomaci
7 ad epar 7 splenem 7 ad alia intestina
7 tandem revolvendo continuatur cum ramis
3ii paris Ex quorum fundamento deducere
potes quod motus ascensus qui comprimitur
in musculis faciei dependens in fieri 7 in con-
servare partem a nervis 2i paris 7 3ii 4ti 7ti

et 6ti 7 ro corde conclude quod non est mi-
rale si a ma porta in tractura spasmo-
sa presentantur accm 7 palpebrarum
contractio ad superiora 7 earum elevatio 7 oculi
illius partis semiclausio 7 ad inferiora as-
pectus 7 genarum in superiore seu superiora et
contractio rugosa scirrictans in pomum
mastille 7 impossibilitas applicacionis pal-
pebrarum ad invicem 7 labiorum 7 apparencia
apercionis oris cum detectione palati 7 lig-
ne 7 cum impotencia expiracionis 7 esuffla-
cionis 7 bavosi sputi exitu hec in fi-
erunt aut accidencia superius declarata nunc aut
in luce intactam reducta per nocumentum cere-
bri 7 defectum transitus spiritus animalis motivi
7 sensibilis per partes predictas Et quarto sequitur ex hoc
fundamento quod impossibile est medicum medicum perfectum
sine scientia anothomie Et sequitur penultimo
quantum ad hoc quod impossibile erit medico recte
applicare medicinas non cognoscit membra
paciencia 7 motum nocumenti eorum per colligancias
Et tandem ultimo ex hoc fundamento deducitur
quod peritus in scientia medicus scit discrete cog-
noscere partes quibus applicanda sunt medica-
localia 7 hec sufficiant pro nunc de scientia tor-
ture spasmose 7 aliquantulum paralitice que
non nisi cum magno labore ab auctoribus
medicine quantumcumque clarioribus elaborata
fuerit Post hec aut aliud agendum
est ut tortura paralitica 7 si quidem illa
tortura fuit cum quadam paralitica non
vera complicata patet quod cura facilis erit
rectificando partem egram quando non sit contorta
7 spasmosa est cum hiis que infra remediis
dicentur Si non partem contingat esse pa-
liticam palisi non vadit sed prevenire per
per violenciam partis attrahentis in spasma-
te vel spasmum ad alterum oppositum per et illa
est dicta non proprie egra sed apparet Supp-
tum tu quod ita intellectum est quando ita palitica
aut quod palicam pars inferiori 7 conservari de-
pendet a contractu vel que continuitur pars
sana ita palisi apparens recipit confirmacionem
7 non esset inmobilis per motorum continentes
partis primo remanet post illam tunc tunc
adunc esset recillit egra 7 non apparet
solum quantum aut defendat pervenire ad
noticiam palisi illius attendat quod in ita
non est perturbacio in partibus interioribus vel ex-
terioribus 7 earum operacionibus tanta quanta
est in ea que vere spasmosa est 2m signum
est quia pars ita tactu percipitur sana 7 mol-
lis 3m signum quia cutis frontis non erit
ita tensa sed immo mollis 7 distensione trac-
tabilis quartum signum quia non erit tanta oculi
clausio quanta erit in spasmosa Spas-
mosa est oculi coopertura per contraccionem pal-
pebre inferioris que non contingit in ista 7 ita
signum est apparens elongacio gene partis pa-
liticarum dico aut apparens quando in rei veritate

non ē elongata pars illa sed ppt̄ elogata
ppt̄ contractoz partꝭ aduse s' 6m signuz
est q ni appt̄ in illa pte oris aptio pº
clausio 7m signū ē q in pripº ꝯtami
tatꝭ oris neqȝ palati neqȝ lingue d'ecto
8m signū ē allẽdo gene cū planicie
absqȝ ꝯrugatꝭ aliqua 9m signū ē qȝ
de ptꝭ illa nō nītio ꝓhibetur aliqual'
ꝯsufflatō neqȝ expuitio 10m signū ē
obedīa huiꝰ ptꝭ ad rectificatꝭ ad su-
perius et plasmatꝭ eius Hec sūt sigª
verificabilia de palisi nō vad ꝯplicata
cū tortura spasinosa et si contingat
ut s̄ demostratū ē egnẽ vẽ paliticaȝ
ꝯdaȝ ēē cōplicatā cū tortura spasinosa
pȝ q recipient' in ea omnia pdc̄a signa
palisi nō vẽ sȝ erūt fortora intensiue
7 magꝭ ledencia 7 tu considd̄ qȝ istud
sequi' nō ꝯut' nō mlt̄ta poª caȝ effici-
encīu morbū 7 acciª nīcio multiplica'
illa eo quia effectus causȝ suis attestai
debent Ex quib' tandeȝ ultīate ꝯcludit'
q ꝯȝ istū dei fñm reuerēdissim p. ī xp̄o
7 catho'ce fidei equissim cultorē ppare
se adꝓhibicoȝ 2ⁱ euect' tortuī in pre-
dc̄e 7 ad cōsuptꝭ 7 ꝛmocꝭ morbi 7 inē-
ruȝ si quid de eis ꝛmansit 7 hec qdeȝ
omnia ꝯpleri pūt p'mo quid p debitaȝ
ad ministracionē de ministratꝰ sex r. n. n. 2º nō p descp-
cioneȝ rerū nō naliū 7 ꝯ'uteȝ applicacoȝ
earȝ tūc apparẽ pōt in sequētib; Itaqȝ
p'mo iuȝ iste eligẽ dȝ ciuitatē 7 ptīcu-
lareȝ locū habitacōis eius notabilit'
eleuata in altit'e 7 sicit'e ppea quia egªdo
ista nālr 7 ꝯploalit' frīa est 7 humida
2º quia ē mala ꝯplexio mēbrorū fro-
riuȝ 7 humdorȝ vȝ cerebri neruoȝ cordaȝ
7 lacertoȝ sit i² camerā quā hitat a-
tr̃a eleuata scolorata 7 circumillata tabu-
lis de abietꝭ lauro 7 cypresso cuiꝰ nīg-
na ē habudancia ī ptibus suis 7 tp̄re
hyemis In ea attendant' ignes d'ex pdic-
tꝭ lignis 7 ᵃ lauri pomoȝ lauroȝ Iuniperoȝ 7 sᵗ
eius cameȓ aspectꝰ ad plagū meridiona-
lem ul' orietaleȝ 7 sit stratꝰ quo iaȝ elo-
gatus ab applicatꝭ aerꝭ mlt̄i 7 uehe'
impulsi aut̄ꝭ 7 rectificatꝰ a caligine ul'
nebulosit'e p suffūgatꝭ eius cū rasina ter-
bentina laudano thure sandala mira
7 lignoal' quorū pulues carbonib; igtꝭ
sup asgant' 7 fumꝰ clausꝭ aliqȝdiu
in camera detinea' de quo ēē fumo
infide 7 omīs capitꝭ tectuē sepe suffu-
gent' sil'r de hys que circutū' acrines-
tes eius bn̄ eīde sint noblib; pellib;
suffultꝭ fm̄ loci cōsuetꝰ q ī utute heat
eaȝ que calefaciūt resiccat ꝯfirmꝰ eas
in capsi ul' cofinis ubi fuit inustus a-
cibia 7 lignū aloes folia lauri rosma-
rini' mariōana nux mugᵗᵃ cinamō' galaga
7 similia Et h' de aerꝭ eius rectificatꝭ suf-
ficiant Cīr motū ul' exerciū eius in tp̄re
isto quo est ī notabili ꝯualescēcia ꝯimt' s'
exerciū peditandi diu mae p salam ul'
cameraȝ medioerib; passibus equestre at
exerciū nauigandi ul' vectigandi nō pla-
cet ni p isto aut̄ qȝ desistat ab eis si pote
est exerciū aut̄ finocinādi mediocrit' can-
tandi 7 pferendo psalmodios voce parūp
eleuata s' mltū ꝯ'e est qm̄ p ipm̄ excitat'
aīa 7 robustioz fit ad opōnes fīmā itioz
cū h' eēꝭ q p talia excitant' neruī musli
7 membra uocalia omnia que fm̄ magᵃȝ
ptem in hº viro lesa sūt 7 adde istꝭ q qes
ab excitō bona eēt 7 ppē p quā quiesteꝭ
ptes patientes velut eēt retento aheᵗᵒ
p quā calefieret cerebz 7 vocalia mebra
omnia Reliquo aut̄ tp̄re aquiestē a fortib;
motibus corporab; ē ei securiꝰ p totū istū
ānū ppᵗ qd' existꝭ vȝ satisfacū ēē paulisp
ad 3ᵃȝ reȝ nō nāleȝ vȝ ad accīa aīe ꝯtra
que adeo sollicitꝰ ēē dȝ ut mltū angusti-
osus 7 iniciās fiat sup dispoē sua Cīȝ
n. ex magna pīclō morbi fuit reductus
ad sanitateȝ fere ꝯpletaȝ large considerī
pōt q pua morbi reliqa facile sanaretur
qd' quideȝ nō fiet in longo tp̄re si ꝯtinuo
insistēt tristi cogitꝭ timor 7 excitatione
ēē sanitātē suaȝ eēt si aīa confortabit 7 leta
fiet 7 iocūda nō ē dubitāle de aduētu
nōne recidiue 7 ppē cū usu medicinaȝ
ꝯtrā que in 3º cº huiꝰ tractꝰ descibetur
In quarta nō re nō nāli que sōnus
7 uigiª ita pcedat q caueat dormir ma-
pē post cibū ni trāscant hore ad mīꝰ due
ppea ut nō eleuet' fumi grossi a cibali
mā apti īpleȓ totū caput 7 opilaē mas
7 origines neruoȝ 7 muscloȝ vn̄ debȝ
trāsē aīal' sp̄us instruꝝ 7 motꝰ 7 sbꝰ pōtiꝯ
gº due trāsiuerit hore tūc ponat se ad
dormiendū Capitꝭ tn̄ tecto pꝰus 7 eleua-
to qᵉ figura semisedentꝭ homīs decūbe-
do prius s' dex' pte ī dormitoē p'ª deīn
reuoluedo se ad sinistruȝ latus si intru-
peretur ei sōnꝰ ita q ꝯtō nō ꝯpleuisset tp̄e
octo horaȝ tūc itm̄ reuoluat se s' dextra
pte ita ut salteȝ dormiat 8.
horis nc̄iaȝ .n. ē in eo uigorā cerebrum
pad expulsioȝ 7 ꝯsuptꝭ mērū flecᵗᵃȝ et uapo-
ruȝ mltoȝ a quiꝰ nō euacua' 7 silr̄ ad re-
stauracōm aīal' utꝭ Cīr dormicoȝ nō
diurna ī tp̄rib; quib' consuetꝰ ē ꝯt ei dor-
mir' media hora aut vna ad plus 7 ppē
concedendū ē sacꝭ 7 religioss viris quoȝ ē
surgẽ ad offª cultꝰ dei aut saltē orōib;
ꝯpleȓ diuīm offm maiestatꝭ 7 reuēncie
celi mimoratiꝰ Reliquo aut̄ tᵉ huic
viro uigilandū est Quinta nō nō nāl'
reꝭ est cīr repletꝭ 7 inanicoȝ corporꝭ quā
h' intelligo p ciboȝ potuū assūptoȝ ul' cibatꝭ

ostruct itaqz utut eius laudo s' abstine-
ntiam a cibo fm qu lra celebrandaz esse
usqz ad festuz resurrex omnipotentis ycra-
the futuraz ei anno M · CCCC · Dico at
ita ut si tpre quo bis in die cibari solz
accipienda eet lb · j · cibi 7 potus i yma
cibone melius e ei accipe 7 · x · qz 7 · xij
cibi et potus de fortori no attemnat
dietis peius quitu ddm e q nisi debilitet
uirtus iterum d'us est s'iem 7 ppe ei
velut viro sacre religioni dedito aud'b
est reuerentia afferre uigilys s' tpribus
7 magne 9me ordinatis p sacraz stam
legem apliaz Cuiqd aut existit fiat
quitu ad repletis cibalez nulluz accipiat
cibu 7 potu tante mensure ut ex eo grue
stomacus tuus dat 7 graue 7 fluctuet i eo
7 cibu bn masticatu deglutiat moralit
7 no repente sicut moris e coz qui ac-
tu comedetes pp cu oculo venant bonaz
ptez cibi quod melius eet sup incisorio di-
mitte qz arripe Tales n homies iglu-
tine detestanda uidi Cogunt passuptis
cibu velorit 7 sine masticat bona de-
glutie slr et detestando e mons vale-
uuos fertulor In quo ut in plurib sac-
dotes peccaz solet qui no stat ceti 3bus
fertul ultra quas no e trascendu moralit
s querit hre quiqz ul' vi fercula saporib
odoribus 7 deliciosa ppede condita i tn q
quqz dormiut i mesa ymo q detestabi-
lius e audiui q no nulli surgut a mesa
7 euomites pssuptaz cibuz reuent iterz
ad impledu uentrez detestati a paulo aplo
qui dixit quoru deus uent e 7 si non
aliud notitu inturreret ita sup st re-
plenber se offendut morales acta quis
decoratus ee dz homo qui e aial pru-
dentissimu 7 rone degens quita eni ve-
cudia e homi ut cibus 7 potus reddat
i verecundu 7 rone no degentez Post h
aut speciosus 7 utilis differendu e d' eo de
qualit cibaloz Pmittedo pmo q cibi
7 potus huig vi dut ee calefactiui qz
morbus 7 ma fria sut excitatiu qui in eo
inuenit amplitudo hutis sup subtilia
ti qui me grosse habudant in eo i casim
oitales me ptm sut uisuos q no ben
corrigut altis uistris qz masinis dz ee
ee tales capiti d' magnus nocuuit i eo
sut oppilacoues 7 dz ee ultio capitis co-
fortatiui sua oti 7 mediocri aromate ue-
lut sut hy qui nali sut apoiti cu ferclo
petrono ysopo menta ruta betonica spil-
lo rosmarino 7 saturegia quoz tru ulti-
moru uirtus e pn erige cebri uitutem
neqz taceo h aro ca tprata uelut macis cor-
tex citri flores buglosse boragmis 7 ca-
pill' ven Itaqz hic dns 7 mansuetus pla-
tus pane dz comede plus d' sale 7 de

fermto hutez qz cois panis 7 sit factus
de calmisto frumto cuius farina cadida
leuis et optimu e faciens pane 7 sit
bn coctus no trascendes etatez duoruz
aut triu dierum ad plus slr placent
bramatell tortell que dicut pais bis
coctus 7 bratelli ppe ex pasta fermtata
7 salita fcti Reliqua no de farina fru-
menti adiuncta uelut st alagane canatelj
7 macharones 7 farrinacci dimittatur
Carnes no eligant uelut captine uitu-
line agnine no carnes porcine 7 castra-
tine recetes no bn placet in pp nigua
hutez 7 pinguedie caz 7 si da s' lice
in eis condiat cu pipe mace cinamo
7 garofol' 7 oleribus pciat 7 ee si odiat
cu aceto plas in minorando de croco
7 pltibus sine quig condie no dz aliqd'
cibariu et de siluestrib9 optima e ei ca-
ro agrieli 7 lepores 7 porcelli siluestres Iu-
uenculi De domesticis no uolatib carne-
bus capponu gallinaz pulloruz Ana-
tine no 7 anserine dimittu a' ualde
raro accipiant 7 in pua qute de silue-
tribus no d'ut ei carnes pdicu turturz
fasianoruz auiu minutaz 7 sturne 7
francolini Carnes no oms placet in
i aori pte vsus assat 7 ppe cu rosmari-
no saturegia fepillo 7 foliys lauri 7 mel-
lisse Pisces no aquaz dulciu raro co-
medant 7 ppe elixi 7 laudabliores ei
sut pisces marini fontales ul' lacuna-
les 7 adit meliores st frixi cu bono oleo
qz elixi Carnes no assate placet in 7
ppe assat ie quig vtiz in ptibus ill' pp
excitatoz meisloz 7 resolutis qua habet
Olera no fria 7 hmida omia dimitte-
da sut velut spinachia bleta lactuca
endiuia malua portulaca cucurbita 7 de
alys Caulibus no uti pot 7 meliores
sut ei condite cu o bono qz cu pinguie
Rape et 7 napi no displicet in 7 silit
laudant ei bancie Cepe aut 7 porri di-
mittant Alleuz aut 7 ppe subcinerib
coctu consulo ut sepe utat 7 slr aliqu
comeder pot bulbu crudu fm cosuetu
Affinctus no fri 7 hmidi uelut pruna
pira muscatella poma acria cerasa a-
marella omia talia sut dimitteda slr
castanee nespili sorbilia 7 quati acria
dimittant Dulcia no granata 7 nu-
ra que in ill' ptibus elegatissima repiut-
dedi s' put Pira aut pp amplissima
hutez eoz no placet in lz quqz pot
comede illa cocta 7 ppe cu grus anisi
ul' feniculi ofecta Ficus no recetes
an cibu 7 vue recetes que in ptib suis
elegantissime st concedant ei an ul' pst
cibu Dattili no ei quqz accipiedi sunt
pst cibu 7 silit auellane 7 amigdale Legu

mia uo omnia dimittantur preter acetosa rubea panicum et risum et condita que propter excitationem cor et aperitis et abstersionem conceduntur. Pinguedo uo porci bene salita cum qua condiuntur cibaria melior est quam butirum cuius usus uo michi placet ymo melius est oleum olivarum aut oleum de nucibus uel oleum de amigdalis dulcibus aut oleum de phisticis quorum magnam habent copiam in suis partibus. De partibus autem animalium dimittat cerebrum oculos cor pulmonem et uiscera ymo melius competunt ei pedes bene cocti macerati quam aliqua extremorum aliorum. / De potu uo eius dominum et summope dimittat vina fumosa ^et maxime potenter quanta sint in regione sua et omino ipsa simul in toto non tangat, ^primo tamen aquam veri fontis et electi diliget coniuncta per plus quam per merum et si possit omino abstinere saltem parum et medium vtilimum erit ei loco illius bibat aquam cum pauca quantitate nucismuscate cinamomi uel granorum paradisi cocta. Ego autem summope laudarem huic potum. Recipe aque veri fontis libras ... electi florum rosmarini ℥ j s. mellis electi libras xx cinamomi electi ʒ iij incidenda incidantur deinde coquantur simul in uase stagnato usque ad consumptionem tertie partis hec iterum cocte bis colata sumantur vtatur in potu suo ad libitum. Hec in summa vt regulam regiminis huius viri pro administratione vj rerum non naturalium.

Post hec autem ordinandum est regimen huius viri pro administratione ministrorum medicinalium Itaque hoc regimen erit in duas partes principaliter et prima continebit remedia que erit contra ad completum reductionem orbis et partis sinistre capitis ad proprium temperamentum. Et ita quidem complendum per vj. ministra alterati applicanda ut scribitur modo. Primum autem erit hoc Recipe ... arabic orientalis ʒ j. gariofilorum cinamomi nucismuscate florum rosmarini florum basiliconis et maiorane ana ʒ j et s. ligni aloes ʒ ij. macis ℥ j. zuccari albi libras j s. coquatur zuccarum cum libras s. aque rosmarini usque ad bonam glutinositatem deinde fundatur ad mortarium cum eo incorporentur predicta ultimate conterendo et fiat electuarium de quo hic dominus omni mane in auro deglutiat coclear vnum absque potu et coclear s. per horam j. et s. ante cenam. Hoc enim electuarium potens est ad rectificandum malam complexionem dispositionem cerebri et neruorum. 2^m uo ministrum est hoc Recipe pulueris polipodij carthami et epithimi ana ʒ ij. hermodactili electi ℥ j. turbit electi ʒ ij. cum s. cinamomi spicenardi gariofilorum galange nucismuscate ana ʒ j. croci ʒ s. macis ʒ j s. mellis cocti et bene dispumati ℥ xv. pulverizentur omnes merito per se subtiliter deinde incorporentur in mortario cum predicto melle et fiat electuarium de quo hic dominus omni 2^a die per 3^s horas ante prandium uel quatuor deglutiat ℥ s. et si apparet ei quod parum mundificaret ventrem accipiat aliquantulum plus predicta quantitate et si multum solueret diminuat ipsam secundum discretionem. Hoc enim est bonum mundificatiuum cerebri et neruorum. 3^m ministrum pillule Recipe resine electe terbentine ana ℥ s. zuccari albi bene soluti ℥ ij. ... galange gariofilorum ana ʒ j. piretri staphisagrie yreos uel radicum ... ana ʒ j. fiant pille sicut auellana que postea excitetur sub tegula et de istis omni 1^a bis masticet vnam per duas horas ante prandium per expuendo illud quod colliquabitur ab eis et non deglutiendo ex eis. 4^m pillule ... Recipe granorum paradisi ameos amomi galangi costi piperis albi piretri ana ʒ j. nucismuscate florum rosmarini et origani ana ʒ iij. ambre ʒ s. musci grana iij. pulverizentur omnia per se deinde ligentur in petiole retorta velut pila quam continue teneat in manu odorando ipsam. 4^m speciale remedium Recipe laudani electi ℥ j. lignum aloes purissimi ℥ s. resine electe bene pinguis ʒ x specierum dyambre descriptis in antidotario ʒ j. s. mirre florum neufar ana ʒ j. coquatur gumme cum vino aromatico antiquo et incorporetur in mortario cum modico cere albe minuti massa et fiat cerotum super panno de grana longitudinis manus hominis et amplitudinis sex digitorum et applicetur per totum processum commissure sagittalis usque in summitatem capitis in loco ubi incipit figura landa ... raso diligenter capite. Hoc enim est mirabile remedium ad uigorandum cerebrum et ad excitandum ... in cerebro dominanti. 6^m particulare remedium quod omni 1^a semel per quatuor horas post cibum quem tamen acceperit paucum bibat ʒ j. confectionis metridati antiqui cum ℥ ij. aque maiorane calide. Hoc enim omino conficit remedium nervorum vigorando substantiam cerebri. Post hec autem finale remedium completendo partes siue regimen preseruatiuum in quatuor partes et prima pars erit administranda in toto la ... et durae veris 2^a uo estatis 3^a autumpni et 4^a hyemis et quantum ad primam partem ponentur sex remedia quantum ad 2^am 4^a et 3^a parte ero contentus 3^bus remedijs. Pro regimine uo hyemis ponentur remedia .1. pro p^o 1° veris regimine premittendo quod quia in tempore hyemis in toto hominum regimine generantur magis verisimiliter plures grossiores et frigidiores propterea quia licet caliditas uigoretur in interioribus tunc et digestio fiat melior secundum calorem naturalem renocatum ad interiora erit contrarius tamen apparet duplicandum magis ex eo quia plures superfluitates ventris et vrine et sputa multiplicantur in hyeme quam in alijs temporibus propter quod oportet in principio veris

purgare corpora a superfluitatibus
illis que advenient fine mensis februarii
aput principium marcii Primum mistrorum
initium erit hoc Rp turbith subtilis
albi canulorum mundati 7 partes subtiliter ʒ. ij.
agarici electi ʒ. j. ʒʒ. ʒ. s. spicenardi ℈. s.
nucis muscate gr. 8. aque maiorane 7 bettho-
nice ana ℥. s. calefiat aqua 7 infundantur
in ipam pulveres illi per diem naturalem tunc ergo
totum calefiat in aqua 7 coletur et exprimatur
7 illi colature addantur mane una ℥. cum
s. 7 bibatur totum calidum tardando comesti-
onem per horas vj. 7 observando regulas in
aliis solutivis observandas Secundum pillule secundum
erit hoc Rp pillularum fetidarum pillularum de
serapino ana ʒ. s. diagridii gr. s. incorpore-
tur simul cum sirupo de sticados 7 fiat vj. pil-
lule que recipiantur in hora predicta quando re-
pit digestio ... tota una Prima secundum pillule
mistrum Rp oximelli simplicis ℥. s. sirupi de sticha-
dos 7 de calamento ana ʒ. iij. aque radicum
... ℥. iij. calefiat totum 7 bibatur in aurora
7 non comedat nisi post quatuor horas 7 assu-
matur totiens ut appareat urine rectificatio
in colore 7 in substantia 7 huius ypostasis in fundo
coniunctum sedentes et equale 7 si non potest habere
omnes istas dispositiones saltem habeat plures Tertium
mistrum ut iste omni sero cum vadit ad
lectum totam mentem anteriorem capitis ad zenit
usque ad frontem liniat cum hoc linimento Rp
specierum dyambre 7 dyamusci dulcis ana ʒ.
j. aque maiorane ℥. j. et s. terantur simul in
mortario 7 de hoc linimento fiat ut dixi est
super ponendo pannum calidum actu subfumigatum
thure Quartum est Rp radicum allii scordeon
silvestris recentis an. j. radicum arthanite
an. j. s. liquiritie bene mundate an. ij. coquantur
omnia in 7 lb. aque cum j. lb. mellis usque
ad consumptionem medie partis dein coletur
absque expressione et de hac decoctione cum tota
post assumptionem pillularum predictarum omni mane
post ortum solis una hora gargarizet x. vi-
cibus intervallo facto inter unam 7 reliquam
tanto quanto decies dicetur pater noster Sextum est
ut hic dominus omni 8ta die tempore quo ac-
cidit gargarisma 7 post id comedat mi-
rabolanum indum kebulum conditum 7 post
ipsum tardet comestionem ad minus per tres horas
Quintum 7 ultimum remedium huius temporis est quod iste
semel in septimana circa horam xxiiij insufflet in
nasum unum lenti de pulvere elleborum quantitate grani
panici in utramque narem primo in sternu-
tatio que est mistrum pillule perticularis evacu-
ans a capite Hec de regimine veris sufficiant
Pro regimine vero estatis primum mistrorum est
quod rememoret omni 8ta die parum ante
cenam accipere unam pillulam de speciebus odoriferis
mesue que dicuntur alefangine deinde alta
quinta die accipiat reubarbarum per duas horas post
cenam hec pillule magnum ei afferet iuvamentum

qui stomacum caput 7 mistra simul purgant
ut omnes scribunt Secundum speciale Rp sotire magne
et est electuarium descriptum a nicolao in antidotario
ʒ. j. et s. 7 bibatur omni septimana semel circa primam
horam cum ℥. cum s. aque rosmarini cale-
facte Tertium speciale Rp radicum assari nucis mu-
cate ligni aloes ana ʒ. j. macis ʒ. iiij. pulverizentur omnia
subtiliter 7 ligentur in pandone 7 te-
neatur in manu pro odorando ipsum Quartum mistrum
Rp aque decoctionis artemisie ℥. j. ... ...
lis ℥. iij. misceantur adinvicem 7 calefiat
mediocriter et omni quarta die per duas ho-
ras ante prandium hic intrahiciat leni trac-
tu de hoc liquore per utramque narem inter-
ponendo spacium inter unum tractum 7 alium
quantum septum fuit in hoc sternutatio hoc est po-
tens remedium ad appiendum opilationes cerebri
7 ad trahendum omnem materiam a profundo cerebri
7 a nervis quantitatem que sit materia inclite existere
Pro regimine autumpni quoniam blandi estis 7
morbo prius resoluti 7 debiliter quod perfert
id circo hic dominus omni mane in autumpno de-
gluttiat unum coclear de bono xilomo
condito bene aromatico 7 iuverit in iuvamentum
tam capitis 7 oris ab eo 7 stomacho quantum
fere posset habere ab altera medicina Secundum pillule
Rp aque vitis illius vini intellego per ipsam aquam
sublimatam quam vulgo vocat aquam vite
lb. j aque artemisie lb. s. pulmonaria co-
que ℥. j. 7 s. conquassentur simul in mortario
deinde infundantur in cibis pannus albus de lana
duplicatus 7 bene calidus in sero cum vadit ad
lectum applicetur a loco anteriori in uno dicitur
initia a cerebro rectitudinaliter protensus usque
ad medium spatularum 7 capiat omnes muscu-
los colli 7 spatularum ligetur ergo ibi Tertium
non speciale remedium est quod omni septimana semel in
autumpno accipiat ʒ. j. s. de yera hermetis cum ℥. j.
et s. aque maiorane calefacte 7 tardet cibum
accipere per 6 horas ad minus consuetum ergo hec
tria per totum tempus autumpni serviet 7 alia omnia
in vere 7 in estate descripta illis temporibus continu-
are debet Cum ergo pervenit ad hyemem multum
sit sollicitus se preservare per ipsam si in futura
hyemem evadet absque aliquo nocumento non
dubitet quod remanebit integre sanus Pro quo
primum mistrorum est quod faciat super cameram sue
habitationis sive tabulis laricinis ... de cy-
presso cuius magnam copiam habet in regione sua
7 illam in habitet attendendo in ipsa ignem de hiis
que superius tacta fuerit Secundum pillule remedium
ut hic totam partem capitis sui a mente zenit
per totam extensionem occipitis 7 colli usque ad spa-
tulas faciat fricationem leni fricatione cum sic-
co extremitatis lane 7 si possibile habere in suis
partibus andacotha recentem tunc accipiat sic-
ci ciminis 7 succi lauri ana partes equales 7
fricatur ut dixi Tertium pillule istrine Rp pre-
t andacoche corticum
ana ʒ. j. florum nenufaris 7 violarum

an ʒ j et ß pulv omnia subtiliter et conficiantur. Cumque facta fuit ficatio iam predicta totam illam partem pulvizet diligenter cum ungina quiete huius pulvis. Secundum speciale instrumentum ℞ o decocto o de pipibus an ʒ j oli de ben cuius magna copia invenit in partibus suis ʒ ß florum ysopi et edere an ʒ j conquassentur simul et de hoc linito per totam humerum actu calido duabus vicibus in die una cum vadit ad lectum et ungat ambas genas et et tempora sup ponendo pannum mediocriter calefactum mane non lota mucta et ficata lavet cum spongia infusa in lixivium capitale calidum. Tertium speciale remedium ℞ metridati electi tyriace andromaci an ʒ ij bibantur bis in mense in aurora cum ß ciato aque rosmarini et est de melioribus argumentis

preservationis. Sextum est ℞ specierum pliris arcoticon ʒ ij specierum dyamusci et dyambre an ʒ j zucari al lb j aque rosmarini q s coquantur zucarum cum aqua et fiat confectio solida cum speciebus predictis que tamen non habet etatem beatorum annis x. Ultimum speciale remedium ℞ pillularum alefangiarum predictarum ʒ iij pillularum de scarcolla ʒ j formentur pillule de omni ʒ vj cum succo artemite vel andacoche aut maiorane de quibus hic dus omni fine vj dierum accipiat unam per duas horas post cenam 2am vero accipiat per x am partem hore ante cenam et ita de una ad reliqua procedat volvendo per totam hiemem cum applicatis ceteris aliorum instrumentorum et aliorum temporum anni a quibus nullo desistendo et ipsis observatis felicitatibus vita sua cum acquisitis perfectis sanitatibus quam summus yerarcha sic concedat dominus noster yhesus xristus ad laudes eius in moribus Amen
Nec Montagnana in toto orbe clarissimus

219

Nobilis domina polisena de thyennis egritudine laborat diversis accidentibus complicata que multum verenda est in ea. Et facile pluribus rationibus deduci potest. Primo quidem quia est eidem lapsus disproportionalis. Est enim dispositio illius mulieris complexio frigida et humida naturalis mulieris et plurimum epatis. Sed complexio eius naturalis est calida et sanguinea. Secundo quia lapsus iste est cronicus et omnis talis est difficilis. Tertio quia complicatur magnitudine diversis egritudinibus que ut plurimum est incura ut xiiij a 3 partis primi canonis. Et hoc idem pluribus aliis rationibus deduci possem quas gratia brevitatis obmitto. Est enim ipsius dispositio menstruorum alborum continuus a matrice defluxus aliquando cum menstruis interpolate fluentibus commixtis que tamen non dico esse naturalia eo quod non servat periodum eventionis naturalis sed lunam deterius. Neque

etiam naturalis dici potest quia non confert neque alleviat. Et tamen materia que educitur est corrupta quod arguitur ex fetore ipsius et est putrefactionis signum et ex colore menstruorum et in lividum et pallidum inclinatur colorem. 2o vero eius dispositio diligenter consideretur et eo maxime cum raro ab autoribus illustribus de ipsa bene dictatum sit. A grecis enim ut ypocrate et Galieno paulo et allexandro pipato de hac materia dispositione reperies. Ab autoribus vero arabicis itidem ut aliabate Avicenna et rasi pauca sermocinate reperies quod videri potest. Et quia de ipso continentes ubi celebrius leguntur autores de hac materia parum vel quasi nichil conscriptum videbis. Mirandum autem ingenii satis quoniam meis temporibus et istis ytalie partibus hec egritudo in tantum invalescit ut quasi pluribus mulieribus amplissime coiectur. Forte non contigit hoc apud autores prenominatos fuit quia suis temporibus in morigerate magis regebantur mulieres. Aut quia eis in regionibus suis et temporibus suis non ita frequenter visa fuit ista egritudo. Non enim inconveniens est quibusdam medicis tempore et regione suis aliquas apparere egritudines que aliis non apparuerint. Galienus enim quintana. Amplius et fortassis autores prenominati materiam istam intellexerint sub capitulo de sterilitate ut videtur intellexisse Galienus 6o de accidenti et morbo tractatu 3o capitulo 3o ubi dixit propter has enim rationes mulierum sterilitates comprehendimus. Aliter vero contingere potuit quod materiam huius capituli illustres autores collocaverint sub capitulo de fluxu menstruorum et reumatismo eius quam paulo primo preceptor capitulo 11o Reumatismus est matricis fluxus toto corpore expurgato tale non est quod evacuatur qualis est aquositas et quod abundat hoc quid rubeum velut liquor sanguinis. Aliud vero album aflante palidum. Aliud vero coliticum. Aliud vero aquosus sanguis et purus lege ibidem. Avicenna vero de illustribus arabibus 21a 3 vero sermones paucos de hac materia protulit in hunc modum de capitulo de cursu matricis. Contingit mulieribus ut currat humiditates putride et plurimum fit hoc propter debilitatem digestionis in venis menstruorum cum putrefit matrix et habet causam que deviatur de putredine matricis. Ammodernis autem ytalicis de hac materia pauca scripta reperies ab antiquioribus ut Cassio felice Cornelio Celso Oribasio Teodoro prisciano. Ammodernioribus vero ut gilberto Anglico Guilhelmo placentino et brixiensi. Omnes enim illustres viri parum in hac materia sermocinati sunt. Quare ego in hac materia theorice paulisper agere. Necesse itaque est hanc egritudinem in esse matrici aut per essentiam aut per colligantiam. Et si per essentiam Aliter egritudo est huius temporis et non ut supra premissum est. Aut certe cronica et est difficilis eo quod matricis egritudines et acuta facile principalibus membris primo toti coicetur propter magnam colligantiam quam ipsa habet ad totum

ut 2ia 3v p'mo ca° Amplius et expi-
mento pz in pforacoibus eius quitur
notea' totu corpus 7 pu' organa alie9
qua ex ho fidato cocludi mala cplocoz
epat ee pmutata ad frm 7 humidu 7 ma-
lam corruptom eius ut oppilos 7 cgnez
cpoitaz ipi ut apa duru epat ronabi-
lius a nocuto inzic pueniße q3 econtra
pp quod itm co cocl' q. si dispo ista ve-
renda sit pp egritudines inzic detior tn
est pp acu a consecuta in epate q ia p-
missa sut Si n° ipius inzic egritudo
fuit p colligancia eius i' cit ul' p colli-
gancia eius adcerebz cui uehemt'
colligata est cu sensatoe sua ut 2ia 3v
ubi colligendus Si ect uehemcius sen-
tiret uehemcius eidez colligata eet A'
ezit p colligancia cordis epat reim
ab ipa 7 quotiz hoz data eg to pp est
suspecta Minor in drce discurredo fa-
cili deduci pot Ex quig p omnibus pz
ultimo colligi posse oino hac dispoez
ee difficilimaz Et ultra concludi potest
quis sit modus incetò 7 canocs curadi
ipam Oz n attende dispoz epat pui'
pp nobilitez eius Pricipatus n. mbzz
in egritudinibus complicat' ncio pus cu-
raz ad se vocat q3 mebru no pdud eg-
tudines ut 2a p° ca° p'mo colli daz
Dein no oz attende dispoibus inzic
hoc itaqz 7 si in fmonibus st' difficilia
incuratoe io oio difficilima sut
Pmittendu itaqz p'mo discursu ueloci
tu regie rez no natualiu quaz om
applica° dz ee s amplius exicado q3 m-
lestatio° que oina d'aere cibo 7 potu
7 alys dimitto astanti De hys aut q
ni expta 7 oiuz autoz suis apbai in-
deat' P'm e descpto p'i hug R rá-
sure ebors no sophisti 3.s. costi artha-
nite cassie lig. opobalsami mastic arrí-
e corall' al. 7 cubebaz an. 3. ij. sadalie
thur galliemg te de folliaul' an. 3. ij. s.
lapidis ematits podii muc mgte galla-
ru pforataz an. 3 iij. storic ferri sbti fz
artez cu fixione 3 j. aque extinction
sarcan i calib; a' loco 19 aq aluiose nal'
lb. j. infida' oina pdea i alta .i. az dq-
uiz p dies nales tres dein coqua' sunt
lento igne usqz ad consuptoz duaz pau
Dein colent' 7 cu torculai uehemt' ex-
pmant' 7 colatue supaddant' zucci ta-
barzet lb. ij. 7 coqua' ad spissitudine 7
du coqu' pp 9 aromatize' cu ist specb9
in syndone ligat R lignial' quoz iu-
mpi thamarisci corim cui adhusti an.
3. j. 7 ff pp 9 de quo i potu accipia' 3 ij.
cu aqua extinctoe calib' Et si uelles eq-
lit' apire pp duricz epat coq' ag pdea
cu dq 3. j. spicenadi 7 si ad' inted pui'

ad cufirtandu epar adde pdcis spebus du
lacte 3. j. du aromatizat' a' dyrtitie q forte
melior est Confectio bona qua uti debet
patientes an cibu sp exea assumedo coru-
la me' 3. j. i p'ma mesa R specz d'ulac-
te 3. j. specz dyrtitue 3. j. s. scis endie cus-
cute quoz Juniperi seminis acetose squinati
pipis al. 3. s. fiat confectio solida cu aqua
cicorec Cerotu mollificans 7 resolues
opilacos 7 apata dura epat extenuat etia
suppliuces in eo unctis R bdelly mol-
lis 7 sub albidi 3. j. armoniaci eln 3 s. En-
ysi d' inuttallaginibus sim' 3 iij. Rube tic-
toruz spicenardi scis lenisticii 7 api' seminis
endiuie siluzis et e cicorea cuig flores st'
celestini 7 folia intrisa 7 amara an. 3. j.
melli ti 3. iiij. dissolua' qu' pdce cu aceto
acutissimo 7 bulliat cu lb. s. oli verisemini
7 3. iij. oli d'absinthio 7 3 j. cc dein adda-
emplin d'inutillagib; 7 in fine cu sfiari
cepit adda' spes pdce Hinc n. Emplo pme
composito nlla ing3 duicies resiste potuit
si stetit ntus fiat go lunare figure 7 applice'
ypotudeio dextro ita ut omem rgioz epa-
tis bn amplectat' et quocies opg fuit p-
mutetur ut melius lenire 7 duitie resol-
ue possit Et si quqz pp calitez time' de
dti a zepdencia eius sup loca iñmond pot
7 fiat in vnctio cu 3 j. d'olo d'mastice 7
3 s oli amig 7 dul calefactz Ecroisti
bu resoluetes opilacos 7 collectos duras
in epate R lignial' squinati cassie lig. flo 7
absinthy camedreos an 3. j. spicenadi 3. j. s.
mellite 3. iij. bdelly 7 ff trocisti
de quig i mane exibea' 3 j. p vna vnaz
cu aqua cal da decoctionis amig 7 Pul-
uis ad eandez intencoz resolutiuq 7 leni-
tiuq pdcaz duiciez 7 aliqua' solutius
R Reuponticu 3. ij. folioz sene 3. j. uio 7
stecaz 3 j. s. liquie mellite amig 7 amaraz
fu men assari an. 3. ij. usqz ad 3 j. ff plus
subtil' de quo in potu detur a 3. ij. usqz
ad 3 j. cu aqua decoctionis passu 7 nigraz
Phar e intencoe memorandu q ualde
utile eet ei sepe comede limacias iuctas
i domest elixas et et in cibo p cotingeret
accipe epar ad up. i. lupi elixuz ul' assatu 7
etia uti in cibo endiuia cocta ul' cruda
H. n. ba a tota spe sut epat confortatiua
ut 1 R 3v ca° d'confortatib; epar In fine
h' quid sut oina d'melioribus quig curad
pt opilaco 7 duiaes epat iaz pdce pui'
lz et no paz confire put ad mala cploz
friaz 7 humidaz inzic 7 cursu eius pmissu
Pmo tam curatoe aliqua spalia mgs
notare Consida ba P'm i' qd ncius eet
pcauere cursu inzic e nccii ngs eio instr'
quoz quia° cotie fit in epte 7 osuaro co-
ruiez que i inzice intmedys ptibz dic' vz
cp tal' eio no pt dut' fi' pp apa epat 7 icia.

com ad astliteri 7 yposta[illegible] Est multum
diligenter cauere in omnibus procedendum Itaque
iam digesta ma cum p[ri]mo in precedenti capitulo iam
descripto quod iam apparebit eo quod urina in colore
7 substantia ad mediocre reducta erit 7 habebit
in fundo ypostasim albam in colore mediocrem
inter tenuem 7 grossam eius partes erunt equales
7 continue 7 erit in fundo residens omnibus aut
pluribus condicionibus dictis harum appa-
rentibus etiam fiat cum hoc solutiuo cuius
descriptio est Rx aque sublimatorum m[irabolanorum] citrinorum
ana ℥ s. aque mellisse ℥ i s. aque m[atri]carie ℥
ij agarici pulpe cartami siue electorum
ana ʒ ij. turbit ʒ j. spicenardi squinanti dauci
florum eupatorii florum absinthii ana ℥ s. zuc-
cre decoctionis ℥ ij infundantur omnia simul per
diem naturalem deinde calefiat coquatur 7 exprima-
tur 7 colatura cadat in potu detur in auro pro-
fluenti conditos que in minoratio obseruari
debent gesta sunt Et si volumus hoc solutiuum
potentius facere cum colatura iam misceatur ℥ ij
butiri simul aut duplicetur dosis agarici gesta
secundum coniecturam eorum operari debet Et si indicio
decorum astancium apparet quod putridi diminuti
sanguis a saltem minorum satis commixtorum sag-
uinem per ponderositatem 7 laxitudinem corporis
apparentes 7 venarum amplitudinem 7 rubi-
cunditatem coloris 7 substantiam vrine de subtili in
grossam fuisse conuersam cum rubeum colorem ad
fuscum tendentem tunc flobotometur basilica dextri
brachii subcubito a ramus eius saluatella
inter anularem 7 auricularem digitos
eiusdem manus incetus 7 educatur sanguis
ab ℥ iij. usque ad v. Raro tamen contingit
hunc menstruorum cursum prouenire propter diminutum sanguinem
licet theorice considerantibus hoc concedendum sit
Multitudo n[on] viae suffocando calorem naturalem
aut diminuendo est cum multiplicandi flegma per viam
in digestionis quod quidem peccans quoniam ma-
trix stimulatur ad expellendum erit materialis causa predicti cur-
sus Comprehensa autem causa sufficienter proce-
dendum est ad partem curam mediorum in iure
habundantium cuius gratia plura ponam sunt
ab illustribus auctoribus collaudata Quorum
primum est euchatisma seu semicupium ex de-
coctione tamarisci foris dicitur illud prius tamen
primo causa fit decoction tamarisci sedeat mulie-
res ad cursum mestruorum 2m est semicupium
seu euaporatio cum decoctione ligni aloes hoc quidem
confert euaporatum 7 bibitum 2o canonis de
xiloaloe 3m vero 7 male fit est subfugitio
facta ex decoctione mirtillorum i millefolii
hec tamen quidem abscindunt cursum attrahendo
7 mundificando magis De hys uero simplicibus
que magis ad hanc dispositionem conferre probantur
excitando magis cum 7 coartando vasa
sunt sicut decoctio gallarum sicut decoctio gno-
rum Immipi sicut subfugatio facta cum decoctione
stercoris leporis Item de fortioribus non minus
laudatum est puluis de corum cum adusti ex

quo in potu dentur ʒ ij cum aqua decoctionis
mirti vel coriandri De hys autem que le-
niendo confert laudatur oleum de pipibus ut scrip-
sit Mesue in antidotario de scriptione de oleis lege
ibi descriptio olei boni ad illud Rx olei ysusan-
cini ℥ iij. olei de mirto ℥ i s. storie ferri pre-
te secundum artem ℥ s. ossium dattilorum 7 mirabolanorum
indorum combustorum ana ʒ ij. acatie ypoquistidos
corum cum adusti ana ʒ iij. puluis gipsi ℥ i s.
glutis piscium dissoluti cum aceto mirtino ʒ vj ce-
ris quantum sufficit fiat unguentum satis glutinosum hoc quidem unguentum
si diligenter componatur ut non cobuzatur propterea
numquam me decepit in cura huius dispositionis Si
vngantur ex eo partes omnes alchatim 7 ante-
rior regio tota ab umbilico usque ad inguina
7 pudibunda Ego et notissima experientia hoc
quod si conquassetur lb s. puluis gipsi cum ʒ x. gra-
narum torrefacti 7 quatuor albuminibus ouorum
ex quibus cum faldelli decoto cumplentur partes pre-
dicte omnem mulierum fluxum abscindit in uno
die Ceratum vtile valde ad hanc intentionem
quod sicut loco alchatim iam portauerunt
mulieres duobus mensibus continuis et curate
fuerit duo in coytu 7 dieta sua 7 humida
non effrenitauerit Rx colofonie ℥ iij.

Iact egritudines omnes q a sapientib testificate st eueniē genē triplici ꝯphendant̄ s. ꝯplonaliū ꝯponaliū 7 ꝑlute ꝯtinuitat̄ ex quib īmpficiunt̄ opatōs triplic̄ nature vz ꝯplonal' ꝯponal' 7 vnitat̄ qm̄ gn̄a lapsiū sūt eadē hys q īnztutē coꝝ 2o tegni Nichilominꝰ plures diuisitates ī egritudinib īuente st qm̄ eaꝝ alique sūt simpces .i. sub simpci gn̄e ꝯphense alique sub duob 7 nonlle nō subtrib gn̄ibus īuente Id eo prauior est egritudo omnes q sub tplici gn̄e ꝯphendit̄ q̄ q sub duobus a' vno tm̄ gn̄e accidē ꝯpi̇. Bemp em̄ cū paritate alioꝝ apa est morbus detior q̄ oppilaᵒ ꝓpca q ipā ē egr̄doᵒ ꝯta ex triplici gn̄e morboꝝ vz ꝯplonaliū ꝯponaliū 7 vnitat̄ Sz opilaᵒ ē morbus ꝑtisc ꝯponal' Et lz oppilano n̄ euacue̊ ab apate tn̄ tal' opilaᵒ detior est in eo ꝑ ꝯplicatoē eius cū mala ꝯploē 7 ꝯsoluta ꝯtinuitate q̄ qm̄ excludi̇ ab eis ꝑ quod opilaᵒ in epate ꝯplicata tm̄ a postēate eius a mala ꝯploe tn̄da epatis ē ualde senior q̄ ꝑlarua illaꝝ triū egritudinū ꝑsc supta 7 hoc totū ē ꝓpca q sicut tres nē .i. pncā intrīca quis nā pdūcit opones vz ꝯplo ꝯpo 7 vnitas 7ta lesi hys ꝫbus natur̄ ꝑfir impficiunt̄ opones 7 egre pduunt̄ Silr̄ et exemplaūt veificat̄ ī ptisi que ē aliud q̄ vlis ꝯsūpto corpor̄ ꝯsūpto puenieš a febre fixa q pducta est 7 ꝯsūpta a corrupto ulcere plmonis Cū .n. plmo nō euacue̊ a multa hūidite aductitia in eo gn̄ata ex ꝯuisioē vaporū a toto corpore expulsoꝝ ad ipm̄ tn̄simulcā̊ in flāta supflua aquosa et mucillaginosa ut in plurib aduc et ī ipo cōgerūt̄ flāta a capite ad ipm̄ ꝯflue̊ pz quia tlia flāta ibidē corrupunt̄ ab extnea calite ꝯsecuta ibid ꝑ ncā̊ tz .i. calitatē tantā cū nō euacue̊ ꝯnt pulmo Tal' g° extranea calitas ē cā putfactōis tliuz hūiditū 7 sanies genita ex ill' hūiditatib corrupt̄ sui acuite augmitat vlcerā pulmōꝯ 7 ia ulcerā st cā augmitatōnis samei Quaē recipte vnū ē cā altius augti fcit vlcer samei 7 sanies ē cā augmti ulcer. ꝑ acuitē sua Et n. sanies genita ex intensioē hūoꝝ uel d tinus ex intensioē lignoꝝ aff̄ ℞a illius antetiti fimonis Cūe gn̄atoē samei dolores 7 febres magꝰ accidunt q̄ fcā samei Cū g° velut ꝯnrātiuz ē ad talia ulcera 7 samei putriaz ꝯsequå calitas ꝑt naz 7 lz ipā pius tepe fuit fiēs ꝑ tn̄ ꝯutinitatē eius 7 lesionis uehe cia tn̄simulti ī fitaz calitē plmōꝯ 7 cordꝯ q fozlit ē ethica nō

eni alias contemplando ymaginad pt habituatam calitutē in corde ꝑseuare qm̄ sanguis actuial' 7 ꝑeus in eis ꝯtenti ꝑducant ī totū corpus calitē qua in formati st ꝑia calitas ē in ꝑpitibus 7 sangue actuiali ꝑtta g° talē ꝯ nccitē oz repire in omnibus mebris corporis ftam calitē Et nō decipiaris ut credas q ego uelim abia calitē fixa ī ꝑpitibus 7 in sangue actuiali ꝑduci .i. ꝑ calitē ī mebris ꝑmo ab eis pduci̊ ī mebris in fcto eē ꝓpca quia tōc ē ethicis 7 effimeris aduc nō fieri 8° terapentice ꝑmo cāᵒ Et hic ꝑmo ē ꝯformis autoꝝ sententys qui ꝯcedūt possiblitatē febris ethice ab ex ꝯtingē incipieᵒ absqz alicuius calit̄ fientis antecessione licet id raō contingat Vn̄ ꝑma ℞ti caᵒ d' ethica longinquū est ut ethica fiat incipieᵒ 7 nō dixit īmpoᵒle Ex quo fūdamēto az q ptis est egr̄do ut plrim impoᵒle cure 7 raō poᵒlis ut paulo post demonstrabitur Ex iterū fūdamēto 2aᵒ corlů ꝯsolucō questionis vz quaē ptis ē egr̄do ꝯtagiosa 7 tn̄siens d' vno ad aliū 2a ꝑmi doctna ꝑma fimali caᵒ collegi̊ a pncipe ubi enumant ptisim int̄ noue ꝑpēs egr̄inū d' vno ad aliū tn̄seuntiū Et lz hec st oim autoꝝ sn̄ia ꝯfirmata tm̄ aduc nō ē benē declaratiū ꝑ quid rei neqz eni ꝑitur ē homis appetitꝰ n sufficiē saciret̄ vz ꝑ rom quia omnis sn̄ia ē ꝑ roē potioꝝ fine Id eo hac indubitatōn paulisp contemplandū que tn̄ nō bn̄ ab autorib determinata uide̊ 7 ab autob implicat̄ fimonis inde articulate declāta Aly .n. uolūt tn̄sitū vnis egr̄inis de homie ad homiē ꝯsecꝰ dispoīm inēꝝ pēs qualitꝯ ꝑmas 7 2as 7 ita concedūt māz calidaz inltiz inflāmataz adustaz 7 subtilez ꝯtam plurib ꝑ latitudinē tn̄situs subtiliuz ꝑtiū inēnt ī poros homis uel hoiuz Et ꝑ hac raz contingit iacētē īmōu cū scabiosꝯ 7 leprosꝯ tangētē sepe vasa 7 mantergia coꝝ indubitant̄ infici ut expieᵃ testificaz Nonulli aūt istis fimonib sup addiderūt aliaz raz 7 ē q nā a corporibus ptisicꝯ leprosꝯ morfeatꝯ 7 albaratꝯ 7 scabiosꝯ eleuetur uapores corrupti ī ficiētes medium tales inspirati a ꝯuisātib cū eis inficiunt vapores 7 hūores cordis actuiarum 7 uenaꝝ Cūz g° tales corrupti vapores hēant in potēa talē corrupcōē nō ē miraᵒle ꝑ inficiunt ea illi qui inspirauerūt eos Et inde ꝑuis contemplad phite q h' cā licet facilioz appareat tn̄ reduci hoz ē ī ꝑmaz eo quia illi vapores sapiūt naz inēꝝ subtiliū 7 corruptaꝝ de quis dām ē Alrā aūt inde in melioz sn̄ia vz q ultra ꝑdcā tales egr̄nes ꝯtagiose diců 7 mutari ꝯhomibus ad hoies v' ꝯ regioib ad regioēs

7 acuitas ppea quia sicut cognitum michi est in forte sunt venenositate quadam aqua infficiuntur non solum homines sed absista venenositate ulterius ex ipsis infecta fiunt vegetabilia ut fructus folia 7 plante vinum 7 cibus 7 reliqua que ingredi possunt corpus humanum Cum ergo ptisis non emanaverit a proprie venenositate informante veluti mors eorum aeris 7 reliqua que contingunt epidemie est quod ipsa ptisis contagiosa ponitur esse contagiosa ut et experiencia comprobatur Addicitur tamen quod hec sit vera quod ptisis sit contagiosa aptitudinaliter non tamen semper est idem de facto apud omnes qui commorantur eis 7 proprie qui habent resistenciam in preparacionis Maxima enim passionum corporis occasio est ipsius disposicio Agens enim solum cum pervenit 7 patienti non est preparato non pervenit inde accio neque passio propterea contra eo de causa febris pestilenciales propter hoc illa laudo prudenciam 7 deliberacionem nobilium virorum qui in providencia magna usi sunt in regie quondam viri babini comprensis Habet enim eius cum sorore 7 patruo 7 nondum alii ex ptisi periclitati sunt Verum ex conversacione cum eis non est dubitabile istum virum tali ferende infeccioni esse suspectum propter hoc adhuc est quia hec contagio contingenter est hereditaria quo enim nunc ni contingit spermata parentum maculata fuisse ex quibus iste vir genitus fuit Amplius 7 3o evidentius demonstratur hoc argumento sumpto a naturali complexione eo quia colericus fuit a nativitate 7 est nunc habundans colera rubea tante acuitatis quod cum magno labore 7 rectificacione regiminis digerentium 7 evacuantium vix potui ipsum reducere ad disposicionem satis convenientem que nunc apparet in eo Et fortius item arguitur magna suspectio casus hominis viri in contagiosam podagram ex parte naturalis composicionis habet enim privilegia corporalia ad hanc disposicionem inclinancia primum et primo quidem quia homo est hitudinis macrer satis 7 maxime circa pectus anterius 7 posterius extenuatus 2o quia homo est huius caput 7 cerebrum debile sive fuit a nativitate aut a tempore quod arguitur a posteriori per defluxiones a capite emanantes 3o quia sputum emittit quod continue salsum 7 ad pectus reutizans 4o quia frontem habet et tempora depauperata 7o oculos concavos 6o nares 7 nasi partes acutas 1o collum habet longum 7 gracile 8o humeros habet notabiliter elevatos 7 alas spatularum 9o pectus habet strictum concavitatem habens paucam ab anteriori ad posteriorem partem 7 a dextro ad sinistrum 10o quia pectoris disposicio est longa valde arguens in tali spaciositate multam posse colligi materiam 7 diutine stacionis in eo 11o quia motum habet treculum cordis 7 continuum quod valde suspectus est 7 vicinius 7 proprie homini huic prima composicione iam podagram 12o stomacum habet excarnatum notabiliter 7 pauca musculorum carnositate velatum 13o quia spinam 7 proprie spondiles anchararum partes habet magnifice extenuatas 14o quod cervicem habet longam 7 subtiliam pauca carne vestita Et hec sunt signa ex parte naturalis complexionis 7 composicionis nigmam

fidem exibencia ut tales omnes ptisim evadunt aut non nisi cum magna difficultate Ex quibus omnibus cum superioribus coaltuatis arguitur silogistice sicut in quibuscumque hominibus invenitur apparatus ad ptisim ex parte complexionis 7 composicionis naturalium 7 est magna suspicio de maculato semine parentum ut iam de cognatione sua non nulli periclitati ptisica fuerit facti 7 cum hoc contigit moram contraxisse cum eis In illis difficultas ymaginari possumus non evenire ptisim Sed in babino comprensi hec omnia verificata sunt ut iam apparuit ergo in eo maxima est suspicio casus in ptisim discursus est bonus quia maior premissa 7 minor cum aliis probatur quia assignate causis sufficientibus ad effectum producendum cum earum applicacione debita necesse est produci effectum 7 minor manifeste apparet in eo apud omnes qui etiam cent in medicina studii Unde ex hoc fundamento deducitur quod non placet michi consilium eius repatriandi ita cito Secundus enim est ei ut in partibus ytalie 7 proprie sanguineis mora deberet usque ad medium octobris quoniam prave disposiciones et proprie que fixe sunt non facile 7 in brevi tempore complete corrigi possunt Ut autem huic viro regimen preservativum convenienter deducere possimus premittenda est sucincta noticia causarum que ptisim inducere solent Omne igitur regimen ex parte accionis vehementis inflamatum potest esse causa probatur propter caliditatis intensam in corde 7 in pectore toto prohibet debita expulsio fumorum capnosorum sed ad cor retentorum sequitur inflamacio cordis et pectoris ergo preparacio ad corrupcionem 7 ebulicionem Item quia per talem caliditatem intensam fit tractio materiarum circumstantibus partibus ad pectus que in putrefieri possunt 3o item per talem caliditatem fit multa evaporacio a partibus ad caput ergo cathartizaciones augmentum 4o quia per talem caliditatem inflamatur materie in capite ergo magis acute fiunt sed habet acuitatem satis magnam quia salse sunt ergo corrosiores efficiuntur 7to quia ex tali caliditate in pectore augmentata augetur motus treculus cordis ergo maior fit in eo debilitas quam prius Sexto quia ex tali caliditate vaporante ventositates multe generantur ergo ab eis augmentantur in pectore dolores magis Tales dolores augent consequenter debilitacionem ergo etc. Plura alia motiva ad hoc propositum deducere potuissem sed timeo prolixitatem Similiter est omnibus cibis 7 potibus vehementis caliditatis 7 siccitatis evitare debet Et 3o item de minori causarum efficiencium hanc consequenciam maxima est huius multitudo rerum acuitarum velut sinapis piperis rafani cepe alei 7 bulbi tarconis 7 eruce silvestris 7 domestice Hec enim omnia continuata inflamant 7 acuunt sanguinem 7 coleram 5o item efficiunt frequenter hanc consequenciam salsa omnia quorum apud grecos multus est usus Et 4to item acuti vini 7 fumosi usus multis modis hanc efficiunt consequenciam 6o de minori causarum est fortis motus super cibatorum 7 cito fimus 7 dormicio repetina post cibum 7 proprie cum cervicato capite 7 multa cibi 7 po-

tus quantitas in quatuor cubiton sca Et itum negociari multum et frequenter in passionibus anime angustiis et tribulationibus per quas paulatim fit motus et contractio membrorum in pectore nisi non esset anime passiones per quas fortis et velox fiat motus membrorum de circumferencia ad centrum velut in magno tremore et de centro ad circumferenciam vel cum exercitacione et velocitate magna. Hec videntur esse in summa cause ad ptisim producentes sicut particulariter aut per causas discurrisse non est michi visum propter prolixitatem sermonis. Signa vero pronostica ptisim futuram colliguntur ex hoc discursu tunc precedente. Signa enim confirmatam ipsis sunt febris continue corpus affligens et rarefaciens quia ethica est. Secundum signum est anhelitus difficultas ut expressi. 3m est tussis que continua sequens permanentia membrum corruptum in pectore. 4m est sputi saniosi emissio cum aliquanto sanguine primum propter ulcus a quo non evacuatur sanies 2m propter corruptionem venularum propter ulcus et sanie factam et est paucus quia pulmonis vene in carnositate dico sunt exiles. 7m signum est cursus pulsus parvitas velocitas et frequentia primum apparet propter debilitatem virtutis 2m apparet propter necessitatem auctam et ad vitem organorum in obediencia. Et vero hec signa provenerent in augmento continue crescencia et deterioris apparentibus advenit post esse processus curacionis vel saltem prolongacionis vite. Cum ergo additur in arefactionem corporis et consumpcionem et pulsus multiplicatur parvitas velocitas et frequencia et diversitas in eo et fiat in medio cadens continuus et cauda sortitur et non cadunt capilli incurvantur ungues et liquefit venter et urine apparet vnctuose in substancia et non solum in superficie et sputum emittitur cum magna difficultate et fetet cum effunditur ad carbones ignitos et proiectus ad aquas descendit ad fundum. Et tangens corporis superficiem percipit in ea quasi pulverem velut cinerem superaspersum. Tunc ista sunt signa de egro pronosticativa tendencia ad mortem aut propinquitatem ad ipsam. Hec sunt que de speculabilibus in hac materia colligere potui tamquam utiliora. Colliguntur autem hii sermones ut quidam antiquorum continuo finali capitulo et 4to theorice capitulo 20 et idem 3o capitulo deceptis finali illius et plures alibi et in volumine voluma

Capitulum 2m de ingenio inveniendi regimen preservativum huius viri. Cum ergo iam conclusum sit hoc nobilis viri habitum corporis apparatum ad ptisim esse non levem propter inclinationem ad ipsam ex parte naturalis complexionis et compositionis naturalium et annexorum quoniam hec disposicio et universa est ei ab hereditate et parte matris eius. Jdeo dico quod regimen eius subtiliter investigetur. Premittendum igitur primo quod huic viro non competit regimen conservativum quia quando propter malam disposicionem complexionalem et componalem debet reduci ad melius et non conservari in ea. 2o premittendum quod regimen huius viro debet esse preservativum ne cadat in peius. Probatur quia corpori cum multo lapsu a temperamento proprio debet administrari regimen

prohibitivum ne cadant in egritudines ut 3o tegni sermone illo. Si vero regere et preservare volueris et cetera primi 2o canonis paragrafo 1o si sanatiua complexio etc. Sed hoc corpus est a proprio temperamento complexionali et composicionali notabiliter lapsum ut in precedenti capitulo determinatum. Ergo debet preservari a lapsu deteriori. Premittendum quod regimen eius itaque debet esse reductivum igitur sequitur quod debet fieri primum per conservativa per similia et primum per contraria reductiva. Dico autem contraria reductiva debent esse viscera mediocra gradus et mediocria apostemativa ex parte dosis ut paulo post apparebit. 4o premittendum quod compositio pectoris ex parte membrorum continencium est ex formatis membris in composicione continentibus ut sunt coste spondiles dorsi et pectoris cartilagines panniculi pectoris et consimilia membra que omnia sunt frigide complexionis et sicce ideo quia sunt super calefacta a mala complexione calida cordis et pulmonis indigeret eorum regimen reductio per remittenda lapsum illum sed accidentalem. 7o premittendum est quia pulmoni attribuantur due complexiones vel calida et sicca complexio naturalis frigida et humida accidentalis resultans in eo ex multitudine flatuum aquisque ipse non evacuatur quoniam omnis membrum complexio naturalis similis est ei ex quo nutritur et secundum complexionem similatur ei quod superfluit in eo ut prima primi canon de complexionibus membrorum tamen concedendum est accidentalem complexionem a flante pneumatem sub dominari naturali complexioni pulmonis que calida est et sicca quia pulmo nutritur sanguine colico ut pallescit canon colligitur. 9o patet quod regimen huius viri debet esse per remittencia caliditatem pulmonis notabiliter intensam. Et ad hoc etiam probandum concurrit caliditas cordis et spiritus que in hoc viro notabiliter intensa est propter quod ex omnibus congregando apparet quod regimen huius viri debet fieri per administracionem infrigidancium humectancium et humectancium remittendorum tamen per mixtionem calidorum et siccorum notabiliter subdominancium. Ex quo fundamento colligitur correlaria quedam. Primum quod lapsus in isto viro continue reducitur per talia probatur conclusio quia talia corrigendo lapsum calidum et siccum reducunt ipsum versus temperamentum et non evacuantur a conservacione caliditatis et siccitatis cordis et pulmonis per consimilia que tamen est refracta a frigidis et humidis. 2m correlarium quod talia infrigidancia non est pectori nociva quia non est notabiliter elevata in frigiditate sed refracta et dato quod frigida velut nix et cristallo et similia pectori sunt nociva ut scribitur 7o afforismorum commento id intelligitur de vehementer frigidis. 3m correlarium quod per administracionem talium non potest coangustari anhelitus quia talia non sunt ita potencia ut constringant vias anhelitus et membra eius reddant inobediencia ad dyastolem et sistolem. 4m correlarium quod talia mixta continua ex frigidis et humidis refractis acutis et siccis non prohibebunt eductionem membrorum per sputum patet hoc ex precedentibus. Et sequitur quinto quod ingenium regis viri esse fundatur super correctionem magne disposicionis venenose a qua ptisici non evacuantur nisi pati ad illam propter corrupcionem membri de propinquo causam ad corrupcionem. Ex quo omnibus ultimate concludo patet quod regimen huius viri eligi debet ex contrari-

ficatione impressionis advenientis in corpore per vires non naturales sicut nunc particulariter ostendendo apparet.

Capitulum 3m de particulari regimine huius viri et primo per aeris electionem conformiter loquendo premissis

Ad primum quod aer quo hic vir commoratur debet inclinari ad infrigidacionem et humectacionem corporis secundum quandam non valde notabiliter ut per ea que sunt alterancia primi gradus propter quod regionis eius aer quia notabiliter calidus et siccus debet eligi propinquus mari aut fontalibus aquis quod melior esset huius aspectus orientalem et partim orientalem australis partis contigue orientali. Septentrionalis autem plaga propter magnam constrictionem pectoris ex suo frigore et australis plaga propter maiorem caliditatem et humiditatem preparantem ad putrefactionem. Et occidentalis regio vel aspectus propter caliditatem nimiam et pravitatem mala inflammates et terrestrifitates dimittantur. Unde habitaculum eius convenientius esset super montibus aut prope illos aut prope decursus aquarum dulcium in loco non limoso neque antiquorum edificiorum reuitizantium (?) etc. Et habeat flatum venti orientalem et partim meridionalis. Et particularius lectus existat super solio mediocriter alta elevato tabulis abietis et cypressi notariter munitis. Et stratus eius de pluma et molli coto fecerit innovatos et vestes eius existant aromatizate cum camphora cum ligno aloe et ambra et modico croci et innovetur eiusdem camisie per sepe similiter aromatizate et similiter infule et capitis cooperture omnes et vestes suffulte pellibus agninis et zebellinis et corporibus variorum sint et sepe aer eius innovetur cum suffumigio pulveris huius carbonibus ignitis appositi ℞ ligni aloes ʒ· ij · ambre orientalis ʒ · j · corticum rasure rubee gallie muscate storacis calamite ana ʒ · j · modicum florum nenufaris seminis atrocos ana ʒ · iij · pulverisentur omnia post deinde commisceantur et utatur eo ut dictum est. Et hec de aere sufficiant.

Pro 2a re non naturali videlicet de modo cibacionis eius et penes quantitatem hic vir non accipiat cibum neque potum tante quantitatis ut fiat stomaci compressio et gravitas ab eis propter quod per hunc modum comprimetur dyafragma et impedietur digestio convenientius. 2a regula est quod numquam accipiat cibum nisi non appetitu incitante ipsum et non mediocriter. 3a regula est quod numquam accipiat cibum cum nausea abhominacione vel fastidio stomaci propter quia aliter corrumperetur assumpta in eo. 4a regula quod numquam accipiat cibum nisi bene masticatum. 5a regula quod similiter potus paulatine et sepe accipiat magis quam multum de eo una vice et impetuose transglucione ipsum. 6a regula quod non utatur cibariis pluribus modo et valde diversis in comestione una. 7a regula quod numquam accipiat diversas preparaciones ciborum frixiones sectas. 8a regula quod non expendat multum tempus in comedendo ut est consuetudo ultimontanorum et sacerdotum. 9a regula quod si ex cibo vel potu senserit stomacum suum notabiliter gravatum conetur emittere

quam per levem vomitum cum ʒ · ij · vel simplicis acetosi et ʒ · iij · aque tepide et si abhorretur aut timet agitacionem in pectore propter ipsum tunc deponat cibum per infusionem comedendo semissem in cassiefistula lambendo deglutiat. Ultima regula quod cum insurgit ei verus appetitus naturalis ad cibum tunc accipiat cibum absque mora quoniam tollerare famem replet stomachum corruptis humoribus. Et insuper hunc virum securius est declinare modicum ad avariciam in cibo et potu quam ad repletionem magnam ex eis quoniam convenientior est sterilitas tempore fertilitatis quam econverso et hec de 2a re non naturali

De 3a vero re non naturali scilicet motu et quiete non video causam que moveri debeat hic vir ad exercicia forcia et longa propter debilitatem agitacionem et laboriosam fluctuacionem membrorum in pectore existencium et que ad ipsum moveri possunt aliunde unde exercicium equitandi vehementer peditandi venandi et ascensus montium et turrium vel edificiorum que notabiliter a terra elevata sint dimittantur. Similiter exercicium ut placet exercicium navigandi velox et vehemens et maxime per maria quoniam navigacio corpora perturbat affectu quieta levis aut tristis per fasellum in aquis dulcibus factus concedi potest et in eo tamen loco aut exercitium corporale concedatur exercitium partim animale velud legendi historias psalmodiis oracionibus et legis grece voluminibus pro legendi et orandi hec omnia bene placent et gratia diutendi et evacuandi id quod per exercicium fieri solet concedatur ei frequens exercicium fricacionis a genu usque ad pedes et a pedibus usque ad manus et a manibus usque ad cubitos et a cubitis usque ad humeros et a natibus usque ad spatulas suavis fricacio inferius trahendo semper et levis capitis pectinacio et eius fricacio conveniencia sunt et extremorum inferiorum ablucio facta quies fiant extremis partibus cum aqua decoctionis modicum florum nenufaris et salicis rosarum et maiorane (?) et foliorum citri et citrangule et arboris fisticorum erit ei valde convenientius. Justicia insuper huic viro convenientius est inclinari ad quietacionem corporis quam ad exercicium eius ut dictum est et hec de 3a re non naturali

Quarta vero res non naturalis est de articulanda est propter quod vir iste summopere insistere debet dormicioni plusquam vigilie unde non dubito quod mensura dormiendi huic viro non debet esse minor horarum octo in die naturali. In hoc enim fiet in eo melior digestio in humectatione et nutritivo et resolventur superfluitates et confortabuntur membra ad alimenti susceptionem et spiritus a resolucione prohibentur. Vigilie autem preparant membra ad ebulicionem corrupcionem et effeminacionem corporis et resolvuntur spiritus et exsiccantur partes humidi aerei et virtuosi amplius quam oportet et tu adde quod excessus in vigilia inflammat cerebrum et pulmonem et pectus et cetera. Unde revertissimi

multiplicantur defluentes ad pectus. Etiam
huius vi(ni) caparet tolerentur satis notabiliter et alia
inflammata redderet quare nequaquam in multum
vigilando occupet et hec de quarta re non na-
turali etc.
Dicendum autem parum de quinta re non natura-
li scilicet de passionibus anime. Cum ergo iste vir se
regere voluit contrarie caveat ab ira furore ve-
hementibus et multum perseverantibus et frequentibus.
In talibus enim fit fortis inflammatio et at-
tensio in corde propter et ipsam taliter trahuntur
nimie ad pectus et maxime cum est debile
sicut in viro isto et motus etiam diversificati fi-
unt in contrarium et primo de circumferentia ad centrum
et secundo de interioribus ad exteriora quare corru-
punt nimie aut corruptioni notabiliter dispo-
nuntur. Similiter et angustiosum esse tristem et
multis occupacionibus cogitationibus occu-
patum est huic viro valde verendum. In
talibus enim passionibus motu suffocatio
et retentione membrum fit coartatio in spiritibus
et humoribus cordis pulmonis et totius pecto-
ris. Unde spiritus non bene disponuntur delegatione
eorum ad membra secundum oportunitatem. Dico autem
hoc esse verum de spiritu vitali et naturali et animali quod
occultati retinentur. Quare cum vitalis spiritus
non continue delegatur ad membra accidunt lipotho-
mie lassitudines et angustiose resolutiones.
Cum vero naturalis spiritus continue quantitatis delegatur
ad membra arescunt et marcescunt corpora
propter privationem debite nutritionis in eis. Si-
militer et cum animalis spiritus sensibilis et motivus
non fit debita expansio ad membra tunc mem-
bra deficiunt a continua sensatione et ab expulsione
que debet fieri per motum villorum longitudinalium
latitudinalium et transversalium. Unde debilitatur
operatio attractive retentive et expulsive que
fit per tales villos propter quod in summa hic vir exa-
tetur in anima iocunditate suavitate et hilaritate
cum levi cantu et psalmodicis orationibus insiste-
do hec de septima re non naturali.
Nunc autem paulisper plurimus contemplandum est in
electione qualitatum ciborum et potuum postquam de quantitate
eorum superius tactum est. Dicendum itaque primo
quod talia existentia sint duo quedam absolute cibaria que
cibi medicinales vel medicine cibales. Et prima
quidem sunt ea que operantur in corpore humano
anima que reponunt partes membrales cibati absque
inductione alicuius gradus qualitatum sensibilium.
Cibaria vero medicinalia sunt illa que et si plures
partes membrales restaurent id tamen non est absque induc-
tione alicuius gradus qualitatum sensibilis caliditatis
vel frigiditatis. Medicinalia vero cibaria sunt illa que
secundum paucas partes convertuntur in corpus simpli-
citer tamen magis alterando. Permittendum autem eo
quod illa que sunt primi generis pauca reperiuntur et sunt
sicut vitellus ovi testiculi gallorum nondum co-
euntium et vinum dulce non acutum et brodium
carnium laudabilium velut pullorum et carnes
atthaegni id est vituli lactantes et agniculi parvi

ab uberibus matrum accepti. Et carnes eorum non
transcendant mensem aut quadragesimum diem etatis
eorum. Omnia sana libenter comedo tene vel solum
comedo et post ista pauca invenies que pure operentur
a natura absque alteratione qualitativa. Hec igitur
huic viro sunt valde convenientia quia comparata
ad lapsum suum qui notabiliter est elevatus in ca-
lorem mittent ipsum si necesse est propriorum sua quod re-
missum additum intensum remittit intensum sed
in quibus istorum sunt pauciores partes calefacientes
et excitantes eum lapsus ut dictum est quare etc.
Sunt igitur vitelli ovorum accepti a gallina v-
irginis anni alba magis quam altius coloris in do-
mibus peditando nutrita lactuca spinachi-
a bleta borragine et portulaca panico aut mi-
lio vel avena aut ea que in rei veritate
est experta et meliora sunt ova sub cineribus et
in aqua cocta quam aliter preparata. Secundum vero
instrumentum principale de operantibus anima sunt testiculi
qui comparati ad medium genus secundum complexionem
innatam et influentem calidi et humidi ponuntur
et ergo multum convenientes ad nutriendum absque ex-
cessu qualitatis que inducunt. Debent autem
esse gallorum iuvenum testiculi et edorum et
vitulorum et completes sive fuerint elixi sive
fuerint cum laudabili pinguedine frixi non autem
multum torrefacti. Et eadem fere sunt ab omnibus
approbantur cerebella predictorum animalium licet aqua
infrigidandum et humectandum declinet. Tertium vero
instrumentum de operantibus anima est vinum dulce
et debet esse album colore subalbum tenue et clarum
vel dyaffanum dulcedine notabiliter saporosum
mediocriter aromaticum et in organo gustus
suaviter imprimens absque acuitate aliqua et tale
erit notabiliter nutriens et optime faciens ad
purgationem pectoris et pulmonis et proprie
in continua quantitate superius tum si adderetur aliquid
aque buglosse vel capillorum veneris. Omnino conveni-
ret et pectoris totius expurgationem et confortationem
per proprietatem eorum. Aliud vero instrumentum de operan-
tibus anima est brodium carnium laudabilium
ut caponis vel galline pinguium et iuvenum
que per coctionem ita preparantur ut carnis subti-
les partes resolvantur ad aquam adhuc erit lauda-
bilius aqua carnis gratia cuius est intelligendum po-
tens aquam dissolutionis carnium eorum per ale-
bicum vitreum factam aut aqua coctionis in va-
se vitreo bullientis per suspensionem eius in calda-
rio bullientis aque. Omnes enim partes talis
aque carnis operantur nutriendo absque aliqua
qualitate sensibili. Et si talis aqua carnis
administraretur cum alia cibaria per duas vel
tres horas cum aliqua aqua borraginis
capillorum veneris buglosse et modico vini dulcis
predicti esset in nutriendo corpus sed ultimum
eorum que administrari possent. Similiter etiam
alia quatuor cum potita operantur a natura velut
carnes lactantium vituli transcendentes etatem duorum
mensium. Similiter edi et agniculi et gazeli iu-
venculi et similia de aliis de quorum numero exponuntur

ona recentia et lactitiuie partes vel vbcales
a capreto vitulo et agniculo accepte. Aliim°
nistra sunt que partim operantur a natura magis
quam a qualitate ut sunt carnes omnis animalium sil-
vestrium tam volatilium quam peditantium. Exem-
plum priorum sunt velut carnes perdicis fasiani sta-
ne turdorum merulorum et parvarum avium vine-
tum in rubetis et parvorum columborum et tam silvestrium
quam domesticorum. Exemplum vero secundorum est velud carnes
cuniculorum lepusculorum gazelli cervicli et por-
celli silvestris et domestici iuvencarum caro.
Ea vero que secundum tercium genus in corpus operantur
a qualitate magis quam a natura sunt sicut medicinalia
excellenter alterantia et parum nutrientia de
quorum numero sunt omnium predictorum animalium tam do-
mesticorum quam silvestrium tam volatilium quam pe-
ditantium carnes et precipue cum talia animalia ve-
tusta fuerint de quorum etiam numero sunt omnes salite
carnes et caseus salitus et pisces consimiliter
a quibus omnibus propter vetustatem et virtutem
salsedinis resolute sunt partes aeree et unctu-
ose remanentibus terreis et de numero eorum
etiam est panis opirus nitrum salsus et coctus
et legumina omnia velut fabe fasioli et ciceres
omnes acres et acetosi et vinum granatorum ci-
toniorum agresta et consimilia. Et insuper omnia
edilia in quibus vincit sapor aliquis excellens
acutus salsus amarus acetosus acer et ponticus
hec omnia sunt de numero eorum que magis alterant
quam nutriunt que omnia ab hoc viro dimitti debent
et precipue illa que salsa sunt et vehementer acuta ta-
lia enim pectus et os stomaci vehementer ledunt
preterea que sunt huius generis in omnibus aliis et
eorum usum licentiam habere potest. Omnia enim
simpliciter loquendo ab hoc viro dimitti debent
que vehementer calefaciendo excitando mor-
dicando pungendo et excoriando pectus et
pulmonem ledere possunt. Conformiter autem loquen-
do tamen predictis caveat iste vir in omni ciba-
tione scilicet suaviter et modeste deglutiendo cibum
et potum et bene masticatum neque unquam cibum aliquem
nec potum accipiat nisi vero et naturali appetitu
inducente ad hoc. Et cum ipse percipit stoma-
chi fastidium nauseantem eructuatem aut singul-
tantem nullo modo cibum aliquem accipiat. In tali-
bus enim dispositionibus non esset stomacus ciborum
et potuum comprehensor bonus neque digestionis
eorum conveniens effectivus quare corrupta in eo ciba-
ria comprimendo aut inventosita(te)m conversa vehe[menter]
dyafragma pulmonem et omnia membra pectoris
lederent. Adde insuper quod ciborum et potuum quantitas
nullo modo debet esse tanta ut comprimat inferiores
et caducum innatum per modum suffocationis ad
corruptionem disponat. Nichil enim fere nobi-
lius habemus apparatum ad eg[ritudi]nes pectorales
quam nocumentum constrictionis membrorum. Advertas etiam
tertiam maximam eorum que corpus alterant magis quam nutriant
aliquid memorandum est de lacte in quo omnium
sapientum sine contradictione quod ipsum est utilium ad etiacos
curandum ptisicos et homini vitam conservandum propterea quia

lac est superfluitas benigni nutrimenti 1° de utili-
tate particularium capitulo 22° de mamillis in principio eius
et probatur etiam ratione quia lac est sicut compositionis et
hinde partes habens scilicet distinctas tres scilicet aquosam
dominantem et terream post illam tertiam et unctuosam
que butyrosa nominatur. In quibus gradus sequentium est
continet species ad ptisim qui non evanit de intrinse-
talibus et aspicite privativa et positiva cum con-
traria lac propter primam partem eius videlicet aquosam que
humida existens prohibet siccitatem intendi et corru-
pit ipsam et quia corpora ad hanc dispositionem pa-
ta sunt macra et sicca indiget restauratione
cum eo quod est velocis restaurationis a stomacho
in quo est aptitudo penetrationis ad longinqua
membra et infrigidationis eorum et quod esse compositum
est nutrimenti non facile resolubilis quod inventum
est in lacte propterea quia casealis partis virtus in buty-
rosa et aquosa parte eius sigillat virtutem atque
soliditatis et constantie propter quod recolligendo lac
videtur esse ministrum conveniens in preservatione horum corpo-
rum quia est a stomaco leviter transmutabile et
generatur ex eo sanguis infrigidativus et humectativus
qualitative et est eius nutrimentum ad remotas
partes facile penetrabile et nutrimentum eius a
butyrosa parte vel unctuosa proveniens est prohibi-
tivum consumptionis passivum et ariditatis per extensionem
correctivum quare videtur omnino esse laudabile ministrum
in hoc casu administrandum. Credo tamen quod est
de ministris magis operantibus a qualitatibus videlicet a fri-
gidi-
tate et humiditate eius quam a natura quia pauciores sunt
partes per quas ipsum nutrit quam sint per quas ipsum
alterat. Ipsum autem convenire in hoc casu magis-
nifice colligere potes longo sermone 4to de in-
genio sanitatis capitulo 20 et ab Avicenna 3° canonis 2° capitulo
de lacte et 10 2° finali capitulo 73° alimentorum
11° capitulo Auctoritates vero litterales huc adducere
non volui fastidiosam longitudinem timens. Diver-
sitatem autem lactis in hoc capitulo specialiter exquire-
dam collige ex diversitate specifica animalium
a quibus accipitur. Et licet plures sint iste diver-
sitates eorum tamen plurium sapientes species lactis
videlicet humano asinino caprino et ovino lacte
sunt quatuor species laudabilius ponuntur ab omnibus con-
cordite lac humanum et precipue quando administraretur
in homine colico parato ad ptisim acceptum a
muliere flamma iuvencla et conveniens ei habitudinis
etc. de aliis speciebus lactis exibendis in specialibus
lapsibus sicut sanguineo flamatico et cetera enim conveniunt
corrigere lapsus per contraria paulatim et precipue ad
ministrata. Et si quis esset operativus medicus et cona-
bilis contemplativus ex theorica tunc debet accipere
lac ab animalibus iam predictis esse alteratum ex planta-
tis et aliis vegetabilibus infrigidantibus calefacientibus
exsiccantibus et humectantibus secundum convenientiam compositorum
vegetabilium ad lapsus inventos sicut esset cibare
animal colicum a quo quelibet habere lac exibe-
dum corpori flamatico administrando lactuca po-
rtulacam bletam spinachiam endiviam et similia per
quam administrata lac generaretur humidius et frigidius
quam si talia non fuisset cibata cum illis. Et ex hoc fi-

dan͞to corre^e conclude potes mitecoꝝ auto-
ru͞ oı͞uꝫ talia corpa ꝑ mutat ꝺ' regioe͞ ad
ꝛgionez et de ciuitate ad rura nemora et
montuosa loca ⁊ flatus uentoꝝ ⁊ d'cur-
sus aquaru͞ dul· leuit' inflancıu͞ ⁊ hu͞ec-
tantiuꝫ ⁊ solicitant aı͞alia paste͞ vegeta^b^
folys ⁊ g͞nis reducentib' lac ad alteradu͞ꝫ
corpora cu͞ coꝝ co͞ueıetate sapient' cogita
quod fieri no͞ pt sine diuturna ⁊ longa al-
tissima co͞templaco͞ phıca ꝓ qd' no͞ possu͞ꝫ
freq^r^ desire͞ aplaudu O· subtil' sublimis
O ad miranda oı͞m max^e^ specula^o^ satratis-
sima mena que hodierno t^e^ ꝑm inguam
ptem ꝑuenisti ad manus laycoꝛuꝫ ⁊ ignora-
ciuꝫ qui d'honestat ⁊ corru͞pit ⁊ dturpat
cautelos ⁊ venenos ꝑmonib' ⁊ opoib' coꝝ
Rememorando aut' hu͞anu͞ lac concedit^r^
ee͞ ꝯueniꝰ ꝓ ꝓtine͞ qua͞ hꝫ ad ꝯplo͞ꝫ hu͞ana͞
ꝯpu͞ n· ꝯnaꝰ alterando ꝯsimita^r^ ı͞ corpus
hu͞anu͞ qu͞ ꝯuisio ı͞ g͞ne ꝓporco͞nali e͞ faci-
lior 2^a^ ꝑmi ca^o^ d' ꝓgnus ꝯplo͞nıꝫ Post
lac uo͞ hu͞anuꝫ Asininu͞ vi^r^ ee͞ approbatuꝫ
mag^s^ in hac ma͞ ꝑ ipu͞ꝫ tn͞ no͞ ita ꝓferetur
est ab^te^ lacti capino n͞ bn͞ intelligat^r^ il-
lustriu͞ autoꝝ ꝑnie Vbi n· in ꝓ͞suado et
curando corpus aptis' queremꝰ notablez
infrıaco͞n ⁊ hu͞ectaco͞ꝫ ⁊ subtilitez substa͞e
lactis ꝓ eligendu͞ ee͞t lac azininu͞ mag^s^
q͞ꝫ capinu͞ ꝯpu͞ eıu͞ frigidiꝰ ⁊ hu͞idiꝰ et
subtilius e͞ q͞ꝫ capinu͞ Cu͞ u^o^ talia corpora
intentib' altare ı͞ h' friando ⁊ hu͞ectado
⁊ nutrıme͞tu͞ maiꝰ ⁊ grossius ex lacte acq-
re debemꝰ administrare lac capinu͞ qu͞ ipꝫ
e͞ miꝰ frm͞ ⁊ hu͞idu͞ ⁊ nutriu͞tu͞ faciēs
grossius ⁊ ꝑmanencius q͞ꝫ faciat lac asi-
ninu͞ Cu͞ u^o^ ꝯtingit repiri corpa satis
arida ⁊ no͞ excellent' ⁊ venas hn͞tia am-
plas et talitez menbroꝝ potetez tu͞c ꝯuenig-
cit exibe͞ corporib' talib' lac vaccinu͞ ip-
su͞ eıu͞ grossius e͞ ⁊ co͞stacoꝛ^s^ nutriu͞ti effec-
tu͞ cu͞ altatoe͞ caue͞ ⁊ infriatoe͞ ꝯuenıens
et colligıt^r^ hꝫ ꝑmones qnto d'ingenio
sanitat^s^ 12° ca^o^ pafo i^o^ Cu͞ lacte grosso
opus habeb' dab' vaccinu͞ ꝑ aut' subtile da-
bis asininu͞ Si aut' mediocre dab' capinu͞
Muliebre no͞ lando mag^s^ quia e͞ hu͞ge ne͞
ꝓtiꝰ qualitatuꝫ administre^r^ lac dꝫ exiberi ac-
tuali calitate ul' tepiditate informatu͞ qua
extrahi^r^ ab vberibus matru͞ quare ı͞ ad^r^
ministrado ipu͞ ꝯueniꝰ ee͞t ut suge͞t^r^ aı͞a-
milla mulieris ul' alterius aı͞al' q͞ꝫ emulgea^r^
a͞ salte͞ mungat^r^ in vase uitro ı͞ ꝑpo ı͞ cali-
no aque cal^de^ aut tepide ut co͞ꝑue^r^ ı͞ eo ac-
tual' calitas ab vberib' acquisita ne corru͞pa^r^
ab aere Est n· lac sub͞a valde facile cor-
ruptil' aff^e^ꝛꝛ 4ta 6to ⁊ h^o^ e͞ ꝓ debilitatem
mixtionis ꝑtiu͞ eius que ar^r^ ex facilitate
sꝑatoı͞s iaꝝ triu͞ eius ꝑtiu͞ abınıcez
ut coagula^o^ lact^s^ ꝯuincat nob' hod' u^o^ dadi
ipu͞ꝫ in potu ꝯueor e͞ co t^e^ qͦ existimanꝰ isto·

cuꝫ manitu͞ ee͞ a passupto cibo qd' qdem
fieri pt ꝑm duplitez potē^e^ stomaci ad di-
gerendu͞ cibu͞ Naꝫ in sto͞ ca^do^ facilius
digerit^r^ cibus ⁊ potus et citius q͞ꝫ in sto͞ co
frıo et ipe paciēs hoc intellige͞ pōt et ꝑ-
cipiet stomacu͞ alleuiatuꝫ ab extensione
ꝓcedēte et ia͞ incurreit appe^to^ ad cibu͞ aut
potuꝫ Cu͞ g^o^ apparuerit hec dent^r^ eg^o^
℥ iij· ⁊ pōt eos tardet assu͞ptoꝫ oı͞u͞ alioꝝ
ciboꝝuꝫ ⁊ potuu͞ saltez ꝑ tres horas ⁊ nu͞-
q͞ꝫ exibeat^r^ lac n͞ venit' inferior fuit a sup-
fluitatib' mundificatꝰ et tu potes aggere^e^
re^las^ obꝓuadas ı͞ exibicoe͞ lact^s^ ꝑ hu͞c mo-
duꝫ Pma q' eger no͞ sentiat no͞ senciet
amaritu^es^ ı͞ ore suo qꝛ arguit calitez apta
corru͞pe͞ lac 2^a^ r^a^ q' uet' inferior sit a sup-
fluitab' mundificatꝰ 3^a^ r^a^ q' no͞ remasit
abhomıa^o^ nausea ul' fastidiuꝫ ı͞ stomaco
4^a^ r^a^ q' no͞ de^r^ lac corpore febriete no͞bi^r^
5ta r^a^ q' exibea^r^ pmo qn͞^tas^ pua puta
triu͞ ℥ In die at' sequti dent^r^ ℥ iij ʃ· et
deincepꝰ paulati͞ addedo ℥ ʃ· ascedēdo
usqꝫ ad lb· ʃ· 6^a^ r^a^ q' lac id ꝓ de^r^ calm
ul' tepiduꝫ 1^a^ r^a^ q' in corpore debili ꝑeliga^r^
lac hu͞anuꝫ a muliere ꝯiuencula hn͞te
co͞plon͞ co͞triaꝫ ꝯplo͞ni paciēt^s^ ut lac co-
loricu͞ ꝑ ca^o^ corpori exibea^r^ ⁊ eo ꝯuiso 8^ua^
r^a^ q' pōt assu͞ptoꝫ lact^s^ eg^r^ quiescat ab
exercicio ul' motu locali corpor^s^ ⁊ a motu
eıꝰ aı͞ali vꝫ angustie verecu͞die ⁊ tris^e^ 9^a^
r^a^ e͞ q' dormıe͞ pōt ipu͞ꝫ ab vna hora usqꝫ
ad duas e͞ valde ꝯuē͞s 10^a^ r^a^ q' lac su-
gatur ab vberib' aı͞al' a quo accı͞^t^ 11^a^ r^a^
q' ꝑ no͞ pt ita fieri saltez lac co͞ꝑue^r^ cu͞ꝫ
actuali calitate qua͞ recipit ab aı͞ali ı͞ uase
uitreo ı͞ inoluto multo coto bn͞ ca^do^ a^r^ ı͞ lana
bn͞ abluta et stuppa a^r^ ꝑnis laneis uel
lineis bn͞ ca^d^ a^r^ ı͞ mga^r^ vas ı͞ quo e͞ lac ı͞
aquaꝫ ca^d^aꝫ ⁊ ita exibea^r^ paciēti 12^a^ r^a^
q' in corporibus no͞ ita debilib' ut opilatis
indigetib' nutricacoe͞ mag^a^ ⁊ grossa exi-
bea^r^ lac oıu͞nu͞ ul' equinu͞ lꝫ no͞ sit ı͞ vsu
13^a^ r^a^ q' in corporib' notablit^r^ calefactis
⁊ arefact^s^ in quiꝰ ı͞ ueniu͞t^r^ opilacoēs ꝯuenıꝰ
e͞ exibe͞ lac azininu͞ qu͞ frigidiꝰ hu͞idiꝰ
⁊ penetrab^lis^ est 14^a^ r^a^ q' in corpoib' me-
diocris ꝑ hn͞tib' mit' ꝓdca͞ lac ꝯuenıꝰ e͞ capr^m^
15^a^ r^a^ q' ad maioꝫ cautelaꝫ ne corru͞pat^r^
lac a calitate bonu͞ e͞ ei ꝯmisce͞ aq͞ de aqua
rosata acetose ul' lambrusce ut ℥ ʃ cu͞ ℥ iij·
lact^s^ 16^a^ r^a^ q' in corporib' calefact^s^ aut
apt^s^ ad id cu͞ ventr^s^ aptıue ad stiptici^tez^
ꝯueniꝰ e͞ lacti aqua͞ floꝝ mo͞^r^ 17^a^ r^la^
q' bonu͞ e͞ lacti co͞misce͞ semꝑ aq͞ ꝓhibi-
tu͞ coagulatu͞ eius in sto͞ velud vin͞ al-
bi dulc^s^ ℥ ʃ· ⁊ debilib' no͞ valde calefctis
aut reuerti al· ꝓdcaꝫ qn͞tez in calefact^s^ aut
moitu͞ sal' ı͞ corporib' ı͞ quiꝰ ı͞ ueniu͞t^r^ me͞
frie ⁊ ustos' indigētes calefaco͞ ⁊ incisio͞ aut
mell' mundi citini ⁊ oddisferi ℥ ʃ ı͞ corpib' hn͞tib'

mas grossas frias 7 uiscosas que induc
calefactoe excitatoe 7 abstersoe p ueictib
a iuelle / 18a pa q in lacte est attendat
circustancias pastuor aliaruz ut eliga lac
huis contrarietatez ad lapsuz ut s delatum
fuit Vltima pa Ex quo in corporib nobil
calefactis ab ethica febre ul alia complicata
cu ipa d'uenis e exibe lac adago .i. lac acto
suz a quo extractu e butiru Vide quotu
sublimiter oz me tu speculari in electoe inst
inctoz medicadi tuat p no potes concordare
oms 20 relas iaz dcas elige melios 7 procede
cu ill' Opo eni scie me me no e d'us igno
rantibus pp quod bn scpsit galien 20 creti
corum 1o tio Nolo ut aliquis ipot ma
nu sua ad medicandum n docea in pimis
Silr e corporib talib d'us e vsus recocte
7 e lac coagulatu p 2as decoctoez pot extroz
casei Conuenit et quoq tpre magne calit
7 ariditati exibe colostram 7 e lac coagutu
abs extractoe butiri ul' casei 7 p tal' colost
fuit fca ex acetoso lacte multu melior eit
in calefactis excitatis 7 consupts Vlto uero
quotu ad uiaz d'lacte intellige q na pars
melior i lacte est qz lac coagulatu a quo p
spumificatoz 7 decoctoz tres 7 virtuose ptes
extracte fuert 7 fuert lactis ptes p quas
efficit altatiu uelocit 7 excellent nutrimu
quod eodlu ex eius dulcedine vehe ti 7 ho
e quod i marchia teruisina uocant capt
lactis de quo miralia uidi i restauraco con
supta 7 marasmata corpa et hr d'lacte
suffant

De hys insup que opant in corpoe altan
do magis qz nutriendo uelut e potus aque
ordei subtil' .i. leuis decoctois 7 pauci or
dei dein aqua ordei grossior ca p maioz de
coctoez 7 quotitz ordei 3o e aqua ordei gss
or om alia que e fca p decoctoz uehem
ntem p qua gna ordei crepuert ul' obrup
ta sut que magis nutritiua est eo qz maiores
ptes ordei plures ad aqua illa effuse sut
4o uo e ptisana ordei que nutribilior e sue
nutritior eo qz fit ex farina ordei cu aqua
decocta usqz ad spissitudine conglutiosaz Et cdo
ego q oms ite cpos d'ordeo coz natura magis
alterec infriando p aqua et ordeu 7 humec
tando p aquaz qz nutriendo Postica aut
instrad consuetu e sapietib admistrare rizu
7 candaros ul' candarusium sm arabicas et
conderu sm grecuz qd in rei uitate quoqz de
nomia far ordei quoqz uo far frumti Et
vtrumqz istoz duoz genoz vi in d'ns gm a
bo sut cada 7 sicca in pmo gradu s p coquit
cu multa aqua aut cu lacte reducit ad tpa
quac d'ucia fict sicut et panicu qd frm est
7 siccu s contrara co nio est Vn multa instra
a sapientibus concedunt que lz rone sppe co
plonis uideret ex nociua tn roe comixti
onis 7 compois trahut ad eqlitez 7 humatez

velut ec gna sisami que d'ut pectori et
anhelitui nociua cent rone sue calit pmi
gradus s cocta cu spue 7 in brodio carnium
laudabiliu efficit humatia Vauora tam ciba
ria sut in ho cao que fiut ex amigdalis bn cor
tic qm d'ut nutrit 7 ad equalitatez trahut
cu leui sua calite Aliaz aut instrum d'in
frigantibus et paru nutrientib e andragma
sm grecos et e portulaca que frigida est i fine 2i
lz quid audaces posuerit ipam frigidaz in 3o
s plurimi d'ut q e humida in fine 2i 7 frida
in illo Et silr sinaz dico ee de spinachia
et bleta crisolocana .i. atriplice tertii 3gri
7 battheca que e melo magnus rotudus 7 vidis
anguie dcq fcie coplois 7 humide in 2o
hec n tn spetoribus dicts oia ut gna lei
conis uetus infriatos 7 pauce nutribilitas
cu resiste a ad augtu arefactois d'ce put
Est gna hoz adducatur granata mirza fre
quenius exibenda ut coz vina 7 granata
dulcia raiq uo nimie placet md acetu pper
infriacoz 7 stipticitatez coz Silr et citonia
pp frigidatez coz i fine pimi 7 siccitatez coru i pri
2i no placet n coqueret in brodio laudabi
carnium aut i vino dulci no valde frioso
Poma uo dulcia quia ad calitez declinant
7 humida sut notabilr subueniet ul' i brodio
cocta cu zucco comesta placet in rao tn vsu
pp aptitudine coz ad ebullicoz Pira uo
bn matura dicedo ci lunaz bn conuedere
suo tpre 7 ppe an cibu Adue eni d'ut stoco
et leniunt uetrez 7 refrangat calitez pexu
tez Nuces uo castanee nespula et sorbe q
azarul dcu sut et gobera et dimittantur
pp frigiditatez 7 siccitatez 7 virtuositez aliquorum
7 nutribilitez quarandaz coz ad rancedini
ut sut nuces Vue uo albe dulces acres
7 maiores que passule uocant et cibibu
cet plaz in vsu tn no multo coz Et ficus
sicce quoqz an cibu accepte gra lenicois
ventris concedunt s recetes ficq omo sut
huic mo ualde d'utes 7 ppe qn multu sut
dulces albe ul' mgre Pira uo dulcia p ua
inustata ul' odorifera d'ut ei 7 ppe verna
lia 7 estiualia Ea uo q no accipiunt pepa
sim n in hyeme dimittat nllo tn coru
sut multo vsu Jaz uo int sapores qui co
diunt cibaria aliqd tenendu est Sapa
i bn digestiu z ei d'ns ppea quia cu ca
lite 7 humite sua pecto leniendo iudicat
7 nutritiuz exibz laudale licet ad lassitudi
declinet quod etiaz in hoc caplo d'ueniens e
Silr et sucus granatoz 7 sucq pomorum
et agresta que fca ex vuis maturacoi
vicinis 7 sucq citrangli alia acceptus co
sua infriatoz 7 apcoz 7 incisioz conue est
Acetu uo siue fiat ex vino citoniorum aut gra
natoz no plaz m n ualde raro 7 i pan
co vsu Oleuz uo no e vald d'ns ncau fuit
bn dulce 7 in pauco vsu s gradu oli oliuaz

vta² oleo amig² 7 dul. 7 olo de sisamo q̄ oia
ad equalitez declinat i calite cu mittatoe
iuti Alia no alea dimittat loco h̄ olei bo
ng e ei vsus butyi p̄ calitez 7 humitez sua
maioz sua calite 7 nutrit iut leniedo 7
mudificando pectus s̄pu h̄ oino melius
est qn̄ fuit coctu dispuatu 7 bn̄ colatu
7 omia condimta ex eo f̄ca cu amigd̄lis
7 zucaro sut huic no valde ouenientia
De ptibus aut aialiu comedat² pectus
7 ptes mirach latales 7 inuistulos 7 ranose
Ventres et aialiu put ei quoqz cocedi
Cebru no 7 p̄pe aialiu 7 iuuenu electoz
ut edi mesual' agni 7 uituli 7 iuuenculi
porcelli siluestris 7 domestici 7 cebella pullazu
omia laudabilia sut 7 brodio cu modico
cinamo et brodio 7 sale 7 sapa condita
Ptes no vberu 7 testiculoz aialiu 7 p̄pe
latteriu bn̄ placet m̄ Si no in eis cibatis
vta² sale eligat affromiu 7 e spuma uel
flos sal' candidi no valde acuti artificial'
7 ullomo mineral' Si no speb aromaticis
placuit ei vti tuc eligat cinamom̄ zz pip
albu macez i macz musteta canella nig
que h̄ omia terangant² cu pulue s'ib acetose
eudiue custute portulace lactuce florib
uio 7 7 neufaz 7 c melius q̄ vti cibus
simplicib prpatos no ciboz seculiores et
melios ei sut p modu elixatois ul' assatonis
aut frixatois coz cu laudabili pinguedine
Condimtis itid factis in arthocteis
7 plibus cu saporib ḡdcis Etia gelatina
7 p̄pe que ad dulcedinem trahit e s'
laudabilis Oliuas dt conditas 7 cappares
no laudo s' scratul i. zingi conditu 7 bacie
i. pastinace 7 napi oditi 7 pira 7 pruna
conditis artificiata absq nimie speciez
acuitaz h omia bn̄ placet Ex quis ordi
vi² oe iut satisf̄m ad regiu huig vi pez
admistratoz sex rezu no naturaliu 7 tu ad
de si libet quia no multa potes adde pt
ista

Caplm 2m pn̄le d'mo p̄suatois corporu
ne incidant² in ptisim p subtraccionez
causaz ad h̄o inducentiu

Postq i² in pceti cao positu e regime phibitiu
casus i ptisim p administratoz sex
rezu no naturaliu Nuc e m nc̄ccm pone regime
curatiu ptisis cu ia incidit qm̄ hic
viz nodu incidit iq dato q magis ice sit
appatus adipam ut in pceti cao d'mratu
est s'ed oz me pone regiu quoruda accn̄m
que sut ut in pluribus cie pducetes ptisi
Sut i² accn̄a hec. p̄m e catarrg ad pectus
descendes 2m e p̄seuerancia doloris i ptibus
pectoris 3m e uehemis constipaco mebrozu
anhelicus 4m e retencio cuomi quida
que ad ee solebant 7m no lapsus
cpatis ad calitez notaliz cu mala dispone
stomaci pueniete a frite 7 humite mali in eo

Primu i² hozu e ca effectiua ptis aut qz
mā catharrizans est fria aquosa q desce
dens ad pectus ibidez i mergit² 7 multo
descensu eius i bibita p manes i scauo
pectoris aut pulmois ibidez putrefit et
consumit saniez in scauo pectoris facte
prima 7 tandez a uirtute expulsa p poros
venas 7 arterias ad pulmone vlcerat ipz
7 cognosti² p cuincoz doloris i p̄funda pte
pectoris 7 calitis 7 pulsacois i eodez cu
nocum anhelitu p̄fundato i quia eg sentit
constringe anhelitu i p̄fudiorib ptib pectoris
pt itm tal' mā catharrizans ee flāta
uiscillaginosa descendes ad pectg 7 facere
tua ptis como quo p'monitu dictu est
3° pnr mā catharrizane pt ee acuta p
salsedinez et max e puenientz ex mixtione
colerice mēi cu flāte aquoso multo Cu
g° h mā fuit in cpta multa 7 ad caput
expulsa ul' ibidez genata ut sepe cotigit
Multiplicata h mā dissoluit² a capite a
calite que augmentata est i capite p alis
desiuis caus 7 descendit ad inferiora rone
sue fluxibilit aut quia uirtus expellit ipaz
irritata a nocumto quod facit i capite a'
quia s'citas ab exterioribus caus applicata
corpori claudit nobilr nares aures 7 poros
Vnd p copressioz exterioru ptiu opprimit²
interiores ptes pariculoz 7 cebi vn tales
mā d'uncte cerebri descendit sicut aqua i fusa
spongie descendit p copressioz a meatu
suu ut colligi pt a sua galieni afforismo 3° co
mecto 19 affi Si no boreas fuit tusses fa
ringes 7c Adue ee mā descende pt p
gravitez 7 fluxibilitez suaz ad inferiora et
qualitez contingat cu nce a capite catharizantes
p dissolucoz copressioz gravitate
7 fluxibitez i pectore multe p modu putrefactois
caz a p acuitez aqua no cuat²
mā flāta salsa expoliae pnt tractaz arterias
7 pulmonez Aut qz ee i pulmonis
scauite putrefiut 7 ulcerat ipm 7 h est
spes catarri detioz ut in pluribus pducens
ad ptisim 7 e in iuro isto multu i ualescens
p malaz coploz cadaz eius 7 debilitez cebi
a grauacoe ul' a tpre contractaz in eo et quaz
oz istu uirum magnitudine sollicitu ee ut abscindat²
ab eo pt ut abscindi ab eo huig mei
descensus multis intecionib 7 plurib instruit
Et prima quide intecio e mēnz subtractio
2a no diuisio eius 3a no exhibicoe fluxus eius
4a e adequaco eius 5a e paraco expulsionis
eius a pectore 7 pulmoe nemora conshit
in eis 6a intecio e ultiata mēz confirpto
Ut prima, quide intecio cople² multis ingenijs
ul' mois primus e rectificacio regimi diminuendo
ipm ex pte quitatis ut cibi eius minore² i quantitate
7 p̄pe in cibacoe cene ne h nocumtu
in caput efficiat pua cibi quantitas quitu efficiet
mag 2us mo e rarificando cibuz 7 potu ex pte

qualitatis Et hoc quidem satis diffuse declaratum
est 3m nō ingenium est p remotionem et fugam
illorum que multum calefaciendo caput aut
inflammande sunt te multiplicatiue uelud exer-
citium forte post cibum et similiter coytus et vigilia
et furiositas animi et uehemens pectoris constrictio
a vestibus et dyplovde et dormitio plixe
ostium dare et ipse post cibum immediate et distinguat
matis compressio a multo cibo et potu et ven-
tositatibus in sto multiplicatur a nutrimentis ventosis
ut presenti tractatu lege potes 4m nō ingenium
est subtrahere materias per administrationem eua-
cuationum ipsarum innouatiue hoc modo nam precepto
rubore aliquanto calide in partibus capitis vigilia
et siti cum oris amaritudine signis repletionis
nō apparentibus tamen in partibus inferioribus statim
fiat flobotomia de cephalica dextre manus. item
polliciti et indicem uena per quam educatur sang-
uinis ℥ iij. uel iiij. ventre tamen molli exis-
te aut mollificato cum hoc clisteri Rx foliorum
malue blete mercurial' et furfuris mundi a fa-
rina ana m j. coquantur in lb. iiij. aq usque ad me-
dium et huius decoctionis cum expressione forti
accipiatur lb j. cassie fi. zucc. ru. et ve. galieni
ana ℥ ss. sal' communis ʒ iiij. misce totum et fiat
clistere mane in ortu sol' et post ipsam per duas
uel tres horas flobotometur ut dictum est Mane
uero sequenti item subtrahatur materia cum hoc farmaco
Rx pillarum auream cochiarum ana ℈ j. formentur
pille v. cum syrupo de vsopo uel sticados et exibe-
antur pres 8 uel 9 horas postquam obseruatis re-
gulis. sed quod postquam dormiat hora vna 2a surgat
et leuibus passibus pauses et intrpolatis exercitetur
Et 3a regula est quod frequentat applicationem multorum
pannorum super stomacho et ventre absque fricatione
Et 4ta quod bibat scutellam j. brodij pulli non
pinguis cum ℥ ss. zucc. ru. per quatuor horas post
assumptionem pillarum in hyeme In estate uero
accipiat aquam ordei cum dosis cum zucco predicto
Et 6a regula est quod prandeat post istud brodium uel
aquam ordei per horam vnam innouando cibum in-
gessit quasi si nō fuisset farmacatus // 5a prin-
cipalis intentio que est mercurii distructio complevi potest
per instrumenta multa Primum est diuertendo materias cum clisteri
cum stipato per plures dies omni stercore antecedentem ac-
cepto 2m est administratio fricationum a genibus
usque ad pedes et ab inguinibus usque ad cos et a
spatulis usque ad nates et ab ipsis usque ad mag-
inferius trahendo semper cum pannis calidis us-
quequo membra rubescant 3us modus diuertendi est
cum ligaturis applicatis super tauulis pedum super
genibus apud inguina et apud ascellas 4us
modus est per applicationem ventosarum sine scarificatione
super carnosis partibus intrinsecis tybiarum et crurum
aut super natibus aut super spatulas que fiat ante
prandium et cenam per duas horas Et si appa-
reret fortitudo materiis multi ne nec non possit fieri
scarificatio cum ventosis illis 6o item diuerti posset
materia rubificando partes cum appositione calamenti bu-
ti aut flammule uel pyrethrie minoris a folijs

pedis corium bene contrita aut apponendo vn-
gentum cum ℥ j. saponis nigri et ℥ j. calcanti co-
busti uel arsenici citrini 1 aurupigmenti Et 10
item diuerti potest materia cum appositione emorroydarum
Et si natura prouidisset faciendo tales apertiones
multo melior esset ei et nō apparuerit eas na-
tura apiantur per duas horas ante prandium et cenam
eas fricando uehementer cum folijs consolide maioris
et folijs ficus aut cum felle tauri uel cum panno bi-
sello eas fricando frequenter 8uo item diuertitur
materia administrando diureticam ut potest sit accto-
si ℥ j. cum aque capill' veneris ℥ iij. aut cum aqua
eupatorij feniculi et petrosilini cum syrupo de eupa-
torio mixtione calefactis et oblatis per duas horas
ante ortum solis 9m diuersum potest esse gargaris-
ma factum cum ℥ j. oximell' sti et ℥ ij. aq assari
bethonice uel ysopi calefactis et acceptis ante
prandium et cenam per horam cum dimidia 10m
diuersum est masticatio sepe facta super ligno aut
super corio aut super cera uel mastice per quorum
exercitium attrahantur a capite materia vel et prosp-
fide Et si desideras facere masticationem cum
rebus et aqualiter multiplicata hoc facientibus
tunc accipe radicem assari aut peucedani uel
piretri aut calami aromatici aut carpobalsami
aut cubebas quorum utrumque masticatum diu
et ante cibum per duas horas flatus materias potenter
diuertendo attrahit Et hec sufficiant de intentione
2a diuersionis et instrumentis eius
3a uero intentio ante posita erat fluxus mercurii
ad pectus prohibitio et si tu bene consideras eaque
posita sunt in intentione prima abscindendi materiam
et in intentione 2a diuertendi eam erit instrumenta
prohibendi fluxum ad pectus aut quare materiam
euacuat aut quia ad alia loca ipsam transmittit
Verum fluxus mercurii de quo intelligitur hic est
actualis descensus carum qui multipliciter remouetur
Et primo quidem cum collusionibus oris 2o cum
gargarismatibus 3o cum masticationibus 4o cum
ingrossantibus materiam 5o cum prouocantibus sompnum
6o cum sistentibus materiam ratione ingrossationis fortis
Collusio itaque et omne tale instrumentum operatur in-
cipiendo materiam calide et stiptice eius velud est
decoctio Rx mastic ʒ ij. corall' al. et ru. ros ppo-
dij ana ʒ j. assari ℈ j. coquantur omnia in lb j. a-
que fontal' usque ad medietatem Et cum hac de-
coctione colata et tepida per horam ante cibum
per horam fiat oris collusio decies uel duodecies
Altera decoctio est fortior illa Rx sandalorum ʒ j ss.
acacie ʒ ij. thuris minuti spodij sandalorum
amborum ana ℈ ij gallarum quercus perforatorum
sumach granorum mirti ana ʒ j ss. coquantur hec
omnia in 3bus libris aque usque ad medietatem
et de hac fiat oris collusio sicut in presenti
dictum est Gargarisma uero 3us est hoc Rx
mirre citoniorum syrupo de mirto ana ℥ j. aq de-
coctionis acacie ℥ iij. misce et tepidum gar-
garizetur semper ante cibum per horam vnam Aliud
gargarisma est hoc fortius predicto Rx sumach
granorum mirti seminis plantaginis storie ferri p-

pte an. ʒ. ij. bulliat in iij. lb. aque usque ad con-
sumptionem et ex ea tepida fiat gargarisma Et
si desideratis gargarisma lenius fiat cum aqua
extinctionis calibis et 2a parte syrupi de mirto
Masticatoria uero que mitigant fluxum actualem
multipliciter sunt ex pluribus et de in expertis
prior est masticato secundum cum gallis quercus 2a
cum granis mirti 3a cum radicibus consolide 4or
5o cum prodio de ossibus elefantis Ea uero que
abscindunt fluxum ingrossando materiam sunt plu-
rima Primum et communis est exibere syrupum de papavere
ʒ. i. s. post cenam per horam cum ʒ. ij. aq labrusce
tepidis aut parum calidis Et fortius ingrossa-
tiuum esset hoc Rx syrupi Jnnubini ʒ. i. s. aque
rosate ʒ. ij. misce Et 2m fortius 1o esset
hoc Rx seminum portulace lactuce plantaginis
radicum solatri ana ʒ. ij. sandalorum aborum of-
sium mirabolanorum citrinorum torrefactorum ana
ʒ. i. s. karabe ʒ. ij coquantur in lb. iiij. aque
usque ad medium Et de hac aqua frigida aut
parum tepida impleatur os sepe et teneatur absque
collutione talis et retentio foliorum lactuce
et portulace in ore frigida est bona Ultimo uero
in bonitate est diu tenere in ore frustrum cris-
talli 7s autem modus abscindendi fluxum
materiam est ut prouocetur sompnus Et de prouo-
cantibus sompnum securioribus cum obserua-
tione est confectio facta de seminibus papaveris albi
in cena uel prandio acceptum 2m prouo-
catiuum sompni et tale est post cenam per unam
horam exibere confectionis de storace de quo fi-
ant pille que cum ore dissoluantur 3m uero
prouocatiuum sompni et [...] est hoc Rx aque
lactuce ʒ. ij. syrupi de papavere ʒ. i. misce et
tepidum in potu detur per duas horas exibeatur
post cenam Ego autem scio quod si patienti post
cenam per duas horas exibeatur ʒ. i. tiriace [...]
[...] cum ʒ. ij. aque sublimationis uel decoctionis
papaveris mirabiliter juuatiuo confert Ea uero que
materiam abscindunt fortius ingrossando certe
omnia mistica composita uel simplicia ex hiis
que habent uirtutem infrigidandi exiccandi
stipticandi et conglutinandi materiam et de numero
simplicium que plurimas habent de uirtutibus
predictis quae sunt in famulia Primum est masti-
catio foliorum lactuce 2m masticatio foliorum
portulace 3m est gummi arabici uel dragaganti
Ultimum uero est forte masticatio pulueris scorie
ferri in sartagine frixe cum aceto De com-
positis uero sunt pille de mastice per me composite
secundum hunc modum Rx masticis ʒ. ij. karabe coral-
lorum amborum ana ʒ. i. sandali gummi arabici et
dragaganti torrefactorum ana ℈. ij. cum succo rubi
fiant pille quarum due uel tres post cenam exibeantur
2m compositum bonum est ut post cenam per
duas horas dentur pille due facte ex ℈. s. tro-
ciscorum stelle Et pro ultimo non dubito de inposse
ingrossari materiam quod propter materiam acuitatem et fluxibilitatem
catarrizabat [...] autem superius posita [...]
quarta digestionis materiarum [...] intelligentia finit.

tendum quod non est magna necessitas in talibus cor-
poribus preparandi materias ad digestionem ad nouitatem
ad solutionem fortem Sed soluere preparare materias
et ad leuem solutionem et precipue cum medicina forti de-
bili Quare scribam ego digestiua que michi con-
uenientiora uidentur in uere deinde in autumpno
fienda Tu uero cum regi debes corpora predicta ad cauen-
dum egritudines quas tibi non dubium incideret ut affir-
mo sermone illo Quibuscumque flobotomia aut farmaca-
cia confert hos uere flebotomare aut farmacare
conuenit ubi commentator recitat se multa cor-
pora defendisse ab euentu egritudinum quas incidere
solebant euacuando ea in fine hiemis aut
principio ueris Itaque digestio materiarum in uere
fiat 20 die mensis februarii usque ad 10am
marcii cum hoc domestico digestiuo Rx mellis
rosati syrupi de ysopo et de calamento ana ʒ. s. aq
capilli veneris ʒ. ij. aque feniculi ʒ. i. misce 2m
uero digestiuum etiam domesticum est hoc Rx aque
bettonice ʒ. iij. syrupi rosati et de bisantiis
ana ʒ. s. misce 3m digestiuum fortius esse potest
hoc Rx syrupi de sticados oximellis compositi
et syrupi rosati ana ʒ. s. aque [...] Jumbarum
et assari ʒ. i. misce et quodcumque horum eligatur
exibeatur patienti in aurora calidum uel per octo horas
post cibum uel cenam assumptionem dormiendo et con-
stendo post ipsum saltem horis 2bus Cum
ergo assumpserit eger digestiua 7 uel 8 diebus
quousque apparuit urina que est deducta
ad medium in substantia inter grossum et subtile
et erit colore citrino mediocriter participans in
cuius fundo apparebit ypostasis alba equalis
continua tunc statim sequenti die soluatur cum hoc
solutiuo Rx pillarum cochiarum pillarum aurea-
rum ana ℈. i. formentur pille v. et exibeantur
in aurora obseruatis condicionibus que posite
fuerunt [...] in assumptione farmaci iam dicti 2m
[...] conducens materias digestas et leuius predictis
est hoc Rx agarici electi ʒ. i. s. turbith albi leuis
et cannulosi ʒ. i. pulpe collequintide ℈. i. ana [...]
[...] per diem naturalem et post colaturam eorum et expressio-
nem [...] in aurora detur in potu actu calidum
3m non solutiuum et magis ad materiam flatam ap-
probatum est hoc Rx pillarum de fecatolla ʒ. s. pillarum
[illegible] 6. misce et cum succo rosato fiant pille [...]
et exibeantur in aurora Si bene consideras uir-
tutem horum solutiuorum apparebit quod conducere possunt materiam
mixtam ex flamate et colera et aliquantum salsam Et ap-
parebit 2o quod quelibet earum est medicina fortis debilis
eo quia conducit materiam forte resistentem cum pauca
solutione que prouenit ex prima dosi sicut fiendum
est in talibus corporibus Et per hoc michi non sufficit
esse ad intentionem 3am et 4tam expositiones materiarum ap-
torem in farmacia gratia [...] quinte co-
plexie permittendum est quod dato quod medicine aptiore [...]
possunt cum solutiuis iam dictis ffarmaciorum [...] et [...]
modus trahendi materias a pectore est per excreationem
et sputi prouocationem per [...] destra [...] medicinas
simplices et compositas excreationem ex pectore multiplicatas
Et primum quidem simplex est masticatio et conglutinatio foliorum

Prassy recent quod quid ē calid ē in 3o et
sicc̄ in 2o apitiu abstersiuū liquefactiuū
resolutiu 7 incisiuū 2o cap. ca. d'prassio
in aurcola opantiū appete 7 mundificat
pectus 7 pulmonē pducēde sputi ī aucō
la mēbroꝝ anhelit 7 pector / 2m u° simp̄x
ē ysopus ortulana que calā ē 7 sicca in 3o et
confert pectori mundificādo ipm̄ a superfluit
omibus 7 dilatat mēas anhelit . 3m simp̄x
ē vinū decoctiōis ficuū siccarū 7 citulaꝝ
7 bū pinguiū quod exibitū ter ul' quat
in die confert tussi antique doloribꝫ pec-
toris 7 apatibus cane pulmois 2o canōs
ca° fiat ī aurcola mēbrū anhelit // Deco-
posit u° ex ptiū 7 optim int omia ē satyi-
ra magna que dr liberatrix exibendo d'ea
ʒ. j. cū aqua ysopi calida in aurō decē vel
xl. dieb' cōtinuatis h° cū abstergit liquefa-
cit 7 educit mēas a pulmōe ut 4° cap. su-
ma p'ma in sua descriptiōe colligitur / 2m u°
cōtū ad hanc intentiōē ē tyriaca antiq° co-
mediō exibita cū aqua prassii ul' ysopi qn
nō ē calitas manifesta 7 cū aq̄a mor ul
capill' ven qn adest ipa q. calitas manifesta
3m u° cōtū ē h° ℞. suc. d'ysopo su. liq'r p.
d'prassio an. ℥ s. aq̄ mell' ℥ iij. cōm cald' de'
in potu p vna uice . 4m cōtū ℞ ℞. peni-
diarū sicca prassii an. ℥ ij. oli amigd dul.
℥ j s. croci liquirie folioꝝ ysopi subtil' pul. toꝝ
an. ʒ j. lento igne buliat omia usq ad co-
agulatōē bonā 7 d' h° medicāie accipiat eg.
ī magno tpe siue occupacōe ī aurō ptres
horas an prandiū deglutiēdo qntitatē avella-
ne bis ul' ter 7 bis an cena p duas horas
et semel post cenā p hora cū dimidia ℞.
cōple' pulis ps intentiōis quite que ē p-
uocāe sputū 7 excreacōē a pectore

Ultima u° intēcō consistēs p qua plima prodo-
rū acquiri pūt 7 maxe p ea que pota st' illa
7 in quinta intencōib; p quas cōsu pūt m'a
ad pectus effuse. Mē u° actu fluētes cori-
gi pūt sine corigunt' p dictos 7 igssatiōes
ut appuit in 2a 7 3a intencōib; Mē u° illig
antes in capite fixe ul' cōtie quātitate peccā
pūt quoq principalibus intencōibus instructis
vz pulūgacōib; ablucōib; lim tis emplis 7 ccōis
capiti applicandis. P'mū itaq istoꝝ ē hic
pulis ℞. carpobalsami castorei seis rute an. ʒ s.
sandarace ʒ iiij. pul' 7 misceant' adinvicē 2us
u° pulis 7 fortior isto ē iste ℞ thur mastic
rosarū spodii corallorū 7 sandaꝝ aboꝝ laburn
te acatie an. ptes equales pul' psē dein
comisceant'. 3° u° pulis ē iste ℞. gallaꝝ
pforatarū ʒ ij. semis plantag' gnorū miz-
ti alias rorel an. ʒ j. mac' ad pondō om
pul' omia psē Et qn istoꝝ hoꝝ puluerū
eliga' hora introytu ad lam prora capitis
diligent' cū pectie mundita pt' cū h° plice
a coronali cōmissura usq ad sumitatē capis p sagitta-
lē cōmissurā amplitudie duoꝝ digitoꝝ dicb' pluribus

Ista tn̄ q'2 9 pulis nō appōt' n' cū pectie
prius fuerit ptes ī bn mundite. 2m u° istoꝝ
est ablu° capis que fiat cū aq̄a decoctiōis gal-
larū cypressi cubebarū thuris 7 sandarace
ex quib fiat lixiuiū cū cine querco cū quo
caput ablua' leuit' cofricādo cū h° copoito
℞ landani storac' calamite micre thuris
sandarace an. ʒ s. succi rosaꝝ dissoluti cuꝫ
modico glutis carte q. s. fiat poma pua et
cū eis caput cū lixiuio frice' mediocriter
2m u° ablutiu leuis isto fiēd pt cū aq̄a
tinctē fricādo caput cū pulue gallarū
cypressi et quercus. 3m u° abluēdi capt
mistm ē aqua balnearū aluosarū et
melior ē aqua sulfurea quaꝝ qlibꝫ ad
unstād pt actu calida semel ā bis in die
hōra qua stomacus ē a cibo vacuus Et post ta-
les ablucōes dilige' exicce' caput 7 iniu-
ma' insul' ul' birret decēs ut dcm est //
Liniunta u° mēas in capite stātes cosuent
nō consueta st' duo / P'm ē ut fiat lim tū
ex succo maiorane coquassato ī mortario
dum cū puluē sandarace glutiosit aqrete
2m u° lim tū fortius p'mo ad exiccādum
ē hoc ℞. succi folioꝝ rosaꝝ 7 nō floꝝ
succi plantag' succi folioꝝ citonioꝝ mes-
piloꝝ an. ℥ ij. dragaanti gūi arab. torrefacti
rosaꝝ spodii 7 sandarace tre sigillate 7 tucie
nō extincte an. ʒ ij. farine volatil' mole-
din ℥ s. croci micre folii stoacis cala-
te an. ʒ j. pul' omia subti' 7 cū pdictis
succis incorporēt' ī mortario logo tpe cofricādo
Ex h° itaq limto ul' alio caput post rasiū
habunde lima' ptotū ambitū capillature
Cū em exiccab' sup oīa mirabilē faciet
exiccatōm oīm mēarū capis 7 tn cosida. Ce-
tē em qz plimas a molestia catarroꝝ
cū h° medicāie sanatn 7 ipz ē antiq̄ ualde
Si at quis h° 7 exicatiu potencius 7 cau-
terizatiu st' ul' rubificatiu tūc nō secedas
a consio 7 mētis galiei qd pot' ga. quito
de ingenio sanitatis cap. 12. Ubi recitat ī civi-
tate romana se curauisse vnā nobilē dnam
q habuit screatū sanguis a plmōe q puē-
nerat ex acuto catarro ad pectus effuso
Cicatrizata g° prius apposuit s' lim tū factū
de scēcōe colubri siluestris mollificto supe
cū modico vini rubi Et d' ao 7 iuuene ro-
mano recitat se ipm curauisse catarro frigido
descēdēte ad pectus cū appōe empli facti d' radibꝫ
affodilloꝝ pulūzat cū vino stipto supe dili-
gent' īcorpoat 7 applicat' capiti ut paru
an dcm est / Ultio u° intēcōē hac cōple
potes cū appōe ccōti scd'm hunc modū ℞ resine
clare 7 bn pinguis ℥ j. landani stoac' cala-
mite folii liguial' an. ʒ j. rosaꝝ spodii sa-
daloꝝ 7 corall' amboꝝ an. ʒ s. succi folio-
rū j rosaꝝ ad bn glutinandū ffi' cōcti st'
pano d' gra tote extenso ut cooperiat totū
caluariē hominis bn raso p9 capite 7 dilige'

appona^r ibi 7 confirmet^r p magnū tēpus
Cu hoc em̄ credo plurimos hoīm sana-
ui a sola cephalea et catarri fris ut pa-
tuit in mō ferventissimo adletha cristi et sa-
crosancte leg fre alberto de ordine sancti
francisci qui molestabat^r catarri adeo acriter
q^o frequent' pducebat^r ad suffocatoim Hec itaqz
sūt que aggregata cu magno labore ad hunc
tractatū adduxi Reliquū nō qd' d' cura
ptis iam actuat^r existit adducendū eet p co-
plementū hui tractatus nunc dimitta^r quia
iste nō nodū e pfisicus Cu aut dei misericor-
dia tpus donabit ydoneū id^o coplebo quod
tamen parū eet addiugendū ad pdca Tu
aut generose adolescens babine cyprensis nunc
accipe tractatū velud possessionem pro tua
sanitate gratissima quā t' donet 7 cosirmet
altissimus qui ē benedictus in secula cui por-
ro debemus gratias inmortales ore 7 animo

Bartholomeus de Montag^na 1228

Contra dolorez in superiori pte adiutorij a mā colerica uitellina ill' lacertis inbibita 27

Dolor quez in superiori pte ad-
iutorij 7 in pte silvestri eius
sensit cu dislocatura brachij cu hu-
ero passus ē Magnificus dns
Johannes comes d' nobilib' olim comis d'
valle motonis indubitant' pveniebat a
mala complexione cada l3 nō nō notabilit'
generata a mā colica uitellina que infusa
erat ul' inbibita in ligamentis pdcī membri
l3 ab eis nō pvenit dolor qm ligamentorū
nullū sentit pma pmi ca^o De membris s
pveniebat dolor i^e a pdca mā ibibita in la-
cert' ul' cordoss ptib' musculorū adiutorij
7 maxie pfundorū pcin eius Et qz mā a
nō erat multa in quāte io in pdcis locis
nō erat tumor d' quo curandū nequ etiaz
erat ibi durities que nō l3 p se pvenire
a pdca mā 7 erat spes doloris pungitiui
notabil' sm tamē pcessū eius intendebat^r
7 remittebat^r sm multiplicatoim mērū
pdcarū ad locū illū Et ex h^o fundamento
colligi pnt corrolaria quedā p^m quare
dolor iste pseverabat quia erat pp mā pfu-
datā 7 i meb^o sube dempne coplexis
2^m cor^m quare dolor apparebat pungitiuus
pz quia pcedebat ab acuitate pcalidi mērū
3^m cor^m quare apparebat dolor gravatiuus
pz quia mā flatica de qua tamē pcali-
ta fiebat dolor 4^m cor^m quare erat ipotē-
motus totius brachij ad oms dras positās
pz quia i^a erat pp māz inbibitaz in lacertis
ad h^o facientibus 5^m cor^m quare calida
remedia nocebat 7 s nō iuvabat pz qz aug-
mentabat^r lapsus in pte p ea 6^m cor^m q si
h mā fuiss ingrossata augtr al' adiuetro flā-

ti coniuncta iuvabat^r s' cuctū spasmi 7^m
cor^m q si huic mē pveniss augmentū et
commixtio flate mēi aquose que infusa fuis-
s in lacertis pdcis iuvabat^r s' paralisim ph-
ticulare Ex quibus omnibus sequit^r 8^uo q bona
fuit eius electio ut procuraret s' curatoz qua
huit Et sequit^r 9^uo q nllonis dz desistere
a copleta curatoe 7 pfcā iq actuit 7 ad hoc
ut possit pvenire ad finē illud decē regulas
i'tas obsuare dz 7 ab eis nō recede ut nunc
scribi^r Prima itaqz illarū q pfatus dns
caveat potū vinorū potentiū 7 maxime
eorū que alba sūt 7 subtilia pz qz tlia dis-
solucoim 7 calite sua augmentaret acuus et
eius causas 2^a r^a ē q usqz ad spaciū
triū mensiū caveat coytū 7 max^e superflu-
ita ut nō transcendat unū quaternarū i mse
3^a r^a q h dns caveat cibaria grossa 7 vis-
cosa fria 7 diffcil' d'geonis ut legumina ca-
seuz lac cibos pastiles pisces multos 7 pprie
lucos 7 fructus oms pter ficus 7 amiglas
7 plantas frias ut lactuce spinachia bletas
et consiles 7 ventosa etiam cibaria dimittat
ut sūt cepe alleū 7 confecta ex eis et 2^s
multū acetosas sepone dz Reliquis ucō
alijs cibarijs 7 condimentis except' pdictis
vta^r mō suo 4^a r^a q ipse intendat 7 solli-
citet distractoim mētis 7 pmas prime et
maxime cu ipsi fr[...]li petrosilini i ciba-
rijs suis aliquid d' eis decoquēdo semp
5ta r^a q iste mz et utam merus dim-
tentibus mas p mas sterssus velut h^o
composito Rc agarici elēi ʒ . i . hmodactr
ceterinū ʒ . s . iij . sal' indi ʒ . s . ʒʒ cinamomi
assari an̄ ʒ . s . aloes abluti ℥ . s . i . pulu^r
omnia pse demū incorpore^r omnia simul
cu sirco rosarū et fiant pille d' quib' hic
dns a pnti tpre usqz ad medietatē marcij
futuri omni fine v . dierū accipiat vna
parū añ cena 7 fiant sex p ʒ . Sex-
ta r^la est ut hic dns usqz ad tpus ea huius
tatis semp an cenaz 7 prandiū comedat
rotulā unaz i'te confectionis Rc mastic^s
ʒ . s . flozē ypericonis florū genestre assari
an̄ . ʒ ij . liquirie anisi an̄ . ʒ iiij . specierū elī-
dyambre ʒ . j . rosarū spodij an̄ ʒ j . zuccari
r^e decoctionis lb . j fiat confectio i rotulis
dragmarū ʒ . cū aqua feniculi Septima r^la
ē hec Rc Spicenardi ʒ . j cinamomi elēti
℥ . s . mac^s ʒ ij . s . anisi liquirie an̄ ʒ iiij . pl^r
omnia pse demū comisceat^r 7 fiant spēs
de quib' h' dns omni septiana sel accipiat
ʒ j in aurora cū s . ciato aque cade cū zuc^o
albo cocte Octava r^a s h Rc Terbentine
clare ℥ . j . s . resine ℥ . iij . galbani ℥ . s . sca-
tolle yreos aloes epatici mirre an̄ ʒ . j . s .
olī ourfancini lb . s . ce al . ℥ . j . s . coquāt^r
simul cera 7 gūe post colaturā coz demū co-
tundant^r i mortario 7 cū infriari ceperit appo-
na^r reliq 7 vehementi agitacoim sl incorporet^r

De hoc i^z vngento medite^z spatula postq tu sinerit dies dnica pxime futura vz de cima septima hui9 nouebris dimittatur tamē pars illa spatule extior nō medicata cu3 hoc vngento / Nona r^la ē ut pars illa extior spatule que distopta tenebat^z ab h^o vngto medite^z cu vngto isto Rx mell' cocti 7 dispumati ℥ .ß. vngti veneris ℥ ij .ß. coquassent^z i mortario simul dilige ti cotione 7 cu h^o vngto 7 pceti locus medicet^z usq ad consolidacom sui Est aut vngtum veneris vngtum relatu a duodecī3 aplis 7 pp h^o dz vngtum aplorū 7 tractat pe ipm ab autoribus / Ultima r^la ē q pgt q3 hic dūs sanatus fuit complete q credo futuraz fieri p totū mensē3 decembris tuc elaps octo diebus post completaz curatom in vnga^z tota spatula eius insero cū uadit ad lectu cu olo de ben medioct sine leni ter cado saltem p xx dies 7 obtinebit sanit^te cpletaz qua s' misericordit concedat saluato' ic omnipotes cuncta sanas 7 cosuas ad laudes suas imortales / Amen

De dislocatione spondilium inferiorum cauda e i cōpleta tamē 7 ad exteriora

Vius p[illegible] casilo dispo q p se nota [illegible] ē dislocato spondilium inferiorū cauda in copleta tamē et ad exteriora q eni sit i copleta appz Si n. cpleta foret tuc phibet^z tuisis aial' pius ad inferiora incebi qm pp cploem fracz i nuus excuntib ab ill' spondilib no posse aial' spus s.s^lis 7 motiu9 delegari ad infio ra et tuc auferre^z ab eis s.s9 7 mot9 et eet disspo mort in bri tpre conducua q at tal' dislocato sit ad exteriora s.s9 ondit p tuo rez in pte illa s.s^u uisus 7 tactu manu^te cphensi^les Et pp tale3 dislocato3 ad exteriora salua^z actu^a ibidez appare^a Cu n. ppt nipulsione3 spondilium ad extra fit actito nuor pdcoz usus ex nte ē appare mo tu3 crcartium i ignib usus intius 7 h' est causa pp qua magnifice d3 i ab ob iguibus 7 maxe in dextro qm dislocato qm dislocato pdcoz spondiliu3 maior appet in dextra q3 in sinistra pte / Et ex h^o fudamto leni t' saluad pūt omnia actu^a uelud i curuato ne corporis ad anterius 7 eleuato natu3 ad exteriora 7 oīs actib quorū dclarato3 di misi longitudinez me vitans / Regim aut hui9 pui fieri dz ut mut s^z pmitte^o pimo q diffi^le ē ymaginad q ite puer vn q3 sane^z pfite eo q3 etj^do gitu3 est p se ut phi m ē natura^l maxe aut ppca q3 cronica ē in isto puero 7 confirmata 7 ligamenta cduata s^t q3 mollifica^o cpleta vix at uo n in phyco t^e fici potit Si q^a at ingenia ul' instrud 3naq admistrari pūt vi^z in d ipo pcedendi eo cu rcificaton

Regimus et menalin instrorū3 electo9 ouenienti Primo itaq3 teneat^z in loco habitacōis e9 by cado nuc frāco nec locis aquosi 7 humidis hi tacul' contrahat 7 ab omī fu acus stuctu 7 maxe ventosi caue^z 7 sup tota spina teat^z pell' vulpina aut agnina bene adherens 7 rē medys infradicendis suppoit^s Itm q3 mag' ē po^le caue^z in co motus corporis y^o nam gaco 7 uectigaco cū curru 7 gestaco eius i brachys dimittenda sut Et q3 mag' ē po^le quiescat sup spina aut sup dextro late' plu macolo semp supposito loco dislocatois Et 2° itm valet sompni longi tpris mag' q3 vi gie 7 i mo sue cibacōis obs.uet q ne cibu3 mgtuosi accipiat neq3 multe q̄ntit' 9 grietur stomac9 7 diafragma 7 intestina eor' 7 melius est ut ipe cibe^z in die ter aut quat' cibo pti to mag' q3 in q̄nte cti^a multo accepto Et s.p ei offerant^z simones 7 argumto recupe rande sanitat' omsima In quali^te uo ciboru3 dimittat omia cibaria s.ria actu ul' defacto 7 et fria poten^a ut sut bleti pomacthia lac tuce portu^te cucur^te 7 lactiom cibi Dittat etia3 ventosa cibaria ut s^t lac leguīa lissa multo3 fructum vsus Dittat eor cibaria 3^i stial' digcōis grossa 7 oppilatia uelut s^t leguīa lissa pastiles cibi uiscose 7 neruose aīalium ptes Dittat et acuta s.ria uelut acetu g̃nata 7 co rū3 succū 7 agresta3 nisi cu sale confectu In alys aut cibacōibus pt' h' lmiam cplam hre potest // In regie uo menali plura occurret instrā dino nccia 7 diuis tpribus interpolati administranda pp qd in h^o pn^o estat' vi^z in d et ipm ita pcedendo ē p^o qui q p xv. dies 3ti9 mane pot ortu sol' p vna hora3 fiat ei fometato tal' radicu3 altee lb ij. radicu liliorū al' lb .ß. seīs lini scutellas duas gnorū psami 7 fenugreci ana ℥ iiij. origani calamenti ana ℥ j .ß. buliat omnia in x sitil' aque usq ad consūptom 3e pt9 radicib minutiz incisi In qua de coctom infuda^z spongia magna 7 expma^z 7 applice^z toti spine a cingulo infius 7 p unite^z sex manibus ita q in hac opacone expendat tempus spaci vnius hore a' vni cu3 dimidia dein locus excite^z pannis ca^de et p q̄a3 pte3 hoc pot i^d i vnga^z vngeto h^o Rx bdelly moll' 7 subalbidi ℥ j. oppopo' ping uis ℥ j .ß. armoniaci ʒ x. oli d' sisamo ℥ iiij. floris oli yrini ℥ iiij. ce' albe ℥ ij. croci ʒ j. fiat vngtum molle 7 de eo actu cado tota spina fometata copiose in vnga^z 7 sup pona^z frustu3 magnu3 lane sucide bn pectinate 7 ita mane et sero an cena s.p fometetur usq ad quindecī3 dies ut dictu3 est / 2° uo pui attendat q vet' eius a ptus teneatur 7 fluxibilis omi die bis cu3 clisteri facto ex decocto radicu3 altee 7 liliorū3 alboz 7 malue 7 semus lini ita q ex i^a decocto accipia^z ciati duo oli de sisamo

ʒ. ij. butiri ʒ. ß. sal' gême ʒ. j. totũ simul dissolutũ 7 mediocrit' calidũ clisterizet'. Verũ quia ppt ineptitudinẽ motus corpois huius pui ad quẽ sequi' augmentũ doloris vi' in facilius procedendũ eẽ 7 blandiẽdo magis suppondo de mane 7 sero collirium unũ vel suppositoriũ fm hunc modũ. ℞ dyagridii ℈. j. pulpe colloquĩ de actharite añ ʒ. j. mell' bñ cocti ℔. ß. sal' cois 7 torrefti ʒ. j. fiant ex eis suppositoria longitudinis 7 latitudinis minoris digiti 7 supponant' mane 7 sero ut dcm est. 3° pũr ppt sustentatonẽ virtutis 7 maiorẽ aptationẽ et dispositionẽ meliorẽ in iuvãs eẽ necessarium ut iste puer semp accipiat añ omnem cibũ frustrum unũ huius confectionis. ℞ fisticorum mundar' ʒ. iij. granorũ pinearũ ʒ. j. ß. amidi ʒ. j. zuccari ro' coctionis ℔. ß. taqua' zuccarum cũ aq̃ rosacẽ 7 fiat cũ aliis confectio bñ cocta. ‖ 4to pũr ut in q̃ postq̃ preserit xv. dies fm modũ pscriptũ tũc desistat ab omnib' ill' remediis pter q̃ a suppositoriis an̄ scripte quĩ det operam ut ẽ 7 tũc omi mane cũ exit d' lecto applicet' pluribus panis calidis sup pomã istius in virga' tota ista regio cũ h° ungento calido dum lenit' fricando cuius descriptio ẽ hec. ℞ oli amigd' dul. oli de sisamo añ ʒ. j. ß. pinguedinis tassi anatis 7 vulpi añ ʒ. j. croci ʒ. j. cere q̃ntũ s. fiat ungtũ molle qd' pcq̃ bulliat in ʒ. iiij. succi foliorũ liliorũ alborũ usq̃ ad consũptionẽ ipius. Cumq̃ hac unctione fecerit sup tota poma a angulo inferius cõplet' cũ hoc emplo. ℞ farine psilii 7 lini 7 ordei añ ʒ. iij. butiri saliti ʒ. iij. pinguedinis tassi ʒ. ij. croci ʒ. ß. radicũ altee coctarũ 7 bñ contritarũ ℔. j. ß. incorpore' omnia simul 7 extendat' sup panno d' lino vel de fustaneo 7 applicet' pome sup quo pona' plumaccolus magnus latus plenus pilis leporis aut capoli 7 bñ sup ligẽ'. Ultimũ vo remediũ ẽ h°. ℞ aloes abluti ʒ. iij. bdellii moll' 7 sarcocolle albidi ʒ. j. ß. armoniaci ʒ. ß. fiat pillẽ cũ succo fenuli de q̃b' ʒ. vij. de quib' hunc puer omi 2° sero parũ añ cenã det' una n' venit' superfluit in. flumn tũc cũ ab eis desistendũ est. Et ita h' remedia ultio conscripta continet' p mensem integrũ. Cum g° pfecit h' remedia xv. diebus iam pdcis tũc de statu suo faciat me avisatũ 7 tũc si oportunũ fuit pvidebo ei d' remediis sollempinioribus.

208

Obilis dña elizabet cristofori de miizano uxor honestissima difficilima laborat dispone spei humane corruptiva que aborsus est. ĩt q' alcius contemplandũ est ut d'ns possit ei auxiliũ exiberi adeo ut felicitatem tantam effugiat 7 euadat discrimẽ mortis q' frequẽs aborsus ut in pluribus cõmina'. Dictaci aborsus cause q̃ plurime a sapientibus ad memoriã reducte d' quarũ no' pme nominate sũt pnntime .i. ab ex' puenientes. Alie vo ex pte defectus ipius fetus vel embrionis in concepti assignatur. 3° vo ex pte nocitorum q̃ i matrice innecta sũt. Et ultio assignãt' ex pte defectus virilis seminis. Quarũ oim causarũ contemplatio utilia ẽ speculati p mulieres ab aborsu canonice pservare debet. D' no' at pmarũ causarũ que pnntie sũt q̃ plurime assignade sũt. pma ẽ vehemens exercicium ppt quod in pmis diebus agita' semen i matrice a deo ut ab eo pius resolua' aut a parietibus matricis corrũpa' ita ut fluxibile sua exeat amire. 2a vo q' frequẽs saltus a mulieire factus velud apud eas quarũ corizandi usus ẽ consuetus. Et sicut saltu ad posteriora qui mulieres facit cadẽ pgnia inpsibl' .i. in instanti 21a 3v tract' 20 cap° de aborsu. Aut corporis extrinsecũ percussione pturn sẽy aut ventris compssio qualitercũq̃ sa 7 ppe inferequẽtia coytus tal' cũ mulieribus valde abhorrendus. Et ppe p° ins ppt debilitatem ligamẽti fetus in utero 7 iterũ amese. 2° deinceps q̃ magnus fetus minori copssione corrũpunt' de recente q̃ si minor cet. Et 4ta causa de pnntis ẽ balneandi usus qui abortire facit mulier' pmo mollificando matricem 7 cotilidones actuali humiditate sua. 2° debilitando virtutem p modũ resolutionis. 3° vo quia in psfundo corporis 7 matricis augmentatur .i. calitem in fetu cogentem ipm petẽ aerem fm exteriorem. Et io' superflue cogistat' embrio vehemẽt' conquassando ligamenta pcipita' extra. Et tanto cicius q̃nto balneum ad ministra' mulieri cuius fetus ẽ magis acutus. 6a cã d' pnntis ẽ vehemens furor 7 yra' cundia consueta mulieri. Aut fortis tristicia p quam cogi' distrahi spus ad cor 7 ad cerebrum in quib' fortib' motib' 7 distractionib' spũ 7 inati caloris paupies i matrice acquirit'. 7ma iterũ cã de pnntius assignad pt ex pte repletionis ex multitudine cibi 7 potus pueniẽtis. Quare dñicis ẽ pgnantem parum comedẽ q̃ sepe q̃ multum 7 raro. 8a vo cã ẽ ex pte assumptionis ciborum 7 potuum i qualitatib' suis pnnis 7 eis vehement' aperientiũ ppt quod 7 pgnans in cibariis suis euitarẽ d' feniculũ petrosilinũ pparagũ brusciũ apium dauciũ 7 oim leguminũ brodiala 7 aromaticitas spes minime calas virtutem acutas 7 apitias velut anisum spica nardus ȝȝ galanga 7 ppe cinamomũ 7 cõsilia. Nono vo ordine assignãt' cause pnntie ex pte corum que vehement' agitationẽ i membris inferiorib' efficiunt velut sũt solutiva omnia 7 ppe sanguinem eductiva velut st' aloes 7 epithimus q' p solutionem sanguinem educunt 7 omnia solutiva fortia velut colloquĩda scamonea dyagridium euforbiũ esula catapucia 7 cõsilia. Decimo sũt d' istis causis aborsu facient omnes venas 7 artherias 7 mas . . .

animal' a cerebro uital' extingui fetuz sicut defectu caloris solis et astrorum uegetabilia et plante facile extinguuntur ut supra ostendit Undecimo iterum extrinsecus tamquam uelut aspectus corum que subito timorem inducunt ut uidere infuriatos et gladio sanguinem effundentes et homines subito super se insultantes inuadere et serpenti audaciter inuiati occurrere et magnos strepitus uidere uelud uirum suum rixantem et alteri mulieri procantem / hec omnia et alia omnes subiti et uehementes motus ab extra pregnanti superuenientes ipsam abortire faciunt sicut negare mulieri rem exterius uehementi appetitu desideratam ut est communis modus pregnantium uorati appetitu appetere pisces res crudas et arctos pegnus et uallosi locis et montibus inuentas et si obtinere non possunt ualde frequenter abortiunt / Et hoc totum contingit propter uehementem motum et perseuerantem in spiritibus et humoribus et membris generationis ab anima appetente factum propter quod non bene regitur fetus / 12a non extrinsecus causa esse potest sicut applicatio corum que a specifica proprietate abortire faciunt uelud de potu tardonis maioris / Scripserunt enim antiqui non nulli de ambra uel saturegia que tante potentie est quod si mulier super eam transit abortire facit Et sicut scribitur de oleo balsami de assa fetida de galbano de omnibus speciebus arthanite et de cardamomo et de husien et colloquintida et pluribus aliis mirabilibus Quere 21a 3e tractatus 20 capitulo de aborsu et extractione fetus et oleum balsami cum supponitur extrahit fetum et secundinam et assa et galbanum itum efforte et buthormarien itum in hoc casu forte est ualde bibita et supposita ita quod quidam extimant quod si pregnans latet super eam procedet ea ad abortum et succus eius corrumpit fetus linitum super uentrem quanto ergo plus cum supponitur super coytum et similiter succensio reliquarum arthanitarum Et si in potu detur de husien per se pondus ℥ iij. eicit fetum de illo / Et cum sumitur de cardamomo 3o 19 3a eicit fetum Et per idest quod faciat possidere caliditatem et motum Et itum si miscetur et si in ventus imponatur decocto pulpe colloquintide in ioctorio narrato secundum condiciones suas et supponitur in lana suppositorio ascendente et longo Et similiter liqua inde ibi de cinamo ruba tinctorum ungula asini et stercore eius et odor piscis saliti et plurimorum aliorum quorum memoriam est silentio pertransire quam calamo commendare Et ex hiis omnibus causis premissis bene examinatis diligens considerator comprehendere poterit compleri posse numerum earum primitiuarum uel extrinsecarum / Omnes enim primitiue que aut hic tacte sunt ad eas reduci possunt ut apparet / Ex quibus omnibus concluditur maxima utilitas speculationis opportuna esse apud medicum qui habet regere pregnantes / Et horum omnium sine pulcerrime comprehendi possunt 21a 3e tractatus 20 capitulo de aborsu et de uli regere pregnantes et cetera de regimine aborsus et extractionis secundine

et capitulo de conseruatione embrionis et cautela eius aborsu Ex quibus ultimate concluditur quod tanto regis uel curationis in pregnantibus dispositis ad aborsum fundantur super abscisione omnium harum causarum precedentium assignate quare caute curcis precedendum est / Causa non principalis causa aborsus superius tacta fuit ex parte ipsius embrionis iam in utero concepti ut quare embrio frequenter infirmatur aut in matrice moritur / Et eius quidem egritudines possunt esse complexionales ut quando embrio in matrice recipit malam compositionem in figura sua ut factus fuit gibbosus contractus secundum aliquam partem aut non bene situatus cum facie uersus spinam cum manibus super oculos et cum cubitis super genua que sunt figure naturalis situs ipsius in matrice a qua elongatus potest embrio per uarias figuras coeundi in quibus non nulli inhonesti et libidinosi uiri sepe laborant / Aut quando mulier post coytum uarias figuras decubitus se situauit / Unum propter materia piecturam in matrice et sanguinis menstruosi non bene uniuntur immo secundum quasdam contrarias positiones complexionum separantur et disgregantur Quare propter hoc contingere potest in aliquo embrione claudicatio ad quam sequuntur gibbositates species In alto non colli decorso et contrarios complexionaliter egritudinibus quas ex hoc fundamento intelligere potes / Similiter est et fetui in tempore conceptionis accidere possunt principiis generationis praue species egritudinum complexionalium ut quando infans genitus ex spermate et a sanguine menstruo mulieris nimium frigidis aquosis calidis et siccis Aut est quando sperma uiri in sua radice distemperatum est distemperantius iam dicitur Et per hoc existit quod cum prima naturalia generationis fetus sunt duo sperma parentum et menstruosus sanguis in mala complexionali sua fuerit distemperata necesse erit quod distemperatus fetus ex hiis generetur / Quare sine propter malam complexionem inducta a fetu toleratam sine propter motum uel distensionem fetus uel propter doloris eius mouetur matrix ad expellendum fetum quandoque ante tempus sui complementi quandoque uero post quartum mensem et cetera Et trahi potest ex sententia 21a 3e capitulo de aborsu Et quandoque est causa aborsus mala complexionis eadem extirpatis aut frigide congelantes Et clarius ad hunc colligitur ibi Et itum ex eis que abortire faciunt in ramo rei tenuitas spermatis in radice id est paucitas eius uel exponere tenuitatis uel aquositas spermatis Et subiungit quare non creatur ex eo paruulus primus nisi debilis preparatus ad disrumpendum Et ex hoc fundamento plura contraria concludere potes primum quod aborsus quandoque contingit propter defectum spermatis uiri quando nimium paruum est sicut in sepe coeuntibus et naturaliter debilibus / Aut nimium frigidum humidum et aquosum est sicut contingit in flaticis carnibus mollibus et pinguibus ocio et dieta frigida et humida utentibus Aut contingit ex parte spermatis quod nimium grossum siccum et aridum est uelut contingit colericis et in hiis qui acutis egritudines passi sunt ut causonides et consimiles Aut in hiis que utuntur dieta arefactiua

Marginal notes:

notā q̄ faciūt abortiū

nō figurā naturalis situs fetus in matrice

nō q̄ generat distemperatus fetus

a. i. fluxibilitas

multitudine aromatum et ciborum salsorum
et acutorum et usu vini fumosissimi talium n.
spmata i matrice arescunt plus quam germinet.
2m corm quod si tam spma mulieris quam vi
distemprata fuerit i complexione sua tunc complete
erunt de aborsus ex parte defectus inci generati
onis assignande. Quando enim fetus bene dis
positus ex utrisque spmatibus et menstruis sanguine
distempratis et sanus generari et conservari pos
sit in matrice sine magno nocumento - 3m
corm est quod ex hoc fundamento concludere po
tes quare quod pregnantes abortiunt i primo
2o. 3o. et 4o. mensibus ex parte defectus embrio
nis et conclusis causis primitivis. In eo autem fetu
qui conceptus est ex seminali materia magis dis
temprata tiens et plures et fortiores accidunt
egritudines quam in eo qui genitus est ex materia minus
illaudabili Unde tales abortiunt in primo aut 2o
mensibus et deinceps. Et sit corm 2m
quod debent coeuntes varias et abhorrendas figu
ras coitus effugere ab omni mortalitate omino
detestandas / Et sit 4o quod debent parentes gene Dno tocmendnz
rationi intentos coire cum sobrietate corporis et alo
gatione a prauis animi passionibus ut tristi
tia furore et similibus / Et sexto sit quod quandoque
mulieris contingat inerem spma et sanguinem me
struum nimium aquosum frigidum et humidum. hoc
prius a flatu aquoso purgetur et mundificetur
si generare intendit et aborsum evitare quam co
cant. Spmatis autem et sanguinis menstrui
aquositas cognoscitur ex fluxibilitate aquositate
et pauca delectatione eorum i coitu consequente
actuali utriusque frigiditate / Et sit ultio qm
mentali causa aborsus est mors fetus in utero
que contingit propter complexionales et corporales egritudines (cernes)
que iam declarate sunt / Unde ex istis omnibus
i unum collatis videtur esse concludendum quod ad aliqua
cautelam persuadendi ab aborsu bonum est ut ...(no getoz)
et mulier que sepe abortire consuevit pur
getur a flatu et rectificetur eorum membra prin
et genitalia / Et ex istis omnibus iam declaratis
terminus de modo causarum aborsus que in primo huius
capituli posite sunt s. prime 2e et 3e / 3a vero
principalis causa aborsus embrionis tercia superius
sunt assignata ex parte nocumentorum que i matrice
inveniuntur cum enim matrix dolore generationis egritudinem la
borat vel generibus patet quod licet ipsa concipiat i
necesse est in principiis generationis hereditatem ma
culam consequi sive fuerit species male complexionis
propter quas et semine maculatum et embrio dis
trastatur Sive fuerit species male compositionis propter
quas non bene ligatur fetus ad matricem cum suis
panniculis vel non bene sustentatur fetus i ea propterea
quia matrix non debite applicatur embrioni
sustentando eum Aut fuerit in ea aposta propter
propter que et generatur corruptione fetus Aut rupte fu
erunt in ea excoriatos ragadie vel ulcera a
quibus emanat sanies fetus interemptiva / et hec
omnia generatim egritudinum et causarum species notificare possunt

fetum eque bene si fuerit i matrice ante concep
tionem inecte quam si matrici superveniat post
conceptionem factam Et ex horum omnium preceden
tium fundamento manifeste colligi potest ingenium
preservativum ab aborsu multiplex primo enim debet in
genium aliquod opponere causis primitivis 2o
vero debet ingeniari ad rectificationem fetus i utero
concepti 3o vero debet absconde nocumenta omnia
que i matrice fuisse vel supervenisse dicta sunt. 4to
vero debet contemplari in rectificatione seminis virilis
si ex defectu ipsius aborsus causa assignari potest. 7o
vero pariter tangenda sunt quedam mistra a suba
zei vel proprie fetum ad innumera ipsum confirmanda
et prohibentia mortis discrimine et tunc apparebit
quam profunda speculatione viri illustres in hac materia
contemplati fuerunt /
Capm 2m principale de regimine pregnantium et prohi
bitione aborsus per remotionem causarum primitivarum
mortem fetui inducentium /
Quoniam autem in principio precedentis sermonis xij
species causarum primitivarum enumerate fuerunt ad quas
omnes fere alie cause adduci possunt ideo quibus
illarum a muliere abscindi debet et ante conceptionem
et in tempore conceptionis et per totum tempus preg
nationis eius Itaque evitare debet excitantem
omnem ingenium qualitate et quantitate existat et maxime
quod in coitu notum est. a quo omino abstinere
debet quatuor primis mensibus et tribus ultimis
licet et in intermediis nulla debet eisdem in coituli
centia condonari aut valde rarissima et
levissima. Similiter et evitet choreas saltus sca
larum et moncium ascensus Adhuc et agitationem
corporis navis vel curruum vectigationem frequentem
Et quarto itum effugiat vestium compressionem
Astrictura vestium et ab omni alta causa pro
venientem. 7o itum abhorreat stufam vel
balneandi opus et quod multe pregnantes
solent esse curiose Amplius et sexto omnes
anime passiones tristantes et angustiam fa
cientes velud furor yracundia magnum
motum in spiritibus et humoribus imponentia. 7o
etiam non sit audax ad multam quantitatem potus et ci
bi gravitate sua comprimentes intestina et diver
matricem Neque et 8uo tangat cibos ap
tione sua et calide et acute agitationem facientes
infectum et menstruabilibus nec sive talia ciba
ria fuerint sive mere cibales aut cibi me
dicinales aut medicine et proprie sui operatione sanguinem
venire mobilitantes et educere potentes Ci
bi etiam nimium frigidi vel potentes excitati
aut in sua humiditate excellenter relevati evitandi
debent Et prima propter congelationem quia facere potest eorum
usus in spiritibus et humoribus et congelando
fetum 2a nocet nimia sua resolutione
et consumptione sicut 3o genus predictum cibaria
nocere possunt matrici et cotilidonibus molli
ficatione quam plurima At vero itum abscindi
debent omnia abiecta que magnum impetum
membris spiritibus et humoribus imponere possunt

pro quod non est tutum visitare festivitatem ubi ludorum et armonicorum actuum strepitus fiant ubi rixe ubi contumelie proferuntur vulnerantur vel sanguinis effusiones actus fieri solent. Post hec autem iterum omnes astantes pregnanti mulieri complacere in hiis que vehementer appetit. Ad hoc ut delectatio in omnibus attempta ad vigorandum matricem conferat. Adde iterum hiis causis que multum elongare ab omnibus que abortum facere possunt de quarum modo plura enumerata sunt in 12a cum de primitiuis sermo enumeratis

Capitulum 3m particulare de prohibitione abortus per administrationem curam conservationem conceptionis embrionis

Iam non tempus est ingrediendi materiam altissime complexionis scilicet in removendo nocumenta et egritudines in fetu iam concepto inuentis. Circa quod dicendum primo quod si nocumentum in embrione pervenit propter defectum ex parte sanguinis menstrui vel spermatis mulieris de hoc erit in sequenti quarto capitulo contemplandum. Similiter et si nocumentum infectum assignetur ex parte defectus virilis seminis de hoc erit in penultimo capitulo huius materie speculandum. Si autem in embrione nocumentum essentiale pervenit ab extra ut a causis primitiuis tunc abstinendo est et rectificando per contrarium ut ex precedenti capitulo deductum est. Si autem in fetu nocumentum contingit propter debilitatem effectuum principii quod est generativa virtus que sepe propter sui debilitatem non solum est causa egritudinis immo etiam mortis fetus ut patet in utero et muliere resolutis et debilibus a quacumque causa debilitas accidit ipsa erit causa in debite digestionis preparationis et infusionis menstrui sanguinis et aliorum naturalium principiorum generationis. Et hec quidem egritudinis fetus cum omni fere tarat ingenio curationis in quorum pregnantes vere cum cibis et potibus in quantitate et qualitate matricem et mulierem vigorantibus et generantibus laudabilem sanguinem ex quo infans sustentari et nutriri debet. At vero si propter extrinsecas causas ut contingat calidum aut frigidum nimium egrotaverit embrio antequam tempus curationem ingrediatur medicus prius debet investigare speciem et maneriem egritudinis deinde et secundo per signa contemplari si mortalis aut sanabilis fuerit egritudo talis in quorum veritate distinguenda non in anxiete maxima procurari potest. Egritudinem itaque embrionis in generali possunt signare acutam que plurima primo quidem ante completam formationem eius, 2o vero quando postquam complete plasmatus est quod contingit post in spacio quinque vel vi dierum. Cum in fetus iam fuit conceptus post paucos dies egritudine eius signare possunt plura. Primum pruina mollicici vel humiditatis a genitali membro emanaverit que prius non ad fuerat. 2m vero lassitudo et impotentia ad motum progressivum supervenies que non precesserat. 3m vero tensio in matrice percepta. 4m vero gravatio dolor in pondilibus alchati et inferioribus percepto. 7m ventositas a matrice exit. 6o rugositas vel contractio matricis. 7o tensio in domesticis partibus coxarum. 8vo gravitas super femori 9o distensio in partibus achaz ad quas sustentatur matrix. decimo quod mulier dum involuitur de latere in latus sentit in concavo matricis agitationem fetus ac si non sustentaretur ad ipsam. XIa amplitudo oris matricis tamquam contrarium consequens solum viam perpetuationem sanam fetus. Ipsam enim consequitur oris matricis clausio tanta quod vix specillum permittat. Prima videlicet matricis rectior 6o et 7o et xxia 3e primo canonis colligendum. Hec de signis vide fetum in matrice egrotare significantibus.

Rursus autem specialiter lapsus embrionis particularia signa declarare possunt. Si enim egrotaverit posterius et in toto femore frigus tactu tangentium mollicie rutilum. 2o emissio urine reiisse crude. 3o irroratio matricis ab humiditate fusca mucillaginosa. 4o lassitudo totius corporis cum pigritia. 7o lassitudo et difficultas excitandi anchas et coxas. 6o gurgulatio in matrice. 7o tactio dispositio quando in toto habitudine mulieris aut saltem in coxis et cruribus. 8uus 9no longitudo et profunditas in dormiendo. 9no lenities et parvitas in pulsu precipue ut prope in pulsu coxarum et partium adiacentium matrici. Xo urine limpide albe aut subalbide vel discolorate. Propterea etiam ex dictis signis istis oportet comprehendere potius fetum egrotare lapsu crudo et sicco. In partibus enim ubi locantur matrix et adiacentibus ei tangens percipiet caliditatem cum acuitate et inflammatione. 2o urine erunt tincte subtiles et quando ignee tactu notabiliter crude. 3o os matricis et collum eius incrispatum et strictum percipitur. 4o agilitas ad motum percipitur a quo tamen motu continuando valde facile pervenabitur mulier. 7o non erit magnum impedimentum in extendendo vel conhibendo coxas vel decubendo supra spinam. 6o in profundo matricis percipiet mulier caliditatem et inflammationem. 7o per mutata erit habitudo mulieris ad extenuationem et macredinem. 8uo multum vigilantia erit mulier talis. 9no apparebit in pulsu velocitas et frequentia cum aliquantula duritie et tensione. Xo urine acute et notabiliter intense in caliditate emittentur. Signa non egritudinis mortem inducentium in fetu poterit esse omnia predicta cum longo tempore multiplicata fuerit et ad intensionem pervenerint cum maiori nocumento a muliere percepto cotidie successive et cum nullo continuato conspecte applicationem remediorum egritudinibus embrionis convenientium adversantium. At nunc sequitur de signis significantibus fetum mortuum in utero.

Fetus vero iam in utero mortuum signa sunt quamplurima hinc inde collecta et precipue cum post mortem eius iam quibusdam diebus in matrice retentus fuit. Primum autem de signis suprapositis a membris colligatur est dolor in radicibus oculorum et intelligere in neruis obticis suspendentibus oculum ad cerebrum. Contingit autem hic propter distensionem in matrice factam a fetu mortuo ipsam generante. Et reducitur hec dolor ad speciem solutionis continuitatis et dicitur extensiva. Et potest esse hec dolor contingere propter malam complexionem cerebro a matrice communicatam. 2m signum est dolor in posteriori parte capitis et per totam spinam usque ad spondiles ubi situatur

[margin:] non signa egritatis fetus

[margin:] non signa fetus mortui

matrix. 3m signum est lassido et gravitas in loco
matricis et omnibus inferioribus partibus. 4m
signum sensatio motus ponderis in matrice
et precipue quando mulier revolvit se de latere in latus
et signat cotilidonum mollificationem et corruptionem qui
non sustentant fetus. 5m signum est gravativus
dolor in inguinalibus partibus anterioribus usque
ad os matricis exterius. 6m signum est tumoris
ventris qui significat descensum ad inferiora. 7m
est expulsio orificii exterioris matricis ad inferiora.
8m est fetus in inferiori parte semper mansura. Et
hec omnia signa precipue sunt antequam putrescat fetus.
Fetus autem mortui et sicut partes in matrice pu-
trefacti sunt signa febris mediocris. 2m fe-
tor in anhelitu et ore. 3m est exitus virulentie
putride a matrice cum fetore. 4m est pondus
cum extensione ventris inferioris ad extra propter va-
pores in matrice extendentes ipsam. 5m signum
est putrefacte carnositatis a matrice expulsio ut
oculus meus sepe vidit. Et plura alia signa
ponere potuissem sed ista sunt evidentiora. Positis
autem sic hiis signis mortem fetus pronunciativis
per que medicus laudem et honorem acquirere potest
veritatem precognitam annunciando. Signis non
mortis fetus positis sic et cum medicus percepit ipsam non
intromittat se ad aliud opus ingenium nisi
ad fetum a matrice precipitandum cum apparatu medicaminis
de quibus non valde tacite fuerit in precedenti capitulo in
declaratione xiiij ce premissionis. At vero itaque posito
concessum est embrionem in matrice egrotare posse
ex aliis quibus egritudinum scilicet complexionalium compositionalium
et solute continuitatis oportet exponere signa in cognitionem harum
egritudinum. Cognitio accipitur ex sensibus tactu et
visu magis quam ex discursu rationis. Et cum sensus visus
ad illa loca pervenire non possit quamvis adhuc
cum speculo dilatando matricem neque etiam ad ista loca
contingit pervenire potest tactus cum digito tangendo
aut cum alio instrumento. Ideo talium egritudinum cognitio
nobis per ea non est possibilis. Itaque si per aliquod ingenium
aliquid ex eis cognoscere possumus id est per discursum
a sensibus interioribus ymaginando componendo
dividendo affirmando vel negando et concludendo
secundum quod decencius fieri potest. Licet non omnium compositionalium egritudinum
cognitio per talem discursum contingit haberi potest. Quoniam
cum egritudo embrionis in superficie in figura in via
in receptaculo in quantitate diminuta in numero aucto vel
diminuto vel in situ capiendo situm pro colligancia proprie-
tate cognosci potest per predicta fortassis. Aut de
quantitate aucta cum enim videt medicus pregnantis ven-
trem pervenisse ad quantitatem notabiliter auctam et ex dis-
cursu rationali [illegible] mulierem non esse mo-
laticam non apostematam neque in ea humores aut ventositates
multas extendentes contineri et sensitivas vitales
et naturales contingit predictas silogisando cum predictorum
negatione premissa deducere potest fetum in quantitate auc-
ta peccantem. Similiter cum percepit fetum in dextra aut
sinistra parte fixum stare cum pernicia doloris magis
et cum fetus agitatione magna in parte ista stantibus
conditionibus iam premissis de dispositionibus matricis et mulieris
persuasive concludere potest fetum in matrice egrotare egritudine

non signa fetus e putrefacti

loci cum hesitatione tamen ad oppositum ut apparet.
Si itaque talium egritudinum compositionalium cognitio difficilis
est similiter de compositis egritudinibus embrionis ut
apparet ut solutione continuitatis cognitio haberi non potest nisi
cum magna dubitatione. Et si quid hic non sunt omnino
concedendum est quod talium egritudinum compositionalium
compositarum aut solutionum continuitatis in embrione
curatio aut est impossibilis ut credo aut omnino dif-
ficillima. Tu autem superadde istis tue considera-
tionis ingenium sublimius et doctrinam altius quam in
me fieri potuit. Omnino etiam quod presumit dictum est
de cura egritudinum complexionalium embrionis quod aut ipsa
omnino impossibilis est aut difficillima. Quoniam enim
instrumenta curationis per contrarietatem egritudines corrumpere
poterit contingit administrando. Neque enim illud dici potest
esse possibile ex parte localium cum talia ad embrionem
pervenire non possunt. Neque etiam ex longa applicatione
medicinarum localium vel aliarum ex parte utitur casu
eo quia oportet tales medicinas alterativas in gra-
du qualitatis contrarie esse ita elevatas vel temperate.
mente quantum elevatus est gradus egritudinis
embrionis vel temperati principiorum generationis sed
secundum tales et tantum gradum lapsus infantis penitus
est impossibilis. Ergo notitia electionis medicinarum convenien-
cium est impossibilis. Si ergo aliquo ingenio curationis
embrionem languentem subvenire possumus sustentare
super rectificationem ex nutrimento ex quo nutritur embrio
sed tale notum est sanguis purior in venis menstruis
contentis post generationem membrorum eius quod etiam sanguinis
successive continue renovatur per novum alimentum
in epate generatum propter quod illustres causarum
fisice contemplatores voluerunt omne instrumentum
curativum egritudinum complexionalium embrionis
administrandum esse matri cum continue ad lapsum iam
precognitum cum ita apparuit aliqua mulier preg-
nans cuius fetum egrotare cognovimus discrasia
calida et sicca naturali. Tunc tenetur intendere per quinque
intentiones istas. Prima ut evacuetur mulier a
colerica materia cum aliquo istorum medicaminum.
Primum est Recipe diaprunis simplicis ℥ iiij detur mulieri
cum ½ ciato aque lactis calide in aurora et tarde
cibum sumat saltem horis quinque. 2m et fortius
illo est hoc. Recipe cassie fistule preparate cum aqua acetose
℥ iiij et detur cum ½ ciato aque calide ordei. 3m
est hoc et fortius predictis. Recipe mane dissolu-
te et colate in uno ciato aque lactis ℥ ij cole
et calefiat et detur in potu. Et si volueris predictis
membris infundendo coniunge ℥ j reubarbari
et colaturam cum expressione commiste predictis aut
cum eis volueris dare ℥ ½ pulveris reubarbari non
erit malum nec timorosum. Omnes enim predicte
medicine contentis et securissime sunt matri et embrioni.

Secunda intentio est ut rectificetur victus cibo-
rum et potuum administrandum et humectandum cum lac-
tuca bleta spinachia portulaca cucurbita citru-
locana malva viola et similibus. Et utatur ptisa-
na ordei cum carnibus preparatis cum aceto agresta suc-
co citrangulorum granatorum et similibus. Et bibat
vinum album subtile paucissimum cum aqua decocta
contingit refectum. Vel utatur aqua ordei cum zuccaro vel sirupo

De fructibus no utatur p'mis cerasis meloib
bathera et silibus Et abstineat aceto pipe
anno zz. parom et silibus Et pt uti zucto rosacco
uiolacco confectione triasandali coriandro co-
fecto tuzea de genus et consilibus et effugiat
superfluitatem ciboz repletionem et motum et exitum
omne quantum pot et passiones aie tristates ira
inducentes et furore Et caueat a ventris
stiptite quantum e possibile ne feces retente grauitatem
inducti efficiendo fetum depone cogat ipm
Scda no intentio est digo ul' rectificatio colica-
rum uenarum que i mulieres incumbunt et potest co-
ueniente fieri cum istis iustris Primum leuissi-
mum oim est dare in potu mane natu i
aque lactis a qua caseus et recocta sunt extracti
fuerit et detur frigida saltem in dieb' caloris / 2m
e hoc Rx aque endiuie mo^r dy. ℥ ij. /
3m e h^o Rx sy^l rosati ℥. i. sy^l de endiuia
℥. s. aque acetose ℥ ij aq mellisse ℥ j miste
Quartum et melius reliquis e h^o Rx sy^l simpl
acetosi ℥. s. sy^l acetosi citri ℥. j. aq buglos-
se et acetose ana ℥ ij. miste Sepe et in pg-
natib' uenarum credatur fieri rectificatio cum ℥. j.
zuccari uio^ti et ℥ iij. aque endiuie / Certa
intentio est ut si apparuit necessitas reitera-
di euoz colitarum uenarum no cessans ab euacu-
antib' iaz pdcis Si aut aliquid firmatum sang-
uinis clarificatiuum magis et cole eductiuum
desiderares ulterius pdcta exibeatur hoc / Rx aque
fructum descriptionum mes in antidot^o ℥ iij. ma-
ne i ipam dissolute et colate ℥. s. reubar^i
electi ʒ. s. spinati gr. iiij. et detur in potu et tardet
cibum suum horis quinque / Clisteriorum at usu
hic careo quia no placet m Et plr diu-
reticorum usum et pl'e vomitus administratio
h' ta i omi pgnate abhorreo Quin-
ta no intentio e residui male qualitatis alteratio
et matricis confortatio In h^o at simplici iustro
procede soleo p'm e ut mulier ter ul' quater i die
bibat ℥. s. sy^l d' limonib' cum s ciato aque
cedri In h^o e infriatio stis extinctio cum aliq-
li confortatione a stiptice limonis puemente
2m no instrum e hoc Rx aq anguriae a-
que mo^r ana lb. s. aque acetose lb. j ro-
sarum sandalorum ru. spodij seminis acetose ana
ʒ. j. croci ʒ. s. aceti corticaia ta miste et ifiga-
m eis pang d' lino ex quo epithimetur ing-
uina anterius et dorsum potius 3m uo et ef-
ficatius e hoc Rx rasure superficialis cucurbite
recentis ℥. j. oli d' nenufar oli. ros ana ℥. j. s.
umbilicaris recentis ℥. j. tera^r sl i mortario
ultima coctione Et ex h^o linimento liniatur
loca pdcta ter ul' quater in die / lapsum ro-
ram et humidum corrige potis p quinque inte-
tiones ple p contrarietates cidaz aduisantes
Cum g^o potius minoratio euare mais fuam
et humidas in pgnante euitare debes me^nas
omnis laboriosas ex parte gradus et ex parte dosis
Minorativum itaque due poss ee h^o Rx aq
buglosse ℥ iij. medulle cassie cocte ʒ. ij.

agarici electi pulueris hino ana ʒ. j. Cinoi
zz. rosarum coriandri spti ana gr. iiij. fiat
infusio et calefacta cum expressione condecenti offe-
ratur ei aliud minoratiuum in hac ma e hoc
Rx. aque arthemesie aque mellisse ana ℥ j. s.
bndte simplicis ℥. j. zuccari al. ℥. s. infundatur
p noctem unam deinde calefiat et cum leui ex-
pressione offeratur ut pdctum est Scda no prin-
cipal' intentio e rectificatio regis Utatur itaque
mulier cib' ad caliditatem inclinatib' cum decoctione
saluie mente rosmarini serpilli et silium plata-
rum in quibus aut nulla aut pauca existat
aperiendi uirtus sp qd' femi lo petrosilium a-
pium spagi et consilia no placent et utatur rizo pa-
nico faba legium et brodijs eorum abiecta p-
ma decoctione Et utatur tri. et alijs minu-
tell' cib' d' pasta fermitata et exiccata fcis
coctis in brodijs carnium pullorum uitulorum et
castratorum Et sunt ei carnes leporis et porci sil-
uestris Caseus dulcis et salitus et salite car-
nes et ppie maxime et carnes in uetribus
condite et sapores et cotimeta omnia cum in-
cremento maxime piperis aut cinamoni zz. gala-
ge cinamoni croci cimini carui feni^li et petro^ni
usus euitare dz De fructib' at sunt ei amig-
dale auellane nuces recentes et sicce pince
castanee granata dulcia et uue recentes et sicce
et ficus humide Sicce aut no habeatur i mul-
to usu Confectio ex pineata amigdalata co-
riandrum conditum dyacitoniten cum spebus omnia
conuenientia sunt Et d' mirabili confortatib' renes
et matricem sunt nuces condite et ppe Ieiuno sto
accepte Vino aut utatur claro rubeo bn pote-
ti saporis et odoris sine aqua si pt Et si no
pt euitare aquam utatur ea in qua calibs ex-
tinctus fuit 3 b' uicib' tales enim aqua sollep-
nis e confortationis omnium membrorum intrinsecorum
et nuosorum primum / Intentio no 3a rectificat
mais cum caliditate et siccitate corrigendo cas Vn
dignum duximus h^o Rx aque saluie ℥ iij mi-
ne citoniorum ℥. j. miste / 2m fortius i^o e h^o
Rx sy^l de mirto ℥. j. aque mellisse in qua
decoctus fuit mastix ℥ iij. et detur in potu
3m et melius ill' e hoc Rx mine cum spebus
℥. j. aq decoctionis granorum mirti ℥ iij. miste
Si aut digoz reficere uel cum confectionib'
tunc utatur mulier elecio aut confectione d' aro-
ro in aurora assumendo de ipo usque ad ℥. s.
Item confectio aro^ti rosati uiluz valet It
rosata nouella cum zucco et aqua mite i con-
fectione redacta It zuccarum rosatum ul' cum
puluere mastic accepti et cum aqua mete dis-
solutum Ita omnia ad rectificationem humorum uenarum
sunt utilia / Quarta no intentio si appa-
ret necessitas euacuandi uenarum eradicatiue est
complenda cum pdcis uenis suppositis ultra
quas no est discendum id cum magna limita-
tione Solui at ego quinque clare solutum h^o
exhibere et uenam in eo prosperitatem semper
Rx suci mente que folia hz qs rotunda et stipite

subrubuz et odorez valde suavez ℥ iiij. agarici electi ʒ j. infundatur agrestus in pocto sutto per duos dies naturales deinde Rx. ʒʒ. ros. an. ℥ iiij. manne electe et a storpis depurate ℥ j ß. conterantur omnia simul in mortario et fiant pille glutinositas cum manne in insistat omnia conservat et est medicina nobilis in educendo fla. aquositatem et muccillaginositatem sine molestia et agitatione fortibus. Et attende hic quod in evacuantibus coleram et materias cadentes de pregnante muliere omnes ad cassiam mannam reubarbarum tamarindos sebesten et pruna sint audaces et prompte. Sed evacuantes fla. et reliquas materias frigidas in pregnante pauce medicine a sapientibus ponite reperiuntur. Ultimo vero intentio est palliatorum calis et stitis complementum que corrumpat residuum male complexionis frigide et humide et ulcerum subaz corrigat. Et iam quidem aque proprii et confectiones in hac parte capituli ponite compleri possunt. Ego autem in talibus casibus triplici utor instro. Primum est hoc Rx rosarum gallarum cipressi spodii sandale an. ʒ j. resine electe ℥ iij. coquatur resina cum aceto nigro in quo steterit sertum infusa per unam noctem usque ad consumptionem aceti deinde incorporentur sertum pulvere species et fiant cerota duo magnitudinis spanse cum dimidia. Hec inde applicetur super alchatim et loca matricis et continue portentur. Secundum vero instrumentum et melius primo est hoc Rx olei de citoniis rosarum et de ineta an. ℥ j ß. simphiti lapidis ematitis coralorum rub. sandale ossium dattilorum combustorum an. ʒ j. storie ferri preparate secundum artem ʒ ij. Cortic. interioris castanearum ʒ iiij. resine ʒ j ß. cere q. s. fiat unguentum cum oleis nistosis et in unguatur ex eo loca matricis et renum. Hec ij. duo instra mirifices que plurimas aborte solitas a tali infelicitate liberaverunt fetum eius vigorando et confortando quia componentia sunt electa. Ultimum vero instrumentum est hoc Rx aque sublatoris virge pastoris aque centinodie an. lb. ß. aque gallarum cipressi lb. j ß. atacie spodii ros. an. ʒ j. thuris sandale colofonie an. ʒ j ß. vini citoniorum an. lb. ß. terantur omnia simul forti contritione deinde infundatur in eis panni linei duplicati et sex vel octo vicibus in die epithimentur cum eo dorsum actu calido

Quartum capitulum particulare de prohibitione aborsus per remotionem nocumentorum que in matrice evenire solent. Iam vero apparet ex precedenti capitulo quod eadem instra quibus corrigitur nocumenta vel egritudines embrionis generatione et proprie et in minori sufficere possunt ad egritudinum curationem egritudinum matricis per eventiam in ea eo quia talia non poterant convenienter applicari embrioni sed oportebat ea applicari matri eius. Unde tamen ipsa non corrigant lapsus vel nocumenta fetus non mirum valde eo quod alterant intimum et membra matricis ideo ipsa eadem erit correctiva egritudinum matricis et proprie que fit in ea per eventiam. Unde in materia huius capituli nichil aliud agendum restat nisi quod ulterius ingenium curationem egritudinum que inveniuntur in matrice per colligantiam eius ad alia membra. Si igitur matrix egrotaverit egritudine calida et sicca in ea in vieta per colligantiam ipsius ad cerebrum que tamen rarissime contingit consistente cerebrum cum evacuantibus diuretibus digerentibus et eradicantibus ab eo materiam acutam inflammando cephalica si apparuit mixtio materie cum sanguine servata tamen lege ypo. que aphorismo 24 sermone primo pregnantes purgare etc. et servata lege alterius aphorismi. Mulier in utero habens flobomata abortit sed magis cuius maior est fetus. Unde in quinto et sexto mense fiat flobomia predicta et deinde farmacia parte tamen minorando flobomiam et farmaciam. Item dicitur provocando fluxum sanguinis a naribus aut ventosando spatulas. Item evacuando materiam acutam cum pillulis cochiis de fuotie et aliis. Que cerebro suscepto collapsu cerebri calido et sicco licet ista contraria foret vana tamen est opinio et ridiculosa illorum qui in pregnante muliere talia administrarent. Hec non talia facile aborsum induceret. Similiter et de egritudinibus in matrice factis per colligantiam eius ad cor et pulmonem dyafragma et stomachum et per renes et vesicam dicendum est quod omnia talia ingenia curationis ab hoc capitulo separari debent. Et propter ista quorum instra completiva sunt fortia velud flobomie ventosationes scarificationes clisteria et farmacia fortia. Servire itaque procedendo et fetus et mulieris nocumenta vitando regatur miles cum medicinalibus intentionibus et instrumentis in precedenti capitulo tactis nisi quia laudo quod predictis addantur medicamina cerebralia pulmonaria cordialia et huiusmodi quorum gradus non elongetur a primo in qualibus contrariis et doses sint valde remisse et plures reiterando ne nocumentum aliquod ab eis inferatur aut sensibile

Capitulum quintum de preparatione vilis seminis ne ex parte defectus eius aborsus fiat. Contingit etiam persepe fetum iam conceptum abortiri propter defectum vilis seminis quod ad generationem necessarium est sive solum ad generationem concurrat active sive materialiter et active ut tenuit galienus in libello de spermate contra premissam opinionem que fuit aristotelis. Quando de qualibus qualitatibus aut contingit vile sperma est causa aborsus aut quia non bene digestum et permixtum est aut quia in quantitate contingit paucum est. Et ad istas tres duas videntur adduci posse omnes cause aborsus ex parte seminis vel contingentes. Est autem sperma indigestum quod a non sano corpore generatur sed abortivum. Aut quia velocius emittitur quam digestio eius compleatur. 3o quia materia generationis eius fuit illaudabilis. 4o quia coyens distractionem habuit in anima per passiones eius istarum aut resolventes vel coytus. Et primum quidem declaratur quia cum sperma sit superfluitas ultimi alimenti et utilis non videtur in egro corpore inveniri posse ultimum alimentum et utile saltem album. 2o quia cum sperma laudabile debeat esse album purum et dyafanum

globosum et compactum 7 qui aromaticu non vi[z] ipm in egro corpore repiri posse 7 maxe labo-rante egrne i mebris gnatois ppinquis velt sut testiculi 7 involuta vasa 7 remote uelut sut pori spermatici epar 7 renes quorum aliqua concurrut ad gnatoz me semis gnando ut epar Alia pparando 7 purificando ut emut-gentes 7 renes Alia no deferedo ut spermatica uasa 7 inuoluta detinedo 7 cosumado ut tes-ticuli ultim pfectois in sperma inducedo pz aut q si egrotauit corpus egrne notabli et sm pdcas ptes no potit in spermate acq-ri pma passio que e albedo Calor n nal' debilitando digeredo no potit mat spermat in colore assilare radicab 7 puus que ve alba sut Amplius calor debil' no poterit ama in sperma contenta deputare ptes va-porosas ventosas aqueas grossas treas quae no potit sperma rmane dyaffanu 7 rutilas quae no potit ee 3nt spirituosuz dyaffaneytas at ipius arguit ipm ee bn spumosuz eo quia spus vbitu dnant p se claritatez 7 limpitez ponut in substaz sut enim corpora luciosa 7 aerea expmori pte va-porea sanguis genita in similtez celestium corporu rgentia po de vibi tord 20 calo infine Amplius ee in spermate no potit repiri globositas 3nis qui fuit a debili calore naturali congenitum suba enim ipius globositas 7 cpacitas tal' puenuit pota caloris debi-tam coctionem facientis 7 expurgantis sup-fluas ptes 7 facientis debita p mixtione hui aque cu sicco terreo mci ex qua gnatr sperma Vn ex pdictis appz q defectus i embri-one facile assignad pot pp defectu in ea ex qua gnar que e sperma uile sine ipm effectiue tm sine malit a' vtroq mo 3trat Adhuc etia considerandu e q defecto in embrione assignad pot pp velocz emissioz Aut enim velocior erit pp debilitez contentiue que no retinet ipm adeo ut bn digeratur Aut exitus eius e velox pp nimia fluxibilitez aut pp qualitez pruriuaz 7 acuta in eo in-uentaz Cu g° sperma ita velocit educitur no bn 3nt amrice suscipi neq ipa ipm amplexatur neq delectatoz 3ntez ex velocitate exitus eius accipit matx Quae talis sper-mate aut no fit gnaco aut si concipiatur no erit robustus neq uigorosus embrio Simi-ter 7 3° accidit in embrione debilitas ex pte spermatis eo qz ex illandali ma geitum fuit qz nimiu parua uiscosa lubrica acu-ta aut alr male 3plonata fuit ma ex qua gnabatur sperma / Et adhuc ex quarta ca su-pius enumata appz posse contingi nocumta in embrione Cu enim aliquis coyt 7 ht ymaginatoe ul fantasias co res tristitias time facietes ul abhorretes a motu suffo-catiu ul disgregatiu spuum 7 humoris effluentis pz q no potit vm 7 prolificad gnari sperma

pp quod oz coeuntes cu magno appetitu de-lectatione 7 cogitatone pcipue ad tales ac-tus extrahi si gnare intendut Et in tatu 3templando pcessert sapientes q fortis yma-gnaco in tpe coytus fca ex lusu gibbosu robustu aiosuz rebellem 7 inhonestu virum pt ee causa ut tales pprietates ul similitudines recipiant pncipia gnacois eo quales for-tis ymaginao aia ppsitebat in aia coytus Qa no pius causa eam supius tacta de causa aborsus ex pte semis uilis fuit ex-titutas pt enim spermatis exuberas quitas in matricem effudi que debil' erit ut pptez magna qutez talas nalis matris 7 sanguis menstrui p modu suffocacois i disponatur ad gnandu fetu bn sanu 7 robustu / simi-lit pot spermatis quitas ee adeo diminuta q licz ex ea gnetur fetus erit tamen ita debil' ppt paucitez i nati caloris 7 spus q infirmabitur antequa ad naturales ptuz pueniat quae pp egri-tudines ipius prius abortiet qz ve pareret Et h cu d' paucitate spermatis freqr est ca abor-sus sicut multa quitas spermatis bn digesti ra-ro e ca aborsus eo qz i maiori quitate e maior uirtus 7 econverso Vn exom istoru fudamento iaz appz q medicus intendens pfugare ab abor-su considare dz no mug dispoz viri qz mulieris Si itaq medico occurrerit mr querulas posse coire 7 filios ee gnare Inquire cu diligentia dz complexioz viri vlez sco pncialez mebroz gna-conis 3plo3 attende 3° epatis dispoz i pg-nando considare 6° emulgentiu 7 renu 3plo-nez 7 compoz attende aut sint dolentia uel opilata 7° chil' vene 7 vasaru spermaticorum mat gnaconis deferentiu considare dispoz 6° no vas spermaticu sinistru p quod defertur spus uital' a corde ad mebra gnaconis diligent inquire / Amo spermatis qutez co-lorez subaz pcim 3tinuitatez 7 dyaffanei-tatez attende Et siquid apparuerit ei pdca omnia mebra in 3ploe 7 in dispoe fore dis-poita conditoniby ets in spermate pdtis in-uentis tuc merito conclude viru istu ee ve-nereum 7 ad plis gnatoem bn paratu Cu g° plr considauit medicus dispoz mulieris ex pte pdcorum mebroz qualitate spermatis eius aut humoris qua emittit 7 vtriusq copulaz facere 3pleri ad magna delectatone a viro 7 muli-ere accepit ex clusis fastinacoiniby 7 malis medicamentis 7 ulceru cicatriciby mivaleat erit istos duos no ee plificos 7 3nt venereos id supfluunt in frequenti uald copla 7 in passio-nibus aie tristatiby sup excedat Et si inves-tigando pcessit 7 uidit 7 cognouit aliquam ipoz defectuz ee in mebris a' i quitate ul qualitate spermatis vi a' sanguis menstrui fore defectuz attendat ad rectificacoz illius in quo defec-tus apparebit aut vtriusq si defectus fuit in amboby applicado instead diligendi et di-uedi mas 7 euandi cas inora' 7 eradicandi

p congruas regiones confortado memb[a]
et totuz corpus ut expimiss talis colligi pot

Caplm ultimu d' memoria quarudam
menaz ab occulta na ad guacoz facie[a]

Multa in hoc caplo varys volumibus tpe
antiquoru illustrium expimenta colligi possut
quaru applicatoli mulierez sterilez ad fecundi-
tatem induerit licet h in volumibus iunio-
ru autoz no ita aute ce copbata inveniant
d'mo go taliu scpsit dyascorides anaza-
theus q si mulr supponat s' uastale pmu fac-
tuz ex radice mandragore pot coytu z longo
tpe retineat i'mirablr facit ad zceptu se-
men detinendu z plificandu. Et h° gdez
magr zonale uider mysterilite puenete a ca-
lite multa z huite superflua lubrificatia ma-
tricis quis mandragore frias z stricte sius
adiscari pot ultra specificaz eius uirtutez.

d' madragora

Neqz opinandu e mandragoraz ee platoz
cuius radix humane figure plima existat si-
cut zarpellones z zarpatores p plateas
ondut eas decipiens vulgs lz Aricp tate
speculatonis phus in hac ma dceptz fu-
it Appz eni ipm credidisse tale planta
in radice eius humanaz figura penitus
plasmataz qd pt ee q h° nome madrago-
ra grecu exns figuraz importat humana
lege de eis 2° can cap de iabrol z cu° de
mandragora Aliud aut expimentuz ad co-
ceptom plr faciens scripsit. c.9 placid pa-
piriens cap de ceruo ubi dicit q os d' corde
cerui suspensuz collo ul' core mulieris ute-
ro ul' vidi etia ad conceptom optie facit
Alter aut uir fidelior ist dt q lapis i ueti
in cerebro ul' uetre aquile i cibo dato uiro
z mulieri aut utriusqz coxe ul' brachio appe-
si mirablr facit ad conceptoz Et alt' et de
vetustissimus autorib dt q si accipiar dens
septemis pueri z in tantula argetea ul' au-
rea circuligat z brachio utriusqz coeutis
suspenda gnare facit Et itm ad h scpsit
alter ut tyrang ut si quis accepit sanguez
vespertilionis in pano et femine nesticti sub
capite eius posuit z eod tpe se mulieri
admiscuit sine dubio concipiet Plura
alia scribe potuissez s no curaui tu no
multaz fidem ad hibeaz eis sicut credo her
talia ee no affirmanda a catholicis z sub
lege xpiana militantib z tu considera

Ad laudem dei Amen Amen

259

Insignis ac celeberrime fame doc-
tor utriusqz Iuris dns gregorius
de spineda questio e d' stupore qui
appuit i maiori pte pedis cuius qd
stuporis z lz q plrime ab autoib assig-
te sit cae veritm vi in ipo reducedas ee
causas ad multiuz uerum flatuarum q dom-
nantur in ptibus renuz eius z ulr i oib
venis ramificat a tali descendete qui des-
cendit p domesticas ptes coxaruz q et uie
multi te iplet neruos descendetes ad inferiores
ptes z ppe omis qui oriuntur a 19a et 20a
spondilib usqz ad finez caude p quos gdez
neruos sm magnaz ptez eoz deferr spus
sslis z motiug ad oimia mistra ss9 z mo-
tus quis moue z sencint ptes oms infio-
res z anche z toto pes magnus z oms ptes
femoris z sumis que tam intius q extus
ssu z motu deputate sut Si itaqz conti-
gat mas pdcas sua multine aut iustosite
uel sl utriusqz oppilare mas inoz ssus
dimue sensato in pdicts ptib Et si opilet
neruu motium lede motus pdcoruz mbru
Et si in utriusqz simul contingat fieri opiloz
mebri pdca insensaton sua ledent z mo-
cone simul Quare facile ex pdicts videri
pot stuporez istuz qui e notu diminois
inssu tactus accide p oppilatom i pdictis
locis eueniente Neqz et stupor iste i uiro
isto p ueme pt ab oppilacone attenuato-
ria Non eni in eo precessit cgnes ul' actua
consuptiua huius substace que st opilacos
attenuatoie ea Neqz et in eo iu ee apa
magnu aliquod uel duru qd facit oppi-
lacones coartatorias in eo Sut i oppilos
pdce puenietes a mia fla ta multa ul' visco-
sa phibente trasitu aialiu spuuz ut pdcm
est Et ex fudamto pmisso manite solui
pot questio quare e q alu notu apparz
i eo in ssu magis q i motu aut econtra
z alu in sensacone z motone simul Et itm
ex pdco fudamto appz soluto ad pbleu
aliud p quid est q alu apparet h no-ta
qnqz uo no Naz sm accessu uerum oppi-
lanciu sequu nota pdca sm uo resolucoz
ul' trasmutacoz ul' sm ssilez euacuacoz
eoru remone actua pdca Et 3° existis co-
cludi pt quare qnqz mebra inferiora pdca
mollia z lassa pcipiunt qn n no trasit
debita qntas spuuz no calefiut mebra
illa d'nt quare uie i eis habudates nez
suffut digerut neqz resoluut ui ipe
multitude sut ca lassitudinis z mollitiei m-
broruz Et 2° ex pdicts concludi potest
quare mebra ia stupida ssu tacts pcipi-
ant gruia z pondosa Si eni mebra le-
uificant spuuz pnta i eoru absentia se
optim Et 7° adiu ex pdicts cocludi pt
ca quare uiro isto tpe coitus accidit vga
eius que prius buerta erat ab erectione
desite ad actuz venereu exple no pos-
se d'nt Et adiu sexto ex pdicts cocludi
pt quare seminal ma eius fluida uel
mucillaginosa ul' aquosa pluuis recipi Et 1°
ex pdicts cocludi pt q uir iste ronabiliter
no dz ee bn fecudus eo q2 seme eius idiges-
tu e z in qualitatib prius z zis dispatuz

et debita spirituum quantitate carens Et secundo
iterum ex eodem fundamento deducitur quod iste vir
non debet esse multum appetitus coytus eo quod a sperma
te deficere videtur causa prurituua que multum vene
ris incitatiua est Et ultimo ex predictorum fun
damento concluditur quod dispositio in hoc celeberrimo
doctore multum veren da est Stupor enim minat
paralisim 3a primi capitulo de hiis que pronosticant
egritudines et 2a 3i primo capitulo et 9o almansoris 8uo capitulo
et plures alibi quare in hoc ultimo in summa concluditur
quod res ista non leuius sed multum suspecta esse debet
et incitare dominum istum ad exquisitam curacionem eo
Cura enim eius non est differenda quoniam prolongatur
huius egritudinis tempus perducitur ad paralisim in 9o
almansoris 8uo capitulo et 2a tertii primo capitulo et 2a 3i allega
to loco colligendum Itaque perfectius dispositionis
curatione licet accurate multum procedendum est
ordinando regimen ex parte sex rerum non naturalium
subtiliter mensuratum solum tamen hic summarie dis
currendo procedam neque enim tempus accomodum
est quantum hec dispositio exigeret Regimen igitur
ex parte omnium sex rerum non naturalium inclinetur ad
calefaciendum et excitandum mediocriter licet enim
dispositio in se considerata ut oppilatio est et materia
eciam eius que frigida multa et viscosa est expete
ret regimen satis calefactiuum et excitatiuum quia tamen
complexio eius calida est nobiliter et etas est que con
sistencia est et naturalis eius complexio quam
credo esse sanguineam distrahunt me etiam actum ab
applicatione excellenter calidorum quare cum mo
derate calidis procedere securius est eciam quia in misse cum
longo usu producere possunt effectum non minus bonum
quam multum calida breui usu Cibum et conside
randum et cibaria eius conueniunt ab omni cibo
medicinali uel cibali membrorum frigidorum augmen
tatiuo ingrossatiuo et oppilacionum effectiuo et
bonum est quod in cibis eius semper aliquod apitiuum
commisceatur ut radix uel folia petrosellini feni
culi et similium apitiuorum calidorum in diebus fri
goris aut radix endiuie cicoree in diebus caloris
Etiam de partibus animalium euitet venose liga
mentales cutes et viscose partes et ventres et cibus
caseus multum mollis et viscosus lacticinia et
pastilla cibaria et cruda fructus omnia frigida et similia
ut granata citonia castanee et similes Effu
giat eciam multam stomachi repletionem cibis ne suffocetur
ex illo calor innati diminutio et augmentum me
rum flatum primarum indigestionis Et omnino consulo
cidem ut si quando repletionem incurrerit ex multitudine
ciborum et potuum ad ipsam euacuandam per vomitum
illico festinet Accipiat itaque prius simul cum aceto
si ʒ ij aque putealis ʒ iiij uel tres et totum bi
bat tepidum et post mediam horam vomat
ponendo digitum in os suum Et si desideraret
repletionem illam deponere prius accipiat in aurora
ʒ j pillularum de simul yera galieni cum pillulas
de speciebus masticis quas alefangias nominat
melior tamen mencia accipere ye simul galieni
ʒ j s cum aqua decoctionis duorum folliculorum
sene uel radicis petrosellini Exercicium autem omnino vi

tari esse nociuum tam pedestre quam equestre uel
nauigandi propter quod aut exercicium multe concussionis
quod in coytu nociuum est euitari debet mouet
enim materias illas ad membra illa que superius tac
ta sunt et oppilantur membra illa et augmentari
potest stupor quanto aut magis nocet coytus eo
quia per ipsum euacuatur superfluitas ultime alimenti
utilis et moratur spumosa materia qua multum indiget
membra predicta leduntur itaque membra illa a coy
tu diutius et quia inaniuntur et quia replentur et
motu et agitatione inclinante materias ad ipsa
Et de sompno et vigilia considerandum quod dominus
iste non multum debet prolongare dormitionem
eo quia est causa humectandi corpora cum generentur
ex ea et augmententur flata multa et crescunt
reumatismi a partibus fortibus ad debiles
quare longo tempore vigilare conueniens est quam dor
mire Accidentia non anime propter que mouentur satis
notabiliter spiritus et calefit spiritus et excitantur super
fluitates inde esse conueniencia dummodo substancia
resolucio et spirituum consumpcio non sit maior
quam superfluitatum excitatio hec de rebus non na
turalibus ita succincte dicta sufficiant Regimen
vero dispositionis huius curatiuum magno ordine et
accurate multum conscribi debet res enim ista exi
git ut ipsa sollempniter pertractetur ne deterius
inualescat quia tamen non dubito celeberrimos
doctores quorum consilio fungitur canonice mul
tum in curacione dispositionis ipsius processisse so
lum aliqua puncta que michi utiliora videntur per
currendo scribam relinquens perfectius doctoribus
conscribenda esse et applicando remedia quod sit ita
primo itaque premitto quod dominus iste cum magna caute
la et aduertencia procedat in accipiendo balnea de
petrolo uel similia ad que ego audio ipsum frequenter
consueuisse se neque enim ita large comedendo ea eo
quia frequenter membrorum subtiliores partes resoluunt et alias
dimittunt que magnifice nocere possunt Etiam
quia balnea colliquando materias faciunt eas reuerti
zare ad membra debilia et eis infundi Et 3o
quia balnea huius stuporis effectiuas que perfun
date sunt in neruis orientibus a nucha de quibus
in primo capitulo scriptum est non possunt consumere nisi
in longo tempore quam ex assumpcione balnei per x uel
xv dies non videtur acquiri posse iuuamentum totale
et essenciale immo magis per uno tempore duratu
rum et accidentale Animus per balnea omnino curare pos
sent id fecissent magis in preteritis annis ubi virtus
erat forcior et egritudo confirmata minus et iam
non curauerit conueniens ut manifestum est neque in posterum
tamen de eis est habenda fiducia totalis // 2o
premittendum puto quod regimen huius dispositionis
pendet ex actu preseruatio et curatio Et per
excacionem primi uel indifferenter saluberrimum esse quod exi
mius doctor iste vere et in medio autumpni
uel prius si conueniencius purgare debeat omni
anno quousque sit curatum percipiet denique gradum
preseruacionis utatur uno electuario et una confectione
et aliquibus pillulis et quanto in unctione quadam
Ex quorum quidem applicacione conuenienti non dubito

q preseruabitur sollepniter

q preservabitur sollempniter Modus autem purgationis eius in vere talis erit Recipe pillarum de sapino pillarum de serapolla descriptionis mesue vel Auicenne 7o canonis ana ʒ ss pillularum de reubarbaro ana ʒ i boni ponderis reformentur pille vii cum succo de calamento et exibeantur per duas horas ante diem et dormiat in lecto post eas per vna hora et post quinque horas accipiat cuius vnus aque ordei cum zucharo caleste et post ipsam per horam accipiatur cibus Assumpto itaque miroratio accipiat hoc digestiuum quod continet diebus saltem decem Recipe succi de calamento succi de sticados succi acetositatis ana ʒ i aque sublimationis radicum yreos ʒ i ss aque capilli veneris ʒ ii misce Assumpto digestiuo purgetur cum istis pillis Recipe pillarum fetidarum ana ʒ ii pillarum de hermodactilis ʒ ss reformentur pille vii cum succo citri acetoso Et si quis dubitaret caliditer tam in digestiuis quam in solutiuis predictis confringat eorum audaciam cum aqua cicoree endiuie vel acetose more suo Et iterum cum eisdem purgari poterit in autumpno Veruntamen pro reliquo taliter estime omnia talia confringantur ut dictum est et minorentur doses solutiuorum saltem Electuarium quo uti potest gratia preservationis esse potest electuarium de acoro et fortius in et conueniens in preservatione et cura stuporis propter me consuetum et utile est electuarium hoc Recipe yreos humectis ʒ iiii bistorte acori palis arthemisie florum rosmarini ana ʒ ii foliorum ameos ʒ iii albi seminum tritorum gariofilorum paradisi ana ʒ i specierum plirisarcoticon ʒ v mellis rosati colati ʒ viii zuccari de coctionis lb ss fiat electuarium Conserua uero qua uti potest est confectio de acoro confortatum cum speciebus dyacinamomi et dyamusci vel dyambre que valde melior est Conserua uero domestica ad illud est hec Recipe specierum anacardinis confectionis dimisso anacardo ʒ ii liquiricie ampli florum rosmarini ana ʒ i ss zuccari albi lb ss fiat conserua predicta cum aqua sublimationis rosmarini Accipiat itaque de predicto electuario duobus mensibus continuis omni mane in aurora ʒ ii usque ad ʒ iii deglutiendo ipsum et tardetur post ipsum cibus horis quatuor ad minus De predicta uero conseruatione accipiat ʒ i ss parum ante prandium et cenam Pille uero de quibus uti potest gratia preservationis sunt iste Recipe aloes epatici ʒ i hermodactilorum electorum ʒ ii agarici turbit electi ana ʒ i salis indi ʒ i ampli seminis rute piperis al piretri mastices ana gr vi infundantur omnia in ʒ v succi saluie et conquassentur et exponantur soli usque ad exiccationem eorum deinde conuenientur succo et exiccentur et deinde ʒ vi mirabolani de hoc fiant pille de omni ʒ viii de quibus accipiendo potest omni 2a die vel 4ta duas vel tres parum ante cenam Et potest etiam de ipsis accipere ʒ iii bis in mense ʒ i ex eis in aurora Et obseruare post eas ea que superius sunt obseruari in acceptione minorati Oleum uero quarto quo uti debet et mirabilis impressionis cum iudebit est hoc Recipe olei oliuarum antiquissimi lb i pulueris euforbii ʒ ii pulueris bedilster ʒ ss pulueris

et ponantur in ampulla cum predicto oleo et claudatur diligenter orificium ligetur itaque predicta ampulla manubrio caldarii pleni aqua bulliente usque quo olei 3a pars consumatur Ex predicto uero oleo sepe dum exponit se lecto omnes partes stupidecendo perungantur et inde debent inualescere conuenientem per post purgationes ante missas conuenientes fiat Ex hoc itaque regimine volo satis fore esse ad intentionem curatiua predicta nam reme omnia non solum preservatiua sed conuenienter curatiua sint Ad laudem dei Amen

156

Francischus aromatarius ciuis viterbius uxorem habet que laborat dispositione predicta que a sapientibus cachexia nuncupatur et est totius corporis tumor proveniens a multa flatulentia ventositatis materie cum mixte sunt ventositates et vapores plurimi quorum generatio causatur a mala complexione epatis frigida et humida ut manifeste apparet ex hiis que infra dicentur Est autem hec mala complexio frigida et humida dispositio epatis Nam quidem per accidentiam in eo sed per colligantiam acquisita eo quia successit in moderata menstruorum fluxum propter quem epatis complexio corrupta est et innatus calor eius debilitatus adeo ut ubi cibum in sanguinem et alias materias humorales conuertit conuertit aquosum eius partem in aquosum flatum et vapores conuertit Ad generationem cum flatus et vaporum concurrit innati caloris debilitas Ad productionem uero sanguinis et ceterarum materiarum necesse est concurrere substantiale epatis ex fortitudine caloris naturalis resultans Neque tamen credo hic me indigne reprehendi posse si fortasse in productione huius egritudinis mala complexio calida in epate vel in toto fuit admixta quamquam enim harum duarum data de inca le est cachexiam posse ad illas sequi sed non mala complexio frigida innati caloris epatis corrumpendo potest esse causa efficiens aquosi flatus et vaporum ita complexio calida mala hoc efficere potest licet non ita frequenter Et hoc quidem facile est uidere ex sermonibus principis 15a 3a tractatu 2o capitulo 2o ubi enumerando causas ydropisis complexionales sic scribit Et complexionales supercalide sunt inflammantes et faciunt ydropisim plurimum illis sed apparentibus cum gradatione resolutionis innati caloris aut extinctionis eius subito Intelligo autem per resolutionem hic id quod sentit medicus quod calori innato accidit resolutio paulatim aut ex fricatio siue sit ex calido siue sit ex frigido sicut ex potu aque frigide in ieiunio et reliqua lege ibi que sunt pulchri sermones Et ex hoc fundamento facile deduci potest qualiter propter euidens omnis que superfluit prima resolutionis innati caloris succedere possunt cachexia et species ydropisis omnis Et hec quidem fortius consequuntur ad euacuationem sanguinis quam aliorum humorum Notabilior enim euacuatio est euacuatio sanguinis 15a 3a capitulo sexti allegato quarte 21a 3a tractatu

3o cao 2o cu superfluit fluxus sanguis
Sequitur cum debilitas appetitus et debilitas di-
gestionis aut inflao extremitatum et corporis et ma-
licia coloris et quandoque perducit ad ydropisim /
Cuncta aut ab ymaginatione deduci possunt
non plus hic concludere nisi quod licet fortassis
in principio mala complo causa dispositionem que nunc
prius est precedere potuerit dispositio tamen actualiter prius
est carnosia proveniens a mala complexione frigida
et humida successive acquisita ut iam deductum est
Et signa illius sunt ita primum est corporis turgescentia
proveniens a multa flatuositate et ventositatibus simul mix-
tis in substantiam membri conversis ut scribitur 2a
primi 7o cao declaratio cuius huius est quod ventus
in carnosia in substantia membri est admixtus 2m
vero signum est mollicies totius corporis 3m autem
est albedo illius quod duo proveniunt a tenui fla-
tu reddente membrorum substantiam mollem et sua
albedine talia membra colorante 4m signum
est lenitas resistentie ad impressionem tangentis
sicut enim vapor in puncti facile cedit ita
etiam et illud aquosum flatum paucam resistentiam
prebet resistenti 7m signum est remanentia con-
cavitatis in loco depresso et hoc quidem accidit
propter ventositatem que est una de passionibus propriis
flati Accidit tamen quandoque flatum id in brevi tempore
retrocedere propter acutis quia licet illud flatum com-
primenti facile cedat remoto tamen comprimente
non ita facile refluit ad locum a quo expul-
sus fuit Et hoc quidem accidit propter ipsius ventosi-
tatem que est una de passionibus propriis flati
Accidit tamen quandoque flatum id quandoque in brevi
tempore retrocedere propter acutis eo quia movetur mo-
tu ventositatis vel vaporis implentium ipsum
cum sint simul in membro cum flatu permixti
ut iam allegatum est Ex quibus correlarie concluditur
quod recessus flatus et accessus eius ad membrum
est tardus et velox secundum maiorem et minorem
commixtionem flatus cum vaporibus multo enim
existente vapore flatui commixto velox fit fla-
tus repulsio ad membra et econverso Ex quibus etiam
2o correlarie concluditur quod si equalis fuit commixtio
flatuum et vaporum simul refluxus flatus ad
membra medius inter tarde et velociter retrocedet
5m signum prius est tumescentia faciei et
precipue palpebrarum et pariter subsistentium oculis
et hoc quidem provenit propter flatum quod evaporavit
ad partes illas satis raras et detentum fuit
in eis ventositate sua 6m signum est citrinus color
corporis ad subcitrinitatem quandam que quidem
contingere potest aut quod difficile est ymaginari flatum
quod frigidum est et ventosum a debili calore in va-
porem converti quin et aliquid de colera que
sui caliditate et subtilitate evaporabilior est
a debili calore in aliquam vaporitatem partem trans-
mutetur que vapori flatus in proportione commisceatur
si ex commixtione vaporis aquei et albi cum
citrino necessario permutabitur corporis formositas ad
colorem mixtum ex albedine et citrinitate ut dictum est 2a
vero causa huius coloris assignari potest ymaginando
quod aliqua pars flatus a calore extraneo sive putre-
factive sive non notabiliter excoquatur ita ut vapor
ille notabiliter inflammatus colorem corporis ad citri-
nitatem convertat eo modo quo in pluribus vigi-
lantibus hoc sepe contingit Et in hiis que
a calore extraneo ad mortem perducuntur Et hec
quidem causa licet sit subtilior et physicalia magis val-
de tamen facile ex principiis meis deduci
potest 8m signum est permutatio habitudinis membrorum
ad corruptionem forme corporis vel plasmationis
carnosia enim vapor et flatum simul quandoque permiscentur
in toto corpus ita ut fiat sicut massa ut dicitur
3o tractatu 2o cao 2o / Nonum signum est impotentia
et lassitudo ad exercitia et progressivos motus
Et causa illius potest esse duplex Et prima quidem
est multitudo flatus per totum corpus augmentati quod
sua frigiditate et grossitie gravitudo membra reddit
indisposita ad consuetos motus 2a causa est multa
commollitio iuncturarum et aliorum membrorum motus
ut musculorum cordarum et nervorum / 10m signum
est minoratio urinarum et sudoris et causa in primo
est transmutatio aquositatum a renibus versus ad extrema
corporis Causa vero paucitatis sudoris est indis-
positio meatuum ad exitum per vias pororum que fit aut
propter frigiditatem flatus aut propter ventositatem eius aut propter
debilitatem virtutis expellentis aut quod deficit illi
flati conditio causa sudoris que est vapor colli-
tus Aut ipsa materia colerica subtilior que in sudo-
re videtur esse materia quin sudor est aquositas sanguinis
cum pars colerica est admixtum Undecimum signum
est ad multiplicatio ventositatis vel rugitus in ventre
Et causa huius est non ex multitudine ventositatum et
vaporum qui necessario inveniuntur in hiis corporibus
tam ex parte cause efficientis que est debilitas innati ca-
loris quam ex parte cause materialis que est flatum satis aquosum
Duodecimum signum est tensio mirach Et hoc
quidem accidere potest a flatu et vapore contentis
inter superficiem concavam intestinorum et concavam
siphac multiplicatis cum vaporibus et ventositatibus
in predictis locis necesse est extendi totum mirach
et ad expelli 2a vero causa huius esse potest multi-
plicatio flatus et vaporum in substantia mirach ut
inter superficiem concavam siphac et concavam musculorum
ventris et aliarum partium ex quibus aggregatur mi-
rach / 13m signum est tumor testiculorum cum
translucentia eorum Et causa primi est quod cum multi-
plicatur flatum descendit quod probabilium inferiorem
ad testiculos et ibi receptum detinetur ita quod
quandoque non solum oscum et involuta vasa impleantur
illo et turgescit primo et substantia testiculorum pote-
rit magnificari At vero translucentia in eis
accidit eo quia pars aquea flatus ibi contenta dya-
fana est / 14m signum est difficultas consoli-
dationis ulcerum que in talibus corporibus acci-
dunt Et hoc totum accidit propter corruptionem complexionis
et conversionem eius ad frigiditatem et multiplicationem
humorum frigidorum 4m signum est pruritus in oc-
o inguinibus et partibus intermediis coxarum et fe-
moris et inguinum et hoc quidem accidit propter lacio(?)
vaporum et humorum corruptarum ad predictas partes

Et voluit hoc subtir anic̃ pallo^to cao^ du
Inquit Et quoqz accit i commissur^e inguis
i. in vis intmediis iam pdictis aut i co-
missuris ꝛ ignibus i. in rugis que i ueniu^z
in ozeo ꝛ ignibus cali^t ꝛ pruzitꝰ vapnaporꝫ
porꝫ corruptuz ascendentꝫ / 16^m signum
est corruptio digonis sine p corrupcoñe
intelligimus diminutoꝫ aut ablacoꝫ quozꝫ
vtriuqꝫ a frite fieri pt sine p corrupcoꝫ in-
telligamus no^tuꝫ in digone transcendes mensu-
raꝫ humane spei ꝯ^rnteꝫ quod a frite iam in
totum multiplicata fatale puenire pot Et ex eo-
dem fundamento valde fatale pt saluari
signum 17^m quod e fortitudo appetitꝰ i ca-
tesia p̃ueniens sicut et in appe^tu canino
videri pt frequet enim appetitꝰ canini efficia
cu a sapientibꝫ assignaꝫ fritas intensa sed
contingit in catesia friteꝫ stomaci no ee
minorꝫ ymo maiorꝫ que faciat appetu cani-
nuꝫ i^2 ec. 18^m signum agrega^z ex multꝭ ꝛ e
quia in catesia inueniu^z diuersitas fluxibilis
aut stiptꝭ ventrꝭ aut sincopis ꝛ vigiliarum
ita ut quoqz vent^t sit fluxiꝰ quoqz no stip-
ticꝰ ꝛ aliu homo sit vigilatiꝰ quoqz uero
dormitatiꝰ Et aliu et eidem eueniut
sincopales motus et quoqz no hꝫ illos Et ca
quiꝰ horu acciu m assignari pt ex varietate
motus flatꝭ fmqꝫ a virtute diuis tporibꝫ
sincthoite ab ipo mota mas flatus ꝛ uento-
sitates ab ipa motas hinc inde ppellit
Cuꝫ n. contingit multiplicatu ee fla cu va-
poribus infundo stomaci ꝛ i intestis virtute
ab eisdem incitata accit fluxꝰ flaticus
Si aut contingit flata ia sube inbrozꝫ ee
notabilr inpissa ꝛ uiscopitꝭ ꝛ fritꝭ notabilis
existe tuc me is retine^z in uetre Et put
e me is a nali caloe deliete aliquar ex-
neari a caloe pnali qui cosumendo subtili-
orꝫ ꝛ aquosiorꝫ ptꝫ flatꝭ erit ca cstricos
ventris Et ex hoc fundamento deduci pt et ca
vigiliarum Cu n. fla id aliquar sicp cale-
factuꝫ est aut a calore ex coquente ipm no
naturalez salsedinez acquisiuit et uigiliaꝫ
causa Cu n. fla contingit ee aqueu satꝭ
et vaporale multi^ue vaporꝭ ꝛ frite causa
sua erit ca sompnulen^e ꝛ pari rone oio
iterꝫ deduci pt qualr quoqz cacesia adue-
niat sincopis Cuꝫ n. veloci ipulsioe a vir-
tute fra vapor aut flatice me ppellut^z ad
cor pp oppilatoꝫ in eo contingetez Aut
pp no^tuꝫ a frite flatuꝫ ꝛ extensioe vapo-
ruꝫ in corde contingeꝰ accit in corde no^tu
resolucois aut notal extinctois i nati
caloꝭ ꝛ totu hoc formalit e sincopis ut col-
ligendum est ij.^a zv trau ꝛ ca^o 2^is Si at
contingat tale no^tuꝫ a corde remoui tuc
alleuiabit cor a sincopi vl lypotomia ꝛ
sẽlibus Et h quid omia pulcre intellext
Auicꝭ 1^a 3^v se^o alleto cao duꝫ Inquit
Et e na in sua retractꝰ ꝛ resolucoꝰ s. ordies

De infirmitate catesia

Et silr e dispo sincopis eius quoqz ꝛ vigiliaꝫ
ꝛ elongacois eius ec. Expone lraꝫ sic iaꝫ
declaratuz est qui e occulta ut potes videre
Jam aut positis signis condicois cacesie
oꝫ puenire ad canones curois eiusdem
que quiꝰ sustentat^z in sex intencoibus
que clare pnt colligi ab autoribꝫ Et p-
ma quiꝰ itenco e regis ipoꝫ rectificao
2^a no vlis euo inouatiua ꝛ pticularis
etiaꝫ 3^a no intenco e mẽꝫ diuisio sa
aut est ipazuꝫ digtio Et 4^a e vltiata
mẽꝫ euacuao 5° no est inbzorum co-
fortatio cu excitacone residui mẽruꝫ /
Et pima quiꝰ intenco discrete intelli-
gi dꝫ ꝛ complezi Argu^to n. sumpto a mul-
titudine mẽruꝫ que congeste sꝭ oꝫ vti
regie attenuate ex pte qutꝭ et calefa^te
ꝛ excitate Ex pte qualitꝭ eo qꝫ morbꝰ
pendꝫ a reploe multa ꝛ a ma fria ꝛ hu-
mida Veru quia egritudo h e cronica
oꝫ regime eius no ee multu tenue i.
prio ꝛ in augto neqꝫ tantu a regie si-
e sanitatꝭ ut p ipm debilitez virtꝰ et
ppe cu puenit ad tempꝰ statꝰ Et ca-
ra itm pp qua no oꝫ regim multu ee
tenue e debilitas virtutꝭ que accidit pp ca
quia alimentu no bn digit^z pp notuꝫ
epatꝭ in quo virtꝰ nutritiua sustentatur
Quare ex omibꝫ concludendo dr qꝫ regꝰ
oꝫ ee ex hiis que notablr nutrit ꝛ qua-
litate sua notablr desiccat ꝛ virtute con-
fortant pprietate sua sicut e comestio
carnium pdicꝭ fasiani ꝛ auiu nunuta-
ruꝫ ꝛ vitulorum lactancium ꝛ pullorum
no multuꝫ excellent pinguium In qbꝰ
omnibus cibariis pona^z mixtꝰ aromatuꝫ
calefacientium ꝛ excitantium ꝛ cofortantiuꝫ
mebra pnlia ꝛ humanꝫ eꝭ virtute ma-
siuaꝫ ꝛ apitiuaꝫ Et sensit h omia sub-
tilit prnceps 1^a 3^v trau 8° c^o d^e ca-
cesie cura duꝫ Inquit Cibus aut
huiu catesiaꝫ sit ex hiis in quiꝰ est
sinamitas ꝛ confortacio ut e sicut adura-
gi i. fasiam et algobogi i. pdicꝭ Et
sint Iura eoꝫ azabrai alia lra aza-
brogi i. ferula condita cu croco ꝛ aceto
odorificata valde cu eis que sꝭ sicut garis-
cinamomum et silr armosblach i. gela-
tina Et vitea^z eꝭ cu ab ea q sꝭ sic
sinapis et porru ꝛ allea ꝛ que currit
cursu eoꝫ absqꝫ multi^ue nimia ꝛ q^tte
Ex quibꝰ omibꝫ Jam appꝫ qꝫ panis co-
ruꝫ dꝫ ee paru furfuracꝰ ꝛ ꝯ^uteꝫ
coctꝰ et qꝫ eciam dꝫ omia cibaria
in sciana ꝛ incettana oppilana ꝛ i dis-
tancia Ex m pmozꝫ sicut sꝭ lactuce
Endiuie spinachia bleta atriplex por-
tulaca cucurbite cucumeres melones et
anguria psim arisimella ec. Olera
no et fructꝰ declinaa ad caliteꝫ ꝛ siti.

curatio catesie

tatez aut saltez ad lenez ƺtatez cu apcoe
put ei couenie ꝛ ꝑpe in pauco vsu Vnde
inquit Aui q ex fructib ꝯuata dul-
cia et de citonijs paruz no nocet Ex m no
zoruz sicut cibi pastiles oms et uiscose et
neruose aialiu ptes ꝛ cutes ꝛ lac et ciba-
ria ex eo condita Ex m aut alioru est
sicut piscium om vsus et legum elixor
et carnes antiq ꝛ caseus antiquus ꝛ sia
Saluia no ruta bethonica meta absin-
thiu ꝑpilluz caules pastinaca ꝛ relique
tales oms ꝯ ntes sunt Et de fructib amig-
dale fistici auellane nuces ꝛ oms fructus
cadi ꝛ sicci cu apcoe ꝯ ut eis De potib
no ꝯ ns e ei nisi oms potus ydromell
et ꝑpe qn cu eo coquit mastix Si aut
ꝑ nim debilitez no poss ei negare vinu
exibeat ei vinu album aromatu no vald
aqueu vino mediocr acetosuz Et pot
itu ei ꝯ re vinu subrubuz subtile ꝛ aro-
matu Et si in ipo infusie steterit radices
eupatorij aut spicenardi aut cinamomu
vl cassialignea vl radix camepithos vl
vrtice erit in vino tali intenco omo ꝯ ns
et utilia Sile et oe regiu expte aeris
ꝛ loci habitabil dz inclinari ad calefaci-
enduz et exiccanduz Et simil exiciu me-
diocrit calefactiuu ꝛ exiccatiu ꝯ ns e ei
ꝛ ꝑpe post euacuatos Quid no d egre
p alias res no naturales dcim sit ex pre-
dict capit ꝛa no intenco ꝯ plet cuz
administracon menaz que educit mas
colicas dilsam spcruz velut e cola sub-
rubea uitellina ꝛ citrina ꝛ d apparat adh
e exib ico verepigre galieni ipa eni edu-
cit superfluites pdcas absq humiditatibus
inatis le q ꝛ v alleto ca o Et exibeant
ex ea ꝛ x vl xij cu aqua absinthij vl
eupatorij calefact Et gra huius et ꝯ ret
mena tal Rx ellu dyaffiniconis ꝛ ij dy-
gridij ꝑ j reubarb ela ꝛ j spicenardi ꝑ
ij exibeat ut prius Et confert et no minus
exibe pillas istas Rx pillaz d reubaro
ꝛ ij pillaruz de yera galieni ꝛ s salge
ꝑ ij reformentur pille cu succo rosaru ꝛ
exibeantur Si aut contingat ipiere mas
uiscosiores pdictis ꝛ grossiores tunc ꝯ nit
eis exibe ꝛ s ellu indi aut ꝛ iij ellu dyaffi-
niconis aut ꝛ iij yere dyacoloquintidos
que melior e pdcis Aut dare in potu
pillaruz d agarico ꝛ j cu ꝑ ij dyagdij
Aut dare infusionez istaz Rx agarici ela
ꝛ j s polipodij ꝛ j dyagridij ꝑ iiij aque
eupatorij aque absinthij an ꝛ ij anisi
cinamomi an ꝑ iij salge ꝑ ij pulius
zuca ꝛ j fiat infusio pdcez naturalez de-
inde calefiat ꝛ diligent expssa exibeat
ut dcm est Si aut contingit repiri
mas cu uilia comixtas exibeat mena
tal Rx agarici ela ꝛ j thimi folli ꝛ sene

polipodij an ꝛ s elebori nigri ꝛ vj ꝛꝛ ꝛ
s anisi spice seminis feniculi dauca an ꝑ vj
infundantur omnia in aquis buglosse et
melisse an ꝛ ij deinde colentur ꝛ exprimantur
ꝛ exibeantur ut s Si aut menas maiores
sublimitatis expetis ꝛ ꝑpe respicientes mas
adustas tunc Rx Exibe ꝛ iiij yeralogodio
descripte ab Auic 4o can sua pa tractatu 2o
descripcone 2a Et melior iam sm intencoz
meaz e yera ruffi ꝛ yera archigenis descripcoe
Vinisij Et optima est e yera Auic i illo
tractatu collecta descripcon ultima quaru oim do-
s exibeatur cu aquis sublimacoium pdictis
aut alijs que t placebunt Minorao uero
cu flomia in hac dispone fienda raro m
fre locuz aut ꝑpea quia mia no consistet
sanguis aut ꝑ debilitatez que iaz inuenitur
in cpe contracta decimus addicoe magis qz de
remocon timet p flomiam Sunt tn qdam
me minorat pclistia que hnt potentia att-
hendi maz sicut e cliste istud Rx aq decoccois
maluaruz radicu altee ꝛ folioz blitis lb j
ye simul ꝛ bndcte an ꝛ s cassiefis ꝛ vj olei
d absinthio oli liliorum an ꝛ j s salge ꝛ
iiij misce ꝛ totu semel exibeatur Si aut de-
sideras educere magis flaticaz maz ꝛ ꝑpe grossam
tunc pdco clisteri apponatur dyacastore ꝛ iiij yera-
logodion ꝛ iiij a yera dyacoloquintidos
et p senseris adustioz i mia tunc ponatur in clis-
teri ꝛ iiij yere ruffi ꝛ ab eo remoueantur bene-
dicta ꝛ yere simix Et si ꝯ tm pcipies i materia
mlaz ee comixtaz tunc potis puocare emor-
roydas fricando eas cu folijs ficus vl felle
tauri Et si mas easdez cognouis et inclicez
ee duantes tunc puoca menstrua exibendo ꝛ j
trociscoru d mirra cu decoccone croci integri
Reliqua aut p que eius minoratia fieri pos-
s tamqz no ita utilia admittantur // 2a no
intenco que digoz mrz efficiat no minus ꝯ nit
ꝯ piciuenda est Oportz eni digestiua quali
p mus adustas iacebus calefaciendo ꝛ exiccando
ꝛ p uitutes ras intide subtiliare ꝛ aperire
ꝛ p uitutes ras cpi confre ipm confortando
ꝛ uirtutez eius sustentando D mio quaru
menaz mlte a sapientib scripte reperiunt sir po
d absinthio po de eupatorio po d bisancijs
po dyarrodon oximel compositu oxi d de le-
mtico po composit acetosi ꝛ po squilliticu i
mia fortis resisten Ex quib pt fieri admixtio
tal Rx po de Eupatorio po simpl acetosi an
ꝛ j aque absinthij ꝛ ticorec an ꝛ j s misce
ꝛ tal confert ad maz no valde fricam Si at
contingit cu iacebus inueniri admixtioz
colicaruz mrz exibeatur hic po Rx po de
bisancijs ꝛ j po de endiuia ꝛ s aque absin-
thij ꝛ j aque ticorec ꝛ ij misce Cu uo vo-
lueris maz appice maiores ꝛitatis uiscositatis
ꝛ grossiciei tunc Rx oximell squillitici ꝛ j po
de absinthio ꝛ vj aque eupatorij ꝛ iiij misce
Et si volueris hoc dignum efficere magis appetitu

despe gtra ca
restam

tur ℞ seccanabin de leuistico ℥ i. sir. de acetos. ℥ s. aque eupatorii aque yreos ana ℥ i. misce Cum non contingit membris innemiri mixtionem melie tunc competit hic sir. ℞ sir. de epithimo sir. de ysopo ℥ i. aq. mellisse aque capill. ven. ana ℥ i. misce Et si prope membris esse mixtam melian coleram tunc exibe digestiuum tale ℞ sir. de fumoterre sir. de endiuia ana ℥ vi aque borraginis aque endiuie ana ℥ i. s. misce Et cum volueris digerere materiam flatiam cui est comiste melia flatica tunc ℞ sir. de thimo ℥ i. sir. de acetos. ℥ s. misce Et licet raro contingit membris comisceri materiam adustam ex naturali melia fecum quod tamen aliquando in iuuenibus apparet et presertim uehementer excitatis et regentibus sup calefactiuo utentibus tunc ℞ sir. de epithimo ℥ i. sir. violarum ℥ vi aque nenufaris aque endiuie et borraginis ana ℥ i. hec quidem digestiua omnibus fere membris sunt apparata nisi quando si inueniretur materias esse commixtas cum sanguine ex quo esset aliqua particula adusta foret tunc conueniret exibere aque fenicum que sanguinis et colere feruorem extinguit ℥ v. Aut exibeantur sir. de bisanciis ℥ ii cum ℥ ii decoctionis prunorum et tamarindorum Et si quis interiora digestiua uehementer membrorum iam dictarum apparata desideraret tunc accipiat aquas sublimationum predictas sir. commixtas dimittendo sir. illos et dando aquas illas augmentando dosim earum usque ad ℥ v. Et adde item sermonibus istis quod non solum fit membrorum digestio per sir. predictos sed conuenit digeri materiam si tempore administrationis eorum aliqua de predictis plantis vel radicibus coquantur vel commisceantur in cibis et potibus eorum ut esse per parte superius tactum est intentione prima et tu recurre ad eam //

Pro quarta vero principali intentione scilicet membrorum diuersione contemplandum primo quod due sunt species diuisionis principales que magis in hac dispositione a sapientibus collaudate sunt. Prima quidem est membrorum diuisio per vomitum. 2a vero est per administrationem clisterum materiam ab epate et a venis reducentium et inclinantium eas per inferiores vias et aperientium opilationes subtiliando et resoluendo materias Aliquorum igitur sapientum placuit magis diuisio prima eo quod ipsa fortius distrahit materias ab epate per superius educendo eas maior enim virtutis fortitudo requiritur ad faciendum ascendere materias sua grauitate nitentes resistentes quam ad faciendum ipsas descendere Cum ergo ita diuitur per superius materias fortius a suo loco eradicari 2a vero quod vomitus conuenit videtur posse fugere materias et extrahere eas ab epate per mesaraicas que sunt in fundo stomaci Et 3o quod vomitus videtur esse bonus eradicator membrorum que in infimo loco posite sunt Et quoniam per vomitum non solum membra trahuntur ab epate sed etiam per ipsum eradicantur membra que in stomaco et adiacentibus partibus sunt posite que facile possunt consistere

in concauitas et traxit istam opinionem fundantur ex re 3 v pallete sepe ca ubi inquit Et ut utantur ante cibum vomitu est enim bonum regimen eis et iterum oportet ut sit in prandio res cum zafrano infuso in sir. acetoso et in fine eius cum elleboro sed elleborum non educat materias nisi violento tractu in re Alii vero magis placuit 2a diuisio per clisteria fienda et mouentur fuerunt rationibus pluribus Et prima quidem est quoniam natura huius dispositionis secundum magnam partem contrarie in concauo epatis sed concaua epatis adintestina maiorem propinquitatem quam eiusdem ad fundum stomaci igitur membra in eo stantes poterunt per clisteria magis melius et facilius trahi quam per vomitum Et 2a quod consideratum est quod membra specialiter inclinantur descensum quam ascensum Et 3a est quod eductio per ventrem est euacuatio magis principalitatis includens quam vomitus Et quarta est quod cum clisteribus potest melius perfici subtiliatio resolutio et consumptio membrorum et apertio opilationum cum membris in eis positis quam per vomitum Et videtur hanc opinionem traxisse sententiam suam ex sermone pallete ca i dum inquit Et in pluribus dispositionibus quas habent membra ut euacuacies cum eis que educunt humores soluere ventres et aperiunt opilationes et clisteria subtiliantia et resoluentia humores solutionem educentia eas confert in ea valde propter quod clisteria de istis bene potest clistere ℞ foliorum blete ana manipulum i s. furfuris manipulum i radicum urtice et yreos ana manipulum i seminis feniculi et anisi leuistici ana manipulum ii florum cartami ottorum manipulum s. coquantur omnia in lb iii aque usque ad consumptionem 3e partis deinde ℞ huius decoctionis lb i vel similiter ℥ i. olei communis et dessamo ana ℥ i s. sal. gemme ℥ i. et ponatur Si autem volueris ipsum esse flatus magis attractiuum loco yere ponatur benedictam Et si volueris ipsum sollempniorem eradicare materias appone in ipso ℥ iii electuarii diacastorei et erit eligibilius Si quis autem desiderat eligere que duarum opinionum melior existat et soluere quorum illarum facile dicere potes quod si contingat in hac dispositione materias tales declinare magis ad stomacum quam ad inferiora quod cognoscitur per nauseam et subuersionem stomaci et per rugitum et tensionem et motum membrorum in ipso tunc in hac dispositione conuenientior erit vomitus Si autem perciperes materias magis ad inferiora rapi quam ad superiora tunc conuenientius erit clistere predictum aut aliud simile Et sustentatur hoc 2o super sermonibus veterum asserentium prima que educere oportet vnde natura recipit rem 3m quidem ingenium diuertendi materias est cum prouocantibus vrinam et precipue cum contingit materias magis esse propinquas in gibbo epatis Et facile quidem hoc fieri potest coquendo in cibariis simul ea quedam sunt radix feniculi petrosilini dauci et brusci aut eorum semina Aut ante cibum exibendo confectionem factam ex speciebus dictis de seminibus aut dando pillulas aliquas factas ex trociscis de eupatorio de capparibus vel reubarbaro trociscorum de spicanardi Datur igitur

diluendi mat iterum e per ea que attrahunt
mat a profundo corporis et viciniis partibus eius et
precipue cum applicatione balnei sulfurei vel alumi-
nosi aut salsi calidi actu aut salsi frigidi actu velud
e aqua maris Hec enim mat attrahendo consol-
vunt et consumunt que si non fuerint propria
naturalia talia tunc artificialiter fieri possunt in dulci
aqua coquendo alumen sulfur sal et alia similia
Quintum non vel 7m instrum diluendi mat item
e per applicationem evaporationum que applicentur
stomaco et epati et precipue cum menis sua calite
attrahentibus subtiliantibus et consumentibus mat
velud esset evaporatio hec Recipe radicum peu-
cedani fu. men. rubee tinctorum calami
aromatici spicenardi squinanti ciperi ana ʒ i ʃ. cassieligneę
galiemg te stomac calamintę ana ℥ ii absin-
thii origani dauci cimini ana ʒ i ʃ. terantur omnia
insimul forti contusione et calefiant in sartagine
sicca deinde imponantur sacculis qui actu calidi
applicentur stomaco Diuisio aut cum ueto-
sis absque scarificatione et contra pot Mat dilu-
te per emorroydarum aperitionem et appositionem vento-
sarum cum scarificatione et per applicationem rubifica-
tivum menarum et vesicantium non videtur habere lo-
cum in hac dispositione eo quod ibi non sunt sanguinee
neque eidem sufficiunt commixte neque etiam sunt adeo
subtiles quod per rubificantia et vesicantia consumi
possint Licet plurima que pro complemento
intentionis 2te sunt premisse scilicet complete eradi-
cationis materiarum commemorata fuerint ubi de modo
et instrumentis minorandi mat dictum fuit Alia
tamen variis in locis ab autoribus inventa
et magna experientia comprobata adhuc lo-
cum adducere est dignus Quorum primum est descriptio
pillarum stomaticarum alkindi quarum descrip-
tionem ab Avicenna collige 7o cap. fen prima
et tractatu 2o. vide ibi earum laudes Et dicit
earum dosim esse aureos duos licet inveni
dederim ex eis usque ʒ i. et sollempniter contulit
Amplius eodem tractatu vide tres descriptiones
successive positas ab ea quarum prima incipit
ibi Pille alie conferentes ad febrem cronicam
et ad debilitatem splenis et epatis et interceptionem
aque Et iterum descriptionem que subiungitur cuius
principium ad febrem croniciam accidentem ex humori-
bus predictis commixtis et ad dolorem epatis et interceptionem
aque Et iterum collige ibi aliam immediate se-
quentem descriptionem cuius titulum conferentem ad febrem
croniciam accidentem ex humoribus commixtis et ad do-
lorem epatis et ad interceptionem ydropisis Et omnium
harum dosis per me data a ʒ ii usque ad quatuor
licet descriptionum 3a expediret magis conferente
videntur Si aut desideras habere composita
leniora ad hanc intentionem et precipue respicientia
superfluitates colericas flaticas et iniciam ex adusti-
one genitam vel fecalem tunc recipe hoc compositum
mirabolanorum indorum citrinorum et kebulorum ana ʒ
i reuponticii agarici electorum ana ʒ iiii mas-
tic spicenardi anisi squinanti florum eupatorii
ana ℈ vi croci ℈ iii sandali sal indi ana ℈ v.

aque eupatorii aque capilli veneris et aque so-
lutionis radicum ytris ana ℥ i. zuccari rub.
ʒ x. fiat omnium horum infusio per dies naturales de-
cem in aureo colore et diligenter exprimatur
et cauda detur in potu observando post reparationem
et post omnia solutiva cum qui supra positi fu-
erint in exhibitione minoratiuorum Et si quis
desideraret mediam diversos humores educentem
tunc potest exhibere hoc compositum Recipe yere arthi-
genis supra nominati ʒ ii yere galieni ʒ v. aq.
decoctionis folliculorum sene ℥ ii misce De
domesticis aut solutivis et vsitatis et precipue ad
mat mixtam ex flate et colera debet exhibere ℥ ʃ.
elect. indi cum ℥ ii aque eupatorii Et si velis
respicere mixtionem notalem colera adiunge predicto
electuario ʒ i. electuarii succi rosarum et sub-
trahe de predicto ʒ i. Et si intendis cum hoc
educere mat melancolicam non habentem adustionem
de qua curandum tunc exhibeatur ʒ v. de electuario
dyasene cum decoctione predicta Si aut desideras
mat educere notabilis adustionis tunc exhibe
ʒ v. vel vi. electuarii hamech cum decoctione
predicta aut ʒ i. pillarum de lapide lazuli vel
de lapide armeno ubi fuerint adustionis ves-
tigia notabiliter apparentia Que vero epar
et stomacum confortant cum iam notabiliter noti-
ta sunt a mala complexione frigida et humida cum mul-
titudine materiarum frigidarum et humidarum plura sunt
a sapientibus scripta Quorum unum et lauda-
tum est ut exhibeatur in auroa elect. metridati
ʒ i. cum aqua decoctionis florum eupatorii vel
spodii si magis excitare vel Et 2m est tyriaca
andromachi que exhibeatur ut supra 3m est elect.
de ambra faciendo ex speciebus eius cum zuccaro
et aqua eupatorii confectionem Et 4m est confectio
dyacimini et precipue quando cum mala complexione fuerit
ventositatum quantitas notabilis Et quintum famosum est confectio
dyalacca 6m est confectio dyacurcuma 7m
est tyriaca himech quorum omnium descriptionem collige
ab Avicenna et exhibe ut dictum est Et de usita-
tis communibus est trifera maior et trifera de storia
ferri et trifera persica et trifera sarracenica
De trociscis non famosioribus sunt trocisci de ab-
sinthio trocisci de eupatorio trocisci de lacca trocisci
de reubarbaro in dispositionibus frigidis et trocisci de ros.
de berberis omnem descriptionem trociscorum de spodio
similiter aut cum semine acetose et trocisci de caphora
2o et 3o descriptionis legendarum ab Avicenna 7o cap.
fen prima 2o tractatu Et trocisci de spodio
cum teramabin qui omnibus conferunt in dispositione
calida et exhibeantur cum aqua endivie vel acetose
e vel aliis similibus De hiis etiam que confortant
epar asserta proprietate est comestio carnium codiarum
clivatarum Et caro adip. i. lupi comesta vel
... excitata et in pulvere reducta ex qua
fiant pille vel confectiones vel electuaria et sit usque
eorum frequens in aurora vel cum cibum Omnes
etiam endivie species asserte confortant epar
in cibo accepte et potibus et precipue ista que amara
est ad rubedinem declinans et est illa quam hodie

ticorcam nominant Aut est endiuie species que dicitur armata eo quia folia habet in suis extremis et circumferentiis uillarum spinosa et emittit lac et producit florem qui plantatur pilis leporis colore etiam pluma sua De confectionibus non famosis et usitatis in dispositione calida est confectio dyarrodon et confectio tasandali et descriptione nicolai in antidotario Et dyacitoniten galieni inuentum a sapione 1° bina ri et electuarium de xiloaloe de scriptum ab Auicenna 7° eius summa prima et alie multe species que potes ab autoribus colligere Ad laudem dei Amen

193

Ex hys que in narrata sunt et que sensu uisus et tactus ex signis comprehendere potui apparet quod dispositio huius uiri nobilis vincentini reducitur ad tria quia nocumenti in membris urine existentia primum est ardor in emissione urine eueniens 2m est frequens mictus 3m est sanguis cum urina cissio interpolatorum huius quorum omnium non solum causa formalis unio est et eorum signa ponere oportet per diligenti consilio me nali recto subuicire oportet Ideo vniuscuiusque horum singulariter et cause et signa ponenda sunt et curationis modus Est itaque ardor in urina dolor pungitiuus uel acuitas in emissione urine proueniens aliquando uero ipsam precedens frequenter et primus emissionem subsequens quorum terminum uerificatio ex sequentibus apparebit Fit autem ardor talis quandoque a complexionali causa quandoque uero ab excitantibus causis et inflamantibus quandoque uero et 3° ex constipatione huius que grana sunt continuentur in glandosis partibus carnibus ad irrorandum humectandum membra ut ad expulsionem superfluitatum disposita sint eo quia humiditas reddit ea extensibilia et flexibilia magis 4° uero contingit in urinando ardor propter ulcera excoriationem uel scabiem in uesica et in membris urine existentia Et colliguntur hec omnia 19a 3i tractatu et capitulo 2is Ex quibus clare elici potest ista distinctio quod omnis urine ardor prouenit aut propter nocumentum essentiale uesice aut per colligantiam eius ad membra urine aut per colligantiam a toto cadentem Exemplum primi sicut omnis lapsus complexionalis illius uesice de quorum tamen numero lapsus ad calidum et siccum frequentius ardoris in urina possunt esse cause quam ad frigidum et humidum Et tu speculare Item et egritudines compositionales quedam ardoris in urinando possunt esse cause ut rugositas asperitas superficiei interne colli uesice Item et egritudines in unitate contingens hoc idem efficere possunt ut excoriatio ulcera et similia in toto corpore et maxime in collo uesice contingentia Exemplum 2i sicut omne genus egritudinum complexionalium in membris urinalibus mediate et immediate euenientes ut in porris uiridibus in emulgentibus renibus et ceptre et lapsus complexionales et unitatis iam tacti predictum ardorem efficere possunt Et tu discurre ex hys que scribuntur 18a 3i capitulo de apostematibus de solutione continuitatis et ulceribus renum et reliquarum [illegible] et ex hys que scribuntur 18a 3i in [illegible] de fluxibus epatis et aliis et ulceribus eius Item et ardor in urina prouenire potest ad membra urine et precipue ad uesicam sicut frequenter contingit in terciana continua ... que febres acutas efficiebat et sicut in lepra scabie variolis et morbillo et similibus quorum omnium materia aut quod nimium exuberat aut quia ab acuitata uirtute sinthotice pelluntur contingit fieri diuisionem de [illegible] ad [illegible] Et tu considera hunc ab autoribus et facile uerificabis Qualiter autem salsedo ex prima causa per lapsum complexionalem proueniens uidere est facile Omnis enim urina et licet acuta existat et salsa a calidite tamen et siccitate intensa magis salsa et acutior efficitur quare collum uesice notabilis sensationis existens dilatata ardorem punctionem et morditationem in ea efficit Et idem dici potest de causis excitatibus potentie et potentie tam ab extra quam ab intra euenientibus et tu discurre per eas Per 3a uero causa dicitur quod si humiditas que in carnibus glandosis in meseraico posita et aliis in collo uesice consumitur ut in fortibus fluxibus flegmonis et similibus causis excitatibus sepe contingit urina tunc in sui acuitate non refrangitur Et corpus uesice siccius redditum et non irroratum ardoris eius nocumentum facile percipiet Et iste tres cause uidentur palam in hoc uiro ardorem in urinando fecisse Est enim homo agitationum caliter [illegible] tis et rerum notabilium huius fortibus et laboribus suo tempore occupatus fuit rebus etiam excitatibus et calefacientibus ut cibis salsis et acutis usus est Iterum et excellenter extenuatus est per nimium habitum et maxime in toto uentre et mirach sicut uidi Ex quo facile concluditur consumptionis predicte huius irrorare debentis causa Causa non est in eo locum non habet neque excoriationem neque ulcera in urinali uia percepi Et ex signis predictorum apperiri potest eum quare quamuis dolor pungitiuus precedit urine exitum ut cum ulcera uel nocumenta exiit in collo uesice principium ardor prius tempore in extremitate uirge tamquam in membro excellentis sensationis colligato per suum panniculum collo uesice Comitatur autem quandoque dolor pungitiuus actualem exitum urine propter acutum esse urinam et propter asperitatem et fortem conatum uirtutis constringentis collum uesice ad urinam emittendam Sequitur autem dolor quia facile urine exire potest absque nullo conatu uirtutis ad id propter impressionem ab urina imbibita in collo uesice

vlcus excoriacom 7 scabiem hnte intidꝯ
Reliqua aut̄ q̄uita cū ardoris i vrinado
effectiua ee pot vlcera excoriato ul' asperi·
tas euenienia in canali uirge 7 extre·
mite pudibundi ꝟ no sut p̄uts consideratois
7 tu lege de eis xxa 3ỹ de ulceribus u.
ge ut i² facilius ꝑtes ardoris cogscat²
vniuscuiusqꝫ caru signa ponēda sut Sig
itaqꝫ ardoris vrine ꝑuenientes a causa
cplonali ꝓm ut complo fuit aguatoe
colica aut sanguea calidior tam qꝫ hu·
dior 2m ē ut et lꝫ cplo no fuit tal'
ex regimine tam fuit in huorib) adustio
fca ut ex forti exrcico aut labore aut
ex vsu ciborū 7 potuū acutorū ut allei
cepe sinapꝑ salsorū 7 silīu et potuū 2 acu·
torū ut vini nālr fuosi aut hnts acuitez
acūlem ut mixtionē ex aqua ul' alior
acutor Aut vini quod collem fuit i locs
arenosꝫ calceis et silibus · 3m signū ē ut
sit complo que ꝑ adustionē fcaꝫ acuitez
posuit in huorib) siue fuit h cplo mala
toti vlis aut pcial' in epate 7 renib) et
alijs membris in vrinalem aquositatez
i ꝑmctibus 7 reliqua signa omia cplonū
cadaꝫ 7 sicaꝫ arguencia huic loco adap·
tanda sut Signa no ardoris fcti a
causꝫ excitantibus hntur ꝑ inuestigacoꝫ
causaꝫ corpus potiue excitanciū abex
euenienciū uel ab intra Et itm hꝰ cꝫ
efficiunt oms causē ꝑuatiue excitantes
ut sut ciuones oms fortes 7 ꝑ scueras
missir ul' ssr corpus exitātes Corpꝰ uo (signa)
ardoris ꝑuenientes ex cosupcom huidit
glandosē cognoscut² ꝑ inuecom caꝫ exita
ciuꝫ totū corpꝰ mirach intestia mesētron
7 lubares ꝑtes que cophendūt² ex cosupcoe
tocius uentr ueluti si mirach spondilib)
adhere uidea² ut in hoc uiro nōli ligt
Signa uo ardoris ꝑuenient ab ulcerib)
7 scabie in vijs vrinab) exentib) h non
ponunt² cū in hoc uiro uestigiū eorū
appareat eciaꝫ quia alias intractatu
d'cura ulceꝫ uiaꝫ vrine diffuse satis
hec signa a me ꝑnunciata st 7 tu lege
illud exinde huic tractatui cōformiter
adaptando Hec de signis
Agitur ꝑ dī r̄gimine huiꝰ dispōnis libera·
de ē rerū no nāliū c̄us administraco
Eligatur itaqꝫ aer in omī dispon ꝑdca
ꝑueniēte a causꝫ ꝑdicts ad fcm et huiꝰ
inclinatꝰ lꝫ amplius dcat ee huīdꝰ qꝫ
cadꝰ Sit eciaꝫ aer no ventosꝫ nā flatus
uētorū septētonaliū hanc egr̄ē auget
7 no sit caliginosꝫ no excessiue elevatꝰ
ut hitare i turri ꝟ mediocr
Exrciciū aut 7 motū fortez 7 laboiosū
omnem cuitēt ꝑ caꝫ notaꝫ 7 maxe exrcicm
equestre Et cuit et motū coijtꝰ q̄uitū
eꝑo' Omem eplon huorū iaꝫ factam
tollē debet silr 7 repletom ciborū 7 potuū
Sūmope ꝑcauere cibꝫ no 7 sicorū qm eg·
tudinem auget ingorando causaꝫ 7 māꝫ eiꝰ
7 in sūma omem repletonem effugiat
Vigiliam imodātam euitare dꝫ cū corpꝰ
exicet 7 huores mās acutus efficiat
Sompnꝰ aut in hoc uigilijs est cōrig 7 ec
quia corpus humectat 7 digoem mēzū co·
uenientē efficiat quare ꝑlixe dormire c̄ns
est ei uigilare uero contrariū
Evitet omia accnia aie que diaꝫ cstez
efficiunt 7 accubare faciunt caloꝫ inatum
7 omia et acna aie que fortez 7 uelocē
motū i spiribus 7 huoribus efficiunt e·
uitare debet
De cibis aut 7 potibus dom ꝑmo gnar
q euitare dꝫ omia excellent' cada acuta
7 salsa ut colli² xa 3ỹ tracu 7 caᵒ 2is Igi²
euitare dꝫ pane coccone uitaꝫ cōbustū
7 salsū notablr 7 multo fermto conditū
saltez antiquū De oleribus uo euitet
oms acutas plantas ut ysopū rosmarinū
sisimbriū 7 silia D' gnis uo effugiat
sicut sinapi nasturciū 7 reliqua paria
De radicib) uo euitet alleū cepe bulbū
porrū raphanū 7 reliqua uehemts ꝑ·
uocatonis ut petrosilli m baucia silvestꝫ
7 fcdomesticaꝫ et reliqua horū D' folijs
uo euitet ciciū erucaꝫ nasturciū 7 r̄liqa
silia D' saporib) uo effugiat acetū limo·
nes 7 oms sucos uhte ꝑuocatonis Vim
citoniorū 7 alia silia Vtar aut pane
mediocris decoctonis a furfurib) bene
mūdo et de puro simula bene facto
De carnibus uo utar² carnib) omib) iuue·
nibus mollibus mediocr' pinguibus faci·
le digesti.b) ut sut carnes pullorū edorū
gallinaꝫ caponū uituli castratine lepori·
ne porcine recētes 7 ꝑtibus eorū ut eiꝰ
pingue ne 7 assungia no ualde salit Et
lacte q omo ꝑparatonis c̄ns est ei 7 maxe
lac ouinū cū in debilite rim nichꝫ est
compar 18a 3ỹ. cao de eo D' plantis
uo utar² borragine lactuca bleta spinachia
7 aliū rapis lꝫ raro Item sepe vti debꝫ
malua decoccone eius in cib' 7 ē secretū
mirale Item de gnis utr ordeo scit ul'
ptisana eius 7 aqua ipius 7 omī ipius ꝑpa·
racom Conuenit et ei paniciū risū pul·
tes de spelta 7 siligine 7 silibus granis
De fructibus uo cūt ꝟ cerasa que maxe
in hoc calo ab auctorib) laudata cūt me·
lones citrulli cucūres anguie 7 silēs fructꝰ
Ficus aut ꝑꝑ ꝑtem lacticiny eorū no cūt
licet Amrꝰa. 10 3ỹ. finali cao concedere
uidea² eas cū oleo comestas 7 cū coplica
Vue uo no placet nā omis vua nocet
renibus 7 uesice ut hc² 2o cāy. ab Amrꝰ
caᵒ pᵒ Vim aut c̄ c̄ns ee dꝫ omne a potitate
7 acredine ꝺemundatū Naꝫ ꝑꝑ ꝑtes caismas

7 acutas in tali vino ex[tr]a[n]s auge[tur] c[on]t[ra]d[ic]o Stip-
ticu[m] no[n] vinu[m] o[mn]e e[st] v[i]tat[um] d[e] eo q[uia] claudit
vrine vias 7 constringendo doloz [e]x auget
p[ri]mu[m] no[n] albu[m] subtile m[u]ltu[m] acutu[m] 7 ca[li]du[m]
e[st] dis[con]ve[n]i[en]s e[st] ei eo q[uia] minimu[m] ca[li]du[m] e[st] 7 ap-
tu[m] 7 max[im]e no[n] h[ab]itibus plenitudine[m] ve-
site Provocaca n[on] confert vesice vacue
nocent e[ni]m ei plene Ras[is] in divisio[n]ib[us] ca[pitul]o
12[o] Igi[tur] eliga[tur] vinu[m] s[u]ba[lbum] no[n] valde g[ro]ssu[m]
vino mediocre suave odore 7 p[ro]d[uc]tis limi-
tatis co[n]dic[i]o[n]ib[us]

Capitulu[m] de regimine ardoris vrine p[ri]me [alia]

Cura no[n] ardoris vrine p[ro]venie[n]tis a iam
d[ic]tis caus[is] p[er]ficitur quinq[ue] intentionib[us] p[rim]a
e[st] m[edi]c[in]a evacua[tio] 2[a] e[st] ip[s]a[ru]m diversio 3[a]
e[st] ip[s]a[ru]m digestio 4[a] e[st] eradicativa eva[cuatio]
5[a] e[st] acui[tatis] correctio Evacua[tio] n[on] mora-
tiva m[edi]c[in]a In p[ri]ma i[gitur] intenc[i]o[n]e si ardor
p[ro]veniat a c[aus]a coplonali mali flo[bo]mia fiat
de vena basilica sub cubito posita a[ut] d[e] sal-
vatella que e[st] ramus eius int[er] a[n]nularem
7 auricularem digitu[m] posita 7 fiat i[n] mane
et extrahatur sanguis [℥] iiij aut v s[ecundu]m te-
norem virtutis Et si flo[bo]mia evitare aut
no[n] conveniens videtur et iterum dato q[uod] fiat
seque[n]ti mane solva[tur] venter cu[m] h[oc] mora-
tivo ℞ aque sublimationis malve vel
violaru[m] vel emulsionis q[ua]tuor s[e]m[inum] f[r]igidor[um]
[℥] iiij mane vel cassie loco eius [℥] i s reu-
barbari elc[ti] ʒ ij penidiaru[m] [℥] s spicenar-
di ʒ s infundant[ur] omnia simul p[er] die[m] 7 noc-
tem deinde calefiant in aurora 7 f[ac]ta f[or]ti
expressione bibatur colatura ca[li]da 7 tarde[tur]
tribus horis vj p[ar]ticipiendo in quinta hora
cifu[m] vini brodij pulli cu[m] zucaro albo Aut
saltem g[rati]a morationis accipiat [℥] iiij
mucillaginis sebesten aut [℥] i s cassie f[istule]
ex sua cana lambendo comeste Aut
dentur ei dyaprunis simp[licis] ʒ xij cu[m] de-
coctione [com]mo[ne] Hanc et intenc[i]o[n]e[m] eva-
cuandi morative [com]plent omnia que diu-
sionem faciunt nunc dicenda Dividitur
aut[em] m[ateri]a p[ro]d[u]c[t]e c[aus]e [com]munis multi[s] p[ri]mo trahe[ndo]
ma[teri]am ad inferius quod u[ti]q[ue] fuisse m[e]m[ora]t[um] ypo-
crates 1[a] ubi dissurias flo[bo]miat solvit i-
tis a que e[st] in tali vena licet imitator no[n]
audeat confiteri veritatem aff[irmo] Ego vero
nullo magnu[m] juvam[en]tu[m] in h[oc] ca[su] vidi 7
tu considera Dividit[ur] 2[o] m[ateri]a fricando ex[tre]ma
fricatio[n]ib[us] extremis medioc[ri]ter custodetib[us]
ut pedes cu[m] ventosatione spatularu[m] natium
7 coxarum Item cu[m] introitu in balneu[m] aq[ue]
dulcis confert in plurimis dispo[siti]onib[us] noc[tur]n[is]
vrine in divisio[n]ib[us] Et quinto ad hanc
intenc[i]o[n]e[m] divertendi [con]fert clistia levia ex
succo vel decoctione mo[rell]e blete pomachie
floru[m] neufar 7 cucur[bi]te 7 s[im]ilium It[e]m max[ime]
juvato confert huic c[aus]e divertendo vomitus
factus a na[tura] vel ab arte ut 4[a] p[ri]mi capitulo
de juvam[entis] que affert vomitus Per hac c[aus]a[m]

intenc[i]o[n]e sollempnit[er] confert evacua[tio] p[er]
emorroydas f[ac]ta 7 p[er] plures o[r]dines p[er] quas m[ateri]e
ad alias vias sine notabili nocume[n]to eva-
cuari possint 7 tu amplia ultra Digestio
m[edi]c[in]a digerit aut[em] m[ateri]as omnia que d[e] re-
gimine rerum no[n] naturaliu[m] d[ic]ta su[n]t Et ite[m]
hec medicinalia que nunc scribunt[ur] Digestivu[m]
bonu[m] ℞ emulsionis q[ua]tuor s[e]m[inu]m frigidis ʒ iiij
vel v penidiaru[m] [℥] i misce 7 de[tur] calidu[m]
in aurora 7 tarde[tur] ab[s] 3b[us] aut 4[o]r horis
Aliud bonu[m] ℞ s[irupi] violati [℥] i s aque ne-
nufaris [℥] iij misce Tertiu[m] bonu[m] est ℞
s[irupi] de papavere [℥] i s aq[ue] floru[m] neufaris [℥]
iij misce Quartu[m] bonu[m] est ℞ aque or-
dei [℥] iiij s[irupi] neufarini [℥] i s Et plures
alij s[i]rupi describi possent plures ist[is] i[n] virtute
digerunt e[ni]m m[ateri]as 7 refrangunt eas i[n] a-
cuitate tractati Ras[is] 9[o] almans[oris] ca[pitul]o de
ardore vrine in fine Digestivu[m] speciale bonu[m]
co[n]fortans juvam[en]tum sum[m]e me[m]bris omnib[us] p[ri]nci-
palibus 7 max[im]e vijs vrinalib[us] e[st] hoc
℞ aque lupulorum aque altee an[a] [℥] i s
s[irupi] jniubini s[irupi] de bisancijs an[a] ʒ vj
misce Evacua[tio] eradicativa m[edi]c[in]a
M[ateri]a aut[em] digesta eradicari pot[est] cu[m] me[dicinis]
morativis iam dictis 7 p[ro]pe si dos[is] earum
amplietur parum Amplius evacuativu[m]
bonu[m] p[ote]st illa e[ss]e p[ote]st dare [℥] s elc[tuarii] d[e] psi-
lio educit e[ni]m sollempnit[er] 7 suaviter
m[ateri]as p[ro]pter plures p[ri]mo 7 adustas 7 acutas
o[mn]i[u]m acuitatis p[ro]pe 7 de[tur] cu[m] aqua d[e]cocc[i]o[n]is
medulle cerasoru[m] usq[ue] ad [℥] iij Aliud era-
dicativu[m] [con]veniens ad educendu[m] m[ateri]as maio-
ris acuit[atis] 7 adustionis e[st] hoc ℞ aque
lupulorum 7 cuscute an[a] [℥] i s confectionis
hamech descripcione maiori ʒ v mucilla-
ginis q[ua]tuor psilij [℥] s Cui aut[em] ex
psilio mucillaginem extrahit caveat s[ibi]
ne longo t[em]p[or]e psiliu[m] aque ca[li]de minimu[m]
infusum p[er]mittat tunc e[ni]m centralis pars
que ca[li]da e[st] in 4[o] ag[atu]r hoc Ultra m[edicin]a
solutiva maioris securitatis 7 maioris opo-
nis e[st] h[ec] ℞ aque mo[rell]e aque emulsionis
s[e]m[in]is albi an[a] [℥] ij agarici elc[ti] ʒ ij reubar[bari]
ʒ i s pulpe sebesten penidiarum an[a] [℥] s
spicenardi g[ra]na vj [℥] g[ra]na ij Infunda[ntur] omnia
simul p[er] dies duos deinde bulliat simul quib[us]-
dam 7 lenib[us] ebullic[i]o[n]ib[us] post h[oc] cole[tur] 7 ex-
p[ri]ma[tur] et de[tur] in potu h[oc] 7 condic[i]o[n]ib[us]
omnibus in ipso 7 reliquis eva[cuationi]b[us] obs[er]vand[is]
que legu[ntur] 8[o] c[apitul]o de c[aus]one morativa h[ec]
aut[em] m[edicin]a int[er] reliquas ad hac inte[ntione]m
sublimior p[er] me inveta e[st] 7 tu p[ro]ba ipam
Sedato acui[ta]te p[er] complemento aut[em] inte-
c[i]o[n]is quinte p[er]mittendu[m] q[uod] acuita[s] sua mo-
lestia curaz ad se veniencia sit h[ec] p[ri]m[a] g[ra]-
vitas in tota p[ro]pria 7 max[im]e in alchatim
2[o] fortis 7 p[ro]senexas inquietudo ab ar-
dore 7 freq[ue]nti mictu p[ro]venis 3[o] p[u]nct[ura]
magna 7 q[ua]si tensiva dolor in toto femore

et sit infra radicem testiculorum Quartum est
acutissimus dolor in extremitate pudibundi
et per colligantiam ut dictum est Tertium est excoriatio can-
nalis virge Sextum est fortis ventris constipatio
De excoriatione non corporis vesice excusatus
sum Et quia in vino isto adhuc non apparu-
it et quia alias intravi de ulceribus ma-
rum urine apte satis superius Et tu tractatum
illum ad complementum doctrine huic apponere
debes Primum accidens in tota spina gravitas
primum magis accidens contingere potest per colligantiam
partium dextrarum ad vesicam et urinales vias et
propter fluxum mentem qui augetur propter dolorem que
mentem in remedys nos detinet Adhuc etiam
propter vehementem lassitudinem predictarum partium propter
vigiliam et angustiam acquisitam Cum quibus
accidenti subvenire possunt digestiva et evacuativa
iam premissa Et inter hec remedia quorum primum
est clistere istud sublimis confortativum per dolore ex-
tensivo totius spine Recipe brodii pinguis de
carnibus castratis libram j olei de camomilla et de
aneto ana ℥ j olei vulpini ℥ ij croci ʒ j e-
lectuarii de psilio de baccis lauri ana ʒ ij sal
gemme ℈ iiij misce Secundum est unguentum hoc anodi-
natis ex quo quater in die naturali tota spina un-
gatur Recipe olei de keiri citrini ℥ iiij olei de
camomilla et de aneto ana ℥ j pinguedinis
anatis et galline ana ʒ vj croci ʒ j cere quantum sufficit
fiat unguentum molle Et in fine cum tepefactum
fuerit addantur vitelli iij et diligenter incorpo-
rentur Confert etiam huic accidenti summo iu-
vamento emplastrum de foliis paritarie et est ut
accipiatur foliorum paritarie libra j et contundatur
diligenter deinde in frixorio coquatur cum oleo nar-
dino et de camomilla et ex eo calido totus locus
dolens emplastretur et est de remedys Alberti An-
glici Secundum accidens fortis inquietudo re-
monetur autem accidens istud cum remedys iam dictis
et maxime cum secundo clisteri Amplius cum hiis
que sompnum inducunt fiat linimentum hoc
ex quo frons tempora partes pulsum volemi-
num cavulle et plante pedum inungi debet
Recipe olei violarum olei de neufare et de seminis lactuce
ana ℥ j emulsionis seminis ℥ j s. camfore ʒ vj
croci ℈ j seminis aneti ℈ s. cere albe quantum sufficit fiat
unguentum molle deinde bulliat in libra s. succi cor-
ticum exteriorum cucurbite recentis usque ad consumptionem
succi Aliud simile Recipe syrupi de papavere syrupi neufa-
rini ana ʒ vj aque violarum ℥ iij misce / ulterius
ad hoc Recipe electuarii diapapaveris ʒ vj aque sublimatae
florum croci ℥ iij misce et detur in sero per du-
as horas post cenam Jubeo id dare et ca-
s. sompnifera in sero et apud sompnum est me-
lior horarum quibus inducunt sompnum Et sci-
visti quod sompnus agitationes sedat inest in ratione de hoc
Tertium accidens dolor in femore et radice testiculorum
Dolor autem in predictis partibus provenire potest
ex ventositatibus vel humoribus illuc impulsis qui
removetur cum iam predictis et cum istis iterum quorum
primum est frequens applicatio ventosarum siccarum
super dictis locis Secundum est evaporatio dictarum
partium facta cum furfuribus aut cum panno et
milio torrefactis Tertium est embrocatio vel fomen-
tatio applicata predictis locis cum decoctione ca-
momille meliloti camedreos camepitheos
assari centauree minoris et similium Quartum est
cum inunctione facta cum unguento de keiri citrina
de sup(ra)s(crip)to maxima predicti accidentis Item hoc
accidens sicut et similia predicta et dicenda facile
allevia(bitur) cum dicendis superius in intencione
de hoc Quartum accidens puto in casta-
nea Quintum autem accidens quod est dolor acutis-
simus extremitate pudibundi et est in collo
vesice canonice removendum est cum antrocon
cause facientis id quod quando evacuatur per eva-
cuantia diuretica et reliqua iam facta /
Item completur per sedativa acuitatis materie quod
pertinet in regimine rerum non naturalium et dige-
rentium tactum est Item et tertio completur
per ea que partim anodina sunt partim predictarum
partium confortativa partim materiam repercussiva
Alia non complexionis rubeorum adequativa
que omnia licet in predictis liniment(is) embro-
cationibus et reliquis iniecta sint specialiter
tamen inveniuntur cum linitionibus et unc-
tionibus appropriatis Quorum primum esse potest in re-
rio lactis virginum per siringam in vesicam
Item in unctio emulsionis seminis vel se-
minum lactuce melonis citrulli et similium
Item inunctio olei neufarini que multum con-
fert Item in unctio albuminis ovi cum oleo vio-
larum Item in unctio medulle crurium
vituli dissolute cum oleo amigdalarum dulcium ita
ut tursibiles fiant Item in unctio hec
ultima in sedando dolorem et confortando Recipe sar-
cocolle 8 diebus in lacte nutrite quod tamen
lac omni die renovetur ℥ s. ceruse amili plum-
bi usti terre sigillate preparate cum aqua fontis
ana ʒ j florum neufaris violarum seminis lactuce
ana ʒ j s. opii iusquiami albi ana ʒ s. camfore ℈
j fiet pulvis cum emulsione seminis Et cum oportunum
fuerit accipiant ex eis tria vel quatuor cocle-
ariatas cum lacte mulieris vel seminis super cote
levissimo deinde cum siringa iniciatur tepidum
Oleo et ex predicta decoctione descripto recipe
partem j olei neufarini partes ij cere quantum sufficit partes
et ex predictis facto unguento molle ex quo
liniuntur tente subtiles longe et rotunde
que imponuntur canali virge et sedat pruritum
et dolorem eius et consolidat excoriationes
et ulcera in concavitate eius existentia Et tu
facile probare potes huius compositi iuvamentum
ex virtutibus primis secundis tertiis et quartis sim-
plicium hoc compositum ingredientium et tu
discurre modo tuo
In hac 2a parte tractatus huius videndum est
aliquid de frequentia mictus huius viri qua
philice contemplando reducere oportet aliquod Quatuor
nocumentorum in urina contingentium quorum primum
est ardor urine de quo iam dictum est Secundum est

retentio eius que no ptinet disspoim hound 2m e difficultas eius 2m e fuma vri ne i. multitudo vrine in qute stia emitti 2a e distillacio eius in qua fuma i. multi tudo vrine emitti s in qute districta i. in plures uicib ptita Et e hec dispo distil lacio vrine ab autoribus nuncupata 7 col ligit h 19 3 tract 2o caplis 20 7 2to Est g vrine distillacio frequens ipius emis sio que e dispo media int retentoz i. ab scisionez vrine que a modernis noiatur suria Et e et dispo media int emissio nem s. nar et voluntarie absq impedimto fram quod intellexit Auicen alleto calo du inquit distillacio e dispo int retentoz 7 emissionez media In omi eni dis tillacone emitti vrina s paulatiz et sepe que no retine Et quia in distilla cone concurrit ca ptinar iutitez stimu lans ut multitudo aut acuitas vrine uel disspo oplonal ul sponal ut spasmus 7 plia io et si emitta vrina no sine nocum 7 conatu iutitis emitti neq tn ex ea to ciens 7 qualr oz emitti vrina vno mg ex ea mugit et cu labore 7 nocumto 7 no sepe totiens emitti 2nt pot quo ad ipam emittendaz regulat uirtus Et tu lege h omia alleto loco 7 titio 6o colligenda Et h dispo e ia quaz moderni dissuriaz vocant Et si dispo ista talr augeat q vrine guttati 7 no 2tie emittant cit spes noia in vrina cotin gens difficultas vrine ab Auicenna dicta ut s allegatu est qua moderni stranguriaz vocant Et tu cotemplare in hiis qz diffi cilia sint p apparetes distolias in sniis autorz reptas Quoru tam unitas ex hac suia apperitur Huius aut dispois cae et si multe hinc inde a varijs autorib col ligant reduxit tam princeps alleto calo cas ad quatuor caz gnia Primu genus caz e que ab vrina siunt 2m q siunt a vesica 3m e genus caz que siunt a mebris vrine alijs a vesica 4m genus caz siunt a pncipijs ab vrina no cotingit distillacio aut qz multa aut quia acuta ul salsa 7c de alijs Multitudo at vrine plenitudine sua labere faciens circuferecialit corpus uesice usq collu e ca 2tractionis 7 costrictionis colli in se ipm 7 usq s quare negat vrine exitus 7 fieri no pt nisi mag no conatu iutitis 2currete ad id Et hoc intellexit princeps alleto loco du inquit Multitudo si vrine gnat reprimit lacertuz ad opoz priaz cuius voluntas no nos adid i. apcom Qualr no vrine acuitas pungendo ul mordicando sit ca frequtis mictio e facile uide 7 tu considera Cause no distillacois vrie efficaces sumpta ab ipa ve sica 7 a mebris vrine alijs ab ipa sit assig.

ri pnt ut spes male oplois omes pdcis membris euenientes causa quis dilatando 7 apiendo ul laxando resolucoe no multa uirtutez in expellendo 7 detinendo debilitando Sicca no arcuendo 7 constrigendo quare irri tat Et sm ptez exitu vrine debitu phi bet Mala no oplo fria constrigendo 7 v rina detineo e ca conatui uirtutis ad expellendu Humidu no mollificao et lax ando e ca fluxibilit Et quia ad ipam sequi iutitis debitas in expelledo no fa cile 7 multu d vrina semel expellitur vno difficult 7 sepe Spes et egrtudinz oponaliuz ut oppilacos attenuatorie ul coartatorie in vijs contingetes paless spas mus 7 egrities in supfic oim mebrorz vrine venietes distillacom vrine si bene considas facile efficie pnt Silr 7 apa tu 7 egrties i naca euenietes ut pz in ex coriatone 7 ulcerib colli uesice Vrina eni acuta nar exiens cu effluit ad lo ca excoriata ul soluta mordicat ea co mitat iutitez expulsiuaz ad fugaz noti quare illico mingi 7 cu difficultate Et e ista ca quare in ulcerib colli uesice acat frequs mictio 7 cu dolore semp ut ssdont Ex quis omnibus colligi pot q a.ca est distillacio vrine cu qua e difficultas in ex pellendo ut ia que contingit ex spasmo ul apate oppilacoe coartatoia ul carnosa colli uesice Aliqua e distillacio vrine cuz qua no e difficultas expellendi ut ia que contingit a palisi ul lenicone multa colli uesice Aliqua e vrine distillacio difficilis cu qua e dolor ut ia que puenit ab ul ceribus excoriatone vrina acuta 7 silibus Aliqua e cu cuius difficultate no e dolor ut illa que puenit a palisi mollificacoe 7 mul titudine vrine absq forti acuite Et colli gunt h omia in fine quarti alleti ca du inquit de distillacone vrine e cu qua est difficultas supe in emitendo 7 detinedo 7 e sup spes 2a cu qua no e ipa s. difficultas dca 7 de difficultate fca e supe 3a spes cu qua e dolor 7 e supe 4ta spes cu qua no e id s. dolor Et uidet supe q 3s st spes distillaconis vrine sepius euenietes q supe sut iste s q pln distillaconis vrine fit p tas inolutary exitus 2o p tas difficult i. impotene ul grauit i expelledo 3o ppt causas ardoris 7 tu lege ibi Signa frequtis mictio Expedit uolo appare notiaz signoru frequtis mictio que ex cognicoe caz hri pnt distincte pcas que et signa ex no cumto euenientie in pncipalib mebris ut coting infirenesi ul sbare in quis quis vrina sepe retine 7 alid cu magna difficultate frequt 7 paruz ex ea emittit Silr hri pnt signa ex nocumtis cordi 7 epati contingetib quoru egrties 7 accna xi 7 xiij 3 requireda sut

Adut etiam quia egdo hec p se cognita
est cui cum investiganti ex questis ab in-
firmo facile enuntiabit frequentia mictus
Cura frequentis mictus In cura aut
dispois huius diligent attendendum est
Nam si frequentia mictus veniat ul' dis-
tillato ab urina 7 ardore eius cano cura-
tonis coincidit cum cura ardoris i precedenti
ptitula pima huius tractatus diffuse posita
Si aut contingat aspasino de repletone
colli vesice curari d3 cum hys que spasmum
afferant evacuando minorando digerendo et
eradicando mam cum hys que iam dcta sunt
quis addat agarici turbith hmo2 collo de
sticados pulegy calamenti centauree mi-
ris 7 plura virtutes que mas flamas di-
gerit 7 evacuant a quibus ut in plurib h egdo
pvenit 7 fuit intentio auct trac 2o ca
6o de cura distillatonis dum inquit h egdo
plr m fit cum frigor 7 palis 7 curatio eius plr
eius e calefaciens 7 excitaius sicut tyriaca me-
tridatum yera galieni anacardinum trifera bor
7 clarum de thure que pmiss evacuab dari dnt
in auro cum aliqua sublimatone ul' decoctoe
hute aspectum ad actiue ad quod magis inte-
dis Si n freqs existit mictus valde debli-
tatus dari debet mene pdre cum decoctone
sumach corticum castanearum glandium flo-
rum granatorum 7 s' plura Si aut notitiam
quod rmone intendis existat fortis contractio
ul' constrictio colli vesice spasmosa ul' non
dari debent omnis mene cum hys que di-
latant aperiunt 7 leniunt sicut cum aqua sb-
limatonis radicum altee ul' florum eius and
femi li capill' ven ul' plura Dnt que tam
quedam laudant simentia q urinam abstisam
pvocat 7 reducit eam ad id quod natum e
Et enula spetens e in ea 7 sem urtice
7 nigella que omnia ab auct textualit
colligunt cao alleto Si aut in hac dispoe
meus sapiens utriusque corum simul intendit
remonedo s' mam fluxibitem 7 mam constrictiva-
tur commistende sunt insimul mene iam dcte
sm modum assignatum pp quod in plurib
menas ab autorib capitulis desptas videb' stas
expvocantib 7 constrigentib 7 maxime
compositum auct quod ipse exptum fuisse
affirmat 7 no e mirale q sapient stu e
7 longa expiencia p me verificatum R
mirabo7 kebu7 torrefectorum ʒ iij been
albi ʒ i ß calamenti nirti nucre olibani
mast cipi sanguis draconis ana ʒ i cumi-
le sicce ʒ ij gars ʒ i gnorum alinalep ʒ ij
7 sut medulle cerasorum formetr trocisti
cum sicco cunile et de ex eis unum ad aqua
sublimatonis eius omni mane p xv dies
7 sit totum tepidum 7 placebit effectus Si dt
queris stum maioris constrictonis 7 pauce
aptonis no eligas aliud qz illud quod supra
sit rasis in divisionib ca 13o Cuius descripcio

R coriandri spti 7 iterum assati ʒ i mi-
rabolanorum emblicorum sticados boli armeni
glandium kimbe lenan ex corticatarum ana ʒ i
fiant trocisti ʒ iij 7 detur ex eis medius tro-
cistus i mane 7 melius in sero cum aqua
decoctionis sumach l3 dosis a rasi posita sit
ʒ iij ß e domestica magis 7 tu elige mo-
tuo Nunc aut p 3a ptila huius tractatus
expedienda e mia mictus sanguinis qui
quis aut pvenire pot a toto corpore aut
a membris s' vesica poitis aut ab ipso
corde vesice Ex m pmi e ut freqr contingit
in corporibus egrum sanguinearum aut q soli-
ta fieri evao a toto corpore coditer retinetur
ut i menstruis supflue retentis evenit
aut in fluxu sanguis ul' emorroydarum
a' narium evenit ab etate ul' evetice aut
quia fuit incorpore abscisio aliquorum m-
brorum fm pp qua mia solita nutrie m-
bra illa detinet Aut quia homi con-
tingit ab alto cade spum cotundi verbera-
ri ul' flagellari fm totum corpus q omnia
sanguinem mingi pnt facere Et erit p colli-
gantiam a toto mictus sanguis nominatus
Iterum quoque contingit mingi sanguinem
ex ectice ad mbra vrine transmutatum ut in
apatib capitis l3 raro In apatib epatis
pectoris renum 7 aliarum viarum vrine aut
in apeonib oppilatonum pdcorum mbrorum
7 hys omnis e mictus sanguis ex pciali col-
ligantia fcti qui divis mois d'nominari
d3 fm divsitates mbrorum a quibus contingit
Alt e mictus sanguis pcedens a vesica p-
veniens ul' fortitne expulsive a' ex flux-
ibilitate 7 subtilitate sanguinis a' ab acuitate
eius et videntur hec ultie cause in hoc
viro mictum sanguis efficere nec cum mingit
sanguinem n dum notabilr excitat corpus
pp quod sanguis fluxiblior fit 7 dilatatur
stantia 7 orificia venarum Et ex sanguinis
fluctuatoe tali deblitatur virtus stentina
corporis vesice quae pot excitium tal' sag-
vinis mictus in eo accidit 7 no alit' Ex
no ex apeon apatum in corpore vesice ve-
nientium ex vulnerib ulcerib 7 alys speb
solutonis stitas in ea fere mingit possit sag-
uis fiale e vide Et in summa ois mic-
tus sanguinis aut ex nimietate sanguinis q
no repitur in viro isto ß magis defectus
eius in eo aut ex qualitate sanguinis q a
aquosus acuto subtil' 7 io fluxibil' est a'
quia pori ul' orificia venarum rara effca
sunt sicut in ipso tamqz in extenuato cotige
pot Aut quia deblitata e stentia vearum
aut quia fortificata e expulsiva q raro
contingit H de causis eius
Signa mictus sanguinis
Signa alit mictus sanguis attendenda st
q no alit curari pot Si g' eveniat mic-
tus tal' evetice cognoscetur p signa pcedentes

7 p carum zenolucionis creticarum quadratum
dierum emanatis 2a primi afforismorum 7 pronosticorum 2is colligendum Si aut contingat
mictus tal' a retentione euacuatione solita aut a
incastellato mēbro facile per inquisitionem eiusdem
cognoscetur Si nō contingat sanguinis mictus
p colligantiam mēbrorum capitis 7 pectoris
egrotantium cognoscetur p inuencionem egritudinis in ill'
7 reuolucionem creticam iparum Et nunquam enim
nisi rarissime 7 similiter non attidit mictus sanguinis ab istis membris nisi in quadraturis dierum p quas due crises emanantis
7 in statibus uel principio declinacionis talium egritudinum quae computacio cretica ul' cognicio
temporum ulterius te pitum faciant in hoc
Si aut contingat micto sanguinis ab epate
ul' renibus ul' emulgentibus hic quidem a sapientibus distinguitur Aut n. tal' mictus
lotius uocatur 7 ē exitus sanguinis cum aquositate
commixti 7 similimus prime loture carnium nouiter mortuarum Et hic quidem prouenit a
debilitate digestionis epatis uenarum renum 7 emulgencium In cuius quidem cognicionem ueniemus
p lapsum ad frigiditatem debilitatem ut in pluribus
digestiuam dictorum membrorum aut prouenit
tal' mictus a debilitate distretiue uirtutis dictorum mēbrorum quod plurimum contingit a
lapsu ad frigiditatem 7 humidum in cuius cognicionem
deueniemus p pulsum paruum tardum 7 rarum
7 vrinam aquosam albam subalbidam 7 subcitrinam p tactum mbrorum que frigida aut remisse calida percipientur p feces molles albas uel
subalbidas ul' uicinas Prouenit etiam hic mictus sanguinis quandoque a multitudine sanguinis
propulsi a renis cuius signa sunt quia sanguis
emittitur sincerus mundus mixtus 7 sine dolore
colore opacus cum superfluitatibus filosis ul' capillaribus colore rubeo cum opacitate coloratus
Si nō ab arteriis eueniat sanguis erit rubicundus eadem notabiliter sincerus 7 mundus ab omni
aquositate mundatus 7 superfluitati attinens aliquantulum Si nō proueniat mictus sanguinis
a renis epatis absque ruptura ul' ab arteriis
eius signa erunt eadem que dicta sunt Et similiter
de emulgentibus dicenda sunt / Si nō proueniat mictus sanguinis a renibus a renibus
sine plurimo dictis sanguis erit minor quantitate
quam qui prouenit a predictis membris 7 ē purus
7 in separate huic commistum humoribus grossis
7 diuersis 7 capillaribus filis rubicunditati
parum attinentibus Si nō prouenit a poris
vritidibus sanguis erit ualde paucus nō continue
fluens capillaribus fil' alb' commixtus subtilibus 7 longis Et in summa a quarum predictarum partium sanguis emingatur erit cum vriali
aquositate forti commixtione commixtus eo quanto longiori tempore sanguis cum aquositate p
angustas uias effluit tanto fortiori commixtione utrumque commiscetur alteri lege hac summam
19a 2e finali capitulo Si at sanguis mictus proueniat

a vesica sanguis erit modicus p comparacionem ad illum qui prouenit a renis epate ul' renibus Erit nō multus p comparacionem ad illum qui prouenit
ab vritidibus poris Et in hoc tollitur apparens contradicio quorundam autorum Item
sanguis a vesica exiens nigredini attinet
propter paucitatem naturalis caloris uesice Est etiam
coagulatus in fenestula emissus Et iterum est
cum mingitur ab vrina sequestratus 7 omnino cum tepescit vrina sequestratur ab ea et in fundo sedem
de mictu nō sanguinis prouenientis a virga canali eius nō ē presentis consideracionis

Pro cura nō mictus sanguinis premittendum
quod si proueniat mictus sanguinis a causis primitiuis 1 passiu percussione ul' incastellato mbro
Item si proueniat a repletione totius ul' partis
conueniant omnes species iste in cura eadem ut regatur
eger dieta tenui 7 flobotometur eius basilica 7
uentosetur cum scarificacione secundum doctrinam superius positam 7 diuertatur materia cum hys que in antedictis
diuisionis posita sunt Si aut proueniat mictus sanguinis a debilitate distretiue uirtutis uel
digestiue predictorum mebrorum regatur dieta mediocriter calefaciente 7 notabiliter exicante sanguinem
ingrossante 7 disponente ipsum ad contrarium fluxibilitatis quales dentur ei cibaria omnia 7 caro
cocta cum agresta 7 similibus capitulo almansoris capitulo
de mictu sanguinis 7 19a 2e finali capitulo ut supra
Et in summa in omni mictu sanguinis cuius causa
ē calor ul' caliditas detur retentorium frigidus sicut
in frigido tradidimus ut in diuisionibus almansoris
capitulo 11o in prime colligendum est Sanguis uero
mictus qui prouenit ab epate renibus emulgentibus 7 vritidibus cura colligatur 1 fen 18
2e secundum partem Mictus nō sanguinis qui
prouenit a vesica curatur eisdem modis Iuuamenta nō ipius quandoque specialiter sunt laudata Primum
ē flobotomia basilice iam predicta 2m ē administracio trociscorum de karabe qui cum iuuamento
suo communiter habent ad omnem mictum sanguinis
7 precipue illi qui scribuntur capitulo almansoris allecto capitulo
quorum descripcio ē hec Recipe karabe gummi arboris tremule et ē populus ana ʒ v balaustiarum ypoquistidos ana ʒ ij s olibani ʒ ij
semis apii oppii ana ʒ j conficiantur cum aqua
decoctionis sumach 7 exicentur Et cum necesse
fuit detur ex eis ʒ j cum ℥ ij predicte decoctionis
mane in aurora 7 vespere ante cenam Et dedi
etiam ex eis sepe circa medium noctis et confert ad hanc intencionem exibicio trociscorum
constrictiuorum secundum rasim positorum in fine precedentis capituli Pillule etiam de bdellio si detur
ex eis ʒ j sanguinem fluentem potenter stringit
Et succus burse pastoris si dentur ex eo ℥ iij
sollempniter hoc idem efficit 3m singulariter
laudatum in cura mictus sanguinis a vesica est
emplastrare pectus 7 alchati cum emplastro facto
ex stipticis 7 frigidis ad hoc laudatis Descripcio
bona ad id Recipe coriandri preparati ℥ ij foliorum plantaginis granatorum rosarum recentium ana ℥ j mumie

mastic boliarmeni terre sigillate sanguinis draconis acacie ypoquistidos ana ʒ ij gluti-nis piscium ℥ j lapis ematitis ℥ j s carabe ℥ s farine volatilis molendini ℥ iiij fiat emplastrum cum decoctione predictorum foliorum et apponatur tepidum et non calidum quum quietum infrigidata calefacere oportet propter quod sanguis emanare futurus est assiduus etc. Ego vero ad stringendum talem fluxum faciliter expedio me accipiendo quatuor albumina ovorum gipsi pulverisati ℥ iij et commisceatis omnibus insimul tandem loco applicantur stuppe vel pannum aceto nigro infuse deinde in predicto emplastro involuti et bene ligentur. Ultimum laudatum in hac dispositione est electuarium ʒ j trociscorum de karabe per stringendum in vesicam fortem cum ℥ ij aque plantaginis proficiens autem illo et de expertis meis est hoc remedium. ℞ lapis ematitis super porfirico lapide fortissime emolliti cum succo virge pastoris ℥ ij aque ennulsionis pro-veri ℥ j s misce et totum tepidum per stringendum iniciatur quater in die. Ad hanc etiam intentionem confert electuarium lacte in quo plures frustra calibis accensi tribus vicibus extincta fuit. Item electuarium succo plantaginis cum pulvere ematitis et similia. Hec sunt que in cura harum trium dispositionum videlicet meliora visa sunt. Ad laudem dei Amen

Ipso commendabilis viri Johannis domini de sancto victore secundum veritatem est morfea albaras inviata et est in rei veritate defectus virtutis transmutativum alimenti in substantiam cutis capitis et assimilationem illius nutrimenti ad eam que provenit a mala complexione totius capitis frigida et humida. Multitudine flatis innutillaginosi et nitri et dominatum ibidem que mala complexio cum predictis rebus si ibidem perseverabit et includetur cito cum casu capillorum finaliter et transmutabitur in alopiciam. Cum ergo hec sit dispositio in membro principali nobili particularis quod i-linc vero in unam precium ingens nam si membra que pelluntur ad cutem retineretur interius difficulter evaderet hic vir eventum appoplexie a epilepsie vel paralisis. Propter quod oportet sicut caute regere evitando cibaria frigida et humida et stacionem in locis frigidis et caput et pedes primo toti corpori teneat bene coopertum. Et caveat ab exercitiis et motibus fortibus et maxime super cibo et omnino caveat ventris stipticitate et removeat eam cum pillulis etc. / Pro regimine non medicinali octo sunt ei necessaria quorum uti oportet a presenti tempore usque ad medietatem februarii futuri interpolate tamen secundum quod mos scribetur. Primum itaque ipsorum est ut uno mane in anno accipiat istas pillulas et tardet comedere post eas ad minus sex horas ℞ pillularum de scarolla ʒ ij pillularum cochiarum ʒ j fiant pillule v cum melle rosato. Secundum non remedium est hoc ℞ aque rosmarini salvie et melisse ana ℥ j s pulveris de sticados ℥ j aceti squillitici ʒ ij misce et totum calidum accipiatur in aurora et post ipsum comedere tardet per quatuor horas et sic do ipsum ad minus diebus vj ad minus. / Tertium non speciale remedium est hoc ℞ pillularum fetidarum et de scarolla ana ʒ s formentur pillule vij cum succo rosarum et accipiatur sicut scriptum est de primis omnino. Quartum speciale remedium ac instrumentum est hoc ℞ pillularum alefanginarum ʒ ij turbith agarici polipodii coloquintide ana ʒ j bdellii salis indi ana ʒ s formentur pille cum croco ʒ vj cum oximelle composito et accipiat omni tertio sero una parum ante cenam tempore quo accipit digestionem suprasturum et vitantur et eis post purgatos accipiendo una parum ante cenam saltim omni quarto die usque ad tempus veris etc. / Quintum instrumentum est hoc ℞ cepe squille frustrum j et incidatur transversaliter et cum ea frictetur omni mane et sero ante cibum tota cutis lesa usque ad rubificationem eius per spatium unius septimane / Sextum istorum est ut post septimanam illam tota cutis lesa ter in die naturali cum hoc unguento calido bene inungatur. Et si unguentum adheret cuti sibi supponatur alterum alteri ℞ olei de nucleis citrinis ℥ j s fecis olei de ericeos ℥ iij nucis ʒ ij castorei stafisagrie ana ʒ j croci ʒ j pulpe collo-quintide ʒ j s euforbii grana vj et al. q. s. fiat unguentum molle quod primo bulliat in lb s succi rute usque ad consumptionem succi et hoc per dies duodecim et si ruta erit silvestris erit melior / Septimum instrumentum est hoc ℞ radicum elebori nigri radicum ebuli et arthanite ana ℥ s aristologie rotunde ℥ j s radicum saponarie maioris ʒ vj granorum sisami et fenugreci ana ℥ ij bulliant omnia in lb x aque fontis deinde apponatur cineres quercus quantitas sufficiens ad faciendum lixivium. Cum ipso ergo cum modico saponis albi lavet caput omni die semel et diligenter extergetur et hoc per octo dies / Ultimum vero instrumentum est quod post predictam ablutionem omni mane et sero totum caput diligenter balneetur cum succo rute ad minus per octo dies. Sic ergo curatus erit bene quod si non non curatur de novo ad purgationem et fricationem et ad omnia instrumenta que scripta sunt ordinate procedendo. Et cum consummaverit ea si erit necesse scribat de statu suo et spero quod ei providebimus amplius utiliter si opportunum erit. Ad laudem dei Amen

Collectiones aposteniose que acci-dere solent in partibus gutturis aut sunt inter faringam et laringam aut in circumferentialibus earum partibus quas cum vocabulo illustres antiqui et cetera appellare consueverunt squinantes ut inferius quinto in proprio capitulo dum sequitur inter faringam et laringam eveniet

euenientes collacones squiates noiauerut
Est aut faringa uia de glutitionis cibi me-
ri apud ytalicos nominata ul' de glutitoriu
ut 3ª 3ᵛ suo cao colligendu 7 d² a fazni g°.
ce quod e comede 7 inga quod e uia sicut la-
ringa d² uia inesufflacionis aeris 7 fumositat
abitus ad cor 7 d² larui grece quod e ignis
vn d² uia ignis .i. uia expulsionis igniti
aeris viliores ficti a calite pectorali n' enia
er ille expelleretur incensionem pararet corpus
Apata g° illa que accidunt int' vtramq duarum
uiarum sunt d'uno pessimorum Cu n sunt
intuita p ea phibe² ingressus cibi 7 aeris aberis
et egressus eius 7 fumorum abuuto ad extra Et
pp hoc istud tale apa acutu a sapientib est
nominatum Juxta id q preceptu e subito euacu-
antem ee mag 7 eradicatiue absq aliq digo-
nis gradu pp quod diuulga² Synochatum
colica ferues squiates 7 antrax Mas crudas
euacuare Jubent Quare no e mirale q se-
nior bonor dogmatum p3 ypo· chons scripsit
Quicum squiatem incurrut i .1. diebus pereut
Si no hos effugiut empici fiut Et no a-
postemata que accidut in laterab 7 anteri-
bus ptibus laringe 7 faringe no sut adeo
sena q ipa nullo mo ledut aut saltem lesioni
leui ipediut illam Aliqua aut apata in
gutturis inferiori pte apud uueam lateraliter
7 i musculi madibularu euenientia noiata
sut ab albucasi glandule 7 ab alys Aqui-
busdam no modinoribus amigdale nuncupata
sut Cum eni ma i meregi² i musculi sentena-
conis potioru pani vtriusq maxille note
e tales collacones recipe figuram ymi amigdale
cu tuore sat notali 7 apat figura ad lon-
gitudine trahente cu aliquali copssione
potioris ad inferiorem ptem Et hy quidem simo-
nes no bn gustari psut nisi auiro i ano-
thomica scia bene trito 7 frequet exercitato
Ex quor fundamto collige corª no ulla
p'm q omnia talia apata acuta nominari
possut rone loci sut eni apta opacom nota-
bilem ipediẽ 7 maxime ncriam corpori ubi-
cumq loci contingat ea repiri 2° q iteru a-
cuta nominari psut rone lesionis ultus toti
dispensantis que uitali e aut aial' a' vtraq
simul p3 ex pmiss Collige 3° q h apata
iteru psut ee acuta mar 7 ita ut i pluribus
contingit pba² facile pp multi nez meru sang-
nis 7 meru colicar que i ueniut² in venis
7 arterys pdcarum ptium Collige quarto q h
apata ut frequet dicu² i apata pestilentia
pba² facile quia talium apatum ma pmpta
e ut rcipiat corrupcom p mutantem ea ad
venenositatem 7 h° pba² phibitu respiracom loci
ill' aduenientem 7 forte q ista fuit intencio
Auic pma 3ti tract° 2° ubi dixit q plurimi
i pestilentia suffocati moriut² ex squiacia Se²
7° q ista apata no dat inducias i sui curacoe
Se² 6° leuit' intelligi posse malicia istorum apatum

peius eni e illud quod accidit laringe q fa-
ringe pba² quia facilius interficere pot Jn minori
eni tpe durare aial ex phibicone anhelitus
q ex phibicone de glutitionis in qua pot duo-
bus p durare diebus Sequi² 1° q signa
mortis in istis ppinque argue facile intelli-
gi psut cu eni facies de nigra² collud exten-
ditur vene 7 arterie inflant² rubescut
oculi 7 magna pcipi² in pectore cpssio
uel pondus 7 accidit pulsus contractio
ul' submersio cu tremolosite eius 7 dimi-
nute mag p3 q ista sut signa mortis ppinq
Signa no istis contraria sut signa spei et
salutis 7 tu discurre p illa 7 intelliges Se²
8uo q h apata quq psut ee cronica pba²
facile no eni repugnat mam apatis ee pau-
cam frigidam 7 pigri motus 7 uirtute pa-
cientis ee constantem g° elongabit egritudo
qua tenet intelligenti viui horum 7 i por-
tata p eos Sequi² 9° q h apata cu transi-
uerint tm acutarum egritudinum quq ef-
ficiunt² cronica pba² leuit' ex ronibus addu-
ctis i pbacone octaue cclusionis Se² 10°
q h apata quq sut co(n)fusiua nominanda
pba² q2 quadoq in eis aut ex motu noue mei
aut aliqua de causis iueniu² diuinum calidarum
egritudinum cu dirut² ad gen(us) acutarum 7
econuerso ex causis aduersis mutant² ad genus
cronicarum si no pp aliud noiant² egritudines
confusiue q pp has causas q re ec. Se² 11° solo
p bleutis quare e q vni homi quq i eodem
ano recidiuabit h apata decies ul' duo-
decies 7 finalit' tiniant ad mortem p3 intelli-
genti ex pmiss Et sequi² 12° q cu apata
talia p mutant² ad genus egrm cronicarum
semp inueniut² dura exiccia pba² quia
pp diuturnitatem tpis a calore nali a' extraneo
resoluente subtiliorem ptem materie remanent
ptes grosse 7 spisse aut a debilitate i nati calo-
ris aut congelacione ab exteriori ac ul' memis
ingrossant² mo quasi petrificant² apata talia
Ex quo fundamto appz q talia sut difficilis
curacionis ymo quq impossibilis 7 hoc argue°
tam ex pte mei qm difficile e resolue duram
materiam q ex pte loci cu ualde difficile
ui² applicari posse remedia cuetia Cu ig²
hec talia co(n)fusa fuerit materie Eoru
cura duodecim coprehendi pot instrumentis
7 pficere Pmu itaq illorum instrorum est ut
anq illud aliquod applice² locale fiat hu-
ic mo flobotomia cephalice sup sinistra pte
apud pollicem 7 indicem sup manu p q°
educant² ℥ i· sanguis ad mg tres 2m
no instrm e ut paciens d'mae p horam
dictam abluat os sum cu hac decoctione
℞ aque solatri ul' decoctionis ul' distilla-
conis eius lb. j. aque rosaru 7 labruste
an. lb. ß. sandali ʒ. j. mastic ʒ. ij. pulvis
gallarum cypressi ℥. ß. conquasse² h oia i mor-
tario 7 de hac decoctione ablua² os actu fria

an prandium quatuor vicibus. Septimum proficuum instrumentum est ut quarta die sequenti circa horam vesperarum applicentur superioribus partibus spatularum huius viri ventose sine orificio facte cum mediocri scarificatione. Nemo enim mirari debet de hac evacuatione cum diversione licet enim existimem huic viro applicatas esse ventosas plures et pluries tamen quia eius decoctio est longa. Item quia ad ipsam distractive transmittuntur materie radice ti. aquo .i. capitis radice eius huius aptitudinem receptionis ...um ideo non solum semel bis aut ter sufficit administrare tales distractivas ventosas sed ad feliciorem curationem oportet eas per sepe renovari. Octavum instrumentum proficuum est hoc. Recipe olei de croco ℥ ß. olei ... ℥ i. olei fetis ... ℥ i ß. sandalorum rubeorum rosarum spodii mastices ana ʒ i. croci ʒ ß. cere alb. q. s. fiat unguentum molle quo semper maxille exterius et partes subfaucales a medio gule usque ad medium colli bis inungantur ut mollificatio et resolucio preparetur materie que iam indurata est. Nonum instrumentum est hoc. Recipe mastices ʒ ii. aque sublimationis cucumeris asinini vel radicum decoctionis eius ℥ i. thuris ʒ i. corallorum amborum ʒ ii. pulveris radicum centauree maioris ʒ i ß. pulverizentur omnia et ultimate continue conterantur in mortario et fiat linimentum de quo huic patienti fiat inunctio cum cotono posito super stilo toti parte anguli indurate et ita continuetur hec operatio per unam septimanam. Sextum instrumentum est ut si post continuacionem istorum remediorum apparebit assistentibus et patienti quod resolvatur apostema et minorare videatur tunc continuetur talis modus curationis iterum per unam unam. ... instrumentum est Recipe brionie radicis arthanite siccatos ana ʒ i. euforbii grana ii. radicum cucumeris asinini ʒ ii. aloes abluti ʒ ii. bdellii pulpe colloquintide ana ʒ ß. salis indi grana vi. pulverizentur omnia dein incorporentur cum succo cucumeris asinini dein fiant pillule de omni ʒ vi. de quibus iste vir tempore principii curationis omni quarto sero cum exponit se ad lectum deglutiat unam hec enim exibentur gratia distractionis materie. Octavum proficuum est istud. Recipe granorum amigdalorum aut saltem granorum cerasorum ℥ i. et bulliat in ℥ x. aque usque ad consumptionem tercie partis. De hac igitur decoctione post x. dies a principio curationis cum ... mediocriter hic paciens accipiat omni mane in ore suo bis vel ter et teneat quamdiu potest cum vero deposuit eam tunc statim aperto eius ore operator discretus imponat stilum cum coto madefacto in medicamine ... et quater vel quinquies linendo fricacione mediocri madefaciat totum exterius apostematis indurati ita tamen quod aqua non descendat neque fluat in os et guttur quare oportet infundere stilum discrete imbibendo ipsum absque casu aque et hanc operationem efficiat mane in ortu solis et iterum semel ante prandium et 3o iterum hora xx. et 4o hora xxii. Et si iterum semel madefaciat apostema quando vadit ad lectum erit ei omnino utilius et necessarium. Talis enim operandi modus excitabit

apostema convenienter. Et si contingeret quod in medio vel in angulo aliquo apostematis appareret signum eruptionis tunc illud erit fundamentum perfecte curationis. Ego enim non spero nec vidi meo tempore talia apostemata indurata posse perduci ad sanitatem cum sola mollificatione et resolucione. Ego autem existimo hoc tamen esse continuum defluxum materierum a capite que transmittuntur in eam vicinitatem. propter quod toties consulo perseverandum esse in applicatione talis modi operationis usque quo appareat fundamentum excoriationis aut superficialis eruptionis apostematis illius. Et in tantum perdidit illustres viri quod consiluerint de sectione illorum apostematum cum instrumentis quam operationem licet ego laudarem scientia et opere perito non tamen placet mihi ille modus operationis fiende per manus cirurgicum non bene peritum neque exercitati in opere manuali velut plurimi vidimo sed omnes inveniuntur operantes in tali parte medicine plurimi enim medicorum qui hac medicatione exercent ignorantes sunt et inperiti non docti neque experti communi decus ytalie et studiorum eius ut claudi in suis Rasis 1o almansoris capitulo primo et colligere hanc materiam ab albucasis de manuali operatione sua. Est autem illius medicaminis apponendi lenimendo descriptio talis. Recipe aque capitelli 2e distillationis ℥ ii. aque salis armoniaci sublimati ℥ i. aque distillationis anacardi ʒ ii. calcanti combusti euforbii ana grana ii. misceantur et duos dies exponantur radiis solis aut saltem teneantur fornaci aurificis tunc vero colentur et reponantur in vase vitreo et fiat operatio et est illa que nudius exivit ab ore meo nisi nunc et neminem vidi cum diligentia curatum qui non sanaretur ex illa. Nonum non instrumentum proficuum est. Recipe sandali (?) gallarum cypressi spodii ana ʒ i. garioffili ʒ ß. maris ad pondus omnium fiat per se sine pulvis dein conquassentur adinvicem et de hoc pulvere iste paciens incipiat prorsus sui capitis omni sero pulverizare quando vadit ad lectum et quando incipiet facere operationem liniendi vel madefaciendi a principio bregmatis usque ad finem sagittalis commissure per medium latitudinis capitis quatuor digitorum et cum apponit 2a vice pulverem tunc deponat primum cum spatula pectine. Decimum instrumentum est hoc. Recipe specierum pliris arcoticon specierum electuarii regum ana ʒ ii. seminum coriandri ℥ ß. florum nenufaris violarum spodii ana ʒ ii. granorum pinearum ℥ iii. granorum fisticorum ℥ i. medulle per biduum infundatur in aqua violarum dein ultimate terantur et incorporentur cum lb i. zuccari albi et fiat ex eis confectio in morsellis longis de quibus hic post primam septimanam principii curationis eius semper in fine prandii et cene comedat unum vel duo frusta. Hec enim confectio subveniet utiliter confortando capitis et partes pectoris omnes. Undecimum instrumentum Recipe radicum serpentarie indice aristolochie ... ana ʒ i. liquiritie mundate ℥ ß. anisi dulcis ʒ ii. radicis yringi ʒ x. incidenda incidantur minutim et coquantur in lb x. aque usque ad consumptionem

ze ptis 7 d' hac aqua i mane an ortu so-
lis tepida eger gargarizet bis vl ter sic n-
educet^r me 7 distrahent^r ad cursu ad loca
apposita 7 sic servabi locus a receptione mez
que fortasse accidet pp leniuntur pdcaz quod
aliqualiter acutum est Vltim instrumentum
discursus p applicatom sex rerum no naturalium
fiendus Itaqz utet statim tranearum et p-
pe decursum aquaz 7 habitet aspectum meri-
dionalem aut septentrionalem pm pp ap-
titudinem pmouendi discursum ex clausione
pororu 2o no pp mollificatom 7 fluxibilit
que duo imponit aspectus pdictus septen-
tonal' vl austral' Et pp hac caz caput eius
bn teneat munitum a frigore 7 caueat
ne vestes eius pectus 7 collum eius constrin-
gant Sil' et oime exercitium post cibatoz
vitae dz s; quies e ei p maxe necessaria
Et 3o iterum stipticitati ventris oppone dz 7 hoc
cu pillis in c.o 1o posit Vitetqz continuaz
dormitoz post comestionez Et cu dormit
figura eius sit q' scendet habeat caput
eleuatum 7 fugiat inflamatoz spus vital'
7 aial' 7 agitatoz passionum aialium cordi
7 capiti appataz 7 moralit' agat i cibatione
sua ex pte quitatis no grauando stom 7 no re-
pentine degluciendo ipm cibum Et ul-
timo in qualibet cibatoium dimittat grossa
cibaria difficil' digonis velut pane no bn
fermitatum neqz coctum antiquas carnes et ca-
seum Sil' legumina dimittat 7 et cibaria mul-
tum euaporatiua velud brodialia valde pig-
mia mellita 7 mltis aromatibus condita 7
Et dimittat acuta velud zaffaran cepe por-
ru alleum 7 consilia Et dimittat viscosa ve-
lut pastilles cibos lacticinio et castoreati
conditos 7 neruosas cutaneas 7 ligamenta-
les ptes aialium 7 oppilatiua velut pisces
et consilia euaporatiua multum velut vinum
fumosum 7 dulce Hec omnia custodiat dut
In aliquis aut dat^r linia vestendi ea
Hec ad laudem dei Amen
Rx pulvis artamite spodij rosarum masti-
cis sandalorum 7 corall' amborum an. ʒ. j. pul^r
omnia p se et deinde comisceant^r Cu g^o fe-
cerit madefactom apatis tuc i voluat sti-
lu in isto 7 apponat 7 i ponat in apa hunc
obruendo ibidem stilu p spatium vnius pr^is no-
strat qz iste pulvis sanabit cu laus deo

175

Vper obtulit nd casus dispoz
que quid dato qz mit no sit
valde verenda tam i poster
mina^r no^ta satis difficilia Est
eni notal' uir uir s. francisto
d' nordis qui molesta^r doloe pime 7 pte i loco

spondilim 7 reni cu quo quid doloe p seue-
rat mictus vrinarum habitu turbos 7 mu-
chos flauos multis arenul' minutis 7 gros-
sis commixtos Et lz p continuaz euacua-
tionem superfluitatum corpus allevie^r tamen
dispo ista manet^r eadez cuctu lapis 7 co-
firmacom eius in renibus 7 fortasse lapis
ille genitus e licet ex signis no appa-
reat Omis eni vrina arenosa signat la-
pidem qui consolidat^r aut consolidando
procedit aut qui resolui^r 2a pmi su^a ul-
tima 7 ca^o 6o Si g^o lapis apparet conso-
lidatus aut e in via ut consolide^r iam
appz difficultas dispoinis Si aut lapis ille
resolui^r i. diminui^r no tam desistit qui
magna sit habida suspitio eo quia iam
inueniu^r in iuuo isto qua^or te quarz ali-
quo concludentes aptitudine confirmacois
lapidis in renibus eius de no pducentes
ipm ad hoc Et n. iuu iste lz a cpiatione
sanguineus existit ut aspicienti apparet pot
hz tam renes notabilr calidos zparatione ad
medium gnis Et itud in eo inuenit^r mul-
titudo flauis i ruys vrine habundans qd'
appz ex tribus et petaloydibus iaz d's tactis
Secundo in ipso inueni^r vtraqz dispo grauida
a confirmacoinis noui lapis Et pma
quid ex pte agentis quod e calor ex toqs
2a no ex pte mei que viscosite sua a ca-
lore excocta dudi^r in arenas deinde i lapi-
des Et itud eadez via arenulas ia in
uentas in renibus sua viscosite i cogluti-
nando adinuicem e ca gnacoinis lapidis
ut pdcaz est 3a uo ca e dispositiua et
e maz strictura i eo et ex nali zpone
7 hitudine ipius Et quarta e itud dis-
positiua et e maz strictura i eo pinguedo
reu tpra^ti notabilr aucta Ex ie cu phi-
mu aduenit lapis renum e pinguis et
hz vias angustas nal^r vl' accir 7c appa-
ret quad^a ce gnacoinis lapis i eo Ampli-
us 7 ho satis leuit' deduci pot ex fixione
doloris in loco renum lz eni dolor ibidez
pmanens possit ee ca ad pductiaz lapis
arenaz 7 multitudinez flauis in eis existentium
ipe tam dolor no e leuis ca gnacoinis
noui lapis aut confirmacoinis inuenti
i eis sine sit quia dolor debilitando ptem
e ca attractionis materie ad renes eo quia
dolor fortis et pseuerans acuit sine sit
quia dolor debilitando virtutez expulsi-
uaz malas confirmad faciat i renibus
Ex hoc appz qz lz dolor sit ca aliq
dispoinis ipe tamen pot ee ca augmentatois
eiusdem aut confirmacoinis Qz autez
iterum inuenit^r in eo aptitudo gnacoinis la-
pis i renibus omnia motiua ia adducta de-
monstrant 7 ee aliqual' ardor quandoqz pu-
tatus in cisti te uebri genital' Cu g^o no
inueni^r in eo arguentur concludes vester noruta

neqz epat 7 no sit ardor preditus an appa-
rens oz huc effectuz reduce i caz ipius
pductina s nulla ur ee cu in aliquo pcipali
membro s in epate ul poris vriridibus
neqz vesica go vitio pvenit a noto i im
dna patet ex suffti divisione causaru
ardoris vrine ut colli octava 3u tra
2o et ca 30 Et confirma quia lz are-
nose ypostases pvenire possent ex an-
stione renuz invenis ut 2a p'mi sua
ultima et 6o ca 73a xti. tract. 3o. co d
lepra In hoc tam iuro no appz cu gna-
tionis arenaz in venis eius ex pte cae
adurentis 7 rici gnacois eaz i venis
Ig oino oz vitio dcludere huc ardoz pve-
nire ab arenis expulsis a renibus que sua
asperite dolorez illu faciut in extremite
pudibundi quod fuit deducendiz Et ex
hys omnibus appz q disspo huius nobil
viri e mala cuplo cida 7 sicca rium cu pp
debilitez gnant fla'ce mic i renibz aut
saltem aliunde pvellut ad eos cu multitu'ne
arenaz 7 fixione doloris i pondibz renu
7 alu in extremite genital mebri Et ul-
tra cocluz q in ipo iaz e genitus lapis
a e vna gnacois ul confirmacois 7
dispositz e ad excoriacom vesice quac ad
curacom sui e festinanduz et pmo cu de-
bita admistracoe rez no nalud Et 2o me-
dicinaliuz

Pro expedicone go regis p sex res non
naturales hic ordo obsvet sit eius ha-
bitaco in civitate ul camera hnte as-
pectuz orientalez nuc no meridionale
s potius aquilonarez qz occidentalez Et
locus eius sit acra 7 ab aquis notabilit
elevatus ad aliqualez sicctez 7 nullo ad
huiditez inclinatus Et in diebus caloris
sit mags ad fritez qz ad calitez declinans
In diebus no frigoris ad calitez leue eleva-
tus 7 caveat a nimia sup calefactoe spi-
ne sue 7 a forti excico 7 acoytu spar mp-
bis in septimana s cu aliquar exercitaci
mediocrit melius e ei qz ociosa vita age
Et concedi ei dormicio satis longa ut re-
staurer vitus pp digoz efficiendaz Et licet
vigia dvenict excicando supfluites tam
ipediendo digom vnius notuz paret

In cibariis aut pmo cavet omia ciba-
ria diffical digonis 7 grossa huoz gna-
tiva 2o vistosa ut st pisces anguille tru-
ce 3o oppilancia ut caseus antiqus pastilos
cibi 4o inticz cida 7 acuta ut st salite car-
nes cepe alleuz zc. D carnibz innabilit
laudant carnes erico in hoc casu 7 reliqs
laudales carnes 7 panic laudales comedat
ut tu scis Et breuit fercula sua put fiu
d herbis in calite 2m gradu no ascedes
7 que cu hoc apitue sut ut pamcu fixbo-
diuz calulud bleta spinachia olus bndictum

crisolocana 7 feniculus recens 7 bethonica q
sunt opat in hoc salvia 7 siles plante ut po-
liu montanuz 7 magr scolopenda 7 cresso-
nes 7 pp salsedine hntes aliqua De fruc-
tibus no dvenit ei cerasa bnu spez tam
dulcedine qz ponticite ptcipancia 7 pp me-
dulle coz singularez hnt pprietatez mundi-
ficandi renes 7 ad frangenduz lapides Et
et eidem sut utiles avellane amigdale
recentes 7 ficus recetes bn penpast Vue
no no placent pp recenciaz Avic qui
2o can in fine ca d vina dicit q omis vua
nocet vesice Passule tam laudant eidez
ut ibidez describe Vti et pot pomis no
multaz dulcedine hntibz 7 plr pssas bn
maturis Pira dimittant ni fuerit bone
i valde dulcia 7 excluda ab eis exterioz ps
lapidosa suba pticipans D hys no fructi-
bus qui in 2a mese solent concedi lauda
grana pini 7 grana phisticoruz Eis eniz
inest virtus qua diminut lapis i renibz
18a 3u ca de cura lapis renuz Put etiaz
s quqz concedi nuces pp aptoz eaz qz hnt
Castanee no nespile 7 sorbe dimittantur
De ptibus 7 que sumunt ab eis sut omni-
gna lactis dvenienca et pp omni Lacti
eni omino no e meta apaz i debilite renu
decia octava 3u 6o ca Lauda et s lac
capinuz post pdictuz Et fm sciz lactis et
recocta iteruz bona sut ei Colostra veo o-
no dimitta n sunt ex duabus spebus pdcs
confecta Butiru aut dicta aut saltem
rarissimo vsu accipia s melius e oleuz d oli-
vis bn maturis Casei no vsus oio dicta
ppea quia lapidez in renibz gnat ma s ppt
dsuetudine poss ei concedi modicu post abu
De conditis vero laudant olive condite et
nape condite 7 seniculi conditiz 7 citonia cdi-
ta post cibuz accepta 7 nuces cdita in ho casu
sut laudales Et zuccaruz boraginatu et
violaceuz 7 rosaruin recens et zz. conditiz
De saporibus aut lauda ei acetuz 7 suc-
cus citrangulorz et pp limonu i qo migna
fere intencio curacionis eius sistentiu pot
Vinu gnatorz mirzorz pp aptoz concedi
Agreste no vsus oino dimitta De a-
romatibus no lauda ei cinamom electuz
anisu 7 pip no tam in pulta quatitate
et zz 7 karui 7 sem leuistici amcos seme
rute crocus zc. Vinu no eius sit colore
albuz ul subrubuz aliquar potes zc con-
cedad tu.

Regimen veo menale sulcenta in lex inte-
conibus Et pma e abscinde maz gnal
lapis 7 arenaz in renibus 2a e phibico
gnacois lapis a ma que iaz i corpoe ine
ee congenita 3a no e reificao ul digtio
taliuz mazuz Quarta vero est eradicativa
ipariu educcio Quinta e lapis diminuco frac-
cio 7 educco 7 renuz mundificao ab arinul in eis

inuentis Sexta uero est sedare actiua lapides ⁊ arenulas dictas In istis sex intencionibus non solum consistit curacio huius disposicionis sed etiam preseruacio a noua reedificatione uel euentu huius egritudinis quando iam curata fuerit ⁊ ista est sententia principis 18a 3e tractatu 2o ⁊ capitulo 6o lege ibidem Prima ergo intencio completur per ea que materiam flegmaticam aptam coagulari in lapidem ⁊ arenulas educunt deinde cum hiis que caliditer incisam ipsorum eius ad corpora ducunt diuretice Et primo horum instrumentorum completur per euacuatiua materie flegmatice incorratiue de quorum numero est hoc medicamen Recipe electuarii indi ʒ iij agarici electi ℈ j pomi ponderis ana ℥ v incorporentur simul et detur in potu cum modico vini albi subtilis ⁊ aromatici calidi ʒ j ⁊ tarde post illo comestio etc Et accipiat unum ciatum aque ordei cade cum zuccaro albo Et si quis desideraret medicamen delectabilius illo Recipe electuarii dyafinicorus ʒ ij turbith electi ʒ j ana ℈ j salis indi gr. j misce ⁊ detur in potu cum aqua decoctionis graminum milii solis dulcorata ⁊ calefacta ut prius Si uero aduertit leuius potest esse hoc Recipe turbith electi ʒ j s. hermodactilorum ʒ j dyagridii gr. vj salis indi gr. ij ana ℈ s. anisi dauci mastice ana gr. iij penidiarum ℥ j puluis zuccari ℥ s. infundantur omnia in ℥ iij aque apii uel milii solis uel capilli veneris ⁊ totum detur in potu cum diligenti colatura ⁊ expressione ita quod sola uirtus medicine suscipiatur ⁊ non substantia ⁊ obfuetur etc Et si aliqua flegmatica materia notabiliter sanguini esse conmixta bonum esset post dictis inoratis administrare flebotomiam eo quia ulis euacuacio particularem semper precedere debet canonice operanda Si autem perceperit medicus materiam inclinari ad stomachum per nauseam ⁊ signa consimilia tunc conueniens esset prouocare uomitum ⁊ precipue cum hoc uomitiuo leui Recipe aque decoctionis graminum rafani uel decoctionis eius ℥ iij syrupi simplicis acetosi ℥ j s. detur hoc totum tepidum ⁊ post id per horam digitum imponat ori titillando usque prouocetur ⁊ prouocabitur uomitus multa affert iuuamenta in prohibendo generacionem ⁊ in abstrahendo materiam genitam ⁊ in alleuiando renes quere 18a 3e ⁊ de prohibitiuis generacionis eius est uomitus post cibum ⁊ multus usus eius ⁊ precipue cum expellit superfluitates grossas prima digestione que cum motus est ad renes ⁊ facit latus eius uacuum ⁊ mundum Aduertendum iterum ⁊ 3o hoc intencio completur per administracionem clisteriorum ⁊ precipue lenientium renificacio enim est plurium alleuiacionum faciens Clistere tamen non debet esse ualde acutum nec multum debet ex eo imponi quantitas que renes comprimat ⁊ aggrauet Et propter hanc causam multi sapientum magis fuit dilectum suppositorium quam clistere eo quia suppositorium non peruenit ad grauandum intestina implendo ⁊ sunt sermones Auicenne loco preallegato lege ibidem Si uero ingenium euacuandi materiam ⁊ incidendi eam potest esse administracio diureticam incipiendo primo a leuioribus sicut est usus liquiricie scilicet cum conditum florum in dispositione calida ⁊ usus asparagi uel aque eius ⁊ feniculi recens ⁊ altea ⁊ flores eius Deinde procedendo ad fortiora sicut apium feniculum daucum semen milii solis leuisticum ⁊ apium petroselinum Et ulterius descendendo ad ea que in electione fortiora sunt propter oppilacionem aut proprietatem operancia sicut capilli veneris scolopendria polium montanum usus ficticorum semen rafani nigri pastoris ⁊ similia sicut cinis uitri cinis leporis ⁊ cauda tremula ⁊ sanguis hyrci preparatus ⁊ lapis spongie ⁊ Iudaicus quorum usus potest esse expediens faciendo decoctiones sirupos Julep confectiones trocistos ⁊ pillas ⁊ exercitius exterius in ungendo balnea faciendo ⁊ similia Et hec sufficiant de primo instrumento necessarium iam inuente Causam autem lapidum generatiuam scilicet caliditer intensam corrigunt plura predictorum ut semina communia frigida ⁊ ea que iterum refrangunt caliditer ut syrupus simplex acetosus syrupus de acetositate citri aut de citoniis uel syrupus de limonibus approbatus magis que sunt in ipsis infrigidatiuum ⁊ appetitum et oximell' compositum Et forcius illo est oximel squilliticum quod omnes dicunt dari cum aqua scolopendrie uel aliis iam predictis refrangunt et caliditer linimenta unctos et emplastra exterius administrata que fiunt ex causa predicta Et cum hoc unguento ualde nobiliter Recipe olei nenufaris olei uiolarum ana ℥ j s. sandalorum albi ⁊ rubei ana ℈ j camphore ℈ s. cere albe q. s. fiat unguentum molle quod postea bulliat in libra s. succi sempervive usque ad consumpcionem illius succi De hoc linimento tota spina adeterit in ungi debet ter uel quater in die naturali ⁊ de materia predicta possunt fieri unctiones et emplastra superaddendo super succum foliorum maluarum uiolarum nigre pastoris semperuiue plantaginis atriplicis ⁊ aliorum Ex quibus et aqua decoctionis fieri possunt euaporationes balnea fomentationes ⁊ epithimata ⁊ tu elige quod melius est ⁊ leuius apparebit iudicio tuo extenuacio Et de cibus et remittentibus caliditer auctum est confectio triasandalorum ⁊ zuccarum uiolarum ⁊ trocisci de uiolis ⁊ de berberis ⁊ reliqua similia que elige pro Et hec de prima intencione cum superappositis aliis abscindi materiam prohibicionem generacionis eius in corpore ex hiis que posita sunt in precedenti intencione

Sit uero secunda intencio dicta habita prima in hoc quod hic quid presupponit materiam in corpore nondum esse congelatam quam laborat hec intencio ad prohibendum ne generetur materia arenarum ⁊ lapis secundum uiam causarum Et est ut non procedat calor qui est causa materie generacionis causa Et primo quid horum duorum corrigi potest ex hiis que in precedenti intencione posita fuerit de debita mensuracione sex rerum non naturalium Non enim ad aliud laborat sermo nisi ut prohibet tales materias generari rectificando cibos ⁊ potus ex quibus potest generari

pot fla aptu couti in lapidem 7 arenulas
Etiam preter me aliud appz quale calor
qui e effus causa lapidu 7 arenaru suff
corrigi pot p ea que i intencone precedenti
d alteratiuis digerentibus 7 taliter i mitte
tibus scripta fuert Pter hec aut plura inue
niuntur quor usus rectificando complexionem
renu 7 mundificando epar 7 uenas 7 uias
urinales a sapientibus collaudata sut sicut
e usus uenar apperientiu 7 adusantiu fla
ti quar aliqua sut solutiue simpces uelut
agaricus hermodactili turbit semen croci cr
tenus polipodij 7 odor ellij albi cuius radicula an
infundatur p diem naturalem in aquam 7 quiqz bibatur
paru ex ea in aurora tepefactu De hijs etiam
quedam sut solutiua composita uelut bn
dicta cuius uirtus est ad mundificandu a fla
te renes vesicam 7 urinales uias Et sicut
e ellin indu quod superfluitates expellit a to
to corpore 7 arinibus uelut e yera luff
7 multe pilles huiusmode tollide Nonulle uo
haru uenar sut simpces apiendo mundi
7 percipitans uias a tore aug ex eis qu etus
lapis de quaru sut sicut ysopus cetauea
minor apiu siluestre 7 domesticu petrosilin
7 bethonica poliu montanum 7 scolopendria et ra
dia 7 radix pentafilon 7 uls oms que ab
autoribus in h collaudate fuert De eis
aliqua sut cte uelut tyriaca andromaci me
tridatu descripcone Auic 4to can su pa
et medicamen altekegni 7 Justinu clau
dutas 7 litontripon descripcone nicolai in
Antidotario ex quor qlibet dari pot ℥ j cu ali
qua d aquis statim dicendis Et ctiu
optim 7 leue laudatu ab Auic quod se
pe exibitu psuat oino a generatione renu ex
qua generari solent lapides 7 arene 7 e de
scripcio illius talis R lapis spongie scolope
drie capill ven semis altee 7 petrosilini
an ℥ j misce et detur ex eo pluribus diebi
℥ j cu aqua sublimacionis apij aut decoc
tione quiqz radicum eadar aut aqua tri
buli aut aqua rafanu lege Auic ibidem
Et iteru collige ibidem compositu i mete
seques quod e aggauns epacos diuisas ad
intencoem pdcam Et adiuc collige inde
medicamen nobil apomis et e ultim sedas
dolore 7 extrahens lapidem e aqua ciceris
nigri Et scio etc ego q si fiat pulius ex p
tibus equalibus scolopendrie 7 milei sol 7 pa
ciens utatur eo mirabil psuat a generatione re
nu pscripta 7 h de intencone 2a

Apparet theorice conteplanti q inten 3a s
equatonis renu iaz facile cpleri pot ex hijs
que i intencone pdca declarata sut nz in aqd
opportunum ee n q scribant quedaz simplicia et
cta tres uias digere solent de quor numero
sut aqua sublimacionis ysopi calam origani
dnisp apij 7 petrosili bethonice pulegij mi
lei sol 7 silne Et d hijs q ego experior h

Ultimu inueni uz administrare aquam sublima
tonis radiar altee Et scio etc q aqua sublimacois
renes potentior e predicta ut expiencia cottidia
na doctus sum q aqua sublimacois foliorum
7 fructum cucumeris asinini i hac dispone cfert
eo quia soluendo puocando apiendo 7 abstergendo
mas educit quis obuiat 7 lapides cmimu
it et frangit De Compositis uo digereti
bus sut oms principi quoru uniuersa scola cot
tidianu h usu sicut sps d ysopo d calamito
sps cts acetosus oximel ctu scammabin i sub
limacionis de keyse i leuistici 7 os oximell
spes 7 ppe squilli cum 7 oximel Julian 7 coposi
hoc quo uti soleo R oximell squillici ℥ j
sps de ysopo ℥ s aque scolopendrie cucu asini
ni an ℥ j s 7 detur h 7 cotinuetur pluribus
diebus Et si uel digerin equalius illo R s
sps cti acetosi ℥ ij aque apij aque altee an
℥ j s 7 detur totu h in potu 7 ctict tociens ut
appareat i urina etc Tuc g az hora cueniens
euacuandi mas ut nunc sequi Jamat
expedita intencone sa necessarium ee mas euacuari
post eius digonem cuenientem que cum apparu
erit exibeatur in potu ℥ j bndcte simul cu ℥
iij calefactae aque sublimacionis milei solis
aut aliar de quis dcm est 7 detur aliquid de
solutiuis in 2a intencon narratis Aut detur
hec infusio aque notabil mundificat renes
educo mas iam pdcas R centaure bor
medulle cartami an ℥ j agarici electi pul
hino 7 an ʒ ex dragagdy ℥ vj anisi seis
feniculi liquiricie semis apij ℥ ʒ an ʒ s peni
diar ℥ j infundatur omnia in ℥ iiij aque
capill ven 7 scolopendrie p diem naturalem deinde ca
lefiant in aurora 7 diligent exprimatur 7 co
latura cruda detur in potu post quam obsuetur
omnia que pot uioratiu de intencoe prima
pota sut obsuar debe h de intencone quarta

Quintam uo intencom adc cple put omnia
que i intencoe pdca sunt fuert Ego uo salte
hic tangam quasdam que in testimonio sapie
tiu 7 cottidiano exercitio mi experta fuert Et p
mu quis e usus decoctionis mirabil quam
Auic scribit dari debe dies quingdaz 7 confert
admirabiliter frangendum 7 educendum la
pides 7 arenas 7 no e mirabile qm congregat
oms uenas elegantissime operacionis ab au
toribus inuentas 7 est eius descripcio in paso io
7 quiqz dant in potu aq in quis coquuntur me
dicine lapidis sicut aq in quis decoquuntur ca
mepitheos poliu 7 calamintu 7 siseleos 7 radix
tribuli 7 fructus 7 scolopendria 7 radix malue 7
capill ven 7 uirga pastoris 7 radix tamarisci 7
radix eupatorij 7 sem altee 7 saxifragia 7
sagrusim 7 puleginu 7 alia ex diureticis 7 cu
administrantur ni dies sanitatis phibent generatione
lapidis etc Et no q hoc compositum 2m p me
expertu ad intencoz istaz e cctu id quod soleo re
duce in forma solidaz cu zucaro 7 aq sublimacois
capill ven et est eius descripcio talis R

lapidis spongie lapidis iudaici nitri combusti
ana ʒ. j. ß. sanguinis hirci preparati ʒ. iij. granorum mi-
lii solis ʒ. iiij. pulverizentur omnia subtiliter et fiat con-
fectio ut dictum est et exibeantur ex ea semper ante
cibum ℥. j. Secundum vero compositum quo uti soleo
est confectio hec ℞. granorum fisticorum mundi-
torum ℥. iiij. granorum milii solis ℥. ß. radicum
pentafilon pulveris scolopendrie poly mon-
tani et seminis rute ana ʒ. j. ß. zuccari albi lb. ß.
infundantur fistici in aquam stafisagrie calidam
per duos dies naturales deinde minuti inci-
dantur et fiat ex eis confectio secundum artem. Tertium
vero compositum quo uti soleo est hoc ℞. ra-
dicum cicerum marini radicum virge pastoris
et florum altee ana ʒ. j. cineris leporis combusti
℥. ß. oximell' squillitici ℥. iiij. zuccari rosacei coctos
℥. iiij. coquantur in simul zuccarum et oximel usque
ad glutinositatem bonam. Et cum in fiari cepe-
rit superaddantur species et fiat electuarium cuius dosis esse
debet ʒ. ij. usque ad quatuor et precipue in hora exitus
a balneo naturali sulphureo quod mira-
bilem habet dispositionem operationem ad dispositiones illas
auctoritate Rasis et Avicenne 18a 3i sepe allegato
capitulo ubi inquit Et rursus quod dixit
quod plurima balneatio in aquis sulphureis
frangit lapidem Et confirmat id Avicenna
experimento tum subdit et hoc fortassis facit per-
venire simplices speculantes ad hoc quod quedam
aque que capiuntur quinque ulcerant cutem quando
ponuntur in eis mene lapis et subringitur
in eis paucis diebus sunt eadem et posite super locum
lapidis resolvunt ipsum Et ego iam expertus
sum res huius generis et utilia intelligere de hu-
iusmodi de quo est experientia certa
Secunda vero cura solita super hanc dispositionem
sunt quatuor accidentia. Primum est instantia do-
loris. 2m est frequens mictus distillatio nocia
tus 3m est stranguria et impossibilitas conveniens uri-
nandi. 4m est vehemens punctio in extremitate
pudibundi Et dolor quidem prius imprima
illius preceras per clisteria quanta sollempni-
ter removeri potest et per alias digestivas alte-
rativas medicinas sepe nominatas et post multa hinc
inde a sapientibus collata non est medicina
compar balneo facto ex decoctione medicinarum
que auctoritate Avicenne posite sunt in decoctione
digestiva in intentione digestionis posita cui si
addantur folia malve et altee et radices
urtice et herba milii solis et coquantur in aqua
multa in qua eger cum instantia doloris se-
pe balneetur in octo mictibus fere sedatur dolor
eius Et confert etiam illud exibere ℈. j. huius
pulveris ℞. seminis portulace seminis scariole
ana ʒ. ß. iusquiami albi ℈. ij. croci ℈. j.
pulveris origani ℈. ß. pistentur omnia per se
et postea diligenter incorporentur et exibeantur
ut prius dictum est quacumque hora fiet instantia
doloris Et non quod hec duo removentur etiam
aufert 2m accidens et 3m quod est frequentia
mictus cum stranguria Et conveniunt curis(?) curantur

4m accidens quod est dolor in extremitate geni-
talis membri et hoc quidem est rationale et conveni-
ens quia cum dolor iste dependens sit a dispositio-
ne renum et vesice remotis illis necesse est re-
moveri accidens quod ab illis dependebat
quoniam ex abscisione sufficienti causarum effectus
de necessitate removetur qui dependebat ab eis
Ad laudem dei Amen

Recipe pentedaui ℥. iij. radicum yreos et ur-
tice ana ℥. j. radicum lappacii lb. ß. foliorum
et radicum malve ana ℥. v. ellebori nigri ℥. j.
furfuris bene cribellati lb. j. incidenda in-
cidantur et bulliant in sex sextariis aque usque
ad consumptionem 3e partis et in hanc decoctionem
calidam infundantur manus usque ad cubitum per
mediam horam et cum predictis bene ablu-
antur et fricentur usque ad ignem in sero
ante cenam eisdem calidis infundantur
pedes et diligenter fricentur et abluantur
usque ad inguina ℞. seri caprini ℥. iij. olei
recentis de sisamo ℥. ij. misce et totum calidum
accipiatur in aurora et tardetur cibus hominis
quinque et est mundificativum sanguinis et rectifica-
tivum melancolie corruptarum et salsarum ℞.
aloes abluti ʒ. ij. ellebori nigri ℈. ß. mirre
grana vj. reformentur pillule cum succo lappacii ex
omni ʒ. vj. et accipiatur ex eis omni alterno
sero una in mane ante cenam et dimittatur
omne aliud solutivum ℞. olei de pice ℥. iij.
olei de iunipero ℥. j. olei de sizamo lb. ß.
vitellos ovorum numero quatuor terbentine lo-
te quatuor vicibus cum aqua sublimationis
lappacii acuti lb. ß. mirre sarcocolle lau-
dani storacis ana ʒ. iij. ellebori nigri ʒ. j.
ellebori albi ʒ. ß. amili de ordeo ℥. ij. arz-
emine radicum celidonie yreos nitri com-
busti ana ʒ. iiij. serpentarie corce cameli
ana ʒ. j. ß. aspalti ʒ. j. ß. terantur omnia simul
ultimata contritione in mortario et fiat linimentum
absque igne Et si non reddetur bene glutino-
sum apponatur in eo glutis carte dissolu-
te in aceto ʒ. j. ß. de hoc ergo linimento totum
corpus prope ignem inungatur cum debita fricatione
bis in die sex diebus continuis 1a autem
sequenti die balneetur in decoctione quanta supra co-
fricando corpus totum cum furfuribus in pre-
dicta decoctione madefactis. Quiescat igitur
post balneum predictum quatuor diebus continuis et post
iterum revertatur ad balneum et omnem cum anti-
quam scabiem et fixam hoc ingenio curavi
in eradicatione completa. Deo gratias Amen

141 Reverendus in Christo pater et sacre pa-
gine doctor dominus frater philippus ordinis

heremitarum sancti augustini utatur hac confectione accipiendo semper de ipsa rotulam unam in mane ante cibum et est in ea intento frangendi ventositates que generantur in stomaco et in inferiori ventre et consumendi flatum in eis incepta et rectificando stomacum et epar in digestionis eorum ℞. specierum dyacinamomi specierum dyarabe et specierum dyagalange ana ʒ. j. zuccari albi lb. ß fiat confectio in rotulis magnis cum aqua sublimationis vel calamenti vel ysopi. Unguentum ad eandem intencionem quo ungi debet in sero quando vadit ad lectum inungendo a scuto oris stomaci usque ad femur et omnia ylia ℞. olei de aneto olei liliorum alborum olei nardini ana ℥. j. trociscorum de rosis ʒ. j. ß. cinamomi galange mastices cimini absinthii squinanti calami aromatici anisi ana ʒ. ß. piperis albi gariofilorum paradisi calamenti ana ℈. j. garioff. ℈. ij. resine laudani ana ʒ. vj cere q. s. dissolvatur gumme cum modico aceti deinde coquatur cum oleis et cum infrigidari ceperint addantur species alie et fiat unguentum bone tenacitatis. Pillule ad eandem intencionem ℞. aloes abluti ʒ. ij. specierum elle. de baccis lauri ℈. j. reformentur pillule xvij cum electuario de succo rosarum et de eis accipiatur una bis vel ter in septimana in mane ante cenam vel collacionem de sero. Et de eis iterum semel in mense accipiantur v. vel vij in aurora et tardetur cibus horis vj etc. Abstineat a leguminibus elixis ab omni cibo acuto sicut lacticiniis allio cepe porris rafano et ab omnibus mellitis a potu aque et vini pauciferi. Ad laudem dei Amen.

Reverendus in christo pater et sacre pagine doctor dominus frater Johanes ordinis heremitarum sancti augustini in cura scabiei sua que pendet ex materia genita ex adustione sanguinis et colere cum ad mixtione tamen flatus non adusti ß reddete totam materiam acutam ratione salsedinis talem modum observare debet. Primo quidem et adveniente luna mensis aprilis a 7ma die illius usque ad xxiiij faciat se fieri flebotomiam de vena assellari dextri brachii que invenitur sub cubito eiusdem et attrahat se de sanguine usque ad ℥. v. 2o non accipiat hoc minoratum dio in mane sequenti flebotomiam ℞. cassie in pe extracte et preparate cum aque lupulorum ℥. j. elle. hamech descripcione minori ʒ. ij. ß aque lactis capini ℥. iij. calefiant omnia simul et assumatur in aurora et dormiat post ipsam in mane per horam et accipiat unum ciatum aque ordei calide et bu... zitate hora sua ut sitis 3o vero in mane sequenti die post minoracionem accipiat hoc digestivum ... et continuet ipsum octo diebus in aurora

et post ipsum tardet horis quatuor ℞. syrupi de bisanciis ℥. j. syrupi de fumo terre ℥. ß. aque lupulorum acetose ana ℥. j. ß. misce. 4o loco post syrupum in mane sequenti die accipiat hoc solutivum ℞. elle. hamech ʒ. iiij. ß. calefiat aqua lactis et misceatur cum predictis et observentur etc. Si autem venter eius esset stipticus diebus quibus accipit syrupum tunc accipiat omni sero in mane ante cenam vel hora collacionis unam de istis pillulis ℞. pillularum de fumo terre aloes abluti ana ʒ. j. lapidis armeni preparati ℈. ij. dyagridii gr. j. reformentur pillule ex omni ʒ. vij. cum electuario succi rosarum. Et post etiam uti pillulis istis post purgacionem per plures ad complementum mundificacionis sanguinis vel clarificacionibus eius amebus iam dictis accipiendo ex eis ter in septimana unam in mane ante cenam. Si autem per hoc omnino non videtur sufficienter excitatam esse materiam tunc faciat balneum istud in quo ingrediatur omni materia expulsa certibus superfluitatibus et diligenter lavet se cum eo et est ipsius descripcio talis ℞. radicum enule radicum lappacii recentium ana lb. j. radicis elli nigri ana j. ß. foliorum fumi terre foliorum lappacii foliorum malve ana lb. j. ß. furfuris bene cribellati lb. iij. bulliat omnia in xij situl. aque usque ad consumpcionem 3e partis aque de balneet ut supra dictum est. Et iterum si non videtur post applicacionem predicti balnei corpus esse plene mundificatum tunc hoc ungento totum corpus iuxta ignem diligenter fricando inungat et continuet ipsum integra septimana deinde bis vel ter lavet se cum prescripto balneo et absque ablucione remanebit mundus. Est autem illius ungenti descripcio talis ℞. terbentine lb. j. butyri recentis ℥. viij. vitellos ovi numero 4or mirre litargiri sacrocolle pulveris radicum lappacii acuti ana ʒ. ij. salis nitri combusti et pulverizati ℥. ij. picis navalis lb. ß. dissolvantur pix butyrum et terbentina lento igne coquatur deinde dimittatur modicum tepefieri et cum eis incorporentur vitellos ovorum et post infrigidacionem eorum addantur pulveres Cum vero fuerit omnia diligenter incorporata tunc totum unguentum illud bulliat in lb. ß. succi fumi terre et ℥. iiij succi lappacii usque ad consumpcionem ipsorum et est medicina que numquam fallit. Ad laudem dei Amen.

Dispositio huius nobilis viri domini leonardi de etc. est mala complexio frigida et humida stomaci a longo tempore contracta in ipso sicut ipse narrat apparet. Ego vero a signis supradictis a subalterni herentibus ab actione lesa ab operacionibus quod idem est et ab excentibus considerativi non solum a tempore illam malam complexionem verum etiam in ipso a generacione contractam. Potuit autem hanc malam complexionem intendere et deteriorem facere excessus in aliqua de vj rebus non naturalibus et in materia ciborum

7 potum sine tpre frequens assumpto silr̃ coitus
i moderata exercitia post cibi assumptionem consue
ta Adhuc et i moderate 7 fortes repletiones
ventris constipationes consequentes Itē 7 for-
tes euacuationes p solutiua farmaci facte
aut p frequentationes flobotomias 7 ventosationes
silr̃ coitus 7 i moderatus coytus i quo humores
sepe 7 multum peccare solent De rebus aut
maxe debilitantibus membra ē coytus qui
et licet uirtutes omnis corporis spargine dis-
sipando debilitat stomacum cum cerebro 7 reliquis
ex ańgwibus membris maxime nocinus
existit Adhanc et debilitatem ingorandam
non tam parum sup addunt passiones aīe ut tris-
ticia cogitatio dolorosa angustia mentis ira
furibunda cordis affectuosa commotio 7 silr̃ plures
aīe commotiones extenuant enim h acmina 7 mutant
Intendens ig tal' dispositionis consilium salube
dirige primitus dico q harum rerum non na-
lium i moderatam applicationem p sua contrarie-
tatem corrigendam sanitatis conseruator
q̄ recupare diligent attendat neque enim hu-
ic dispositioni actum conseruatiuum omnino existimo
sufficere cum ut apparet dispositio ab equalitate
multum excessit quare non omnino similibus sed
potius contrariis 7 eisdem ad nalem dis-
positionem reduci debent Stet go in aere
calido 7 euitet frigidum 7 humidum 7 uestibus
bene calidis tegat pectus 7 stomacum vtatur ut por-
tet pellem vnam vulturis sup nuda pel-
le stomaci sui silr̃ cum conferit frustum
suum panni de pilo garzeli lmaie nominato
quo mris temporibus ytalici galeres porta-
re consueuerunt Soleo aut stomachis frigidis
7 humidis 7 ventosis applicari facere sacculum
ex medietate plume anseris 7 alia me-
dietate pilorum leporis 7 panno lineo co-
structum quem frequenter iubeo calefieri 7 hu-
ius suffumigationibus euaporationibus suffu-
migare 7 tali stomacum cooptura muniri
Est enim in dispositionibus illius maxime
iuuatiuus in quo credo predictam dispositionem
cuiusdam huius nobil' pueri existere Vtatur sop-
no satis longo propter uirtutem digestiuam ee
debilitatam propter quam generantur ventositates que
dolorem extensiuum faciunt i stomaco non
solum ipsum ledentes sed cerebrum 7 cor psterr-
nentes quod patet ex multis motiue impotentia
7 lipothomia tempore doloris stomaci modo
sompnus omnis uirtutes nales efficiat for-
tiores 2a primi can. Prouideat et q non he-
at repletionem in aliis partibus corporis
que et hec debilitate ipsius stomacum ut sepius
ex anothomia constis
In cibis aut euitet repletionem nimiam
7 si fuit repletus euacuetur cum hoc clisteri
Rx decoctionis foliorum blete maluarum
uiuiolarum 7 furfuris lb. j. oli de aneto ℥ ij.
oli de ruta ℥ s. sal gemme ʒ j. elleborum de bacc
lauri ʒ ij. butire recentis similiter elij ʒ iij misceantur

ʒ vj accipiat i mane tempestiue et venter
optime muniatur a frigore 7 erit vale
in hyeme In tempore uero estatis addantur p-
dicte decoctioni foliorum mo ℥ aj ij. oli mo-
ti ℥ ij. oli de ruta ʒ vj 7 fiat ut supra loco
aut clisteris quia solet esse abhominabilis i genere
pauis euacuatoribus accipiat hanc potionem
Rx re galieni descriptione eiusdem in terape-
tice ʒ x butire similiter ʒ ij accipiat i au-
rora cum s ciato vini calidi 7 tardet cibum
sex horis premittendo cum prandium brodium
pulli galline cum zuccaro calidi Si aute
abhorreret hoc farmacum propter eius amari-
tudinem accipiat ʒ j vel ℈ iiij harum pilla-
rum quas mea experientia ultra i plures dis-
ponere inueni Rx aloes boni epatici ℥ iij.
agarici electi ℥ j. sal' gemme ʒ j. infundantur
omnia in succo rute p octo dies dein co-
quantur tegula bene calida usque ad siccitatem co-
sumptionem Post hec aut potius hee species
addantur Rx aloes vel lignial' ʒ s. croci
℈ j. spicenardi squinanti ana ℈ s. reubarbari
boni electi ℈ ij. fiant pille ex quibus accipiatur
ut supra Diligent aut attendat q pille
iste pot euacuatorem pfre saluabunt ipsum ac-
cipiendo exceis vna vel duas bis vel ter
in ebdomada p horam vnam vel mediam ante cenam
Reliqua uero sint de rebus aliis rebus non nalibus
Regimen at medicinale huius dispositionis in tria p-
tiendum est
Primum quidem i medicine facientis morborum eun-
dicationem 2m in accidentium correctionem 3m in
stomaci confortationem ne materias de nouo r-
generet 7 ventositates accumulet Silr et
confortandum ē epar eius cor 7 cerebrum cum
vtrumque horum membrorum uideatur esse aliquatenus
lesum sicut ex accidentibus euenientibus appa-
rere pot Per exercitio uero primi laudo q
fiat euacuatio in principio sequentis mensis cum
hiis mistris Primo quidem mane accipiat
℈ iiijor 2tarum pillarum cum 4or mox ibi tactis
Sequenti uero mane accipiat ℥ v. sirupi huius
quem stiet octo diebus Rx origani pu-
legii calamenti assari eupatorii sticados
bethonice ana m j. lignial' cassie lignee
reupontici gariofilorum paradisi cardamomi maioris
cubebarum ana ʒ j. seminis rute petrosilli ana
ʒ iij. masticis xiloaloes carpobalsami ana
ʒ i s. cinamomi electi ʒ iij. contundantur omnia
7 infundantur omnia in lb. xij. aque fontis
p dies vij dein coquantur usque ad consumptionem
duarum partium dein colentur 7 uehementer ex-
primantur cum colature addantur tempore hye-
mis due lb. mell' tempore uero estatis due
lb. zuccari dein iterum coquantur bene spumando
do usque ad consumptionem medietatis 7 rema-
neat sirupus Si aut uel ipsum consuad
sicut soleo ponatur in predicta colatura lb.
ij s. zuccari et coquantur usque ad spissitudinem sm
artem sirupizandi cum at bene coctum fuerit

facto sirupo hinc et exibeo ex eo ℥ ij cum ℥
iij aque decoctionis lignal' et est mag-
nifice operationis ad siccitatem et humiditatem
et rugitus stomaci confortat digestionem ut
intelligenti apparere pot Si aut non pos-
sit tal' sirupi confectio fieri accipiatur hec
descriptio facilior ℞ sirupi de calamento ℥ j
zeleniabin ℥ s aque decoctionis lignal'
℥ iij misce et detur ut supra in auroram cum
per horas quinque ante prandium Et ea non mi-
nus digestione purgetur cum hoc ℞ electuarii indi
descriptione mesue ʒ v dentur in aurora
ut supra dictum est cum ℥ ij aque decoctionis lig-
aloes Si non abhominaretur medicinam liquidam
accipiat istas pillulas ℞ pillularum indarum
descriptione mesue ℈ j pillularum aurearum descrip-
tione nicolai ʒ j fiant pillule viij vel no-
vem et accipiantur in aurora et observetur
ut supra Hee enim pillule doloribus stomaci et
colice sunt valde proficue / porisma enim colice
vincitur pillulis aureis scilicet ʒ v colligendum
Accidentia vero que correctione indiget sunt do-
lor stomaci ypocundriorum et totius ventris
inferioris lipothomia vel sincopis impotentia
ad motus corporis et vertigo et scothomia
subsequens Pro dolore igitur stomaci nause-
a et abhominatione ipsius fiat hoc unguentum
℞ olei de mastice de menta de pulegio ana
℥ s olei de croco ℥ j gallie muscate storacis
liquide reupontici cinamomi ana ʒ s pul-
veris bethonice ʒ ij cere q. s. fiat unguentum
molle loco enim huius unguenti confert em-
plastrum de mellilote cum sapa dissolutum super
panno extensum et calidum stomaco applicatum
teneat ut experientia cottidiana me do-
cuit / 3m remedium est hoc Emplastrum
℞ absinthii bethonice origani recentium
ana m iiij rute recentis m ij bulliant
in sapa notabili tempore deinde terantur et eis
calidis stomacus empletur Pro dolore
vero ypocundriorum confert cliste supra tactum / 2o
evaporatio facta cum furfuribus bene calefac-
tis et cum sacculo ypocundriis applicato 3o
confert evaporatio ex sex partibus milei
et una parte sal' ambobus in sartagine bene
calefactis et cum sacculo applicatis 4o confert
valde apponere vesicas olio olivarum calido
semiplenas 5o confert magnifice vento-
sas sine scarificatione umbilico et ypocundriis
apponere frequenter que etiam confert ad totius
ventris dolores Sincopis vero et cetera
et virtutis casus removentur primo ponendo hoc
epithima cordi ℞ aque mellisse aque
scorpionis ana ℥ iiij aque buglosse lb
j vini malvatici ℥ iij specierum electuarii de ge-
mis specierum aromatici rosati descriptione ga-
briel lignal' ana ℥ s misce Confert
etiam ad hoc sacculus iste ℞ specierum letifican-
tis almansoris ℥ j specierum electuarii de gemmis ʒ ij
fiat sacculus in sindone mustato et si non
habetur fiat in alio sindone et addatur
musci ℈ s et apponatur cordi / De expertis at-
tineis est hoc ℞ pulveris gariofilorum ℈ s corall'
rub' et apponatur cordi electorum pulveris ʒ j
detur in potu in estate advenientе casu
virtutis cum modico vini cordi aromatici
Impotentia vero ad motus corporis removetur
cordis rectificando sicut iam ut apparuit /
2o cerebri vires confortando quod fit pri-
mo cum abstersionibus extremorum et irro-
rationibus faciei factis cum aqua rosacea
muscata et vino aromatico et modico amb[r]e
conmixto cum modico macis scilicet ad mixti
3o vero cum divisionibus factis cum lenibus
fricationibus extremorum et pannorum calidorum
appositione frequenter scilicet circa pedes et reliqua ex-
trema 4o vero cum odorationibus sequentibus
quarum descriptio est tal' et experta non raro ℞
macis galange corticum citri ana ʒ s folio-
rum ozimi citratorum ʒ j musci ambre ana ℈
s croci ℈ ij partes ij fiat pulvis et ligetur in
sindone et sepe odoretur Eisdem etiam instrumentis
removeri pot vertigo et scothomia convenientibus
cibis etiam quiete et sompno convenientibus
cum cordialibus et cerebralibus medicinis arti-
ficiose compositorum et potuum dulcium non val-
de fumosorum et delectabilium frequenti exhibi-
tione utatur Circa confortationem vero stomachi
licet plurima scribere possim experta tamen mi-
nus utiliora tradere volui Sunt aut ea
Quorum primum est electuarium hoc ℞ specierum electuarii
de xiloaloe specierum electuarii de iacincto aborum
de scriptione Avicenne 7o canonis ʒ iij spe-
cierum aromatici rosati de scriptione gabriel' ʒ vj pul-
veris pellicularum stomaci gallinarum ℥
j sirupi de corticibus citri sirupi de menta ana
℥ v foliorum auri numero vj zuccari albi ℥ iiij
fiat electuarium de quo omni mane per quatuor horas
ante cibum assumatur coclear unum quantum enim
nobilitatis et divinationis existat hoc electuarium intel-
ligenti vires simplicium ex quibus componitur patere
pot 2m vero stomaci confortativum Est
cerotum tale ℞ resine pini clarissime
℥ j s laudani purissimi ʒ iij ambre
oriental' ʒ s storacis calamite lignal'
nucis muscate ana ʒ s mirre aloes ana ʒ
j fiat cerotum cum pauca cere conmixtione et
extendatur super panno de grana et stoma-
co apponatur / 3m vero remedium est ut
super stomaco et ypocundriis portetur pell' vul-
turis aut loco eius si haberi non pot vul-
pina pell' aut frustrum panni de grana nu-
me estimo tempore super stomaco et toto ventre
portatur Omnino enim ad hoc confert pillule
gratie De expertis aut galieni sunt scilicet sto-
portare corallum rubrum electissimum Rasis
at et alii illustres viri collaudaverunt
smaragdum circumligatum in manu portare debe-
re Eligatur quod ius alterum magis grato
libito pro quiretis omnia enim sunt utilia Attende.

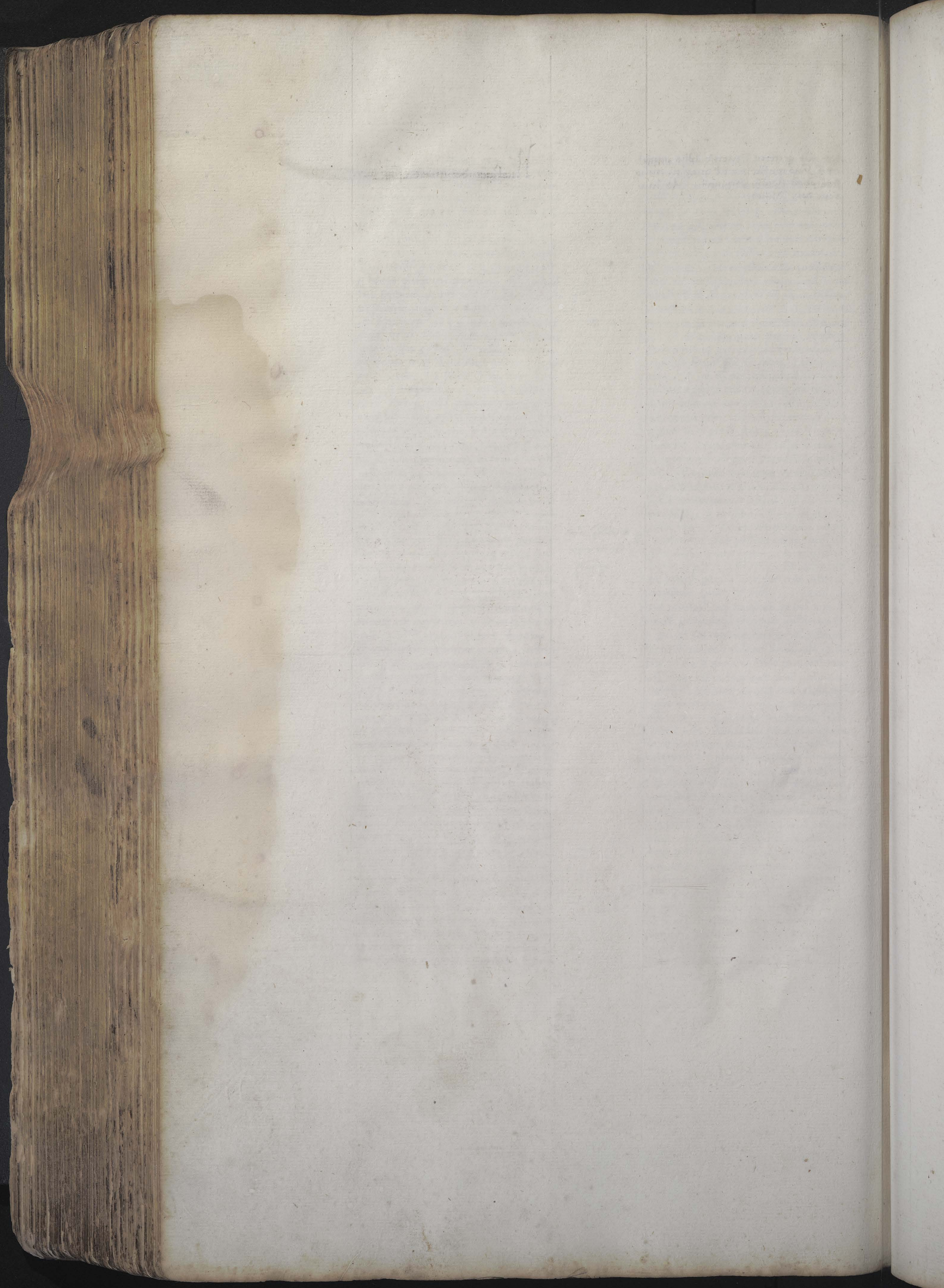
porisma colice vincitur pillulis aureis

nota pro confortatione stomachi

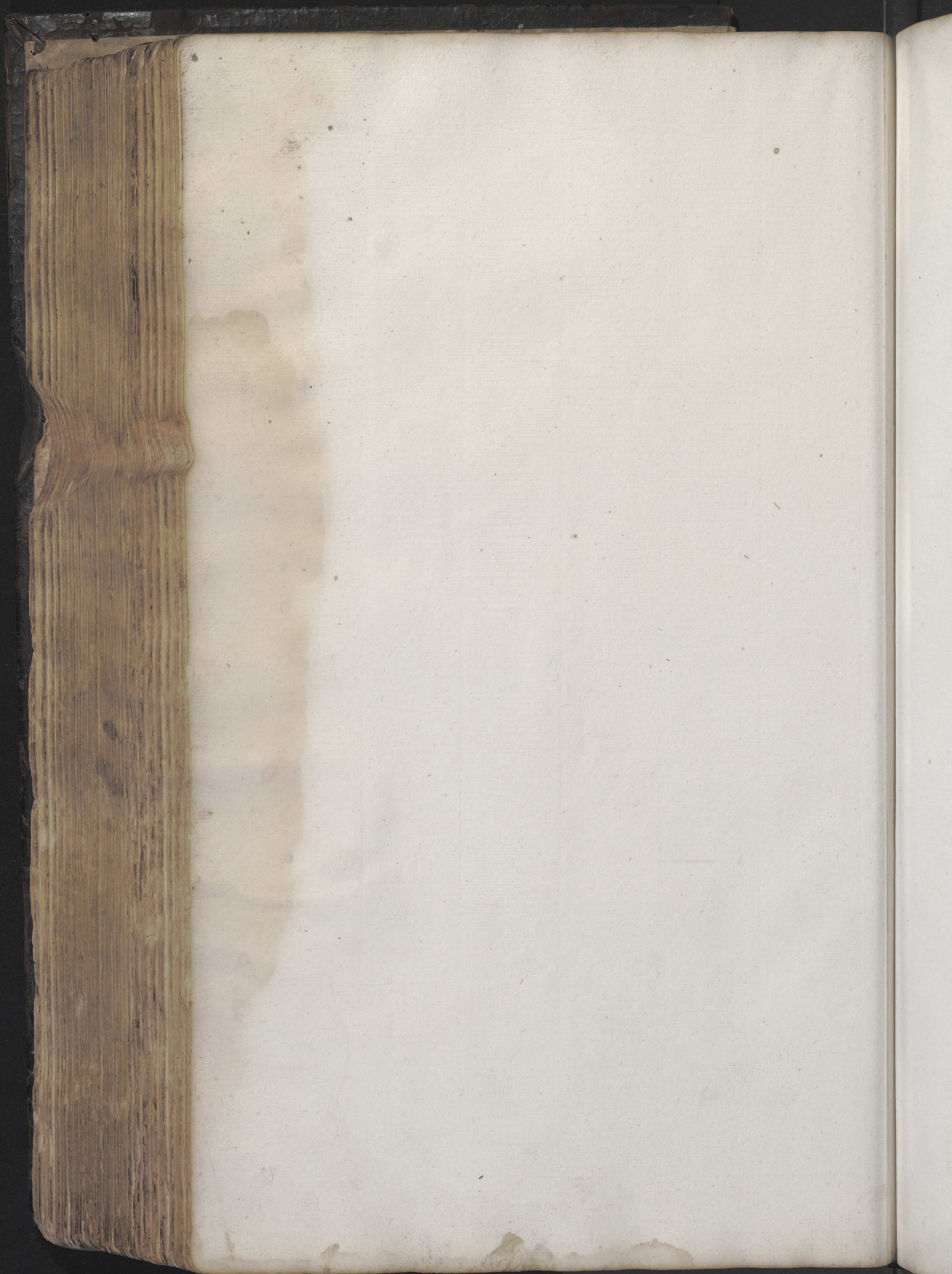
corall' rub'

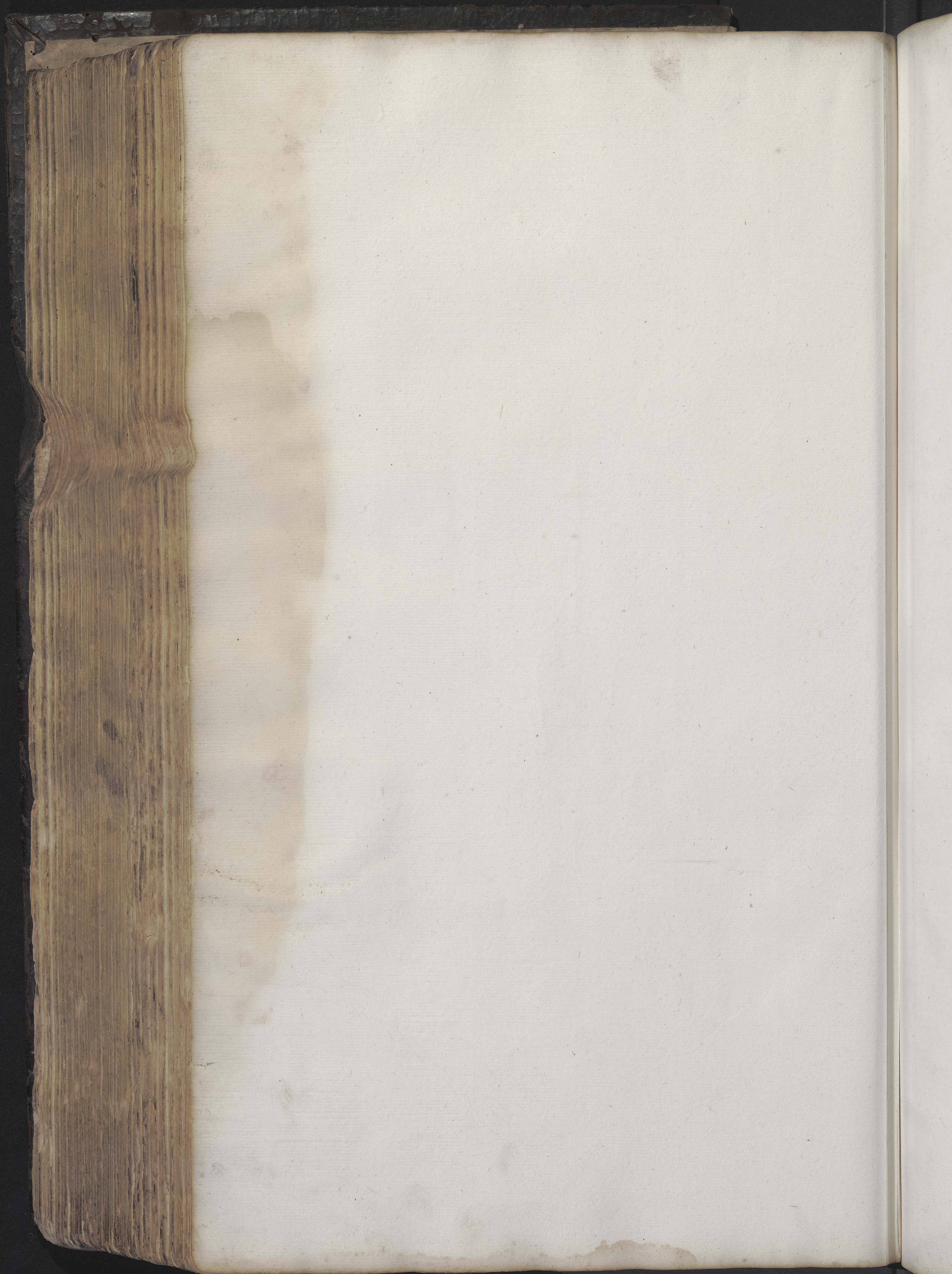
dat aut q iterum i mense aplis purget
ut s ymo conficet ter vl quat in anno
fac pdcam pdcam purgacoim Ad lau-
dem dei Amen

Nicolaus dei gracia epus wert

MIRABILE ANTIDOTARIU(M) MONTAGNANI.

DE UNGENTIS.

Unguentu(m) de corticibus castanearu(m) va(let) p(ro)ut(?) i(m)moderat(is) fluxib(us) me(n)struor(um) applicatu(m) alchatu(m) p(ar)tib(us) femoralib(us) et p(ar)tibus coxaru(m) i(n) fluxorib(us) in disenteria ...(?) vet(er) ex eo t(er) a(ut) quater in die.

℞. olei de mastice lb. i.
oli(?) mirtini — an(a) lb. s.
olei citoniorum
mastic(is)
acacie — an(a) ℥ i. s.
san dra(cis)
corallorum rubeor(um) ℥ i.
karabe — an(a) ℥ i.
ter(r)e sigillate
corticu(m) castaneoru(m) — an(a) ℥ ii. s.
scorie ferri p(re)p(ara)te
boli armeni
balaustiaru(m) — an(a) ℥ s.
thuris
cere q(uan)tu(m) suff(icit) rasine ℥ i. fiat ungu(en)tu(m)

Unguentu(m) egiptiacu(m)

℞. aceti lb. s.
viridis eris ℥ ii.
mellis ℥ vi.
buliat simul et fiat unguentum

Unguentu(m) de altea cu(m) gummis

℞. radicum maluaru(m) lb. ii.
seminis lini — an(a) lb. i.
fenugr(ec)i
cepe squille ℥ i. s.
Radices b(e)n(e) abluant(ur) et semina b(e)n(e) pistent(ur) et ponant(ur) in lb. q(uatuo)r aque et dimittant(ur) p(er) dies 8. et p(ost)ea buliat et cu(m) incipiunt mucillagines facere pona(n)t(ur) in sacculo et exprimant(ur) fortit(er) et p(ost)ea accipe lb. q(uatuo)r oli(i) et cere noue lb. i. et adda(n)t(ur) galbani — an(a) ʒ ii.
gu(m)m(i) edere ℥ ii.
et rebuctur(?)

Ungu(en)tu(m) sopniferu(m) q(uod) in ungu(n)t(ur) tipora nares pulsu(s) brachior(um) et sup(er) clauicular(um) pedis vi(rtu)s e(st) i(n) ex(tre)mis vigiliis

℞. populeonis ℥ i.
ole(i) uiolaru(m) ℥ i. s.
Iusquiami — an(a) ℥ X. s. 35
corticu(m) madragoris
croci ~~ʒ s. al.~~ ʒ s. fiat ung(uentu)m

Ung(uentu)m ad emoroydas q(uo)d sedat dolores et remouet durities earu(m)

℞. pingue(din)is anatis — an(a) ℥ ii.
galbine
olei rosati ℥ iiii.
cere q(uantum) s(ufficit) et dimitta(tur) infrigidari et p(ost)ea adda(tur) uitellu(m) unius oui et adda(tur) adhuc ℥ ii. opii tebaici croci ʒ. i. f(iat) ung(uentu)m

Unguentu(m) bonu(m) q(uo)d facit de tincte(?) emoroydas mitigat dolores et excitat eas q(ua)n(do) inridu(n)t(ur) et valet in fissuris appositu(m) super eas positum

℞. boli armeni
gumm(i) arabici
masticis — an(a) ʒ iii.
san dra(cis)
Mirre
balaustiaru(m) — an(a) ʒ iii. p(er)t(ere) hora(?)
ros(arum) rubaru(m)
et p(er) pannu(m) cribent(ur) deinde adda(n)t(ur)
butiri ℥ i.
olei rosati ℥ iii.
succi folioru(m) filipendule (u(e)l al(ia)s porrorum) ℥ iiii. liquefiat ad igne(m) et fiat ungu(entu)m

Ungu(en)tu(m) p(ro) splene valet (et)n(im) ad mala(m) co(m)plexio(nem) calida(m) et remouet duritie(m) ei(us) et frigida(m) ventositate(m) splenis

℞. olei de capparibus ℥ iii. al. ℥ i.
℥ scolopendrie
cor(ticum) d(e) capparib(us)
corticu(m) cappar(um)
tamarisci — an(a) ʒ s.
seminis portulace
endiuie
scariole
lactuce
olei de sisamio ℥ s.
seminis agnicasti ʒ s. (al. i.) ce(re) q(uantum) s(ufficit) f(iat) ung(uentu)m

Ungu(entu)m p(ro) epate remouet (et)n(im) mala(m) co(m)plexio(nem) calida(m) existente(m) in epate.

℞. oli(i) ros(arum)
oli(i) nenufaris — an(a) ℥ s.
oli(i) de spica
ros(arum)
spodii
sandalor(um) albor(um) — an(a) ʒ s. ul(e)l ʒ i.
se(min)is platagini(s)
seminis portulace
mastic(is) ʒ ii. spice cupa(ri)(?) (u(e)l an(a) ʒ ii) cere q(uan)tu(m) suff(icit) fiat unguentu(m)

Ungu(entu)m p(ro) vermib(us) frangit (et)n(im) lapide(m) potent(er) in renib(us) et vesica

℞. absinthii
lupinoru(m)
s(er)ler(?) is montani
cimini
nigelle — an(a) ℥ s.
rad(ic)is centauree (maioris)
doronici
cornu cerui usti
mirre
aloes succutrini ℥ i. s.
agarici ʒ i.
succi aracio(rum)(?) ℥ ii. cu(m) quo omnia dissolua(n)t(ur) et adda(tur) fel tauri (ul(e)l ung(uentum))
olei de absinthio
oli(i) amig(dalarum) amararu(m) — an(a) ℥ (o)z.
oli(i) de medullis persicor(um) ʒ iiii. s.
cere ℥ ii.
dissolua(n)t(ur) omnia et in core(?) cum succo citrior(um) adda(tur) ung(uentum) tauri i(n)fine coq(uatu)r succus felle

Vngt̃ d' mucillagib; lenificatiu͂ et mundificatiuum

℞ mucillaginis fenugreci
seminis lini ... an̄ ... lb. s.
altee
coquatur omnia donec inspissetur deinde suat lb. s. de medio segi et coquatur in lb. j. oli de sisamo lento igne et quando coquitur sic asspergatur cum aceto dein piciatur sic ipm mucillago et piciatur sic marmore et malaxetur cum manu et fiat vnguentum

Vngtm̃ apostolorum

℞ cere albe ... an̄ ... ʒ. xiiij
rasine
oppoponaci ... an̄ ... ʒ. ij.
floris eris
armoniaci ... ʒ. xiiij.
aristo. longe
thuris masculi
bdelii ... an̄ ... ʒ. iiij
mirre
galbani
litargiri ... ʒ. viiij in funda in aceto bdelium et coquatur in lb. ij olei com̄is et fiat vnguentum

Vnguentũ ad pruritum

℞ terbentine lote ... ʒ. j.
sulfuris ... ʒ. iiij.
fuliginis furni ... an̄ ... ʒ. j s.
salis
fiat vnguentum

Vnguentum pro stomaco confortatiuum stomi et constrictiuum vomitus et reprimit maliciam stomaci

℞ oli citoniorum
oli de spica ... an̄ ... ʒ. ij. s.
oli d' mastice
storacis
calamiti
squinanti
ciperi ... an̄ ... ʒ. ij
corallorum albor.
mastic.
ros.
Troc. gallie muscate ... an̄ ... ʒ. s.
laudani
gariofilorum ... an̄ ... ʒ. j.
lambruste
cere
rasine ... an̄ q. s. et fiat vnguentum

Vnguentum protinea

℞ gallarum ... ʒ. iij.
granorum catapucie ... ʒ. ij.
sal' armoniaci
caliginis furni ... an̄ ... ʒ j s.
amig. amararum escorticatarum
eris usti
celidonie
litargiri
radicum aristo. ro.

ros.
foliorũ ficus
radicum canne secte
flor. eris ... an̄ ... ʒ. j. s.
aluis puluis
pulueris corticum auellarum combustarum
olibani ... ʒ. iij
sulfuris vivi
aristo. longe ... an̄ ... ʒ. ij.
auripigmenti
fiat vnguentum cum aceto

Vnguentum de aloe valens ad apacōs corruptam stomaci

℞ picis nanalis ... an̄ ... ʒ. ij.
rasine pini
colofonie ... ʒ. j. s.
thuris ... an̄ ... ʒ. ij.
mastic.
aloes ... ʒ. j s.
lardonis porci colati ... ʒ. j.
oli d' terbetina
oli de mastic. ... an̄ ... ʒ. iij.
aloes ʒ j s.
ce viridis q. s. fiat vnguentum adtinea et est optimum

Vnguentum pro manibus vel in cruenosis vlceribus et contractis erisipilatis et vlceribus dependentibus ab humoribus acutis et corruptis et venenosis

℞ vngti de cerusa ... lb. j.
plumbi usti ... ʒ. s.
thuris ... an̄ ... ʒ. ij.
mirre
litargiri spumificati ʒ. j. s. reformetur in mortario ultima contritione

Vngtm̃ de rasina cum gumma elemi valens contusioni in capitale valens atrahendo materias a profundo cerebri id est in fractura cranei pi. mulai digerendo materias et sedando dolores

℞ rasine pini albe ... ʒ. x.
aloes subtilissime puluizati ʒ. j. s. ponatur in fine cum infrigidatum fuit post adde gum elemi ʒ. j. et fiat vnguentum tenax

Linimentũ d' plumbo valens in excoriationibus et inflamationibus membrorum et in vlceribus fraudulentibus et ambulantibus et in cancrenis antiquis etc. et aliorum principium

℞ plumbi usti ... vnctum d' plumbo ... ʒ. ij.
litargiri ... ʒ. j
ceruse lote ... ʒ. s.
aceti ... ʒ. s.
oli rosati ... ʒ. iiij.
mell' rosati ... ʒ. j.
vitelli ouorum ... numero ... iiij.
fiat linimentum

Vngtm̃ digestiuum in vulneribus simplicibus et compositis sedans dolores in partibus neruosis digerit materias mundificat et carnem generat

℞ terbentine lote cum vino in mortario ʒ bene vicij mol' lb. s. vitellos numero iij. farina

ordei ℔. ß. croci ʒ. ß. fiat unguentum
Unguentum pectorale valens in egritudinibus pectoralibus et facilitat sputum
℞ pinguedinis anatis / galline — ana ℥. ß.
butiri recentis ℥ j.
croci ʒ. j.
olei uiolati ℥. ij.
cere albe ʒ. vj.
fiat unguentum molle quod postea lavetur duabus vicibus cum aqua ordei tepida
Unguentum mollificativum sephiros et sublime in apatibus milias et aliis duritiebus mollificatis iuncturarum et duritiarum
℞ olei de sisamo / olei amigdalarum dulcium — ana ℥. iiij.
butiri medulle / medulle cruris bovis — ana ℥. iij.
pinguedinis anatis / galline / cere albe — ana ℥. j. ℥. ij.
fiat unguentum Et si volueris ipsum facere magis sedativum doloris tunc adde eis vitellorum ovorum numero iij. croci ʒ. j. Quod si volueris ultimate facere penetrativum resolutivum et mollificativum tunc addatur bdelii sub albidi armoniaci dissoluti cum aceto ana ℥. j. ʒ. j.
Unguentum corrosivum pillorum quod postea iunctus fuerit locus primitus escharis postea locum frica bene cum pano arido et cadent pilli
℞ calcis vive ʒ. iiij.
auripigmenti ℥. ij.
lixivii ℔. j.
buliat usque ad consumptionem medietatis postea unge locum quem vis et terge cum pano arido et cadent pili
Unguentum prohibens originem pillorum post ipsos evelle facit cum rasorio deinde ponas istud fortius Et si vis illud facere prohibitum ortus pillorum buliat in ℔ j. succi (?) usque ad consumptionem dicti succi
℞ auripigmenti ʒ. j.
ypoquistidos / gallarum perforatarum / terre sigillate / scorie ferri — ana ʒ iij
stipitum caulium / cineris ostracorum combustorum — ana ℥. j.
olei de mirtell' ℔. j.
cere albe ℥. iij
aceti nigri acri non aciuti ℥. j.
fiat unguentum
Unguentum anodinum ad renes ad sedandum dolores in membris nervosis et in quacumque parte corporis et precipue pectoris
℞ olei de uiol' citrinis ℔. j.
olei amigdalarum dulcium / olei de sisamo — ana ℥. vj.
butiri recentis ℥. iiij. oz.
croci ʒ. ij.
cere albe ℔. ß.

seminis aneti rasi cadulle ana ʒ. ij.
pinguedinis anatis ℥. ij. fiat unguentum in cuius fine addatur vitelli ovorum numero iij
Unguentum ad flema salsum et antiquas scabies et lepras
℞ pulveris filliginis furni ℥. ij
litargiri ℥. j.
olibani ʒ. iiij. vel iij.
mastic ʒ. v.
olei de iunipero / olei de frumento — ana ℥. iiij.
cere citrine ℥. ij pisetur
omnia mixta prius deinde dissolvatur et coquatur simul oleum et cera et cum infrigidari ceperit addatur pulveris alii et cum incorporatur modico aceti albi acuti in fine buliat tecum in ℔ ß. succi ... dragontee usque ad consumptionem succi
Unguentum fuscum nigrum ad vulnera superponendum attrahit ... et attrahendo mundificat deinde sanat
℞ oleum uiolarum ℔ ß.
cere ℥. iiij.
colofonie ℥. ij.
aluminis saxi ℥. j. ß.
picis naval' colati / sapini / gummi arabici — ana ℥. ij
mastic gulbei / galbani / aromatia / opoponaci / bdelii / olibani / terbentine — ana ℥. ij. ß.
confitiantur cum oleo violato et ponatur super ignem et buliat cum cera usque ad bonam incorporationem deinde colofonie picis naval' et gumma sapinum ultime ponantur
Unguentum prembuus valens rigoribus et frigoribus fortibus in principio febrium evenientibus mirabile est confert in doloribus nervorum duritiem et nervos remanentes punctur et post eorum apertione et dislocationem et fracturam
℞ olei de pice / olei de croco / olei de piretro — ana ℥. j. ß.
pinguedinis castorei / armoniaci / sapini / pinguedinis tassi / ursi — an ʒ. vj.
medulle cruris vacce aspergatur aceto squillitico ℥. j.
cere quantum sufficit et si vel ipsum facere magis excitativum resolutivum adde piretri / euforbii / castorei / et costi — ana ʒ. ß.
nitri ʒ. j. fiat unguentum
Unguentum somniferum

℞ populeonis ℥ i.
violarum ℥ i ß.
seminis jusquiami } ana ʒ i
corticum madragore }
oppii gr. viij.
croci et aceti parum fiat vnguentum

Vnguentum pectorale temperatum

℞ olei amigdalarum dulcium }
olei sisamini } ana ʒ vj
olei violarum }
pinguedinis galline } ana ʒ iij
butiri }
croci ℈ i Et laue bis cum aqua
violarum cere albe parum fiat vnguentum molle

Vnguentum caputpurgium de quo ponatur parum
in naribus et purgat caput de quo acci-
piatur et inter nares immittitur

℞ olei violati } ana ʒ iij.
olei de croco }
vrcos }
pipperis longi } ana gr. ij.
Euforbii }
Cere q. s. et modus operacionis est ut supra

Vnguentum de corticibus castanearum ad quod supius
positum conferens membris laxatis et mollificat
et vz omnis fluxum ventris ungendo ventrem ex eo
diligenter et stringit sanguinem pudendum manente
si ex eo membrum copiose vngitur sepe actu frigido

℞ olei mirtini ℥ i ß.
olei de mastice ℥ ij
mastice }
sanguinis draconis } ana ʒ i.
corallorum rubeorum }
karabe } ana ʒ ij.
terre sigillate }
corticum nitiorum castanearum scorie ferri in aceto
infuse per vnum diem et in scoria terre coquantur vsque ad
consumpcionem aceti ʒ iij. cere ℥ ß. fiat vnguentum

Vnguentum ad Scabiem

℞ axungie porcine ʒ v.
olei laurini ℥ ij.
argenti viui mortificati }
cum salina }
thuris albi } ana ʒ ij.
masticis }
sal communis ℥ iiij.
succi fumiterre } ana ℥ iij.
plantaginis }
fiat vnguentum in fine apponantur ℈ ij. auripigmenti

Vnguentum contra tineam et volaticam et contra defedaciones
prouenientes a flate salso vel infia genita
ex adustione flegmatis vel sanguinis

℞ olei rosati ℥ i ß
aceti ℥ i ß.
olei de vitellis ouorum ℥ vj.
litargiri auri ℥ iiij.
elebori albi gr. x. agitentur in mor-
tario et in fine addatur eleborus et fiat vnguentum

Vnguentum pro renibus calidum valet humiditatibus
lapidem renum et dolores lumborum perime-

torius et ad oppilaciones predictarum
partium prouenientes a causa frigida

℞ olei de castoreo }
olei de piperibus } ana ℥ i
de croco }
vnguenti aragonis ℥ ij
piperis }
piretri }
costi } ana ʒ ß.
rute }
stafisagrie }
castorei ʒ i cere q. s. et fi-
at vnguentum et apponatur aceti parum

Vnguentum ad neruos

℞ saluie }
yreos }
bethonice }
gallarum cypressi } ana ʒ ij.
Balaustie }
masticis }
mucillaginis altee }
fenugreci } ana ℥ ß
seminis lini }
seminis caulis }
vnguenti de adipibus ℥ ij.
terbentine lote }
pinguedinis tassi } ana ʒ v.
vrsi }
olei vulpini lacerti }
laurini } ana ℥ i
et yreos }
bdelii } ana ʒ ij
oppoponaci }
croci ʒ ß
mirre ℈ ij
cere viridis quantum sufficit fiat vnguentum

Vnguentum bonum ad lumbricos et fiat linimentum
ex eo timporibus et extendatur ex eo super
panno rotundo sicut nebula et ligetur super
vmbilico inficiat et educit vermes longos
et rotundos ascarides minutos

℞ succi mente ℥ ij.
centauree maioris }
centonice } ana ℥ ß.
lupinorum }
genciane } ana ʒ i.
absinthii }
ditanni }
seminis sancti } ana ʒ iij.
fellis tauri ℥ i.
aloes succotrini ℥ i ß.
succi arantiorum ℥ ß.
olei de mastice }
olei de spica } ana ℥ i
de absinthio }
olei onfancinum ℥ ij.
aceti expresside pane asso ℥ ij
cere albe munstate ʒ vj. coquatur cum
cum oleis et cum incipit frigidari addantur
species et os per se subtilissime teratur.

al'omnia
deinde oms buliat cu succis usque ad con-
sumptionem ipsorum in fine incorporentur cum ill'-
musti grana iiij et fiat unguentum molle
Ungentum de eleboro i. trica mirale et ad os
scabies malas et extirpat et radificat cru-
stas et cutem corruptam et omnem nizule consumendo
℞ oli laurini ʒ ij
elebori albi ⎤ ana ʒ ij s
mirre ⎦
litargi ʒ ij
ce ʒ ij s misce et fiat unguentum
molle et liniatur ex eo in balneo actu frigido etc.
Ungentum privatiue applanat cicatrices tu-
berosas lenit eas i duritas et aufert ab
eis omnem dolorem malum extrahendo et i fi-
mum consumendo humorem sub cute corruptum.
℞ radicum cucumeris asinini ⎤
ben albi ⎥ ana ʒ i
brionie ⎥
lupinorum ⎦
ceruse ⎤
tartari ⎥ ana ʒ i s
litargi ⎦
radicum cane ⎤
rapini ⎥ ana ℈ ij
stercoris columbini ⎦
oli de sisamio ʒ iiij
oli de iunipo ⎤ ana ʒ ij s
et de figmento ⎦
ce albe ʒ xij fiat unguentum
molle quod buliat in x ʒ iiij succi arariorum
deinde accipe albumine oui ung camphore subtilis-
sime trite ʒ i aqua expressionis cume dum
sit tenere lb i in qua lauentur decies unctio
facta ex eo delet omnes maculas

Ungentum consolidatiuum
℞ Ceruse preparate ⎤ ana ʒ ij
Litargi purificati ⎦
Antimonij ⎤ ana ʒ j
al' lis
been albi ⎦
oli mirtini ʒ ij
oli rosacei ʒ iij
boli armeni ʒ ij
san dra ʒ i
plumbi usti ⎤ ana ʒ i s
aluis usti ⎦
ce albe quantum sufficit fiat unguentum
Ungentum mirale contra obtalmiam et omnem do-
lorem et saniem i oculis et scabiem et ulcera-
tionem omnem oculorum et ex eo liniatur frons
et tempora et palpebre intus et extra
et confert ad omnia predicta
℞ Fecie preparate in aqua ros ʒ s
assungie porcie recentis sine sale ʒ i
Amili ʒ vi et agitetur diu in mortario co-
terendo deinde abluatur 3bus uicibus cum aqua so-
lati et liniatur etc.
Ungentum de sempuiua ualens multum in fe-
bribus ardentibus inunctum sup calefactis
℞ oli uiolarum ⎤ ana ʒ i
oli rosarum ⎦

℞ Pinguedinis anseris ʒ vj
Succi semp uiue ʒ iij
buliat usque ad consumptionem succi postea adde ce
℈ i et fiat unguentum
Ungentum de succo enule ualens ad sca-
biem extrahendo eam a fundo ad sup-
ficiem corporis quo iuxta ignem ungatur totum
corpus scabiosum a membris patientia
℞ succi radicum enule ⎤ ana lb s
lapacij succi ⎦
sal' nitri ⎤
sarcatolle ⎥
litargiri ⎥ ana ʒ s
mastic ⎦
vitrioli al. ⎤ ana ʒ i s
aluis Jamei ⎦
argenti uiui extincti cum saliua ʒ ij
butiri ʒ v
terbentine ʒ iij
pic naual' ʒ ij
fiat unguentum butirum et terbentina dissoluatur
simul deinde cum eis incorporentur species omnes et ul-
timo omnia cum succis lento igne buliat usque ad
consumptionem succorum deinde unge
Ungentum ad frigidandum renes ualens in
doloribus renum et dolorum lumborum a cum et
mane cum dicta specie supponendo spine folia
nenufaris post unguentum factum
℞ olei sambucini ʒ j
oli uiolarum ⎤ ana ʒ i s
oli rosarum ⎦
ceruse ʒ x
thuris ⎤ ana ʒ j
mastic ⎦
camphore ℈ j
amidi ℈ x uel ʒ x
aq ros ʒ j
albumis ouorum numero ij fiat unguentum molle cum
cera alba ʒ s coquatur simul oleum et cera de-
inde addatur species alie preter frigida cum bo i-
corporentur simul albumina et ultimo addatur boli ar-
meni ʒ x diligenter agitando cum spatula
fiat unguentum
Ungentum ad fissuras mammum
℞ oli rosati ⎤
ce albe ⎥
thuris ⎥ ana ʒ ij misce
mastic ⎥ et incorporentur simul
assungie gallie ⎦ diligenter commode ita
ut puluis non ostendatur apparitate et fiat unguentum
Ungentum ad sanandum omnes plagas preciosum
hic.n. mundificat omnia uulnera et ulcera
antiquorum et saniem et corrumpatur i eis carne
bn consolidat et incarnat ea et perducit ea
ad consolidationem formosam
℞ terbentine lb s
al'2
cere ʒ xiiij
oli ros ⎤ ana ʒ ij s
Camoille ⎦
olibani, mastic ana ʒ ij

nucre
rasine] an. ℥ .j.
vini rubei optimi
aceti] an. ℥ .i.s.
infundat[ur] gume s[upra]d[i]c[t]e in vino et ace-
to calido p[er] diem et noctem p[ost]q[uam] dissoluat[ur]
i[n] catiola et addat[ur] cera et oleum et coquatur
usq[ue] ad consumpcio[nem] duarum partium vini dei-
de attrahant[ur] a deo et malaxent[ur] cum oleo
de mastic et fiat magdaleones

Ung[uentu]m mollificativum q[uo]d o[mn]es lenit du-
ricies nervor[um] et iunctura[rum] et sedat do-
lores in eis et confortat om[ne]s iuncturas
vehemi[nte]r extenuatas et excitatas

℞ mucillagis fenugreci
altee
seminis lini] an. ℥ .iiij.
medulle crur[is] vacine ℥ .ij.
adipis porcini colati ℥ .iiij.
olei de lilio
oleum antiq[uum]] an. ℥ .ij.
cere q[uantu]m suff[icit] et fiat unguentum

Ung[uentu]m mollificativum et p[er]iti resolut[ivum]

℞ dyaglonis sive gummis ℥ .ij.
armoniaci
bdelii dissolutorum cum aceto] an. ℥ .s.
infundat[ur] p[ri]us sine dissolucione i[n] aceto p[er] diem
et noctem deinde coquat[ur] usq[ue] ad consumpcionem ace-
ti p[ost]q[uam] addat[ur] ei dyaglonis s[upra]d[i]c[t]i ℥ .ij. et i[n] fi-
ne ponat[ur] pinguedinis vituli ʒ .x coquat[ur] omnia
ad spissitudinem bonam deinde malaxet[ur]
manibus madefactis cum aceto postea coqu[an]-
tur omnia usq[ue] ad bonam spissitudinem et fiat magdaleones

Unguentum sompniferum

℞ ungu[en]ti populeonis ℥ .j.
oleum violarum ℥ .s.
iusquiami
corticum madragore] an. ℥ .s.
tasse liguee
Croci] an. ℈ .j.

Ad idem potius valens ad vigilias in-
moderatas frenetici p[er] duas horas pot-
tenam vel p[ro]ndium dosis ab ℥ .j. ad iij

℞ papaveris albi ℥ .s.
corticum madragore
iusquiami albi] an. ʒ .s.
contundantur aliquantulum ponantur p[ost]q[uam] i[n] una
pecia rara et infunde in aqua nenufaris ℥ .v.
p[er] horas vj. p[ost]q[uam] da s[upra]d[i]c[t]i potum s[upra]d[i]c[t]a pecia bis confri-
cata in p[re]dicta aqua dosis ab ℥ .j. ad iij

Ung[uentu]m bonum contra adustione[m] ignis

℞ oleum ros[arum] ℥ .iiij.
oleum onfacini ℥ .iij
cere albe ℥ .i.
dissoluantur et coquantur modicum deinde infundat[ur]
in aqua frigida et cum congelatum fuerit lavetur s[e]m[e]l
vel bis manibus cum aqua frigida p[ost]q[uam] addat[ur] cerusse subtilit[er]
pulverizate ℥ .j.s
thuris sarcocolle an. ʒ .ij.
calcis extincte ℈ .j.
litargi purificati ℥ .ij. i[n]corporent[ur] simul et fiat ung[uentu]m

Ung[uentu]m contra ramice[m] puerorum grossam
et liniat[ur] ex eo inguina et totam bursam
valet herine carnose materiali

℞ ungu[en]ti de succo enule ℥ .ij. vel ℥ .iij.
ungu[en]ti de eleboro albo ℥ .s.
pinguedinis porci ʒ .x. et i[n]corporent[ur]
simul et fiat ung[uentu]m longa contusione

Ung[uentu]m dissolvens duriciem mamillarum

℞ farine fabarum
farine ordei] an. m. j.
farine seminis lini
fenugreci] an. m. s.
oleum rosati ℥ .iij.
croci ℈ .j. fiat
unguentum et ungantur mamille

Ung[uentu]m bonum contra vehementem tumorem
et inflamatonem mamillarum

℞ plantaginis recentis
florum malvarum] an. m. iiij.
pinnularum recentis m. vj.
oleum rosati ℥ .iij.
Camomille
mellilot[i]] an. ℥ .j.
farine ordei ℥ .iiij.
bdelii dissoluti cum aceto ʒ .ij. fiat ung[uentu]m
cum decoctione p[re]dictorum

Ung[uentu]m dissolvens lac coagulatum

℞ coaguli edi ʒ .xvj
storacis liquide ℥ .j.
absinthii ℥ .i.s.
cimini
seminis aneti] an. m. j.
seminis anisi m. j. partes duas
Camomille
aneti .i. cum fustibus et floribus] an. m. ij
farine ordei ℥ .ij. s. vel ℥ .iij. s.
oleum de absinthio ℥ .j.
pinguedinis anatis ℥ .j.s. misce
et fiat ung[uentu]m p[ost]q[uam] adde croci ℈ .j.

Ung[uentu]m contra adustionem ignis et aque
in augmento et statu

℞ oleum rosati
onfacini] an. lb .s.
cere albe ℥ .ij
litargi purificati ℥ .ij.
Cerusse ℥ .ij
amili ℥ .i.s. dissoluatur
simul oleum cum cera deinde fundat[ur] in aqua
frigida et cum congelata fuerit lavet[ur] tribus
vicibus cum aqua solatri in fine non i[n]cor-
porent[ur] simul alie species subtilit[er] pulveriza-
te Et si volueris magis exiccare recipe
pulveres gallarum cypressi et pulveriza
super unguento

Ung[uentu]m mitigativum doloris i[n]
combustione ignis

℞ oleum rosati ℥ .ij.
vitell[os] ovorum numero vj. agitentur
simul i[n] modum emplastri et si vis q[uod] fit magis
anodinum adde croci gr. iij. vel gr. vj.

Ad idem unguentum mitigativum doloris in combustione ignis magistri predicti

℞ olei rosati ℥ iii
boli armeni ʒ i
calefiat totum ad ignem et imponatur pecia subtilis et cum tepide facta fuerit applicetur super locum. plus in unguento predicto invento ad preservandum oculos in combustione ignis

Ad preservandum oculos in combustione ignis

℞ aque berbene mistea cum equali pondere muccillaginis psillii seminis citoniorum et imponatur oculis et liniantur palpebre cum eo

Unguentum pro remotione escare et eminentie in combustione ignis

℞ Ceruse ℥ iii
camphore ʒ i
aque rosate ℥ i ss vel ʒ i ss
amili ℥ i fiat unguentum
in mortario cum albumine ovi duorum ovorum

Unguentum defensivum optimum pro oculis et aliorum membrorum in combustione ignis et in quocumque apostemate

℞ boli armeni
terre sigillate ana ʒ i (vel ℥ i) misteantur cum olio rosato et aliquanta quantitate aceti

Unguentum de assa fetida in cura fistularum sublime et ulcerum antiquorum omnium mundificat ab ulceribus virulentiam omnem et aufert ab eis carnes corruptas et tarde facit cortices et frustra ossium corruptorum est in arme expertum et habitum a demonte 2o sue partice

℞ thuris
aloes ana ℥ i
mellis despumati ℥ v coquatur mel usque ad glutinositatem et cum inceperint infrigidari ponantur pulveres supradicti subtiliter triti in fine ponatur assa fetida ℥ i ss deinde tempore longo et vehementer teratur in mortario

Ad idem aliud unguentum mundificat ulcera omnia et digitis et incarnat ea

℞ terbentine lote cum aqua acetose 10 vicibus vitellorum ovorum unius incorporentur ℥ iii simul deinde buliat in ℥ iii succi apii usque ad consumptionem 3e partis et in fine addatur cere ʒ ss et fiat unguentum

Ablucio ad idem tepida lavetur ulcera cum clisteri

℞ aristologie rotunde
mummi masculi ʒ ii
asse fetide ʒ ii vel ʒ i
pulveris centauree
minoris ʒ i ss
Calcis vive ʒ ss incorporetur
simul et coquatur predicta in aqua vini dulcis lb ii usque ad consumptionem 3e partis et de hac colatura tepida lavetur ulcera etc.

Unguentum mirabile ad ulcera tibiarum antiqua ambulativa et corrosiva et lavetur ulcera continuum omni 3o die cum vino modico tepido et hoc unguento ungatur

℞ Cere
resine ana ℥ i
sepi castrati ℥ ii
picis navalis
olei communis ana ℥ iii
mastices
thuris ana ʒ iii ss
litargiri purificati ℥ i ss
ceruse ʒ ii coquantur simul oleum resina et cera usque ad bonam coagulationem vel glutinositatem et cum infrigidata fuerit addantur dicte species subtilissime trite et conservetur in vase vitreo etc.

Unguentum bonum contra excoriationes puerorum in coxis in prima etate factum ab acuitate urinali ad erisipilam et malam compositionem in predictis et sub ascellis et labiis

℞ albumis ovi unius
olei violarum ℥ i
litargiri purificati ʒ vi
terantur omnia in mortario plumbeo diligenter et fiat unguentum

Unguentum capitale unificativum carnei sublimus et efficacius multum predicto in omnibus laudibus illi ascriptis

℞ oppoponacis bdelii
armoniaci ana ʒ iii
resine electe ℥ i
gummi elemi ℥ ss vel ʒ i
thuris
mirre
sarcocolle subtiliter pulverizate ana ʒ i ss
olei rosati --- ℥ iiii cere q. s. fiat unguentum glutinosum et primo buliat in ℥ iiii succi matris silve usque ad consumptionem succi

Unguentum mirabile et expertum in mamillis et etiam unguentum vulneris

℞ mellis lb ss
farine ordei ℥ ii ss
vitelli ovorum numero ii
pulveris mirre
sarcocolle --- ana ʒ ss
buliat primo mel et farina usque ad plenam inspissationem deinde addatur vitelli ovorum et ultimo pulveres et fiat unguentum et si volueris ipsum efficere magis temperatum vel remissius in calorem adde olei rosati ℥ iii mellis rosati ℥ iiii farine ordei usque ad lb ss et tunc est magis conveniens in ulceribus et vulneribus complicatis mala complexione calida ut flegmone et erisipila

Unguentum pro omni scabie

℞ succi rute
storacis liquide ana ℥ i ss vel ℥ i
salis ℥ ss
olei rosati ℥ i cere q. s. fiat
unguentum coquantur simul oleum et cera deinde incorporentur storax et sal in mortario plumbeo cum vehementi et longa confricatione valet ad curam ulcerum et ad formicam ambulativam et corrosivam et ad scabiem omnem et ad os excoriatos cutaneas provenientes a flate salso factum per adhustionem colere cum eo et ad hustionem et putrefactionem eius

Aliud ad idem pro omni scabie et defedacione cutis

R. assungie porcine lb. vj.
terbentine lot. ix^es cum succo fumi terre lb. j. s.
argenti vivi mortificati cum aceto squilliti
co vel aceto puro cado ℥ iij. cere ℥ iij. oli ro-
sati lb. s. thuris mastic. mirre sarcocolle
litargi ana ʒ iij. dissolvantur et coquantur simul
oleum cera et terbentina deinde cum fuerint in modum
pinguedo super addantur dissoluta conterendo et
ultimate addendo pulveres diligenter incorpo-
rando usque fiat bonum extensibile unguentum ex eo
totum corpus bis in die confricando per 7 dies dei-
de 6a 1a et 8a diebus sequentibus item bene ablu-
etur in aquis sequentis decoctionis

R. Radicum lappacii et enule minutim incises
ana lb. s. furfuris bene a farina mundatorum
scutellas vj. foliorum malvarum mediocriter fimbrie
ana lb. j. coquantur omnia in quatuor mastellis
aquarum usque ad consumpcionem quarte partis et balneetur
in ea mediocriter cada absque colatura et post
illud quiescat in lecto saltem per horam.

Unguentum bonum ad expellendum dolorem
non fixum ex ventositate et prope circa pectus

R. oli de ruta
de pulegio ana ℥ j. s.
seminis levistici
karui
siseleos ana ʒ j. s.
rute sicce
(cere q. s. fiat unguentum molle)
sapini oppoponacis ana ℥ j. cimini ʒ j. s. hoc
confert ad difficultatem anhelitus provenientem
ex humoribus grossis et viscosis in spiritualibus et ve-
locitat spuitum in epimati et consumit materias eius.
cere quantum sufficit et fiat unguentum molle

Unguentum bonum ad expellendum catarizati-
onem et faciunt cessare

R. unguenti rasini vel unguenti citrini et incorpora
sit argenti sublimati quantum videtur dictum sapienti
et experti medici secundum modum in confectio est ut
misceantur equalibus ponderibus et utere ut scis
et ut vidisti in Judeo habente magnum ulcus in
cossa virulentia corruptiva et sanati est ... .

Unguentum infractiua carnei rdlia-
toris sine detectione

R. gummi elemi ℥ ij. vel ℥ iij.
rasine purissime ℥ iiij.
cere ℥ vj
oli rosati ℥ iij.
armoniaci ℥ ij
terbentine ℥ iij. et ℥ iij. vel v.
et fiat unguentum

aliud ad idem

R. gummi elemi ℥ iij
opponaci ʒ ij
bdelij ℥ j
rasine pini ℥ j
cere q. s. et fiat unguentum bene tenax cum olei ro-
sati ℥ ij.

Unguentum consolidativum pro vermibus

R. Centauree minoris
absinthij ana ʒ s.
lupinorum
ligni aloes
cornu cervi ana ʒ ij.
diptamni
aloes ad pondus omnium
olei de absinthio ℥ iiij.
fellis tauri ℥ ij. cere q. s. ug-
uentum molle

Unguentum optimum ad lumbricos expellendum
et ex eo ungatur supra umbilicum et dorsum

R. absinthij
lupinorum
siseleos
cimini
nigelle ana ℥ s
centauree maioris
centonici
cornu cervi usti
olei de absinthio
oli amigdalarum amararum ana ℥ iiij.
oli persicorum
cere ℥ v. et est notandum oportunis sinis ipsum
facere fortius et quod ultimum recipiatur ʒ j.
aloes sucotrini
vel mirre ℥ j. s.
succi pomorum
arangiorum ℥ ij
cere et ceteris ad-
ditis et fiat unguentum cum additur fel ung
tauri et ex eo unguitur

R. vr. Unguentum pulveribus nigre

R. unguentum tucie preparatum cum litargiro ad idem vz

Unguentum valens contra ulcus corrosivum
et cancrosum

R. litargi ℥ s.
Tucie preparate ana ℥ j.
Ceruse
mastic.
sandarace ana ʒ ij
sarcocolle
oli rosati lb. s.
cere albe ℥ j. s.
coquantur simul cera et oleum et cum infrigidata
fuerit incorporentur cetere species omnes deinde
bulliat omnia in ℥ iiij. succi sempervive
maioris usque ad consumpcionem succi et
et exiccant sedat dolorem et vino...

Unguentum pro emoroidibus constrictivum

R. scorie ferri preparate ℥ s.
gallarum cipressi perforatarum
amatitis ana ℥ ij
karabe
ypoquistidos
oli de mirtillis ℥ iij.
cere rubee ℥ j. fiat unguentum molle quod
bulliat in ℥ iij. vini citoniorum usque ad con-
sumpcionem vini fiat unguentum et utere eo

Unguentum ad panaricia digitorum

Ista enim exiccant sedant dolorem et removent malam qualitatem
cadaverum mundificant et mavnat ... gummi ... unguenti ... cinn...
in aliquibus unguentis quare unde ... ... aliarum ...
... mingunt dolorem et exiccant

℞ olei mastic' | an. | ℥ ij
oli costinum
antimonij | | ℥ j
cerusse lot' | an. | ʒ j
plumbi usti
tutie ppte | | ʒ vj
cere albe | | ℥ j
rasine lot' tbo mixtis cum ℥ j vini motam
albi fiat ungm bene tenax

Ungm ad scabiem

℞ pulvis serpentarie | | ʒ j
sarcocolle ablut' | | ʒ ij s
sandare | | ℈ iiij
tutie ppt' | | ℈ j
terbentine lot' cum aqua fluvie 2or mixtis cum lb s
camphore ℈ s ungti de succo enule lb j et misce

Ungm ad zetractoz nervorum

℞ oli debeen | | ℥ ij
florum enule | | ℥ iiij
amoniaci dissoluti
bdelij dissoluti cum modico aceti an. ℥ s
fecis oli liliorum alborum | | ℥ iiij
mucillag' fenugreci | | ℥ s
croci | | ℈ iiij
cere albe q' suff' ad ungm molle adde medulle cruris bovis ℥ ij croci ℈ ij

Ungm ad idem

℞ pinguedinis tassi | an. | ℥ j
medulle cruris bovis
pinguedinis ursi | an. | ʒ vj
anatis ungti ad nervos
ungti ad nervos | | ℥ ij
oli de costo | | ℥ j
oli de ruta | an. | ℥ j s
liliorum alborum
cere albe q' s' ad ungm molle addatur musci gr. ij succi rute quantum suff' et buliat usque ad consumptionem

Ad faciendum balsamum

℞ terbentine | | lb j
thuris albi | | ℥ iiij
gumme elemi | | ℥ vj
bacharum lauri | | ℥ iiij
mastic'
garioph'
galange
cinamomi | an. | ℥ j
zedoarie
nucis muscate
cubebe
ligni aloes boni citi ℥ j omnia sint mixta ponantur ad distillandum cum lento igne prima aqua dicitur aqua balsami secundo pone iterum ad alia et fac sic et tunc veniet verus balsamus in corpore bacharum et plus distillatur tunc tanto erit fortior et reserva in vase

Ungm de Amilo matutinum

℞ oli nenufaris | an. | ℥ ij
violarum
oli citoniorum | | ℥ j

amili | | ℥ iiij al' ʒ iiij
camphore | | ℥ j fiat ungm
postea adde parum boli armeni ut non putrefiat

Ungm matutinum lodovici de inglastor

℞ picis navalis | | lb s
terbentine pini | | lb s
cere | | ℥ iiij fiat ungtm

Ungentum ad sedandum omnes dolores a quacumque parte

℞ olei de viol' citinus | | ℥ iij
olei amidi | an. | ℥ j s
oli de sisami
butiri | | ℥ j ʒ iij
croci | | ʒ j s
cere albe | | ℥ j s
seminis aneti | an. | ʒ s
camomille
pinguedinis anatis | | ℥ s
vitelli ovorum numero | | iij

Linimentum ad refrigerandum fluxum sanguinis a pectore

℞ succi plantaginis | an. | lb s
corigiole
burse pastoris
boli armeni | | lb j
gumme arabici leniter torrefacte | an. | ℥ j
dragaganti
amili | | lb s
terre sigillate | an. | ʒ x
sand' cit'
acatie
spodij
cornuum usti
ypoquistidos
glutis cart' dissolutorum cum agresta ℥ ij incorporentur in mortario ultima omnia et fiat liniment'

Ungm contra spasmum de quo ungatur totum corpus

℞ cere citri | | ℥ iij
ysopi | | ℥ ij
succi rute | an. | ℥ ij
agreste
Euforbij | an. | ℥ ij
cinamomi
croci
olibani
castorei
picis naval'
oppopon'
piperis | an. | ʒ j
armoniaci
oli quantum suff' de quo ungatur corpus

Ungtm pro sciatica

℞ armoniaci | | ℥ vj
sapini | an. | ʒ j s
bdelij
opponacis
artanite | an. | ʒ s
lapis ?
euforbij
nitoli viridis | | ʒ j s

cere q̄ntū sufficiat et fiat vnguentum
Ablutō p lep̄ īpetiginis ⁊ aliorū īp̄no

℞ mirre | an̄ | ʒ ij
sarcocolle | |
radic̄ yreos | |
fumiterre | an̄ | ʒ vj
peucedani | |
aristo rotunde | |
Elebori nigri | | ℥ ij
seminis malue | an̄ | ℈ iij
altee | |
Enule pite | | ℈ iij

cōtundantur grosso modo incidantur ⁊ bulliat in 3bus situlis aque usq̄ ad consumptionem 3e partis

Vngm̄ litargirii

℞ litargiri puluerizati ℔ ß
aceti ℥ iiij
oli rosati ℥ viij. teratur in mortario longa contritione et dimittatur quiescere hoc modo p horam mediam ⁊ iterum post teratur longa contritione p spatium unius hore ⁊ iterum requiescat post hoc semper p mediam horam quibus inter

Vngm̄ expulsiuum materie excoriatiuum canalis virge mundificatiuum materie emanatis in canali virge ⁊ incarnatiuum ⁊ consolidatiuum partium ulceratarum

℞ virge pastoris | |
succi platagi̅nis | an̄ | ℥ ij
succi consolide maioris | |
Camphore subtiliter trite | | ℈ iiij
Albumina ouorum | numero | iij
Amili | | ℥ ij
Ceruse facte de plumbo | | ℥ j
litargiri | | ℥ ß
Tutie preparate cum aqua rosata | | ʒ vj. fiat vnguentum

molle in mortario plumbeo cum suo pistello

Vngm̄ citrinum

℞ oli rosati ℥ viij
rasine pini ℥ vj
terbentine ℥ iiij
cere quantum sufficit fiat vnguentum

Vngm̄ basiliconis

℞ Cere | |
rasine | an̄ | ℔ j
picis | |
sepinacini | |
colofonie | | ℥ iiij
oli communis ad pondus omnium fiat vnguentum

DE EMPLASTRIS

Emplm̄ contra vermes

℞ Nigelle ℈ ij
aloes ℥ j vel ʒ j ⁊ melius
absinthij | |
mastic | an̄ | ʒ ij
corallorum rubrorum ʒ j
coriandrorum preparatorum ℥ j fiat puluis et
farina siliginis ℥ iij
lupinorum farine ℥ j vel ℥ v
croci ʒ j
aceti ℥ ij incorporentur cum ℥ ij succi rute ⁊ ℥ iiij absinthij et fiat emplm̄

Et si expedit nobis facere epithima optimum tunc triplicetur succi ⁊ adde in eo musci grana v. ligni aloes ʒ ß vini maluatici ciatum unum

Emplm̄ lenitiuum quod lenit ⁊ maturat omnia apostemata mixta ex materia calida et frigida et sedat eorum dolores in quantum patitur corporis et confortat ⁊ preseruat in neruos ⁊ iuncturis membris

℞ mucillaginis seminis altee | |
fenugreci | an̄ | ℥ iij
seminis lini | |
farina ordei | | ℥ iiij
oli liliorum alborum | |
pinguedinis galline | an̄ | ℥ ij ß
butiri | | ℥ j
croci | | ℈ j

vitell' ouorum numero ij coquantur mucillagines lento igne cum farina ⁊ de reliquis fiat emplastrum ponendo vitellos ouorum in fine Et similiter apperatiuum ad omnia apostemata frigida adde armoniacum

bdelij | an̄ | ℥ j
storacis liquide | | et erit efficacius

Emplz contusionem resoluit et extrahit potenter omnem materiam contusam in loco contuso mortificatiuum ⁊ euaporatiuum reficit ipsam et dolores eius sedat

℞ consolide maioris | an̄ | ℔ ß
breuis radicum | |
camomille | an̄ | ℥ ij
melliloti | |
croci ʒ j ß vel ʒ ß
farine fabarum ℥ iiij
butiri ℥ v
farine fenugreci ℥ j ß coquantur radices consolide in aqua usq̄ ad bonam commixtionem temperatam deinde terantur ultimate contrahantur de reliquis aut aliis simul fiat emplm̄ Et si addas succi absinthij ⁊ cimini ℥ j et non inuenies melius pectori

Emplm̄ ut extrahes ruborem ⁊ sanguinem mortuum et ad idem Et istud hoc emplz est expertissimum naturaliter vero procedens non sic ita excitatiuum ⁊ attractiuum sicut et precedens ⁊ tamen precedens est valde melius

℞ absinthij ℈ ij vel ℈ iij
assari | an̄ | ℈ j ß vel ℈ ij
plantaginis | |
nitri | an̄ | ʒ j
dauci | |
cimini ʒ iij
furfuris subtilissime
puluerizate ⁊ cribellate ʒ iij
croci ʒ j

vitellorum ouorum numero ij et fiat emplz in mortario cum succo consolide medie usq̄ ad spissitudinem temperatam

Emplm̄ cordiale cum hoc medicamine

mirabilia fere medicam° saltu cordis pulsu et tremorem eius preveniens aian et cau calis et io removet difficultatem anhelitus angustiam et inquietudinem prohibet spm a resolucione et consumpcione confortat debilia aiaz et cau podict vn iuuat restaurat virtus vitalis resolut

℞. doronici
oss de corde cer
been albu et ru. | an. ʒ. i. ſ. vl' ʒ. ij.
sandalorum alborum et ru. an. ʒ. ij.
spodij
lambrusce
corallorum amborum
ros. ℥. iij. vl' ʒ. iij.
aque buglosse ℥. ſ.
farine ordei ℥. i. ſ.
croci ℈. ij. vl' gra. vj.
maluasie tacti vini et ptes ij olij dcti ℥. ſ.
rasine ʒ. ij.
Et simis hoc medicam efficit cordialis infrigidando tunc sup pone
lambrusce ℥. i. ſ. vl' ℥. i.
margaritarum ʒ. i.
iacinti f
smaraldi | an. ℈. ſ. et fiat emplm
zaphiri

Emplm pro vermibus mirabile

℞. Mirre
genciane
diptami | an. ʒ. ij. ſ.
aloes
absinthij.
portulace st.
seis atriplicis
pulueris lupinorum | an ʒ. i.
rasure eboris
cornu cerui
croci ʒ. i. vl' ʒ. ſ.
farine ordei ℥. i. ſ. fiat emplz cu succo porrorum no transplantorum ℥. iij. et ipse ponatur musti pulurizati gra. iij. fiat Emplm

Emplm cum crepatos optimum

℞. picis nauales ℥. iij. vl' ʒ. iij.
re rubee
colofonie | an. ℥. ij.
armoniaci
galbani | an. ℥. ij.
terbentine ℥. ij.
litargiri ℥. i.
iusquiami ℥. iij.
aloes ℥. ij. vl' ℥. iij.
mastices ℥. i.
boli armeni | an. ʒ. iij. ſ.
gipsi
aristolo° longe
aristo° rotunde | an. ℥. ij. ſ. vl' ℥. ij.
mirre
thuris | an. ℥. ij. ſ.
lubricorum terrestrium

Consolide maioris
consolide minoris | an. ℥. ij. vl' ℥. ij.
sanguinis humani ℥. v. vl' ℥. vj.
glutinis piscium quantum sufficit qui inue os infundantur in aceto per tres dies naturales deinde mitoreentur cu pice dissoluta et cocta cu cera dun prueniat ad infrigidacionem tunc sup addantur pulues et oms pro se triti et cribelati et diligent incorporentur deinde fundatur ad mortarium et ultiate conteratur cum sanguine humano et ppe acceptu a corpore melanco deinde diligent malaxentur cu manibus oleo onfancino uncte et fiat ex eo magdaleones de quibus extendatur super corio figure scutal' cuius magnitudo e comprens ignua et ps piramigdal' attingat ossa ilia et coxam et supponatur ei lumbale vl' braciale figure oppositis stringens

Emplm vesicatorium vesiuale

℞. cantaridarum sine
capitibus et alis ʒ. iij.
pedis cornuum ʒ. i. ſ.
fermenti ʒ. x.
aceti quantum sufficit et fiat Emplm

Emplm constrictiuum contra fluxum et sup ponatur ab ore stomaci usque ad ignua comprens totum mirac applicatum et diligenter ligatum ℥. ij.

℞. foliorum plantaginis ℥. i.
foliorum ros. ℥. i. ſ.
coriandri preparati
mirtillorum | an ℥. i.
foliorum mirti
farine volatil' molendini ℥. ij.
glutinis piscium ʒ. i. vl' ʒ. x.
gummi arabici ℥. i.
farine fabarum ℥. ij.
cypressi lb. ſ.
cinorum vue ℥. ſ.
specierum electuarij de olibano de scriptione Rasis 9° almansoris capitulo de fluxibus ʒ. x. fiat emplm et applicatur ut supra

Emplm ponendum sup epar per fluxum hepat medicam e mirale in omni fluxu epatico et in omnibus fluxibus antiquis diuturnis et excoriatis et ipse cum eplet exeo tom mizach a scipto oris stomachi usque ad ilia et femur

℞. Eupatorij an. i.
squinanti an. ij.
spice inde an. i. et tertia pte.
mastic
mat | an. ʒ. ſ.
ligal' ʒ. iij.
mirabolanorum
citrinorum
emblicorum | an. ℥. i.
mattorum
boli armeni
ematite terre sigillate | an. ʒ. vj.

Coriandror preparator ℥ i ſ
Spodij ℥ ij
roſ ℥ i
Speciẽ ſandalor ſine camphora ℥ ſ
Scorie ferri preparati ℥ i
farine ordei ℥ ij
oli maſtic | ana q. ſ. ad impinguandum
mirtillin |
fiat emplm cum modico aceto et applicet

Emplm aliud conſtrictivum qd applicatum vulue femori et partibus alchatin uſque ad ſiteri ſicari ſuppoſitum mirabiliter coartat omnem fluxum ſanguinem emoroydale et menſtruale et curat omnem humiditate matricis et lubricitate provenientes a flat groſſo mucillaginoſo aquoſo fuit adminiſtratum in uxore antonij de agnolo que ex moda tu fluxu menſtruorum provenientem fiat ad totius corporis debilitatem

℞ pleuriũ ex corticatur ℔ i
burſe paſtoris | ana ℳ iij
plantaginis |
Stercoris azinini | ana ℥ i ſ
Stercoris capre exiccat |
thuris ℥ ſ
ſanguinis draconis ʒ xij
mente ſicce ℥ i ſ
acatie |
ypoquiſtidos | ana ℥ i
licij |
gipſi ℥ iiij
albumine ovorum numero v
farine fabarum ℥ iij
gipſu infundatur in aceto ad minus per diem integrum
Emplm cum ſucco plantag bullitis cum farina et alijs ponatur ſuper vulue et femori et partibus alchatin ſuppoſitis etc.

Emplm de Eupatorio valens in apatibus calidis epatis in omni tempore valet illud de melliloto vero in omnibus frigidis et in omni tempore

℞ Eupatorij ℳ ij
Camomille | ana ℳ ſ
melliloti |
cipperi |
maſtic | ana ʒ i
ſquinanti |
ſpice |
Sandalor albor et ru | ana ℈ ij
tulami aromatic |
abſinthij |
ſpodij ℈ i
mucillag altee ℥ iij
oli de maſtic | ana ℥ ij
oli de ſpica |
farine ordei ℥ ij
aceti parum fiat emplm cum decoctione eupatorij

Emplm optimum reſolutivum apatum et dolorum mitigativum

℞ Camomille | ana ℳ i
mellilot |

R oſ.
Seis aneti |
altee | ana ℳ i
fenugreci |
Seminis lini |
oli liliorum alborum | ana ℥ ij
butiri ſine ſale |
croci ℈ i
miſce et fiat emplm lento igne

Emplm ſiue cerotum cerebri conſtrictivum et retentivum flegmatis aquoſi et mucillaginoſi [rubbed out]rizatum ad nares et ad palatum et fauces et guttur ex quo timetur quod ſi frequenter accidit mors cum iſto autem medici multos homines abminentes periculo ſubite ſuffocationis eſſe liberatos ſuper panno groſſo extendo et emplastra tota timpories

℞ raſine clare electe ℥ ij
laudani ℥ ſ
mirre | ana ʒ ſ
maſtic |
ſandarace ʒ ij
farine fabarum | ana ℥ ſ
farine orobi |
diſſoluatur gumme cum ℥ i aque vitis et ℥ i aceti et coquatur uſque ad bonam viſcoſitatem deinde infundatur in mortario et addita farina utraque incorporentur et conde vehementi
Et ſi nolueris fieri cerotum ex eo tunc addatur cere albe ʒ vj et dimittatur farina et fiat cerotum quantitate predicta etc.

Emplm de cruſta panis aceti tincto applicata in vomitu omni ſedat ipſum in mete hora et quietat

℞ maſtic |
ſpodij |
ment | ana ʒ i
corallor ru |
ſandalor ru et albor |
Cruſte panis aſſati i | ℥ ij
fuſe in aceto per mediam horam |
oli citoniorum | ana ℥ i
oli maſtic |
farine ordei quantum ſufficit fiat Emplm

Linitum in quo tincta pecia lini duplicata et appoſita timporibus et loco dolenti febricitantibus

℞ aque ſolatri ℔ ſ
aque neufar | ana ℥ i ſ
aq ſalic vel ſalvie |
Amidi ℥ ij
Sandale ʒ i
Croci gr iij miſce et fiat linimentum

Emplm ceſuale per crepatis qd applicari debet in mane dum exit lectum et cuſtodire ſe debet caveri et comeſtione fructuum leguminum et lacticiniorum et aliorum ad eorum ventoſitate generancium et teneatur corpus laxum modus applicandi vide ſuperius in alio Emplo quod iſtud eſt compoſitionis magiſtri etc.

℞ picis navalis ℥ iiij
litargiri
armoniaci
galbani — ana ℥ ij
mastic
cere albe
rubee
colofonie
aloes — ana ℥ iij
aristologie longe
aristologie rotunde
visci quercini
boli armeni — ana ℥ vj
gipsi
mirre
thuris — ana ℥ v
terbentine lote cum aceto ℥ iij
lumbricorum terrestrium ℥ iiij
radicum consolide maioris
radicum consolide minoris — ana ℥ ß
mumie
sandraca
bdelii — ana ℥ j
sanguinis humanis lb ß vel j
pellis arietum partem j capillis mundate et confi-
ciat sic bulliat pellis in aqua quousque fit
liquefacta postea addantur predicte glutines
infra scripte
glutinis capini
glutis piscium — ana ℥ ij
et bene incorporentur omnia et totis quibus liquefac-
te simul pulveribus additis fiat emplastrum et malax-
etur cum oleo mirtino et fiat magdaleones
et reponatur in vase terreo et usui reserventur et
cum opus fuit de eo secundum debitam quantitatem
super corio extendatur

Emplastrum contra inflationem testiculorum
puerorum et ex aqua et vento

℞ radicum liliorum alborum ℥ iiij
farine seminis lini subtiliter trite ℥ j
farine fabarum lb ß
cimini
dauci — ana ℥ iiij
sulfuris vivi ℥ j vel ʒ j
gallarum cipressi ℥ iij
bdelii dissoluti in aceto squillitico ℥ ß
fiat emplastrum

Item ad idem primo debet inungi cum istis
oleis postea inungatur cum predicto emplastro

℞ olei de pipis
olei de aceto — ana ℥ ß
misce primo et inungatur primo et immediate ponatur
emplastrum predictum

Emplastrum pro pallis mamillarum ad pro-
vocandum lac

℞ radicum et foliorum petrosillini
coaguli edi — ana ℥ ß
storacis
calamite — ana ʒ iij
amigdularum dulcium recentis olei ℥ iij

farine ordei ℥ j ß
fiat emplastrum cum decoctione etc.

Emplastrum certissime sedans dolores
in podagra ex materia mixta

℞ farine ordei
pulveris rosarum — ana ℥ iij
vini albi pauci fecei quantum sufficit coquatur
lento igne et in fine addatur mastic ℥ j

Trocisci frigida pro renibus

℞ seminis portulace
lactuce — ana ℥ j ß vel ʒ j ß
endivie
scariole
semen ronie — ana ʒ j vel ʒ j ß
papaveris albi ʒ iij
liquiricie ʒ ij
cinamomi ʒ j ß
zuccari ad pondus omnium

Et si vis istorum tracearum facere medium adde zuc-
caro pondere omnium dempto zuccaro ʒ 3 partem milii
solis et nona cinamomi vel quantum si sit ℥ v de
recepta adde milii solis ℥ j

Emplastrum de violis valens apparentibus dure-
stomachi et epatis et precipue cum succedunt male
complexioni calide mali vel et oppilationibus
venientibus a materia sanguinea et colerica vel
materia ad ingrossationem per viam consolutionis
sedat dolorem omnium apatum dispositus et ea ad
maturationem si maturari debent

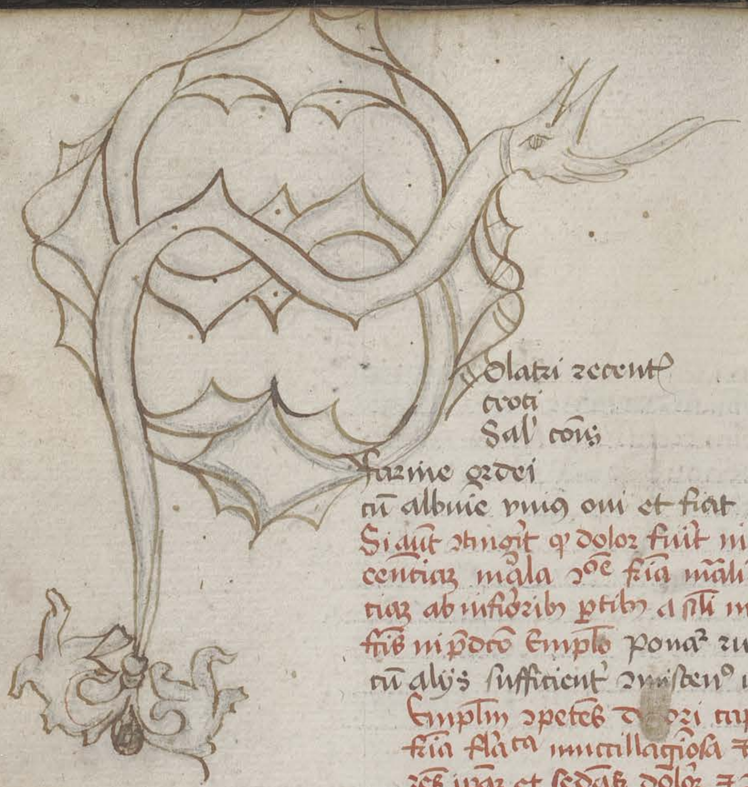
℞ violarum siccarum ʒ vj
rosarum ʒ ij ß
spice
mastic — ana ʒ j ß
squinanti
cipperi
calami aromatici — ana ʒ j
florum camomille
melliloti
farine ordei
seminis altee — ana ʒ x
seminis lini ℥ j
fiat emplastrum cum aqua coi omni die

Emplastrum terminativum in ydropisi et precipue
in tympanitis et consumit materiam ventosam
et aperiens poros attrahit materiam ad ex-
terius de quo cum tota ventris emplatur

℞ stercoris capre sicci lb j
cimini ʒ ij
radicum cucumeris agrestis
radicum ebuli — ana ℥ ij
farine orobi lb j
aceti albificati ℥ iiij
fiat emplastrum cum lixivio bene cocto

Emplastrum mitigativum doloris capitis in febri-
bus evenientibus confert et omni dolori capi-
tis a mala complexione calida mali vel in mali pro-
cedenti pro capite ab inferioribus membris pro-
venientibus per spasmorum aberracionem in febre et in
aliis distemperis malis debilibus et attingentibus grandis hec etc.

℞ rute recentis ʒ j ß

[P]olatri recent. m. iiij.
croci ʒ. j.
Sal' com. ℥. s.
farine ordei ℥. iij.
cum albumine ving. oui et fiat Emplm

Si aut contingit quod dolor fuit in capite pro
centiam mala comple frigida mali vel colligu-
tiam ab inferioribus ptibus a sp'li mala come
fus in predo Emplo ponatur rute m. iij
cum aliis sufficient invisten' ut dictum est

Emplm competes dolori capit a ma-
teria fla'ca mucillaginosa et ultra dige-
res ipam et sedat dolor et consumens va-
pores grossos in panniculis cereb' con-
tos et constat reumatismos a capite
ad oculos nares et aures fauces et
dentes defluent. Et de h° Emplo in-
so capite circumvoluatur ipso actu ca'do
et diligent' contigerit cum bona appli-
catione sedat omnem cephaleam antiquam

℞ Radicum briome recentium ℔. j
Absinthii
Calamenti | an. m. s. vel j. s.
origani recentium
farine ordei ℥. ij.
Croci ℈. j. vel ʒ. j.
Scariomonee ʒ. j. s.
oli liliorum alborum ℥. iij.
terantur radices brionie ultra contro-
bii cocti pius in aqua deinde incorporentur
cum meis appone° tamen crocum in fine
Et si volueris ipum facere magis appropriatum ad
materiam calidam tunc coquantur radices briome
in bona sappa et superaddatur pulueris melli-
se ℥. s. vitell' ouorum numero iij. et incorporentur
diligent' et fiat ut dictum est prumtado
ipsum bis quotidie

Emplm ponendum sup carbunculum mi-
rabilem inducens effectum separat carnem
bonam a mala venenosa in duobus die-
bus et cum separata fuit 2° die supponatur
digestiuum putrefaciens

℞ rute recentis m. j.
fermenti ℥. s.
piperis ʒ. j.
Salis com. ʒ. j. s.
ficus siccas numero iij. pistentur omnia et fi-
at in modum empli ponatur bis in die et sum ex-
pertus optime

Emplm valens ad omnia apostemata cali-
da vel frigida

℞ Mucillaginis altee
fenugreci | an. ℥. iij.
Seminis lini
farine ordei ℥. iiij.
oli liliorum alborum
pinguedinis galline | an. ℥. ij. s.
Butiri ℥. j.
Croci ℈. j.
vitell' ouorum numero j.

addantur armoniaci
bdelii | an. ℥. j
Storacis liquide
Misce et fiat Emplm in fine addantur
oua et mucillagines

Emplm Capitale

℞ Camomille
Melliloti | an. m. j.
Asari
Origani
Calamenti a(?)
Foliorum lauri | an. m. s.
Sticados
Maiorane betonice | an. m. s.
olei ros. | an. ℥. iij
farine ordei
Aque decoctionis ordei q. s. et fiat Emplm

Emplm bonum et expertum

℞ Maluarum siluestrium
Paritarie
Florum Camomille | an. m. j.
Melliloti
Bulliat omnia in aqua donec optime decoquantur
deinde pistentur et de ista aqua accipe ptes
2 oli camomilli pt. j
Seminis cumini
lini | an. ℥. s.
furfuris et
farine ordei | an. pt. j
Et fiat Emplm

SEQUITUR IAM DE ELECTUARIIS

Electuarium de polipodio confert enim
ad euacuandum materiam melancolicam naturalem
ad istam fla'caz materiam mucillaginosam
et intrecam a toto corpore et et a iunctu-
ris et carminat ventositatem et educit
eam Et dosis eius a ʒ. j. vel ʒ. v. usque
ad ʒ. vij. cum aqua lupulorum et boraginis
ad maliam cum aqua eupatorii et pre-
cios ad flegma recens

℞ Anisi
liquiritie
Dauci | an. ʒ. j. s.
se. lenistici vel ameos
dithos
Florum Eupatorii | an. ʒ. j. s.
Cinamomi
Croci | an ℈. j. vel ℈. ij.
Accori
zz
Hermodactili | ℥. j. vel ℥. j. s.
Turbith ʒ. iij
diagridii ʒ. iij. vel v.
Seminum lactuce
petrosellini | an. ℈. j.
Apii

Polipodij quercini ʒ viij.
Thimi | an. ʒ vj. l. v.
Epithimi |
lapidis lazuli | an. ʒ iij.
emathites bn̄ preparatorum |
pulueris zuccari ℔ ß al. vij.
penidiarum ℥ iij.
Coquatur zuccarum et penidie cum aqua sublimationis predictorum usque ad decoctionem zuccari et fiat confectio solida potes tamen facere in forma liquida ad modum electuarii

Electuarium ad vocem clarificandam Raro de hoc inueni experta sollempnia non inueies Commune u. in 7 expertum in lenibus tamen casibus ß. n. antiquatur in vsitatum ℥ etc.

℞ dyaris nicolai de quo post tres horas sumatur ʒ ij.

Aliud ad idem de quo in diluculo exibeatur ʒ iiij. cum ℥ ij. aque decoctionis radicum altee vrtice ad multis flatus 7 infusione tunc pulmonis ad os 7 aliorum organorum vocis ad raucedinem n. vocis ad nocumentum eius 7 ad nocumentum eius prouenientia a vehementia siccitate potiua vel prauatia organorum vocis detur ℥ ij. cum aqua leuiter tanta radicum enule et decoctionis penidiarum 7 ad vehementem superficiei asperitatem inerere tunc prosdentur ex eo ʒ ij. hora prandii a p iij. horas post cenam cum aqua sublimationis vel decoctionis granorum cerasorum vel granatorum Et ad nocumenta vocis prouenientia per vehementem fetitatem aeris inspirati uel extinguitur otturretur detur ʒ ij. cum aqua sublimationis florum croci vel decoctionis eius in hoc pendet forma omnium auctorum meorum 7 hoc per me longo tempore expertum :

℞ Seminis rosarum | an. ℥ iiij.
ysopi |
Enule |
Vngule caballine |
yreos |
prassii |
Anisi | an. ʒ i. ß.
feniculi |
Ameos |
Cubebe |
Aristologie ro. |
Succi liquiricie ʒ ij. vel ʒ ß.
Cinamomi | an. ʒ i.
Nucismuscate |
Croci ʒ i.
penidiorum ℥ iij. l. ʒ iij.
Oximell. dyuretici | an. ℥ iij. l. ʒ iij.
Syrupi de prassio |
prunorum infusorum in sappa per ij. dies ℥ iiij.
Croci ʒ i.
mellis despumati ℔ ß.
Fiat electuarium de quo in diluculo exibeatur ʒ iiij. c. ℥ ij. aque decoctionis radicum vrtice etc.

Electuarium soporiferum de quo vtor in frenesi 7 tibar et in sopitus multe lenimento cum confrictu et timpora nares plantis manuum et pedum aut ex eo detur pot cibum p horam ʒ v. cum aqua sublimationis lactuce nigre vel portulace a ex eo in scitu uitriolo acetipia mistere ℥ i. cum cibo vel in potu clarificato Experiencia aut certa ego scio quod si semper aspergatur facies frenetici aut cuius cerebrum est notabiliter excitatum cum aqua neufaris dissoluendo ipsum in breui tempore inducit sompnum Quicumque ergo patiatur vigilias multas a flante salso in capite vel in pectore eorum dominatur potit facile dormire si totum caput vngatur 7 liniatur tepide etc.

℞ granorum papaueris albi ʒ ij. vel ℥ ij.
Violarum | an. ʒ ij.
Seminum lactuce nigre |
Seminis Endiuie |
Seminis portulace |
Florum neufaris ʒ i. ß.
Seminis rosarum ʒ ij. ß. vel ℥ i. ß.
Pomorum mandragore ʒ v. 7 ʒ x.
Croci | an. ℥ i. ß. vel ʒ i. ß.
Camille |
Seminis aneti |
ligni aloes ʒ i.
zuccari albi ℔ i.
Mellis violati ℔ ß.
Coquatur mel et zuccarum simul cum aqua sublimationis florum neufaris usque ad bonam inspissitatem deinde addito speciebus preter frigidarum fiat electuarium vtor ipso etc.

Electuarium solutiuum multe exibeatur in aurora ʒ iij. cum modico vini albi subtili dulcissimo 7 non valde fumoso et de eo ante prandium et cenam per horam de glutiatur ʒ i. ß. bibendo post ipsum modicum aque buglosse usque ad ℥ ß. vnde multis a multa valet et ad multos fetis cuiusque preterea Si autem vis uti eo in mania demoniaca lupina canina tunc detur cum aqua viole vel neufaris Et est medicina diuina Et cum volueris quietem multos multe vigilationis adhibe de eo per ij. horas post cenam ʒ ij. cum aqua decoctionis granorum papaueris vel florum neufaris tepefacta

℞ ligni aloes
Galange | an. ʒ iij. vel ʒ ij.
Cardamomi |
Spice |
Seminis basiliconis |
Florum boraginis | an. ʒ ij. ß.
Buglosse |
rosarum |
Auellanarum assatarum ℥ ß.
Pollitulorum sene ℥ i.

Amigdalarum dulcium] ana ℥ j
Jujubarum
lapidis armeni preparati ʒ iij
Seminis anisi] ana ʒ ij
feniculi
Croci ℈ ij
Doronici
Ossis de corde cervi
Zedoarie] ana ℈ j
Jacinti
Smaradi
Zaffiri
Margaritarum non perforatarum ʒ ij ß
Seminis basiliconis ʒ j
Confice cum melle violato cocto et in fine addantur folia lauri numero x post quam bulliat cum ℥ iij succi buglosse usque ad consumpcionem

Electuarium ad iter visuale pueritias de quo quantitatem hora assumi potest ad quantitatem ʒ c hore

℞ Bete aduste] ana ℈ ß
Coralli rubei
Cornu cervi usti ℈ ij
Margaritarum ʒ j
Cardamomi ʒ j ℈ j
Pinearum preparatarum ℥ ij
Ysopi] ana ℈ ij
liquiricie
Nucis muscate
Gariofilorum
Spodii
Ciperi] ana ʒ ß
Cubebe
Galange
Cinamomi ʒ ij
Croci ℈ j
Zuccari albi lb ij
fiat electuarium cum aqua buglosse et in fine addatur parum musci

Electuarium de Sebesten lenitivum ventris quod coleram et flegma educit et aliquid de mania lemendo magis vehementer exolue(ndo) attrahens et confert febribus colericis interpolatis et continuis putridis vel non putridis sedat acuitatem febrium et sitim et vigilias amaritudinem oris removendo Educit materias acutas a viis urinalibus et vesica Et dosis eius est ℥ j cum ciato j aque lactis in aurora et ad dispositionem renum et vesice detur cum aqua decoctionis speciebus al. vel se. lactuce et viz ad ardorem urine et ad excoriationem eius cum decoctione caude equine agrimonie vel alkakengi vel consolide minoris tepefacta Et in tussibus magis sedatur per noctem detur cum aqua decoctionis porrorum calida

℞ Sebesten ℥ v infundatur in lb j aque mane deinde coletur et colature addatur aque endivie vel agrimonie acetose ana lb ß

Tamarindorum] ana ℥ v
Prunorum siccorum
Violarum] ana ℥ j
Seminum citoniorum
Succi mercurialis ℥ iiij
Coquantur usque ad consumpcionem medietatis et fortiter exprimatur et coletur et colature addatur
penidiarum ℥ viij
dyaprunis lb j ß
Pulveris dyagridii ʒ iij ß fiat electuarium et dosis eius est ʒ v vel vj

Electuarium ad nervos et solvit materias flegmaticas inviscatas grossas vitreas et aquosas a membris interioribus et exterioribus et precipue a iuncturis et attrahit et materias melancolicas ab eis Et dolores sedat fracturarum et contractos earum et dosis eius a ʒ iiij usque usque ad ʒ vj cum aqua decoctionis zz ad materias flegmaticas inviscatas grossas vitreas et aquosas Et cum aqua decoctionis mirabolanorum indorum ad materias melancolicas et detur semper tepidum actu et ad colicas cum aqua cuscute vel arozee Et tardetur cibus per horas vj Et ante cibum per horam bibatur ciatus unus ydromellis boni calidi

℞ Cattori] ana ℥ iij
Sticados
passularum
Radicum feniculi] ana ℥ j
petrosellini
Centauree majoris] ana ℥ ß
Collogintide
Hermodactilorum
fiat decoctio eorum in 3bus libris aque usque ad consumpcionem medietatis eius que post expressionem suam vehementer fortem coquatur postea cum lb j usque ad spissitudinem deinde addatur agarici
Electi ℥ j
Turbith ℥ ß
zz ʒ j ß
dyagridii ʒ j ß
Spice ʒ j vel ʒ ß
fiat electuarium

Electuarium constrictivum de axillis ventris dissenteriis quocumque modo ad constrictionem sive sub forma electuarii confectionis sive pulveris in cibis vel sub forma pillularum aut post cenam sumendo per ij horas aut ante auroram et post per spacium unius hore dignum et tercium vel quartum secundum necessitatem patientis

℞ Corticum granatorum] ana ʒ ij
Gallarum
Balaustiarum
Cappillarum gladium
Granorum uve et mirti] ana ℥ ij vel ʒ ij
Avellanarum assatarum
Granorum pomorum
Granatorum
Seminis rosarum
Acatie / Acacie
Sumach

Corallorum amborum
Thuris
Masticis
Se. papaveris nigri et albi
Gummi arabici assi
psilii — ana ʒ. i.
Amili assatorum
Seminis plantaginis
Margaritarum
Boli armeni
Sanguinis draconis — ana ʒ. i. ß.
Spodii — ʒ. i.
zuccari — lb. ß.
Fiat electuarium vel si vis potest fieri sub alia forma cum predicto zuccaro et aqua plantaginis et est optimum
Electuarium ad frangendum calculum vesice lapidem vesice quod mundificat vias renales omnes a flatibus superfluitatibus a rubis ab arenis et frangit lapidem in renibus ipsum educendo. Semper xv diebus ex eo detur ʒ. iii. cum aqua milii sol. et fortior ea cum aqua decoctionis radicum urtice calefacientis ambo simul. Et si volueris frangere et educere lapidem in vesica detur ex eo ℥. ß. xxx. dies cum ℥. iii. aqua saxifragie maioris vel cum aqua polii montani

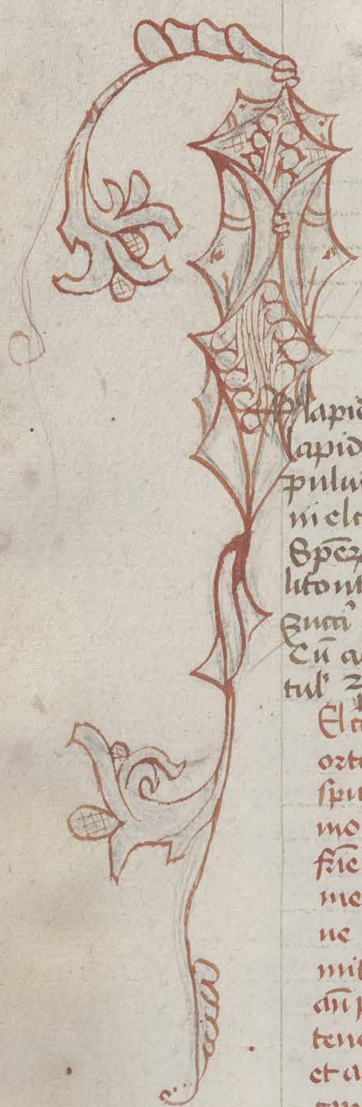
℞ vitri usti
pulveris cicadarum sine pedibus et alis combustarum — ana ℥. iii. vel ʒ. iii.
Sanguinis yrci preparati — ʒ. xiii. vel ʒ. iii.
Se. plantaginis
Amili
Sumach — ana ʒ. ii. ß. vel ʒ. i. ß.
Syrupi citri acetosi — lb. ii. ß.
penidiarum — lb. ii
Fiat electuarium
Electuarium aliud constrictivum de citoniis simile primo in simili modo assumptionis ut precedens

℞ Sumach
boli armeni
Gummi arabici — ana ʒ. iii. ℈. i.
San. draconis
Spodii — ana ʒ. i. gr. vii.
Ypoquistidos
lapidis ematitis — ʒ. ii. ℈. ß.
Corallorum amborum — ana ℈. ii.
karabe — ʒ. ii. ℈. i.
Conse. de a[...]oris
Zinziberis
Rosarum — ana ʒ. iii. ℈. i.
Balaustiarum
Draganti — ana ʒ. i. gr. vii.
Mirtillorum — ʒ. iii. ℈. i.
Se. citoniorum
papaveris s. — ana ʒ. v
Corrigiole
Se. acetose
Anetre
Se. plantaginis
Canori fluvialis — ana ʒ. i. gr. vii.

fistici gariofilorum
Anisi — ana ʒ. i. ℈. i.
Mellis aut zuccari q. s. fiat electuarium
Electuarium de psilio evacuans flecma mucillaginosum vitreum et humores melancolicos ex adustione sanguinis colere et melancolie naturalis et subsequenter alios humores in corpore permixtos augmentum generans et precipue suavitur leniendo ventrem et remittendo calorem febrilem et confortando omnes virtutes

℞ polipodii — lb. i.
Sene
violarum
prunorum
Tamarindorum
passularum — ana ℥. iii.
Aque fontis — lb. x.
polipodium contusum ponatur bene mixtum et contusum et similiter ad infusionem cum prunis tamarindorum passulis et violis per diem et noctem in predicta aqua post decoquatur usque ad medietatem deinde exprimatur et huic colature addatur psilii lb. i. et prius positum in infusione per diem et noctem. Et post extrahatur mucillago eius suaviter prius cum illa infusione calefacta apud ignem decenter. Et huic colature addatur lb. iiii. zuccari et coquatur et tussle
Tamarindorum dissolutorum cum predicta decoctione ana lb. ß.

Dyagridii — ℥. iii.
Spodii
Reubarbari
Sandalorum amborum
Rosarum
violarum
Se. papaveris albi
Se. portulace
Se. endivie
Se. scariole
lactuce se.
feniculi se.
draganti
Amili
Gummi arabici
Resine eboris
Berberis
Cuscute
liquiricie
Anisi — ana ʒ. iii.
Mirabolanorum
indorum et
Emblicorum — ana ʒ. iii. vel ʒ. vi.
Fiat electuarium
Confectio pauperum conferens contra in omnibus predictis passionibus. Est enim domus pauperibus non potentibus ad expensas provocat urinam mundificat omnes vias eius ab arenis et rubis et lapidibus quod confert sirie et stranguirie et doloribus renum et vesice frigidis ab oppilatione

N pdict causs solvendo 7 ventositatez ab ill' de² zotula s. manrora 7 i^a ante pndiu p i^a horaz bibendo pot ipz ʒ ij. aque spagi eade in quatuz vice et da² 3^a an. tenaz similitez 2c.

Lapidis iudaici lapidis spongie	an.	ʒ. i.
pulvis leporis cobusti fm arte sctpta in eluario meo Spezo eluarij litontuton descptoe Nicolai	an.	ʒ. ij.
zucci ²c decoctionis		ʒ iiij.

Cu aqua saxifragie fiat confectio in zotul' ʒ. s. p vnam

Elcuarium pectorale Confert asmaticis ortomicis 7 disinitis cu fia pvocat sputu abstergit pectus et canales pulmonis vlterius cofert raucedini vocis fic apdicti causs abstergendo 7 cosumendo mas infisas 7 inuistatas cane pulmonis et tene° d'eo Tore 7 pmitte° ipm descende ifig sic loc pticis an pndiu 7 i uepis et confert d'eo tene in os aput simpim. Attrahit n et abstergit flata i colatoio vineta a capite a capite descende^a Et si d'eo dent² ʒ iiij. i aurora aut ʒ ij. aq^e Emule canpane i silvestris licet ortulana sit bona h ambo in sil calefca mittendo 7 exiben° in aurora ma^r cofert empicis incipie° fns vl' pvenitado ex pleurest 7 alijs apatib a ma grossa in pectore fca h° demant simitia cpo elan Doss pulvis eius e cu aq^a ʒ. i. s. cu aqua distillacoins tartari iu[?]ma zini 7 cu aqua saxifragie Si aut fiat ex eo elan cu oximelle squillitico aut copo^to sine squilla de² ex eo cofecto solida cu zucco comeda² ex ipa ʒ vj i aurora cu pdca aqua bibita et 3^t 2 d'ea ʒ iij. a ʒ ij. an pndiu cu aqua cartami marini 7 dez mira^le ps in hac re

ꝶ liquiricie Cinamomi Capillo ven	an.	ʒ. i. s.
Pipis albi 7 nigri ysopi vngule caballine Seminis feni^li passularum	an.	ʒ. s. l'ʒ. s.
penidiaro pisticorum Amig^d dlau pgutaro	an.	ʒ. i. l' ʒ i.
yreos Seminis vrtice Enule Croci	an.	℈ ij.

Sy^i violarum ʒ iiij. vl' ʒ ij.
mell' dispuati lb ij. s.
Coqua² mel 7 si° leto igne usqz ad conuenientem spissitudinez deinde incorporetur i mortario cu passul' 7 medull' minutissime tritis ita ut effigiat visu vltio no addant² spes p se oms trite et diu terant² spona² elan

Eluarium occulista valz i diminutione visus a corruptoe a ablatoe no tota quia restaurat visus depditone confortado cebro wca qd' phibz ipz cfixione et receptone meo 7 vaporuz in eo aggitatoro p virtute pvenientez a maxe. lignl' vere maximo 7 subtiliat 7 sustentat spiritu

ꝶ Siseleos Eufragie Cubebe feniculi	an.	ʒ. i. vl' ʒ. s.
Granoro padisi Macis	an.	ʒ. i. s. vel ʒ i.
Cinamomi Seis celidonie Ruthe	an.	ʒ. ij.
floro rosmari		ʒ ʒ i.
Anisi Carui ligni aloe Castafilaginis	an.	ʒ. s.

zucci ad cofitiendu dte

Elan valens inflamatoi occloro ardori pucom 7 similibus

ꝶ Eufragie feni^li Siseleos	an.	ʒ. iij.
pipis longi Ruthe Cinamoi Macis Maiorane vbene Accori Ross	an.	ʒ. i. s.
penidiaro		ʒ iij. l' ʒ iiij.
Liquiricie		ʒ. s.

zucc al. lb. v. vl' ʒ. v. fiat elan i q° buliat isti succi usqz ad cosupcoz corpis

ꝶ Succi vbene	an.	ʒ. ij.
Succi feni^li d'puati		ʒ vj. (vl' ʒ. v.)
Succi Celidonie Ruthe	an.	ʒ. i. vl' ʒ. i. s.

Et fiat elan

Sieff de plubo valens ad ulcai occloro abstergit 7 mundificant sanie Et si ad inistra² cu collirio Ross phibz Eminentioz occiloz 7 panicloro et spei eaz q d² vnal' Io breuiarij 3° tractatu et Nono Almass Sexto Capitulo

℞ plubi usti
Antimonii
Thucie
Eris usti om̄ium decies ablu-
torum cum aqua pluuiali
Gummi arabici
Dragaganti — an̄ ʒ viij
Opij ʒ ß fiat sieff cum aqua pluuiali

Sieff de ros. nominatum collirium dyarodon valens in principijs et in prima parte augmenti obtalmie calide compescit magis dolorem mitigat et aliqualiter digerit descriptione Auic. 2o can. alex. et pauli

℞ foliorum ros. recentium ʒ iiij
Croci ʒ ij
Opij ℈ ß
Spicenardi
Gummi arabici — an̄ ʒ ij
Confician̄r cum aqua pluuiali et admisceantur cum albumine oui

Electuarium Succi foliorum yris

℞ succi rosati nouelli ℥ iiij
Succi foliorum yris ℥ i ß
Dyapendionis ℥ i
Zuccari candi ℥ i ß
Puluis confectionis de boris
Capillorum veneris
Ysopi
liquiricie — an̄ ʒ ß
lot. depino fucoz. cuntur sit et fiat electuarium

Electuarium carminatiuum

℞ Anisi
Spicenardi
Matis
Seminis leuistici
Rute seminis — an̄ ʒ ß
Cimini
pulueris sene ℥ j
Tartari ʒ i ß
Mell. rosati ℥ iiij ß
zuccari rubei ℥ j
Coquantur zuccarum cum melle et fiat electuarium

Electuarium de margaritis probatum aborsu

℞ Margaritarum non perforatarum
Piretri — an̄ ʒ j
ʒʒ
mastices — an̄ ʒ iiij
Zedoarie
Doronici
Seminis apij
Cassie lignee
Cardamomi
Nucis muscate
Matis
Cinamomi — an̄ ʒ ij
Been al. et ru.
Piperis nigri
Macropiperis — an̄ ʒ iij
Cinamomi grossi ʒ v
zuccari al. ℔ j ß fiat confectio cum aqua rute uel buglosse

Electuarium contra marasmaticos et ptisicos

℞ Caudarum Cancrorum fluuialium
preparatorum ℔ ß
Seminis Endiuie
Acetose
Scariole
lactuce — an̄ ʒ i ß
pinearum mundatarum ℥ ij
zuccari 2e decoctionis ℥ iiij
Et cum melle uiolato quod sufficit fiat electuarium

Electuarium de omnibus contra pestem

℞ Confectionis ros.
Buglosse — an̄ ℥ i ß
Doronici
Oss. de corde cerui
Jacincti
Smaldi
Zaffiri — an̄ ℈ ß
Sandalorum citrinorum
lignialoes — an̄ gr. v
Vini granatorum
Syrupi de limonibus — an̄ ʒ vj
foliorum auri numero vj fiat electuarium

Electuarium de Epithimo

℞ Mucillaginis sebesten ℥ iiij
Polipodij
Thimi
Epithimi — an̄ ℥ ß
folliculorum sene ℥ j
violarum
florum neufaris
Sandalorum albarum — an̄ ʒ ß
Turbit electi
Hinodactylorum — an̄ ʒ iij
Dyagridij ʒ j
Anisi
Dauci
ʒʒ — an̄ ℈ j
Cinamomi
Matis — an̄ ℈ j
zuccari 2e decoctionis ℔ ß mell. rosati ℔ j
coquantur simul zuccarum cum melle usque ad bonam
glutinationem et cum alijs speciebus fiat electuarium dosis
est a ʒ iij usque ad ʒ vj

Electuarium ad epilensiam

℞ Siseleonis
Sticados
Piretri — an̄ ʒ x
agarici ʒ v
Carui
Asse fetide
Aristologie ro. — an̄ ʒ i ß
mell. despumati ℔ ß
Succi squille ℥ iiij
zuccari ℥ iiij fiat electuarium

Decoctio pectoralis

℞ ficuum pinguium ʒ vj
Dactilorum pinguium
Seminis apij
feniculi — an̄ ʒ v

℞ Passularum
Capillorum veneris
ysopi
liquiricie
prassii] ana ʒ v.
Omnia coquantur in lb ix aque ad consumptionem medietatis

Suptorium:

℞ Aque prime saponis fine lb ij bulliant longa ebulitione usque ad consumptionem 3e partis deinde addantur calcis vive ℥ j
ysopi ʒ s.
Coquantur omnia deinde adde auripigmenti ℥ s. et reserva

SEQUITUR DE CLISTERIBUS.

Clistere conferens sode et caradiaco proveniente a mala cerebri et inducit attrahit occipitis omnem materiam cadentem naturaliter hic per ad humores cerebri et inducit et sompnum vigilantibus et moderat

℞ violarum
florum neufaris
Seminum com. frig. mundatorum
absinthii, capillorum veneris] ana ʒ j.
Renponticis ʒ s.
Coquantur in lb viij aque usque ad consumptionem medietatis et huius decoctionis cum expressione convenienti usque ad ℥ iiij accipiantur sal. com. ʒ iij.
Olei viol. de cucurbita] ana ℥ j s.
Epithimi
polipodii] ʒ s.
Electuarii succi ros. ʒ j s.
Cassie fis.
zucc. rubi] ana ℥ s.
et est valde potens ad omnia predicta

Clistere conferens in omni egritudine mali capitis frigida educit enim materias flatuosas a capite ideo curat cephaliam antiquam et confert sibeth et litargie stotomie et vertigini et epilesie flegmatice et melancolie attrahendo et diuertendo materias tales a capite

℞ Genciane
peucedani
Aristologie ro.
yreos
acori
Radicum peonie
Artemisie] ana ʒ j.
Calami arom.
ysopi
Anisi
Seminis levistici] ana ʒ s.
Seminis malve / Altee] ana ʒ ij.

fenugreci ℥ j s.
Elebori nigri ʒ j s.
folliculorum sene
Thimi
Epithimi] ana ʒ j s.
Coquantur omnia in lb vj aque usque ad consumptionem duarum partium deinde colentur et vehementer exprimantur et huius decoctionis

℞ lb j.
yeralogodion
yera ruffi] ana ʒ j.
Zuccari rubi
Cassie fistule] ana ℥ j
Sal. indi ʒ j.
Olei amigdalarum dulcium
violarum] ana ℥ ij.
Misce et totum mediocriter calidum imponatur per vna vice diebus frigoris vespere in calidis in mane

Clistere in omni egritudine cerebrali procedente a materiis adustis et pilulatis. Et ideo confert sibare et apatici provenientibus subiectis cerebri per mixtionem coleris et omnibus frenesis mitie et manie lupine et consimilibus Non curam in talibus egritudinibus nisi sint multe et valde furientes Et autem sunt valde seuissima Empti ipsum ... minus vti magis vtilibus trahentibus et adiuuantibus a capite materias predictas et ipse constituat virtutis Aliter non per blandiciones perdantur infelicitatibus operis mei quam ad ultimas

℞ fumiterre
polipodii
Thimi
Sene
Epithimi] ana ʒ j.
pulpe colloquintide
Collonquitide
Corticum agarici
Turbith
hermodactilorum] ana ʒ s.
Sticados
Maiorane
Salvie
Bethonice
Acori
Peonie] ana ʒ j s.
Florum neufaris
violarum] ana ʒ j.
Seminis endivie
Acetose
Ros.] ana ʒ j.
Buliant omnia in lb x aque usque ad medietatem deinde cum forti expressione colentur et ex hac expressione

℞ expressionis huius xv. adde
mell. violarum ℥ j s.
Electuarii dyasene ℥ s.
Sal. gemme ʒ iiij.
violarum / olei cucurbite ana ℥ ij.

Miste et imponatur

Misce et imponatur hora preservata
Clistere evacuans materias multas a pectore stomaco ypocondriis et ventre toto inferiori et ideo confert pleureticis peripleumoniticis asmaticis dispnee et ortomie doloribus epatis et splenis stomaci et intestinorum provenientibus a causa calida etc.

℞ Seminum quatuor communium frigidorum ana ʒ ij
Portulace | ana | ʒ j
lattuce
Seminis endivie
alias acetose ar· naglosse
Cuscute
Scariole | ana | ʒ ß
foliorum malvarum
Blete
vio·
mercurial'
Coquatur omnia in lb viij aque usque ad consumptionem medietatis deinde colentur et vehementer exprimantur
℞ huius expressionis lb j et adde
oli violarum ℥ iiij
Electuarii de psilio ℥ j
Cassie | ana | ℥ ß
zucari rubi
Sal' com ʒ iij vel ʒ iiij
et totum imponatur
Clistere confert in colica et yliaca doloribus renum ancharum posterius et omnium aliorum membrorum inferiorum provenientibus a causis multis flatuosis in intellagio(?) ventris et educat ventositates grossas

℞ Cartami | ana | ʒ j
hirmodactylorum
pulpe collogintide
Centauree b[]oris | ana | ʒ ij
folii
Anicos
Camedreos
Camepitheos
yris vel ireos
polipodii | ana | ʒ ij ß
Thimi
Epithimi
Corticum agarici
Seminis aneti | ana | ʒ j
Carvi
Anisi
Ruthe
Apii
Omnia bulliant in lb viij aque usque ad consumptionem medietatis deinde coletur et exprimatur
℞ huius decoctionis ℥ ij et addetur ei electuarii
Castorei ℥ ij vel ʒ ij
Cassie fistule ℥ ß
Electuarii indi | ana | ʒ j ß
et benedicte
Sal' gemme | ana | ℈ ij
Sal' indi

Oli de aneto | ana | ℥ ij
Amigdalarum amararum
Misce totum et tempate calide imponatur
Clistere conferens ad omnes opilatos cerebri et precipue organorum auditus visus gustus et odoratus aperit et opilatos omnium nervorum et mittere per que in cerebra spiritus subtiliter tractus ad membra penetrare debet

℞ Sticados | ana | ʒ j ß
Origani
folii betonice
Salvie
Rosmarini
Maiorane
foliorum lauri | ana | ʒ j
Edere
Rapium apii et
peonie
Coquatur in lb x aque usque ad consumptionem duarum partium
ysopi
Eupatorii et
mellisse
Calami aromatici
Coquatur in lb x aque usque ad consumptionem duarum partium deinde coletur et diligenter exprimatur
Et huius colature
℞ lb j et adde
olei de costo | ana | ℥ j
de aneto
liliorum alborum
Specierum dyarbre
dyanusti dulcis | ana | ʒ ß
Agarici
Sal' gemme ʒ j ß
Misce et totum impone hoc maioris alienationis
Clistere conferens ad dolores arteticos totius corporis et precipue ad sciaticam et dolorem ancharum genuum pedum solutorum educentes materias diversas et maxime precipue frigidas

℞ herbe venere | ana | ʒ ij
herbe paralisis
Bethonice
Sticados
Pulegii
Salvie
Rosmarini
Maiorane
edere foliorum
hermodactylorum | ana | ʒ j
Attori
Calami aromatici
Pulpe collogintide
Corticum agarici
yreos
Aristologie utriusque
Polipodii | ana | ʒ j ß
Cartami
folliculorum sene
Epithimi

Coquitur in lb. viij. aque usque ad consumptionem medietatis cuius colature vehementer expresse
℞ Scilla colatura lb. j. adde
oli de euforbio ℥. j.
oli amigdalarum dulcium
oli de sizamio — ana ʒ. j. s. vel ℥ j. s.
Sal' comis ʒ. v.
Misce et totum imponatur cum ℥. s. zucari rubi

Clisteri conferens provocationis urine et omnibus oppilationibus renis et adest sanguinem menstruum albarum amovere Et extrahit n. ʒut matrices steriles reddit fecundas et ipse quam horum actionem cum fuit mala complexio frigida cum materia aquosa mucillaginosa vel vitrea inducta in matricibus et utatur eo mulier per 3s aut septimanas omni 2o vel 3o sero ante cenam per horam

℞ Artamite
Matricarie
Rute
Mellisse
Scabiose
Florum rosmarini
Serpilli
Abrotani
peucedani — ana ℥. j. s. vel ʒ. j. s.
Sisteleos
Ameos
Amomi
Carpobalsami
Cubebarum
baccarum lauri
Calami arom.
Cassie lignee
Corticum Cassie
Cimini
Seminis aneti
Anisi — ana m. j. vel plus duas
Ameos
Neufaris
Rasure eboris m. ij
Buliat in lb. vj. aque lento igne usque ad consumptionem medietatis deinde bona expressione coletur
℞ huius colature lb. j. adde
oli de Sisamo ℥. j. s.
Oli de Costo
Oli de Ruta
Oli de pipe — ana ʒ. j. s. vel ℥. s.
Sal' indi ʒ. j.
Electuarii dyacastorei
De baccis lauri
budite — ana ℥. iij.
Misceantur totum et imponatur

Suffumigium post clisterem quam nadet lectum induat se vestem longam mulier et tegatur deinde effumigetur cum mixtis pluribus positis in carbonibus ardentibus bene aptis ponderis ʒ. j. s. prius cuius descriptio provocatorum matricis etc.

℞ pulvis alipte
Muscati ʒ s vicii ana ʒ. j.
Galie muscate
Storacis calamite — ana ʒ. iij.
Calamite
Aluminis crudi ʒ. j. s.
pulverizentur omnia per se deinde cum succo matricarie fiat trocisca ponderis ʒ. j. s. et exiccentur in umbra

DE CEROTIS

Cerotum stomacale valet habentibus fluxum lientericum et habentibus vomitum difficultatem restringendi vel restringi le et est ultimum remedium

℞ Picis naual'
Resine — ana ℥. j.
mastices
Mente — ana ℥. s.
Gariofilorum
Trociscorum de bolo armeno
de terra sigillata
Amatitis
Karabe — ana ʒ. j.
Sandalorum
ypoquistidos
mumie
Gallie muscate
Storacis calamite — ana ʒ. j. s.
Vini citoniorum q. s. fiat cerotum et extendatur super corio

Cerotum pro crepate

℞ Colofonie
Picis naual'
Mumie
glutinis piscium
Tartari — ana ℈. j.
Bdelii
Armoniaci
Opoponaci — ana ʒ. ij.
Gallarum Cipressi
pluvis consolide maioris — ana ʒ. x
Dissolvantur gumme omnes cum aceto muzo deinde colentur et dispumentur et in colature addantur Cere rubee ℥. xv.
Pell' arietis macerate et cocte in aceto usque ad dissolucionem lb. iij. s. et cum eo incorporentur simul ultima omnibus deinde coquantur simul et incorporentur simul cum alijs speciebus

Cerotum stomacale frigidum et siccum

℞ Rose
Spodij
mastices
Coriandri
mirtillorum — ana ℥. s.
ypoquistidos
Acacie
Vermis
San dra
landani ʒ. ij.
Galie muscate ʒ. j.

Picis naual'] an. ʒ. vj.
Resine
Cere quantum suff^t fiat Cerotum

Cerotum nigrum i. spadadrapo uz ad tibias

℞ Sepi Castrati ℥. vj.
Oli rosati] an. ℔. ij.
Ceruse
Aceti tantum Cere quantum sufficiat
litargiri ℥ iij.
Resine oliue] an. ℥. ij.
Terbentine
Coquatur simul gumme cum oleo et adipe et cum infrigidatum fuerit buliat omnia cum aceto usque ad consumptionem ipsius et cum fuit bene totum glutinosum sicut inducatur in eo panni linei et diligenter intigantur Confert ulceribus antiquis tenerum et omnium membrorum cancrus et corruptionibus membrorum prouenientibus a flectimate salso per ammixtionem et adustionem et membris intus aduste inficientibus sanguinem repellit n. et exicat humiditates et incarnat et consolidat ea cum obseruatione eti regis et prohibitione ab omni motu progressiuo

Cerotum vales pro tibiis inultum ad consolidandum

℞ Ceruse
Antimonij] an. ʒ. quartam et omnium quartam lotorum
plumbi usti
oli rosati ʒ. j. s.
pinguedinis castrati ℔ j.
Thuris minuti
Sarcocolle ablute
Sandarace] an. ʒ. j. s.
Aluis combusti
Sanguinis draconis.
Cere albe] an. ℥. ij.
Resine
Aceti ℥. j. s.
Confert n. ulceribus antiquis corrosiuis et amblatis omnium membrorum et precipue tibiarum prouenientibus a materiis melancolicis et adustis omnibus remouet n. mala...rum et repellit et exicat et sedat dolores et mordicationes in ill' ulceribus et mollificat duricies et ostracositates labiorum ulcerum et consolidat conuenienter ea etc.

Cerotum stomacale ...e omnibus

℞ Specierum stomacalium ℥. s.
picis naual'] an. ℥. j
Resine

Cerotum Stomacale commune pro pueris

℞ Resine ℔. s.
puluis granorum
mastices
fiat cerotum super panno grane

Cerotum soluens mirabiliter durities

℞ fecis oli de yreos ℥. iij.
oli liliorum alborum ℥. ij.
Oli sisamini / oli amigdalarum dulcium an. ʒ. j. s. l. ℥.

Croci ℈. j.
pinguedinis taxi ℥. ij. uel ℥. j.
Cere albe ℥. j. s.

Cerotum pro capite

℞ laudani
Gummi elemi
Sandarace] an.
Olibani
Storacis liquide et sicce.
Et fiat Cerotum

Cerotum ad Herniam

℞ Scorie ferri ʒ. vj.
Mumie
Dragaganti] an. ʒ. iij.
Gummi arabici
Thuris
Acacie] an. ʒ. j. s.
Sandarace
Gallarum cypressi ℥. j. l. ʒ. j.
Glutis piscium ℥. j.
visci quercini ℥. iij.
Cypressi gipsi ℥. ij.
Resine ʒ. j. s. uel ℔ s.
fiat cerotum cum succo consolide et aceto et cera rubea.

Cerotum de Galbano valens in passionibus matricis positum super vmbilicum

℞ Galbani et extende super vno corio in forma rotunda ad modum vnius scalete uel'imbie

Cerotum pro Crepatis

℞ picis naual' ℥. j.
litargiri
Cere albe et rubee
Colofonie] an. ʒ. v. s.
Armoniaci
Galbani
visci quercini
Nucum cypressi
Mirre] an. ʒ. ij.
Thuris
Boli armeni] an. ℥. j. ʒ. iij.
Cypressi
Aloes ℥. j.
Mastices
Consolide maioris] an. ℥. s. ℈ quartam l. ℥. j. ℈ ij.
Minoris
Aristologie longe] an. ℥. ij. ℈. ij.
rotunde
Gallarum ℥. ij. ℈. ij.
Terbentine lote cum aceto ℥. ij. ℈. quartam l. ℈ ij.
Sanguinis draconis] an. ℥. s.
Mumie
fiat Cerotum

Cerotum ad dissoluendum nodum Iuncturarum

℞ Oxi Crocei ℥. s.
Emplastri de mucilaginibus ʒ. vj.
Euforbij
Bdelij] an. ʒ. j.
Serapini
Opoponaci
Armoniaci

Resine clare ʒ. vj.
Ce albe ʒ. iij.
Dissoluatur Gumme cum aceto forti et addatur
cera et fiat cerotum ad formam hostie rotunde

Cerotum contra duritiem splenis

℞ Armoniaci ʒ. vj.
Bdellij albi moll. ʒ. iij. dissoluatur gumme
cum aceto squillitico
Tamarisci ʒ. s.
Scolopendrie ana ℈. ij.
Agni casti
Plantaginis ʒ. s.
Ce albe ʒ. ij. fiat cerotum

Cerotum capitale pro capite confortando

℞ Resine clare ana ℈. j.
Empl. de mucillaginis
laudani ana ʒ. j.
Armoniaci pinguis
Folij ʒ. s.
Macis ℈. ij.
ligni aloes ʒ. j.
Bdellij moll. ʒ. iij.
Cere quantum sufficit et fiat Cerotum

Cerotum de Storace

℞ laudani
Spalti
Armite
Mirre
Calami arom. ana ʒ. s.
Squinanti
Ameos ana ʒ. s.
Amomi
Picis naualis corte ʒ. iiij. fiat cerotum et
super addatur storace Calamite puluerizate

DE EMBROCIS

Embrocum Stomacale cum vna
Spongia magna

℞ Mente
Absinthij
Origani
Calamenti
Feniculi ana ℈. j. s.
Se. anisi
Cimini
Mastice
Corallorum arborum ana ℈. j.
Gallie muscate
Ros. ℈. ij.
Squinanti
Mirtillorum ana ℈. j. s.
Coriandri
lambruske ℈. ij.
Contundantur grosso modo ℔. xj. vini rubei
buliat usque ad consumptionem medietatis deinde
fiat Embrocum

Embrocum ad prouocandum menstrua

℞ pulegij ana ℈. j.
Calamenti
abrotani
Ruthe
Centauree boris ana ℈. j.
ysopi
Sauine ana ℈. j. s.
Matricarie
Cinamomi ana ʒ. j.
Galange
Siseleos ana ℈. j.
Rubee tinctorum
Mirre ʒ. ij.
Contundantur grosso modo et buliat in vna
situla aque usque ad consumptionem medietatis
et prouocat etiam vrinam

DE PULVERIBUS

Puluis qui dicitur medicinalis de Embrio-
nia et est secretum contra adulterosis
corruptos cancrosas et corrosiones
quascumque gingiuarum

℞ Succi brionie ℔. s.
Dragaganti ana ʒ. j.
Gumme arabice combustorum
Sarcocolle
Masticis ana ʒ. s.
Thuris
yreos
Tutie lote cum aqua ros. ʒ. ij.
Calcanti adusti ʒ. s.
Terantur omnia postquam fuerit puluerizata
ulterius conterere in mortario lapideo et
ad solem exponatur sepe tenendo usque quo
consumatur succus deinde iterum sic faciendo
in vicibus postquam exiccatus fuerit asperga-
tur ex eo cum melle linatur gingiue

Puluis pro Oculis

℞ Siseleos
Eufragie
Feniculi ana ℈. s.
Karube
Grana paradisi ana ʒ. j.
Macis
Cinamomi ana ʒ. ij.
Cimini
Foliorum rosmarini ℈. j.
Anisi ʒ. s.
fiat puluis subtilis et utere illo

Puluis restrictiuus Sanguinis

℞ Thuris ana ʒ. s.
Dragaganti torrefacti
Karabe ana ʒ. j. s.
Amatites
Plumbi usti ana ℈ iiij.
Sandarace
bolarmeni ʒ. iij.
Mumie ana ʒ. ij.
Sem. dra.
Fuliginis furni ana ʒ. iij.
Gipsi fiat puluis utere

Pulvis capitalis

℞ pulegii
Calamenti
Corticum cit.
Macis
Maiorane
Sticados
betonice
Gariofilorum — an. ʒ. ij.
Misce fiat pulvis

Pulvis de egrestione ani optimus
Est dactilorum combustorum sup aspersus

Pulvis ad idem fortior illo

℞ Alumine
licii
ypoquistidos
Gallarum perforatarum — an. ʒ. ij.
pulvis ossium ostreatorum combustorum ʒ. ij. ss.
fiat pulvis ut s.

Pulvis turbith compositi

℞ Turbith ʒ. j.
zinzib. ʒ. ij.
Mastic ʒ. ij.
zucari ad pondus omnium fiat pulvis do-
sis est ʒ. iij. cum aqua zuccarata

Pulvis sene compositus purgans caput mi-
rabiliter

℞ Sene ʒ. xij.
zz. ʒ. iij.
Cinamomi
Tartari — an. ʒ. j. ss.
Misce dosis eius ʒ. j. ante cibum assuetum

Modus alius preparationis Sene

℞ pulvis Sene ʒ. viij.
Tartari ʒ. iiij
Macis ʒ. iij
Cinamomi ʒ. j. ss.
Sal. indi ʒ. j.
Diagridii ʒ. j. ss.
fiat pulvis

Pulvis preparatus ad leniendum ventrem
cum brodio ante cibum preparatum

℞ Epithimi
polipodii
Thimi — an. ʒ. j.
Follicolorum sene ʒ. vj.
Tartari ʒ. iij.
Cinamomi
Anisi — an. ʒ. j
Pulvis mastic ʒ. ij.
Misce fiat pulvis

Pulvis epithimi sic fit

℞ Spicenardi
Seminis levistici
Seminis Rute — an. ʒ. j.
Cimini
Ameos
feniculi
Grana paradisi — an. ℈. j.
Tartari ʒ. ij.
Epithimi ʒ. j.

Croci fiat pulvis omnium pariter et postea com-
misceantur

Pulvis alius de polipodio sic fit

℞ Seminis Aneti
Anisi
liquiricie
violarum
Rose
Endivie — an. ʒ. j. ss. (al. ʒ. ss.)
ʒ. j.
Mastic ʒ. j.
Cinamomi ℈. j.
polipodii mundi ʒ. ij.
Diagridii ℈. j.
flores nenufar ℈. iiij.
pulverizentur omnia pariter et misceantur

Pulvis Cerose lote

℞ Ceruse ℔. ss.
Aque roste ℔. j.
Abluantur in mortario bis bene contriti-
onis et postea permittat exiccare et reserva
usui

Alius modus preparationis polipodii

℞ polipodii ʒ. j.
Cinamomi ʒ. j.
Ameos
Anisi — an. ℈. j.
Tartari ʒ. ij.
Salis indi ʒ. j.
pulverizentur omnia pariter et misceantur dosis est ante
cibum a ℈. j. usque ad ʒ. j.

Pulvis optimus contra pestem

℞ boliarmeni criti
Croci
Diptami
Sandalorum rubeorum — an. ʒ. j
Rasure eboris
Spodii
Corticum cit. — an. ʒ. ss.
Margaritarum splendidarum ℈. ij.
fragmentorum rubini
Granate
Smaraldi
Saphiri
Iacincti — an. ℈. j
Radicum antore
Ossis de corde cervi — an. ʒ. ss.
fiat pulvis cui si addatur rasure unico-
rni ℈. ss. vel ℈. j. perfectior nihil erit
dosis huius est a ℈. ss. usque ad ʒ. ss. omni
mane cum vino subtili aque ros. vel a-
cetos. commixte et ut predictus pulvis exi-
stat magis delicatus potes addere zuccarum
ad pondus omnium et tunc de ipso in maiori
dosi sumas

Pulvis optimus contra dolorem colicum
permissis evacuationibus

℞ pulvis Calami aromatici ʒ. j.
Tiriace ʒ. j. ss.
cum vino exibe in potu et sup dormiat

Pulvis optimus ad faciendum urinare

℞ puluis anellane
maxillarum lucij — ana ʒ. j.
fiat puluis

Puluis constrictiuus fluxum uentris

℞ Gumme arabice torrefacte ʒ. j.
Terre sigillate ʒ. vj.
boliarmeni ʒ. s.
fiat puluis subtilissimus dos ʒ. vj. pro uice

Puluis dictus inuisitatus et est magistri Antonij Cermisonis

℞ Seminis portulace ʒ. j.
Musci ℈. iiij.
Corallorum rubeorum — ana ℈. j.
Coriandrorum preparatorum
Seminis attriplicis ʒ. j.
fiat puluis et detur cum vino aut aqua decoctionis radicum dos est gr. iij.

Puluis optimus ad ponendum in corruptione membri super loco corrupto cum albumine oui prius incarnati posito defensiuo in circuitu maxime cum membrum denigratur propter calliditatem extinctam illi aduenientem

℞ boliarmeni subtiliter triti ʒ. s.
Camphore gr. ij.
Misce cum albumine vnius oui uel duorum ouorum et cum coto ponatur super membro

Puluis optimus ad ponendum in corruptione membri super loco corrupto dictus inuisitatus contra vermes

℞ Seminis attriplicis
portulace
polij montani — ana ʒ. j.
Origani
Seminis sancti
liquiritie — ana ℈. j.
lupinorum
Musci ʒ. s.
Ambre ℈. s.
misce et fiat puluis subtilis dos eius gr. j. uel ij.

Puluis carminatiuus ventositatis

℞ Origani
rute
Anisi
Calamenti
Ameos — ana ʒ. iij.
Carui
Mastice
Thuris
Gariofilorum ʒ. s. uel ʒ. j. s.
fiat puluis dos est ʒ. iij.

Puluis consolidatiuus

℞ Mumie
licij — ana ℈. ij.
ypoquistidos
Gallarum perforatarum
puluis ossium castratorum combustorum ʒ. ij. s.
Misceat et fiat puluis

Puluis ad corrosiones gingiuarum post ablutionem et prius et post ablutionem in meate pluries — post

℞ Ranunculorum corticis decem
Balaustiarum
Gallarum perforatarum
Sumac — ana ʒ. j.
Granorum mirti
Copularum glandium
Seminis mirti
vitreoli albi — ana ʒ. j. s.
aluminis
Antrofoli — ana ʒ. ij. s.
Seminis rosarum
pistentur grosso modo et bulliat in duabus fialis vini potentis usque ad consumptionem 3e partis et ablue sepe in die et post ablutionem qualibet uice frica cum scripto plures Puluis —

℞ Mastice
Sandaraice — ana ℈. j.
ypoquistidos
Tutie preparate ʒ. j.
vitrioli albi ℈. iiij.
et fiat puluis

Puluis ossa corrupta mirabiliter sanat

℞ Aristologie rotunde ʒ. j.
yreos
mirre
opoponacis
aloes — ana ʒ. j.
Scorie eris
Terre ammon combuste
Corticum pini
fiat puluis et ponatur in foramine partis lese uel super partem lesam

Item alius ad idem mirabiliter sanat

℞ pulueres matrisiluie videlicet Item aqua salis armoniaci idem operatur

Puluis pulmonis vulpis preparatus

℞ pulmonis vulpis per modum vj. et scindatur super venas et cannas gutturis et postea ablue cum vino albo montano dulci quater uel v. uicibus per horam per qualibet uice postea pone in furno et dimitte exsiccari et serua vsui

Puluis stomachicus gallarum Et est mirabilis in cene contra dolorem stomaci appetitate et confortat stomacum

℞ aque capitelli in qua fundatur sto gallarum per horam postea ablue duabus uel 3bus uicibus et postea infunde in vino sicut dictum est de aquis Item videlicet in vino sicut dictum est item abluendo et postea cos in furno quando panis extrahitur et permittatur exsiccari et vsui serua

Puluis valens ad locum

℞ Spongie aduste
pelle marine
Cartarum adustarum — ana ʒ. s.
Ossis sepie
Seminis plantaginis
piperis
zz.
Sal' punici — ana ʒ. ij.
Mirre mustate

Ballaus
pipis albi et longi
Cinamomi — an. ʒ ij
Elebori albi et nigri
fiat pulvis detur ex eo omni die cum aqua
salvie ʒ j.

DE PILLULIS

Pillule constrictive

℞ Limature calibis ʒ j
Ballaustiarum cypressi ʒ ij
Masticis
karabe
Consolide maioris et minoris — an. ℈ j
Seminis plantaginis
Gumme arabice
dragaganti assi — an. ʒ ß
Cinamomi
Galange
Granorum paradisi — an. ℈ ij
fiat pillule cum succo plantaginis

Pillule de aloe preparate

Sandalorum alborum
Rosarum
Spodii
Mastice
lignaloes — an. ℥ j ß
Cinamomi
Eupatorii
Seminis Endivie
Scariole sive communis
Cimini — an. ʒ ij
Polipodii
Tartari
Thimi — an. ℔ ß
Coquantur omnia in aqua Endivie
In aqua acetose — an. ℔ ß
Aqua betonice ℥ iiij. bulliat usque ad consumptionem duarum partium deinde tollet et exprimantur fortiter cum hac decoctione abluatur
aloes epatici ℔ ß quinque vicibus

Pillule non solutive contra pestem

℞ lignaloes ʒ ß
Corni cervi ℈ ij
Sandalorum rubeorum ℈ j
Termentille
Terre sigillate — an. ʒ ß
Corallorum rubeorum ℈ ij
Seminis Acetose
Diptami — an. ℈ j
vel ʒ et quartam partem
boli armeni ʒ iiij
Elactuarii de gemmis sine speciebus ʒ j
Margaritarum ʒ j
Xilobalsami ʒ ß
Camphore gr. ij
Syrupi de citro quantum sufficit et fiat pillule

Pillule pro vermibus

℞ Genciane
Mirre — an. ʒ j.
Diptami
Absinthii
Mente
Rasure cornu cervi — an. ʒ j
Turbith ʒ ß
Agarici ʒ ij
Salgemme ʒ ij
Zinziber
Cinamomi
Cimini — an. ℈ ij
Aloes ad pondus omnium fiat pillule cum
succo absinthii

Pillule de Musco

℞ Musci
Mirre — an. ℈ iiij
Sticados
Rubee tinctorum
Corticum citri et cassie fistule
Cassie lignee
Granorum peonie
Calami aromatici — an. ʒ j
Spicenardi ʒ j
fiat pillule cum succo artemesie vel matricarie

Pillule assagaret evacuantes caput

℞ Pulveris yere pigre ʒ x
Mastice
Mirabolanorum citrinorum — an. ʒ ij
Aloes ℥ j
fiat pillule cum succo de sticados

Pillule masticatorie

℞ Mastice ʒ iiij
Draganti ʒ iij
Piretri ʒ ij
Saxifragie
Costi
Piperis longi
Granorum paradisi — an. ʒ j
Yreos ʒ ij
Turbith ʒ j
Zinziber ℈ iiij
Dissolve gummas cum syrupo acetoso et fiat pillule vel glutino carte

Pillule de Coagulo

℞ Coaguli edi non saliti ʒ j
Trociscorum de karabe
Karabe de spodio
De terra sigillata — an. ℈ j
Reubarbari bene torrefacti
Seminis plantaginis — an. ℈ ß
Cordumeni ℈ j
fiant pillule cum succo plantaginis

Pillule de Assa fetida

℞ Asse
piperis
Rute
Mirre — an. ʒ j
Reformetur pillule cum oximello squillitico

Pillule somnifere

℞ Seminis lactuce
Opii Iusquiami albi
Corticum madragore — an. ℈ j

Cassie lignee
Croci — an. ℈. j
Mirre
fiant pillule cu lacte papaueris

Pille solutiue con pestem

Rx Aloes elc — ℥. vj
Mirre — ℥. iiij
Croci — ʒ. j
Reubarbari — ʒ. ij. ß
Gariofilorum — ℈. ij
Spice — ℈. j. ß
Corticum cit — ʒ. j
Seminis citri — ℈. ij
Termentille — ʒ j. ß
Sandalorum rubeorum — an. ʒ. j
Seminis Acetose
Corallorum rubeorum — ʒ ß
Boli armeni — ʒ iij
Gemarum — an. ʒ. j. ß
Elect de Seminis sine speciebus
Margaritarum — ʒ. j
fiat pille cu syrupo de citro

Pillule ad ardorem vrine

Rx Seminis cucurbite ~~cucurbite~~ citrulli an — ℥. iiij
Seminis lactuce — an. ʒ. ij
Portulace
Succi liquiricie — ʒ. j
Rosarum — ʒ j. ℈. ß
foliorum cypressi
Coppullorum Gladiu — an. ℈. j
Mirtillorum
Lenistici
ypoquistidos — ℈. ij
Opij — gr. xij
fiat pille de succo plantaginis

Pille no solutiue contra pestem

Rx Lignialoes — ʒ. ß
Termentille — ℈. ij
Dyptami — ℈. j
Zedoarie — ʒ. ß
Xilobalsami — ʒ. j
Croci electi — an. ℈. j
Gariofilorum
Verbene — ʒ. j
Cornu cerui — ℈. ij
Sandalorum rube — an. ʒ. ß
Seminis Acetose
Boli armeni — ʒ. iij
Electuarij de Seminis sine speciebus — ʒ. j. ß
Margaritarum — ʒ. j
Camphore — gr. iij
fiat pille de syrupo de citro vel rubes

Pille de Bdelio restringentes contra fluxum menstruorum

Rx pillarum de bdelio — ʒ. ij
Trociscorum de karabe — ʒ. iiij
de Spodio
Terra sigillata — an. ℈. ß
Camphore — gr. v
Misce et fiat pille cu succo plantaginis

Potus contra dolorem ex lapide

Rx Spermatis cetus — ʒ j. vel plus
Dari — ℥. ß
Vini maluatici — ℥. iij
Ponatur in ipso vino et ciatus in aqua ut calefiat et dissoluto in vino detur vinum totum in vno potu Et potus hic simplex est in casu et offensione cum quis cecidisset ab alto et detur stomaco ieiuno detur duabus vel 3bus vicibus et innabere ex effectu eius

Pillule doloris dentium quod denti corroso que imponatur caute vna particula ut non noceret alijs

Rx Iusquiami — an. gr. ij
Opij
Seminis apij — ʒ. j. fiat pille

Pille contra lapidem renum

Rx vitri combusti
Cineres leporis
lapidis spongie
lapidis iudaici
Cu aqua saxifragie fiant pillule

Pille ad ventositates no solutiue

Rx Assari
Feniculi — an. ʒ. ij
Cimini
Anisi
Seminis rute — ~~an~~ — ℈. ʒ. ij
Corticum mandragore — ℈ j
Croci ℈ j partes ij
Castorei — ʒ. j. ß
fiat pille omnium ʒ. vij. cu electuario baccarum lauri

Pille Reupontice ex parte ad ycteritiam

Rx Succi cucumeris azinini — an. ʒ. j. ß
Artamisie
Reupontici — ʒ. ij
Aloes succotrini — ʒ. j
Dyagridij ~~orobi~~ ~~cicer~~ ~~ciceris albi~~ ~~spice~~ an — ℈. ß
Euforbij — gr. iiij
Succi apij — ʒ. ß
fiat pille cu succo linarie

Pille magistri Johannis de sancta zophia contra maturitates flegma et colera a capite et alijs locis bene vtiles sine periculo

Rx Aloes succotrini — ℥. j. ʒ. ij
Agarici albi et leuissimi — ℥. ß et ʒ. j
Gariofilorum
Macis
Cubebarum
Spice
Cinamomi — an. ʒ. ß
Nucis muscate
Squinanti
Calami aromatici
Masticis
Croci — ℈. ij
Salgeme — ℈. j
Puluis omnium subtilissime et incorporentur cu bono vino aromatico et fiat pille dosis ʒ. j. vel ʒ. j. ß. etc.

Pillule de oppoponaco sic fiunt
℞ Oppo. pinguioris ʒ. iij.
Serapini, Castorei ana ʒ. j.
Bdelii moll. et subalbidi, Pirete, Piperis albi ana ʒ. ß.
Euforbii ℈. ß.
Hermodactilorum ʒ. j. ß.
ℨℨ, Spice, Anisi, Croci ana ℈. j.
Bdellii ʒ. ß.
Dragaganti
fiat pillule cum succo ros.
Pillule de storace per utilitatem ad fluxum catarri et per intinguentis in una pillula cum vadit dormitum exibeatur sic fiunt etc.
℞ Mirre, Storace, Calamenti, Croci, Opii ana ʒ. ß. vel ʒ. j.
Incorporetur cum sirupo de papavere et fiat pillule ex omnibus ʒ. viij.
Pillule de yera composita
℞ Aloes epatici ʒ. xij.
Cinamomi, Spicenardi, Costi, Croci, Squinanti, Xilobalsami, Xilocassie, Mastice, Assari, Rosarum, Amomi, Absinthii ana ʒ. j.
Incorporetur sil. cum sirupo de sticados et fiat pillule ex omnibus ʒ. vij.
Pillule ad guttas mirabiles per me exceptas
℞ Hermodactilorum, Agarici, Turbith, Dragagantis in citoniis positi, Pulpe coloquintide, Aloes optimi, Mirabolanorum citrinorum ana ß.
Euforbii, Oppoponaci, Seminis rute, Seminis apii, Croci, Mastice ana ℈. j. et gr. vj.
Aque Salvie, Vini odoriferi subtil., Syr. de sticados ana quantum sufficit et fiant pillule

Pillule ad dyabetem
℞ Acatie ʒ. ij.
Ros. ʒ. iij.
Balaustiarum ʒ. iiij.
Gumi arabice ʒ. ij.
Dragaganti ʒ. j.
pulverizentur et fiat pillule cum mucillagine psilii et detur ℈. j. vel ʒ. j.
Pillule de assa fetida mirabiles pro suffocatione matricis
℞ Asse fetide, Galbani ana ℈. j.
Incorporetur simul cum oximelle et dentur ij. vel iij.
Pillule de centaurea mundificantes saniem a renibus a vesica et apostematibus interioribus
℞ Centauree minoris ℈. ß.
Piperis navalis ℈. j.
fiant pillule quinque

SEQUITUR DE SPECIEBUS

Species provocantes menstruorum fumigando et embrocando super vulnera
℞ Pulegii, Calamenti, Abrotani, Rute, Sine, Centauree utriusque, Ysopi ana ʒ. j. ß.
Cinamomi, Galange ana ʒ. j.
Bisdeleos, Rubee tinctorum ana ʒ. j.
Mirre ʒ. ij.
Oppo. ʒ. ij. vel ʒ. iij.
Armoniaci ʒ. j.
Contundantur grosso modo et bulliant facias istas herbas in una situla aque usque ad consumptionem 3e partis
Species pro capite ad confortandum cerebrum
℞ Maiorane, Sticados, Foliorum lauri, Calamenti ana ʒ. ij.
Folliculorum sene, Nucis muscate, Garofilorum, Cinamomi ana ʒ. vj.
Stercoris columbini, Sinapis ana ʒ. iiij.
Laudani ʒ. j.
Costi, Ligni aloes, Cubebarum ana iiij.
Piperis ʒ. j. ß.
fiat saculus capitalis

Spes cordiales

℞ Sandalorum amborum | añ | ℥ i
Corallorum amborum
Mellisse | añ | ʒ i
Buglosse
Corticum cit.
Oss de corde cervi | añ | ʒ i
Seriti combusti
Spes elect. de gemmis | añ | ʒ ss
Croci
Camphore | | ℈ ss
fiat species cum saccullis

Spes pro stomacho

℞ Mente | | ℥ ij
Lambruscì | añ | ℥ ss
Ros.
Garioffilorum | añ | ℥ i
Galange
Mastices
Corticum granatorum | añ | ℥ ij
Balaustiarum
Terantur omnia subtilissime et fiat sacculo

Spes pro embrocando super stomacho cum spongys

℞ Gallie muscate | añ | ℥ i
Mastices
Lambruste
Corallorum albo.
Spodij
Absinthij | añ | ℥ ij
Mente
Rosarum | añ | ℥ i ss
Sumac
Gallie
Cinamomi | añ | ℥ ss
Nuc. musc.
Contundantur grosso modo et buliat in vino rubeo optimo

Spes pro corde calide

℞ Zedoarie
Been albi et rubi
lignialoes
Ozimi
Garioffilate
Corticum cit. | añ | ʒ i
foliorum lauri
Grane tinctorum
Nuc musc.
Rorismarini
Spice
Rosarum
Sandalorum utriusque
foliorum mirti
borraginis | añ | ℈ ij
Spodij
Camphore
Croci | añ | ʒ i
Gallie musc.
Musci gr. iij vel iiij et fiat sacculus pro corde

Spes pro fumigio ad fluxum ventris

℞ Gallarum cipressi | | ℥ i
Mirtillorum
Sumac
Corticum granatorum | añ | ℥ i
Gallarum pro dattis
Coriandri preparati
Acacie
ypoquistidos
Seis plantaginis
Ros.
Thuris | añ | ℥ ss
Sandarace
Gallie musc.
Granatorum
Origani duas partes ℥
mastices
Cinamomi | añ | ss
Nasturcij
Carui torrefactorum
Colofonie | | ℥ i ss
Contundantur et pulverizentur

Spes pro sedendo supinus qui dicitur fluxus ventris

℞ Origani
Sumac | añ | ℥ i ss
Mirtillorum
Coriandri preparati
Camomille | | ℥ ij
Balaustiarum
Corticum granatorum | añ | ℥ ss
ypoquistidos
Se. ros.
Radicum taxi barbassi
Cardonis | añ | ℥ iij
Corticum et radicum mori
Contundenda contundantur et reliqua incidantur bulliant in vino magno deinde ponantur in sacculo et fac ipsum sedere desuper

Spes pro abluendo pedibus sompnum provocantes

℞ Camomille
mellilori | añ | ℥ i
violarum
florum neufaris | | ℥ ss
Corticum papaveris albi ℥ i bulliant

Ad idem

℞ foliorum vitis
Salicis | añ | ℥ i
Malvarum
Coquantur cum suis pulveribus ℥ ij bis vel ter

Spes pro emplastro cordiali magno

℞ Corticum cit.
macis
florum buglosse | añ | ℥ ss
Boraginis
Melliss. | añ | ℥ i
Ros.
Been albi et rubi
Doronici | añ | ʒ i ss
Oss de corde cervi

Rx foliorum basiliconis ℥ ß
Corallorum amborum ⎤
Spodij ⎥ ana ʒ iij
Terre sigillate ⎦
lignialoes ⎤ ana ʒ ß
Croci ⎦
Amili ℥ ij
Lambruste ⎤ ana ʒ vj
florum salicis ⎦
farine ordei ℥ ij
Resine ℥ j
Dissoluatur resina cum aceto vel vino citoniorum si vis Cerotum si vis emplastrum dissolue cum aqua rosarum et mellisse

Stelidia communis

Rx Cinamomi electi ʒ ij
Zinzibris ʒ ß
piperis ⎤
Galange ⎥ ana ʒ j
Gariofilorum ⎦
paradisi ⎤ ana ʒ j ß
Cardamomi ⎦
Coriandri ʒ iij
Vini ℔ xij
mellis crudi ℔ iiij
Distemperentur omnia et calefiat ad ignem sine ebulitione ponantur ad sacculum totiens quotiens clarescit

Species pro stufa sicca in doloribus incturarum facienda scilicet pro podagra artetica

Rx Matricarie vtriusque ℥ vj
Radicum tringi ʒ ij ß
Mellitoti ʒ iiij
Seminis malue ⎤ ana ʒ ij
Neufaris ⎦
Rubee tinctorum ⎤
Orobi ⎥ ana ʒ j ß
Aristologie longe ⎦
peucedani ʒ ij
Nucis mugate numero j
Contundantur grosso modo et buliat in aqua et fiat stupha et calefiat cum aqua imponitur lapidibus molendini ignitis qui lapis marcasita lapidum habet oculos mixtos cum ipso vidi effectum in filio domini Johannis de ... mirabilem

Pomum

Rx Gariofilorum ⎤
Macis ⎥
Rosarum ⎥
Spice ⎥
Nucis mugate ⎥
florum neufaris ⎥ ana ℈ ß
violarum ⎥
Maiorane ⎥
Assari ⎥
Sticados ⎦
Sandalorum amborum ⎤
Corallorum amborum ⎥ ana gr. xv
Corticum citri ⎦
Seminis cit. ⎤ ana gr. xv
cubebe ⎦
Camphore ⎤
Thuris ⎥
masticis ⎥ ana ℈ ß
Boli armeni ⎥
Sandarace ⎦
Croci ⎤ ana ℈ j
Ambre ⎦
ligni aloes ʒ j
musci gr. iij
specierum cordialium ℈ ß
laudani ℥ 4 ß
Cum aqua rosata fiat pomum

DE SACCULIS

Sacculus carminatiuus pro stomacho

Rx Seminis apij ⎤
Anisi ⎥
Siseleos ⎥ ana ʒ ß
ffeniculi ⎥
Macedonici ⎥
Rute ⎦
Origani ⎤ ana ʒ ß
calamenti ⎦
ysopi ⎤
Sticados ⎥
Pulegij ⎥ ana ʒ j
Rute sicce ⎥
Camedreos ⎥
Camepiteos ⎦
Absinthij ʒ ij
Calami aromatici ⎤
Cinamomi ⎥ ana ʒ j
Gariofilorum ⎦
Macis ʒ iij
Contundantur omnia et fiat sacculus

Sacculus pro corde temperatus

Rx Sandalorum vtriusque ⎤
Rosarum ⎥
Corallorum amborum ⎥
Spodij ⎥ ana ʒ j
foliorum mirti ⎥
boraginis ⎥
Camphore ⎦
Trociscorum de Camphora ʒ j ß
been albi et rubei ⎤
Corticum citri ⎥
Nucis muscate ⎥
Sirici combusti ⎥
Ossis de corde cerui ⎥
grana tinctorum ⎥
foliorum lauri ⎥ ana ℈ j
gariofilorum ⎥
Zedoarie ⎥
lignialoes ⎥
Ozimi et mellisse ⎥
gariofilate ⎥
zorisinarum / Cubebarum ⎦

Musci gr. iiij.
fiat Sacculus ut s.

Sacculus pro capite

R Cubebarum
Nucis moscate
Corticum citri
Gallie muscate an. ʒ. iij.
Sticados
Maiorane
Rosarum
lambruste an. ʒ. j.
Mirtillorum
fiat Sacculus Capitalis

Sacculus pro capite frigidus

R Rosarum
buglosse an. ʒ. j. s.
florum boraginis
Corticum citri
Spodij an. ʒ. j. s.
foliorum mirti
Corallorum utriusque
Camphore ℈. ij.
fiat Sacculus

Sacculo contra tinnitum et sibilationem ac etiam dolorem pungitivum aurium et fiunt applicationes cuidam iudeo post morborum

R pulpe colloquintide
Assari an. ʒ. j. s.
Centauree minoris et medie
Sticados
Origani
Calamenti an. ʒ. ij.
Pulegij
Mentastri ʒ. iiij.
Incidantur omnia subtiliter et fiat sacculo qui calidus apponatur

DE SIRUPIS

Sirupus compositus de radicibus valet optime ad frangendum lapidem

R Radices feniculi
Petrosellini
apij an. ʒ. j.
brusci
sparagi
Seminis petrosellini
Apij
feniculi
Carui
brusci an. ʒ. j.
sparagi
Seminis lattuce
Portulace
Scariole
seminum citonum
Sandalorum alborum et rubeorum
Rosarum an. ʒ. s.
violarum
prunorum numero xxx.
Scolopendrie Epatice an. ʒ. j.

Centauree
politarie an. ʒ. j.
Capillorum veneris recentium
fiat decoctio et cum dicta decoctione fiat Sirupus cum lb. j. s. zuccari et eodem fiat sirupus compositus

Syrupus solutivus

R Endivie
Epatice an. ʒ. j.
Capillorum veneris recentium
Sandalorum amborum an. ʒ. ij.
Seminum citonum
foliorum boraginis an. ʒ. s.
Sene
Epithimi an. ʒ. j.
Reubarbari ʒ. vj.
Turbith ʒ. s.
Spice ʒ. s.
zz ʒ. j.
zuccari albi lb. j. fiat sirupus

Sirupus provocativus menstruorum

R Aquarum apij
lupulorum
Sparagi an. lb. s.
feniculi
Spice ʒ. ij.
Siseleos ʒ. j.
Armoniaci
Opoponaci an. ʒ. ij. s.
Seminis petrosellini
feniculi
Dauci an. ʒ. ij.
Karui
Anisi
Seminum milii solis
macedonici an. ʒ. j.
foliorum eupatorij
galange
Cinamomi an. ʒ. s.
Croci
sirupi violati ʒ. ij.
Seminum citoniorum
malue an. ʒ. iij.
decoquantur in lb. vj. aque cucurbite usque ad consumptionem tertie partis zuccari lb. ij. s. pulverizati et bulliat in lb. iij. aque usque ad consumptionem medietatis deinde colletur et colature misceatur cum aquis deinde coquatur in sirupum et clarificetur et dulcificetur cum melle et aromatizetur in fine decoctionis cum cinamomo deinde acetosetur cum aceto squillitico et fiat sirupus

Sirupus constrictivus de Citoniis

R Seminis plantaginis ʒ. iij.
nucum cipressi
Corticum mediarum castanearum
granorum uve torcestorum an. ʒ. ij.
Sumac
Corticum papaueris
mirtillorum ʒ. ij.
Citonia cruda numero iij.
Nespulorum Sorborum an. numero vj.

Acacie ℥ i
ypoquistidos ʒ i ß
coquantur omnia in aqua plantaginis et cum zucaro fiat syrupus

Syrupus de pomis confortans corda debilia sanat sincopim et tremorem cordis

℞ Succi pomorum dulcium et acetosorum ana ℔ ß.
Coquantur usque ad consumptionem medietatis et dittatur per duos dies usque bene clarescat deinde coletur cum colatura addatur zucari ℔ iij et fiat syrupus

Syrupus magnus per dominum Christoforum de Honestis qui est mirabilis in consilio contra pestem et est cordialis ad mitigationem auctorum de quo visa est experientia magna reddit corpus sinum et mundum a superfluitatibus confortat cor cerebrum et epar et omnia membra et dosis eius ab ℥ i ß usque ad ℥ ij cum iij ℥ aque buglosse et sumatur ter in septimana sumatur aut pluries

℞ Corticum citri
Corticum radicum capparorum
berbene — an̄ ʒ ij
sandalorum rubeorum
Spodij
gariofilorum
buglosse
melisse — an̄ ℥ ß
boraginis
Acori
Acetose
Epatice — an̄ ʒ iij
prassij
Seriole id est agrestis ℥ ij
Seminum florum rosarum
violarum — an̄ ℥ ij
Thimi
Epithimi
Mirabolanorum citrinorum — an̄ ℥ i
kebulorum
Polipodij
Agarici
Reubarbari — an̄ ℥ ß
Succi absinthij
succi fumiterre
succi ebuli — an̄ ℥ vj
succi plantaginis
plantaginis
Succi citriorum ℥ ß al' ℔ i ß
dyagridij ʒ ij ℥ ß
zucari albi ℔ ij
Et fiat syrupus per artem et acetosetur cum aceto citriorum ℥ ß assumatur in mane hora qua possit dormire parum post assumptum gestetur in lecto per horam i.

Hoc est Julep longum quod fit in febribus pestilencialibus et est cordiale et extinctivum

℞ aque buglosse
Acetose — an̄ ℥ vj
Cicoree
Endiuie — an̄ ℥ iiij
florum salicis
Syrupi de citro ℥ ij
syrupi acetosi simplicis
oxizaccara — an̄ ℥ i
vini granatorum ℥ viij
clarificetur et fiat Julep longum et in fine ponatur vini granatorum

Syrupus ad impregnationem

℞ Rubee maioris
Artemisie — an̄ ʒ ß
savine
Mente
Absinthij
Radicum feniculi
apij — an̄ ℥ ß
summitatum senationis
Origani
Calamenti
Anisi
gariofilorum
melisse — an̄ ℥ iij
Spicenardi
galange
ciperi
Calami aromatici
Anisi — an̄ ʒ ij
maratri
Ameos
sisileos
cinamomi
passularum — an̄ ʒ v
mellis rosati
quantum sufficit et fiat Julep et aromatizetur cum istis

℞ masticis
macis
gariofilorum — an̄ ʒ i ß
rasure eboris
Nucis muscate
doronici
zendoarie — an̄ ʒ ß
Seminis ozimi

Confectio ad idem

℞ Seminum pastinace
Seminum sinapis
rasure eboris
Sisileos — an̄ ʒ i
been albi et rubei
lingue avis
Cinamomi
gariofilorum
galange
piperis longi
Antos
xilobalsami — an̄ ℈ ij
blatte
bisantie
maiorane
pulegij
melisse
buglosse / Corticum citri — an̄ ℈ i

margaritarum
trociscorum sandalorum cum succo portulace ℈ ß
musci gr. j
pulverizentur omnia et cum zuccaro liquefacto cum malvasia fiat confectio solida

Pessarium ad idem

℞ Coagulum leporis ʒ j ß
rasure eboris
been albi et rubei ana ℈ j
lingue avis
Siseleos
Calamenti
Pulegii ana ℈ ß
Salvie
gallie muscate
pulverizentur omnia subtiliter ut misceantur cum oleo nardino ita quod omnia sint valde mollia et addantur musci laudani ana gr. ij. expedit et addita lana fiat pessarium vel in sindone de grana ad quantitatem digiti filo appenso

Aliud ad idem

℞ Cinamomi
gariofilorum ana ℈ ß
Croci
zinziberis
piperis longi
Galange
macis
cipri ana ʒ j ß
nucis muscate
Cimini
Cassie lignee
Cubebe domestice ℈ iiij
Ambre
Musci ana ℈ j
Balsami
pulverizentur et fiat electuarium cum aqua buglosse et mellisse

Aliud magistri Johannis de rologio probatissimum

℞ Seminis baucie
lolii ana ʒ ij
Rasure eboris
Seminis urtice
Ameos
Seminis siseleos
Amomi
folii
Cardamomi
Blance
Bisancie ana ʒ j
Baccarum lauri
Nucis muscate
Cypressi
Ysopi
Origani
Spice
cipri
triumpipereon
zinziberis ana ℥ ß
Cinamomi electi
pulverizentur omnia et conficiantur cum sufficienti quantitate mellis despumati ad formam electuarii et cum musco aromatizetur

Pulvis ad idem

℞ Nucis muscate
Cubebe ana ʒ ß
zinziberis
piperis longi
Mastic ana ʒ j
Cinamomi
galange ℈ ij
lingue avis
Rasure eboris
siseleos ana ℈ j
been albi et rubei
pulverizentur omnia et hoc pulvere utantur in cibariis suis

Syrupus de mirto sic fit

℞ granorum mirti ℔ ij
Sumac
Acatie ana ʒ ß
Rosarum ℥ j
spodii
ypoquistidos ana ʒ iiij
Mastic ʒ ij ß
Gumme arabice
Dragaganti ana ʒ ij
coquantur omnia cum aqua pluviali usque ad consumptionem medietatis deinde colentur et colature addantur zuccari ℔ j mellis ℔ ij clarificentur et decoquantur et fiat syrupus

Unguentum ad impregnationem et vocatur loco alchatum

℞ gallie muscate
Castorei
bdellii ana ʒ ij
coaguli leporis
laudani
oleum mirtinum
masticinum
nardinum
cere quantum sufficit fiat unguentum

Syrupus de Sebesten

℞ Sebesten ℥ ij
Rubee tinctorum ℥ ß
anisi
cimini
liquiricie
seminum lactuce ana ʒ ij
melonum
cucumeris
malvarum
alenoi ʒ vj
fenugreci
Sticados ana ʒ iij
prassii
Seminum apii
Ameos
Radicum tribuli
Marrubii ana ʒ ij
Seminis petrosillini
dauci
feniculi
meu

Sanguis draconis [illegible] —
Storacon
lapidis spongie — ana — ʒ. vj.
lapidis Judaici
Corticum avellanarum
Coquuntur omnia in ℔ xij aque usque ad consumptionem medietatis deinde colentur et colate addantur aceti squillitici ℥ ij s. zucari et cottonis ℔ ij s. coquuntur leto igne et fiat sirupus

DE TROCISCIS:

Trocisci ad ardorem urine

℞ Terre sigillate
Succi liquiricie — ana — ʒ. j.
Corticum thuris
gallarum — ana — ʒ. js.
Corticum mandragore
Terantur in mortario plumbeo et cum albumine ovi fiant trocisci

Trocisci ad idem

℞ Semin citrolorum — ana — ʒ. iij.
Cucurbite
Semin lactuce — ana — ʒ. ij.
portulace
succi liquiricie — ℥ j
rosarum — ℈. j.
Capullarum glandium
Mirtillorum — ana — ʒ. j.
lenticum excorticatarum
ypoquistidos — ana — ℈. j.
foliorum juniperi
opii — gr. xij.
fiant trocisci cum succo portulace

Trocisci valentes epati et splen

℞ Rosarum — ana — ʒ. vj.
Berberis
Spodii
Absinthii — ana — ʒ. iij.
Cuscute
Lace
Liquiricie — ana — ʒ. iij.
mastices
squinanti
Seminis endivie
maratri
Anisi
Spice — ana — ʒ. ij.
Succi eupatorii
Aristologie longe
Cardamomi
Gariofilorum
Croci
Opii
Assari — ana — ʒ. j.
Costi
Cucumeris
Cucurbite
tempera cum succo Endivie

Trocisci optimi contra pestem

℞ Terre sigillate — ℥. s.
Boliarmeni
mirre — ana — ℥. s.
Seminis citri
Smaraldi
Ditami
zedoarie — ana — ʒ. iij.
pimpinelle
Camphore
Tormentille — ℥ j.
Croci — ℈. j.
Terantur cum [illegible] aceto [illegible] citri et modico optime tiriace fiant trocisci ʒ. j. [illegible]

Trocisci ad provocationem menstruorum

℞ Mirre — ʒ. iij.
lupinorum optime [illegible] — ʒ. v.
foliorum rute
menthastri
pulegii
Cardui
Rubee tinctorum — ana — ʒ. ij.
Asse fetide
Sagapini
Opoponaci
Fiat trocisci cum decoctione savine

Trocisci de zilocomia pro ruptorio bono et leni

℞ Succi radicum zelidonie — ana — ℥ iiij.
Urine pueri
Calcis vive — ʒ. iij. vel ℥ iij.
Arsenici citrini — ℥. j
Ruptorii de capitello — ℥. s.
bulliat simul succus et urina deinde calx et coquuntur ad fortem ignem usque ad consumptionem succi vel urine Trocisci de croco sic fiunt

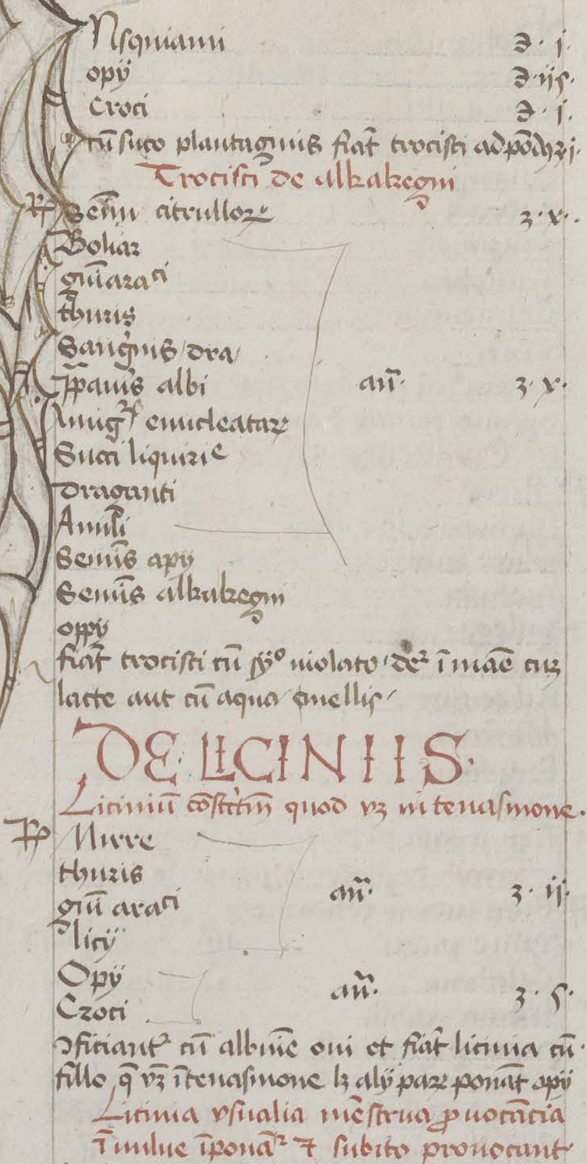
℞ Croci — ʒ. iij.
Ameos
Mirre — ana — ʒ. j. s.
rosarum
xiloaloes — ℈. j.
fiat cum aqua rosarum

Trocisci de oxizacara sic fiunt

℞ Anisi
croci
costi — ana — ʒ. j
squinanti
Ameos
mastices
olibani — ʒ. j. s.
Incorporentur simul cum modico mulce citroiorum et fiant Trocisci

Trocisci de ypoquistidos

℞ ypoquistidos
Balaustiarum — ana — ʒ. j. s.
Sumac
Seminis acetose
Seminis portulace
plantaginis — ana — ʒ. iij.
Spodii assatorum
Boliarmeni
San[tali] citrini — ana — ʒ. ij.
gallarum perforatarum
Acacie / Antere

Jusquiami ℈ i
opii ℈ iis
Croci ℈ i
cum succo plantaginis fiat trocisci ad pondus ʒ i

Trocisci de alkakengi

℞ Semin citrullorum ʒ x
Bolarmeni
gummi arabici
thuris
Sanguis draconis
Amidi
Sperma albi ana ʒ x
Amigdalarum enucleatarum
Succi liquiritie
Draganti
Amidi
Seminis apii
Seminis alkakengi
opii
fiat trocisci cum syrupo violato detur in mane cum
lacte aut cum aqua ordei

DE LICINIIS

Licinium constrictivum quod valet in tenasmone

℞ Mirre
thuris
gummi arabici ana ʒ ii
lilii
Opii
Croci ana ʒ s
confitiantur cum albumine ovi et fiat licinia cum
fillo quod valet in tenasmone licet alii parum ponant opii

Licinia usualia menstrua provocantia
in vulve imponatur et subito provocant

℞ Calamenti
Ciclaminis
Agni casti
Rute
Savine
Artemisie
pulegii
ruffuum
Origani
Abrotani ana ʒ ii
Seminis urtice
Juniperi
Cube rectorum
elebori albi
Centauree
bdelii
Sinapis
pulpe collequintide
mirre
castorei
Asse fetide
Sagapini
Oppoponaci
galiemoste ʒ s
terenda terantur et fiat licinia cum succo ci-
curbitis azinini et felle tauri et vulpe imponatur
optime et subito provocant menstrua

DE CONFECTIONIBUS

Confectio de alipta alipta idem est quod mixtu-
ra valet pueris paticientibus constrictionem anhelitus et ce-
asma et non potentibus et retinere lac fit ex
ea optimum suffumigium et odoriferum quo utun-
tur prelati imperatores in capellis suis et intrat
in prolissis memoratis et electuariis

℞ Laudani ℥ iii
Storacis
Calamite ana ℥ ii s
Storacis rubee ℥ i
lignialoes ʒ ii
Ambre ʒ i
Camphore ℈ i
musci ℈ s
Aque rosate quantum sufficit conficiatur sic in diebus canicu-
laris storace calamitu storace rubeam in laudanum
in cadino ad solem coopto cum panno subtilissimo ne
pulvis possit attingere et cum mollificata fuerit ad
solem pone in mortario eneo calefacto ad solem cum
pistello suo ferreo et fortiter simul conterantur donec
ad nigrum venerit colorem postea adde pluerem
lignialoes et in simul fortiter conterere et camphoram similiter
postea conterere muscum in libra iii aque rosate et de hac
aqua madefac aliquantulum marmor prius ablu-
tum bene et calefactum ad solem et accipe ʒ i cum ta-
bula planissima et eadem hora aqua cale-
facta super marmor diu agitetur donec ad inspissi-
tudinem linimenti perveniat hoc facias made-
faciens marmor cum tabula et cum repositum fuerit
aspergere pannum de qua illa et fiat itu

Restauratium bonum in febribus

℞ pulparum albarum pectoris et musculorum cru-
rium sibalis caponum vel galliarum mediocriter pin-
guium perdicis fasiani edi seu capti domestici et
omnium istorum qualium mediocriter pinguium quantitas carni-
um sed graciores sint libra ii amigdalarum dulcium excorti-
catarum ℥ iii granorum fisticorum ℥ ii granorum pinearum
mundatarum deinde terantur infusorum in aqua ferventi
et postea mediocriter expressorum per singula cum infusorum
ultio in umbra mediocriter exsiccatorum ℥ i s
avellanarum mundatarum deinde torrefactarum
℥ i liquiritie rase et munde a cortice suo ℥ i s
passularum tunismaritanarum corinthiarum purga-
tarum nigrarum ana ℥ ii sebesten pulparum
pinguium ℥ i seminum communium maiorum frigidorum
℥ i seminum communium minorum frigidorum ℥ s

Restauratium commune

℞ pulparum albarum pectoris caponum mediocriter
pinguium ℥ iiii fisticorum amigdalarum pinearum
ana ℥ i specierum aromatici rosati ana ʒ ii specierum
triasandali completorum ʒ i
Amidi
Dragaganti
liquiritie ana ℈ i
Rosarum
gummi arabici
zuccari quantum sufficit fiat electuarium vel confectio

Confectio pro renibus

℞ Seminis sancti ʒ i s
Cimini ℈ i
Cinamomi ℈ ii
Cornu cervi usti ℈ ii
turbit fracti ʒ iii

Zuccari quantum sufficit fiat confectio o o

Confectio contra venenum posita ab Avicenna vi.

Confectio contra venenum posita ab Avicenna vi. x. capitulo primo

℞ Rute sicce pt. xx
Nucum pt. ij.
Salis pt. v.
ficuum siccarum incorporentur simul et fiat confectio

Confectio dyamusti imitalis

℞ Specierum dyamusti dulcis ʒ. j.
dyambre ʒ. ij.
lingue avis
Rasure eboris] an. ʒ. ß.
neptine
zuccari albi ℥. v. fiat confectio solida cum aqua matrisilve in rotulis

Confectio cum reubarbaro

℞ Sandalorum alborum et rubeorum
violarum] an. ʒ ß
zinziberis
Anisi
Cinamomi
Croci
Musti
Mastices
zuccari albissimi ℔. ij. et fiat confectio solida datur mulieribus ʒ. iiij.

Alia confectio dyaturbith cum reubarbaro

℞ Sandalorum alborum et rubeorum
violarum] an. ʒ ß
zinziberis
Anisi
Cinamomi
Croci] an. ʒ. ß.
Mastices
Turbit hermodactilorum] an. ℥ ß.
hermodactilorum
dyagridii ʒ. iij. ß.
Reubarbari ʒ. iij.
zuccari albi ℔. j. fiat confectio solida

Confectio solutiva pro vermibus

℞ Reubarbari torrefacti
Seminis sancti] an. ʒ. j.
Margaritarum ʒ. ß.
Cornu cervi usti ℈. j.
zuccari albi ℔. j. et fiat confectio cum aqua rute

Confectio pro pleureticis

℞ Specierum dyamargaritarum descriptionis nostre ʒ. j. ß.
Specierum dyamusti dulcis ʒ. ß
zuccari ℥ v. fiat confectio cum aqua rosarum.

Confectio de fisticis

℞ fisticorum mundatorum ... ℥. iiij.
zuccari albi ℔. j. incorporentur simul in mortario cum aqua rosarum q. s. et coquantur super ignem et fiat confectio cum speciebus triasandali aliquando et aliquando cum cinamomo potest confici solutiva ut scitis

Confectio de pruneis

℞ prunorum ut dictum est de fisticis sine speciebus et aliqualiter infusarum in aqua rute vel vino malvatico per ij. horas

Confectio

℞ Sandalorum alborum et rubeorum
violarum] an. ʒ. j. ß.
zinziberis
Salis indi ʒ j vel ʒ ij.
Turbit
hermodactilorum] an. ʒ. j.
Reubarbari ʒ. iiij
Dyagridii ʒ. iij. ß.
zuccari albi ℔. ij. fiat confectio

Confectio laxativa que dicitur dyarob

℞ dyagridii ℥. ß.
turbith ʒ. ij.
zinziberis
galange] an. ʒ. ß.
Cinamomi
zuccari ℥. viij. vel octo et fiat confectio

DE AQUIS

Aqua sompnifera

℞ papaveris nigri
Jusquiami] an. ℔. j.
Amomi ℥. ij. vel ℥. j.
distemperentur cum aqua neufaris aut cum succo eius quantum sufficit

Ad faciendum lixivium capitale

℞ Calamenti
origani] an. ʒ j. ß
pulegii
vite
salvie] an. ℔. ij.
rorismarini
maiorane
Sticados arabici ʒ. j.
Arab. absinthii ʒ. ij.
foliorum et baccarum lauri an. ʒ j. ß. fiat lixivium

Aqua ad restringendum lacrimas

℞ Tucie preparate ℥. j.
Granatorum ʒ ß.
Sandali
Acatie] an. ℈. ß. pt. ij.
Antimonii
Camphore ℈. ij.
Terre sigillate ʒ ß.
Aquarum feniculi
Celidonie] an. ℥. j.
Aquarum violarum
Rosarum] an. ℥. ij.
vini montani subtilis et clari ℥. iiij. bulliant omnia simul in duplici vase usque ad consumptionem medietatis et colentur per pannum

Aqua pectoralis

℞ Sebesten
ficuum pinguium] an. numero iiij.
Dactilorum ...
Capilli veneris
violarum
passularum] an. ℥. ß.
liquiritie
Ireos (?) ... ℥. j.
Cinamomi ʒ. ij.
Seminis Anisi
feniculi
Eupatorii] an. ℥. j.
ysopi
Jujubarum numero xxx. zuccari vel mellis ℥. ij. aque fluvialis ℔. x. bulliat usque ad consumptionem 3e partis in fine addatur zuccarum vel mel et fiat aqua

Aqua restringens fluxum disinterie maxime in pueris et in aliis

℞ aque rosate ℥ vj

gariofili · mastici · sumac — ana ʒ j a p.

ponantur dicte species grosso modo contuse in una fillapina que ponatur in lebete pleno aqua et ponatur ad bulliendum donec consumatur aqua colli fiale dosis eius est coclear unum

Aqua epatica

℞ seminis endivie · scariole · lactuce · spice · capillorum veneris · sandalorum alborum et rubeorum — ana ʒ j

seminum communium frigidorum ʒ ij

rasure eboris ʒ s

spodij ʒ j

radicum feniculi · petrosilini · apij — ana ʒ ij

radicum endivie ʒ iij

modicum aceti

zuccari ℥ j s

aque fontis lb iij buliat usque ad consumptionem medietatis

Locio valens in principio lepre frigidis et aliarum defedarum cutis

℞ nitre · sarcocolle — ana ʒ iij

radicum yreos citrine · pancedani vel peucedani · aristologie rotunde — ana ʒ vj

elebori nigri ʒ ij

furfure · seminis malue silvestre — ana ℥ iij

Contundantur grosso modo et in aceto infundantur et buliat in 3bus (?) situl' aque usque ad consumptionem 3e partis

Locio pro scabie ex qua abluatur exterius

℞ radicum enule recentium · radicum malue et foliorum · radicum lapacij et foliorum acuti · furfure — ana ℥ j

furfuris frumenti grossi ℥ s

buliat in fial' vj aque in una situla usque ad consumptionem 3e partis et cum addatur radix lusf. vel serpentarie cum velles magis abstergere aliquantum mel et ut plurimum quidam addunt preter luff radicem et serpentarie et mel seminum sisami et fenigreci ℥ s et hec fiunt per primum

Aqua provocativa menstruorum

℞ pulegij · calamenti · anbrotani · rute · yue · centauree · ysopi — ana ℥ j

savine · matricarie — ana ℥ j s

siseleos · rubee tinctorum — ana ℥ j

opoponacis ʒ iij

cinamomi · galange — ana ʒ j

nitre ʒ ij

buliant in una situla aque et media usque ad consumptionem 3e partis

Aqua consimilis ... alia predicta

℞ florum nenufaris · violarum · rosarum ℥ iij

seminis aneti · citruleorum — ana ʒ j

seminis lactuce · portulace — ana ℥ ij

altee · malue — ana ℥ iij

Contundantur grosso modo et buliat aliquanto tempore in sufficienti quantitate aque

DE OLEIS

Oleum mirabile contra pestem

℞ vas vitreum xij pintullarum et reple vj pintul' florum albissimorum sambuci et pone in vase deinde reple duabus pintunell' floribus altee vel ebuli similiter pone deinde accipe pintulam unam florum ypiconis et pone in dicto vase deinde ℞ oleum olivarum vel quatuor annorum et quanto antiquius tanto melius et fundatur super predictos flores quantum vas potest continere et cum impletum fuit obtura et exponatur radijs solaribus per totum tempus fervoris estatis et habeatur usui hoc parum tepido ungatur vel quatuor dies et noctes et inde ex eo ungi totum corpus pestilentiati et subito recepit tantum sudorem ut nemum excelavit et evacuationem plus fecit

Oleum de vitell' ovorum valens contra botor que nascuntur in faciebus infancium

℞ vitellos numero xij

et pone in patella et continue misce donec mollefiant postea pone in pannum lineum subtile et torque et ex eis fiat oleum et cum eo oleo ungatur puer et liberabitur forte si autem istud oleum sit nimis debile addantur isti pulveres in confectione olei dum sit cum vitell' ovorum ℞ pluris mirre ʒ j granorum iuniperi grosso modo contusorum ʒ iij et fiat ut supra

Oleum mirabile confortans nervos post contractionem verberationis et contusionem

℞ olei vulpini ℥ iij

olei olivarum maturarum boni odoris et saporis unius anni lb iij s lumbricorum terrestrium scutellam unam lavetur optime lumbrici postea ponatur in kisorio ferreo cum predictis et buliat usque ad consumptionem tercie partis postea non coletur deinde oleum et ponatur in fiala que obturetur cum pasta et in caldario bulienti ponatur et dimittatur in eo stare per horam mediam deinde extrahe et illo utere cum oportet

Oleum sisaminum descriptione Mesue mirabiliter subvenit pueris qui constringuntur in risu ut vix anhelare possunt

℞ de illo quantum vis et pro vasum impone cum pena deposito oleo usque ad originem et non est vix si ponatur frigidum vel calidum

Oleum Lamem (?)

℞ olei antiqui lb j

galbani · thuris (pirias eris) — ana ℥ j

Olei mastitini ʒ. iij.
rasine pini ℥. i. s.
terbentine ℥. iiij.
dissolua(n)t(ur) in balneo aque

DE EPITHIMATIBUS

Epithima contra vermes

℞ Nigelle ℈. ij.
Aloes, absinthij, mastic(is) an(a) ʒ. ij.
Corallor(um) rubor(um) p(re)parator(um) ʒ. i.
Coriandor(um) p(re)parator(um) ℈. ij. s.
fiat puluis et cu(m) succo absinthij et aceto fiat epithima vel Empl(astrum)

Epithima te(m)p(er)atiu(m) cor(dis) fit

℞ Aquar(um) buglosse, Cicoree, melliss(e) an(a) ℔. s.
Spec(ierum) te(m)p(er)ator(um) ℥. i. vel ʒ. i.
croci ℈. i.
Aceti cocleaia vi.
vini maluatici ciatu(m) vnu(m)

Epithima p(ro) epat(e)

℞ Aquar(um) solatri, absinthij, Endiuie an(a) ℔. s.
Spec(ierum) t(ri)sandalor(um), Dyarodon, Spodij an(a) ʒ. s.
Croci ℈. ij. misce

Epithima cordiale temp(er)atiu(m)

℞ Aque acetose, Buglosse, ~~graminis~~ [melliss(e)] an(a) ℥. iiij.
Aque cicoree ℥. iij.
Aque flor(um) salic(is) ℥. ij.
Spec(ierum) cordialiu(m) te(m)p(er)atar(um) ʒ. s.
Croci ℈. s. misce

Epithima p(ro) verminibus

℞ Aque acetose, Buglosse, graminis an(a) ℥. iij.
Aquar(um) absinthij, ysopi an(a) ℥. ij.
Aque flor(um) salic(is) ℥. iij.
Spec(ierum) cordialiu(m) te(m)p(er)ator(um) ʒ. i.
Gentiane, Diptami albi, Seminis sancti an(a) ʒ. s.
Croci ℈. s. misce

Epithima pondo s(upe)r cor cu(m) pano d(e) g(ra)na

℞ Aquar(um) bugloss(e), melliss(e), Acetose an(a) ℥. iij.
flor(um) salicis vel salic(is), Rosar(um), Absinthij, graminis an(a) ℥. ij.
Spec(ierum) cordialiu(m) ʒ. ij.
Croci gr(ana) v.
Mirre ℈. s.

Diptami, Aloes, Gentiane an(a) ℈. s.
Aceti ℥. i.
vini maluatici ℥. iij. misce et fiat epithima

DE CAPUTPURGIIS

Caputpurgiu(m) ad purgandu(m) caput trahendo p(er) nares exire fractura(m) i(n) capite tractia(m) tenendo aliquantulu(m) aq(ue) tepide in ore

℞ Aque mell(is) ℥. iij.
Succi radicu(m) blit(i), melliss(e) succi an(a) ℥. i.
hoc valde valet

Vnguentu(m) d(e) gummis resolutiu(m)

℞ Mucillaginu(m) altee, fenugreci an(a) ʒ. i.
dyaglonis ℥. s.
Bdellii, galbani, Sagapini, Oppopo(na)ci, Castorei, Euforbij an(a) ʒ. i.
Olei t(er)bentine, vulpini, costini an(a) ℥. s.
Olei de croco ʒ. ij.
Cere q(uantum) s(ufficit) et fiat vnguentu(m) satis molle

Yera simplex Galieni

℞ Cinamomi, Xiloaloes, Spice, Assari, Croci, Mastic(is) an(a) ʒ. s.
Aloes ʒ. xiij.
et co(n)ficia(n)t(ur) cu(m) melle et fit magdaleon vel pillule

Hic finit utile Antidotariu(m) ex(p)erimentor(um) verissimor(um) excelle(n)tissimi et monarche scientie medicinar(um) D(omi)ni Magistri bartholomei de Montagnana artiu(m) et medicine doctoris famosissimi. Anno M° ccc° L. i. die x° Mens(is) Septe(mbris)

Consilium magistri thome de Garbo de florentia super passione asmatis pro quodam amico

Romam amicus suus tenemur rogatus a nobili et prudenti milite domino Amerigo Caualcantibus Cui multa amicitia sumus astricti ut consilium pro passione Asmatis In quodam veneti viro existenti ei de iusta amicitia deberemus ascribere Eius rogamini consentiendo huius passionis notitiam aliqualem pertractaturi aliquid in ea ambiguum investigando et demum Curam huic viro venerabili apparatum declarando et ordinando Incipiendo ergo a notitia passionis istius Advertendum quod hec passio in suo generali sermone non est aliud nisi egritudo a qua proveniunt malitia anhelitus in qua patiens frequenter anhelat cum labore sicut accidit properato et festinato in via Ex quo apparet quod multa [illegible] que fuit sepe ab auctoribus et [illegible] anhelitus omnia sunt sub talo Asmatis generali sermone assumpto deposita [illegible] Alii extendunt sermonem asmatis ad omnem constrictionem anhelitus [illegible] sit manerici et a quantum [illegible] ut ad legenti ipsos quod maxime specificavit Rasis [illegible] capitulo i°

In particulariori autem sermone loquendo Asma sive [illegible] aqua [illegible] proveniunt [illegible] malitia anhelitus tanta a re existente in viis pulmonis impediente liberum ingressum et egressum Aeris et precipue Asma dicitur in particulari sermone malitia anhelitus iam dicta tanta ab humoribus grossis et viscosis existentibus in pulmone Unde Rasis [illegible] fecit Ait asma veraciter [illegible] quod in partibus canal pulmonis habet humores multos viscosos prohibentes ex viscositate ipsarum ne attrahatur quantitas aeris oportuna Et idem Serapio et Aliabas et secundum hunc modum [illegible] de asmate [illegible] loquatur de asmate [illegible] in [illegible] de cura precipue exequitur de cura asmatis particulariter sumpti Ex quibus quare [illegible] asma dici potest accidens et potest dici egritudo Et quod ista egritudo non [illegible] ab accidente quod plerisque in multis accidit egritudinibus Apparet etiam [illegible] cuius membri hec egritudo sit passio quia principalius et immediatius est passio pulmonis propter quod dixit asma est egritudo pulmonis [illegible] Et si alii pulmo non possit libere dilatari ad spatium debitum propter defectum existentem in pectore vel diafragmate et non in pulmone [illegible] egritudo [illegible] vel per compassionem ad alia membra ut res impediens sit in pectore vel diafragmate et non in pulmone [illegible] egritudo que asma dicitur est ipsa oppilatio vel constrictio pulmonis Cuius causa est mala dispositio pectoris vel diafragmatis nullo enim defectu in hiis membris [illegible] cum malitia anhelitus [illegible] quanto constipatio et impeditum [illegible] in pulmone [illegible]

quo aer intus et extra movetur nullus [illegible] aer ad predicta membra pervenit nisi [illegible] per pulmonem Ex quibus dictis statim apparet quod sint hic egritudines vel accidentis cause quia ultimate omnis [illegible] egritudines vel cause que possunt qualitercumque membra spiritualia coartare vel inclinare ad liberum ingressum vel egressum aeris vel [illegible] ad motum laboriosum propter quod [illegible] malitia anhelitus cum labore vehementi accidit que aliquando sunt membra anhelitus apparate et aliquando insunt eis per compassionem ad alia membra Et tunc signa [illegible] predicta egritudinis sunt signa [illegible] faciendum [illegible] quod dicendum est que omnia quia satis clare extense possunt ab auctoribus colligi [illegible] breviter pertransire dimittemus Sed et dicendum [illegible] aliquid dubitatione An in quibusdam asmate eveniat motus tussis et maxime in vero asmate Et quod conditionum quarumcumque pectori et pulmoni occurrit res [illegible] illa ledens [illegible] ab ipsis tussis causari [illegible] hoc est in quo [illegible] asmate et precipue in asmate vero [illegible] maior est non quia ut [illegible] [illegible] de accidente Tussis est passio qua virtus expulsiva pectoris vel pulmonis conatur nocivum a se expellere et maior est causa in quibus asmate et precipue ubi occurrit res [illegible] sensibiliter ledens dispositionem pectoris et pulmonis Et confirmatur quia [illegible] epatis habet tussim inducere [illegible] multo fortius egritudo asmatis [illegible] est [illegible] pronosticorum [illegible] quia [illegible] immediatius cum asmate et magis vere ledit spiritualia quam ipsum epatis [illegible] Ad oppositum quod non in quibusdam asmate est tussis est primo id quod per experientiam invenimus quod sepe sepius asmaticus [illegible] vere [illegible] asmati sine tussi inveniuntur vel cum [illegible] Et confirmatur auctoritate [illegible] in [illegible] de signis asmatis [illegible] istud verbum Si non fuerit [illegible] quotiens sit non erit tussis Et [illegible] est negativa si non non fuerit [illegible] Et confirmatur quia Aliabas dicit Et [illegible] est quando passio hic sine tussi est quando [illegible] in ydropisim defertur hoc idem [illegible] affirmari [illegible] auctores ponentes signa asmatis nullam de tussi fecerunt mentionem sicut Rasis in divisionibus et Serapio et Avicenna [illegible] quod breve verbum propter ista quod [illegible] hoc dictum facit difficultatem quod notandum est illud et in quo loco quod habet tussim inducere [illegible] tussis possit causari absque hoc quod pulmo [illegible] aliquam eius partem ledatur ut quod solo leso pectore vel solo diafragmate absque hoc quod pulmo [illegible] lesionem Tussis causetur vel [illegible] necessario si dicitur tussis [illegible] pulmone ledi Et [illegible] posse probari quod solo leso pectore vel diafragmate nulla existente lesione in pulmone [illegible] tussis quia motus anhelitus [illegible] habet [illegible] diafragmatis et pectoris [illegible] pulmo habet [illegible] motum [illegible] habet a pectore vel diafragmate [illegible] motus tussis sit [illegible] motus anhelitus [illegible] membrorum habet efficere [illegible] et [illegible] alio [illegible] sola lesione [illegible]

in istis v̄tus expulsiua dz moui cū tus-
si ad nocūm expellendū Et confirmat̄ qa
omīs virtus que est in aliquo mēbro
posita quicquid sit ad vtilitatē altius ordiāta
singulariter 7 principaliter opat̄ ē pp vtilitatē
mēmbri cui ē attributa sicut az de virtute
appetitiua stōi que lz appetat pro toto corpe pri-
ncipali tn̄ appetit p stō pp qd' appetus i stō
est ad s' silia Et lz alia mēbra eent i
cplōe s' dissīlia vn stōm fixus nar' appet'
fm̄ et lz reliqua mēbra sint eadē dispa-
ta et in hoc dcō cadet pectio pulcra q̄ ad
aliā ptinet mām Sz virtus que ē ex-
pulsiua motus tuss pūr ē pectori attributa
cū iam ut dcm̄ est pulmo apud G. nullū
ex se hēat motū nisi que hz a pectore g'
re existē vehēr nociua i pectore virtus
expulsiua pectoris que pp rem nociuā
existē in plmōe vehēr mo͛ ad tussim
cāndā mo͛ pp rem lesiuā in pectore
in quo ipā existit Amplius q nocūm
plmonis no induceat tussiz l' n lesō pecto-
re nō induci si plmo in se no hz v̄tutē
motiuā qm̄ nisi sc v̄tus in pectore nulla-
tenus incitar̄ ex nocto pcepto v̄tus eius ex-
pulsiua no dz insurgē ad expulsione
cāndā quod accidet solo plmone leso
nisi foret q motus tuss est ad expellēdā
rem nociuā cū motu aeris 7 mediante aere
expulso vl' ut credat v̄tus expulsiua re
nociuā expellē mediante aere moto iuxta
modū locū G. 2o pnosticorū 3o cto Cū
g° hoc no accidat nisi noc͛o cōtacto plm-
no causat̄ tuss n' dicto in plmōe existit
quod claro pot ondi quia aer qui p an-
helitum emittit̄ no pt cā expulsionis rei n'
existentis in viis plmonis mā eius q
est in capso pectoris p aliū modū expellit̄
a pectore in plmone qz p modū aeris r-
ut vi' asserē nā expulsio eius fit p
constrictoz pectoris ad pulmonē et ex
h' mā ingredit̄ cānulas q dure exis-
tente adherente pectore ad plmonem
cānuloz remanet apta orificia pp
caz duritiem qd no sit accidit d'venis
7 arteriis plmonis pp mollitie ipoz Cū
aūt mā iaz ingressa est plmonis cānu-
las tūc motu aeris reduci d'pte ad p-
tem quousqz ex eicit̄ 7 iste ē mōs sm
quē vult G. q sanies existēs i medio pecto-
ris p sputū possit euacuari Aer aūt ad
cāuitatē pectoris pueniēs quousqz i pdcā
spacio pmanet potius eēt pcē expulsionis
impeditus p sui pūitāz phibēs adhere-
ciā pectoris ad pulmonē qua pp lesio ex
pulmone existēs n' s' dicet no ē q possit
motu aeris a corde rimoui Et quo no eēt
tuss inductiua ul' pmotiā pp qd' ut dicit
n nocūm plmoni dicet no pnocabit tuss Et io
sepe uidemus q i magnis ulneribus pectoris cū
salibus no leso pulmone nulla tuss induci'
in quo magna debēt suprueme si ex no-
cūto pectoris absqz lesiōe plmonis tuss dēet
pnocari cū tūc vehēr pectus 2 cotinuitas
lesiz existat Et hoc expsse sigt Al in v̄bo
s' in co asmat alleto cū dixit Si no fuit
ex spasm s' plmonis 7 supple absqz hoc q le-
dat plmone quotiz sit no erit tuss Sicut
lra eēt negaua debēt intelligi Si no no
fuit ex spasm s' pectoris 7 ex spasm qd' est
extra pulmone ita s' q nocūm no coniect'
spaō plmonis quotiz sit no eit tuss qd
idē inuit Auic de ostitione anhelitus Et ōt
noluit Aliabas in loco s' alleto cū dixit
sm qm̄ p passio h' sine tuss ē i ydropi-
sim deferf' qui pati' gmans q asma
pleriqz q ē sine tuss ē asma ex nocto 7 pr'
pletone i mēbris intrinsecis existē cāt Qd
sepe accidit sola cōplexiōe fcā mēbroz spu-
aliū absqz alio singlari nocto vn cū laboi-
osa malicia anhelitus absqz tussi qd' quo sit
adiū clarius appebit Et ex dcīs intrinsecoz
in illo Aliabas pnosticat̄ tusiacoz i ydro-
pem Et lz sepe sepius ex mēbris intrīsecis
pp nocūm ipi plmoni dicari tuss cāusetur
sicut pz p G. supius alletum de apate epa-
tis Et si quis bn inspicit ibi G. tam no-
cūm q i ē cā tuss ipe sup plmone reduc'
d' no do mēbro spali faciens mētoz ex q°
tuss hēt cāri hoc id pz q no cāusat̄ n' fiat
pulmoni nocūm notat A. cao de signis pleu-
rasis 7 cao de cōstitiōe anhelitus Ex istis dictis
statim sequit̄ q no omīs mā existēs i qbus-
cumqz viis plois cāt malitiā anhelitus 7 tussiz
et silia accia Nam mā que existet i venis
plmonis quousqz no fiet dcao cānulis
no eēt illoz accidētiū cā sicut apparuit 6°
Xo de interioribus circa finez i illo medico archimo
appellatū qui omēs diuersitates pulsus hēbat
7 tn no paciebat̄ maliciaz anhelitus Cuius cāz
G. assignat quia mā cōtinebat̄ i venis
plmonis nec eius cānul' dicaba' Et io lz
no eēt orthomus eius tn dietam veluti as-
maticoz ordinauit qui post tpus nocto
cānul' dicato duricie anhelitus incep' habē
Et appz ex hiis q no semp motus anhelitus
ē pporco'lis motui plsus eius tn dcm sē-
pe inde exprimē Sz cū hoc ad alia ptie-
at mām in hoc no intendimus plongare
Sz statim hic insurgit aliud dubiū
An lz mā que ē i venis n' dicet cānul'
no caret maliciaz anhelitus an mā q eēt
in arteriis plmonis 7 si nullū nocūm cānul'
dicaret̄ ipā eēt cā malicie anhelitus 7 tuss
7 silium accium Et hoc ostendit̄ quia ar-
terie sūt loca p que hz deferri 7 ingredi
aer sicut p cānulas cū a cānul' i arteriis
trāsmittat̄ aer ad cor 7 ab eis i cānul' eg-
dia' sicut g° res q opilat cānulas 7 illas
ledit induc' maliciaz anhelitus 7 tussiz 7 silia

arteria propter prohibitionem liberi transitus aeris et propter rem lesivam esse in loco motus aeris et abarcere motum expulsivum posse. Sicut hoc dicitur ex oppilatione et lesione arteriarum accidere tamen ut dictum est sit vie ingressus et egressus aeris. Ad oppositum dicitur quia ibi nullus potest esse motus tussis ubi nullus est spiritus alicuius rei lesive propter diffinitionem tussis et G. superius notatam. Sed in ipsis arteriis nullus est spiritus ut communiter volunt auctores. Ergo ex nocumento solo ipsarum nulli alteri dictato potest tussis provenire. Amplius quantitas aeris que est in arteriis pulmonis vadentibus ad cor continetur quantitas quam vadens ad pulmonem vel veniens ad eas expulsione pulmo enim non dilatatur nec constringitur dilatatione et constrictione que est motus anhelitus quia si sic non esset iam sequeretur quod quot sunt motus pulsus in uno tot essent motus anhelitus in uno quod est expresse falsum quia multo plures in uno sunt motus pulsus quam motus anhelitus. Attrahit enim pulmo in una dilatatione aerem sufficientem per multis dilatationibus arteriarum et ideo rariores sunt motus pulmonis quam motus arteriarum et tamen pulmo dilatatur motu qui dicitur anhelitus dilatatur ut attrahat aerem exteriorem et non interiorem quia interior iam existens calefactus indiget expulsione, ergo etc. Et hec materia multum clare diluciata in glossa mea super libro Tegni. Ergo ex impetu facto in arteriis nulli alteri dictato potest tamen malitia anhelitus et per consequens nec asma nec tussis et similes motus. Hec potest tertio quod per hanc rationem deducitur est tenenda. Propter quod nocumenta cordis et arteriarum et similium membrorum non inducunt malitiam anhelitus nisi tamen eis patiuntur partes pulmonis per quas aer qui per anhelitum ad pulmonem attrahitur impeditur in libero suo motu. Verum aer qui per anhelitum attrahitur non vadit ad cor et arterias quia trachea arteria per quam attrahitur magna quantitas aeris tamen dilatatur pulmo non continuatur aliqua ipsis arteriis tamen orificiis existentibus in extremitatibus cannularum primo aer transit ad ramos cannularum a ramis arteriis per porositates existentes in substantia cannularum et arteriarum que porositates in cannulis existentes sunt pervie aeri qui transmittitur ad arterias et ab arteriis egreditur et sunt in vie sanguinis in arteriis morati. Aliter ut vult G. in quibus motu anhelitus expuerent sanguinem. Magna ergo quantitas aeris que per anhelitum est que vadit ad cannulas et carnositates pulmonis que sunt perforamina in extremitatibus cannularum ex materia continuatur ad superficiem pulmonis transit ad pectus pervia at quantitas est que a cannulis in arterias transmittitur et ideo aer qui aer attrahitur per anhelitum non attrahitur ad refrigerandum cor quia totus tamen substantia sui deberet ad cor penetrare sed magna eius quantitas proveniens ad pulmonem refrigerans ipsum ex consequenti per refrigerationem pulmonis cor refrigeratur. Et ista fuit dicere interius. Auctoris propter quod interius pectus et pulmo non movetur

ad expulsionem rei nocive motu tussis existentis solum in arteriis nisi ipsi pulmoni nocumentum dicetur. Et apparet solutio ad id quod in contrarium hic adducitur quia et licet arterie sunt loca per que licet aer transire non sunt loca per que licet transire aer propter eius attractionem et expulsionem pulmo et pectus dicuntur moveri motu anhelitus et motu tussis et similibus motibus ad quos exequendos sunt pulmo et pectus et diaphragma debita ordinatione instituta. Et ideo tamen G. 2o de interioribus de membro anhelitu loquens dixit quod oppilatio in venis non est tamen orthopnee similiter sub venis et arteriis pulmonis comprehendit et licet nocumentum in arteriis citius continetur cannulis et pulmoni quam nocumentum in venis. Sed redeundo unde sermo venit sicut non omnis materia existens in viis pulmonis quibuscumque causat maliciam anhelitus et tussim ita nec omnis materia existens in viis pulmonis et transitus aeris nec omne nocumentum ab aliis membris pulmoni dictatum causans asma et est aliquando vera asma et tamen tussis. Propter quod minorum si in multis corporibus asmatis et aliquando est in asmate vero tussis non concurrit quod ait prout G. octavo de tussi inquiens enim. Quod si materia fuit effusa a superioribus tunc dum ipsa permanet discurrens super cannulam sicut discurrit aut super parietem non excitat plurimum tussis. Cum autem vero ut sudat in spatio tunc commovet tussim et similiter quando mordicat etc. Propter. Amplius videtur velle quod non omnis materia que cadit illo in cannulam pulmonis sit provocativa tussis et ideo est ymaginandum quod tamen tussis ut dictum est sit motus virtutis expulsive quo conatur nocumentum a se expellere sicut maxime tamen ponitur nocumentum inducunt singulariter nocumentum virtuti spirituali existenti in particulis pulmonis quibus mediantibus spiritum participat. Et ideo materie que singulariter tussim inducunt sunt maxime commorantes dictatorum vel propter spiritum in pulmone causant vel quecumque alie fuerint tamen ille in hoc dictantes vel tamen materie aliquando in cannulis pulmonis existentes difformiter maxime in illis situate sunt aliquas particulas sunt in spiritu illorum ledentes. Propter quod materie ut notatur a. G. spaulatie et uniformiter cannulis applicaretur sicut liquor super pariete precedens plus illam tussim inducit. Cum autem difformiter tunc applicatur ut sunt spirituum cavitatis potest ledant quod maxime evenit cum illi difformiter sunt adiunctas ut est in eis causetur asperitas cum nec aliud sit quam secundum corporis duri superficiem inequalitas tunc sunt tussim commoventes quod clare scitetur a. notatur in verbis G. allectis per que et movetur sepe potest asma causari a vaporibus qui uniformiter cannulas pulmonis replentibus nocentibus potius quantitate rei pulmonis quam aliqua singuli ipsorum qualitate vel est absque singulari vel potius in nocumento aliquando sint pulmonis cannularum sit

et sepe euenit in festi[us] in itine[re] et vehe[menti]
exercitatis qui in anhelitu[m] sili[cet] acute la-
borant quale e[st] asmaticor[um]. Et l[ice]t i[n] ist[is]
sit p[ro]p[ter] intensione[m] caloris i[n] ip[s]is tu[n]c mul-
tiplicantur multi fu[mi] et vapores qui et
repletor[um] in tantu[m] causat impedie[n]s
libe[rum] aer[is] ingressu[m] et egressu[m] q[uod] si[mi]l[ite]r
fit in asmaticis ad repletor[um] multor[um] vapo-
rum a pulmone elevator[um]. Et p[er] p[rese]ntem
modu[m] multe tunc constipatas concavitate
pectori et diaflat[is]. Ex quib[us] no[n] sequit[ur]
singul[aris] lesio in s[ecundu]m situato pulmoi acci-
du[n]t p[ro]pt[er] es asmat[is] absq[ue] tuss[i]. Ex q[ui]b[us]
clare a[pparet] solut[i]o questi a p[ri]mo inducti et
intenti in h[oc] au[ct]or[e]. Et si[mi]l[ite]r ex h[i]is sol-
uunt[ur] leuit[er] ea que in contrariu[m] sunt
adducta. Tu[n]c eni[m] p[ri]mo d[icitu]r q[uonia]m pectori
et pulmoni o[ste]nt[ur] res semp[e]r i[ll]a ledens
d[icitu]r ab ip[s]is cau[sa]ri tuss[is] si p[ro]p[ri]o intelligit[ur]
s[u]b[stantia] illa ledens quia s[ecundu]m illor[um] membroru[m]
noc[umen]tu[m] inducat s[imi]le si h[oc] pulmoni dicit[ur]
p[ro]p[ri]o co[n]tinet ueritate[m] et tunc minor sub-
isto s[ecundu]m assupta d[icitu]r u[er]a fla[tu] u[erum] talib[us]
intelligenti. Et ad 2[m] q[uod] inducit[ur] tu[n]c
d[icitu]r et a[pa]p[ra]a cpatis et i[ta] an[te]s est aliq[ui]s
vi[rtu]s et c[ont]i[n]ua no[n] t[amen] si in co[n]tinente eg[re]d[ien]do asmat[is]
vl[tra] si[tu]at[ur] et q[uod] allega[tu]m in 2[o] p[ro]nosticoru[m]
ia[m] ex p[re]sse i[n] meth[odo] adductu[m] p[er] G[alienu]m ut
supius e[st] d[ic]tu[m] apa cpat[is] tuss[is] no[n] cau[sa]t
n[isi] noc[umen]tu[m] pulmoni dicit[ur] q[uo]d e[st] si[mi]l[ite]r euet
i[n] caus[is] alijs asma causantib[us]. Et ad a[li]ud
q[uo]d p[ro]p[ri]a in p[ro]cessu deducit[ur] cu[m] di[citur]
mot[us] anhelit[us] effectiue h[abe]t cau[sa]ri a uirtute
diaflat[is] et pectoris et pulmo nullu[m] de se h[abe]t
motu[m] et co[n]cedit[ur] et ult[er]i[us] negat[ur] co[nsequenti]a
tu[n]c d[icitu]r g[ener]o sola lesio[n]e fca i[n] istis u[ir]t[utis] expul-
siua et p[ro]p[ter] que aduertendu[m] q[uod] quedam
opaco[n]es vocant[ur] simplices et queda[m] co[m]po[si]te
s[ecundu]m u[ir]tutes diu[er]sar[um] gen[er]um ad ias co[n]curren-
tiu[m] u[e]l s[ecundu]m diu[er]sa m[em]bra s[ecundu]m vnita[m] opor[tet]
exequeda[m] co[n]curru[n]t si[cu]t p[ate]t d[e] op[er]e de[g]lutico-
nis et appetit[us] qui e[st] fames et sitis et ex-
pulsionis et egestionis et vrine multis sim[ili]-
bus op[er]ationib[us] de quib[us] co[m]p[o]sit[is] op[er]ationib[us] di[citur]
e[ss]e motus tuss[is] in quib[us] diu[er]sa membra
diu[er]s[is] u[ir]tutib[us] p[ar]ticipa[n]tia illa[m] vnicam
opacio[n]e[m] h[abe]nt p[er]ficere. In quib[us] n[on] in[ter]
si lesione f[a]c[t]a in vno aliud ad opandu[m] abs-
q[ue] lesione in ip[s]o exi[sten]te moueat[ur] et ultio
in ip[s]o exi[sten]te lesio[n]e n[on] a[d] pati[tur] n[on] caue[tur]
opacio si[cu]t stilatis intestis na[m] exi[sten]te lesi-
one et stimulacio[n]e i[n] inuisibilis ventris c[on]-
ti[nu]u[m] musculi ventris mouet[ur] motu locali
ad co[m]primendu[m] intestina et expellendu[m]
re[m] nociua[m] exi[sten]te i[n] intestis q[uo]d si[mi]l[ite]r est
in p[ro]p[osi]ta opacio[n]e na[m] exi[sten]te stilacione
i[n] pulmone nulla exi[sten]te lesio[n]e u[e]l mali[ci]a
i[n] pectore pecto[ris] mo[ve]t[ur] ad co[n]stringendu[m] pulmo-
ne[m] et ad causandu[m] motu[m] tuss[is]. Et lesio[n]e
i[n] pectore exi[sten]te nulli pulmoi dicata non
moue[tu]r ad tussim causand[am] q[uo]d accidit
quia h[ec] me[m]bra co[m]po[si]te agga[n]t[ur] et ad
exigencia[m] hui[us] finis e[st] op[er]a[ti]o quia l[ice]t
ut d[ic]tu[m] m[em]b[ra] mote motu aer[is] intus acc[epti]
nociuu[m] expelle[re] et id no[n] p[otes]t expelli nisi
s[ecundu]m vias et mo[do]s [con]d[i]c[t]os ut ne[cessa]riu[m] sit
ledi pulmone[m] no[n] p[ri]mo m[em]b[ri] causa-
cia tuss[is] ad ipa[m] ca[us]anda[m]. Et p[ro]ximo
tal[is] co[m]po[siti]o et u[ir]tutu[m] et m[em]bror[um] et ior[um] co[n]cur-
rencia ad op[er]a[tione]s exequendas et sat[is] mira-
bil[is] opus e[st] de q[u]o sit laus c[re]atori et b[ene]-
factori. Ex quibus p[ate]t r[esp]o[n]sio ad id q[uo]d
d[icitu]r arguit[ur] tu[n]c d[icitu]r omis u[ir]tus q[ue] e[st] i[n] ali-
quo m[em]bro po[s]ita q[uam]uis sit ad utili-
tatem alt[er]ius ordinata sing[ula]r[ite]r et p[rinci]p[ali]t[er]
opat[ur] et p[ro]p[ter] vtilitate[m] m[em]bri cui e[st] at-
tributa dico q[uod] v[er]u[m] est s[ed] no[n] o[mn]e op[us]
quod opat[ur] p[ro]p[ter] vtili[ta]te[m] m[em]bri cui e[st]
attributa n[on] p[ro]p[ter] q[uan]to ex op[er]e i[n] alio m[em]b[r]o
cau[sa]to redu[n]dat toti vtilitas et p[er] co[n]s[equen]s
s[ibi]. Et q[uod] allegat[ur] de stomacho h[abe]t vita-
tem s[ed] no[n] e[st] simile d[e] o[mn]ib[us] m[em]bris
co[n]curre[n]tib[us] alijs ad op[er]a[tione]s co[m]posita[s] i[n]
quib[us] u[ir]tutes et l[ice]t sit ad vtilitates illor[um]
no[n] t[ame]n o[mn]e opus ipar[um] exte[ndi]t[ur] p[ro]p[ter] id
m[em]br[um] solu[m] s[ed] aliq[uo]d p[ro]p[ter] aliud q[uo]d in to[tu]m
redundat vtilitate[m] ut plene declaratu[m] est.
Et p[er] hoc app[ar]et ad ulti[mu]m inductu[m] quia
et l[ice]t virtus pectoris expulsiua irritet[ur]
ex lesione s[ecundu]m e[ss]e exi[sten]tis in pulmone tu[n]c
subordinat[ur] ad mouendu[m] pectu[s] les[o]
pulmone ut expellat[ur] res nociua il-
li ex co[mmun]icata qui motus co[m]posita o-
pacio ab istis m[em]bris causata vocat[ur] q[uo]d no[n]
accidit ex ca[usa] i[am] s[upra] clarissime. Et t[er]minat[ur]
narra[ti]o s[eu] noticia[m] passionis p[re]dicte

Modo ueniendu[m] e[st] ad cura[m] h[uius] passio[nis]

et s[ecundu]m the[ore]ma[m] solu[m] cura in hoc venerando
viro e[st] app[ro]p[ri]ata eius passionis ca[usa]m c[re]do
e[ss]e p[ro]pt[er] ea qui nob[is] ab ip[s]o sunt t[ra]nscripta ag-
gre[gati]o[n]e[m] hu[m]or[um] s[pissi]or[um] et grossor[um] i[n] p[ar]tibus
sp[irit]ualib[us]. Et l[ice]t i[n] sc[r]ipt[is] nob[is] t[ra]nsmissa
nulla fiat me[nti]o de cerebro reliq[uis] co[n]iectur[is]
fort[e] a p[ar]tib[us] cerebri ip[s]i[us] fluunt me[mbra] i[n]-
fla[m]ate tam co[n]geste q[ue] aliunde fluentes et
pulmo[n]e eius sepius i[n]viscitates et i[n]ve-
to[s]ites et vapores diu[er]se sunt opilacionis
in ip[s]o uiar[um] anhelit[us] et p[er] co[n]s[equen]s asmat[is].

Sit ergo regi[me]n suu[m] p[ri]mo i[n] sex reb[us] no[n] n[atura]lib[us]
s[ecundu]m hanc reg[u]la[m] obs[er]uatu[m] et p[ri]mo d[e] carnib[us]

Na[m] pot[est] comede[re] d[e] carnib[us] uolatilib[us]
carnes pullas et max[im]e sunt utiles car-
nes gallor[um] quos p[otes]t comede[re] iuuenes
et ipor[um] brodiu[m] e[st] multu[m] vtile. Comede[re]
pot[est] carnes fasianor[um] p[er]dicu[m] coturni-
cu[m] starne pipioru[m] p[otes]t comede[re] d[e] car-
nib[us] tordor[um] et turtur[um] que lauda[n]t[ur] ab
Aui[cenna] et ab Auerroi si[mi]l[ite]r carnes auiu[m] p[ar]ua[rum]
lauda[n]tur. De quadrupedib[us] p[otes]t co[m]ede[re]
d[e] domesticis s[cilicet] carnes edinas castratinas

iuuenes intulinas lactantes de silues-
tribus carnes leporinas iuuenes capolg
et de ceruinis et de vulpinis iuuenibus
et singularem hnt proprietatem in hac passione
pulmo eius utiles esse sunt carnes ericy et
sile pulmo qui ab omnibus alijs carnibus
sibi caueat **De piscibus** rarissime utatur
si tn aliqn comedat comedat pisces flu-
uiales petrosi fluminis vel de bonis pisci-
bus maris non vnctuosis et inpinguedine
multa non agregatibus Et io inter alios meli-
or est piscis que de trigla vel goglola vel
ronibus et siles Et cum comedit pisces fa-
ciet eos decoqui in bono vino et subtili et
eis inmisceat bona aromata pt vti nitell' ouo-
rum recentium et trementium Utatur pane bene
fermentato de optimo frumento et sit aliq-
lit' furfureus hns de sale et misceatur semen
de semine aneti vel feniculi Et util' erit multum
inmiscenis si sibi non multum displiceret De fer-
cul' et maxime brodialibus sibi caueat preter a
brodio galli vel brodio ciceris et cum fercula
comedat comedat ipsa cum bonis aromatibus
pt etiam vti fercul' ex herb' calidis confecto
ut fercul' factis cum feniculo et boragine ma-
iorana menta nepita et similibus pt ali-
qn vti ptisana cum lacte amigdalarum et bonis
aromatibus Et vltra si comedat fercula
absque carnibus condiantur absque oleo cum lac-
te amigdalarum Et pt condiri cum butiro recen-
ti pt etiam vti brodio caulium et alio ferculo
facto cum residencia furfuris et lacte amigdalarum
pt vti amilo cum lacte amigdalarum condito Car-
nes tn quas comedat de sero sint asse et
de mane pnt esse elixe in sero tn nullatenus
comedat ferculum brodiale **De saporibus**
pt vti sapore facto cum zinzibere cinamomo gariofilis
et similibus aromaticis cum lacte amigdalarum et zuccaro et
pot aliqn ponere quasi modicum vini dulcis
granatorum Caueat tn sibi a saporibus a-
cetosis acutis et stipticis et ponticis Caueat sibi
a legumibus et lacte et caseo **De fructibus**
at pot vti ficubus siccis et iuiubis prunis fis-
ticis amigdal' Et pt aliqn comedere quasi modicum
de vuis bene maturis ipsas tn sumat ante
cibum pt vti passul' et pinis decorticatis bn
maturis cum bona tragea Utatur vinis o-
doriferis et subtilibus et si sunt antiqua sunt melio-
ra sunt etiam sibi vtilia vina cum dulcedine et
si aliquid de subtiliatis eis administretur
erunt meliora et limphare aliquantulum ea-
cum aqua in qua erunt decocti aliqui gario-
fili vel cinamomum vel ysopus vel feniculus et
talia bonum etiam est vinum temperare cum aqua
mell' et est aqua mell' est sibi optimus potus
yeme autem esset sibi multum vtile in diebus in qbus
multum frequentare a passione stare aliqn vno
vel duobus diebus sine vino in toto et vti aqua
mell' et sit potus suus tempore hyemis aliquantulum
calefactus ut actuali frigiditate eius non ledatur

saltem illo tempore de sero in cena si pot in
toto abstineat a vino et vtatur aqua mell'
bn preparata secundum contentum modum decoctionis Co-
neturque ut sibi sit venter lubricus de venter et
hoc aliqn cum clisterijs factis ex decoctione
blete et blete et mercurial' et semine aneti
et feniculi et ficubus siccis et melle coct et
sale et oleo et cassia Ad idem etiam operandum
vtatur de mane aliquibus ficubus siccis bn
pinguibus cum zinzibere eis admixto Et ali-
qn vtatur modicum mercurial' decocte in iu-
re carnium cum medulla cartami et reci-
piat mercurial' solam vnam bulicionem
solum leuem postmodum ante cibum recipiat isti-
us brodij vnam scutellam vel mediam cum
zuccaro rubeo Aliqn ante cibum pt sumere
mediam scutellam brodij galli in quo
in vna pecia ligata bulinerit sene
polipodium et medulla cartami ante ci-
bum per aliquale spacium et misceat cum pl-
ne zucari ru. Aliqn sumat vnum bonum co-
clear pulpe cassiefistule confecte cum zuccaro
et medulla cartami ante cibum per aliqua-
le spatium Aliqn pot sumere de mane
cum surgit vnum coclear electuarij catholico-
nis descripti a nicolao in suo antido-
tario Et si cassiafistula vel istud electuarium ve-
lat sumere distincte paratur cum brodio
pulli pot Et de istis aliqn vtatur vno ali-
quando reliquo secundum quod sibi magis displi-
cet et secundum quod inuenit ab eis melius habere
de ventre ut continue venter suus sit lub-
ricus et aptus Caueat sibi a nimia re-
pletione cibi ideo semper a mensa surgat
cum reliquis appetitus et maxime de sero et
caueat sibi a nimio potu et omnino absti-
neat a potu post cibum per breue spatium
et singulariter de sero cum vadit dormitum
omnino abstineat a potu post cibum per
breue spatium Si autem stimulatur a siti in-
ter cibum pot per spatium longinquum a
cibo cum iam completur digestio et tunc non potest
subito in vna vice nec minus repleatur
yemo bibat modicum in vice Et potius
si pur indiget potest in vicibus duabus
quod singulariter notauit Cum dixit et oz
ut elonget inter cibum et potum et non sati-
entur sed cum sitiuerint ex aqua subito vero
pluribus vicibus et appellat in lumine aquam
omnem potum eis conuenientem ad sedationem
sitis earum et non aquam simpliciter sicut est aqua
mell' et vinum sibi conueniens et similia Et messue
dicit Oz ut expectetur post cibum diu deinde
bibat parum hora post horam etc. Et ob-
seruet ut prandium sit maius cena Caueat
sibi a pluribus generibus ciborum et maxime cum di-
uersitate multa yemo sit contentus in vna
mensa vnica vianda et vnico modo potu
Caueat sibi a sompno diurno et maxime toto
tempore yemis veris et autumpni In estate tamen

te quo noctes sunt breves et dies magni
pot aliquantulum de die dormire cum sompnus
invadit dormitum caveat ne nimis propin-
que ad cibum vadat ad dormiendum
ymo post cibum vigilet quousque senciat
partes vaporis et primam gravedinem que
ex assumpcione cibi efficitur resolutam et cum dor-
mit in lecto dormiat capite bene eleva-
to Caveat sibi ab aere humido et frigido
et vaporoso et nebuloso et a ventis frigi-
dis et humidis et habitet in Camera calida
et sitta non propinqua terre sed in solario in
qua fiat ignis clarus et mundus temporibus
convenientibus ipse tamen non moretur nimis
prope ignem ne ex attractione alicuius fumi
impediatur Et singulariter custodiat se a frigiditate
pedum et humiditate et capitis de mane antequam
excitatur a sompno conetur assellare et emit-
tat urinam Quibus factis utatur fricatori-
bus aliquibus cum panno aliquantulum aspero in
coxis et cruribus brachiis et spatulis et
pectore trahendo versus inferiora Et de-
mum utatur aliquali fricacione capitis et
ponet ter vel quater aliquem pannum calidum
ad caput ante cibum utatur exercicio de mane
et sero quod exercicium leniter incipiat et pau-
latine ad velocitatem augeatur quousque ali-
qualiter corpus calefiat sive hoc fiat am-
bulando sive equitando Istud tamen exerci-
at absque anxietate et labore post cibum vero
leni incessu aliquos passus ambulet
et deinde quiescat Caveat sibi quantum plus
tamen post ab accidentibus animi perturbantibus vero
studeat in gaudio et leticia Et caveat
sibi multum ab actu venereo et maxime super
cibum Et hec sufficiant de modo regiminis vite

Nunc remedium est ad curam hanc

per approximacionem veris medicinalium que
ducunt ad mistrandum et tempore quo non vexatur
a paroxismo et tempore paroxismi procedat ergo
in hunc modum bis in anno ordinate purgetur
tempore scilicet autumpni et veris In hunc mo-
dum fiat sirupus de quo sumat viij diebus
ʒ ij in mane distemperatas cum aqua ysopi et
scabiose distillatas Sirupus sit iste Recipe ysso-
pi origani Calamenti prassii Cimini capillo-
rum veneris sticados ana ʒ s Iu-
iubarum sebesten ficuum siccarum pinguium
dactilorum ana numero vi passularum ʒ j seminis
aneti feniculi ameos siseleos ana ʒ ij
rad. v. omnium ana ʒ s yreos seminis urtice
aristologie radicis alkekengi vel tullorum eius
tenerorum ana ʒ ij s liquiricie ʒ j s seminis
lini fenugreci ana ʒ ij bulliat omnia ista in
aqua ysopi ad consumpcionem medietatis postmodum
decolentur et cum melle et aceto squilli-
tico quod sirupus veniat mediocriter acetositatis
fiat sirupus qui sumatur ut dictum est post sirupum
purgetur cum istis pillulis Recipe mastices agarici
ana ʒ iij Rad. lilii celestis prassii ana ʒ j turbith

ʒ v Jerapigre ʒ iiij Coloquintide Brotolle
ana ʒ ij Mirre ʒ j confice cum rob et fiant pillule
Et iste pillule conficiantur simul cum illis tochis
et si est mediocris de ventre sumat ipsarum ℈
iiij Si autem esset durus sumat de eis usque
ad ʒ j s Et de istis pillulis ultimo descriptis
assumat semel in mense sumendo de eis ʒ j
vel si esset multum largi de ventre sumat
℈ ij vel ℈ ij s Ista tamen de purgacionibus fi-
ant cum consilio medici huius notariam suarum
rerum condicionum post purgacionem utatur aliquando
de viij vel x diebus semel evacuacione per
vomitum cum decoctione raffani et oxi-
melle et si sit aliud in de oximelle squil-
litico erit utilior Et hoc faciat si vomitus ex
toto non est sibi difficilis Utatur tenere de nocte
istam sacellacionem super caput et maxime si ap-
pareret humiditas catarralis inferius descen-
dens Sacellacio sit ex istis rebus Recipe
Calamenti maiorane costum cipri cu-
bebarum maxime sticados ana piperis ana
fiat pulvis subtilissimus Et fiat sacel-
latio subtilis Et quando ponitur super caput su-
ffumigetur ad fumum mirre Post istud electuarium
Recipe Cinamomi ysopi sicce liquiricie ana ʒ s
Iuiubarum sebesten ana numero xxx pas-
sularum enucleatarum ficuum siccarum dacti- 20
lorum pinguium ana ʒ ij fenugreci ʒ v Capillo-
rum veneris M. j Aneti feniculi yreos
Calamenti seminis lini ana ʒ iiij Hec omnia
coquantur in libris quatuor aque usque ad me-
dietatem et proiciantur super eam penidiarum libre
ij et coquantur et inspissentur usque ad spissi-
tudinem mellis deinde proiciantur super ip-
sam pinearum mundatarum ʒ v Amigdalarum 20
mundatarum liquiricie dragaganti gummi arabici
amidi ana ʒ iij yreos ʒ ij aristologie ro-
tunde seminis urtice Cardamomi ysopi sicci ʒ
j s storacis calamite ʒ j pulmonis vulpis
sicci ʒ iij et fiat loch cum melle et penidiis
predictis et addatur succus capilli veneris ʒ iij
et aque scabiose ʒ ij De isto electuario sumat
in mediis temporibus quantum est Castanea una
da et dissolvat ipsum paulatine lam-
bendo et postmodum sumat modicum aque
ysopi et scabiose Et similiter potest facere in ves-
peris et hoc faciat quasi omni die saltem de
duobus et tribus diebus semel fiat et loch
de squilla de viij diebus semel sumat ʒ
j et s et potest cum lambicione dissolviat
aliquantulum aque mellis Tota die scilicet in ebdomo-
da de mane in aurora sumat bone tiri-
ace bone antique modicum quam per aliquod spa-
cium teneat in ore antequam inferius eam depo-
nat et paulatine ipsam dissolvat et aliquando
loco illius sumat aliquantulum boni metridati
fiat istud unguentum de quo sepe ut de tribus
vel duobus vel quatuor scilicet in unguat pectus et cum
in ungitur calefiat et bene fricetur Recipe ysopi
humide ʒ j s ce. ritine ʒ s olei de Cheiri ci-

trina o de yreos o lanzini o futarei ana ʒ x medulle cruris uituli adipis anatis et galline ana ʒ iiij mirre bdelii
mucillaginis fenugreci seminis lini ana ʒ vij
sagie terbentine ana ʒ vj mucillaginis
altee ʒ viij Conficiatur sic mirra et bdelium
redigatur in subtilem pulverem et misceatur
cum mucillaginibus usque dum dissolvatur
in eis deinde cum ceteris fiat unguentum et inunga-
tur ut dictum est Fiat ista tragea qua utatur
post cibum et in temporibus quibus vellet confortari
℞ ʒ ʒ iij cubebarum galange cardamomi
pipis ana ʒ j pulveris yreos ʒ ij ori-
gani mat ana ʒ s. seminis aneti feniculi
Ameos ana ʒ ij Cinamomi ʒ s. gariofili
ʒ j Si sibi non multum displiceret mittatur
Ciminum ʒ j s. zuccari q. s. et fiat tragea
Utatur sepe ante cibum de simula confecta
cum ovo quam est in hac passione multum
utilis Et si misceretur aliquantulum prassii vel
ysopi ubi sibi non multum displiceret esset val-
de utile Fiant formelle ad modum lu-
piniorum quas sepe sepius et ieiuno stomaco
teneat in ore et eas leniter dissolvat et
cum eis expuat ℞ origani seminis urtice
mirre pipis dragaganti gummi arabici yreos
ana partem unam succi liquiricie carnium
dactilorum ana partem unam et misceatur bene
et fiant lupini Et sufficiat ista circa medi-
cinam quibus habet uti ad conservationem huius
passionis ne in ipsam incidat Sanda aut
que fienda sunt tempore quo paroxismus ipsum invadit
sunt ista Utatur fricationibus fortibus cruris et cox-
arum et brachiorum et appositione ventosarum
in inferioribus locis circa nates et in ventre circa
umbilicum et pluries rapponantur fiat et locio
extremitatum cum lotio lixivio bene calido in quo
decocta sint lauri calamenti sticados
maiorana camomilla et cum ista locione
bene fricentur extrema versus infra et tunc
subito purgare Clistere ex decoctione aneti
et feniculi cimini centauree carthami
rute bliti ex melle sale et oleo Et yera et
benedicta fiat et tunc aqua ex decoctione ysopi
pi calamenti passularum ficuum siccarum ca-
pillorum veneris dactilorum iuiubarum sebesten
et liquiricie ana que decoquantur in aqua ad
consumptionem medietatis et fiat mellica Et ista
aquam sepe gargarizet sepe expuendo et col-
luendo et leniter dissolvendo et tunc ipsam lam-
bet et gargarizet aliquantulum calidam et post tunc
cum ea assuere quod modicum in nuce de electuario
de despoto et ipsam lambendo dissolvat Et
similiter tunc temporis utatur unguento predicto fricando cum
eo pectus et ponendo ad pectus pannos calidos
super id Et si paroxismus plus perseveret utatur
modico loco de squilla cum decoctione nunc
supius scripta et conetur tunc provocare vomitum
si potest cum oximelle et aqua calida vel cum
decoctione rafani Et tempore post eger tunc

tempore paroxismi in aere claro apto et spacioso
Item tunc temporis est utilis receptio ysopi et
centauree maioris et decoctio cum pulmone vulpis
exiccato et melle et decoctio calida Et ista suf-
ficiant de hac cura scripta et ordinata
a me Thoma olim domini famosissimi me-
dici de Garbo de Florentia quam cum hec
conferre cum medico intelligente qui
sciat tempora et ordinem administrationis istarum
rerum secundum exigentiam quam videbitur Et qui
si oportuit nobis rescribat quam verum de hac
passione nobis fuit notificatum et non per
medicum etc.

Consilium naturales constipationes et non potentibus
expellere fecales superfluitates propter digestionis

Ex relatione vestra didici consuetudinem dilecte
nature vestre in expellendo superfluitates
vestras fecales scilicet propter digestionis fore
tardam Et quod vix per suppositoria eas expellere
valeatis Ideo amore vestri cibos mollientes
stomacum et intestina naturam eorum in expellendo
suas superfluitates adiuvantes vobis scribere
decrevi Et secundum quod tempora quisquis cibus
medicinalis quolibet tempore magis conveniat ad
ventrem mollificandum Primo notandum quod egestio tar-
datur propter paucitatem cibi assumpti vel quia cibus
non habet quod stimulat Quando causa cibos ap-
ponitur cibariis unum Galenus vj de morbo et acci-
dentis Nam non emittit suas superfluitates
nisi fuit sua quantitate vel acumine stimulata
Alia causa est inordinata ciborum assumptio Si
carnes grosse vel pisces grossi et scrobine
anserine vel carpo et similia ut stiptice vel mes-
pule pira coctana in primis sumantur vel tota
mensa sumantur tardet egestionem et emissionem Sic ergo
mollia in principiis ante omnes cibum et oleum quod per ordinem
subscribuntur sunt sumenda De hiis que in
estate molliunt sunt pruna et debent esse matura
et magis magna videlicet et damascena inter omnia
pruna que et coleram evacuant et curant
terciana Persica matura mollificant ventrem
sed multus usus eorum causat febrem Cerasa
molliunt ventrem dulcia et magis magna et ex
sanguinem a colera mundant Sed nota quod gummi ce-
rasarum arborum colorem faciei meliorat acu-
it visum et cum vino sumptum frangit lapidem
et provocat appetitum etc. Poma dulcia seu
musa assa et cum zuccaro molliunt ventrem Et nota
si fuerit odorifera stomacum et cor confortat sed poma
acetosa in fine comestionis sumpta iuvat in ex-
pellendo feces et debile cor ex calore debili-
tatum multum confortat Mora matura molli-
unt si ex aqua frigida comedantur ut frigiditatem
ab aqua exquirant melius et in antipno
magis conveniunt Brodium pisorum et cum cor-
ticibus suis coctum mollit ventrem et venas calculosi
Caseus recens unius vel duorum dierum sine sale
vel modico sale mollit ventrem Nota etiam
cibus magni nutrimenti et multi et consumptus virium maxime

Pruna

Persica

Cerasa

Poma dulcia

Mora

brodium pisorum

Caseus recens

in calidis hominibus Violaria addita spi-
nargys vel bletis cocta cum brodio carnis mol-
lit ventrem et flores violarum coleram evacuant
et tertianam curant Et hoc magis facit conserva ca-
rum cum zucaro decocta
Malua semel cocta mollit ventrem Et
si pedes in aqua decoctionis maluarum
balneantur in sero provocant sompnum sua-
vem Spinargia semel cocta mollit ventrem
et dolorem pectoris mitigat tussim a calore et
pulmonis siccitate mitigat Sic facit attriplex
coctum ut dictum est de violaria Et semen eius plurimum
sumptum cum aqua et melle provocant leviter ventrem
nocitum
Mercurial' mollit ventrem coctum semel et
addita auxungia porcina et sale fit bonum
clistere mollificativum ventrium
Lac recens capinum omnium bonum mollit
ventrem et capinum magis
Lac Amigdalarum dulcium non coctum expressum ad-
ditum zucaro durum mollit ventrem et si furfura
tritici in aqua bullienti mittantur in sero mane
aqua colatur et cum illa aqua fiat lac amigdalarum
addita zucara absque alia decoctione magis
mollit ventrem et pectus et pulmonem mundat a flati-
bus et viscosis humoribus et emendat benigne
Lappacium domesticum quod vulgariter dicitur lu-
bardia coctum cum brodio carnium mollit ven-
trem et aqua decoctionis eius vel agresti hoc magis
facit curat scabiem et pruritum si modicum aceti
addatur et si locus fricetur cum ea
Brodium piscium recentium coctorum lenit ven-
trem et brodium decoctionis piscium salsorum
laxat ventrem et lavat vulnera putrida et
in modo ea sanat Sed nota quod omnia predicta
dum sumuntur ante omnem cibum in estate et in re-
liquis Et quod lactuca post omnibus oleribus
addi predictis et infrigidato augmentatur et lim-
ito ventris non minuitur Et inter omnes alias
herbas de lactuca melior sanguis generatur
quam ex aliqua alia herba Et longus usus eius
tamen eius visum nimis tenebrescit
Vinum album lenit ventrem et zucarum magis frigidum
et quod plus facit si sit magis grossum
zucarum mollit ventrem absque ulla mordicatione
Brodium lenticulum cum sale et pinguedine carni-
um vel aliarum ut butiri olei auxungie co-
piose additum
Borago cum quibusdam predictis herbis si pla-
cet et flores eius in vino positi vel ipsi flo-
res cum zucara conditi cor confortant et a-
nimum letificant
Brodium caulium cum lardone coctum vel
cum alia pinguedine et sit decoctio levis et pe-
na ad modum piscium salsorum Et nota quod
succus caulium clarificat vocem et masticatio
eius et amissam restaurat cum mollificatione
Uve recentes in primis sumpte molliunt ven-
trem Nota quod usus earum facit hominem pinguem
Uve passe mundate ab arillis in primis sumpte
molliunt ventrem et cum arillis post digesti-
onem leniunt ventrem et ante comestionem
cum arillis sumpte hoc non faciunt Et nota quod
uve multum conformes sunt epati ipsum con-
fortantes sua proprietate Serum
lactis caprinum et caprinum magis mollit
ventrem Et nota quod usus eius curat sca-
biem pruritum et impetiginem
Butirum in primis sumptum mollit ventrem
et si in potu sumatur hoc magis facit Et nota
si pueris detur dentes eorum cicius oriuntur
In hieme et autumpno rape cocte et
prima aqua deiecta cocte cum secunda pin-
guedine addita molliunt ventrem Et habent
mirabilem proprietatem oculos illuminando
Brodium cicerum cum aliqua pinguedine
mollit ventrem Et nota frangit lapidem
et clarificat vocem et farina eius faciem mun-
dificat si lavetur addita aqua tepida fa-
rine ficus sicce per se molliunt sumpte ante
comestionem hoc idem facit decoctio earum Et
nota quod gargarizatio cum ipsa decoctione valet a-
postematibus gutturis provocat sudorem inter fructus
bonum generant sanguinem urinam provocant pec-
tus et pulmonem et renes et vesicam a
grossis humoribus mundificat et purificat dicit
Gal' quod ficus sunt indigestibiles et ideo sit bo-
num sumere cum zinzibere
Dactuli maturi molliunt ventrem in primis
sumpti Et nota quod hominem impinguant Et
nota quod multus earum usus non est securus
Sal liquefaciendo et stilando stomachum et in-
testina movet ventrem Et est una causa
quare cibis apponitur et mundificat stomachum
et intestina in modo a viscosis humoribus
Capita porrorum cocta addita pinguedine
molliunt ventrem Et nota quod libidinem suscitat
Cepe cocta abiecta aqua prima addita
alia et pinguedine ventrem molliunt et bonum
prestant nutrimentum et provocant sompnum et
iuvant stomachum indigerere
Allia molliunt ventrem nocina calidis
et estivis Et est tyriaca rusticorum qui ci-
bo potuque frigido utuntur et vocem clarificat
Zinziber mollit ventrem et iuvat stomachum
in digerendo cibum et curat ventositates et
movet coytum Clarificat oculos in potionibus
in cibis conveniens Et nota si predictis addatur
Anisium anetum vel semen feniculi vel Ciminum
Carui curat coliam ventris et eius dolorem
Mel lenit ventrem et cum aqua coctum quod est
medo laxat ventrem quod est contra verbum vulgarium
quia dicunt quod constipat Et nota quod multa in
vere et in autumpno prout hyeme recipi et cetera
Et nota quod multa dicuntur stringere ventrem quod verum
est si in principio sumuntur et si postea in fine comestionis
iuvant ad egestionem ut sunt coctana sorbe Cas-
tanee nespule
Nota de piris quod usus earum coliam generat et
odor cottanorum confortat cordem quamquam cum sua

ꝯpetate Jtez vtoz hoc nomie mollit ue.
trem ꝓfluuii egestione fecuz 7 emissione
7 nō alit' cōmib nomie ꝓpo aliud significz
Hec breuia sufficiant 2c.

Con̄ ydropisim expertū et p̄mo
digestiuū quod sequitur

℞ Mente calamt ysopi aute eupatoꝝ an̄.
m. j. radicū raffani acori citrit radicū
feniculi petrosim 7 apij an̄. ℥. j. liquiricie rase
qrta sem anisi Mazar ceaꝝ dauci an̄.
ʒ. ij. squille domestice j lb. mell' lb. j. a.
ceti ff sy° vtar mane et sero

Laxatiuum

℞ Sucti radic° yris fcā residē ℥. j. aque
Endiuie aque solat an̄ ℥. j. zucri al.
℥. s. misceant' detur in aurora post sup°
mediet syi post capiat residuū syi et
iteretur purgato si uideatur expe^te

Confortatiuum

℞ pul. elec^a° dyacinū dyagalā. dya.
cati dyanisy an̄. ʒ. s. dyarcubar. dyacos
ti an̄. ʒ. j. zucri q. s. ff elec cū aqua fenic'
vtar post purgacōm

No° reme^m secretū con̄ ydropisim

℞ Tartarū puluizatū in ponde ʒ. vj. dy.
apenidion ʒ. iij. misce 7 da cū vino semel
ul' bis in septiana p̄ima dosi Et sit luna
in signo aquato ul' sanguineo et demane
in aurora 7 maneat ieiunus in loco donec
habeat secessū ℞ dyapenidion ʒ. ij. zuc.
ti al. ʒ. iij. s. Dos pulue^s tartari a ʒ. v. usque
ad vij. ul' ad ultimū ad ℥. j. cū dyadragon
7 cū vino Emplz ꝯ ydropisim de cā frigida

℞ fimi bouini lb. ij. Rute m. ij. paritarie
m. j. floꝝ camomile ptes ij. Cimi baccaꝝ
lauri an̄. ℥. j. folioꝝ lauri ℥. s. puluda pt'
et misceat' et fiat sacculus quadratus et
oblongus vt cōphendat stom cū uetre
usque ad ..., qui bulliat modicū in vino 7 post
expresso ponat' calide ꝯ stom 7 ventre
summo mane p hora vna ul' duas

Laxatiuum

℞ Liquiricie ras. ʒ. ij. Anisi ʒ. s. florū
uiolaꝝ boraginis 7 buglosse an̄. ʒ. j. spice
ʒ. j. agarici ʒ. j. s. Reubar' pul^ti 7 in aqua
Endiuie infusi ʒ. s. fiat decoctō 7 in fi.
ne decoctōis impona' agaricus 7 reuba.
barbarum stet p nocte in crastino demane colet'
7 colatura det' in aurora cū ℥. s. zucari

Jtem in omi ydropisi vrina capre bibi
ta cū pulue spicanardi tepide 7 ieiuno sto.
macho mirabiliter Juuat cottidie omni
mane sumpta ul' vrina ouis nigre
uel rufe cū p̄dcō puluere 2c.

Jt galienus p̄mo d' ingeni.
o sanitatis circa fine dicit
nos nil negligenē habē
i ostendendo sanitatez i.
genio sui copleruto ꝓpo
consulendū p hodier.
no tpre pestifero in ostende° igenio
sanitatez Quatuor igr' sunt facienda
p̄imo inuestigandū ē quot 7 que sūt
cause pestilentie quid pestilen^a 7 qui
morbi pestilenciales 2° expectan.
dū ē regimē p̄simū puisiuū qd' vtitur
sex res nō naturales 7 alias annexas 7 ex
menales aliquas 3° mouede 7 re.
mouede sūt quedaz quaestiones que com
sunt apitis 7 vulgaribus 4° explicandū
ē regimē curatiuū infectoꝝ pestilentiali
morbo Et sic diuisus ē tractatus in
quatuor cala

Propt' p̄imi euidentiam sciendū
ē q in pestilen^a quatuor cause
concurrūt dispo patientis fortitudo
agentis contractus 7 mora quia i
pestilen^a mediante accōe ē illata plu.
rimi nocumēti corpori humano 7 se.
pius mortis que fiat mediate accōne
et accōnis cuiuslibet quatuor sūt p̄dce cause
P̄imo i° dicendū ē de causa p̄ima que est
dispo patientis Dico i° q dispo corporis
potissima causa ē infectōnis pestilentialis
quia actus actiuoꝝ sūt in patiente
hū dispoito 2° d' aīa Et p̄imo de dīuis
tam° de febri pestilentiali Oz eni me.
dicū huius meminisse semp in hoc toto
sermone quia nulla causaꝝ sine patientis
aptitudine agē apta est Corpa aut
dispoita tali accōni sūt corpa vtencia
plurimo coitu 7 pluria balneatōne
7 plena mal' humoribus 7 quoꝝ sup.
fluites nō cōsumunt' Et cō q coitus
debilitat omīs uirtutes balnea aq°
dulcis humectat 7 aque calide quia apit
7 maxime humida poros latos p̄ima xti
ca° j. quarti tractatus Et sic ē cor.
pora consilia qualitatibus putrefactis
aeris sunt opilata 7 superfluitatib; plena
Vn̄ Galienus p̄imo de dīuis ca° v^to in
pestilen^a inficiente corpus humanū co.
uenit mitto corpa humida exiccare 7
sicca consuac 7 superflu^b; plena euacuare
7 oppilacōs poroꝝ apire Et infra hec
Si quis moderate laboribus 7 uita de.
cora vtatur omo impassibilis pseruat quia
nō erit in eo dispo. 2^a cā ē fortitudo
agentis quod dutū ma pot dici p̄ima
quia nob' ut passo dele appriat' 7 imēte

nos tangit intus et extra Intus quia
p pulsus 7 anhelitus attrahit aere et
p poros ingreditur 2o quia in ho tpre
ni est mala ppetas aeri qua disponitur aer
ad corruptom corporis huani que ppe
tas no solu p qualitates s p accom sub
est Et h causa forcior e pma quia a
gitur i mat dispoitu et dispoitam s
indispoitam pus disponit 7 pq corrup
tom inducit 2o phicor 7 pmo deiteio
ribus Causa no 3a s. 3tactus 3tit
ut pz ex dcis s. La cu s tpus 3curt
quia aer nob 3tie 3pximat vn cotie
e aliquid relinques ex su ppete cor
pori huano Ex quo infertur q corpa
tam idispoita qz dispoita debet se ab
aere infecto rmoue

VNC no quia aer
naturalit nos 3suat uidend
est d causis pdce ppetatis pestilis
qua hz nos corrupe Dico q cause
sut du tes pme vles 7 rmote que sut
dispones eminetes ex formis celi siu
ymaginibs facietibs ee nam i cuiq eue
tus a medico ignoratur que dispos fa
ciut putresce aqua 7 ec faciut putre
dines i uisceribus tre Et h maxe con
tingut ex eclipsibus sole 7 lune 7 3iuc
tone planetar maxime saturni et
marts cu stell fixis aut ad innacon
ipar aliquo signo huor 7 ppe cu va
luerint in domo uite aut rvolucone
ani mundani conte piuas tprm 3stitu
tones p mutator i essentys 7 naturs
dicit conciliator 2a vo sut cae pticu
lares pinque ut sut napos tre cor
rupti mixti cu aere usqz ad minas p
tes eleuasti ac fetida sicut cu appinqt
carine ul clausure aers vl quia aliq
res aqua hntes corrupe fuert infuse
i ea ut linu canapa spaltu ul corpa
mortua no sepulta. Vl arbores ma
laru 3plonu ut nuces ficus 7 slia ex
spu aialiu venenosor ut sut dracoes
possent alie cause assignari ca bruitatis
dimitto Et scim e q forcior ca est
que pcedit ex 3uSatoe infector 7 ido
uitanda e 3uSaco infector ymo ee
uitande sut res tacte a pestilecialts sic
uestes 7 slia Et uitandi sut qui ve
niut de locs pestilecialts qruis sani
appareant Et io piculosius e 3puto 3ud
sari cu infecto i ae coi sano qz stare
in ae coi in fecto solitarius ut uisu
est in mults pestilencys ptits na vns
infectus veniens d loco pestileciali
e suffcus totam ciuitatem sana corrupe
7 euenit bis tpre meo Et sciu e q
sit extensio p 3tagiu na solu d homie
ad hominem s de tra i tram p aer 3tiuu

7 expiratu 3icando vapores venenosos qnz
mediate vento transit d ciuitate vna ad
aliam portante tales napos infectos
mixtos aeri uehementer
3dendu e quid sit pestilecia Dico
q pestilencia e mutaco aers vl
mutaco quedam sta in aere Et
mutaco hec pot ee duplex s. in qualite
7 in suba Et d ymagiz aliquid dicend
pma e ut aer redditur rabiosus s aliqu ul
aliquas d pmis qualitatibs calite sicitate
huidite 7 scitate adeo ut inde messes
gnones 7 uita corrupatur pmo d dcys
et d hoc no e smo 2a e mutaco in
suba p mixtio vaporu corruptoru
ad minas ptes eius vn totu aggre
tu dz corruptu 7 male ppetates i
generis huani Et no dz h mutaco
ee in suba quia solu fit in suba 7 no
in qualite cu alu inpt aliqual mutaco
qualits licet pua Sz dz in suba quia
h mala ppetas in sequitur porius mo
dicam sube aers qz qualits Et h e illa
d qua e smo 7 ut colligi pot ex dcis
Auics vbi s pot sic diffiniri Pestilecia
e putrefacco aers siue q accidit aeri ut
ingrossatur n aer 7 rmolitur ex ists vapo
ribus mal scdu mixts veluti cu quis
immisit i ea lutu 7 slia
Nuc restat
dice de quarta pte pmi capli
qui sut morbi pestileciales
Dico q morbus pestil dupx
est s. ptiulars 7 cois Ptiulars e qui
vni pticulr euenit 7 no in eodem tpre
euenit mults et tal euenit ex indebita
administracoe sex rer no naliu i qua
homies dcut peccant 7 sic pocius euenit
vni qz alteri 7 ho e qn carbuncls euenit
ul antrax vni 7 no mults stante optia
dispone aers defectu sui regiminis 7 slia
d auctē Cois aut e dux Naz quid
est consuetus 7 cognitus in vna ciuitate
ul loco et dz endimicus scuendimial
qi abintus eueniens 7 e magis ppt
aqua illius loci ul ventu ul tre
sudum sicut appz in quibusdam ciuitatibs
nescies ut in ptibus lombardie supiors
in alys botiu ut i montibs 7 locs sil
uestribus sicut in valcamonica In alys
gutta sicut neapolitanis 7 ferrariensibs
ppe humiditatem tre Et io p eorum pmixtioe cir
cundat colla 7 guttura eorum ueste 7 u
tuntur papauē In alys vena mede
na qz accidit Gal: vj de interioribs se
no uidisse 7 de talibus morb agitur i
libro d aere 7 aqua nec e d predicts
smo hic Alius e morbus cois pestil
subito 7 pluribus eueniens 7 ut plm
mortl et ppe dr epidimial ab epi qd e s

7 sic ab aliebate diffini² Morbus epidimial' e multiplex vno eodemq3 tpre hominu multitudini cois Ideo in diffinicon d² multiplex quia in tali epidi morbi uidentur diuisi Nam alii sut cu febribus carbunculi Alij alii dissintery alii glandule seu apata alii vaiole alii morbilli Ido d² subitus addam epidimial' qui paulatie eueniut p debilitatez ipmet cu fortoris eni ipssionis constat aerez q3 aqua 7 tra feliqua poriut² addam morbi pprij pestilencial' Et h' d' pmo tco pricipali

Isto pmo nuc rstat dice d' 2° s de regimie seu regulacone corporiz hoc aut hz fieri p debitaz administracom sex reruz no naturaliu 7 eis anexaz 7 quarud reru meditinaliu approximacom ordiata Et sciendu e p euiden hoz q de pnti uideo tplici mo more hoies desitere pmo p uiaz altacois aiua venenosa inuadete mebra pu'lia sicut cor cebruz 7 epar 7 isti sut morietes cu signo pestilene s inflacone seu glandula i emutoris eoz Nam qn ledi² cor signu appz sub asella Qn cerebz signu appz pot aures Qn epar in igine dextro / qn splen in igine sinistro 7c. Eueniut in alis ptibus corporis carbunculi 7 hoc e qn magna putrefaco 7 adustio huoz e ad int'' corpus quas na cona² expelle ad extra qntuz pot Vn appnt carbunculi 7 pcius indicant qui apparet ppe pn'lia mebra 2°° e p uiaz suffocacois caloris nalis fcte ab humido aquoso putrefa'li Nam uidemq 7 iam diu uidimq humidites multas congregatas 7 congregad pp pluuias multas tpribus i nre pti 7 i nris corporibus 7 pallit' in capite ex quiq multi fiut 7 fca sut apata gule que squinacia appella² 7 ex eis moriut² Eaz fiut catharri multi subito suffocantes Et sut multe sordites guedines capitis caligines oculoz 7 pigricie multe palises appolia 7 epilia 7 talia nuc reguat 3°° quia vinces mis gnati ex pnis huoribus pp coz putredines ad int'' corpus eueniut ad ptes supiores cor's 7 io faciut lesionez mordedo 7 fumado adeo q2 sincops venit irretupal' tu pp dolores q3 pp fuos veneosos eleuats ab eis corrupetes 7 suffocates et spus isolnentes Vn mors sequi² si no fiat subito sucurs Hys aut mois moz et alys reduabilib3 ad istos obstandu e per actuz puisiuu qui constat i admistracon sex reru no naturaliu anexaz 7 debita approximacon mediaz quarudaz Et p° dom est d' admistracon sex reruz no nalium Et p'

aer cibus 7 potus sompn9 7 uigilia inanico replecd motus et quies et acida aie Et pmo d' ae dom est

It pma regula ista q quotiesaz aer incipit epidimari in aliqo loco apparetibus vermib3 ul variol' ul' morbill' que coir prcedut sine morbo pestilenciali qui ut in pluribus sequi² quiq d3 se trasferre ad aerez in quo mich' de pdcis sit nec fuit 7 si fuit no fuit de ppinquo Tucius tam puto fore ire ad locu ubi no fuit epidia q3 ad locu ubi fuit maxe de ppinquo 7 infra sex menses pp reliquias pot epidi'az remanetes qualit fermeti' infiunt trasferetes se ad illuz Insistendu e g° ubiq3 a' aeris ratificaco3 d3 g° qntu e pole pauad aer excitatus cu igne eleuato flame singulis locis In domibus habitacoinz fcto ex lignis quercs bn sicas fumentib3 vitis melauro cypresso mortico Junipo 7 antos 7 alys lignis odorifer's 7 fiant suffumigacos tpre fcio ex mastice thure mirra surig gnu pim dollu gais coste dulci laudano termetina sandaraca apis sguanto sania acor rilo aloe trude stoacte assa melle cocto affodilla cipresso alesiume apis assaro galia amig'b amarunusco 7 silibus Et pona² cortanu supervinus pins usq3 ad consupcom Et alia poma odorifera 7 camphora Ez i tpe cado fiant d' sandal' corti'b3 quatozz mirta tamarisco ribes 7c. Et hec fiat i ortu et occasu sol' 7 i media nocte 7 i meridie quia in ist's hor's fortius moue² aer ut d' aff' v. cotinet' 7 asspga² doms paietes aceto vini odoiferi 7 aq rosata 7 sint cit'' seu cedra multa suspesa hinc inde in locis habitacos quia phibet corrupcom aeris 7 odore² musto a fugidius 7 camphoa a cadis si no e aliud phibens portent² et citra i manu odorado siue tale pomuz Rx laudani ℨ.j. croci behen albi 7 rubei rosaz rubeaz ana ℨ.ij. storac's liquide ℨ.iij. mirre foliozz mete gaio'z ana ℨ.j.s. sandal' al. 7 ruboz ana ℨ.j. camphoe ℨ.s. cofica² cu aqua rosa muscata 7 sucto buglosse mellisse Paupes no portet hbas odoriferas ciidas fm aplo3 coz 7 porte² in mauetq i anulo ul' ad collu Ect vino vinoso nares os 7 manq laue² i mae an exitu domq

It panis recens vinq diei ul' duoz ad plus no tam cad9 de fruto bn mudo aut de spelta bn muda a cortice construcctq cu aliquali anis' 7 sal' 7 sit de pasta b3 fermitata 7 sit bn coctq Et si fiat

ex flore farine 7 simula mixta aliqūtulo anisi 7 solis plus valet

d' aqua

It potus vinū albuz et claz 7 polit⁹ mediaci saporis sou pontici nō rubuz nec fuosuz ne nis calefaciat nec nis p̄ uiti 7 potius eligat antiquū q̄z nouuz quia magis excitat q̄z nouuz. Et quia nouū nō ē bn̄ digestuz 7 m s̄e aquositatez habz quadaz nō debite p̄ mixtaz succo uie d' facili putrescentez 7 limphet aq̄ cocta p̄us p̄ uinū diez refrigerata iux̄ consuetudinem 7 plus apponat de ea in estate q̄z i hyeme potus p̄porcionet cibo p̄ tantū i q̄ntite minori solito paz bibe i mane aliū d' malvasia ul' alio vino potenti cū moscapqua 7 bolear. Nam purificat aiaz spus confortat Ante exituz d' camera vtile est ut vigor 7 calorez nālez mitti(ca)do spus 7 excitando supfluitates eligatur aqua currens sup mundo loco 7 lapidoso ul' boni fontis clara levis p̄uata colore 7 sapore vl' saltz eius sapor ad dulcedinez declinet 7 cū h° decoquatur 7 vtat⁹ eo plus solito

d' saporibus

Sapores sint ex succis limonū arantiorz granatorz mulgiorz 7 acetosorz agresta mixta cū ill' aromatibus

R. Cinamoi opti 7 electi ℥ .ʃ. mac(is) ʒʒ gario(fillorum) an̄ ʒ .ʃ. corall' ℈ .j. bethe albi 7 rub. an̄ ℈ .ʃ. cardamoi ℈ .ʃ. ℈ 2. croci ℈ .ʃ. zuccari ad pondus oīm 7 fiat puluis subtil' cribellatus cū syndone 7 sumat⁹ maior q̄ntitas tpre frio q̄z tpre cado Et sciuz q̄ vsus solus cinamoi cū croco rectificat omez putredinez 7 sit cinamomū ad triplum ad crocum 7 si nō ē aliquid i corpoē p̄hibens prout ē stomaci frigiditas vtile est uti arantiis limonibus granatis mitts 7 acetoss Sili(ter) citris 7 seminib' cord(is) que singularez p̄prietatez hnt i isto quocūz sumatur ut informa tragee ul' decoctione ul' carnibus 7 aliis quibusdaz modis

d' aceto

Acetuz nisi p̄hibeat strictura anhelitus siue sputas ossis stomaci siue passio calculosa i qua oz uias vrinales ee ap(er)tas vtile est p(ro)p(ter)ea 7 cū eo possent fieri sapores 7 carnes decoqui Sit aūt acetū ex bono vino albo subtili diuretico sicut foret malvasia uel alia consimili d' quo aceto ait Gal' i l° epidimiarz Recordor quid pestez rome ita gradez q̄ q̄i omes moriebant⁹ solo aceto vsu plures cōservaui Sem(per) p(ro)pt(er) d' carne ponat⁹ i aceto 7 conseruatur

d' ferculis

Fercula sint de spelta milio ordeo riso pisis cicercta lentibus abiecta p̄ma aqua panico pane cocto brodio cicer rubei corticibus radicū feniculi apii etiaz fiant cū ouo ul' salvia ul' menta 7 dimittat⁹ caseus d' pasta leguia p(ro)p(ter) p(re)dicta Pot vti ferculo ex blita 7 spinachiis atriplia petrosilis boragine scolopendria 7 in est p̄prietas singularis quecūz sumatur ex his quatuor herbis .s. ruta prasso bethonica 7 ysopo 7 ee iste vtiles sunt buglossa borrago mellissa aristo(lochia) lon(ga) 7 rotu(nda). Et sciuz ē q̄ salis vsus ē bonus dumō nō p̄uocz ad sitiz Sili(ter) tpre cado vtenduz est i cena lactucis cū aceto tpre nō frio paz 7 brodiū galline optimū est p̄mittedo cibuz quia humores contepat 7 lenit ventrez et si fiat cū radicibus p(re)dictis ul' granis cicerz reddit uias vrine aptas

d' pomis

Appari condita cū aceto valent in p(rinci)p(i)o comestionis Etiā si cū eis aliq̄ d' aromatibus p(re)dictis sumat⁹ maxe tpe hyemali Etiaz cepe cū aceto i p(ar)ua q̄ntitate sumptuz vtile ē quia grauat humorez corrodentez venena allea competunt assuetis 7 maxe rusticis cū eorz sit tyriaca porrū cū melle 7 sale i p(ar)ua q̄ntite vtile est q̄r pectus mundificat Bulbi vitandus est p(ro)p(ter) huius cōmuneaz qua habz Oua gallinarz sorbilia cocta ad p(ro)h(ib)ias ul' aquaz vtilia sunt 7 vitanda sunt dura

d' piscibus

Pisces omes vitandi sunt p(ro)p(ter) huius tps. eorum maxe magnarz squamarz 7 anguille poss tamen quis uti piscibus p(ar)uis petross fluuialibus lacunalibus ac etiā marinis 7 p(re)parent⁹ p̄mo squamentur 7 eleuentur viscera p(o)stea conquassent⁹ cū aceto sale 7 aceto 7 assent⁹ ul' elixent⁹ Abstineat⁹ aūt a frixis cū oleo 7 assis 7 comedat⁹ cū aromatibus p(re)dictis 7 p(re)cipue hyeme cū maiori q̄ntite q̄z aliis tpribus Sūat⁹ eni p(ro)pt(er) vinuz potens sl' aliq̄ nuces ul' amigdale Carni(um) nō cū aceto in q̄ntite p(ar)ua sint boni licet tarde digestionis 7 p(ri)us q̄z coquant⁹ comisce(a)nt⁹ bn̄ cū aqua 7 sale 7 modico aceto p(ost)ea lauentur 7 coquantur

At uitanduz ē nisi fuit acetosuz excepto butiro quo vti pt pte tamen modicū nō d' casco cōferit ad digestionē post cibuz Aqua lactis siue p(ro)ps serosa menali supta in mane que i nocte stetit ad rosatuz aliquantuluz calefacta vtil' est

d' fructibus

Fructibus e abstinendum propter
corum humitates facilem putrescibilitatem
licet tamen uti passulis vel amig-
dalis et genus primi maioribus gra-
natis acetosis auellanis dactilis post cibum
sumantur coriandri confecti cocleare unum
quia magne utilitatis tamen est 2o Nam in
debita dosi sunt triacales ante non prandium
specialiter in principio comestionis sumantur rute
folia xxx due ficus sicce nux una et simul
comedantur Est enim medicamen singulare
contra pestem et quodlibet venenum adeo quod
timentes venenum uti debent cottidie fruc-
tus oranti magne utilitatis sunt tempore calido
sicut arancia limonia citra et similia

Carnes quibus utendum
est sunt pullorum perdicum fasiano-
rum auium minutarum degentium
in pratis vel arboribus vitulorum
edorum castratorum anualium capreolorum leporum
porcorum siluestrium cuniculorum Vitande
sunt carnes agnorum omnium porcorum domes-
ticorum auium in aquis degentium et omnium
habentium collum longum sicut grus ciconia
et similia que tamen plus valet assata quam e-
lixate propter humiditatem aqueam quam acquirit
ex aqua et si elixentur ponatur cum aliquid
aqua de aceto vel saltem in ipso sint assate
et sumatur cum aliquo de saporibus predictis

El pot ee in usu tempore frigido zuc-
carum aut tempore calido usus etiam
melius cum pane et aliis modis
utilis est quia excitat et prohibet in corpore
putredinem

Vitande sunt regulariter
herbe crude propter eorum aquositatem
post tamen permodicum in salate uti
cum aceto lactuca cruda licet melior foret
cocta et rutula similiter portulaca non utendum est
et de predictis sumatur in parua dosi quia bo-
li tres uel circa

Vnde de repletione dico quod quilibet
se caueat a repletione cibi vel po-
tus usque ad saturitatem sed utendum
est moderatione cibi et potus respectu
eius quod consueuit assumi aliis temporibus quia
ex multo cibo et potu multiplicantur superflui-
tates et quilibet stet contentus una in bayone
Et si contingat de pluribus uti preponatur
que sit facilioris digestionis procuretur beneficium
ventris et si non sit a natura arte iuuetur cum sup-
positorio seu clisteri communi facto ex decoctione
maluarum bletarum foliorum mollis vel mercurialis
addita cassia ℥ i zucari rub. ʒ s. mellis
rosarum ℥ ij olei mo ℥ iij cum modico salis
secundum natiuitatem seu pillulis inferius describendis
Teneantur sic membra apte cum diuretica
et ideo usus quam est bonum Cibi usus fit in
communi frigidorum et potu etiam cum ficacomibus fris

stomaco ieiuno et habentes stomacum et cerebrum
frigidum et humidum habundantes in sputo utantur
masticatoria singulo die ante prandium
per mediam horam ex duabus partibus mas-
ticis et una piperis fortiori masticando et abi-
ciendo saliuam continue que ad os confluit
et sic faciet per quartam partem hore procuretur
purgatio cerebri per nares attrahendo aquam
maioranne Et si uis fortius addatur aliquid
de aceto squillitico vel ellеboro et palatum mas-
ticando de mastice cum pipere vel gargarizando
decoctionem radicis capparis cum modico aceto
corpus quanto plus est possibile

Fomententur corpora in quibus habundat
sanguis vel peccat in quali sicut
sanguinea

Alneum quodlibet uitandum est ut supra
dixi fiat tamen loco pedum et tibia-
rum semel in septimana cum decoctione
rosarum camomille foliorum salicis et
uitis vel aliquam ex eis stomaco ieiuno
Possunt et iuuenes coire flobotomari ut declinet
ad corpulorum oppositum Et ulterius visus flobotomie va-
let tempore isto si fiat in parua quantitate per uice et
sepe et flobotomiam excusat fluxus sanguinis
emorroydalis si quis eum habuit

Exiccetur corpus in quo est materia alio-
rum humorum a sanguine per farmaciam
respicientem illos et ut plurimum colera
est habundans cum sanguine propter inordinatam
uitam In aliquibus etiam peccat flegma
et melancolia et si esset corpus in ordinate viuens
non peccans in aliquo predictorum abstineat
a predictis laudatur tamen coire aguidum tortem
secundum quod docent auctores isto tempore ad
purgationem predictorum

Cauendum est specialiter a sompno multo sompno
specialiter adiurno et post cibum non dor-
miendum nisi in latere dextro per horam
uel circa 2o super sinistro per horas horam
vel circa 3o reuertatur super latere dextro per
horam vel circa vel ultra et super hoc finiat ul-
timum sompnum et stet cum capite et collo bene
eleuatus

Exercitio tempore actuali epidimie est
precauendum et maxime in aere distempera-
to quia propter exercitium magis attrahitur de aere infecto
Sed exercitium aliquale sit mane redusse habita-
tionis stomaco ieiuno plus tamen laudatur quies
et ideo dimittendum tripudiare hastiludere
et similia Euntes autem in aere sano utantur
exercitio copiose et plus laudatur quam quies et
loco exercitio fiant in mane fricacionibus cum pan-
nis lineis per totum corpus et fortiter

Precauendum est ab ira tristitia
timore solitudine cogitatione et gau-
dere ac delectari homo debet cum melodiis can-
tilenis historiis delectabilibus et similibus
coitu est retrahendum et si non
intotum saltem per maxima parte et ideo multo

dz morez duce versus ptez neqz pruã
re nouas venatones fallit hoc si vena
to sit recens

Stande sut concessitos pollicite qnto
plus pole est ne fiat punctio et co
fusio i anhelacoibus cu vnq intos pos
sit infficere. Standu e i solitaie et pcaue
duz a venientib ab aere corrupto scu i
fecto Sz maxime abinfecto. Et io rectores
locoru sanoru deberet ordinare q nllus
veniens de loc pestilenciat possit itrare
in eoz loca. Nam hodierna peste pus
fuit in locis maritimis qz naues de Ro
ma ia venerut cu infect et infecerut Ia
nuaz et venecias. Et ano isto venit vnus
de venetys ad sale in ripaxia brixiensi q
mortuus est ibi de peste et pest icepta
in eodem loco et ab illo in brixia et in
gardesana et demu in verona.

Nunc rao dicendu e d debi
ta administracoe menaz. Et
quaru pma est pille descripte
pma quarti trat de pestile
que sic fiant. Re aloes ʒij. mirre croci an
ʒ i. reficiant cu vino gnatoz et fiant
grosse sicut gna ciceris et tpre cado addat
camphore ℈ s ul ʒ s. boliar. sumat pu
ce due ul tres ul plures sm dispoz suen
tis. Vl sumatur pulvis gnatoz pdictoz
ʒ s cu ℥ ij boni vini soluit eniz et exicat
phibendo putrefactonem corpor. an cibuz
suat pt ij ul iij horas et noles recipere
pillas loco eaz suat seu bibat vrina ℥
iiij pueri ul iuuenis ul pulvez ex eis

2a mena e triata ben
fermentata duoz anoz adminus i hac regioe
de qua suat an cibuz p vij hos sto ieiuno
i hyeme cu vino odorifero Sz in estate cu
aqua ros ul sucto ul aqua citri ul sine
potu sm consuetudinem. Et suat in estate sel
i ma et in hyeme bis ul ter in qualibz
septimana a ʒ s usqz ad i ʒ usqz ad finez
max eis qui sut a xiiij ano 3. Et pt
mulieribus maior qntitas dari et eis qui
sut a vij ano usqz ad xiiij detur a ℈ s.
Eis no qui sut in priori etate quis no
credunt mea competere triacam suff vnge
ptes cordis et stomaci

3a mena e metridat et mceters aut pl
ralz triaca s hoc dat scmo et suant ʒ ij
et s p vij horas an cibuz sto ieiuno et ferm
tatuz p annu vnu et pot sui sic triaca in
maiori dos et scpius qua a ʒ i usqz ad
ʒ ij. Et loco istius pt sui trifera psica de
scripcone mes dos e cu ℥ i cu aqua ros
tpre cado cu vino tpre frio et mia le e ctia
in hoc sue lutuz armenu cu vino bono
limphataz aliqntlu cu aqua ros. A vij no
anno i iungit cu metridato sic de triaca

et maxime nares s tum dat scrung adint
gz tyriaca s raro

Quarta mena sit coni vines idispoit ad
eos et sit medius ciatus boni vini buliti
usqz ad medietatez cu ℥ i absinthy et ʒ i m
gel. Vinu aut dz ce tam diu bulitu q
consumpta sit medietas. Electuariu p
vermibus Re santonici abrotani an ℥ i
semis zaffani bolarmeni an ʒ ij. scis
portul. pulvis alexandrine an ℥ s mell
ul zucari q s et fiat elletu dos est ʒ ij usqz
ad ℥ s. Quinta mena
e quidez sollempnis scrup ordinat de
intencone autoz de qua hita e experi
encia plies in alia peste reddit eni cor
pus mundu et siccu a supfluitatib cor
cerebruz et epar confortando ple et alia
membra dos e puire a ℥ i et s usqz
ad ij cu ℥ ij aque buglosse et omi sep
timana semel suatur et bene erit omib
sumctib ciuo hec e recepta. Re corticu
citri corticu radicu capparoz verber san
dal rub. spody an ʒ ij. gariofi buglos mel
lisse borraginis cicoree an m j. acetose
epatice prassy an m s. scariole agrest.
℥ ij scim coim fioz vioz an ℥ i. thi
epithimi agarici reubari sene polipody
an ℥ i. succi absinthy succi fumtre succi
ebuli succi plantagis an ℥ vj. kebuloz
℥ i citrinoz ℥ s. draganti ℥ ij. zucari
al. ij lb. et fiat syr et acetose cu aceto
citrinoz thimi et epithimi et sene deco
quat sm artez et diagridy addat s artez
et det i mane et pq dormiat p horam
vnaz ul duas. Comendati etz sut abun
toribus scrupi de ribes d acetosite cit
d agresta et consilib. Notandu e q lo
co tyriace ul metridati pot ce vsus vscepi
scabiose eiusde marobij quaruz dos et vsq
e sm platitu sfuendo tricidas cu ouo d
coctas ul infercul et coib dos pot ce boli
duo ul tres d omibus simt ul de aliq
tantu ut d aliquibus et cu potu et sine
ul cu aceto ul sine s potissime in tena

In qualibz septiana duobus diebus intual
lat suat de pillis ul pulvere predict et aliis
duob dieb sequetib ad illo in quis sup
te sut pille suat tyriaca ul metridat. In
alys aut 3bus dieb suat de syo vna
die in alia de electuario ul vino cont
vines. In alio de bolarmeno cu vino
ul trifera ul vrina pui d hb suatur
in sero omi die. Scitu e tam q istan
sut omibus equalr comunanda dut
aut a mulieribus et hnidis ma exntibus
in etate pfecta mag conuenit q adole
rur et ablys qui no sut in etate pfecta
et a multiplicatib supfluitates conuetur
mag. Etiaz sciendu q no cadere et p

fueret una die una 7 alia die nulla qz
que bz pdcarum menaz sola hz ppriet
tpre isto pestilenciali Vn aliqui put
vti una ul duabus 7 no ab alys 7 mo
una 7 mo alia 7 alias dimitte Et it
cetera pille 7 tyriaca 7 herbe quaor pdce
no sit omittende 7 ordo pdcus sit ad
bnplacitum sicut

Vare cum supiora 7 inferiora
gubnet maxe sol 7 luna ut
pmo methaur nemo hut
mundum inferiorem ee cotigu
um supioribus lacionibus ut omnis virtus
inde gubnet put ee ca corruptois
aeris 7 mort ut dz in pmo mo

Cum aer sit simplex et putredo
sit passio mixti quare epidimia pot
puenire ex putrefactone aeris 7 etiam qa
aer igne plenus pticula vij pblematum
pblemate decimo nono
Quare epidimia accidit magis in fine
estatis 7 tpre autupni qz alys tpribus
cu aer tuc sit senus 7 siccus min putres
cibil qz alio tpre Qre
tpre epidimie alique aues cosuete sta
re i montibus 7 volare in altum veniunt
ad planitiem 7 volant ppe terram et modo
7 idem faciunt spentes
Quare aliq corpa peunt in epidimia 7
aliqua no cu causa sit vlis 7 cois oibus
Et quare vnus in una familia moritur
tm 7 aly no 7 alii ois in una domo
moriuntur 7 vicini no Vo plus i una
strata 7 no in alia
Que corpa facilius ledunt i epidimia
an corpa dilatata i por an stricta an calida
an frigida Quare ne mo
riuntur homines 7 no boues alio anno
no erit 7 ita d alys aialibus equis pecu
dibus 7 silibus Quare
iuuenis fortis 7 robustus moritur i peste
7 vetula debilis mori no potest habitans
in eadem domo Quare
monales 7 ctr incarcerati ut i pluribus
no moriuntur 7 alii qi oms moriuntur
Quare guttosi rarissime mo
riuntur quare pot guerras
tur pestilencie eueniunt ac ctr post
caristias adueniente fertilitate
Quare e q pot tre motus
notales ut pluries sequitur pestis.

D pmum respondendum q
supiora de pse intendit ad
consuacoem inferiorum ut ait
arfls vbi s Sz d pacns alr
sit mie corrupcois 7 mortis nam varys 7
diuss motibus mouent i orbibus eorum pp quod

diuisas hut coniuctos adinuicem 7 sic fiunt
diuisi aspectus ex quis eoru influencia
sup ista inferiora alterat se inuicem 7 cum
ita sit q cu influencys inferiora dnt con
suari continget ipa no consuari s ma
le disponi 7 corrumpi pp tales altacones
7 altitatas influencias Ad 2am dom
est q aer simpx et purus ut e in ppria
spera ut arls loco pallegato no putrescit
Sz aer mixtus cu vaporibus terrestribus 7 aq
s cuius e aer nos circudans putrescit Sz
bm cetera elementa ut 2o methaurorum
omnia putrescunt excepto igne Et aere
dicimus illum quadmodum aquam maris 7 la
cuum lz no sit pura neqz simpx potuit
putresce Nec de isto lo phus i allegato
pblemate s d puro in spera ppa Ad 3am
dicendum q ca e multiplx pma qz aer eius
subtilitatis valde actualiter pcedente reddit ap
tus recipe quaslibet impressiones a causis celesti
bus 7 a vaporibus 7 a fumis secum admix
tis 7 eorum aggregacoem ex quo subseqt pu
trescit facilius ex quo tales vapores secum
admixti putrescunt 2a ca quia calitas
pcedens que excitando 7 resoluendo
vapores pdcos phibeat putrefactoem minuit
in fine estatis 7 autupno tpe no autup
ni remissa est Vn isti vapores no as
sumuntur nec excitant quare facilius
putrescunt 3a ca qz magis multiplicat
uenti adducentes secu alios malos humo
res 7 vapores a locis pius q pot modum
remanentes i de sunt mie putrefactonis
7 pestilencie 4a ca quia corpa tuc mul
tiplicant plures supfluitates 7 in eis coad
unat cu virtutes nales sunt debilitate
pp diuisitates temporum dissoluentes ca dum
nale ex motu intus et extra i cometo
pmo 2y pnosticorum 7a ca quia habun
dant fructus i maiori qntate tuc tpris
disponentes corpa ad putrefactoem ex mo
casu 6a causa quia sunt corpa usta
7 arefacta a caliditate estatis cu cola multa
et claudunt meati tum adintr qui sit
ca malorum morborum pestiferorum Ad 4am
dicendum q qn pius putrescit aer qz
tra ex formis celi siue ymaginibus facie
entibus urtum id cuius euento a medico
in qntum mea 7 ignorat aues volentes
putredinem fuge consuete hitare i montibus
7 ec volare in altum veniunt ad planitiem
7 ppe terram volant Sz qn intra tra putredo
pius qz in ae tuc aues et spentes cosuete
hitare i planicie fugientes putredinem tre
veniunt ad montes 7 ibi hitant 7 volant
in altum qnto plus put cupientes put
dinem euitare catam in uisceribus tre Et
alii inde q aues pus cu montes
fugiunt 7 vadunt ad planitiem 7 pot lap
sum tpris reuertitur ad montes Et ca e qz aliqn

putredo prius attendi in aere et pertractis
temporis in inferioribus terre quia aer est subtilioris
substantie et facilius alteratur quam terra et per consequens
per consimilacionem altaracionis putredo eius fit in
terra Et ideo epidimia prius incipit in aere sub-
tiliori et vehemencius invadit in subtiliori
quam in grossiori sed in grossiori durat longiori
tempore quia ibi est magis radicata Pro eviden-
cia quinte sexte et octave sciendum quedam corpora
habent poros latos naturaliter ut calida et humida
Quedam poros strictos ut frigida et sicca sed
quedam habent oppilaciones reddentes poros strictos
Quedam non habent oppilaciones aliquas Et iuxta
hoc dico quatuor primum est quod habencia poros
strictos naturaliter non oppilatos ut sunt quidam me-
lancolici et quidam vetule leduntur in aere pesti-
lenciali minus ceteris aliis corporibus Racio quia
modicum attrahitur de aere per anhelitum propter refri-
gerandum caliditatem cordis Similiter etiam per poros modicum
aeris penetrat quia stricti sunt Et etiam illud
parum quod attrahitur de aere modico tempore reti-
netur quia membra non sunt oppilata ac etiam ha-
bent qualitates primas prohibentes putredinem
scilicet frigiditatem et siccitatem Secundo dico quod habencia po-
ros latos naturaliter et oppilatos ut sunt corpora
repleta superfluitatibus quanto sunt robustiora tan-
to magis leduntur in aere pestilenciali ceteris
corporibus Et ratio quia multus aer attrahitur
per anhelitum et quia oppilaciones sunt diu retinetur
aer ille attractus et sic magis fit impressio in
eis ab aere ac etiam fumi caprinosi non bene expur-
gantur ac etiam quia habent qualitates plexiona-
les disponentes ad putredinem scilicet caliditatem et
humiditatem stat etiam prohibita transpiratio que est
causa putredinis Tercio dico quod habencia po-
ros strictos naturaliter et oppilatos ut sunt cor-
pora repleta minus leduntur quam corpora immediate
dicta In omnibus autem aliis magis leduntur
Prima pars patet ex racionibus secundi dicti Secunda pars
patet ex racionibus dicti primi et ex racionibus di-
cendis quarti dicti Quarto dico quod corpora haben-
cia poros latos naturaliter et non oppilatos plus
leduntur quam in corpora in primo sed minus quam dicta
in secundo et tercio dicto Et ideo prima pars patet ex ra-
cionibus predicti primi dicti Secunda etiam pars ex racio-
nibus secundi dicti Sed tercia pars probatur nam corpora
de tercio dicto habent oppilaciones propter quas stat
prohibita transpiracio ergo propter causam corrupcio
stat ergo fit intemperacio a calore medii et talis est
epidimialis ergo in epidimiam incurrit de
facili Secundo corpora quarti dicti habent virtutes
fortes ergo non de facili incurrunt epidimiam
quia aeri pestilenciali fortiter resistunt Tercia racio
in corporibus dicti tercii quia aer attractus
diu retinetur et virtus resistens est debilis
ergo causabit putrefactionem Sufficiant habere
hec raciones et hoc correlarium quosdam Ex quibus
correlative patet quod corpora calida et humida
habencia poros latos naturaliter et oppilatos magis
leduntur post ista habencia poros strictos naturaliter
et non oppilatos Ultimo habencia poros strictos
naturaliter et non oppilatos Ad Sextam dicendum
est quod est ex diversitate complexionum et corporum
naturalium ac etiam similitudinis ad receptandum et etiam propter
diversitatem agencium Respondeo quia in conclusio-
ne nona quidam Ad primum dicendum quod hoc
est racione proprietatis singularis inherentis in
aeri propter quam sic generatur putredo in corpore ho-
minis et non bovis Alio modo ymo potest esse proprie-
tas singularis in celo sic respiciens boves
quod non homines et ita de equis et consimilibus
et hec proprietas potest causari a formis celi et
ymaginibus eius sic respicientes quod non
homines et econverso Ad octavam dicendum quod
potest esse vetula sine oppilacione cum sint
pori stricti naturaliter et non oppilati Ju-
venis non fortis et robustus habebit poros
latos naturaliter et oppilatos et sic magis inficietur
Et ex isto patet parte quare mulieres et pueri
plus inficiuntur aliis quia in mulieribus habun-
dant humiditates et superfluitates ex diminuto
calore causantes oppilaciones In pueris
autem habundat humiditas et ex inordina-
to regimine causantur oppilaciones provenientes
ex superfluitatibus Ad nonam dicendum quod illud
evenit quia habitant in aere cooperto neque
se exeunt in aere discooperto nec habitant cum
aliquo extraneo potente eos inficere et ideo
preservantur in peste Si non aliqua carcer
sit infecta tunc alie inficiuntur quia adinvicem
habent simbolum in humoribus propter idem regimen
et quia coniecant in anhelitu in aere uno par-
ticulari et racione particularis aspectus loci na
potuit tenebrosi edificari et carceres sub tali
ascendente quod uno tempore aer illius loci erit
magis infectus quam aer alterius loci Et ideo
cum unus moritur in una habitacione ali-
qui se statim absentare et claudere domum
nec eam habitare usque ad vi menses multo
magis quando sunt descendentes ex uno patre
quia sepe filii sapiunt naturam parentum et ideo
si unus inficiatur alii etiam sunt dispositi inficere
contingit autem unum mori in una familia
et non alios propter particulares disposiciones receptas in
illo et non in aliis hoc etiam sepe accidit in una
contrata et non in alia propter easdem causas Ad
decimam dicendum quod in eis sunt pauce oppi-
laciones et ideo quia humores mali descendunt
ad extrema et ibi causant guttas unde non
sunt apti nati inficere quia sunt mundi a
superfluitatibus Ad Undecimam dicendum quod
tempore guerrarum inordinatum datur regimen
propter quod causantur mali humores in corpore apti
ad putredinem Et etiam quia superiora
disponencia ad guerras sepe eadem tempore con-
tingit ad pestem ut supra dictum est in conclusi-
one ad dubium primum potest causas eveni-
re pestilencie quia tempore sterilitatis fit satu-
racio vana causans oppilaciones et inde putredinem
ex qua sequitur causa pestis Ad duodecimam dicendum

q ex diio mart et saturni i anis et
iuicoinz 7 eclipsinz p expressionez et
tre condensacoin alys coruz uirtutibus
concurrentibus multiplicant i magna qn
titate in cauernositatib; tre venenosi
vapores 7 exalacoes de natura saturni
7 mart qui petetes exitu faciut tra
mouere 7 concute 7 tnc tales venenose
me egredietes tra in tali tremotu ad
miscentur aeri signu quia statz sequi
ventus impetuosus ex tali uapor ad
mixtione corrupi aer 7 inficitur et
inficiuntur aque fontiu 7 puteor d pre
dicts uaporibus cu tam aer q aqa sut
ut supius dtm sit Et ho ano i maiori
pte lombardie fuert notales tre mot
7 secuta e statz pestilencia

Cedendu e ad quartu ca^m
in quo agit d actu curatio
ciuq dz ee triplex intencio
pma ad uirtute 2a ad fe
brez 7 causaz eius 3a ad apa Quatu
ad p^m sciendu q infectus pestilenciali
febre appz uirtut maxima debilitas
7 hoc e quia spus maxe resoluntur ac
etiaz oplones mebror pnlia altant
7 maxe cord ab huoribz venenos pete
tibus forma specifica cor 7 alia pnlia
membra Vn resistendu e exibendo
cibos copiose boin 7 multi nutrimenti
leuis digoinis vt ex in valeat spus
multiplicari cuiq sut pulli pdices fasia
ni 7 silia 7 pparent tales cibi cu aceto
7 agresta succo rancior limoniz vino
granator 7 huigi huiu phibe corrup
pusierni et agant sic q appetitu 7 mo
lentur quia in eis ut in pluribus de
ficit appetitus ut mult comedat Et si no
desiciat appetitus comedat nu illuz mag
tam q tpre sanitat Vtendu e etz
confectonibus 7 electuarys aquis puluu
bus 7 alys cordialib; que coir ab aucto
ribus ponuntur 7 h potus coius e oib;
egrotantibus ut d eo siaz omi die sel
aut bis ieiuno sto ʒ ij Rx aq ros mq
tate lb j vini subtil conuenient vino
si ʒ iiij boliarz triti 7 cribellati ʒ ß
misceant oia simul ab ex no cofor
tent omia pnlia vnq no obmisso s
cor epar 7 cerebr ac et alia sicut scd
rius 7 huigi 7 maxe cofortet mebra
in quo e tal huor venenosus 7 ho cu
memis appat fiat mebri confortado
Aer tam rarifice ut s taz pp astates
q pp infirmiu 7 plus addedo extrinsecus
arborum frondes 7 rosas aspsas aceto 7 ca
phora 7 sandal 7 faciendo suffumigiu
ex mirra thure xiloaloe storce 7 silib;
Et et apponedo lintheamina infusa i ace

to ad modu curtine circa lectu et re
bro renouando Aspgunt pariete aqa
ros 7 aceto ul cu d aceto sepisse sunt
q multa circa sup bant 7 lecto 2a
intento maxe consistit i exitacoe siue
euacuacoe cu flobomia 7 solue ventr
Nam si ma vincs fuit sanguea i
cipiendu e siue dilatacoe a flobomia
in late in quo appz apa pniciosu ue
venenosus huor p diusas ptes corpor p
ducatur 7 copiose consentiete vtute
Si aut ma vinces fuit alia a sang e
siue sit flauca colica ul uitea euacu
etur cu solutio d appato Et si ma illa
fuit sanguea 7 etiaz alij huores sup
habundantes pino fiat flobomia 7 sub
sequet euacuet hucces eradicatie si fi
pot Si aut aliq remansit reliquie
digerant cu sirupo appat q cuiq pot
fieri pot modu eradicent Tpre no
intmedio fiant clistia coia ac et aliqu
tuliz acuta 7 val spalt vsus cuiuis
bis in die sirupi supius descripti et pos
set dari et hoc cu i maior dos q su
perius sit datu Et si foret gradus calit
febril pter nat intens mult 7 no esset
condico phibes exibenda e aq copiose
7 no paru subito 7 una uice assupt
extinguit ul mitigat calitez epidimie
7 si sit paucu 7 successiue biba no cofert
s addit ad calitatez Rasis xvij contte
Johannicij Condicoes phibetes potu
aque sut vij cruditas 7 grossities huo
ru debilitas stomaci 7 epatis apa in
aliquo uiscer dolor in eisde paucitas
sanguis paucitas cali inati 7 cosuedo
no bibendi aquz 3a intento vti
circa apa appares 7 spectat ad cirurgia
Et scim q apata appare i pestilencia p
niciosa 7 contagiosa sut hec antrax
carbunculus ignis psicus pna glandula
siue botzula de quig dice p ordiem
Et pino d antrace Sciendu q an
trax dr ab antra seu abscondo quia in
abscondo corpor nasci ut plurim
Aut quia antru seu absconsu petit
s cor quod e i medio 7 diffini sic
Antrax e apa pniu ad modu pustule
seu butor in pno fraudulentu 7 vene
nosu corrupes pticulaz cu accid ca
vlcerando 7 i tuorez leuat 7 adiacetes
ptes Eius ma e sangis adustus q i pa
adustioe aliqualez maliciaz acquirit
7 rubedinez pniciosaz Et cu ultius
aduritur maioia malia 7 venenositas
7 acquirit color citrius Et si adhuc ultius
aduratur 7 qi fiat sicus 7 grossus reddit
malicia maxa adeo q subito aduirit
ptem cui occurrit 7 facit vlcus 7 escaraz
sicut ignis 7 acquirit i eo color niger fus.

cus et obscurus Et si cum eo fuit aliquis
liquor in superficie membri uesice siles
illis que fiunt in corpore combusto sive sco-
tato ab igne Ex quo patet quod antrax tri-
plex est maneries ut patet huius capituli in-
gitur mala accidentia sicut tremor cordis
sincopis debilitas pulsus Et hec est causa
quia vapores inde elevati mali ad
cor veniunt Differt autem parum carbun-
culus ab antrace quia est de materia sanguinea
non ex toto usta et denigrata vero in eo
est liquor aliquis unde est acuitatem acqui-
sitam ex adustione et non est tante ma-
licie sicut antrax Et diffinitur ut an-
trax Dicitur autem carbunculus quasi carbo lu-
cens non extinctus Et etiam cum notande
sunt hec scilicet color locus et dispositio partis
Nam color niger peior est aliis deinde
viridis deinde citrinus deinde rubeus quia peior
est propinquus partibus principalibus quam extrinsecus
Ex parte dispositionis partis quia pars excitata pei-
or est quam non excitata In cura igitur eva-
cuandum est primo ut dictum est in cura interioris
de consequentibus virtute etate etc. 2° eva-
cuanda est materia fluxa in parte cum scarifica-
cione profunda cum ventosis et sanguisugis et per
cauterium cum ferro ignito et victorio cauterio
cum cera distillata a candela quia prohibetur
ex conglutinacione rerum malos exalare vapo-
res nec se profundant Potest etiam fieri cau-
terium potenciale ex mediis ustivis sicut
nunc sunt arsenicum flos eris calx viva
capitellus ex calce sapone conditus vel cum
forti aqua et de aliis Valet etiam Emplastrum
hoc ex liba scabiosa in pauco tempore eum
mortificat Valet et istud Emplastrum Recipe
intellum vino ovi sine albumine et cum
eo misce quanto plus potest de sale Et debet
mutari de una hora ad aliam Plus
tamen aliis laudo cauterium actuale et
ad ministrandum et valencia appropriatate
contra venenum antracis ab intra dentur que
hec mena Recipe succi scabiose ℥ iij luti
sigillati ʒ j et misceantur et bibantur
Item coagulum perdicis assumpte cum vino odo-
rifero venenum a corde expellit et sit ʒ j
pro vice Item semen citri ʒ ij cum vino ℥ iij
valet Item lutum sigillatum ʒ j cum vino Silr
ambra et karabe Silr meldata et tyriaca
Secundo attendendum est ad accidentia a principio
meae et calide eius et etiam a calide me naz
causticam seu a cautio actuali in parte e-
gra et circumstantibus que sunt rubor ardor
inflacio dolor et similia cum aliquo vulnerari re-
medio etc. fit Recipe medulle panis cum ex
furno egreditur infundatur in vino acetoso vel
succo arnaglosse vel coquatur lenticula cum
predicto pane in aceto emplastretur et sepe mu-
tetur et ne cito exire supponatur illi em-
plo folia arnaglosse et ne tumor fiat nigrus

cum vino stiptico vel aceto ulcus et non sup
ulcere hec talia non reperiunt de quo sit
curandum si extinguunt caliditatem et confortant
et quadam temperata caliditate resolvunt
ulcus non quod remansit curandum est
cura ulcerum magni scandulosi et dolo-
si de qua dicetur infra Quarto fiet
hoc regimine rerum non naturalium quia stet in aere
temperato non calido neque frigido nisi radificato
ut dictum est in prima intencione utatur
cum rebus acetosis In principio accipiat aquam
pulli et similia vigilet quantum potest et maxime
in principio noctis usque ad matutinum tunc
potest aliqualiter quiescere et parum et etiam cum
fiant clamores et tanto ut sumat tyriacam
extra dimittat exercicium omni die he-
at beneficium ventris nec se cibo repleat
Audiat historias delectabiles et letificas
Recipe experientia contra antracem sunt hec que apud
apprime sunt ficus cum recoquis et tritico
mixta et nomia curat et rumpit carbun-
culos Radix consolide minoris trita ut
duos lapides rumpit antracem et dolorem
mitigat Item cauda equina minor que habet
stipitem subrubeum trita et superligata mi-
nimo delet antracem Item fermentum cum oleo
et sale carbunculum maturat et rumpit
Item pix mixta cum passulis et melle super
emplastrata celeriter carbunculum maturat
aperit et extirpat Item opoponacum cum passul
Item opoponacum cum fermento et pulpa passula-
rum Item stercus columbi cum aceto tritum
rumpit eos Item stercus passeris cum adipe
porcino Item vitrum pistum cum terebentina
rumpit eos et sanguinem trahit Item stercus
hominis emplastratum rumpit eos et post rupturam
valet alia apparata Item una vel duas bu-
cellas panis et infundantur in oleo fervetissimo
et ponatur super eo statim mortificat et rumpit
Item ponatur oleum bullitum cum cinere super eo
usque ad eius rupturam deinde curetur cura
ulcerum putridorum ut dictum est Item Recipe tiriaci
darmi mo x passularum ℥ j consolide mino-
ris antiforinati ana ℥ j pulpe fermenti
℥ j s scabiose lingue canis ana ℥ j mis-
ceantur omnia et subtiliter incorporentur cum o-
leo de lilio et si supponatur statim rumpit antra-
cem Et si minus fervens adde salis stercoris
columbi cerote ana ʒ ij Item fermentum masti-
catum Item nasturcium cum oleo et sale pistu-
tum Item Recipe recepte piperis ana ʒ ij
corrigatur excitatum mino x terantur et con-
ficiantur cum melle ad spissitudinem et supponatur
quia statim mortificat ut caro mortua
cadit Cum non fuit mortificatus carbunculus
statim ordinetur quod caro mortua cadat ergo
hijs mediis Recipe branche ursine radicum
altee bibe vinici foliorum malve ana m
j coquantur et terantur optime et misceantur cum anx-
ungia porcina non salita et butiro aliquo

7 dimittant evanescē p tres dies post colent et exprimant 7 colatue addat parum cē 7 mastic vsui resuient Aliqui faciunt escaram cadere butirum cū oleo nec escara cū violentia violent extrahenda ē propter dolorem qui infertur in parte sauciata et est tunc cū inflamationis 7 apparet quo expectari debet quousque natura expellit escaram 7 tunc natura cū predictis suteri curatur pro egra iniustione quadam curem potius tangendo sana quam egram dimittendo ne perambulet corruptio ad partes sanas 7 continue stasficatio ut mali fluxum possint exalare vino cū ventosa extrahatur depfundo sanguis invitosus 7 venenosus ne ad intus redeat

Rupto apa te 7 materia extracta venenosa in ciuis evanatione se permaneat medicus a mal' funus quo non eam tangat manu quia in distillatur materia virulenta subtil' venenosa sanguini admixta contagiosa adeo quod medici inficiuntur 7 propter hoc odoret acetum in spongia 7 aliquid aceti in ore teneat aut garofoli vel aliquid aliud de predictis virtutibus vim pservandi Vltio se lavet manus 7 multum cū bono vino 7 aqua ros' vel saltem aceto ponenda sunt abstergentia 7 mundificantia qualia sunt farina ordei cum melle 7 sale pauco super posito cau libus It hec R. sarcatolle pulinzate mell' an partes equales misceantur simul 7 valet mirabiliter Et si vis fortius prius de coq mel deinde adde sarcatollam est cum medicamen valde sollepne nam omne vulnus sanat sive mundificat abstergendo 7 mundificando It comedat dyagiulon

Cum vero mundificatum fuit impleend est ut generetur caro 7 si repleatur concavum antra cum folys basilicons cito carne repleatur It aliud R. antos centaurec minor pentafilon consolide maior an partes equales 7 fiat aqua distillata ex alembico tempore vere aut fiat succus ex eis terendo eas 7 distillatur respice deinde addenda est aqua uite quinta pars 7 vsui reserve mirabil' ē in regnatione carnis It confert radix affodillorum cocta cum fere vini Et valet Emplastrum factum ex coriandro humido cū melle 7 passulis

Secundo videndum ē de petracha seu gladula seu buba dicitur enim petrazzia a petrazzo niro qui eam primus inter xpianos curavit dicitur bubo ad similitudinem bubonis quia enenit in emuntoriis s. post aures 7 inguinibus 7 sub ascell' sicut bubo sed differt quia petrazzia ē de materia venenosa bubo aut non dicitur aute gladula quia fit in locis in quibus sunt carnes glandose ut in emuntoriis. Diffinitur

sic petrazzia ē apa in parte fraudulent venenosum 7 mortiferum operans pulsus cordis tremorem sincopim 7 aliud sub hoc multiplicatur tempore pestilentie in locis predictis 7 collo Et causa huius ē 7 prava dispositio hita ē s. declaratio Differt aut a carbunculo quia materia eius est sanguis mixta Non ē tamen cū tanta adustione sicut in carbunculo 7 ē maioris malitie signum est quia interimit in diebus 3bus 7 aliqui in paucioribus 7 alii in quinque diebus 7 si attingit ad 1m post de salute desperari Aliqui materia eius ē flāma 7 alii humores cum sanguine mixti etc. dicit quia carbunculus sepe nascitur in extremis partibus corporis preterquam in emuntoriis 7 et ipsius non operatur escaram sicut carbunculus 7 etc ē maioris quantitatis com

Cura eius ē dux gnal' et spal' Gnal' ē quadmod dictum est in 2a intentione Et si petrazzia sub ascella dextra fiat flōmia si copetit de mediana brachii dextri Et si in collo post aurem fiat de cephalica eiusdem lateris Si in igune dextro de saphena pedis dextri Si in sinistro de saphena pedis sinistri

Cura spal' ē duplex ut materia subtilit evacuetur de parte cū resoluentibus 7 evaporantibus eam sicut sunt cū scarificationibus ventosis carnis frictionibus sanguisugis superioribus cautio actuali 7 potentiali 7 aliis modis quibus fieri potest primo in ventosa appōtur cū igne magno postmodum scarificetur psfide cū iterata pointh ventose vel eligatur sanguisuge bene ingulate vel heatur gallus depluatus circa anum Et stiso eius ano ponatur super petrazzia 7 teneatur per unam horam 7 in alia apponatur alius 7c fiat per totum diem attrahitur enim venenum ad cor galli 7 ideo gallus subito moritur It fiant Emplastra attrahentia 7 resoluentia subtiliter sicut hoc R. fermenti ℥ iiii sinapis eruce an. ℥ ç intoli ʒ iij cantaridarum numero x conficiantur cū melle nam fortit' attrahit 7 in 3bus modis ulcerat It appo capitelli facti ex calce viva sapone 7 saliua hominis ē bona Aliud R. radicem narcisti bulliatur cum oleo melle et de lilio 7 melle et fiat Emplastrum Aliud R. cantarides et terantur 7 supponatur oleum vetus deinde coquatur super prunas donec coadescant 7 misceantur cum melle anacardino 7 stercore columbino 7 emplastretur It R. medulle fermenti nucis rancide medulle grnorum cocti cauulis ape decocti sinapis fimum columbinum 7 fiat Emplastrum 7 ponitur ab Auic. It appo huius capitelli ē valde utilis 7 cito ulcerat R. corticum ovorum aglius

fuerint pulli extracti que p vino constinga-
mini 7 dein bene lauentur 7 pluribus
uicibus cu pluribus aquis manibus
fricent abiciendo cortices furfureas
2o lauent cu aceto fortissimo eodem mo
3o ponatur tin de qua fit olla in qua ni-
trum liquefit 7 fiant duo vrceoli se inui-
cem claudentes 7 ponatur ad ignem uitriatorum
cu predictis corticibus et stent p diem vnam
7 noctem vnam · Postea extrahantur 7 acci-
piantur predicte cortices 7 resoluantur i pul-
uerem cuius puluis Rx ʒ ij argenti subli-
mati ℈ j 7 cu pistello tito misceantur
post statim addatur saponis albi tendentis
ad nigredinem ʒ j opij ℈ ʒ 7 bn cu
pistello conquassentur dein subito ponan-
tur sup manu 7 cu saliua fiat palocta
vl capitellus
Simplicia medicine rumpentes aperta et
subtiliter materiam euacuantes sunt fermentum pasta
gummarum sicut galbanum 7 euforbium
arsenicum vrtica nasturtium flammula
calx sinapis nux rancida cardamomum
salgemma baurach piretrum stercora anim
calidorum ut columbi accipitris falconis
marciona rubea 7 trita cu suis fiat compo-
site existens cu succis vl gummis dissolutis
i eis vl melle vl stercoribus anium predic-
tum vl capitello uel lixiuio forti quo vtuntur
tinctores vl alchimiste
Alia cura specialis est ut materia
in sensibiliter resoluatur sicut fiat hoc emplastrum
Rx baurach sal armoniacum pipis triti al-
lei ana 7 cu succo scabiose fiat emplastrum
7 alia empla dicta in ca de carbunculo
Item radix linguacanis viridis 7 sicca super
emplastrata · Item consolida maior trita inter
duos lapides mirabiliter sanat 7 experientia
vidi quia resoluit venenum appetitate sin-
gulari radix antifarmaca cu sua uiscositate

Nunc restat de pruna seu carbone seu
igne persico quod idem est dicere ad carbo seu
pruna ad similitudinem carbonis extincti 7
est apostema parum lupini malicie magne 7
venenose in principio sue apparitionis facies
vesicam 7 escaram 7 postea cum subueniunt cor
rumpens cu fetore 7 denigrat carnem p ambu-
lans p membra 7 est de genere carbunculorum
differt tamen ab eis quia in carbone materia est
sanguis subtilis colericus adustus vl colera
mixta adusta vl melancolia adusta que fuerit
generata ex corruptione sanguinis subtilis sic
sepe accidit tempore pestilentie Materia autem
carbunculi est sanguis grossus ustus ut dictum
est Differunt 2o quia pruritus antecedit
aduentum carbonis sed non aliorum · Differunt
3o quia in aduentu carbonis prius color est
niger In aduentu uero aliorum color alius
rubeus alius citrinus alius viridis aliquis niger

Dicitur etiam carbo 7 ignis persicus quia ignis
persicus est quando colera dominatur melius i tali
adustione Et tunc est nigredo cum quodam
splendore sicut in collo pauonis vl nigri
columbi 7 est corrodens 7 comburens partes adia-
centes in superficie 7 velociter ambulans ad
modum eri.c vl forte Cum uero melancolia do-
minatur color tunc est color niger cu obscu-
ritate 7 siccitate membri ad modum carbonis
extincti Et dicitur carbo seu pruna et eius
corrosio est profundior 7 tardior motus
Et scias quod illa que in carne accidunt
citius resoluuntur 7 illa que i neruis tar-
dius Et sunt aposteata contagiosa maxime
quando in pestilentia accidunt 7 ex hijs patent
signa Cura com-
munis est proxima cure ipsius carbunculi
i modo flobotomie i farmacie ut dictum fuit
in 2a intentione Cura uero particularis
est cu euacuatione partis opposite cu ventosis
scarificatione profunda sanguisugis suctione
7 mitte repercussio fortis utentur et mol-
litiua 7 resolutiua magne caliditatis ne pos-
tea inflammet 7 sint medicine ad mistrade
excitatiue cu aliquali infrigidatione 7 resolu-
tione cu calidis temperata sicut est anagallis
emplastrata 7 galle cu aceto vini decoc-
te 7 lentes cu pane hinc parum furfur
quia est subtilior in siba h predicta ponit
coniunctim 7 diuisim coplesvari Aliud
emplastrum efficax 7 expertum Rx granata
acetosa integra et scindantur p quartum
7 coquantur cu aceto vini donec dissoluatur
dein terantur 7 ponantur sup partem emplastrum
conuenit a principio usque ad declinationem Aliud
quod conuenit ante ulcerationem Rx acacie
e draganti opij corticum granatorum ana
ʒ j florum ex vsti seminis iusquiami ana
ʒ j ʒ conficiantur cu vino vsui reseruetur
Medicamine aliud dictus cu iam sunt ul-
cera 7 est aliquantum excitatum quale est confecta
cu vino 7 rob granatorum et similia 7 custodi-
ende sunt partes ne putrefiat 7 corru-
pantur 7 id fiat cu bolo ar. 7 aqua ros.
sup apposita 7 reliqua infrigidat 7 confor-
tant 7 cu recessit inflammatio 7 remanent
ulcera curentur illa cu eis que sunt apposita
sicut emplastrum de merdasengi 7 alijs co-
uenientibus corrosiuis 7 frauduletis
supius dictis 7 narratis

laus deo ·:

Sirupus pro fratre angelo de quadrell' melancolico in calididitate totius cum debilitate cerebri et visus et cum calefactione aliquali epatis ℞ mellisse sticados arabici calamenti eufragie celidonie ana m. j. polipodij ℥ j. folliculorum sene ℥ ij succi bugloss succi borag. depuratorum ana ℥ iiij succi pomorum dulcium lb. s. cum ʒ j. semis anisi cinamomi ana ʒ ij. zz. ʒ s. zuccari lb. j. fiat sirupus **Pillule ad idem** ℞ aloes ʒ vj mirabolanorum indorum emblicorum kebulorum sticados arabici turbit electi ana ʒ j et s. zz. sal' indi ana ʒ j. dyagridij correcti ℈ j. fiat pillule cum succo feniculi **Confectio ad idem** a qua sentiebat aliqualiter debilitatem dum sumebat in mane ℞ fisticorum passularum pinearum mundatarum lotarum in aqua calida ana ℥ s. mellisse corticum citri cinamomi ana ʒ j. galie muscate mastices zedoarie doronici nucis m. been albi et rub. seminis ocimi gariofilate sandalorum citrinorum ana ʒ s. mell' vel zuccari q. s. et decoquatur mel sine zuccaro in decoctione mirabolanorum kebulorum indorum et emblicorum ana in ℥ x. etc.

Dispositio huius domine est debilitas cerebri et nervorum cum multa continuitate et extenditur ad manus et ad cetera membra ideo rogatur ergo conveniente de principio mense fiat istud sirupum ℞ endivie capillorum veneris ana m. j. mellisse bugloss ana m. s. sticados arabici acorum radicum feniculi petrosel. ana ℥ j. sene thimi epithimi ℥ j. s. polipodij epithimi ʒ vj mirabolanorum kebulorum indorum nigrorum ana ʒ s. passularum ℥ j. semis ana feniculi cinamomi seminis endivie ana ʒ ij. al' ℥ ij. ponatur in fine decoctionis epithimum et cum zuccaro lb. j. fiat sirupus dosis ab ℥ j. s. usque ad duas cum aqua calida continuet in toto mense interponendo aliquando aliquos dies Sumpto sirupo purgetur cum pillulis cochijs almasis et pillulis de lapide lazuli ana ʒ ij. et si non posset sumere pillulas purgetur cum hoc ℞ confectionis solutive ad unos confectionis aureum amech ana ʒ iij. dissolvatur cum aqua calida et bibatur in matutinis primis et parum dormiat sic ca[…] facta purgatione incipiat sumere de hac confectione ℞ electuarij pliris arcoticon dyacinamomi dyarodon abbatis ana partes equales misceatur dosis ʒ ij. ante cibum aliquando in mane et in sero ante cenam cum parvo potu vini parum lipha[…]ti et aliquando sumat de ea quando vadit ad lectum sine potu et continet hoc usque ad medium mensem decem diebus post purgationem predictam incipiat sumere de hac alia mixtione ℞ electuarij ad multorum electuarium solutivum ad nervos ana ℥ j. s. misceatur dosis ℥ s. de decimo in decimum die de mane ante diem cum aqua calida et fiat hoc toto mense finito fiat lotio manuum frequenter ex aqua in qua bulliat radix celidonie radix lappacij et lavet caput cum lixivio in quo ponatur asarum rosmarinus et sticados arabicum ana m. j. Teneat super caput sacculum parvum in quo sit pulvis iste ℞ calamenti corticum citri maceris gariofilorum ana ʒ iij. fiat pulvis subtilis et ponatur in sacculo et calefiat super tegulam infusam aspersam vino albo quod sacculus non madefiat et ponatur super caput et teneatur continue

Dispositio venerabilis patris et domini domini Francisci episcopi oliuensis est hec corpus eius a pomo calida est cum aliqua siccitate et hoc capitur quantum ad complexionem habitudinis totius cuiuslibet notam Epar non eius et multa quantitas ad eandem dispositionem declinat Cor etiam eius magis ad calliditatem tendit Cerebrum autem calidum et humidum est ex multis mentalibus laboribus et multa vaporatione et continua sublimatione humiditatum ab inferioribus ad caput et predicta dispositio naturalis superveniente inmoderata tristitia multiplicavit materias melancolicas in splene et in venis quibus circuit epar Ex quibus fiunt in periculo egritudinum ydropisis aut ethice aut aliarum egritudinum notarum Illud vero quod aliquando percipit ex dolore in parte posteriori et ex aliqua evaporatione quam sentit illic recipi et humiditates a capite descendentes possent ledere partes gutturis aut alias quas portarentur Oportet igitur intendere ad rectificationem splenis et epatis cum rebus rectificantibus humorem illum nutrimentum qui est de genere adhusti et cum rebus suaviter mundificantibus sanguinem ab eo et cum rebus prohibentibus dispensationem et confortantibus nutritiva omnia et cum rebus multiplicantibus sanguinem iocundum et spiritus in corde et cerebro ut resistant cogitationibus resolventibus et aliis accidentibus anime paucificantibus spiritus a quibus cogitationibus profundis et multis predictis differentiis absolvi non potest ex natura suorum spirituum aptorum discursibus et iterationibus ymaginationum et cogitationum et inventionum Hec autem omnia fiat cum infrascripto regimine

Primo ergo eligat aerem quem potest temperatum removendo aerem nebulosum et ventorum nitrorum et dispositum in calido et sicco et cameram habeat habentem fenestras ad pl[…]

orient⁹ ⁊ in estate potenter p flari a
septētone Caueat tn̄ ne pot flatu ue
ti austral' occurrat vēto septētrionali.
In cibis ⁊ potibus sic r̄gat caueat
ab omnib; cibis inlicit taz calis ⁊ sitis
nisi in casibus in quib; dicet Caue-
at ē cibis diffi¹ digōnis ⁊ euapo-
ratis ad caput ↄr caueat a caseo et
p̄p̄e sicco ⁊ a carnib; sicc ⁊ leguīb;
⁊ a crumibus. et a carnib; bouinis
ul' bouinulis ⁊ a carnib; auiū aquati-
caz et gruib ⁊ ceruī ⁊ pauonis ⁊ star-
neloz ⁊ a piscib; grossaz carniū. Ca-
ueat ab azimis ⁊ omnib; cibaȳs de
pasto azimo ⁊ raro utat subtestiȳs Ca-
ueat a cib; frixis ⁊ p̄p̄e in nasc error
Caueat a castaneis ⁊ sinapi ⁊ eruca
n̄ ꝗ̄ꝗ tꝑib; fort frigor. Caueat ari-
nis tocti ⁊ turbid ⁊ multū potētib; Ace-
to modeāte utat et acceciȳs ⁊ acib; a-
cetoꝭ ⁊ usus istoz sit in estate. Cōedat
carnes pullias pulloz ⁊ pullaz p̄ua-
zū ⁊ gallinaz Juuenū ⁊ caponū no
ī pinguatoz p artificiū ꝑ qⁱ libē vi-
uecū Et bom̄ ē q̄ de ist pullis aliq
heat custodia ne mal' pastūt cibis.
Comedat ē carnes pdicū ⁊ fasianoꝝ
et auiū minutaz s. turdoꝝ Caue-
at squaleas ⁊ q̄a passez. Alaudis
nō cū brodȳs eaz aliq̄n uti pot et ē
merulis sive merlis rāo ⁊ auiculis
minut ipinguat t̄c fictiū pt ↄedē
in tꝑib; f̄cis ul' f̄ciorib; pipionib;
nō nutrit in domo s; in turrib; ⁊ aliū
colub' siluestib; ⁊ si misceat ↄ̄ hui
gnib; colubaz d̄ agreste ē ↄ̄us. pt
ē ↄmedē carnes edi ⁊ castrati ⁊ ana
l' agni ⁊ aliū porci Juueis ⁊ lactant
nituli ⁊ capoli Juueis ⁊ porci siluest
Juuenis Raro pt comedē carnes lepo-
ris iuueis et cuniculoz. De piscib;
aūt pt ↄmedē secūq ut marinis e-
lect ⁊ flu^b; petriis ꝑcat s̄m omnes
mōs ↄ̄ntes pt' mōs frixios. Caueat
a piscib; sine squama ⁊ a piscib; pa-
ludoꝭ ⁊ valiū pt tn̄ aliū ↄmedē de ca-
ces accept ex aquis currētib;. pot
ē aliū ↄmedē lac amigd' coctū et far-
cōne ⁊ far ordei ⁊ ordeū depilatū
⁊ qn̄ cōedit far sit bn̄ coctū ⁊ satis li-
quidū pot et ↄmedē aquaz ciceꝝ a-
liqn̄ alboz p̄p̄e in estate m^z p̄p̄e ī hy-
eme De olibus pt uti borragine
bugloss spinachia ⁊ aliū atriplice ⁊
raro utat blite. fen° nō cū petr° ⁊ ane-
to ⁊ trifolio utat cū pdict herb' in
q̄n̄te pauca. Caulib; ē aliq uti pot

decoct cū carnibus laudab; pinguib;
lactuc. uti pot in tꝑibus calidis coct
ante cibū. Et si ex aliqua cā nō bn̄ dor-
miret pot ē uti eis coct ī modū alio
rū aleꝝ pot et uti cucurbita bn̄ coc-
ta nō tn̄ utat ea freq̄r ⁊ si ponat cū
ea in decoctōne cepe paꝝ ē bonū fa-
pis eiū uti pot ⁊ maior utilitas coꝝ
est ad confortandū uisū porris nō
nec crudis nec coct utat ci' ualde
raro ⁊ max^e stalogius. De fructib;
pot ↄmedē an̄ cibū de p̄nis bn̄ ma-
tur ⁊ de p̄sic et de mor et aliq̄ d'
ceras. s; multi ēt cerusa ⁊ aliū de pepo-
nibus et rāo d' ficub; ⁊ uuis d' ficub;
aūt sicc an̄ cibū uti pot in t̄c f̄cado
⁊ cū pdict fructib; recētib; nō bibat
aquā nc vinū ⁊ ↄmedat cos q̄ una
hora aut duabus an̄ cibū ⁊ ambul
paꝝ sup eos. poss aliq̄n comedē d' flori-
bus cap^r s̄m consuetū mōz usq coziū
pt ē ↄmedē de passul' an̄ cibū ⁊ ē pot
et si nō sūt oīno dulces sūt meliōs fruc-
tus quibus pt uti post cibū sūt pira a-
conia et mala q̄nata quiq ē mal' q̄na-
ta pt uti in aliȳs horis. pt et post cibū
ↄmedē de auellanis. pt ē uti q̄nis pini
s; p̄mo lauēt cū aqua calida ⁊ ex siccēt
suauit' deniq̄ aspgant puluē zucc-
ar. Nucib; nō utat n̄ ualde raro ⁊ co-
petentes sūt ei inig male pt uti de o-
liuis condit. Saporib; nō utat dispa-
t sicut ē mustarda et oleatū s; fri-
et cos costeni tempatos ex cpe pulloꝝ
ul' amigd' ⁊ pauca maiorana ⁊ petr°
⁊ puluē cinamomi ⁊ in estate disspē cū
succo arantioꝝ ul' q̄natoꝝ ⁊ ī hyeme
cū brodio carniū Et pt in hyeme ad-
dē aliquid d' gar ⁊ ʒʒ. pt ē uti loco
salsoꝝ capaloꝝ nit ⁊ agresta Cōposta
raro utat ⁊ si uelit de ea uti sit facta si-
ne sapa ⁊ sine melle. De aromatib;
aūt pt uti in tꝑib; f̄cis cinamō cū 4^a
pte sui de ʒʒ. et octaua pte de gariofil
⁊ croco In estate nō sit ↄtento solo cina-
momo cū pauco croco ⁊ pauco mac si
uoluit Panis eius sit ex frumto sano
sup quod nō cucurrit annus ⁊ sit panis
bn̄ fermētatus ⁊ coctus ⁊ bn̄ mūdus ⁊ a fur-
fure ul' paꝝ furfureus nc comedat r̄cens
sui diei nc postꝗ cucurrit 4^a ul' 7^a die
⁊ mūdet a cortice suo ad husto ⁊ si hz
modicū sal' ē ↄueni. Est ē melio' si de
coquat in aliquo furno hn̄te aliquod
spiraculū. Vinū sit albū subtile me-
diocre limphatū ⁊ cū 3^a pte aq̄ et plu-
ri ul' paucori s̄m diūsitatē tꝑm ⁊ actūm

vinu aut pot ee vinosu in tpribz freis
potu ex cibu caueat n quoqz necitate infes-
ta siti aut aliqua debilite cui subue-
nire volens cu confectione dicenda z vino
Et si contingat potare extra cibu sit h' co-
pleta digestione stomaci / Exercite' i mane
z sero an cibu exercicio ad aliquem leuez
lassitudinem z sit h' ambulando z manus
mouendo z aliquocies se flectendo et erige-
do post cibu no quiescat aut suambo
passibus pambulet p aula z sedendo n
sit incuruatus sup aliquo flexo capite ut
faciunt illi qui ad aleas ul' ad scacas uel
cartulas ludunt / Non comedat diuersa ci-
baria in vna mensa nec bibat diuersa vina
nec comedat in vna mensa cibaria diuerso-
ru modoru preparacionis s ul' tm elixa ul' tm as-
sa frequencius tn utatur cib' elixis Et cu coed'
assaturas comedat eas plus de sero qz
de mane / z no comedat ptes assati ex-
ustas et alleniet cenas / Et vinu qd bibit
sit limphatu duab' ul' 3bz horis anqz
potet nec ad ultimaz sacietatez repleat ci-
bo ul' potu prouret ventris bnficiu et d'
hoc sit sollicitus ut quantu die semel asue-
naliem assellet z i mane cu surgit z i
alijs horis caueat de muccie p nares z
tussiendo spue Et e qz anqz ponat se ad
prandendu siue ad mensam accipiat aliqd
vinu aromaticu z suauit gargarizet
illud duab' ul' 3bz vicibz / Dormiat co-
ueniente coopertus cu capite eleuato z p°
situe' s dextez dein qn voluit vertat
se ad dormiendu sup sinistz z no ponat
se statim ad dormiendu post cibu sup°
cibi s sup vigilet duab' ul' 3bz horis n'
surgat a sompno an copletaz digestioz stom
qz tps dz ee notu ^ibi In die ideo no dormi-
at nisi consuetus sit aut si ex aliq° cu
no dormiuit de nocte / Circa accidencia aie
quid sit utile leuit explicabz si no le-
uit exercitacioz mandabi' / Expedit · n · qz
euitent' in quantu ptit cogitaciones tristia
z intendat' gaudio z leticie cu conuersacione
amicorum eorum cu quibz ho delectat' z reme-
memoracione rerum amabiliu z intuitus se-
renitatis celi z rerum preciosaz z i nouacione
vestiu z aliorum que delectacioz afferunt z
tristes cogitacioes expellant que st diuersa s
hoi m diuersitaz / Lauacros pedu aliqn
sunt utiles ex aqua pura calefacta an ci-
bu ul' postqz digestus e cibus stom / Locio
capitis fiat ut e consuetudo scl i septima-
na ul' bis in mense in estate cu puo lix-
inio In tpre yeme buliat cu eo astri
sticados azari camazz rosmarini an.
m j · et qn lauet caueat ab oi i pssione
venti cu exsiccat' ut n° remaneat hu-
mectacio z post° cooperiat' pannis asuet'
lauacroz facies i mane fiat si e asuetus

qz si no curet de ea s e bonu qz cum
mantili paru p aspero fricet faciem sua
z collu et manus Stuphis no expedit
uti nisi multu sint consuete / Felici-
tab' in sdictis intencionibz cu voluntate
dei procedendo cu hijs rebus medicinalibz
domesticis z conformibz ne / Et primo
fiat hec confectio de qua sumere inci-
piat circa fine aprilis z procedat cu ea us-
qz ad fine aut media septembris su-
mendo de ea an cibu aliqn bis in di-
e aliqn semel in die aliqn si voluit in-
terponendo diem ul' dies dosis eius sit 3 ij ·
Et si voluit potare cu ea bibat paru
vini limphati no pdicto z si voluit
puri Rx sem coing mundatoz amigd
dulciu mundataz an · ℥ · j · pinearuz
mundataz lotoz cu aliqua aqua cordi et
post° exsiccataz ℥ · ij · candi rosarum cardi
uiolati an · ℥ · ß · borag flor buglos-
s an · 3 · ij · specierum sandaloz citrinoz xi-
loaloes dragaganti gum arabici se ozimi
gariofilati cinamomi corticu cit citri
limatire auri et argenti margaritaz no
pforataz an · 3 · j · sandaloz alb · z rub ·
ro rub · macis cardamomi fragmentoz
saphi z rubini an · 3 · ß · gariof garice z
masticis an · ℈ · pell · 3 · ß · j semis endi-
uie seminis portulace liquiricie munde an ·
3 · ij · penidiaz solidaz ℥ · iij · zucc · al ·
ij · distepretur zucara in aqua rosarum et
aqua buglosse an · ptes equales et fiat
confectio in vase In pncipio no nouebris
fine octobris dimittat pdictaz confectoez
z utat' hac alia confectoe toto tpe yemis
usqz ad pncipium aprilis ul' fine marcij z
utat' ea com° quo utebat' alia confecto-
ne Rx fisticoru amigd dulciu pmun-
de an · ℥ · j · pinearu mundataz z lota-
ru ℥ · ij · passularum ℥ · j · sem cucurbite
mundataz 3 · ij · dragaganti gum ara-
ci an 3 · j · galange 3 ß · cinamomi an ·
3 · ij · zedoarie doronici xiloaloes corticu
cit' galie mg an · 3 · j · serici crudi li-
matire auri margaritaz an · 3 · ß · se-
minis gariof cubebe garf macis nu-
cis mg · an · 3 · ß · spice ℈ · ij · croci 3 · j · been
albi z rub · an · 3 · ß · puluis zucari lb · ij ·
eliquet' zucarum in aqua distillacionis
melisse z buglosse an · ptes equales
fiat confectio in vase Aduenientibz diebz
carnium ut in fine pncipio marcij siat'
hic sirup° Rx aque distillacois endiuie
aque distillacois aque lupuli borag
aque distillacionis buglosse an · lb · j · a-
que distillacionis melisse lb ß · mis-
ceant' z calefiat z pona' i infusione ita
Rx follicloz sene ℥ · iij · tamaricis corticu
saliunce mediane scolopendrie an · 3 · j ·
sandaloz rub · cinamomi sptis an · 3 · j · cassiat

ʒ. ß. contidantur omnia et ponatur in aqs
pdictis et stent p duos naturales dies
deinde buliat usque ad consumptionem me
dietatis deinde confricetur manibus et
colentur et colatura syrupisetur cum lb. j. ß.
zucari Et si pdicte aque non sufficerent ad
decoctionem et infusionem addatur in eis usque ad
sufficientiam dosis syrupi prima vice sit ʒ. ij.
cum aqua calida et si assellaret cum ea semel
procedatur cum illa dosi et si non sumat qualibet vi-
ce ʒ. ij. et si cum ea assellat semel ultra
solitum vel saltem egestiones sue fiant liquidi-
ores solito et pluris quantitatis procedat cum
hac dosi Et si noluerit interponere unum di-
em in sumptione syrupi potest facere et precipue si ul-
tra solitum cum eo assellat / Quod si inte-
rim leniter faciat venter fiat hec
decoctio ℞ polipodii ʒ. ij. sene ʒ. j. fu-
mterre scolopendrie ana m. j. ß. violarum
passularum florum borag ʒ. ß. seminis ana ʒ.
fiat decoctio in aqua sufficienti usque ad con-
sumptionem 3e partis et cum ea temperetur pdic-
tus syrupus sumat de dicto syrupo ad minus
iij. vicibus Sumpto syrupo purgetur cum hoc
leni purgatorio ℞ dyacatholicon dya-
sene secundum nicolaum ana ʒ. ij. turbith reuba-
bari ana ʒ. ß. misceatur et dissolvatur cum
aqua calida sumatur in matutinis pruinis et po-
nat se ad lectum capite satis elevato et de-
clinet super parte dextram et si noluerit dor-
mire parum dormiat et si fuerit assellare
usque ad quinque vices vel sex sit contentus eo
Quod si non faciat fiat unum clistere commune
ex decoctione malve blete et pulpe cas-
sie ʒ. j. zucari rubei ʒ. ij. et olei dulcis medi-
us ciatus et pauco sale et tardet retinere
usque ad nonam vel post factam purgationem adve-
nit iam tempus quo iam uti debet confectione pdicta
procedat ergo cum ea. Alium ponat semino sto
filtris infusum in decoctione harum rerum ℞
scolopendrie corticum salicis mediane ta-
maricis ana m. j. cappari florum camomille ana
m. ß. buliat in aqua in qua ponatur quarta
pars aceti Adveniente autumpni tempesta-
te iam ac sine sit circa finem septembris
aut circa introitum octobris fiat hic aliquis syrupus
℞ aque distillationis eiusdem aque distil-
lationis lupuli aque distillationis mellis-
se ana lb. ß. misceantur et ponatur in eis in
infusione hac ℞ liquiritie passularum tama-
ricis scolopendrie ana ʒ. j. sene polipodii
ana ʒ. ij. ß. sandalorum citrinorum ana seminis ana ʒ.
ij. ponatur in infusione et cum lb. j. ß. zucari fiat
syrupus modo quo fiebat syrupus pdictus sed in fine
decoctionis antequam syrupizetur ponatur ʒ. ß. e-
pithimi Sumpto syrupo vicibus circa iij purgetur
cum hoc ℞ mirabolanorum indorum ʒ. j. kebulorum turbit
agarici ana ʒ. ij. buglossi liquiritie cameos
camepiteos thimi ana ʒ. ß. epithimi polipo-
dii ana ʒ. j. ß. passularum ʒ. ij. prunorum et tamarindi

ana numero x. fumiterre m. ij. fiat decoctio us-
que ad consumptionem medietatis et ponatur in ea
zucari lb. j. et reducatur ad spissitudinem mel-
lis deinde addatur lapidis lazuli lapidis arme-
ni lotorum secundum artem reubarbari ana ʒ. ij. mis-
ceantur et sumantur de eo ʒ. v. et distemperetur
cum aqua calida et bibatur in matutinis pruinis et
cum sumpserit eam quiescat elevato capite
et declinans super latus dextrum et si voluerit
dormire dormiat parum et regatur sicut
dictum est in alia medicina superiori Qua
purgatione iam expedita iam advenit tempus
usus alterius confectionis Cum ergo revoluetur
annus cum dei gratia felicitabitur in sanita-
te sua nec expediat sumere medicinas so-
lutivas sed si voluerit poterit sumere tempore verno
aliquibus vicibus scilicet sex vel octo de syrupo
pdicto sine alia medicina et similiter in autum-
no sequenti et sit gradatim pdictos syrupos dic-
te Confectiones autem pdictas si utatur tempore
longeva bonum erit regimen cum vice cum
pdicto ordine ordine quantum potest observet
Est bonum quod in temporibus frigidis et humidis acci-
piat quantitatem unius grani fabe de electuario
pliris arcoticon et aliquantum de dyamargari-
ton calido secundum m. et occultet id in ore et
inde vadat dormitum et dormiat cum eo
/ De usu balneorum naturalium post purgationem
et cibos pdictas credo fore dignus Esset autem
bonum balneum aquarum prope pisas aut bal-
neum anniviois et in comitatu senarum quia
hec habent aliquam utilitatem ad confortandam in-
testina et epar et splenem non tamen quod nobis
sit omnino necessitas balneorum hiis omnibus
diligenter factis sanitatem properam consequimini
cum dei auxilio qui sit benedictus Amen
Anno christi 1427 mensis marcii gentil' etc.

Pro signis capitis precedentibus eventibus
et cum bono regimine fiat hic crocista quod posuit
gal' in libro de experimentis que incipit rogasti me
amice

℞ sal' gemme sal' nitri combusti spume ma-
ris baurach al. omnium ana parte j. elly al. p. ß.
codisi stafisagrie synapis fecis vini tartari
.i. tassi combusti omnium ana p. j. sulfuris vos
garis sumach alkane squinanti prassii gum
arabici olibani garis xiloaloes lilii arsenia
auripigmenti aluminis foliis spice macis nuc ana p.
ß. terantur et cribellentur et solvatur in aqua
saponis comis partes equales cum aceto vini antiqui
et conficiantur cum eo mane et permittatur in nocte
et sit acetum bulliens quousque solvas ipsum cum sa-
pone Et fiat crocus sicut quod unus crocista ʒ. v.
et exiccetur in umbra Tunc quando necesse est tritur cro-
cus et solvatur cum aqua calida et abluatur caput
cum eo et abluat caveat ne cadat ex eo in
occulos et sit valde lenis etc.

Ec egritudo diffial' est cuiq signu e inuasio diuturna 7 lo. g tps e a pma in nasioe festinandu g° in cura eius Et qm pim eius fuit ex sto suppo° acci tu ea neize ad cebralez sit acci q morbi p rolitate fuit p se morbi Ma aut eius e fla p indigos intricas ex in ordinat resolucoinb motib 7 coytu Et h° fla longius a splone sua que in radice no e flatica ut bn uideret me consulte et ex h° est difficilio cura Regi g° hac regie 7 p° de habitacone Caueat i moderatia aer xclinate plus ad calidu et sitem in sultu vetoru 7 tpe austri et boree 7 tpe pq angustu eligat cameraz nec nis altu nec nimis pfundaz hnte fenestras apte origis oiet et pmutet alu loca in quig hitet d'cast in castz Cibi eius sint d'carnib laudabilib no multu impignat 7 liberis ut pdicib fasianis turdis auiculis pulis et capolo castrato et edo et qnz tu raro d'pipeonib 7 sint copleti tpe no domestici in domib Caueat carnes porcinas bouinas aiu palud ansis et carnes sitas et leporis nisi raro 7 intiora aialiu et caseu et agruina 7 tpe cepas 7 hbas crudas et pistes oms nisi qnz fluuiales electos ul marinos qmis melius sit q dittat dez pistez pt qnq comede de oleribus in quigsit blet 7 de aqua cicez 7 si qnq molestat calore aer ul flama epat poss paz de lactuca comede pt et comede s n sti de pir pot cibu pt et uti de fistic et qnq auellais et gnis pini lot cu aqua cada De ficub sicc pt comede secunq q de hu̅idis s cu ut ficus recetes comedat eas an cibu aut stet oteto comestioi caz solaz nec comedat nec bibat cu eis aliqd no comedat vuas nec p sica nec pira nec melones nec pepoes nec cucu potest pt aut an cibu sume de capparib salsa ul mustarda tpribus fris Rapas nec indices comedat panis eis sit dilige cortus et ppato no nimis afirfire vim e9 sit mediocr limphatu sm osue 7 dispones orretes no repleat diuis cibis s in vna mesa sit cotento vno cibo et pndiu sit maig cena 7 sit cotento vno vino 7 in vna cena cui faciat misti aq p aliquod spaciu anq bibat id Et caueat potu ex horas pcuet qua die bnficiu ventris 7 pget s'nares scep i mae 7 qnq surgit extite i mae ieiuo stoco et sero an cibu 7 qnz faciat fricatos ann q excat lcin i mae incipie a ptibi spatulaz 7 pectore destede ad costas 7 crura dittat sopm diurnu 7 uigil pq cena ad

ming duabus horis Caueat accid aie tpe tristiaz 7 raro utat coitu De puti mese septembris suat istu sirupu Rp ysopi sticados arab an ʒ ij origani thimi epithimi an ʒ j s radicu peonie siler montani xilobalsami puret radicu feni pet an ʒ s bethonice gai ofilate an ʒ j cardamoi spice an ʒ ij passu al ʒ ʒ iij mell lb j fiat sirup dispent cu aqua cada in qua stet in infusioe rosmaring 7 mixing eo suat de eo ʒ j s 7 ad oez lb dci sir addat ʒ iij oximell squillit 8 dieb Purget tu hys pillis Rp pillaz cochiaz almasor ʒ iij pillaz aggut meche ʒ j in corporet sil 7 suat eas deinde iterz suat sirupu 7 otiet alys 8 dieb 7 purge itm cu hys pillis Rp puluis yere sm gal sm nicolau ʒ iij colloquide agarici sticados arab bdely an ʒ j dyagdi coral sal geme an ʒ s squille ʒ j dissoluat bdeliu cu vino 7 cu eo dissolue pille dos ʒ j Post hac purgacoe ra incipiat facere capipurgiu ul i mae ul in sero an cena cu succo blit 7 succo maiorane ponat sirpnola mang et oe ptes aq qtf hant p nares Et stati pq cappurgiu fiat masticato de hoc Rp origani ysopi acca nucimg pipis longi an ʒ j i pastent cu passul pig 7 fiat fore sicut auellane hys otinuat plurib diebus itm eod mese purge cu pillis statim dict 7 si uide pmittur sirup p dicto qua d qnq dieb Et si ʒ j dare pillaz no mouet eu adda modicu mod si 7 de mese octobr ʒb nitib purgetur ad ming cu pillis dict pmittedo qbod dieb podin sir fiat hec confectio Rp radicu feni decoctaz 7 pparatuz lb s pirecti mollifici ʒ iij pineaz mundatarum ʒ ij cinamoi garf xiloaloes galage muscing Cardamoi an ʒ j cortici cit semis ozimi gariofilati mac an ʒ s ambre ʒ j musti g ij mell q s fiat ofectio de qua suat coclear j in dies in quig u sut sim in sero an cena 7 qnz expiat sume paz de ea qu uadit ad lecu 7 no bibat cu ea aut ualde modicu vini liphati quo solu lauet os 7 qnq expiat tunc antiq si qua sit s octo anos suat de ea ʒ s i mae 7 otinuat x ul octo dies Adueniete mese nouebr vstibat statu suu 7 remittat id plus p cib h e plus quo uti dz in cib suis Rp Cinamomi ʒ j garif Cardamoi ʒʒ an ʒ ij cu ʒ j 7 qu vult lauae caput ponat i lixiuio assaz sticados arab 7 rosmarin utile est portare s se smaragdos

Dispitandum est quod epy^a sit cere-
bralis qui fiunt ante principia
s. a motu giratio cuius impressio
fiunt in ventricul' cerebri ut quod aliquod fla-
tuositatis est ingrediens illos et ideo si est cura
erit difficil'. Regatur cum regimine conveniente
vob' noto et singl'r allenietur tenab. et te-
neat interiora calidum et teneat motum
superfluum et non dormiat statim post cibum
& supra vigil. fiat iste sir. R. sticados
arabici ysopi sicce ana ℥ ij. aceti passulare
enucleate ana ℥ j. cum aqua tanta in qua po-
natur in infusione iste R. muscus nigri xiloa-
loes ana ʒ j s. cinamomi ʒ ij. aqua in qua
ponatur sit melius petita de 8 ℔ in die
sumat quatuor vel quinque vicibus de hiis pillis
et plures et pauciores secundum quod vobis videbitur
et pillas regantur secundum nicolaum ℥ s. turbit
agarici ana ʒ ij s. croci ʒ s. sal' gemme ʒ s.
fiat pille cum succo feniculi quod si non pot' su-
mere fiat id electuarium R. passule sticados a-
rabici croci ℥ j fiat decoctio in qua ponatur
mell' ℔ s. reducatur ad spissitudinem deinde
addatur hic pulvis R. turbit agarici ana ℥
s. croci ʒ ij. sal' gemme ʒ. misceatur ad
invicem dosis prima vice ʒ iij. fiat ista
mixtio R. dyamargariton pulvis arto-
tico ana partes equales misceatur dosis ʒ j.
sero antequam vadat dormitum fiat pluris
qui ponatur in una petia ad modum bal-
le et teneat in manu et odoret R. origa-
ni cinamomi peonie ana ℥ s. castorei
ʒ s. potus cuiusque est bis aut ter incipiat su-
mere de isto pulvere Et fiat aliqua garga-
rismata cum oximelle et capupurgia cum suc-
co maiorane etc.

Opiliar epy^ar fiat decoctio de qua
sumat vi diebus continue cum aqua calida

R. Sticados arabici origani ysopi sicce ana
ʒ ij. plex montani passule mior' sticados
ana ℥ s. fiat decoctio usque ad consumptionem medietatis
et clarificetur cum zucaro ℥ 8. addatur oximell'
ʒ iij. deinde sumat ʒ iiij. huius mixtionis
R. lapidis lazuli lap. armeni preparatorum
secundum artem ana ʒ j. collogunde dyagredii
corati elect' mg' ana ʒ s. piperis ʒ j. epi-
thimi ʒ ij. yeralogodion ʒ s. misceatur
sil' addendo parum aque mell' et iterum sumat
de sir. de predicta mixtione duabus vicibus
an' accessionem vel 3bus Sumat de electuario regum
ad confortandum cerebrum Experimentum ad epy^ar
R. viscus quercini et applicetur collo infantis
vel pueri etc. Aliud expertum ad epy^ar
iuvenis est in antidotario seu receptario gentil'
quod usus rute et siseleos in aqua et vino multum
confortat epy^co Et usus plus celidonie cum
zucaro multum confert Si sumatur ℥ j. celidonie per se

cum ℥ ij. aque decoctionis mitillorum et piperis
longi anxia^r spuat^r post purgationes pot-
uit omnibus epy^ci inito hudoris sui et ventositates
oximelle compo^to cum aqua decoctionis
rute et mirtillorum et longi piperis etc.

Syrupus valens epy^ce R. Succi
boraginis cocti et colati ℔ j. sene
℥ iij. aceti squillitici vel sirupi squilli ℔ j. coque
et cola et addito zucaro fiat sir. Et quidam
addunt peoniam piretrum saluiam rutam stic-
cados squillam et eius acetum aristologiam
et rotundam ysopum cardamomi epithimum agari-
cum absinthium et lapidem lazuli et armeni et cum
dicto aceto squillitico et succo borag' et sene
conficiunt sir.^m mirabilem ad expertum ad epy^ar
et detur ex eo mane et sero etc.

Syrupus pro quadam que patiebatur
ascensum multorum vaporum ad caput

R. mellisse garyophili bethonice eupatorii stolo-
pendie ana m j. radicum feniculi petroselini sparagi
acori ana ℥ j. cippi corticum radicum cappi
passule camedreos camepitheos ana ℥ s.
xilobalsami carpobalsami assari macedonici seminis
anisi feniculi ana ʒ ij. florum boraginis buglosse
gummi arabici dragaganti ana ʒ j s. pulvis zucari
℔ j. fiat sir. et aromatizetur cum hoc R. Cina-
momi ʒ ij. croci spice ʒ s. sumat de isto sir.
omni mane ℥ ij. cum aqua calida

Ad confortandum cerebrum debilitatum ex
casu vel offensione unde homo stat ac si
haberet sibet etc.

R. Calami aromatici extremitatum tamari-
sci cipressi florum camomille ana ℥ j. stic-
cadi arabici ro. mirte ana ℥ s. buliat in vino
et aqua et fiat embrocatio Et si virtus maior
impressionum fiat emplastrum ex istis rebus et expertum est

Confectio bona ad vertiginem et epy^ar
secundum guilhelmum

R. Corallorum rubeorum margaritarum non perforata-
rum ossis de corde cervi ana ʒ s. cornu cervi
℥ s. serici combusti ʒ s. galange cardamomi
in melegete macis piperis lo. peo-
nie garioffili muscus ana ʒ j s. cinamomi
℥ j. macis croci ana ʒ j. zucari ℔ iiij.
fiat electuarium durum in modum stomatico sumatur mane
et sero ad modum nucis et bibatur post id aliquid
aque decoctionis peonie et fit ex eisdem re-
bus cum melle et est melius in yeme quam cum
zucaro illi invenio etc.

Vis contuli cuius prohibitio fuit
quam paliticus quia non loquitur cum hu-
moribus fixis in medulla cerebri
Super sit consilio gentil' sir.^m de sticados

sine pirctro ʒ. j. cum decoctione aceti quia cum
calor magnus in estate fuit radicum ʒ. j. pl-
ueris mane dedi et post electuarium ad unos
ʒ. s. duxit quinquies materias fecal' prima vi-
ce alia vice diuisas materias uides nigras et
max^e citrinas unum statim alleuiatus est eadem
die et tunc ego credebam inde debilitum pos-
se factum fuit istud clistere quod duxit per quantitates
aceti flat^s albi sicut glacies liquefacta uel
sicut clara oui uitosa Rx foliorum uiolarum
malue mercurial' blitis ana m. j. Centauree
minoris m. j. corticis agarici ʒ. s. post addi col-
loquintida tamen non fuit postea buliat in aqua
ad consumptionem medietatis deinde coletur postea asp-
gatur cum pluuis yerapigre ʒ. s. et sale et oleo
et adde ana pugillum j. secundum quod tunc in nostro clistere
Alio die factum fuit istud suppositorium Rx pl-
ueris
agarici sal gemme pulueris yerapigre ana q. s. secundum
quantitatem suppositorii quod cum mell' q. s. fit post addi
colloquintida si non fuit potatum postea ad 3^s di-
es quia 3^bus diebus suppressit eandem ... Itera-
tum fuit idem electuarium in eadem quantitate cum
omnibus aliis remediis multum alleuiaue-
runt eum et reddiderunt sibi ubum cum auditu de-
inde fuit factum quedam infula pena in qua
fuit sicut puluis sticados calamenti ana ʒ. ij.
Confectio ad idem confortatiua in debilitate
eius erat Rx dyamargariton cordial' comis
ana communis Et pro confortatione cerebri utebatur
pluries arthotico puro et quia multum calefaci-
ebat eum fecit post refrangi cum zucaro mo-
lata partes equales daba... pro uice de puro j
ʒ. post cerebrum debile post cibum ex quodam
ascensu naporum infestabatur dabam post cibum
uel j. pirum uel j. pomum uel parum coriandri con-
fectum profuit Post hoc intermittendo clisteria
coia et fricando extrema ante cibum et ne asce-
deret napores post cibum fuit factum sibi alia loco
ad caput Rx sticados origani florum camo-
mille ana ʒ. j. rosarum ʒ. s. buliat in aqua
et lauetur caput pluribus diebus fricando et tamen
hoc faciebam ipsum odorare nigellam asarum quod
a sero post hoc remansit sibi dolor pungitiuus cum pru-
ritu in auricula dextra et inde ad duas
noctes erupit et exiuit quod quasi tinctum
ad nigrum et alleuiatus est lauit sibi pluries ut
abstergeret sordem cum uino non brusto et utile
le post hoc quia mihi torius uidebatur debili-
tari factum fuit in unctio Rx oli castorei et
oli vulpini oli laurini ana ʒ. s. cere ʒ. ij.
euforbii ℈. j. fiat unguentum cum quo inungatur
tota spina a cito colla ad ... / Post
item ad confortandum cerebrum factum fiat hoc
odoramentum et sternutatorium in sufflando ut con-
mouet materiam per nasum et palatum Rx electuarii
albi ʒ. iij. nigelle ʒ. j. s. garyofilorum croci ana ℈.
j. musci gr. j. Nota quod hoc fuit appositum ...
Ultra hoc in quodam sene apoplectico factum fu-
it hoc scilicet quia fuit coctus in nodo colli et
ut caderet escara positum fuit de butiro cum

pinguedine porci sine sale Et post hoc ne col-
tus duceret inrulceratias fuit in unctus cum
hoc unguento Rx pinguedinis pulli butiri
pinguedinis porci sine sale ana ʒ. ij. terbe-
tine dyaglon cum yreos ana ʒ. s. galbani
ʒ. j. s. fiat unguentum et proba hoc omnia que sunt
ronalia sunt in capitibus quod magister franciscus
de fuligino fuit astans et scripsit ea que
fecit gentil' Clistere acutum Rx Corticum
agarici colloquintide ana ʒ. s. pluueris yere ʒ.
s. centauree m. j. malue foliorum uiole
mercurial' blitis m. j. ana ʒ. s. Suppositorium
acutum euacuans et diuertens in appositione Rx
pulueris agarici colloquintide pulueris yere sal
gemme nitri q. s. de utroque quantitatem aliquam
fiat suppositorium Suppositorium acutum Rx agari-
ci colloquintide ana ʒ. s. sal gemme ℈. j. mell'
q. s. fiat suppositorium

Pro quodam infatuato ex multo gau-
dio fiat sirupus iste in forma Julep

Rx aque distillationis boraginis aque
distillationis buglosse ana lb. ij. aque
distillationis endiuie lb. j. misceantur et
ponatur in infusione foliorum sene ʒ. iiij. de-
inde buliat parum ebulitione et in fine
addentur epithimi ʒ. j. s. uel ij. cum parum ca-
lida uel frigida fiat hec mixtio de qua sumat
frequenter et specialiter in sero hora dormitionis
Rx zucari boraginati buglossati dyapapaueris
ana ʒ. ij. misceantur fiat quod comedat ad ca-
put embrocam ex hiis rebus Rx mo... se-
altee seminis malue capitum papaueris ana
m. ij. seminis papaueris albi ordei minoris seminum
lattuce ana ʒ. j. florum camomille florum
nenufaris ana m. j. buliat in aqua suffi-
cienti ex qua embroca fiat et de fece
empletur caput sacculum ponatur ... mi-
te ad collum ad spatulas et ad nares pru-
deatur si posset prouocari emoroydes fiat
Julep de quo comedat bibat ex aqua bora-
ginis buglosse et zucaro albo Ecce quod expe-
dit facere pro cura domini ... quod et alios
uestros amicos libenter uideo paratus sum ad
omnia grata uobis uester gentil' de fuligeno

Regimen magistri gentil' pro uno se-
ne qui habebat timores et ... ...

Rx Buglosse mellisse ana m. ij. cappill' ueneris
scolopendrie ana m. j. camedreos sticados
arabici cinamomi ana ʒ. s. radicum feniculi petro-
sillini liquiritie ana m. ʒ. j. seminis ana feniculi florum
boraginis buglosse ana ʒ. iij. zucari lb. j. fiat
sirupus / Decoctio in xv die sumat ʒ. s. electuarii
ad minus in matutinis capellarum Rx ista con-
fectio de qua sumat omni sero ante cenam
per duas horas quantitatem unius castanee cum par-
uo potu uini odoriferi Rx pinearum lotarum in muda
cum aqua calida ʒ. ij. amigdalarum dulcium passularum
fisticorum ana ʒ. j. ʒʒ. croci been albi et rubei

zedoarie doronici corticum citri melisse ana ʒ j. margaritarum corallorum rub. gario-
filorum macis cardamomi ana ʒ ß. sandali citrini dragaganti gummi arabici ana ℈ ij. zuccari
℥ iij. dissolvatur zuccarum in aqua melisse
fiat ista mixtio de qua sumat in sero
quando vadit dormitum ℞ aromatici ros.
dyaprunis ana ℥ j. misceatur dosis coclearium
unum sumat cum vino puro. Sirupus ad melancoliam
℞ aque buglosse aque melisse ana lb. j.
ponatur in infusione cum cinamomi ʒ ij.
croci ʒ j. postea fiat sirupus cum lb. j. zuccari sumat
de eo in mane ℥ j ß. toto julio cum aqua cada
℥ ß. hujus ℞ elixir ad melancoliam dyacalamentis
ana ℥ ij. sumach de quo in quolibet die in
sero quando vadit ad lectum ʒ j. pluris artotico
et hoc totum fit in debili melancolia.

Sirupus pro quadam domina melancolica et habente dolores matricis et habente duritiem circa partes stomaci.

℞ buglosse melisse ana m. j. sene polipo-
dii ana ℥ j ß. florum boraginis passularum
ana ℥ ß. se. ana fen. endivie ana ʒ ij.
prunorum ij. mirabolanorum nigrorum ℥ ß. zuc-
cari lb. j. fiat sirupus de quo sumat ℥ j ß. cum
aqua cadi. Sumpto sirupo purgetur cum pil-
lis de lapide lazuli secundum mesue ℈ iiij. de-
inde usque ad octavum diem incipiat sume-
re de ista mixtione ℞ elixir ad melancoliam
℥ j ß. dyacinnicon ℥ ß. misceatur dosis
prima mane ʒ iiij. cum aqua cada de mane
ante diem deinde sumat de 8 in 8 die tan-
tam quantitatem. Sumat de ista mixtione omni
die ante cibum coclearium j. ℞ zuccari bora-
ginati buglossati violati ros. ana ℥ j.
misce fiat claretum ℞ ʒʒ. cinamomi ana
℥ j. macis gariofili ana ʒ ß. croci ℈ j. cum
lb. figeti vini fiat claretum cum zuccaro.

Sirupus solutivus ad melancoliam

℞ melisse eupatorii camedreos
ana m. j. sticados arabici m. ß. folliculorum
sene ℥ ij. polipodii ℥ j ß. epithimi
℥ j. radicum apii fen. liquiricie passularum
ana ℥ j. florum boraginis cipri acori ana
℥ ß. succi boraginis buglosse depuratorum
succi pomorum dulcium ana ʒ v. zuccari
lb. j. fiat sirupus.

Sirupus solutivus alter ad melancoliam

℞ aque melisse buglosse eundem
ana lb. ß. folliculorum ℥ ß. sene epithimi
℥ ß. cinamomi santali rub. ana ʒ j. ʒʒ.
℈ j. zuccari lb. ß. fiat sirupus.

Sirupus solutivus probatus ad maximam melancoliam et flegmaticam ℞ fumiterre scolopendrie
melisse buglosse ana m. j. polipodii sene
ana ℥ ij. mirabolanorum nigrorum kebulorum ana ℥ j.

eupatorii sticados arabici calamenti turbit
ana ℥ ß. passularum ℥ j ß. seminis ani fen.
cinamomi ʒʒ. ana ʒ ij. zuccari lb. j. fiat sirupus.

Sirupus letificans ℞ melisse bu-
glosse ana m. ij. endivie m. j. radicum
feniculi petroselini liquiricie florum boraginis buglos-
se ana ℥ j. corticum citri cinamomi seminis por-
tulace ana ʒ ij. sene polipodii ana ℥ ij.
epithimi ℥ ß. zuccari lb. j. fiat sirupus.

Pro quodam melancolico qui timebat de omni strepitu et uno comparatam videbatur sibi quod omnia loquebantur sibi ℞
passularum epithimi ana ℥ j. fumiterre
eupatorii ana m. ß. folliculorum sene polipo-
dii ana ℥ ij. sticados arabici ℥ ß. seminis
ani ʒ ij. bulliat in aqua sufficienti usque
ad consumptionem 2 arum partium et in fine decoctionis
ponatur epithimum et coletur et in colatura ponatur
elebori nigri ʒ ij. salis geme ʒ ß. et syru-
pizetur cum pluribus zuccari lb. j. dosis ℥ j ß.
Postea fuit purgatus pluries cum electuario ad
melancoliam secundum gentile supposita de sirupo de
pomis supposita est de ista confectione letificans al-
mansoris.

Sirupus contra melancoliam maximam ex qua surgit fumus ad cerebrum et ipsum debilitat

℞ radicum feniculi brusci sparagi polipodii
quercini ana m. ß. thimi epithimi cuscu-
te sene scolopendrie extremitatum tamarisci
ana ℥ ß. florum boraginis ℥ j. ameos anisi
ana ℥ ij. fiat decoctio cui addatur aque
distillate lupinorum buglosse melisse
boraginis ana ʒ ij ß. fiat sirupus cum lb. j. zuccari
et aromatizetur cum nucis cinamomi croci
ana ℈ ij. de libro mesue iste sirupus.

Sirupus Guilhelmi ad melancoliam quod multi dicebant in quartana proprie melancolice

℞ polipodii lb. ß. buglosse lingue bovis
melisse ana m. j. ciperi cuperorum acori assa-
ri ana ℥ j. sene epithimi ana ℥ ij. seminis
lactucarum scariole vel endivie ana ℥ iij. pis-
tentur omnia grosso modo preter epithimum et sene
que dimittantur sicut sunt bulliat omnia pista-
ta in quatuor lb. aque donec sit consumpta
medietas et tunc in fine adde sene et
epithimum post quod bulliat et dimittatur aqua
cum rebus infrigidari tunc cum ipsa aqua
tepefit fricentur ea que sunt tunc in aqua
manibus fortiter et cum fricata fuerit coletur
et in colatura ista addatur lb. j. mell. ros. a
foliis iterum reponatur ad ignem et permittatur
aliquantulum bullire postea iterum coletur et reponatur
hic sirupus rectificat splenem quod rectificatio necessaria et
utilis est in cura omnium specierum melancolie. Et cum hoc
disponit materiam ad expulsionem et aperit me-
seraicas et omnia intestina corroborat et confortat

Dant(ur) de eo in mane ieiuno sto(macho) ℥ iij cum ℥ iij aque decoctionis epithi et mell(is) ros(ati) et h(oc) fiat usque ad 6 dies et postea purgetur cum hiis pillulis ℞ sene epithi an(a) ʒ ij ellebori nigri ʒ iij stamonee ʒ j s(emis) mastic(is) ʒ j mirabol(anorum) indorum ʒ s(emis) turbith ʒ ij agarici ʒ j s(emis) fiat pillule cum succo polipodii vel vino decoctionis epithi dos(is) ʒ j vel ʒ j s(emis) secundum virtutem sumentis

Electuarium solutivum ad maliciam quod confert in passionibus melancolicis in febre quartana et in initio passionis in duritie splenis et aliis
℞ mirabolanorum citrinorum ℥ ij s(emis) kebulorum ℥ j agarici ℥ s(emis) liquiritie buglosse an(a) p(ugillum) ℥ vi sticados arabici cuscute dicte cuscute epithimi calamenti absinthii seminis ani an(a) ʒ ij s(emis) epithimi polipodii sene an(a) ℥ iij passularum ℥ iiij prunorum et iuiubarum an(a) 16 in vino fumoterre lb j fiat decoctio usque ad consumptionem 3e partis et ponatur in ea sape zuccari an(a) lb j lapidis lazuli lapidis lazuli secundum artem ellebori nigri et an(a) ʒ ij salgeme ʒ s(emis) dyagridii correcti ʒ ij fiat electuarium dos(is) eius ad plus est ʒ vj cum aqua calida in matutinis primis

Electuarium guilhelmi ad passionem melancolicam valde utile Confortat enim valde cor et cerebrum et animam gaudere facit et multiplicat risum et removet malas cogitationes et ymaginationes rectificat memoriam et confortat digestionem et multiplicat humiditatem naturalem in corpore et confert passioni cordis et totum corpus fortificat ℞ serici crudi usti ʒ j corallorum rubeorum ℥ s(emis) ossis de corde cervi ʒ ij margaritarum non perforatarum ʒ iij cardamomi ℥ s(emis) pinearum mundatarum lb s(emis) ysopi liquiritie an(a) ʒ ij nucis muscate gariofilorum piperis [foliorum] cubebe galange an(a) ʒ j s(emis) cinamomi ʒ vj macis croci an(a) ʒ j zuccari lb vj coquantur et conficiantur ad modum electuarii in estate In yeme vero conficiatur cum 2bus lb mellis despumati et bene cocti et in fine addantur ℈ ij musci sive ambre et deinde ad modum nucis magne et post id bibitur aliquid vini albi odoriferi parum limphati omnia ibi invenies et cetera

Pasene ad maliciam ℞ folliculorum sene ℥ ij avellane asse ℥ s(emis) gar(iofilorum) s(emis) cinamomi ligni aloes macis piperis macis spice galange ʒʒ zedoaria cardamomi folii lapidis armeni lapidis lazuli loti an(a) ℥ s(emis) florum boraginis ℥ s(emis) mell(is) q(uantum) s(ufficit) fiat electuarium dos(is) ʒ vj cum infusione folliculorum sene ʒ j mirabol(anorum) kebulorum ʒ s(emis) et cetera

Consilium magistri gentilis pro sy(ndico?) 1387 de mense marcii pro domino francisco de florentia capitaneo domini Jacobi de la columpna ad ymaginationes
Ymaginationes iste suspitiones inducunt atque et ipsius non sunt propter eius excecitate ad infiorar[e] membra sed multum pura(?) et angeri et malignari

ex malitia eorum et propter stomachi ¶ Nolo profundum in catum in aqua et ad meliorandum eas in quantum possibile est Regatur primo regimine conveniente cavendo dispositionem aeris propter nimis frigido et humido
Caveat a cibis grossis et vaporosis et eis quorum non fit bona digestio quia diminuttat legumina acrumina caseum carnes salsas herbas crudas et pisces nisi raro Comedat carnes pullinas et pipionum complectorum in pennis et non molentium nisi pinguatorum in domibus non tamen comedat collum nec caput pedorum que cerebrum eorum comedere potest Sed comedat carnes perdicum et avium minutarum et castratorum et aliorum edi et raro porci et lactantis vituli et capreoli potest comedere de olibus minutis cum multo feniculo cavendo acrietum et aliorum aqua caulium et de rapis coctis cum carnibus Caveat olera potest comedere de lactucis aliorum tempore calido et cum inflatione senserit potest comedere de omnibus pomis recentibus et de aqua ciceris et de lacte amigdalarum cocto potest comedere post cibum de citoniis coctis et raro de piris et ante cibum de ficubus bene maturis Panis eius sit bene [fermentatus] parum perfurfuratum Caveat vina turbida et vaporosa et vina multum aquosa sed bibat vina mediocria et limphet ipsa multum sine parum secundum dispositionem aeris et alia que occurrere possunt allemet cenas et non utatur de sero brodialibus nec utatur in una mensa diversis cibis et procuret beneficium ventris et mundificet nares et guttur sollicitudo expulsionem et demissionem non dormiat post cibum statim nec dormiat in die nisi propter consuetudinem aut propter vigilias nocturnas et cum surget a sompno est bonum quod fricat se fricatione coxas et tibias et usus inferius exercitetur ieiuno stomacho post cibum vero non laboret propter laborem quo flectat caput ad ante Caveat quantum potest a planctu tristitia et coytu ad quod non est multum pellecte durare Caput lavet ut consuevit et pedes et hoc sit ante cibum Deficitio proxissimo mense octobris sumat hunc syrupum ℞ maiorane bethonice gariofilate mellisse celidonie an(a) ʒ s(emis) radicum feniculi petrosilini an(a) ℥ j seminis ani feniculi seminis endivie rute sticados an(a) ℥ s(emis) eufragie ℥ j s(emis) pluris zuccari ℥ iiij fiat syrupus dos(is) ℥ j s(emis) aque decoctionis harum rerum ℞ sene ℥ ij eufragie ℥ j seminis feniculi passularum florum boraginis an(a) ℥ s(emis) bulliant in vj ciathis aque usque ad consumptionem 3e partis et coletur et cum hac colatura temperetur syrupus Sumpto syrupo purgetur cum hiis pillulis ℞ pillularum cochiarum alium ℈ ij pillularum aurearum nicolai pillularum de lapide lazuli secundum mesue an(a) ℈ j pistentur simul iste pillule et incorporentur cum aqua distillata feniculi et informentur pillule et permittantur parum siccari et assumantur hora consueta sumptione pillularum et fiat regimen ut notum est Similiter vomitu vero purgetur assuescendo eundem syrupum cum eadem decoctione solum

differente in hoc q no ponat sene sed
loco eius ponat acori sticados ana an
ʒ ß vl ℈ ß. Et pille fiat isto mo ℞ pil
lularum cochiarum almaß ʒ iij pillularum au
rearum ℈ j malaxent et informet mo
predicto fca purgacoe de mense octobris
post quarum dies incipiat sumere d' pillis
luc maioribus sm mes dos ʒ j ß et usque
ad medium apl' sumat eas omni iij dierum
vl' comisu vastu gelu in ualescat / fca
uo purgacoe tempore ver' siue cadat i me
se april' sive may incipiat sumere p 8
dies vnum mirabolanum conditum si sit
de magnis vl' duos paruos et faciat bis
hoc in ebdomada usque ad medium Julij / De
mense octobris fca purgacoe p 9 6 di
es vl 8 incipiat sumere de sero qn vadit
dormitum coclearium medium hg confectionis
siue mixtionis cum pauco potu vini puri
vl' parum limphati vl' sine potu qd' fore
estimo fore melius et allenient tunc cenam
℞ Succi feni depurati lb ß succi rute
succi celidonie succi maiorane ana ʒ ß
dissoluatur cum melle dispumati lb j et re
ducatur ad spissitudinem deinde addatur pluus
eufragie ʒ j ß seminis feni ʒ ß macis
cubebe cinamomi piperis longi garof an
ʒ ij sumat de isto electuario usque ad mensem mar
cij ad minus 3bus uicibus in septimana / O
doramentum fiat vna pila expanno sub
tilissimo et raro que sit plena puluere
maiorane et illam continue portet in manu
odorando eam et in nocte tenet eam i lecto
circa puluinar / Remedia in oculis po
nenda sunt multum consideranda quamuis enim
viri periti illustres usum colliriorum d'felli
bus papiat aput me tamen i tali infirmo
in usu eorum e suspicio propter suspicionem
suspicales circa neruum obticum concauitate altius
oculi accident lesi Et io suffit fca purgacione
predicta uti quoque hoc leui collirio / Collirium
leue ℞ aque distillacionis feni maio
rane celidonie rute ana ʒ ij dissoluatur
in eis croci ʒ ß antion ʒ ij distillet
per filtrum et collistur aliquando semel vl bis i die
Aliquando non ponatur hic altod' cum radio
℞ tucie ignite et extincte 9 uicibus
in succo feniculi ʒ ij aloes epatici cortic
buzee ana ʒ j margarum ʒ ß fiat alco
fol et alio octo diebus utatur eo et alio oc
to diebus utatur collirio predicto ita q alio
cum alio in alio precedat / Et aliquando utile
e q gargarizet yeram rosem dissolutam cum
aqua calida / Caputpurgia apud me
suspecta sunt meo q si prinitas ygiaco
num addatur fiat lagaco in collo i istis or
dinate precedat sm q prudentia pitus me
dici dispensabit / Syrupus ad idem de q sumat
20 diebus omni mane ʒ j ß ℞ eufragie
m ij maiorane celidonie ana m j sticados

ararum raditum feni petro ana ʒ j bethonice
rute ana m j seminis anisi feniculi ʒ ß ana
ʒ ß mell' lb j fiat syrupus sumatur cum aqua
decoccionis rosmarini / Supradicto syrupo purgetur
cum hys pillis ℞ pillularum cochiarum almaß
pillularum de yera ana ʒ j deinde de 8uo
in 8um dierum usque ad medium Junij sumat
ʒ j pillularum ℞ puluis ye galieni sm anti
dotarium nicolai ʒ ß turbith agarici ana
partes 1 ß sal' gemme gr ij zz ℈ ß Iterum
vtatur hoc electuario ℞ succi feni depurati ʒ
ß succi rute succi celidonie ana ʒ j mel
lis lb j reducatur ad spissitudinem mell'
deinde addatur eufragie ʒ j ß seminis feni
ʒ ß gariofili piperis longi macis ana ʒ j
misceantur dosis coclearium medium i sero
qn vadit dormitum seu ad lectum cum pau
co potu vini puri 28

Omne frederice debilitatis vi
sus e alterato multorum vaporum
a nutritiuis qui sit cum et in gisso
spiritus visibilium cum aliqua paucificatione eorum
Expedit sit nos rege et bene habebit
Caueat i moderancias aeris et precipue ab
ae fumoso et puluuloso Caueat a legu
minibus agruminibus carnibus grossis carnibus
siccis et carnibus aquaticis et apistib et ca
seo et ab hiis calidis u in debemencia
caloris estiui Comedat carnes pulli
nas et pipionum et no comedat nec capi
ta nec colla pullorum nec pipionum Come
datur aues minute et carnes porci et
castrati et lactatis edi et quoque porci et ui
tuline et quoque capole veneris in neis Et
predicte carnes lixentur vl' assentur sm q
conuenit suo gustui sit tamen amplior elixorum
usus potest comedere oua sorbilia et quoque de
fure et olla minuta cum feniculo et petro cauc
do anetum alio i mane de brodio caulium
et parum de caulibus potest comedere d' rapis
et si comedit pisces sint fluuiales uel
marini electi potest sumere aqua cicerum De
fructibus potest comedere de ficubus vl' d' uuis
bene maturis an cibum et de prunis maturis
et moris et aliquando capres pro cibum d' piris
coctis et coctanis et quando coctis d' passul
et granis pini lotis cum aqua calida et de auel
lanis parum torrefactis potest uti de
speciebus dulcibus de cinamomo cum pauco croco
in estate sed in yeme addatur de zz et
pipe al et gariof potest uti d' saporibus
cum maiorana et petro et anisi cum speciebus
predictis sine olo dispergere et cum agresta
et vino granatorum vl' brodio carnium vl
pauco aceto Et in estate potest uti
acetosis rebus in yeme non ponatur de
puluere piperis bibatur vina mediocria
limphata ut conuenit Caueat vina
corta et turbida Comedat pane diligenter

spiritu. Caveatur repletionem diversorum ciborum et potuum et alleviat cenas et non dormiatis statim post cibum nec prandium in sompno diurno. Et quamquam bonum est surgendo a sompno fricare fricari oculos et circa excitemini ante cibum mane et sero exercitium legendi non sit statim post cibum et non figatur intuitum ad rem valde luminosam. Aucatur coytum de presenti mense septembris qui erit nobis quies sumatur 6 vel 8 vicibus omni mane ℥ i s. sirupi compositi de radicibus parum acetosi et ℥ s. sirupi dinaini secundum mesue distemperatum cum aqua decoctionis feniculi. Sirupo 2º purgetur cum hoc supposito ℞ dyacatholicon dyafinicon secundum mesue ana ʒ iii. quod si non reperitur dyacatholicon ponatur electuarii de cassia vel ℥ s. pulpe cassie cum ʒ s. reubarbari et si non reperitur dyafinicon ponatur turbith ʒ i. electuarii succi rosarum laxativi ʒ i ℈. ℈ i. cum aqua tepida dissolvatur cum zucaro et eadem purgatione potest uti tempore necessitatis. Specialia remedia ad confortandum visum sunt hec

Fiat ista confectio qua utamini bis in mense ℞ mirabolanorum citrinorum kebulorum indorum ana ʒ ii. bellicorum emblicorum ana ʒ i s. zucari ℥ s. terantur et 2bus diebus omni die bis acterassetur cum aqua frigida fontis et dittatur siccari deinde terantur et accipiatur de hoc pulvere ℥ i. et turbith electi ʒ vi. ℈. ʒ i s. cinamomi seminis ana sandalorum rubrorum ana ʒ i. dyagridii cocti ʒ i s. zucari q. s. fiat confectio de qua sumat prima vice ℥ i. vel ʒ i in mane tempestive cum pauco potu aque tepide et post parum dormiat super ea et si postea dosis non movet usque ad tres sellas addatur 2a vice ʒ iii. vel ii vel i. Abstineatur autem ab assumptione huius confectionis tempore vehementis frigoris vel vehementis caloris vel fiat istud electuarium quo potitur uti tota nocte ℞ succi feniculi cocti et depurati ʒ iii succi rute succi celidonie similiter depurato ana ℥ s. mell' lb i. decoquantur usque ad spissitudinem mellis deinde addatur eufragie ℥ ii seminis feniculi ʒ v. macis cubebe cinamomi piperis longi garifoli ana ʒ i. fiat pulvis et misceatur cum predicto. Dosis coclearium unum quando vadit ad lectum vel mane ieiuno stomacho sine potu vel cum pauco potu vini subtilis puri et parum limphati. Hic est pulvis quo potest uti in yeme et in estate in pulvere ℞ folliculorum betthonice rute eufragie seminis anisi cinamomi ℈. cardamomi seminis feniculi petrosilini montani origani ysopi cubebe ligni aloes ana ʒ i. zucari ad pondus omnium fiat pulvis subtilis. Dosis coclear medium hora in qua sumitur electuarium predictum et eadem die qua sumitur de uno non sumatur de alio. Faciatur fieri vinum cum herbis ad visum ponendo in omni barili vinum eufragie an. i. salvie domestice rute maiorane celidonie rosmarini betthonice ana an. s. seminis ana feniculi ana ʒ iii. cinamomi ℥ s. utatur

cum prandio et cena predicto pulvere et electuario. Consilia ad oculum consilio quod non faciatur sirupo plus quo potest uti lavate eos cum aqua distillationis feniculi ad unius lb i. ponatur thucie anthimonii ana ʒ i s. Consilium magistri gentilis pro domino Fredericho de Senis doctori decretalium

De debilitate visus

℞ eufragie ℥ ii seminis feniculi ℥ ii succi feniculi cocti et depurati ana ℥ viii se. feniculi et eufragie stet in infusione per diem et noctem et postea confricentur manibus et postea accipe mell' depurati ℥ ii. xii. fiat oximel et aromatizetur cum macis cubebe cinamomi piperis longi garioffilorum florum et cubebarum ana ʒ i. Item ℞ anthimonii tucie allexandrie ana ʒ i aque feniculi ℥ iiii. aque rosarum ℥ ii. agreste ℥ ii. ponatur ad solem ad tres dies postea distilletur per filtrum et colligetur in oculum. Electuarium bonum ℞ eufragie ℥ i. seminis feniculi ʒ v. macis cubebe cinamomi piperis longi garioffilorum ana ʒ i. pulverizentur et cribellentur et accipe mell' depurati lb i. succi feniculi succi celidonie coctorum et purgatorum ana ℥ s. coquantur succi cum melle donec mell' habeat spissitudinem et conficiatur cum eo species predicte.

Expositio huius ubi est debilitas visus

Rogatur ergo regimine conveniente cavendo evaporantia ad caput fiat iste sirupus de quo sumat omni mane aliquibus diebus ℥ i s. ℞ boraginis buglosse verbene celidonie maiorane endivie cicoree origani pulegii rosarum sicutitum feniculi ana ʒ ii. seminis feniculi petrosilini ameos apii seminis endivie cucurbite citrolli ana an. s. radicum feniculi petrosilini et graminis ci ana ʒ vi. zucari q. s. fiat sirupus et in ebullitione addatur furfure fricandos epithimi minorum ana ℥ i. et est dictus valde et aromatizetur cum specie ʒ ii. Purgetur cum hoc ℞ pillularum lucis secundum mesue ʒ i pillularum cochiarum descriptione mea aut descriptione Rasis et sumatur sero. Collirium bonum ℞ foliorum feniculi foliorum herbe acil foliorum rute celidonie ana partes equales fiat aqua per sublimationem ℞ polipodii quercini ana ʒ v. macis ʒ ii. croci ʒ i. sumat omni mane in papside ʒ ii. Et si non est solutio ventris cum hiis decoquatur alii ista tragea ℞ mirabolanorum emblicorum kebulorum citrinorum ana ʒ iii. turbith ʒ i ℈ ʒ ii s. cinamomi ʒ i. muscum ʒ ii. ana feniculi ana ʒ iii. zucari ad pondus omnium dosis ʒ i s. certis diebus in mane

De primo catarrhe secundum gentilem fiat hic talis sirupus de quo sumat xx diebus omni mane ℥ i s.

℞ eufragie an. ii. maiorane celidonie ana an. i. fricandos arari radicum feniculi petrosilini ana ʒ i. betthonice rute ana an. s. seminis apii ℥ s. mell' lb i. fiat sirupus sumatur cum aqua decoctionis rosmarini. Sirupo 2º purgetur cum hoc ℞ pillularum

cochiarum alnaff pillarum de yera añ. ʒ. ß.
de 8uo in 8m diem fiat usque ad mensem
Junij ʒ. ß. harum pillarum ℞. pt. yere ga
ßm antidotarium nicolai ℥. ß. turbith aga-
rici añ. ʒ. j. ß. salgeme gr. ij. ʒʒ. ℈. ß. It
utar hoc electo ℞. succi feniculi depurati lb.
ß. succi rute succi celidonie añ. ℥. j. mel-
lis lb. j. reducatur ad spissitudinem mellis
deinde addatur ℥. j. ß. eufragie / seminis feni.
℥. ß. garioffilorum piperis longi macis añ. ʒ. ß. mis-
ceantur dosis cocleare medium sero quando
vadit ad lectum cum pauco vini puri **Ad
obtalmiam** cum ulceratione pupille fiat
octo diebus omni mane ℥. j. ß. syrupi donati
cum additione ℥. ß. syrupi de radicibus purgetur
cum pillarum aurearum pillarum cochiarum al-
naff añ. ʒ. ß. / Lavet oculos cum hac
decoctione ℞. ordei mundi seminum citoniorum
florum camomille añ. ℥. ß. feniculi ʒ. ij.
buliat in una scutella aque usque ad con-
sumptionem ℞e ptis et residuum coletur et cum ea
lavet oculos et si non sufficit dissolvatur cum
ea parum sief albi et bis in die coletur in
oculum . R

Onsideratis omnibus h obtalmia
e de ma vicla et io et cursu
vosarum sine magnitudine repletionis
venarum ubi cessat intentio et repercussio vel
e minorem quam in alijs et in primo quae si ma e
grossa quo si nobis inutile procedat cum iterat-
cionibus nec vereamur a flomia quam cito
nihil utile esse si eet in statutum quiete
acciam pp. et cas nobis certus et est bonum
ponere in collo menas visitates / Ad oculum
ponat pecias panni involucionum infusas
in aqua decoctionis camomille mellini feni-
greci seminum citoniorum añ. ℥. ß. croci ʒ. ß. et
de istis rebus bene dimixtis fiat sacculi quantitatis
honoris et buliat in aqua et ponatur ad oculum
clausis palpebris Cum hoc et collirentur cum
aqua decoctionis lini contusi sief de thure
ßm mesue vel ßm Rasis cum quarta parte sief
albi sine opio et cum processit debilitatio po-
tit transire ad sief de spice cum triplo sief de o-
libano continuetur remedium omni die nec
attendat ad metulas / Circa dietam eius
querere ne nimis attenuetur sed dimittere tetam
e bonum aut nihil subtiliare eam Et istei
fuit magnus error eius qui in aere pusi
septemtrionali io mense consuevit esse moda-
ti cibi et non multi pompus et subito ad contrarium
permutavit / Infine huius obtalmie scle-
tis dispositionem eius quia indigebat aliquo con-
fortante et rectificante oculos ne fiat recepto-
res et corruptores materiae Si crediteris mas pro
venas extollas curare Consistimus ad frontem
e utile et melius est quam inforinetur cum albumine
ovi / Ad obtalmiam fiat hic syrupus ℞. radicum
feniculi petrosilini añ. ℥. j. eufragie maiorane
bethonice celidonie añ. m. j. seminis amisi
feniculi ciamomi añ. ℥. ß. pulveris zuccari lb. j. fiat
syrupus dosis ℥. j. ß. cum aqua decoctionis ·r·
maiorane Sumpto syrupo purgetur cum hijs pil-
lulis cochijs alnaff et pillulis aureis nicolai
añ. ℈. ij. postea fiat semel in septimana ʒ. j.
pillularum lucis maioris ßm mesue fiat hic
pulvis quo utatur in cibis suis ℞. Eufragi-
e ℥. j. ʒʒ. cinamomi seminis feniculi silerismonta-
ni maiorane sicce añ. ℥. ß. garioffilorum cardamo-
mi añ. ʒ. j. / Lavet frequenter oculos cum aqua
distillacionis feniculi fiat capupurgium cum suc-
co bliti et succo maiorane dissolutis in vino

Ed**itamen sedans dolorem oculi in obtalmia mala** R.

℞. Succi capolorum ℥. ij. vitellorum ovi unum
misce aut infundatur sil pecie Et adice
℞. malum unum ponticum decoquatur in aqua
et tepidum ponatur super oculum R.

Ad primo obtalmie frigide probatum michi medicamen gal' gratia quod si fit

℞. scrofolle ʒ. x. seminis lini ʒ. ij. aloes
ʒ. ij. spume maris croci añ. ʒ. j. ß. suc-
ci celidonie sicce ʒ. iij. terantur omnia ut al-
cofol vel buliat in vino et aqua rosarum et coletur
et liquidum ponatur in oculum et grossa supra
super oculum R.

Collirium nobile magistri gentilis nicolao de labateo qui patiebatur obtalmiam leviter aniter unde ulcerat corneam et ex appositionem repercussivorum patiebatur forte dolorem

℞. Ceruse lote ʒ. j. gummi arabici amili dragan-
ti sarcolle albe imbibite in lacte mulieris añ.
ʒ. ß. croci ℈. j. camphore gr. ij. fiat sief et dis-
pergetur cum aqua rosarum minuitur sedat dolorem
et resolvat materiam et mundificavit et purificavit
oculos

Ad dilatationem pupille

℞. seminis altee ʒ. ij. farine ordei ʒ.
ij. croci pondus denarij misceantur cum succo feni.
vel cum aqua decoctionis feniculi. Ad idem ℞.
rosarum siccarum grana iij. spodij et ponantur in oleo vi-
olato Aqua ad idem aqua folliculorum salicum
et cindie cum farina fabarum nigrarum et cum aqua
rosarum R.

Ad dilatationem pupille r'

℞. boliarmeni ℥. j. tucie sanguis dra-
conis arabici dragaganti añ. ℥. ß. terantur et cribel-
lentur et misceantur cum lb. j. aque rosarum quae postea ponatur
in ampulla vitrea que suspendatur in vase
aque bulientis ita quod non tangat fundum nec
circumferentias vasis et buliat sic per mediam horam
postea deponatur ab igne et addatur ℥. ij. vini
clari distemperatum et dittatur per diem et ponatur
in oculum seu rubedinem R.

[A]d obtalmiam sive ruborem oculorum procedentibus evaporationibus

R. celidonie seminis feni ana ʒ ij ruthe ʒ j menthe ℈ s pona ad alebitum

[A]d notilopa cum dilatatione pupille fiat xx diebus ʒ j s hora quaque omni mane

R. Eufragie melisse bethonice ana M. j radicum feni ana ʒ s plus zuccari lb j fiat syrupus et fiat cum aqua decoctionis feni Supto syrupo purgetur cum hiis pillulis R. pillularum cociarum pillularum de yera ana ℈ ij deinde usque ad exitum may fiat de hoc electuario de sero quando vadit ad lectum cortearium primum sine potu vel cum pauco potu vini puri et alleni et cenam **Electuarium potu[a]l[e]** R. succi feni lb s succi ruthe celidonie ana ʒ s mell[is] despumati ʒ x misceatur et decoquatur usque ad spissitudinem mell[is] deinde addatur eufragie ʒ j piperis longi cinamomi macis ana ℈ ij seminis feni ʒ s fiat electuarium deinde ponatur ad oculum de hoc collirio ana cibum R. succi feni succi maiorane ana ʒ iij aqua que currit ab ipso capno diviso in plures partes et postea super prunas ʒ j s mell[is] ʒ iij piperis longi ℈ s misceantur omnia simul et cum pauca decoctione colentur

[C]ollirium de agresta

R. tucie allexandrie ʒ s mastic[is] olibani aloes epatici ana ℈ j camphore ℈ j agreste lb j fiat collirium subtilissimum / Aliud ad idem R. boli armeni ʒ s sanguinis draconis dragaganti ana ℈ ij gummi arabici ℈ ij terantur et cribellentur et misceantur cum aqua rosacea lb s et postea ponatur hoc in ampulla vitrea et suspendatur in vase aque ita ut non tangat fundum nec circumferentias bulliat sic bulliat per horam postea ponatur ab igne et addatur vini granatorum ʒ j et dimittatur sic per diem et postea subtiliter coletur

[A]d dilatationem pupille

R. spodii de canna partem j pulverizetur et misceatur cum oleo violato in forma unguenti postea fiat plumacioli de bombace et recipiatur ex eis unguentum et involuatur cum isto unguento et in nare ex parte illius oculi et mutetur bis in die ·

Et hoc primo mense aprilis purgetur cum hoc promisso digestivo R. Eufragie ʒ ij melisse scolopendrie ana M. j acori radicis feni petroselini ana ʒ j seminis ana feni silezis montani ana ℈ ij pulvis zuccari lb j fiat syrupus dosis ʒ j s cum aqua calida / deinde purgetur cum hiis pillulis R. pillularum auream pillularum cochiarum almasti ana ℈ ij deinde utatur hoc collirio bis in die R. corticum thuris thucie preparatarum extinctarum in aqua vel succo maiorane mirre ana ℈ j corallorum rubeorum ℈ s sief memite ℈ ij dissolvatur sief

in aqua distillationis feni et cum ea incorporentur res predicte ultima incorporatione et de hoc accipiatur pars aliqua et distemperetur cum aqua feni et in oculum collirizetur

[P]lus alcanoosali valens in abilit[ate] et fluxu lacrimarum et confortans valde oculos R. dictionum cotti ℈ v tucie allexandrie preparate ℈ iij ligni aloes combusti et carbones non mitti ℈ s ossium dactilorum combustorum siccorum ut carbones ℈ iij mittantur in mortario et pistentur et pulverizentur subtilissime et conspergatur cum aqua rosacea et pone ad solem et sicca postea R. gummi musti ʒ j de ambra alba et tempera cum aqua rosacea et corpora cum predictis in mortario et sicca ad solem et si esset minus durum mitte aliquantulum aque rosacee ambo ponantur ad solem et postea sicca et tere bene et reponantur

[C]olirium bonum in apostemate lacrimalis quando intendis extirpare et generatione carnis R. duas vel tres limatias et tere cum astracis et in pasta totum cum [m]irra et aloe equaliter Ad idem est vel minimum thus et plus centauree permixtum cum melle rosaceo ad idem quando fuit cortica et cecidit escara et ipse est medicina et inter omnia medicamina plus laudatur a rasi auctore gal[eno]

[C]olirium ad omnem fistulam ·

R. centauree minoris aristologie ana ℈ j mirre ℈ j aluminis gallo ana ℈ s sircos sarcocolle sief memite ana ℈ j viride eris ℈ iiij incorporetur cum melle et curat optime

[C]onfectio gentil[is] constringens lacrimas destruens flammam cerebri calefacit dolorem emigranei expellit oculos aperit supercilia revelat clarificat in abilit[ate] lumen et adiuvat illos qui non expedite leguntur et iuvat eos mirabiliter

R. Olibani boni castorii muscelini gariofilorum acori cardamomi foliorum lauri spice nardi seminis aneti seminis apii seminis basiliconis carui allexandrini feni ana ʒ j nepite sicce pulegii sicce ysopi sicci seminis ruthe ana ℈ ij seminis iusquiami albi mustari euphorbie ana ℈ iij hec omnia terantur subtiliter et cribellentur preter olibanum quod dissolvatur in melle dispumato liquefacto olibano cum melle removeatur ab igne et spicia in eo vase et species predictas et species et ducas bene usque quod mel incorporetur et in vase vitreo inde reservetur

[A]d Lacrimas

R. Tucia et calefiat ea et dum est bene calefacta extingue in ea ·A· in vino et ·A· vicibus in aqua rosacea postea tere et pone in oculo

Ad ulcera carnee ·

Rx. pief albi pief de plumbo pief de thure añ. ptes equales dissoluãr cũ aqua rosã. 7 ho mag in pluo ℞ pga cũ aqua fen. erit melius 7 ponar in oculũ

D vestigiũ oculi Secretũ bonũ pbatũ ad vestigiũ oculi i cornea vl in pupilla exultẽ ɔsolidato expurga obtalmia qd qi albula pt vocari fuerit appare nebulã coraz oculo. Et ideo fac distillari mel in alembico 7 utaris illo melle distillato vno mese pga utaris aque rosã aque fen. añ. ʒ. iiij. antionij bñ puluizati 7 triti i mortario ʒ. j. pgea distiller p filtrũ 7 sepe ponar in oculum 7 hunc hoc a magro gentili in secretum

Rx margaritaz smaragdoz iacintoz rubeoz añ. ʒ. s. oss sepie spume mar puluis añ. ʒ. s. zucti tabarzet candi allexandrini añ. ʒ. j. cristalloz corallioz añ. ʒ. s. plumbi usti brocolle al. añ. ʒ. s. thucie ʒ. s. folia auri puri ad pondus duorũ granoz cribellet p sindonez Modus ad ministrandi isti pulvez est quia primo recipiat pulvez vapores aque cade intus in oculo 7 mollificer vestigiũ oculi 7 pga bis aut ter ponatur aliquantulũ de isto pulve in oculo supillaz maculã qm si id vestigiũ sit i pro cortice subtiliabir 7 renouabir dosã sit in qntite medij grani frumti pga ascendat ad qntitem vnius grani verũ est q in pluo melius ẽ zuctiũ albũ 7 candos allexandrinos 7 pulvizare 7 illi pulvi administrare accipiendo de Ambobus ptes equales 28.

D exitũ vue clanalem

Rx Emathites ʒ. vj. margaritaz ʒ. ij. s. herbe usti ʒ. j. s. zucti tabarzet ʒ. iij. s. terantur subtilissime 7 cribellet et administrar intus in oculum Ad timore exitus oculi vz ec pief elispe cũ succo fen vl aqua folioz rubri

D dilatatioz vue cũ pcussioẽ ad moz collizij ℞. thucie cocti mirre añ. ʒ. j. conficiantur cũ succo fen rute maiorane

D pustulaz oculi cuz sanie ℞

Rx vini albi ʒ. ij. gar ʒ. s. mell ʒ. s. stent i infusioẽ sil ad solẽ p duos dies pga coler subtilissime 7 mittar in oculũ mane 7 sero. It ad idez valz multũ collirij positũ 7o ca. qd vocar collirium pomatũ

Mptm ad ulceã oculi Rx. lerciũ ʒ. s. vini citonioz ʒ. s. ɔtudar simul 7 posses ponẽ corpus citoni mell ʒ. j. s. misceantur 7 pt colar totũ 7 pt poi toti i suba sic uis maioz 7 boz stipticitatem

Mptz bonũ i pcussioibus oculi cũ ɔtusioe absq solutioe cotinui manifesta

Rx. Croci ʒ. s. oli rosã ʒ. j. vitellũ oui. j. et misceantur simul 7 ponar ad oculũ comedantur ab Auicẽ 2o can. cap. de ouis

D Sebel. Rx thucie lapid ematites añ. ʒ. j. ponar in panno subtili 7 pga in pane crudo i medio panis pga ponar in furno pga extrahar 7 ponar in aqua rosã. 7 pga coler 7 iterũ ponar in aqua rosã 7 exiccer et addar zucti albi ʒ. ij. ff pluis optimus

D vngulã sm rasĩ 2o ɔtinẽ et est valde bonuz: Rx thuris optime triti ʒ. s. Aspgar supius aqua calida 7 dimittatur p duas horas 7 coler 7 pga ponatur in oculo Collirium Rx vitreatur q stat in vasĩ vitreatis bñ puluizata ʒ. j. oli de seme bombac ʒ. j. misceat sil 7 ponatur in oculum vzz. cauũ ad vngulã ut ponit Auicẽ 2o can. Itez no q fumus cti buliti in aqua 7 vino vz ad ymaginacoes recipiendo illũ fumũ ad oclos 28

Emanserit queda remedia multũ notanda pm ẽ pluis mirabl ad debilitatez 7 obscuratioz visus sm nigrum thadeũ ℞ Carui ani ameos petrosemunis apij matri siler montani aneti cimini basiliconis mily sol genestre añ. ʒ. s. endiuie ysopi eufragie saxifragie añ ʒ. s. pulegij calamiti pipis nigri 7 longi matico pipis melao pipis gar cubebaz rosã añ ptes equales musti sal gẽme añ. x3 parte ʒ. j. s. nuc mu. zedoarie mar lignial. cardamomum mastic mirre renti galli. balsamite squiãti salvie añ. ʒ. s. seisle. ristri liquir ciamoi mirabo añ. ʒ. s. galange cti ʒʒ. spice maiorane añ ʒ. ij. aloes epatici reubar añ ʒ. s. zucti qntũ de omnibus terar omia 7 pulr Et sit dosa quobz mane ieiuo stõ ʒ. j. s. bibat pq ipz modicũ vini albi subtil et puri

Uerũ ad visuz recupandũ si fuit ve amissus ℞ semis fen lb. ij. siler montani lb. j. camedreos radicũ celidonie recte añ. lb. s. semis apij petro añ. ʒ. iij. pipis ʒʒ. cinamoi añ. ʒ. ij. pulegij aneti ysopi floz abrotani gnioz 7 iunipi radicũ saxifragie eufragie añ ʒ. j. omnibus quid puluizatis conficiẽ cũ melle cocto 7 dispumato 7 accipiar sero 7 mane limine et deperditũ restaurat stõm confortat 7 de supfluis humiditubus purgat renes mundificant 7 lapidẽ frangit et omez ventositatem expellit probatuz est 28

Pluis barthi d varignana confortes ad debilitatez visus ℞ Caz Ciminũ karui ani amoi añ. ʒ. s. petro dauci

pet. aneti maki an. ℥ iij. siler. motam saxifrage origani galange cardamomi ligni aloes foly cinamomi fusti garioffi leuistici bethonice baccare inue mgte an. ℥ j. amedi cubebe tinidez fiat pulvis et utitur cum cibo :-

Ad debilitatem visus

℞ Eufragie ℥ ij. seminis feniculi ℥ v. mac. cubebe cinamomi piperis longi garioff. an. ℥ j. pulverizentur et cribellentur. Et ℞ mellis despumati lb. j. succi feniculi cocti et depurati ℥ s. succi celidonie similiter cocti ℥ s. coquantur succi cum melle usque dum mel remaneat habens spissitudinem et conficiantur cum eis species et reseruentur in vase vitreo et sit dosis eius ℥ iij. cum vino in sero et alleviatur cena vel dictatur et similiter in mane secundum gentilem :-

Pulvis quem ordinavit gentilis ad debilitatem visus cum magno iuvamento :-

℞ Eufragie bethonice seminis petroselini siler. motam origani cubebe seminis anisi cinamomi feniculi ℥ ℥. cardamomi an. ℥ ij. garioff. ℈ j. fiat pulvis quo utatur pariter in cibis et extra cibum

Sirupus ad visum quo utor :-

℞ bethonice rute celidonie eufragie cristegalli an. ʒ j. pulegy camedreos rosmarini salvie sansuci an. ʒ s. seminis ani. feniculi siler. motani an. ℥ s. florum boragi buglossi an. ʒ s. foliorum rosarum rub. ʒ s. bulliant in sufficienti quantitate aque et syrupizetur cum melle et acetosentur cum melle squillitico :-

Pulvis preparatione visus et confortatione cerebri debilis

℞ nuc. mg. ligni aloes siler. motani mastic. eufragie carui croci an. feniculi an. ℥ iij. fiat pulvis et sumatur in cibis

Omnium

℞ lignialoes garioff. olibani mac. nuc. mg. an. ℥ j. mastic. sandaraice nigelle storac. calamite costi spice an. ℥ ij. galliae ℥ j s. ambre bone ℥ s. musci ℈ j. cum sufficienti quantitate laudani et glutine dragaganti fiat pomum

Omnium

℞ laudani ℥ ij. storac. thuris albi lignialoes foliorum lauri ciamomi cl. ros. rub. garioff. valiane ozimi maiorane mastic. an. ℥ ij. euphorbie ℈ ij. croci ℥ iiij. ista pulverizentur et conficiantur cum succo mellisse et aqua ros. et ex illa quantitate possunt fieri duo poma

Acatulus

℞ Corticum cit. calamenti ʒ ij. ℥ ij. garioff. mac. an. ℥ j. pistentur et ponantur in sacculo qui ponatur super commissuram.

Nunc breviter littere domini mei Cardinalis et tue in fine febr. ad me pervenerunt quas diligenter recepi et dispositionem tue persone tam naturalem quam accidentalem seriose ac copiose scripta attente notavi et cum perlegissem quieta mente cuncta rescripta revolvens et quantum potui diligenti liberamine assumens hoc in dispositione vera est meum iudicium (de) sibillo et tinnitus auris sinistre prius et tandem ambarum ex evaporatione grossa humorum multorum multorum et flatuum pariter dominancium in partibus inferioribus partibus corporis scilicet in iuncturis et renis magnis dorso applicatis et per ascensum in dicto spondalium capiti alligatus et istos vapores ex dispositione vera ab ipsa origine accipiunt aures quos in aliis hominibus alie partes recipere potuissent ac multiplicitatis cogitationum precedencium et diuturna in eis vatigatio et paucificavit et membra debilitavit ad quas cogitationes et discursus ymaginum tam ab extra quam ab intra quas memoria thesaurizat et prefidatione in eis oppinior nullam dispositione te esse passum Insuper aures non sunt per se ipsas egrote ut multis localibus remediis egeat nec te decipiat aggressus et casualis remediorum utilitas non credas evaporationes secundum magis partes a nullia non forte quia autumpnomelioran videt humores non isti in hieme ut vulgariter loquamur quia cumes sunt evaporare desinunt quam hyemali humiditate coretur quam oppinor quod si decursum emorroydali nobis prius dissi nunc etiam periodus et cum mensura fluente magnum fuisset ac foret subsidium pro dispositione presenti Oportet igitur Amice karissime ut non cum violencia agas nec cum multis medicinis fortibus curam credas quo rebelle egritudine fuerundo te habuit ad alias egritudines periculosas nec nobis est preceptum tamen cum in hoc morbus forti agere impetus suavi et paulotino subsidio virtuti concessito et quantum possibile est mansuete quo amorum periodum huic egritudini vere attributum arte bonitate ipsa egritudo non tuiscat ymo tue propriis auxiliis et laudabilem sanitatem acquirat propter quod in omnibus te bene regas cavendo quantum potes a ventis et precipue meridionalibus et septentrionali sequente item non caveas ex solum sit tecum habites Caveas ab omnibus cibis evaporantibus et grossis mutantibus flatum et multa de quibus aliqua dicam in aliorum exemplo Caveas ergo a leguminibus a carnibus a caseo a carnibus siccis et carnibus avium aquaticarum et caulibus nec quomodo cum brodio horum Caveas a cibariis de pasta que obmitto licet scribat ea / Circa finem aprilis vel introitum may si non fecisti purgationem aliquam sumas x diebus omni mane ℥ j s. huius sirupi

Syrupus

℞ buglossi borragi mellisse endivie an. ʒ j. capill. vener. scolopendrie an. ʒ s. radic. feniculi petroselini apii ligni ris. an. ℥ j. sticados arati florum boraginis seminis ani. feniculi cinamomi ʒ ℥ iij. folli. et sene

[marginal note:] l. violentatum [illegible] vel vestros partibus

℥ ij. pulvis zuccari lb. j. fiat sirupus. Supposito quod purgetur cum hoc ℞. dyasene secundum nicolaum in quo ponitur lapis armenus ℥ s. turbit ℈ ij. ʒʒ. ℈ j. distemperentur cum aqua calida et bibatur in aurora. Et si fiat assellationes continue inicibus sufficit quod si non fiat unum clistere usuale. Deinde usque ad principium augusti sumat semel in septimana huius electuarii ℥ s. Confectio bona

℞. mirabolanorum nigrorum kebulorum ana ℥ j. s. terantur et cribellentur et liniantur oleo rosaceo amigdalarum dulcium et bene fricentur manibus et ponantur ad solem quousque exiccentur et fiat hoc 3bus vicibus deinde accipiatur aqua zuccarata et laventur cum ea predictus pulvis mirabolanorum totiens quod recedat ab eis amaritudo deinde accipiatur de pulvere predicto ℥ j. s. turbith electi folliculorum sene ana ʒ. ij. cinamomi sandalorum citrinorum xiloaloes ana ʒ j. ʒʒ. garyofili ana ℈ j. et zuccari albi lb. j. fiat confectio pistata in qua se sumatur in aurora sine potu vel cum parvo potu aque calide quo laventur guttur et si non assellet cum eo semel fiat clistere et alia vice addatur in dosi. Aliis diebus sumat de hac confectione que est propter ad confortandum cerebrum et nervos et intestina Confectio ℞. pinearum mundatarum ℥ ij. xiloaloes cinamomi ana ʒ j. et macis corticum citri zedoarie doronici seminis ciceris albi corallorum rubeorum dragaganti gummi arabici ana ℈ ij. ʒʒ. garyofili spice cardamomi cum ana ℈ j. florum boraginis buglossi been albi et rubei spodii sandalorum citrinorum ana ʒ s. seminis urtice et mundatarum passularum ana ℥ s. rosarum rubearum ʒ s. penidiarum candi violati ana ℥ j. zuccari lb. j. s. fiat confectio et dissolvatur zuccarum in aqua rosacea in aqua stetit in infusione croci ℥ s. muscus ana ʒ j. dosis confectionis ʒ ij. semel in die ante cibum quando volueris et expiatur ea ante prandium et quandoque ante cenam Et quandoque expiatur modicum eius in introitu lecti Et si volueris cum ea bibere bibas parum vini parum limphati Et si natura non abhorret aromaticitatis aromatizari poterit confectionem cum ℈ s. ambre / Facta prima purgatione frictas per scrutari si emorroydes possent aliquo provocari suavi ingenio De quibus est appositio ventosarum circa locum quod si non est via provocandi eas placet michi quod cauterium fiet in tenue sinistro / De locutionibus circa aurem non multum te intromittas Et si aliquando vis aliquid ponere potes exprimi oleum de sinapi calefactum in spolio cepe Et quamvis tota forma urgens predicta intendat semel cum aliis ad curam latentem tremoris cum decoctionibus utilibus ad hoc et in illo non est potentibus est quod utaris lignoaloes modis quibus potes de quibus est ut accipias fiolam aque vinis piriti et ponas in ea existente calida ʒ j. s. xiloaloes pulverizati grosso modo et dittas eam infrigidari et cum ea limphites vinum Et si non potes continuare ligni aloes idem facias de acoro Hec sunt due fortiste quibus

deo dante recuperabitur sanitatem. In principio non angusti deo concedente statum vestrum notificabitis et ego si deus voluit paratus ero ad omnia que videro de vestra parte recuperanda salute Ad sibillum auris fiat iste pille de quibus sumat semel in mense ʒ j. ℞. pulvis yere galieni secundum antidotarium nicolai ℥ j. agarici turbith ana ʒ ij. s. salis gemme dyagridii correcti ana ʒ s. fiant pille et conficiatur cum oximelle Distilletur frequenter hoc in aurem ℞. Succi porri ʒ j. succi maiorane succi rute ana ℥ s. castorei ℈ j. grana musci grana j. misceantur omnia et bene incorporentur et tepefiat quando distillatur in aure media Pulvis solutivus ad idem ℞. Turbith esule folliculorum sene ana ʒ ij. ʒʒ. ʒ j. s. cinamomi croci garyofili ana ʒ viij. zuccari ad pondus omnium fiat pulvis de quo sumatur quantum tenetur 3bus digitis et capiatur cum brodio carnium semel vel bis in septimana ante prandium

Ad sibillum auris ℞. mirtillaginis malvavisci seminis lini ana ℥ ij. cepellis porri et cepe coctis de coctione ana ℥ s. foliorum caneti buti ana quantum sufficit ad conficiendum fiat emplastrum ad aurem

Ad dolorem auris Postquam venisset principium ponas oleum de corticibus ovorum et ponit an credas cum debemus credere et est expertum

Pro quadam iuvene qui patiebatur surditatem cum ulceribus antiquis in auribus

Regatur regimine debite dimedio ab aere humido et dimittat omnes lanaturas in qua ingreditur argentum vivum. De principio mense Junii sumat x. diebus omni mane ℥ j. sirupi de sticados et ℥ s. oximell de radicibus distemperetur cum aqua calida in aqua stet in infusione ʒ j. musci ingredientes Supposito quod purgetur cum pillis cochiis ana ℈ iiij. Deinde omni septimana sumat harum pillularum ʒ j. ℞. Cinamomi ʒʒ. xilobalsami carpobalsami assari ana ʒ s. spice cum ana ℈ j. rosarum rubearum ʒ s. corticum citri mirabolanorum kebulorum turbith ana ʒ j. s. aloes sicotrini et epatici ana ʒ iij. fiant pille cum succo feni. sumat in sero quando vadat dormitum alleviata cena / Facta prima purgatione incipiat sumere omni sero quando vadit dormitum ʒ j. huius mixtionis Mixtio ad idem ℞. pulveris artotico ℥ ij. dyamarguiton ℥ j. misceantur et non bibat cum ea hac tura continet usque ad dimidium Julii deinde dimittat eam usque ad finem augusti post de mense septembris iteret eam et prosequatur usque ad tempus fortis frigoris In quo tempore potest uti conmixtione predictorum dimissis pillis et iterum adveniente vere iteret curam / Facta prima purgatione incipiat distillare in aures hoc medicamen bonum ℞ vini subtilis parum dulcis urine pueri ana ℥ j. bulliat cum ℥ s. mellis et si cum hoc non iuvetur fieri sufficiens absterso addatur parum

vngti egiptiaci s(ecundu)m mesue Qu(m) aut(em) es-
timatu fuerit q(uod) mundacio sua fuit fiat
hoc **medicinu(m) bon(um) ad idem** R(ecipe) olibani
sarcocolle mirre aloes an(a) ʒ j dissolua(n)
tur cu(m) vino et cu(m) licinus pona(n)tur i(n) aures
Q(uod) si hoc fiente appa(re)at multiplicati sordici-
es redeat ad medicami(n)e de vi(ri)dj pu(r)i
et vino Et p(ost)q(uam) id ponatur h(oc) medicami(n)e
Medicam(en) bon(um) ad idem R(ecipe) scorie ferri
lote cu(m) aceto forti plurib(us) vicib(us) et subtilius
pulurizate bdelii armeni corticu(m) thuris sarcocol-
le mirre aloes an(a) ʒ j dissoluatur cu(m) vino
Q(uo)d si itu(m) appa(re)at sordicies apponatur egiptiacu(m)
dissolutu(m) cu(m) oximelle squillitico deinde apo-
natur de trocisco andromato vel androma-
to vel andromagi s(ecundu)m descriptione(m) haliab 3o
p(ra)ctice **Trocisci boni ad idem** R(ecipe) galle in-
dis thuris an(a) ʒ iiij nitoli ʒ j cerpsie lo-
et rotunde an(a) ʒ xij fiat trocisci cu(m) vino et
cu(m) necesse fuit teratur et cribelletur et dissoluatur
in aqua ros(arum) ʒ s(emis) gentil(is) **Medicam(en) bonu(m)
ad dolore(m) aur(is) vehementem** R(ecipe) farina faba-
rum ʒ ij decoquatur in vino cocto et ponatur desuper
Ad idem R(ecipe) farine seminis lini altee flor(um) camomil-
le ʒ ij coquatur in vino dulci musto p(ost)q(uam) ca-
lefiat accipiatur vnu(m) cepe valde coctu(m) et misceatur
cu(m) his et ponatur desuper ...

**Leu(m) q(uo)d (com)posuit m(agiste)r Nicolaus
p(ro) d(omi)no episcopo paduano aldebran-
dino de roma ad tinnitu(m) auriu(m) et ad
debilitatem auditus** ...

R(ecipe) pellis albi castorei costi an(a) ʒ ij rute nitri
piperis longi an(a) ʒ j ʒ j deinde accipe succi
radicu(m) q(uae) codi(untu)r succi porri olei de amigdali
olei camomillini olei amigd(alarum) amar(arum) olei aneti
ti an(a) ʒ j et adde euforbij ʒ s(emis) coquatur omnia
vsq(ue) ad consumptionem succorum et de h(oc) tepido distilletur
in aures libro meo **Syrupo bo(nus) ad sur-
ditatem** R(ecipe) acori sticados arabici passul(arum) an(a)
ʒ s(emis) ligni radicu(m) feni petros(ellini) an(a) ʒ j seminis an-
feni cinamomi an(a) ʒ s(emis) mell(is) lb j fiat syr(upus)
Sacculo ad idem bonus R(ecipe) caseu(m) recente(m) et
salviam et pistentur optime adinvice(m) postea cu(m)
eis misceat oleum amigd(alarum) dulciu(m) et bulli-
at aliquantulu(m) ad igne(m) ad modu(m) pulte
et postq(ua)m istud emplastrum bu(m) est ponatur ad saccu-
lu(m) de panno lineo subtili et ipse sacculus
ponatur sup(er) aure(m) calidum et stet p(er) duos di-
es et post removeatur sacculo et ponatur aliq(ui)d
q(uod) extrabat ventositatem istorum R(ecipe) cannulam
p(er)foratam ex utraq(ue) parte et ponatur cannula
ex vna parte in aure(m) et ex alia parte q(ui)s sugat
fortiter cu(m) ore trahendo flatum et sic exibit in
p(er) talem modum et h(oc) fiat frequenter

**Vera cura surditatis aurium s(ecundu)m m(agist)r(u)m
gentile(m) fiat ista decoctio**

R(ecipe) acori ʒ ij salvie domestice mellisse galang(e)
bethonice an(a) m j cassia macedonici calamenti
an(a) ʒ s(emis) cinamomi ʒ ij fiat decoctio et cu(m) ea
distemperetur mane ʒ j syr(upi) de sticados et bibatur
x diebus successive deinde fiat h(oc) elect(uarium) ʒ s(emis) et
distemperetur cu(m) aqua calida et bibatur in matutinis p(ro)-
ximis et id elect(uarium) e(st) elect(uarium) ad renes q(uo)d recep-
tu(m) fecit gentil(is) et h(ab)etur in scripto cu(m) vel rubrica
et differt comestione(m) in die scripti vsq(ue) ad p(ro)p(e)
nona(m) Et si no(n) purgauerit cu(m) bu(m) fiat cliste-
re de reb(us) cal(idis) ante q(uam) comedat comedat Quatuor
scio an(a) tenui dyacoi ʒ ij et bibat cu(m) eo
paru(m) vini puri vel paru(m) limphati Caue-
at a reb(us) acetos(is) a caseo legumi(ni)b(us) a fructi-
bus et a reb(us) crudis Comedat carnes pul-
linas castrati iuuencis et carnes pipionu(m)
et maxime multonu(m) in comitatu et bibat bo-
na vina alba no(n) multu(m) magna

Ulem ad neruos solutiuum R(ecipe) aco-
ri sticados arabici an(a) ʒ ij passul(arum)
radicu(m) feni petros(ellini) an(a) ʒ j centauree bor(ago)
colloquintide h(ui)us an(a) ʒ s(emis) fiat decoctio
de qua accipiatur lb j mell(is) addatur aga-
rici ʒ j turbith ʒ s(emis) dyagridij cocti ʒ j
semis an(a) ʒʒ piperis longi an(a) ʒ j spice
ʒ s(emis) fiat elect(uarium) dos(is) ab ʒ j vsq(ue) ad ʒ vi adplus

**Dispositio huius d(omi)ne e(st) debilitas
cerebri et neruorum cu(m) multa (con)tinuitate
et extenditur ad manus et ad certa membra
ideo regitur regimine (con)veniente**
De p(rese)nti mense fiat istu(m) syr(upus) Syr(upus) ad hoc
R(ecipe) endiuie capillor(um) veneris an(a) m j
mellisse buglossi an(a) m s(emis) sticados arabici
acori radicu(m) feni pet(roselini) an(a) ʒ j sene ʒ j s(emis)
polipodij epithimi an(a) ʒ vi mirabolanorum indorum
kebul(orum) nigror(um) an(a) ʒ s(emis) passul(arum) ʒ j seminis an-
feni cinamomi semis endiuie an(a) ʒ ij po-
natur epithimi in fine decoctionis et cu(m) zuccari
lb j fiat syr(upus) dos(is) ab ʒ j s(emis) vsq(ue) ad duas cu(m)
aq(ua) calida (con)tinuet toto mense interpolando aliquos
dies Sumpto syr(up)o purgetur cu(m) pillis cocijs al-
mas et pillis de lapide lazuli an(a) ʒ ij Et
si no(n) pot(est) sumere pillas purgetur cu(m) h(oc) R(ecipe) co-
fectionis ad renes (con)fectionis cu(m) anetho an(a) ʒ
iij dissoluatur cu(m) aqua calida et bibatur in ma-
tutinis p(ro)ximis et paru(m) dormiat sup(er) ea Facta purga-
tione incipiat sumere de hac mixtione **Mixti-
o bona** R(ecipe) elect(uarii) plir(is) arcoticon dyacionum
dyarodon abbatis an(a) p(ar)tes eq(ua)les misceatur dos(is) ʒ
ij an(te) cibu(m) ali(qu)i in mane et s(ecun)do an(te) cena(m) cu(m)
pauco potu vini paru(m) limphati et aliq(ui)d su-
mat de ea q(ua)n(do) vadit ad lectu(m) sine potu et sit
h(oc) vsq(ue) ad mediu(m) mensem x diebus Post
purgatione(m) p(re)dictu(m) incipiat sumere de hac alia
mixtione **Mixtio ad idem** R(ecipe) elect(uarii) solutiui
ad mu(lie)r(em) elect(uarii) soluti ad renes an(a) ʒ j s(emis) mis-
ceantur dos(is) ʒ s(emis) de calida et fiat h(oc) toto
mense fiat lotio manuum bona faciat lo-
tio manuum frequenter ex aq(ua) in qua bulliat radix
celidonie et radix lapacij Lavet s(epe) caput

cu lixiuio in qua ponat asmarus rosmarini 7 sticados et spica arabica ana m. j. Teneat sup caput sacculum plenum in quo sit puluis iste

Puluis subtil. ℞ calamenti cortici cit. mast. garioff. ana ʒ. iij. fiat puluis subtil. et ponatur in sacculo 7 calefiat sup tegulam incensam aspersam vino tali quod sacculus non madefiat 7 ponatur sup caput et teneatur continue

Pro dno Tho de menan qui hebat iuncturarum defectum 7 maxime et coxarum 7 etiam ut vix posset ambulare

℞ Turbith ʒ. j. ß. hermodactil. ʒ. j. mastic. ℈. rosarum ana ℈. ß. seminis ani ℈. ß. corticum mirabolanorum kebulorum citrinorum ana ʒ. j. aloes succotrini ʒ. ß. fiat pillule cum succo feni.

Pro quodam paralitico Syrupus

℞ Acori ʒ. ij. sticados arabici ʒ. j. calamenti origani seminis ani feni cinamomi ana ʒ. iij. ysopi ʒ. j. radicum feni petrosilini sparagi ana ʒ. ß. salvie domestice mellisse bethonice gariof. ana m. ß. zuccari lb. j. fiat syrupus dosis ʒ. j. ß. cum aqua infusionis mentastri. **Ad idem** ℞ dyacori electuarii pigris ana ʒ. j. misceatur sumat de eo omni die ad quantitatem vnius castanee sto ieiuno in vngatur oleo vulpino

Consilium pro quodam decrepito qui erat in via ad paralisim 7 ad iuncturarum debilitatem

Regatur regimine supposito caueat proprie ab aceto 7 herbis crudis 7 casto Comedat carnes pullorum 7 castratorum auium minutarum perdicum capoli leporum iuuenis 7 alium vitule lactantis potest comedere aquam citream et olam minutam cum feni 7 petrosilino 7 alium de caulibus non comedat de sero brodialia nec comedat pisces bibat vina mediocria limphata ut consueuit Comedat panem parum furfuratum non dormiat in die nisi sit multum consuetus 7 non ponat se statim ad dormiendum post cibum Excitetur per ante prandium 7 ante cenam 7 si non possit excitari fricat se fricari in extremitatibus non vtatur diuersis cibis in una mensa. **Decoctio ad idem** ℞ acori ʒ. ij. sticados arabici passularum ana ʒ. j. liquiritie radicum feni cinamomi camedreos ana ʒ. ß. xilobalsami carpobalsami rosmarini ana ʒ. ij. bulliat in aqua sufficienti usque ad consumptionem tertie partis deinde in modum iulep clarificetur cum puluere zuccari dosis ʒ. j. ß. in mane cum pauca aqua calida Contineat hoc per totum mensem iunii 7 per totum mensem iulii / de octavo in octavum die sumat ʒ. v. huius confectionis ad iuncturas sumatur ante diem cum pauca aqua calida / potest superbit vna vice de predicta confectione ad iuncturas masticet ieiuno stomacho hoc. **Confectio bona ad masticandum** ℞ piretri nucis muscate acori masticis ana ʒ. j. conficiantur cum passul. dulcibus

et fiant in forma auellane de quibus masticet vnam in vice / fiat ista confectio de qua sumat in sero ante cenam ʒ. iij. **Confectio ad idem** ℞ xiloaloes cinamomi corticum citri ℈. galange ana ʒ. j. masticis gariof. croci doronici zedoarie ana ℈. j. pinearum passularum ana ʒ. ß. zuccari lb. j. dissoluatur zuccarum in aqua decoctionis acori 7 sumatur sine potu vel cum aliquo potu limphato / Quando vadit ad lectum ponat sub lingua quantitatem vnius fabe huius mixtionis. **Mixtio bona ad idem** ℞ dyamarguiton dyamusci dulcis electuarii pigris ana ʒ. ß. misceantur postquam superbit de electuario solutio ad iuncturas incipiat in vngere collum 7 ipse in fontanella sed cum vadit dormitum 7 mane quando surgit ex oleo vulpino / lauet sibi caput sicut consueuit 7 lauet cum sapone 7 et in lixiuio bulliantur rosmarinus saluia 7 statim post ablutionem exiccet caput 7 caueat ab omni vento / Nota de trifolio ne bulito in fece vini valet ad paralisim / Nota alia experientia de cerebro leporis ad tremorem puerorum 7 in passionibus iuncturarum febris 7 huiusmodi. Accipiatur cerebrum leporis 7 ponatur in olla noua 7 cooperitur et ponatur in furno et decoquitur donec fiat puluis postea misceatur secum puluis cinamomi

Syrupus ad tremorem expertus

℞ Radicum acori sparagi brusci liberpalis saturegie rute saluie camedreos camepitheos calamenti nietaski origani ana m. ß. cimini gariof. masticis cubebe seminis peonie ana ʒ. iij. cinamomi polipodii sene ana ʒ. j. sandalorum rosarum ana ʒ. ß. Ex horum decoctione fiat syrupus cum zuccaro albo 7 acetosetur cum aceto squillitico

Syrupus ad tremorem 7 debilitatem cerebri 7 iuncturarum expertus magistri nicolai de sancta sophia

℞ radicum acori sticados herbe paralisis maiorane saturegie rute saluie camedreos camepitheos calamenti nietask origani ana m. ß. Ex hiis sufficienti decoctione fiat syrupus cum melle deinde accipe cinamomi gariof. cubebarum nucis muscate seminis peonie piperis longi nigri 7 longi calami aromatici nigri croci ℈. spice ani ana ʒ. j. puluerizentur 7 ligentur in pecia lini rara 7 bulliat in syrupo 7 fortiter exprimatur in fine

Syrupus pro quodam paralitico

℞ acori ʒ. iij. sticados arabici origani ana ʒ. j. ß. ysopi ʒ. j. seminis ani feni cinamomi brionie assari calamenti ana ʒ. ß. passularum ʒ. j. mellisse betonice garyofilate rosmarini ana m. j. mellis lb. j. fiat syrupus 7 si non sufficit vna decoctio fiat alia. Sumpto syrupo purgetur cum his ℞ pillularum cochiarum fetidarum ana ℈. ij

Jn proposito huius senium est quid modo palis et est nova dispositio non antiqua

Et io regatur regie contra amedo
aere fem quantum pot et accendat ignes ig
nia ex juniperio et salvia Comedat carnes
pullias perdicum anium minutarum pipionum
repletorum et castrati Comedat aqua cice
rum et amigdolatum coctum et olea minuta
cum fenilo et pet[1] pot comede de caulibus
alum et de omnis recentibus decoctis cum salvia
et maiorana vel rosmarino vel alio illo
rum Caveat a piscibus et caseo et leguminibus
et ibis humidis non decoquntur cum aliis herbis
calidis Caveat a malis et piris et melonibus
et citrull' pt comede ficus recentes siccas
et raro nuces comedat possit comede de avel
lanis et nucleis pini et comedat panem par
fizaten humidum parum sal' bibat vina me
diocria limphata cum dupla parte aque et ma
gno cum 3a parte aque Exercitetur mane et sero
ante cibum quantum pt ambulando et manibus
aliquid movendo et qui non possit faciat sibi
fricationes per spinas et coxas et crura et per bethia
non dormiat in die si pt abstinere nisi valde
de consuetus nec statim post cenam ponat se ad
dormiendum ut non repleatur cibo nec comedat ci
baria diversa Et procuret se semper expurgare per na
res et pos querat leticiam et gaudium quantum
pot fiat ista decoctio ℞. acori ℥. ij. sticca
dos arabici origani ysopi ana ℥. j. ß. gario
filate mellisse salvie domestice ana ℳ.
j. seminis ani feni ʒʒ. galange ciperi ana ʒ.
ij. passularum ℥. j. fiat decoctio clarificetur cum mell'
℥. viij. aromatizetur cum ʒ℞. piperis longi nuce
muscate ana ʒ. j. ß. xiloaloes indi ʒ. j. dos ℥. j. ß.
cum aqua calida infusionis nuce muscate et aqua
in figeta et una mix mag. coctusa / Supra
hac decoctione vj diebus sumatur ℥. ß. elly nostri
soluti ad vinos distemperetur cum aqua calida et bibatur
in matutinis pueris Deinde item incipiat sumere
decoctionem predictam et totum et toto septembri Et
si aliquando fastidieret in sumptione dicte decoctionis
interponat diem vel dies Et de decoctio in x ut
diem dosim predictam elly ad vinos solutum
in prima dosis superflue evacuavit cum tunc
eum diminuatur de ea et si diminute eva
cueit addatur in ea / facta prima purgatione
incipiat sumere in sero ana renaz ʒ. ij. hu
ius mixtionis vel confectionis **Confectio bona**
℞. acori ʒ. ij. salvie domestice ℳ. j. fiat
decoctio in qua dissolvatur zuccari lb. j. cocti
ʒ. ß. reducatur ad spissitudinem deinde addatur
pinearum mundatarum ℥. ß. ʒʒ. ʒ. iij xiloaloes
cinamomi piperis longi ana ʒ. j. garioph' macis
ana ʒ. ß. seminis ani feni ana ℈. ij. spice ℈. j.
aromatizetur cum musci ambre granis duobus
Et de ista confectione alium ponat quantum vnius
fabe in os in sero quando vadit dormitum et de
inat cum ea fiat ista inunctio cum qua statim incipi
at **Jnunctio ad id** ℞. olei vulpini olei anetini
o. nardini ana ℥. j. adipis anatis ℥. ß. cas
torei ℈. j. cerecitie quibus inungantur a fonta
nella capitis sine occipitio usque ad deci
mam spondilem sero quando vadit dormitum
et in mane quando surgit facta prima purgatione
sugat aliquid naribus ieiuno stomacho succum maio
rane dissolutum cum vino odorifero masti
cet et post purgationes nucem muscatam sive piretrum:

De mollificatione nervorum ex uno latere

℞. sy[1] de sticados ℥. j. ß. sumat de eo 8 diebus
purgetur cum electuario ad vinos solutio et inun
gatur spina ex oleo vulpino **Ad idem** ℞.
radicum squille radicum lilii radicum cu
curbite radicum altee radicum lappacii
maioris ana ℥. ij. olei veteris ℥. v. radatur
cum cultello et teratur et bulliat in olo et cole
tur et addatur cera quantum sufficit fiat unguentum

De debilitatem capitis ℞. acori ʒ. ij.
sticados arabici feni origani radic
feni ana ℥. j. salvie domestice garioph' do
mestice bethonice ana ℳ. ß. geciane se
minis ani feni sileris montani galange ana
ʒ ij. mell' ℥. ß. fiat in modum sy[1] non inspis
sati in decoctione dos ℥. j. ß.

De nervos debilitatos ungl

℞. anserem unum sub anum et pot de
pilatorum eviscerentur et laventur interius parum cum
vino deinde accipiatur medulla vulpis et
medius gattus pinguis sed raro corum et contundantur
tota cum ossibus et addatur sibi terbentine sapini bde
lii rasine de pino unum sextarium exiccato
rum ana ℥. ß. salvie domestice rosmarini
ana ℳ. j. castorei ʒ. j. ß. semen juniperi ℥. ß. mis
ceantur omnia et imple de eis corpus anseris
vel duorum anserum et bene suatur et ponatur ad as
sandum ad ignem cum lignis lauri juniperi
et cypressi et lignis mirti et primum quod exit aquosum
proiciatur reliquum non colligatur ad palisim

Clistere bonum ℞. Corticum agnuti ℥. ß.
centauree minoris ℳ. j. cartami ℥. ß.
decoquantur et in colatura addatur yeralogodio
℥. ij. fiat cliste **Suppositoria fortia** ℞.
pulvis yere ℥. ß. agnuti ʒ. j. sal' gemme ʒ. ß.
mell' quantum sufficit fiat suppositoria

De confortandum nervos ℞. sticca
dos arabici origani acori ana ℥. j. ß. cala
menti rute seis ani feni ana ℥. ß. salvie do
mestice bethonice mellisse ana ℳ. j. passularum
℥. j. fiat decoctio et post bonam decoctionem sirupi
zetur cum pluris zuccari lb. j. Purgetur cum pil
lulis cochiis alminas ʒ. ij. fiat ista confectio **Con
fectio** ℞. ʒʒ. galange garioph' ana ʒ. j. nucis
muscate zedoarie cocti ana ʒ. ß. seminis ani feni
cardamomi ana ℈. ij. pinearum ℥. ß. acori al' ℥.
ʒ. j. ß. piperis longi corticum citri ana ʒ. iij zuccari.

quantum sufficit et in vase aromatizetur cum musci grani ij et ambre grana iij dosis ʒ ij mane ante cibum sine potu vel cum pauco potu vini mediocris pueri vel parum limphati et est bonum quod de sero quando vadit ad lectum sumat de eo quantitatem unius avellane et sine potu post suam purgationem faciat sumat sacculum parvum in quo ponat pulverem harum rerum et teneat illum continuo super caput ℞ Calamenti corticum citri macis garioffilorum ana ʒ alter ʒ j s. fiat pulvis.

Decoctio gentilis de acoro conferens ad debilitatem nervorum.

ad debilitatem nervorum

℞ acori ʒ ij sticados arabice radicum feniculi petrosilini ysopi passule ana ʒ j origani salvie domestice bethonice ana m j seminis feniculi ani assari ana ʒ ij mellis lb j fiat

Vinum utile secundum gentilem in tremore membrorum et quod cum quadam cordis debilitate est

℞ Salvie domestice rosmarini acori ana ʒ j s. fiat decoctio in qua ponatur acori ʒ s zuccari lb j addatur piretri ʒ j ʒʒ xiloaloes nucis muscate macis cardamomi ana ʒ s fiat electuarium dosis ʒ ij in mane

Magnifice domine postquam diligenter considerani que vestra cedula plene ac sciose descripsit et quod amplioribus narrationibus vestri specialis domini Antonii albizati estimatione comprehendo dispositionem vestras esse multiplices et quasdam sibi invicem contrarias Nam cum ex modo vestre informationis salti magnam complexionem vestrarum solidorum membrorum fuisse siccam et iam anxiter ac etiam vel tabes Cum ergo in etate prima fuit temperata per dictam siccitatem humida etatiam fuit vestra habitudo pinguis et pulcra modo autem propter eius augmentum non sunt penetrabilia interius pro hoc autem membra prima nutrimenti tamen sunt mali sanguinis scilicet quidem aquasiorem chilum propter debilitatem digestionis aliquam Epar non ad intum sanguinem et ad flavum aquosum perduit sic est in naturali senectute Sed quia magis ad vim gradum caloris in epate non absolvemini ab aliqua portione colere partem sanguinem ad cursum et interdum cum cibus tardatur aut ita sic venit Credo enim epar vestrum aguiationem calidum fuisse et ab aliis radicibus multam particulariam accidentia superfluitatis exuberantia omnium membrorum invenis autem victuariam de natura flavum gipsealem vel renam bili in foris molli Et si quando colicam cum eam rursum sit evaporat ex eadem natura quam initium vel colicam ad huius licet aquositate sanguis refrenatur pelliter ad cutem fit scabies quam nisi si concluderentur et minuarentur maiora Cum ergo domine dispositio vestre ad ultimatum tutoris medicina conducatur due semite obvie sibi ipsis quarum una est

intentio ad podagram ciragram que sunt diu videntur esse maiorum et intentio ad scabiem que sine dubio perficitur continuis cibis et sunt molestie hec autem virtutes pertinent et macie addunt et ideo non gula delectus fuit artetitos curari tyriace usu laudas cum in hoc quam ego in nobis omnino laudo Alia semita est intentio ad extenuationem quam perficitur in regie in pinguativo Et ex hoc multiplicatis humoribus et cursibus frigidis impeditur sit in podagra et ciragra et preparantur sit ad putridas febres Ergo procedendum est semita media alterius tota non sequendo et cum hec declinando principaliter ad intentionem quam obsistatur vestre extenuationi Regimen autem vestrum indictum sit in conservando in aere non excedente in extremitatibus quantum possibile est et modicum pectore ad humiditatem non nebulosam tollerabile est In toto tamen hoc considerationis lotorum proprietates quas consueto iuvamento scire potestis Cibariis utimini de quibus scripsistis pullinis completis castratis perdicum fasianorum turdorum et quorumque pipionum completorum in pennis et avium minutarum et precipue turdorum et non qualearum Potestis comedere de carnibus silvestrium porci et capreoli iuvencis et pulli quos comeditis non sunt violenter impinguati Et in una mensa concedatur de una specie carnis uno modo parata De piscibus raro comedatis et si contingat quorumque sit maximi eorum sive Annuales petrosi Panis vester sit diligenter paratus non omnino simulagineus Vinum vestrum sit album mediocre vel rubeum et plus tendat ad mositatem quam ad debilitatem et consuetum inter limpham gradatim continuatis De pomis placet in quantitate comedatis scilicet piris et malis et avellanis parum assatis et granis pini grana tamen pini prius lanetur cum aqua calida postquam bene exiccetur potius est tempore suo tenere de pepomibus et ficubus bene maturis et uvis prunis et moris ante cibum et aliam de pressis maturis ante cibum In hiis tamen particularibus rebus multum ore stare iudicio experimenti vestri per corpus individuales Cibum ex racionali iudicio non esset intempera le quorumque uti caulibus quorum minutis olibus quam rapis quam porris vehet coctis quam aqua acerum et huius usualibus cibis et cum illo multum continuare Est et regula communis modum rabi mosse vinum liphatum per duas horas vel una ante comestionem concedat Et de regulis eius est quod macilentus evitet dormitionem in camera in qua non est consueto gattorum ut posuit avenzoar in primo sui libri et hoc scribo nobis ut sciatis ad quam minima se extendunt physici pro hominis sanitate Cibaria de pasta caseo et carnes aquaticas dimittatis propter utilias lactuter lactucis potestis uti cum exuberat calor accidentalis ad distrecos ex vena ubicumque est Tunc et potestis uti agresta cocta in cibis modice et quorum et sit secunda Allevietis et certas quantum potestis coquendum dentatis horas Et si quam sentitis stomachi repletionem

bonum vomitum provocare si levit fieri potest
et facere clistia lenia ex decoctione furfuris ele-
ctorum et pauco sale et zucaro rubeo Dormia-
tis iuxta antiquatum consuetudinem vestram non cu-
rando ad sompnum statim post cibum nec multum dor-
miatis in mane Et si ista sunt nobis preter
consuetudinem paulatim dimittatis illam vel
preter et asuestatis naribus de mustrie quantum
potestis Exercicio utamini ante cibum iuxta possi-
bilitatem vestram Quamvis difficile sit accidentia anime
moderare faciatis tamen in hoc quantum potestis
et agatis in regimine vestro vitam securam non
dubitando de quolibet minimo cibo vel potu vel
alio cibo Coytum dimittatis quantum potestis
ita quod naturalis necessitas quam ad pollucionem vos
ducat Consuetudinem in locione capitis ob-
servetis De presenti mense maii fiat hic sirupus

Syrupus solutivus ℞ Succi buglossi depu-
rati collecte de locis macris lb. ij. succi endi-
vie succi lupuli succi boraginis collecti de
loco macro succi feniculi succi apii omnium depura-
torum ana ℥ iiij. ponantur in eis folliculorum sene
℥ iiij. polipodii ℥ ij. seminis anisi feniculi ana ʒ ij.
cinamomi turbith ana ℥ ß. stent per diem de-
inde bulliant usque ad consumpcionem medietatis
et si minus inspissare succi addatur lb. j. dis-
tillacionis aque buglossi et post bonam cola-
cionem colentur et syrupizentur cum zucari albi lb. ij. dosis
℥ j ß. Sumpto syrupo sumatur hec mena Me-
na ad idem ℞ turbith hermodactilorum ana ʒ ʒ. electuarii
succi rosarum laxativi ana ʒ ij. zucari ad pon-
dus omnium sumatur parum ante diem cum aqua calida
et hec medicina maxime expellit dolores vestros iunc-
turales Et pro presenti mense non intendo ad alia
solutivum tamen dispensabo solutivum debile aliquod po-
terit esse frequens usus absque oppressione virtutis
de hoc faciatis me sollicitum / Purgacione facta
incipietis uti hac confectione restaurativa Con-
fectio restaurativa ℞ pinearum mundatarum
lotarum cum aqua calida amigdalarum dulcium mun-
datarum ana ℥ ij. cinamomi sandali citrini
garioffili ana ʒ j. macis ʒ ß. been albi et rubei
ana ʒ ij. ʒʒ ʒ j. passularum ℥ ß. olei zisami
vel amigdalarum dulcium ℥ j. seminum cotonum mun-
datarum ℥ ß. zucari lb. ij. dissolvatur zucarum
in aqua rosarum et fiat confectio in modum maza
panis dosis quantitas unius castanee ante cibum
mane et sero quando volueritis et si vultis potare po-
teritis parum vini puri vel parum limphati bo-
num est quod lavetis pedes et manus postquam
sedata est passio cum aqua modicum salita
in qua prius extinctum fuit ...i ... fi-
at hoc suaviter ieiuno stomacho hoc remedium
est satis securum tamen Galienus in hoc casu invenit
remedium cum caseo vaccino antiquo et pede por-
ci de quo putarem in nobis non delibero consti-
one presentem secure temptare potestis et ubi
stomachus vester incipiat quiescere frequenter usque corum
et illis diebus lavetis os bene cum vino odorifero
vel cum aqua et pauco aceto Ista sunt fienda ad pre-

et precedente tempore procedam ad quarum nobis
utilia diligenti expedicione / Procedam
iacobo sanalis de mense septembris fiat
hic sirupus ℞ Endivie lupuli buglossi ca-
pilli veneris mellisse ana ana m. j. radi-
cum feniculi petrosilli radicum spine albe acori ...
passularum liquiricie radicum sparagi ana ℥ j.
seminis anisi feniculi seminis endivie ana ʒ iiij. ci-
namomi ʒ ij. zucari lb. j. fiat sirupus dosis ℥ j ß.
cum aqua calida · Sumpto syrupo sumatur hec
mena ℞ confectionis ameth maioris
dyafinicon secundum mesue ana ʒ ij. hermodactilorum
ʒ j. misceantur sumantur in matutinis prius cum aqua
calida post hec fiat quando syrupo sumpto in ...
et hec fiat addit turbit ... gentilis

Caveat a leguminibus caseo carnibus
siccis et carnibus aquaticis a piscibus et spe-
cialiter ... Comedat carnes pullinas cast-
tinas perdicum turdorum et aliarum pipionum consple-
torum in pennis et carnes edi et vitule
lactantis et quandoque porci et carnes capoli
potest comedere ova sorbilia et lac amigdalarum
et pisces fluviales et olera minuta et
caules quandoque et post cibum potest comedere de
granis pini et avellanis et ante cibum u-
vas maturas et ficus bene maturas bibat vi-
na mediocria limphata iuxta consuetudinem et panem
non nimis ... a furfure comedat Fi-
at iste sirupus de quo sumat ter vel quater in principio
diebus x. ... ℥ j ß. Syrupus ℞ radi-
cum feniculi apii petrosilli sparagi liquiricie ana ℥ j.
scolopendrie saxifragie endivie lupuli capil-
lis veneris ... ana m. j. ... sal ...
... seminis anisi feniculi ana ℥ ß. sandali albi ru-
bei ana ʒ ij. zucari lb. j. fiat sirupus Sumpto syrupo
purgetur cum hoc ℞ electuarii de cassia ℥ ß. turbith reu-
barbari hermodactilorum ana ʒ ß. electuarii succi rosarum laxativi
ʒ j. ʒʒ. seminis ana ana ʒ j. distemperentur cum aqua
calida et sumantur in matutinis prius Septima die
post purgacionem sumat in mane ʒ j. huius mixti-
onis cum pauco potu vini subtilis puri vel
parum limphati Mixtio ad idem ℞ ...
litotripon ana ℥ ß. misceantur hec estate sumantur
singulis octo diebus usque ad medium augus-
ti ʒ ß. huius mixtionis Mixtio alia ℞ dyaca-
tholicon ℥ ij. reubarbari turbith hermodactilorum ana ʒ j.
ß. ʒʒ. ... ana ana ʒ ß. misceantur cum aqua calida
in mane tempestive gentilis

Sponsor huius puelle est macrefactio
et macies diminuto membrorum sinistrorum partis
maxime a collo infra et cum fuit notum ex
studiis ... oppilatibus in ... et post ad iace-
re et malignitatibus ... ossium et de-
clinat materia complexionis ad frigiditatem per viam re-
solucionis et siccitatem per viam defectus nutrimenti
et non est dubium oppilaciones fuisse et esse in spiritibus
membrorum et oppilaciones sunt generales et sine ma-
... quia ... quod potest extendi nomine huius egritudinis

ad palisim Suffiat i^z mitende qm pole
est ad augmtu sinistre ptu ut qm pole
e pporcionet dextre q n reducat ad eq
litatem no e pole cu mediciis bn consida
uit multa diminucoz ossiu 7 minorz pcio
rū mebrorz Caueat i^z a distepancia
frigoris 7 siccitat 7 supflue huiditatis
Caueat ab h'bis crudis a malis 7 apiis
qm pot 7 a carnibus bouinis 7 a car
nibus pas et legumibus 7 ab acetos rebg
Comedat carnes pullias 7 pdicu finee
7 fasianorz 7 auiu minutarz 7 castrati et
pipionu apletorz i pemis turdorz 7 alu f
no freq pozci et edi 7 capoli iuueis et
pozci siluestr et potest carnes coqde elixas
7 assatas pot et comede d' pisib fluuia
libus et marinis elas 7 oms pdit in
aq^a et assat in ollib et lacte amig et
farre 7 de olib minut et rao d' caulib
7 rapp et qnz poret 7 ceps bn coct pt coe
de de ficub recetibg et sicc et uuis be
ne matur 7 de amig' 7 auellais 7 pir
7 passul' dulcib Coedat bn pane mud
a furfure 7 bn fermtatu bibat via ruba
ul' alba no multu potet no brusta liphata
cu aliquali pte aque 7 pkri ul' paucori fm
dispoz aers et cor's exercitet an cibu ma
ne et sero et fiat frictios fm q ponet
infra no ipleat diu f cib 7 coceda s' sopng
completu i notte intedat ad letiaz 7 gau
diu eius Spale reg in ea est ut fiet
in mae qn surgit i omib mebris pt
sinistre quousq incipiat mebra rube 7 cale
deiu ponat in aq^a cal^da in q^a stet qusq mb
rubeat 7 tueant 7 statī extrahat 7 mtpib
fris ponat in aqua pdcu parz sicut ita
q ex eo pcipiat odoz 7 alu pot pdcaz balne
acoz siue frictoz fiat appoico picis q ponat
a pnᵒ anche usq ad pedez 7 ab osse spatu
le include ipm usq ad digitos manus
Et mod oponis e iste accipiat suff'is qn
titas picis ut lb. iiij. ul' vj 7 distepet in uase
mundo cu tanta qnte oli dulc q bn liqf
cat 7 cu in frigidat no remaneat dua accei
piat go de ea cu e liqda 7 calda 7 extendat
sup panno subtili sine coio ctr incis q cop
hendat omia mb pdca 7 ponat s' ea cu
ea infrat 7 pix e rusa qn ad sua ggelacoz
subito rmoueat 7 coopiat pannis suis 7
quiescat tande cibet ita q int cibu 7 opoz
pdcaz no intueniat fort motu et ctinuet
h opo usq ad pn^m fine estat 7 fiat 3bis
a qua^oz vicib i p^ta Si at cotigat ea ac
cede ad balnea nalia pot intrare in ea sul
phurea s 7 ualde moiam morat i ill 7 stati
cu mb tremuerit exeat balneu fiat hot
elcu de q^o de s' semt in apli 7 tuc ozbit se
de condicoe sua Elcu ad idez ℞ mellis
se guid bugloss an q .s. acoi passular
an ℥ .i. sticados cra^a seis an fen an ʒ ij.

seulis cartami ℥ .i. agarici ℥ .s. fiat decoco
usq ad csupcoz mediet 7 inspisse cu mel
l' ℥ viij. deinde addat cinamoi xiloal' an
ʒ .s. zz. turbith an ʒ ij medulle semis
cartami ℥ .s. incorpore omia sil' ad forma
elc' dos pma uice ʒ iij. cu aq^a cal^da mane
tepestiue Ang^z sumat hot elc sumat ʒ ul'
6 diebus omi mae ℥ .i. s. hg decoccois
℞ acoi ℥ .i. salue domestice an .s. bulliat
in aqua in q^a cficit an ʒ .s. addat zuccari
lb .i. dein addat pinear mundatar ℥ ij.
amig dul fisticorz an ℥ .s. cinamoi ʒ .i.
zz ʒ ij. garf mat xiloal' an ℈ .i. fiat co
fectio in uase dos coclearu unu puu in
die bis an cena 7 an pndiu ad mig pho
raz vna sine potu ul' cu pauco potu q^o s^o
laue os Fiat istud Julep de quo sumat ℥ .i.
i mae anq exeat lcm ul' hoa q^a sumat co
fectoz pdcaz Julep ℞ aque mellisse ponat
in ea infusioe cinaoi ʒ ij. acori ℥ .i. xiloal'
garf an ʒ .s. clarifice cu zucari lb .i. hic
e puluis quo uti pot in cib suis Pluis
ad idem ℞ Cinamoi ℥ .i. zz ℥ .s. croci ʒ .s.
fiat puluis · Solutiu ad iuctuas fuctur
Solutiu bonu ℞ agarici hmod an ℈ ij.
sene ʒ .i. dyafinicois soluti elc d' cassia an
ʒ ij .s. sumat cu aq^a cal^da i matutis puis pl
uis bo ad idem ℞ turbith boni et ela
ʒ .s. hmod ʒ .s. dyagrdij pond duorz gnorz
ordei zz galange an spice mat cinamoi
an qrtu p vnig ʒ. ros rub. pod deinctiorz
e zucari tabarzet ℥ ij f pluis 7 accipiat totu

Podagre Emplm fm neapolitanos.
℞ rosmarini absinthij cinamoi fari
ne gm mell' stercois capini vini albi mis
ceant omia simul i modu empli ligdi 7 po
sup locu patiete cu stupa mediate pecia
7 no dissoluat duobi dieb ul' viij. in q^a
die liberabitur

yaturbith coe q^o utebat mgr nicolaus
de scta sophia i podagra in purgacoe
mēru flaticorum
℞ zz. turbith hmod an ʒ iij. dyagrdij coe
rei ʒ iij. cinamoi ʒ ij. fiat pluis 7 cofiat
cu zucaro albo 7 fiat elcu in tabul' dos
ʒ vj. in matutis puis Dyaturbith cu her
modact et esula ℞ Cinamoi mastic
zz. flor nenufar an ʒ .i. esule ʒ iij. hmod
turbith an ʒ vj. cu ʒ .s. zucari ʒ xv. ff elcu
in tabul' dos ʒ vj.

Cu dolos in pedib 7 genu extu fa
cu felic fiat pnio p^o talis
℞ Acoi ℥ ij. sticados cra^a radicu fen' petro
passur an ℥ .s. mellisse bugloss borragis
an an .i. semis an fen' calati semis porc^te
an ʒ ij. zucari lb .i. ff p^o dos ℥ .i. s. Empto
p^o xx. diebi purge cu hac mecta ℞ elcu

ad n(ost)ros ℥ ß. sumat in matutinis p(ri)mis / fi-
at mixtio ista ℞ dyarodon albati aro(ma)ti-
zati elec(tuarii) regu(m) an(a) ℥ j. misceant(ur) dos(is) cocleari-
um in sero an(te) uesp(er)as cu(m) pauco potu vi-
ni fiat locio ad coxas et crura i(n) sero q(ua)n(d)o
uadit dormitu(m) ad le(ctu)m bis u(e)l ter in septimana
℞ acori ℥ j. origani flor(um) camomille an(a)
m(anipulum) j. ros(arum) ℥ j.

locio pedum

De tumorem i(n) iunctura manus maxi(m)e
p(ro)p(ter) multam ma(teri)am exeunte(m) i(n) c(r)u(ri)s dolore
maxio / ℞ farine ordei no(n) depilati ℥
ß. bulliat in aqua do(ne)c veniat ad spissitud(ine)m
dein addat(ur) farine fenugreci ℥ j. ponat(ur) s(upe)r p(ar)te(m)
de isto emplastro quantitate(m) aliqua(m)

Da tresl(?) ac(ti)o(ne)m pu(er)orum ambulac(i)one(m)
℞ fustu(m) caulium desiccator(um) m(anipulum) ij. bulliat i(n) aq(u)a
et cu(m) i(st)a lauentur sepe pedes et crura

Ol(eu)m de ypiton ad dolorem anchenam
m(a)g(iste)r h(ab)uit a quoda(m) empirico et cu(m) stapio
ponit in suo ca(pitu)lo de(bet) i(n) puluere u(e)l fiat elis-
t(eriu)m ex eo et d(icitu)r et curat quartanam

De Sciaticam Regu(la) regie s(uper) i(m)posito
et de mense septemb(r)is incipiat p(ro)uocare vo(mi)-
tu(m) cu(m) duob(us) dieb(us) uno post reliq(uu)m et p(ro)uocet(ur)
cu(m) aqua casei et ℥ j. ß. syr(upi) sim(p)l(i)c(is) acetosi u(e)l
syr(upi) de radicib(us) p(ost)q(ua)m fiat h(uius) syr(upi) de q(u)o sumat
in mane ℥ j. ß. cu(m) aq(u)a decoctio(n)is aristolocie lo(n)-
ge u(e)l aristo(lochie) et co(n)ti(nu)et syr(upum) p(er) xv dies.
Syrupus ℞ radicu(m) apii feni(culi) petro(sellini) sparagi
brusci acori an(a) ℥ j. bettonice mellisse
an(a) m(anipulum) j. sticados arab(i)ci ciperi calam(en)ti sem(in)is an(isi)
feni(culi) an(a) ℥ ß. pulueris zuc(ar)i lb. j. fiat syrup(us)
sumpto syr(upo) purget(ur) cu(m) co(n)fectione q(ue) d(icitu)r dyaturbith cu(m)
h(er)modact(ilis) cui(us) dos(is) ʒ v. Si fac(t)a purgatione
sentit alleuiatio(n)em u(e)l deliberatio(n)em doloris uadat
ad balneu(m) petroli u(e)l s(an)c(t)i philippi u(e)l s(an)c(t)i cassia-
ni q(ui)a si sentit dolorem in estate sumat de hac
confectione. ℞ corticu(m) radicu(m) apii feni(culi) an(a) ℥
j. colloq(ui)nt(i)de centauree b(arbe) ameos an(a) h(er)modact(ilorum)
esule an(a) ℥ ß. coquant(ur) in aq(u)a suff(icien)ti usq(ue) ad
co(n)sumptio(n)em duaru(m) p(ar)tiu(m) et p(os)t dulcorat(ur) cu(m)
pauco zuc(ar)o cui(us) dos(is) ℥ ij. adde(?) ad ming(?)
f(ere?) q(ui)a in(?) p(er)uice h(oc) sum(itu)r de 3° in 3(m) / Post-
q(ua)m suscep(er)it ea(m) v. uicib(us) uadat ad balneu(m)
aliq(uan)d(o) de p(re)dictis / Po(st) reuersio(n)em a balneo q(uo)lib(et)
mense duob(us) dieb(us) uno p(ost) reliq(uu)m sumat de
p(re)dicta confectione Excitet(ur) sup(er) ea(m) ad vomitu(m)
et si p(ri)ma die fatigauerit cu(m) i(m)portat aliu(m) die
Sumat omni mane ℥ j. ß. mixtionis horu(m)
syruporum ℞ syr(upi) de radicib(us) ℞ syr(upi) de
sticados oximell(is) squillitici an(a) ℥ v. misceant(ur)
sumpto syr(upo) purget(ur) cu(m) hac me(dicine) ℞ dy(a)-
turbit cu(m) h(er)mo(dactilis) et esula ʒ vi sumant(ur) i(n) ma-
tutinis p(ri)mis cu(m) pauco potu aq(u)e c(a)l(i)de dein(de) post
quat(uor) dies incipiat sumere de hac decoctione
℞ corticu(m) radicu(m) apii ap(ii) feni(culi) an(a) ℥ j. colloq(ui)nt(i)de
centauree minoris ameos an(a) h(er)modact(ilorum) esule
an(a) ℥ ß. bulliat usq(ue) ad co(n)sumptio(n)em duaru(m) p(ar)tiu(m)
coletur et colatura dulcoret(ur) cu(m) zuc(ar)o ℥ iiij. su-
mat de eo ℥ j. ß. de 3° in 3(m) die cu(m) aq(u)a
calida Et ea die qua incipit sumere syr(upum)
incipiat inungere tota(m) coxa(m) oleo vulpino

De Sciaticam ℞ Corticu(m) radicu(m) apii
feni(culi) an(a) ℥ j. centauree minoris an(a) ameos
h(er)modact(ilorum) esule an(a) ℥ ß. colloq(ui)nt(i)de ʒ ij. coquant(ur)
in iij. lb. aque usq(ue) ad lb. j. dos(is) ℥ j. ß. om(n)i
capite ʒ iij. dier(um) si ictus e(st) fort(is)

Emediu(m) bonu(m) ad sedandu(m) dolores
iuncturarum ℞ mice panis intell(?)
ouoru(m) recentiu(m) lactis cap(rini) an(a) p(artes) eq(ua)les
bulliant ad spissitud(ine)m p(ro)batu(m) est quia ponat(ur)
desuper

Tragea cu(m)ans a iuncturis
℞ Cinamomi cardamomi an(a) ℈ j. rosar(um)
mastic(is) an(a) ℈ ß. zz. ʒ ß. turbith ʒ iij. ß. h(er)mod(actilorum)
ʒ j. dyagr(e)dii ℈ j. zuc(ar)i al(bi) q(uantum) s(ufficit) m(a)g(ist)ri nicolai
de s(an)c(t)a sophia

Consiliu(m) M(a)g(ist)ri gentil(is) ad gibbositate(m)
et ad defe(c)tu(m) anchem quoda(m) puero x
annorum vire(?) male ambulat(?) etc.
fiat illa confectio de qua sumat tota die ye-
me ad min(us) semel in die q(ua)n(do) uoluerit u(e)l ma-
ne an(te) cibu(m) u(e)l sero an(te) cena(m) et aliu(m) q(ua)n(d)o
uadit ad le(ctu)m sine potu ℞ sticados a-
rab(i)ci ℥ ß. acori ℥ ij. saluie domestice m(anipulum) j.
gr(ana?) bettonice mellisse m(anipulum) ß. fiat decoctio in aq(u)a
suff(icien)ti usq(ue) ad co(n)sumptio(n)em duaru(m) p(ar)tiu(m) Et acci-
piat(ur) de hac decoctione q(uanti)tas aliq(u)a in q(u)a dis-
solui possit pulueris zuc(ar)i lb. j. cu(m) q(u)a dissol-
uat(ur) acori ʒ j. reducat(ur) ad spissitud(ine)m dein(de) ad-
dat(ur) pinear(um) munda(rum) ℥ j. ß. fisticor(um) ℥ ß. ce(?)
cinamomi zz. zedoarie an(a) ʒ j. al(oes) ℥ j. gar(iofili)
xiloal(oes) semis an(a) an(a) ℈ j. fiat confectio in
uase dos(is) ʒ j. ß. u(e)l ʒ j. / fiat ista locio incho-
ando a loco gibboso usq(ue) ad fine(m) sp(in)e in
ungendo et anchas coxas s(ecun)do q(ua)n(do) uadit
ad le(ctu)m et mane q(ua)n(do) surgit Vng(uentu)m ad idem
℞ olei vulpini o(lei) anetini an(a) ℥ j. terbentine
℥ ß. vngenti agrippe et marciaton an(a) ʒ ij.
castorei ℈ j. ce(re) q(uantu)m s(ufficit) fiat vngentum

Ungentu(m) p(ro) r(?)apo claudo filio d(omi)ni
Anegarii(?) termisini
℞ ol(ei) de costo o(lei) de spica o(lei) rutacei o(lei) de liliis
al(bis) o(lei) vulpini o(lei) oliuaru(m) antiq(uarum) o(mn)i(u)m an(a) ℥ j.
bdelii opoponaci sarapini thuris mastic(is) storac(is) pig-
uedinis castorei o(mn)i(u)m an(a) ℥ ß. euforbii piperis
longi et nigri an(a) ʒ j. croci ʒ ß. liq(ue)fiat gu(m)-
mi cu(m) p(re)dictis oleis et cu(m) mucillagine fenugreci
fiat vng(uentu)m cu(m) cera q(uantum) s(ufficit) ex li(bro) meo q(uo)d m(a)g(ist)ri
nicolai
Vngentum ad tremore(m) ℞ o(lei) de gumi

cre oli de kerua an. ℈ j. oli ros. ℈ iij. bde
lii sapini oppopo. mastic. ol. iij an. ℈ ß. olei
vulpini oli laurini an. ℈ j ß. pinguedinis
castorei et anseris an. ℈ ij. dissolua. in aqua
ros. et aceto citoniorum et cum reliquis officia vngt.

Pille ad podogram ℞ puluis yere
galieni ʒ ß. hermod. turbith esule an.
ʒ j. elect. succi ros. laxatiui ʒ iij. ℨ. ℈ j. mi-
rabolanorum cit. ʒ ij. fiat pille cum succo absinthii

Confecturam facieri per dno abbate
de saxamino ℞. passular. pinearum
mundatarum an. ʒ iij. dragati gum arab.
cinamoi xiloaloes croci florum boraginis
buglossi succi liquiricie an. ʒ j ß. penite ʒ
j. limatura auri margarit. an. ℈ j. zucari lb.
j. dissolua. zucarum in aqua melliss. et fiat con-
fectio in uase. Syrupus bonus ℞ prassii
ortalani mellisse an. m. j. capill. ve. m. ß.
radicum vngule caballine radicum feni petro. an.
ʒ ß. passul. ordei mundi an. ʒ ß. liquiricie ʒ ij.
ysopi sicce ʒ ß. ficuum siccorum numero quinque seminis
an. feni. cinamoi an. ʒ j. seminis citoniorum ʒ ß.
zucari ʒ xv. fiat syrupus bonus qui est magis
pro pectore etc.

Item solutiuum quod composuit mag. nicola-
us pro quibusdam dominabus flat. et est expertum
℞ ℨ. mastic. an. ℈ ij. nuc. mus. ligni al.
cardamoi mai. an. ʒ ß. diagridii ʒ j. turbit
boni ʒ ß. Puluis solutiuus humorum crudorum
flatiuorum qui sunt in iunctura tam pedum flatorum
quam manuum ℞ turbith ʒ ß. hermod. sene
an. m. ij. zucari al. babilonici ʒ ij. fiat pulvis
subtil. dosis cocleare cum aqua calida in mane

Ad gibbositatem:—

Ver iste habet gibbositatem ex membris grossis
et ventositate grossa generatur ex intempes-
tiua abacone. Caueat a caseo quo alegumibus
et piscibus caueat a pomis comedat carnes pul-
linas perdit. et auium minutarum et castrati et ola
fera cum boragine et spinachiis et brodio cum ouis
bibat vina clara cum modico aq. fiat ista de-
coctio de qua sumat uno mense in mane ʒ j. cum
pauco aq. calida. Decoctio ad idem ℞ radicum
camomille radicum spine alle acori an. ʒ
ij. sticados arab. passular. an. ʒ j. fiat decoctio
et clarificetur cum melle lb. ß. et si abhorreret conti-
nuacionem usum eius interponat dies. Cumque supp-
bit xv. diebus de predicta decoctione sumat hoc pluis
Puluis ad idem ℞ Turbith duas partes ℈ j. hermod.
℈ ß. ℨ. pondus ix denariorum zucari ad pondus omnium
detur in aurora cum aqua calida. Deinde incipiat sumere
decoctionem predictam et in fine eius iterum sumat de predicto
puluere. Adueniente mense marcii iterum predictam
curam. Et fiat ista confectio de qua potest sumere
nunc et sumat de ea tota yeme usque ad mensem
april. Confectio ad idem ℞ pinearum mundatarum

ʒ ij. passul. mundat. amigdalarum dulcium an. ʒ j. cina-
momi xiloal. an. ʒ j. gariofili croci an. ℈ j. sand.
cit. ℈ ij. zucari lb. ß. eliquetur zucarum in aqua bu-
glossi et fiat confectio in uase dosis quantitas unius
castanee ante cibum in diebus in quibus sumit de-
coctionem predictam semel in die ante cenam cum po-
tu vini limphati uel sine. Aliis diebus potest
sumere de ea bis in die. fiat modo hoc in vero
ad spinam ℞ oli de ruta o. camomillini o.
anetini an. ʒ ij. nuc. cypressi foliorum lauri
maiorane squinanti an. ʒ ij. terenda terantur
subtiliter et bulliat in predictis oleis deinde cum
pauco cere fiat vnguentum vngatur mane
quando exit lectum et sero quando intrat. Est
bonum quod faciat plumacolos ex pannis de lino
et ponat super loco eminentie et fasciae ipsum

Consilium iohanni dati pulitiano
ad grossitiem gule. Caueat ab aere
humido quantum potest et a cibis humidis ut pis-
cibus carnibus porcis pomis et leguminibus.
Comedat carnes castrati pullorum perdicum a-
uium paruarum et pipionum completorum capoli et
alium uitule lattantes et modo carnes porci que
melior esset si steterit parum in sale potest come-
dere de omnibus predictis uel assatis uel decoctis cum
herbis odoriferis potest comedere de olibus minu-
tis cum feni et petro. et alium de caulibus potest come-
dere de aqua citrarum et aliquando de pis. et porris
bene coctis et si comedat pisces ponatur prius in
sale postea elixentur in vino uel aqua et aceto et condi-
antur speciebus calidis potest comedere de oliuis conditis
et de compositis et de passul. et de aig. bibat vi-
na clara non brusca ad modum qui expertus est
Comedat panem parum furfuratum et parum salis
habentem comedere potest friva assata. Semper exercitetur
ante cibum mane et sero et non repleatur cibo et al-
leuiet cena et non dormiat in die aliquantulum parum
De mense marcii sumat omni mane de isto sy-
rupo ℞ acori sticados arab. an. ʒ ij. saluie
rosmarini celidonie maiorane an. m. ß. pas-
sular. seminis an. feni radicum feni petro. an. ʒ ß.
cinamoi ʒ ij. nuc. mosc. ʒ j. ℨ. galange an.
ʒ j ß. mell. lb. j. fiat syrupus dosis ʒ j ß. cum aqua calida
In fine marcii purgetur cum hoc. Pille ad idem ℞
pillarum cochiarum alimas ℈ iiij. deinde de me-
se april. sumat de 8o in 8m ℈ iiij. harum pillu-
larum pillule turbith ʒ ij. hermod. ℨ. ʒ j. seminis
an. ʒ ß. fiat pille et informentur cum oximel-
le sed antequam purgetur et antequam fiat uel sit
sed teneat in ore omni mane ieiuno sto de pl.
ne ad gulam ad ponat ad gulam hoc Emplastrum.
℞ mucillaginis fenugreci mucillaginis seminis lini
an. ʒ ß. mucillaginis malvasti ʒ ij. litargi-
rii ʒ j ß. oli antiqui ʒ v. decoquatur primo litar-
girum cum oleo deinde addatur mucillago et
decoquatur usque ad spissitudinem et extendatur super pecia
subtili et loco apponatur et sufficit vna appositio multis diebus

quia quousque no appeat mitti exitari . Cu
tenuerit xv. diebus ul' c. ponat h° ad° vgt
seml in die qn uadit ad letu 7 coti. et ali
is xv. diebus Vng^m ad idem R. eufor^y
costi sulfur auripigmti an̄ ʒ. s. oli ros
ʒ. iiij. ce q. s. // Deni vtatur ad p^m vng^m
dein ad 2m 7 c p ordine fm modu dictu
Qn lauat caput in lixiuio ponat hec
R. assari strcados arat an̄ ʒ. j. barrarū lauri
ʒ. s. Adueniente mense may itiu fiat de p
dco p^o dies xx. dein purge cu pillis cochi
is pdictis dein sebat uob statu sui zc.

De grossitiem gule R. spue mari
ne palle marine obuste an̄ ʒ. vj. ce
marine galle cypssi pumic sepie piretri
sal' gēme pipis ʒʒ. cinamoi an̄ ʒ. ij. aluis
d' morocho aristo^e lon. 7 ro. an̄ ʒ. j. balaus
tie ʒ. j. limatē aciu pomoru strarnute mis
taru ulini an̄ ʒ. s. aluis allexandini ʒ. s.
pipis lon. ʒ. j. s. sal' armoiaci ʒ. j. seis 2itri
castanee obustor ʒ. j. fiat puluis

D idem R. oss sepie oss ursi 7 p pipne
d' capite an̄ ʒ. iij. pipis ʒʒ. piret sal' gēme
an̄ ʒ. ij. nuc mo^te gar cubebe pipis albi ga
lange cinamoi an̄ ʒ. ij. cucul' cypssi bouy ul
ni palle marine spongie marine cardaoi
an̄ ʒ. j. terant 7 cribellent subti^r et de eo
paties fiat in sero Lohot ad idez R. spogi
e marine pulle marine adhuste an̄ ʒ. j. s.
sepie piret ʒʒ. pipis melegete cubebaru
cinamoi galange sal' gēme pumic an̄ ʒ.
ij. limatē aciu cozy rity obusti an̄ ʒ. j. 2
gallaz cypssi. j unio corie marine ʒ. s. seis
spagi brusci an̄ ʒ. j. mell' lb. j. vini clari bo
ni lb. j. fiat lohot

Vluis pbato R. pipis longi ʒʒ. nuc
mo gar aristo^e piret an̄ ʒ. ij. pipis ni
gri cinamoi aluis zuccarini sal' gēme
spongie obuste an̄ ʒ. s. zuccari ʒ. iij. fiat
puluis 7 de gluciā retenta in ore

D Bociu R. spongiā nouā quam
incide infrustra 7 asse^r in testa terrea
noua multu calefcta 7 sic assata piste 7 pul^r
7 isto pulue utar in suis ferculis ad multu tpe
exptu

Ille con^a bociu 7 glandula i collo zi
quas hui a fidelissimo amico meo d' ro
ma 7 sut exptissime sine aliquo nocu^to
7 curat anug accipim^r xx. R. radicu yreos
eufor^y an̄ . cofice 7 fac pillas et da vnaz
de ro in 3^m die s p^o ppa pariete cu tragea
de turbith et e secretu

Ille ad bociu que dz teneri in ore.
R. asse fetide thuris mirre mastic gal
bani sapini cetauree collo qu^te an̄ adlibitu
cofice cu succo lily agrestis ʒ. s. —

Oc e Emplm dignu laude q mi
rabilr opatur in resoluedo scrophu
las ulceratas 7 no ulcātas 7 non
puenit adhuc ut induret Vnio leniter
7 cu suauite resoluit 7 ponit Auic capto cam
fen 3° ca° decar scrophularu lz ego addaz
ceram 7 olm de semib lini 7 mesuo fimu co
lubinu R. radicu lily semis lini an̄ ʒ. j. i.
fundant in vino 7 adda^r fimu colubini ʒ.
s. et pistent sil' dein adda^r ce 7 oli d' semib
lini q. s. et fiat vngentum

Vngentum putrefactiuu
Ngentu quo usq fuisti in putrefactione
scrophule ulcerate 7 putrefacit mirabilr abs
dolore 7 utebat ponedo ipm in loco ulcato
et desup ponebat Emplm sptuz q in resolu
cone scrophularu R. auripigm pulu ʒ. ij. 7
accipe axungie porcine ueteris sine sale 7 in
pasta ipaz cu pulue deo ut capiat de eo qn
tu pt cape 7 poneba i bonu qntitatem

D fetorez oris R. gar galang am
boru an̄ ʒ. s. musci caphor an̄ gnu vnu
piret ʒ. j. aloes ʒ. iij. sinapis ʒ. j. fiat pille
cu bono vino 7 retine^r in ore vz ad fetore
oris ce. fm duic pille ad idez R. thuris mas
tici lignal' corticu cit an̄ ʒ. j. galang gar
an̄ ʒ. ij. nuc mo cubeb flor cinamoi lig
aloes an̄ ʒ. j. musci camphor an̄ g. iij. ros
ru ʒ. j. pistet subtilit 7 conficiant pille cu
optimo vino i mod cicer de quis mane
an cibu et sero qn itur dormitu tean^r i ore

Expimetu bonu ad tumorez 7 inflatom
laby 7 ungu^r vmbilicy patient ex olo coi
7 valz mirabilr Audiui q cuius filiis ualuz
vz in scissuris labiorum

Emediu bonu ad doloz dentiu 7 vinaz
in ipis R. boni vini albi vinic scpto
ru ʒ. s. buliat aliqntulu in vino pq teat^r
illud vi^m in ore assidue pbatu et est bo^m
remediuz

D praua ulcēa oris 7 gutturis ex ma
corrosiua colica adhusta R. foliorū
oliue passu^r parup torrefctaru an̄ ʒ. j. seis
portul^ce ʒ. ij. buliat in aqua 7 ex ea collua^r
os zc.

D restauratom uocis depdite teneatur
in ore pille quas poit Auic 7° can
tica^u 2° qm st mira^l opois

Onfectio quā fecimus fieri p dno abbte
qn hūit debilitez lingue R. cinamoi
ʒ. s. gar croci an̄ ʒ. ij. mac cardamomi
an̄ ʒ. s. nuc mo ʒ. j. fisticoz ʒ. j. passu^r
pniearu munda^r an̄ ʒ. s. zucc al. lb. j. fiat

confectio aromatizet cum ambre bone gr.
ms. iij

Pillule eiusdem quas quas sumebat in ebdomada
Rx agarici salgeme folliculorum sene an.
ʒ. j. mirre mastic an. ℈. ß. aloes succotrini
ʒ. ß. fiat pille cum succo feniculi

Masticatorium quo utebatur mane ante prandium
Rx aceri cipri mac. mastic an. ℈. j. gar.
℈. ij. pistentur et conficiantur cum passul dulcibus
et fiant in forma ciceris

Vinus quo utebatur in cibis suis quandoque
Rx folliculorum sene turbith albi et gariofili
ʒʒ an. ʒ. ij. salgeme ʒ. j. ß. gar. seminis an.
an. ʒ. ß. piperis origani aceti an. ℈. j. et plus

Confectio pro Comite sancti angeli de Mucon
qui habebat gravitatem in lingua
Rx ʒʒ. galang. an. ʒ. j. mac. nuc. mg. carda-
moni aceti xiloaloes zedoarie doronici an.
ʒ. ß. spice gar. been albi et rubei an. ℈. j. pi-
nearum mundatarum ʒ. ß. seminis anisi feniculi an.
℈. ij. musti ambre an. gr. iiij. pulvis zuccari
lb. j. dissolvatur zuccarum in aqua decoctionis acori et
fiat confectio in naso

De fluxum salive et raucedinem vocis
secundum Simonem : Rx thuris albi mas-
tic. mirre storacis calamite an. ℈. j. gallie
mu. lignial. aliptemo scgie an. ℈ß ptem
ij. ze ambre grana ß musti grana j. laudani
ʒ. j. conficie cum vino odorifero et fac pillas ad
mod lup. Et post plures purgationes cum totis
via teneat in ore omni nocte et alia transglutiat

De fetorem nasi ex humore vel putredine
existente intus
Rx Centauree minoris m. j. buliat in vino vel
aqua tam diu quousque exiccetur postea mittatur
in nasum est remedium Avenzoar

Dispositio Jacobi leriu de monte policia-
no etatis xv annorum satis bonum habitudinis
est cum lepra cum polipo cancroso cum ulceribus
in digitis grossis pedum et cum scabie ulcerosa in
toto corpore et cum quibusdam pustulis extinus in na-
so et facie Cura eius fuit talis primo desump-
sit octo diebus in mane sirupi de pomis ʒ. j. ß.
Sumpto sirupo sumpsit ʒ iiij. hameth maioris ho-
sto fecit duo caputpurgia in nasum mane et sero
nunc unum nunc aliud Et primum fuit cum aqua
mell. 2m fuit cum succo radice celidonie et vino
odorifero cum pauco croco. Postea non fecit cum
simile hunc sirupum octo quibus mane ʒ. j. ß. Sirupus
Rx radicum v. cala. capestris pimpinelle prassi
buglosse melisse borag. cuscute epithimi cuscute
cinarum fumi terre capilli ve. scolopendrie an. m. j. cap-

paris tamaricis passularum enucleatarum sene
epithimi an. ʒ. j. seminis anisi feniculi ancti sq-
nati an. ʒ. ij. fiat decoctio et epithimum ponatur
in fine decoctionis et clarificetur cum melle postea
fuit purgatus cum elixir ad ultimum dyafinicon
an. ʒ. iij. Postea fecit fieri caputpurgium cum
aqua ad polipum

Contra de limatura aciarii cum aceto si un-
gatur tenta et ponatur in naso ubi est caro
que facit polipum corrodit ipsam et valet multum

De tineam capitis Rx succi terrestris
succi blete succi celidonie an. lb. ß. 2
mell. lb. j. lardonis porci ʒ. iij. saponis ʒ. ij.
buliat omnia simul et misceatur ad ignem et ex
eo lavetur frequenter caput pluribus diebus et post
hoc lavetur caput ex hoc Lotio ad idem Rx mel-
lis lb. j. lixivii boni plenum vinum buliat simul
et capite loto aspergatur super ipsum pulvis thuris
usti

De tineam Rx succi celidonie lardo-
nis an. partes equales et sit lardo liquefactus
deinde mittatur tantundem de ellebo. cto quod descet
ad modum unguenti Emplastrum et ponatur bis in die
super capite raso bene et sepe ad minus de 3o in
3m diem et molliatur caput in rasione cum
succo celidonie et continuetur emplastrum usque ad
finem cure et per signum liberationis est quando car-
ne sunt albe sine crosta bona cura est signum
oppositum est rubedo Ad idem Emplastrum Rx gal-
larum non perforatarum ʒ. j. urine pueri aceti an.
cietu. j. coquantur donec inspissentur Lotio Rx
seminis bombacis ʒ. j. aque rosarum aceti an. ʒ. j.
permisceantur simul et lavetur ex ea caput omni
die et radatur caput de 3o in 3m ad x dies
deinde
Emplastrum Rx fimum columbinum et acetum et bu-
liat parum simul in quadam olla nova et rade
et emplastretur post x dies caput bis in die et
semper ante positionem lavetur cum illa urina et procedatur
usque ad finem cure Emplastrum Rx Ciceris de
feno ʒ. iij. mell. lb. j. fiat Emplastrum

De Scabiem in partibus capitis fiat
iste sirupus de quo sumat toto isto mense Junii
Rx Endivie capilli ve. scolopendrie an. m. j. cus-
cute epithimi celidonie an. m. ß. passularum
radicum feniculi petrosilii florum borag. an. ʒ. ß. po-
lipodii sene an. ʒ. j. ß. seminis anisi feniculi ʒ. ij. eupa-
torii ʒ. j. fiat decoctio et in fine decoctionis
ponatur epithimum ʒ. vj. et zucarizetur cum zucaro
lb. j. dosis ʒ. j. ß. cum aqua calida Recepti die
post purgationem reincipiat sumere sirupum et si fas-
tidiretur ex eo interpolet unum diem vel duos
Postquam sumpsit sirupum diebus x sumat ʒ. j. hermix-
tionis Mixtio ad idem Rx dyacatholicon con-
fectionis aneth maioris an. ʒ. j. misceatur
sumat in mane in aurora cum aqua calida

Sequenti die post purgationem recipiat sirupi de fumo terre et si fastidiretur ex eo intepolet unum vel duos et postea suppsit de eo ii vicibus sumat item ℥ ß eiusdem mixtionis electuarii et si prima vice moveret eum parum sumat duabus vicibus et non in multa quantitate in hac secunda vice sumat maiorem quantitatem seu dosim ʒ vi quod si illa vice movit eum copiose non addat dosi et ipse si sirupus fecit eum assellare quoque die post hoc accipiat i amphoram aque extinctionis eius et bulliant in eo m. iii celidonie et m. ii radicum lappacii lavet cum ea caput et fiat in die ieiuno stomaco etc.

D alopiciam per quodam leprosum
℞ capill. ver. cineris cane ana ʒ i misce anetum cum oleo laurino et fiat inunctio ad supercilia

Dispositio hec est ipse alopicia et morpheam moriam propinqua albaras in partibus colli versus pectus et extinea rubedo super facie que arabice dicitur bedsine vel alquasem pervenimit aut hec omnia ex multis humoribus diversorum morum videntur enim ex eis aliqua esse adusti et aliqui feales Et licet hec passio non dum sit vera lepra Est tamen dispositio illi propinqua **Regimen** Regatur regimine convenienti sed imposito cavendo distemperancias aeris et comedendo cibaria de carnibus laudabilibus videlicet pullinis perdicum edi et castrati cavendo carnes grossas et in similia cibaria multa et pisces in raro et fluviales posset comedere de olibus minutis cum borag. et bugloss bibat vina mediocria limphata iuxta consuetudinem Excitetur ante cibum et non dormiat statim post repletionem procuret esse soluto ventre et ex purgare nares et rarissime utatur coitu fiat iste **sirupus** utatur toto isto mense et sumatur omni mane ℥ ii cum aqua calida Et si fastidietur ex eo interponat quinque diem vel dies ℞ bugloss m. ii endivie fumi terre capil. ven. ana m. i mirabolanorum nigrorum kebulorum citrinorum ana ℥ i ß sene ℥ ii epithimi polipodii ℥ ana ℥ i prunorum numero x passularum florum borag. seminis anisi ana ℥ ß omnia preter epithimum ponantur in infusione in qua sufficit et stent per i diem deinde bulliat usque ad consumptionem medietatis et in fine decoctionis ponatur epithimum et post bonam fricationem coletur et sirupizetur cum zucaro lb. q. ß / Postquam incepit sumere sirupum fiat de 8no in 8uum diem confectionem quam confectionem sicut portet que est confectio soluta sumatur in mane ante diem et dispergatur cum aqua calida et dum tardari convenientio quousque appareat completur sine operacionis etc.

Emendia fui in 10 iuvene questus de pustulo quod paciebatur alopicia in barba

Suppsit primo sirupum aceti squillitici postea fuit purgatus cum pillis de lapide lazuli ℈ iii pillularum cochiarum almasas ℈ i facta purgatione fuit abrasus locus de pilatura absque balneacione deinde inungebatur bis in die **In unctio** ℞ corticum avellanarum parum passatarum: storacis nuncum ana ʒ ii misceantur cum oleo nardino ad modum unguenti et continuetur ista in unctio per mensem quod si non sufficit fricetur locus mane et sero cum radice raffani deinde fiat hec alia **unctio** ℞ corporum cantariodorum abstractis capitibus ʒ ii frigentur in oleo communi deinde accipiatur pulvis capill. veneris et post elevacionem ab igne piciatur super oleo et cantaridibus predictis usque quo perveniant ad spissitudinem unguenti etc.

Emplastrum ad fracturam cranei secundum conciliatorem ℞ gummi elemi ℥ iii rasine purissime ℥ iiii cere ℥ iiii olei ros. ℥ iiii armoniaci ℥ ii terbentine ℥ iii et ʒ v fiat unguentum Et alia que ponit conciliator Et quidam ponunt sive addunt in hoc farinam siliginis et quidam farinam fabarum nigrarum et quidam semine plantaginis Et quidam componunt istud emplastrum cum vino absque oleo et cera et est expertum etc.

Emplastrum galieni et archigenis in fractura dure matris galienus quarto tractatum capitulo de sperma expulsione Si vero miringa fuit perforata ut ait archigenes nepite succo infusum et farina milei sicca sit apposita deinde butirum et rodinum et adeps porcinus absque sale antiquus permixta et tepida apposita ex libro meo

Emplastrum cuiusdam medici de perusio ad fracturam cranei ℞ seminis platagl. ℥ iii seminis lappacii acuti ℥ iiii farine siliginis ℥ i farine fabarum nigrarum quantum minus pulverisentur subtiliter et decoquantur cum vino potentissimo et ponatur super vulnus bis in die et mirabiliter operatur

Emplastrum optimum in depressione cranei in pueris qui cadunt ab alto vel ex aliqua percussione ex qua cranem incipit fossare
℞ furfuris lb. i sal. com. ℥ ii pistentur insimul in mortario et pulverisentur et deinde accipe mel in quantitate quantum minus et mitte in testa calida et post mitte de isto calido pulverem et fac ut non sit nimis solidum nec minus fluxibile et pone super pecia et appone capiti non minus calidum et mutetur bis in die

Cura emperica in fractura cranei de .. quam reme(dia) cirurgicalia non potest proficere cum (?) pravitate vulneris quod posuit epus tremensis in cirurgia sua ℞ optimi camomi ℥ i ʒʒ al. ℥ ß melegete ʒ i galange

cardamomi boni sapor(is) piperis longi om(n)i(um)
an(a) ʒ i. garis(ophyllorum) ele(cti) vij piperis ro(tun)di ℥ xv. omnia
p(re)d(ic)ta terant(ur) et cribellent(ur) deinde accipiat(ur)
optimi vini lb. v. mell(is) lb. i. et cum bullierit
ab igne tollatur Et de puluere dictarum sp(eci)er(um)
in tanta quantitate accipiatur et misceatur cum
p(re)d(ic)to melle et vino quod non sit nimis forte
ad bibendum s(ed) boni saporis et delectabile
Postmodum toti vini residuum cum sp(eci)ebus et
melle ponantur et p(ri)mum agitentur deinde
clarificetur p(er) collatorium distillando et de p(re)d(ic)to
pigmento bibant(ur) noue p(er)fissimi cieti et
in quo b(ene) cieto ponatur de tali puluere R(ecipe)
piloselle ʒ ij pimpinelle galioste valeriane
gentiane an(a) ʒ i. desiccentur p(re)d(ic)te herbe
et fiat et de p(re)d(ic)to puluere accipiatur quantum p(ot)est
capi cum ij digitis (con)gerendo s(upe)r cieto in modum
crucis et dicendo in nomine patris et filii et sp(iritu)s
s(an)cti amen In nomine s(an)cte et indiuidue
trinitatis. Dextera domini fecit virtutem non
moriar s(ed) viuam et narrabo opera domini cas-
tigans castigauit me dominus et morti non
tradidit me Hoc oro et ista verba debent dici
sup(er) impositione pulueris in cieto debet autem
sic exiberi p(re)d(ic)ti cieti pigmenti ut infirmus
accipiat vinum de mane antequam comedat
uel bibat et sic subsequenter faciat 2a die
et 3a ita quod in s(ecund)a debent sumere noue ciatos
Oportet autem quod dictum pigmentum detur p(ri)ma aut
2a die vulneris quia quando datur in processu
nichil valet sicut expertus fuisti et cooperiatur
vulnus cum stuppa ita quod aer non possit alterare
et calor vulnus euaporare

Dextra domini virtutem / dextra domini exaltauit / me

De faciendum capillos flauos &c.

R(ecipe) rasure ligni buxi et frondes eius
rasure ligni nizti et frondes eius lig(ustri)
crocee et frondes eius an(a) ℥ i. pul(ueris) liquiritie
radicum cane tractum ℥ s(emis). farine ciceris
fabarum lupinorum an(a) ʒ i. accipiatur vna ol-
la p(er)forata in qua p(ri)mo mittatur in fundo
ubi sunt foramina palea ordei et segale et
spelta postea ponatur sup(er) paleam vna pecia
panni lini subtil(is) et sup(er) peciam istam ponantur
omnia p(re)d(ic)ta postea R(ecipe) cimini pulueris ʒ iij cum
ʒ i. ponantur in quadam pecia subtili longa
ampla s(upe)r omnia iam dicta post R(ecipe) agrimo-
nie florum sethici celidonie rube tinctorum
an(a) ʒ i. capill(orum) ve(neris) ℥ s(emis) capi ʒ i. bulliant
in aqua simul cum cinere stipitum fabarum
postea accipiatur ista decoctio et p(ro)iciatur sup(er)
omnia et colligatur id quod cadit de subtus et
iterum coletur et fiat 3bus vicibus et ex illo
lauetur caput frequenter et capite loto asper-
gatur sup(er) ipsum puluis aliquis

De faciendum capillos flauos

R(ecipe) mell(is) fenugreci foliorum lauri bu-
lliant in lixiuio et postea coletur et colature mis-
ceatur radix rube tinctorum pistate et iterum bulliat
et ex hoc lauetur caput et reiteretur ad solem

Unguentum deluant(ur) p(ri)mo capilli cum lixiuio
postea accipiatur oleum amigdalarum amararum in quo
distemperetur croci ʒ i. et bulliat et in medio bulli-
tionis p(ro)iciatur in eo puluis alcanne et ex hoc
caput vngatur exiccando ad solem &c.

Simplex

De faciendum pilos nasci ubi non sunt

R(ecipe) cineris abrotani ʒ x. ventrium cantha-
ridarum ʒ iij. laudani auellanarum combustarum
an(a) ʒ ij. terantur et misceantur cum oleo veteri
ad formam empl(astri) liquidi &c.

De casum pilorum palpebrarum s(ecundu)m Asarumi

R(ecipe) nucleorum dattilorum combustorum ʒ iij.
spice romane ʒ ij. teratur et ponatur de p(re)d(ic)to
puluere in loco

De faciendum nasci capillos

R(ecipe) tal-
pam et ramusculos uuarum qui crescunt
in arboribus et frondibus et lardone vetere
et tam diu coque in aque quod ad nichilum vi-
deatur redigi postea colligatur pinguedo sup(er) na-
tans et inungatur bis in die super loco

Consilium ad catarrum p(ro) quadam iuuene domina que patiebatur catarrum que iam dissipauerat partem cuiusdam pulmonis

Cum obseruantia boni regiminis p(re)dicti
s(upra) imp(os)iti sumat omni mane ʒ i. s(emis) huius
sir(upi) R(ecipe) prassii ℥ ij capill(orum) ver(eris) mellisse
an(a) ℥ i. liquiritie passularum ysopi an(a) ʒ i.
yreos calamenti enule sicce seminis urtice
loti an(a) ʒ s(emis). dattilorum numero iij. vngule ca-
balline scabiose an(a) ℥ s(emis). mell(is) ʒ al(bi) ℥ ij.
penidie ʒ iij fiat sirupus in quo ponatur
ad aromatizandum croci cubebe mirabolanorum
an(a) ʒ s(emis) et sup(er)ius sir(upi) adiungo diebus xx.
Et postquam sumpserit xx. diebus sumat ʒ s(emis) pil-
lularum cochiarum almaseb pillularum de agarico
mes(ue) ʒ s(emis). deinde quiescat duobus diebus Et postea
incipiat sumere sirupum aliis x. diebus deinde
sumat dosim p(re)dictarum pillularum fiat in quo
ponatur iste puluis R(ecipe) calamenti corticum cit(ri)
origani sticados arabici maci(s) gariofilorum an(a) ʒ i s(emis).
teneatur sup(er) caput totiens fiat iste pillule
ad formam lupinorum de quibus teneat in ore
sub lingua semp(er) quantum p(otes)t pillule ad idem R(ecipe)
thuris olibani an(a) ʒ i. dragaganti gummi arabici
an(a) ʒ ij. croci ʒ s(emis). succi liquiritie ℈ i. carnium
vnius dattili cum dimidio fiat pillula cum scapa
post purgationem incipiat sumere sero ante cenam
p(er) duas horas et quando vadit ad lectum quam-
diu s(emis) cocleare de loch subsequente

Lohoc R(ecipe) ysopi liquiritie cinamomi an(a) ʒ s(emis).
al(bi) ʒ s(emis). iuiubarum sebesten an(a) numero v. passularum
ficuum siccarum dattilorum an(a) ʒ i. capill(orum) ver(eris)
℥ s(emis) seminis an(a) fen(iculi) yreos calamenti an(a) ʒ iij.
bulliat in aqua usque ad consumptionem medietatis et ac-
cipiatur de decoctione ʒ viij succi scille ʒ ij mel-
l(is) dispumati ʒ ij. pinearum mundatarum ʒ ij dra-

oragaciti gūi ara^ci yreos aā ʒ j misceat^r
ad ī fīn pdcā purgatōe sūat de pdcto lo-
hot in mane coclearium j et de l° in l°
sūat in mane coclearium ß elc° d' ptmoe
vulpis huius sub scripti

Lohoc R pulmonis vulpis sicci liqr^e
capill' ve^rs semis feni^li aā ʒ ij zuc-
cari al q s elique^r in aqua cōi et fiat e-
lectuarium ad formaz lohot

D catarrū descendente ad ptus
bm gentile cū bonite regis s' ipo-
siti vtatur hac confectione omi mae et
mediaz tciaz vl' aū cū pauco potu vini
cōi Confectio ad idem R^e sem̄ cucur^te mū-
datarū passiu^r pendiaz aā ʒ ß pinie-
arū mūda^r ʒ j ß cinamoi ʒ j ß coti ma-
cis garf sandaloz cit^r gūi ara^ci draga-
ti aā ʒ j ß zucti q s fiat cōfectio in vase do
s qn̄ta^s vnig castanee / fiat istud lohot
R iuiubarū xo passu^r ʒ j ß semis mal-
ue rege pastoris lingue canis arnogloss
aā ʒ j liquir^e capill' ve^rs aā ʒ ß cucroz
Annualiū lotorum ʒ j ß fiat decoctio ī aq^a
suff^ti usq ad consūpcoz duarū ptiū deq^a
decoctiōn R lb j addat^r p^i de pane ʒ viij
sape zucti al aā ʒ v reducat^r ad pristinu
mell' dein addat^r sem̄ cucur^te mūdatoz
ʒ v gūi ara^ci draga^ti sei^m citoniorū a-
mudi semis portu^ce amig^r dulciū semis
papauis al aā ʒ ß misceant^r bona mix-
tione dos est coclearium j qn̄ vadit adlc
paulatī tūgludo i^d sine potu ʒ tunc
sūat aū cena ad mīo p j horā / fiat iste
puluis qui pona^r cū duab capell' et te-
nea^r s caput et qn̄ voluit calefacē cale-
fiat sup tegula asso vino R cala^ti flor
origani corticū cit aā ʒ j azar ʒ ß mac
ʒ ij / fiat iste syrupus R capill' ve^rs rece-
tiū m j ordei mūdi liqr^e aā ʒ ij iuiu^r
mo xv seis papauis al ʒ ß penite ʒ ij
zucti ʒ viij ff syr^9 dos ʒ j ß ī matutinis
pūis cū aqua cal^da Confectio ad idem R
ʒʒ al ʒ iij foliorum cinamoi garf macfs-
mis ozimi coti aā ʒ ß dragati gūi ara
aā ʒ ij zedoarie doronici aā ʒ ß passu^r
piniearū fisticorum aā ʒ ß penite ʒ j zucti
q s fiat cōfectio in vase sūat de ea ut con-
sueuit sūere de alia Puluis ad idem R
cinamoi ʒʒ aā ʒ ß garf cardamoi coti
aā ʒ j fiat puluis ʒ fiat sapor d' nucle-
is amig^r ʒ pauco maiorāe ʒ pet° ʒ pul-
ue specier pdcarū Et si vult ponat paruz
de olo cocto Et si vult pona^r ī eo acetū sed
melius ē ut distpre^r cū brodio Ad idem
sūa^r de hac confectōe R auree allexandrīe
ʒ j sūat bis in septiana sero qn̄ vad^t ad
lecm Syrupus ad id R liqr^e ʒ ij ysopi sicce

semis urtice enule sicce aā ʒ ß capill'
ve^rs prassij ortulam aā m j puluis zuc-
cari lb j fiat syr^9 dos ʒ j ß cū aq^a cal^da
Mixtio ad idem fiat ista R elc^e plu^s
arconticon diadraga^ti diapenidio diaire-
os aā ʒ j misceant^r sūat de h° coclear
j in sero aū cena ad mīg p vna horaz
ʒ tunc qn̄ vadit ad lcm Inunctio ad idem
fiat illa in vncto ad ptus R mucillag^e
semis citoniorum ʒ semis lini ʒ fengrē aā
ʒ ß oli amig^r dulciū oli camomillini aā
ʒ j cē q s fiat vng^m sero qn̄ vadit adlc
post sūpcoz elc° Suffumigiū ad id fiat suf-
fumigiū ex folijs vngule caballine posi-
tis sup tegula cal^da ʒ fiat hoc in sero aū
cena ʒ aū assūpcoz elc°

D Reuma capitis R mirre thur
mastic^e turbith aā ʒ j ʒʒ semis a-
nisi feni^li aā ʒ j aloes ad pondus oīm
fiant pille cū succo feni^li sūat pacies
de eis qua^or semel ī ebdomoda

D catarrum cū calitate epatis R
zucti boragiati buglossati viol aā ʒ
iiij triasandali ʒ j ß misceat^r ʒ oī mae
sūat coclear j aū cenaz

D catarrum ~~capit~~ puluis qui ponit^r
sup cōmissuraz capitis ab raso ʒ fricato
leuit^r cū pano asso ita q rubeat cutis
ʒ tūc pona^r parū de isto puluē extra^no
mōe cataurose R corticū cit subtil' cala-
menti montani origani sal' usti ligaloes
spice corticū thuris nire aā pte j ros-
ru l'az ptez ad oīa vl' ʒ iiij vl' ʒ j fiat
puluis subtilissi9 ʒ ē experimetū azara-
vy lz forte alio mō ponat Sacculo p ca-
tarro R corticū cit calamiti aā ʒ ij mac
garf aā ʒ j fiat sacculus It alio sacculus
ad catarrum R ros rub ʒ j florū camo-
le simitatū sticados arab aā ʒ ʒ pul^tr
subti^r ʒ fiat sacculus in q° po^r i^te puluis
It ut emanet fla fa^nd catarrū R ficus
siccas ʒ calefiat sup teglaz calefcaz et pl^r
dein R i9 plus p iij ʒ p j pipis ʒ mis-
cea^r cū q° fict^r ī mae aū cibū gingiue
ʒ tenea^r os aptū ʒ emanab^t fla plu^y
s pcedat purga° cau^s pbatum est

D catarrum cū sputo sanguinis et ex
remiaton R capill' ve^rs recentiū
m j passu^r liqui^e ordi mdi aā ʒ j ß seis
papauis al ʒ ß plu^s zucti ʒ viij penite
ʒ iiij fiat syr^9 dos ʒ j ß ī mae Medicina ad
idem R cancroz fluuialiū lotoz ʒ j ligue
arietis lingue canis buglossi mellisse vge
pastoris aā m ß passu^r liqr^e aā ʒ ß
iuiu^r xx seis malue ʒ ß fiat decoctio
usq ad cōsūpcoz ptiū duarz sūa^r d' ea

℥ i vel ii de ptisane sepe vini zucari ℥ an ℥ vi reducatur ad spissitudinem deinde addantur pinearum mundatarum ℥ i amigdalarum dulcium secundum citoniorum passularum dragaganti gummi arabici ana ʒ ss incorporentur bene et fiat torcella i quando vadit ad lectum et aliud ante vesperas

Consilium gentilis ad pravam raucedinem vocis gutturis et pulmonis que accidit cuidam iuveni et liberatus fuit ex remediis et melius ab eo preceptis que fuerunt. Caveat omnem inmoderantiam aeris predicti. Comedat carnes pullinas perdicum pipionum columbarum et avium minutarum et quandoque carnes edi comedat carnes castrati et capoli et raro comedat carnes porci vel vitule. Comedat ova sorbilia et quandoque lac amigdalarum coctum et brodia carnium in mane in sero non comedat brodia. Caveat ab oleis et legumibus et carnibus salitis caseo et ab herbis crudis nisi quandoque in estate et in tempore calido parum de lactuca post cibum potest comedere de passulis vel granis pini et quandoque de piscibus coctis bibat vinum mediocre limphatum cum tertia parte aque Et panem comedat mundum bene fermentatum qui non sit recens eodem diei. Sentetur mane ante cibum et in sero et quandoque fiat fricationes incipiendo a coxis et eundo usque pedes non repleatur diversis cibis et allevietur cenas et non dormiat statim post cibum et non dormiat in die nisi multum consueverit et dormiat capite bene cooperto et calido et satis alto. Caveat a coitu in quantum potest et ab accidentibus anime et preter ista fiat iste sirupus de quo sumat tempore ista quadragesima ℞ liquiritie mundate lb ss passularum enucleatarum ℥ ii dactilorum v iuiubarum x zucari lb i penidiarum ℥ iiii fiat sirupus dosis ℥ i ss cum intervallo octo dierum sumat ʒ i harum pillularum ℞ pulveris yere pigre galieni secundum nicolaum ℥ i agarici turbith ana ʒ i ss salis gemme ʒʒ mirre ana ℈ i et fiat pillule cum rob et si appareat debilitas impressionis addantur in dosi et sumatur frequentius. Sequenti die post purgationem ieiuno stomacho gargarizet oximel squilliticum multum confractum cum aqua calida zuccarata fiat ista mixtio de qua sumat ante cibum per duas horas de sero ℞ dyadraganti frigidi dyapenidion ana ℥ i dyaireos ℥ ss misceantur fiat pillule quas teneat in ore ieiuno stomacho. Pillule ad idem ℞ dragaganti gummi arabici ana ℥ i mirre thuris ana ʒ ss croci ℈ i succi liquiritie ℈ i carnes tamarindorum dactilorum informentur simul cum sapa et fiat pillule in forma lupinorum fiat sacculus pro ea in quo ponatur plurimus furfuris ex calamento et corticibus citri et teneatur super fontanella capitis post duas supradictas pillulas predictarum trahat aliquando diebus nares succum blitis mortis dissolutum cum vino calido et cum fecerit id teneat os plenum vino vel aqua Si stipticitas ventris non tollitur ex usu predictorum sumat ℥ i pruni mane et quandoque fiat clistere lenitivum

sine clisteria solum ex decoctione malve olei et sale

Pro raucedine vocis cuiusdam ℞ dragaganti gummi arabici ana aur iii mirre olibani ana aur i ss croci aur i succi liquiritie aur ss carnes tamarindorum dactilorum et vini dulcis q. s. fiat pillule et teneantur in ore

Lohoc ad id quod teneatur in ore ℞ diadragaganti croci succi liquiritie tribete mirre ana ʒ ss pinearum mundatarum ʒ ii penidie ℥ ii misceantur cum optima sapa et labantur usque ad mensem in forma lohoc

Lohoc secundum mesue expertum conferens ad tussim et raucedinem vocis que est propter siccitatem et flegma grossum quod continetur in pectore et pulmone ℞ cinamomi ysopi sicce liquiritie ana ℥ ss iuiubarum sebesten ana numero xxx passularum enucleatarum ficuum siccarum dactilorum pinguium ana ℥ ii fenugreci ʒ v capilli veneris i ana ferri yreos calamenti seminis lini ana ʒ iiii hec omnia coquantur in lb iiii aque usque dum remaneat lb ii et proiciantur super ea lb ii mellis et coquantur et inpinguantur usque ad spissitudinem mellis deinde proiciantur super ipsum pinearum mundatarum ʒ v amigdalarum dulcium mundatarum liquiritie dragaganti gummi arabici amidi ana ʒ iii yreos ʒ ii misceantur omnia et agitentur usque dum medicina maturetur et album fiat dosis eius est a ʒ v usque ad ʒ x et sumatur lambendo

Consilium cuiusdam de iurbio ad pleuresim et nunc habet sputum sanguinis ex pulmone et erat consuetus habere emoroydas post id sputum non habebat Regimen Regatur bono regimine caveat cibaria acuta et inflamabilia et comedat carnes pullinas et edi et extremitates porci et carnes lactantis vitule possit comedere farinam ordei et ptisanam ordei potest comedere de portulaca et endivia coctis et olus de lactucis cum aceto debili post cibum de piris et moris Caveat a ficubus bibat vinum mediocre limphatum cum equali parte aque vel tertia parte Caveat a repletione superflua et motu post cibum cum quieverit apud duos domini duobus vel tribus diebus faciat poni ventosas super partem ani et trahi emoroydas et postea ponat super eas duas sanguisugas eminentiorem partem super eas ex eis et permittatur fluere usque ad quantitatem ℥ vi Deinde fiat hic sirupus de quo sumat toto iunio omni mane ℥ i ss cum aqua calida parum ℞ epatice endivie ana ℥ i capilli veneris terrestrium arnoglosse ana ℥ ss liquiritie ordei mundi ana ℥ ii seminis papaveris albi ℥ ss zucari lb De decimo in xmo die sumat ℥ i pulpe cassie fistule mundati ℥ i reubarbari ʒ ss distemperetur cum aqua calida fiat id lohoc de quo sumat

nisero qn̄ uadit ad lectū cocleariū ℞ cinero-
rū fluuialiū lotorū ʒ ij capill' ve' ligue
auis arnoglosse an̄ ɑ ſ iuiubarum nūo
xxx liquĭ ʒ ij passularū ordei mūdi an̄ ʒ
j fiat decoctō usq ad consumptōz duarū pti-
um accipiat d' ea ʒ viij addat pl' d' ppane
sini zucari an̄ ʒ v reducat ad spissitudinē
deīn addat seīm tritū nūo amidi gūi
arabici dragaganti an̄ ʒ ij penidie ʒ j ffiat
Teneat in ore pillas bithichias e[illegible] pil-
lule ad idem ℞ gūi arabici dragaganti seīm cito-
niorū seīm ros an̄ ʒ j terre sigill' ʒ ſ terat
vniuquodq p se subtilit' ⁊ fiant pille cū pl'o
de liquĭ de q̄o in q̄m diez pt sumere i
dosi pl' pdcti ʒ j puluis pulmonis sicci vul-
pis Ponat sup caput sigillū extantari-
dibus ⁊ pingue porci ⁊ iterent plurib' ui-
cibus ⁊ semp cū uesicauit ponant folia
cauliū de sup Trahat naribus sucū blit
minoris distēpratū plurib' uicib' i l'na ieiuno
sto et cū fuerit hoc impleat os aq̄ ⁊ tepe-
fiat vi'm pdictū gentil'

Ꝺ pleurēsim d'mā iuxta q̄ magis
fla'ta fuit flōmia ℞ pl' Juiubini ʒ
j ſ supsit istū pl'm duob' dieb' pq̄ supsit de
isto sirupo ℞ ordei mūdi liquĭ an̄ ʒ j ſ
passularū uiolarū an̄ ʒ ſ iuiubarū nūo x
capill' ve ɑ ſ zucari lb ſ Bibebat de ista
mixtione ℞ zucari uio'ti buglo'ti borragi'ti
an̄ ʒ j dyapenidion ʒ j misceant ⁊ cooptant
cū folijs auri ffuit fctū vngentū ad p-
tus tale ℞ mucillag' seīnis altee seīnis
lini an̄ ʒ j camomille uio'ti oli amigd' dlau
an̄ ʒ j ce q ſ fiat vnguētū Et supsit 2a die
ʒ j cassie Bibebat de istis aquis quq; i die
℞ aque mellis aq buglossi aq scabiose an̄
lb ſ prassij ʒ iiij ponant i infusiōe p spaciū
ij cū zucari lb ſ clarificent fuit postmodū
s'fctus tal' sirupus ℞ passularū liquiritie
an̄ ʒ ij Juiubarū sebesten an̄ nūo x ca-
pill' ve prassij ozculani an̄ ɑ ſ ysopi
corticū radicū feni pet' an̄ ʒ ſ endiue ɑ ſ
zucari ʒ viij fiat Julep bono mō

Itez p vno pleureticō alio Juuene q pleu-
resis multū descendebat p'ino fuit pst floiaz
et clisteria Hec vngentū ad pectus
℞ mucillag' seīnis lini seīm citoniorū
seīnis altee an̄ ʒ ſ mucillag' ordei bn̄
cocti ʒ j succi radicū lilij succi ysopi an̄ ʒ
ſ oli uio'ti oli amigd' dul an̄ ʒ ij ce q ſ
fiat vnguētū fuit fctū hec emplastrū ad pectus
qd' ponebat sup vnctioz Emplastrū ad pectus
℞ farine ordei ʒ iiij farine seīs lini seīnis
altee an̄ ʒ j buliat in aq̄ et ffiat emplastrū
ad pectū et qd' ponebat sup vnctioz aliud
ad idem sic pximū n̄ q addit flores camomille
fenugreci an̄ ʒ j Bupsit de isto sirupo ℞ liq'
ʒ ij passularū ordei mūdi an̄ ʒ j Juiubarū nūo

nūo v capill' ve' recentiū uiolarū
an̄ ʒ ſ zucari lb ſ fiat pq̄ supsit d' istis
alijs sirupis ℞ pl' Juiubini ʒ j uiolati
ʒ ſ pstea supsit de illo alio ℞ pl' Juiu-
bini ʒ j pl' compositi cū turbith ʒ ſ Jn fine
supsit istaz medicina ℞ elect' d' cassia ʒ ſ reu-
barbari ʒ ſ ul' j

Ꝺ Sputū sanguinis s'm magistrū bartho-
lomeū de varignana ℞ mumie
ʒ j aque ros ʒ ij misceant ad idez ℞
radicū gentiane rubee an̄ ʒ j cineris ca-
narū fluuialiū ustaz s'm artez ʒ ij miscl

Ꝺo quodaz Juuene paciente flux' sāg-
nis a pulmone Regat regie d'nti sito
deīn sumat omi mane ʒ j ſ huius pl' ℞ li-
quĭ ordei mūdi an̄ ʒ ij passularū capill'
ve' an̄ ʒ j buglosse arnoglosse an̄ ɑ j
Juiubarum xv seīnis papau's al' ʒ ſ san-
dalorū al' ⁊ ru' cinamoi an̄ ʒ ij plumbis
zucari lb j fiat pl'q' otiet pl'm vno mense
deīn sumat qn̄ uadit ad lectū dormitū
sirupo de elixo siue lohot de caulis ⁊ ponat
sacculus sitius s' caput ⁊ flōmet si idiguerit

Ꝺisposicio catechie e tripx p'ma est
sputū sanguinis cuius cā in' ee ap-
tura venarū in ptibus pectoris q coi-
cant dyafrag'ti et mediastino ⁊ huic e
prudendū multū ne malicia ad pulmoz
ptingat s ne aperiant eius vene ⁊ si q
fuit apta ul' rupta ve itato fiat sup ea
deueniat ad ulca / 2a dispositō est distē-
rancia epatis in calore qua e multū sāgs
acuto que e cā dilatacōis seu apcōnis et
rupture pdcaz 3a dispō e debilitas digesti-
ue stomaci a mala cōplexione stōi ⁊ intes-
tinorū ventris q multū nīe male et p
seuerantib' istis nō effugit catarrus ad
spūalia et ad stōm Caueat a distēpancia
aeris ⁊ spāe a frigido ⁊ hu'do et aneto Caue-
at ab omnibus cibarijs gross abhibis caudis
q qn̄ sentiret se ardiū poss comede d' porta
parū cū aceto debili Caueat a cibarijs d'
pasta ⁊ subtestigijs Comedat carnes pul-
linas pdicū fasianorū auiū minutarū
pipionum puorū ex grue ⁊ edi ⁊ castrati ⁊
aliqn̄ porci Juuenis ⁊ lactātis uitule ⁊ a-
qn̄ capoli iuuenis De piscib' fluuialib'
marinis ⁊ elas pt comede aliu elex ⁊ a-
qn̄ assis in craticula nō frix d' pomis pt
comede an̄ cibū de pirus maturis et d' mo-
ris ⁊ parū de cerus dulcib' ul' acetosis
de peponib' parū ⁊ de ficub' ⁊ uuis ⁊ p-
sicis bn̄ maturis cū quib' fructib' n' bibat
l; post pstum concedi pt parū vini puri ⁊
pgt cibū pot comede de piris coctis ul' crud
s'm genus suū et d' citonijs coctis ⁊ mal' clarte

et de auellanis parum assate et cum comedit
de uno fructu ante cibum non comedat de alio
De olibus potest uti spinachia et boragine
et buglossa cum pauco feni et petroselino post tamen
aliquando comede de caulibus bene coctis de rapis
aut de piris rarissime comedat potest comedere
de brodiis carnium in mane et de brodiis
frigidis cum ouis et farro et riso et panito alii
De saporibus non utatur mostarda et non aliquo
sapore in quo multum sit olei et tempore crudis
fiat ex epate pullorum et amigdalis et maiora-
na et petroselino et si uult ponere aleum ponat
parum de eo et sit coctum et distemperetur cum vino
granatorum uel aceto debili uel aceto sorbedo
de omnis recentibus perditis in aqua potest comedere
panem comedat bene mundum a furfure
et bene potum vina bibat mediocria lyphata
cum 3a parte aque uel equali uel pluri et pau-
ciori secundum contingentiam Caueat a vinis
turbidis et coctis et a vinis brusch multum al-
leuiat tenas non comedat diuersa cibaria
in una mensa procuret esse solutus excitetur
mane et sero suauiter Et si non esset solutus
recurrat ad clistere commune procuret d'inmutare
nares dormiat secundum suam consuetudinem et non dor-
miat statim post cibum et alium mane quando
exeat lectum fricetur a frictoribus coxas et crura
uersus inferius Caueat ab accidentibus anime
et a coytu quantum potest fiat flomia secundum modum
qui dictus est magistro urbano et prouocato e-
morroydarum fiat hic potus quo utatur toto
mense maii et iunii ad minus semel in die
mane ante cibum per duas horas sero ante
cenam uel in meridie Recipe aque distillationis
uel endiuie aque distillationis arnoglosse ana
libra i ponantur in infusione sandali rubei spodii
ana ℥ ii berberis ʒ s macis ʒ i s bulliat per 3a
bulitionem et post colaturam clarificetur cum zucaro
al. ℥ viii quibus potest addi aqua boraginis
si tempus esset aridum dosis ℥ i s uel dune cum pan-
ca non facia sed sic si quando pacem inpressit sor-
bitur ad modum iunii fiat 3bus uicibus hoc Recipe aque
rosarum ℥ iiii corticum mirabolanorum citrinorum ℥ s terantur
et ponantur in aqua predicta et stent in infusione a se-
ro usque ad auroram tunc bulliat una bullia-
one et si exicauit predictam aquam addatur
de aqua fontis q. s. coletur et colature addatur
ʒ ii et b. zucari et bibatur subtrahendo corticum pre-
dictorum et uidebitur fiat ista confectio de qua sumat
quando semper noluerit ad minus semel in die et prius
ante cibum Confectio ad idem Recipe pinearum mun-
datarum lotarum cum aqua calida per semen comunium mundatorum
ana ℥ i scandi rosarum ℥ i liquiritie ʒ i s cinamomi
corallorum rubeorum sandalorum citrinorum ana ʒ i macis garyofili
croci margaritarum non perforatarum ana ʒ s dragaganti
gummi arabici seminis ozimi garyofillati ana ℈ i zucari
libra i eligue zucarum in aqua rosarum in qua stetit in
infusione corticum citrinorum ʒ ii fiat confectio in uase
uel in tabulis dosis ʒ ii cum pauco per vinum sedecim
sero quando intrat lectum et in die et meridie purgat

epar ex hoc vngento Recipe sandalorum al. et ru-
beorum citrinorum spodii ana ʒ ii olei rosarum loti ʒ iiii cere albe
q. s. fiat vngentum In vngatur 3bus uicibus quando
in una et pluribus uel paucioribus secundum quod uidebitur
de calore aeris et tinctura vrine fiat hoc vn-
gentum quo inungatur stomachus usque ad vmbilicum de-
clinando ad sinistrum Vngentum Recipe olei mastici-
ni olei absinthii ana ℥ i s masticis rosarum ana ʒ
i garyofillorum macis corallorum rubeorum ana ʒ s cere citrine
q. s. quod si in vnctio esset tediosa fiat ceratum
addendo de pice nauali q. s. et teneatur
quando noluerit Puluis ad stomachum quo potest uti in es-
tate et temporibus calidis Puluis ad idem Recipe cinamomi
℥ ii macis garyofili ana ʒ ii croci ʒ i s Puluis
quo potest uti in hyeme et temporibus frigidis Recipe
cinamomi ℥ i zinziberis ℥ s garyofili cum macis ana ʒ i
piperis al. ʒ i s cardamomi ℈ s piperis album sit
quod reperitur inter nigrum Confectiones de quibus
potest uti in temporibus calidis sunt citrum et citrum
conditum tenerum et pinochiata facta cum pi-
nis lotis primo in aqua et cum pauco macis et cina-
momo et garyofillate et omnes fiant cum zucaro
al. In temporibus non frigidis potest uti zinzibere condito et
citro condito cum cortice et pinachiata
in qua ponantur de zinzibere et speciebus predictis in pluuium quan-
do de auellanis conditis potest comedere quocumque tempore
et de passulis Bonum est quod lauet sibi caput
semel in mense ad minus cum communi lixinio et
puro in estate sed in hyeme quod bulliat in
eo saluia quod de rosmarino uel baccis lau-
ri uel sticados arabici et bene exiccet caput in
loco uentoso Bonum est alium lauare pedes
cum aqua calida et hoc in sero quando uadit ad lectum
precedente cena leui et tepestiua et fiat locus
fricando uersus inferius Acetum quo semper
potest uti est hoc Recipe aceti medii pitii passu-
larum dulcium ℥ iiii croci pulueris ʒ i ponantur
in una fiola et bene claudatur decem per
dies potest incipere uti eo de mense augusti

Consilium pro quodam ptisico ex ruptu-
ra vene et febriente febre ethica cum
pulsu cordis et erat complexionis colerice mix-
tus et erat iuuenis Regimen Regatur regimine
sibi composito comedere carnes pullinas perdi-
cum et quoque porci et castrati et bibat vina
mediocria limphando cum equali parte aque
uel cum 3a parte Caueat ab aceto oleo crusto
leguminibus fructibus omnis et a sompno diur-
no statim post cibum Caueat a coytu in quantum
potest et ab omni forti motu et ab accidentibus
anime et tempore ire fiat hic primus de quo
sumat in mane ℥ i s Recipe aque distillationis
buglosse aque distillationis boraginis
aque distillationis endiuie aque distillationis
mellis et aque distillationis arnoglosse ana libra
s misceantur et ponantur in eis in infusione dra-
ganti gummi arabici seminis papaueris al. seminis
rosarum sumac liquiritie capilli ueneris ana ʒ ii stet in infusione

per unam diem et noctem deinde bulliat una
bullitione et post bonam confricationem cum manibus
coletur et cum zuccari lb. j. fiat sirupus / fiat illud
lohoc de quo sero sumat ante cenam et est quando
vadit ad lectum quantitate medii cocleari in-
mite sine potu vel cum pauco potu aque
ordei cum pauco zucaro lohoc Rx. zuccari capil.
ve. lingue canis arnoglossi virge pastoris
mellissi buglosse ana. m. j. cancrorum fluvia-
lium lotorum ordei mundi liquiritie ana ʒ j s. pas-
sularum ʒ ij. jujubarum numero xv. fiat decoctio
in aqua usque ad consumptionem duarum partium
Accipiatur de decoctione post bonam expressionem
lb. j. addatur zuccari al. penite sir. de papave-
ribus ana lb. s. sape ʒ iiij. reducatur ad spissi-
tudinem mellis deinde addatur seminum citrule mun-
datorum gummi arabici dragaganti seminum citoniorum
amigdalarum dulcium pinearum mundatarum ana ʒ j
seminis papaveris al. seminis portulace ana ʒ s.
incorporetur admixtione duabus vicibus in prima
et in secunda dimittat lohoc predictum de sero quando va-
dit ad lectum et loco eius sumat electuarium de pul-
mone vulpis isto scripto electuarium Rx. pulmonis
vulpis sicci ʒ j. succi liquiritie capill. ve. succi feni-
culi ana. ʒ iij. conficiantur cum zuccaro dissoluto cum
aqua mellisse dosis in mite cocleare medium
/ fiat iste pulvis   pro sacculo capitis
Rx. calamenti corticum citri origani maioris ana.
ʒ ij. ponatur in sacculo parvo ex panno subti-
li raro et teneatur super capite

Sputum sanguinis huius juvenis Jo-
hannis de roma est canale quod non
sit a pulmone et percipue quod non sit a vena
rupta sed a subtilitate et acuitate sanguinis et
tenuitate venarum dispositarum per partem dextram
pectoris instar panniculi subtilem sputum non
quod expuit est album quod nos vidimus est a flegmate a-
quo flate in pectoribus illud diu coctum et digestum
aut ab aliqua parte sagiis pro digestione de albato et ni-
si cum acuitas in hoc sanguine sit epar et quia
sanguis dispergitur in partes dextras pectoris
prius quam in pulmone transeat quod ostendit sanitas
in cute illius et probabile est quod a venis intrinsecis
pulmonis aliquid resudat in ramos tunc et hoc
est subtilius et rubicundius quod primo expuitur
Quod non venit a partibus pectoris est id quod est
grossius et nigrius quamvis non vidimus sputum
sanguinis eius Regimen regatur igitur regie continue
Cavendo omnem intemperantiam aeris et precipue
in calido sicco et humido et caveat ventorum
pessimos et precipue boree et austri Caveat ab omni-
bus cibis acutis et a grossis carnibus siccis casto
sicco et piscibus salsis Caveat a leguminibus et pro-
prie a cicere et aqua eius et pane supra fur-
no fermentato non comedat pipionis nec carnes
avium minutarum et in estate raro comedat
carnes castrati pingues nec comedat pisces
sed maxime non pingues caveat a fructibus recentibus

et siccis et raro comedat de ovis comedat
carnes porci juvenis et annualis agni et lac-
tantis vitule et edi et alium castrati et precipue ex-
tremitates eius et porci silvestris iuvenis et ca-
poni juvenis et pullorum et perdicum et fasianorum
potest comedere farro cum et farro ordei et amilum et ola
minuta scilicet atriplices spinachiam borraginem
et buglossam et si vult caules abiciat primam
elixaturam eorum potest comedere pisces petrosos
electos et ptisanam ordeaceam tempore estatis loco
cene est sicut cibus communis et fiat de pura simula
ordei possit comedere de prunis aliquando de moris
celsi et persicis ante cibum aliquando de citrullis et pepo-
nibus si stomacho convenit tollerantur et de ce-
rasis ante cibum raro tamen sit usus eorum posset
post cibum comedere de piris et citoniis coctis
potest comedere de lactucis cum aceto non multum
acuto et bonum est quod aliquando comedat eas coctas
panem comedat bene mundum a furfure et
diligenter coctum Caveat vina cocta et po-
tentia et inclinet ad vina debilia lymphata
secundum experientiam quam habet non comedat diversa
cibaria in una mensa et non repleatur et alle-
viet cenas et procuret esse bene solutus ventre
et nares bene purgare excitetur suaviter ante
cibum mane et sero post cibum gestat et in summa
caveat a forti exercitio et ab alta vociferatione
et plus declinet sua ad quietem quam ad mo-
tum dormiat sompnum integrum nocturnum et
non surgat ante completam digestionem In die
dormiat si consuevit vel si ex aliqua non bene
dormiverit in nocte et dormiat super eo la-
tere super quo invenerit se magis quietum Ca-
veat ab ira et ab aliis accidentibus anime vehe-
mentibus quantum potest et specialiter caveat a coytu
quantum potest Caput lavet cum lixivio bis in
mense lavet pedes cum aqua calida cum qua
bullierint rose flores camomilline et hoc
in sero quando intrat lectum si cena fuit tempes-
tiva et fricet usque inferius et fricat hoc bis in
septimana et caveat ne vapor perveniat ad faciem
/ fiat hic sirupus de quo sumat toto residuo
mensis Junii in mane ʒ j s. cum ʒ ij. aque distil-
lacionis endivie que aqua sit sapiens fumi terre
ut non habeat impressionem fumi Rx. borraginis endivie
arnoglossi ana. m. j. capill. ve. m. s. liquiritie rose
et munde corticis ordei mundi confricati ve-
hementer cum panno aspero ana. ʒ ij. jujubarum
numero 30 prunorum numero x seminis papaveris al.
ʒ j. sandalorum al. et ru. seminis endivie seminis por-
tulace ana. ʒ ij. zuccari al. lb. j. fiat sirupus Eo sumente
de sirupo de octavo in octavum diem sumat ʒ j. huius
electuarii de mane Rx. lb. j. decoctionis sirupi predicti
dissolvatur in ea pulpe cassie ʒ viij. tama-
rindorum mane ana ʒ ij. succi fumiterre depu-
rati ʒ iiij. reducatur ad spissitudinem mellis deinde
addatur reubarbari ʒ j s. dosis ʒ j. cum aqua calida
in mane in aurora et eo mane non sumat sirupum
/ fiat istud lohoc de quo sero quando vadit ad lectum
cocleare unum sive paulatim lambendo Rx. cancrorum fluvialium

lotorum sm arte liquiricie ordei mundi passular.
capill' ver. an. ℥ i. ligne anis arnoglosse
an. ℥ s. Jumbarum numero xx. fiat decoctio usque
ad consumptionem duarum partium Accipiatur de ea ℥ 8
et addatur sy. de prassio simplici ℥ s. sape ℥
ij. reducatur ad spissitudinem mellis deinde addatur
succi liquiricie mundi scrupulum citrinum mundatarum
semi citoniorum an. ℥ ij in corporetur / fiat plus
de pulmone vulpis hoc modo Accipiatur pulmo
vulpis et scindatur per cannulas eius et alias
vias per quas est possibile et lavetur cum aqua frigida
et bene manibus purificatur deinde fiat frustra parva ex
eo et lavetur cum aqua ros. et ponatur ad exiccandum
cum in loco calido per solem et si puerere putrefactione
exiccetur ad solem vel in furno deinde
pul. et accipiatur de pulvere ℥ s. et iungatur
cum sy.o al' ungento predicto bis in die qui voluerit
/ fiat ista mixtio de qua sumat tempore estatis
in hora caloris diei coclear j. cum pauco
haustu aque frigide cum frigide Mixtio ad idem ℞.
zucari ros. annal' ℥ iij dyaprunis dyapenidion
dyadragaganti frigidi an. ℥ s. corall. rub.
℥ ij. margaritarum non perforatarum ℥ s. misceantur
/ fiat hic pulvis ℞. ros. rub. ℥ ij. macis coti
tum cit calamenti an. ℥ j. in sero quando vadit dormitum
ponatur de ea sup fontanella capitis
quantum duobus digitis capitur et fricetur sic loco
/ fiat hoc epithima quod habitat estate ponatur
sup epar in horis fortis caloris et aliquando in nocte
℞. aque endivie aque ros. an. lb. s. sandal.
al. et ru. an. ℥ s. ℥ ij ponatur in actu frigido
Circa medium Junij si aqua sanitas apparet
contra epar vel timetur de sputo sanguinis subito
fiat flobotomia de vena basilica brachij sinistri
usque ad ℥ iiij. postea ponatur ventosa una sine
scarificatione in parte dextra ventris in loco consimilis
epatis ad intestina et masticet portulacas et transgluciat
succum earum adveniente septembri oportebit
scribere de eo nova &.

Sirupus magistri nicolai de sancta sophia contra
fluxum sanguinis provenientem a pectore et
pulmone et contra tussim
℞. Succi virge pastoris succi plantaginis an. decoquantur
et dispumentur et post decoctionem addatur
lb. j. zuccari et fiat sirupus Cum vero amotus fuerit
ab igne ponatur in predicto sirupo hic pulvis ℞.
boli armeni gummi arabici sanguinis draconis lapidis
ematitis ℥ j s. et bene agitetur cum spatula et usui
reservetur

Sirupus magistri nicolai ad idem
℞. ros. balaustiarum virge pastoris caude eque
endivie plantaginis an. m. j. lig. ℥ s. seminum corian.
seminis portulace seminis papaveris al. an. ℥ s. sandalorum
berberis spodij an. ℥ ij. passularum ℥ j. epatis
adip. i. lupi ℥ s. Ex hijs omnibus fiat decoctio
deinde accipe predicte decoctionis lb. iij. succi plantaginis
℥ iiij. vel aque eius ℥ vj. et fiat sirupus zucarino
albo et in fine decoctionis addatur pulvis iste plus
adid ℞. boli armeni sang. dra. gum. arabici an. ℥ ij.

Sirupus bonus ex descriptione ysaac Juvans
sanguinem screantes
℞. Syrupi arnoglossi succi citrulorum cucumerum
citrullorum aque ros. an. lb. ij. succi mirtillorum
lb. j. succi pirorum succi citoniorum an. lb.
j. coque donec fiat quasi sapa deinde quidam
addunt zucari q. s. et syrupisat

Sirupus alius contra sputum sanguinis ex
pectore et creditur quod fuit gentilis &
℞. endivie epatice lupuli capill' ver. arnoglossi
an. m. s. liquiricie ℥ ij. passularum ordei mundi
violarum an. ℥ j. seminis papaveris al. sandalorum
ru. berberis an. ℥ s. draganti succi liquiricie
an. ℥ iij Jujubarum numero viij. aque arnoglossi
lb. ℥ iij. zucari al. ℥ vj. penidiarum ℥ iij fiat sirupus

Consilium magistri gentilis pro quadam habente
sputum sanguinis pregnante. Via inmadi
cationis est quod primo ordinetur sua dieta cum carnibus
pullinis pedibus et extremitatibus porci et potum
vinum stipticum mediocriter et alijs que non sunt apud
nos / fiat iste sirupus de quo sumat omni mane ℥ j. an.
s. cum aqua extinctionis ferri ℞. virge pastoris
arnoglossi an. m. j. consolide maioris
an. m. s. ro. ru. seminis papaveris al. lig. passularum
parum ptorectorum an. m. s. ℥ s. seminis fustium portulace
℥ j. zucari al. ℥ viij. fiat sirupus / In sero
quando vadit dormitum sumat ℥ j. huius mixtionis
℞. aque ros. aque distillate arnoglossi an.
lb. s. mumie ℥ iij misceantur. Si videris
quod febricitet febre lenta et quod precedat in extenuatione
utatur hac mixtura ℞. dyaprunis dyadraganti
frigidi dyapenidion zucari ros. an. ℥
s. margaritarum corall. ru. an. ℥ s. misceantur
Teneat in ore pillas avenzoar factas ex gummi
arabico draganti et semine citoniorum et speciebus ros.
et terra sigillata conficiantur cum sy.o de liquiricia
ponatur sic comissuram capitis sacculus de pano
raro in quo sit iste pulvis ℞. macis gariofilorum
calamenti tostati an. ℥ ij. et si hoc non impediat
fiat aliquod ruptorium leve Si fames incipiet
apparere oportet alia remedia facere Si poteris
eam defendere a malignitate ulceris pulmonis
usque ad horam partus tunc poterit melius sputo
sanguinis subveniri Istud fuit pro quadam
domina pregnante 6 mensium et expuebat sanguinem
spumosum

De ptisi Et primo pro quodam ptisico
considerata signis per medicos evidenter
rescripsit eger domini multis de quo puer curari
debet ptisi motus ex aqua ulceratione pulmonis
non magna sed parva mala ex eo quod est in substantia
eius / reliqua autem dispositio ut est catarrus tussis febris
extenuatio et cassus appetitus sunt res de quibus
precedunt et quedam sequuntur dispositiones pulmonis
coordinari debet ad partes pulmonis vel cum earum fiat
valde vehemens sic vero in primo potest esse extenuatio

et catarrus que valde vehementia apparet. Intendendum est in cura eius rectificationi regiminis et cum mundificatione ulcerum partium pulmonis et consolidatione secundum quod est possibile et cum diversione catarri et prohibitione impressionis eius in pulmone et per eam confortatione pulmonis ne recipiat materias et cum hoc intendendum est rectificationem humorum eius et in hiis providere extenuationi et casui appetitus secundum quod est possibile. Rectificatio regiminis eius est per aerem temperatum parumper declinantem ad siccitatem quia ad humiditatem cuius excessus in hoc non decet esse valde non paucum licet in estimatione quantitatis eius et aliarum rerum non naturalium sit extimanda. Cibaria eius sint facilis digestionis copiosi nutrimenti ut pullorum caponum et iuvenum violentorum impinguatorum nec coartatorum in domibus et carnes perdicum et minutarum avium et super perseverantiam in usu eorum abhominaretur possit quandoque transire ad usum carnis lactantis edi post in mane uti de brodio dictarum carnium non sit in cena bibat vinum mediocre limphatum cum aliquali parte aque et plures et pauciores secundum quod apparebit presentibus medicis considerantibus consuetudinem et vehementiam caloris eius aut debilitatem et alia que in hoc concurrant. Alia non particularia circa dietam et alias partes tibi relinquantur discretioni peritorum medicorum. Procuret mundificationem ventris omni die et non comedat cibaria diversa in una mensa nisi ad hoc inducerent casus appetitus et non dormiat statim post cibum et loco exercitii faciat quandoque fricationes leves ex quibus plus fit intentio ad confortationem carnis et reductionem nutrimenti ad membra et ad catarri diversionem quam sit intencio ut cum sine resolutione fiat. Intendat etiam cum omni diligentia quod delectationem debitam sibi afferet verum tristitiam removendo quantum est possibile mala species. Mundificatio ulcerum et consolidatio fit cum usu huius syrupi. Recipe liquiritie munde uncias iii passularum ordei mundi capilli veneris ana unciam i seminis papaveris albi unciam semis arnoglosse ana drachmam i zuccari libram i fiat syrupus dosis uncia i semis continuet usque ad introitum Junii. Ad intentionem eandem fiat illud lohoc. Recipe cancrorum fluvialium lotorum secundum artem uncias ii iuiubarum numero xx passularum liquiritie ana unciam i capilli veneris ligne canis arnoglosse virge pastoris ana unciam i bulliant in aqua sufficienti usque ad consumptionem duarum partium et ex decoctione accipiantur uncie viii addatur zuccari sape syrupi simplicis ana uncias iii reducantur ad spissitudinem mellis deinde addantur seminis cucurbite mundati gummi arabici dragaganti ana drachmas vi seminis portulace amigdalarum dulcium seminis citoniorum seminis papaveris albi ana unciam semis in corpore electuarii sit bona mixtione dosis sit coclearium i parvum sed quando vadit ad lectum sumat lambendo. Si cogitur potare vel lavare os fiat cum aqua zuccarata vel cum aqua ordei. Et ista predicta syrupus et lohoc preter duas intentiones maniestas que sunt in eis sunt et intentiones alie quibus auxiliantur videlicet rectificatio qualitatum humorum et iuvamentum cum aliquid in catarro et in extenuatione ab ea parte per qua prohibentur humores intendi et cinerari.

Diversio catarri fiat cum appositione huius pulveris ad caput. Recipe calamenti corticum citri maceris ana drachmas ii gariofilorum drachmam i fiat pulvis subtilis in sacculo parvo et ex panno lineo raro et calefiat super tegulam aspersam vino intensa ita quod sacculo non madefiat ponatur super caput et teneatur cottidie nisi afferret tedium et illud est leve diversivum catarri a quo incipimus forcior a providebimus cum sciemus nova de eo. Prohibitio impressionis eius est in pulmone confortatio eius ne materias recipiat cum hoc medicamine. Recipe pulmonis vulpis coquillum cum aqua rosacea in qua bullierit grana ... [illegible] videlicet aque rosacee libram i mirtillorum unciam semis post lavationem dividatur in frustra parva et exicentur in loco calido et non sub sole et post exiccationem pulverizetur et aggregetur cum aliquali parte zuccari albi et sumatur de hoc coclearium parvum de quarto in quartum vel de tertio in tertium et mane tempestive bibat cum eo parum aque zuccarate vel parum limphati secundum quod apparet ex desiderio eius vel abhominatione et eo mane quo sumit non sumat syrupum. Extenuationi et casui appetitus nunc dicere non insistimus sed cum sciemus nova de impressione medicamentorum dictorum. Actum in predictis erit iuvamentum et ad rem et ad extenuationem et ad rectificationem humorum quam volumus fieri per menas solutivas.

Consilium pro quadam domina de tridento ptisica expuente valde grosse et cum ardore cum febre. Caveat ab aere ventoso quantum potest comedat carnes perdicum avium minutarum et carnes pullinas raro comedat carnes porci et castrati aut pipionum post comedere de piris alium de passis post cibum et de granis pini et de piscibus rarissime comedat et non sint frixi bibat vina mediocria limphata in equali parte aque. Fiat iste syrupus de quo sumat toto isto mense septembris omni mane uncias i semis. Recipe prassii ortulani drachmam i capilli veneris centumgrane caballine melisse ana drachmam semis liquiritie passularum ana unciam i semis radicum feniculi petrosilini ana unciam semis seminis anisi feniculi dragaganti gummi arabici ana drachmas ii pulveris zuccari libram i fiat syrupus. Fiat illud lohoc de quo recipiat in ore in nocte pro se statim post cibum. Recipe ysopi cinamomi ana unciam semis iuiubarum sebesten ana numero xv passularum ficuum siccarum ana unciam i capilli veneris prassii buglosse ana drachmam semis seminis anisi feniculi yreos calamenti ana drachmas ii bulliant usque ad consumptionem medietatis accipiantur de decoctione uncie viii addantur penidie uncie viii et reducantur ad spissitudinem mellis deinde addantur dragaganti gummi arabici pinearum mundatarum succi liquiritie ana drachmas ii misceatur de quo in quarto dierum coclearium i clarum de pulmone vulpis in mane hora qua sumit syrupum et dimittat syrupum.

Ro quodam ptisico ex catarro descende-
te Caueat omem immoderantiam aeris
et precipue humidam Comedat carnes pulli-
nas perdicum pipionum auium minutarum
et quandoque carnes edi comedat et carnes cas-
trati et capoli et raro comedat carnes
porci uel uitule Comedat oua sorbilia
et quandoque lac amigdalarum coctum et brodia carni-
um in mane In sero non comedat brodia Ca-
ueat ab oleribus leguminibus carnibus siccis
et caseo et ab herbis crudis nisi quandoque in esta-
te tempore calido parum de lactuca post cibum
pot comedere de passulis et de granis pini et
quandoque de pruris coctis bibat uina mediocra
limphata cum 3a parte aque et panem co-
medat mundum et bene fermentatum qui non
sit recens eiusdem diei Excitetur mane ante
cibum et in sero fiant aliquando fricationes crur-
is uersus pedes

restauratiuum
Sirupus ualens contra ptisicos

Rx duas testudines et cancros fluuiales et
accipe puras carnes testudinis et lauetur
cum vino et aqua postea accipiantur cancri
et lauentur cum cinere et aqua pluribus uicibus
abiectis extremitatibus postea ponatur in olla
mundi cum infrascriptis rebus Rx liquiritie rasem mun-
de gummi arabici dragaganti albi ana ℥ s. seminis
papaueris albi candidi seminis lactuce et por-
tulace ana ℥ s. penidiarum ℥ i. seminis citrolo-
rum seminis bombacis mundi ana ʒ iij amigdalarum
dulcium mundatarum passularum pinearum iuiubarum
sebesten seminis malue uiolarum ana ℥ i. spo-
dij ℥ ij ordei mundi lb. s. omnia coquassentur
in mortario postea ponantur in predicta olla et buli-
at in sufficienti aqua et cooperiatur olla et obturetur
orificium eius cum pasta et decoquatur totum us-
que ad consumptionem 3e partis postea itum conquassetur
in uase 2o et cum ij lb. zuccari fiat sirupus optimus

Item restauratiuum valens ad idem:~

Rx liquiritie rase et munde rosarum ana ʒ ij dragaganti
gummi arabici ana ℥ i. passularum ℥ s. sandalorum
alborum et rubeorum ana ʒ vj. seminis papaueris al-
bi ℥ s. berberorum ℥ i. passularum ℥ s. succi liquiritie
amigdalarum dulcium mundatarum seminis portulace seminis
lactuce seminis scariole ana ℥ s. gariofilorum ʒ i. cina-
momi ℥ s. storacis ʒ ij. croci ʒ i. penidiarum
℥ ij. seminis citrulli melonis cucumeris cucurbi-
te mundatarum ana ℥ ij. seminis malue ℥ i. mo...
℥ s. pulpe unius testudinis et cum sufficienti quantitate
zuccari albi fiat electuarium.

D dolorem pectoris in quadam iuuene
diligenti examinatione inquiri ortum dolo-
ris pectoris huius iuuenis Cum enim attenderetur
mobilitas eius de loco medio thoracis ad cos-
tas dextras ueras et tandem ad sinistras
costas ubi perseuerauit et quandoque recessit et re-
cessit et quandoque permixtus fuit ad supremum thora-
cis Iudicaret dolorem esse ventosum quod non cre-
dimus propter perseuerantiam eius et cum talis dolor
non sit super ossa uisibiliter cuti nec in locis mediis
inter costas uisibiliter erit extrema tendente pa-
niculum interiorem tegentem costas et cum non uide-
amus in tanto tempore aliquas materias resudasse uel ex-
pulsas in sanguineas ardendum est dolorem illum
ab hac materia fieri Et modus processus eius fuit
quia in priori etate sanguine existente subtilio-
ri intercessit per ramos venarum ramificatos
a superiori venientes ascendente per mediastinum
et pulsus est quasi ad extremum venarum illarum
quod tempore meo thoracis tandem contingentiam
expulsionis prestato est in partem dextram postea me-
lancolico facto sanguine portatus est in venam
que in hominibus ramificatur ab ascendente infra
concauas venas et uadit in sinistrum latus procedens
per spondiles usque coniunctos costarum emittentes
ramos usque costas hec autem sit materia corporum
hominis stricti Ille ergo sanguis coartatus ibi
non rupit uenas primo nec ipse uero resudas-
se in spatium pectoris si uerum est quod absque diffi-
cultate sputatus sit resudauit ergo quantitas
sanguinis que erat sicut tum attendens ad inter
proxenas et arterias plures in tunica et exinde
sputatus fuit aut forsan ascendit pars ad su-
periora cum descendit per colatorium et multa sunt
nature mirabilia opera preterea hec autem pars longo tempore dolo-
rosa debilitatum indiget iuuamento et agre-
scebat supra que sola potuit esse cum doloris
Subueniendum est ergo ne vena aliqua in partibus
nobilibus rumpi possit et ne antiquata ma-
litia peruenia ad ulcera et exitiias malas
et cure disposicio presens / fiat autem hoc cum regimine
hoc Cauendo iuxta possibilitatem distemperantia
aeris et precipue frigidi borealis Caueat a rebus
acetosis nisi quandoque propter uehementiam estus et casum
appetitus Caueat a leguminibus caseo et carnibus
grossis et raro comedat pisces et si comedat
sint fluuiales uel marini electi elixi uel assi
Comedat carnes pullias et perdicum et fasiano-
rum et auium minutarum et pipionum iam uolare
potentium et castrati et edi et aliquando lactantis uitu-
le et aliquando porci iuuenis posset autem predicta du-
o genera carnium securius comedere cum est mixta-
to forti ut armorum uel venatoris potest etiam
aliquando comedere de carnibus capoli iuuenis
et de ouis recentibus sorbilibus et de lacte a-
migdalarum cocto et de olibus minutis et aqua cau-
lium et ciceribus et farre et precipue farre spelte i
posset uti aliquando post cibum de pruris coctis et granis
pini et passulis auellanis et citoniis et sugere
aliquando post cibum in calore de malo granato non
nimis acetoso Ante cibum non potest comedere de prunis
bene maturis et de peponibus bene maturis in his
tamen non nimis se impediat nec in usu saporum
de lactucis cum aceto raro utatur nec utatur eis nisi

necessitate cogente de nimio calore aeris bibat
prima mediocriter clara limphatum cum 2a parte
aque pluvie vel pauciori secundum consuetudinem vel dispositionem
aeris Comedat panem bonum spissum et acortice
mundum et exercitetur mane et sero ante cibum nec
exercitetur exercitio forti ut est exercitium armo-
rum nisi sit melius dispositus plus dormiat
secundum suam consuetudinem naturalem et non dormiat
statim sumpto cibo sed super vigilet ad minus
duabus horis alleviet cenas et non come-
dat diversa cibaria in una mensa et procuret
gaudium et letitiam quantum potest nec utatur coitu
nisi multum stimuletur natura / fiat hic syrupus de quo incipi-
at sumere in principio aprilis in mane ʒ i s cum aqua
calida Syrupus ad idem ℞ capill. veneris re-
buglosse melisse scolopendrie prassii ortulani
ana m. j radicum feniculi petroselini passularum dulcium or-
dei mundi ana ʒ j liquiritie ʒ i s et iuiubarum numero x
zuccari lb. j / Cum sunt syrupus in unguentum locus doleat
omni mane ante assumptionem syrupi et in sero an-
te cenam cum hoc / Meditina bona ℞ muc-
cillaginis seminis altee seminis lini ana ʒ j
olei camomillini ʒ ij pinguedinis galline
ysopi humidi ana ʒ s cere q. s. et cum sit 2a in unc-
tione abstergatur prima / Sumpto syrupo purgetur cum hoc / Pur-
gatio ad idem ℞ dyacatholicon ʒ v agarici
in colatura ʒ ij dissolvatur cum decoctione liquiritie
et passularum et capill. veneris ana ʒ s / Cum purgatione
cessat abinvicem potionem et post 8
dies vel circa fiat flobotomia de vena basili-
ca dextri brachii et flobotometur iacendo et tra-
hantur vi ʒ sanguinis deinde post 8 vel x dies
fiat flobotomia de saluatella de manu sinistra
(incipiat) deinde fiat frequenter hec alia in unctione Unguentum
℞ olei de lilio olei anetini ana ʒ s fiat unguentum
cum cera et ungatur cum modo predicto / Circa principium
maii iterum purgetur cum syrupo predicto et si medicina
debilit solvit cum purgetur cum pillis de agari-
co secundum mesue et potum 2am unctionem continuet usque
ad medium maii. Fiat hec confectio de qua
sumat diebus in quibus non sunt syrupi in mane
Confectio ℞ granum aromaticum dragaganti sucti liquiritie
seminis melonis citrulli et cucurbite cinamomi
ana ʒ j cumini violati passularum ana ʒ s garo-
maci ana ʒ s pemdiarum ʒ ij al. ʒ ij pinea-
rum mundatarum amigdalarum dulcium ana ʒ j zuccari lb.
j liquefiat zuccarum in aqua distillata buglosse
et melisse et fiat confectio in vase dosis ante cibum
quantitas castanee magne sine potu vel cum pau-
co potu vini parum limphati / De rebus su-
maxime utilibus esset studere in provocatione emoroy-
darum et hoc cum appositione ventose et post cum appo-
sitione saguisugarum et hec in fine aprilis quod si nollet
ponatur ventosa in natibus cum scarificatione et circa cal-
canea Circa medium maii resolvat sum statim
nunc cum est dimittenda

Eoquod ac asmaticus fiat hic syrupus
de quo sumat omni mane ʒ i s cum aqua calida
℞ prassii ortulani m. ij capill. veneris liquiritie ysopi
ana ʒ j passularum ficuum siccarum dactilorum ana
ʒ i s enule sicce seminis urtice yreos radi-
cum feniculi petroselini ana ʒ s dragaganti granum aromaticum seminis
ani cinamomi ana ʒ ij penite ʒ iij mellis
ʒ viij fiat syrupus dispumetur cum aqua prassii
continuet 20 diebus / De 8uo in 8m sumat has
pillas Pille ad idem ℞ agarici ʒ iij yreos
prassii mixte ana ʒ j turbit ʒ v ye sine
ʒ iiij collogn. de Bercolle ana ʒ ij ʒʒ ʒ i s fi-
ant pille cum sapa dosis ʒ i s et sumat quando va-
dit dormitum ℞ dragaganti radi dyapenideo
aristologie ana ʒ s pinearum mundatarum ʒ ij misceatur
cum sapa

Aqua experta in asmate secundo quod durav-
it annis duodecim in filio domini de asslo
℞ prassii capill. veneris ungule caballine ana
m. i passularum yreos seminis urtice liquiritie ysopi
ana ʒ j ficuum siccarum fimbarum ana numero x
fiat decoctio de qua sumat omni mane ʒ ij

Confectio ad pectus ℞ seminis melonis
citrulli cucurbite mundatarum passularum amigdalarum dul-
cium ana ʒ s pinearum mundatarum ʒ j penite ʒ s ʒʒ
cinamomi sandali citrini granum aromaticum ana ʒ j macis
florum cinamomi croci ana ʒ s seminis papaveris albi flo-
rum buglosse ana ʒ ij zuccari lb. j fiat confectio
sumatur cocleare j mane et sero ante cibum cum pau-
co potu vini
Ad idem ℞ dyadragaganti dyapenidio zuc-
cari violati dyaprunis zuccari boraginati bu-
glossati dyayreos ana ʒ s misceantur

Aqua pectoralis ℞ passularum liquiritie ordei
mundi ana ʒ j capill. veneris m. j iuiubarum sebesten
ana ʒ j addunt quidam seminis citoniorum alii ficuum
siccarum dactilorum et alii addunt prassium fiat
decoctio et clarificetur cum zuccari ʒ vj penite ʒ
ij fiat aqua
Aqua pectoralis valens ad egritudines pectoris
℞ (viol.) capill. veneris ordei mundi liquiritie passularum ana
ʒ j iuiubarum ficuum siccarum numero v ysopi ʒ s
bulliat in aqua clarificetur cum zuccaro penite ʒ viij

Syrupus solutivus in quadam materia pectorali
cum febre longa in homine satis antiquo tempore estatis
℞ capill. veneris re endivie ana m. j prassii or-
tulani lupuli ana m. s liquiritie passularum ordei mun-
di ana ʒ j radicum feniculi petroselini ana ʒ s ysopi
ʒ ij iuiubarum numero v agarici turbith reubarbari
ana ʒ s seminis ani feniculi ʒʒ ana ʒ j spice salis
gemme ana ʒ j zuccari lb. j fiat syrupus dosis ʒ i s omni
die 3a cum aqua calida

Pro sorore domini ubertini de carrara que
patiebatur cataruum qui retinebatur in partibus
pectoris fiat Syrupus ℞ prassii ortu-
lani m. ij ysopi ʒ i s capill. veneris ʒ s ra-
dicum apii feniculi radicum enule sicce seminis mal-
ve citulati ana ʒ s passularum ʒ ij ficuum siccarum numero

v. dactilorum mundorum iij. penite ℥ vj. zuccari ℥ viij.
fiat syrupus dosis ℥ j. s. cum aqua calida / et sup-
to syrupo purgetur cum hiis pillulis **pillule** ℞ pilla-
rum de agarico secundum mesue ʒ j. pillularum co-
chiarum almasi ℈ j. / Et si expedit iterum
purgatio et ad minus fiat bis in anno / facta
purgatione continue fiat illud **lohot**
de quo sumat frequenter et semper stomaco ℞ enulae
liquiritie ysopi ana ℥ s. iniubarum mundorum x. pas-
sularum ficuum siccarum dactilorum pinguium
ana ℥ ij. fenugreci ℥ s. capilli veneris prassii ana
ℨ s. seminis anisi feniculi calamenti yreos ana ℥ s.
buliat in aqua sufficienti usque ad consumptionem medietatis
et de hac decoctione accipiatur lb. j. et addatur s. pe-
nite lb. j. reducatur ad spissitudinem mellis deinde acci-
piatur sepe ℥ ij. pinearum mundatarum ℥ s. suc-
ti liquiritie dragaganti gummi arabici yreos seminis urtice
loti ana ʒ j. s. aliorum ℥ j. s. agitentur vehementer in mor-
tario quousque bene misceantur **Sacculus** ℞ cor-
ticum citri calamenti ana ℥ s. maioranae garyophylli ana ʒ
ij. fiat sacculus qui teneatur super commissuram capitis et
fontonella

**Consilium ad passionem ethice in quodam
puero x. annorum** ℞ distillationis bo-
raginis et buglosse endivie et melisse ana lb. j.
ponantur in infusione in eis spodii sandali rubei cit-
rini cinamomi ana ʒ j. s. corticum radicum spine albe
℥ s. seminis papaveris albi passularum liquiritie ana ʒ ij. stet
in infusione per diem et noctem deinde buliat leni-
ter et clarificetur cum zuccari lb. j. albi fiat julep /
fiat hec **confectio** de qua sumat semper quando vult
non stante cibo in stomaco seu non multo ℞ seminis cu-
cumeris melonis cucurbite citrulli mundatorum passu-
lorum fisticorum infusorum in aqua rosacea calida extrac-
torum candi violati ana ℥ s. pinearum mun-
datarum lotarum cum aqua calida amigdalarum dulcium
penite ana ℥ j. liquiritie rase et munde cinamomi
ana ʒ j. rosarum been albi et rubei seminis ozimi gario-
filati spodii croci dragaganti gummi arabici ana ʒ s.
sandalorum albi et rubei seminis papaveris albi garioffili mar-
garitarum non perforatarum ana ℈ j. zuccari albi ʒ
xv. liquefiat zuccarum in aqua distillationis
boraginis et fiat confectio in vase et quiescat
duobus diebus antequam accipiat de ea / fiat hoc
in vnctio contra spinam ex hoc **vngento** de mane
quando melius habet ℞ olei amigdalarum dulcium recentis olei
violati ana ℥ ij. mucillaginis seminis citoniorum
℥ s. inspissentur cum pauca cera alba et ex hoc
vngento inungantur ossa pectoris

**Syrupus quo utebatur magister nicolaus de sancta
sophia in catarrosis passionibus saniez et
consumptis prohibens descensum catarri et educens quod
descendit ad pectus** ℞ liquiritie ℥ ij. ca-
pilli veneris ℥ j. ysopi sicce ℥ j. s. vngule caballine
virge pastoris plantaginis ana ℨ s. succi liquiritie anisi
papaveris albi seminis communium frigidorum maiorum rosarum seminis
bombacis pulveris cancrorum fluvialium combusto-
rum ana ℥ j. seminis malue et citoniorum ana

℥ s. penidiarum et zuccari quantum sufficit ad syrupum

Syrupus alius ℞ capilli veneris ℨ s. prassii
endivie ana ℨ j. liquiritie ℥ ij. ysopi calamenti
seminis urtice loti violarum ana ℥ s. dragaganti
gummi arabici ana ʒ ij. passularum ℥ j. zuccari lb. j. fiat
syrupus dosis ℥ j. s. **Ad idem** ℞ pulvis pulmonis
vulpis exiccati ℥ s. pulvis capilli veneris succi li-
quiritie seminis feniculi ana ʒ j. confitiantur cum zuccaro
dissoluto in aqua quatuor cordialium et fiat in forma
lohot de quo sumat aliquid in mane cocleare
unum cum vehementer exputaverit de nocte / ponatur
sacculus ad caput et si non sufficit dimisso ponatur
exiccativa vel vesicativa pro quodam habente catarrum
ex quo incurrebat tussim

**Domino malitiano anhelo ex frigido catarro in
accidentibus asmaticis dicto xxij quod ozi** / Et
de presenti mense septembris sumat istum syrupum et con-
tinuet ipsum toto isto mense novembris ℞ prassii
ortulani melisse scabiose ysopi ana ℨ j. pas-
sularum liquiritie ana ℥ ij. enule sicce radicum feni-
radicum vngule caballine ana ℥ j. seminis anisi
feniculi seminis altee yreos seminis urtice ana ℥ s.
ficuum siccarum mundorum v. penite ℥ iiij. mellis ℥ 8.
fiat syrupus dosis ℥ j. s. cum aqua calida in qua buli-
ant passule et parum desiccando / completa sumente
syrupum de x° in x.^m dies sumat hoc ℞ pillularum
de agarico secundum mesue pillularum cochiarum
almasi ana ʒ ij. / fiat illud **lohot** de quo fre-
quenter sumat extra horas cibi **ad idem** ℞ ysopi
capilli veneris prassii ana ℨ j. passularum liquiritie ana
℥ j. dactilorum ficuum siccarum ana numero v. se-
minis anisi feniculi ana ℥ s. buliat in aqua usque ad
consumptionem duarum partium de qua accipiat lb. s.
et inspissetur parum deinde addatur dyayreos dra-
ganti cum dyamantis ana ℥ j. misceantur / fiat **sacculus**
in quo ponatur iste **pulvis** qui teneatur super caput
℞ origani sicci gummi arabici calamenti rosmarini
ana ʒ iij.

Pro quodam puero asmatico ℞ aque
prassii lb. s. aque melisse aque buglosse aque
feniculi ana ℥ iiij. ponantur in infusione succi liquiritie
gummi arabici dragaganti ana ʒ j. croci ℈ j. zuccari lb.
s. fiat **Julep** Inungatur pectus ex hoc ℞
amigdalarum dulcium olei de lilio ana ℥ s. / fiat **sup-
positorium** ex hoc ℞ mellis ℥ j. agarici ℈ j.
salis gemme ℈ j. fiat suppositorium pro homine comple-
to ponatur salis ʒ s. agarici et plus

**Confectio pro b. blasio qui erat epaticus
et habebat excellentia epatica**
℞ pinearum mundatarum passularum frigidorum communium candi
ana ℥ s. been albi et rubei xiloaloes cinamomi
croci macis zedoarie doronici sandalorum
citrinorum margaritarum seminis ozimi gariofilati
corticum citri ana ʒ s. penite ℥ j. zuccari lb. j.
fiat confectio cooperiatur foliis auri

Syrupus ad pulsum cordis expertus
R. mellisse buglosse ana m. j. vel duos corticum
citri ana ʒ. j. garioph. ℈. ß. zuccari lb. ß. fiat syrupus

Ad defectum cordis ex frigiditate et humiditate

Ista egritudo videtur defectus cordis ab aliqua
frigiditate et humiditate accidentali et cum hoc videtur habere ali-
qua accidentia similia cum debilitate cerebri Ca-
veat ab omni distemperantia aeris in quantum potest
Caveat ab aceto et acetosis rebus nisi propter casum ap-
petitus Caveat a caseo et leguminibus ab herbis
crudis et carnibus siccis et comedat carnes
pullinas perdicum et fasianorum et pipionum et ova
sorbilia et olera minuta bibat vinum mediocrum
limphata cum equali parte vel 3a parte Comedat
panem album bene fermentatum et coctum Exercite-
tur mane et sero Caveat a tristitia et solitaria stati-
one et acquirat nisi propter urgentem necessitatem stimulationem
fiat hic syrupus de quo sumat usque ad fle-
ma omni mane ℥. j. ß. cum aqua calida R. aque
distillationis mellisse aque buglosse ana lb. j. ß.
cinamomi ℥. ß. gariophilorum macis ana ℈. ij. sandal.
cit. ʒ. j. bulliant levi bullitione deinde colentur et
in colatura ponatur croci ʒ. ß. zuccari lb. j. ß. fiat syrupus
De quo in 8o dimittat syrupum et loco eius in auro-
ra sumat ʒ. vj. huius mixtionis R. electuarii plurium
ad similitudinem electuarii soluti ad nervos ana ℥. ij. dya-
musco ℥. ß. misceantur fiat ista confectio
de qua sumat ante cenam per duas horas quantitatem
unius castanee cum parvo potu vini limphati
R. pinearum mundatarum ℥. ij. amigdalarum dul. fisticorum
ana ℥. j. liquiritie ros. rub. ʒʒ. galange ana ʒ. j.
macis croci corticum cit. been al. et ru. seminis
ozimi corall. ru. ana ʒ. ß. gariophilorum ℈. j. zuccari ℥.
xv. fiat confectio in vase / fiat Inunctio ad
stomacum ante cibum R. olei nardini olei absinthii
olei mastic. ana ℥. j. inspissentur cum cera

Pro quodam qui habebat tremorem cordis de hu-
more nitido fiat iste potus
R. aque distillationis bugloss. melliss.
ana lb. j. ponatur in infusione folliculorum sene
℥. j. seminis agni casti ℥. ß. cinamomi seminis a-
nisi ana ʒ. ij. croci ʒ. ß. pulveris zuccari ℥. viij.
fiat Julep et bibatur de eo in mane ℥. ij. de 3o in
3m diem Deinde purgetur cum electuario ad similitudinem ʒ. v.
Et in sero quando vadit ad lectum sumat ʒ. ij. aromatici
rosati cum parvo potu vini puri vel sine potu
proficit multum Ad idem sumat x diebus omni mane ℥. j.
ß. syrupi de pomis Supto syrupo purgetur cum hac medicina
R. electuarii ad similitudinem confectionis amet maioris ana
ʒ. iij. fiat alia confectio de qua sumat ante in
die ante bis ieiuno stomacho et post sumere de ea semper
cum sentiret aliquam debilitatem Dosis ʒ. ij. et aliquando
ʒ. j. et in pluri vel pauciori dosi non potest esse error
et post bibere cum ea parum vini subtil. parum lim-
phati vel puri si tempus est frigidum et confert Con-
fectio R. cinamomi liquiritie seminis cucurbite melonis

citrulli mundatorum ana ℥. ß. pinearum
mundatarum lotarum cum aqua calida passularum ana ℥.
j. fisticorum amigdalarum dulcium candi violati vel
ros. ana ℥. ß. nucis muscate gariophilorum zedoarie doro-
nici ʒʒ. galange calami aromatici cardamomi
corticum cit. melliss. ana ʒ. j. ß. galliemuscate croci se-
minis ana feniculi ana ʒ j. spice aromatice ossis
de corde cervi corall. rub. fragmentorum saphiri
et rubinorum ana ʒ. ß. limature auri et arge-
nti margaritarum non perforatarum ana ℈. j. sandal.
al. et ru. citrinorum seminis endivie florum buglos-
se florum boraginis ana ℈. ij. zuccari lb. j. ß. et si
non sufficit ponatur usque ad lb. ij. dissolvatur zuccarum
in aqua distillationis borag. et mellisse ana partes
equales fiat confectio in tabul. / fiat
iste syrupus R. aque distillationis mellis-
se aque distillationis endivie ana lb. ß. aque
distillationis boraginis aque distillationis bu-
glosse ana lb. j. succi pomorum redolentium dul-
cium lb. j. et si non reperiuntur poma ponatur loco e-
orum aqua distillationis boraginis et mellisse
ana lb. ß. misceantur simul omnia et ponantur in eis
calefactis in infusione folliculorum sene ℥.
iiij. cinamomi ℥. ß. sandalorum citrinorum ʒ. ij. seminis
anisi ʒ. ij. stet per diem naturalem deinde bulliat usque
ad consumptionem 3e partis et post bonam confricationem
cum manibus colentur et in colatura dissolvatur
croci ʒ. j. et cum zuccari al. lb. j. ß. fiat dosis ℥. ij.
cum aqua calida adminus bis in septimana et totiens hoc
septembri et octobri et eo mane quo sumit syrupum
non sumat de confectione predicta

Cordiale R. zuccari boraginati buglossa-
ti violati ros. rectificati ana ℥. j. zuccari albi
℥. ij. margaritarum rubinorum saphirorum ana ℈. ß. fo-
liorum auri numero x.

Epithima ad cor R. aque melliss. aque
ros. vini al. ana ℥. v. croci ʒ. ß. dya-
margariton ℥. ß. sandalorum ru. ʒ. ij. et maxime
est utile ubi propter resolutionem a febre est paura
tus spiritus Ad idem Epithima ad cor R. sandalorum
al. et ru. spodii ana ʒ. ij. camphore ℈. ij. croci ℈. ß.
aque endivie aque bugloss. aque ros. ana lb. ß.
Ad idem in eadem intensione R. aque ro-
s. mellisse bugloss. ana ℥. ß. dyamargarito
℥ j. croci ʒ. ß. confectionis de lapidibus preciosis ʒ. ß.

Confectio cordialis R. margaritarum ʒ. j. ß. ia-
cincti ʒ. ß. cinamomi ℈. j. distemperentur cum
aqua ros. ʒ. viij. fiat confectio et cooperiatur
cum foliis auri

Epithima cordiale subito iuvans utitur in febribus
R. aque melliss. aque ros. aque buglosse ana ℥. vj.
dyamargariton ℥. j. croci ʒ. ß. confectionis
de lapidibus ℥. ß. fiat epithima et ponatur
ad cor cum sindone rubea

Confectio cordialis valde nobilis utilis in debi-
litatibus in febribus malignis / R. marga-
ritarum ʒ. j. ß. iacincti ʒ. ß. cinamomi garioph. macis

an. ʒ. j. limature auri et argenti an. ʒ. j. ς. zucari al. ℔. j. distemperentur cum aqua ros. ℥. 8. fiat confectio in tabul' et cooperiatur folijs auri et fecimo fieri pro d[omi]no balone vel odone dni ballionis

Confectionem cordialem qua vtitur in febre flaca sincopa et in etate senili in qua timetur casus vtitur et est in multa sitis ℞. zuccari violati buglossati ros. dyamargariton an. ℥. j. limature auri et argenti an. ʒ. ς. misceantur

Confectio mira[bi]l[is] fi[n]a[lis] cuius proprietas est confortare cor et clarificare spiritum et sanguinem et reddit hominem hylarem et facit colorem bonum et odorem oris et est restaurativa et confortat omnia interiora membra et cerebrum et subuenit contra sincopi et quia ipsa possit dari in omni complexione et etate et tempore quia parum excedit in qualitatibus et nos expertissimi sumus eam in nobis et in multis corporibus et inuenimus eam efficacissimam et accepimus maiorem partem eius a socio fideli ℞. cinamomi lign[i] ros. seminis cucurbite melonis cucumeris citrulli an. ℥. ς. pinearum mundatarum infusarum in aqua calida passularum an. ℥. j. fisticorum ℥. ς. cardi ℥. j. nucis muscate gariofili lignal' masticis blacte bisantie seminis cardi reubarbari electi an. ʒ. ij. folij been al. et rubi seminis ozimi gariofilati zedoarie doronici ʒʒ. galange cubebarum aromatici cardamomi an. ʒ. j. spice croci masticis an. ʒ. ς. seminis acetose feniculi corticis citri an. ʒ. j. ς. ossis de corde cervi margaritarum fragmentorum saphiri limature auri et argenti corall. rubei an. ʒ. j. sandal. al. et ru. an. ʒ. ς. ff. electuarium quod possit cum spatula ossium cum zucari ℔. ij. Eliquetur zucarum in succo boraginis et buglosse et maxime in estate et yeme possit dissolui in vino optimo et aromatizetur cum musci ambre an. gr. ij. ℞ in estate sufficit [...] vinum Et si ex ista confectione queris plus restaurationem adde in rebus que adhuc intrant sicut sunt grana pini et semina cucumeris et [...] et dissolue zuccarum in aqua carnium laudabilium dosis eius est coclear. j. primum quamcumque hora siue de mane ante cibum siue de sero et istam confectionem scribit Ch. gentil' in suo tractatu de corde antiquo quem ipse fecit

De Sincopi prouenientem ex quibusdam vaporibus eleuatis a partibus nesitiis ℞. Callati rute seminis agni casti aristologie rotunde diptanni cimini an. spice celtice an. ℥. ij. et ponitur super simen

Confectio ad pulsum cordis et debilitatem stomaci confortans ℞. cinamomi electi ℥. ς. corticum citri ozimi ana ʒ. ij. gariofilorum folij an. ℥. ς. citoniorum aq. buglossi an. ℥. iij. zucari ℔. ij. conficiatur cum aqua ros.

Syrupus cordialis cum lignoaloes ℞. aque mellisse aq. buglossi an. ℔. ς. cinamomi ʒ. j. xiloaloes garofili an. ʒ. j. croci ʒ. ς. zucari ℔. ς. fiat syrupus

Item ad pulsum cordis ℞. mellisse sicce ℥. j. buglosse sicce ℥. ς. cinamomi ʒ. ij. croci ʒ. j. mell' despumati ℥. viij. fiat in modum electuarij dosis coclearium vnum

Alia confectio cordialis que soluit et confert in passionibus cordis in quibus congruis letificatiuorum cum abstersione et mundificatione humorum melancolicorum et ideo confert tristibus et passionibus melancolicis et vsi sumus hac medicina et inuenimus eam fortis impressionis et iuuat in quartana ℞. lignal' gariofili cinamomi spice sicce an. ʒ. ij. florum boraginis ros. an. ʒ. j. ς. folliculorum sene mirabolanorum omnium genorum ind. an. ℥. j. lapis lazuli lapidis armeni lotorum et preparatorum an. ℥. j. seminis an. feni an. ʒ. ij. croci ʒ. ij. conficiantur cum mell' quantum sufficit dosis eius est ʒ. vj. et quandoque additur et quandoque diminuitur secundum necessitatem sumitur extra bis in ebdomoda aut semel et modus confectionis eius est ut infundat ʒ. j. folliculorum sene in aqua calida vel vino et parum ante diem ferueat vna ebulitione deinde coletur et in colatura distemperetur dosis confectionis secundum Gentilem

Item restaurativum cuius proprietas est calorem accidentalem extinguere et naturalem confortare et stomachi digestionem et appetitum et humiditates membrorum simplicium conseruare et augere et restaurare et totum corpus impinguare et confortare et dilatare pectus et odorem oris efficere bonum vz. ethicis in prima specie et in omnibus alijs speciebus et est electuarium guili lombardi et est in sua guilhelmina capitulo de cura ethice Accipe vnam gallinam vetulam et pinguem et vnam perdicem vel eam partem vitium edi et eam partem illius agni partis anterioris et buliat carnes iste viz carnes perdicis et galline vel carnes edi et agni per se tamen eo quod si in principio si gallina et perdix coquantur aut carnes agni et edi et hoc fit propter humanam comoditatem et utilitatem maiorem et coquantur tam diu donec caro ab ossibus separetur hoc facto accipiatur de pulpis pectoris et de alis perdicum ℔. ς. et de pulpis pectoris et alarum galline an. ℔. ς. et eodem modo fiat de carnibus edi et agni quoniam minus fuerit secundum de istis carnibus postquam mundantur iste carnes frustatim et minutatim et ponantur in mortario et contundantur ultima contusione quibus contusis et ordinatis in mortario addantur ʒ. viij. de puluere qui sic fit ℞. cardamomi cinamomi folij garofili cubebe ʒʒ. dragaganti gummi arabici galange nucis muscate an. ʒ. j. croci masticis an. ʒ. ij. et addantur cum istis de rebus istis ℥. iij. ℞. amidi pinearum mundatarum amigdalarum dul. passularum auellanarum mundatarum sebesten fisticorum seminis cucurbite melonum cucumerum mundatorum seminis al. seminis lactucarum portulace ciuium ij. peridiarum ℥. iij.

conmisceantur

commisceantur omnia ista cum carnibus contusis
in mortario miscendo bene cum aqua pinguis
decoctionis carnium predictarum et fiat primo
coctus ad modum sorbitii cum quo in mortario
fiat electuarium confectum cum rebus que sunt in mor-
tario miscendo cum pistello quousque fuit infri-
gidatum dosis ℥ ij. de mane in medijs tercijs
et de sero in nesprijs etc.

Rotuli de spodio competentes in ethica
qui timet de dyarria vel fluxu ven-
tris secundum guilhelmum lombardum in tractatu de ethica
℞ pulveris rosarum rubearum spodij ana ℥ v. boli armeni
gummi arabici ana ℥ ij. succi berberis succi su-
mach ana ℥ iij. seminis acetose ℥ iij. balaus-
tie ℥ ij. seminis coriandri in aceto infusi
et postea torrefacti ℥ ij. fiant trocisci quorum unus-
quisque duas ponderet ℥. de quibus unus
mane et alius in sero ante cenam sumatur cum
rob simplici de citonijs vel de succo berberis
vel sumach etc.

f Fiat hic sirupus ℞ calamenti sticados
azari ana ana ℥ i ß. passularum enucleata-
rum ℥ i. sene polipodij ana ℥ i ß. cinamomi
seminis feniculi ℥ ij. mellis lb. i. fiat sirupus dosis ℥ i
ß. Sumpto sirupo purgetur cum pillulis de yera
et pillulis de lapide lazuli ana ℈ ij. Deinde
lavet caput cum forti lixivio deinde fiat cau-
terium super commissuram si vellet tardare cauterium
propter adventum frigoris fiat sacculo ex hijs ℞
origani calamenti asari baccarum lauri ana
℥ ij. fiat pulvis qui ponatur in sacculo Fiat
illud electuarium de quo post ante cibum sumat i cocleare
℞ anisi xiloaloes cinamomi seminis ani ana
℥ i. galange ℥ ij. croci ℥ ß mellis liquidi lb ß.
Fiant iste pillule ℞ aloes epatici ℥ i ß. agarici
turbith lapidis lazuli loti ana ℥ i. seminis
ani feniculi ℥℥ cinamomi ana ℈ i. fiant pillule
cum succo absinthij de quibus semel in ebdomo-
da sumat ℥ i. Fomentetur sepe venter ex decoc-
tione camomille melliloti squinanti absinthij
camariscj ana ℥ i. facta fomentatione inungatur
ex oleo absinthij et oleo nardino in fine
iste ex isto dolore stomaci liberatus est nec
omnia ista fecit sed solum sirupum sumpsit quo sump-
to sirupo sumpsit pillulas de yera et de lapide la-
zuli semel in die deinde perseveravit predictum
electuarium et bene se habuit etc.

Consilium magistri viri Johannis de ...
alme urbis predicti Illustris est debilitas
digestiue stomachi a frigiditate cui associantur due me-
ra est inflatio naturalis que attingit propter inferiores
stomachi cuius esse et modum declaravit cum socijs meis
laudabilibus medicis eiusdem predicti. Alia mala
est flatuositas quam ex diminucione digestionis mul-
tiplicatur Ad cuius digestionis digestive magis fuit
in moderato fluxu emorroydarum et preterito malo
regimine et quia cum humiditas acci... sit ma... stomachi

et ex debilitate predicta digestiue a membris flatus
et multos generantur ventositates multe Et ex
predictis causis levius multiplicatur quare sit in eo multipli-
catio sputi quousque et quare sunt dolores et ante
cibum et post cibum Et apparent egestiones in quibus
preparaturi possibile si debitam curam obmitteret
Observet ergo in omnibus regimen contrarium caveto
distemperantiam aeris et precipue in frigido et in alia ca-
veat maxime a casu frigido aeri et vento et
frigidis potibus Etiam post calefactionem et aper-
tionem pororum et in temporibus frigidis faciat accen-
di ignem in camera et ponat in eo de lignis
Juniperi lauri et cypressi Caveat ab omnibus
cibarijs grossis et difficilis digestionis ut legu-
minibus caseo carnibus salsis et ab agrumi-
bus nisi aliquando ante cibum vellet modicum accipe-
re Caveat ab omnibus pomis et herbis
crudis nisi necessitas cogeret ad lactucas propter
distemperantiam aeris in calore et ad pira vel
citonia propter eorum appetitum Caveat de piscibus
et si aliquando vellet de eis sint petrini vel maxime
electi preparati modis convenientibus Post frixuram
de ovis non curat comedere nec de fure
nec de rapis et precipue caveat a castaneis
et ab omnibus azimis et cibis de pasta Ca-
veat a subtestitijs nisi aliquando propter eorum appetitum
et costratis Caveat a venis cibis et ...
bidis et ab aceto et ab acetosis rebus Come-
dat carnes pullorum et pullarum et caponum
non vehementer in pinguatorum et gallinarum
iuvenum et perdicum et fasianorum et has carnes
potest comedere elixas et aliquando assas sed frequentius
comedat eas elixas et possit comedere de de-
coctione earum apposito pulvere dicto Alie autem
carnes sunt ad quas non declarare debet et non
in quantum est in meliori dispositione sic carnes pipi
ovium iam completorum in penis et aliquando capoli
Iuvencis et lactantes edi et vitule et castrati et
porci silvestres iuvencis et extremis costa
Carnes non leporum et aliorum silvestrium ob-
mittat Panem comedat diligenter preparatum
cieto exteriori cortice Vina bibat quantum
magna amabilia non consuevit Caveat a
repletione et a comestione diversorum ciborum in una
mensa sed bibat vinum unum vel ad plus duo
in una mensa et procuret esse soluto ventre
Et si restringatur in mane subito procuret facere
suppositorium Et si non sufficit faciat clistere
lene ex decoctione malve et bismalve mercurialis
et oleo dulci et zucaro rubeo et melle ana ℥ i
ij. et modico salis Gargarizet cum vino et ex-
puere consuevit et de mutare per nares sermo
sto potum scrotissimum si propter longam consuetudinem
non potest dimittere saltem remittat illum
et non statim cum potuerit vadat ad lectum sed
ambulat aliquibus passibus Exercitetur parum an-
te cibum mane et sero et paulatim crescat
ad aliquam partem consueti exercitij sui quare in hoc
erit sua magna pars sanitatis non surgat a somp-
no ante completam digestionem et dormiat in situ

in quo expertus est se melius dormire
et quietem in nocte. Et in die non multum dormi-
at et tempore quo bene dormivit de nocte. Obtemperet
se in actibus anime quantum potest cavendo a furta-
tive et ex fiducitate tristicie a coytu abstineat et
non agat nisi cum necessitate naturali compulsus et hora
prima post primam digestionem cum predicto regiminis
observancia indiget confectione confortativa
stomacum que cum hoc sit separatim in certum ad
eventus fiendas nec vel arte et est hec confec-
cio ℞ ʒʒ galange cinamomi ana ʒ ij gariof.
macis zedoarie cardamomi ana ʒ j croci xi-
loaloes nidi sandali citrini dragaganti gummi arabi
seminis anisi feniculi cimini amcos corticum citri
ana ℈ ij zucari albi lb j dissolvatur zucarum in
aqua distillacionis buglosse aqua distilla-
cionis mellisse ana ℥ iij fiat confectio in tabu-
lis et in volvatur foliis auri dosis ʒ ij vel iij
in mane ad minus duabus horis vel una ante
cibum cum pauco potu vini vernatium aut
greci possit aut sumere de ea in sero ante
cenam eodem modo sed quo potest leviter muni-
dificari iste medicine stomatice quarum infectio
ut evident apparet non pervenit ad venas per
epar est aliquid horum tiz primum est hic potus
℞ vini clari piticum j calefiat et ponatur
in eo in ista infusione ista res ℞ follii et
sene contusorum ℥ j seminis cartami contusi
℥ j ʒʒ galange ana ʒ ij gariof. croci ana
ʒ s stent in infusione per diem et noctem dei-
de buliat levi bulicione usque ad consump-
cionem 3e partis deinde coletur et exprimatur et cla-
rificetur cum melle dispumati et ℥ iiij dosis
℥ s mane in aurora cietus purg et cale-
fiat et secundum quod cum de eo operacio prima vice pro-
sequatur in dosi et modo sumpcionis 2m solu-
tivum est hoc ℞ mirabolanorum kebulorum indorum et nigrorum
ana ℥ ij terantur et cribellentur et infundantur
oleo recenti amigdalarum dulcium deinde ponantur ad
solem quousque exiccentur et fiat hoc 3bus vicibus
deinde laventur cum aqua fontis rectificata quousque
recedit amaritudo eorum aut remittatur deinde
accipiatur de hoc pulvere ℥ ij cardamomi seminis
anisi feniculi ʒʒ galange piperis albi quod supponitur
mixtum cum pipere nigro zedoarie aromi-
ci ana ʒ j croci spice ana ℈ j pinearum mun-
datarum ʒ ij mellis despumati triplum me-
dicinarum fiat in modum trisiffe dosis prima
vice ℥ s tempestive et non curet bibere cum
ea sed solum lavare os cum vino vel cum aqua
ut voluit 3m solutivum est hoc addid ut ac-
cipiatur pulvis ierre qua scribit galienus in tri-
pectium ℥ j addatur foliorum sene ʒ ij incorporentur
pille cum aqua mellita et si oportet ea facere
custosas fiat cum gummi arabico siant de e-
is quarum vel 4 quando vadit ad lectum cenaturus.
nullo nisi medicis vinigrunggz at horum
tiz solucionum usus securissimus est et possit uti
uno eorum semel in septimana et bis usque ad me-
dium fluxus ex usu eorum apprehendat quod eorum confortior

quod in necessitate evenis materie cadit aptio
emorroydarum quas est bonum aperiri nunc
et filtro antiquo et statim veniente vere
trahendo eas cum ventosa et si non effluit
cito ponantur sangisuge circa due vel tres
et si superfluet cursus eorum restringatur cum hoc
Unguento ℞ ossium cinerum dactilorum cinerum
foliorum olive et corticum ovi thuris al. sag-
uis draconis ana ʒ j misceatur cum sepo castra-
ti / fiat hoc cerotum ad stomacum ℞ olei
mastitini olei nardini ana ℥ j suci cala-
℥ s mastic macis gariof ana ʒ j spice ʒ s
laudani picis navalis ana ℥ ij fiat cerotum
tale quod possit extendi super corio et teratur
super stomacum cavendo epar et quando voluit cle-
nare hoc in vugat se cum oleo nardino et
mastitino abstergendo. Est bonum quod aliquando
ponatur ad stomacum filtrum infusum in vino decoc-
cionis harum rerum ℞ corticum radicum cap-
paris tamarisci scolopendrie cinarum aneti
ana m j et cum cessat a fomentacione inungatur
ex oleo de absinthio nardino et rutaceo
Pulvis quo debet uti in cibis suis ℞ ciceris
℥ ij ʒʒ ℥ s croci piperis al. seminis anisi fenicul.
cardamomi ana ʒ ij gariof. ʒ j In hora in-
vestitacionis doloris procedatur ad clisteria sol-
vencia ventositatem facta ex decoctione camille
aneti ana m j seminis anisi feniculi seminis api
cimini ana ℥ s ponatur ultra hoc yeralogodi-
on vel catarticum imperial ʒ ij olei anetini olei
camomille olei rute ana ℥ j et modicum
salis / fiat et ad stomacum sacellacos ex pre-
dictis herbis et seminibus et buliat in vino deco-
cto / fiat et inunctos ex oleis predictis non
sit vacua aliqua inunctio stomaci aquo hunte
vini aromatica et parum stiptica / ventosa
super umbilico sed de fumatibus est ad ventositatem
inita nuttons et sit ventosa magna remedia
Habeat iste dominus apud se hec duo ad sol-
vendum ventositatem Primum est hoc ℞
galange ℥ s conficiatur cum syrupo acetoso mel-
lino et fiat magdaleones dosis ʒ j vel circa
cum potu vini puri et possit sumi ante cibum
et post cibum Aliud est hoc ℞ cimini infusi
in aceto seminis anisi feniculi karui seminis api
cardamomi ʒʒ ana ʒ ij spice croci ana ʒ s
mellis despumati duplum omnium dosis ʒ ij quando
voluit 3m est confectio sarence scilicet qua
consumit ad minus sex menses dosis ʒ j in dolo-
ris pruritates hora et fiat secundum mesue et a-
nicenna et hoc est gentilis

Consilio domini Comitis que est sic
fundamentum et mater omnium accidentium
in eo est debilitas digestive stomaci quod sequitur lassita-
tem et macredinem inferiorum paucaque exhe-
ditate patitur et sequitur frigiditatem ex solucione spermatis
ex inmoderato coytu et pollucione nimia
et sequitur et frigiditate stomaci tamen naturalem quam accidentalem

ex dnio flatꝰ et nutriti p in digom que
fitiās salnaunt eius appetitū hunc uꝫ
posꝫ aut ꝯtinge ex malicia hūoꝝ in
stō sꝫl' cū mala dispōe ciboꝝ ut fiat
detinata corrupto digōnis appns in
eruptōe repentate napore ul' odorez
onoꝝ sꝫ hº aut cerebꝝ cig in ꞇ nali
ꝯōe tendisse ad caloz a roātate ul' spa
ciositate uiaꝝ ꞇ poꝝū eius et ad hūi
ditatez que dispō adiūcta cū nieb's
hūidis nistō a quig surgut napores
hūidi ē eā ut cebꝝ impleat' ill' ex p
prie in pte ad quā notaᵛ tendꞇ s ū
sub conmissurā coronalez ꞇ ex hº seq
ꝯnt dormīe pⁱⁿ sompnū ū alia cā
īpediat et sꝫ ex hº nutrito spūti fi
cās qꝫ in pte capitꝰ supma ad quaz
napores currūt Quod at subtilia
tū ē ex dictꝰ naporib in forma veto
sitatꝰ a calore īpulsū intendat quoꝫ
ad extremites et facit pulsatōs īcis
Accidēs aut uiaꝝ vrine ꞇ intestioꝝ qd
apparit in dolore plixo cū ptes pꝫoris
radicē suā hūit maliciaz digōis stōi
ex qua hūores crudi ꞇ cumstati ptaꝫ
ad ptes illas quos hūores si cotingēt
tūsire p intestīa ꞇ retieri fuerint acci
colice ul' yliace ul et sīlia ill' ꞇ iō for
tuā ē s' q post nōle in digoꝫ hꝫ fluxⁿ
ventꝰ pgt pdcās dispōs ē in renib
eius et extenaº ꞇ accīl' caloꝝ qꝫ oib
sequiꝫ multa pollucio ꞇ pꝫcipue cū iacet
supin sꝫ et multiplicato meꝫ pꝫiqꝫ
ad arenas minutas de quib supfluū
dū est ne couūtantꝫ ad lapides Seqꝫ
et ex hoc mcitato ad coytū nocentē
reliquo corpi lꝫ iō remittēꝫ deinceps
Adhuc et ē in eo dispō scꝫ acculta nā
lꝫ subtile de cibo eius digestū īcpe na
dens ī membra aliqᵃ indēt acquirē qū
qꝫ adhustioꝫ ex cāis accīᵇ sꝫ ferit bal
neū petrooli Vn̄ apparuerꞇ pusule ꝛ
grossiq cū de hūoribus eius ad ipsiꝫ
q uitꝫ ad nāꝫ quadaꝫ iuītaꝫ ꞇ durat
plus in pte sinistra lꝫ cusꝫ ex cpte plur
disposuerit illā ad recipiēdū nāᵃ ꞇ ꝛ
natura tal' hūoris facit eū sollicitū de
quobꝫ vili accidenti de quo nō esset
sollicitandūꝫ ꞇ oīns dcē dispōs iuuāt
se ī macrefaciendū ꞇ debilitādo eū et
hūidites a cerebro distillās ē multa cū
noti digōnis stōi Ex quig euidēt
mdeutꝫ q pfectio eius cure nō ꝯsistit
ī multo usu meᵈⁱᶜⁱⁿᵃꝫ solutiuaꝫ ꝫ ī rectifica
cōe malaꝫ dispōnū mbꝫ ꞇ pꝫe stōi et
qū incūbit ncītas p agregatos hūo
res modāte euāre Regim eius sit
hoc Euitet oīnez ī modānciaz aerꝰ
pꝫcipue fꝫiaꝫ ꞇ hūidaꝫ Caueat nimos
subitꝰ a uētꝰ ꞇ ab aē frigido ꞇ incessū p

lune lūē ꞇ si cogiꝫ cooꝑiaꝫ multū capi
te Attendat ignē in camera sua cla
rū in quo ponantꝫ freqꝫ ligna fumi
pi nec utaꝫ igne puro de carbonib
pꝫe querais ꞇ pꝫe si camerā ē uehemꞇ
clausa Cibus eius sit caro pulli ꞇ pul
le caponis ꞇ gallīe pditꝰ ꞇ fasiani et
auīū minutaꝝ ꞇ turdi quoꝫ castrati
clā ꞇ pastentꝰ loco montuosa raissime
comedat carnes porci aut uitule pt
ē comedē carnes capoli vaō porci sil
nestris iuuēis Si d' carnib edi uᵗ coe
dē raō comedat et assate sꝫ et sūt me
liōs qꝫ elixe dimittat carnes sicas
et bouinas et cāuas ꞇ anseꝝ ꞇ oēs ca
nes auiū aquaticāꝝ Modꝰ pꝫpōis sit
assato ul' elixato ꝫ plꝰ utaꝫ elixꝰ d' pis
cibus posꝫ coēdē fluuiales ꞇ marīas
et dittat pisces lacuales et pꝫe ang
uillas et pꝫe in sīa carissīe utaꝫ pis
cib Modus pꝫpōis ipoꝝ ē p elixacōꝫ ul'
assaturā ꞇ nō p frixurāꝫ ꞇ codiāꝫ cuꝫ
speb de oīns si cogiꝫ comedē sit recen
tissīe pdita in aqua tenera nᵗ coedat
cū ois aliū cibū lac ꞇ casēū dimittat
ex toto ū forte fuisꝫ ualde cōsuetꝰ eo ꞇ
nō in veneꝰ in eo notū leguīā dittat
oīnā nᵗ multū laudo frēqntē usū aqᵉ
cicoꝝ pꝫe ruboꝝ ꞇ nigroꝝ ꞇ pꝫcipue cū
eēt suspitō de repleōe pnaꝫ uenaꝝ
Vn̄ timet dilatō meꝫ in rēnes accu
mīa dimittat d' olerib minutꝰ pot
comedē cū quig sit magna pꝰ fenīᶜ
et petrosꝫ ꞇ debrodio caulīū et paꝝ
de folys oīns de cortuꝝ ī carnib pigui
bus pulli ul' castrati Insupꝫ nō utatur
nᵗ de radicib nᵗ coctis nᵗ pastinacꝰ
nᵗ aliquig herb crudꝰ ū in fernoē esta
tꝰ et cū sentiet īflāmatoꝫ cuīē eiū pos
ꝫ uti lactucꝰ cū pauco aceto De fructib
pt uti de pirꝰ ꞇ cottanis coctꝰ ꞇ ī noli
tꝰ cū tragea ꞇ pot cibū dittat ꞇ mala
ꞇ pꝫna ꞇ mora ꞇ nespila et pꝫsca et ci
tonilla et citrullas ꞇ melones De
fructib bū maturꝰ pot comedē ante
cibū Vue nō sūt ꝯntēs ꝫ passule et
vue pensiles sūt meliōs posꝫ coēdē
an cibū capparēs ꝯditos pᵃ pot cibū et
auellanas ᵃᵘᵗ ꝫ raō ꞇ oliuas ꝯditas pau
cas conditas pot cibū ꞇ auellanas pa
rūp corrtestas ꞇ nucleas amigᵈᵃˡᵃ recētiū
masticatō illos ꞇ grana pini lota cū aqᵃ
cada et excitata de saporib ī yeme
pt uti pauca mustarda In estate uēo
sucto grānatoꝝū ul' arāntiāꝝ cū pluē ciaoꝝ
optimi et pauco aceto ꞇ quoꝫ salsa coi
in qua ponatꝫ garioꝫ ꞇ modicū alei
dimittat ꝯposita ul' raō utaꝫ ea panis
eius sit diligentꝫ pꝫpꝰ parūp hīns fur
furꝰ et aliqd sal' dittat azima ꞇ omnia

cibaria de pasta et omnia subtestina et
citellos quamvis essent fermitate bibat vina
pollita etate mediocria et convenientis pote-
ria cum modica aqua vel cum nulla si consuevit
precipue in hyeme et in hoc observet con-
suetudinem Caveat a vinis debilibus et cor-
tis et turbidis et ab aceto et acetosis rebus nisi
secundum modum dictum et ab aqua pura Exercite-
tur semper ante cibum mane et sero et si non possit ex-
tra domum ambulando per domum et agitando se
manibus et aliud de mane antequam exeat lectum
faciat fieri fricationes incipiendo a coxis in-
ferius et a spatulis usque manus post cibum
quiescat ad minus duabus horis vel ambulet
parum vel suaviter equitet vel aliquem actum fa-
ciet quo sentiret non dormiat statim post
cibum sed super vigilet duabus vel 3bus horis et
capite elevato vel et recto et super eo latere
quo magis consuevit licet principale sompnum
super dextra parte sit continue in die si non consue-
vit non dormiat nisi perdidit sompnum nocte
nunc nec repleatur cibo usque ad satietatem nec
comedat diversa cibaria nec vina in prima men-
sa et si vult aquam cum vino fiat illa misceri
ad minus per mediam horam antequam ponatur se ad
mensam et sit aqua clara propter fontales vel
cisternales bene conditionate preciret esse solutus
ventre et expurgare nasum et sollicitari
non transglutire salivam vel maxime quam precipue
potest colari a cerebro Caveat retinere vri-
nam vel fecem statim cum incitatur inter alia singulariter
preciret numquam mane sollicitatus ut profunda-
re se ad tristicia et cogitationes Et ad hoc
utitur vero conversatione cum dilectis et amicis de terra
ad terram et temptare aliqua que videantur dif-
ficilia in executione et anticipare et venari mo-
tum abstineat a coytu ad quem non inducat vo-
luptuose vel aspectu vel affectu vel sublato
sociorum / Preclamus sermonem in regie eius
quia maior pars sue sanitatis est in eo si de-
us voluit Regimen autem preventivus est
ut primo fiat hec confectio in qua sunt firmamenta
nobilia que sapientes vident potiri Vtatur ea
ante cibum per horam de mane et sero cum po-
tu sollempnis vini puri Confectio Recipe Ci-
namomi electi liquiricie munde ana ʒ ij xi-
loaloes gariofilorum macis nucis muscate corticum at-
galie muscate cardamomi been albi et rubei
zedoarie doronici seminis ozimi maioris
seminis ozimi gariofilati ana ʒ j serice crudi
margaritarum corallorum rubeorum piperis albi lunatie
albe ambre fragmentorum smaragdi et ia-
cincti et rubini ana ʒ s. cum ʒ j galange
ʒ ana ʒ ij passularum ʒ s fisticorum pinearum
mundatarum cum aqua tepida ana ʒ j seminum coriandri
mundatarum ʒ s zuccari albi libras j s. usque ad du-
as fiat confectio in vase et dissolvatur zuccarum
in aqua distillacionis mellisse in qua aqua dis-
solvatur ea et caveatur ne aqua colligitur
fumum in distillacione et acrotizetur predicta confectio

cum duobus granis musci si non abhorreret illum
et si non fieret secundum grandinem capitis fiat iste
pillule de quibus semel in ebdomada sumat quando
aut quasi sero quando vadit ad lectum et alleni-
et cenam Recipe Cinamomi spicanardi specie mas-
tici calamiti ana ʒ j croci ʒ j aloes succo-
trini ad pondus omnium formentur pille cum succo
maiorane in qua dissolvatur parum quam dra-
ganti et fiat pille in forma ciceri Et si ab-
horreret pillulas aut non invenientur in eis in
possiorum fiat hoc electuarium Recipe mirabolanorum kebulorum
indorum emblicorum belliricorum ana ʒ s. teran-
tur et cribellentur et infundantur in oleo amigdalarum
dulcium recentium et leniter exsiccentur et fiat
hoc duabus vicibus deinde laventur cum aqua
recentia et frigidantur toties quod recesserit ama-
ritudo eorum deinde exsiccentur et accipiatur
de eis ʒ j turbith electi ʒ s zuccari cinamomi
ana ʒ j mastici galange gariofilati cubebe se-
minis anisi ana ʒ s. mellis quantum sufficit vel zuccari si ab-
horreret mel dosis ʒ s in mane in aurora cum
haustu vini quo lavetur os et calefiat vinum
et eo mane non sumat alia confectionem sumatur
semel in ebdomada vel bis in mense ad minus / Cum
in nocte senserit eructuationes et nobilem in diges-
tione sumat in mane de prima confectione scripta sed
de hac mixtione Recipe dyamargariton secundum
nicolaum dyalacge secundum mesue ana partes equa-
les misceantur dosis cocleare cum potu vini pu-
ri sollempnis vel sine potu / fiat hoc unguentum
ad stomachum Recipe olei mastice nardini
olei absinthij olei decuta ana ʒ s misceantur
et inspissentur cum pauca cera citrina et vn-
gatur mane quando exit lectum et sit calidum /
post quasi tenere istud cerotum Recipe picis nava-
lis ʒ ij laudani ʒ s in corporentur et addatur
gariofilorum macis specie ana ʒ j s. mastici ʒ s ex-
tendatur super corio formato ad modum scuti
declinante ad partem sinistram et teneat quando
voluit ante cibum et post cibum / Fumare et
si gattulum aut gattum vini pinguem appli-
caret ad stomachum hic est pulvis quo uti potest
in cibariis suis Recipe cinamomi ʒ ana ʒ j gariofilati
piperis albi ana ʒ ij cardamomi croci ana ʒ j
fiat pulvis / hec est tragea qua potest uti
cum voluit Recipe ʒ seminis anisi pinearum
mundatarum ana ʒ j cinamomi macis gariofilati
ana ʒ j s. zuccari duplum ponderis omnium lix-
ivium quo lavetur caput bulliat cum absinthio
origano sene rore marino ana manipulum j et sta-
tim post lotionem exsiccetur et accipiatur sacculus in quo
ponatur iste pulvis Recipe corticum citri calami-
ti ana ʒ s macis gariofilati nucis muscate ana ʒ
ij calefiat super tegula calida aspersa vino
parvo et potenti et ponatur super caput et teneatur
die ac nocte et ad minus teneatur omni nocte
et moneatur pulvis in spacio iij dierum

omnia hec habebat debilitatem stomachi ex quodam

matredine in eo et cum hoc habebat humores
aquiles frias et humidas et suspitione a rebus
in stomacho aliquid flaticum catarrisare licet cum hoc
debilitate contentive matricis unde abortit
excisa causa et adimat cum hoc totaus humi-
do matrica unde plus quam crescat fetus ab-
ortit. Indiget conti regie eligendo aere
temperatu. Comedat cibaria multi nutrimenti
et facilis digestionis. Quando non est pregnans exci-
tetur ante cibum quando non est pregnans leniter
ambulet et multum quiescat post magni-
ficato fetu. Regimen autem pro menstruis cum non
est pregnans ℥ quod aliquando fiat de mirabolanis ke-
bulis conditis et aliquando est bonum quod fiat de ro-
sis cum melle rosaceo secundum mesue in antidotario
et aliquando de melle rosaceo liquido cum aqua decoc-
tionis seminis anisi feniculi. Et diversitas in usu
istorum sit secundum quod videbatur presentibus medicis
et si videbitur convenire ad fortiora fiat hec
confectio ℞ Cinamomi xiloaloes macis ga-
riofili corticum citri been albi et rubei galange ze-
doarie doronici piperis albi croci corallorum
rubeorum ana ʒ. ß. margaritarum ℈. j. sandali citrini
dragaganti gummi arabici liquiritie ana ℈. ij. spice
nardi ℈. ß. rosarum ʒ. j. zuccari lb. j. ß. dosis ʒ. ij.
quando voluerit ante cibum cum pauco potu vini
limphati vel puri si voluerit. Tempore quo
pregnans est et tempore post 3m mensem leviter
moveatur et caveat in quantum potest ab accidentibus
anime et tunc maxime observet regimen predictum. Et
utatur confectione regum secundum mesue secundum hanc de-
scriptionem ℞ pinearum mundatarum ℥. ij. amigdalarum
dulcium ℥. ß. zuccari albi lb. j. ℥. iij. cinamomi
xiloaloes doronici been albi et rubei margaritarum
sandali citrini ana ʒ. ß. spodii corallorum rubeorum ambre
ana ℈. j. fiat confectio in vase dosis quantitas
castanee prius ante cibum quando voluerit cum po-
tu vel sine. Gentilis quando fuit padue &c.

Videtur quod principalis dispositio huius viri sit
debilitas stomachi digestionis a frigiditate et
macredine et extenuatione substantie eius et mirach
ventris et ex hoc generantur humores frigidi
et ventosites remanentes in partibus intestino-
rum et vapores grossi qui caput ascen-
dunt. Et ex hoc fit extenuatio habitudinis eius
et ideo oportet esse subveniendum cum cautela sollici-
ta ne ad ultimam extenuationem deveniat aut
ad alias passiones pravas. Regimen pro dieta
ponatur in fine consilii. Fiat illud julep de
quo fiat toto mense junii usque ad medi-
um julii aliquando in mane aliquando post meridiem aliquando
potest stare die vel diebus absque usu eius. ℞ a-
que distillationis buglosse lb. ij. aque dis-
tillationis melisse lb. j. ponantur in eis in
infusione cinamomi ʒ. ij. gariofili ʒ. ß. macis
sandalorum citrinorum ana ʒ. j. corticum citri ʒ. ij. garyo-
fili ʒ. ß. et stet in infusione per diem et noctem deinde
bulliat bullitione levi usque ad consumptionem tertie partis

et cum zuccari lb. j. ß. fiat julep dosis ℥. j. ß.
cum aqua frigida. Caveat tamen ne aque predicte
distillate habeant saporem fumi. Fiat
ista confectio de qua fiat ante cibum omni
die ℞ cinamomi ʒ. ij. liquiritie rosarum ana ʒ. ij.
seminis cucumeris melonis cucurbite citrulli
conditi rosarum ana ℥. ß. passularum enucleatarum ana
℥. j. pinearum mundatarum lotarum cum aqua calida
℥. iij. fisticorum amigdalarum dulcium ana ℥. j. ß. nucis
muscate gariofili xiloaloes masticis seta cruda rubeum
bazi eleni been albi et rubei seminis ozimi ga-
riofilati doronici corticum citri ana ʒ. j. ß. folii
calami aromatici galange ℈℈. croci macis
ossis de corde cervi margaritarum ana ℈. ij. co-
rallorum rubeorum tunicarum intrinsecarum stomachorum gallina-
rum ultima lotione lotarum et exsiccatarum ana ʒ. j. ß.
sandali albi et rubei et citrini ana ʒ. j. zuccari lb. ij.
ß. et plus si hoc non sufficeret fiat confectio
in vase. Eligitur zuccarum in aqua distillationis
boraginis dosis ʒ. ij. Et si voluerit bibere cum hoc
de julep predicto limphato vel de vino lim-
phato bibat. Fiat hec alia confectio de qua
potest sumere semel in septimana ℞ mirabolanorum
kebulorum ℥. iij. terantur et cribellentur et fun-
datur super eos oleum recens amigdalarum dulcium
et ponatur ad solem et fiat hoc 3bus diebus
semper reinfundendo oleum cum exiccatur deinde
accipiatur aqua cum zuccaro albo bene dulcorata et in eo
infundantur mirabolani predicti et bene confitiantur
in ea deinde permittantur residere et proiciatur aqua
deinde iterum infundatur in aqua et hoc fiat 2bus
diebus deinde permittatur exsiccari in umbra
et terantur et accipiantur de eis ℥. j. ß. turbit
electi ʒ. vj. ℈℈. ʒ. j. ß. seminis anisi ʒ. ß. j. masti-
cis cinamomi feniculi ana ʒ. ß. pinearum mundatarum
passularum ana ʒ. ij. zuccari lb. j. dosis prima vice ℥.
ß. mane in aurora cum aqua calida. Et si fuerit
assellatio duabus vicibus in sequenti dosi predicta
et non addat in ea. Fiat illud cerotum ℞
masticis ℥. ß. macis gariofilate spice ana ʒ. j. olei
masticini olei nardini olei absinthii ana
℥. ß. amigdalarum dulcium ℥. j. picis navalis ℥. ij. cere
quantum sufficit extendatur super corio subtili et ponatur ad stomachum
et teneatur duabus horis. Deinde in hora cibi
elevetur et inungatur cum hoc ℞ olei mastici
℥. j. olei absinthii olei nardini ana ʒ. ij. o-
amigdalarum dulcium ℥. ß. misceatur. Adicientibus
temporibus frigidis in nocte teneat ad stomachum pucem
panni aut carne nigre. Hic est pulvis quo
uti debet in cibariis suis ℞ cinamomi ℥. j. ℈℈. car-
dami ana ʒ. ß. fiat pulvis. Hic est
modus diete quo uti debet

Pro quodam patiente dolorem stomachi
cum dispositione cibi ad acetosum et hoc vicio
splenis coicantis fiat hic sirupus
℞ mellisse buglosse scolopendrie ana m. j.
tamarisci radicum feniculi petrosillini ana ℥. j. flo-
rum boraginis buglosse passularum ana ℥. ß. seminis ana

feni ciniamoni ana ʒ ij sene polipodij ana ℥ i s pulvis zuccari lb j fiat pulvis et aromatizetur cum hoc ℞ croci ʒ i ʒʒ cardamoni ana ℈ ij gariofili ℈ j dosis ℥ i s cum aqua calida et sumat in matutinis partis. Supposito isto purgetur cum hoc ℞ croci ʒ j dyasene dyafinicon ana ʒ ij s misce et dissolvatur in aqua calida / fiat sacculus qui bulliat in vino et sepe ante cibum ponatur ad stomacum pluribus vicibus ℞ calamenti origani absinthij ana ℥ i squinanti rose coriandri mastic ana ℥ s eleuetur sacculus in hora comestionis et tunc in unguentum stomacus cum oleo despica / fiat id electuarium de quo sumat ante cibum coclear j ℞ cinamomi mastic ticis xiloaloes indi ana ʒ ij croci gariofili ana ℈ j fistici ℥ s fiat pulvis et misceatur cum melle despumato quod sit simplum ad pondus rerum et sit dissolutum mel prius in aqua in qua bulliat mirabolanorum emblicorum ʒ ij. Magister gentilis padua

Adix egritudinis secundum lunardi de hun-
dam humorum melancolicorum in venis dis-
tensus ab epate usque stomacum splenem et
intestina singula et inde accidit malia
digestionis et iam sanguis in reliquis venis in-
fectus est unde surgit pruritus et scabies et
hec mitia ex consuetudine tendit ad corpus
vapores ac debilitate stomaci surgunt ad caput
ex quibus provenient vertigines et sibili et cum
reumatiz ad remolliendum cerebrum sit cum ob-
livionis et ex eis prodit virorum debilitas et
si non providetur veniet ad cavces zois
et malitia cogitationis fortia ac sim or-
tus felicitavit cum in emorroydibus ad quorum
provocationem cum intende et dimitte flebotomiam
saphenam Regimen in anima eius est tale
quale prescripsimus predicto domino et tamen quod post
purgetur premisso hoc syrupo ℞ scolopendrie capill'
veneris mellisse buglosse endivie epitime
lupuli ana m j sene polipodij ana ℥ ij
epithimi ℥ i s prunorum numero vj seminis en-
divie semis portulace seminis ani feni ana ʒ
iij radicum feni apie al ana ℥ j bulliat in
aqua ponendo epithimum in fine decoctionis
et post expressionem excipiatur de decoctione lb j
fiat decoctio depurati lb s zuccari ʒ xv fiat syrupus
dosis ℥ ij. Supposito syrupo purgetur cum hoc ℞ pilla-
rum aggregativarum pillarum de lapide lazuli
ana ʒ s pillarum cochiarum almass ℈ j su-
matur cum iterum ad latum allevatum cena
/ facta purgatione ad iij vel iiij dies provocetur
apertio emorroydarum hoc modo primo lavetur caput
cum aqua calida in qua bulliet semen malve
et semen malve lini et fiat hoc pluribus vicibus
deinde die septima ponatur ventosa super anum et
educte ex emorroydibus si sufficienter sanguinat
bonum est quod si non ponantur due sanguisuge vel
iij ad eminentores ex eis et permittatur fluere

sanguis secundum quod virtus sustinere posse. Cum
superfuerit tribus vel quatuor vicibus consolidatur
de flebotomia et si virtus medito pueri fiat
de basilica dextra / facta purgatione laudo
balneum petreoli in quo lavetur caput semel
in die et aliud vadat ad aquam caldevallarum
et lavetur in ea totum corpus post capud
/ fiat iste pillule de quibus cotidie a
balneo sumat semel in una ℞ mirabolanorum
nigrorum polipodij epithimi sticados a-
rabici ana ʒ ij agarici lapidis lazuli preparati secundum
artem ana ʒ i dyagridij correcti ℈ s pulveris
yerepige ℥ s fiat pillule cum succo apij dosis
ʒ i et possit addere in dosi si non solvitur usque
ad ℈ iiij / fiat ista confectio in qua principaliter est
confortatio cerebri et rectificatio virtutis de qua
sumat post purgationem dosis ʒ ij ante cibum quando
voluerit cum pauco potu vini parvi siphati
et sumat de eo aliud in sero quando vadit ad lectum
ʒ i sine potu Confectio ad idem ℞ mellisse
corticum citri gariofili galie muscate cinamomi been
albi et rubei zedoarie doronici seminis ocimi
gariofilati ana ʒ j sandali citrini ʒ i s fisticorum
pinearum ana ℥ s zuccari lb j dissolvatur
zuccarum in aqua distillata buglosse et a-
romatizetur cum musci ʒ ij

Ro quodam qui patiebatur voitum
qui iam duraverat tribus mensibus illud
quod expedit pro regimine vite non oportet re-
scribere intendatur tamen quantum possibile est confortationi
virtutis eius cum laudabilibus cibis et pla-
centibus per artem factis qui sunt de ponderibus et pol-
lis et ad aliquas procedat carnes ubi non elabore-
at in abhominatione Intendatur omni die ad
fricationes extremitatum scilicet capitis brachiorum
coxarum et crurium et ponatur super commissuram
coronali aliquod vesicatium sicut cantarides cum
axungia vel cepe squille coctum / fiat iste
syrupus de quo sumat in mane ℥ i s cum aqua calida
℞ succi citoniorum succi malorum granatorum ace-
tosorum et expressorum cum pulpa sive citoniorum
cocto cortice vini odoriferi ana lb j mis-
ceantur et bulliat usque ad consumptionem medietatis
deinde residuat per duos dies et proiectis fe-
ce reliquum syrupus cum galie muscate gariofili co-
riandri ana ʒ s / fiat id sinapismus ad stomacum
cum ℞ carnium citoniorum decoctorum in vino
brusco ℥ iiij mastic ʒ ij coriandri mir-
tillorum gariofili ana ʒ i misceatur Continuentur
ista Et si non apparet impressio mutata spacio
mensis rescribatur et providebitur de alio

Ad stomaci debilitatem cum distemperantia capitis
et lesione partium splenis fiat dieta communis
in aliis consiliis

Accipiatur ante cibum mane et sero / fiat
iste pulvis de quo sumat ante exitum a lecto
mane ℥ i s cum aqua mellis ℞ aque distil-

tillationis bugloss endivie boraginis mel-
lisse ana lb. s. ponantur in eis in infusione ta-
maristi ℥ s. cinamomi ʒ ii. gariofilati macis
ana ʒ s. sandali ru. ʒ i s. zuccari lb. i. fiat potus
fiat ista mixtio horum electuariorum Rx. sto-
matici cardi aromatici rosati sine musco dya-
rodon abbatis sine musco secundum mesue ana
℥ i. misceantur dosis ʒ ii. sed ante cenam per du-
as horas cum pauco potu vini puri vel pa-
rum limphati Si non esset solutus venter u-
suat de quo in quantum mane in aurora cum pau-
ca aqua tepida huius mixtionis ℥ s. Rx. dya-
cathólicon elect. de cassia ana ℥ i. misceatur
fiat iste pulvis quo in cibo utatur Rx. ci-
namomi ℥ i. gariofilati ʒʒ. ana ʒ i. croci ʒ s.
fiat ista in unctione ad stomachum et usque partem
sinistram omni mane quando surgit de lecto et sero
ante cenam Rx. olei nardini olei absinthii
ana partes equales misceatur bis vel semel
in septimana potest clistere cum decoctione mal-
ue parietarie simul bulite simul ana ʒ ii zuccari
rubei ℥ i. cum oleo communi et sale pauco gentil'

In primo precedentis consilii regimen deco-
sit Caveat ab omni distemperantia ae-
ris Comedat carnes pullias perdicum et
avium minutarum edi castrati et aliquando lactu-
tis vitule bibat vinum mediocriter limpha-
tum cum 3a parte aque possit comedere de oli-
bus minutis cum borragine et spinachia et
de lacte amigdalarum et de omnibus sorbilibus
et aliquando tempore caloris vel quando sentiet se ca-
lidum potest comedere de lactucis potest etiam comedere post
cibum de piris crudis et coctis et de malis
apiis potest comedere de passulis ante cibum et
post cibum et de avellanis et de olivis co-
ditis post cibum potest comedere aliquando de brodio ci-
ceris et de piscibus fluvialibus Caveat a
leguminibus acrumnibus et carnibus siccis et carni-
bus avium aquaticarum et a caseo nisi raro propter
eorum appetitus excitetur propterea ante cibum mane et
sero non repleatur diversis cibis et parum dormiat in
die et caveat a coitu

Diacitoniton confortativum stomachi Rx. succi
citoniorum mell' ana lb. ii. aceti sextam
partem ʒʒ. ℥ iii. piperis al. ℥ ii. fiat confectio
Nota de stomachis galliarum ad confortationem
stomachi relaxati et debilitati et consiliator
ultimum utebatur eis secundum quod narravit spe-
tiarius suus padue in giro gentili maz
faciebat accipi pellicula que iacet in ve-
tulo gallinarum et faciebat accipi de multe
gallinis postea faciebat ipsas lavari cum
bono vino postea ponebat ipsas ad exiccandum in
umbra postea utebatur eis in confectione cum zuc-
caro cum aliis speciebus stomachicis

De confortandis membris nutritiva omnibus consideratis

intendendendum est ad restaurationem vir-
tutis eius et confortationem nutritivarum et propter
stomacum eius debilitatum et macrefactus
et generetur cibo unde possit venire ad totius
corporis et ideo cibetur cibis digestis facilius
ut pullis perdicis et esset melius quod preparentur
carnes in modum rei liquide molles ita
quod non indigeat masticatione et esset melius
quod non bibat cum cibo sed ante per unam vel du-
as horas et postea per duas horas ad minus
fiat istud iulep Rx. aque distillationis
boraginis bugloss endivie ana lb. s. aque
mellisse ℥ iii. misceantur et ponantur in eis
in infusione cinamomi electi sandali citrini
ana ℥ s. macis gariofilati ana ʒ s.

Contra bonum spiritum per quandam materiam que
erat in stomacho et erat materia talis quod co-
primebat arterias et venas ex qua sentie-
batur pulsatio ex tangendo stomachum cum manu
et erat magis flatuosa quam cota et habebat cum
hoc febrem et vomitum et deiectionem appetitus
Rx. radicum spine al. ℥ ii. radicum feniculi pe-
trosilini ana ℥ i. liquiritie squinanti passularum enlati
capilli veneris ana ℥ i. scolopendrie capill'
veneris endivie ana m. i. seminis ani feniculi ame-
os cinamomi ana ʒ ii. rosarum seminis endivie
ana ʒ i. zuccari lb. i. fiat potus Medicina purgativa Rx.
alerif ʒ iiii. turbith ∋ i.

Contra duritiem quandam in partibus stomachi et
splenis non apostema ex materia melancolica cum
quadam extenuatione et exitu quasi nigre
per vomitum et secessum Rx. radicum feni
petrosilini spargi apii liquiritie spine albe cor-
ticum mediam salicis thamaristi ana ℥ i.
scolopendrie bugloss boraginis endivie lu-
puli ana m. i. passularum sene polipodii ana
℥ ii epithimi ℥ i s. seminis ani feniculi seminis en-
divie dragaganti gummi arabici seminis portulace
ana ʒ ii. cinamomi macis ana ʒ i s. zuccari
lb. i. fiat potus Rx. aromatici rosati descriptione
gabel' sine musco et sine ambra ℥ i s.

Contra malitiam stomachi ex humoribus fri-
gidis flaticis cum quadam relaxatione
Rx. acori ℥ ii. passularum ʒ i liquiritie radicum
feniculi petrosilini ana ℥ i. mellisse gariofilate bu-
glosse ana m. i. polipodii seminis cartami
ana ℥ i. sene agarici ana ʒ iii. seminis anisi feniculi
cinamomi ana ʒ ii. pulvis zuccari lb. i. fiat
potus dosis ℥ i s. cum aqua calida de 3o in 3m
die / post superiorem istius potus de suat de hac
confectione Rx. succi citoniorum lb. i. mell'
lb. i. aceti ℥ ii. bulliat et spumetur deinde
addatur ʒʒ. ℥ i. piperis al. gariofilati ana ℥ ii.
et iterum coquatur parum suat de ea quacumque hora
Sarculo per stomacho Rx. rosarum ℥ i. absinthii enlati
squinanti ana ℥ s. nucis muscate coriandri ana ℥ ii.

pona in sacculo & buliat in vino brusco

D incitandum fam stomachi & causandum appetitum
℞ cepe & incidatur frustratim & lavetur
in aqua & aspergatur aceto boni vini cum
modico sal' deinde addatur cinamomi piperis
gariofilate xilobalsami & coedatur cum pauco oleo
& hoc est electuarium amesue

D debilitatem stomaci ℞ cere al. ℥ iij
olei nardini ℥ vj dissolvatur cera in oleo
et aspergantur hec pulveres ℞ aloes ʒ iiij
mastic ʒ vj piperis longi ʒ j aceti ʒ j s
ros ʒ iij fiat cerotum & tepidum ponatur ad
stomachum in forma scuti

Ad stomachum

Impletum magistri michael' ad constringendum
vomitum expertum ℞ thuris masticis
ana ʒ ij pul & misceatur cum clara ovi & totum
apponatur cum pecia vel stuppa temporibus et
pulsibus brachiorum

D excitandum appetitum deiectum multum
et confortandum stomachum ℞ carnium
citoniorum elixatorum in vino brusco ℥ iij
sansuci sive calamenti an s. nitillorum conquassati
an ℥ s absinthij ℥ j mastic ʒ ij misceantur
omnia ista & ponatur ad stomachum primo
dum calidum

Impletum valde utile deiectioni appetitus
secundum arnoldum de villa nova & ad nauseam
& ad vomitum ex causa frigida ℞ mastic
cinamomi ligni aloes zedoarie galange gariofili
ana ʒ iij pul. postea misceatur
cum folijs absinthij & calamenti & pane assato
infuso in vino al. an ℥ s misceatur simul
et fiat emplastrum

Electuarium ferratum confortans omnia nutritiva
℞ seminis an feniculi apij cimini ameos mac
galange levistici origani sileris montani
carui cinamomi coriandri seminis cepe thi
spice gariofili piperis lon nucis mg cipi st.
minis rute seminis eruce an ʒ s croci cas
sie lignee costi sp̃mus al. an ʒ j ros
mastic an ʒ ij cubebe zedoarie car
pobalsami xilobalsami cardamomi an ʒ j lictarize
an ℥ xv mell' albissimi & despumati
lb viij

Item hoc in unctio ad stomachum cum cibum
℞ olei nardini olei absinthij olei
mastic an ℥ j incorporentur cum pauca
cera alba

Mirabile oleum magistri francisci confortativum
aromaticum & confortat in quacumque
distancia fuit debilitatus stomacus.
℞ terbentine lb j mastic subtilime pulverizati
lb s incorporentur ad invicem optime & ponatur
in alembico vitreo ad distillandum et
in primo fiat ignis satis fortis & id quod exibit
erit clarum sicut aqua & hoc non est bonum

postea exhibit coloratum sicut aurum et
hoc est perfectissimum Accipiatur ergo et colligatur
hoc postremum & reponatur optime & obturetur
prima autem ponatur ad distillandum
alembicus sepius & inferius cum petra in
tincta in farina & aqua ad modum cole
& exiccetur ista cola postea ponatur ad distillandum
& caveatur quia quando erit quasi in fine distillacionis
per vehementem ignem tunc fit mutu vnde quod creparet alembicus huic
cum pala ferrea que ponatur inter ignem & fundum distillatorij usque quo cessat tinefactio ipsius

D stomacum & memoria debile per
tortitatem ipsius sumat xv diebus omni
mane ℥ j s decoctionis de epithimo secundum
mesue deinde purgetur cum ʒ iiij pillarum
de lapide lazuli & post sumente decoctionem
sumat omni mane sero ante cibum electuarium quod
dicitur letificans cum pauco potu vini puri
fiat hoc emplastrum ad stomachum ℞ calamenti origani
conquassati florum camomille absinthij an ℥ j s
mastic ʒ ij ponatur in sacculo & buliat
in vino & aqua & ponatur ad stomachum mane
& sero & in hora cibi eleve

D indigorem ex frigiditate stomaci ℞ cinamomi
acori cassie lignee cimini
carpobalsami seminis an an ʒ ij spice
mente sive ameos rute cardamomi nucis
muscate mg an ʒ s secundum cornum mundatorum
℥ s passularum pinearum an ℥ j sandalorum
rubeorum ros an ʒ iij ff decoctio cum zucari quantum
sufficit et in fine decoctionis accipiatur dyarodon
abbatis secundum mesue an ℥ ij pul & desuper
spicias duas quantitas castanee fiat etiam unguentum
℞ olei de spica o. de ruta o. camomille
o. aneti o. de absinthio an ℥ j calamenti
sicci foliorum rute an ℥ s cere q. s. quo inungatur
venter prope locum epatis

Confectio bona in mala disposicione stomaci frigida
& sicca cum extenuacione totius corporis & debilitate
℞ ros ʒ ij liquiricie ʒ j s galange ʒ ij an ʒ j
cinamomi mac gariofilate croci an ʒ s pistaciorum
mundatorum ℥ ij passularum amigdalarum dulcium
an ℥ j seminis an feniculi an ʒ j mellis
despumati lb j etc

D debilitate epatis & duricie splenis ℞
endivie lupuli apij solatri eupatorij
an m. iij distilletur simul et de aqua ista sumat
omni mane cietum medium & non calefiat
Quod si distillacio fieri non potest buliat in
aqua & usque ad consumptionem medietatis & aqua ista
clarificetur cum zucaro ℥ vj & cum aqua ista
sumat omni mane ʒ ij sine alia re Et ponatur
zucarum vetostum secundum late sumpto sine aqua
...carem fiat fiat hoc epithima super epar

℞ succi solatri succi arnogloss an ℔ ij
aque endivie ℔ ß sandal rubei spodij
an ℥ ß camphore ℈ j ponatur tepidum et
super parte sinistra fiat hec evaporatio ℞
cappari thamaristi seminis aneti florum ca
momille absinthij calamenti ruthe ciclaminis
nigelle ysopi apij scolopendrie an ℥ j bulli
ant in aceto et aqua et infundatur spongia
et applicetur et de hac aqua impleatur vesica
bovis et eciam teneatur super parte sinistra de co
ctione sua fiat sicut superius scriptum est

De opilatione mesaraicarum ex qua contigit
fluxus ventris et extenuatio et caninus appetitus
℞ succi absinthij ℔ ß spice ʒ j cinamomi reu
barbari an ʒ ij pulveris zuccari ℔ ß dosis ℥ ij.

De cateria cum quadam mala dispositione
splenis et cum multa scabie melancolica
℞ scolopendrie eupatorij melliss lactuce sil
vestris an ℳ j bethonice ℳ ß radicum feni
petrosilini liquiricie an ℥ j cappari thamarisci
squinanti passularum an ℥ ß seminis endivie scis
ani cinamomi an ʒ ij masticis ʒ j polipo
dij sene epithimi ℥ j ß pulveris zuccari ℔ j
fiat sirupus dosis ℥ ij de 3° in 3m sumpto
sirupo sumat bis hanc medicinam ℞ elect mezereon
elect ad inflaturam an ʒ ij ß distemperentur cum aqua
calida et bibat in matutinis postea deinde ad
x dies vel circa sumat iterum eandem medicinam
deinde incipiat sumere de hac medicina sen
mixtione ʒ ij in mane et sero cum pauco
potu vini non debilis in quo ponatur tinct
aque extinctionis ferri ℞ dyarodon ab
batis dyagalange aromatici rosati sine musco
to an ℥ ij dyacurcume dyalacce an ʒ iij
misceantur omnia et si expedit dicte addende li
quorem addatur sirupus de v radicibus eadem
die qua incipit sumere confectiones incipiat
inungere partes splenis ex ungento nostro ad sple
nem et si possit vadat ad balneum amino
nis vel aquarum prope pisas

De cateria et principium ydropisis in quodam
iuvene 28 annorum homine multum for
ti regitur bono regimine fiat iste sirupus
℞ radicum feni petrosilini sparagi brusci citori
an ℥ j scolopendrie prassij an ℳ j origani
calamenti sticados arabici seminis ani fenuculi
an ℥ ß passularum ℥ j rosarum cinamomi xilo
aloes an ʒ ij pulveris zuccari ℔ j dosis ℥ j ß cum aqua
decoctionis scolopendrie ℳ j thamarisci ℥
ij sumpto sirupo purgetur cum hoc ℞ pillarum co
chiarum pillarum de yera an ℈ ij deinde
reincipiat sumere sirupum de eupatorio secundum
scripturam mesue et continuet illum 14 diebus vel xx
deinde purgetur cum hoc ℞ dyafinicon ʒ v
fiat ista inunctio ad ventrem ℞ olei nar
dini olei absinthij an ℥ ij o camomille
℥ j misceantur ista purgatione sumat 8 vel 6
diebus ʒ j dyacurcume cum pauco potu vini
puri

De epate ad minorem ex longa mala compl[exione]
calida que producitur ad epar ad debilitatem et opi
lationes ℞ passularum ʒ xij croci ℈ ij ß ca
lami aromatici ʒ j ß bdelij iudaici ʒ j ℈ j ci
namomi ℈ ij cassie lignee ℈ j ß terbentine
ʒ j ß xilocaracte ʒ j terenda terantur et infun
dantur in vino in quo liquefiat quousque liquescunt et
cum melle q s fiat electuarium ℞ aque distil
lationis prassij ℔ ß aque distillationis
endivie ℔ j infundantur in eis cinamomi
ʒ ij et cum zuccaro ℔ j fiat sirupus et addatur huic
sirupo ℔ ß sirupi de eupatorio et sumat de agre
gato ℥ j ß cum aqua calida de 8uo in 8um
sumat ℥ j huius mixtionis ℞ elect ad mili
arum dyafinicon an ʒ j misceantur et cum aqua
calida ante diem et si prima vice sufficit sol
vi postpone aliam dosim

Confectio solutiva ad ydropisim asciticam
℞ eupatorij cuscute passularum liquiricie mirabo
lanorum kebulorum citrinorum an ℥ ß radicum feni apij
capparis tamariscis agarici an ℥ j fiat decoctio
et coletur et in colatura ponatur pulpe cassie
℔ ß zuccari ℥ iiij reducatur ad spissitudinem
mellis deinde addatur reubarbari turbith an ʒ
iij foliorum mezereon infusorum in aceto ʒ ij
ß dyagridij torrefacti ʒ ß spice ʒʒ an ʒ ij fiat
electuarium sumat de eo ℥ ß bis in septimana cum
vino parum limphato in hora matutinarum
capellarum et in aliis autem diebus sumat de
dyacurcuma quantitate avellane in mane cum
pauco vino ista confectio curavit puerum
circa 13 annorum qui erat ydropicus
ypostrcus cum aqua ascitica et duravit sic
usque ad annum unum gentilis

Confectio ad ydropisim asciticam
℞ eupatorij cuscute passularum liquiricie
mirabolanorum kebulorum citrinorum an ℥ ß radicum a
pij feni capparis thamarisci agarici an ℥
j fiat decoctio et coletur et in colatura ponatur
mellis ℔ ß zuccari ℥ iiij reducatur ad spissi
tudinem mellis deinde addatur reubarbari ʒ j
turbith ℥ ß foliorum mezereon infusorum in
aceto ʒ ij ß dyagridij torrefacti ʒ ß spice ʒʒ an ℈ ij
fiat ex eo electuarium dosis ab ℥ ß usque ad ʒ vj
utebatur post hoc dyacurcuma et dyalacca sicut
secundum mesue.

Principium pro quadam ascitica ℞ fu
miterre endivie an ℳ j absinthij seminis
endivie an ʒ j eupatorij ℳ ß mirabolanorum citrinorum
ʒ j spice ℈ ij zuccari ℔ ß fiat sirupus Julep
in debilitate virtutis et in confortatione cordis
et epatis et fuit expertum in quodam ydropico
℞ aque mellisse aque buglosse an ℥ viij cina
momi ʒ j garioffili ʒ ß macis croci an ℈ j zuc
cari ℔ ß fiat iulep Epithima ad epar ℞ aque endivie

aque ros. an. ℥ iiij. sandal. al. et rub. an. ʒ ij. aceti ʒ v. fiat epithima.

Consilium pro quodam ydropico asclitico fiat hic sirupus ℞ eupatorii capil. veneris scolopendie endivie epatice an. m. j. radicum feni. petrosillini apii sparagi liquiricie thamarisci corticum scilicet mediane an. ℥ j. passularum capparis seminis portulace an. ʒ iij. sandal. al. et ru. seminis anisi an. ʒ ij. zuccari al. lb. j. fiat sirupus dosis ℥ j. s. / Semel in septimana sumat dyamezereon secundum descriptionem nostram ℥ s. sumatur in aurora cum aqua calida / Sero ante cenam sumat ʒ ij. huius mixtionis ℞ trium sandalorum rosarum novelle dyarodon abbatis dyarodon secundum mesue cum musco et ambra an. ℥ j. In ungatur epar eius ceroto sandalino etc.

Ipse homo asclitis cedebat ad asclitem cum tympanite mixta ex mala dispositione splenis et epatis fiat iste sirupus et sumat omni die in mane ℥ j. ℞ scolopendie mellisse an. m. j. radicum feni. petrosillini liquiricie eupatorii thamarisci an. ℥ j. capparis seminis portulace an. ℥ s. seminis anisi feniculi seminis endivie sandalorum ru. an. ʒ ij. pulvis zuccari lb. j. fiat sirupus sumatur cum decoctione scolopendie fiat sacculus in quo buliat hee res ℞ absinthii seminis aneti capparis thamarisci camomille calamenti an. ℥ s. et frequenter ponatur ad splenem ieiuno stomaco Sero ad minus una hora ante cenam sumat ʒ ij. dyarodon abbatis cum pauco potu vini puri vel parum limphati Comedat carnes pullinas et perdicum vel edi et quarumque castrati bibat vina mediocra parum limphata

De asclitico cum inflatione pedum
℞ eupatorii endivie scolopendie mellisse an. m. j. radicum feni. petrosillini an. ℥ j. thamarisci passularum squinanti cinamomi an. ℥ s. pulvis zuccari lb. s. fiat sirupus / fiat hec lotio ad pedes ℞ radicum ebuli quantum vis et buliat in aqua et ex hac aqua fiat lotio mane et sero ante comestionem Sumat de ista mixtione ʒ ij. et ieiuno stomaco ℞ dyarodon abbatis aromatici rosarum cum musco an. ℥ j. Ad idem valet sirupus factus ex succo ebuli ℥ vj. zuccari lb. j. et mirabiliter educit aquam asclitici.

Pro ydropico ante splenis et cui aqua calefactione epatis et curatus fuit secundum gentilem ℞ lactuce silvestris eupatorii scolopendie an. m. j. mellisse bethonice radicum feni. petrosillini liquiricie corticum radicum ebuli an. ℥ j. capparis thamarisci an. ℥ j. cuscute squinanti absinthii seminis endivie sandal. ru. an. ℥ s. seminis anisi ciciarum masticis an. ʒ ij. pulvis zuccari lb. j. fiat sirupus

sumat paciens omni mane ℥ j. s. cum aqua calida. Omni sero ante cenam sumat ʒ ij. dyarodon secundum mesue cum musco. purgetur cum ʒ iiij. electuarii ad iniuriam pro quodam ydropico convalescente ℞ sirupi de cinamomo ℥ j. sirupi de scolopendria ℥ s. Deinde purgetur cum dyamezereon secundum mesue.

Ad ydropisim tympanitem
Ipse homo iudex de Castello est tympanites de natura yposarche et asclites Et in eo cum debilitas digestive epatis et separative cum aliqua distemperantia caloris et videntur multe materie congregati in partibus nutritivorum. Intendatur ergo in rectificatione virtutis eius bona Deinde fiat iste sirupus ℞ lactuce silvestris epatice scolopendie endivie an. m. j. eupatorii mellisse thamarisci an. m. s. radicum feni. petrosillini liquiricie polipodii corticum radicum ebuli an. ℥ j. capparis passularum an. ℥ s. seminis endivie sandalorum ru. seminis anisi cinamomi an. ʒ ij. zuccari al. lb. j. fiat sirupus dosis ℥ j. s. cum pauca aqua calida in qua extinguatur ferrum postea purgetur cum ʒ v. huius mixtionis ℞ electuarii ad iniuriam dyamezereon nostri dyacarthamon an. ʒ v. reubarbari ʒ iij. misceatur sumatur in mane cum aqua calida / fiat ista confectio de qua sumat quantum voluit ante cibum mane et sero ℞ trociscorum de dyarodon trociscorum de spodio liquiricie an. ʒ j. cinamomi macis seminis endivie xiloal. asari masticis galie muscate corallorum ru. an. ʒ ij. margaritarum sandalorum trium seminis ozimi an. ʒ j. zuccari lb. j. fiat confectio in vase dosis ʒ ij. cum pauco potu vini puri / fiat iste pulvis quo utatur in cibis suis temporibus frigidis ℞ cinamomi ℥ j. s. zinziberis galange an. ʒ ij. garofoli ʒ s. croci ʒ j. fiat pulvis / fiat sacellacio ista aliam ad stomacum ℞ absinthii calamenti squinanti mirtillorum rosarum masticis an. ℥ s. buliat in vino aromatico et ponatur ad stomacum ante cibum et cum elevatur inungatur stomacus ex hoc ℞ oleo nardi oleo mastice oleo absinthii an. ℥ s. misceatur et inungatur caveamus cum abstinencione quia si aliquam apparet epatis distemperari in ungento ex hoc ℞ sandalorum trium spodii an. ʒ ij. olei rosarum ℥ iij. olei absinthii ℥ j. cere quantum sufficit fiat ungentum / fiat lotio cruris ex aqua decoctionis ebuli et florum origani si umquam apparet aliquod vestigium emorroydarum erit bonum provocare eas Si fluendo per eas apparet fluxus ventris unde suspicaretur mecum de soluto pro eo dicitur id et in loco det ℥ s. reubarbari dissolvatur in aqua decoctionis cum radicum miarum ʒ ij. rescribat post hoc

Sirupus solutivus pro quodam yposarcoso
℞ radicum feni. petrosillini apii sparagi brusci acori radicum spine albe an. ℥ j. scolopendie prassii mellisse eupatorii an. m. j. seminis anisi feni. radicis capparis cinamomi

an. ʒ. ij. camedreos thamaisce an. ℥. ß. turbith agarici an. ℥. ß. polipodij ℥. ij. passular. ℥. j. salgeme ʒ. ij. pulvis zucari lb. j. fiat sirupus

Pulvis utilis in yposarca in quodam iuvene qui habebat membra valde inflata in quo fuit expertus ℞ seminis anisi ʒ. ij. cinamomi seminis cataputie an. ℥. ß. zucari ad pondus omnium et fiat pulvis dosis ʒ. iij. in mane tempestive cum vino vel aqua zucarata

Onufrio muzal' quecunque curavit puerum de assisio annorum 12 qui erat ydropicus yposarcus cum aqua ascite et fuerat sic ultra annum et dimissus ab omni medico ℞ eupatorij cuscute passular. liquiricie mundate cit. kebuli an. ℥. ß. radicum apij feni cappar. thamaisci agarici an. ℥. j. fiat decoctio et coletur et in colatura addatur pulpe cassie lb. ß. zucari ℥. iiij. reducatur ad spissitudinem mellis deinde addatur reubarbari turbith an. ʒ. iij. foliorum mezereon infusorum in aceto ʒ. ij. ß. dyagridij correcti ℥. ß. spice ʒʒ. an. ℈. ij. fiat electuarium sumat de eo ℥. ß. bis in ebdomada cum vino parum limphato in horamatutinorum in alijs diebus sumat de dyacurcuma in mane cum pauco vino ad quantitatem avellane

De debilitate epatis ex cum frigida cum febre secundum m. gentilis et est valde bonum experimentum et probatum ℞ lacte ablute succi eupatorij seminis feni an. ʒ. j. seminis endivie fisticorum passular. an. ℥. ß. cinamomi ʒ. ij. calami aromatici xiloal. an. ℈. ij. spice ℈. j. ros. sandalorum ru. an. ʒ. j. mellis despumati q. s. fiat electuarium sumat patiens de eo mane et sero ante cenam quantum vult et assiduet

De fluxu epatico cum aliquali excoriatione
Viro quodam qui habebat fluxum epaticum cum aliquali excoriatione Cum observatione regiminis boni fiat hoc julep ℞ aque distillacionis endivie aque distillacionis plantaginis aque ros. an. lb. ß. aque distillacionis feni ℥. viij. zucari lb. j. in aquis predictis ponatur in infusione cinamomi xiloal. an. ʒ. j. croci ʒ. ß. dosis ℥. j. ß. in mane tempestive et sero ante cenam per duas vel tres horas cum aqua cocta de cibupto primo deinde hoc ℞ reubarbari torrefacti par. ʒ. j. corticum mirabolanorum cit. et kebul. torrefactorum an. ʒ. ij. ponatur in infusione in lb. ß. aque ros. et stet ad minus per unum diem naturalem deinde in matutinis bibat unam bulitionem et si expedit addatur plus de aquarum et coletur et tota colatura bibatur in ultimo / his factis fiat hic aliquis sirupus ℞ aque distillacionis plantaginis lb. j. aque ros. seminis plantaginis lb. j. aque ros. lb. ß. ponatur in eis in infusione seminis ros. seminis plantaginis mitillorum an. ℥. ß.

zucari lb. ß. sumat de eo in eadem quantitate et horis quo de superiori / fiat hec mixtio ℞ zucari rosati antiqui ℥. iij. muclete secundum nicolaum ℥. j. corallorum ru. ʒ. ij. carabe ʒ. j. misceantur dosis cocleare unum ß. in mane quando sumit predictum julep et primo quando incipit sumere sirupum primum incipiat facere clisteria primo lavativa ex aqua ordei quantitate sufficienti et ℥. ij. mellis ros. liquidi deinde fiat constrictiva cauda ℞ succi plantaginis cietum j. dissolvatur cum aqua tussi barbassi Caveat non debeat dari abstersiva et lavativa et quantum constrictiva distinguetur per medicum presentem z

fligenti examinatione facta et collatione omnium signorum diversorum que in hoc iuvene inspiciuntur iudicando est difformem sive anormalam esse membrorum dispositionum et musculorum et specialiter cuti esse grossam et satis depressam et vehementer adherentem subiacentibus membris Calore in epate et siccitate fit multiplicatio multe peradustior quam multa non natura nisi ex orbem a splene et siccitate fit multiplicatio Pustuli autem satis cum ditenue et non siccitate recipiunt hunc multum sanguinem qui non est aptus evaporare a se et de ratione densitatis cutis quare fiunt pustule que apparent et sunt de materia multa hunc adustione et adustio associat acuitatem aliquam colere et ultra hoc stomachus ad aliquam frigiditatem forsan acculez declinare vz vin superat ad graciorem flatus quod per robustior in epate et commixtionem animalium cum eo et consistior ad putredinem cum coculenta subtiliter tendit in hos cursum corporibus ad rez salsa et multum difficilis igitur est cura propter diversitatem membrorum et diversitatem dispositionum membrorum et ubi negligeretur cura veniret membris ad ingrossatorum et ceterorum magis profunda vim unum et corde contrahentur et fieret apta profundarum ulceratorum / Expedit ergo nec regimen eius sit bonum remedio distemperancias aeris quantum potest Caveat ab omni legumine et caseo et carnibus silvestribus et quadrupedibus non aquaticis et carnibus porci silvestris iuvenis Caveat ab acrumibus et a rebus acetosis nisi raro propter causam appetitus aut multum calorem Caveat ab azimis et cibis de pasta et a nucibus et ficubus nisi raro et a castaneis raro comedat pisces et si quando comedit sint fluviales et maxime electi non frixi sed elixi vel assi Concedatur carnes gallinarum iuvenum et caponum et columbarum et perdicum et fasianorum et avium minutarum et aliquando pipionum potest comedere ova sorbilia et olera minuta de spinachijs et boragine buglossa bleta atriplice cum pauco feni et petros. et quinque de lactuca et boragine cum modico aceto et aliquando de aqua caulium sed raro et aliquando de rapis

et de brodio ciceris et de brodio facto
cum omnibus saporibus non utatur nisi propter causam ap-
petitus. De fructibus post altum post cibum co-
medere de malis piris vel sorbis stipticis et aliquantum
de piris coctis et de avellanis et passulis
et amigdalis que bene masticentur. ante cibum vero
de prunis bene maturis et aliquantum moris sed non
frequenter et de cerusis et peponibus aliquantum ceterum
vivis bene maturis et de persicis ante cibum et cum
hiis fructibus non bibat neque vinum neque aquam
possit et uti succo capolorum et cibis decoctis.
tis panem comedat factum de frumento mi-
nuto album bene coctum et fermentatum nunquam
acrostice duro bibat vina mediocria sub-
tilia alba vel rubea limphata in temporibus
mediocribus cum mediocritate aque In calidio-
ribus non cum pluribus aquis in frigidioribus
cum paucioribus In hoc tamen consuetudo attendatur
Exercitetur ambulando et manibus aliquid
movendo ante cibum mane et sero et usque
ad aliqualem levem lassitudinem vel principium su-
doris et calefactionis membrorum post cibum
vero non fiat motus nisi levis incessu usque
ad iii vel iiii horas non repleatur cibo nec
comedat diversa cibaria nec comedat ciba-
ria diverse complexionis in una mensa frequentius
utatur elixo quam asso neque bibat diversa vina
in una mensa et curet esse soluto ventre omni
die nec ex aliqua cum pigritet in emissione
fecum et studeat dimittere per nares et dimit-
tere per os ante cibum et lavet caput secundum con-
suetudinem suam ad minus bis in mense cum lix-
ivio calido et statim exiens inde dormiat supra
sed consuetum quod utile invenit nec statim sumpto
cibo inclinetur ad sompnum sed ad minus du-
abus horis vigilet Et quando nisi primo sit dor-
miendum super latus dextrum deinde super latus
sinistrum In hoc tamen moleste non sollicitetur
sed in eo latere dormiat in quo natura inducta
vel consuetudine melius quiescit Intendat ad
delectabilia diuturna assistat et caveat
a solitaria statione et cogitatione tristi in se evi-
tando illa cum recursu ad delectabiles socios
et in cessum cum dilectis Coytu non utatur
nisi necessitate appetitu naturali et sit non plenus
stomaco fiat iste sirupus de quo sumat ma-
ne tempestive ℥ ii cum aqua calida ℞ bu-
glosse colliculi delot arenosi mellisse capilli
veneris endivie lupuli ana m. i radicum feniculi pe-
trosillini sparagi brusci liquiricie ana ℥ i seminis a-
nisi feniculi seminis portulace seminis endivie
ana ʒ iii zuccari lb. i fiat sirupus Sumpto sirupo pur-
getur cum hoc ℞ confectionis dyasene electuarii
rosati soluti ad minus ana ʒ iii distemperetur cum aqua
calida et bibatur in matutinis primis et dormiat
parum super ea Eo sufficiente post sirupum predictum
incipiat facere hanc locionem usque diebus an-
menaz et faciat eam bis in die in mane
ante cibum et sero ante cenam per una hora lo-
cio ℞ florum camomille lb. s. buliat in duobus

amphoris aque et ponatur in tinella vel cal-
dario et in ea lavetur usque ad umbilicum et in
brachiis post purgationem consideretur de flo-
tomia et si 3a die vel 4a apparet urina grossa
vel tincta aperiatur vena basilica et trahatur
quinque vel vi ℥ et fiat flobotomia lata modo
si ante assumpta mense quod sunt sirupum appetet
mutatio in urina eius permittatur dicta flo-
tomia Ad hoc autem ut non eveniat sincopis
quam primo consuevit hec tibi lena
panis infusa in vino cum pauca aqua et flo-
thometur iacens si flotometur sive non fiat
hic sirupus de quo sumat octo vel vii mi-
nibus aut diebus post purgationem predictam
Adiaphoresis ℞ scolopendrie endivie capilli veneris que-
rcule minoris ana m. i fumiterre m. ii radi-
cum feniculi petrosillini liquiricie ana ℥ i sene polipodii
epithimi ana ℥ i s. seminis ani feniculi ci-
namomi alias anisi seminis endivie ana ℥
s. violarum ʒ ii buliat in aqua preter epi-
thimum et post bonam coctionem posito epi-
thimo in fine decoctionis coletur et colatura
sirupizetur cum zuccari lb. i dosis ℥ ii de 2o
in 3m diem Sumpto sirupo purgetur cum hac me-
dicina medicam adidem ℞ confectionis
hameth maioris ℥ s. electuarii ad minus ʒ ii
distemperentur cum aqua calida et sumatur modo
quo prius fuit supra et ante purgationem fa-
ciat locionem illam quam fecit post factam pur-
gationem in 3a vel 4a die ponat vento-
sas et cum aliqua cena cum aliqua
scarificatione hiis factis vadat ad balneum
capolam et non intret in locum nimium ca-
lidum sed temperatum et cum stetit in eo balneo
8 vel x diebus esset bonum quod staret dies
2bus vel iiii in balneo amonis et si
stans in balneo capolam sentiet epatis
calefactionem accipiat sacculum cum pulvere ros-
arum et teneat in balneo et unum saccu-
lum ex balneum et in ungat epar cum oleo
rosarum Cum reversus fuit a balneo sumat
omni mane ʒ vi huius mixtionis ℞ dyacatho-
licon ʒ ii electuarii ad minus ℥ i misceatur
dosis ʒ vi cum aqua calida in aurora Et
si solvitur cum eo 2bus vicibus aut quatuor
sufficit quod si non addat in dosi usque ad ℥
i reservat nobis cum supersit bis de hoc mensura

Ipso huius domine credo esse ex do-
minio humoris nimii in partibus
splenis et diversi flatus in partibus cerebri
et stomaci que ambe me conciliat materia et
cum attente considerabuntur omnia accidentia
reducuntur in has radices ipso observet
bonum regimen in aere distemperatum et precipue
frigidum Caveat ergo a cibis grossis mali nu-
trimenti ut caseo leguminibus carnibus a car-
nibus siccis et avibus aquaticis et ab ace-
to et rebus acetosis Comedat carnes pullorum

pdicu aium minutaz 7 pipionu spleto-
ruz i pemb no domesticoru et fasiano-
ruz et castrati hirco comedat alias car-
nes s. porci 7 edi et capoli poss comede
oia sorbilia si insiie eis p° su nocumto
7 alu pisces marinos electos et petros poss
comede de fistic 7 grus pini 7 passu-
lis 7 alu de fructib bn maturs Caueat
a cetis pmis 7 silibus fructib aquosis bi-
bat vina no breuista nc debilia nimis sed
declinatia ad vinositatez limphata cu
pauca aqua panis eius sit albs 7 bene
ppatus Excitet sp an cibu Caueat a diu
s cibariis in vna mensa 7 a diuss po-
tibus 7 puidet ee soluta ventre 7 sepe
demungat p nares no nimis dormiat in
die 7 incipiat dormie sup lato dextro
nisi aliqua contraria phibeat Caueat a
tristicia quatu pot 7 a statoe solitaria ne su-
ueniat cogitatia tristicia / fiat iste syrup9
Rx mellis buglos an m j. scolope' piss
ortulani gariote an m s. radicu feni ra-
dicu pastite siluestris rubee tinctoru ca-
momi asai an ʒ j s. macedonia semis
an feni an ʒ ij. thamarisci passul an ʒ j.
capparoru sticados araci an ʒ j s. sene
polipody an ʒ j s. flor borragis flor bu-
glosse an ʒ iij. puluis zucari ʒ xv. ff syrup9
dos ʒ j s. vsq ad duas cu aqua calida
sumpto syr° purge cu pillule pillis de la-
pide lazuli sm mes 7 pillis cochiis
alnias an ʒ ij. fiat mixtio h Ad idez
Rx dyasinito sm mes dyasene sm nico-
lau an ʒ j. misceant et de quo in q̃m
in q̃m die suat de eo ʒ iij. cu aq̃a calida
i mane an diez Et incipiat suere x. die-
bus post purgacoz pdcaz Et caueat ab u-
su eius in diebus canicularib / fiat ista
confectio de qua suat q̃ qn vult an cibu
qntitas ʒ ij. sine potu vl cu potu pauco
vini limphati dcti supius Rx melisse
corticu cit' gariofi galieng mastic croci
cinamomi nuc mg cardamoi been albi
7 ru zedoarie doronici semis ozimi citis
q an ʒ j. pincaz mundat fisticoz an ʒ
ij ʒʒ. xiloal' an ʒ s. spice ʒ j. margaritaz
ʒ ij. zucari q. s. fiat confectio 7 cooperiatur
foliis auri / fiat sacculus in q̃a ponat ista
Rx absinthy calamiti squinati thamarisci an
ʒ j s. mastic spice an ʒ ij. buliat i vino
7 ponat alu ad stom 7 extendat usq sple-
nem Et si casu appetitus diuare in ea
suat de syr° de calamito fco cu expssione ʒ
riatoru aromatizato cu gallia q scribit
mes in antido° fca purgatoe bonu est
q supponat matri nianale 7 alu licinitz
infusu in olo mastico vl despita aromatico
cu pauco ambre 7 musti 7 fiat h° tpre
menstruatonis ppinque 7 fiat h° duob die9
vl zb fiat ee stati pot menstruacoz 7 qndo

uelz lauare matricez post het supposito[ri]a
lauet cu aqua extinctonis ferri in qua
buliat paru gariota Adueniete mese
septembris iterec syrup9 pdcus 7 medicina et
si pot uadat ad balneu petreoli i tussi-
a 7 balneet se ibi 7 lauet caput et et
cu stetit ibi 8. vl x. dieb reuite ad bal-
neu anmionis in q° balnee a sto ifius

omnia h hz diuicie mat tu splenis
7 uehementez 7 cu h° aliqua distpeau-
ciaz epis in calore 7 lo cura e difficilio'
et si res plongabz suspicandu e de ydro-
pisi nisi pueniat alia accidentali egritudie sm
Regu g° regimine dutenus fiat hic syrup9
Rx corticu salicis mediane scolope' piss
ortulani endiuie siluestris an m j. radi
cu feni petro° acori apy corticu cappari pas-
sulaz an ʒ j. semis portulace ʒ j s. cucu-
meros cucumeris an ʒ j s. semis an feni
semis endiuie an ʒ ij. pinoz mu° v.
puluis zucari lb j. fiat syrup9 paz aceto-
sus dos ʒ j s. cu aqua calida sumpto syr°
purge cu pillul' de lapide lazuli sm
mes 7 pillis agaric ex iupcoe eiusde
an ʒ ij. fca purgatoe quiescat aliquis
dieb postea recofiat syr9 pdcus 7 addat
s'ista Rx polipody sene an ʒ ij. eupa-
tory m s. epithimi ʒ j. zucari ʒ iij. poa
epithimu in fine decoctois 7 suat de
isto syrup° ʒ ij. i mane cu aq̃a calida de
z° in z m die vl de q° in q m / Et caz
interuallo octo diezuz vl cca suat ʒ j s. dy-
asene sm nicolau 7 sit ille in quo itrat
lapis lazuli Et si in' ncitas addicionis r
pauca reub fiat a pn° cu incipit suere
syr m incipiat in vngi hiis duabi i vngi
his vnctonib ad ptez splenis ieiuno sto bis
in die pma e hec Rx musillagis fenug-
ci adipis gallie an ʒ s. oli camomilli ʒ iij.
oli amigd dul ysopi ceroti an ʒ j. coquis-
sent omnia simul 7 si expedit inspissentur
cu pauca cera citrina / 2m vngtm est
qd ponit mes in calo d'pasie porcio uti
aque extinctos ferri in vino q bibit ppie
post cuos fcas aliquas Et si expedit pp
distpantia epis epithimae id cu sandal
fiat Qd si hoc totu f'y 7 assiduat 7 ita°
eius no pducat ad sanitatez intendat
regimi in pinguacio cu cibis fructis expi-
nis 7 amig' fistic 7 silib 7 cu exibicone
fructs capaz nc dubitet d co q dc q lar
e malu splenis f'y at impinguatus z no-
tu gentil' padue

D diuicie splenis cu epis distpan-
cia in calore Vtat dieta bona cu aliis
consiliis fiat hic syrupus Rx thamarisci co-
ticu cit' salicis mediane scolope' pirassy or-

tulani endiuie siluestris an. ʒ i. radi-
cum feni petros. apii corticum cappars acori
passulas an. ʒ i. seminis portulace ʒ s. ane-
dreos cancepith. an. ʒ s. seminis an. feni
endiuie an. ʒ ij. prior. ʒ ij. pilluus zuca
lb. j. fiat sirupus parum acetosus dosis ʒ ij. Sup-
to sirupo cum hiis pillul. de lapide lazuli et
pillis aggatinis ex in uentione eiusdem
an. ʒ ij. post purgatoz quiescat aliquibus
diebus postea reiteratur sirupo predicto et addatur
super ista ℞. polipodij sene an. ʒ ij. epithimi ʒ
i. eupatorij mirabolanorum nigrorum zucari an. ʒ
iij. ponatur epithimum in fine decoctionis
et fiat de eo ʒ ij. cum aqua calida de 3o
in 3m die uel de quarto in quintum et cum inter-
uallo octo dierum uel circa fiat ʒ s. dia-
sene secundum nicolaum et sit ille in quo intrat
lapis lazuli et lapis armeno et si uidetur
fiat additio pauci reubari Et a principio cum
incepit fiere sirupum incipiat in ungi hiis
duabus inunctionibus ad partes splenis ieiuno
stomaco bis in die prima inunctio est haec ℞
mucillagis seminis altee ʒ ij. mucilla-
gis feni adipis galline an. ʒ s. o. caomilli
ʒ iij. o. amigdalarum dul. ysopi ceroti an. ʒ i.
coquassentur omnia simul et si expedit in
spissentur cum pauca cera citrina 2m unge-
tum est resolutiuum secundum mesue descriptum in capitulo
de pane porcino quod si expediret propter epa-
tis distemperantia epithimare id cum sanda-
l. et aqua ros. fiat Et si hoc totum non perdu-
ceret ad sanitatem esto quod reiteretur. preterea
regnat inpigwatio cum elis fructibus ex genus pi-
ni amigdalis fisticis et similibus et cum exibicon
lactis capr. et non dubitet de eo quod dicitur quod lac
est malum splenis quia aut impigwatum est
notum uerum aqua extincionis ferri in uino
quod bibit propterea post eius fiat aliquas et
quia splen coartat uentositates uerum quia
amiso condito et plus tiaomi gentil. parte

Consilium magistri gentil. pro quodam
qui habebat splenem grossum et durum
ualde Indiget iste infirmus cura prolix-
a Caueat ab inmoderato aeris a case-
o et leguminibus et a carnibus siccis et ab aqua
pura Comedat carnes pullias et ani-
um minutarum perdicum et fasianorum et aliarum
colubarum non domesticarum et carnes por-
ci siluestris iuuencis et castrati et animalis
agni et edi possit comedere pisces fluuiales
et marinos electos assos uel elixos potest
comedere de aqua citrum et ouis sorbilibus
et latte amigdalarum cotto et olibus minutis
et tercalore de lattucis et borragie cum ace-
to ante cibum potest comedere de ficubus siccis et re-
centibus et de passinis bene maturis et floribus
cappars post cibum potest aliquid comedere de citoniis

cocte et de piris et malis capris et auella-
nis et alium castaneis non comedat potest
de saporibus potest uti salsa aliquid mustarda
panis eius sit bene fermentato parum pro fur-
furateque uina euitet turbida et multum de-
bilia et bibat uina tendentia ad uinosi-
tatem pura uel cum pauca aqua Caue-
at repletionem nec comedat diuersa cibaria
in una mensa Exercitetur ante cibum et post ci-
bum quiescat non dormiat in die nisi
sit ualde consuetus uel in nocte euigila-
uit abstineat a coytu in quantum potest et a tris-
titia caueat fiat hic sirupus ℞. passi
ortulani endiue siluestris corticum salicis
mediane thamarisci scolopendrie an. ʒ
ij. radicum feni petros. acori apij corticum
radicum cappari quercule minoris an. ʒ i.
seminis portulace rube tinctorum caomille
an. ʒ s. seminis an. feni seminis endiue an.
ʒ ij. cinamoni sandal. rub. an. ʒ i. zucari
lb. i. fiat sirupus parum acetosus Supto sirupo
purgetur cum electuario ad inliaz de quo fiat
ʒ v. in matutinis pueris distemperentur cum aqua
calida omni mense fiat predictum sirupum et dosis
predicti electuarij post quam prima uice sumpsit de electuario
predicto incipiat in ungere splenem ex hoc un-
guento Ungentum ℞. mucillagis seminis
altee et seminis lini et fenugreci et adipis
galline et ysopi humide an. ʒ s. oli cao-
millini ʒ ij. oli amigdalarum dul. ʒ i. fiat
ungentum cum pauca cera in ungatur mane
et sero ante cibum et cum in unxit se octo
diebus inungut postea alijs nouem diebus
ex hoc alio alius ℞. radicum caomille ra-
dicum thamarisci florum yesuminum an. ʒ
i. cepe narcisti radicum cappari an. ʒ ij. fa-
rine spelte ʒ i. s. in corporentur cum aqua parum
pacetosa in qua sit dissolutum sit armo-
niacum ʒ i. s. ponatur calidum super splenem et
desuper ponatur aliqua folia fici obiciet hoc
usque ad mensem martij modo cum uno modo cum
alio suspeccio temporis quod est inter una superiora
priora et alia fiat de 3o in 3m ʒ ij. huiusmodi
sirupus ℞. eupatorij endiue an. ʒ i. se-
ne polipodij an. ʒ ij. sticados araci seminis
endiuie seminis an. sandali rubei an. ʒ ij.
passularum ʒ s. epithimi mirabolanorum nigrorum an. ʒ v.
ponatur epithimum in fine decoctionis et cum
zucari lb. j. fiat sirupus In hiis eisdem diebus fiat
ante cenam per duas horas cocleariu prius
huius mixtionis sine confectionis ℞ aromatici
ros. de descriptione gabel. diarodo albatis
secundum mes. an. ʒ i. misceatur dosis ʒ ij. cum
pauco potu uini limphati per 3a parte aque
extinctionis ferri ante cenam

tomaco et splenis dolentibus ℞. Cimini
galange an. ʒ ij. misceatur cum mell. ros.
liquidi ʒ x. detur de eo cocleariu unum
Ad duritie splenis ualet ℞. sirupus acetosi ʒ i. s.

epithimi ʒ. iij. de omni mane cocto cum decoctione trociscorum valde efficatius ad duricie epatis et opilationem eius ab humoribus viscosis et pinguibus et ponit eam alexander. Rx. seminis ani asari seminis apii absinthii anisi gummi amidi ana q. s. fiat pulvis postea fiat trocisci et quolibet sit ʒ. i. cum pulvis ad ventositatem et inflationem epatis purgetur primo cum dyafiniton ʒ. ij. reubarbari ʒ. s. postea utatur hoc Rx. capill. veneris m. i. radicum feniculi petrosilini ana ℥. i. s. liquiricie ℥. i. s. cinamomi ℥. s. fiat decoctio et clarificetur cum zucaro ℥. iiij. et de ea detur patienti.

Ungentum ad passiones splenis Rx. succi azthanite .i. panis porcini et succi qui mulgetur ex radicibus filicis ana lb. i. succi extremitatum tamarisci ℥. ij. olei yrini lb. ij. ysopi humide ℥. iij. aceti ℥. ij. armoniaci bdelii ana ℥. i. s. cere citrine ℥. vi. fiat unguentum

Trocisci de capparibus ad magnitudinem splenis cum duricie quam antiquitatem fuit secundum guilhelmum
Rx. corticum radicum cappari seminis agni casti ana ʒ. x. scolopendrie ʒ. vij. aristologie longe foliorum rute seminis nasturcii acori nigelle ana ʒ. iij. armoniaci ʒ. iij. dissolvatur armoniacum cum aceto in quo tota confectio et informentur trocisci ad pondus ʒ. ij. ex quibus unus cum oximelle composito vel aposteme de radicibus in potu sumatur.

Unguentum ad splenem secundum magistrum gentilem
Rx. ficuum siccarum pinguium incidantur in aceto acerrimo in quo cortices capparis sint buliti et dimittantur duobus vel tribus diebus postea colentur confricando manibus postea quam colatum est sumatur cum eo et misceatur olei nardini olei anetini ana ℥. i. sapini mundi et rec. tis ℥. s. et malaxentur cis omnie ex aceto mixto quousque ad unguenti spissitudinem reducatur sapino prius in oleo dissoluto

Decanand aqua ydropiti Rx. ʒʒ. ℥. s. seminis cataputie ℥. i. pulverisetur simul sint doses ʒ. s. cum vino calido Adidem Nota de succo arnoglossi potato in ydropisi tympanite non comede ma dando ciatum i. in mane ex ptuz ʒ in calore epatis et intrinsectina vrie

Syrupus magistri nicolai de sancta sophia ad principium ydropisis cum duricie splenis et aliqua opilatione cum caliditate epatis Rx. radicum apii feniculi petrosilini radicum endivie ana ℥. s. li. quirice squinanti cuscute absinthii rosarum scolopendrie endivie epatice capill. veneris eupatorii ana ʒ. vi. sicutha bedeguar boraginis buglossi corticum radicum capparis thamarisci corticum mediani fraxini ana ℥. s. reub. masticis ana ʒ. ij. spice asari foliorum ana ʒ. i. s. ana feniculi cardamomi seminis dauci ana ʒ. ij. seminum communium ℥. s. ex horum decoctione sufficienti cum zucaro albo fiat

lb. i. syrupi in aqua extinctionis calibis aut ferri

Syrupus alius ad quartanam et splenis duriciem cum materia melancolia et flegmatica quem composuit pater frater sancti georgii monasterii venetiarum et contulit Rx. radicum ij. polipodii capparorum alumade platagenis mellilotis linguae cervinae capill. veneris endivie mellisse ana m. s. florum boraginis buglossi folliculorum sene epithimi de mont libani violarum ana ℥. s. seminis aniceos ana carvi api acori berberis thamarisci masticis fi ana ʒ. vj. cinamomi galange sandali ru. et al. rosarum ana ʒ. iij. s. seminum communium frigidorum ℥. i. piperis longi gariofili ana ℥. i. Ex horum decoctione secundum legem fiat syrupus bis coctus

Syrupus magistri nicolai ad ydropisim ex causa calida Rx. radicum endivie apii feniculi petrosilini ana m. s. capill. veneris cuscute scolopendrie corticum radicum cappari thamarisci eupatorii ana ℥. s. seminis ani feniculi endivie squinanti liquiricie rosarum florum boraginis buglossi sicchaba bedeguar ana ʒ. ij. endivie epatice cicoree ana m. i. seminum communium ℥. s. fiat ex hiis decoctio et syrupizetur cum zucaro al. Item accipe foliorum spice altee late tussile lignee ana ʒ. i. foliorum mezereon pilorum ʒ. i. s. agarici reubarbari ʒ. ij. ligentur in pecia et buliat in syrupo.

Syrupus aliquis eiusdem ad ictericiam quem composuit pro filia familias domini Rx. cuscute ℥. s. capil. veneris radicum feniculi petrosilini apii brusci sparagi gramine radicum quinque scolopendrie endivie epatice scariole cicoree florum boraginis et buglossi eupatorii ana m. seminum communium frigidorum ℥. i. squinanti absinthii rosarum ana ʒ. ij. Ex horum decoctione sufficienti fiat syrupus cum zucaro al. q. s. Item accipe spice foliorum late tussile lignee ana ʒ. i. ligentur in pecia buliat in syrupo et si vis fieri solutivum adde in pecia reubarbari agarici ana ʒ. i. s. et est efficax.

Syrupus alius quem composuit pro filia neri de senis ydropico cum epatis caliditate et febre et contulit ut scripsit magister anthonius de sancto thomasio Rx. radicum apii feniculi petrosilini ana m. s. endivie epatice scolopendrie eupatorii capill. veneris ana m. s. cuscute squinanti sicchaba bedeguar florum boraginis buglossi ana ʒ. ij. seminum communium ℥. i. Ex horum decoctione fiat lb. ij. syrupi cum zucaro albo Item accipe foliorum spice asari anisi late tussile lignee reubarbari agarici ana ʒ. i. s. ligentur in pecia et buliat in syrupo

Electuarium magistri nicolai de sancta sophia quod composuit pro quodam amico suo medico nerone paciente opilationem ad quod in gibbo epatis cum caliditate et est aptitudo opila.

latonum epis prepue gilbi eius et p nocumentum urine absque calefactione epatis et confortans epar ℞. seminum citrulli melonis cucumeris et cucurbite ana ʒ iij. seminis endivie ana ʒ ij lactuce ʒ ij. spice ʒ j. cinamomi ʒ j s. gariofili masticis ana ʒ s. cuscute spicati ana ʒ ij. asari reubarbari boni ana ʒ ij. ros. ℥ s. liquiricie munde ʒ ij. ex hiis sufficienter tritis fiat electuarium in modum dyarodon et fieri potest trociscos uncia cum succo ros. vel de eupatorio si calliditas non timetur et potest accipi cum aqua decoctionis ciceris et emulsione seminum communi vel cum succo acetose sumatur vel de radicibus mes. cum aqua calida

Item quod idem composuit pro quodam alio domino prelato ad ydropisim cum aqua opilatione et caliditate epatis et initia duritie splenis et manifesto ventris tumore ℞. lacte aliquantis mundate spice nardi spicati masticis et cinamomi subtil' margaritarum ana ʒ ij. seminis ani feniculi endivie agni casti ana ʒ j s. ros. rub. ℥ s. reubarbari boni ʒ j s. croci ʒ j. seminum melonis cucumeris citrulli et cucurbite ana ʒ ij. Ex hiis sufficienter tritis fiat confectio sive electuarium cum zuccaro bono ad modum dyarodon et potest fieri virtuosius cum melle ad splenem addendo corticem radicum capparis thamarisci ana ʒ j s.

Item quod idem composuit domino quodam convalescente et debili fuit appetitu ℞. ros. rub. ʒ v. corticum cit' ʒ ij s. liquiricie munde ʒ j. gariofili lignal' macis cinamomi cardamomi ana masticis ana ℈ ij. sandal' al. et cit' seminis endivie scariole citrulli melonis cucumeris cucurbite ana ʒ j. folii seminis basiliconis ana ʒ s. margaritarum allecti rasure eboris fragmentorum saphiri iacincti smaragdi been al. et rubei doronici ana ʒ s. zedoarie ʒ s. Ex hiis sufficienter tritis fiat electuarium cum zuccaro albo et aqua ros. q. s. et potest aromatizari cum musci granis duobus et est confortans cor cerebrum et epar et appetitum et omnes virtutes vigorans

Item quod idem composuit pro domino rolando de rubeis ℞. margaritarum al. ʒ s. fragmentorum saphiri iacincti sardini granatorum smaragdorum ana ℈ j. doronici corticum cit' macis seminis basiliconis ana ʒ s. corall' rubeorum been al. et ru. gariofili cardamomi ana ℈ j. foliorum auri et argenti ana ʒ s. ambre ℈ j. conficiatur cum aqua ros. muscata et aqua buglossi q. s. cum zuccaro albo et adde pulveris subtil' pelliculatum interiorum stomachi gallinarum cum bono vino ablutarum ana ʒ j. s.

Item magistri nicolai ad idem ℞. corticum cit' lignal' gariofili sandal' al. ana ʒ j. margaritarum non perforatarum ℈ s. berillorum smaragdorum saphirorum iacinctorum ana ℈ j. auri et argenti ana ʒ s. ambre ℈ j. musci fol. lini ana ℈ ij. ossis de corde cervi karabe ana ʒ s. ex hiis sufficienter tritis fiat electuarium cum aqua ros. aque buglossi ana et zuccaro al.

Confectio ad ydropisim secundum gentilem

℞. Eupatorii cuscute passularum liquiricie mundatarum cit' kebulorum ana ʒ s. radicum apii feniculi capparis thamarisci agarici ana ℥ j. fiat decoctio et coletur et in colatura ponatur mell' ℔ s. zuccari ℥ iiij. reducatur ad spissitudinem mell' deinde addatur reubarbari ʒ j. turbith ℥ s. folliculorum mezereon infusorum in aceto ʒ iij. dyagridii cocti ʒ s. spice ʒʒ. ana ℈ ij. fiat ex hiis electuarium ab ℥ s. usque ad ʒ vj. Utebatur post dyaturetica dyalacca et secundum mesue

De gomorrea sive spermatis continuatione

fiat iste **sirupus** ℞. aque distillatorum mellisse aque ros. ana ℔ s. aque distillationis arnoglosse et endivie ana ℔ j. ponantur in eis in infusione agni casti ʒ ij. al' ℥ ij. folliculorum rute sicce seminis lactuce cinamomi ana ℥ j. stet per diem et noctem deinde buliat leviter et colentur et de colatura sumatur in mane ante diem cum aqua calida pauca ℥ j s. fiat hec **confectio** ℞. mirabolanorum cit' kebulorum emblicorum ana ʒ ij. asari cinamomi nucis muscate macis seminis anisi ana ℥ j. seminis agni casti seminis rute ana ʒ ij. calamenti ʒ s. ros. rubearum ʒ iij s. zuccari q. s. fiat confectio in vase doss. in mane ʒ ij. cum pauco potu vini mediocris limphati parum fiat h

Unctio ad renes ℞. olei ros. olei quod dicitur nenufaris o. unguenti populeon ana ℥ j. seminis agni casti ℥ s. camphore ℈ s. cere q. s. fiat unguentum fritelle ex ore marino coeste prohibet pollutionem in sompno et cum hoc observetur bonum regimen

pro quodam qui patiebatur gomorream fiat hoc **unguentum** ℞. succi plantaginis succi semperviue succi solatri succi virge pastoris ana ℥ j. unguenti populeon olei ros. ana ℥ iij. olei nenufaris ℥ j. camphore ʒ s. fiat unguentum et inungantur renes et partes pectoris et in radice virge sumat in scdo quanti vadit ad lectum et de mane aliquantum de pulvere radicum nenufaris quantum cum duobus digitis capiatur cum pauco potu vini limphati ℞ prima non suffecit utatur aqua distillata plantaginis in qua buliat semen agni casti continuetur ista et iteretur multotiens

Confectio bona in vase nales ad gomorream mirabiliter secundum gentilem ℞. pinearum mundatarum lotarum cum aqua calida fisticorum seminis cucurbite mundatarum passularum ʒʒ. ana ℥ s. cinamomi masticis seminis agni casti seminis ani ana ʒ j. gariofili croci ana ℈ j. plus zuccari ℔ j. fiat

confectio in vase uales ad gomorream mi-
rabil' comedat paties qn vult d' ea q'ntz
expta

Ngentu ad pollutoz mgri nicolai d'
scta sophia ℞ oli ros. o. neufarzim
an ȝ j suci foliorum salic' suci lactuce sur-
ci solatri aque portulace an ȝ s. gallaz ro-
rindri mastic' semis a... rasti an ʒ j a-
ceti ȝ j terenda terant' 7 ff vngtum p
renibus 7 testicul'

Ngentu ad renes calidos ℞ oli ros.
oli violati o. neufar vngenti populeon
an ȝ j s. mucillaginis psilij semis citoi
orum infrigidatorum in aqua arnoglos-
se om an ȝ j s. ce albe ȝ j camphore
ʒ j quorum om fiat p mixtio bona

liud ℞ acatie ȝ j balaustiaz gal-
larum thure an ʒ ij g oli ros o mirtini
o citoniorum aceti an ȝ j ce q. s. ff vn-
gentu p renibus

D multiplicandu spma 7 confortan-
du vias spmat' Caveat ab omib
acetos et ab herb' crud' 7 a pomis et
sicc' 7 ab aqua pura 7 vino brusco come-
dat carnes perdicum 7 pullorum columbarum
pipionum 7 castrati 7 annal' agni 7 ouis
bidentis 7 edi lactantis 7 porci 7 ova sor-
bilia 7 coq' ciceris deiecto cortice 7 cepe
decoctu s; melius e q in furno d'coqu-
pus 7 pisces fluviales conditos cu spcbus
recentibus et bibat vina rubea declina-
cia ad acritudine no mis subtilia nec nis
limphata 7 comedat pane mundu a
furfure. Dicat de ista confectione oi sero
qn vadit ad lcm cocleariu j 7 mane cu
cibu 7 si vult bibe cu eo bibat potu vini
no clari Confectio ad id ℞ pinearum mu-
datarum ȝ iij auellanarum amigdalarum dulc.
an ȝ j testiculorum vulpis elixatorum i lacte
caprino vel ovino ȝ ij passularum fisticorum an
ȝ s. lingwe avis ʒ ij been al 7 ru ʒʒ
galange semis eruce an ʒ j s. cinamoi
piperis longi an ʒ j zucari q. s. fiat confectio
in vase. Vtatur isto pulvere in cib' suis ℞
galange piperis longi cinamoi an ȝ j
ʒʒ al ʒ ij macis croci an ʒ j calamintis
iij exusu cum sit istarum rerum cu quodam
mo decoctos cepar' in furno 7 post trita-
rum 7 itm decoctarum cu spcbus dixit michi
magr q multum pfuit 7 itm post quadra-
gesimum concessit pisces delatu 7 pastina-
cas

llem pnunciatu domi mgri nicolai
d' scta sophia ℞ Testiculorum satirionis
piridiu bancie scincul nuc' indice pis-
tacearum pinearum mundatarum an ȝ j s. galios
ʒʒ al lingwe avis seis eruce an ʒ v cina-
moi fisticorum semis bulbi an ʒ ij ambre
ʒ s. cebellorum passerum nu xxx musci grana

vij mell' q sufficit

liud dyasprinciatu eiusdem ℞ amigd'
auellanarum assatarum pistatearum granorum
pini an ȝ j nuc' indice ȝ s. se eruce
ʒ ij se pastinace an ȝ s. ʒʒ ȝ s. macis
ʒ j s. piperis longi ʒ ij yringorum ȝ s. sinctorum
ȝ s. satirionis ȝ s. ex his bu... fiant
lb ij elect' cu zucaro 7 penidijs qnt sufficit

Dyasatyrion qd' valet contra sterilitatem ℞
cinamoi garios' pinearum pistatearum
an ȝ j satirionis semis bancie an ȝ s. cau-
darum stincorum liquirricie an ʒ iij semis bulbi
ʒʒ semis eruce rasure eboris macis mar-
garitarum an ʒ ij galange nuc' muscate seis
napi an ʒ j s. piperis longi spice nardi sto-
rac' calamite ciperos lingwe avis foliorum
xilobalsami calami arom. cubebe maci ae.
os ambi lignal' cort' dyarodo croci oss
de corde cervi an ʒ j ysopi blacte bisancie
ozimi sansuci origani pulegij an ʒ j
musci ambre an ʒ s. testiculorum porci d'-
siccatorum ʒ ij zucari qnt sufficit

D pvocandu luxuriam subito ℞ seis
cepar' albarum testiculorum vulpis cebel-
la passerum florum palme thuris masculi an
ʒ ij inferment' pille cu aqua ca... i modo
cicer et dentur 7 vel 6 7 no plures aliter
sub eodem desc... nihil

llem gordonii qd' fiat hoiem fecu-
dum ℞ semis eruce se squille se
cepar' bansie se napi cauda stincorum an ʒ
j ʒʒ albissimi ȝ j trium granorum piperis cina-
momi nuc' mo an ʒ ij zucari quantum sufficit
ad electu

Nanis medico pniti astuti dispo-
hung sit cta ... in psigna scripta
incredula no i notescit noticia q estia coe-
mitati ppinqua possu generosiora re-
media scribere Expediret enim me cod
sine coiz pulm scie sploz 7 nobilium vel
morbu 7 spe renu 7 meatum vrine
7 h si sanies que qndoque evacuatur sit a vesi-
ca vel renibus vel alijs ptibus quia ignoran-
tis psumptuosius medicus eet qui reme-
dijs uteretur assuetis mitius pt h ozs
me scie tocius sploz nalez ut ad eas eg-
ritudines vel que cae pduxerit pateret
enim pt... e scita 7 pt s. uini sizaga-
dei su cotam 7 in pte iux castaneam
su balneu na illustiu autorum suas rinea
localia ulcer... bis dictantur Expediret
tu h scire qua nec medicus pius e arbi-
tratus in difficultate consolidacionis si aliqua est
alia pt inueniri ex h vrine visitu 7 a
h oz scie rinea quis usus e 7 i quis invenit

iuuatiuum et nocitiuum et quantum et quale durationis et qualitatem naturae secundum anni tempora
et secundum aliquas dispositiones corporales et annales
Ex omnibus variatis secundum modum et intellectum
et quietum et quietantia cogitativa
prudens excitatus medicus saluba remedia
ordinat / Omnibus ergo consideratis expe-
dit in aliqua vena a stebe in quibus
iuuatiuum possit esse sine nocumento et similis
eiusdem diu notatur clarius in innotescat
asparagora in vene a saluba que in eius
sua gratia ministrabit Regimen Regulare ergo re-
giminis continui in usu rerum occurrentium
secundum prudentiam periti medici intendat
remissionem acuitatis urine facto autem cum
hoc cum diversis rebus in quibusdam cum usu
prim de ptisane cum intervallo cum quibusdam
cum aqua distillationis boraginis et bu-
glosse et quarum solatur et cum multis aliis in-
telligo cum istis Intendatur divisioni mate-
riarum viarum urine et si non potest fieri voi-
tum fiat cum medicinis lenientibus ventrem quibus
oportet detinuare secundum naturam patientis et mag
evacuandas et ideo eas non nomino / In-
iciatur inforamine virge absque molestia
quod fieri potest quia locus ulceris est propinquus
hoc medicamine Recipe cerusse gummi arabici
amili et dragaganti mitte in lacte asine
ana ʒ v. opii ʒ ß. dissolvatur siccetur et confi-
ciatur cum aqua decoctionis buzee capi-
tum reale leve est inponere sicut et inde
equine

Dispositio domini bartholomei de vero-
na ut arbitror est multiplex habet
enim in sua regionis dextri renis grossas et
in grossitatas ex natura et eam situm inter
istis parvitudinem et usque loca musculorum
principalium et est quomodo apparet ut iste
non occupat loca collectionis urine nec
anfractus illius dispositionis 2a dispositio est arenu-
le non magne nec situate in illius renis
sed in finibus caruncularum naturalium regionis
et ideo difficulter et raro educuntur 3a dispositio
est macies quedam renum et exiccatio corporis
ex qua cum modica caliditate accidentali sugunt
plus quam debebat unum multitudinem urina et sic
patet hec dispositio quarta que licet videatur oc-
culta tamen tam considerabuntur exenia eius
apparebit hoc Et est quod intestinum colon su-
per parte eius dextra confluunt quedam
materie de natura fecalium quas puto venire a
parte mesaraicarum et epatis Evenit quod per
multam suctionem venarum et per inflama-
tionis renales precedentes et per alias causas ex-
istentiales tendunt humores in predictis partibus
ad grossitiem quando multa quas magis natura mittit
periodos expellit et sunt exenia illa fecalia
et quando continuo aliud de genere illius miscetur egreditur eius

Cum ergo assunabuntur dispositiones eius et compa-
buntur ad invicem intentionibus cure appa-
bit quod cura est difficilis et perplexa et quia multe
egritudines sunt qui sequi possunt ad predictas
oportet medicum curatorem eius providere de illis
sicut vi genera sunt de ydropisi de caninum appe-
titus de fluxu epatico et inmoderantia dy-
abetes et multitudine urine et de ulceribus et de
magnificatione lapidis et oppilationibus ipsis
spermia et multis aliis dispositionibus notis excitato
to medico oportet primo considerare dietam eius In
cura eius autem per medicinis multum subtiliter
procedendum est frigida enim nocet et calida
provocativa et stipticitatia et ideo cum temperatis
qualibus ut possibile est oportet procedere et cum provo-
cantibus remissis et confortantibus renes
et cum hoc oportet procedere cum aliquibus paulatim
evacuantibus materias pituitales in renes / fiat
hic Sirupus cuius intentio est digestio materie
que sunt in renibus et lenis provocatio et
confortatio eorum Recipe radicum liquiritie munde
rase contuse ʒ iij. seminum communium mundatorum
passule ana ʒ i. capilli veneris ceterach an
.i. plantaginis virge pastoris trifolii eupa-
torii ana m. ß. seminis ani rosarum ana ʒ ij. se-
minis altee ʒ i. zuccari lb. i. fiat sirupus dosis
ʒ ß. cum aqua calida vel non frigida sumat de
eo toto uno mense et si de eo fastidiaret
ex eo inponat aliud per prima die vel duos
fiat hoc vngentum cuius intentio est lenitatio
materie que sunt in renibus et natiuato eorum
Recipe mucillaginis seminis altee seminis mal-
ue seminis lini ana ʒ i. olei violarum oliva-
rum dulcium o. camomillini o. rosarum ana ʒ
.i. cum pauca cera alba fiat vngentum et
vngatur cum renes quando vadit ad lectum et
mane quando surgit / Cum intervallo x. vel xij.
diebus sumat de hoc electuario Recipe elii de
cassia ʒ ij. reubarbari folliculorum sene poli-
podii ana ʒ ij. dosis ʒ ß. cum aqua calida in
mane / fiat Dragaganta de qua sumat in ma-
ne coclearium .i. ante cibum et si noluit in ma-
ne sumat in sero cum pauco potu vini Recipe
seminis cucumeris cucurbite citrulli melonis
mundatorum ana ʒ ß. granorum pini lotorum cum
aqua calida ʒ ij. pulveris liquiritie ʒ ß. se-
minis papaveris albi ʒ ij. seminis ani feniculi nuc-
is ana ʒ i. zuccari duplum omnium laudo quod
ante sumat de dyarodon abbatis ʒ ij. cum
pauco potu vini ieiuno stomaco Et quia duo
accidentia sunt valde multum impetuosa scilicet cassus ap-
petitus et dolores sequentes retentionem urine
quando ipse materie grosse vel arenose mouentur
ad puram porum urinalium ideo est eis intendendum
Et tamen quidem appetitus cum concessione
rerum acetosarum et comestione dyacitoni-
ten absque speciebus et usu olivarum conditarum
Ad dolores autem supervenientes per materias
oppilantes arcostas et alias meatus provida cau-
te intendat ut non statim incipiat a ne-

ad intestinum colon

henit provocantibus quale e licontpon
justinu 7 ptia ill' Sz primo dz intestina
cu clisteribus lenibus mundare 7 fiat
emplastra mitigantia ex semine malue
7 altee seie lini florum camomille 7 melliti
7 tbua ei ius galli s'm doctrina mesue
cu tredi intestina ee suff' mundata p
ceda ad provon degnia e h° et raditum feni
petros sparagi brusti saxifragie gnoz fol'
an 3 j buliat in aq^a usqz ad consumptioez
tertiam partem 7 biba de colatura semo sicco
7 tunc pnt comedi electuaria provocat^a 7 fiat
et tone 7 ticrit usq ex decoctione malue
altee 7 seminum eoz 7 floribus camomille et
melliti 7 apz q gentil' h° consilia padue
scripsit 7 no ...

Dulcera renu 7 mictum guttati sa-
nei 7 sanguinis 7 ardore s'm astrum
probatur R. pinearum mundat dragganti gumi
arabi succi liquirice penidy an 3 x seis
mozelle amigd' amararum semiis cucur^o
melonis cucur^te citrulli an 3 v seis citoi
orum mundati semiis malue semis portu
mundi seminis papaveris al. zoss. rub seis pla-
taginis an 3 vj maholet purgati seis
feni^li agrestis amisi seminis apij mortimi 7
ortulani seis justrum erute croti apy
an 3 ij conficiantur cu rob bono q fit de
musto cocto doss auris ij cu julep aut
cu rob aut cu aqua tada aut cu aqua
decoctionis yreos ul' plantaginis

Ipso magnifici dni, dni uberti-
ni de carraria e repleto pororum
vritidum 7 prum nesice ex membris samoss
7 mucoss applicatis ad paietes horum memb^o
rum cu ulceribus sordidis in hys locis ipso e
pt h° ad vna^o merum grossarum concatarum
7 collectarum et ptes eius que rudet testi-
no recto q augetur 7 retinet alias mas vn
fortificat acu^a doloris cogunt ad expulsi-
onez ut in tenasinoe fit hoc cu emitur in-
gis pctatu illud no q e mala sensibile
in capite virge consequitur ulcera nesice 7
dispo pdicta q ad mod acti^e hutibus ulceri
nesice 7 hutibus e lapid nesice Et id ...
quod e in uirga modicu e 7 securitu e
augmentu e p medicam causticu ibi positu
dispo no incturaru eius e ma^{ta} ad q^s
in tota cura primo palaz no intendimus
istud no qd inuestigas de compone ... eius et
pluribus alioz sicut pntes medici Cura
eius p dietaz est Caueat g aere diste-
peranti q^m pt prie in frigido Caueat
ab omnibus cib' salsis grossis et acutis 7 acribis
mali nutriti 7 io no comedat caseum 7 legu-
mina nec agrestia nec carnes salsas nec carnes

animalium aquaticarum nec pisces nec comedat
mitra ... nec cibaria de pasta Comedat
pane talez qualem uti mundati parum
patorie ... vino medioct' lipha-
to p mediectate uti^r fugiat vina turbi-
da grossa 7 vina multum aquosa 7 caueat
vina multum poten^a Comedat carnes pul-
linas perdici 7 fasianorum 7 anim minu-
taru 7 quoqz pipionu complectorum i perusin
mictorum in domibus 7 pulli sint libe dege-
tes pt 7 uti turturibus Comedat e carnes
castrati 7 aliquando porci iuuenis de siluestribus
pt comede carnes capoli iuuenis apri iu-
uenis 7 quoqz leporis iuuenis 7 tu comedat
anseres nec anetas nec qualeas nec pauones
Et pdictas carnes quas comedat comedat
quoqz elixas quoqz assatas quoqz ...
ingelatina s'm modum suum 7 quoqz i cras-
tata frixas tu no comedat carnes si sint
mortue die antea De piscibus comedat
fluuiales petrosos 7 squamosos 7 bene mobiles
7 aliquando marinos electos assas ul' elixas
i vino ul' aqua acetosa 7 no comedat
eos frixos Poss uti uitell' ouorum sorbilium
de olibus aut pt uti boragie compleuta spi-
nachys 7 atriplice 7 modico feni^li 7 quz
pauco petross pt aut comede de lactuce
7 portulace cu aceto no multum forti pot
aliquando comede de lacte amigdalarum cocto uel
aliquando de farre et rizo et aliquando de ordeo mun-
do De fructibus an cibum pt uti melon 7
aliquando de pirus bene maturis celsi 7 mor-
et aliquando de cerusis 7 prisis et cucumerr ul' bene
maturis 7 uuis bene maturis 7 maxime
appensis fitz no sint ... 7 io raro 7 mo-
dicum comedat de eis passul' e pt uti
7 fisticis 7 granis pini mundi 7 lot 7 aug'
mundatis post cibum pt uti mal' pur et
citoniis 7 granatis mal' 7 aliquando s rado pot
uti auellanis paruz assatis loco saporum
pt uti succo granatorum arantiorum 7 agresto
cu succo berbeorum 7 pt pone de eis de
spebus dulabus modicu 7 et ... 7 ag
aterz sit multum in usu io consiliu meum
est q dimittat usum eoz si aliquando esset
necessitas eoz ad coutedas mas coartatas
in locis melius e uti ... q aq^a cite-
rum necessitas tu usus caueat indigoz Et cu
appz ipso in primis nys i omnibus predictis ob-
seruetur regula q paulatim ueniat ad pre-
dicta reg'' consuetum reliqua ... est q ...
... cum appetitus pt comede de reb' s' phibi-
tis 7 de leguminibus 7 cibarys de pasta cu-
rasco dulci s hoc tum paruz 7 raro non
repleatur cibo nec comedat diuersa ciba-
ria in vna mensa s sit contentus vno ferclo
vno genere carnium 7 vno modo preparatis 7 qn
comedit diuersas carnes sint s' ipi ...
i uirtute sicut e perdix cu pullo 7 pullus
cu edo 7 castrato 7 castratus cu porco ul' uitello

et p dies caro vitulie pmittat quia sb
tilior est ne bibat vina diu(er)sa i vna m(en)
sa no bibat post cibu nisi digo(n)e sto co(m)
pleta 7 tu(n)c bibat vinu limphatu no(n)
pu(r)u Et est 9(tra)ius q(uod) vnu vinu q(uo)d uti(tur) limu
phetur p duas horas ul' vna an(te)q(uam) deat
illud bibe(re) p(ro)uet q(uod) no(n) constipe(tur) vent(er)
eius cu rebus inferio ponedo/ Et p(ro)ue(niet)
de multa(ri)e p nares Exercito uta(tur) suaui 7
exte(r) manib(us) no(n) agitato reliquu co(r)p(or)i 7 h(oc)
an cibu post cibu no(n) quiescat do(r)miat
ut consueuit 7 q(uan)tu suauius pt in lecto
more(tur) 7 no(n) iaceat supin(us) 7 p(ro)n(us) sine q(ui)
etis sit suplatus dextru sine uigilado
sine dormiedo in die no(n) plixe dormiat
Si aut nocte in quieta duxit pt plixi
ori sompno uti / Vta(tur) gaudio 7 rebus
ducetib(us) letitia q(uan)tu pt ut e(st) co(n)u(er)satio
cu dilcis i noua(r)u uestiu 7 me(l)ora(ti)o re(rum)
mirabiliu Juvento nouo(rum) op(er)um sine
ipedimto facibiliu Jntuito sereni 7 pl
lici dimittat coytu in q(uan)tu pt 7 no mo
ueat(ur) ad ipm nisi na(tur)e ipulsus ita q(uod) no(n)
incite(tur) ad h(oc) ex aspectu placide mulieris
7 ex auditu v(er)bo(rum) lasiuo(rum) / fiat at hor d(e)
nocte post dige(sti)o(ne)z copletaz **Cura me(dicinal)is**
Jn cura aut eius p(ri)mo nos intendi(tur) recti
ficatio me(ate)r(u)m 7 diuisio ea(rum) a ptib(us) ma(teri)a(rum)
vrine in q(ua)s ptes ille p(re)cipita(n)t 7 abst(er)
sio ea(rum) que sut ibi 7 eductio p(er) uias v
rinales 7 remissio acuitat(is) vrine 7 cu
ratio ulce(rum) 7 phibitio uicessio corrosio(n)is
7 sedatio acuit(at)is s(cilicet) dolor(is) Jntentio(n)e at di
uisionis copleme(n)t eduiedo p(ro)cetue ut
quide siue(n)do ʒ j pulpe cassie cu ʒ j s(er)
uiolati 7 aqua ca(li)da sive(n)do hoc i me
dijs t(em)p(or)ijs 7 comedendo in t(em)p(or)ijs uic quidez
de eleo uigorosiori i h(oc) q(uod) s(er)be(tur) inferius
Jntentio(n)e aut rectificatio(nis) me(atu)m 7 absteriso(n)e
ea(rum) 7 alias intetos ad(im)plet iste **sirupus**
℞ radicu bedeguar .d. capill' ven(er)is platag(inis)
an(a) ʒ j radicu endiuie cande eque
ʒ s se(mi)n(u)m co(mmun)ium munda(torum) se(m)i(nu)s endiuie se(m)i(nu)s
sp(er)mis al. se. lactuce se portulace an(a) ʒ ij
uiolaru ʒ s lingual' bovi san al 7 rub
berb(er)eo(rum) liq(ui)r(itie) viridis 7 mundate aust
feri an ʒ j p(ru)noru sebesten an(a) n(umer)o p.
dactilor(um) n(umer)o iij se(m)i(nu)s altee se(m)i(nu)s alkekeng(i)
an ʒ ij fiat sir(upus) cu pulu(er)ib(us) zucari lb j do
s(is) ʒ j s iste addu(n)tur cu aq(u)a ca(li)da i mane
post sup(er)io(rum) s(er)ui(tiu)m fiat hac potio ℞ mira
cit' kebu(li) an ʒ ij mirida(rum) in ʒ iiij s(er)
uiolati 7 dimittat(ur) p die integra plu
res confricatio(n)e manib(us) 7 p(ost)q(uam) cole(tur) co(n)m(m)et
bu expma(tur) 7 in eo q(uod) colatu e(st) dissoluat(ur)
pulpe cassie ʒ x 7 biba(tur) i matutis p(ro)uis
capella(rum) 7 p(ro)p(ter) sirup(os) 7 p(re)dca me(dicinali)a de(rum)
s(ecundu)m q(uod) videbi(tur) p(ro)utib(us) me(dic)i / fiat istu(m) **v(n)
gea** ℞ g(ra)no(rum) pini munda(torum) loto(rum) 7 exic
cato(rum) ʒ j fisticor(um) munda(torum) ʒ s pulueris

radicu liq(ui)r(itie) ʒ ij cu pauca cera fit vn
gentu Sedatio aut acuit(at)is s(cilicet) dolor(is) c(ir)ca
ptes illas r(en)io(rum) 7 uesice 7 uirge q(ua)n(d)o
uehementia eius reuiteut ad secu(n)da p(ri)mo
cu mitigatiuis usitatis q(uod) si no(n) sufficiunt cu(m)
semis sp(er)mis albi semis co(mmun)ium mundato(rum)
an ʒ s semis endiuie 7 lactuce an
ʒ j s passu(lar)u ʒ iij ciuamoi ʒ ij zuccari
ad pondus o(mn)ium sua(tur) an cibu coclearim
j cu pauco potu vini (con)dicti / fiat ista
in vnctio ad renes ℞ oli ros ʒ iij oli
mell' succi plantagis an ʒ s aceti ʒ ij
cu cera alba q(uan)tu suff(icit) fiat vngetu
Electuariu aut quo cu intiuallo d(ebet) uti ad
euacuandu ma(teri)as que tendut ad ptes re
nu et leniendu uentre e(st) hoc ℞
folliculo(rum) sene pulpe cassie tamari
dor(um) an ʒ viij reubarb(ari) mi(nus) polipo
dij an an ʒ iiij liq(ui)r(itie) p(er)endio(rum) can
di se(mi)n(um) co(mmun)ium munda(torum) an ʒ j zuccari
lb viij fiat decoctio cu ʒ iij semis se(n)e
7 lb s polipodij retent(is) cu p(re)dca decoctio
ne distemperent(ur) cassia 7 thamarindi et
coq(ua)ntur ad spissitudi(nem) cu (con)dictis puluibus f(iat)
electu(arium)

Cura aut sp(eci)alis que fit abst(er)sio et
consolidatio ulce(rum) e(st) ut i(n)mittatur
p(r)ima aqua ordei fca de ordeo mu(n)do
paru torrefacto deinde inicia(tur) h(oc) sieff
dissolutu cu lacte mulier(is) ul' capre ℞ ce
ruse lote ʒ s lact(is) sp(er)mis al. ʒ s boli
armeni ʒ ij thur(is) al. ʒ s bolia rmeni
i corpore cu lacte sp(er)mis p(re)dicto
**Ad confortandu at epar ei(us) 7 stomacu(m)
fiat hec in vnctio** ℞ oli absinthij
o(lei) nardini o(lei) mastici an ʒ s o(lei) ros ʒ
ij cinaru spinati 7 absinthij an ʒ ij cu
pauca cera fit vnge(n)tu Sedatio at acui
s(cilicet) dolor(is) c(ir)ca ptes illas r(en)io(rum) 7 uesice 7
uirge q(ua)n(do) uehementia eius reuite ad se
cura p(r)imo cu mitigatiuis usitatis q(uod) si n(on)
suff(icit) exhibea(tur) de hoc filonio ʒ s ℞ Jus
q(ui)am al. apij semis an an ʒ v se(mi)n(u)s cucu(mer)is
ʒ ij semis acetose g(ra)no(rum) pini amigdal(arum)
amara(rum) fixaru ibutio(rum) croci auellana
ru(m) assata(rum) an ʒ iij g(ra)no(rum) alkekegi
n(umer)o xxv dragangi ʒ iiij tera(tur) 7 cribelle
tur 7 confitiatur cu vino cocto 7 utat(ur)
post vj menses dos(is) p(r)ima iuce q(ua)ntitas
gra(n)u cicer(is) Cu febris s(em)p(er) supueniat d(e)gue
colitor(um) ut co(n)sueuit fiat iste **sirupus**
quo frequ(en)t(er) uta(tur) ℞ aq(ue) cucurbite aq(ue) melo(n)is
aque citrulli aq(ue) ros an lb s buliat i
eis sandali al. 7 ru(bei) sp(o)dij an ʒ ij zuc
cari lb s Et si expedit adde(re) d(e) uio g(ra)no
ru fiat e(ti)a(m) (con)t(ra)ius e(st) aqua distillata pla
taginis et sir(upus) uiolat(us) 7 quia suspicabile
est q(uod) p(ro)p(ter) eliquatio(n)e a calore febrili a c(or)p(or)e
suo caturizet renta ad q(uo)d ut(itur) subueniendu
e(st) cu sollicitudine emu(n)dandi 7 excecandi

7 cu flatio

et cum flaconibus et ventosis si expedit et ali-
is remedijs notis **Ad tumorem genuum suorum
fiat hoc vngentum** ℞ mastices mastices ʒ
ij storacis spice ana ʒ ß ysopi humide ...
...ssi ana ʒ iij thuris ʒ ij cinamomi ʒ vj o-
lei anetini olei rosarum ana ℥ ij cere al quantum sufficit
vngentum et conservetur ... lanam cum hirimo ...

Eandem consilium pro domino vbertino
de carraria facto ... die x februarii
omnibus diligenter consideratis examinatis que pre-
dentes scripta sunt de cognitionibus mag-
nifici domini mei domini vbertini de carraria
domini paduani Videtur primo sic esse iudicandum
quod complexio in intrinsecis eius multe generantur cor-
rupte humores et diverse quoniam tum epar eius
sanguinem multiplicat et in temporibus in quibus
multiplicatur melioratur a suis actibus tunc non
satis copiose comedit et cum hoc non utitur ex-
citio notabili quia non potest nec etiam cum eius
accipiunt de illo sanguine notabilem quantitatem
potest quod debent accipere circa tunc magis et tenuia
Movetur ergo sanguis et alie materie ad debilio-
ra loca que sunt renes et vesica et ... ventrides
et vesica et postea replet venas emorroydales
et postea fluit ad ... debilem et propter hoc esti-
mationem meam sollicitari ... consuetudine eius in flobotomia credens eam esse utile
cum aliis remedijs / 2o videndum de remedijs
preteritis consideratis eius remedijs rationabiliter
gestis cum dispositione que nunc inest credo quod
... non sint perfecte mundificate in predictis parti-
bus renalibus et in partibus mesaraicis
Et ideo omne remedium sive sit purgatio sive
quietas et si ex parte conferet ex parte obest ut
noceat et ideo lenibus utendum est / Sumat ergo
omni mane ante diem ℥ ij huius syrupi vel du-
as quia ut opinor cum ... sive oportunis
est delectabilis saporis ℞ aque distillationis en-
divie lb ij aque distillationis foliorum feni-
culi lb j aque rosarum aque distillationis arnog-
losse ana lb ß ponantur in eis in infusione cina-
momi ℥ ß seminum alkekengi ℥ j xiloaloes
indi ʒ ij sandali citrini ʒ j zuccari albi lb ij bu-
liant predicte res levi ebulitione et syrupizentur
cum zuccaro predicto ponendo clarum omni taliter
quod syrupus fiat subtilis clarus predicte herbe
distillande colligantur de locis non aquo-
sis / de 6to in 6m diem vel de 8uo in 8m
diem sumat ℥ ß huius electuarii ℞ mellis scilicet
... passularum ana ℥ j seminis ... feniculi ana
℥ ß capilli veneris recentis endivie ana
j radicum feniculi petrosilini ana ℥ ß buliant in
aqua sufficienti usque ad consumptionem duarum
partium deinde post bonam consumptionem coletur
et de colatura accipiantur lb j et addantur pulpe
cassie ℥ viij pulveris zuccari ℥ iiij reducantur
ad spissitudinem mellis deinde addantur plus reubarbari

optimi ʒ vj et si videtur quod ... addere ad
dosim ℈ j turbith Et quamvis non sit ne-
cessarius ... non pretermittendus est usus
huius electuarii nisi cum intervallo predicto vel
alio intervallo secundum quod videbitur presentibus medicis
... et usum predicti syrupi / laudo etiam quod in
hora tensionum et dolorum in partibus illis fiat
sacellationes ex semine malve seminis alte-
e floribus camomille buliat in aqua et
sint sacculi ... ylia renes et pec-
tinem Quando omnino reductus est ad convalescen-
tiam quam consuevit dimittat multis diebus
res menales intento solo regimine Circa
introitum aprilis placet mihi quod mundificatis
intestinis cum cassia vel clisteri levi fiat flobo-
tomia de vena basilica brachii dextri
et trahatur ad plus ℥ vj sanguinis deinde
post quatuor dies aut tres aperiantur emo-
royodes et si non cum alio saltem trahendo
eam cum ventosis et si non aperiuntur ponantur
sanguisuge aut flobotomentur et dimittatur exire
℥ vj sanguinis aut plus aut minus secundum quod
videbitur medicis Et si iterum de mense madij
videbitur medicis melioratum tunc potest fieri
flobotomia predicta Coponatur hoc filonium
statim et dimittatur in vase bene cooperto et stet
vj mensibus Et in casibus erit sicut filonium
magis appropiatum alio filonio ℞ iusquiami se-
minis feniculi apij ana ʒ vj seminis citrulli
ʒ v seminis acetose granorum pinearum amigdalarum
amararum frixarum in butiro croci avella-
narum ʒ iij granorum alkekengi numero xv dra-
gaganti ʒ iiij terantur et cribellentur et conficiantur
cum vino cocto et in introitu mayj cum eius ...
scribantur

De ardore vrine ℞ syrupi de ... pt-
pe cassie ana ℥ j pulveris subtilis tro-
ciscorum scriptorum a Rasi nono almansoris capitulo de mictu
saniei ʒ iij distemperentur omnia cum aqua de-
coctionis seminum communium que decocto sit cola-
ta et tum detur in potu tepidum eunti dormi-
tum et continuetur hoc uno mense omni sero

**Syrupus bonus ad ardorem vrine ad renes et
ad dissuriam** ℞ radicum liquiricie ℥ ij passu-
larum seminum communium radicum feniculi ana ℥ j cinamomi
℥ ß aque arnoglosse quantum sufficit syrupizetur
cum zuccaro et addatur mastices ʒ ij

De ardore vrine ℞ seminum communium in-
datorum pulveris liquiricie ana ℥ ß seminum
papaveris albi seminis ... ana ʒ j zuccari ad
pondus omnium

De ulcera vesice iulep ℞ liquiricie
℥ iij corticum mandorum granorum pini ℥ ß
seminis papaveris albi granorum alkekengi ana ʒ j
buliat in aqua zuccari lb ß et fiat iulep

Ipso sereni ... ad curatu-
ram intenditur et sunt ulcera vesice

7 uiaru urine 3 uesice que ulcera sit sordida 7 debilitas eorum facit ea receptiua multarum materiarum que cum replet poros uiti des in locis in quibus tumiant adue scatunt ibi manifestum replorum 7 quia adiacent ipse uase primatus uirtus aliqua coitas esse a partibus dictorum duorum ad partes uesice Et post hoc additio rei dure contra uesicam 7 forsan quod est additio carnea aut alia materia indurata et consequitur ad predictam debilitatem contentiue 7 excitatio expulsiue ut frequenter cogatur mingere hic enim post hoc in renibus aliquas materias arenosas diminutas 7 aliquam debilitatem in eis 7 modicum in calore distemperantia quod non est in eo de to. tum ergo non habet primum principales intentiones cure primo regimen igitur dicti caucdo in quantum pot distemperantia aeris Ex cetero ante cibum 7 plus cum partibus superioribus quam inferioribus et sompnus diutius concedi propter impeditum nocturnum Non comedat in una mensa diuersa cibaria uel multum repleatur Caueat a fatiga 7 ab aliis principalibus actibus die quantum pot 7 maxime post cibum immediate Caueat ab omnibus cibis acutis 7 salsis et grossis melancolicis Et non comedat legumina 7 agrumina nec carnes sitas ut carnes aquaticas nec caseum nec aquas citerum ipse stante plenitudine Comedat carnes pullinas perdicum fasianorum auium minutarum 7 alium pipionum oppletorum in pennis non domesticorum 7 carnes castrati agni edi alium porci 7 ipse siluestris 7 alium lactantis uitule 7 capoli possit comedere de olibus minutis 7 alium de caulibus sed raro et alium de rapis 7 napoibus uehementer dissolute in aqua seu decoctione 7 de lacte amigdalarum cocto 7 de ptisana ordeata Cibaria de pasta non comedat post ante cibum comedere de moris bene maturis 7 cerusis 7 alium de melonibus (?) caueat recentibus 7 piscis quia est in eis lactiunum 7 si comedit paucas comedat post cibum post alium uti pomis alium piris et citoniis coctis 7 de malegranatis non multum acetosis possit et comedere de granis pini fistici 7 passulis post aliquam comedere de lactucis 7 porcinis cum aceto debili uinum bonum quod alium in sero comedat de lactucis coctis non comedat capparis nec nuces 7 raro auellanas uitella ouorum 7 totum sorbile Oua sint sed bona panis eius sit mundus a furfure 7 bene datus diligenter preparatus bibat uina mediocriter limphata ut expertus est 7 dicitur uina brusca 7 turbida 7 uis pote fiat istud electuarium in quo est intentio diuisio materiarum a partibus uiarum urine 7 euacuatio earum quas possibile est preuenire educi cum propter egritudinem antiquam in uistis urine non est secure procedere per eas partes euacuare materias Recipe

passularum seminum citri ana ℥ i. uiol. ℥ ii. prunorum numero x. buglossi endiuie ana ℈ i. polipodii sene ana ℥ ii. seminis cartami contusi ℥ i. ß. se ani feni mar ana ʒ ii. seminum endiuie corticum mirabolanorum kebuli ana ℥ ß. infundantur omnia in aqua in qua debet bullire 7 stent per diem deinde bulliat usque ad consumptionem fere duarum partium Et post bona confricatione cum manibus coleantur exprimendo 7 in colatura dissoluatur cassie ℥ viii. puluis zuccari lb. i. ß. reducatur ad spissitudinem mellis dosis prima uice ℥ ß. in aurora diei cum aqua calida 7 si assellat bis aut quatuor uicibus prosequatur cum dosi 7 si non addat quousque ueniat ad ℥ i. 7 fiat de hoc electuario semel in mense Vomitus leuis prouocatio est ergo utilis 7 similiter postque una uice sumpsit de electuario predicto incipiat sumere in mane ℥ ii. huius sirupi cum aqua calida 7 intentio in eo est remissio acuitatis urine 7 rectificatio corporis materiarum in uistis illis 7 abstersio aliqua 7 lenis prouocatio 7 confortatio illarum partium Recipe endiuie capilli ueneris epatice plantaginis ana ℈ i. radicum caude equine radicum spine albe seminum altee seminum alkekengi ana ℥ ß. seminis principalis al san rub. semen portulace 7 lactuce berberi ana ʒ ii. seminis ana seminis xiloal. ana ʒ i. liquiritie munde 7 contuse ℥ ii. seminum citri mundatorum ana ʒ iii. prunorum sebesten ana numero x. pulueris zuccari lb. i. fiat sirupus 7 continue toto mense junii 7 non fiat de eo ea die qua sumit electuarium predictum / fiat hec tragea de qua fiat ante cibum cocleare unum et est in ea intentio que est in predicto sirupo et si uult bibere cum ea bibat parum uini puri uel parum limphati Recipe pinearum mundatarum infusarum in aqua calida per noctem excitatarum ℥ ii. fisticorum passularum ana ℥ i. seminis principalis al ℥ ß. seminum citri mundatorum ℥ i. liquiritie puluerizate ℥ ß. cinamomi seminis ana seminis mar ana ʒ ii. zuccari duplum omnium / fiat ista unctio ad renes Recipe olei rosarum ℥ iiii. succi plantaginis ℥ i. olei citoniorum ℥ ii. olei masticini ℥ ii. incorporentur cum pauca cera 7 inungantur renes ex eo parum calefacto Intentio in hoc unguento est confortatio renum 7 sedatio aliqua caliditatis eorum 7 unctio fiat alium in sero quando uadit ad lectum alium in mane quando surgit / fiat sacculus iste contra pectinem 7 intentio in ea est confortatio ulceris in uesica Recipe masticis thuris ana ℥ ß. enule siccate mirte rosarum rubearum ana ℥ ii. squinanti ℥ ß. florum camomille ℥ i. pistentur simul et ponatur in sacculo qui sit ad formam pectinis 7 teneat usque ipse publicum 7 bulliat in uino acetoso 7 frequenter in die ponatur contra pectinem / fiat ista unctio que

in vngatur loca ani uersus uesica et to[..]
collum uesice uersus testiculos et uirgam
et intencio in ea est remollicio meatuum du-
ctarum et habilitacio earum ad expulsione
et remissio acuitatis vrine Suspicandum
enim est ex longa egritudine carnes illas gla-
dosas esse macrescatas quarum finalium est
refrenare acuitatem vrine ℞ mucilla-
ginis seminis altee mucill. seminis lini ana ʒ
j. amigdalarum dulcium olei uiolati ana ʒ ij. cum
pauca cera al. fiat vnguentum sui vngatur
ex eo calido frequenter in die et infundat bomba-
ce et applicet ad partes ani et teneat illum
Sompniferum quo aliquando possit uti est hoc
℞ seminis papaueris albi capitum papaueris ana ʒ
j. bulliat in lb. s aque fontis et dilatatur
vj. horis deinde colet et dulcoretur cum zucaro
et detur in potu eunti dormitum ciatus ca-
balnea intima cum decoctione camomille et
melliloti. postquam facte sint plures eius possunt
esse utilia tam ad mitigandum dolorem quam ad
diutendum meatus usus autem Et si existis
usus principium fuit iam mane impressio
prosequatur cum eis quod si non utatur hoc Julep
℞ aque distillacionis plantaginis lb. j. aque dis-
tillacionis prassii aque distillacionis [..]
ana lb. s. ponantur in infusione corticum interiorum
granorum pini qui adheret nucleo ʒ ij. bu-
liat parum et cum zucari lb. j. fiat julep dosis
ʒ ij. cum aqua calida in mane et cum hoc prosequatur
sine solutum secundum

Pro quodam qui paciebatur excoriati-
one uesice ex corrupcione apate quod
fiat in partibus illius De presenti mense
may et futuro utatur hoc Sirupo ℞ liquiricie
rase et munde ʒ iij. seminum communium munda-
torum ʒ j. s. uiolarum seminis alkekengi seminis altee
ana ʒ s. seminis papaueris al. seminis portulace seminis
endiuie ʒ iij. radicum feniculi petrosilli passu-
larum ana ʒ s. plantaginis m j. zucari lb. j. fiat sirupus
dosis ʒ ij. cum aqua calida / fiat istud electuarium
de quo sumat semel in septimana et quando
bis cuius dosis sit ab ʒ s. usque ad ʒ vj. ℞
uiolarum florum boraginis seminum communium mun-
datorum ana ʒ j. polipodii ʒ ij. sene ʒ j.
seminis anisi feniculi ana ʒ ij. prunorum numero x.
capilli veneris rerum m j. liquiricie ʒ ij. fiat de-
coctio usque ad consumpcionem duarum partium et in
colatura dissoluatur pulpe cassie ʒ viij. penidiarum
uel zucari ʒ vj. reducantur ad spissitudinem
mell. et addatur reubarbari ʒ vj. fiat ista tra-
gea de qua sumat ante cibum coclearium unum
quando noluit siue mane siue sero ℞ seminum
melonis citrulli cucurbite cucumeris pinearum
mundatarum lotarum plures cum aqua calida ro-
sata ana ʒ s. seminis papaueris al. ʒ ij. pulueris
liquiricie ʒ iij. seminis ani feniculi maratri ana ʒ s.
zucari ad pondus omnium Et si de toto isto mense

et futuro de istis non apparet uniuersaliter aut
et si apparet secundum sedeat ab usu istorum et bi-
bat ante mane de aqua distillacionis
arnoglossi ʒ ij. et aliquando bibat in sero quando
uadit ad lectum ʒ j. sirupi de papauere simplicis
et aliquando sumat ʒ j. pulpe cassie cum ʒ j. sirupi
uiolati in mane in aurora Adueniente uero
mense septembris purgetur purgacione [..]
secundum quod uidebitur presentibus medicis et post hoc
resumat curam predictam et si perutitur passionis
stat intendatur primo ad sirupum cum aqua
mell. deinde quando uidebitur iniciantur hii tro-
cisci ℞ ceruse lote ʒ ij. thuris al. loti
ar. san dra. ana ʒ j. gummi arabici ʒ s. informe
mentur trocisci cum aqua in qua dissoluatur
gummi arabicum predictum et exiccetur et iniciatur
quantitatibus que uidebitur cum latte caprino et
fiat ista reiteracio sepe

Ad lapidem uesice cum eius excoriatione
Caueat a carnibus leguminibus cerebris [..]
et ab omni re salsa et acuta comedat carnes
pulli castrati auium minutarum pipionum
pisces fluuiales oua sorbilia lac amigdalarum
olera minuta aliquando de caulibus et rapis et
aqua ciceris et de piris post comestionem et de
vinis ante cibum et fructibus non utatur aut raro
fiat iste Sirupus de quo sumat toto mense
presenti s. xxx. diebus ℞ radicum feniculi petrosilli
apii saxifragi brusci ana ʒ s. liquiricie rase et
munde ʒ ij. seminis altee seminis papaueris al. ana
ʒ s. alkekengi ana ʒ j. capilli veneris caude
equine ana m j. pulueris zucari lb. dosis ʒ
j. s. De 8uo in 8m die sumat de hac
mixtione in mane ante diem Mixtio ℞ dyacar-
tholicon ʒ ij. electuarii indi ʒ vj. misceatur dosis
ʒ j. s. cum aqua calida cum intervallo uel vj. di-
erum sumat de electuario alkekengi secundum auctores
in hora prima sompni dosis ʒ ij cum pauca a-
qua calida

Ad dolorem prouenientem ex lapide in renibus
Orphibete lapidem in quantum possibile est cum recti-
ficatione regiminis et frequenti usu rerum mundi-
ficancium pro quo in quibus generatur de quibus est electuarium
indi secundum mesue et confectio de dactilis
secundum eundem quia ambe sunt in antidotario eius
quod si timetur de rigore deturum confectionum po-
nantur cum pauca stamonea secundum quod uide-
bitur de natura assueuit post circumcisionem de in-
disposicione porum venarum insurgit uterus e-
ductionis eius si non sit in hora doloris sumat
ex istis et fiat cum hoc electuario ℞ cinamomi
xilobalsami seminis ani feniculi macedonici granorum [..]
saxafragie seminis saxifragi liquiricie cassie lignee
ana ʒ ij. mell. uel zucari q. s. fiat electuarium dosis
ʒ j. uel ij. renum sero cum potu

Pro quodam iuuene dissinterico regimen
dicta superius imposita / fiat istud Julep
℞ aque distillacionis eiusdem plantaginis

electuarium

ros. an. lb. s. aque distillatois feniculi ℥ viij.
zucari lb. j. in aquis predictis ponatur in in-
fusione cinamomi xiloal. an. ʒ j. croci ʒ s.
dos ℥ ij. mane tempestive et sero ante
cenam per duas vel 3s horas cum aqua ca-
lida. Supto syrupo detur sibi hoc ℞ reubarbari
torrefacti par. ʒ j. corticum mirab. kebuli-
ci torrefactorum parum an. ʒ ij. ponantur in
infusione lb. s. aque ros. et stent ad minus
per una die naturalem deinde in mane bulli-
ant una ebullitione et si expedit addatur
plus de aqua ros. et coletur et tota colatura
bibatur in hora illa hiis factis fiat hic
alius sirupus ℞ aque distillacionis plantaginis
lb. j. aque ros. lb. s. ponantur in eis in infu-
sione sero seminis plantaginis mirtillorum an.
℥ s. zucari lb. s. fiat de ea in eadem quan-
titate et hora qua fiebat de primo sirupi
fiat hec mixtio ℞ zucari rosati antiqui lb.
iiij. muclete secundum nicolaum ℥ j. corall.
ru. ʒ ij. karabe ʒ j. misceantur et detur co-
clearum unum in mane qui fuit predictus
vel julep aprilis qui incipiat facere fiere
clisteria primo lenitiva ex aqua ordei q. s.
℥ ij. mell. rosati liquidi deinde fiant
clisteria constrictiva talia ℞ suci plantaginis
ciatum unum dissolvatur cum aqua tassi bar-
bassi sive alio nomine abedoris

Remedia pro fratre Jacobo priore sancti
augusti qui fuit dissintericus in primo
intestino et postea remansit epaticus
fluxus et cessavit excoriatio unde ex eo erat
valde debilitatus in tantum quod eveniret ad exces-
tia epatica lotia carnis recentis postea
ad alia excessia mixta subtilia et
postea venit ad fecutem grossa cum dieti-
appetitu et maria debilitate fecimus sibi fieri
primo ad confortandum ac constringendum confortativum
epatis que erat ℞ cinamomi sandal. cit.
an. ʒ ij. xiloal. mat. gariofili coriandri
an. ʒ s. fisticorum passularum an. ℥ j. zucari
lb. j. liquentur zucari cum aqua ros. et postea
fecimus fieri tale sirupum ab abstergendum illas
materias epaticas et opilacionem mesentarium
et casum appetitus qui sirupus erat multum expertus et
libavit unum alium in sibi curam et dico quod sta-
tim cum incepit facere incepit meliorari
succi absinthii lb. s. spice ʒ j. cinamomi reu-
barbari sandalorum citr. an. ʒ ij. zucari lb. s. ff. sirupus
dos ℥ ij. et multos alios sirupos cum aqua
ros. et fecimus fieri fiunt usi fistici et passu-
lis quas fiunt usi diacitonites cum zucaro
et aqua ros. fiunt sibi fieri emplastrum ad epa-
tem absinthii spica ros. et mille et ad stomachum
etiam fecimus emplastrum quod habebat appetitum
multum deiectum et qui fuit dissintericus cum feces

mone faciebamus primo fieri clisteria
cum aqua ordei postea fecimus fieri cum suc-
co tassi barbassi solum et gratia dei et aux-
ilio nostro liberatus est ex pericolo egritudine de qua
omnes desperati fuerant et ideo ne diffidas
sed habeas sollicitudinem circa infirmos

Item ad fluxum ventris dissintericum cum
sanie secundum guilhelmum ℞ granorum pass.
contritorum ut alchol vel in ultimo ℥ iij. pil-
lorum de spinis et balaustiarum de granatis thu-
ris fructo vel ligna thamalsti an. ʒ vj.
armeos ʒ octo fiat electuarium cum zucaro et hoc
est electuarium dignus ad constringendum ventrem per
notas et constriges ventositates et consolidas
ulcera excoriatos. In ultimo folio credo
primi quartum hes sirupus ad dissintiam ordi-
natum per sanctum cristoforum de foligno optimum
valde etc.

Ota cliste bona in excoriatione intestini etc.
quod ibi erat tenasmon ℞ thuris albi
sandra tre sigillate boli armeni an.
ʒ j. pulverizentur et addantur croci ʒ s. crocipia exsti
pulveribus ʒ j. cum uno ciato sirupi plantagi-
nis fiat clistere

Sirupus seu julep ad fluxum ventris
℞ aque endivie aque lupuli aque
feni an. ℥ v. ponantur in infusione cinamomi
ʒ ij. zucari ℥ v fiat julep etc.

Ad dissintiam in puero lactante cum fe-
bre ℞ aque arnogloss ℥ viij. pass.
torrefactarum ℥ s. seminis ros. ʒ s. zucari
thabazzet ℥ vj. fiat julep aliquando ponatur
sand. addere ℞ oli ros. o. onfiniti oli ci-
toniorum o. mastici an. ℥ s. ungantur stomachus
ad idem Clima citoniorum sicut prohibi cum zucaro
ad idem sirupus ros. sicut ad idem cliste ex aqua
ordei et aqua arnogloss cum sepo arietino
precedentibus clisteriis lavativis.

Nota bona confectionem contra nimium appe-
titum vomendi quam confecit Mr. Martinus
Borg per Mr. Joh. Strakonis in studio paduano
℞ sperm. stercoris azimini ʒ s.
specierum egestionis porci
dyarkodeg — an. ʒ s.
zucari albissimi de nigro cane molendi
℥ v. fiat confectio in morsell. cum succo po-
morum equi et aqua merdesengo etc.

bstineat ab omnibus cibis de pasta
et caseo et de piscibus et carnibus grossis
comedat carnes pullias castratas p-
dicum et avium minutarum et aqua ciceris et
bibat vinum subtila et comedat panem fer-
mentatum fiat octo diebus omni mane
℥ ij. mictos hoc sirupi ℞ oximellis
squillitici sirupi de absinthii an. lb. s. miste-
atur distempere sirupus cum hac decoctione etc.

In margin: confortativum epatis; sirupus

℥ j. ab rotam calamenti an. ℥ s. bulliat in
aqua sufficienti usque ad consumptionem 3e partis. Et sup-
to sirupo purgetur cum hac medicina ℞. yere ga-
lienj secundum nicolaum diafinicon an. ʒ ij s.
distemperentur cum aqua tepida et bibatur in aurora
deinde fiat ista decoctio ℞. corticum radicum
mori celsi corticum radicum malorum granato-
rum enule an. ℥ ij. ʒʒ. calamenti sinapis se-
apij an. ℥ s. bulliat in aqua usque ad consump-
tionem duarum partium deinde colentur et in colatura
addatur parum aceti et bibatur de ipsa in mane
medius ciatus prius et in sero faciat ce-
nam levem et festinam. Continet hoc xv diebus
fiat hec decoctio ℞. centauree minoris
m. j. corticum radicum mori lupinorum non
infusorum enule an. ℥ ij prassij m. j. bu-
lliant in aqua modo predicto et accipiatur de pre-
dicta decoctione una sigeta et fiat clistere de ma-
ne in mediis tribus et si potest tollerare fiat
aliud clistere de sero antea cenam et deinde dis-
tereys faciat secundum quod potest tollerare. Item sucus
persicarie mittitur naribus ad lumbricos longos. Item
succo enule mittitur ventri ad lumbricos maxime
si febricitas patiens non febricitet. Cum
detur talis mixtio ℞. succi enule olei communis an.
℥ ij. croci ʒ s. detur in potu ieiuno stomacho

Emplastrum ad extra lumbricos ℞. farine lupi-
norum pulveris centauree minoris
an. ℥ s. aloes sicotini fellis thauri an. ʒ
ij. misceantur cum oleo de absinthio. Item panis
ordei assatus et positus extra ventrem madefactus
in aceto et vino. Item pulvis de corna cervi
in hausto mittitur per ventrem si bibatur. Item semen por-
tulace et cinerem eius ventrem etc.
Unguentum bonum contra lumbricos ℞. succorum
persicarie absinthij abrotani centauree ci-
clamnis foliorum persici absinthij romani frondi-
um lupinorum radicum ebuli corticum granatorum
de omnibus istis succis accipiatur ℥ j. succi ta-
legiorum ℥ ij. succi nasturci aquatici lb. j.
aceti fortis ℥ iiij. butiri lb. 1a et fiat unguentum

in habuit dissintiam in grossis in-
testinis ab humore nigro et nigro cum febre
continua primo fuit istud julep ℞. aque
endivie aque arnoglossi aque rosarum an. lb. s.
san. al. et ru. an. ʒ ij. seminis rosarum ℥ s. zuccari
lb. s. Ad epar et contra ventrem fiat hoc epithima
℞. san. al. rub. ro. an. ʒ ij. caphore ʒ s.
spodij ʒ s. aque endivie aque rosarum succi arno-
glossi an. lb. s. Ad confortandum virtutem vita-
lem eius ℞. margaritarum ʒ ij. sandali ru-
bei corall. ru. an. ʒ j. zuccari ℥ viij. dissolvatur
zuccarum in aqua rosarum et fiat confectio et coo-
periatur folijs auri
Emplastrum ad stomachum et ventrem ℞. carnium
pirorum stipticorum decoctorum in aqua acetosa
℥ vj masticis coriandri nitellorum sumach an. ʒ j.

in corporentur in vino citoniorum et aqua
rosarum. Clisteria primo ex aqua ordei et olei
rosarum ℥ ij. aliud statim post illud ex aqua
ordei et succo arnoglossi in 3a vel 4a die
purgetur cum hoc ℞ reubarbari parum torre-
facti ℥ s. mirabolanorum citrinorum ʒ ij. infundatur post
triturationem in aqua arnoglosse lb. s. et
stent in infusione per diem et noctem post
levem ebulitionem colentur per pannum rarum con-
primendo bene cum manibus et dedi in matu-
tinis prius premisso per unam horam vel media
clisteri ex succo arnoglosse et sepo caprino
septima die fuit factum clistere lacte caprino in
quo fuit extinctum azarum. Alio non mane
fuit factum clistere ex succo bursuri sine cas-
sibarbassi. Aliud julep ℞. aque rosarum ℥
viij. aque endivie ℥ iiij seminis rosarum san-
rub. berberorum sumac al. ʒ an. ℥ j. buli-
ant parum et clarificentur cum zuccari ℥ iiij
quia non poterat clisteria imponi propter qua-
dam insensibilitatem intestini et modicum tenas-
monis fiat suppositorium ℞. licij croci thu-
ris mirre an. ℥ j. lisiorum ℥ s. incorporentur
cum modico vitello ovi. Ad anum fiat
in unctio ex oleo rosarum in qua dissolvatur
licium et quandoque ponatur sacculus ex semine altee
et floribus camomille. Et ad sedandum
dolorem circa partes intestini recti ex decoctione se-
altee et floribus camomille et rosarum fiat e-
pithima et quia ulcera erat valde acu-
ta dabatur sibi potus lactis caprini ex quo
extinctum fuit azarum bis ut repleretur
intestina eius fecit cibari cum cum oleibus
decoctis in succo pulle. Ad abstergendum
fuerit facta clisteria ex aqua ordei et melle
rosarum liquido. Et quia excreta contra impressum
erat nidia et quandoque nigra sicut pix daba-
tur sibi pulverem ligni aloes cum vino limphato
vel cum alijs cibarijs. ¶ Ultimo fuit factum hoc
julep ℞. aque rosarum aque endivie an.
lb. s. lignialoes ʒ j. zuccari lb. j. fiat julep
Ad renovandum calorem ad partes extremitatum
quia erat homo pauci caloris et prius
erat quasi mulieribus quoniam quandoque extremitates erat
quasi contra frigidum fiebat calefactiva extegali-
calidis vocat unio potenti fuerit ad col-
lum appositi smeraldi multi fuerit facta cor-
dialia et ab intus et ab extra 28

Circa gentilem intendatur primo regimini
eius et cum cibis boni nutrimenti et
facilis digestionis ut sunt carnes pulli per-
dicum et avium minutarum asse vel elixe
et si casus appetitus in eo dilatetur regimen
ad diversa cibaria de carnibus et diversis mo-
dis preparationis earum et inter alia intendatur quod fe-
ces eius sint molles ne propter asperitate cum
transeat addat influxum et hoc sit dando fe-
culum de olibus s. boraginis et buglossa et alijs
olibus minutis et in alijs regimen sicut quod videbitur magis

magistro Francisco In restrictione fluxus sic procedens pino quod eo iacente fiat fricationes ad brachia et extremitates manibus iacens sine scamnis tenendo manibus bacululum aut aliud quo laboret / fiat ita trifera de qua sumat in mane ʒ ij cum pauco potu vini mediocriter puri si consueverit bibere vinum purum vel limphatum ℞ mirabolanorum citrinorum kebulorum bellericorum et emblicorum ana ʒ ij mastic cinamomi rosarum ana ʒ ß galange seminis anisi feniculi amcos cinamomi torrefacti cotti ana ℈ j xiloaloes coriandri ana ʒ ß zuccari lb j dissolvatur zuccarum in aqua rosarum et aqua arnoglosse et fiat confectio in vase / fiat iste iulep de quo sumat de sero ante cenam per duas vel 3es horas ℥ ij cum pauca aqua calida ℞ aque arnoglosse aque mellisse ana lb j passularum parum per torrefactarum ℥ ß cinamomi gariofili seminis rosarum seminis anisi ana ʒ ß zuccari lb j fiat iulep / fiat ista unctio de qua suavit intestinum inpellat in primum intestinum ℞ cineris corticum ovi cineris foliorum olive cineris ossium dactilorum thuris al. mastic ana ℥ j incorporentur cum sepo caprino suavit dissoluto adiungatur

Ad idem ℞ thuris mastic karabe ana ʒ ß licii ypoquistidos ana ℈ j cineris ossium dactilorum cineris corticum ovi ana ʒ j ß incorporentur cum sepo caprino vel castrati non salito ista sunt que expediunt fieri quousque fluxus cesset postquam fluxus cessaverit oportebit ad alia intendere intendendo ne fiat ydropicus Credo autem quod cum istis remedijs cessabit fluxus quod si non cessabit scribatur et providebitur de alijs remedijs

Unius consolidatiuus emorroydarum
℞ aloes thuris ana pulverizentur et accipiatur tela aranee molendine et in albumine ovi conquassato madefiat deinde desuper spargatur pulvis predictus et orificijs emorroydarum a quo fluit sanguis super ponatur et restringetur sanguis expertum est

Ad emorroydes apiandas
fiat inunctio cum felle taurino mixta cum medulla anacardi vel pulvere costi et castorei vel fiat emplastrum ex cepis crudis infusis in aliquantulo aceti squillitici vel oximell squillitici vel ponatur spongia super locum emorroydarum vel ventosa ut appareant et extrahatur deinde sanguisuge applicentur

... vidarum patiebatur fluxum emorroydarum unde erat pallidus in facie et dispositus ad ydropesim incepit sumere omni mane ciatum unum plenum aque distillationis celidonie mixtum vel cum vitello ovi et liberatus est

Ad sedandum dolorem emorroydalem
℞ olei camomill ℥ ij bdelij ʒ ij croci ʒ ß mustillaginis seminis altee ʒ ij croci ʒ ß cum pauca cera fiat unguentum emorroydalibus continuat pluribus diebus ℥ ij ... de epithimo ... et distemperetur cum hac decoctione ℞ sene ℥ j polipodij ℥ ß passularum florum borraginis seminis anisi feniculi ana ʒ ij coquantur

Nota quod ex retentione aut consolidatione antiquarum emorroydarum fit ydropisis et modus est nam cum epar existat principium humorum expellit sanguinem grossum melancolicum et sanguinem nigrum per venas emorroydales et alias meatus flaturas aut colicas possunt per casum expellere potissime tamen melancolica quod sua grauite quia terrestris est inferiora petit plus inter cetras meatus humorales et sua sterilitate et antiquitate fit ad aptitudinem illarum venarum si igitur humina retinentur tunc ipsa in membro meridiente aut nocumenta diversa unum tamen aliquando apparatu dura quia frigida ante se terrestri dure resoluitur que sua forte extinguit calorem epatis corpulentia cum ad epatis valde debilitat aliquarum suffocando epar igitur tunc infrigidatum et debilitatum generat aquosum et generatur ascilites aut generat salite aquosum fit ypostata ...

Ad dolorem emorroydarum ℞ olei rosarum ... ana ℥ j ceruse ℥ ß camphore ʒ ij cere albe ℥ ß fiat unguentum Ad idem sumat ista suppositoria ℞ sepi castrati olei rosarum ana ℥ iij cere albe q. s. fiat suppositoria parva et quando ponuntur unguentum predicto unguento Item ℞ mastic dragaganti gummi arabici boli armenici apij ana ʒ ij mumie ʒ iij terantur et cribellentur et misceantur cum albumine ovi Item ad sedandum dolorem fiat sessio in aqua calida decoctionis aneti florum camomille fenugreci mellilotj altee et malve et post ea in ungatur locus cum vitello ovi conquassata in aqua rosarum

... ipso domine muarcele ad quod primo intendimus est sterilitas matricis et mala complexio frigida et humida ex qua mitcundatur sanguinis pars in matrice unum ... tit meatus uiscosas albas et aliu altius mali caloris quas matrix agregat defectum digine et adherent superficiei concaue ipius et imbibuntur in orificio uenarum ipius et ideo in eundem vomunt al. venit anique menstruat Et hec nunc impediunt receptionem in ea lubricando matricem et corrumpendo sperma et faciendo alia impedimento que sunt nota Illud autem quod in hac dictione est de

ad provocandum emorroides et aperiendas

zeumate capitis aut de aptitudine inflaci
onis capitis epatis e res ad quam prius no
intendamus & refrenabimus menas q
prius alti coz note debilitas aut reum
sensata ab ipa est res que retificabit retti
ficacone matricis Regimen Regitur ho regi
mine conueniens aucedo distemperancia ac
zis quantum pt Caueat a piscibus 7 ab herbis
crudis 7 ab aceto 7 a piris 7 a mal' et pers
cis 7 generaliter ab omnibus fructibus frigidis 7 humi
dis 7 a leguminibus 7 a carnibus grossis 7 ab
ab aqua pura Comedat carnes pulli
nas pdicum 7 columbarum 7 auium minu
tarum 7 castrati hedo comedat carnes por
ci aut uitule pt comede de olibus mi
nutis cum pomachia bliti feni. 7 petrosi.
et ciborum factis cum lacte amigd. 7 bdio
ciceriz 7 omis pditus in aqua et quum uel
let comede pisces comedat eos assatos
i craticula ul' assato elixas cum speciebus
panis eius no sit multum furfuratus et
sit bene speciis bibat vino potius tendencia
ad vinositatem quam ad aquositatem liphata
cum 3a pte aque Scate2 mane ante cibum
et et an cenam no multiet cibaria diuersa
in vna mesa nd dormiat i die ii for
san ex dimissioe nocturni sompni Etui
tz quum pt pfundacoz cogitacionum et
tristiciam fiat hic sirupus R. melliss
bethonice ana az.i radicum feni radicum
spme albe semis an ana ʒ.i cinai rub
tinctorum siler montani cinamoi passe
ana ʒ.ß. fiat decoctio 7 clarifice2 cum zuc
cari lb. j. dos ʒ.i.ß. ul' ij. cum aqua infusos
cinamoi que haqa fit ho mo R. ciaoi
ʒ.i. contunda2 7 pona2 in mea quite aq
optime 7 buliat in ea vna ebulicoe
deinde reponat 7 qua bz inte accipiat
de ea ad distemperandum pdcm Supto to
to sirupo purge2 cum hoc R. dyafinito fm
mesue buidee fm nicolaum ana ʒ.ij.ß. mis
ceant 7 distemperent cum aqua tida 7 bi
ba2 i matutinis capellaz 7 pt bibe tiz
ca fcm purgacone accipiat uti hac p2
gatone R. ʒʒ. galange ana ʒ.ij. xiloal
deromici cinamoi zedoarie mat gario
mcem ing foly ana ʒ.i. spice tardamoi
pipis longi ros. zu. ana ʒ.ß. margarit
ambre ana ʒ.j. san. al. et zu. ana ʒ.ij
zuccari q. s. et fiat confectio in uase dos qu
titas vnius castanee seu nuc ana cibum
ad mino p vnam horam scl' ul' bis in die
cum paruo potu vini puri lmphati ul paz
fiat iste pille de quis sumat semel
in ima in sero quando uadit ad lectum mo
vj ul' vij. pille R. xilo m carpobalmi
cinamoi siler montani azai mastices
semis an feni mat croci ana ʒ.j. calai
arom sqnati spice ana ʒ.ß. mirab citri
indorum emblicorum kebul turbit ana ʒ.ij.ß.

mirab citrinorum indorum emblicorum beleric
orum ana ʒ.i.ß. aloes sucotrini ad pondus oim
fiant pille cum succo feni li fcm prima pgaci
one ponat ad matricem suppom feni ex ni
nuali contrita 7 filtrat ho duobus ul' 3bus
diebus 7 sit in tpre medio int vna mes
truacoz 7 alia deinde fcm purgacone pme mes
trua fiat hoc balneum in tyna R. aque
extinctionis ferri q. s. pona2 in ea sul
phuris lb. j. ros calati pleris montani ana
lb. ß. balnea2 in pdca aqua usqz ad vm
blicum octo diebus semel in die 7 fcto
balneo e tps cuius ad concipiendum Alle
sat efficax ad concipiend R. cinamomi
cardamoi gario ti croci ana ʒ.j. ʒʒ. piperis
longi galange mat cipi nuc mo cinni
lignal' cassie lignee ana ʒ.ij. cubebe do
mestice ʒ.ij. ambre musti balsami ana
ʒ.j. pul. subtilme 7 fiat elcm dos ʒ.ij.
qn uadit dormitum de sero no bene

Cohibendum aborsum R. zuccari rosati
antiqui dyacitoniten cum zucco ana
ʒ.ij. puluis corall' rub karabe ana ʒ.iij
margaritarum ʒ.ß. foliorum auri mo viij
misceant sumat dos ʒ.ij. ex cibum Ad idem
sumat2 hec mixtio R. zuccari rosati ʒ.iiij
corall' ru. ʒ.j karabe margarit ana ʒ.j
sumat de ipa in mane vnum coclearium a
te cibum sine potu 7 in sero ante cenam et
de nocte vna uice quum uoluit post
primum sompnum Epithie2 freqr epyve
tez eius et epar cum sandal' 7 spodio ana
ʒ.ß. et aqua ros 7 aqua endiue ana lb. ß.
Ad idem si superfluum fletum cum emissioe
magna rum no tenebit fetum confortum
ca cum dyamargariton 7 cum sirupo cordiali si
o Ad restringendum fluxum fiat fulep
ex succo arnoglosse aq ros zuccari ana lb.
ß. feci apponi vetosas sup mamillas

Consilium ad aborsum

Causa aborsus huius dne e dux
pma humiditas superflua mollifi
catiua ligamentorum feto 7 oriorum
magna cum huius huitus ul' aquositas ce
debilitate digestiue epatis generantis sag
nem cum hac aquositate quam aqua contingit
pelli in matricem que si pelle2 i ventrem
fiet ydropica Causa aut debilitatis digesti
ue est ferilitas lz vrina appareat tincta
defectu separacois 7 caloris natiuales Secunda
causa aborsus e multa vinacitas 7 uehe
mencia motus ex hoc primum ondit2 ex hu
mite multa fluente a matrice 7 ex signis
debilitatis epis supratis ex caloris mali et
ex vrina 7 alys 2m ondi2 ex festio 7
multo motu vetus 7 placitu i ortu statim
7 post ortum 7 salus eius 7 ho e exinem nec

nec huic pot ad hiberi cura i muliere
quia medicina facientes ad degnacoz
fetus pig' et obtusi in uirtute motiua
ad herct in pma cu aborsus sz intedat
in regimine viri ut eius sem no sit nis
acutu in cado et sicco et io usq ad impg
nacoz comedat carnes edi porci et agni
annal' et uitule lactat et pisces elixos
et oua recentia cu toto albume Comedat
de lactuca et borragine cu aceto debili
et fructib' crudis et bibat vina debilia et
caueat a piperibus Cu no mlr i pgna
ta est poss uti eiusd cib' quib uti mlr
Regim go mulieris an pgnatoz est ut ca
ueat a distpantia aeris spe frig et hu
et ab herb' crudis et ab omnib' fris fructib'
et humid' et a carnib' porcis edinis et agni
Comedat carnes castrati gallinaz et
caponu no uiolent' impinguatoz et
pipionu opletoz in pennis et puoz p
annoz ex grue pdicu et auiu minutaz
raro comedat carnes uitule pt comede
uitella ouoz et aliu paz d' caulib' pt
comede de auellanis pass bibat vina
mediocra rubea ul' alba no brusca
debilia limphata cu pauca aq comedat
pane paz p fermentatu al' furfuratu bn
ppatu et hntez paru sal' · hoc utat plue
in cib' suis R' cinamoi ℥ i · zz · galange
an ʒ s · croci cardamoi gariof xiloal
an ℥ i · semis an ℥ iij · fiat puluis Ex
cite semp an cibu fm modu qui dcis
est / fiat iste sirupus de quo suat oi
die ʒ i · s · cu aqua cocta in qua ponat
i infusione cinamoi ʒ i · R' radicu feni
petros api magi brusci an ʒ i · scolopen
garioft bethonice mellisse an m i · seis
an feni · macedonici pass · asi an ʒ s
api squinati calamiti an ℥ iij · croci ℥ s ·
als ʒ s · zucari lb · i · fiat sirupus Semp
de 8uo in 8m die suat ʒ s · hg mixti
onis R' · bucte siue dyasinico 2fectois
rre alkekengi an ℥ v · sua i matutis
puis cu aqua cocta et dorat sup eo su
mat de p° eoz dieb' et d' pdca mixtione
zbus uicib'

Pro uxoris dm mauri p qua
phibet a conceptione e aggu mē
ru putdaz ce · ne as mestrs
matricis et debilitas 2tetie eius ex laxi
tate et mollicie et cu hoc copati rnibg
in quib uidet ee opilacos ex gross m
bus Regim Regat go pmo dieta 2ueti
euitando aere frig et humidu et calificando i
yeme cu igne in q° ponat zs ad h° coue
mes de quib e cypress / Comedat carnes
pulloz pdicu pipionu copletoz auiu
minutaz fasianoz castrati et capoli d' alys

carnibus raro comedat poss comedere
lat amigdaz coctu et quiq pt comedere
de brodio caulium et de olib' minute
cu feni fructib' comedat ficu bn ma
turas pt comede amigdal et gna pim
Ab alys caueat n quq uelit pira ul' cito
nia cocta i uoluta tragea et h° post cibu
de piscib' raro comedat et quos comedit
sint marini aut fluuiales electi fm su
os mos 2ntes Caueat ab aceto et acetos
et oleis n rao et aleguib' et acumibus
et carnib' gross et ab h'bis crudis et mal
et p'nis et mors ceruss et psic et cosilib'
Comedat pane bn fermentatu et coctu
hntez paz sal' et semis an / vinu sit
mediocre albu rubeu limphatu cu
modica aqua Caueat vina brusca
Excitet an cibu mane et sero exercico leui
et uit replez diuersoz ciboz nec curet
dormire in die nisi sit multu 2sueta et
nisi male dormierit i nocte Vitet im
moderatu acticiu cue / de mese sep
tembris ul' octobri suat i mane ʒ i · s · hg
sirupi R' · radicu feni petros · acoi api an
ʒ i · asari rubee tinctoz api calamiti sile
ris montani an ʒ s · semis an · pass
an ʒ s garioft mellisse an m i · puluis
zucari ul' mell' fm q aer eit dispositus lb
i · aromatize sirupus cu hoc R' · mastic
zz · macis an ℥ i · s · croci ℥ s · dos ʒ i · s · cu
aqua infusiois cinamoi et sit cinaom
ʒ ij · aque medis petitus suat p° xx · di
ebus admis · Dein leuit purget cu h°
R' · bucte fm nicolau dyasinito fm
mes an ℥ ij · suat i matutis puis et
distpret cu aqua cocta Et ugat rgie bono
post purgacoz suat omi ℥ ij · ul' vna huis
confectois sine potu ul' cu vino modica
aqua limphato R' · gariof cinamoi gala
ge zz · xiloal' an ℥ i · blacte bisantie nuc
mgte oss de corde cui rasure ebor mar
garitar an ʒ i · spic croci an ʒ i · corall' ru
beoz dyarodon sanr cit an ℥ s · seria
crudi ʒ i · ambre ʒ i · musci g ij · zucari
q s · clique zucarin in aqua rosata / fiat
ista trifera de qua suat semel in mane
R' · mira cit emblicoz kebu et idoz
bellicoz pipis longi zz · galange mac
semis an cinamoi nuc mg an ℥ i · s · mas
tic spice asai croti an ℥ s · confice mira
bolan cu olo recenti amigd · dul · ambe
ʒ i · mell' · q · s · confitia cu mosto vini lim
phati cu aqua cocta Quiq fiat balne
in quo sedeat usq ad vmbilicu ex aq
decoctos origani calat absinth gariof an
m ij · sulfuris ʒ iiij · et ponat vna afora
aque extinctois ferri fabroz · Reuertete
dno mauro oportebit ipi et dne d' alys
menis puidere / 28

Sirupus pro matrice

Cura sterilitatis secundum arnoldum de uil
la noua si fuit sterilitas propter frigiditatem
et humiditatem digeratur materia in primis per hunc
modum ℞ rubee maioris ana therieste
saunne ana lb. s. foliorum mente foliorum ab-
sinthii siniatum origani calamenti ana ℥ ij.
spice nardi calami arōtici squinanti anisi
mastici ameos siseleos ana ℥ j. mellis
ros. lb. ij. fiat sirupus // Materia digesta sic
purgetur ℞. benedicte theodoricon
ana ʒ iij. esule mastic ana ℈ s. ℈ j. misceantur
et fiant pille. Corpore mundificato fiat stu-
phe sicce et ponatur in stuphis ea que ponitur
in sirupo. Et in exitu a stupha statim detur
sirupus auree allexandrine methridati ana ℈ j.
et fiat hoc multis vicibus deinde mundificetur
matrix cum predicto sirupo et cum tali decoctione
℞ aque decoctionis absinthii nuce ana
℥ j. pulpe collequintide ʒ j. ponatur grana ℥ iij
in matrice deinde utatur tali electuario ℞ plenis
potionis muscate pulveris trifere magne
sine opio pulveris stomatici confortati cum ceteris
gulorum ana ℥ j. ligni aloes ambre griece ana
ʒ ij. musci ℈ ij. zuccari q. s. fiat electuarium dosis
ʒ ij. cum pauco potu vini. Utatur post omnia
si non fuit fecunda isto pulvere ℞ testiculum
verris dextrum si vult masculum sinistrum si vult
feminam desiccetur in umbra et pulverizetur limature
eboris seminis siseleos mastic leporis et co-
aguli eius ana ʒ s. fiat pulvis utatur isto
pulvere mane et sero cum brodio cicerum vel
cum brodio carnium aut cum vino albo et
potest misceri pulveris ligni aloes vel zuccari ut pre-
dictus pulvis fiat magis delectabilis / De-
inde isto utatur medicamine per modum sup-
positorii ℞ ambre grisee storacis calamite
ana ℥ j. nucis mastic thuris gariophylli ligni
aloes cinamomi nucis muscate ciperi ana ℥
s. conficiatur cum oximelle diuretico et aqua ro-
sata et fiat massa una deinde ista dividatur
in quatuor partes et ex una fiat pomum am-
bre ad odorandum et de secunda fiat pille quinque
secundum quantitatem cicerum et coticie de mane in singulis
tres integras et ex parte tertia fiat pessarium
et in ungatur prius cum balsamo et ex quarta parte
fiat tale magisterium distemperetur in aqua cauda
et cum una conella recipiat fumum usque
ad matricem et si mulier pre porcione consentiat
calorem sine temperamento precipua dorat si potest excitat
que multa fecundat. Si autem ex hiis omnibus
non fuit fecunda ℞ stomatico confortatum
et in hoc sive post decoctionem ponatur calidum
et in totum tunc deinde extrahatur quod est in con-
tamo et fiat pessarium et cooperiatur cum pa-
no lineo gracili. Si autem matrix fuit nimis
humida et aquosa fiat tale pessarium ℞
nucis aloes mastic thuris laudani nucis
ciperi et florum eius blatte bisantie ligni aloes
galange zedoarie nucis magis alius de
plura spicach capillorum gladium ana ℥ j. confi-

ciantur cum oximelle squillitico et involvatur
et fiat pessarium corpore mundificato prius
cum vomitu. Abstineat ab ocio et cibis et
a piscibus et ab aqua frigida

Pessarium bonum secundum arnoldum quod reddit
partum facile absque timore aborsus
℞ ysopi radicum lilii origani calamenti ana
℥ ij. terbentine ℥ j. coquantur et misceantur
et involvantur in lana et fiat pessarium

Confectio valens ad idem ℞ nucis
castorei storacis calamite cinamomi sa-
vine ana ʒ ij. capilli veneris ℥ j. mellis quantum
sufficit et fiat confectio alleluia

Ad provocandum menstrua ℞ calamenti
radicum quinque radicum pastinace silues-
tris rubee tinctorum passule ana ℥ j. capparis acco-
ri asari seminis ana feni silexos montani
ana ℥ s. cinamomi ℥ ij. fiat decoctio et cla-
rificetur cum melle ℥ viij. de qua sumat omni
mane medium ciatum cum pauca aque
calide. Ad idem s. ad provocandum menstrua
et ad purgandum matricem post partum:
℞ ana acori asari absinthii apii arthemisie ori-
gani ana ℥ s. calamenti cinamomi ana ʒ
ij. nucis iuniperi ana ʒ iij. ros. ʒ ij. radi-
cum grani brusci ana ℥ j. seminis citrulli cucumeris
citrulli melonis ana ℥ j. al. s. coquantur
omnia in lb. iiij. aque usque ad consumptionem
3e partis et sumatur ex colatura lb. ij. et ponatur
cum zuccari quantitate q. s. de quo sumat mane et
sero ciatum unum cum aqua calida

Sirupus solutivus menstruorum retentorum
xiij mensibus ℞ calamenti
sticados petroselini savine pulegii camedreos
camepiteos polii ana ʒ iij. matricarie ana-
pii ameos dauci squinanti eupatorii cuscute
ana ʒ ij. cassie arthemisie lon. genciane bacarum
lauri reuponti ana ʒ ij. coquantur coletur zuccari
lb. j. sumat de mane et sero ℞ ℥ j.

Ad provocandum menstrua ℞ absin-
thii asari ana ʒ j. s. abrotani ℥ j. a-
ristologie rotunde passule enucleate sinubarum
sebesten ana ℥ s. ysopi sticados ana ʒ iij.
coquantur omnia in aqua fontis et colentur et sumat
omni sero ex colatura ciatum j. tribus diebus
Ad idem vel ad educendum fetum mortuum
℞ radicum feni petro. ana partes equales
cinamomi ℥ ij. rubee tinctorum radicis asari ana
℥ j. acori seminis iuniperi ana ℥ s. fiat decoc-
tio et detur in potu pacienti. Ad idem detur
pacienti quantum hora dyacalamenti ʒ j. cum vi-
no bono et valet maxime ad educendum fetum
Ad idem ℞ cinamomi ℥ s. croci ʒ j. fiat pulvis
et detur ad bibendum cum bono vino. Ad idem
℞ seminis malue et altee ana partes equales

fiat decoctio ⁊ in decoctio ponatur super os matricis ⁊ propter valet quoniam in illis partibus esset dolor et proprie ad educendum fetum

De extrahendum fetum de matrice ℞ nastur ℥ s. fiat suffumigium ad vulvam. Ad idem est vero ungula azini mirra ⁊ galbanum ⁊ assa quoniam fit suffumigium in vulva exeis

De fetu mortuo extrahendo de matrice mole aut sanguine congelato ℞ mirre ℥ s. ciamomi galbani castorei ana ʒ i s. opoponaci ʒ i. conficiantur cum felle vaccino sumatur ex eo ʒ i. ⁊ projiciatur in carbonibus ⁊ fiat suffumigium. Item ungula azini in suffumigio ⁊ si non vero fiat ex ungula azini pulvis et inungatur ex oleo costino sive anetino sive de sinapi vel scorpionibus ⁊ teneat in manu sinistra magnetem ⁊ sumat in potu ciamomum cum ligno ⁊ trociscos de mirra persarum ⁊ castoreum cum vino. Item balneum expertum in hunc casum ℞ calamenti flumialis abrotani artemisie ana m. i. absinthii m. ij. aspalti ℥ s. rubee tinctorum ℥ ij ⁊ s. florum camomille melliloti fenugreci ana ℥ ij. bulliant omnia in aqua dulci ⁊ fiat balneum deinde inungatur hoc oleo ℞ adipis galline adipis anatis ana ℥ s. olei aneti ℥ ij ⁊ inungatur deinde detur ad bibendum ʒ i s. cinamomi cum s. pulvis ossium dactilorum cum vino subtili ⁊ certe ℈ i. fiat pulvis quem habe menti integre.

Experimentum ℞ mirre opoponaci galbani sinapis ana ʒ iiij. asse ʒ ij. ex hiis fiat trocisci quorum unusquisque sit ʒ ij. ⁊ conficiantur cum aqua rute ⁊ detur unus cum aqua decoctionis dactilorum et fenugreci ⁊ cum eisdem trociscis potest fieri fumigatorium ad matricem per traiectorium istos trociscos ponit galienus in 7o tegni. Vapor sinapis buliti in aqua extrahit fetum mortuum ⁊ vivum et secundinam facta ex ea. Diptamus exhibit fetum ut dicunt quidam ⁊ datur ʒ i. vel ʒ ij cum vino

De educendum fetum bonum remedium ℞ dactilorum numero v. farine fenugreci ℥ ij. bulliant in aqua ordei usque ad consumptionem 3e partis postea detur ad bibendum ʒ i. cinamomi croci ana ℈ s. ossium dactilorum ʒ s. Item diptamum in quantitate ʒ i. cum vino extrahit fetum vivum ⁊ mortuum

De educendum fetum mortuum ⁊ secundinam fiat suffumigatio ex hiis rebus ℞ fimi columbi aristologie mirre ana ʒ i. ponatur super carbones

De exitu matricis vel ani vero suffumigatio ex coria anguille salite. Ad idem vero suffumigatio facta ex limatura plumbi etc.

Pro quadam muliere cui durauerit fluxus menstruorum bene duobus annis ⁊ erat ex subtili te sanguinis et ex materia humiditate seu aquositate in illo sanguine Regimen Regie bono stomacho ⁊ cocto fiat fricatos primo ad spatulas ⁊ ad brachia in mane antequam surgat de lecto. Fiat item pirupus ℞ radicum feni petro apii ana ℥ i. asari macedonici seminis ana feni ana ℥ s. rosarum mitillorum ana ʒ ij. cinamomi ʒ i. pulvis zuccari lb. i. fiat pirupus dosis ℥ ij. cum aqua cocta sumpto primo purgetur cum electuario de mezereon ℥ s. quod habes etc. Deinde fiat hec tragea ℞ mirabolanorum kebulorum ℥ i. citrinorum ʒ iij. seminis ana feni corall rub. ana ʒ ij. piperis longi cardamomi ana ʒ i. garioforum ʒ s. mellis despumati ℥ viij. dosis ℥ s. in mane ante diebus in una cum pauco potu vini limphati cum aqua cocta

Pro quadam muliere que infirmata per fluxum menstruorum in qua erat intentio restringere fluxum ⁊ confortare ipsam fiat istud Julep de quo sumat omni mense 3o in mane ℥ i s. cum aqua cocta ℞ aq distillationis millefolii aque distillationis arnoglosse ana lb. i. ponatur in infusione passularum parum torrefactorum ℥ i. macis ʒ i. gariofori ʒ s. rosarum ʒ ij. cimini torrefacti ʒ ij. stet in infusione per diem decoctione vel leve ebulitione clarificetur cum zuccari lb. s. De vjo in vjm sumat omni mane in matutinis pulveris ʒ i. athanasie maioris cum pauco potu vini ⁊ in mane non sumat de Julep. Postea fiat confectio de qua sumat de sero ante cenam ʒ ij. cum pauco potu vini puri vel sine potu ℞ fisticorum ℥ i. passularum ʒ i. ʒʒ ʒ ij. zedoarie blacte bisantie corall rub. ana ʒ i. macis gariofforum rosarum ana ʒ s. croci ℈ i. zuccari lb. i. fiat confectio in vase ⁊ dissoluatur zuccarum in aqua rosarum in qua bullierit cortices citri ʒ ij. Inungatur venter ⁊ partes renum ex hoc ℞ olei absinthii ana misceantur ⁊ inungatur mane quoniam surgit

Ad fluxum sanguinis ex ulcere matricis

... tatur athanasia cum aqua cocta distillationis arnoglosse. Utatur confectione facta ex pulvere corall ⁊ karabe et zuccaro. Iniciatur aqua cum melle rosarum liquido vel melle. Iniciatur unguentum factum ex thure sarcocolla alba ana ʒ i. litargiri ʒ ij. ceruse lote ʒ s. olei rosarum ⁊ cere q. s. ⁊ constat succus cassie barbassi etc.

Ad superfluam matricis humiditatem

Indiget ista domina bono regimine careat aere frigido ⁊ humido careat piscibus omnium generum ⁊ omnia leguminum ⁊ herbas crudas aceti ⁊ res acetosas poma caseum ⁊ carnes porcinas. Comedat carnes pullinas non multum pingues perdicum ⁊ carnium muntorum ⁊ pipionum ⁊ completorum

in penis castrati et aliu capoli 7 edi 7 de
aqua citer 7 olibus cum feni 7 aliu de ouis
pdit vina no brusca bibat s mediocria
limphata ut consueuit pane comedat pa
rum furfuratum Exercite mane 7 sed ante ci
bum / fiat iste sirupus de quo sumat omni
mane ℥ ij cum aqua decoctionis cinamomi
℞ rubee tinctorum asari cipi silerus montani
ana ℥ ß acori radicum feni petros macedonici
camepiteos ana ℥ j seminis ani feniculi seminis
peonie ana ʒ ij mellisse bethonice gariofilate
ana ɱ j optime valiane ɱ ß cum lb j mel
lis fiat sirupus 7 aromatizetur cum hoc ℞ ga
lange ʒʒ nucis mo ana ʒ j ros ʒ ij croci
spice ana ℈ j Sumpto sirupo purgetur cum pillulis
de bdellio 7 de yera ana ℈ ij et si noluerit
erit pillas purgetur cum hoc ℞ elec indi
bendicte dyafinicon ana ʒ ij / facta purgatione
sumat in mane aliquantum pa de sale montano
quantum duobus digitis capitur cum parvo potu vi
ni puri subtil vel sine potu / Aliu sumat de
mixtione harum confectionum ℞ dyambre secundum
mesue elec pulveris ana partes equales misceantur
dos ʒ ij Considera de balneo quod credo quod
esset utile 7 tempore quo excis sulfureum cum at
concipet orbit unde tunc de remedijs etc.

Ad provocandum menstrua et adexiccandam
matricem ꝑmaticam ex quibus sepe accide
bat preterea matris ℞ radicum v ana ℥ ß
pastinace siluestris ℥ j calamenti asari ru
bee tinctorum macedonici seminis agni
casti ana ℥ ß gariofilate melliss buglossi ana
ɱ j seminis ani feni ana ʒ iij cin ℥ j pul
zucari lb j fiat sirupus 7 aromatizetur cum hoc
℞ cinamomi ʒ ij croci spice ros ana ʒ ß
dos ℥ ij cum aqua decoctionis cinamomi

De fluxu menstruorum secundum arnoldum
de villa nova ℞ succi plantaginis
lb j mucillaginis dragaganti gumi arabici ana ʒ
iij misceantur medietas mittatur intra matri
cem et alia bibatur Ad superfluum fluxum
menstruorum in quadam pregnante ℞ corall
rubei ʒ ij karabe marguaritarum blacte biza
ncie ana ʒ ß gariofilate oss de corde cervi xiloaloes
ana ℈ j ros ʒ ß zucari lb j fiat confectio
in tabul 7 cooperiantur folijs auri

Consilium pro quadam domina que patiebatur
suffocationem matricis 7 erat multum debilis

Observetur regimen bonum cavendo ab
acetosis 7 a leguminibus 7 a caseo a car
nibus siccis 7 herbis crudis Comedat car
nes pullias castrati 7 avium 7 aliu porci
7 aliu vitule 7 edi post aliu comedere ola mi
nuta 7 ova recentia 7 lac amigdalarum coctum 7 alios
pisces fluviales elixas / bibat vina mediocria
clara limphata cum 3a parte aque / fiat iste

sirupus de quo sumat omni mane xx diebus
℥ ij cum aqua calida ℞ mellisse buglossi
scolopendrie eupatorij prassij ana ɱ j radicum
feni petros saxifragi radicum spine albe corticis
radicum mori corticum granatorum ana ℥ j seminis
ani feni cinamomi macedonici calamenti ana
ʒ iij pass dul ana ℥ j pulveris zucari lb j
fiat sirupus Sumpto sirupo purgetur cum hoc ℞
elec ad militiam ʒ iij dyafinicon ʒ ij distempe
rentur cum aqua calida 7 bibatur in matutinis primis
fiat ista mixtio de qua incipiat sumere ea die
qua incipit sumere sirupum ℞ elec regum
aromatica ros ana ℥ ij dyacinamomi dy
ambre ana ℥ j dyarodon secundum mesue ℥ j
misceantur dos ℥ ij sero ante cenam per duas
horas sine potu vel cum potu vini limphati

Ipso primum huius domine videtur esse opilatio
venarum menstrualium matricis extrinseca
flaticam Et videtur quod partes eius tendat ad
militiam 7 videtur quod ex hijs membris sequatur de
bilitas digestionis venarum 7 sub 7 matricis vn
aggregatur pinguedinarum materie albe que expel
litur in hora menstruorum et fiunt ex hoc
menstrua non nimis rubedis 7 postponuntur
ab hora sine rubedis expulsionis 7 pa
tiuntur dolores primum renum quibus matrix alli
gatur propter difficultatem expulsionis 7 propter ventositates
7 propter vapores grossos elevatos a predictis
membris 7 tempore in hoc motu corporis Alia dis
positio est duricies in collo matricis exteriori licet
profunda versus orificium intra 7 hec duricies est
extrinseca multa diminuta ab expulsione
per emorroydas quas habet 7 cum hoc nimie alie
flaticate attente ad matricem propter notum maxime indu
rate sunt non est cum duricies magna fuerit
clausionem matricis 7 egestionis sollicitudinem
cum est in cura eius ne convertatur in cancrum
3a dispositio est stomachi quedam debilitas 7 molli
ficatio a materia flatica quam ondit vomitus
Colera autem que est in vomitu cum postremo
veniat venit ad nodeno vel forsan in a fell
adfundum stomachi plus occulta dilatorum fuit et
cum ipsa sit brevius molles corporis nimis ad idem
plus appropinquat Est quod autem aliud flaticum
colari a cerebro quod in stomachum alias dispositiones epatis
7 splenis non expedit scribere in hoc quod epar
sanum videtur satis aptum inflatorum rum refrenat
audaciam medicorum in sumendo medicinas calidas fortium vlis
non debitur coris 7 laxatas non credit audaciam
laxatorum fortium 7 si medicine maxime vn indiget quod
cum debilioribus conveniens cum longiori tempore matrix
in fallacori procede Regatur regimine noto ex
alijs consilijs quantum ad cibum et potum Unde
caveat ab omni distemperancia aeris quantum potest
et ab ipsius ?? ventorum fortium caveat ab aceto
7 rebus acetosis 7 ab herbis crudis 7 leguminibus
7 caseo 7 carnibus siccis 7 carnibus avium aquaticarum

et acetosib[us] bonins et acerinib[us] 7 aq[u]a
pura 7 a past[ill]e comedat carnes pullias
fasianorum auiu[m] minutarum 7 turdorum 7 n[on]
quallibarum 7 pipioni[bus] i pinguatorum i domib[us]
7 castratorum d[e] alijs carnib[us] p[otes]t in t[em]po lati[us]
comedere ut porci uituli capoli carnes elixas
comedat fixitq[ue] alia assas de piscib[us] raro
comedat et si u[u]lt sint fluuiales petros[i] et
de omib[us] cerealib[us] p[otes]t comedere mollib[us] 7 delac-
te amig[dalarum] et d[e] aqua cicerum rubarum et b[r]odio
facto cu[m] oib[us] p[otes]t uti sapo[r]ib[us] artificiab[us] no[n]
excede[n]tib[us] in hyeme p[otes]t uti d[e] mostarda fra
tu[m] sappa p[otes]t alia uti p[otes]t p[er]idim de pul[m]as-
sat[is] 7 alia citonijs p[ro]p[te]r in uolut[ur] i tragea
coi p[otes]t uti passul[is] dulcibus q[ua]n[do] uolunt pa-
nis sit no[n] mainus nec ultra ℥ iij diem
uinu[m] sit competent[er] vinosu[m] Ex[er]cite[tu]r leui exer-
citio mane et sero an[te] cibu[m] no[n] ieiunet no[n] come-
dat diu[er]sa cibaria i una mensa 7 p[ro]c[ur]et ee
soluta uentre 7 alia si eet mltu[m] stiptica fiet
fiet clistia ex decoctione malue melle 7 olo
dulci et pauco sale Con[tinu]e de mu[n]dar[e] p[er] na-
res freq[ue]r in die dormiat s[ecundu]m consue[tudi]nem
no[n] tu[m] mltu[m] in die Vitet actum i[n] [con]t[r]a[rium] [con]tinu[um]
p[otes]t et quia h[ic] d[omi]na mlt[is] 7 fortib[us] farma-
cijs usa est p[er]u[enire] cu[m] i[n]ten[d]e[nd]o c[um] hijs leniorib[us]
vijs i fiat hec **confectio** de qua an[te] cibu[m]
q[ua]n[do] uoluit ℥ ij 7 si u[u]lt bibe[re] parum vini p[ri]u[s]
u[e]l par[um] limphati bibat ℞ ℥ cinamomi
galange doronici zedoarie croci mac[is] carda-
momi seminis ozimi gario[fila]te xiloal[oes] indi ma-
ga[ritarum] an[a] ℥ s[emis] gario[fila]te nuc[is] m[usca]te sp[i]ce mas-
tic[is] an[a] ℈ j lunatie au[ri] fragmentorum saphi
an[a] ℥ s[emis] ambre ℈ s[emis] penidi[orum] ʒ j zuccari lb s[emis]
dissolua[n]tur zucc[aru]m in aqua distillacionis mel-
lisse in qua dissolua[n]tur cocto p[re]dicto et fiat
confectio in tabul[is] u[e]l in uase sic uoluit
fiat hoc tecotu[m] q[uo]d teneat ad stom[achu]m q[ua]n[do]
p[otes]t 7 incipiat pone[re] i mane postq[ua]m fecerit
vomitu[m] ℞ mastic[is] coriandri corall[orum] rub[eorum]
an[a] ℥ ij gariofil[orum] sp[i]ce ros[arum] an[a] ℥ s[emis] oli mas-
ticini o absinthij o nardini an[a] ʒ j pi-
c[is] naual[is] ʒ ij ce[re] q[uantum] s[ufficit] extenda[tur] s[upe]r coriu[m] fi-
at **puluis** qui pona[tur] in sacculo d[e] pano
subtili 7 tenea[tur] s[upe]r caput ℞ corticu[m] citri
cula[ti] mac[is] gariofil[orum] an[a] ℥ ij fiat hic **sac-
culus** ℞ seminis altee seminis malue an[a] ʒ
ij seminis lini fenugreci an[a] ʒ s[emis] flo[rum] camoil-
le a[na] j buliat in aq[u]a 7 3a p[ar]te vini cocti
dulcis 7 pona[tur] pluribus uicib[us] mane ad lotu[m]
7 in sero an[te] cibu[m] 7 cu[m] eleua[tur] in vngu[entu]m stati[m]
ex h[oc] **vngento** ℞ mucillagis seminis lini
7 fenugreci an[a] ʒ j oli camomillini ʒ s[emis] 7 par[um]
cere [con]ficiat ista sacellacion[e] viij dieb[us] de-
inde alijs octo dieb[us] fiat hac alia ℞ ori-
gani calamenti matricarie seminis aneti an[a]
ʒ j seminis an[isi] cimini an[a] ʒ s[emis] buliat i aq[u]a
cui[us] medietas sit vi[nu]m p[re]dictum 7 cu[m] eleuat[ur]
in vngu[entu]m ex oleo d[e] lilio anetino 7 d[e] ruta
ana deinde rede[a]t[ur] ad sacellacion[em] p[ri]ma[m] deinde

ad alia s[ecundu]m ordine[m] Vti[tur] hoc pulue[re] i ab[sen]-
sijs ℞ cinamomi ʒ j ℥ seminis ani an[a] ℥ ij
garyof[ilorum] croci an[a] ℥ j cardamomi ℥ s[emis] fiat p[u]l[ui]s
Hijs fc[ti]s p[otes]t experiri balneu[m] aminois aq[u]o-
minai co[n]sueuit p[ro]ue[n]ire cursu[m] emorroydarum
anteq[ua]m yems ueniat 7 max[im]e q[ua]n[do] moto seru[i]-
tus eius confortata fuit 7 h[oc] fiat cu[m] p[ro]uo-
cantib[us] de quib[us] [con]siliu[m] cu[m] ingro pet[rus] c[on]t[ra]
p[ro]p[ter] nouieb[u]s rescribat condic[i]o[n]es suas 7 mittet
copia[m] huius [con]silij 7 nos procede[mu]s ad alia si deus
uoluerit

**Consiliu[m] p[ro] quada[m] cui deficiebat men-
strua vn[de] patieba[tur] catarru[m] 7 laxitudine[m]**
℞ Seminis cucu[meris] citrulli melonis portulace
an[a] ℥ iij endiue buglosse borag[inis] lupulorum
an[a] ʒ s[emis] ani feni petros[elini] apij ameos an[a] ℥ ij
radicu[m] sparagi brusci an[a] ʒ j ysopi calamenti
aromat[ici] an[a] ℥ j s[emis] pass[ularum] enucleatarum iuiu-
barum an[a] ℥ s[emis] sticados sp[i]ce an[a] ℥ ij aristo[lochi]e
ro[tunde] an[a] ℥ s[emis] pipis mirre an[a] ℥ s[emis] prassij po-
lij an[a] ʒ s[emis] rubee tinctorum spodij an[a] ℥ ij ros-
marinorum siccarum an[a] ʒ ij fiat[ur] colatura d[e]coctionis
hor[um] mane et sero cu[m] pauco vino **Clistere
bonu[m] i p[u]rgate** ℞ aque ordei q[ua]ntitate suf-
ficiente o[lei] uiol[acei] ʒ j 7 no[n] pona[tur] sal

[I]ps[e] hui[us] d[omi]ne c[um] mo[r]b[us] quid suffoca-
cionis matric[is] cu[m] nec[essita]tibus gross[is] co-
acta[m] in matrice 7 a ue[n]tositatib[us] g[ene]r[a]
cantib[us] dolores in p[ar]tibus matric[is] 7 ad iaceti-
bus ei 7 ex h[oc] e[st] fca no[n] concipiens 7 cu[m] h[oc] est
adiuncta cpat[ia]s s[ecundu]m calefactio 7 exiccato colere
in ea quib[us] 7 hoc facit cura[m] p[er]uior[em] et diffici-
liorem in regimine eius p[ri]me nus intenditur
ap[er]tio opilationu[m] matric[is] 7 subtiliacio m[ate]r[iei] eu[m]
grossarum 7 enacua[ti]o ear[um] 7 resolucio ventosit[a]t[is]
7 sp[eci]al[iter] matric[is] confortacio que o[mn]ia facere cu[m] me-
dicis quib[us] ep[ar] no[n] distempre[tur] nimiu[m] fiat g[ratia] i[stiu]s
syrupus qui complecti[tur] mltas de intencoib[us] p[re]-
dict[is] ℞ radicu[m] pastinace siluestris radicum
feni petros[elini] sparagi radicu[m] sparage radicu[m] spine
albe an[a] ʒ j endiue siluestris mellisse betonice
capill[i] ve[neris] receptiu[m] epatice an[a] a[na] j s[emin]is ani
feni an[a] ʒ s[emis] leuistici siler[is] montani karui
ameos macedonici se[minis] endiue se[minis] portulace
sanda[li] cit[rini] an[a] ℥ ij calamenti rube tinctoru[m]
asari an[a] ℥ iij zuccari al[bi] lb j fiat s[yrupus] dos[is] ʒ
ij cu[m] aqua cinamomi 7 sit aqua i qua fu-
datur i vna fiala cinamomi ʒ j Supto
syr[up]o purge[tur] cu[m] hoc ℞ bindere s[ecundu]m nicolaum
dyaficitro s[ecundu]m mes[ue] an[a] ℥ ij distempre[tur] cu[m] aq[u]a
cida 7 su[m]a[tur] i matutis p[ri]mis fca purgatione
incipiat sedere 7 uti hac **confectione** ℞ cina-
momi doronici garyof[ilorum] mac[is] nuc[is] m[usca]te folij ga-
lange an[a] ℥ j cardamomi a[nte]o[rum] 7 b[ene]o[lentium] sp[i]ce o[mn]i[um] an[a]
℈ j xiloal[oes] sanda[li] cit[rini] 7 rub[ei] an[a] ℈ ij abc
℈ j musci g[rana] ij fiat confectio h[oc] m[od]o Accipiat[ur]
lb viij zuccari 7 dissolua[tur] in lb s[emis] s[yrupi] ro[sacei] d[e] rosis

recentibus et si expedit ad maiorem eliquatorem
addatur de aqua rosarum q. s. deinde inspissatur et
addantur plures pondere recentis et cum elena abig(e)
addatur ambra et musco et fiat confectio in va-
se dosis ʒ. i. usque ad ʒ. ij. duabus horis ante ce-
nam cum pauco potu vini limphati lavetur
scilicet os et alium post surgere de ea ante tenam et si ve-
tositas multa exuberaret faciat ponere aliquas
ventosas circa p(ar)tes s(in)uus et transgluciat aquas de ysopo
pillis ℞. galange ℥. i. pul(veris) et tribelle et pul-
vis conficiatur cum syrupo acetoso et formentur pillule
Confectio Et cum initialiter sumat de hac confectione
℞. cinamomi gariofili spice rosarum cassie lignee et
macis cipi ana ʒ. i. sandali citrini ʒ. ij. xiloaloes nucis
muscate ana ʒ. s. turbith electi ℥. ij. zuccari penidi-
arum ana ℥. i. galange cardamomi macis ana ʒ. i.
dyagridii cocti ij. ʒ. conficiatur cum oleo amig-
dalarum dulcium et fiat confectio hec et accipiatur mellis
despumati ℥. viij. et dissolvatur cum succi granatorum
ana ℥. ij. reducatur ad spissitudinem mellis
et cum speciebus predictis conficiatur dosis per vicem ʒ.
iij. cum aqua calida ante diem factis purgationibus
fiat balnea cum aqua calida in tina et in ea
sedeat Galieno padue

Ad dolorem et gravitatem matricis secundum gentilem

Ego quandam dominam iuvenem que post partum
habebat quandam gravitatem et dolorem matricis
et erat scabiosa / fiat iste syrupus ℞. radicum
feniculi petrosilini ana ℥. i. capilli veneris scolopendrie
endivie boraginis ana m. i. fumiterre m. s. sene po-
lipodii ana ℥. i. seminis ani endivie feniculi ana ʒ. ij.
prunis passularum ℥. s. cinamomi ʒ. iiij. zuccari lb. i. fiat syrupus
dosis ℥. ij. de 3° in 3m diem sumpto syrupo purgetur
cum hoc ℞. confectionis amech aureis ʒ. v. dis-
tempretur cum aqua Cum sumpserit syrupum et corpus multibus
lavetur in die crura et brachia cum aqua ferra-
riorum in qua buliat radices lappacii radic
celidonie ana m. ij.

Ad fluxum menstruorum

Ego quandam dominam que habebat fluxum men-
struorum longo tempore et erat quasi infidata
et cum haberat quasdam ulcerationes in matrice
fiat hic syrupus de quo sumat omni mane ℥. i.
cum aqua extinctionis ferri syrupus ℞. succi
consolide maioris succi arnoglosse succi bu-
glosse de puratorum ana ℥. [illegible] ʒ. s. seminis
ani feniculi macis ana ʒ. s. cinnamomi parum toxifeti
℥. i. s. zuccari lb. i. fiat syrupus de quarto in 4m
sumat ℥. s. acanaste maioris cum pauco po-
tu vini subtilis et sumat in sero quando vadit ad lectum
sumat de hac confectione restauratia in qua in-
trent ista ℞. corallorum rubeorum ʒ. ij. rosarum rubearum ʒ. i. s.
macis cardamomi gariofili ana ʒ. i. passu-
larum mundatarum amigdalarum ana ℥. s. zuccari lb. i. confectio
dosis quantitas castanee ante cibum quando voluit cum
potu vel sine potu suppositorium quarum licinia intin-
cta ad matricem musci succi ℞. succi arnoglosse

℥. ij. thuris ʒ. ij. nucis cupressi ℥. s. misceatur

Aqua contra sterilitatem matricis

℞. radicum feniculi petrosilini saxifragi rubee tinctorum ana
℥. i. asari cinamomi macedonici seminis ani feniculi
ana ℥. s. gariofilate mellissa ana m. i. mellis lb. i. fiat
aqua cum qua sumatur ʒ. i. pulveris cinamo-
mi in mane et sero ante tenam

Ut mulier que virgo appareat fiat pulvis

℞. nire thuris mastices auripigmenti aloes gal-
le gipsi rosarum seracum vitellorum corticum granato-
rum cornu cervi ossium aristologie ro. ana ʒ. iij. terantur
equaliter subtiliter et mittatur intus secundum Gil-
bertum anglicum

Ad magnitudinem vulve et fetorem eius magistrum

Cum mulieres non videantur incepte viris
et fastidiose fiat aqua constrictiva o-
dorifera ℞. corticum granatorum gallorum corticum
sive frondium lentisci corticum et radicum folio-
rum pentafilon radicum [illegible] tangul et radices
et folia consolide maioris et minoris folia et
lauri et rorismarini folia mirti et fructus
eius et rosarum hec omnia simul buliant in aqua
rosarum in quarum colatura buliat mastix oli-
banum galbanum serapinum gummi arabicum cedule
pergameni de vitulo Et postquam satis bulierit
colentur et colature addantur folia lauri non
bulita et rose ut bene redoleat hac aqua
lavet mulier pudibunda sua intus et extra et con-
cavitates bene mundificet et diligenter abstergat
intus et extra deinde astringat crura ut tota hu-
miditas elicita effluet deinde panno immisso for-
titer exiccat deinde ut redoleat habeat pulverem
rosarum cardamomi nucis muscate cinamomi electi gala-
ge foliorum lauri de hoc pulverem parum in se
suscipiat et mastix parum et postea ponat in
manus et fricet pectinem et maxillas et subascel-
las et pudibunda et omnia adiacentia cum aqua ros-
arum aspersi et tunc cum viro coeat et fiat hoc quotiens
ad virum accedat et hoc tunc in coniugatis castis
quam in virginibus corruptis vicys laborantibus
opilantur isto medicine cura in pratica forma
ponit gilbertus anglicus

Ad fistulas duas in anchis et ad vitandum claudicationem unum puerum ille claudicabat

Primo est intendendum ad defensionem
ancharum ne fundamentum duarum fistu-
larum rumpatur Et intendendum est ulterius confortacioni
membrorum omnium et satis sit quod non claudicet
Regimen vite sue sit cum cibis laudabilibus et car-
nibus precipue pullis castratis et potu vini
mediocris et in hoc non expedit aliam scribere
orum cum regimen est latum ei pro prolixitate temporis
in constrictione finis ne propter ad quod devenire
potuit fiat decoctio et coletur et in colatura
dissolvatur croci [illegible] deinde addatur pulvis zuc-
cari boni et reducatur ad spissitudinem mellis deinde

addā pulvis zucari boni pincarum mundatarum ʒ ij cinnamomi ʒ j cinamomi zedoarie doronici ana ʒ ij xiloal' macis ana ℈ j fiat confectio in vase doß pro cocleari j fiat iterum pulvis de quo sumat bis in mense usque ad mensem april' Sed tempore magno et valde frigoris non sumat de ipso ℞ turbith boni ana ʒ ij ʒʒ cinamomi senne ana ana ʒ s aristologie ro. gr ℈ j zucari ad pondus omnium fiat pulvis doß prima vice iij ʒ in mane cum pauco potu aque calide Et secundum quartam de nupssione post doßz prima ita addā ul' minuā in aliis orificia fistularum teneā aperta quousque in fundo incipiat consolidacio Et suspicandum est quod in processu temporis aliquis cortex assis apparebit alb exibit Incipiat ergo cyrurgicus aperire orificium vocatus cum minori molestia qua potest incipiens cum licinio de filo deinde procedat ad subtile frustum de spongia Cum autem est factum dilatacio quantum quanta potest immitti spongia sine molestia non spongia sine cauterizetur cum hoc ℞ elimatura aspre xiloal' cinamomi genciane ana ʒ ij nitre ffeucolle ana ʒ j bulliat in una fulgeta vini subtil' aliis mediocris et addā mell' ʒ ij et cum hoc clisteizetur fiat hoc semel in una plus ul' minus quartam in munditicies fistule et in aliis diebus quibus non clisteizā inungat licinia cum isto vngento ℞ olibani albi aristologie roti ffeucolle galbani armoniaci ana ʒ ij litargi ʒ iij aloes ʒ i rasine pini ʒ iiij florum eris ʒ ij ce albe ʒ s oli q. s. fiat vngentum dissolvendo gummas in aceto debili et coquendo litargirum cum oleo et postea miscendo ea adinvicem et proiciendo reliquas medicinas super hoc quod si superficies fistule festinaret in consolidacione ex hoc vngento et carnium adherentium aperia orificium incipiendo cum vngento apostolorum et si non sufficit fiat cum siracost et si non cum dyabarzdich et finicon

Ad fistulam experimentum probatum

℞ pulverem centauree minoris et pone ipsum in fistula absque alia re vidi et certa hoc longo tempore quod est mirabile

Ad fistula factum orificio de latere

Orificium cum vngento apostolorum et tam cito et certe completur cum isto emplastro ℞ dyaquilon dyapalme ysopi humidi vngenti ex mucillaginibus ana ʒ j misce omnia et pone super emplastrum Et quando non ponis vngentum pone intus hunc pulverem ℞ pulverem radicum yreos pulverem herbe que dicitur fistularia quam magister de cortono docuit me et quando loco istius pulvis / pone pulverem herbe que dicitur tassy barbassy et loco emplastri pone folium eius et fistule in pone / Magister stephanus

Ad rupturam secundum gilbertum anglicum

I fuit paciens lx annorum et ruptura 25 et est vngentum sive emplastrum mirabilis composicionis in quo inveterata in pura ruptura cum alia bona dieta ℞ picem liquidam ceram colofoniam i picem grecam ana ʒ iij litargirum armoniaci opopanacis galbani sapini radicum consolide maioris et minoris ana ʒ j mastici ruetini emanties nitre gypsi thuris ana ʒ vj aristologie lon et ro. minium terre ana ʒ iiij minime ʒ vj sanguis humani lb j pulverizanda deinde sumatur vna pellis arietis ul' agni magni et accipiatur quando est recens excoriata ab ipso animali et abradantur omnes pili ab ipsa pella et postea dimidatur in partes et frustra parva et ponatur ad coquendum in vino rubeo brusco stiptico et tam diu coquatur pell' donec molescat et madefiat et fiat sicut vna collatum coquatur quod sit quasi tota consumpta et dilamata in ipso vino postea sicca et exprimatur bene ab ipso in tota ipsam cum sanguine hominis et cum lb j cepis yrcini liquefacti et cum cera et cum pice et terebentina liquefactis postea addatur succi plantaginis ana ʒ vj et agitetur cum spatula donec omnes medicine predicte incorporentur postea pulveres predictarum medicinarum superaspergantur et misceatur bene adinvicem ut sit totum sicut vna colla recenter liquida informa vngenti Et signa corrigimus sit spisso et nigredo et ponatur super loco ubi est ruptura et abradantur pili a pectine et teneatur die noctuque et est portando bracalia corrigens prius purgato et remaneret omnium tercia die super vna pecia ul' corio Et utatur crispell' factis ex consolida maioris et vitello ovi

Ad rupturam

℞ pelosielle consolide maioris et minoris bo liarmeni minime sang. dra. ana ʒ s pilorum leporis minutissime incisorum ʒ j et sanguinis leporis ʒ s sigilli salamonis radicum urticelle sive valeriane sive castrangule ana ʒ ij brusci ʒ j gallarum cypressi ʒ j mastices ʒ s cinamomi ʒ s gariofilorum ʒ ij nucis inde ʒ j ʒʒ ʒ j cum teratur et cum melle despumato conficiatur et fiat electuarium

Consilium gentil' in pestilencia que accidit Janue que processit de partibus orientalibus et meridionalibus et occupavit omnia loca marina et processit ad civitatem perusinam anno domini 1348 tempore pestis magne

Cripsimus Amicus nostris de Janua ubi prius manifestata fuit illa pestilencia et quibusdam pisanis quod hec pestilencia sive epidimia sive quomodo

appellet̃ ẽ mltũ t̃ ucrenda nec audita
nec uisa in ll. libris ita q pestilẽtia tan
con tinuit et pestilẽa quã narrat zo-
ar in tripz nõ fuit tante malitie tñ per
ea que scribunt mẽ ultiate uenenose sunt
quas posse ĩ nobis gñari nõ ẽ dubitandũ
7 eius malitia posse ciuitates extirpari
sm q galienus scripsit 2o cap de contutibus
tyriace d' malitia pestilen^e

Exibitio tyriace magne

Sz quia in pñali uestimo naz uenenũ co-
ceding tñz sanis q̃z infirmis q utar tyri-
aca magna sup quã tñsiuit amo 7 quz
utar metridito et aĩmali Dos tyria-
ce a duob ʒ ad tres bis in die aut sel'
aut ter in septiana 7 metridati sit aut
usqz ad ʒ iiij. cũ potu vini puri / cl
sanos nõ cade oplomis 7 vini limphati ul'
aque ad fe^cs cadas Sic aut supeo me-
tdati in tpollas suptoz tyriace 7 nõ vo
7 nõ alio utar ita q stante pestilentie
pessimite nõ tuat dies a' pauci ĩ qnu sumr

Attensio ignis

De rebus utilib ẽ attedẽ igñe eleuatis
flammis in singul' locis domg 7 et cet coi-
tati attedẽ cos instrat pnt aut super
igñe pici res odorifere fit aut calẽ sm
q uidebr pñtibus medic Cibaria coru
sunt colla ex carnib laudab 7 potare vi-
na subtilia nigra ul' pura sm diusitate
homĩ 7 odorare camphora in talis 7 muf-
cũ in fris 7 si nõ ẽ alia cã phibes facere
cibaria acetosa credo q et cet utile uti
semibus citri freqr in die Manifeste vz
q cũ terri' mortis que manifesta fuit p-
us apud ianua 7 demũ puenit pisas et
plubiũ 7 masse 7 que nt ẽ neapuli sit
uenenosa putredo et ptes cordis 7 pulmõs
de quis exite venenõs uapore pietz est
vici b9 7 cõlsantib huig aut putredinis
sine sit cũ celest' aspectu siue dispõ terr-
tis 7 aqua eande pulũ confortacoz et
destructoz uenenose putredis que ẽ ap-
hibicõe conditonis eius in egris phibici
one putredis in sanis 7 ppar oz pũidere
ut hy qui infirmis adstat possint secũg
eis adeẽ ne qnfirmar p oez ĩ habitate
relinquar 7 dimittãr in sabbis q̃z attes
et nũc bruts aialib est consuetudo

Regime coẽ egris 7 sanis

Regime coẽ egris 7 sanis. ꝫ q rectificer
aer cũ otia attensiõe ignis eleuatis fla-
ma 7 p sanis piciant in igñe arbores 7
plante quecũz odorifere ut ẽ iuniperus
piciant p infirmis nõ salices ꝯuatox
et mirtillor plante

De cib' et potib

Cibaria corz sunt de pullis 7 de pdicib
sm q uidebr mẽc de indigẽtia caso uir-
tutis 7 poto sit vini subtil' in horis cibor
si uidebr mẽc pñtib 7 in hõ cãg utur
potus alius otiuus sit aque ordei sub-
tilis cũ vino ꝯuatoz 7 acetositate sit sm
q uidebr pñti medico maior aut minor
7 in pluri ul' pauciori usu nõ ẽni ẽ du-
biũ q acetosa uehemẽt resistit putredini
s in quãtũ sint receptissima aliqua hz
suspectoz Subuenitar et subito 7 feb-
bus cũ flomia et uentos ẽ nates 7 loci
in fibra Et pfarmaciaz de usu tamen
farmacie uno pt dari iudiciũ pabsẽtez
medicũ consilio tñ q q̃z citius ẽ po^le rep-
tetur euari humor

Cibus et potus bonus egris

Bonus poto cois cibus acti egritatib9
p rectificatiõe putredis de quo dz sũ sel'
siue bis in die ieiuno stõco ẽ h' ℞ aque
ros. lb. j. vini subtil' ꝯut vinos ʒ iiij. po-
nar in eis boliarmeni triti 7 subtiliter
cerebellati ʒ. s. Dos ʒ. ij. 7 si vlt apponẽ
de aqua roi apponar 7 hic met poto ẽ
util' sanis ad defensioz corz dẽ tñ sanis
cũ vino puro a' parz limphato cũ pporcõe
pdcta

Regime sanoz

Regime sanoz ꝫ q utar cib' laudab
7 de carnib pullis 7 pdicũ 7 auiũ et
castrati 7 edi 7 lactantis uitule 7 rad porrũ
7 ouis sorbilib 7 aqs ciroz 7 corpib ciroz
siue cortice 7 olib minutis cũ femi^lo et
petros 7 utar vinis laudab 7 subtilib
7 utar rebus acetos ñ qui sint extena-
ti pector 7 pati ad tusses de piscib aut
mich a' parz credat caueat a fugibus
De lactuc cũ aceto pt uti nõ otio / De
ficub sicc 7 passul' pnt uti de siluestb
carnib carne capoli 7 aliũ porci porci
siluestr

Preseruatio cũ euombus

Laudo q sani intendat ad purgatoes
et syrupus ꝯus poss ẽ iste Syrupus
℞ radicũ quiqz liquĩe ysopi añ ʒ j. mi-
liss capill' ver. stolopen^e añ m j. scis
endiuie portulace sant al 7 ru. añ ʒ. s.
zucci lb. j. fiat syr9 7 cũ aceto vini aceto-
sẽ sm q vz necitas Solutiu purgatio
fiat cũ hoc ℞ pulpe cassie ʒ. s. mane
ʒ. ij. agarici in colatã ul' in sub' aʒ j. sal'
geme 3a ps ʒ. et in quibusdaz addẽ reu
bari in quibusdaz turbith in quibusdaz
sene ul' polipodiũ in omnib tñ ponar
me ne ducetes uirtute solutioz ad pan
io quibusdaz ẽ usus conuenies pillãz
de agarico sm mesue / Laudo 7 floraz
7 opioz flõmias siluatellar ẽe mltũ
utiles

Tyriaca cũ vino

Est go ꝯus q quib sanus a qrtadecimo
ano ꝯ sumat bis in 1na aquab uice ʒ j.
tyriace cũ pauco potu vini subtil' puer
aut qst' ĩ 8^m anũ pt dari qd modicũ
ut ʒ. j. 7 ꝯus tyriaca eodez mõ

Regime astantium

Illi qui adstant infirmis sumant omni mane
toto tempore quo adstant ʒ . s . tiriace cum optimo
vino et frequenter lavet sibi manus et faciem modo
cum aqua acetosa modo cum aceto modo cum vino
et semper inter se et infirmum teneat ignem
et infirmus ponatur in lecto alto ut quantum
est possibile premiat capitibus astantium et sepe
balneet domum cum aceto et sepe excant
cameram infirmi et veniat ad porticum si-
ne apertum aerem et quando flat ventus septentriona-
lis recipiat eum postquam fenestras regantur
et cum cibis de laudabilibus dictis supra et spero cum
dei auxilio et cum hiis remediis astantes
poterit secure servire Pomum : e
fiat istud pomum Recipe camphore sandali al-
bi et ru. croci ana ʒ . s . gariofilorum ℈ . i . fiat plus et
ponatur in pecia vel inferme cum laudano
et hoc est pro egris . Pro sanis non fiat ex dictis rebus
sed ponatur croci ʒ . i . gariofilorum ℈ . ii . 28

Consilium magistri gentilis de fulgineo in pestilencia
magna que accidit . 1 3 8 8 . in qua mortui
sunt quam plurimi tempore etiam

Ulla nunc processisse temporibus medio-
cralibus sicut pestilencia que nunc
incepit a meridionalibus partibus ytalie
liam pervenisse nunc et ab occidentibus ytalie
incipiens famosa enim pestilencia civitatis
aaron vel quam scripsit celluides vel Galienus
vel zoar non nunc comparabilis in malicia pestilencie
paris innadendi Cuius causam astrologi quidam
credunt esse preteritum non a multis annis solis eclipsis
Alii non tamen esse credunt coniunctionem maiorum no-
bilium planetarum saturni et iovis in domo
sua in signo aquarii et in oppositione leonis
Anno domini 3 8 5 . die 20 marcii et indicant
impressionem magnam in civitatibus et attributis
signo leonis Quidam autem sunt qui credunt
causam eius esse corruptionem aquarum ex dic-
ta impressione planete corrumpentis aquas
et dicunt signum corruptione multa in piscibus
Quid autem sit de hac discordia sive verum di-
cant infidamito vel non sive primi dicant in
iudiciis vel non nos post multam sollicitudinem
et experiencias difficiles invenimus tamen partire
immediatam fore quasdam materias venenosas
que circa cor et pulmonem generantur quarum et impressio
non est excessivo gradu qualitatum primarum
sed pro venenositate propter virum concitat venenosis
vaporibus per expiratum et attractum aerem sic
multi per huius pestifere pestilencie progeniatorem
extensionis transsitus non solum de homine in hominem
sed etiam de terra in terram / Nunc autem convenienti hu-
ic pestilenciali egritudini quedam discrimini generalia quia
cum egro costellacio vel figuracio celestis sit ca-
sus cui debemus insistere et quod debemus
corrumpere ne nos corrumpit sic volentes extin-
guere ignem comburentem domum sufficit scire ignem
esse sine porientus sic abigne vel amotu et no-
lent resistere veneno morsu surdi vel si-
ce aspidis sufficit scire aspidem fuisse mor-
dentem quamvis aspis potius toxicum vel putre-
factione nec subtiligare curamus si tamen eq-
uore equorum producunt effectus et si unius
cos producunt effectus si necessarium est eius esse diver-
sarum proprietatum sit enim subtiligandi et stimu-
lanti ostendimus quod omnibus sic concessum michi
hunc autem non plus quam nos in auxilium cor-
porum humanorum

Regimen preservativum a peste 28

Divino ergo auxilio invocato providit gentilis
de fulgineo cum venerabili collegio Magistrorum de
Perusio in preservatorum et defensorum a tanta peste
hoc modo primo quod homines regant se com-
muniter cibis et potibus laudabilibus et cum mensura qua-
litatis et quantitatis eorum debite et intelligi-
mus sic laudabiles cibi consueti hominibus
communiter et potus vini in omnibus consuetis
pisces Excipiuntur autem pisces a quibus absti-
nendum esse consulitur lactuca de lactuca autem
consulitur quod stante tempore frigido homines
parum utantur eis cum autem manifestabitur calor
earum usus est convenientior inter cibaria autem
singula laudamus magis usum carnium
laudabilium Carnes Et de volatilibus sunt
pulli et starne et de pedimentibus castrati et
edi et vituli lactantes et porci iuvenes Pa-
nis Et panis diligenter preparetur de potibus
vina clara / Et laudamus quod et homines
vivant alacritate et spe bona et suppetitudo
timorem purgatores et flobotomia 2o quod homines
intendant purgationibus et floebotomiis et laudatur
in purgationibus communiter agatur cum sua consola-
cione secundum quod medici dispensabunt Tiriacam optima
3o quod homines sumant usque ad finem maii
qualibet septimana ad minus bis vel ter de tiri-
aca optima vel metridato et de eis qui sunt
a quintadecimo anno supra a ʒ . s . usque ad ʒ . i .
si est vir si est mulier potest dari amplior eis
autem qui sunt septem annis vel circa detur ℈ . i .
usque ad ʒ . s . eis autem qui sunt in priori etate
quamvis non crederet medicus competere tiriacam suf-
ficeret inungere partes cordis et stomaci et nares
cum tiriaca Sumatur autem in mane cum vino pu-
ro aut limphato vel sine potu secundum con-
suetudinem hominum in bibendo debet autem esse ti-
riaca que iam transsivit annum et quia tiri-
aca non potest esse omnibus hominibus consulitur quod
homines pauperes utantur loco tiriace
prassio et sapo scabiosa vel enula Modus
autem dosis eius est quod secundum hominum placitum
aut decoquendum cum ono aut bulliendum cum
vino aut sumendo pulveres eorum aut concede-
cas crudas et bibendo de vino a concedendo
cum pauco et vino vel cum vino solo vel cum aqua
vel sumendo sucum earum Potest homo sumere unam
solam de predictis rebus et continuare eam vel modo
unam et modo aliam Quantitas autem quam debet
sumere in mane est unus bolus vel duo vel 3es et hec res

no solum pauperibus sed et divitibus possunt esse
utiles Quid autem sit de usu tyriace post
mensem maij non dum iudicamus ✠

Attensio ignis Postea laudatur attensio
ignium in domibus et in locis in quibus conve-
niunt et quiescunt homines et super apponatur
igni quercuum arbusta odorifera et aneti
hinc alio emendato fetoris domus et cum
et propter hoc ordinaverunt illa poma portanda
in manibus quorum recepta inscribitur

Electuarium ad uines

Ego ordinaverunt electuarium ad uines quare
scribitur et pulveres est scribendus

Ferat odoriferum in manu

Ordinaverunt quod visitatores infirmorum
et astantes eis vadant cum rebus odoriferis
in manu et ponat ignem cum flamma multa
alta inter se et egrotantem et piria in ca odorifera

Ultimo restat quibusdam questionibus factis
a civitate vulgarium et Primo si allea con-
ferant in ista pestilentia Et consilium quod ho-
mines consueti eis ad rusticos quorum est tyriaca
possunt uti eis Alii non non Vero et in eorum
usu est utilitas dicitur ad pulte egritudine
primo laudandus est magnus medicus zoar in
pestilentia que ex corruptione aeris contingit
in tyriacam allea / Si pulvis quid conficitur.
tus ex bolo armeno aloe mirra et croco
sit dignus in hac pestilentia secundum quod quidam
medici ultramontani scripserunt / hic dicitur per
nos quod hic pulvis primo fuit constructus
per medicos secundum dictos egritudinum que in suis
partibus viderat et similiter bolum verum quod non
inveniatur nunc in patria nostra conferat pestile-
ntie secundum auctorum formam tamen in hac pestilentia
que nunc primo incipit non sumus ausi pre-
cipere usum eius Etiam si bolum bonum verum
haberemus propter quandam clausionem maiorem poris
quam invenimus fieri in hiis hominibus flaticis
quibusdam dissolutis in pulmone et in venis
astrictiam pectoris propter siccitatem noctis Ubi autem
invenitur dispositio de qua in hac constitutione
timor non erat laudatur usus eius / Tertio in-
terrogatum est an usus acetositatum aliter aceto-
rum et verum acetosarum sit utile et consilium quod
cum bonis vinis et laudatur odor aceti mix-
ti cum vino cum autem calor amplius precessit
potius securior esse usus puri aceti et verum
acetosarum Consilium autem quod domini terrarum
detineant aliquos bonos homines qui colloquia
habeant cum medicis et secundum eorum informationem
disponat civitatem in quantum pertinet ad sanitatem
hominum hec omnia cum multa sollicitudine exami-
nata sunt cum fundamento auctorum medicinae Dili-
gentes autem medici qui hec precepta inspiciunt
addant et minuant secundum quod eorum civitatibus
et locis specialibus personis invenitur Dominus Rogerus
autem deum quod ista faciat esse felicia ad hominum
sanitatem et preservationem a pestilentia tamen
ordinata Pulveres electuaria et poma

Hec sunt recepte pulverum electuariorum et
pomorum Pulvis talis Galieni Recipe aloes suc-
cotrini vel epatici ℥ j infundatur in aqua en-
divie et exiccetur mirre croci ana ℥ s. fiat
pulvis dosis semel in septimana a ℈ j usque ad
ʒ s. cum vino vel aqua ut videbitur medicis
Et si provisionem non tenetur aloes ponatur
cum eo endivie ℥ ij et non infundatur ✠

Electuarium ad vermes

Recipe semencie abrotani ana ℥ j seminis citri por-
tulace ana ℥ s mellis quantum sufficit fiat et cum zuccaro
pro febricitantibus dosis a ʒ ij usque ad ℥ s cum
vino puro vel limphato pro pauperibus
Pauperes autem loco eius possunt uti herba
dicta mariana vel abrotano vel absinthio

Pomum hoc est Recipe gariofili xiloaloes macis nu-
cis muscate ana ʒ j musci ʒ ʒ partem ℈ j cam-
phore ℈ s. masticis ʒ s. laudani quantum sufficit ad
conficiendum et possunt predictis rebus addi sandali
et corticis citri secundum quod medicis videtur et ponatur
de ambra si haberi potest Pomum pauperum
Pauperes odorent herbas odoriferas quales
sunt ut maiorana satureia et simbrium

Pomum aliud

Physicus qui sunt mediocres fiat istud pomum
Recipe gariofili cinamomi croci sandali rubei ana ʒ
s. masticis ʒ j musci camphore ana gr. ij
laudani quantum sufficit fiat pomum ✠

Pillule ✠

Post hoc de mense iunij Reverendus vir
gentilis construxit receptam harum pillularum
de quibus ter in ebdomoda homo sumere
debet tres vel quatuor Recipe aloes epatici vel succot.
in ℥ j croci mirre ana ℥ s. camphore ℈ j
fiat pillule cum aqua endivie Post hoc re-
verendus magister gentilis infirmatus xij junij ex
nimia requisitione infirmorum et hoc 1348 et
vixit sex diebus postea mortuus est cuius anima re-
quiescat in pace et sepultus est Fulgine in
loco fratrum heremitarum sancti augustini

Syrupus contra febribus continuis ✠

Syrupus quo utitur in febribus continuis contra sangui-
nis et flaticis in quibus vult aperire aliquantum
cum infrigidatione et quantum misce ipsum cum illo
de quinque radicibus solum Recipe endivie lupuli
capilli veneris ana m j radicum feniculi petrosilini
ana ℥ j sandali albi et rubei ana ʒ ij viol.
seminum communium ana ℥ s. zuccari lb j fiat syrupus

Ad defensionem virtutis

Syrupus quo magister gentilis utitur in defensionem virtutis
in febribus de putrefactionibus flaticis Recipe aque
mellisse aque buglosse aque endivie ana ℥ quatuor
xiloaloes cinamomi ana ʒ j sandali albi et ru.
ʒ ij croci spodii ana ʒ j zuccari albi ℥ viij fiat
iulep infundendo res istas in aquis et bene
terendo demum coletur et ponatur ibi cum zuccaro

Syrupus solutivus

Syrupus solutivus ad materiam quietam et ad febrem
continuam valde prolixam non cum magno calore
Recipe endivie lupulorum epatice ana m j radicum

spine albe ℥ ij radicum fenic petros ana ℥ j
sandal al et ru. seminis endiuie ani feni ana
ʒ ij. uiolarum florum boraginis ana ʒ iij. folliculorum
sene turbith ana ℥ s zucari lb j aromatizetur
cum cinamomo ʒ ij macis ros ana ʒ s.
Cum adest paroxismo tertiane cum malis accidentibus
sic quod ymaginetur quod sit materia uenenosa debes in principio
in paroxismo aliqua contraria dare quia uide-
bis effectum mirabilem et hoc expertum fuit in magistro
paulo aug anno domini petri

Sirupus solutiuus conferens febribus longis
isto sirupo utebatur cum gentilis in febribus mixtis et pro-
longatis ℞ capilli ueneris ceterac epatice so-
latri endiuie scariole lupuli ana m. j radicum
feniculi petros ana ℥ j seminis ani feni ana ℥ ij
bulliat in aqua et uino petito medio sumat de
eo patiens in mane cum ℥ s. post in die febris

Solutium bonum in dura quartana
℞ diacatholicon electi ad uoluntatem ana ʒ ij s dissol-
uatur cum decoctione coi in qua bulliat sene
ij et quibus addatur reubarbari ʒ s.

Non bona medicina in homine appropinquante ad mor-
tem ut reuiuiscat et est probatum
℞ castorei mastic croci ana ℈ j da ipsi cum
uino in 3bus uicibus et ponit eam consiliator

Alium restauratiuum in ethica optimum
ponit guglielmus in guilielmina sua capitulo de
ethica et non scripsi propter breuitatem

Trocisci de spodio competentes in ethica
qui timet de diarria uel fluxu uentris
quere in eodem capitulo in guilielmina

Bonus sirupus in zazania
℞ succi endiuie succi feniculi succi apii succi
lupuli succi buglosse depuratorum ana ℥ j
ponantur in eis ros ℥ j al ʒ j spice ʒ j cas-
tute succi eupatorii ana ℥ s al ℥ j seminis
ani feni cinamomi ana ʒ j zucari ʒ j fiat sirupus

Confectio bona ad idem postquam decessit febris
℞ liquiritie ros ana ʒ j cinamomi macis ana
℈ ij. corall ru. cortice citri garioff seminis
ozimi doronici been al et ru. ana ʒ ij. zuc-
cari lb j fiat sirupus fiat confectio dosis ʒ ij.
ante cibum mane et sero cum pauco potu uini limphati

Sirupus solutiuus in quadam febre zazania
et distemperantia magna epatice usus fuit calidum
℞ Endiuie lupuli epatice capilli ueneris
ceterac ana m. j sandal al et ru. ana ʒ ij.
seminum communium florum boraginis ana ℥ s sene
epithimi ana ℥ j reubarbari ʒ vj turbith ʒ s
spice ʒ s ℈ ʒ j zucari lb j fiat sirupus

Alius sirupus alterans et digestiuus magis
in eadem distemperantia ℞ endiuie lu-
puli epatice arnoglosse ana m. j radicum
spine albe radicum petros liquiritie ana ℥ j
sandal al et ru. berberi seminis endiuie
portulace ana ʒ ij. zucari lb j fiat uinum bo-
ni coloris quod sufficit fiat sirupus

In eadem febre Julep de quo sumat ma-
ne et sero ante cibum cum aqua frigida quibus
non est in usu ℞ aq endiuie lb j sandal al

berberi ana ℥ s zucari ℥ 8 fiat julep
sumat triasandali mane et sero ante cibum
cum pauco potu uini limphati ʒ ij et utatur
uino crispino informa saporis

Sirupus domini ad euacuandum materias uiscosas
et subtiles et confortans splenem et extenuans ipsam
℞ mirabolanorum citrinorum, ... indorum nigrorum
ana ʒ iij. seminis portulace seminis ani ana ʒ j
cinamomi ʒ s. lunatem acciary ʒ j s zucari
al ℥ x fiat sirupus

Vnguentum somnis
℞ mucillaginis seminis citoniorum mice ordei
ana ʒ j. olei uiolati ℥ ij. cere q. s. aliqui addunt
unguentum populeon alium triasandali alium par-
ti camphore et de ungi prima hora quietis

Cristere bonum stante alienatione cum febre
cum multa putredine
℞ Centauree minoris malue ana m. s
ycere ... ℥ s corticum agarici zuccari
rubei ana ʒ s cassie ℥ s oleum et sal quantum sufficit

Ad febrem continuam cum pulsu frequentissimo
in qua non apparebit calor ex cum hoc accidit
s. quod emittebat sanguinem nigrum fistorum emo-
royidalem ad iustum processum multiplicabat
quia erat calide complexionis et magnus potator
uini ℞ sirupi diuretici ℥ ij. sirupi de mol recenti-
bus ℥ s sumatur in mane. Sumat de ista
confectione ℞ zucari ros ℥ j buglosse ℥ j
diarodon abbatis ℥ s misceantur sumat
de isto Julep cordiali ℞ aque buglosse
aque ros aque lupuli aque arnoglosse
ana ℥ iiij. ponatur in infusione cinamomi ligni
ana ʒ j s croci ℈ s zucari lb j fiat julep

Experimentum in muliere conti... ex flatu frigido
cum tussi magna de qua credebatur quod erat e-
thica ℞ seminis ani feni petros apii asari
prassii ana ℥ s aristologie ro. ʒ ij. seminis cucur-
bite citrulli portulace melonis ana ℥ j endiuie
lupulorum buglosse ana m. j capparorum tama-
ricis ana ℥ iij. spice ʒ iiij ysopi ʒ iij. passularum
liquiritie yreos ana ℥ s ficuum siccarum pingui-
um numero xij. capilli ueneris ʒ iij. ros ru. mol
siccatorum in aquis fontis coquantur Conforte-
tur cordiali nostro secundo in mane et in die cum
boraginato et uino generatorum et fiat unctio
ex oleo uiolato et populeone contra in
ethicam propter tussim Et si caturrus est acutus
sumat de julep et sirupo de spine cum decoctione
ani feni propter flatum Sirupus ad febrem cro-
nicam cum uehementi tinctura urine ℞ radicum
quinque ana ℥ j liquiritie ℥ j radicum bedeguar
℥ iij. capilli ueneris scolopendrie eupatorii endiuie
mellisse ana m. j seminis ani feniculi seminis
portulace sandali al et rubeorum ana ʒ ij.
passularum enucleatarum ... ra-
dicum camomille ana ℥ s zucari lb j fiat sirupus

Vnguentum ad combustionem ab igne uel ab
aqua bulienti ℞ rasure stipitis caulium
ʒ iij olei rosati ℥ iiij cere ℥ v misceantur simul

cum addant(ur) postq(uam) tepefactum fuit album duorum ovorum et fiat unguentum et quandoque additur de calce decies lota in aqua

Ad idem ℞. Cineris foliorum pruorum ʒ i
iii. olei rosati et albumis ovi et fiat unguentum

Unguentum bonum ad sedandum dolorem in combustione ignis in principio ℞. vitella ovorum duo olei ʒ ii. tucie ʒ iii. misceantur simul ad formam unguenti

Ad idem valet pulvis foliorum mirti

Ad idem valet ultimo unguentum de calce abluta decies

Unguentum mirabile

Faciens remanere pulcras cicatrices et post combustionem ignis ut vidisti in ista puella cuius facies cocta et excoriata sive excorticata et cum isto unguento fuit curata ita quod fere apparebat vestigia ℞ calcis extincte et lavate decies ʒ ii. tucie alexandrine cere olei ana quantum sufficit fiat unguentum in fine addantur albumina duorum ovorum

Aqua mirabilis

Aqua mirabilis qua utebatur magister franciscus de fulgineo et est consolidativa multum et utitur ea eradicatione cicatricum et fiat una pecia tante quantitatis quante est cicatrix et balneat ipsam et ponat ipsam super eminencia cicatricis et utitur in multis aliis ℞ in toto alumis roche ana terantur insimul postea permisceantur et mittatur ad sublimandum et colligatur aqua que inde exit in 3bus ampullis et 3a ampulla ultima erit omnibus forcioris aptior mittas iterum in fece que rema[n]sit in alambico et iterum eam distille et quanto pluries facies tanto forcior erit

Unguentum mirabile

Unguentum mirabile quo utitur magister franciscus de burgo in duriciebus que remanent in membris post eorum restitucionem quod ponitur almansor c. 2o ℞. olei fetis de lilio ferri olei seminis lini bdelii ana ʒ i. storacis galbani oppoponaci armoniaci ana ʒ s. adipis ursi ʒ ii. et si non invenitur ponatur loco eius adeps galline aut anatis aut porci sanguine omnes dissolvantur in vino

Unguentum mirabile

Unguentum mirabile quod ponitur ab Avicenna 3o canonis fen 12a de ulceribus mamillarum et utitur eo magister franciscus in confortando membra debilitata ex ulcibus et apatibus et mala complexione ℞. sumach acorum i. storacis gallarum immaturarum nucis cypressi balaustie cypressi ana ʒ iiii. contundantur omnia in mortario et decoquantur in vino pontico vini optimum et deinde coletur et est mirabile

Unguentum mirabile

Unguentum mirabile et est resolvens sanguinem in contusione sed quando fieret contusio et sanguis adunaretur in parte per modum apostematis et videsti de facto ℞. cimini salis ana ʒ i. mellis ʒ s. fiat emplastrum adiungatur parum decoccionis mirabilis et resolvit flatitas et aquositas

Emplastrum expertum

Emplastrum expertum huius apostema durum in testiculis factum emoidibus per flobotomiam brachii in principio postea saphene in fine et fuit preceptum ante utere coytu postea fuit sanum Hoc emplastrum quod ponit rasis in divisionibus capitulo de apostemate duro testiculorum ℞ fabarum ʒ x. cimini coriandri sicci farine ciceris ana ʒ iii. dosis ʒ v. dissolvatur cum rob

Unguentum

Unguentum quod appellat magister franciscus unguentum de corticibus medianis algarab et est mirabile consolidans ulcera virge et componitur ab Avicenna 3o canonis fen 20 de ulceribus virge ℞ tucie aloes sarcolle thuris emathe et cortices medias algarab i. salicis adhusti ali[b]us sanguis [draconis] atramenti adusti gallarum balaustiarum acacie omnium ana partes equales florum eris pars 1 s. capitum granatorum acetosarum pars i fiat ex eis unguentum cum oleo rosato sed magister franciscus ponit alia que non ponit viride eris ut etiam ponit atramentum adustum

Pulvis

Pulvis quo utitur magister franciscus in ulceribus virge extirpat ea maxime et consolidat ea ut etiam vidisti pluries ℞ aristologie longe gallarum rosarum gallarum thuris alobucce ana quantum vis fiat pulvis et si vis facere corrosionem sive escaram ex carne putrefacta vel extimoneata ita quod non amplius putrefiat adde in toto combustum cum istis vel solum si vis maiorem corrosionem

Ad evellendum et extrahendum fractam de profundo et sagittas et spinas ℞ Cepe narcisi armoniaci sciris [...] albi aristologie rotunde ana ʒ i. coaguli leporis ʒ ii. asse fetide ʒ ii. pulverizentur omnia et misceantur cum melle et fiat emplastrum

Aliud emplastrum ad extrahendum spinam vel ferrum et mirum ad locum ℞ fermenti ʒ vi. armoniaci resoluti in aqua fenugreca ʒ ii. olei antiqui q. s. omnia simul misceantur

Ad idem

℞ armoniaci ʒ i glutis ʒ ii. galbani ʒ s. olei antiqui ʒ s. molliatur galbanum et armoniacum in aceto

Ad idem

Cepe lilii coctum in mellicrato et medullo fermenti et mellis assungie ueteris omnia simul incorporentur et si vis trahere ferrum pone plus de magnete ista autem emplastra non dimittunt confrica cum aqua mellita

Unguentum magistri gentilis ad curandum cum ulceracione factam emoidibus desuper sepe

℞ succi arnoglossi medium ciatum ceruse ʒ i. tucie ʒ i. quandoque ponit de oleo rosato quandoque etiam ponitur de caphora ʒ i.

Unguentum magistri thome magistri dinii de florencia ad curandum in quadam mulier expertum et optimum ℞ Ceruse ʒ s. caphore ʒ ii.

plubi robusti ʒ. j. abluat^r iste res cum aqua ros quater vicibus aut plo boli ar. ʒ. ß. succi sempiuiue oli ros. cere ablute quantum suff^t fiat vngentum

Empl'z bonum in cancrena et stachilos et facto p'us scapellacione

℞. farine ordei fabarum sal' com's an̄ ℥. j. succi absinthij vel urtice et mell' quantum suff^t pona^r sup loco

Emplm

Emplm bonum in antrace fact^s sca pellacionibus plures et po'it^s ventos et loco cum aqua calida cauterizato loco cum ferro calefacto q' maturat attrahit et facit cadere escaram ℞. terbentine ℥. j. ß. buti ℥. j. farine frumenti ℥. ß. buliant simul cum aqua et olo cum pauco aceto et quibus addi^r radix altee ℥. j. farine fe nugreci et seis lini an̄ ℥. j. po^r s^r loco

Medi^na solutiva q^e d^r sin in antrace

℞. viol'. ℥. j. prunorum numero viij tamarindorum ℥. j. fiat decoctio et dissolua^r in ipa cassia. ff. ℥. j. / Tyriacam et posses assilere si in non eet vehementes inflamacio

Emplm valde bo^m in cura p'ue q^d valz p^rmo

℞. farine ordei vel frumenti ℥. ij. oli ros. ℥. j. decoquantur omnia in aq^a ad modum pultis / post istum emplm bo^m q^d facit cadere escaram ℞. farine ordei ℥. iij. mell' ℥. j. fiat detersive locum po^a cura ulcus cum dyapalma

Ad antracem sive carbunculum

℞. consolide minoris pistate cum pingue^ne carpina usque q^o cadat escara sine alio curat antracem / It^s syrup^s cum aceto si tenea^r mlt^s valz. It^s flomia huius brachij mlt^s confert. It^s ficus sicce pistate cum tritico masticato mlt^s confert pot^i in p^rn^o sup loco. It^s ingthe confert s^i et attenuacio dicte &c.

Pulvis &c.

Pulvis miral' ad inducendum catum co solidatorum in vnoq^e vulne et max^e intestio rum q^o fuit usus iste que vidisti cum cy^ro genli q fuit curatus de ruptura et fuit corruptum intestinum g^ale nunc p'foratum fuit cum canistro ℞. aloes thuris sg^s de maioris an̄. pulvis cand^e eq̄ pt^s ß.

Ruptorium leue s^m cyrgicum gen^le

℞. orine pueri succi radicum celidonie an̄. ℥. iiij. misceat^r et buliat et picia^r desup calcis viue ℥. iij. deinde auripig^ti ℥. j. inspissent^r et fiat totum ruptorium q' scis

Ruptorium in capite

℞. ficum siccarum quibus pona^r in aq^a tepida p tota die et abiecta aq^a misceat^r cis ster

coris columbini sinapis an̄. ℥. ij. al' ʒ. can taridarum abscissis capitibus et crinibus ʒ. j. confi ciat^r et ponat^r sup cancrum in forma unius denarij

Vngentum

Vngtm lucis mira^le ad mundificandum aperta rupta et ad emorroydas ulceratas et ulcera pessima difficil' consolidacionis in pauco tpre consolidat et liquefacit carnem mollem sine mora et attrahit et cicatrizat ℞. litargi' auri ℥. iij armoniaci ℥. iij. ß. ce ℥. viij. galbani mirre zimar o'oponaci carpe longe an̄. ℥. j. bdelij farine thuris an̄. ℥. j. ß. cabel. i. squama lente ℥. j. olei antiqui in hyeme ℔. ij. in estate ℔. j. liq^e fiant cunctes gumme et cera p'us in aceto vel aliq pte oli pdicti et litargirum coqua^r tunc cum aliqua pte deinde itum litargirum cum olo decoqua^r et tepefiat deinde gumme sit liquefacte vocent^r sup litargirum et ce ram et iterum coqua^r donec gutta in tam vel in ferro aliq^o modo coagule^r deinde po ne alios pulveres et diu misce et istud p batum est in p'mis ulcibus ponendo desuper cum licinijs et e vgtm magri dini de florencia

Ad ulcera crurium d^rme^r p'mo de vena cali pedis postea fiat vngtm ℞. Ceru se ℥. j. mastice ʒ. j. thuris al. ʒ. j. litar gi auri vel argenti ʒ. ij. oli com's veteris ℔. ß. piste^r et misceat^r et coqua^r s^l in ol^simul la noua donec diminua^r iij^a pars

Vngentum ad lesperonaglie

℞. litargi' auri vel argenti oli com's cere mell' an̄. ptes equales

Contra tumorem testiculi in pueo expt fiat cliste^r in pura quantite cum olo com^i in q^o buliat parum cimi deinde fiat istud vngtm

℞. Cimini galangi an̄. ʒ. ij. oli nardini ℥. ij. cum pauco fiat vngtm et co tinue^r et cum cessauit ventositas inunga^r cum hoc ℞. nucis cypressi mastic an̄. ℥. ij. oli absinthij o. masticini an̄. ℥. j. fiat vngentum

Vngtm bo^m p'hibitum putedis ad ung na corruptorum incipiente ab osse et cat qui herpes ℞. thuris mire an̄. ℥. ß. camphore ʒ. ij. mell' rosati liquidi ℥. ß. terbentine ℥. iij. vini boni quantum suffitit et cere albe si expediat

Contra pustulam ulcerosam p'ua ex ma colica et salsa ℞. thuris ʒ. ij. tutie ʒ. j. litargi ʒ. ß. radic' lapacij ℥. ß. oli ros. ℥. ij. fiat vngtm

Ad rubedinem faciei ex sanguine subtili et grosso ℞. succi lupuli de p'uati aq^e endiuie aq buglossi an̄. ℔. ß. folliculorum sene ℥. ij. spodij ʒ. j. pona^r in infusione p die et nocte et buliat leui ebulicione

dein coletur et cum zucari ℥ viij fiat iulep

De elongandum capillos et nigros reddendum
et faciendum flauos secundum m a d' vj

℞ stercoris yrudinum emile sicce ros. al. sil-
uestris florum cappariis Recentis sulfuris sers
zaffrani vel zuccale ana ℥ s terantur cum
felle uaccino et aceti ana q s fiat vnguentum
suffumiga capillos cum sulfure deinde vnge
capillos cum vnguento et stet per tres dies sine
ablutione deinde iterum suffumiga cum sulfure et
cum flauescunt vnge eos cum oleo sabucino

Ad lentigines remouendas et faciem
limpidam faciendam ℞ sinapis ℥ ij
tipam cere et misce cum lacte asine et di-
mitte per biduum in 3a uero die apponas o-
leum nucis et omnia simul buliant signum uero
perfecte decoctionis est quando gutta cadens super
digitum non currere quando autem volueris vngere
prius lota mane frigida facie ad solem
vel ad ignem postea tere farina fabarum
et cicerum cum lacte asine et cum sepo arietino

Ad idem

Accipe succum serpentarie et distempera cum
lacte et sanguine passarinorum et laua faci-
em ex eo

Contra lentigines

Accipe conchas marinas et zedoariam
et puluerizta et admisceatur cerusa deinde
aqua ros. et misceatur ad solem candidum
agitando postea dimittatur ad solem donec
desiccetur postea cum isto puluere et succo limo-
celli vel aceto vel agresta misceto facies li-
nietur et in mane lauetur cum aqua calida et tar-
taro vel cum aqua calida tantum et remouentur penitus

Ad lentigines tollendas

Mitte oua in aceto donec fiat molli-
a postea distempera vitellum clara oui et laua
faciem cum mica panis deinde laua cum aqua

Ad idem

Pone reubarbarum in aceto et dimittatur
in eo per 3s vel quatuor dies donec inspis-
setur postea pone super maculas et mundabuntur

Ad faciem decorandam

Aqua optima ad expellendum ruborem
faciei ℞ sulfuris vini thuris nitre
ana ℥ ij camphore ℥ j puluerizentur subtiliter
et apponatur lb j aque ros. et quando vis operari
infundatur pannum linei subtiles et ponatur
super faciem vel abluatur deinde facies solum
cum dicta aqua absterge aliquo panno

Contra ruborem faciei que fit a sole

Accipe cerusam et aquam ros. et oleum vio-
latum et misce simul postea vnge faci-
em probatum est

Ad faciem colorandam

Accipe sal gemma quod assimilatur cristallo et
rade minute et mitte in testa oui et super
cinerem fac bulire deinde tolle spumam que
super natat et proice et de residuo unge
faciem

Ad faciem candidam vel limpidam faciendam

Laua ipsam de sanguine leporis et eius
maculas tollit et faciem lipidam reddit

Ad lentigines et maculas

Accipe semine sinapis fel caprinum vitel-
la ouorum omnia buliant in aceto fortis-
simo postea lauet se faciem et in quolibet
sero cum hoc et in mane lauet cum aqua calida
expertissimum est

Contra lentigines probatum

℞ succa ungule caballine et sepe lini-
atur locus ubi sunt

Ad idem

℞ pugillum plenum piretro et buliat in
aceto et laua faciem et mundificabitur

Ad faciem claram pulcram et candidam
faciendam Accipe serpentarie lb j pul-
uis fabarum fractarum lb j s puluis co-
rallorum alborum Q. testarum ouorum in for-
ti aceto positorum et ad sole vel super teste
calam exiccatorum ℥ iij istos pulueres co-
misce equaliter et cum hoc puluere et aqua
tepida et clara oui et laua sepe faciem

Lauamentum probatum ad lentigines et panos
et ad omnes maculas faciei mirabiliter operatur

℞ borracis ℥ s aluminis zuccarini ℥ ij
mici salis ℥ ij vnum cepe lilii albi buli-
tum cum vino albo argenti sublimati ℥ j
sal gemme ℥ ij corallorum alborum ℥ ij cris-
talli ℥ ij bellirici marini ℥ ij dentali
seppio ℥ ij aqua ros. ℥ ij olei persicorum olei
amigdalarum dul. ℥ ij pinguedinis galline
℥ iij cere al. ℥ ij thuris uernicis ana ℥ j
auripigmenti ℥ j amidi ℥ ij yreos ℥ ij
uitrioli albi ℥ ij acaci ℥ iij mili sol
℥ ij

Contra rugas faciei

Ad rugas de facie tollendas et omnes
maculas Tere radices cucumeris agrestis
et misce cum aqua et faciem laua postea
laua faciem alia aqua quod si per decem dies
feceris mirum effectum habebit

Vt ruge de facie remoueantur adeo
vt uetula uideatur iuuencula

Accipe radices spatule fetide et coque
cas in melle et ex illo melle ungatur faci-
es rugosa

Ad porros de facie tollendas

Accipe nouem grana ordei et accende et
super porros extingue nouem vicibus

Ad idem

Bombacem uetem accende et postea ca
extingue et fumum recipiat calidum
super porrum

Nota de porris et verrucis in facie exeuntibus

Ad porros et verrucas et carnem superflu-
am de facie remouendam primore parte
fumanti quod dicitur letitum et panis in aliquillo

capitelli & tam diu more ibi donec
maturescat & unum corpus fiat et ex eo
ungentum postea addatur ei pulvis huius modi
& in simul incorporentur & cum necesse
fuit sup locum ponatur probatum est

Ad porros et verrucas

Accipe alleum & sal & pista simul & sup po-
ne quia ipa in breui radicitus extirpat

Ad verrucas

Squilla imbuta cum oleo in quinta parum
eradicat verrucas Avic. 20 can.

Consilium ad crepaturas manuum et pedum labiorum & ubicumque

Distemperetur olibanum & mastix cum oleo
& testa ovi fiat inde ungentum & sup
ponatur loco patienti

Ad idem

Accipe semina iusquiami & porri super
carbones lentiscum vel mirti suffumiga-
tas & accipe cinerem filicis & misce cum
melle & fac ungentum & unge probatum est

Ad volaticam expellendam

Accipe pomulas cerri i. pane lupi vel
galettas a pisto et exprime sucum & unge bis
in die & cito liberabitur

Ad scissuras labiorum que dicuntur sette-le probatissimum vel ubicumque sint

Coque tantum mel quod possit contineri & cum eius
pulvere accipe tantumdem radicum portulace
& simul misce & bis in die sup pone

Ad ungues malas removendas & bonas inducendas Accipe sepum caprinum
& colofoniam equo pondere misceas & sup pone

Ad removendum ungues unguinosas

Recipe atriplicem & pista cum assungia & sup pone
3bus diebus & removebit. Ultimo apposto-
licon sup positum ipsum restaurat vel sulfur
vivum cum visco sup positum idem facit sed non
ita cito

Contra ungues unguinosas

Accipe granum risus fortissime frumenti et
bulliet in aceto usque ad consumptionem aceti et
malefactores frumenti acetum auferatur si a-
dest & fex fortissimum vini addatur & bulliat
aliquantulum & abradatur unguis primo cum cultello
usque ad sanguinem & postea id tepidum cataplas-
metur quinques in die & tot in nocte sup eam
ut pati potest & istud faciat usque ad x
dies probatum est Ad idem

Accipe ℥ ii sulfuris vivi & ℥ ii arnie
& quinque cantaridas & distemperentur cum ter-
bentina ista in unge & sic liniatur unguibus

Consilium ad ortum & depilatorium & tincturam et scissuram capillorum

Ad faciendos capillos nitos & lon-
gos Accipe corticem avellanarum cimas
fagiarinas ubini cimas lentisci capilli
veneris lignum cerrinum radices vel folia ci-
pi lupinas amaros paleas ordei et coque

in aqua vel in ipsa tepida pone cinerem
de sarmentis vitis & ad modum lixivium compone
probatum est

Ut capilli fiant longi & spissi

Accipe anguillam grassam & coque donec
dissolvatur & in ista decoctione ponatur assun-
gia gallinacea vel anserina & mel & co-
quatur ad modum unguenti & ex eo ungatur caput
probatum est

Ut capilli nascantur probatum est

Recipe pulverem agrimonie & misce cum lacte ca-
prino & ex eo unge locum depilatum

Ut pili nascantur ubi volueris in
loco prius linito melle superasperge hunc
pulverem Accipe duas partes cornu cervi
combusti & unam pulveris sotularum veterum
combustarum simul commisce

Ad idem

Loco prius melle inuncto aspergatur pulvis
apum combustarum & per diem dimittatur & postea
abluatur Ad idem

Accipe muscas vivas & simul contritas et
sup pone in loco

Ad casum capillorum

Accipe nucem & misce cum puro vino et
lavetur caput cum lixivio

Ut pili cadant

Fac pulverem hirudinis vel de sanguisugas
& ipsum confice cum succo titimalli & cum eo
unge ubi volueris depilare

Depilatorium optimum

Accipe picem grecam mastic armoniacum
auripigmentum & simul dissolvantur postea cum
aliquo frustro ligni ibi involuto sup
locum inducatur

Ad tineam

Accipe picem navalem ceram mundam nucem
artemisiam abrotanum primo pista nucem postea
picem deinde herbas & adde sepe oli & omnia
fac bulire et cum opus fuit de hoc unge
post 3m diem bene lavetur cum colatura fur-
furis terra vel quater postea cum albumine ovi
simul lava Contra tineam

Accipe sucum absinthii & picem et ceram
novam & alumina per corpore & resolve in o-
leo & fac unguentum & in usum reserva

Ad scissuram labiorum manuum & capillorum

Accipe pulverem de sterco equorum combustis
superasperge loco prius inuncto melle calido

Ad lupulas in capillis

Fac pulverem de radicibus combustis & misce
cum decoctione lupinorum amarorum & lavetur
caput Ad faciendum capillos nigros

Accipe folia nucis vel corticem radicis
eiusdem & paritariam & coque in aqua & postea
pulverem aluminis & mitte cum ea-
dem aqua & lava caput

Ad idem

Accipe gallam ustolatam aluminis arochie sal
nitrum & partem aluminis combuste simul

Consilium pro quodam iuvene qui patiebatur scabiem

Vmat .x. diebus serum caprinum cum tantum de isto pulvere quantum potest capere tribus digitis. Rx. folliculorum sene ʒ ij. cinamomi semis an. ana ℈ j. Postquam sumpserit hic sumat ℥ s. confectionis amech maioris secundum mesue. distemperetur cum aqua. deinde de 3o in 3m die sumat de hac mixtione ℥ s. in mane cum dierum cum aqua calida. Rx. dyacatholicon ℥ ij. confectionis amech maioris ℥ j. misceatur cum aqua extinctionis ferri vel eris in qua bullierit radices lampacij acuti semine sto. Gentil' perdine

Ad scabiem grossam balneum

Fiat illud balneum Rx. sulfuris aluminis ana ℥ s. fumiterre camomille ana m. iij. aqua fabrorum ubi extinguitur ferrum aphorum una assumantur de illa aqua quantum sufficit fiat balneum in tina secundum proportionem

Unguentum bonum ad scabiem secundum eundem

Rx succi spatule fetide ℥ iij. succi scabiose succi lampacij ana ℥ iij. assungie vetuste porcine ℥ iiij. auripigmenti celi albi sulfuris vivi thuris mastices litargiri ana ʒ ij. argenti vivi extincti ʒ j s. liquefiat assungia et misceatur cum succis predictis deinde ponantur omnia predicta subtilissime pulverizata et incorporentur simul postquam addatur aceti et parum olei

Consilium ad lepram evitandam

Ro quodam de urtizla dispositio ad lepram presentim in partibus faciei scilicet in pomis maxillarum et in naso cum excoriatione quadam et in altera manuum habebat quandam excoriationem et diu portavit dissa dieta dieta que ore tenus est narrata. In primo fuit flobotatus deinde cepit sumere deinde syrupum cuius est descriptio Rx. Endivie lupuli eupatorie capilli veneris ceterach ana m. j. fumiterre m. ij. sene ℥ ij. viol. florum borag. seminum citrinum mundatorum berberis ana ℥ s. seminis ani fen. cinamomi ana ℥ j s. vel ʒ j s. zuccari lb. j. fiat syrupus de octavo in 8m die sumat ℥ j. huius mixtionis Rx. confectionis amech maioris ℥ j s. trifere saracenice ℥ j. misceatur et distemperentur cum aqua tepida et ea die non sumat syrupum facta purgatione postea incipiat uti isto capitpurgio Rx. ros. mo. l. semis altee seis citoniorum ana ʒ j. bullient in aqua et colentur et in colatura ponatur pulvis zucari ℥ j. et cum fecerit hoc quatuor diebus semine sto faciat hoc aliud Rx. succi arnoglossi ℥ ij. aq. ros. ℥ j. incipiat in nige et partes faciei alterius sero quando vadit ad lectum cum unguento citrino nec in mane lavet cum aqua ros. in qua mole pauce bulliat. In sacto mense sumat ℥ j. dyacatholicon de 8uo in 8m die. his factis incipiat sumere de illo alio syrupo Rx. eupatorie endivie buglossi lupuli borag. ana m. j. seis endivie seis portulace ana ʒ s. solat. m. s. liquiricie ordei mundi viol. florum borag. ana ℥ j. sandal. al. et rub. ana ʒ ij. sene ana ℥ j s. semis ani fen. ana ʒ j s. pulveris zuccari lb. j. fiat syrupus postquam sumpsit istam medicinam Rx. confectionis amech maioris secundum mesue ʒ v. deinde fuit usus ista locione ad faciem scilicet aceto squillitico et post inungebatur cum isto unguento Rx. nigelle pireti celi nigri rubee tinctorum ana ʒ ij. conficiatur cum terbentina deinde lavabat in mane cum aqua ordei et decoctione raffani deinde fuit purgatus de 8uo in 8m die cum ista medicina Rx. dyacatholicon celi ad minus ana ʒ ij. celi succi ros. ʒ ij. reubarbari ʒ s. et in iulep Rx aq. endivie aq. borag. aq. buglossi ana ℥ viij. ponatur in infusione sandal. al. et rub. ana ℥ s. zucari lb. s. fuit usus isto electuario scilicet dyaborag. cum ito et dy. triasandal.

Syrupus ad morpheam

Fiat iste syrupus de quo sumat omni mane ℥ j s. Rx eupatorie endivie lupuli buglossi borag. solat. ana m. j. seis endivie semis portulace liquiricie ordei mundi violarum florum borag. ana ℥ j. seis endivie seminis portulace ana ℥ s. sandal. al. et ru. ana ʒ ij. epithimi sene ana ʒ j s. seis ani fen. pulveris zucari lb. j. fiat syrupus

Alius syrupus

Rx Calamenti sticados cuscute epithimi pas. s. enucleatarum ana ℥ j. kebul. fumiterre ana ʒ vj. folliculorum sene ʒ viij. polipodii ʒ vj. turbit ʒ iiij. eupatorij ʒ v usque dum redeat in lb. j. addatur postquam epithimum et coletur et fricetur cum eo celi nigri ʒ j. agarici ʒ s. sal ind. aureum ℈ s. purgetur cum ʒ v ameth maioris fiat hoc unguentum qua ungatur pars infecta Rx. nigelle pireti celi nigri rubee tinctorum ana ʒ ij. conficiatur cum terbentina deinde lavet scilicet faciem cum urina cum aceto squillitico

Regimen eius qui habet morphea est id

Evitet quantum potest intemperantias aeris precipue frigidi et calidi valde et caveat a subitas aeris mutationes ante vel ab aliqua extremitate et aliquo malo odore. Cibi sint pullorum castrati iuvenis etc. delectissimis. Dimittat carnes siccas bovinas et anseris etc. Concedat elixatum et raro assum. De piscibus fluviales electos dittat marinas et lacuales. Sumat ova perdicum etc. Non concedat alium cibum cum ovis. Dittat lac et caseum potest alium concedere decocta vel fumata sit valde assuetus etc.

dimittat legumina et acrumina. De oleribus pot comedere de boragine et buglossa et petros. et aliorum brodium tantum. Non comedat folia nec herbas crudas nisi tempore magni caloris lactucam non latam et boraginem cum pauco aceto debili. Defructibus potest uti de malis granatis et aliorum post cibum de piris et pot uti citoniis et de amigdalis recentibus et raro de novellis. Pot comedere granata parum loti et sicca dimittat omnes aliorum fructus. dedi s. pulveribus mang. eius dyaquilon cum fine gummis

Ad removendum quandam scrophulam

et post remotionem eius ad consolidationem aquam arnoglossi et tutiam et pus lavatum cum aceto squillitico etc.

Unguentum ad morpheam

℞. sulfuris usti ʒ. iiij. euforbii usti ʒ. j. anacardi usti ʒ. ß. elebori nigri ʒ. ij. teratur totum et conficiatur cum aceto et kitran cocto cum eo donec consumptum fuit acetum et remanet kitran et linatur cum eo locus morphee etc.

Purgatio ad morpheam

℞. mirabolanorum indorum kebulorum ana ℥. j. ß. epithimi al. epithimi turbit albi ana ℥. j. polipodii de sal'nidi bdelii ana ʒ. j. terantur et cribellentur et conficiantur cum melle dispumato et fit duplum omnium. Dos. pro una vice ʒ. iiij. et si premittatur oximel squilliticum erit bonum

Medicamen de gentiana bonum

Decoctum seu medicina incognita que valet ad ydropicos podagricos et ciragricos et ad dolorem renum et yliorum et lumborum et totius corporis. Valet multum ad purgandum flegma multum confert dolori matricis et confert multum ad extrahendum ventum valet in omnibus febribus et quartanis valet et ad consolidandum vulnera. Confert ulceribus malignis sicut fistulis et algarab. Valet et ad surditatem ut dicit pot ex pro ... dari per os enat aqua citrina et confert ictericie. ℞. gentiane lb. 8. radic. feni lb. x. radicum apii lb. vj. abluantur omnes iste radices optime deinde incidantur minutatim et ponantur in caldario magno ubi ponatur tantum de aqua quod dicte radices possint bene coqui ultra coctionem. Deinde cum fuerint bene cocte deponantur ab igne et ponantur in sacculo quodam et ponatur in expressorio et exprimatur quousque dicte aliquid possit egredi et quod ex eis exit colligatur in catino mundo et istud expressum collectum ponatur ad ignem et tamdiu coquatur donec habeat spissitudinem mellis et quando ista decoctio fit istius expressi excipiantur dicte radices que erant expresse et adhuc super eas ponatur de aqua et iterum decoquitur et cum fuerit exprimatur adhuc et quod exierit ex eis exprimatur modo dicto et colligatur sicut prima deinde ad ignem ponatur et bulliat quousque habeat spissitudinem sicut prius fuit deinde reponatur in vase vitreo. Dos. eius pro ... est ℥. ij. ad plus per cristere ℥. ij. et datur febricitantibus cum aqua non cum vino et sumatur in matutinis prius. Habeas de ista medicina apud te quia multum valet in venenis bibitis et etiam ad morsum animalium venenosorum et tene eam in secreto quia difficulter habetur.

Electuarium restaurativum

℞. seminum communium frigidorum mundatorum ℥. ij. amigdalarum dulcium pinearum ana ℥. ij. penidiarum ℥. j. ß. seminis bombacis ℥. ß. dragaganti ʒ. ij. seminis lactuce seminis endivie ana ℥. ß. liquiricie pulverizate ℥. j. amidi sucini liquiricie mondati ana ʒ. ij. cinamomi gariofilorum ana ʒ. j. ß. decoquantur carnes cum lb. j. ordei depilati addito aliquantulo zucari postea tunc decocte optime exprimantur et addatur lactis ℞. ℥. ij. fiat electuarium.

Confectio solutiva colere et flatus mirabilis ad sumendum. ℞. galan. ʒʒ. ana ʒ. ß. piperis longi cinamomi ana ʒ. ij. spice ʒ. ß. croci ʒ. ij. turbith gummosi ℥. j. ß. reubarbari ℥. j. ß. zucari al. lb. j. dyagridii correpti gr. xvj. Dos. ʒ. vj. premittendo digestivum

Dyarob cum turbith quod datur illi cuius medicina assumpta non est operata ℞. ʒʒ. ʒ. ij. galange piperis lon. ana ʒ. iiij. croci mac. ana ʒ. ij. spice ʒ. ß. zucari al. l. iiij. succi citoniorum lb. ij. pro quibus lb. zucari debet esse ℥. j. ß. turbith albissimi et boni et fiat electuarium et detur cuius medicina assumpta non est operata. Dos. eius ʒ. vij. cum vino tepido vel ʒ. vj. vel quatuor secundum dispositionem corporis

Confectio imperialis qua multum utebatur magister Johannes magister Bernhardi de ... ℞. reubarbari boni ʒ. iiij. garioffili galan. ana ʒ. ij. ponatur in tribus ℥. aque rosarum per diem et noctem postea extrahantur et exsiccentur et pulverizentur cum istis. ℞. turbit boni ʒ. x. hermodactili ʒʒ. mundati ana ʒ. v. scamonee correcte ʒ. vj. folliculorum sene ʒ. ij. zucari al. lb. ij. fiat confectio in tabulis. Dos. ʒ. vj. sumitur in matutinis prius

Ad provocandum morbillos

Decoctio ad morbillos provocandum quando deficiunt in principio cum apparet ℞. viol. ℥. ij. liquiricie passularum ordei mundi ana ℥. j. radicum apii feni ana ℥. ß. lasce ablute ʒ. ij. ficuum siccarum numero vj. fiat decoctio et clarificetur cum zucari ʒ. vj. Dos. ℥. ij. mane et sero ieiuno stomacho cum aqua calida etc.

Electuarium de cassia

℞. herbarum fontanalium ana m. ß. florum viol. numero ... viol. seminum communium ana ℥. ... thimi epithimi ana ℥. ij. bulliat in aqua in qua dissolvatur cassie fistule lb. iij. postea tamarindi

dorum ℔ ß zuccari uiolati ℔ j zuccari al ℔
ij fiat electuarium

Syrupus solutiuus gentilis

℞ buglossi mellisse lupuli eupatorii
ana m iij radicum apii feniculi spine al
ana ℥ ß liquiricie passularum florum boraginis ana
℥ j sene polipodii ana ℥ ij agarici turbith
ana ℥ iij reubarbari ʒ iiij seminis ani anisi
ana ʒ ij sal gemme ʒʒ maiorane mastici
ʒ j zuccari ℔ j fiat syrupus dosis ℥ j uel
ß usque ad duas

Syrupus aluus solutiuus

℞ syrupi diu syrupi compositi acetosi ℔ ß huius
decoctionis ℔ ß ℞ radicum cappari epi
thimi mirabolanorum indorum kebulorum agari
ci passularum ana ℥ ß indorum ℥ ij turbit ʒ v
folliculorum sene ℥ j ß bulliat usque ad con
sumptionem 3e partis et buliat cis stomache in pe
cia ʒ ß

Syrupus solutiuus humorum fla tiuorum et melancolicorum

℞ radicum apii ℥ ij corticum radicum cap
paris thimi epithimi acori cipi cepe squille
sticados endiuie boraginis scolopendrie bu
glossi eupatorie ana ℥ ß seminis ani apii
ami centauree ameos ana ℥ ß passularum
℥ j uiolarum ℥ j ß agarici ʒ v turbith
sene ana ʒ iij ß cassie ʒ ij capilli ueneris
eupatorii ana ℥ j liquiricie ʒ v zuccari
℔ j fiat syrupus

Electuarium dyacatholicon quod est bonum solutiuum in febribus

℞ folliculorum sene pulpe cassie tamari
dorum ana ℥ viij reubarbari uiolarum polipo
dii ana ana ℥ quattuor liquiricie penidiarum
candi quattuor seminum mundatorum ana ℥ j zuccari
℔ iiij cum ℥ iij feni et ℔ j ß polipodii dis
soluatur cassia et tamarindi et coquantur lento
igne ad spissitudinem et addatur puluis predictarum
rerum solutiuarum et aliorum et fiat electuarium do
sis ℥ j uel ß cum aqua calida in mane etc.

Dyaturbith cum reubarbaro et dyagridio

℞ galange ʒʒ ana ʒ ß piperis longi carda
momi ana ʒ ij spice ʒ ß croci ℈ ij turbith
electi ℥ j ß reubarbari ℥ j ß zuccari ℥ xv dya
gridii correcti ʒ j dosis ʒ vj et si fit sine dya
gridio fit dosis maior ʒ viij

Syrupus extinctiuus

℞ sandali al et rub ana ℥ ß prunorum nu
mero xij berberi uiolarum ana ℥ ß fiat decoctio zuc
cari ℔ x vini granatorum ℥ vj fiat syrupus
et detur cum aqua frigida

Syrupus compositus cum herbis frigidis syrupus gentile quo utebatur in febribus de materia mixta flegmatica et colerica

℞ radicum quinque ana m ij ligne cerine
capilli ueneris ana m j seminis al porticae
lactuce scariole sandali al et ru ana ℥ j
ordei mundi seminum communium ana ʒ ij uiola
rosarum ru ana ℥ iij zuccari ℔ iiij dosis ℥ j ß
cum aqua calida in mane

Electuarium solutiuum mouens sine molestia

℞ dyapenidio ℥ ij turbit ʒ ij elli
sucti rosarum laxatiui ʒ iij ʒʒ ʒ iij seminis
ani ʒ ß misceantur omnia et de isto puluere
in mane cum uino puro sume ʒ iij et fiat
assellare vj uicibus sine molestia

Syrupus conferens ad educendum materias grossas uiscosas et subtiles confortans splenem et extenuans ipsum ℞ materia citrina simplicium idorum
ana ʒ iij seminis porticae ani ana ʒ j cardamo
mi ʒ v lunatice aciarii ʒ j ß zuccari al
℥ x fiat syrupus

Suppositorium bonum durum

℞ puluis re nitro ℥ ß agarici sal gemme
ana ʒ j fiat suppositorium

Electuarium ferratum confortans interiora omnia

Quere supra stomachum etc.

Dyacitonicon confortatiuum stomachi

quere ibidem

Electuarium laxatiuum quod composuit magister Nico pro quibusdam dominabus flegmaticis et est expertum

℞ ʒʒ mastici ana ℈ ij nucis mu ligne
al tardamomi mac ana ʒ ß dyagridii j
turbit ℥ ß zuccari q s dosis ℥ ß etc.

Puluis solutiuus sine dolore eiusdem

℞ turbith hermodactili ana ʒ ß dyagridii
℈ ij ʒʒ galange ani spice mac cinamomi
ana quartam partem rosarum ℈ j zuccari ʒ ij fiat
puluis et totus accipiatur

Syrupus letificans

quere supra cor

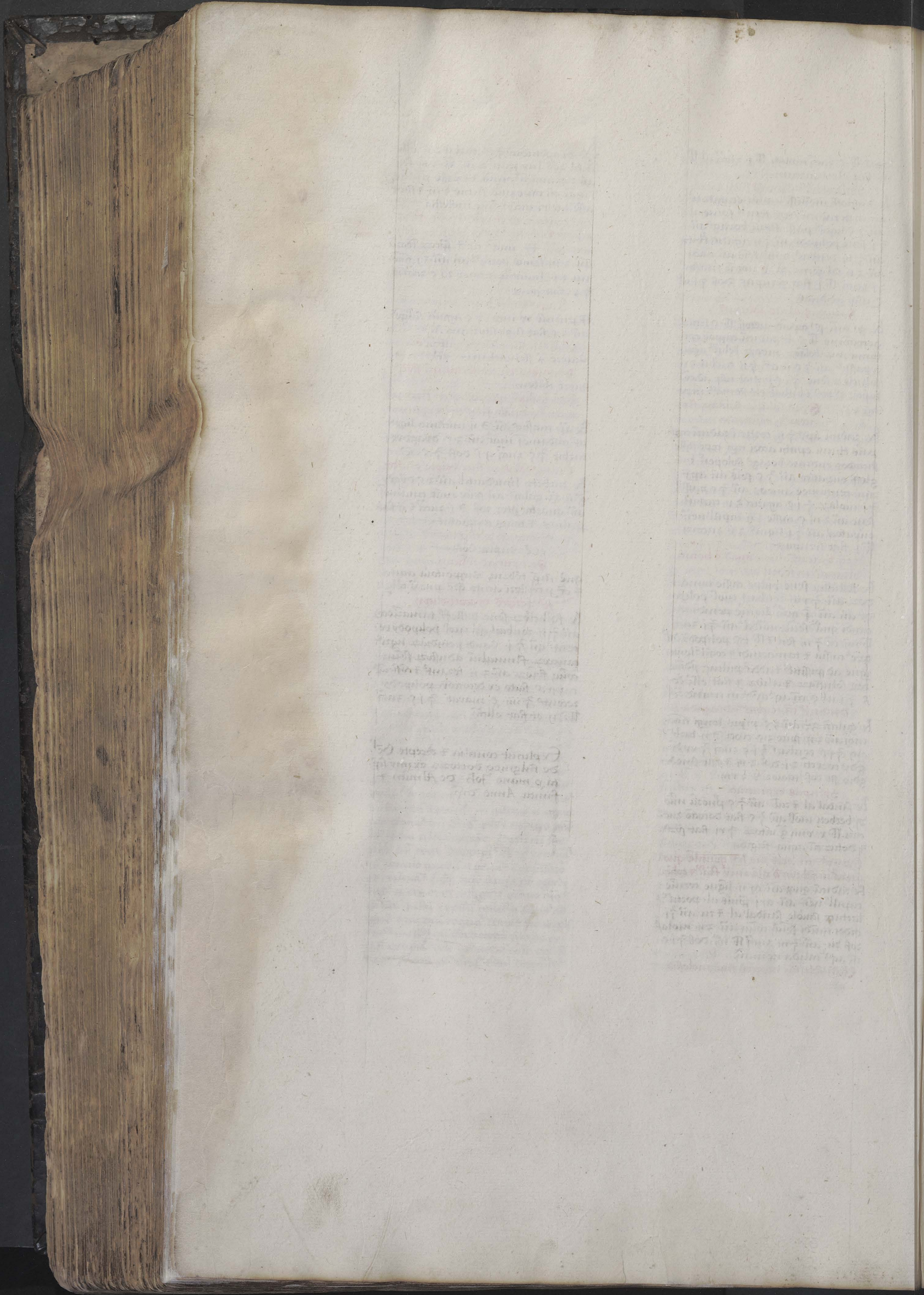
Syrupus ad uitiam

quere supra de febre suppositoria acuta
et etiam per cristeri acuto quere prius supra de febre

Alia descriptio dyacatholicon

℞ folliculorum sene cassie fistule tamarindorum
ana ℥ ij reubarbari ani uiolarum polipodii re
centis ana ℥ j Candi penidiarum ligrie
cancrorum fluuialium adustorum seminum
communium frigidorum ana ʒ ij terantur et conficiantur
cum syrupo facto ex decoctione polipodii
recentis ℥ iiij ß marat ℥ j ß zuccari
libre ij et fiat electuarium

Expliciunt consilia et recepte Gentilis
de Fulgineo doctoris eximii scrip
ta per manus Joh. de Alman et
finita Anno domini

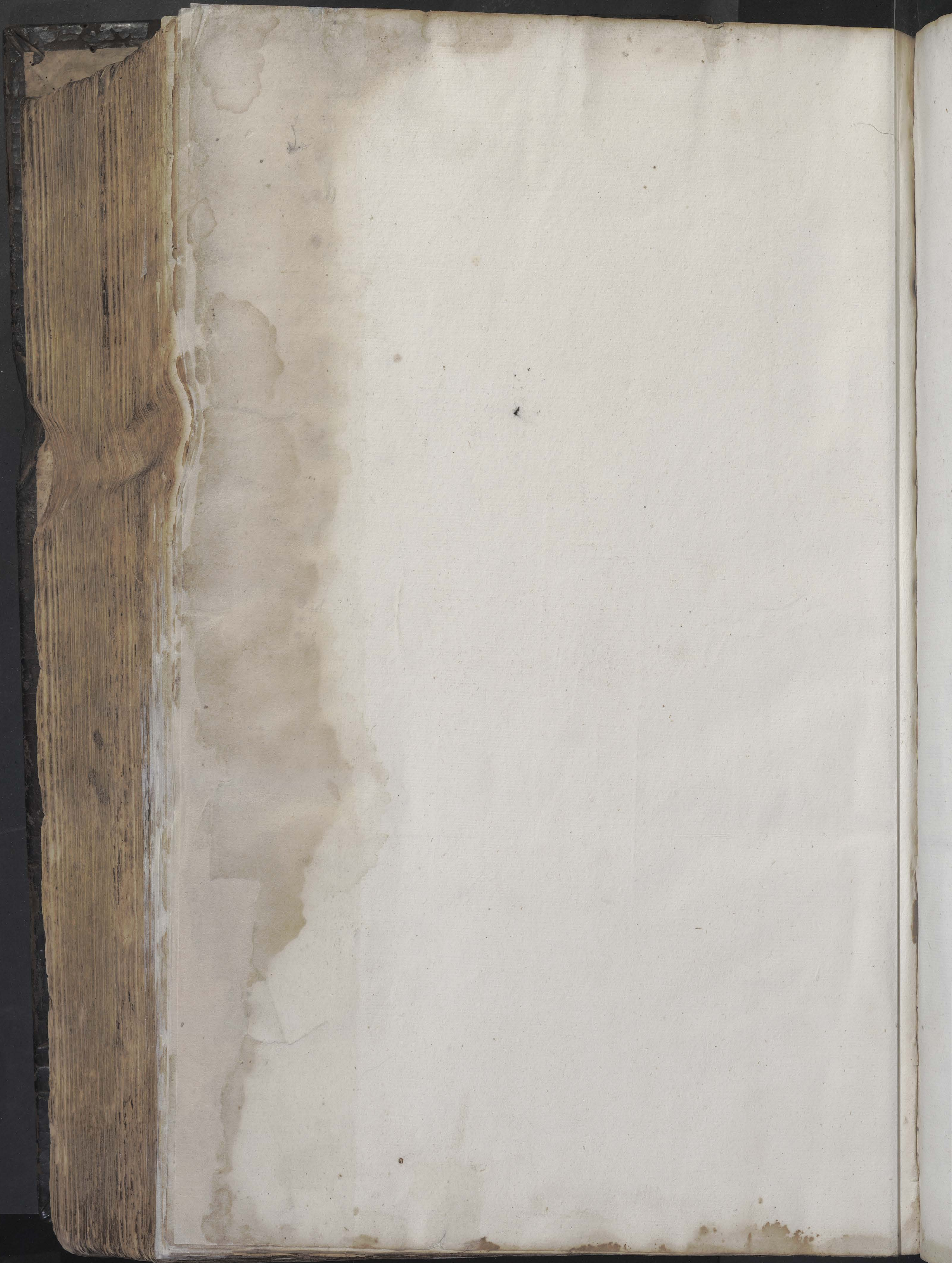

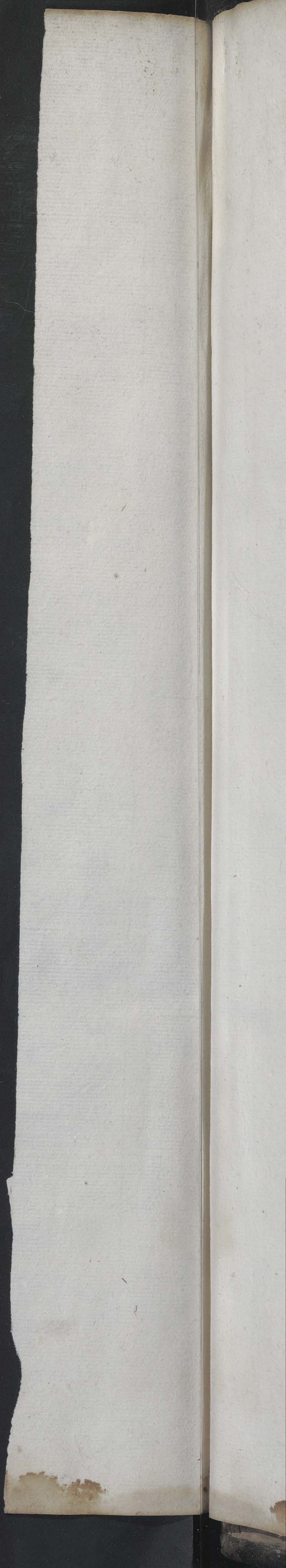

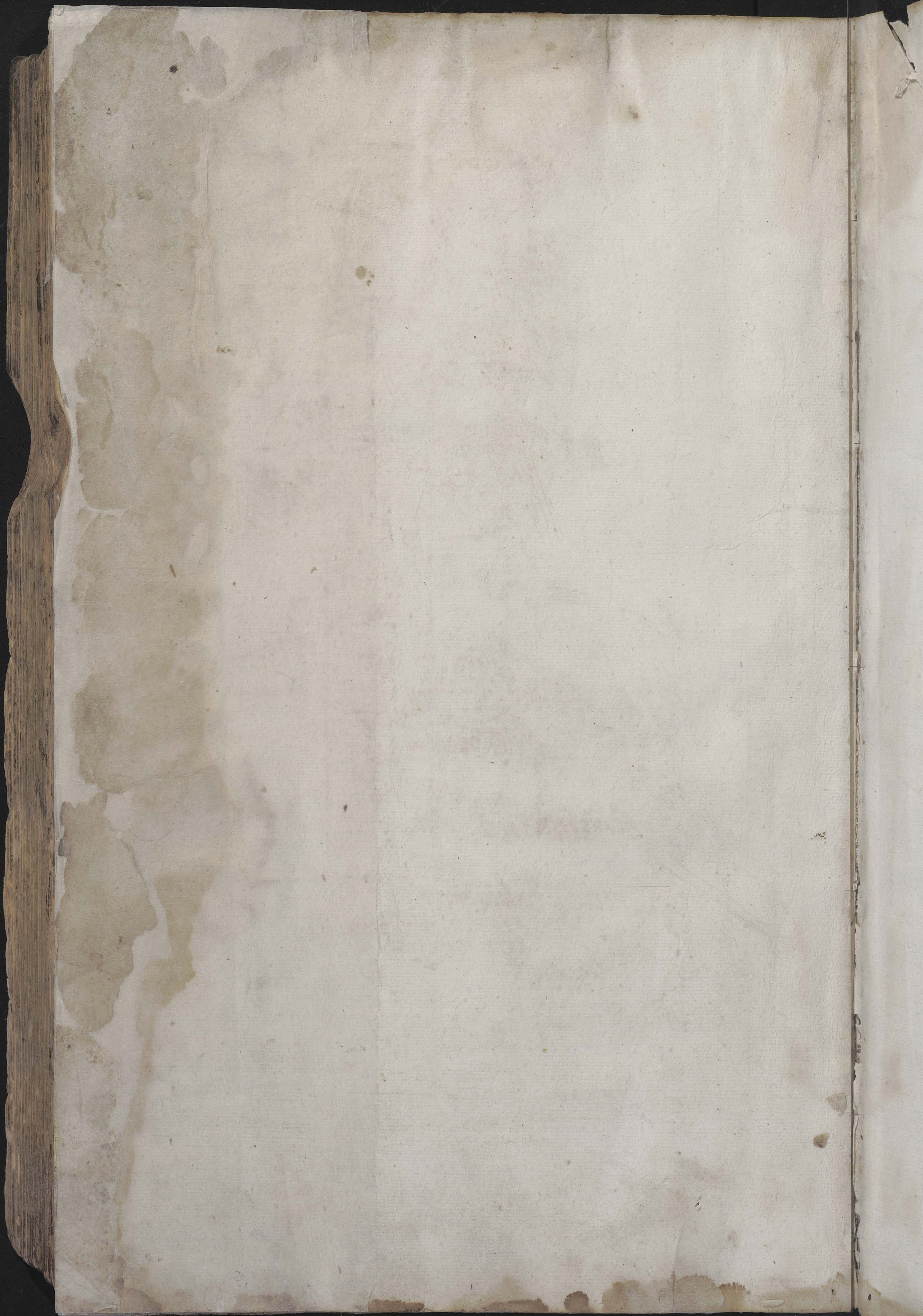

[illegible] ... mendicata ... sit ... dignus, a iudicis manifesta executioni ... promovendi ad dignitates ... committere aut
vel est error applicare ... ad voluntatem sic. ... error infidelitatis, ut puta ... credenda, ... credit ... [illegible]
delectationis quod ... motus inordinatus appetitus ... vel appetitus ... et ... proximi ... [illegible]

III

... ad ... ... contra ... [illegible]

pr... ... ... duas ... | Vel est error apprehensionis ab[solute] ... est error ... que ... perplexitatis, sive ignorancia ... ... vicibus — Affectiva / Electiva ...

Cogitacionis et est error ... | Vel est error apprehensionis ... ... ad iudicium, sive discretionis et error ... iudicii in ... ... que committitur aut ... ... mandata ... ... ad ...

Peccatum est 3ᵉˣ

Cordis

Cogitationis et est error apprehensive [illegible]

Delectationis quod est motus [illegible] appetitus

Consensus

Oris

Veritas contra quam peccatur est triplex

Violando ipsam [illegible]

Bonitas [illegible] qua peccatur

Honestatem p[ro] [illegible]

Utilitatem per [illegible]

Equitas vel rectitudo [illegible]

In laude [illegible] non laudandi

In vituperio [illegible] non vituperandi

Deus p[ro] blasphemiam

Imprecando ei penam [illegible]

Operis

Impietas que est in deum

Cultum alteri impendendo per ydolatriam

Cultum indebitum p[ro] superstitionem

Cultum [illegible] p[ro] apostasiam

A fide dicitur perfidia

A proposito dicitur [illegible]

A religione dicitur [illegible]

Contradicendo [illegible]

Magisterium [illegible]

[illegible] p[ro] gula

[illegible] dicitur gulositas

Potu dicitur ebrietas

In carne

ferunt ramo ... barf levi
... an ... ammonari ...
... ... aste
... ...
... ...

Pfrancki

1a
...te · Julom libris decretal
...n obligass mitta decti
...ny. processum in medicinis
...ere vel ... supp adadmissum
...ny. & ... ... per

...
pro oleo. de pice v. y
am v l s

P P

ferunt
dum
his
qu

ta, vers, glosy
np. 4 128v

